

Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. z siedzibą w Koninie

Oferta sprzedaży do 26.013.000 akcji zwykłych serii A1 o wartości nominalnej 2 PLN każda oraz ubieganie się o dopuszczenie i wprowadzenie 52.026.000 akcji zwykłych serii A1 oraz B1 o wartości nominalnej 2 PLN każda do obrotu na rynku podstawowym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Niniejszy prospekt emisyjny („Prospekt”, „Prospekt Emisyjny”) został sporządzony: (i) w związku z pierwszą ofertą publiczną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej („RP”) („Oferta”, „Oferta Publiczna”) do 26.013.000 akcji zwykłych serii A1 o wartości nominalnej 2 PLN każda stanowiących 50% kapitału zakładowego („Akcje Sprzedawane”) spółki Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. („Spółka”, „ZE PAK” lub „Emitent”), spółki akcyjnej utworzonej i działającej na podstawie prawa polskiego, przeprowadzanej przez Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej („Akcjonariusz Sprzedający”) oraz (ii) w celu ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku podstawowym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”) 52.026.000 akcji zwykłych serii A1 oraz B1 o wartości nominalnej 2 PLN każda, w tym Akcji Sprzedawanych.

Inwestorzy Indywidualni mogą składać zapisy na Akcje Sprzedawane w okresie od dnia 11 października 2012 roku do dnia 19 października 2012 roku (do godz. 23:59). Inwestorzy Instytucjonalni mogą składać zapisy na Akcje Sprzedawane w okresie od dnia 23 października 2012 roku do dnia 25 października 2012 roku.

Akcjonariusz Sprzedający w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym (zgodnie z definicjami poniżej) ustali cenę maksymalną sprzedaży Akcji Sprzedawanych na potrzeby składania zapisów przez Inwestorów Indywidualnych („Cena Maksymalna”), która, zgodnie z przewidywanym harmonogramem Oferty, zostanie przekazana do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu w trybie art. 51 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2009 roku, Nr 185, poz. 1439, ze zm.) („Ustawa o Ofercie”).

Cena sprzedaży Akcji Sprzedawanych dla Inwestorów Indywidualnych („Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych”) oraz cena sprzedaży Akcji Sprzedawanych dla Inwestorów Instytucjonalnych („Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych”) zostaną ustalone przez Akcjonariusza Sprzedającego w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym, po zakończeniu procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych. Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych może zostać ustalona na poziomie wyższym niż Cena Maksymalna. Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych nie będzie wyższa od Ceny Maksymalnej. W przypadku, gdy Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych będzie nie wyższa niż Cena Maksymalna, Inwestorzy Indywidualni naberą Akcje Sprzedawane po cenie równej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Najpóźniej w dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych Akcjonariusz Sprzedający w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym ustali ostateczną liczbę Akcji Sprzedawanych w Ofercie, jak również ostateczną liczbę Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym oraz Inwestorom Instytucjonalnym.

Informacja o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych w Ofercie oraz informacja o liczbie akcji przeznaczonych do przydziału poszczególnym kategoriom inwestorów zostanie podana do publicznej wiadomości wraz z informacją o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Inwestorów Instytucjonalnych w trybie przewidzianym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie.

Przed Ofertą Akcje nie były dopuszczone do obrotu na żadnym rynku regulowanym. Spółka zamierza ubiegać się o dopuszczenie i wprowadzenie 52.026.000 akcji zwykłych serii A1 oraz B1 o wartości nominalnej 2 PLN każda, w tym wszystkich Akcji Sprzedawanych, do obrotu na rynku podstawowym GPW. Pod warunkiem spełnienia wszystkich wymogów oraz o ile nie wystąpią nieprzewidziane okoliczności, przewiduje się, że pierwszy dzień notowań Akcji na GPW nastąpi w dniu 30 października 2012 roku lub w zbliżonym terminie.

Niniejszy Prospekt stanowi prospekt w formie jednolitego dokumentu w rozumieniu art. 5 ust. 3 Dyrektywy 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa Prospektowa”) oraz Ustawy o Ofercie oraz został przygotowany zgodnie z Ustawą o Ofercie i Rozporządzeniem Komisji WE nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wdrażającym Dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam („Rozporządzenie Prospektowe”). Prospekt nie będzie przedmiotem zatwierdzenia przez organ nadzoru inny niż Komisja Nadzoru Finansowego („KNF”), ani notyfikacji do organu nadzoru w żadnym innym państwie niż RP.

W związku z Ofertą przeprowadzaną na terytorium RP, mogą zostać podjęte ograniczone działania marketingowe mające na celu przekazanie informacji o Ofercie kwalifikowanym nabywcom instytucjonalnym (*Qualified Institutional Buyers*) („Kwalifikowani Nabywcy Instytucjonalni”, „QIB”) w Stanach Zjednoczonych Ameryki w rozumieniu i zgodnie z Przepisem 144A (*Rule 144A*) wydanym na podstawie amerykańskiej ustawy o papierach wartościowych z 1933 roku (*U.S. Securities Act of 1933*), ze zm. („Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych”) oraz innym inwestorom instytucjonalnym poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki (z wyłączeniem RP) zgodnie z Regulacją S (*Regulation S*) wydaną na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych. W celu prowadzenia takich ograniczonych działań marketingowych, zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, w których takie działania będą prowadzone, został sporządzony międzynarodowy dokument marketingowy w języku angielskim (*International Offering Circular*), który nie będzie przedmiotem zatwierdzenia przez KNF, ani inny organ nadzoru, w szczególności organ właściwy w jurysdykcji, gdzie takie ograniczone działania promocyjne będą prowadzone. Spółka podkreśla, że jedynym prawnie wiążącym w rozumieniu Ustawy o Ofercie dokumentem sporządzonym na potrzeby Oferty przeprowadzanej na terytorium RP, zawierającym informacje na temat Spółki i Oferty, jest Prospekt.

AKCJE SPRZEDAWANE NIE ZOSTAŁY I NIE ZOSTANĄ ZAREJESTROWANE W TRYBIE AMERYKAŃSKIEJ USTAWY O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH, ANI PRZEZ WŁAŚCIWY DO SPRAW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORGAN NADZORU KTÓREGOKOLWIEK STANU LUB KTÓREJKOLWIEK JURYSDYKCJI W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI, I NIE MOGĄ BYĆ OFEROWANE, SPRZEDAWANE, ZASTAWIANE I W INNY SPOŚÓB ZBYWANE NA TERYTORIUM STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI, CHYBA ŻE W RAMACH WYJĄTKU OD WYMAGU REJESTRACJI PRZEWIDZIANEGO W AMERYKAŃSKIEJ USTAWIE O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH LUB W RAMACH TRANSAKCJI WYŁĄCZONYCH SPOD TEGO WYMAGU, POD WARUNKIEM ZACHOWANIA ZGODNOŚCI Z WŁAŚCIWYMI PRZEPISAMI PRAWA REGULUJĄCYMI OBRÓT PAPIERAMI WARTOŚCIOWYMI W KTÓRYMKOLWIEK STANIE LUB JURYSDYKCJI W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI. W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI AKCJE SPRZEDAWANE SĄ OFEROWANE WYŁĄCZNIE KWALIFIKOWANYM NABYWCOM INSTYTUCJONALNYM W ROZUMIENIU PRZEPISU 144A AMERYKAŃSKIEJ USTAWY O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH, W RAMACH OFERTY PRYWATNEJ KORZYSTAJĄCEJ Z WYŁĄCZENIA Z OBOWIĄZKU REJESTRACJI NA PODSTAWIE AMERYKAŃSKIEJ USTAWY O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH. POZA STANAMI ZJEDNOCZONYMI AMERYKI AKCJE SPRZEDAWANE SĄ OFEROWANE W OPARCIU O REGULACJĘ S AMERYKAŃSKIEJ USTAWY O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH. AKCJE PODLEGAJĄ OKREŚLONYM OGRANICZENIOM W ZAKRESIE SPRZEDAŻY, MOŻLIWOŚCI OFEROWANIA, SKŁADANIA ZAPISÓW I ROZPORZĄDZANIA. SZCZEGÓLWNE INFORMACJE ZAMIESZCZONE SĄ W ROZDZIALE „OGRANICZENIA W DYSTRYBUCJI AKCJI SPRZEDAWANYCH”.

Prospekt nie stanowi oferty sprzedaży ani zaproszenia do składania ofert nabycia Akcji Sprzedawanych w jakiegokolwiek jurysdykcji, w której prawo zabrania składania takiej oferty lub zaproszenia.

Wszystkie Akcje Sprzedawane staną się akcjami zwykłymi na okaziciela w formie zdematerializowanej z chwilą ich rejestracji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. („KDPW”).

Inwestowanie w papiery wartościowe Spółki wiąże się z określonym ryzykiem. Podejmując decyzję inwestycyjną, inwestor powinien opierać się na własnej analizie Spółki, z uwzględnieniem związanych z nią czynników ryzyka. Informacje na temat czynników ryzyka, które należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji o inwestycji w papiery wartościowe Spółki, zamieszczone są w Rozdziale „Czynniki ryzyka”. Przed podjęciem decyzji o inwestycji w papiery wartościowe Spółki zalecamy inwestorom staranne zapoznanie się z całym Prospektem, włącznie z załącznikami do niego.

Akcjonariusz Sprzedający przewiduje, że w związku z Ofertą Publiczną, Credit Suisse Securities (Europe) Limited będzie pełnił rolę menedżera stabilizującego („Menedżer Stabilizujący”) i będzie mógł nabywać na rynku podstawowym GPW Akcje w celu stabilizacji ich kursu giełdowego na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliłby się w innych okolicznościach. Nabywanie Akcji w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie dokonywane na zasadach określonych w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 2273/2003 z dnia 22 grudnia 2003 roku wykonującym dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zwolnień dla programów odkupu i stabilizacji instrumentów finansowych („Rozporządzenie w sprawie Stabilizacji”). Transakcje nabycia Akcji będą mogły być dokonywane w okresie nie dłuższym niż 30 dni od dnia rozpoczęcia notowań Akcji na GPW po cenie nie wyższej niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Menedżer Stabilizujący nie będzie jednak zobowiązany do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Jeśli działania takie zostaną podjęte przez Menedżera Stabilizującego, mogą one zostać przerwane w każdym czasie, jednak nie później niż z upływem powyższego okresu stabilizacji. Nie ma pewności, że jeśli działania stabilizacyjne zostaną podjęte, to przyniosą one przewidywane rezultaty.

Prospekt zostanie udostępniony w formie elektronicznej na stronie internetowej Spółki (www.zepak.com.pl) oraz Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Credit Suisse

Globalni Współkoordynatorzy Oferty

J.P. Morgan

ING

UniCredit

Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu

Banco Espírito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce

IPOPEMA Securities

TRIGON Dom Maklerski S.A.

Oferujący i Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego

Prospekt został zatwierdzony w dniu 8 października 2012 roku przez KNF

SPIS TREŚCI

PODSUMOWANIE	7
CZYNNIKI RYZYKA	28
Czynniki ryzyka związane z prowadzeniem działalności w Polsce	28
Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością oraz sektorem, w którym prowadzimy działalność.....	30
Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami.....	49
ISTOTNE INFORMACJE	56
Informacje dla potencjalnych inwestorów	56
Dostępne informacje na temat Spółki jako spółki notowanej na GPW	57
Doręczenia i egzekwowanie należności	57
Stwierdzenia dotyczące przyszłości.....	58
Informacje finansowe i dane operacyjne.....	59
Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles)) – EBITDA	61
Kursy wymiany walut.....	62
Informacje rynkowe, gospodarcze i branżowe.....	62
Raport Eksperta	64
Odniesienia do terminów zdefiniowanych.....	64
Stabilizacja	64
Zmiany do Prospektu	64
Wykorzystanie wpływów z Oferty.....	65
DYWIDENDA I POLITYKA W ZAKRESIE DYWIDENDY	66
Polityka wypłaty dywidendy.....	66
Informacja na temat wypłat dywidendy w okresie objętym historycznymi informacjami finansowymi	66
KAPITALIZACJA I ZADŁUŻENIE	67
Zobowiązania warunkowe i pośrednie	68
Oświadczenie o kapitale obrotowym.....	68
WYBRANE HISTORYCZNE INFORMACJE FINANSOWE I OPERACYJNE	69
Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku i za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku	70
Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku i za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku	71
Informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku	71
Wybrane informacje operacyjne, w tym EBITDA	73
PRZEGLĄD SYTUACJI OPERACYJNEJ I FINANSOWEJ	74
Wprowadzenie	74
Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności	75
Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej	84
Omówienie głównych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz „marży zysku brutto”	85
Wyniki działalności	88
Płynność i zasoby kapitałowe	108
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz obligacje	114
Zobowiązania finansowe.....	114
Nakłady inwestycyjne.....	115
Zobowiązania warunkowe.....	117
Rodzajowa i ilościowa informacja o ryzykach rynkowych	117
Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe	119

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany standardów w zakresie rachunkowości.....	122
OTOCZENIE RYNKOWE	123
Otoczenie makroekonomiczne.....	123
Rynek energii elektrycznej.....	125
Główne podmioty na rynku energii elektrycznej w Polsce	141
Rynek ciepła w Polsce	143
Surowce	144
OPIS DZIAŁALNOŚCI.....	151
Wprowadzenie	151
Przewagi konkurencyjne	151
Strategia	154
Program inwestycyjny	155
Historia Grupy	159
Wytwarzanie energii elektrycznej i wydobycie węgla.....	160
Sprzedaż	166
Pozostała działalność.....	171
Istotne umowy	171
Koncesje	179
Ochrona środowiska	179
Prace badawczo-rozwojowe	183
Własność intelektualna	183
Ubezpieczenia.....	185
Zatrudnienie	186
Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne	190
Istotne aktywa trwałe.....	193
OTOCZENIE REGULACYJNE	196
Informacje ogólne.....	196
Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego.....	196
Przepisy dotyczące sektora górnictwa	209
Ochrona środowiska	213
Inne regulacje.....	223
ZARZĄD I RADA NADZORCZA	228
Zarząd	228
Rada Nadzorcza	230
Osoby zarządzające wyższego szczebla.....	237
Pozostałe informacje dotyczące członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla	240
Oświadczenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla.....	245
Stosowanie zasad ładu korporacyjnego.....	245
ZNACZNI AKCJONARIUSZE I AKCJONARIUSZ SPRZEDAJĄCY	247
Znaczeni akcjonariusze Spółki.....	247
Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką.....	248
Umowy akcjonariuszy oraz ograniczenia związane ze strukturą akcjonariatu.....	250
Uczestnictwo pracowników w kapitale	251
Akcjonariusz Sprzedający	251
Przewidywana struktura akcjonariatu po zakończeniu Oferty.....	251
PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE ZE PAK.....	252
Informacje o Emitencie.....	252
Przedmiot działalności Emitenta	252
Struktura Grupy ZE PAK	252

TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	258
Wstęp	258
Transakcje handlowe Grupy z podmiotami powiązаныmi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.)	258
Transakcje Emitenta z podmiotami z Grupy	261
Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej	265
Transakcje ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa.....	266
Pożyczki	267
KAPITAŁ ZAKŁADOWY I AKCJE	269
Kwestie ogólne.....	269
Prawa akcjonariuszy związane z Walnym Zgromadzeniem	271
Uczestnictwo i głosowanie na Walnym Zgromadzeniu	272
Prawo przeglądania lub żądania przesłania listy akcjonariuszy	274
Prawo żądania wydania odpisów wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia.....	274
Prawo żądania wydania odpisów rocznego sprawozdania finansowego.....	274
Prawo żądania sprawdzenia listy obecności akcjonariuszy obecnych na Walnym Zgromadzeniu	274
Prawo żądania wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami	275
Prawo do żądania udzielenia przez Zarząd informacji dotyczących Spółki	275
Prawo akcjonariusza do wystąpienia z powództwem o uchylenie lub o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia	275
Prawo do dywidendy	276
Prawa związane z likwidacją Spółki	277
Prawo poboru.....	277
Umorzenie Akcji	278
Zamiana Akcji.....	278
Przymusowy wykup i odkup Akcji	278
Rewident do spraw szczególnych.....	278
REGULACJE DOTYCZĄCE POLSKIEGO RYNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z NABYWANIEM I ZBYWANIEM AKCJI	280
Wprowadzenie	280
Podstawowe regulacje	280
Obrót papierami wartościowymi oraz rozliczanie transakcji.....	280
Dematerializacja.....	282
Manipulacja	283
Informacje poufne	284
Obowiązki związane ze znacznymi pakietami akcji spółek publicznych wynikające z Ustawy o Ofercie	285
Przymusowy wykup Akcji na żądanie akcjonariusza większościowego	291
Przymusowy odkup Akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego	291
Obowiązek notyfikacji powstania stosunku dominacji wynikający z KSH.....	292
Obowiązek notyfikacyjny wynikający z regulacji antymonopolowych	292
WARUNKI OFERTY	295
Oferta	295
Uprawnieni inwestorzy	295
Przewidywany harmonogram Oferty.....	295
Warunki odstąpienia od przeprowadzenia Oferty lub jej zawieszenia	296
Cena Maksymalna	298
Ustalenie Ceny Sprzedaży	298
Ostateczna liczba Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty.....	298
Zasady składania zapisów	299
Zasady płatności za Akcje Sprzedawane	301

Przydział Akcji Sprzedawanych	301
Rozliczenie	303
Notowanie Akcji i ich dematerializacja	303
SUBEMISJA, STABILIZACJA I UMOWNE OGRANICZENIA ZBYWALNOŚCI AKCJI	305
Umowa o Gwarantowanie Oferty	305
Działania stabilizacyjne	306
Umowne ograniczenia zbywalności Akcji.....	306
Powiązania w ramach innych transakcji.....	308
Rozwodnienie.....	309
OGRANICZENIA W DYSTRYBUCJI AKCJI SPRZEDAWANYCH	310
Informacje dla potencjalnych inwestorów w Polsce	310
Informacje dla potencjalnych inwestorów w EOG	310
Informacje dla potencjalnych inwestorów w Wielkiej Brytanii	311
Informacje dla potencjalnych inwestorów w Kanadzie i Japonii.....	311
Informacje dla potencjalnych inwestorów w Stanach Zjednoczonych Ameryki	311
OPODATKOWANIE	312
Opodatkowanie dochodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych	312
Opodatkowanie dochodów z dywidendy oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych	314
Opodatkowanie umów sprzedaży papierów wartościowych podatkiem od czynności cywilnoprawnych	317
Opodatkowanie nabycia papierów wartościowych przez osoby fizyczne podatkiem od spadków i darowizn	318
Przepisy dotyczące odpowiedzialności płatnika.....	318
INFORMACJE DODATKOWE	319
Biegli rewidenci	319
Eksperci	319
Doradcy prawni	320
Menedżerowie Oferty	320
Dokumenty udostępnione do wglądu	321
Podstawa prawna ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenia Akcji Spółki do obrotu na rynku podstawowym GPW oraz o ich rejestrację w KDPW	321
Podstawa prawna nabywania akcji własnych przez Spółkę w związku z działaniami stabilizacyjnymi	322
Koszty Oferty.....	322
Miejsce rejestracji Akcji oraz kod ISIN	322
Umowa z animatorem Emitenta	322
OŚWIADCZENIE NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA PROSPEKTOWEGO	323
Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin Spółka Akcyjna	323
Skarb Państwa	324
Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa.....	325
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie.....	326
SKRÓTY I DEFINICJE	327
CZĘŚĆ FINANSOWA.....	F-1
Sprawozdania Finansowe.....	F-5
Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma	F-167
Dane Finansowe KWBA i KWBK.....	F-209
ZAŁĄCZNIKI	Z-1
ZAŁĄCZNIK 1 – RAPORT EKSPERTA.....	Z-2
ZAŁĄCZNIK 2 – ODPIS Z REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW EMITENTA	Z-253
ZAŁĄCZNIK 3 – STATUT EMITENTA	Z-266
ZAŁĄCZNIK 4 – WYCIĄG Z PROTOKOŁU Z NADZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA EMITENTA Z DNIA 20 SIERPNI 2012 ROKU	Z-281

PODSUMOWANIE

Niniejsze podsumowanie zostało przygotowane w oparciu o informacje podlegające ujawnieniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, zwane dalej „Informacjami”. Informacje te są ponumerowane w sekcjach A-E (A.1-E.7). Niniejsze podsumowanie zawiera wszystkie wymagane informacje, których uwzględnienie jest obowiązkowe w przypadku Emitenta i w przypadku rodzaju papierów wartościowych opisywanych w Prospekcie. Ponieważ niektóre informacje nie muszą być uwzględnione w przypadku Emitenta lub w przypadku papierów wartościowych opisywanych w Prospekcie, możliwe są luki w numeracji omawianych informacji. W przypadku, gdy włączenie którejś z informacji jest obowiązkowe ze względu na Emitenta lub ze względu na rodzaj papierów wartościowych opisywanych w Prospekcie, może się zdarzyć, że nie ma istotnych danych dotyczących takiej informacji. W takim przypadku w podsumowaniu umieszcza się krótki opis informacji, z dopiskiem „nie dotyczy”.

Dział A – Wstęp i ostrzeżenia	
A.1 Wstęp	Niniejsze podsumowanie należy traktować, jako wprowadzenie do Prospektu. Decyzja inwestycyjna odnośnie papierów wartościowych objętych niniejszym Prospektem powinna być każdorazowo podejmowana w oparciu o treść całego Prospektu, w tym czynników ryzyka oraz Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz innych informacji finansowych zamieszczonych w niniejszym Prospekcie. Inwestor wnoszący powództwo odnoszące się do treści niniejszego Prospektu ponosi koszt ewentualnego tłumaczenia Prospektu przed rozpoczęciem postępowania przed sądem. Osoby, które sporządziły niniejsze podsumowanie, łącznie z jego tłumaczeniem, ponoszą odpowiedzialność jedynie za szkodę wyrządzoną w przypadku, gdy podsumowanie wprowadza w błąd, jest nieprecyzyjne lub niespójne w przypadku czytania go łącznie z innymi częściami Prospektu bądź gdy nie przedstawia, w przypadku czytania go łącznie z innymi częściami Prospektu, najważniejszych informacji mających pomóc inwestorom przy rozważaniu inwestycji w dane papiery wartościowe.
A.2 Zgoda Emitenta	<p>Zgoda Emitenta lub osoby odpowiedzialnej za sporządzenie Prospektu na wykorzystanie Prospektu do celów późniejszej odsprzedaży papierów wartościowych lub ich ostatecznego plasowania przez pośredników finansowych.</p> <p>Wskazanie okresu ważności Oferty, podczas którego pośrednicy finansowi mogą dokonywać późniejszej odsprzedaży papierów wartościowych lub ich ostatecznego plasowania i na czas którego udzielana jest zgoda na wykorzystywanie Prospektu.</p> <p>Wszelkie inne jasne i obiektywne warunki, od których uzależniona jest zgoda, które mają zastosowanie do wykorzystywania Prospektu.</p> <p>Wyróżniona wytłuszczonym drukiem informacja dla inwestorów o tym, że pośrednik finansowy ma obowiązek udzielać informacji na temat warunków Oferty w chwili składania przez niego tej Oferty.</p> <p>Nie dotyczy.</p>

Dział B – Emitent	
B.1 Nazwa Emitenta	<p>Prawna (statutowa) i handlowa nazwa emitenta.</p> <p>Nazwa (firma): Zespół Elektrowni „Pątnów–Adamów–Konin” Spółka Akcyjna Nazwa skrócona: ZE „PAK” S.A.</p>
B.2 Podstawowe dane dotyczące Emitenta	<p>Siedziba oraz forma prawna emitenta, ustawodawstwo, zgodnie z którym emitent prowadzi swoją działalność, a także kraj siedziby emitenta.</p> <p>Siedziba: Konin Forma prawna: spółka akcyjna Spółka została utworzona i działa zgodnie z prawem polskim Kraj siedziby: Polska</p>
B.3 Działalność Grupy Kapitałowej	<p>Opis i główne czynniki charakteryzujące podstawowe obszary bieżącej działalności emitenta oraz rodzaj prowadzonej przez emitenta działalności operacyjnej, wraz ze wskazaniem głównych kategorii sprzedawanych produktów lub świadczonych usług, wraz ze wskazaniem najważniejszych rynków, na których emitent prowadzi swoją działalność.</p> <p>Jesteśmy piątym wytwórcą energii elektrycznej w Polsce pod względem zainstalowanych mocy wytwórczych oraz ilości wytwarzanej energii elektrycznej, z udziałem wynoszącym około 6,9% w krajowym rynku wytwarzania energii elektrycznej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku.</p>

W tym samym okresie nasza sprzedaż energii elektrycznej, uwzględniając odsprzedaż energii elektrycznej zakupionej na rynku hurtowym, stanowiła około 7,5% łącznego wolumenu obrotu energią elektryczną na rynku w Polsce.

Jesteśmy drugim w Polsce wytwórcą energii elektrycznej z węgla brunatnego, z udziałem energii elektrycznej wytworzonej w oparciu o zasoby węgla brunatnego na poziomie około 96% w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku. W wyniku nabycia w lipcu 2012 roku 85% akcji dwóch kopalń, PAK Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A. („KWBK”) i PAK Kopalni Węgla Brunatnego Adamów S.A. („KWBA”), będących łącznie drugim krajowym producentem węgla brunatnego i zaopatrujących w całości nasze elektrownie w to paliwo, prowadzimy pionowo zintegrowane przedsiębiorstwo energetyczne, którego działalność obejmuje wydobycie węgla brunatnego, jak również wytwarzanie oraz sprzedaż energii elektrycznej i ciepła. Jesteśmy obecnie jedynym w Polsce wytwórcą energii elektrycznej, którego własne kopalnie zaspokajają całkowite zapotrzebowanie aktywów wytwórczych na podstawowe paliwo, co uniezależnia nas od zewnętrznych dostaw tego surowca i znacząco ogranicza naszą ekspozycję na wahania cen surowców energetycznych. Prowadzona przez nas działalność jest ściśle regulowana przez przepisy prawa.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna moc elektryczna brutto naszych elektrowni wyniosła 2.457 MWe, co stanowiło około 6,6% mocy zainstalowanej brutto w Polsce. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku nasze elektrownie wytworzyły łącznie około 10,1 TWh energii elektrycznej netto, którą sprzedaliśmy naszym stałym partnerom handlowym w ramach kontraktów bilateralnych oraz ramowych umów sprzedaży energii elektrycznej, a także na giełdach energii i na rynku bilansującym. Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna moc cieplna brutto naszych elektrowni wynosiła 451,8 MWt, a produkcja ciepła w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011 roku wyniosła łącznie około 2.061,6 TJ netto.

Uważamy, że następujące posiadane przez nas przewagi konkurencyjne pozwolą nam osiągnąć nasze strategiczne cele i zwiększają nasze możliwości rozwoju na rynku, na którym działamy:

- Nasza działalność koncentruje się na wytwarzaniu energii elektrycznej, segmencie charakteryzującym się naszym zdaniem najwyższym potencjałem wzrostu spośród wszystkich ogniw elektroenergetycznego łańcucha wartości dodanej, ściśle skorelowanym z prognozowanym dalszym rozwojem rynku, na którym działamy;
- Prowadzimy zyskowną działalność wytwórczą w oparciu o własne zasoby węgla brunatnego;
- Dalsza integracja działalności wydobywczej i wytwórczej pozwoli nam uzyskać efekt synergii w całym łańcuchu wartości naszej działalności;
- Posiadamy efektywny majątek wydobywczy oraz aktywa wytwórcze charakteryzujące się wysokim wskaźnikiem wykorzystania mocy dzięki jednym z najniższych kosztów krańcowych produkcji energii elektrycznej w Polsce. Nasz program inwestycyjny pozwoli na dalszy rozwój przy jednoczesnej dywersyfikacji źródeł paliw;
- Korzystna lokalizacja umożliwia realizację naszych strategicznych zamierzeń inwestycyjnych;
- Dysponujemy silnym zespołem doświadczonej kadry kierowniczej z udokumentowanym doświadczeniem w branży wydobywczej i wytwórczej;
- Posiadamy stabilną pozycję finansową.

Nasza strategia zakłada dwa główne kierunki działań, które mają zapewnić wzrost wartości Grupy ZE PAK: (i) optymalizację podstawowej działalności wytwórczej Grupy oraz (ii) podnoszenie efektywności działalności pomocniczej poprzez restrukturyzację.

Optymalizacja podstawowej działalności wytwórczej zakłada: (i) optymalizację portfela mocy wytwórczych poprzez realizację programu inwestycyjnego obejmującego zarówno modernizację posiadanych aktywów wytwórczych, jak i zastępowanie wyeksploatowanych jednostek wytwórczych jednostkami opartymi na nowych, niskoemisyjnych technologiach w celu zachowania mocy wytwórczych na poziomie nie niższym niż około 2.100 MWe w perspektywie najbliższych 7 lat przy jednoczesnym ograniczeniu emisyjności i ryzyka technologicznego, poprawieniu sprawności wytwarzania oraz dywersyfikacji rodzajów paliwa, (ii) optymalizację stopnia wykorzystania własnych zasobów paliwowych poprzez dostosowanie dostaw węgla brunatnego z KWBA i KWBK do potrzeb naszych elektrowni w celu maksymalnego wykorzystania dostępnych mocy wytwórczych elektrowni w perspektywie do roku 2050, (iii) obniżanie kosztów realizacji procesu technologicznego poprzez optymalizację struktur organizacyjnych realizujących zbliżone zadania celem efektywniejszego wykorzystania potencjału produkcyjnego i technicznego oraz najlepszych kompetencji w ramach całej Grupy, (iv) utworzenie optymalnej struktury organizacyjnej poprzez połączenie w sensie prawnym i organizacyjnym podmiotów z obszaru rozpoznania złóż i wydobycia węgla brunatnego,

	<p>a docelowo, inkorporację zintegrowanej spółki górniczej w strukturę ZE PAK, w celu utworzenia spółki wydobywczo-wytwórczej.</p> <p><i>Podniesienie efektywności działalności pomocniczej</i> zakłada koncentrację działalności pomocniczej w poszczególnych podmiotach zależnych wchodzących w skład Grupy w celu uzyskania efektu synergii w wyniku połączenia dotychczasowej działalności pomocniczej Grupy z działalnością pomocniczą nabytych niedawno kopalń. Po przeprowadzonej restrukturyzacji Grupy i podniesieniu efektywności wydzielonych działalności strategia przewiduje możliwość sprzedaży wybranych spółek zależnych niezwiązanych z działalnością podstawową, w tym na rzecz inwestorów branżowych lub finansowych, którzy zagwarantują świadczenie przez sprzedawane spółki potrzebnego Grupie zakresu usług.</p>
<p>B.4a Tendencje</p>	<p>Informacja na temat najbardziej znaczących tendencji z ostatniego okresu mających wpływ na emitenta oraz na branżę, w których emitent prowadzi działalność.</p> <p>Do najbardziej znaczących tendencji mających wpływ na nas oraz na branżę, w której prowadzimy naszą działalność, należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja wzrostu krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną przez odbiorców końcowych w poszczególnych sektorach gospodarki w Polsce, który w perspektywie do roku 2030 jest prognozowany na poziomie umiarkowanym, niższym niż tempo rozwoju gospodarczego, z uwagi na przewidywaną poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie udziału przemysłu energochłonnego w gospodarce, jak również kontynuacja trendu wyrównywania średniego poziomu zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce do nadal znacznie wyższego, średniego poziomu zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca w Unii Europejskiej, co, jak uważamy, związane jest głównie z tendencjami makroekonomicznymi w polskiej gospodarce, w tym z kontynuacją wzrostu realnego PKB Polski oraz wyrównywania PKB Polski ważonego według parytetu siły nabywczej w przeliczeniu na jednego mieszkańca do średniej dla wszystkich 27 państw Unii Europejskiej; • Postępująca liberalizacja rynku energii elektrycznej w Polsce związana m.in. ze zwolnieniem przedsiębiorstw energetycznych przez Prezesa URE z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia w sektorze energii elektrycznej (z wyjątkiem taryf z grupy taryfowej G, czyli taryf dotyczących sprzedaży energii elektrycznej na rzecz gospodarstw domowych i rolnych) oraz wprowadzeniem obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców; • Zmiany regulacji prawnych, w tym proponowane zmiany mechanizmów wsparcia dla energii pochodzącej z OZE oraz energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji; • Dalsze zaostrzenie wymogów prawnych w zakresie ochrony środowiska, w tym zaostrzenie limitów emisji CO₂ oraz innych substancji, jak również ograniczanie wielkości darmowych uprawnień do emisji CO₂, skutkujące koniecznością dostosowania procesu wytwarzania przez nas energii elektrycznej do zaostrzających się wymogów prawnych w tym zakresie.
<p>B.5 Opis Grupy Kapitałowej</p>	<p>Opis grupy kapitałowej emitenta oraz miejsca emitenta w tej grupie w przypadku emitenta, który jest częścią grupy.</p> <p>Na dzień Prospektu w skład Grupy ZE PAK wchodzi Emitent oraz osiemnaście spółek zależnych, tj. Elektrownia Pątnów II, KWBA, KWBK, PAK Serwis, EL PAK, ASEKURACJA, Aquakon, Eko-Surowce, Elektrim-Volt S.A., Energoinvest Serwis, KWE sp. z o.o., PAK Biopaliwa w likwidacji, PAK CBJ, PAK CUI, PAK Górnictwo, PAK Holdco, PAK Infrastruktura, Verano. Emitent jest jednostką dominującą Grupy ZE PAK.</p>
<p>B.6 Znaczni akcjonariusze Emitenta</p>	<p>W zakresie znanym emitentowi imiona i nazwiska (nazwy) osób, które, w sposób bezpośredni lub pośredni, mają udziały w kapitale emitenta lub prawa głosu podlegające zgłoszeniu na mocy prawa krajowego emitenta, wraz z podaniem wielkości udziału każdej z takich osób. Należy wskazać, czy znaczni akcjonariusze emitenta posiadają inne prawa głosu, jeśli ma to zastosowanie.</p> <p>W zakresie, w jakim znane jest to emitentowi, należy podać, czy emitent jest bezpośrednio lub pośrednio podmiotem posiadanym lub kontrolowanym, oraz wskazać podmiot posiadający lub kontrolujący, a także opisać charakter tej kontroli.</p> <p>Znacznymi akcjonariuszami ZE PAK, którzy na dzień Prospektu posiadają, w sposób bezpośredni lub pośredni, co najmniej 5% udziału w kapitale zakładowym ZE PAK, są:</p>

Akcjonariusz	Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu		(%)
Skarb Państwa	26.013.000	50,0000	
Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:	25.569.900	49,1483	
Elektrim S.A.			
bezpośrednio.....	8.694	0,0167	
pośrednio poprzez:.....			
Embud sp. z o.o.	5.366.130	10,3143	
Polsat Media B.V.	20.195.076	38,8173	
Inni.....	443.100	0,8517	
Razem.....	52.026.000	100,0000	
Akcjonariusze Spółki nie posiadają innych praw głosu niż związane z akcjami.			
Na dzień Prospektu podmiotem dominującym w stosunku do Spółki w rozumieniu art. 4 punkt 14 Ustawy o Ofercie oraz w rozumieniu art. 4 punkt 4 KSH jest Elektrim S.A. Elektrim S.A. jest podmiotem dominującym nad ZE PAK ze względu na szczególne uprawnienia w zakresie powoływania i odwoływania członków Zarządu i Rady Nadzorczej określone w Statucie. Elektrim S.A. jest również podmiotem kontrolującym Spółkę w rozumieniu MSR 24. Na dzień Prospektu podmiotem dominującym wobec Elektrim S.A. w rozumieniu art. 4 punkt 14 Ustawy o Ofercie jest pan Zygmunt Solorz-Żak.			
B.7 Wybrane dane finansowe	<p>Wybrane najważniejsze historyczne informacje finansowe dotyczące emitenta, przedstawione dla każdego roku obrotowego okresu objętego historycznymi informacjami finansowymi, jak również dla następującego po nim okresu śródrocznego, wraz z porównywalnymi danymi za ten sam okres poprzedniego roku obrotowego, przy czym wymóg przedstawiania porównywalnych informacji bilansowych uznaje się za spełniony przez podanie informacji bilansowych na koniec roku. Należy dołączyć opis znaczących zmian sytuacji finansowej i wyniku operacyjnego emitenta w okresie objętym najważniejszymi historycznymi informacjami finansowymi lub po zakończeniu tego okresu.</p> <p><i>Poniższe wybrane historyczne informacje finansowe pochodzą ze śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, które zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa” („Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”), skonsolidowanego sprawozdania Grupy za lata zakończone w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, które sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską („Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”, a razem ze Śródrocznym Skróconym Sprawozdaniem Finansowym „Sprawozdanie Finansowe”). Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe i Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostały sporządzone na potrzeby niniejszego Prospektu i poddane, odpowiednio, badaniu oraz przeglądkowi przez Ernst & Young Audit sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.</i></p> <p><i>Poniższe wybrane historyczne informacje finansowe nie uwzględniają historycznych wyników operacyjnych ani sytuacji finansowej niedawno nabytych przez nas kopalń KWBK i KWBA (zaopatrujących nasze elektrownie w węgiel brunatny) w okresie przed datą objęcia nad nimi kontroli, tj. przed dniem 18 lipca 2012 roku. Zobacz punkt B.8 „Informacje finansowe pro forma” poniżej, gdzie przedstawiono wybrane niezbadane skonsolidowane informacje finansowe pro forma („Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”), które zostały przygotowane w celu zilustrowania wpływu, jaki objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, oraz na rachunek zysków i strat Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku. Poniższe wybrane historyczne informacje finansowe nie uwzględniają również historycznych wyników operacyjnych ani sytuacji finansowej nabytej przez nas w dniu 1 października 2012 roku spółki Elektrim-Volt S.A.</i></p> <p>Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku i lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku</p>		

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca		Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
	(tys. PLN)				
Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat					
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	1.275.652	1.395.236	2.689.836	2.447.821	2.732.802
Akcyza	(421)	(348)	(761)	(685)	(34.671)
Przychody ze sprzedaży	1.275.231	1.394.888	2.689.075	2.447.136	2.698.131
Koszt własny sprzedaży	(996.481)	(1.048.314)	(2.122.719)	(1.927.788)	(1.776.658)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	278.750	346.574	566.356	519.348	921.473
Pozostałe przychody operacyjne	2.257	2.081	10.856	85.185	178.830
Koszty sprzedaży	(2.058)	(10.185)	(20.218)	(18.825)	(19.846)
Koszty ogólnego zarządu	(38.485)	(36.447)	(79.254)	(74.938)	(70.576)
Pozostałe koszty operacyjne	(4.249)	(3.563)	(9.223)	(14.513)	(10.259)
Przychody finansowe	44.768	43.939	59.049	57.678	32.921
Koszty finansowe	(16.165)	(38.524)	(135.550)	(149.044)	(140.166)
Zysk/(strata) brutto	264.818	303.875	392.016	404.891	892.377
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(50.387)	(55.220)	(75.048)	(70.066)	(204.927)
Zysk/(strata) netto za okres/rok obrotowy	214.431	248.655	316.968	334.825	687.450
Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	403.169	346.432	622.100	580.295	991.390
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(99.664)	(186.359)	(443.068)	(198.185)	(393.722)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(118.322)	(19.189)	(272.239)	(429.305)	(254.730)
<i>Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla okresów 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla lat zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku</i>					
Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku					
	Stan na dzień 30 czerwca		Stan na dzień 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
(tys. PLN)					
AKTYWA					
Aktywa trwałe	4.326.869	4.327.741	4.157.819	4.244.758	
Aktywa obrotowe	1.041.813	998.696	1.005.783	939.519	
Suma aktywów	5.368.682	5.326.437	5.163.602	5.184.277	
PASYWA					
Kapitał własny	3.440.200	3.229.573	2.932.776	2.588.636	
Zobowiązania długoterminowe	1.352.967	1.422.882	1.428.819	1.861.962	
Zobowiązania krótkoterminowe	575.515	673.982	802.007	733.679	
Suma pasywów	5.368.682	5.326.437	5.163.602	5.184.277	
<i>Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla danych na dzień 30 czerwca 2012 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla danych na dzień 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku</i>					

	<p>Nasz zysk netto za okres zmniejszył się o 34.224 tys. PLN, czyli o 13,8%, z 248.655 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 214.431 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej, które zmniejszyły się o 104.573 tys. PLN, czyli o 9,5%, z 1.099.655 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 995.082 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim na skutek niższej produkcji energii elektrycznej, która zmniejszyła się o 9,5% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku, głównie z powodu mniejszej ilości węgla brunatnego dostarczonego nam przez KWBA w związku ze zmniejszonym wydobyciem węgla brunatnego przez tę kopalnię w tym okresie), oraz niższych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu, które spadły o 23.434 tys. PLN, czyli 20,3%, z 115.585 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 92.151 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim na skutek zmniejszonego o 22,2% wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom), co zostało częściowo skompensowane niższym kosztem własnym sprzedaży, który zmniejszył się o 51.833 tys. PLN, czyli o 4,9%, z 1.048.314 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 996.481 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim z powodu mniejszego zużycia materiałów, niższej wartości sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu, jak też niższej amortyzacji, co zostało częściowo skompensowane wzrostem kosztów usług obcych), niższymi kosztami finansowymi, które zmniejszyły się o 22.359 tys. PLN, czyli o 58,0%, z 38.524 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 16.165 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim z powodu niższych odsetek od kredytów i pożyczek oraz zwiększeniem się odsetek od kredytów i pożyczek kapitalizowanych w wartości aktywów trwałych), niższymi kosztami sprzedaży, które zmniejszyły się o 8.127 tys. PLN, czyli o 79,8%, z 10.185 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 2.058 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim z powodu braku, w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, kosztów związanych z prowizją na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej, która w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku wyniosła 7.029 tys. PLN) oraz wyższymi przychodami z zamiany EUA na CER i ERU, które wzrosły o 6.065 tys. PLN, czyli o 69,3%, z 8.754 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 14.819 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim na skutek większej ilości wymienionych EUA na CER i/lub ERU).</p>
	<p>Nasz zysk netto za rok obrotowy w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011 i 2010 roku wyniósł, odpowiednio, 316.968 tys. PLN i 334.825 tys. PLN.</p> <p>Nasz zysk netto za rok obrotowy zmniejszył się o 352.625 tys. PLN, czyli 51,3%, z 687.450 tys. PLN w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2009 roku do 334.825 tys. PLN w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej, które zmniejszyły się o 278.633 tys. PLN, tj. o 12,8%, z 2.179.133 tys. PLN w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2009 roku do 1.900.500 tys. PLN w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2010 roku (przede wszystkim na skutek niższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej, które spadły średnio o 8,3% w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym w dniu 31 grudnia 2009 roku), oraz niższej produkcji energii elektrycznej, która spadła o 5,7% w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym w dniu 31 grudnia 2009 roku), niższych rekompensat z tytułu tzw. kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II, wzrostu kosztów zużycia materiałów (wynikających przede wszystkim z wyższego średniego kosztu węgla brunatnego dostarczanego przez KWBA i KWBK, który wzrósł, odpowiednio, o 10,0% i 12,4% w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym w dniu 31 grudnia 2009 roku), niższego wyniku na sprzedaży energii elektrycznej zakupionej z obrotu oraz wyższych kosztów usług obcych, jak też zmniejszenia pozostałych przychodów operacyjnych (wynikającego przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ oraz wykazania kwoty 55.009 tys. PLN w pozostałych przychodach operacyjnych w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2009 roku, co było związane z decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego obniżającą nasze zobowiązania z tytułu opłat za emisję gazów cieplarnianych (nałożonych na nas w latach 2006-2008) w związku z budową instalacji odsiarczania w Elektrowni Pątnów I).</p> <p>Spadek naszych średnich zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej, w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2010 roku, był większy niż 2,5% spadek średnich cen energii elektrycznej na</p>

	<p>polskim rynku energetycznym, głównie z uwagi na fakt, że w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2009 roku nasze średnie zrealizowane ceny sprzedaży energii elektrycznej były znacznie wyższe niż średnie ceny rynkowe w Polsce. Było to przede wszystkim następstwem sprzedaży przez nas w 2009 roku części energii elektrycznej po cenach uzgodnionych w ramach wielu umów sprzedaży energii elektrycznej w drugim kwartale 2008 roku, czyli w okresie poprzedzającym obniżenie średnich cen rynkowych energii elektrycznej w związku ze spowolnieniem gospodarczym w Polsce odnotowanym pod koniec 2008 roku. Niższa produkcja energii elektrycznej, w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2010 roku, była głównie następstwem awarii wentylatora instalacji odsiarczania w Elektrowni Pątnów I w roku 2010, która doprowadziła do spadku produkcji energii elektrycznej w tej jednostce w tymże roku.</p>																																																
<p>B.8 Informacje finansowe pro forma</p>	<p>Wybrane najważniejsze informacje finansowe pro forma, ze wskazaniem ich charakteru. Przy wybranych najważniejszych informacjach finansowych pro forma należy wyraźnie stwierdzić, że ze względu na ich charakter informacje finansowe pro forma dotyczą sytuacji hipotetycznej, a tym samym nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji finansowej spółki ani jej wyników.</p> <p>Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane w celu zilustrowania wpływu, jaki objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku oraz na rachunek zysków i strat Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku. Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane wyłącznie dla celów poglądowych i, ze względu na swój hipotetyczny charakter, nie prezentują one rzeczywistej sytuacji majątkowej i finansowej wyniku finansowego, kapitału własnego oraz sumy bilansowej Grupy ani Emitenta, które zaistniałyby, gdyby objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) nastąpiło we wskazanych datach. Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma nie mają też na celu określenia jakichkolwiek prognoz wyników czy sytuacji finansowej w przyszłych okresach i terminach.</p> <p><i>Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat pro forma za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku</i></p> <table border="1" data-bbox="387 1187 1481 1881"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: right;">Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</th> <th style="text-align: right;">Rok zakończony 31 grudnia 2011 (tys. PLN)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy .....</td> <td style="text-align: right;">1.296.004</td> <td style="text-align: right;">2.736.659</td> </tr> <tr> <td>Akcyza .....</td> <td style="text-align: right;">(421)</td> <td style="text-align: right;">(761)</td> </tr> <tr> <td>Przychody ze sprzedaży .....</td> <td style="text-align: right;">1.295.583</td> <td style="text-align: right;">2.735.898</td> </tr> <tr> <td>Koszt własny sprzedaży .....</td> <td style="text-align: right;">(952.165)</td> <td style="text-align: right;">(1.990.283)</td> </tr> <tr> <td>Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży .....</td> <td style="text-align: right;">343.418</td> <td style="text-align: right;">745.615</td> </tr> <tr> <td>Pozostałe przychody operacyjne .....</td> <td style="text-align: right;">8.097</td> <td style="text-align: right;">38.158</td> </tr> <tr> <td>Koszty sprzedaży .....</td> <td style="text-align: right;">(2.757)</td> <td style="text-align: right;">(20.994)</td> </tr> <tr> <td>Koszty ogólnego zarządu .....</td> <td style="text-align: right;">(105.094)</td> <td style="text-align: right;">(211.061)</td> </tr> <tr> <td>Pozostałe koszty operacyjne .....</td> <td style="text-align: right;">(8.891)</td> <td style="text-align: right;">(32.373)</td> </tr> <tr> <td>Przychody finansowe .....</td> <td style="text-align: right;">46.344</td> <td style="text-align: right;">66.737</td> </tr> <tr> <td>Koszty finansowe .....</td> <td style="text-align: right;">(34.529)</td> <td style="text-align: right;">(166.623)</td> </tr> <tr> <td>Zysk na okazjnym zakupie .....</td> <td style="text-align: right;">26.121</td> <td style="text-align: right;">7.704</td> </tr> <tr> <td>Zysk/(strata) brutto .....</td> <td style="text-align: right;">272.709</td> <td style="text-align: right;">427.163</td> </tr> <tr> <td>Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe) .....</td> <td style="text-align: right;">(48.233)</td> <td style="text-align: right;">(84.321)</td> </tr> <tr> <td>Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej .....</td> <td style="text-align: right;">224.476</td> <td style="text-align: right;">342.842</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Źródło: Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma (dane niezbadane)</i></p>		Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (tys. PLN)	Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	1.296.004	2.736.659	Akcyza	(421)	(761)	Przychody ze sprzedaży	1.295.583	2.735.898	Koszt własny sprzedaży	(952.165)	(1.990.283)	Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	343.418	745.615	Pozostałe przychody operacyjne	8.097	38.158	Koszty sprzedaży	(2.757)	(20.994)	Koszty ogólnego zarządu	(105.094)	(211.061)	Pozostałe koszty operacyjne	(8.891)	(32.373)	Przychody finansowe	46.344	66.737	Koszty finansowe	(34.529)	(166.623)	Zysk na okazjnym zakupie	26.121	7.704	Zysk/(strata) brutto	272.709	427.163	Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(48.233)	(84.321)	Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	224.476	342.842
	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (tys. PLN)																																															
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	1.296.004	2.736.659																																															
Akcyza	(421)	(761)																																															
Przychody ze sprzedaży	1.295.583	2.735.898																																															
Koszt własny sprzedaży	(952.165)	(1.990.283)																																															
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	343.418	745.615																																															
Pozostałe przychody operacyjne	8.097	38.158																																															
Koszty sprzedaży	(2.757)	(20.994)																																															
Koszty ogólnego zarządu	(105.094)	(211.061)																																															
Pozostałe koszty operacyjne	(8.891)	(32.373)																																															
Przychody finansowe	46.344	66.737																																															
Koszty finansowe	(34.529)	(166.623)																																															
Zysk na okazjnym zakupie	26.121	7.704																																															
Zysk/(strata) brutto	272.709	427.163																																															
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(48.233)	(84.321)																																															
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	224.476	342.842																																															

Wybrane informacje ze skonsolidowanego bilansu pro forma na 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku		
	Stan na dzień 30 czerwca 2012	Stan na dzień 31 grudnia 2011 (tys. PLN)
Aktywa trwałe	5.399.781	5.361.601
Aktywa obrotowe	1.137.821	1.100.989
Suma aktywów	6.537.602	6.462.590
Kapitał własny	3.471.456	3.257.291
Zobowiązania długoterminowe	1.876.552	1.969.184
Zobowiązania krótkoterminowe	1.189.594	1.236.115
Suma pasywów	6.537.602	6.462.590
<i>Źródło: Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma (dane niezbadane)</i>		
B.9 Prognozy lub szacunki wyników	W przypadku prognozowania lub szacowania zysków należy podać wielkość liczbową. Nie dotyczy.	
B.10 Zastrzeżenia biegłego rewidenta	Opis charakteru wszystkich zastrzeżeń zawartych w raporcie biegłego rewidenta w odniesieniu do historycznych informacji finansowych. Nie dotyczy.	
B.11 Kapitał obrotowy	W przypadku, gdy poziom kapitału obrotowego emitenta nie wystarcza na pokrycie jego obecnych potrzeb, należy załączyć wyjaśnienie. Nie dotyczy.	

Dział C – Papiery wartościowe	
C.1 Akcje Sprzedawane	<p>Opis typu i klasy papierów wartościowych stanowiących przedmiot oferty lub dopuszczenia do obrotu, w tym ewentualny kod identyfikacyjny papierów wartościowych.</p> <p>Na podstawie Prospektu Spółka ubiega się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym wszystkich Akcji, tj. 52.026.000 akcji zwykłych serii A1 oraz B1 o wartości nominalnej 2 PLN każda.</p> <p>Na podstawie Prospektu sprzedawanych jest nie więcej niż 26.013.000 akcji zwykłych serii A1 o wartości nominalnej 2 PLN każda, będących własnością Skarbu Państwa.</p> <p>Akcje zostaną zdematerializowane. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie depozytu papierów wartościowych, w którym zostaną zarejestrowane Akcje, jest Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie, przy ul. Książęcej 4, 00-948 Warszawa. Kod ISIN (Międzynarodowy Numer Identyfikacyjny Papierów Wartościowych) zostanie nadany Akcjom przez KDPW w wyniku zawarcia przez Emitenta umowy w sprawie ich rejestracji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.</p>
C.2 Waluta emisji	<p>Waluta emisji papierów wartościowych.</p> <p>Walutą Akcji jest złoty polski.</p>
C.3 Kapitał zakładowy Emitenta	<p>Liczba akcji wyemitowanych i w pełni opłaconych oraz wyemitowanych i nieopłaconych w pełni.</p> <p>Na dzień Prospektu kapitał zakładowy Spółki wynosi 104.052.000 PLN i dzieli się na 52.026.000 Akcji o wartości nominalnej 2 PLN każda, w tym: (i) 40.020.000 Akcji serii A1 oraz (ii) 12.006.000 Akcji serii B1. Akcje zostały w pełni opłacone.</p>
C.4 Prawa związane z Akcjami	<p>Opis praw związanych z papierami wartościowymi.</p> <p>Po dematerializacji Akcji Spółki, zgodnie z przepisami KSH i Ustawy o Ofercie, z Akcjami związane będą, w szczególności, następujące prawa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawo do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i wyznaczenia przewodniczącego tego Zgromadzenia przysługujące akcjonariuszom reprezentującym co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce;

	<ul style="list-style-type: none"> • prawo do żądania zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku jego obrad przysługujące akcjonariuszom reprezentującym co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego; • prawo do zgłaszania Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia przysługujące akcjonariuszom reprezentującym co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego; • prawo do zgłaszania podczas Walnego Zgromadzenia projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad; • prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywania prawa głosu osobiście lub przez pełnomocników; • prawo do przeglądania lub żądania przesłania listy akcjonariuszy; • prawo żądania wydania odpisów wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia; • prawo żądania wydania odpisów rocznego sprawozdania finansowego; • prawo żądania sprawdzenia listy obecności akcjonariuszy obecnych na Walnym Zgromadzeniu; • prawo do żądania wyboru składu Rady Nadzorczej oddzielnymi grupami przysługujące akcjonariuszom reprezentującym co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego; • prawo uzyskania podczas obrad Walnego Zgromadzenia informacji dotyczących Spółki; • prawo akcjonariusza do wystąpienia z powództwem o uchylene lub o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia; • prawo do dywidendy; • prawo do udziału w podziale majątku Spółki pozostałym po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli w przypadku jego likwidacji; • prawo pierwszeństwa objęcia nowych akcji (prawo poboru); • prawo żądania od pozostałych akcjonariuszy sprzedaży wszystkich posiadanych przez nich akcji; • prawo żądania wykupienia przez innego akcjonariusza wszelkich akcji posiadanych przez akcjonariusza mniejszościowego.
C.5 Ograniczenia zbywalności Akcji	<p>Opis wszystkich ograniczeń dotyczących swobodnej zbywalności papierów wartościowych.</p> <p>Zgodnie ze Statutem na dzień Prospektu zbycie Akcji imiennych serii A wymaga zezwolenia Spółki. Ograniczenia w zbywalności Akcji są również związane z wszelkimi, prawnie dopuszczalnymi formami zbywania praw z Akcji. Zezwolenia na zbycie Akcji udziela Zarząd w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Udzielenie lub odmowa udzielenia zezwolenia wymaga uchwały Zarządu Spółki. Zezwolenie lub odmowa zezwolenia na zbycie Akcji wydawane jest na pisemny wniosek osoby zamierzającej zbyć Akcje w terminie do trzydziestu dni od dnia złożenia stosownego wniosku Zarządowi. Zgodnie ze Statutem o dokonaniu zbycia Akcji na podstawie zezwolenia zbywca Akcji lub nabywca Akcji jest zobowiązany zawiadomić Zarząd na piśmie, w terminie do 21 dni od dokonania tej czynności prawnej, załączając kopię umowy stanowiącej zbycia Akcji lub kopię dokumentu potwierdzającego przeniesienie Akcji.</p> <p>Zgodnie ze Statutem w przypadku odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji, Zarząd stosownie do postanowień art. 337 § 4 KSH wskazuje innego nabywcę Akcji. W terminie 30 dni kalendarzowych od dnia doręczenia przez Zarząd zawiadomienia o odmowie udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji, zbywający Akcje powinien złożyć ofertę zbycia Akcji osobie wskazanej przez Zarząd. Oferta zbycia powinna określać cenę za jedną akcję, w związku z tym, że zbycie tych Akcji na rzecz osoby wskazanej przez Zarząd może nastąpić tylko za cenę wyrażoną w formie gotówkowej. Zbywający jest związany ofertą zbycia, o której mowa powyżej, przez okres 30 dni kalendarzowych do dnia jej złożenia. Adresat oferty zobowiązany jest do odpowiedzi na ofertę w terminie do 15 dni kalendarzowych od dnia jej złożenia przez zbywającego, w przeciwnym wypadku zbywający będzie miał prawo zbyć Akcje bez ograniczeń, o których mowa w Statucie. Zbycie Akcji na rzecz osoby wskazanej przez Zarząd następuje na warunkach i za cenę określoną w ofercie zbycia, nie później niż w 15 dniu roboczym, następującym po upływie terminu na odpowiedź osoby wskazanej przez Zarząd na ofertę z zastrzeżeniem, że zapłata ceny za Akcje powinna nastąpić w terminie do 30 dni kalendarzowych od dnia zbycia Akcji.</p> <p>Zgodnie ze Statutem ograniczenia zbywalności Akcji nie dotyczą zbycia Akcji przez Skarb Państwa, Elektrim S.A. oraz zbywania Akcji pomiędzy osobami fizycznymi, które nabyły je nieodpłatnie od Skarbu Państwa na podstawie Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji lub zbywania Akcji przez te osoby na rzecz osób najbliższych, a także składania Akcji na rachunkach ilościowych w funduszu programu emerytalnego oraz przenoszenia Akcji do aktywów funduszu emerytalnego w oparciu</p>

	<p>o harmonogram likwidacji rachunków ilościowych. Jakiegokolwiek Akcje zbyte na rzecz Elektrim S.A. lub na rzecz osób z nim powiązanych przestają podlegać ograniczeniom zbycia przewidzianym w Statucie.</p> <p>Zgodnie z art. 337 § 2 KSH statutowe ograniczenia rozporządzenia akcjami mogą dotyczyć jedynie akcji imiennych. W związku z tym, powołane wyżej postanowienia Statutu wprowadzające ograniczenia zbywalności akcji Spółki wygasną z chwilą dematerializacji Akcji. Zgodnie bowiem ze Statutem akcje imienne, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, przekształcają się w akcje na okaziciela z chwilą dematerializacji. Ponadto Statut przewiduje, iż akcjonariusze nie mogą żądać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne w okresie, w którym akcje te pozostają zdematerializowane.</p> <p>Ograniczenia wynikające z Ustawy o Obrocie i Ustawy o Ofercie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz nabywania lub zbywania instrumentów finansowych w czasie trwania okresu zamkniętego; • zakaz nabywania lub zbywania instrumentów finansowych przez osoby posiadające informacje poufne; • obowiązki informacyjne członków zarządów i rad nadzorczych, prokurentów i osób pełniących funkcje kierownicze; • obowiązek ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji w przypadku: (i) nabycia akcji uprawniających do wykonywania ponad 10% lub 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, (ii) przekroczenia progu 33% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, (iii) przekroczenia progu 66% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu.
<p>C.6 Dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym</p>	<p>Wskazanie, czy oferowane papiery wartościowe są lub będą przedmiotem wniosku o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym, oraz wskazanie wszystkich rynków regulowanych, na których papiery wartościowe są lub mają być przedmiotem obrotu.</p> <p>Emitent będzie wnioskował o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym GPW wszystkich Akcji, tj. 52.026.000 akcji zwykłych serii A1 oraz B1 o wartości nominalnej 2 PLN każda.</p>
<p>C.7 Polityka dywidendy</p>	<p>Opis polityki dywidendy.</p> <p>Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie uwzględniającym przede wszystkim wysokość wypracowanych przepływów gotówkowych i zysku netto prezentowanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzanym zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, potrzeby inwestycyjne Grupy oraz możliwość i koszt pozyskania przez Spółkę finansowania dłużnego, jak również wysokość kwot, które mogą zostać przeznaczone na wypłatę dywidendy.</p> <p>W dłuższej perspektywie, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie do 50% skonsolidowanego zysku netto wykazywanego w sprawozdaniu finansowym Grupy sporządzanym według MSSF lub wyższym, jeśli będzie pozwalać na to przewidywana sytuacja finansowa Spółki. Jednakże w okresie realizacji kluczowych projektów znajdujących się obecnie w fazie realizacji inwestycji oraz przy założeniu skierowania do realizacji jedynie projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Konin, z pominięciem pozostałych projektów w fazie przygotowawczej, do końca 2016 roku, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie do 30% zysku Spółki wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzanym zgodnie z Ustawą o Rachunkowości.</p> <p>Na dzień Prospektu Spółka zamierza sporządzać jednostkowe sprawozdanie finansowe zgodnie z Ustawą o Rachunkowości oraz Polskimi Standardami Rachunkowości.</p> <p>Dywidenda za lata obrotowe zakończone w dniach 31 grudnia 2009 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2011 roku nie była wypłacana przez Emitenta.</p>

Dział D – Ryzyko	
<p>D.1 Czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy i jej otoczeniem</p>	<p>Najważniejsze informacje o głównych czynnikach ryzyka charakterystycznych dla emitenta lub jego branży.</p> <p>Czynniki ryzyka związane z prowadzeniem działalności w Polsce:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Częste zmiany polskiego systemu prawnego mogą niekorzystnie wpłynąć na naszą działalność • Otoczenie polityczne istotnie wpływa na naszą działalność • Spadek zapotrzebowania na energię elektryczną może mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody • Sytuacja makroekonomiczna znacząco wpływa na naszą działalność • Interpretacja polskich przepisów prawa podatkowego jest niejednoznaczna i może podlegać zmianom, co w efekcie może prowadzić do sporów z organami podatkowymi i ewentualnego zakwestionowania przez organy podatkowe prawidłowości rozliczeń podatkowych podmiotów należących do Grupy, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Skarb Państwa może podejmować w stosunku do spółek naszej Grupy decyzje o charakterze uznaniowym na podstawie Ustawy o Sprzeciwie MSP, co może kolidować z zamiarami lub interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki • Niektóre z działań podejmowanych przez nas lub wobec nas mogą zostać uznane za niedozwoloną pomoc publiczną oraz skutkować obowiązkiem zwrotu udzielonej pomocy wraz z odsetkami, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe <p>Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością oraz sektorem, w którym prowadzimy działalność:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podlegamy różnym regulacjom z zakresu ochrony środowiska, co może wiązać się z koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów lub uzyskaniem nowych pozwoleń środowiskowych wynikających z zaostrenia przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz możemy nie stosować niektórych najlepszych praktyk branżowych, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Nasza strategia może nie zostać zrealizowana, co może mieć niekorzystny wpływ na naszą działalność • Zmiany cen i wolumenu sprzedawanej przez nas energii elektrycznej mogą mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody ze sprzedaży oraz nasze wyniki finansowe • Konieczność spełniania zaostrzonych standardów dotyczących zanieczyszczeń takich jak SO₂, NO_x i pyły może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Sektor energetyczny i wydobywczy w Polsce podlega decyzjom organów nadzoru, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Koszty wydobywania przez KW BK węgla brunatnego na terenie odkrywki Tomislawice mogą wzrosnąć lub może powstać konieczność zaprzestania lub ograniczenia wydobywania węgla brunatnego z tej odkrywki, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Nowe regulacje dotyczące emisji CO₂ do środowiska mogą zmusić nas do poniesienia istotnych dodatkowych nakładów inwestycyjnych lub dodatkowych kosztów lub do ograniczenia naszej działalności w zakresie produkcji energii elektrycznej, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność oraz nasze wyniki finansowe • Nabywanie kopalń może nie doprowadzić do osiągnięcia oczekiwanych przez nas rezultatów i w szczególności przeprowadzenie planowanej restrukturyzacji kopalń może się nie udać, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Spory zbiorowe z pracownikami, strajki i inne akcje protestacyjne, a także negocjacje z organizacjami związkowymi mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii z OZE może zostać znacząco zmieniony, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe • Krajowy system wsparcia kogeneracji może być zmieniony lub zniesiony, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe • Opóźnienia lub niepowodzenia w przeprowadzaniu modernizacji mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Nasze koncesje mogą zostać cofnięte lub możemy nie uzyskać przedłużenia ich okresu ważności lub nie uzyskać nowych koncesji, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Możemy być narażeni na ryzyko wzrostu konkurencji w przyszłości, co w rezultacie może spowodować spadek przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej • Nieuzyskanie finansowania zewnętrznego na korzystnych warunkach lub nieuzyskanie go

	<p>w ogóle może przyczynić się do opóźnień lub zrezygnowania z planowanego programu inwestycyjnego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działania polskiego operatora systemu przesyłowego PSE Operator mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Naruszenie zobowiązań finansowych i innych zobowiązań przewidzianych w umowach finansowania może doprowadzić strony finansujące do odmowy dalszego udzielania finansowania i żądania spłaty udzielonych kredytów lub postawienia ich w stan wymagalności, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Możemy nie być w stanie uruchomić eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego lub ich uruchomienie może być opóźnione, jak również możemy napotkać na trudności w eksploatacji obecnych odkrywek czy też stanąć przed koniecznością zaprzestania lub ograniczenia wydobycia węgla brunatnego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Regulacje dotyczące ochrony środowiska mogą nakładać na nas ograniczenia w zakresie lokalizacji i wdrażania nowych inwestycji w obszarze wydobycia i wytwarzania, jak również rozszerzenia zakresu eksploatacji istniejących odkrywek, rozbudowy istniejących elektrowni lub wycofania z eksploatacji istniejących bloków energetycznych lub elektrowni, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność i nasze wyniki • Działalność wydobywcza podlega ryzykom operacyjnym, których wystąpienie może powodować spadek produkcji lub zwiększyć jej koszty, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Ewentualne spory ze społecznościami lokalnymi mogą mieć niekorzystny wpływ na możliwości i koszty wydobycia węgla brunatnego oraz realizację naszych planów inwestycyjnych w zaplanowanych terminach, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Cena biomasy rolnej może wzrosnąć, co może doprowadzić do nierentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy rolnej, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody • Jesteśmy narażeni na ryzyko walutowe • Jesteśmy stroną wielu umów kredytowych oraz umów pożyczek i koszty obsługi naszego zadłużenia mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Możemy zostać zobowiązani do zwrotu części rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych za 2008 rok, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe • Możemy nie być w stanie zatrzymać obecnej lub pozyskać nowej wykwalifikowanej kadry, co może utrudnić rozwój Grupy zgodnie z przyjętymi założeniami i w efekcie może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Posiadane przez nas ubezpieczenia mogą okazać się niewystarczające, co może prowadzić do przejściowych lub trwałych zakłóceń naszej działalności, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Jeżeli ustawowy fundusz likwidacji zakładu górniczego okaże się być niewystarczający, możemy być w przyszłości zmuszeni do przeznaczenia dodatkowych środków na pokrycie kosztów likwidacji zakładów górniczych, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe • KWBA i KWBK nie zawierały umów użytkowania górniczego w czasie obowiązywania uchylonego prawa geologicznego i górniczego z 1994 roku i o ile nie uzyskają wymaganego prawa użytkowania górniczego, posiadane przez nie koncesje na wydobycie mogą być cofnięte, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Spółki należące do naszej Grupy, w tym KWBA i KWBK, korzystają z niektórych nieruchomości bez tytułu prawnego, mogą nie posiadać odpowiedniego tytułu prawnego do niektórych nieruchomości, a do części nieruchomości ich tytuł prawny może być podważany, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Dostawy paliw do naszych jednostek wytwórczych mogą zostać zakłócone lub ograniczone lub ich koszty mogą znacznie wzrosnąć, co może prowadzić do zakłóceń lub istotnych ograniczeń w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w naszych elektrowniach lub negatywnie wpłynąć na rentowność naszych jednostek wytwórczych • Dokonywane przez KWBA i KWBK oszacowania wielkości, dostępności oraz jakości zasobów węgla brunatnego mogą okazać się nieprecyzyjne, co może być przyczyną wyższych kosztów produkcji i mniejszego wydobycia węgla brunatnego, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody • Wystąpienie szkód w środowisku może oznaczać, że będziemy obowiązani ponieść koszty rekultywacji gruntu lub zapłacić kary lub odszkodowania, co z kolei może mieć istotny
--	---

	<p>niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nasza działalność może być narażona na ryzyko wystąpienia awarii, w tym awarii zasilania (tzw. black-out), katastrof naturalnych, ataków terrorystycznych i innych podobnych zdarzeń, które mogą spowodować przerwy lub zakłócenia związane z działalnością naszych kopalń i jednostek wytwórczych oraz zakłócić płynność dostaw energii elektrycznej do naszych klientów, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody • Wyższe niż zakładane koszty sprzętu stosowanego w działalności operacyjnej KWBA i KWBK mogą negatywnie wpływać na naszą bieżącą lub przyszłą działalność, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody • W postępowaniach administracyjnych lub sądowych, w których uczestniczymy, mogą zapaść niekorzystne dla nas rozstrzygnięcia, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Tworzone przez nas rezerwy mogą okazać się niewystarczające na pokrycie naszych zobowiązań, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju • Niekorzystne warunki pogodowe mogą mieć istotny wpływ na zapotrzebowanie na energię elektryczną, sprawność naszych urządzeń oraz dostawy węgla brunatnego do naszych elektrowni, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody • Możemy nie dotrzymać obowiązków w zakresie utrzymywania zapasów paliw, co może skutkować nałożeniem na nas kar pieniężnych przez Prezesa URE, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe • Zakwestionowanie przez organy podatkowe rozliczeń między spółkami z naszej Grupy na podstawie regulacji dotyczących cen transferowych może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe • Nasze systemy informatyczne mogą ulec awarii, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność • Mimo następczego potwierdzenia przez Spółkę niektórych transakcji zbycia akcji serii A Spółki, które zostały zrealizowane bez dochowania trybu przewidzianego w Statucie nie można wykluczyć ryzyka kwestionowania ich skuteczności • Nieprawidłowy skład Zarządu w sierpniu 2011 roku może stanowić podstawę do kwestionowania ważności podjętych wówczas uchwał Zarządu oraz niektórych czynności faktycznych i prawnych, co może mieć negatywny wpływ na działalność ZE PAK • Roszczenia cywilnoprawne odbiorców energii elektrycznej twierdzących, że ponieśli ciężar ekonomiczny podatku akcyzowego, mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe
<p>D.3 Czynniki ryzyka związane z Akcjami Emitenta</p>	<p>Najważniejsze informacje o głównych czynnikach ryzyka charakterystycznych dla papierów wartościowych.</p> <p>Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcjonariusz Sprzedający może odstąpić od Oferty lub zawiesić jej przeprowadzenie • Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie podlegać zwyczajowym warunkom zawieszającym dotyczącym zobowiązania gwarancyjnego oraz będzie zawierać zwyczajowe warunki upoważniające strony do jej rozwiązania lub wypowiedzenia • Niektóre postanowienia Statutu istniejące na dzień Prospektu pozostają niezgodne z naturą spółki publicznej • Nasza zdolność do wypłaty dywidendy może być ograniczona i w związku z tym nie ma żadnej pewności, że Spółka będzie wypłacała dywidendę zgodnie z przyjętą polityką dywidendy, ani że w ogóle będzie wypłacała dywidendę w danym roku • W przypadku naruszenia lub podejrzenia naruszenia przepisów prawa w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku regulowanym, KNF może między innymi zakazać przeprowadzenia Oferty lub zawiesić Ofertę oraz nakazać wstrzymanie ubiegania się lub zakazać ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku regulowanym • Jeżeli Spółka nie spełni wymagań określonych w Regulaminie GPW lub Ustawie o Ofercie Publicznej, Akcje mogą zostać niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym • Obrót Akcjami na GPW może zostać zawieszony • Akcje mogą być wykluczone z obrotu na GPW • Akcje nie były przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, więc płynność i kurs notowań Akcji mogą podlegać znacznym wahaniom

	<ul style="list-style-type: none"> • Na Spółkę mogą zostać nałożone sankcje administracyjne za naruszenie obowiązków wynikających z Ustawy o Ofercie i Ustawy o Obrocie • Wartość Akcji Sprzedawanych w portfelach inwestorów zagranicznych może ulec obniżeniu na skutek zmienności kursów walutowych • Jeżeli analitycy giełdowi nie opublikują raportów dotyczących Spółki lub jeżeli zmienią swoje rekomendacje na negatywne, może dojść do spadku kursu notowań i obrotu Akcjami • Pan Zygmunt Solorz-Żak, który po przeprowadzeniu Oferty będzie pośrednio kontrolował największą liczbę Akcji, może podejmować działania, które mogą nie być zgodne z interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki • Emisja nowych akcji przez Spółkę w przyszłości lub przyszłe transakcje obejmujące sprzedaż znacznej liczby akcji przez jej akcjonariuszy, a także uznanie, że może dojść do takiej emisji lub sprzedaży, mogą mieć niekorzystny wpływ na kurs notowań Akcji lub zdolność Spółki w zakresie pozyskania kapitału w przyszłości • Posiadacze Akcji w niektórych jurysdykcjach mogą podlegać ograniczeniom w zakresie wykonania prawa poboru akcji nowych emisji • Dochodzenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej i egzekwowanie wyroków dotyczących Emitenta lub dowolnego członka jego Zarządu lub Rady Nadzorczej, w tym roszczeń i wyroków dotyczących Oferty lub Akcji Sprzedawanych, może być trudne
--	--

Dział E – Oferta	
E.1 Wpływy z emisji i koszty Oferty	<p>Wpływy pieniężne netto ogółem oraz szacunkowe koszty emisji lub oferty ogółem, w tym szacunkowe koszty pobierane od inwestora przez emitenta lub oferującego.</p> <p><i>Wpływy</i></p> <p>Spółka nie otrzyma żadnej części wpływów ze sprzedaży Akcji Sprzedawanych w Ofercie. Wpływy uzyskane ze sprzedaży Akcji Sprzedawanych zostaną przekazane Akcjonariuszowi Sprzedającemu, a ich ostateczna wysokość będzie uzależniona od ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych przydzielonych przez Akcjonariusza Sprzedającego w Ofercie oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych.</p> <p><i>Koszty ponoszone przez Spółkę</i></p> <p>Na dzień Prospektu Spółka szacuje, że koszty ponoszone przez Spółkę związane z Ofertą wyniosą około 10 mln PLN. Koszty, o których mowa powyżej, obejmują w szczególności koszty związane z doradztwem prawnym i finansowym na rzecz Spółki, koszty sporządzenia sprawozdań finansowych i informacji finansowych zgodnie z MSSF, koszty administracyjne i inne koszty Spółki związane z Ofertą, wynikające z przepisów prawa. Koszty Spółki związane z Ofertą obciążają koszty działalności Spółki.</p> <p><i>Koszty ponoszone przez Akcjonariusza Sprzedającego</i></p> <p>W zamian za usługi świadczone w związku z Ofertą Akcjonariusz Sprzedający zobowiązał się zapłacić Menedżerom Oferty łącznie prowizję w wysokości 1,65% wpływów z Oferty obliczonych jako iloczyn liczby Akcji Sprzedawanych ostatecznie przydzielonych w Ofercie i Ceny Sprzedaży. Powyższa prowizja obejmuje również wynagrodzenie za gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych w Ofercie.</p> <p>Ponadto Akcjonariusz Sprzedający zobowiązał się zapłacić na rzecz Menedżerów Oferty dodatkowe wynagrodzenie z tytułu poniesionych przez Menedżerów Oferty kosztów doradztwa prawnego w związku z Ofertą. Akcjonariusz Sprzedający pokryje również swoje koszty i wydatki wynikające z Oferty, w tym wynagrodzenie i wydatki swojego doradcy prawnego.</p> <p>Spółka ani Akcjonariusz Sprzedający nie będą pobierać żadnych opłat od podmiotów składających zapisy. Kwota wpłacona przez inwestora przy składaniu zapisu może zostać jednak powiększona o ewentualną prowizję firmy inwestycyjnej przyjmującej zapis, zgodnie z regulacjami tej firmy inwestycyjnej.</p>
E.2a Cele emisji	<p>Przyczyny oferty, opis wykorzystania wpływów pieniężnych, szacunkowa wartość netto wpływów pieniężnych.</p> <p><i>Przyczyny Oferty, opis wykorzystania wpływów pieniężnych</i></p> <p>Zamiarem Akcjonariusza Sprzedającego jest zbycie Akcji Sprzedawanych.</p>

	<p>Wpływy</p> <p>Informacje na temat wpływów z Oferty ze sprzedaży Akcji Sprzedawanych zostały zamieszczone w punkcie E.1 powyżej.</p>										
<p>E.3 Warunki Oferty</p>	<p>Opis warunków oferty.</p> <p>Akcje Sprzedawane</p> <p>Na podstawie Prospektu w ramach Oferty Akcjonariusz Sprzedający oferuje do sprzedaży do 26.013.000 akcji zwykłych serii A1 o wartości nominalnej 2 PLN każda („Akcje Sprzedawane”).</p> <p>Oferta</p> <p>Akcje Sprzedawane są przedmiotem Oferty Publicznej na terytorium RP. W związku z Ofertą mogą zostać podjęte ograniczone działania promocyjne mające na celu przekazanie informacji o Ofercie Kwalifikowanym Nabywcom Instytucjonalnym w Stanach Zjednoczonych Ameryki w rozumieniu i zgodnie z Przepisem 144A wydanym na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz innym inwestorom instytucjonalnym poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki (z wyłączeniem Polski) zgodnie z Regulacją S wydaną na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona. W celu prowadzenia powyższych ograniczonych działań promocyjnych, w każdym przypadku zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, w których takie działania będą podejmowane, zostanie sporządzony międzynarodowy dokument marketingowy w języku angielskim (w formie <i>International Offering Circular</i>) („Dokument Marketingowy”). Dokument Marketingowy nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez KNF ani żaden inny organ administracji publicznej, w szczególności organ właściwy w jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona.</p> <p>Inwestorzy uprawnieni do udziału w Ofercie</p> <p>Uprawnionymi do wzięcia udziału w Ofercie są Inwestorzy Indywidualni oraz Inwestorzy Instytucjonalni, w tym Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o.</p> <p>W dniu 20 sierpnia 2012 roku zostało zawarte Porozumienie, w którym Skarb Państwa zobowiązał się, w ramach Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Instytucjonalnym, zaoferować Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji Sprzedawanych (o wartości nominalnej 2 PLN każda) stanowiących 5,2% maksymalnej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie (co odpowiada 2,6% ogólnej liczby Akcji oraz 2,6% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu) po Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz dokonać przydziału i zbyć powyższe Akcje Sprzedawane na rzecz, odpowiednio, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. lub Embud sp. z o.o. na podstawie złożonego przez nich prawidłowego i w pełni opłaconego zapisu lub zapisów, zgodnie z warunkami określonymi w Prospekcie.</p> <p>Przewidywany harmonogram Oferty</p> <p>Poniżej przedstawiono informacje na temat przewidywanego harmonogramu Oferty.</p> <table border="0"> <tr> <td data-bbox="416 1496 740 1525"><u>do 9 października 2012 roku</u></td> <td data-bbox="823 1496 1458 1552">Ustalenie Ceny Maksymalnej oraz złożenie do KNF aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1556 719 1585"><u>10 października 2012 roku</u></td> <td data-bbox="823 1556 1458 1704">Zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty, publikacja Prospektu oraz publikacja aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną (przy założeniu, że zatwierdzenie aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną nastąpi nie później niż w dniu 10 października 2012 roku). Rozpoczęcie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1767 719 1796"><u>11 października 2012 roku</u></td> <td data-bbox="823 1767 1458 1823">Rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1827 719 1856"><u>19 października 2012 roku</u></td> <td data-bbox="823 1827 1458 1883">Zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych (do godziny 23:59).</td> </tr> <tr> <td data-bbox="416 1888 719 1917"><u>22 października 2012 roku</u></td> <td data-bbox="823 1888 1458 2069">Zakończenie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych (do godziny 18:00). Ustalenie ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty, ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów</td> </tr> </table>	<u>do 9 października 2012 roku</u>	Ustalenie Ceny Maksymalnej oraz złożenie do KNF aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną.	<u>10 października 2012 roku</u>	Zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty, publikacja Prospektu oraz publikacja aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną (przy założeniu, że zatwierdzenie aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną nastąpi nie później niż w dniu 10 października 2012 roku). Rozpoczęcie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.	<u>11 października 2012 roku</u>	Rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych.	<u>19 października 2012 roku</u>	Zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych (do godziny 23:59).	<u>22 października 2012 roku</u>	Zakończenie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych (do godziny 18:00). Ustalenie ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty, ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów
<u>do 9 października 2012 roku</u>	Ustalenie Ceny Maksymalnej oraz złożenie do KNF aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną.										
<u>10 października 2012 roku</u>	Zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty, publikacja Prospektu oraz publikacja aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną (przy założeniu, że zatwierdzenie aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną nastąpi nie później niż w dniu 10 października 2012 roku). Rozpoczęcie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.										
<u>11 października 2012 roku</u>	Rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych.										
<u>19 października 2012 roku</u>	Zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych (do godziny 23:59).										
<u>22 października 2012 roku</u>	Zakończenie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych (do godziny 18:00). Ustalenie ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty, ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów										

	<p>Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Podpisanie aneksu do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty. Opublikowanie Ceny Sprzedaży, ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów (do godziny 23:59).</p> <p><u>23-25 października 2012 roku</u> <u>26 października 2012 roku</u></p> <p>Przyjmowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych. Złożenie zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW oraz zapisanie Akcji Sprzedawanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych. Ewentualne zapisy składane przez Gwarantów Oferty w wykonaniu zobowiązań wynikających z Umowy o Gwarantowanie Oferty. Przydział Akcji Sprzedawanych.</p> <p><u>29 października 2012 roku</u></p> <p>Zapisanie Akcji Sprzedawanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (pod warunkiem, że dane przekazane przez Inwestorów Instytucjonalnych na potrzeby zapisania Akcji Sprzedawanych na ich rachunkach papierów wartościowych będą kompletne i prawidłowe). Pierwszy dzień notowania Akcji na GPW.</p> <p><u>30 października 2012 roku</u> <u>lub w zbliżonym terminie</u></p> <p>Powyższy harmonogram Oferty może ulec zmianie. Niektóre zdarzenia, które zostały w nim przewidziane, są niezależne od Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego. Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i Oferującym, zastrzega sobie prawo do zmiany powyższego harmonogramu Oferty, w tym terminów przyjmowania zapisów na Akcje Sprzedawane. Informacja o zmianie poszczególnych terminów Oferty zostanie przekazana w trybie przewidzianym w art. 52 Ustawy o Ofercie, tj. w formie komunikatu aktualizującego w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.</p> <p>Zmiana terminów rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów i podanie do publicznej wiadomości stosownej informacji o tym nastąpi najpóźniej do godz. 12:00 (południe) w aktualnym pierwotnym dniu rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów na Akcje Sprzedawane.</p> <p>Nowe terminy dla innych zdarzeń przewidzianych w harmonogramie zostaną podane do publicznej wiadomości najpóźniej w dniu upływu danego terminu, z wyjątkiem skrócenia terminu zakończenia budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych, który zostanie podany do publicznej wiadomości najpóźniej do godz. 12:00 (południe) w dniu upływu takiego skróconego terminu.</p> <p>Inwestorom, którzy złożą zapisy na Akcje Sprzedawane przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz informacji o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty i o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów, będzie przysługiwać uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu poprzez złożenie oświadczenia na piśmie, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.</p> <p><i>Cena Maksymalna</i></p> <p>Akcjonariusz Sprzedający w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym ustali cenę maksymalną sprzedaży Akcji Sprzedawanych na potrzeby składania zapisów przez Inwestorów Indywidualnych („Cena Maksymalna”). Po ustaleniu Ceny Maksymalnej Spółka i Akcjonariusz Sprzedający wystąpią do KNF z wnioskiem o zatwierdzenie aneksu do Prospektu zawierającego informację o Cenie Maksymalnej. Aneks do Prospektu zawierający</p>
--	--

informację o Cenie Maksymalnej zostanie udostępniony do publicznej wiadomości niezwłocznie po jego zatwierdzeniu przez KNF.

Ustalenie Ceny Sprzedaży

Cena sprzedaży Akcji Sprzedawanych dla Inwestorów Indywidualnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych**”) oraz cena sprzedaży Akcji Sprzedawanych dla Inwestorów Instytucjonalnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych**”) zostaną ustalone przez Akcjonariusza Sprzedającego w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym, po zakończeniu procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.

Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych może zostać ustalona na poziomie wyższym niż Cena Maksymalna. Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych nie będzie wyższa od Ceny Maksymalnej. W przypadku, gdy Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych będzie nie wyższa niż Cena Maksymalna, Inwestorzy Indywidualni nabędą Akcje Sprzedawane po cenie równej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Informacja na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych zostanie przekazana przez Spółkę do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie, tj. w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Menedżerowie Oferty

Globalni Współkoordynatorzy Oferty:

Credit Suisse Securities (Europe) Limited; J.P. Morgan Securities plc; ING Securities S.A. i ING Bank N.V. Oddział w Londynie oraz UniCredit CAIB Poland S.A. i UniCredit Bank AG Oddział w Londynie.

Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu:

Banco Espírito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce, IPOPEMA Securities S.A., TRIGON Dom Maklerski S.A.

Oferujący i Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu:

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie

oraz

UniCredit Bank Austria AG z siedzibą w Wiedniu (wyłącznie w roli Gwaranta Oferty).

Umowa o Gwarantowanie Oferty

Nie później niż w dniu 10 października 2012 roku Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zamierzają zawrzeć warunkową umowę o gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych na zasadach subemisji inwestycyjnej („**Umowa o Gwarantowanie Oferty**”) z Credit Suisse Securities (Europe) Limited, ING Bank N.V., Oddział w Londynie, J.P. Morgan Securities plc, UniCredit Bank Austria AG, Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, Banco Espírito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce, IPOPEMA Securities S.A. oraz TRIGON Dom Maklerski S.A. („**Gwaranci Oferty**”), a także z ING Securities S.A., UniCredit CAIB Poland S.A. oraz UniCredit Bank AG, Oddział w Londynie.

W ramach Umowy o Gwarantowanie Oferty Menedżerowie zobowiążą się, z zastrzeżeniem ziszczenia się określonych warunków (w szczególności podpisania Aneksu Cenowego zgodnie z definicją poniżej), do dołożenia należytej staranności w celu zapewnienia nabycia i opłacenia Akcji Sprzedawanych przez Inwestorów Instytucjonalnych, natomiast Gwaranci Oferty zobowiążą się do nabycia, bądź spowodowania nabycia przez ich podmioty powiązane, tych Akcji Sprzedawanych, które nie zostały nabyte przez takich Inwestorów Instytucjonalnych, na zasadach określonych w Umowie o Gwarantowanie Oferty, przy czym w zakresie Akcji Sprzedawanych, które zostaną zaoferowane Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. Gwarantem Oferty zobowiązanym do ich nabycia na podstawie Umowy o Gwarantowanie Oferty w przypadku nienabycia tych Akcji przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. będzie wyłącznie Trigon Dom Maklerski S.A.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała warunki zawieszające wykonanie zobowiązania do gwarantowania Oferty w szczególności warunkiem takim będzie uzgodnienie pomiędzy Akcjonariuszem Sprzedającym a Menedżerami Oferty aneksu cenowego do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym („**Aneks Cenowy**”).

	<p>Podpisanie Aneksu Cenowego, według wyłącznego uznania podmiotów będących jego stronami, jest planowane nie później niż w dniu 22 października 2012 roku po zakończeniu procesu budowania księgi popytu i ustaleniu Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.</p> <p>Gwaranci Oferty będą uprawnieni do rozwiązywania Umowy o Gwarantowanie Oferty w określonych w niej przypadkach, w szczególności w sytuacji, gdy którekolwiek z zapewnień lub oświadczeń Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego okaże się niezgodne z rzeczywistym stanem faktycznym lub prawnym czy też istotnej zmiany sytuacji panującej na rynkach finansowych.</p> <p>Działania stabilizacyjne</p> <p>Oferta nie zakłada możliwości dokonania nadprzydziału lub opcji dodatkowego przydziału typu <i>greenshoe</i>.</p> <p>Credit Suisse Securities (Europe) Limited będzie pełnił funkcję menedżera stabilizującego prowadzącego działania stabilizacyjne na zasadach opisanych poniżej („Menedżer Stabilizujący”).</p> <p>W związku z działaniami stabilizacyjnymi w dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie planowane jest zawarcie przez Spółkę oraz Menedżera Stabilizującego umowy o stabilizację („Umowa o Stabilizację”).</p> <p>Przewiduje się, że w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację w związku z Ofertą Menedżer Stabilizujący będzie mógł nabywać na GPW Akcje w liczbie nie większej niż do 10% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych (przy czym liczba ta nie będzie większa niż liczba Akcji, która po nabyciu przez Spółkę na zasadach określonych poniżej powodowałaby po stronie Spółki oraz jej podmiotów dominujących obowiązek ogłoszenia wezwania na sprzedaż Akcji na zasadach określonych w Ustawie o Ofercie) w celu stabilizacji ich kursu giełdowego na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliłyby się w innych okolicznościach. Nie ma pewności, że działania stabilizacyjne zostaną podjęte oraz jeśli zostaną podjęte, to że przyniosą przewidywane skutki.</p> <p>Nabywanie Akcji w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie dokonywane na zasadach określonych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji. Transakcje nabycia Akcji będą mogły być dokonywane w okresie nie dłuższym niż Okres Stabilizacji po cenie nie wyższej niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Menedżer Stabilizujący nie będzie jednak zobowiązany do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Jeśli działania takie zostaną podjęte przez Menedżera Stabilizującego, mogą one zostać przerwane w każdym czasie, jednak nie później niż z upływem Okresu Stabilizacji.</p> <p>Oczekuje się, że zgodnie z Umową o Stabilizację, w związku z planowanymi działaniami stabilizacyjnymi, Spółka udzieli Menedżerowi Stabilizującemu Opcji Stabilizacyjnej, na podstawie której będzie on uprawniony do sprzedaży i przeniesienia na Spółkę Akcji nabytych przez niego w ramach działań stabilizacyjnych po cenie równej cenie nabycia takich Akcji przez Menedżera Stabilizującego, przy czym cena ta nie będzie wyższa niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Jeżeli Menedżer Stabilizujący podejmie decyzję o wykonaniu Opcji Stabilizacyjnej (co może nastąpić jednokrotnie lub kilkakrotnie w ciągu 30 dni kalendarzowych, począwszy od dnia pierwszego notowania Akcji na GPW), przeniesie on na Spółkę Akcje nabyte w ramach działań stabilizacyjnych, co może zostać przeprowadzone w jednej lub większej liczbie transakcji zawieranych przez okres nie dłuższy niż 45 dni kalendarzowych, począwszy od dnia pierwszego notowania Akcji na GPW. Opcja Stabilizacyjna będzie obejmowała nie więcej niż 10% liczby Akcji Sprzedawanych przydzielonych w Ofercie. Informacje na temat podstawy prawnej Spółki do nabycia Akcji w związku z działaniami stabilizacyjnymi znajdują się w Rozdziale „Informacje dodatkowe – Podstawa prawna nabycia akcji własnych przez Spółkę w związku z działaniami stabilizacyjnymi”.</p>
<p>E.4 Podmioty zaangażowane w Ofertę</p>	<p>Opis interesów, włącznie z konfliktem interesów, o istotnym znaczeniu dla emisji lub oferty.</p> <p>Menedżerowie Oferty nie posiadają istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiadają Akcji Spółki. Wynagrodzenie Menedżerów Oferty jest powiązane z wielkością środków uzyskanych ze sprzedaży Akcji Sprzedawanych.</p> <p>Doradcy prawni Spółki, Menedżerów Oferty oraz Akcjonariusza Sprzedającego zaangażowani w związku z Ofertą nie posiadają istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiadają Akcji Spółki. Wynagrodzenie doradców prawnych jest stałe, niezależne od wielkości środków uzyskanych w Ofercie.</p>

<p>E.5 Oferujący; Umowy typu „lock-up”</p>	<p>Imię i nazwisko (nazwa) osoby lub podmiotu oferującego papier wartościowy do sprzedaży.</p> <p><i>Akcjonariusz Sprzedający</i></p> <p>Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej</p> <p><i>Umowne ograniczenia zbywalności Akcji</i></p> <p><i>Spółka</i></p> <p>W Umowie o Gwarantowanie Oferty Spółka w szczególności zobowiąże się wobec Menedżerów Oferty, że w okresie od dnia zawarcia tej umowy do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty), Spółka, ani żadna spółka zależna, ani żadna Spółka powiązana ze Spółką, nad którą Spółka sprawuje kontrolę, ani jakakolwiek osoba działająca w ich imieniu, nie będą, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, dokonywać emisji, oferować, sprzedawać, obciążać ani w inny sposób rozporządzać, ani publicznie ogłaszać emisji, oferty, sprzedaży ani zbycia lub zamiaru podjęcia takich działań lub podejmować działań zmierzających do lub mogących skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem Akcji lub papierów wartościowych wymiennych lub zamiennych na Akcje lub umożliwiających ich uzyskanie w drodze realizacji praw związanych z takimi papierami wartościowymi, innych praw umożliwiających nabycie Akcji, ani innych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych, których wartość jest ustalana bezpośrednio lub pośrednio przez odniesienie do ceny powyższych papierów wartościowych stanowiących ich instrument bazowy, włącznie ze swapami na akcje, kontraktami terminowymi i opcjami.</p> <p>Spółka zobowiąże się również wobec Menedżerów Oferty, że w okresie od dnia zawarcia Umowy o Gwarantowanie Oferty do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty) Spółka nie będzie (oraz spowoduje, że jej spółki zależne lub spółki powiązane ze Spółką, nad którymi Spółka sprawuje kontrolę wynikającą z prawa do powoływania członków organów takich spółek lub umowy o zarządzanie lub z posiadania większości głosów w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników takich spółek nie będą), bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, nabywać lub publicznie ogłaszać zamiaru nabycia Akcji ani obniżać lub publicznie ogłaszać zamiaru obniżenia swojego kapitału zakładowego, z zastrzeżeniem nabywania Akcji od Menedżera Stabilizującego w wykonaniu przez Menedżera Stabilizującego Opcji Stabilizacyjnej w celu umorzenia tych Akcji.</p> <p>Ponadto Spółka zobowiąże się wobec Menedżerów Oferty, że w tym samym okresie bez zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty nie zawrze żadnej innej transakcji, która może skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem papierów wartościowych Spółki podobnych do papierów wartościowych oferowanych w Ofercie.</p> <p><i>Akcjonariusz Sprzedający</i></p> <p>W Umowie o Gwarantowanie Oferty Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się wobec Menedżerów Oferty w szczególności, że w przypadku sprzedaży w Ofercie mniejszej liczby Akcji Sprzedawanych niż wszystkie Akcje Sprzedawane posiadane przez Akcjonariusza Sprzedającego na dzień Prospektu w okresie od dnia zawarcia tej umowy do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty), ani Akcjonariusz Sprzedający, ani jakakolwiek osoba działająca w jego imieniu, nie będzie bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, oferować, sprzedawać, obciążać ani w inny sposób rozporządzać, ani publicznie ogłaszać emisji, oferty, sprzedaży ani zbycia lub zamiaru podjęcia takich działań lub podejmować działań zmierzających do lub mogących skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem Akcji lub papierów wartościowych wymiennych lub zamiennych na Akcje lub umożliwiających ich uzyskanie w drodze realizacji praw związanych z takimi papierami wartościowymi, innych praw umożliwiających nabycie Akcji, ani innych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych, których wartość jest ustalana bezpośrednio lub pośrednio przez odniesienie do ceny powyższych papierów wartościowych stanowiących ich instrument bazowy, włącznie ze swapami na akcje, kontraktami terminowymi i opcjami.</p> <p>Ponadto Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się, że w tym samym okresie bez zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty nie zawrze żadnej innej transakcji, która może skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem papierów wartościowych Spółki podobnych do papierów wartościowych oferowanych w Ofercie.</p> <p><i>Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V.</i></p> <p>Przewiduje się, że nie później niż w dniu zawarcia Umowy o Gwarantowanie Oferty Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., każdy indywidualnie, zobowiążą się wobec Menedżerów</p>
---	---

	<p>Oferty w szczególności, że od dnia zaciągnięcia takiego zobowiązania do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty), Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., jak również żaden z ich podmiotów zależnych lub kontrolowanych, ani żaden podmiot działający w ich imieniu, nie będzie, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, oferować, sprzedawać, obciążać ani w inny sposób rozporządzać, ani publicznie ogłaszać emisji, oferty, sprzedaży ani zbycia lub zamiaru podjęcia takich działań lub podejmować działań zmierzających do lub mogących skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem Akcji lub papierów wartościowych wymiennych lub zamiennych na Akcje lub umożliwiających ich uzyskanie w drodze realizacji praw związanych z takimi papierami wartościowymi, innych praw umożliwiających nabycie Akcji, ani innych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych, których wartość jest ustalana bezpośrednio lub pośrednio przez odniesienie do ceny powyższych papierów wartościowych stanowiących ich instrument bazowy, włącznie ze swapami na akcje, kontraktami terminowymi i opcjami, z zastrzeżeniem przenoszenia Akcji pomiędzy podmiotami zależnymi lub kontrolowanymi przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V., pod warunkiem, że podmioty, które naberą Akcje przed takim nabyciem zaciągną w stosunku do Menedżerów Oferty zobowiązanie ograniczające rozporządzanie Akcjami o takich samych postanowieniach i w takiej samej formie, jak zobowiązania opisane powyżej.</p> <p>Przewiduje się również, że Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. zobowiążą się, że w tym samym okresie bez zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty ani Elektrim S.A., ani Embud sp. z o.o., ani Polsat Media B.V., ani żaden inny podmiot działający w ich imieniu, nie zawrze żadnej innej transakcji, która może skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem papierów wartościowych Spółki podobnych do Akcji Sprzedawanych.</p> <p>Ponadto oczekuje się, że Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. zobowiążą się, że od dnia zaciągnięcia takiego zobowiązania do upływu 45 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW ani Elektrim S.A., ani Embud sp. z o.o., ani Polsat Media B.V., ani żadna ich spółka zależna, inny podmiot z nimi powiązany, nad którym sprawują kontrolę lub działający w ich imieniu lub działający z nimi w porozumieniu nie naberdzie Akcji, z zastrzeżeniem nabywania Akcji przez Spółkę od Menedżera Stabilizującego w związku z wykonaniem przez niego Opcji Stabilizacyjnej oraz nabycia do 1.350.000 Akcji Sprzedawanych oferowanych tym podmiotom w Ofercie.</p> <p>W przypadku niezaciągnięcia przez Spółkę, Akcjonariusza Sprzedającego, Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. zobowiązań ograniczających zbywalność lub emisję akcji, informacja o tych faktach zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o zaciągnięciu przez powyższe podmioty zobowiązań ograniczających zbywalność lub emisję akcji zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizacyjnego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie. W przypadku, gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego lub Spółki zmiana warunków powyższych zobowiązań lub terminu ich zaciągnięcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Sprzedawanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie.</p>																														
<p>E.6 Rozwodnienie</p>	<p>Wielkość i wartość procentowa natychmiastowego rozwodnienia spowodowanego ofertą.</p> <p>Na dzień Prospektu, kapitał zakładowy Spółki jest reprezentowany przez 52.026.000 Akcji. Akcje nie są uprzywilejowane, każda Akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Znacznymi akcjonariuszami ZE PAK, którzy na dzień Prospektu posiadają, w sposób bezpośredni lub pośredni, co najmniej 5% udziału w kapitale zakładowym ZE PAK, są podmioty wskazane poniżej.</p> <table border="1" data-bbox="343 1646 1404 2038"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Akcjonariusz</th> <th style="text-align: center;">Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu</th> <th style="text-align: center;">(%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Skarb Państwa .....</td> <td style="text-align: right;">26.013.000</td> <td style="text-align: right;">50,0000</td> </tr> <tr> <td>Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:</td> <td style="text-align: right;">25.569.900</td> <td style="text-align: right;">49,1483</td> </tr> <tr> <td> Elektrim S.A. ....</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> bezpośrednio.....</td> <td style="text-align: right;">8.694</td> <td style="text-align: right;">0,0167</td> </tr> <tr> <td> pośrednio poprzez:.....</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> Embud sp. z o.o. ....</td> <td style="text-align: right;">5.366.130</td> <td style="text-align: right;">10,3143</td> </tr> <tr> <td> Polsat Media B.V. ....</td> <td style="text-align: right;">20.195.076</td> <td style="text-align: right;">38,8173</td> </tr> <tr> <td>Inni.....</td> <td style="text-align: right;">443.100</td> <td style="text-align: right;">0,8517</td> </tr> <tr> <td>Razem.....</td> <td style="text-align: right;">52.026.000</td> <td style="text-align: right;">100,0000</td> </tr> </tbody> </table>	Akcjonariusz	Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	(%)	Skarb Państwa	26.013.000	50,0000	Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:	25.569.900	49,1483	Elektrim S.A.			bezpośrednio.....	8.694	0,0167	pośrednio poprzez:.....			Embud sp. z o.o.	5.366.130	10,3143	Polsat Media B.V.	20.195.076	38,8173	Inni.....	443.100	0,8517	Razem.....	52.026.000	100,0000
Akcjonariusz	Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	(%)																													
Skarb Państwa	26.013.000	50,0000																													
Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:	25.569.900	49,1483																													
Elektrim S.A.																															
bezpośrednio.....	8.694	0,0167																													
pośrednio poprzez:.....																															
Embud sp. z o.o.	5.366.130	10,3143																													
Polsat Media B.V.	20.195.076	38,8173																													
Inni.....	443.100	0,8517																													
Razem.....	52.026.000	100,0000																													

	<p>W wyniku Oferty nie dojdzie do rozwodnienia akcjonariatu Spółki. W przypadku dokonania sprzedaży wszystkich Akcji Sprzedawanych odpowiedniemu zmniejszeniu ulegnie udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Emitenta oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu. W poniższej tabeli przedstawione są informacje dotyczące struktury akcjonariatu Spółki po zakończeniu Oferty, przy założeniu, że Skarb Państwa sprzeda w Ofercie wszystkie Akcje Sprzedawane, zaś Embud sp. z o.o. wykona w całości uprawnienie przysługujące Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. do nabycia łącznie 1.350.000 Akcji określone w porozumieniu z dnia 20 sierpnia 2012 roku pomiędzy Skarbem Państwa, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. opisane w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”.</p> <table border="1" data-bbox="405 533 1465 904"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Nazwa akcjonariusza</th> <th colspan="2">Po zakończeniu Oferty</th> </tr> <tr> <th>Akcje/odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu</th> <th>(%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:</td> <td>26.919.900</td> <td>51,7432</td> </tr> <tr> <td>Elektrim S.A.....</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> bezpośrednio .....</td> <td>8.694</td> <td>0,0167</td> </tr> <tr> <td> pośrednio poprzez .....</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> Embud sp. z o.o. ....</td> <td>6.716.130</td> <td>12,9092</td> </tr> <tr> <td> Polsat Media B.V. ....</td> <td>20.195.076</td> <td>38,8173</td> </tr> <tr> <td>Inni .....</td> <td>25.106.100</td> <td>48,2568</td> </tr> <tr> <td>Razem .....</td> <td>52.026.000</td> <td>100,0000</td> </tr> </tbody> </table> <p>(*) Informacje zamieszczone w tabeli nie uwzględniają Akcji, które mogą zostać nabyte przez Spółkę (będącą podmiotem pośrednio kontrolowanym przez pana Zygmunta Solorz-Żak) od Menedżera Stabilizującego w związku z działaniami stabilizacyjnymi, jeżeli takie działania zostaną podjęte.</p>	Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty		Akcje/odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	(%)	Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:	26.919.900	51,7432	Elektrim S.A.....			bezpośrednio	8.694	0,0167	pośrednio poprzez			Embud sp. z o.o.	6.716.130	12,9092	Polsat Media B.V.	20.195.076	38,8173	Inni	25.106.100	48,2568	Razem	52.026.000	100,0000
Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty																													
	Akcje/odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	(%)																												
Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:	26.919.900	51,7432																												
Elektrim S.A.....																														
bezpośrednio	8.694	0,0167																												
pośrednio poprzez																														
Embud sp. z o.o.	6.716.130	12,9092																												
Polsat Media B.V.	20.195.076	38,8173																												
Inni	25.106.100	48,2568																												
Razem	52.026.000	100,0000																												
<p>E.7 Koszty pobierane od inwestora</p>	<p>Szacunkowe koszty pobierane od inwestora przez emitenta lub oferującego.</p> <p>Złożenie zapisu na Akcje Sprzedawane nie jest związane z dodatkowymi opłatami. Inwestor powinien jednak zwrócić uwagę na inne koszty pośrednio związane z subskrybowaniem Akcji Sprzedawanych, w tym w szczególności koszty prowizji maklerskiej za złożenie zlecenia/zapisu, założenia lub prowadzenia rachunku inwestycyjnego, oraz inne możliwe koszty bankowe związane z dokonywaniem wpłaty na Akcje Sprzedawane, ewentualne koszty wymiany walut obcych na polskie złote itp. Zwraca się także uwagę inwestorom, że wpłaty na Akcje Sprzedawane nie są oprocentowane i w przypadku zwrotu części lub całej wpłaconej kwoty inwestorowi nie przysługują odsetki ani odszkodowanie.</p>																													

CZYNNIKI RYZYKA

Przed podjęciem decyzji inwestycyjnej, każdy potencjalny nabywca Akcji Sprzedawanych powinien uważnie przeanalizować wszystkie omówione poniżej czynniki ryzyka, a także pozostałe informacje zamieszczone w Prospekcie. Ziszczenie się nawet części z opisanych ryzyk może mieć istotny negatywny wpływ na działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju Grupy. W wyniku ziszczenia się jednego lub kilku opisanych ryzyk obniżyć się może cena rynkowa Akcji Sprzedawanych, co naraziłoby inwestorów na stratę całości lub części zainwestowanych środków. Przedstawione czynniki ryzyka nie muszą być jedynymi, jakie mogą zagrażać Grupie, a które inwestorzy powinni uwzględnić, podejmując decyzję inwestycyjną. Inwestorzy powinni szczególnie ostrożnie ocenić ryzyka związane z inwestycją i zdecydować, samodzielnie lub zasięgnąć w tym względzie porad odpowiednich doradców prawnych, podatkowych, finansowych lub innych, czy w ich świetle uznają dokonanie inwestycji za słuszną.

Czynniki ryzyka związane z prowadzeniem działalności w Polsce

Częste zmiany polskiego systemu prawnego mogą niekorzystnie wpłynąć na naszą działalność

Polski system prawny, w tym regulacje dotyczące sektora energetycznego i górniczego, a także różne interpretacje tych przepisów, podlegają częstym i istotnym zmianom. W szczególności Prawo Energetyczne było nowelizowane wiele razy, przy czym wiele z tych nowelizacji wprowadzało kluczowe zmiany do głównych obszarów, w których prowadzimy działalność. W chwili obecnej trwają także konsultacje społeczne nad pakietem trzech nowych ustaw: prawo energetyczne, prawo gazowe i ustawą o odnawialnych źródłach energii, zaprezentowanym przez polskie Ministerstwo Gospodarki w grudniu 2011 roku, które mają zastąpić obecne Prawo Energetyczne. Trudno przewidzieć, jakie będą skutki wprowadzenia tych zmian dla naszej działalności. Ponadto na zmiany przepisów dotyczących sektora energetycznego mają też wpływ nowe regulacje Unii Europejskiej mające na celu liberalizację wewnętrznych rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Podobne zmiany dotyczą przepisów regulujących działalność górnictwem. W szczególności uchylona ustawa prawo geologiczne i górnictwo z roku 1994 była wielokrotnie nowelizowana, zanim została zastąpiona nowym Prawem Geologicznym i Górnictwem. Prawo Geologiczne i Górnictwo obowiązuje od 1 stycznia 2012 roku i nie ma jeszcze ugruntowanej praktyki jego stosowania. Ponadto częstym zmianom podlegają inne akty prawne mające istotny wpływ na działalność górnictwem, jak na przykład Prawo Ochrony Środowiska, Prawo Wodne czy Prawo Budowlane.

W związku ze zmiennością przepisów nie są one w jednolity sposób stosowane przez sądy, organy administracji i inne organy stosujące prawo. W związku z tym istnieje ryzyko, że postanowienia i decyzje wydane przez poszczególne sądy i inne organy w odniesieniu do konkretnych stanów faktycznych będą ze sobą sprzeczne lub w znaczącym stopniu nieprzewidywalne. Co więcej, stosunek właściwych sądów lub innych urzędów do spraw należących do ich kompetencji może ulec zmianie. Niestabilność systemu prawnego i otoczenia regulacyjnego zwiększa ryzyko ponoszenia istotnych dodatkowych i nieoczekiwanych wydatków, jak i kosztów dostosowywania prowadzonej działalności do zmieniającego się otoczenia prawnego, ponadto może spowodować, że tymczasowo ograniczymy naszą działalność związaną z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła oraz wydobywaniem węgla. Może to prowadzić do powstawania sporów na tle interpretacji przepisów prawnych zarówno z organami publicznymi stosującymi prawo, jak i z podmiotami prywatnymi, z którymi spółki z naszej Grupy pozostają w stosunkach prawnych. Ponadto błędy lub opóźnienia implementacji dyrektyw UE do prawa krajowego mogą prowadzić do dodatkowych wątpliwości związanych m.in. z interpretacją przepisów mających wpływ na naszą działalność. W związku z tym jesteśmy narażeni na ryzyko, że nasza działalność może nie spełniać wymogów często zmieniających się przepisów, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Otoczenie polityczne istotnie wpływa na naszą działalność

Decyzje polityczne podejmowane przez władze i organy administracji w Polsce, jak również przez organy Unii Europejskiej mają istotny wpływ na naszą działalność, w szczególności w zakresie wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej oraz ciepła, a także wydobywania węgla brunatnego przez KWBA i KWBK. Decyzje o charakterze politycznym mogą wywierać wpływ zarówno na kierunki zmian regulacji prawnych, w tym regulacji istotnych dla sektora energetycznego, jak i na decyzje właścicielskie oraz inne działania organów państwowych, co z kolei może wpływać m.in. na strukturę i model działania rynku energii elektrycznej, zasady kształtowania cen energii elektrycznej, dostępność i koszty zaopatrzenia w paliwa wykorzystywane do wytwarzania energii elektrycznej oraz regulacje w zakresie ochrony środowiska. W szczególności czynniki polityczne mogą mieć istotny wpływ na przydział uprawnień do emisji CO₂ oraz regulacje dotyczące emisji zanieczyszczeń takich jak SO₂, NO_x i pyłów. Ponadto organ nadzoru (Prezes URE) lub urzędy państwowe i agendy mogą wywierać na nas presję dotyczącą utrzymania niskich cen energii elektrycznej w celu zmniejszenia inflacji, mogą również wystąpić niekorzystne konsekwencje społeczne wzrostu cen, które mogą być wynikiem, między innymi, negatywnych zmian sytuacji makroekonomicznej w Polsce. Niesprzyjające zmiany otoczenia politycznego w Polsce mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Spadek zapotrzebowania na energię elektryczną może mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody

Poziom krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną ma istotny wpływ na wysokość naszych przychodów. Na poziom zapotrzebowania na energię elektryczną wpływa szereg czynników, które są od nas niezależne. W szczególności spowolnienie wzrostu lub spadek PKB, negatywne zmiany w poziomie zamożności konsumentów oraz wdrażanie działań mających na celu zwiększenie efektywności zużycia energii w gospodarce mogą prowadzić do spadku zapotrzebowania na energię. Podobny efekt może wywołać brak wystarczającej podaży lub wzrost kosztów uprawnień do emisji CO₂ (EUA) przekładające się na wzrost cen energii elektrycznej oraz związane z tym obniżenie poziomu zapotrzebowania na energię elektryczną. Ponadto z uwagi na przepisy Prawa Energetycznego nakładające w pewnych przypadkach obowiązek zakupu energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, zwiększenie wolumenu energii produkowanej z takich źródeł może skutkować zmniejszeniem zapotrzebowania na energię konwencjonalną wytwarzaną przez naszą Grupę. Takie okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Sytuacja makroekonomiczna znacząco wpływa na naszą działalność

Nasze wyniki działalności są w istotnym stopniu uzależnione od sytuacji makroekonomicznej Polski, jak również od sytuacji ekonomicznej regionu, Unii Europejskiej oraz gospodarki światowej. W szczególności na naszą działalność mają wpływ takie czynniki, jak poziom PKB Polski i jego zmiany, wysokość stopy inflacji, kursy walut (złotego i innych walut), wysokość stóp procentowych, ceny paliw (w tym ceny ropy naftowej i biomasy), wysokość stopy bezrobocia, wysokość i przewidywane zmiany średniego wynagrodzenia oraz polityka fiskalna i monetarna państwa. Negatywne zmiany w ogólnej sytuacji makroekonomicznej w Polsce lub na świecie mogą, w szczególności, mieć przełożenie na zmniejszenie krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną i spowodować zmniejszenie naszych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej. Niższe niż zakładane zapotrzebowanie na energię elektryczną może też spowodować niższą niż zakładana rentowność inwestycji w nowe moce wytwórcze. Ponadto brak stabilności i utrudnienia na rynkach finansowych wynikające w szczególności z występującego obecnie w wielu krajach Unii Europejskiej kryzysu fiskalnego może ograniczać dostępność finansowania zewnętrznego. Ograniczenie dostępu do zewnętrznego finansowania lub wzrost kosztów z tym związanych może z kolei mieć wpływ na możliwości realizacji naszych inwestycji i strategii. Takie niesprzyjające okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Interpretacja polskich przepisów prawa podatkowego jest niejednoznaczna i może podlegać zmianom, co w efekcie może prowadzić do sporów z organami podatkowymi i ewentualnego zakwestionowania przez organy podatkowe prawidłowości rozliczeń podatkowych podmiotów należących do Grupy, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Zmiany w zakresie prawa podatkowego mają znaczący wpływ zarówno na działalność Spółki, jak i działalność całej Grupy. Polski system podatkowy podlega częstym zmianom wynikającym zarówno z potrzeby dostosowania polskich przepisów do wymogów wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej, jak i z bieżących potrzeb ekonomicznych oraz politycznych. Rodzaj i zakres tych zmian, a także trudności interpretacyjne związane ze stosowaniem prawa podatkowego, utrudniają zarówno bieżącą działalność, jak i prawidłowe planowanie podatkowe. Dynamika zmian powoduje, że często nasza bieżąca działalność nie może odbywać się w oparciu o ugruntowane, jednoznaczne przepisy oraz utrwaloną praktykę. Powoduje to brak pewności w zakresie stosowania przez nas przepisów prawa w codziennej działalności i niesie ze sobą ryzyko błędów, co może mieć negatywny wpływ na wyniki naszej działalności.

Ponadto niektóre z przepisów polskiego prawa podatkowego są niejednoznaczne i często brakuje jednolitej interpretacji prawa i praktyki jego stosowania przez organy podatkowe. W szczególności przepisy prawa podatkowego nie regulują wprost zasad określających możliwość, sposób i moment rozpoznawania przychodów oraz kosztów uzyskania przychodów w przypadku wielu zdarzeń oraz czynności prawnych i faktycznych, jak np. działań restrukturyzacyjnych. Przepisy prawa podatkowego nie określają również w sposób jednoznaczny zasad opodatkowania innymi podatkami, w tym podatkiem od towarów i usług, podatkiem akcyzowym czy podatkiem od nieruchomości. Ze względu na rozbieżne interpretacje prawa podatkowego, ryzyko związane z niewłaściwym stosowaniem prawa podatkowego w Polsce może być większe niż w systemach prawnych właściwych dla rynków bardziej rozwiniętych. W efekcie ponosimy ryzyko, że nasza działalność w wybranych dziedzinach może być niedostosowana do zmieniających się regulacji oraz zmiennej praktyki ich stosowania. Ponadto w związku z rozbieżnościami w stosowaniu prawa podatkowego, istnieje ryzyko, że w konkretnych sprawach poszczególne organy mogą wydawać decyzje i interpretacje podatkowe, które będą ze sobą sprzeczne lub w znaczącym stopniu nieprzewidywalne.

Z uwagi na powyższe okoliczności nie można wykluczyć potencjalnych sporów z organami podatkowymi, a w rezultacie zakwestionowania przez te organy prawidłowości rozliczeń podatkowych podmiotów z Grupy w zakresie nieprzedawnionych zobowiązań podatkowych oraz określenia zaległości podatkowych tych podmiotów. W przypadku wydania decyzji, interpretacji czy orzeczeń niekorzystnych dla nas, mogą one mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Skarb Państwa może podejmować w stosunku do spółek naszej Grupy decyzje o charakterze uznaniowym na podstawie Ustawy o Sprzeciwie MSP, co może kolidować z zamiarami lub interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki

ZE PAK i Elektrownia Pątnów II podlegają przepisom Ustawy o Sprzeciwie MSP, na podstawie której Skarb Państwa jest uprawniony do wykonywania szczególnych uprawnień w odniesieniu do spółek zarządzających tzw. infrastrukturą krytyczną, przy czym uprawnienia te nie zależą od posiadania udziału w spółce. W szczególności, uprawnienia Skarbu Państwa polegają na możliwości wyrażenia w pewnych przypadkach sprzeciwu wobec podejmowanych przez organy spółki uchwał lub innych czynności prawnych podejmowanych przez spółkę, których przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia należącym do infrastruktury krytycznej. Nie możemy wykluczyć, że Ustawa o Sprzeciwie MSP będzie miała wpływ na spółki z naszej Grupy, a Minister Skarbu Państwa skorzysta w przyszłości z tych uprawnień. Dodatkowo, nie możemy zagwarantować, że podejmowane na podstawie Ustawy o Sprzeciwie MSP działania Ministra Skarbu Państwa nie będą pozostawały w sprzeczności z zamierzeniami lub interesami innych akcjonariuszy Spółki, co mogłoby mieć niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Niektóre z działań podejmowanych przez nas lub wobec nas mogą zostać uznane za niedozwoloną pomoc publiczną oraz skutkować obowiązkiem zwrotu udzielonej pomocy wraz z odsetkami, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

Przepisy prawa polskiego i Prawa Europejskiego dotyczące pomocy publicznej są nieprecyzyjne. Istnieje ryzyko, że niektóre działania podejmowane przez nas lub wobec nas w przeszłości mogą stanowić pomoc publiczną udzieloną niezgodnie z zasadami określonymi w prawie polskim i Prawie Europejskim (w szczególności bez akceptacji Komisji Europejskiej). Istnieje również ryzyko, że niektóre działania podejmowane przez nas lub w odniesieniu do nas w przeszłości mogą zostać uznane za pomoc publiczną. Otrzymanie niedozwolonej pomocy publicznej może skutkować obowiązkiem zwrotu przez nas udzielonej pomocy wraz z odsetkami, na zasadach określonych w przepisach prawa polskiego i Prawa Europejskiego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością oraz sektorem, w którym prowadzimy działalność

Podlegamy różnym regulacjom z zakresu ochrony środowiska, co może wiązać się z koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów lub uzyskania nowych pozwoleń środowiskowych wynikających z zaostrzenia przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz możemy nie stosować niektórych najlepszych praktyk branżowych, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Regulacje dotyczące ochrony środowiska w Polsce podlegają bardzo częstym zmianom. Ponadto w najbliższych latach należy się liczyć z dalszym zaostrzeniem wymogów dotyczących ochrony środowiska, zarówno w przepisach polskich, regulacjach Unii Europejskiej, jak i konwencjach międzynarodowych. Nie możemy przewidzieć dokładnego rodzaju ani zakresu tych zmian. Wobec braku jasności, co do przyszłych regulacji oraz wobec zwiększających się nakładów związanych z wymogami przepisów dotyczących ochrony środowiska, możemy być w przyszłości zobowiązani do ponoszenia znaczących kosztów lub nakładów inwestycyjnych związanych z dostosowywaniem się do nowych wymogów środowiskowych lub odłączania naszych urządzeń i instalacji niespełniających podwyższonych wymogów środowiskowych. W szczególności, na dzień Prospektu, w ramach Komisji Europejskiej prowadzone są prace nad zmianą tzw. dyrektywy ramowej oraz decyzji Komisji 2000/532/WE z dnia 3 maja 2000 roku ustalającej tzw. listę odpadów (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Gospodarka odpadami”). Na obecnym etapie prac istnieje ryzyko, iż niektóre z ubocznych produktów spalania („UPS”), jakimi w szczególności są żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów, które na dzień Prospektu nie są klasyfikowane jako odpady niebezpieczne, zostaną uznane za odpad niebezpieczny. Zmiana kwalifikacji UPS jako odpadów niebezpiecznych mogłaby spowodować istotne negatywne konsekwencje finansowe dla podmiotów wytwarzających UPS, w tym dla nas, takie jak np. istotny wzrost opłaty za składowanie odpadów, wzrost kosztów rekultywacji składowisk UPS, brak możliwości sprzedaży odpadów paleniskowych do odbiorców zewnętrznych, a w konsekwencji powodować konieczność składowania całości UPS. Ponadto w zależności od przyjętych rozwiązań może się okazać, iż konieczne będzie poniesienie przez nas znacznych nakładów finansowych na dostosowanie już istniejących składowisk UPS do nowych wymogów. Organizacje zrzeszające podmioty wytwarzające UPS podjęły działania mające na celu przekonanie Komisji o celowości utrzymania dotychczasowej kwalifikacji UPS jako odpadów innych niż niebezpieczne, nie mniej nie możemy wykluczyć, że powoływane argumenty nie zostaną uwzględnione. Brak dostosowania się przez nas do nowych przepisów środowiskowych w określonym zakresie lub terminie może spowodować konieczność poniesienia odpowiedzialności o charakterze administracyjnym i cywilnym, a także odpowiedzialności karnej po stronie podmiotów z naszej Grupy oraz członków Zarządu lub pracowników. Ponadto naruszenie wymogów ochrony środowiska może prowadzić do konieczności okresowego przerwania lub trwałego zaprzestania prowadzenia przez nas określonej działalności i mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nasza działalność wywiera istotny wpływ na środowisko. Z tego względu spółki z naszej Grupy zobowiązane są działać na podstawie pozwoleń zintegrowanych uzyskiwanych dla instalacji, których funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów

przyrodniczych albo środowiska jako całości, jak również środowiskowych pozwoleń sektorowych dotyczących emisji substancji i hałasu, gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, w tym odpadami górnictwami. Przepisy dotyczące ochrony środowiska i korzystania z zasobów naturalnych przez przedsiębiorstwa zaostrzają się, w związku z tym może wystąpić konieczność uzyskania przez nas nowych pozwoleń lub zmiany warunków już posiadanych pozwoleń. Nie możemy zagwarantować, że ubieganie się o nowe pozwolenia lub zmianę istniejących pozwoleń zakończy się sukcesem. Nieuzyskanie nowych pozwoleń lub zgody na zmianę dotychczasowych pozwoleń może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Ponadto instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego powinny spełniać wymogi dotyczące Najlepszych Dostępnych Techniek (*Best Available Techniques, BAT*), co wiąże się z koniecznością ponoszenia istotnych nakładów inwestycyjnych. Wymogi te określane są w dokumentach referencyjnych BREFs (*BAT Reference Notes*), a także mogą wynikać wprost z obowiązujących przepisów prawa oraz innych specyfikacji technicznych, norm technicznych itp. Dokumenty referencyjne BREFs mają charakter nieobowiązujących zaleceń, jednak dostosowanie instalacji oraz stosowanej technologii, procedur i praktyki postępowania do wymagań BAT stanowi najistotniejszy warunek uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Ponadto Dyrektywa IED, która ma zastąpić m.in. Dyrektywę IPPC oraz Dyrektywę LCP, rozszerza zakres instalacji objętych wymogiem stosowania BAT oraz zaostrza standardy emisyjne m.in. dla SO₂ i NO_x. Dyrektywa IED przewiduje przyjęcie tzw. „*BAT conclusions*”, które począwszy od 2016 roku stanowią będą podstawę do ustalania warunków pozwolenia zintegrowanego oraz wyznaczenia dopuszczalnych wielkości emisji.

Nie możemy wykluczyć, że w przyszłości wymagania dotyczące BAT zostaną zaostrzone, ich zakres ulegnie rozszerzeniu lub zostanie zwiększona ilość instalacji, które będą musiały dostosować się do BAT, przez co zmuszeni będziemy do ponoszenia znacznych nakładów w zakresie dostosowania się do nowych wymogów. Ponadto istnieje ryzyko, że niektóre z posiadanych przez nas urządzeń lub instalacji mogą nie być przystosowane do obowiązujących wymogów w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących BAT, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Ponadto pomimo spełniania przez KWBA i KWBK wymagań określonych przepisami prawa polskiego oraz posiadania systemu zarządzania środowiskiem, który spełnia część wymagań normy ISO 14001 lecz nie posiada certyfikatu ISO 14001 i może nie spełniać wszystkich wymagań tego standardu, podmioty te mogą nie zawsze dopełniać wszystkich szczegółowych wymagań wynikających z praktyk branżowych, takich jak wdrożenie systemu zarządzania środowiskiem posiadającego certyfikat ISO 14001, relacjami społecznymi czy innymi aspektami prowadzonej przez nie działalności, zarówno na etapie przygotowania, eksploatacji, jak i zakończenia eksploatacji złożeń. Niestosowanie lub niepełne stosowanie takich szczegółowych wymagań branżowych może negatywnie wpływać na nasze bieżące lub przyszłe wyniki działalności, w szczególności w przypadku wystąpienia zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym, wymagających podjęcia przez nas działań wykraczających poza zakres standardowo stosowanych przez nas procedur. Ponadto niestosowanie lub niepełne stosowanie praktyk branżowych może narazić nas na ryzyko niezachowania zgodności z przyszłymi regulacjami, ryzyko nieuzyskania lub utraty koniecznego wsparcia lokalnej społeczności, a w rezultacie doprowadzić do konieczności ograniczenia lub wstrzymania działalności w odkrywkach eksploatowanych przez nasze kopalnie, co z kolei może mieć istotny, niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju i reputację.

Nasza strategia może nie zostać zrealizowana, co może mieć niekorzystny wpływ na naszą działalność

Nasza strategia zakłada między innymi optymalizację podstawowej działalności wytwórczej Grupy, w szczególności poprzez realizację programu inwestycyjnego oraz podniesienie efektywności poprzez restrukturyzację. Realizacja naszej strategii może napotkać szereg trudności. W szczególności realizacja naszego programu inwestycyjnego może napotkać przeszkody natury regulacyjnej, administracyjnej, finansowej, operacyjnej lub społecznej, takie jak opóźnienia w implementacji przepisów mających na celu liberalizację rynku gazu w Polsce, opóźnienia lub trudności w uzyskaniu wymaganych decyzji lub zezwoleń, opóźnienia w procesach inwestycyjnych dotyczących budowy nowych lub modernizacji istniejących składników naszego majątku, przekroczenie przyjętych budżetów, spory pracownicze mające wpływ na wykonawców zatrudnionych przez nas lub ich podwykonawców i protesty organizacji ekologicznych. Możemy też napotkać trudności natury finansowej i operacyjnej, takie jak niemożność pozyskania wystarczających środków finansowych, czy ograniczenia w dostępności materiałów lub urządzeń potrzebnych do realizacji naszych projektów inwestycyjnych. Z uwagi na planowane wyłączenie naszych niektórych jednostek wytwórczych, w szczególności z uwagi na upływ właściwych okresów derogacyjnych, opóźnienia w realizacji naszego programu inwestycyjnego lub brak realizacji niektórych projektów inwestycyjnych mogą doprowadzić do obniżenia łącznej mocy wytwórczej naszej Grupy, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe. Nie można również wykluczyć, iż planowane inwestycje zrealizowane przez nas nie przyniosą spodziewanych wyników, a w efekcie nie doprowadzą do wzrostu wartości naszej Grupy zgodnie z przyjętymi założeniami. Nie możemy też wykluczyć, że w wyniku nieprzewidzianych przez nas okoliczności, w tym zmian na rynku dostaw paliw czy technologii wytwarzania energii elektrycznej nie wszystkie projekty inwestycyjne przewidziane w programie inwestycyjnym zostaną zrealizowane. Jeżeli doświadczymy takich lub innych nieprzewidzianych przeszkód w procesie realizacji naszej strategii, możemy nie osiągnąć lub osiągnąć z opóźnieniem planowane synergie oraz oczekiwane korzyści mające wynikać z jej wdrożenia, w szczególności w zakresie optymalizacji potencjału energetyczno-paliwowego naszej Grupy. Co więcej, możemy być zmuszeni

przeznaczyć większe niż planowane zasoby ludzkie i finansowe w celu realizacji strategii, co mogłoby negatywnie wpłynąć na podstawowe obszary naszej działalności lub doprowadzić do zmniejszenia spodziewanych korzyści z realizacji strategii. Opóźnienia, nieprzewidziane koszty lub problemy z przeprowadzeniem lub nieprzeprowadzeniem działań wynikających ze strategii mogłyby mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Zmiany cen i wolumenu sprzedawanej przez nas energii elektrycznej mogą mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody ze sprzedaży oraz nasze wyniki finansowe

Większość naszych przychodów pochodzi z działalności w zakresie wytwarzania oraz obrotu energią elektryczną i w związku z tym są one uzależnione od cen oraz wolumenu sprzedaży energii elektrycznej. Ceny energii elektrycznej zależą od wielu czynników, przy czym na niektóre z nich nie mamy wpływu lub nasz wpływ jest ograniczony. W szczególności nie mamy żadnego wpływu lub mamy jedynie ograniczony wpływ na dostępność, jakość i ceny paliw, przede wszystkim paliw nabywanych poza Grupą, wykorzystywanych do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła (jak biomasa) oraz do celów wydobywczych (takich jak olej opałowy i benzyna), na ceny transportu, ceny ropy naftowej, wysokość podatków, składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz innych kosztów pracy, restrykcyjność przepisów dotyczących ochrony środowiska, w tym dostępność i koszty uprawnień do emisji CO₂ (EUA), jak również na poziom stóp procentowych czy kursy walut. Niektóre z tych czynników zależą od polityki państw innych niż Polska lub organizacji międzynarodowych i ponadnarodowych (np. Unia Europejska). Ponadto wobec braku odpowiednio rozwiniętego i płynnego rynku (systemu obrotu) energii elektrycznej o wolumenie wystarczającym dla utworzenia średnio- i długoterminowych indeksów cenowych dla instrumentów finansowych związanych z handlem energią elektryczną w Polsce, utrudnione jest ustalenie cen w obrocie energią elektryczną oraz zarządzanie średnio- i długoterminowym ryzykiem cen energii elektrycznej. Z drugiej strony wolumen sprzedaży energii zależy między innymi od zapotrzebowania na energię elektryczną, warunków pogodowych i ogólnej sytuacji makroekonomicznej. Z zastrzeżeniem standardowych postanowień umów sprzedaży energii elektrycznej zawieranych z naszymi kontrahentami oraz naszej praktyki kontraktacji zakładającej zawieranie umów sprzedaży dotyczących około 65% energii elektrycznej w roku poprzedzającym, nie zawieramy innych transakcji zabezpieczających przed zmianami cen i wolumenów energii elektrycznej. Wystąpienie czynników powodujących wzrost kosztów wytwarzania energii elektrycznej, spadek cen energii elektrycznej lub obniżenie wolumenu obrotu energią elektryczną może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Konieczność spełniania zaostrzonych standardów dotyczących zanieczyszczeń takich jak SO₂, NO_x i pyły może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Nasza działalność polegająca na wytwarzaniu energii elektrycznej związana jest z emisją CO₂, jak również NO_x, SO₂, pyłów i innych substancji do środowiska. Nasza działalność wydobywcza także obejmuje emisję pyłu i innych substancji do środowiska. Istniejące i przyszłe ograniczenia w zakresie emisji innych niż gazy cieplarniane substancji (NO_x, SO₂, pyłów i innych) mogą powodować analogiczne skutki, jak ograniczenia emisji CO₂ (zobacz „–Nowe regulacje dotyczące emisji CO₂ do atmosfery mogą zmusić nas do poniesienia istotnych dodatkowych nakładów inwestycyjnych lub dodatkowych kosztów lub do ograniczenia naszej działalności w zakresie produkcji energii elektrycznej, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność oraz nasze wyniki finansowe”). Kierunki rozwoju Prawa Europejskiego i prawa polskiego wykazują tendencje do zaostrzania warunków korzystania przez przedsiębiorców ze środowiska naturalnego, w tym obniżania limitów emisji zanieczyszczeń do środowiska, które już obecnie są bardzo niskie i łatwo je przekroczyć. W szczególności w okresie od roku 2010 do roku 2012, Elektrownia Adamów odnotowała przekroczenie norm emisji w zakresie przeciętnych miesięcznych i 48-godzinnych stężeń SO₂ i pyłów i istnieje ryzyko dalszego przekraczania norm emisji w przyszłości. Wprowadzenie w przyszłości obniżonych limitów emisji może skutkować koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z modernizacją lub koniecznością zastąpienia naszych urządzeń niespełniających norm emisji jak również wdrażaniem nowych technologii, a także kosztów kar, które mogą być nakładane na naszą Grupę w tym zakresie.

W tym celu Dyrektywa IED, która ma zastąpić, m.in. Dyrektywy IPPC i LCP, zaostrza normy emisji SO₂ i NO_x. Ponadto nałożony na Polskę wymóg nieprzekraczania limitów wielkości emisji SO₂ i NO_x dla dużych źródeł spalania (50 MW i więcej), którego celem ma być wprowadzenie do krajowego porządku prawnego regulacji określonych w Załączniku XII do Traktatu Akcesyjnego, może spowodować zaostrzenie regulacji krajowych dotyczących dopuszczalnych poziomów emisji tych substancji dla sektora energetycznego. Na dzień Prospektu trwają prace nad wdrożeniem odpowiednich zmian do prawa krajowego, co pozwoli operatorom dużych źródeł spalania na stopniowe osiągnięcie obniżonych pułapów emisji SO₂ i NO_x do końca okresów przejściowych określonych zgodnie z Traktatem Akcesyjnym (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji – Ograniczenia emisji SO₂, NO_x oraz pyłów”).

Nie można wykluczyć, iż w przypadku naruszenia wspomnianych limitów nałożonych na Polskę zgodnie z Załącznikiem XII do Traktatu Akcesyjnego, w przyszłości Polska może podjąć działania zmierzające do zaostrzenia obecnie obowiązujących standardów emisji. Konieczność przestrzegania takich zaostrzonych wymogów może doprowadzić do

znacznego wzrostu cen energii, co może skutkować spadkiem zapotrzebowania na energię, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Sektor energetyczny i wydobywczy w Polsce podlega decyzjom organów nadzoru, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Nasza działalność w dużym stopniu zależy od decyzji, opinii, postanowień i innych działań polskich i unijnych organów, i choć część z nich nie jest prawnie wiążąca, to niemniej jednak może być stosowana w praktyce.

Istotna część naszej działalności w sektorze energetycznym podlega regulacji Prezesa URE, który jest odpowiedzialny za monitorowanie zgodności działalności spółek energetycznych z odpowiednimi przepisami prawa energetycznego oraz udzielanymi przez niego koncesjami. Do kompetencji Prezesa URE mających wpływ na naszą działalność należą w szczególności udzielanie i cofanie koncesji na wytwarzanie oraz sprzedaż energii elektrycznej i ciepła. Wpływ na naszą działalność mogą mieć również uprawnienia Prezesa URE do zatwierdzania tarif energii elektrycznej i ciepła oraz zwolnienia przedsiębiorstw energetycznych z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia tarif dla energii elektrycznej, w przypadku stwierdzenia przez Prezesa URE, iż prowadzą one działalność w otoczeniu konkurencyjnym. Na podstawie wyżej wymienionego zwolnienia, obecnie żadna ze stosowanych przez nas tarif nie podlega zatwierdzeniu przez Prezesa URE. W związku z tym wpływ na naszą działalność może mieć również cofnięcie przez Prezesa URE takiego zwolnienia lub ograniczenie jego zakresu w przypadku stwierdzenia, iż warunki uzasadniające takie zwolnienie przestały istnieć.

Wcześniejsze doświadczenia w zakresie regulacji polskiego sektora energetycznego wskazują również, że nadrzędnym kryterium, którym kieruje się Prezes URE, jest ochrona interesów odbiorców energii, co może być niezgodne z interesami spółek energetycznych. Ponadto na decyzje Prezesa URE mogą też mieć wpływ czynniki o charakterze politycznym. Przepisy Prawa Energetycznego nie zapewniają całkowitej niezależności Prezesa URE od rządu polskiego, gdyż w szczególności, zgodnie z Prawem Energetycznym, Prezes Rady Ministrów może odwołać Prezesa URE w dowolnym czasie. Dlatego, mimo iż decyzje Prezesa URE podlegają rewizji, sądów są one uznaniowe i nie można zapewnić, iż Prezes URE nie podejmie żadnych działań, które byłyby niekorzystne dla naszych interesów. Ponadto decyzje i polityka Prezesa URE mogą zmieniać się bez uprzedzenia, co z kolei może prowadzić do konieczności poniesienia przez nas istotnych oraz nieoczekiwanych kosztów, wpływać na sposób prowadzenia działalności przez Grupę lub prowadzić do występowania ryzyka, że działalność Grupy będzie niezgodna ze zmienionymi regulacjami.

Za nieprzestrzeganie obowiązków określonych w Prawie Energetycznym Prezes URE może nakładać na przedsiębiorstwa energetyczne istotne kary pieniężne, których wysokość może sięgać 15% ich przychodów lub, jeżeli kara jest związana z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, 15% przychodów wynikających z działalności koncesjonowanej, osiągniętych przez ukarany podmiot (Emitenta lub spółki z naszej Grupy) w poprzednim roku podatkowym. W niektórych przypadkach prowadzenie działalności niezgodnie z przepisami może prowadzić do utraty koncesji wymaganych dla jej prowadzenia. Dodatkowo, zgodnie z Prawem Energetycznym, w przypadku wystąpienia zagrożeń wymienionych w Prawie Energetycznym, takich jak zagrożenie bezpieczeństwa energetycznego Polski, zagrożenie bezpieczeństwa osób lub zagrożenie wystąpieniem znacznych strat materialnych, Rada Ministrów, na wniosek Ministra Gospodarki, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium całej Polski lub na jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Prezes URE współdziała również z właściwymi organami w przeciwdziałaniu praktykom przedsiębiorstw energetycznych ograniczającym konkurencję. W tym zakresie znaczący wpływ na działalność w sektorze energetycznym ma także Prezes UOKiK, Komisja Europejska i inne organy. Ponadto w oparciu o tzw. Trzeci Pakiet Energetyczny przyjęty przez Parlament Europejski i Radę, w roku 2009 powstał paneuropejski regulator sektora energetycznego, tj. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER), który rozpoczął swoją działalność w roku 2011. Działania ACER mogą mieć istotny wpływ na naszą działalność i mogą powodować ryzyka zbliżone do tych, które wynikają z nadzoru polskiego organu nadzoru (Prezes URE).

Ponadto nasza działalność w sektorze górnictwa jest w znacznym stopniu nadzorowana przez Ministra Środowiska. Minister Środowiska może cofnąć posiadaną koncesję lub ograniczyć jej zakres w razie wystąpienia szeregu okoliczności określonych w obowiązujących przepisach prawa. Ponadto Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może czasowo wstrzymać ruch zakładu górniczego lub jego części oraz nałożyć karę za nieprzestrzeganie Prawa Geologicznego i Górniczego w wysokości do 3% przychodów ukaranego podmiotu, osiągniętego w poprzednim roku kalendarzowym.

Istnieje ryzyko, że nasze działania nie będą zgodne z decyzjami regulacyjnymi właściwych organów polskich i unijnych lub że takie decyzje regulacyjne będą dla nas niekorzystne, co w rezultacie może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Koszty wydobycia przez KWBK węgla brunatnego na terenie odkrywki Tomisławice mogą wzrosnąć lub może powstać konieczność zaprzestania lub ograniczenia wydobycia węgla brunatnego z tej odkrywki, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Odkrywka Tomisławice uruchomiona przez KWBK jest jedną z kluczowych odkrywek dla zapewnienia zaopatrzenia naszej Grupy w węgiel brunatny niezbędny do wytwarzania energii elektrycznej w dłuższej perspektywie czasowej. Nie została jednak wybudowana planowana trasa kolejowa dla potrzeb transportu wydobywanego węgla, który na dzień Prospektu transportowany jest samochodami ciężarowymi po drogach publicznych, na podstawie umów z odpowiednimi organami władzy publicznej, które przewidują w szczególności obowiązek naprawienia szkód wyrządzonych wskutek takiego transportu. Nie możemy wykluczyć, że w przyszłości transport samochodowy węgla brunatnego z odkrywki Tomisławice nie będzie opłacalny lub z innych przyczyn będzie znacząco utrudniony lub niemożliwy, co będzie miało negatywny wpływ na możliwość realizacji dostaw węgla brunatnego do naszych elektrowni lub na warunki takich dostaw. Ponadto KWBK jest stroną postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności i uchylecia decyzji środowiskowych dotyczących zgód na wydobycie węgla brunatnego ze złoża Tomisławice, których wynik na dzień Prospektu jest trudny do przewidzenia. W efekcie nie możemy wykluczyć ryzyka uchylecia uzyskanej przez KWBK koncesji dla odkrywki Tomisławice. Powyższe okoliczności mogą prowadzić do wzrostu kosztów dostaw węgla brunatnego z odkrywki Tomisławice, konieczności zaspokojenia roszczeń osób trzecich lub zaprzestania bądź istotnego ograniczenia wydobycia węgla brunatnego z tej odkrywki, co może negatywnie wpłynąć na możliwość realizacji dostaw węgla brunatnego do naszych elektrowni i mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Ponadto 26 stycznia 2012 roku Komisja Europejska przesłała uzasadnioną opinię w związku z naruszeniem przez Polskę określonych przepisów unijnego prawa ochrony przyrody w sprawie dotyczącej niewykonania prawidłowej oceny oddziaływania na środowisko kopalni odkrywkowej Tomisławice. Na dzień Prospektu sprawa jest w toku, przy czym KWBK nie jest stroną tego postępowania. Jeżeli Komisja Europejska stwierdzi, że Polska nie przestrzega rzeczonego prawa, może przekazać sprawę do rozstrzygnięcia przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości, który może zobowiązać Polskę do podjęcia właściwych środków zgodnie z wyrokiem i które to środki są trudne do oszacowania na dzień Prospektu. Okoliczności te mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nowe regulacje dotyczące emisji CO₂ do środowiska mogą zmusić nas do poniesienia istotnych dodatkowych nakładów inwestycyjnych lub dodatkowych kosztów lub do ograniczenia naszej działalności w zakresie produkcji energii elektrycznej, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność oraz nasze wyniki finansowe

Wytwarzanie przez nas energii elektrycznej w elektrowniach opalanych paliwami kopalnymi wiąże się z emisją do środowiska stosunkowo dużych ilości CO₂. Z tego względu wszelkie regulacje dotyczące ograniczeń emisji do środowiska CO₂, w tym regulacje składające się na tzw. pakiet energetyczno-klimatyczny Unii Europejskiej, mogą znacząco wpływać na naszą działalność. W szczególności sukcesywnie ograniczana pula nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ powoduje, że emisja CO₂ w zakresie przekraczającym darmowe uprawnienia przyznawane polskim instalacjom w ramach KPRU wiąże się z ponoszeniem nakładów finansowych na zakup uprawnień do emisji EUA lub jednostek CER lub ERU (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji”), których ceny ulegają wahaniom. Komisja Europejska warunkowo zaakceptowała w dniu 13 lipca 2012 roku wniosek Polski o przydział bezpłatnych uprawnień do emisji w ramach wspólnotowego systemu handlu emisjami CO₂ dla polskiego sektora energetycznego w trzecim okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się po roku 2012. Zgodnie z założeniami trzeciego okresu rozliczeniowego wspólnotowego systemu handlu emisjami CO₂, uprawnienia w całości bezpłatne będą stopniowo wycofywane, a do roku 2020 wydawanie bezpłatnych uprawnień dla instalacji wytwarzających energię elektryczną zostanie zakończone. Ponadto w myśl obowiązującego pakietu klimatycznego z 2008 roku, który jest obecnie realizowany, Unia Europejska jest zobowiązana obniżyć swoje emisje CO₂ o 20% do 2020 roku, a redukcja emisji CO₂ w dalszych latach jest aktualnie przedmiotem negocjacji. Zgodnie ze wstępnymi założeniami, przyjętymi początkowo przez wszystkie Państwa Członkowskie oprócz Polski, do 2030 roku Państwa Członkowskie miałyby zredukować emisję CO₂ o 40%, do 2040 roku o 60%, a do 2050 roku o 80% – w porównaniu z 1990 rokiem. Wypracowanie kompromisu oraz zakończenie rozmów w sprawie wyżej wspomnianych redukcji emisji przez Państwa Członkowskie jest planowane na 2015 rok. Wprowadzenie w przyszłości dalszych ograniczeń limitów emisji CO₂ może skutkować koniecznością modyfikacji naszej strategii rozwoju oraz programu inwestycyjnego, a w szczególności ponoszenia znaczących nakładów i kosztów związanych z modernizacją, wdrażaniem nowych technologii lub koniecznością zastąpienia naszych urządzeń i instalacji niespełniających podwyższonych norm emisji.

W związku z już obowiązującymi regulacjami, a także planowanymi zmianami przepisów przewidujemy, iż w przyszłości będziemy zmuszeni nabywać uprawnienia do emisji CO₂ (EUA) lub jednostki CER lub ERU, ograniczyć część naszej działalności związanej z produkcją energii elektrycznej w instalacjach emitujących CO₂ lub wprowadzić kosztowne technologiczne modernizacje naszych instalacji celem ograniczenia emisji (np. technologię *Carbon Capture and Storage*, CCS). Ponadto zgodnie z Dyrektywą CCS (która na dzień Prospektu, pomimo upływu wyznaczonych terminów, nie została zaimplementowana do prawa krajowego przez Polskę) w odniesieniu do niektórych nowych jednostek

wytwórczych będziemy musieli dokonać oceny, czy w planowanej inwestycji możliwe jest stosowanie technologii CCS (tzw. *capture-ready assessment*). W przypadku spełnienia warunków zastosowania technologii CCS, na terenie nowo budowanego obiektu będzie musiała zostać zarezerwowana odpowiednia przestrzeń na instalację urządzeń do technologii CCS, co może wiązać się z koniecznością wprowadzenia kosztownych rozwiązań technologicznych. Nie można wykluczyć, że komercjalizacja technologii CCS będzie postępowała w tempie wolniejszym niż obecnie zakładane, co oznaczałoby pogorszenie pozycji konkurencyjnej jednostek wytwórczych opartych na węglu. Powyższe okoliczności będą w istotny sposób wpływać na decyzje inwestycyjne oraz na strategię produkcji i sprzedaży energii z uwzględnieniem optymalnej dywersyfikacji rodzajów paliwa, selektywnego wykorzystania jednostek wytwórczych na podstawie określonych charakterystyk dziennych i sezonowych, czasu wykorzystania mocy elektrowni oraz strategii w zakresie oferowania usług rezerwy mocy na potrzeby operatora sieci.

Ponadto pakiet energetyczno-klimatyczny Unii Europejskiej przewiduje dalsze zwiększenie udziału energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w stosunku do energii całkowitej zużywanej w kraju oraz wymóg zmniejszenia zużycia energii. Wymóg zmniejszenia zużycia energii może powodować konieczność ponoszenia przez nas istotnych nakładów związanych z modernizacją istniejących instalacji w celu podnoszenia ich efektywności. Zarówno istniejący system ekonomicznego wsparcia produkcji energii ze źródeł odnawialnych, jak i planowany system wsparcia dla przedsięwzięć związanych z poprawą efektywności energetycznej nie gwarantują uzyskiwania pochodzących ze sprzedaży świadectw pochodzenia subwencji w całym okresie funkcjonowania inwestycji. Istnieje ryzyko, że poczynione przez nas, w oparciu o obecny stan prawny, inwestycje w obszarach energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej nie zapewnią spodziewanych przychodów, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nabycie kopalń może nie doprowadzić do osiągnięcia oczekiwanych przez nas rezultatów i w szczególności przeprowadzenie planowanej restrukturyzacji kopalń może się nie udać, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

W dniu 18 lipca 2012 roku sfinalizowaliśmy nabycie pakietów większościowych w dwóch kopalniach węgla brunatnego – KWBA i KWBK, które są wyłącznymi dostawcami węgla brunatnego do naszych elektrowni. Celem transakcji było zapewnienie przyszłej bazy paliwowej dla Grupy przy założeniu dostosowania zdolności produkcyjnych kopalń do mocy wytwórczych elektrowni, jak również restrukturyzacji kopalń w celu obniżenia kosztów dostaw węgla brunatnego. Nie możemy zagwarantować, że cele te zostaną osiągnięte. W szczególności nie możemy zagwarantować, że nabycie kopalń zapewni w przyszłości bazę paliwową dla naszych bloków energetycznych oraz umożliwi harmonizowanie zdolności produkcyjnych kopalń z mocami wytwórczymi w naszej Grupie, w szczególności w przypadku, gdy złoża węgla brunatnego KWBA i KWBK, eksploatowane obecnie i planowane do eksploatacji w przyszłości, okażą się być niewystarczające dla naszej działalności w perspektywie długoterminowej.

Ponadto nabyte kopalnie węgla brunatnego wymagają istotnej restrukturyzacji, między innymi reorganizacji ich struktur, integracji poszczególnych obszarów działalności, centralizacji zarządzania, ujednoczenia procesów sprawozdawczości finansowej, integracji systemów informatycznych oraz wprowadzenia lub zmiany standardów i procedur zarządzania, w tym zarządzania ochroną środowiska oraz relacjami społecznymi. Możemy jednak nie zidentyfikować wszystkich obszarów, które wymagają poprawy, jak również może nie udać się nam przygotować i wdrożyć planów dokonywania odpowiednich zmian zgodnie z zakładanym harmonogramem lub w ogóle. Realizacja tych procesów może spowodować, iż nasza Grupa dokona istotnych nakładów inwestycyjnych lub zaciągnie dodatkowe zadłużenie. Dodatkowo, procesy te mogą spowodować zakłócenia lub opóźnienia w procesie wewnętrznego raportowania, a to z kolei może doprowadzić do podejmowania przez Zarząd decyzji przy braku wszystkich informacji niezbędnych do przeprowadzania kompleksowych analiz i pełnej oceny zaistniałej sytuacji. Procesy restrukturyzacyjne mogą również okazać się czasochłonne i kosztowne. Nie możemy zagwarantować, że zgromadzimy wystarczające środki finansowe dla realizacji założeń restrukturyzacji, jak i że planowane procesy zostaną przeprowadzone, bądź zostaną przeprowadzone w planowanym terminie, ani że ich przeprowadzenie umożliwi nam przestrzeganie wszystkich wymogów regulacyjnych lub najlepszych praktyk w sektorach, w których działamy.

Ponadto prowadzona restrukturyzacja może angażować uwagę kadry menedżerskiej, co z kolei może spowodować niedostateczne skupienie się na działalności Grupy. Z tego powodu przeprowadzenie procesu restrukturyzacji może pociągnąć za sobą liczne dodatkowe ryzyka, w tym problemy z integracją procedur księgowych, efektywną integracją operacji, zwiększonymi kosztami operacyjnymi, narażeniem na nieoczekiwane zobowiązania oraz trudnościami w uzyskaniu zamierzonych efektów. Ponadto wyniki planowej integracji i restrukturyzacji mogą okazać się nieadekwatne do planowanej kontroli procesów odbywających się w naszej Grupie, mogą nie stanowić odpowiedniego wsparcia dla działalności operacyjnej naszej Grupy, jak i utrudniać prawidłowe wypełnianie obowiązków informacyjnych nałożonych na ZE PAK jako spółkę publiczną. Nieskuteczna integracja i restrukturyzacja kopalń mogą wymagać znacznych dodatkowych nakładów z naszej strony. Nawet w przypadku skutecznej integracji i restrukturyzacji nabytych kopalń, może okazać się, że nie zdołamy osiągnąć zakładanych efektów synergii i oszczędności.

Dodatkowo w okresie poprzedzającym przejęcie przez nas kopalń zarówno KWBA, jak i KWBK brały udział w przygotowywaniu projektów dotyczących rozwoju działalności tych podmiotów, które obecnie wymagają dalszych

analiz, co do ich zgodności ze strategią i modelem podstawowej działalności Grupy. Nie możemy zagwarantować, że wszystkie projekty przygotowywane i rozpoczęte w przeszłości przez KWBA i KWBK, w tym projekty inwestycyjne wykraczające poza podstawową działalność tych podmiotów, będą kontynuowane w założonym wcześniej przez te podmioty zakresie i uzgodnionych terminach lub że ich realizacja nie zostanie zaniechana, co może skutkować podniesieniem roszczeń wobec KWBA i KWBK wynikających z zawartych przez te podmioty umów i porozumień. Wszystkie powyższe okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Spory zbiorowe z pracownikami, strajki i inne akcje protestacyjne, a także negocjacje z organizacjami związkowymi mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

W spółkach Grupy działa obecnie sześć zakładowych i ponadzakładowych związków zawodowych zrzeszających ponad 55% pracowników. Ponadto w KWBA działają trzy związki zawodowe reprezentujące ponad 60% jej pracowników, a w KWBK działa pięć związków zawodowych reprezentujących ponad 70% jej pracowników. W polskim sektorze energetycznym i górnictwie związki zawodowe mają szczególnie silną pozycję ze względu na wielkość zatrudnienia oraz strategiczne znaczenie tych sektorów dla całej gospodarki. Z uwagi na przynależność wielu naszych pracowników do związków zawodowych, a także dużą liczbę związków zawodowych reprezentujących ich interesy, uczestniczymy w sporach zbiorowych. W okresie od kwietnia do lipca 2011 roku toczył się spór zbiorowy w KWBK (zobacz „Opis działalności – Zatrudnienie – Dialog społeczny, spory grupowe, akcje protestacyjne”). W przyszłości możemy stanąć przed koniecznością prowadzenia długotrwałych negocjacji ze związkami zawodowymi lub nawet spodziewać się strajków, przerw w pracy lub innych akcji protestacyjnych spowodowanych, na przykład, próbą zmniejszenia poziomu zatrudnienia lub zakresu świadczeń socjalnych, optymalizacji kosztów pracy czy wprowadzenia restrukturyzacji niezbędnej dla realizacji naszej strategii, a także żądaniami pracowników co do zwiększenia ich wynagrodzenia. Spółki z Grupy, i związki zawodowe są również stronami układów zbiorowych pracy gwarantujących określony poziom świadczeń pracowniczych. Silna pozycja związków zawodowych niesie ze sobą ryzyko, że koszty pracownicze mogą w przyszłości wzrosnąć w wyniku renegowania obecnie obowiązujących układów zbiorowych lub umów społecznych. Ponadto w razie zwolnień grupowych lub podobnych działań restrukturyzacyjnych spółki mogą być zobowiązane do wypłaty wysokich odpraw pracownikom, co może opóźnić lub ograniczyć nasze możliwości w zakresie przeprowadzenia planowanej restrukturyzacji, programu zwolnień lub może zwiększyć koszty takich programów. Spółki mogą być również zobowiązane do koordynowania lub konsultowania ze związkami zawodowymi pewnych działań (w tym również kroków zmierzających do przeprowadzenia zwolnień grupowych), co może doprowadzić do ich opóźnienia, a nawet uniemożliwienia, jak również może prowadzić do sporów zbiorowych, w tym strajków i innych form protestów pracowniczych. W razie wystąpienia takich zdarzeń mogą mieć one istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii z OZE może zostać znacząco zmieniony, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

Podobnie jak inne zakłady wytwarzające energię elektryczną z OZE korzystamy z systemu wsparcia dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE. Obecnie prowadzone są prace legislacyjne nad projektem ustawy o OZE, zgodnie z którym obecny system wsparcia dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE przewidziany w Prawie Energetycznym może ulec zmianie już w 2013 roku (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Planowane zmiany regulacji prawnych”). Projekt ustawy o OZE stanowi, iż wsparcie dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE, w szczególności w postaci świadectw pochodzenia, jest przewidziane do 2035 roku, z wyjątkiem wytwórców wytwarzających energię elektryczną w procesie współspalania biomasy z węglem, dla których wsparcie jest przewidziane do 2020 roku. Projekt ustawy o OZE przewiduje wprowadzenie, między innymi, współczynników korekcyjnych dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE, różniących się wielkością w zależności od rodzaju źródła energii i terminu, w którym źródło energii zostało oddane do użytkowania. W szczególności technologia współspalania, zgodnie z projektem ustawy, ma otrzymywać wsparcie na poziomie niższym niż obecnie, co może spowodować, iż wytwarzanie energii w technologii współspalania biomasy może okazać się nieopłacalne. Ponadto zgodnie z projektem ustawy o OZE, sprzedawca z urzędu będzie miał obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej z OZE przez okres kolejnych 15 lat, liczony od dnia oddania do użytkowania tej instalacji, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2027 roku. Wejście w życie omawianej ustawy w kształcie odpowiadającym obecnemu projektowi, jak również wprowadzenie dalej idących zmian w systemie wsparcia dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE może mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody uzyskiwane z wytwarzania energii elektrycznej z OZE, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Krajowy system wsparcia kogeneracji może być zmieniony lub zniesiony, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

Podobnie jak inne zakłady wytwarzające energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem (kogeneracja) korzystamy z krajowego systemu wsparcia wysokosprawnych jednostek wytwórczych, tj. bloków wytwarzających energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem o sprawności nie niższej od określonej w Prawie Energetycznym. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, obecny system wsparcia wysokosprawnej kogeneracji, oparty na świadectwach pochodzenia, zostanie utrzymany do końca marca 2013 roku (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja)”). Nie ma żadnej pewności, czy system wsparcia kogeneracji zostanie utrzymany w Polsce po tym dniu, a jeżeli tak, to w jakim kształcie. Niewdrożenie systemu wsparcia dla wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem po 1 kwietnia 2013 roku lub przyjęcie systemu różniącego się od funkcjonującego obecnie lub szerokie poparcie publiczne dla innych systemów wytwarzania energii elektrycznej może mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody uzyskiwane z wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na rentowność bloków kogeneracyjnych, które posiadamy obecnie lub które możemy mieć w przyszłości, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Opóźnienia lub niepowodzenia w przeprowadzaniu modernizacji mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Nasza działalność wymaga systematycznej modernizacji naszych aktywów, między innymi ze względu na wchodzące w życie zaostrzające się wymogi dotyczące ochrony środowiska oraz zwykłe zużycie naszych aktywów. Takie modernizacje są kapitałochłonne i mogą powodować okresowe przestoje w eksploatacji urządzeń i instalacji. Nie możemy wykluczyć ryzyka opóźnień lub braku możliwości przeprowadzenia określonych projektów, na przykład z powodu niepewności dotyczącej zabezpieczenia dostatecznych środków na przeprowadzenie koniecznych modernizacji, wyższych kosztów inwestycji, opóźnień po stronie wykonawców realizujących nasze zlecenia dotyczące modernizacji, trudności w uzyskaniu potrzebnych zezwoleń na przeprowadzenie potrzebnych modernizacji, protesty organizacji ekologicznych, strajki pracowników lub inne nieprzewidziane trudności. Takie okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nasze koncesje mogą zostać cofnięte lub możemy nie uzyskać przedłużenia ich okresu ważności lub nie uzyskać nowych koncesji, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Prowadzona przez nas działalność wymaga posiadania szeregu koncesji, w szczególności na wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła, obrót energią elektryczną oraz wydobywanie węgla brunatnego przez KWBA i KWBK. Opis koncesji obecnie posiadanych przez Grupę zamieszczono w Rozdziale „Opis działalności – Koncesje”. Nasze inwestycje w nowe jednostki wytwórcze energii elektrycznej oraz rozpoczęcie przez KWBA lub KWBK eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego będą wymagały uzyskania nowych koncesji. Utrzymywanie ważności posiadanych koncesji, przestrzeganie ich warunków oraz możliwość odnawiania już posiadanych koncesji i uzyskania nowych są czynnikami warunkującymi kontynuację naszej działalności w obecnym zakresie. Jednakże, do dnia Prospektu, KWBK nie ustanowiła zabezpieczenia finansowego wymaganego na podstawie koncesji na wydobywanie węgla brunatnego i surowców towarzyszących dla odkrywki Drzewce udzielonej KWBK w roku 1998, a którego ustanowienie miało nastąpić w ciągu trzech lat obowiązywania koncesji. W dniu 29 czerwca 2011 roku KWBK wystąpiła z wnioskiem do Ministerstwa Ochrony Środowiska zawierającym zaktualizowane opracowanie dotyczące określenia zakresu ewentualnych roszczeń mogących powstać na skutek działalności objętej koncesją, a także propozycję formy zabezpieczenia środków na ewentualne odszkodowania wynikające z działalności odkrywki Drzewce, który na dzień Prospektu pozostaje bez odpowiedzi. W efekcie, nie możemy wykluczyć ryzyka uchylenia uzyskanej przez KWBK koncesji dla odkrywki Drzewce, co mogłoby z kolei negatywnie wpłynąć na możliwość realizacji dostaw węgla brunatnego do naszych elektrowni i mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Ponadto wszystkie koncesje posiadane obecnie przez spółki należące do Grupy zostały udzielone na czas określony i wygasną, o ile nie zostaną przedłużone zgodnie z prawem. Pomimo tego, że postępowanie koncesyjne wymaga spełnienia określonych wymogów przewidzianych w prawie, spełnienie niektórych wymogów ma charakter uznaniowy, a tym samym uzyskanie koncesji jest częściowo zależne od swobodnej oceny organu administracji. W związku z tym nie można mieć pewności, że spółki z naszej Grupy uzyskają koncesje niezbędne do prowadzenia działalności. Ponadto nie możemy zapewnić, że w przyszłości organy koncesyjne nie zmienią praktyki udzielania koncesji na rzecz podmiotów z naszej Grupy, w szczególności nie zmienią warunków koncesji, nie ograniczą ich zakresu albo nie cofną już udzielonych koncesji. Nie możemy również zapewnić, że będziemy w stanie zawsze spełniać wszystkie warunki określone w koncesjach lub w mających do nich zastosowanie przepisach prawa. W każdym przypadku, gdy będzie to uzasadnione, przed wygaśnięciem posiadanych przez nas koncesji będziemy występować o przedłużenie posiadanych koncesji lub będziemy występować o wydanie nowych koncesji, nie możemy jednak zapewnić, iż zostaną one przedłużone lub wydane. Cofnięcie, nieprzedłużenie okresu ważności, ograniczenie lub zmiana zakresu którejkolwiek z posiadanych obecnie koncesji, jak również nieuzyskanie nowych koncesji może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Możemy być narażeni na ryzyko wzrostu konkurencji w przyszłości, co w rezultacie może spowodować spadek przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej

W związku z liberalizacją rynku energii elektrycznej, istnieje ryzyko rosnącej konkurencji ze strony nowych i dotychczasowych uczestników rynku, w szczególności w segmencie wytwarzania energii elektrycznej. Wzrost konkurencji może być spowodowany także rozpoczęciem działalności na polskim rynku przez nowych istotnych zagranicznych inwestorów branżowych, dysponujących doświadczeniem i znacznymi zasobami finansowymi. W szczególności nasi krajowi i zagraniczni konkurenci mogą realizować nowe inwestycje w moce wytwórcze na terenie Polski, w tym w odnawialne źródła energii. Ponadto wraz z realizacją nowych inwestycji w moce wytwórcze zlokalizowane na terytorium Polski dodatkowo może zwiększyć się płynność polskiego rynku hurtowego. Co więcej, spodziewany wzrost mocy przesyłowej na połączeniach międzysystemowych w nadchodzących latach, wynikający między innymi z oczekiwanego rozwoju połączeń międzysystemowych na granicach państwa, może zwiększyć import energii elektrycznej do Polski realizowany przez naszych krajowych i zagranicznych konkurentów, co z kolei może spowodować wzrost konkurencji na rynku obrotu energią elektryczną i spowodować obniżenie cen energii. Ponadto projekt ustawy prawo gazowe, który jest obecnie przedmiotem konsultacji społecznych i ma na celu liberalizację polskiego rynku gazu oraz działalności w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i dokumentowania potencjalnie istotnych złóż gazu łupkowego (niekonwencjonalnego), jak również przewidywana budowa elektrowni jądrowych w Polsce, mogą mieć istotny wpływ na krajowy rynek paliw oraz zwiększenie konkurencyjności wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu gazu i energii jądrowej. Rosnąca konkurencja może nas zmusić do obniżenia cen energii elektrycznej lub zmniejszenia się udziału energii elektrycznej wytwarzanej w naszej Grupie w wolumenie energii elektrycznej sprzedawanej w kraju, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nieuzyskanie finansowania zewnętrznego na korzystnych warunkach lub nieuzyskanie go w ogóle może przyczynić się do opóźnień lub zrezygnowania z planowanego programu inwestycyjnego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Część naszej działalności zamierzamy sfinansować poprzez pozyskanie finansowania dłużnego ze źródeł zewnętrznych. Również nasza strategia zakłada sfinansowanie części planowanych przez nas inwestycji z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania. Nie możemy jednak wykluczyć, iż w przyszłości nie będziemy mogli pozyskać nowego finansowania w pożądanej przez nas wysokości, na pożądanych przez nas warunkach lub w ogóle. Może to być spowodowane niestabilną sytuacją na rynkach finansowych i kapitałowych w Polsce lub za granicą, niekorzystnymi zmianami koniunktury gospodarczej w Polsce lub za granicą oraz innymi przyczynami, których nie jesteśmy w stanie przewidzieć. W ostatnich latach, począwszy od 2008 roku, wiele rozwiniętych gospodarek doświadczyło recesji, a w wielu gospodarkach zaliczanych do rynków wschodzących, w tym w Polsce, tempo rozwoju gospodarczego uległo znacznemu spowolnieniu. Oczekuje się, że niższa dynamika wzrostu gospodarki w Polsce może mieć trwały charakter, co może między innymi prowadzić do istotnego ograniczenia dostępności finansowania udzielanego przez banki komercyjne lub żądania przez nie dodatkowych zabezpieczeń lub nakładania na nas dodatkowych, uciążliwych zobowiązań. Okoliczności te mogą niekorzystnie wpływać na warunki pozyskiwanego przez nas finansowania, w szczególności mogą prowadzić do zwiększenia kosztów takiego finansowania (w tym z tytułu podwyższonego oprocentowania, wyższych prowizji). Zwiększone koszty finansowania będą negatywnie wpływać na nasze wyniki, a w związku z tym na możliwość realizacji planowanych inwestycji. Powyższe zjawiska mogą również sprawiać, że polityka podmiotów udzielających finansowania dotycząca zawierania nowych umów lub interpretacji i wykonywania umów już zawartych stanie się bardziej restrykcyjna. W przypadku znacznych perturbacji na międzynarodowym lub krajowym rynku finansowym należy też liczyć się z ryzykiem czasowej niedostępności finansowania zewnętrznego. Jeżeli nie zdołamy uzyskać finansowania w odpowiedniej wysokości lub na zadowalających warunkach możemy być zmuszeni w szczególności do ograniczenia, opóźnienia lub zrezygnowania z planowanego programu inwestycyjnego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Działania polskiego operatora systemu przesyłowego PSE Operator mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Operator systemu przesyłowego (OSP) jako techniczny administrator rynku definiuje zasady swojego działania poprzez publikowanie Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP), która przedkładana jest Prezesowi URE do zatwierdzenia i która definiuje zasady przyłączania się podmiotów do systemu elektroenergetycznego. Instrukcja stanowi załącznik do umów przesyłu energii elektrycznej. OSP może wprowadzić zmiany do instrukcji w okresie obowiązywania umowy przesyłu energii elektrycznej zawartej pomiędzy OSP i wytwórcami energii elektrycznej, w tym ZE PAK i Elektrownią Pątnów II, którzy to wytwórcy energii elektrycznej, będący stronami takich umów, mogą albo bezwarunkowo zaakceptować takie zmiany lub wypowiedzieć umowę (jeżeli nie będą zgadzać się ze zmianami wprowadzonymi w Instrukcji). W szczególności OSP może wprowadzić niekorzystne zmiany dotyczące zasad rozliczania, na przykład zdecydować o zaprzestaniu finansowania kosztów emisji CO₂ w ramach generacji wymuszonej czy zmienić zasady odnoszące się do stałej eksploatacji bloków energetycznych. Wszystkie takie zmiany wprowadzone do Instrukcji mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Naruszenie zobowiązań finansowych i innych zobowiązań przewidzianych w umowach finansowania może doprowadzić strony finansujące do odmowy dalszego udzielania finansowania i żądania spłaty udzielonych kredytów lub postawienia ich w stan wymagalności, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Część naszych inwestycji, jak i część naszej działalności, jest finansowana w formie finansowania dłużnego ze źródeł zewnętrznych. Na dzień Prospektu korzystamy przede wszystkim z następujących zewnętrznych źródeł finansowania dłużnego: (i) kredytów i pożyczek, głównie udzielonych przez instytucje finansowe, (ii) w mniejszym stopniu, leasingu finansowego oraz (iii) w przypadku KWBK, również obligacji (zobacz Rozdział „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz obligacje”, w którym, według stanu na 31 grudnia 2011 roku, w oparciu o Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma, przedstawiono, ile wynosilyby, hipotetycznie, całkowite kwoty pozostałe do spłaty z tytułu zobowiązania głównego (kapitału) oraz naliczonych odsetek w związku z naszymi oprocentowanymi kredytami bankowymi i pożyczkami oraz obligacjami KWBK, gdyby objęcie kontroli nad niedawno przejętymi przez nas spółkami, KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK), nastąpiło 31 grudnia 2011 roku). Na dzień Prospektu KWBK prowadziła rozmowy z instytucjami udzielającymi finansowania w sprawie zmiany terminu spłaty zobowiązań zapadających w 2012 roku. Nasze umowy finansowania, w tym umowy KWBK, zawierają szereg standardowych zobowiązań finansowych i innych, w tym zobowiązania dotyczące wskaźnika zadłużenia do kapitału własnego, nieobciążania majątku prawami osób trzecich, zbywania aktywów, *cross-default* (naruszenie zobowiązań z tytułu innych umów), *change of control* (klauzula zmiany kontroli nad spółką) i zmiany prowadzonej działalności. W szczególności w związku z transakcją nabycia większościowego pakietu akcji KWBK przez ZE PAK od Skarbu Państwa PKO Bank Polski S.A. udzielająca finansowania KWBK uznała, że transakcja nabycia większościowego pakietu akcji KWBK nie stanowi przypadku naruszenia umów finansowania z uwagi na zmianę kontroli nad KWBK, przy czym zastrzegła możliwość zmiany tej oceny w przypadku negatywnej oceny biznes planu oraz założeń projekcji finansowych KWBK po dniu 31 grudnia 2012 roku. Ponadto w wyniku przeprowadzonego monitoringu w oparciu o dane finansowe na dzień 30 czerwca 2012 roku, jeden z kredytodawców KWBK, BRE Bank S.A., stwierdził niespełnienie warunków trzech umów kredytowych, których stroną jest KWBK, w zakresie realizacji zobowiązań finansowych, podwyższając marże dla tych kredytów, począwszy od dnia 1 września 2012 roku. Niedotrzymanie dowolnego zobowiązania finansowego lub innego zobowiązania, lub nieosiągnięcie przez KWBK porozumienia w sprawie zmiany terminu spłaty zobowiązań zapadających w 2012 roku lub negatywna ocena biznes planu oraz założeń projekcji finansowych KWBK po dniu 31 grudnia 2012 roku mogą skutkować naruszeniem umów finansowania, negatywną zmianą warunków udzielonego finansowania, a w przypadku nieuzyskania odpowiedniego zwolnienia z jego przestrzegania od podmiotów finansujących może spowodować, że strony finansujące odmówią dalszego finansowania i zażądają spłaty udzielonych kredytów lub postawią je w stan wymagalności. W szczególności powołane wyżej umowy kredytowe z BRE Bank S.A. przewidują, że w razie stwierdzenia przez bank, że warunki udzielenia kredytu nie zostały dotrzymane lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego KWBK bank może, w szczególności, wypowiedzieć umowę kredytu. Taka sytuacja mogłaby mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Możemy nie być w stanie uruchomić eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego lub ich uruchomienie może być opóźnione, jak również możemy napotkać trudności w eksploatacji obecnych odkrywek czy też stanąć przed koniecznością zaprzestania lub ograniczenia wydobycia węgla brunatnego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Nasze zasoby węgla brunatnego wyczerpują się, w związku z tym możliwość osiągnięcia planowanego poziomu wytwarzania energii elektrycznej z zachowaniem konkurencyjności cenowej w perspektywie długookresowej jest częściowo uzależniona od naszych możliwości w zakresie wydobycia z obecnie eksploatowanych złóż, rozszerzenia zakresu ich eksploatacji, uruchomienia eksploatacji dodatkowych złóż węgla brunatnego, która byłaby ekonomicznie opłacalna oraz prowadzenia wydobycia po konkurencyjnych kosztach. Według obecnego i planowanego poziomu wydobycia, okres eksploatacji zasobów naszych złóż szacuje się do około 2050 roku, przy czym najpóźniej do roku 2026 (w przypadku KWBA) oraz do roku 2030 (w przypadku KWBK) wydobycie jest zabezpieczone posiadanymi przez nas koncesjami (zobacz Rozdział „Opis działalności – Wytwarzanie energii elektrycznej i wydobycie węgla – Działalność wydobywcza”).

Możliwość rozpoczęcia wydobycia z perspektywicznych złóż węgla brunatnego w przyszłości może być ograniczona przez wiele czynników znajdujących się poza naszą kontrolą, takich jak między innymi: nieuzyskanie właściwych koncesji, niekorzystne rozstrzygnięcia organów samorządów lokalnych w zakresie kształtowania polityki przestrzennej, brak możliwości do pozyskania odpowiedniego finansowania czy brak możliwości uruchomienia przez nas eksploatacji złóż na komercyjnie opłacalnych warunkach. Czynniki wpływające na możliwość pomyślnego prowadzenia wydobycia z obecnie eksploatowanych złóż oraz uruchomienia wydobycia z nowych złóż węgla brunatnego obejmują: (i) prawidłową ocenę warunków geologicznych, (ii) zgromadzenie danych geologicznych, (iii) uzyskanie oceny złóż od podmiotów zewnętrznych, (iv) otrzymanie zgód i zezwoleń właściwych organów, (v) występowanie akceptowalnych warunków wydobycia, takich jak transport i infrastruktura oraz (vi) dostępność wykonawców, pracowników, dostawców i doradców. Nie możemy zagwarantować, że wydobycie z obecnych złóż będzie kontynuowane, a wydobycie z perspektywicznych złóż węgla brunatnego zostanie rozpoczęte, jak i że zostanie rozpoczęte w terminie, jak i że eksploatacja takich złóż

przyniesie oczekiwane wielkości wydobywania, a koszty zagospodarowania i eksploatacji takich złóż będą zgodne z oczekiwaniami i konkurencyjne w danym czasie. W szczególności roboty górnicze w odkrywcę Koźmin będą prowadzone w pobliżu rzeki Warty, a najkrótszy odcinek pomiędzy odkrywką Koźmin a korytem rzeki wyniesie około 300 metrów. Z tego powodu można spodziewać się, że wydobycie węgla brunatnego z tego złoża będzie wiązało się z dużymi trudnościami, w tym z dużym napływem wody do wyrobiska i ryzykiem osuwania się skarp wyrobiska górniczego, co w efekcie może ograniczyć wydobycie węgla brunatnego ze złoża Koźmin i zwiększyć koszty odwadniania.

Jeżeli nie będziemy mogli przystąpić do eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego zgodnie z planem lub czynności mające na celu pozyskanie i eksploatację nowych złóż oraz rozszerzenie zakresu eksploatacji złóż obecnie eksploatowanych zostaną ograniczone lub zaniechane, bądź w trakcie przygotowań do eksploatacji wystąpią problemy o charakterze formalnoprawnym lub technicznym lub eksploatacja złóż nie będzie wystarczająco ekonomicznie opłacalna, zdolności produkcyjne naszych kopalń mogą być ograniczone i w konsekwencji może ulec skróceniu okres eksploatacji naszych kopalń lub zmniejszyć się wielkość wydobywania węgla brunatnego, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Regulacje dotyczące ochrony środowiska mogą nakładać na nas ograniczenia w zakresie lokalizacji i wdrażania nowych inwestycji w obszarze wydobywania i wytwarzania, jak również rozszerzenia zakresu eksploatacji istniejących odkrywek, rozbudowy istniejących elektrowni lub wycofania z eksploatacji istniejących bloków energetycznych lub elektrowni, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność i nasze wyniki

Lokalizacja i wdrażanie nowych inwestycji w obszarze wydobywania węgla brunatnego oraz wytwarzania energii elektrycznej, a także rozszerzenie zakresu eksploatacji istniejących odkrywek oraz rozbudowa istniejących elektrowni podlegają ograniczeniom wynikającym z regulacji dotyczących ochrony środowiska. Z uwagi na skalę naszych działań, realizacja naszych przedsięwzięć wymaga uzyskania pozwoleń środowiskowych i przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko. Istnieje ryzyko, iż organizacje ekologiczne, powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu w sprawie udzielenia pozwolenia środowiskowego i będą w nim uczestniczyły na prawach strony. Może to wiązać się z koniecznością wprowadzenia zmian do planowanych przedsięwzięć, ich opóźnieniem lub zawieszeniem, a także poniesienia dodatkowych kosztów. Ponadto skala naszych działań może wymagać przestrzegania innych ograniczeń. W szczególności program Natura 2000 przewiduje szereg ograniczeń w zakresie realizacji inwestycji, takich jak specjalne formy ochrony ptaków i ich siedlisk czy konieczność przeprowadzania szczegółowej analizy wpływu inwestycji na chronione gatunki lub ich siedliska. Ponieważ program Natura 2000 nie zawiera spójnej listy obszarów chronionych i nie jest wykluczone, że jego zasięg terytorialny ulegnie w przyszłości rozszerzeniu, stosowanie programu Natura 2000 może skutkować między innymi koniecznością zmiany lokalizacji planowanych przez nas inwestycji. W konsekwencji, przy wyborze lokalizacji planowanego przedsięwzięcia, jak i w przypadku przedsięwzięcia działającego już w obszarze specjalnej ochrony, konieczna jest analiza przed- i po-realizacyjna, a także stały monitoring wpływu inwestycji na środowisko. W przypadku negatywnego oddziaływania inwestycji na obszar chroniony, działalność taka może zostać istotnie ograniczona lub nawet uniemożliwiona.

W związku z powyższym, możliwość realizacji przyszłych inwestycji lub modernizacja lub rozszerzenie zakresu eksploatacji istniejących obiektów i odkrywek może zostać istotnie ograniczona bądź ich wykorzystanie może być utrudnione, wymagać poniesienia dodatkowych kosztów lub spełnienia dodatkowych wymagań. Poza tym, jeżeli przepisy dotyczące ochrony środowiska zostaną zaostrzone, możemy nie być w stanie pokryć dodatkowych kosztów koniecznych na dostosowanie naszej działalności do takich nowych regulacji i w efekcie możemy być zmuszeni do tymczasowego lub stałego wycofania z eksploatacji niektórych z naszych bloków energetycznych lub elektrowni lub ograniczenia naszej działalności wydobywczej. Takie okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Działalność wydobywcza podlega ryzykom operacyjnym, których wystąpienie może powodować spadek produkcji lub zwiększyć jej koszty, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Zdolność wydobywcza węgla brunatnego w KWBA i KWBK jest uwarunkowana warunkami geologiczno-górnictwymi, parametrami eksploatacyjnymi, technicznymi i czynnikami eksploatacyjnymi właściwymi dla górnictwa oraz zdarzeniami znajdującymi się poza naszą kontrolą, które mogą zakłócać eksploatację odkrywek i wpływać na wielkość produkcji poszczególnych kopalń w różnym czasie. Na naszą działalność wydobywczą wpływają przede wszystkim warunki wydobywania takie jak: (i) wyczerpywanie się zasobów w złożach, (ii) wyższy od oczekiwanego poziom zagrożeń naturalnych, który może ograniczyć możliwość eksploatacji poszczególnych złóż do poziomu poniżej planowanych wielkości, a w skrajnych przypadkach uniemożliwić dalsze wydobycie, (iii) katastrofy i wypadki górnicze, (iv) decyzje organów nadzoru górniczego dotyczące sposobu prowadzenia naszej działalności wydobywczej, w tym planu ruchu zakładu górniczego oraz procedur związanych z ochroną środowiska; oraz (v) inne ryzyka operacyjne związane z branżą lub technologiami. Wystąpienie wyżej wymienionych okoliczności może zwiększyć nasze koszty wydobywania i doprowadzić do czasowego lub trwałego zaprzestania wydobywania w poszczególnych kopalniach lub innych częściach w różnych okresach. Ponadto wystąpienie niektórych z wymienionych ryzyk może doprowadzić do zwiększenia kosztów produkcji, zmniejszenia naszych zasobów lub zdolności produkcyjnych w poszczególnych kopalniach oraz opóźnień

w dostawach węgla brunatnego do naszych elektrowni, co w sumie może prowadzić do strat finansowych i w efekcie może mieć niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Ewentualne spory ze społecznościami lokalnymi mogą mieć niekorzystny wpływ na możliwości i koszty wydobycia węgla brunatnego oraz realizację naszych planów inwestycyjnych w zaplanowanych terminach, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Z uwagi na charakter naszej działalności, w tym charakter działalności prowadzonej przez KWBA i KWBK, nie możemy wykluczyć powstania kwestii spornych w relacjach ze społecznościami lokalnymi, zwłaszcza wokół obszarów, na których nasze spółki prowadzą lub zamierzają prowadzić działalność. W szczególności prowadzona przez KWBA i KWBK działalność lub jej rozszerzenie może prowadzić do protestów oraz zgłaszania roszczeń ze strony osób trzecich, które mogą negatywnie wpłynąć na koszty wydobycia węgla brunatnego oraz realizację naszych zamierzeń inwestycyjnych w założonych terminach. Zgłoszenie roszczeń wobec naszych podmiotów i niemożność wyjaśnienia takich sporów mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Cena biomasy rolnej może wzrosnąć, co może doprowadzić do nierentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy rolnej, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody

Zgodnie z Rozporządzeniem Dotyczącym Świadczeń Pochodzenia z OZE, część energii elektrycznej wytwarzanej w procesie współspalania biomasy uprawnia wytwórcę do uzyskania świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych, tzw. zielonych certyfikatów. W szczególności energia elektryczna generowana w takim procesie współspalania może być klasyfikowana jako energia elektryczna pochodząca ze źródeł odnawialnych, jeżeli do jej wytworzenia wykorzystano odpowiednią ilość biomasy rolnej. Rozporządzenie Dotyczące Świadczeń Pochodzenia z OZE przewiduje stopniowy wzrost udziału biomasy rolnej (w porównaniu z biomasą leśną) w procesie współspalania w przypadku jednostek wytwórczych o mocy elektrycznej wyższej niż 5 MW, niezbędnego w celu zaliczenia części wytwarzanej energii jako energii ze źródeł odnawialnych, co z kolei prowadzi do zwiększenia popytu na biomasę rolną i w efekcie wzrostu jej ceny.

W 2011 roku wyprodukowaliśmy łącznie 2,5% energii elektrycznej z biomasy rolnej. Nasza strategia i program inwestycyjny zakładają zwiększone wytwarzanie energii elektrycznej w procesie spalania i współspalania biomasy rolnej. W celu oceny ekonomicznego uzasadnienia wykorzystania biomasy rolnej jako paliwa lub jako części mieszanki paliwowej przeprowadziliśmy odpowiednie szacunki przyszłych cen i ilości biomasy rolnej dostępnej na rynku. Nie możemy jednak zagwarantować, że nasze szacunki są prawidłowe i że faktyczne ceny i ilość dostępnej biomasy rolnej nie będą się różniły od przyjętych przez nas założeń. W szczególności nie możemy wykluczyć, że cena biomasy rolnej będzie wyższa lub że ilość biomasy dostępnej na rynku będzie niższa od szacowanej. Wystąpienie dowolnego z tych czynników, lub obu z nich, może prowadzić do wzrostu kosztów wytwarzania lub ograniczenia ilości energii elektrycznej wytwarzanej w procesie spalania lub współspalania biomasy lub ograniczenia ilości energii elektrycznej wytwarzanej w ten sposób. Takie okoliczności mogą spowodować obniżenie rentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy lub prowadzić do strat w tej części naszej działalności, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Jesteśmy narażeni na ryzyko walutowe

Walutą sprawozdawczą i funkcjonalną spółek z naszej Grupy jest złoty, jednak niektóre transakcje Grupy są rozliczane w walutach obcych, głównie w EUR. W związku z powyższym znaczne wahania kursu wymiany EUR do złotego mogą zwiększać wartość zobowiązań finansowych Grupy i wpływają na jej wyniki. W szczególności na dzień 30 czerwca 2012 roku nasze zadłużenie w euro wynosiło łącznie 211.494 tys. EUR (zobacz Rozdział „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności – Kurs walutowy EUR/PLN”). W przypadku wystąpienia istotnej deprecjacji złotego w stosunku do euro, może to mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Jesteśmy stroną wielu umów kredytowych oraz umów pożyczek i koszty obsługi naszego zadłużenia mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Podmioty z Grupy są stronami wielu umów kredytowych oraz umów pożyczek i posiadają istotne zobowiązania z tytułu obsługi zadłużenia. Profil wymagalności naszych zobowiązań finansowych (w tym oprocentowanych kredytów i pożyczek) zgodnie ze stanem na dzień 30 czerwca 2012 roku (bez uwzględnienia zobowiązań finansowych KWBA oraz KWBK, nad którymi objęliśmy kontrolę w dniu 18 lipca 2012 roku) został przedstawiony w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Zobowiązania finansowe”. Nasze zadłużenie może między innymi: (i) wymagać od nas poświęcenia istotnej części przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej na spłatę zadłużenia, co może ograniczyć środki, które mogłyby być przeznaczone na kapitał obrotowy, nakłady inwestycyjne lub inne ogólne cele działalności, (ii) sprawić, że nasza pozycja będzie mniej korzystna od pozycji naszej konkurencji o mniejszym zadłużeniu od naszego, (iii) zwiększyć naszą podatność na określone niekorzystne warunki ekonomiczne o charakterze ogólnym lub specyficznym

dla naszej branży oraz (iv) ograniczyć nasze możliwości w zakresie pożyczania dodatkowych środków lub zwiększyć koszty kredytów i pożyczek, w szczególności z uwagi na postanowienia finansowe i inne ograniczenia zawarte w umowach dotyczących naszego zadłużenia. Umowy kredytowe oraz umowy pożyczki przewidują, lub mogą przewidywać, określone wskaźniki, które mają na celu monitorowanie naszego zadłużenia. Tego typu postanowienia lub inne konsekwencje lub zdarzenia mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju. Ponadto zmiany stóp procentowych, na których poziom wpływa wiele czynników, w tym polityka monetarna państwa, a także krajowe i międzynarodowe warunki ekonomiczne i polityczne, mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nasza zdolność do dokonywania płatności lub spłaty zadłużenia będzie uzależniona od przyszłych wyników działalności operacyjnej oraz możliwości generowania dostatecznych środków pieniężnych na dokonywanie takich płatności lub innych zobowiązań. W znacznym stopniu jest ona uzależniona od ogólnych czynników gospodarczych, finansowych, konkurencyjnych, rynkowych, prawnych, regulacyjnych i innych omówionych w rozdziale „Czynniki ryzyka”, z których wiele znajduje się poza naszą kontrolą. Jeżeli nasze przyszłe przepływy pieniężne z działalności operacyjnej i inne zasoby kapitałowe będą niewystarczające do terminowej spłaty naszych zobowiązań finansowych lub zapewnienia płynności finansowej, możemy być zmuszeni do (i) ograniczenia zakresu prowadzonej działalności gospodarczej i ograniczenia lub opóźnienia planowanych nakładów inwestycyjnych, (ii) sprzedaży aktywów, (iii) pozyskania dodatkowego finansowania dłużnego lub kapitałowego lub (iv) restrukturyzacji lub refinansowania naszego zadłużenia w całości lub w części w terminie jego wymagalności lub wcześniej.

Jakiegokolwiek ograniczenie dostępności finansowania dłużnego lub kapitałowego może wpływać na naszą możliwość dostępu do finansowania i związane z nim koszty, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą zdolność utrzymania płynności i zarządzania nią, pozyskania dodatkowego kapitału i restrukturyzacji lub refinansowania istniejącego zadłużenia. Jeżeli nie będziemy wykonywać w terminie płatności wymaganych zgodnie z warunkami określonego zadłużenia, wówczas takie zadłużenie, wraz z zadłużeniem zaciągniętym na podstawie innych umów finansowych lub instrumentów zawierających postanowienia dotyczące ich naruszenia w razie naruszenia innych umów lub możliwości żądania przedterminowej spłaty w razie wystąpienia przedterminowej spłaty innego zadłużenia, może być postawione w stan wymagalności, a my możemy nie dysponować dostatecznymi środkami na spłatę wszystkich naszych zobowiązań z tytułu zadłużenia.

W efekcie brak zdolności do generowania dostatecznych przepływów pieniężnych do obsługi zadłużenia lub refinansowania bądź restrukturyzacji naszych zobowiązań na rozsądnych warunkach mógłby mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, sytuację finansową, wyniki lub perspektywy rozwoju.

Możemy zostać zobowiązani do zwrotu części rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych za 2008 rok, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

W momencie rozwiązania długoterminowych kontraktów na sprzedaż mocy i energii elektrycznej (KDT), Elektrownia Pątnów II była jedyną spółką w naszej Grupie, która była stroną tego typu umowy. Rozwiązanie KDT uregulowane w Ustawie KDT jest precedensowym programem tego typu w Polsce. Przepisy Ustawy KDT regulujące w szczególności obliczanie, sposób wypłaty i korygowanie wysokości środków finansowych na pokrycie kosztów osieroconych, konsekwencje podatkowe rozwiązania KDT i wypłaty tych środków oraz inne kwestie są złożone i podlegają sporom interpretacyjnym. Wytwórcy, którzy rozwiązali KDT i są uprawnieni do otrzymywania środków finansowych na pokrycie kosztów osieroconych, narażeni są na ryzyko, że będą obowiązani do zwrotu części otrzymanych środków w razie ujemnej korekty kosztów osieroconych (rocznej lub końcowej).

W dniu 31 lipca 2009 roku Prezes URE wydał w stosunku do Elektrowni Pątnów II, jako podmiotu uprawnionego do otrzymywania środków na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie Ustawy KDT, decyzję dotyczącą korekty rocznej kosztów osieroconych za rok 2008. Z decyzji wynikał m.in. obowiązek zwrotu przez Elektrownię Pątnów II kwoty korekty rocznej kosztów osieroconych w wysokości 52.493 tys. PLN. Zdaniem Elektrowni Pątnów II decyzja ta została wydana z naruszeniem Ustawy KDT. W dniu 19 sierpnia 2009 roku Elektrownia Pątnów II odwołała się od tej decyzji, domagając się zmiany decyzji poprzez zasądzenie dodatkowej kwoty równej 29.082.473 PLN lub uchylecia decyzji. Odwołanie Elektrowni Pątnów II zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Na dzień Prospektu sprawa toczy się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Bliższe informacje na temat tego postępowania zostały zawarte w Rozdziale „Opis działalności – Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne – Postępowania dotyczące KDT”. Jeżeli decyzja końcowa Sądu Apelacyjnego w sprawie naszego odwołania od decyzji Prezesa URE będzie negatywna, może to mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki lub sytuację finansową.

Możemy nie być w stanie zatrzymać obecnej lub pozyskać nowej wykwalifikowanej kadry, co może utrudnić rozwój Grupy zgodnie z przyjętymi założeniami i w efekcie może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Możliwość rozwoju naszej Grupy zgodnie z przyjętymi założeniami zależy od zatrzymania już posiadanej i pozyskania nowej kadry o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu w zakresie działalności przedsiębiorstw z sektora energetycznego i górniczego. Na rynku pracy jest dostępna ograniczona liczba pracowników, którzy mogliby być

zatrudnieni w celu zaspokojenia naszych potrzeb kadrowych. Dotyczy to w szczególności specjalistów o wysokich kwalifikacjach. Wraz z rozwojem rynku i pojawianiem się na nim nowych podmiotów oferujących atrakcyjne warunki pracy, istnieje także ryzyko utraty części naszej obecnej kadry na rzecz takich podmiotów lub wzrostu kosztów pracowniczych na skutek zatrudniania wysoko wykwalifikowanych pracowników w okresach dużego popytu. Ponadto średnia wieku naszych pracowników jest wysoka, co oznacza, że znaczna część naszych pracowników osiągnie wiek emerytalny i przejdzie na emeryturę w okresie kilku najbliższych lat. Niezdolność utrzymania lub pozyskania nowych odpowiednio wykwalifikowanych pracowników może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Posiadane przez nas ubezpieczenia mogą okazać się niewystarczające, co może prowadzić do przejściowych lub trwałych zakłóceń naszej działalności, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Nasza działalność obarczona jest szeregiem ryzyk, w szczególności związanych z ryzykami awarii, katastrof i innych zdarzeń, na które nie mamy wpływu. Istotna część naszej działalności wiąże się z czynnościami, z którymi związane jest ryzyko powstania szkód na osobie (w tym utraty życia lub zdrowia) lub znacznych szkód w mieniu. W przypadku wystąpienia awarii poszczególnych urządzeń lub instalacji możemy nie być w stanie zrealizować sprzedaży naszej energii elektrycznej odbiorcom lub wielkość tej sprzedaży może ulec obniżeniu. Możemy też ponieść koszty naprawy naszej infrastruktury oraz narazić się na roszczenia osób poszkodowanych w wyniku wypadków, uszkodzeń lub katastrof. W szczególności pomimo wdrożenia zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska istnieje ryzyko wystąpienia wypadków lub niezgodności z przepisami prawa, których wyników, w tym również działań naprawczych lub interwencji organów regulacyjnych, nie można przewidzieć ani się na nie przygotować.

Posiadamy polisy ubezpieczeniowe pokrywające większość ryzyk, takich jak ryzyko zniszczenia mienia w wyniku różnych zdarzeń lub ryzyko zakłóceń działalności na skutek szkód w mieniu. Odszkodowania z tytułu tych polis mogą jednak nie pokryć całej wartości szkód. Ponadto w naszej Grupie istnieją obszary ryzyka, dla których nie wykupiono polis lub zawarte polisy dotyczą wybranych spółek należących do Grupy lub zabezpieczają tylko fragment całego potencjalnego obszaru zagrożenia, a zaliczyć do nich można m.in. ryzyko zanieczyszczenia środowiska, ryzyko wystąpienia szkód spowodowanych ruchem zakładów górniczych (szkód górniczych) czy też ryzyko ataków terrorystycznych. W przypadku wystąpienia zdarzeń nieobjętych ochroną ubezpieczeniową, szkody z tytułu ich wystąpienia będą musiały być pokryte ze środków własnych poszczególnych podmiotów z naszej Grupy lub pochodzących z finansowania zewnętrznego. Brak ochrony ubezpieczeniowej w poszczególnych przypadkach lub jej niewystarczający zakres może prowadzić do zakłóceń prowadzonej przez nas działalności, a nawet jej czasowego lub całkowitego wstrzymania, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Jeżeli ustawowy fundusz likwidacji zakładu górniczego okaże się być niewystarczający, możemy być w przyszłości zmuszeni do przeznaczenia dodatkowych środków na pokrycie kosztów likwidacji zakładów górniczych, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

Spółki wydobywcze takie jak KWBA i KWBK są zobowiązane do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. Prawo Geologiczne i Górnicze oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy nakładają na spółki wydobywcze obowiązek dokonywania odpisów na fundusz likwidacji zakładu górniczego w wysokości co najmniej 10% należnej opłaty eksploatacyjnej. Środki funduszu mogą zostać wykorzystane jedynie na pokrycie kosztów likwidacji zakładu górniczego, w tym kosztów rekultywacji. Jednocześnie spółki tworzą w sprawozdaniu finansowym przygotowanym zgodnie z MSSF rezerwy na koszty likwidacji obiektów oraz rekultywację terenów wydobywczych, w tym zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce, jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego w relacji do zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień bilansowy. Wartości rezerwy zawierają kwotę funduszu likwidacji zakładu górniczego. Określenie kosztów rekultywacji bieżącej oraz wyrobiska końcowego dokonywane jest w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie zarządów spółek, które to raporty uwzględniają szacunki dotyczące poszczególnych składowych kosztów rekultywacji aktualnych na dany dzień bilansowy. Szacunki dotyczące rezerw na rekultywację terenów są obciążone niepewnością związaną z momentem rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji, poziomem kosztów rekultywacji w momencie ich poniesienia, parametrami technicznymi, w szczególności takimi jak powierzchnia terenu i objętość wyrobiska końcowego, terenów przeznaczonych do rekultywacji czy stopy dyskonta stosowanej do oszacowania rezerw. Zmiana poszczególnych założeń może mieć istotny wpływ na wysokość rezerwy prezentowanej w sprawozdaniu finansowym i może wymagać aktualizacji zmiennych na każdy dzień bilansowy. Ponadto środki zgromadzone na ustawowym funduszu likwidacji zakładu górniczego mogą okazać się niewystarczające do pokrycia gotówkowych zobowiązań, które mogą powstać w przyszłości w oparciu o faktyczne koszty rekultywacji, co w konsekwencji może wiązać się z koniecznością przeznaczenia dodatkowych środków gotówkowych na przeprowadzenie likwidacji zakładu górniczego. Niekorzystne zmiany w założeniach przyjętych do oszacowania wysokości rezerw na rekultywację, powodujące zwiększenie poziomu kosztów rekultywacji, a przez to zwiększenie wysokości rezerwy, jak również wyższe niż przewidywane faktyczne koszty rekultywacji skutkujące koniecznością

przeznaczenia dodatkowych środków gotówkowych na przeprowadzenie likwidacji zakładu górniczego mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

KWBA i KWBK nie zawierały umów użytkowania górniczego w czasie obowiązywania uchylonego prawa geologicznego i górniczego z 1994 roku i o ile nie uzyskają wymaganego prawa użytkowania górniczego, posiadane przez nie koncesje na wydobywanie mogą być cofnięte, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Według uchylonego prawa geologicznego i górniczego z 1994 roku, wszystkie złoża kopalin niestanowiące części składowych nieruchomości gruntowej były uznawane za własność Skarbu Państwa i mogły być eksploatowane wyłącznie na podstawie umów użytkowania górniczego. W praktyce przyjmowano, że węgiel brunatny znajdujący się w odkrywkach jest własnością właściciela nieruchomości, mimo, że interpretacja taka budziła wątpliwości. Nowe Prawo Geologiczne i Górnicze, które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku, stanowi, że złoża węgla brunatnego należą do Skarbu Państwa, a w rezultacie korzystanie ze złóż węgla brunatnego wymaga zawarcia ze Skarbem Państwa umowy użytkowania górniczego. Przedsiębiorca, który w dniu wejścia w życie Prawa Geologicznego i Górniczego wykonywał działalność bez wymaganego przepisami użytkowania górniczego, jest obowiązany zawrzeć umowę ustanawiającą to prawo, w terminie roku od dnia wejścia w życie Prawa Geologicznego i Górniczego. Niezawarcie takiej umowy może skutkować cofnięciem koncesji bez odszkodowania. Na dzień Prospektu KWBA i KWBK prowadzą działalność uregulowaną w Prawie Geologicznym i Górniczym bez wymaganego prawa użytkowania górniczego i zarówno KWBA, jak i KWBK zamierzają zawrzeć ze Skarbem Państwa stosowne umowy ustanawiające takie prawo na ich rzecz, jednak nie można zagwarantować, że takie umowy zostaną zawarte w odpowiednim terminie lub że w ogóle zostaną zawarte. Powyższe okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Spółki należące do naszej Grupy, w tym KWBA i KWBK, korzystają z niektórych nieruchomości bez tytułu prawnego, mogą nie posiadać odpowiedniego tytułu prawnego do niektórych nieruchomości, a do części nieruchomości ich tytuł prawny może być podważany, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Spółki należące do naszej Grupy, w tym KWBA i KWBK, korzystają z wielu nieruchomości w prowadzonej przez nie działalności i mogą nie posiadać odpowiedniego tytułu prawnego lub mogą nie posiadać żadnego tytułu prawnego do niektórych z nich. W szczególności, z uwagi na brak tytułu prawnego do niektórych nieruchomości, nie została wybudowana trasa kolejowa do transportu węgla brunatnego z odkrywki Tomisławice.

W przypadku nieruchomości, w stosunku do których nie posiadamy tytułu prawnego lub nasz tytuł prawny może być podważony, istnieje ryzyko podnoszenia roszczeń ze strony ich właścicieli o wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z tych nieruchomości lub roszczeń o zaprzestanie bezumownego korzystania z nieruchomości i usunięcie urządzeń, instalacji lub budowli znajdujących się na nieruchomościach należących do osób trzecich. Dodatkowo w przypadku nieruchomości przejętych przez Skarb Państwa lub jednostki administracji publicznej po II wojnie światowej, które są obecnie w posiadaniu spółek z naszej Grupy, w tym KWBA i KWBK, istnieje ryzyko wystąpienia przez dawnych właścicieli nieruchomości lub ich następców prawnych z roszczeniami restytucyjnymi lub o zapłatę odszkodowania za korzystanie z nich bez tytułu prawnego, co z kolei może doprowadzić do utraty przez nas niektórych nieruchomości lub obowiązku zapłaty odszkodowania. Istnieje również ryzyko zmiany prawa w tym zakresie, zwłaszcza uchwalenia tzw. ustawy reprivatyzacyjnej, jednak na dzień Prospektu trudno przewidzieć rodzaj i kierunek takich zmian, w szczególności w zakresie obowiązków, które miałyby wynikać z przyszłej ustawy reprivatyzacyjnej dla naszej działalności, w tym działalności KWBA i KWBK. Roszczenia osób trzecich dotyczące nieruchomości użytkowanych przez Grupę mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Ponadto w miarę postępu eksploatacji złóż węgla brunatnego w odkrywkach, KWBA i KWBK dążą, głównie w drodze prowadzenia negocjacji z właścicielami nieruchomości, do nabywania z wyprzedzeniem nieruchomości, na których planowane jest prowadzenie prac wydobywczych, co wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów ich nabycia. Nie można jednak wykluczyć, że nabywanie takich nieruchomości będzie następować w późniejszym terminie niż planowany lub że wysokość kosztów ich nabycia będzie wyższa niż zakładana. Nie można również wykluczyć, że prowadzone negocjacje w sprawie nabywania tytułu prawnego do nieruchomości nie zostaną zakończone powodzeniem i że nabycie nieruchomości będzie możliwe wyłącznie w oparciu o inne dostępne instrumenty prawne takie jak wyłączenie, które są czasochłonne i mogą wiązać się z koniecznością zapłaty odszkodowania w wysokości wyższej niż zakładana. Wystąpienie każdej z wymienionych wyżej okoliczności może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Dostawy paliw do naszych jednostek wytwórczych mogą zostać zakłócone lub ograniczone lub ich koszty mogą znacznie wzrosnąć, co może prowadzić do zakłóceń lub istotnych ograniczeń w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w naszych elektrowniach lub negatywnie wpłynąć na rentowność naszych jednostek wytwórczych

Wytwarzanie energii elektrycznej przez nasze elektrownie jest uzależnione od dostaw węgla brunatnego, biomasy, oleju lekkiego i mazutu, a w przypadku uruchomienia w Elektrowni Adamów i Elektrowni Konin jednostek wytwórczych zasilanych gazem (zobacz „Opis działalności – Program Inwestycyjny”) będzie ono również uzależnione od dostaw gazu.

Istnieje ryzyko przerwania lub ograniczenia dostaw tych paliw do naszych jednostek wytwórczych, jak również wzrostu kosztów dostaw tych paliw, w szczególności z powodów technicznych (w tym awarii, opóźnień w uruchomieniu kolejnych odkrywek węgla brunatnego przez KWBA i KWBK, utrudnień w transporcie), naturalnych (katastrofy, trudne warunki atmosferyczne), społecznych (strajki, protesty lokalnych społeczności), gospodarczo-politycznych (ograniczona podaż paliw lub usług transportowych i narzucanie niekorzystnych warunków dostaw i transportu) i innych. Przerwanie lub ograniczenie dostaw paliw może spowodować przerwanie lub znaczące ograniczenie wytwarzania przez nas energii elektrycznej. Ponadto niekorzystne zmiany na rynku dostaw gazu, w szczególności wyższe niż zakładane przez nas ceny gazu, mogą spowodować, że uruchomienie jednostek wytwórczych zasilanych tym paliwem nie będzie lub przestanie być opłacalne lub negatywnie wpłynie na rentowność tych jednostek wytwórczych. Wystąpienie poniższych okoliczności może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju. Wystąpienie poniższych okoliczności może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Dokonywane przez KWBA i KWBK oszacowania wielkości, dostępności oraz jakości zasobów węgla brunatnego mogą okazać się nieprecyzyjne, co może być przyczyną wyższych kosztów produkcji i mniejszego wydobycia węgla brunatnego, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody

KWBA i KWBK przeprowadzają, z udziałem doradców zewnętrznych, odpowiednie badania i analizy w celu ustalenia wielkości, dostępności oraz jakości eksploatowanych przez nie zasobów węgla brunatnego. Nie można zagwarantować, że oszacowania dokonane przez KWBA, KWBK lub doradców zewnętrznych są prawidłowe i że rzeczywista wielkość, dostępność i jakość zasobów węgla brunatnego nie będą odbiegać od dokonanych oszacowań. Szacunek parametrów zasobów węgla jest wynikiem procesu uśredniania dostępnych danych i jego wyniki mogą być nieprecyzyjne. Dokładność takich szacunków jest pochodną jakości dostępnych danych oraz ich oceny i interpretacji dokonanej z punktu widzenia wiedzy inżynierskiej i geologicznej, w oparciu o przyjęte założenia. Nie można wykluczyć, że zasoby te okażą się mniejsze, niż zakładano, ich dostępność trudniejsza lub jakość węgla niższa od oczekiwanej. W związku z powyższym, dokonywane przez KWBA i KWBK lub ich doradców zewnętrznych oszacowania zasobów węgla brunatnego nie powinny być traktowane jako gwarancja parametrów dostępnych zasobów tego paliwa lub rentowności jego wydobycia, a inwestorzy powinni dokonać własnej oceny założeń w oparciu, o które zostały one sporządzone. Nieprawidłowe szacunki KWBA i KWBK dotyczące wielkości, dostępności lub jakości zasobów węgla, w tym zasobów znajdujących się w odkrywkach, których eksploatacja jest planowana, mogą prowadzić do zwiększonych kosztów produkcji i niższego wydobycia węgla brunatnego i w efekcie mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Wystąpienie szkód w środowisku może oznaczać, że będziemy obowiązani ponieść koszty rekultywacji gruntu lub zapłacić kary lub odszkodowania, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

Procesy technologiczne prowadzone przez nas ze swej natury nie są obojętne dla środowiska naturalnego. Ze względu na specyfikę naszej działalności, dotychczasowe korzystanie i zagospodarowanie gruntów, na których zlokalizowane są nasze przedsięwzięcia i instalacje, istnieje ryzyko ujawnienia się w przyszłości nieznanych obecnie szkód środowiskowych związanych z naszą działalnością. Może się to wiązać z koniecznością poniesienia przez nas dodatkowych kosztów, np. rekultywacji gruntów lub zapłaty kar lub odszkodowań, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nasza działalność może być narażona na ryzyko wystąpienia awarii, w tym awarii zasilania (tzw. black-out), katastrof naturalnych, ataków terrorystycznych i innych podobnych zdarzeń, które mogą spowodować przerwy lub zakłócenia związane z działalnością naszych kopalń i jednostek wytwórczych oraz zakłócić płynność dostaw energii elektrycznej do naszych klientów, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody

Istnieje ryzyko wystąpienia awarii posiadanych przez nas urządzeń i instalacji, spowodowanych m.in. ich zużyciem, błędami w ich obsłudze, występowaniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, katastrof naturalnych, ataków terrorystycznych oraz innych zdarzeń noszących znamiona siły wyższej lub o podobnym charakterze. Ponadto wydobycie węgla brunatnego jest procesem złożonym i podlegającym ostrym reżimom technicznym i technologicznym. W trakcie tego typu działalności mogą występować różnego typu przestoje spowodowane przez nieplanowane przerwy techniczne, niekorzystne zjawiska atmosferyczne, klęski żywiołowe (w tym katastrofy hydrologiczne i osuwiska ziemi) lub przedłużające się zakłócenia w dostawach materiałów niezbędnych do prowadzenia wydobycia, co może niekorzystnie wpływać na wolumen produkcji oraz możliwość terminowej realizacji dostaw węgla brunatnego z KWBA i KWBK do naszych elektrowni. Powyższe okoliczności mogą dotyczyć również osób trzecich, których działalność istotnie wpływa na działalność naszej Grupy (w szczególności operator systemu przesyłowego – spółki PSE Operator). Ponadto z uwagi na proces starzenia się sieci przesyłowych i dystrybucyjnych ograniczone możliwości importu energii elektrycznej, konieczne remonty boków energetycznych i infrastruktury systemowej, zgodnie z Raportem URE z 2011 roku, Polska jest w dużym stopniu narażona na występowanie awarii zasilania, szczególnie po roku 2015, prowadzących do znacznych zaburzeń pracy urządzeń i sieci elektroenergetycznych oraz przerw w dostawach energii elektrycznej do dużej liczby odbiorców (tzw. black-out). Powyższe czynniki, jak również możliwe awarie zasilania mogą powodować okresowe przerwy w funkcjonowaniu urządzeń i instalacji,

zakłócenia lub przerwy w pracy naszych jednostek wytwórczych oraz zaburzenia w dostarczaniu energii do naszych odbiorców za pośrednictwem sieci dystrybucyjnych innych przedsiębiorstw energetycznych, mogą oznaczać konieczność poniesienia istotnych nakładów finansowych oraz kosztów naprawy, odszkodowań i kar, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Wyższe niż zakładane koszty sprzętu stosowanego w działalności operacyjnej KWBA i KWBK mogą negatywnie wpływać na naszą bieżącą lub przyszłą działalność, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody

Stosowana przez KWBA i KWBK technologia wydobycia węgla brunatnego wiąże się z zastosowaniem wysoce specjalistycznych maszyn i urządzeń, produkowanych jedynie przez kilku producentów na świecie. Ze względu na światową koncentrację producentów takich maszyn i urządzeń istnieje ryzyko nieprzewidzianego wzrostu ich cen lub części zamiennych i w efekcie wzrostu nakładów inwestycyjnych koniecznych do poniesienia w związku z utrzymaniem ciągłości dotychczasowej działalności KWBA i KWBK lub podjęciem nowej działalności. Okoliczności te mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

W postępowaniach administracyjnych lub sądowych, w których uczestniczymy, mogą zapaść niekorzystne dla nas rozstrzygnięcia, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

Jesteśmy stroną postępowań sądowych i administracyjnych istotnych dla naszej działalności i naszych wyników finansowych, z których najistotniejsze opisane zostały w Rozdziale „Opis działalności – Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne”. Nie można wykluczyć, że zakończą się one dla nas niekorzystnie. Istnieje również ryzyko wszczęcia przeciwko nam innych postępowań w przyszłości, których rozstrzygnięcie może być dla nas niekorzystne. Wszelkie niekorzystne rozstrzygnięcia obecnych lub przyszłych postępowań sądowych, arbitrażowych lub administracyjnych mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Tworzone przez nas rezerwy mogą okazać się niewystarczające na pokrycie naszych zobowiązań, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju

Zgodnie z MSSF na potrzeby skonsolidowanych sprawozdań finansowych tworzymy i aktualizujemy rezerwy, w szczególności rezerwę na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe, rezerwę na likwidację składników majątku trwałego, rezerwę na rekultywację składowisk popiołów, rezerwę z tytułu przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii, rezerwy na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych oraz rezerwy na umorzenie jednostek poświadczonych redukcji emisji (CER). Oszacowania wielkości tworzonych, rozwiązywanych i aktualizowanych rezerw dokonujemy zwykle na podstawie szeregu założeń i prognoz, które mogą różnić się od faktycznych przyszłych danych lub faktycznych zdarzeń, które wystąpią w przyszłości i w związku z tym charakteryzują się niepewnością. Takie prognozy i założenia dotyczą m.in. kwestii aktuarialnych czy kosztów likwidacji majątku trwałego i rekultywacji, które są przez nas szacowane na podstawie aktualnych rynkowych cen takich usług. Prognozy mogą okazać się nieprawidłowe m.in. z powodu ograniczonej liczby oraz jakości publicznie dostępnych danych i badań dotyczących Polski. Do niepewnych czynników, które mogą mieć wpływ na wysokość naszych zobowiązań w przyszłości, zaliczamy również zmiany przepisów prawa i regulacji, w szczególności związanych z ochroną środowiska, postęp technologiczny, zmiany stopy dyskonta stosowanej do oszacowania takich zobowiązań oraz inne zdarzenia znajdujące się poza naszą kontrolą. Ze względu na fakt, iż proces szacowania wysokości rezerw jest złożony i opiera się na szeregu niepewnych czynników nie możemy zagwarantować, iż wszelkie szacunkowe wartości rezerw tworzonych na wspomniane cele okażą się wystarczające w przyszłości do spełnienia naszych zobowiązań, w związku z którymi rezerwy te zostały utworzone ani że w przyszłości nie będziemy zobowiązani do tworzenia dodatkowych lub znaczącego zwiększania istniejących rezerw, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Niekorzystne warunki pogodowe mogą mieć istotny wpływ na zapotrzebowanie na energię elektryczną, sprawność naszych urządzeń oraz dostawy węgla brunatnego do naszych elektrowni, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody

Warunki pogodowe, w tym temperatura powietrza, mają istotny wpływ na zapotrzebowanie na energię elektryczną, a tym samym na wyniki naszej działalności. Zwykle w dłuższych okresach niskich temperatur powietrza lub wyższych od przeciętnych temperatur powietrza latem popyt na energię elektryczną wzrasta. W związku z tym nasze przychody z tytułu wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej są częściowo uzależnione od panujących warunków atmosferycznych. Ponadto warunki pogodowe mogą niekorzystnie wpływać na warunki techniczne wytwarzania energii, powodując pogorszenie sprawności urządzeń i systemów. W szczególności dłuższe okresy występowania wyższych temperatur powietrza mogą prowadzić do obniżenia sprawności instalacji chłodzących elektrowni, które stosują otwarte układy chłodzenia. W kopalniach odkrywkowych węgla brunatnego warunki atmosferyczne również mają wpływ na techniczne i ekonomiczne warunki wydobycia. Wyjątkowo niskie temperatury, duże opady atmosferyczne, silne wiatry mogą zakłócać lub prowadzić do przestojów w wydobyciu węgla brunatnego w KWBA i KWBK, co może mieć

niekorzystny wpływ na realizowane przez te kopalnie dostawy węgla brunatnego do naszych elektrowni. Niesprzyjające warunki pogodowe skutkujące spadkiem zapotrzebowania na energię elektryczną, pogorszeniem sprawności urządzeń chłodzących, zakłóceniami lub przerwami w naszej działalności są w dużej mierze nieprzewidywalne i mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Możemy nie dotrzymać obowiązków w zakresie utrzymywania zapasów paliw, co może skutkować nałożeniem na nas kar pieniężnych przez Prezesa URE, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

Prawo Energetyczne zobowiązuje przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła do utrzymywania zapasów paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej lub ciepła (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Obowiązek utrzymywania zapasów paliw”). Przepisy dotyczące utrzymywania zapasów paliw są niejasne pod względem możliwych form przechowywania zapasów węgla brunatnego, sytuacji, w których zapasy paliwa mogą być wykorzystane, oraz tego, czy poziom zapasów paliwa musi być udokumentowany na każdy dzień w sposób umożliwiający weryfikację ich stanu w dowolnym momencie w przeszłości. W razie stwierdzenia naruszenia obowiązku utrzymywania zapasów paliwa, Prezes URE nakłada karę pieniężną w wysokości do 15% przychodu wynikającego z działalności koncesjonowanej osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, niezależnie od przyczyn naruszenia. W przeszłości były na nas nakładane kary pieniężne, choć nie w maksymalnej wysokości, za niedotrzymanie tego obowiązku (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne – Postępowania dotyczące utrzymywania zapasów paliw”) i nie możemy zagwarantować, że takie kary nie zostaną na nas nałożone w przyszłości, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju. Nie możemy zagwarantować dostaw zapasów węgla brunatnego, które zapewniałyby utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej i ciepła, z przyczyn znajdujących się poza naszą kontrolą takich, jak klęski żywiołowe czy strajki, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Zakwestionowanie przez organy podatkowe rozliczeń między spółkami z naszej Grupy na podstawie regulacji dotyczących cen transferowych może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

W toku prowadzonej działalności spółki z Grupy zawierają transakcje z podmiotami powiązаныmi w rozumieniu Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych. Transakcje te zapewniają efektywne prowadzenie działalności gospodarczej w ramach Grupy i obejmują, między innymi, wzajemne świadczenie usług i sprzedaż towarów. W trakcie zawierania i wykonywania transakcji z podmiotami powiązаныmi spółki z Grupy podejmują działania mające na celu zapewnienie zgodności warunków transakcji z regulacjami w zakresie cen transferowych. Jednakże ze względu na specyfikę i różnorodność transakcji z podmiotami powiązаныmi, złożoność i niejednoznaczność regulacji prawnych w zakresie metod badania stosowanych cen, dynamiczne zmiany warunków rynkowych oddziałujące na kalkulację cen stosowanych w przypadku takich transakcji, a także trudności w identyfikacji transakcji porównywalnych, nie można wykluczyć, że spółki z Grupy mogą być przedmiotem kontroli i innych czynności sprawdzających podejmowanych przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej w powyższym zakresie, co przy zakwestionowaniu przyjętych w transakcjach metodologii określenia warunków rynkowych może mieć istotny negatywny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Nasze systemy informatyczne mogą ulec awarii, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność

W naszej działalności polegamy na wielu różnych systemach informatycznych, które mogą ulec awarii. Mimo iż stale podejmujemy działania zmierzające do zminimalizowania ryzyka awarii naszych systemów informatycznych, każda taka awaria lub ewentualna częściowa lub całkowita utrata danych wynikająca z takiej awarii może negatywnie wpłynąć na naszą bieżącą działalność, a tym samym mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Mimo następczego potwierdzenia przez Spółkę niektórych transakcji zbycia akcji serii A Spółki, które zostały zrealizowane bez dochowania trybu przewidzianego w Statucie, nie można wykluczyć ryzyka kwestionowania ich skuteczności

Zgodnie ze Statutem, od dnia 1 sierpnia 2000 roku zbycie akcji serii A przez niektórych akcjonariuszy wskazanych w Statucie, w szczególności akcjonariuszy innych niż Skarb Państwa i Elektrim S.A., wymaga uzyskania uprzedniej zgody Spółki wyrażonej w formie uchwały Zarządu, a następnie zawiadomienia Zarządu o dokonanej przez strony transakcji. W tym okresie akcjonariusze Spółki zawarli wiele transakcji zbycia akcji serii A Spółki, z których znaczna część wymagała dochowania trybu przewidzianego w Statucie. Część z tych transakcji została zrealizowana bez dochowania wymogów przewidzianych w Statucie. W świetle poglądów przedstawicieli doktryny oraz dotychczasowej linii orzecznictwa, transakcja zbycia akcji dokonana z naruszeniem wymogu uzyskania zgody spółki, do czasu jej późniejszego potwierdzenia przez spółkę ma charakter czynności prawnej zawieszonyj, tj. bezskutecznej zarówno między stronami, jak i względem spółki. Z uwagi na powyższe okoliczności, w oparciu o posiadane informacje, w dniu 12 czerwca 2012 roku Zarząd podjął uchwałę w sprawie następczego potwierdzenia szeregu transakcji zbycia akcji reprezentujących około 0,23% kapitału zakładowego Spółki, które, w ocenie Zarządu, mogły zostać dokonane

z naruszeniem procedury przewidzianej w Statucie. Nie możemy jednak zapewnić, że w przeszłości nie wystąpiły inne transakcje zbycia akcji serii A dokonane z naruszeniem trybu określonego w Statucie. Nie możemy też wykluczyć ryzyka zastosowania odmiennych interpretacji, co do skuteczności następczej zgody Spółki w odniesieniu do transakcji dokonanych z naruszeniem wymogów Statutu. Dodatkowo, w niektórych przypadkach zawiadomienie Zarządu przez strony transakcji o zbyciu akcji nie zostało dokonane w terminie przewidzianym w Statucie, a wpis nabywcy do księgi akcyjnej następował na podstawie jego późniejszego wniosku, bez uprzedniego powiadomienia przez Spółkę osób zainteresowanych w trybie przewidzianym w przepisach KSH. Ponadto w praktyce działania Spółki wpisy do księgi akcyjnej nie były poprzedzane uchwałą Zarządu. Z uwagi na powyższe okoliczności, nie można wykluczyć ryzyka kwestionowania ważności wpisów do księgi akcyjnej Spółki. Na dzień Prospektu, aktualna treść wpisów w księdze akcyjnej Spółki nie jest kwestionowana, nie zostały także zgłoszone żadne roszczenia dotyczące skuteczności zbycia akcji serii A. Jednakże, w przypadku zakwestionowania skuteczności powyższej następczej zgody Spółki lub prawidłowości dokonanych wpisów do księgi akcyjnej, nie możemy wykluczyć ryzyka wystąpienia sporów dotyczących skuteczności zbycia części akcji serii A, a w konsekwencji także ważności czynności prawnych z udziałem nabywców tych akcji.

Nieprawidłowy skład Zarządu w sierpniu 2011 roku może stanowić podstawę do kwestionowania ważności podjętych wówczas uchwał Zarządu oraz niektórych czynności faktycznych i prawnych, co może mieć negatywny wpływ na działalność ZE PAK

Zgodnie ze Statutem, Zarząd składa się z trzech do sześciu osób, w tym Prezesa, Wiceprezesa i członków Zarządu. W wyniku rezygnacji złożonych przez czterech członków Zarządu w dniach 10 i 11 sierpnia 2011 roku, w okresie do 1 września 2011 roku skład Zarządu był niezgodny ze Statutem z uwagi na fakt, iż w skład Zarządu wchodziły tylko dwie osoby pełniące funkcje Wiceprezesów, które prowadziły sprawy Spółki, w szczególności podejmowały uchwały oraz reprezentowały Spółkę. Z uwagi na nieprawidłowy skład Zarządu w okresie od dnia 10 sierpnia do 1 września 2011 roku istnieje ryzyko kwestionowania ważności działań Zarządu działającego w niewłaściwym składzie (dalej „zarząd kadłubowy”). W szczególności kwestionowane mogą być uchwały zarządu kadłubowego, zarówno dotyczące działalności Spółki, jak np. wyrażania zgody na zawieranie lub zmianę umów, akceptacja wyborów określonych dostawców, wyrażanie zgody na zaciągnięcie istotnych zobowiązań, w sprawach zwoływania walnych zgromadzeń lub wykonywania uprawnień właścicielskich w Spółkach z Grupy, jak i czynności faktyczne i prawne, w których Spółka reprezentowana była przez osoby, których mandat członka Zarządu wygasł wskutek złożenia rezygnacji. Z uwagi na te ryzyka, część umów zawartych przez Spółkę w okresie działania zarządu kadłubowego została następnie ponownie zawarta przez Spółkę reprezentowaną przez członków Zarządu, których mandat nie wygasł. Pomimo iż do dnia Prospektu Spółka nie otrzymała żadnej informacji o próbie kwestionowania poszczególnych uchwał zarządu kadłubowego lub czynności faktycznych i prawnych Spółki dokonanych w tym okresie, podjętych w następstwie uchwał zarządu kadłubowego ani związanych z tym roszczeń, nie można wykluczyć ryzyka wystąpienia takich zarzutów lub roszczeń w przyszłości oraz ich negatywnego wpływu na działalność ZE PAK. Skuteczne zakwestionowanie ważności czynności podjętych w następstwie uchwał zarządu kadłubowego, w tym podważenie skutków podatkowych takich czynności, mogłoby mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki lub sytuację finansową.

Roszczenia cywilnoprawne odbiorców energii elektrycznej twierdzących, że ponieśli ciężar ekonomiczny podatku akcyzowego, mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe

ZE PAK wystąpił o zwrot nadpłaconego podatku akcyzowego zapłaconego w okresie od stycznia 2006 roku do lutego 2009 roku. Uzasadnieniem dla tych wniosków jest zarzut niezgodności polskich przepisów o podatku akcyzowym dotyczących opodatkowania energii elektrycznej, które obowiązywały przed dniem 1 marca 2009 roku z przepisami Unii Europejskiej. Dodatkowo, w celu przerwania biegu terminu przedawnienia dla roszczeń dochodzonych na drodze cywilnoprawnej, ZE PAK i Elektrownia Pątnów II złożyły w sądzie cywilnym wnioski o zawezwanie Skarbu Państwa do próby ugodowej w sprawach o zapłatę odszkodowania z tego tytułu (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne – Postępowania dotyczące zwrotu nadpłaconego podatku akcyzowego”). Nie możemy wykluczyć, że w razie odzyskania przez ZE PAK lub Elektrownię Pątnów II nienależnie zapłaconego podatku akcyzowego, przeciwko tym spółkom mogą zostać skierowane roszczenia cywilne ze strony nabywców energii elektrycznej (klientów) twierdzących, że to oni faktycznie ponieśli ciężar ekonomiczny podatku akcyzowego (np. w oparciu o zarzut bezpodstawnego wzbogacenia). Ryzyko wystąpienia z roszczeniami cywilnoprawnymi nie dotyczy wyłącznie ZE PAK i Elektrowni Pątnów II, ale wszystkich producentów, którzy wystąpili z wnioskami o zwrot nadpłaty podatku akcyzowego w oparciu o zarzut niezgodności polskich przepisów o podatku akcyzowym dotyczących opodatkowania energii elektrycznej z prawem Unii Europejskiej.

W okresie poprzedzającym datę niniejszego Prospektu, jeden z klientów ZE PAK – Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A. – wystąpił do ZE PAK z żądaniem zapłaty z tego tytułu, składając w sądzie cywilnym wniosek o zawezwanie ZE PAK do próby ugodowej w sprawie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, tj. kwoty podatku akcyzowego stanowiącego część kosztu energii elektrycznej zakupionej przez Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A. (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne – Potencjalne postępowania z udziałem Emitenta – Postępowanie przedprocesowe wszczęte przez Zakłady Górniczo-Hutnicze

„Bolesław” S.A.”). Ugoda nie została zawarta. W związku z powyższym nie możemy wykluczyć wystąpienia przez Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A. z powództwem z tego tytułu przeciwko ZE PAK. Całkowity finansowy wpływ tego i podobnych roszczeń nie jest znany, ale w przypadku ich uwzględnienia może to mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami

Akcjonariusz Sprzedający może odstąpić od Oferty lub zawiesić jej przeprowadzenie

Do dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów od Inwestorów Indywidualnych Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty, może odstąpić od przeprowadzenia Oferty bez podawania przyczyn swojej decyzji, co będzie równoznaczne z odwołaniem Oferty.

Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów od Inwestorów Indywidualnych na Akcje Sprzedawane w ramach Oferty do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu 29 października 2012 roku, kiedy rozpocznie się wystawianie odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Sprzedawanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych, Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty, może odstąpić od przeprowadzenia Oferty, przy czym takie odstąpienie może nastąpić z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi (lista takich powodów została zamieszczona w Rozdziale „Warunki Oferty – Warunki odstąpienia od przeprowadzenia Oferty lub jej zawieszenia”).

Informacja o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu po jego zatwierdzeniu przez KNF. Aneks ten będzie podany do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany Prospekt. W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia Oferty złożone zapisy na Akcje Sprzedawane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia Oferty do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW, złożone zapisy na Akcje Sprzedawane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia Oferty w okresie po złożeniu zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu 29 października 2012 roku podmioty przyjmujące zapisy Inwestorów Indywidualnych dokonają niezwłocznie, zgodnie z instrukcją Oferującego, zwrotnego przeniesienia Akcji Sprzedawanych nabytych uprzednio przez Inwestorów Indywidualnych, działając na podstawie stosownych pełnomocnictw udzielonych przez Inwestorów Indywidualnych w formularzu zapisu na Akcje Sprzedawane. Płatności dokonane przez Inwestorów Indywidualnych tytułem zapłaty ceny sprzedaży Akcji Sprzedawanych zostaną im zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu zwrotnego przeniesienia tych Akcji Sprzedawanych na rachunek papierów wartościowych Akcjonariusza Sprzedającego. Zwrot tych płatności zostanie dokonany na rachunek pieniężny prowadzony dla rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego, z którego został złożony zapis, zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej.

Powyższe zasady odstąpienia od przeprowadzenia Oferty będą obowiązywały również Inwestorów Instytucjonalnych do momentu, do którego Akcjonariusz Sprzedający jest uprawniony do odstąpienia od przeprowadzenia Oferty na podstawie Prospektu.

Decyzja o zawieszeniu Oferty, bez podawania przyczyn, może zostać podjęta przez Akcjonariusza Sprzedającego, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty, w każdym czasie przed rozpoczęciem przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych. Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych do dnia złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (tj. do dnia 26 października 2012 roku) Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i Oferującym, może podjąć decyzję o zawieszeniu przeprowadzenia Oferty tylko z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi (zobacz Rozdział „Warunki Oferty – Warunki odstąpienia od przeprowadzenia Oferty lub jej zawieszenia”). Decyzja w przedmiocie zawieszenia Oferty może zostać podjęta bez jednoczesnego wskazania nowych terminów Oferty, które mogą zostać ustalone w terminie późniejszym.

Informacja o zawieszeniu Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu po jego zatwierdzeniu przez KNF. Aneks ten będzie podany do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Jeżeli decyzja o zawieszeniu Oferty zostanie podjęta w okresie od rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych do dnia złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (tj. 26 października 2012 roku), złożone zapisy, jak również dokonane wpłaty będą w dalszym ciągu uważane za skuteczne, jednakże inwestorzy będą uprawnieni do uchylenia się od skutków prawnych

złożonych zapisów poprzez złożenie stosownego oświadczenia, w terminie dwóch dni roboczych od dnia udostępnienia do publicznej wiadomości aneksu do Prospektu dotyczącego zawieszenia Oferty.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie podlegać zwyczajowym warunkom zawieszającym dotyczącym zobowiązania gwarancyjnego oraz będzie zawierać zwyczajowe warunki upoważniające strony do jej rozwiązania lub wypowiedzenia

Przewiduje się, że nie później niż do dnia 10 października 2012 roku zawarta zostanie Umowa o Gwarantowanie Oferty (zobacz Rozdział „Subemisja, stabilizacja i umowne ograniczenia zbywalności Akcji – Umowa o Gwarantowanie Oferty”), w której Menedżerowie zobowiążą się, z zastrzeżeniem ziszczenia się określonych warunków, do dołożenia należytej staranności w celu zapewnienia nabycia i opłacenia Akcji Sprzedawanych przez Inwestorów Instytucjonalnych, natomiast Gwaranci Oferty zobowiążą się do nabycia, bądź spowodowania nabycia przez ich podmioty powiązane, tych Akcji Sprzedawanych, które nie zostały nabyte przez takich Inwestorów Instytucjonalnych, na zasadach określonych w Umowie o Gwarantowanie Oferty, przy czym w zakresie Akcji Sprzedawanych, które zostaną zaoferowane Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. Gwarantem Oferty zobowiązanym do ich nabycia na podstawie Umowy o Gwarantowanie Oferty w przypadku nienabycia tych Akcji przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. będzie wyłącznie Trigon Dom Maklerski S.A. Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie umową warunkową, w szczególności uzależnioną od zawarcia Aneksu Genowego.

W przypadku, gdyby jakikolwiek warunek wykonania zobowiązania subemisyjnego nie ziścił się bądź nie nastąpiło zwolnienie z obowiązku jego ziszczenia się i powyższe okoliczności wystąpią przed złożeniem zapisu na Akcje Sprzedawane objęte Umową o Gwarantowanie Oferty, zobowiązanie Gwarantów Oferty do złożenia zapisu na Akcje Sprzedawane zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty wygaśnie. Gwaranci Oferty będą także uprawnieni do rozwiązania Umowy o Gwarantowanie Oferty w określonych w niej przypadkach, w szczególności w sytuacji, gdy którekolwiek z zapewnień lub oświadczeń Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego okaże się niezgodne z rzeczywistym stanem faktycznym lub prawnym czy też istotnej zmiany sytuacji panującej na rynkach finansowych.

Sprzedający Akcjonariusz ani Spółka nie mogą zapewnić, że nie wystąpią okoliczności, które ograniczałyby zdolność stron do wypełnienia ich zobowiązań wynikających z Umowy o Gwarantowanie Oferty lub iż nie wystąpią okoliczności, które uprawnią Gwarantów Oferty do rozwiązania lub wypowiedzenia Umowy o Gwarantowanie Oferty. Wystąpienie powyższych okoliczności, a w konsekwencji niedojście do skutku lub niewykonanie zobowiązań wynikających z Umowy o Gwarantowanie Oferty lub jej rozwiązanie lub wypowiedzenie może mieć istotny negatywny wpływ na powodzenie Oferty.

Niektóre postanowienia Statutu istniejące na dzień Prospektu pozostają niezgodne z naturą spółki publicznej

Na dzień Prospektu obowiązują postanowienia Statutu, które wprowadzają pewne ograniczenia w zbywalności akcji imiennych serii A (§ 5a-5d Statutu), wymóg uzyskania większości $\frac{3}{4}$ głosów dla podjęcia uchwał przez Walne Zgromadzenie (§ 11 ust. 1 zd. 2 Statutu) oraz pewne uprawnienia osobiste (§ 19 ust. 2 i § 31 Statutu). Powołane powyżej postanowienia Statutu mogą być uznane za niezgodne z naturą spółki publicznej. W ocenie Spółki ograniczenia zbywalności akcji imiennych serii A zawarte w Statucie wygasną z chwilą ich dematerializacji, a zatem ograniczenia zbywalności akcji Spółki utracą moc z dniem uzyskania przez Spółkę statusu spółki publicznej. Tym niemniej, postanowienia Statutu, które wprowadzają wymóg uzyskania większości $\frac{3}{4}$ głosów dla podjęcia uchwał przez Walne Zgromadzenie oraz przyznają uprawnienia osobiste, utracą moc, począwszy od dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z Ofertą, a w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach Oferty, prawidłowego i opłaconego zapisu na określoną w Statucie liczbę Akcji (tj. na dzień Prospektu, po rejestracji w dniu 5 września 2012 roku podziału (splitu) Akcji, zapisu na 1.350.000 Akcji), nie wcześniej niż od dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. Akcji objętych złożonym zapisem. Zgodnie z porozumieniem z dnia 20 sierpnia 2012 roku zawartym przez Sprzedającego Akcjonariusza z Elektrim S.A., Polsat Media B.V. oraz Embud sp. z o.o. Sprzedający Akcjonariusz zobowiązał się, w ramach Akcji przeznaczonych do zaoferowania inwestorom instytucjonalnym, zaoferować 1.350.000 Akcji Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. w Ofercie po cenie ustalonej dla inwestorów instytucjonalnych, dokonać przydziału oraz zbyć 1.350.000 Akcji na rzecz, odpowiednio, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. lub Embud sp. z o.o. na podstawie złożonego przez nich, prawidłowego i w pełni opłaconego zapisu lub zapisów (lub, odpowiednio mniejszą liczbę Akcji objętą złożonym zapisem lub zapisami), zgodnie z warunkami określonymi w Prospekcie (por informacje zawarte w Rozdziale „Znacni Akcjonariusze – Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”). Pomimo, iż warunki Oferty zawarte w Prospekcie odzwierciedlają zobowiązania Sprzedającego Akcjonariusza zawarte w powołanym porozumieniu, nie możemy wykluczyć ryzyka, że pomimo złożenia przez Embud sp. z o.o., prawidłowego i opłaconego zapisu w ramach Oferty, Akcje objęte przez Embud sp. z o.o. zapisem nie zostaną zbyte na rzecz Embud Sp. z o.o. przez Akcjonariusza Sprzedającego, a w konsekwencji wskazane powyżej postanowienia Statutu niezgodne z naturą spółki publicznej pozostaną w mocy po wprowadzeniu Akcji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, co może mieć istotny negatywny wpływ na funkcjonowanie Spółki, w tym na możliwość podejmowania uchwał przez Walne Zgromadzenie oraz wykonywanie uprawnień korporacyjnych przez akcjonariuszy innych niż akcjonariusze, którym przyznano uprawnienia osobiste w Statucie.

Nasza zdolność do wypłaty dywidendy może być ograniczona i w związku z tym nie ma żadnej pewności, że Spółka będzie wypłacała dywidendę zgodnie z przyjętą polityką dywidendy, ani że w ogóle będzie wypłacała dywidendę w danym roku

Istnieje wiele czynników, które mogą mieć wpływ na możliwość oraz termin wypłaty przez Spółkę dywidendy na rzecz jej akcjonariuszy. Rekomendacja Zarządu dotycząca wypłaty dywidendy będzie uzależniona od wielu zmiennych, w tym od potrzeb inwestycyjnych Grupy i realizacji projektów inwestycyjnych, obowiązujących przepisów prawa oraz od wysokości zysku netto wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzanym zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, który może zostać przeznaczony do wypłaty akcjonariuszom w formie dywidendy, a który może być istotnie różny od wielkości wykazywanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy sporządzonym według MSSF. Rekomendacja Zarządu dotycząca wypłaty dywidendy będzie również uzależniona od udziału finansowania zewnętrznego w aktywach Spółki ogółem. Zwiększone koszty finansowania będą negatywnie wpływać na nasze wyniki, a w związku z tym na możliwość wypłaty i wysokość ewentualnej dywidendy, a ponadto warunki naszego finansowania zewnętrznego mogą ograniczać spółki z Grupy do wypłaty dywidendy. Również struktura Grupy wpływa na zdolność Spółki do wypłaty dywidendy, gdyż ta zdolność częściowo zależy od zysku i przepływów pieniężnych spółek z Grupy i ich zdolności do wypłaty dywidendy na rzecz Spółki. Ponieważ Spółka posiada mniej niż 100% akcji lub udziałów w niektórych spółkach zależnych, ma prawo do otrzymania jedynie części dywidend wypłacanych przez takie spółki. Decyzję w sprawie wypłaty dywidendy przez Spółkę podejmuje jej akcjonariusze, którzy mogą nie zgodzić się z rekomendacją Zarządu w tej sprawie. W konsekwencji nie ma pewności, że Spółka będzie wypłacała dywidendę zgodnie z przyjętą polityką dywidendy opisaną w rozdziale „Dywidenda i polityka w zakresie dywidendy” ani że w ogóle będzie wypłacała dywidendę w danym roku.

W przypadku naruszenia lub podejrzenia naruszenia przepisów prawa w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku regulowanym, KNF może między innymi zakazać przeprowadzenia Oferty lub zawiesić Ofertę oraz nakazać wstrzymanie ubiegania się lub zakazać ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku regulowanym

Zgodnie z Ustawą o Ofercie Publicznej, w przypadku gdy emitent, wprowadzający lub inne podmioty uczestniczące w danej ofercie, subskrypcji lub sprzedaży prowadzonej w ramach takiej oferty, w imieniu lub zgodnie ze zleceniem emitenta lub wprowadzającego naruszają lub istnieje uzasadnione podejrzenie, iż naruszają, przepisy prawa związane z ofertą publiczną, subskrypcją lub sprzedażą na terytorium Polski, lub istnieje uzasadnione podejrzenie, iż takie naruszenie może wystąpić, wówczas KNF może: (i) nakazać wstrzymanie oferty publicznej, subskrypcji lub sprzedaży albo przerwanie jej przebiegu na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych, (ii) zakazać rozpoczęcia oferty publicznej, subskrypcji lub sprzedaży lub dalszego jej prowadzenia lub (iii) opublikować, na koszt emitenta lub wprowadzającego, informację o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną, subskrypcją lub sprzedażą. W związku z daną ofertą publiczną, subskrypcją lub sprzedażą, KNF może wielokrotnie zastosować środki przewidziane w punktach (ii) i (iii) powyżej.

Zgodnie z Ustawą o Ofercie Publicznej, w przypadku naruszenia przepisów prawa w związku z ubieganiem się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Polski przez emitenta lub podmioty występujące w imieniu lub na zlecenie emitenta albo uzasadnionego podejrzenia, że takie naruszenie może nastąpić, KNF może: (i) nakazać wstrzymanie ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych, (ii) zakazać ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym, (iii) opublikować na koszt emitenta informację o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ubieganiem się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. W związku z danym ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym KNF może wielokrotnie zastosować środek przewidziany w punktach (ii) i (iii) powyżej.

Zgodnie z Ustawą o Ofercie Publicznej, KNF może zastosować środki, o których mowa powyżej, w przypadku, gdy z treści dokumentów lub informacji składanych do KNF lub przekazywanych do opinii publicznej wynika, że: (i) oferta publiczna, subskrypcja lub sprzedaż papierów wartościowych, dokonywane na podstawie tej oferty, lub ich dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym w znaczący sposób naruszałoby interesy inwestorów, (ii) istnieją przesłanki, które mogą prowadzić do ustania bytu prawnego emitenta, (iii) działalność emitenta była lub jest prowadzona z rażącym naruszeniem przepisów prawa, które to naruszenie może mieć istotny wpływ na ocenę papierów wartościowych emitenta lub też w świetle przepisów prawa może prowadzić do ustania bytu prawnego lub upadłości emitenta lub (iv) status prawny papierów wartościowych jest niezgodny z przepisami prawa, i w świetle tych przepisów istnieje ryzyko uznania tych papierów wartościowych za nieistniejące lub obciążone wadą prawną mającą istotny wpływ na ich cenę.

Zgodnie z Ustawą o Obrocie, w przypadku, gdy wymaga tego bezpieczeństwo obrotu na rynku regulowanym lub jest zagrożony interes inwestorów, spółka prowadząca rynek regulowany, na żądanie KNF, wstrzymuje dopuszczenie do obrotu na tym rynku lub rozpoczęcie notowań wskazanymi przez KNF papierami wartościowymi lub innymi instrumentami finansowymi na okres nie dłuższy niż 10 dni.

Jeżeli Spółka nie spełni wymagań określonych w Regulaminie GPW lub Ustawie o Ofercie Publicznej, Akcje mogą zostać niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym

Dopuszczenie Akcji, w tym Akcji Sprzedawanych, do obrotu giełdowego na rynku oficjalnych notowań giełdowych (rynek podstawowy GPW) wymaga spełnienia warunków dopuszczenia do obrotu określonych w § 2 ust. 1 i § 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 maja 2010 roku sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek oficjalnych notowań giełdowych oraz emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na tym rynku (Dz.U. z 2010 roku, Nr 84, poz. 547; dalej „Rozporządzenie o Rynku”) oraz w § 3 Regulaminu GPW, w tym, wymogów dotyczących minimalnej liczby akcji w wolnym obrocie (*free float*), których spełnienie uzależnione będzie od wyników Oferty. Dopuszczenie do obrotu również wymaga decyzji zarządu GPW. Zarząd GPW może odmówić dopuszczenia Akcji do obrotu na rynku podstawowym, jeżeli warunki określone w Regulaminie GPW oraz w § 2 ust. 1 i § 3 Rozporządzenia o Rynku nie zostaną spełnione.

Uchwała zarządu GPW zatwierdzająca dopuszczenie Akcji, w tym Akcji Sprzedawanych do obrotu, zostanie podjęta na podstawie wniosku złożonego przez Spółkę w ciągu 14 dni od jego złożenia, z zastrzeżeniem szczegółowych postanowień Regulaminu GPW. W przypadku, gdy złożony wniosek jest niekompletny lub konieczne jest uzyskanie dodatkowych informacji, bieg terminu, o którym mowa powyżej, rozpoczyna się w momencie uzupełnienia wniosku lub przekazania dodatkowych informacji. Przy rozpatrywaniu wniosku o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na giełdzie, zarząd GPW bierze pod uwagę:

- (i) sytuację finansową emitenta i jej prognozę, a zwłaszcza rentowność, płynność i zdolność do obsługi zadłużenia, jak również inne czynniki mające wpływ na wyniki finansowe emitenta;
- (ii) perspektywy rozwoju emitenta, w tym ocenę możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych z uwzględnieniem źródeł ich finansowania;
- (iii) doświadczenie i kwalifikacje członków organów zarządzających i nadzorczych emitenta;
- (iv) warunki, na jakich papiery wartościowe zostały wyemitowane i ich zgodność z zasadami publicznego charakteru obrotu giełdowego, o których mowa w § 35 Regulaminu GPW; oraz
- (v) bezpieczeństwo obrotu giełdowego i interes jego uczestników.

Istnieje ryzyko, iż Spółka nie spełni kryteriów określonych w Rozporządzeniu o Rynku i Regulaminie GPW i nie uzyska zgody zarządu GPW na dopuszczenie Akcji do obrotu na giełdzie, chociaż Spółka może odwołać się od uchwały zarządu GPW w sprawie odmowy wydania zgody do rady nadzorczej GPW. W razie odmowy dopuszczenia Akcji do obrotu na GPW, Spółka nie będzie mogła złożyć kolejnego wniosku w sprawie dopuszczenia tych samych Akcji do obrotu przez okres sześciu miesięcy od dnia doręczenia uchwały zarządu GPW, a w przypadku odwołania się od wyżej wymienionej uchwały – od dnia doręczenia uchwały rady nadzorczej GPW.

Ponadto zgodnie z § 11 Regulaminu GPW zarząd GPW może uchylić uchwałę dotyczącą dopuszczenia instrumentów finansowych do obrotu, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od przyjęcia takiej uchwały nie zostanie złożony wniosek o wprowadzenie Akcji, w tym Akcji Sprzedawanych, do obrotu na giełdzie.

Obrót Akcjami na GPW może zostać zawieszony

Zgodnie z § 30 Regulaminu GPW, zarząd GPW może zawiesić obrót Akcjami notowanymi na GPW, w tym Akcjami Sprzedawanymi, na okres do trzech miesięcy:

- (i) na wniosek Emitenta,
- (ii) jeżeli uzna, że wymaga tego interes i bezpieczeństwo uczestników obrotu,
- (iii) jeśli Emitent narusza Regulamin GPW.

Ponadto zgodnie z art. 20 ust. 2 Ustawy o Obrocie w przypadku, gdy obrót określonymi papierami wartościowymi lub innymi instrumentami finansowymi jest dokonywany w okolicznościach wskazujących na możliwość zagrożenia prawidłowego funkcjonowania rynku regulowanego lub bezpieczeństwa obrotu na tym rynku, albo naruszenia interesów inwestorów, na żądanie KNF, GPW może zawiesić z obrotu papiery wartościowe lub instrumenty finansowe wskazane przez KNF na okres nie dłuższy niż jeden miesiąc. W okresie zawieszenia obrotu papierami wartościowymi inwestorzy nie mogą kupować ani sprzedawać takich papierów wartościowych na giełdzie, co może mieć niekorzystny wpływ na ich płynność.

Spółka nie może zagwarantować, że obrót Akcjami, w tym Akcjami Sprzedawanymi, nie zostanie nigdy zawieszony.

Akcje mogą być wykluczone z obrotu na GPW

Zarząd GPW jest uprawniony do wykluczenia instrumentów finansowych z obrotu giełdowego w okolicznościach wskazanych w Regulaminie GPW. Zgodnie z § 31 ust. 1 Regulaminu GPW, zarząd GPW wyklucza instrumenty finansowe z obrotu giełdowego: (i) jeżeli ich zbywalność stała się ograniczona, (ii) na żądanie KNF zgłoszone zgodnie

z przepisami Ustawy o Obrocie, (iii) w przypadku zniesienia ich dematerializacji lub (iv) w przypadku wykluczenia ich z obrotu na rynku regulowanym przez właściwy organ nadzoru (KNF).

Ponadto zarząd GPW może wykluczyć instrumenty finansowe z obrotu giełdowego: (i) jeżeli przestały spełniać warunki dopuszczenia do obrotu giełdowego na danym rynku, inne niż wskazany w § 31 ust. 1 pkt 1 Regulaminu GPW (np. warunek nieograniczonej zbywalności), (ii) jeżeli emitent uporczywie narusza przepisy obowiązujące na GPW, (iii) na wniosek emitenta, (iv) wskutek ogłoszenia upadłości emitenta albo w przypadku oddalenia przez sąd wniosku o ogłoszenie upadłości z powodu braku środków w majątku emitenta na zaspokojenie kosztów postępowania, (v) jeżeli uzna, że wymaga tego interes i bezpieczeństwo uczestników obrotu, (vi) wskutek podjęcia decyzji o połączeniu emitenta z innym podmiotem, jego podziale lub przekształceniu, (vii) jeżeli w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie dokonano żadnych transakcji giełdowych na danym instrumencie finansowym, (viii) wskutek podjęcia przez emitenta działalności zakazanej przez obowiązujące przepisy prawa oraz (ix) wskutek otwarcia likwidacji emitenta.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 Ustawy o Obrocie, na żądanie KNF, GPW wyklucza z obrotu wskazane przez KNF papiery wartościowe, w przypadku gdy obrót nimi zagraża w sposób istotny prawidłowemu funkcjonowaniu rynku regulowanego lub bezpieczeństwu obrotu na tym rynku, albo powoduje naruszenie interesów inwestorów.

Nie możemy zagwarantować, że Akcje, w tym Akcje Sprzedawane, nigdy nie zostaną wykluczone z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW.

Akcje nie były przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, więc płynność i kurs notowań Akcji mogą podlegać znacznym wahaniom

Kurs akcji notowanych na rynku regulowanym zależy od relacji między popytem a podażą. W związku z powyższym inwestorzy mogą być narażeni na istotne wahania kursu notowań Akcji, w tym Akcji Sprzedawanych, między innymi w związku z następującymi czynnikami: zmianami w wynikach działalności Grupy, zmianami w analizach i rekomendacjach analityków giełdowych, komunikatami podawanymi przez Grupę lub jej konkurencję, zmianami w ogólnym sposobie postrzegania Grupy i otoczenia inwestycyjnego przez inwestorów, zmianami w wycenach dokonywanych przez Grupę lub jej konkurencję, zmianami prawa i innych regulacji w Polsce i UE, płynnością rynku na Akcje oraz ogólnymi czynnikami gospodarczymi i innymi okolicznościami. Wahania na rynku papierów wartościowych w przyszłości mogą również mieć niekorzystny wpływ na kurs Akcji, niezależnie od działalności, sytuacji finansowej i wyników działalności lub perspektyw rozwoju Grupy. W związku z powyższym realizacja zleceń kupna i sprzedaży Akcji może nie następować na oczekiwanym poziomie.

Dotychczas Akcje nie były przedmiotem obrotu giełdowego. Dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do obrotu na GPW nie gwarantuje ich płynności. Spółki giełdowe od czasu do czasu doświadczają istotnych wahań wielkości obrotu ich papierów wartościowych, co może mieć również istotny negatywny wpływ na kurs Akcji. Jeżeli nie zostanie osiągnięty lub utrzymany odpowiedni poziom obrotu Akcjami, mogłoby to mieć istotny wpływ na płynność i kurs Akcji. W szczególności, jeżeli znaczna liczba Akcji Sprzedawanych zostanie sprzedana ograniczonej liczbie inwestorów instytucjonalnych, może to ograniczyć liczbę podmiotów posiadających Akcje, a przez to może negatywnie wpłynąć na poziom płynności Akcji.

W efekcie kurs Akcji może się zmieniać, a inwestorzy mogą nie być w stanie kupić lub sprzedać Akcji po oczekiwanych cenach lub w oczekiwanych terminach. W szczególności kurs sprzedawanych lub kupowanych Akcji może być wyższy lub niższy od Ceny Sprzedaży.

Na Spółkę mogą zostać nałożone sankcje administracyjne za naruszenie obowiązków wynikających z Ustawy o Ofercie i Ustawy o Obrocie

Zgodnie z art. 96 Ustawy o Ofercie, jeżeli emitent lub sprzedający papiery wartościowe nie spełnia określonych wymogów prawnych, w tym obowiązków informacyjnych, KNF może wydać decyzję o wykluczeniu, na czas określony lub bezterminowo, jego papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym albo nałożyć, biorąc pod uwagę w szczególności sytuację finansową podmiotu, na który kara jest nakładana, karę pieniężną w wysokości do 1 mln PLN albo zastosować obie sankcje łącznie.

Ponadto zgodnie z art. 176 Ustawy o Obrocie w przypadku, gdy emitent nie wykonuje albo wykonuje nienależycie obowiązki wymienione w art. 157, 158 lub 160 Ustawy o Obrocie, w tym w szczególności wynikające z przepisów wydanych na podstawie art. 160 ust. 5 Ustawy o Obrocie KNF może: (i) wydać decyzję o wykluczeniu papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym, (ii) nałożyć karę pieniężną do wysokości 1 mln PLN na taką spółkę lub (iii) wydać decyzję o wykluczeniu, na czas określony lub bezterminowo, papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym, nakładając jednocześnie karę pieniężną określoną w punkcie (ii) powyżej. W przypadku wydania takiej decyzji przez KNF, zgodnie z § 31 ust. 1 pkt 4 Regulaminu GPW, zarząd GPW wyklucza takie papiery wartościowe z obrotu giełdowego.

Nie można zagwarantować, że w przyszłości KNF nie nałoży takich sankcji na Spółkę.

Wartość Akcji Sprzedawanych w portfelach inwestorów zagranicznych może ulec obniżeniu na skutek zmienności kursów walutowych

Cena Sprzedaży za Akcje Sprzedawane będzie denominowana w PLN. Wpłaty na Akcje Sprzedawane wnoszone przez inwestorów zagranicznych będą dokonywane w PLN, w związku z czym inwestorzy zagraniczni będą musieli dokonać wymiany na PLN według określonego kursu wymiany, który może się wahać. W konsekwencji stopa zwrotu z inwestycji w Akcje Sprzedawane będzie zależała nie tylko od zmiany kursu Akcji w okresie inwestycji, ale także od zmian kursu walut względem PLN.

Po dopuszczeniu do obrotu na GPW kurs Akcji będzie wyrażony w PLN. Deprecjacja PLN wobec walut obcych może w negatywny sposób wpłynąć na wartość Akcji Sprzedawanych w walucie krajowej inwestora oraz stopę zwrotu z inwestycji w Akcje Sprzedawane. Ryzyko kursowe będzie dotyczyć także wszelkich wypłat przypadających na Akcje Sprzedawane, w tym wypłaty dywidend, które dokonywane będą w PLN.

Jeżeli analitycy giełdowi nie opublikują raportów dotyczących Spółki lub jeżeli zmienią swoje rekomendacje na negatywne, może dojść do spadku kursu notowań i obrotu Akcjami

Raporty dotyczące Spółki publikowane przez analityków giełdowych mają wpływ na kurs notowań i płynność Akcji. Jeżeli żaden analityk giełdowy nie uwzględni Spółki i nie opublikuje raportu na jej temat, rynek Akcji Spółki może się istotnie zmniejszyć i może to mieć niekorzystny wpływ na ich kurs notowań. Ponadto jeżeli jeden lub większa liczba analityków giełdowych przestanie uwzględniać Spółkę lub regularnie publikować raporty dotyczące Spółki, może spaść zainteresowanie Spółką na rynku kapitałowym, co z kolei może spowodować spadek kursu notowań i obrotu Akcjami. Jeżeli jeden lub większa liczba analityków giełdowych zmieni swoje rekomendacje na negatywne, może dojść do znaczącego spadku kursu notowań Akcji.

Pan Zygmunt Solorz-Żak, który po przeprowadzeniu Oferty będzie pośrednio kontrolował największą liczbę Akcji, może podejmować działania, które mogą nie być zgodne z interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki

Po przeprowadzeniu Oferty Pan Zygmunt Solorz-Żak, za pośrednictwem kontrolowanych przez siebie podmiotów, Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., będzie kontrolował pakiet Akcji o decydującym wpływie na decyzje Walnego Zgromadzenia. Oznacza to, że po przeprowadzeniu Oferty podmioty kontrolowane przez Pana Zygmunta Solorza-Żak będą mogły wywierać znaczący wpływ na wybór członków Rady Nadzorczej oraz na wszelkie inne decyzje wymagające podjęcia uchwały przez Walne Zgromadzenie. Ponadto zgodnie z porozumieniem zawartym przez Skarb Państwa z Elektrim S.A., Embud Sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. w dniu 20 sierpnia 2012 roku, w przypadku, w którym Skarb Państwa zachowa co najmniej 10% udział w kapitale zakładowym Spółki, Skarb Państwa będzie posiadał prawo zgłaszania jednego kandydata do Rady Nadzorczej Spółki, a strony porozumienia zobowiązane będą zgodnie głosować na Walnym Zgromadzeniu za jego powołaniem (porównaj informacje w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”). Nie możemy zagwarantować, że działania i decyzje podejmowane przez podmioty kontrolowane przez Pana Zygmunta Solorza-Żak nie będą pozostawały w sprzeczności z zamierzeniami, interesami lub działaniami innych akcjonariuszy Spółki.

Emisja nowych akcji przez Spółkę w przyszłości lub przyszłe transakcje obejmujące sprzedaż znacznej liczby akcji przez jej akcjonariuszy, a także uznanie, że może dojść do takiej emisji lub sprzedaży, mogą mieć niekorzystny wpływ na kurs notowań Akcji lub zdolność Spółki w zakresie pozyskania kapitału w przyszłości

Podobnie jak w przypadku innych ofert papierów wartościowych podobnych do Oferty, oczekuje się, że Spółka, Sprzedający Akcjonariusz oraz inni znaczący akcjonariusze Spółki zaciągną zobowiązania przewidujące ograniczenia w zakresie zbywania i emisji akcji oraz dokonywania transakcji o podobnym charakterze do emisji czy sprzedaży akcji Spółki (umowy typu lock-up), które będą obowiązywały w okresie od zaciągnięcia takiego zobowiązania do upływu uzgodnionego przez te podmioty okresu od pierwszego dnia notowań Akcji na rynku podstawowym prowadzonym przez GPW (zobacz Rozdział „Subemisja, stabilizacja i umowne ograniczenia zbywalności Akcji – Umowne ograniczenia zbywalności Akcji”). Po wygaśnięciu okresu obowiązywania powyższych ograniczeń albo – w okresie jego trwania – po uzyskaniu wymaganych zgód od Globalnych Współkoordynatorów Oferty lub korzystając z wyjątku przewidzianego w takich zobowiązaniach, podmioty, które zaciągną takie zobowiązania, będą mogły rozporządzać Akcjami, a Spółka będzie mogła dokonywać emisji nowych akcji. Sprzedaż znacznej liczby Akcji na rynku giełdowym lub przekonanie, że taka sprzedaż będzie mieć miejsce po zakończeniu Oferty, może mieć negatywny wpływ na kurs notowań Akcji i istotnie ograniczyć zdolność Spółki do pozyskania kapitału w ramach ofert papierów wartościowych w przyszłości. Ponadto sprzedaż Akcji przez jednego lub większą liczbę znaczących akcjonariuszy Spółki może doprowadzić do negatywnego postrzegania sytuacji Spółki lub jej perspektyw rozwoju, a tym samym mieć negatywny wpływ na kurs notowań Akcji. Przyszłe emisje akcji mogą prowadzić do rozwodnienia akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Jeżeli dojdzie do sprzedaży istniejących akcji posiadanych przez znacznych akcjonariuszy Spółki, Spółka przeprowadzi kolejną emisję akcji lub rynek uzna, że może dojść do takiej emisji lub sprzedaży, podaź akcji Spółki na GPW może wzrosnąć, co może mieć niekorzystny wpływ na kształtowanie się przyszłej ceny rynkowej Akcji.

Posiadacze Akcji w niektórych jurysdykcjach mogą podlegać ograniczeniom w zakresie wykonania prawa poboru akcji nowych emisji

W przypadku podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, akcjonariuszom Spółki przysługiwać będzie prawo poboru akcji nowej emisji zgodnie z przepisami KSH, o ile uchwała Walnego Zgromadzenia nie pozbawi akcjonariuszy prawa poboru w całości lub w części. W zakresie, w jakim prawo poboru przysługiwałoby akcjonariuszom Spółki w Stanach Zjednoczonych Ameryki, tacy akcjonariusze mogą nie mieć możliwości wykonania prawa poboru, chyba że zostałyby złożone oświadczenie o rejestracji zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych lub taka rejestracja nie byłaby wymagana na podstawie jednego z wyjątków od obowiązku rejestracji. Akcjonariusze w innych jurysdykcjach mogą również podlegać ograniczeniom w wykonaniu przez nich prawa poboru. Spółka nie może zagwarantować, że w przyszłości dokona rejestracji jakichkolwiek Akcji, zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych lub przepisami jakiegokolwiek innej jurysdykcji poza Polską. W przypadku podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, akcjonariusze Spółki, którzy nie będą mogli zgodnie z przepisami kraju swojej siedziby wykonać ewentualnego prawa poboru, muszą liczyć się z możliwością rozwodnienia ich udziału w kapitale zakładowym Spółki. Ponadto w niektórych jurysdykcjach akcjonariusze, którzy pozbawieni są możliwości wykonania lub zbycia praw, poboru uprawnieni są do rekompensaty odpowiadającej wartości tych praw. Akcjonariusze spółek z siedzibą w Polsce nie są uprawnieni do jakiegokolwiek rekompensaty z tytułu pozbawienia możliwości wykonania praw poboru, co oznacza, że posiadacze Akcji znajdujący się w jurysdykcji takiej jak Stany Zjednoczone Ameryki muszą liczyć się z tym, że nie otrzymają żadnej rekompensaty w związku z brakiem możliwości zbycia lub wykonania praw poboru.

Dochodzenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej i egzekwowanie wyroków dotyczących Emitenta lub dowolnego członka jego Zarządu lub Rady Nadzorczej, w tym roszczeń i wyroków dotyczących Oferty lub Akcji Sprzedawanych, może być trudne

Spółka jest utworzona według prawa polskiego i podlega temu prawu. Wszystkie aktywa Emitenta znajdują się w Polsce. Ponadto wszyscy członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej są mieszkańcami Polski. W związku z tym inwestorzy niepodlegający jurysdykcji polskich sądów mogą napotkać trudności związane z dokonywaniem doręczeń Spółce, członkom Zarządu lub Rady Nadzorczej w związku z postępowaniami wszczętymi przez takie podmioty lub osoby fizyczne w związku z Ofertą lub Akcjami Sprzedawanymi.

Nie ma pewności, czy sądy w Polsce będą (i) wykonywały orzeczenia sądowe wydane w krajach spoza Unii Europejskiej przeciwko Spółce lub członkom jej organów oraz (ii) dochodziły roszczeń od Spółki lub członków organów Spółki w przypadku wystąpienia z powództwem do sądów w krajach poza Unią Europejską. Dodatkowe informacje zamieszczono w Rozdziale „Istotne informacje – Doręczenia i egzekwowanie należności”.

ISTOTNE INFORMACJE

Informacje dla potencjalnych inwestorów

W związku z Ofertą przeprowadzaną na terytorium Polski na podstawie Prospektu Menedżerowie Oferty będą promować tę Ofertę poza granicami Polski wyłącznie wśród międzynarodowych inwestorów instytucjonalnych z siedzibą poza granicami Polski, zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona w oparciu o oddzielnie przekazany wybranym inwestorom instytucjonalnym Dokument Marketingowy w formacie międzynarodowego dokumentu ofertowego (*International Offering Circular*). Dokument Marketingowy nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez żaden organ administracji publicznej. Promocja Oferty poza terytorium Polski będzie skierowana wyłącznie do wybranych inwestorów instytucjonalnych poza Polską, w tym do Kwalifikowanych Nabywców Instytucjonalnych w Stanach Zjednoczonych Ameryki w oparciu o Przepis 144A uchwalony na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.

W niektórych jurysdykcjach prowadzenie przez Menedżerów Oferty promocji Oferty, rozpowszechnianie Prospektu, Dokumentu Marketingowego oraz sprzedaż Akcji Sprzedawanych mogą podlegać ograniczeniom prawnym. W związku z powyższym Prospekt, Dokument Marketingowy i wszelkie inne materiały promocyjne lub ofertowe mogą być rozpowszechniane lub publikowane na terytorium jakiegokolwiek jurysdykcji wyłącznie pod warunkiem zachowania zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i właściwymi regulacjami. Osoby będące w posiadaniu Prospektu lub Dokumentu Marketingowego powinny zapoznać się z wszelkimi ograniczeniami w tym zakresie, w tym z ograniczeniami możliwości nabycia Akcji Sprzedawanych (zobacz Rozdział „Ograniczenia w dystrybucji Akcji Sprzedawanych”), i stosować się do nich. Nieprzestrzeganie tych ograniczeń może stanowić naruszenie przepisów regulujących obrót papierami wartościowymi obowiązujących w danej jurysdykcji. Na dzień Prospektu Spółka, Akcjonariusz Sprzedający, Menedżerowie Oferty ani żadne inne osoby działające w ich imieniu nie podjęły ani nie podejmą działań zmierzających do uzyskania zezwolenia na przeprowadzenie oferty publicznej Akcji Sprzedawanych lub na posiadanie lub rozpowszechnianie Prospektu (oraz innych materiałów ofertowych, promocyjnych bądź formularzy zapisu dotyczących Akcji Sprzedawanych) na terytorium jakiegokolwiek jurysdykcji, w której wymagane jest podjęcie działań zmierzających do uzyskania takiego zezwolenia.

Prospekt nie stanowi oferty ani zaproszenia do składania ofert objęcia lub kupna Akcji Sprzedawanych w jakiegokolwiek jurysdykcji, w której prawo zabrania składania takiej oferty lub prowadzenia takiej sprzedaży. Osoby, które wejdą w posiadanie Prospektu, powinny zapoznać się z tego rodzaju ograniczeniami prawnymi i ich przestrzegać. Nieprzestrzeganie takich ograniczeń może stanowić naruszenie obowiązujących w danym systemie prawnym przepisów regulujących kwestie związane z papierami wartościowymi. Więcej informacji na temat ograniczeń prawnych dotyczących oferowania i sprzedaży Akcji Sprzedawanych oraz rozpowszechniania Prospektu znajduje się w Rozdziale „Ograniczenia w dystrybucji Akcji Sprzedawanych”.

Ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty, ani Akcjonariusz Sprzedający nie składają przyszłym inwestorom żadnych zapewnień, co do zgodności z prawem inwestycji w Akcje Sprzedawane dokonywanych przez danego inwestora.

Akcje Sprzedawane nie zostały i nie zostaną zarejestrowane w trybie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych ani przez właściwy do spraw papierów wartościowych organ nadzoru któregośkolwiek Stanu lub którejkolwiek jurysdykcji w Stanach Zjednoczonych Ameryki i nie mogą być oferowane, sprzedawane, zastawiane i w inny sposób zbywane na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, chyba że w ramach zwolnienia z wymogu rejestracji przewidzianego w Amerykańskiej Ustawie o Papierach Wartościowych lub w ramach transakcji wyłączonych spod tego wymogu, oraz pod warunkiem zachowania zgodności z właściwymi przepisami prawa regulującymi obrót papierami wartościowymi w którymkolwiek Stanie lub jurysdykcji w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Spółka nie rozpoczęła rejestracji ani nie zamierza rejestrować Akcji w trybie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.

Niniejszym informuje się przyszłych inwestorów, iż Spółka, Akcjonariusz Sprzedający oraz podmioty oferujące Akcje Sprzedawane (w szczególności Menedżerowie Oferty i ich podmioty powiązane oraz inne podmioty upoważnione przez Menedżerów Oferty, Akcjonariusza Sprzedającego oraz Spółkę) mogą polegać na zwolnieniach wynikających z przepisów Części 5 Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych przewidzianych w Przepisie 144A oraz Regulacji S. Akcje Sprzedawane podlegają ograniczeniom zbywalności i odsprzedaży wynikającym z amerykańskich przepisów prawa oraz właściwych regulacji. Inwestorzy powinni być świadomi faktu, że mogą ponosić ryzyko finansowe takiej inwestycji przez nieokreślony czas.

Potencjalnym inwestorom zwraca się uwagę, że inwestycja w Akcje Sprzedawane pociąga za sobą ryzyko finansowe i przed podjęciem decyzji dotyczącej nabycia Akcji Sprzedawanych powinni wnikliwie zapoznać się z treścią Prospektu, w szczególności Rozdziałem „Czynniki ryzyka”.

Potencjalni inwestorzy powinni polegać wyłącznie na informacjach zawartych w Prospekcie, wraz z ewentualnymi zmianami wynikającymi z aneksów do Prospektu zatwierdzonych przez KNF oraz komunikatów aktualizujących do Prospektu, jak również na innych informacjach przekazywanych zgodnie z Ustawą o Ofercie (zobacz „– Zmiany do Prospektu” poniżej). Z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów prawa, żadna osoba nie została upoważniona do

udzielania informacji ani do składania oświadczeń w związku z Ofertą innych niż znajdujące się w Prospekcie. Osoby udzielające takich informacji lub składające takie oświadczenia działają bez upoważnienia Spółki, Akcjonariusza Sprzedającego i Menedżerów Oferty.

Każdy z Menedżerów Oferty działa w związku z Ofertą wyłącznie na rzecz Spółki i Akcjonariusza Sprzedającego i nie będzie traktować żadnego innego podmiotu ani nie będzie odpowiedzialny wobec innego podmiotu w zakresie zapewnienia ochrony, jaka jest zapewniana jego klientom, ani z tytułu doradztwa w związku z Ofertą.

Potencjalni inwestorzy powinni zapoznać się ze wszystkimi informacjami przedstawionymi w Prospekcie i samodzielnie ocenić ich znaczenie dla planowanej przez nich inwestycji. Przy podejmowaniu decyzji o inwestycji w Akcje Sprzedawane potencjalni inwestorzy powinni opierać się na samodzielnej analizie działalności Grupy, jak również treści Prospektu, w tym czynników ryzyka. Informacji zawartych w Prospekcie nie należy traktować jako porady inwestycyjnej, prawnej, finansowej, podatkowej ani porady jakiegokolwiek innego rodzaju. Zaleca się, by potencjalni inwestorzy zasięgnęli opinii własnych doradców inwestycyjnych, prawnych, finansowych, podatkowych lub innych doradców. Należy przy tym mieć świadomość, że zarówno cena papierów wartościowych, jak i ich dochodowość mogą podlegać wahaniom.

Od dnia opublikowania Prospektu, w okresie jego ważności, Prospekt wraz z ewentualnymi aneksami i komunikatami aktualizującymi do Prospektu będzie dostępny w formie elektronicznej na stronie internetowej Spółki (www.zepak.com.pl) oraz Oferującego (www.dm.pkobp.pl). Dodatkowo, Prospekt w formie drukowanej będzie dostępny w siedzibach firm inwestycyjnych przyjmujących zapisy na Akcje Sprzedawane.

Dostępne informacje na temat Spółki jako spółki notowanej na GPW

Po dopuszczeniu Akcji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, Spółka podlegać będzie obowiązkom informacyjnym określonym w przepisach Ustawy o Ofercie, Ustawy o Obrocie oraz innych przepisach prawa polskiego i właściwych regulacjach, w ramach których Spółka zobowiązana będzie przekazywać pewne informacje KNF, GPW oraz do publicznej wiadomości. Do informacji udostępnianych przez Spółkę będą należały w szczególności: (i) informacje finansowe przekazywane w formie raportów rocznych, raportów półrocznych i raportów śródrocznych; (ii) informacje bieżące; (iii) informacje poufne; (iv) zawiadomienia otrzymywane od znacznych akcjonariuszy Spółki w przedmiocie posiadanych przez nich pakietów Akcji; oraz (v) zawiadomienia otrzymywane w szczególności od członków Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczące transakcji mających za przedmiot Akcje lub inne powiązane z nimi instrumenty finansowe. Zobacz Rozdział „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Podstawowe regulacje” oraz „– Obowiązki związane ze znacznymi pakietami akcji spółek publicznych wynikające z Ustawy o Ofercie – Obowiązki notyfikacyjne dotyczące nabywania i zbywania znacznych pakietów akcji spółki publicznej”.

Powyższe informacje będą dostępne również na stronie internetowej Spółki (www.zepak.com.pl), w tym również w języku angielskim.

Doręczenia i egzekwowanie należności

Spółka została utworzona zgodnie z przepisami prawa polskiego. Majątek Spółki znajduje się w Polsce. Ponadto wszyscy członkowie Rady Nadzorczej oraz wszyscy członkowie Zarządu są obywatelami polskimi i przebywają na stałe w Polsce. Dlatego inwestorzy niepodlegający jurysdykcji polskiej mogą mieć trudności w pomyślnym przeprowadzeniu skutecznego doręczenia Spółce, członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu, orzeczeń, które zostały wydane w sądach spoza Unii Europejskiej w związku z postępowaniem prowadzonym przeciwko takim podmiotom w odniesieniu do Oferty lub Akcji Sprzedawanych, w tym czynności wynikających z przepisów prawa federalnego Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Ponadto zagraniczni inwestorzy mogą mieć trudności w wykonywaniu orzeczeń sądowych wydawanych w krajach spoza UE przeciwko Spółce lub członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu w Polsce. Orzeczenia sądów zagranicznych (zasadniczo orzeczenia o zapłatę lub spełnienie określonego świadczenia) podlegają wykonaniu w Polsce, jeżeli stosowny traktat dwustronny zawiera postanowienie o wykonaniu tego orzeczenia w Polsce lub wynika to z KPC.

W przypadku orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych wydanych w Państwach Członkowskich, od dnia 1 maja 2004 roku, tj. od dnia wstąpienia Polski do UE, w Polsce zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. UE L 12/1 z 16 stycznia 2001 roku, ze zm.). Rozporządzenie jest wiążące w Polsce w relacjach z innymi Państwami Członkowskimi (z wyjątkiem Danii) i skutkuje uznawaniem i wykonywaniem w Polsce orzeczeń sądowych wydanych w Państwach Członkowskich (innych niż Dania).

W przypadku orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych wydanych w Szwajcarii, Norwegii i Islandii, kwestie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych reguluje Nowa Konwencja z Lugano pomiędzy UE, w tym Polską, oraz Szwajcarią, Norwegią i Islandią, która obowiązuje w Polsce od dnia 1 stycznia 2010 roku. Natomiast obrót prawny między Polską a Danią odbywa się na podstawie umowy pomiędzy Wspólnotą Europejską a Królestwem

Danii w sprawie właściwości sądów oraz uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. UE L 299/62 z 16 listopada 2005 roku).

W odniesieniu do orzeczenia wydanego przez sądy państwa, które nie jest stroną stosownego traktatu dwustronnego z Polską dotyczącego uznawania orzeczeń i nie jest Państwem Członkowskim, KPC co do zasady stanowi, iż orzeczenia sądów państw obcych w sprawach cywilnych, nadające się do wykonania w drodze egzekucji, stają się tytułami wykonawczymi po stwierdzeniu ich wykonalności przez sąd polski i nadaniu im klauzuli wykonalności. Stwierdzenie wykonalności następuje, jeżeli orzeczenie jest wykonalne w państwie, z którego pochodzi oraz nie istnieje żadna z poniższych przeszkód: (i) orzeczenie nie jest prawomocne w państwie, w którym zostało wydane; (ii) orzeczenie zapadło w sprawie należącej do wyłącznej jurysdykcji sądów polskich; (iii) pozwanemu, który nie wdał się w spór, co do istoty sprawy, nie doręczono należycie i w czasie umożliwiającym podjęcie obrony pisma wszczynającego postępowanie; (iv) strona w toku postępowania była pozbawiona możliwości obrony; (v) sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami zawisła w RP wcześniej niż przed sądem państwa obcego (względnie, innym niż sąd organem polskim lub organem państwa obcego); (vi) orzeczenie jest sprzeczne z wcześniej wydanym prawomocnym orzeczeniem sądu polskiego albo wcześniej wydanym prawomocnym orzeczeniem sądu państwa obcego (względnie, rozstrzygnięciem wydanym przez inny niż sąd organ polski lub organ państwa obcego), spełniającym przesłanki jego uznania w RP, zapadłymi w sprawie o to samo roszczenie między tymi samymi stronami; (vii) uznanie byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego RP (klauzula porządku publicznego).

Stwierdzenia dotyczące przyszłości

Prospekt zawiera stwierdzenia dotyczące przyszłości, które odzwierciedlają obecne przekonania Spółki lub członków jej Zarządu, stosownie do kontekstu, w odniesieniu do strategii, planów lub celów Spółki w zakresie prowadzenia działalności w przyszłości (w tym planów rozwoju dotyczących produktów i usług oraz strategii Grupy).

Stwierdzenia te dotyczą Grupy jak również sektorów i branż, w których Grupa działa. Stwierdzenia, w których użyto słów „spodziewać się”, „zamierzać”, „planować”, „uważać”, „prognozować”, „przewidywać”, „zakładać”, „oczekiwać”, „może”, „kontynuować” oraz inne podobne wyrażenia sformułowane w trybie przypuszczającym lub w czasie przyszłym, a także inne stwierdzenia o podobnym charakterze dotyczące przyszłych zdarzeń, należy traktować jako stwierdzenia dotyczące przyszłości.

Zamieszczone w Prospekcie stwierdzenia dotyczące przyszłości opierają się na wielu założeniach dotyczących obecnych i przyszłych planów działalności Grupy oraz jej otoczenia rynkowego, odnoszą się do kwestii obarczonych ryzykiem i niepewnością oraz innych istotnych czynników będących poza kontrolą Grupy, w związku z tym faktyczne wyniki Grupy, jej perspektywy oraz rozwój mogą się w istotny sposób różnić od przewidywanych wyników.

Wszystkie stwierdzenia dotyczące przyszłości zawarte w Prospekcie odnoszą się do spraw, z którymi wiąże się element ryzyka i niepewności. Oznacza to, że na dzień Prospektu istnieją lub zaistnieją w przyszłości istotne czynniki, które mogą spowodować, że faktyczne zdarzenia, w tym wyniki Grupy lub podmiotów, w których podmioty z Grupy mają udziały lub akcje, będą zasadniczo różnić się od zdarzeń, w tym wyników Grupy lub podmiotów, w których podmioty z Grupy mają udziały lub akcje przewidywanych w tych stwierdzeniach. Powyższe czynniki obejmują między innymi:

- Czynniki ryzyka związane z prowadzeniem działalności w Polsce, w tym: ryzyko częstych zmian polskiego systemu prawnego, ryzyko związane z otoczeniem politycznym, ryzyko spadku zapotrzebowania na energię elektryczną, ryzyko związane z sytuacją makroekonomiczną, ryzyko związane z interpretacją i zmianami przepisów prawa podatkowego, ryzyko związane ze skorzystaniem przez Skarb Państwa z uprawnień wynikających z Ustawy o Sprzeciwie MSP oraz ryzyko uznania niektórych z podejmowanych przez nas działań za pomoc publiczną;
- Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością oraz sektorem, w którym prowadzimy działalność, w tym: ryzyko związane z podleganiem szeregowi regulacji prawnych z zakresu ochrony środowiska oraz niestosowaniem niektórych najlepszych praktyk branżowych, które mogą w szczególności wiązać się z koniecznością ponoszenia istotnych nakładów inwestycyjnych mających na celu dostosowanie naszych instalacji do zmieniających się i zaostrzających się standardów środowiskowych, ryzyko związane z niezrealizowaniem naszej strategii, ryzyko zmian cen sprzedawanej przez nas energii elektrycznej, ryzyko związane z podleganiem decyzjom organów nadzoru, ryzyko ograniczenia wydobycia węgla brunatnego, ryzyko nieosiągnięcia celów związanych z nabyciem kopalń węgla brunatnego dostarczających węgiel brunatny do naszych elektrowni, ryzyko sporów z pracownikami, ryzyko zmiany krajowego systemu wsparcia wytwarzania energii z OZE oraz dla kogeneracji, ryzyko opóźnień lub niepowodzeń w przeprowadzaniu modernizacji naszych aktywów, ryzyko cofnięcia, nieprzedłużenia lub nieuzyskania nowych koncesji, ryzyko wzrostu konkurencji, ryzyko nieuzyskania finansowania zewnętrznego na korzystnych warunkach lub nieuzyskania go w ogóle, ryzyko opóźnienia w uruchomieniu lub nieuruchomienia eksploatacji nowych złóż węgla brunatnego, ryzyka operacyjne, ryzyko sporów ze społecznościami lokalnymi, ryzyko wzrostu cen biomasy rolnej będącej jednym z rodzajów paliwa używanego przez nas do produkcji energii elektrycznej, ryzyko związane z trudnościami w utrzymaniu dotychczasowej lub pozyskaniu nowej wykwalifikowanej kadry pracowniczej, ryzyko walutowe, ryzyko niewystarczającego ubezpieczenia prowadzonej przez nas działalności, ryzyko związane z koniecznością poniesienia dodatkowych

środków na pokrycie kosztów likwidacji zakładów górniczych, jeśli ustawowy fundusz likwidacji zakładu górniczego okaże się być niewystarczający oraz ryzyko związane z tworzeniem niewystarczających rezerw na pokrycie naszych zobowiązań, ryzyko zakłócenia, ograniczenia oraz wzrostu kosztów dostaw paliw do naszych jednostek wytwórczych, jak również kosztów wydobycia węgla brunatnego z naszych odkrywek, ryzyko wystąpienia awarii, w tym katastrof naturalnych, ryzyko związane z toczącymi się postępowaniami sądowymi oraz administracyjnymi, ryzyko kwestionowania skuteczności niektórych transakcji zbycia Akcji;

- Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami, w tym: ryzyko odstąpienia przez Akcjonariusza Sprzedającego od Oferty lub zawieszenia jej przeprowadzenia, ryzyko związane z możliwością rozwiązania lub wypowiedzenia Umowy o Gwarantowanie Oferty, ryzyko niezgodności niektórych postanowień Statutu z naturą spółki publicznej, ryzyko związane z ograniczeniem zdolności Emitenta do wypłaty dywidendy, ryzyko niedopuszczenia Akcji do obrotu na rynku regulowanym, ryzyko zawieszenia obrotu Akcjami lub wykluczenia Akcji z obrotu na GPW, ryzyko związane ze spadkiem wartości Akcji Sprzedawanych, ryzyko związane z wahaniami, w tym spadkiem, płynności i kursu notowań Akcji, ryzyko nałożenia na Spółkę sankcji administracyjnych za naruszenie obowiązków wynikających z Ustawy o Ofercie i Ustawy o Obrocie, ryzyko podejmowania działań, które mogą nie być zgodne z interesami akcjonariuszy Spółki przez Pana Zygmunta Solorza-Żak, który po przeprowadzeniu Oferty będzie pośrednio kontrolował największą liczbę Akcji Spółki, ryzyko ograniczeń w wykonywaniu prawa poboru akcji nowych emisji przez posiadaczy akcji w niektórych jurysdykcjach oraz ryzyko związane z dochodzeniem roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej i egzekwowaniem wyroków dotyczących Emitenta lub dowolnego członka jego Zarządu lub Rady Nadzorczej.

Lista powyżej wskazanych czynników nie jest wyczerpująca. Potencjalni inwestorzy, opierając się na stwierdzeniach dotyczących przyszłości, powinni uwzględnić wyżej wymienione czynniki oraz inne zdarzenia przyszłe oraz niepewne, w szczególności w odniesieniu do otoczenia ekonomicznego, konkurencyjnego i regulacyjnego Grupy.

Wszelkie stwierdzenia dotyczące przyszłości zawarte w Prospekcie odzwierciedlają obecne przekonania Spółki odnośnie przyszłych wydarzeń i podlegają określonym powyżej oraz innym czynnikom ryzyka, elementom niepewności i założeniom dotyczącym działalności Grupy, jej wyników, strategii i płynności.

Ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty nie dają żadnych gwarancji oraz nie zapewniają, że czynniki opisane w stwierdzeniach dotyczących przyszłości faktycznie wystąpią, a jedynie wskazują, że są one jedną z możliwych opcji, która nie powinna być uważana za opcję najbardziej typową lub prawdopodobną.

Żadne z informacji dotyczących przyszłości zamieszczonych wprost w treści Prospektu oraz tych, które mogą pośrednio wynikać z zamieszczonych w nim informacji, nie stanowią prognoz wyników ani szacunkowych wyników w rozumieniu Rozporządzenia Prospektowego.

Informacje finansowe i dane operacyjne

Niniejszy Prospekt zawiera:

- Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku sporządzone zgodnie z MSR 34 „Śródroczna Sprawozdawczość finansowa” („**Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, oraz skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku sporządzone zgodnie z MSSF („**Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**”, a razem ze Śródrocznym Skróconym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym, „**Sprawozdania Finansowe**”), wraz z opinią z badania niezależnego biegłego rewidenta, które zostały przygotowane na potrzeby niniejszego Prospektu;
- Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku („**Śródroczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma**”) oraz Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku („**Roczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma**”, a razem ze Śródrocznymi Niezbadanymi Skonsolidowanymi Informacjami Finansowymi Pro Forma, „**Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma**”) obejmujące, odpowiednio, niezbadany skonsolidowany bilans pro forma Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, niezbadany skonsolidowany rachunek zysków i strat pro forma Grupy Kapitałowej za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku oraz noty objaśniające do informacji finansowej pro forma, wraz z raportami niezależnego biegłego rewidenta, które zostały przygotowane na potrzeby niniejszego Prospektu na zasadach określonych w Rozporządzeniu Prospektowym, w celu zilustrowania wpływu, jaki objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy Kapitałowej według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, oraz na rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku;

- c) Dane Finansowe KWBA za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku („**Śródroczne Dane Finansowe KWBA**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, oraz Dane Finansowe KWBA za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku („**Roczne Dane Finansowe KWBA**”, a razem ze Śródrocznymi Danymi Finansowymi KWBA, „**Dane Finansowe KWBA**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z badania, które zostały przygotowane na potrzeby niniejszego Prospektu zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości zgodnymi z MSSF; oraz
- d) Skonsolidowane Dane Finansowe grupy kapitałowej KWBK za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku („**Śródroczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, oraz Skonsolidowane Dane Finansowe grupy kapitałowej KWBK za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku („**Roczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK**”, a razem ze Śródrocznymi Skonsolidowanymi Danymi Finansowymi KWBK, „**Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z badania, które zostały przygotowane na potrzeby niniejszego Prospektu zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości zgodnymi z MSSF.

Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma znajdują się w Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”. Należy je analizować łącznie ze Sprawozdaniami Finansowymi, Danymi Finansowymi KWBA i KWBK, informacjami zawartymi w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej” oraz informacjami finansowymi przedstawionymi w innych częściach Prospektu.

Sprawozdania Finansowe oraz Dane Finansowe KWBA i KWBK znajdują się w Rozdziale „Część finansowa – Sprawozdania Finansowe”. Należy je analizować łącznie ze stanowiącymi ich część zasadami rachunkowości oraz dodatkowymi notami i objaśnieniami oraz informacjami finansowymi znajdującymi się w innych rozdziałach Prospektu, w szczególności w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej”.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe stanowi pierwsze pełne roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej sporządzone zgodnie z MSSF. Zgodnie z MSSF 1 („Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”) („**MSSF 1**”), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu wszystkich MSSF obowiązujących na dzień 31 grudnia 2011 roku, tak jak gdyby obowiązywały one na dzień 1 stycznia 2009 roku, przy czym Grupa Kapitałowa skorzystała ze zwolnienia z obowiązku przekształcania, o którym mowa w standardzie MSSF 1, a którego omówienie znajduje się w Nocie 7 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Roczne Dane Finansowe KWBA oraz Roczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK zostały sporządzone z uwzględnieniem MSSF 1, tak jakby stanowiły dane porównawcze do pierwszego sprawozdania finansowego przygotowanego zgodnie z MSSF i sporządzonego za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku. Zgodnie z MSSF 1, Roczne Dane Finansowe KWBA oraz Roczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK zostały sporządzone przy zastosowaniu MSSF obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku, a opublikowanych na dzień 10 września 2012 roku i zatwierdzonych do stosowania w UE do tego dnia, przy czym skorzystano ze zwolnień z obowiązku stosowania wszystkich MSSF opisanych, odpowiednio, w Nocie 3. do Rocznych Danych Finansowych KWBA i Nocie 4. do Rocznych Skonsolidowanych Danych Finansowych KWBK.

O ile w Prospekcie nie wskazano inaczej, dane finansowe Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku pochodzą ze Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego lub zostały obliczone na jego podstawie, a dane finansowe Grupy za lata 2009-2011 pochodzą ze Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego lub zostały obliczone na jego podstawie. Niektóre dane finansowe i operacyjne znajdujące się w Prospekcie zostały zaczerpnięte z, opracowane lub obliczone na podstawie innych źródeł niż Sprawozdania Finansowe, w szczególności na podstawie dokumentów oraz załączników do nich opracowanych na potrzeby sprawozdawczości zarządczej w ramach Grupy do użytku wewnętrznego. Dane te nie podlegały badaniu ani przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta. W takim przypadku wskazano Spółkę jako źródło takich informacji.

Zastosowane w odniesieniu do prezentowanych w Prospekcie danych finansowych Grupy za lata 2009-2011 określenia „zbadane” oznacza wyłącznie fakt, iż dane te zostały zaczerpnięte bezpośrednio ze Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, natomiast zastosowanie określenia „niezbadane” w odniesieniu do danych finansowych prezentowanych w Prospekcie oznacza, iż dane te nie zostały zaczerpnięte bezpośrednio ze Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Przygotowanie informacji finansowych zgodnie z MSSF wymaga dokonania ocen i szacunków oraz przyjęcia założeń, które mogą mieć wpływ na wartości wskazane w Sprawozdaniach Finansowych oraz Danych Finansowych KWBA i KWBK i stanowiących ich część dodatkowych notach objaśniających (zobacz Rozdział „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe” oraz informacje zawarte w Sprawozdaniach Finansowych, Danych KWBA i KWBK oraz Niezbadanych Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma). Rzeczywiste wartości mogą różnić się od wartości wskazanych w Sprawozdaniach Finansowych i Danych Finansowych KWBA i KWBK oraz stanowiących ich część dodatkowych notach objaśniających do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Sprawozdania Finansowe, Dane Finansowe KWBA i KWBK oraz Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma są przedstawiane w polskich złotych („PLN”), prawnym środku płatniczym RP. O ile nie wskazano inaczej, wszystkie liczby zawarte w Prospekcie są wyrażone w PLN oraz podane nominalnie, bez korekty o inflację. Spółka nie sporządza sprawozdań finansowych w dolarach amerykańskich ani euro.

Niektóre informacje dotyczące kursu wymiany dolara amerykańskiego, euro i funta szterlinga wobec polskiego złotego zostały przedstawione w punkcie „– Kursy wymiany walut”. W Prospekcie, o ile nie zaznaczono inaczej i o ile z kontekstu nie wynika inaczej, wszystkie odwołania do „dolara” lub „USD” dotyczą prawnie obowiązującej waluty Stanów Zjednoczonych Ameryki, wszystkie odwołania do „euro” lub „EUR” dotyczą prawnie obowiązującej waluty Państw Członkowskich uczestniczących w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (zgodnie z jego późniejszymi zmianami), wszystkie odwołania do „funta szterlinga” lub „GBP” dotyczą prawnie obowiązującej waluty Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, a wszystkie odwołania do „złotego”, „zł” lub „PLN” dotyczą prawnie obowiązującej waluty RP.

Podejmując decyzję o inwestycji w Akcje Sprzedawane, inwestorzy powinni polegać na własnej analizie Grupy oraz Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego i informacjach zawartych w innych częściach Prospektu, a także skonsultować się ze swoimi profesjonalnymi doradcami w celu zrozumienia między innymi: (i) różnic pomiędzy amerykańskimi Ogólnie Akceptowanymi Zasadami Rachunkowości (GAAP, *Generally Accepted Accounting Principles*) a MSSF, a także sposobu, w jaki różnice te mogą mieć wpływ na informacje finansowe zawarte w Prospekcie, oraz (ii) wpływu, który mogą mieć przyszłe uzupełnienia lub zmiany przepisów MSSF na wyniki operacyjne lub sytuację finansową Grupy oraz podobieństwo do wcześniejszych okresów.

Niektóre dane arytmetyczne zawarte w Prospekcie, w tym dane finansowe i operacyjne, zostały zaokrąglone. Z tego powodu w niektórych z przedstawionych w Prospekcie tabel i innych zestawień suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles)) – EBITDA

Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczonej jako zysk/(strata) netto za rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy (obciążenie podatkowe), (ii) przychody finansowe oraz (iii) koszty finansowe) skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat) oraz odpisy aktualizujące wartość środków trwałych, aktywów niematerialnych oraz aktywów górniczych. W ocenie Spółki EBITDA dostarcza dodatkowych użytecznych informacji na potrzeby pomiaru wyników operacyjnych Grupy. EBITDA nie jest jednak zdefiniowana przez MSSF i nie należy jej traktować jako alternatywy dla przewidzianych w MSSF kategorii zysku/(straty), jako miary wyniku operacyjnego ani jako miary przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej zgodnej z MSSF lub jako miary płynności. Ponadto EBITDA nie ma jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza ją Spółka. W efekcie, EBITDA przedstawiona w niniejszym rozdziale, jako taka, nie stanowi podstawy dla porównania z EBITDA wykazywaną przez inne spółki. W związku z tym nie należy stosować EBITDA do analizy wyników działalności Grupy w porównaniu z innymi spółkami w oderwaniu od, lub zamiast, miar zgodnych z MSSF oraz informacji zawartych w Sprawozdaniach Finansowych. EBITDA przedstawiona w niniejszym rozdziale nie pochodzi ze Sprawozdań Finansowych.

Uzgodnienie zysku/(straty) netto za okres/rok obrotowy i EBITDA

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca		Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
	<i>(w tys. PLN)</i>				
Zysk/(strata) netto za okres/rok obrotowy	214.431	248.655	316.968	334.825	687.450
Podatek dochodowy	50.387	55.220	75.048	70.066	204.927
Przychody finansowe.....	(44.768)	(43.939)	(59.049)	(57.678)	(32.921)
Koszty finansowe.....	16.165	38.524	135.550	149.044	140.166
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej*	236.215	298.460	468.517	496.257	999.622
Amortyzacja (wykazana w rachunku wyników)	123.491	136.061	270.431	267.558	267.675
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych	–	–	30.419	–	–
Odpisy aktualizujące wartość aktywów niematerialnych oraz aktywów górniczych	–	–	–	–	–
EBITDA*	359.706	434.521	769.367	763.815	1.267.297

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla okresów 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla lat zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, Emitent (dane niezbadane)

Kursy wymiany walut

W poniższych tabelach przedstawiono ogłoszone przez NBP, we wskazanych okresach, kursy średnie, najwyższe oraz najniższe, a także kursy na koniec okresu dla transakcji walutowych, pomiędzy wskazanymi walutami a PLN. Kursy wymiany walut stosowane przy sporządzaniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, jak również przy opracowywaniu innych danych zamieszczonych w Prospekcie, mogły różnić się od kursów przedstawionych w poniższych tabelach. Spółka nie może zapewnić, że w wyniku zawartych transakcji waluta obca była przeliczana na PLN po wskazanych poniżej kursach albo że mogła być wymieniana w wyniku przeprowadzenia transakcji wymiany walut.

Kurs wymiany EUR/PLN

	Kurs EUR/PLN			
	Kurs średni	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Na koniec okresu
2009	4,3273	4,8999	3,9170	4,1082
2010	3,9946	4,1770	3,8356	3,9603
2011	4,1198	4,5642	3,8403	4,4168
1 stycznia – 30 września 2011	4,0190	4,4900	3,8403	4,4112
1 stycznia – 30 września 2012	4,2093	4,5135	4,0465	4,1138

Źródło: NBP

W dniu 4 października 2012 roku średni kurs wymiany EUR do PLN ogłoszony przez NBP wynosił 4,0933.

Kurs wymiany USD/PLN

	Kurs USD/PLN			
	Kurs średni	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Na koniec okresu
2009	3,1162	3,8978	2,7093	2,8503
2010	3,0157	3,4916	2,7449	2,9641
2011	2,9634	3,5066	2,6458	3,4174
1 stycznia – 30 września 2011	2,8573	3,3171	2,6458	3,2574
1 stycznia – 30 września 2012	3,2860	3,5777	3,0730	3,1780

Źródło: NBP

W dniu 4 października 2012 roku średni kurs wymiany USD do PLN ogłoszony przez NBP wynosił 3,1646.

Kurs wymiany GBP/PLN

	Kurs GBP/PLN			
	Kurs średni	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Na koniec okresu
2009	4,8565	5,5154	4,2748	4,5986
2010	4,6575	5,1352	4,2503	4,5938
2011	4,7460	5,4284	4,3605	5,2691
1 stycznia – 30 września 2011	4,6093	5,1244	4,3605	5,0832
1 stycznia – 30 września 2012	5,1821	5,4858	4,8973	5,1571

Źródło: NBP

W dniu 4 października 2012 roku średni kurs wymiany GBP do PLN ogłoszony przez NBP wynosił 5,0997.

Informacje rynkowe, gospodarcze i branżowe

Dane finansowe podane przez źródła zewnętrzne mogą być publikowane w oparciu o dane według konwencji innej niż MSSF.

Informacje zamieszczone w Prospekcie pochodzą od Spółki lub zostały zaczerpnięte z innych źródeł wskazanych w Prospekcie. Informacje rynkowe, gospodarcze i branżowe zawarte w Prospekcie zostały zaczerpnięte z wielu źródeł branżowych oraz źródeł niezależnych od Spółki. Nie można zagwarantować poprawności i kompletności tych informacji. Dane przedstawione w Rozdziale „Otoczenie rynkowe” zostały zaczerpnięte z powszechnie dostępnych źródeł, w tym komunikatów prasowych, informacji publikowanych na mocy obowiązujących przepisów prawa, badań branżowych, a także od firm doradczych, w szczególności: (i) opracowań Agencji Rynku Energii S.A. („ARE”) (w tym, w szczególności, raportów „Sytuacja w Elektroenergetyce, IV kwartał 2009, IV kwartał 2010, IV kwartał 2011, I kwartał 2012 oraz II kwartał 2012”, „Statystyka Elektroenergetyki Polskiej, 2008, 2009, 2010”, „Handel Hurtowy Energią Elektryczną – Kierunki zakupu/sprzedaży, Etap III”, wrzesień 2011, „Sytuacja Techniczno-Ekonomiczna Sektora Elektroenergetycznego, III kwartały 2011 oraz IV kwartały 2011”, „Planowane Przyłączenia Źródeł Odnawialnych, I półrocze 2011 oraz I półrocze 2012”); (ii) opracowań PSE Operator S.A. (w tym „Raportu Roczno 2010” („**Raport PSE Operator za 2010 rok**”)); (iii) opracowań Ministerstwa Gospodarki (w tym „Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku”, wrzesień 2010 przyjętej przez Radę Ministrów uchwałą nr 157/2010 w dniu 29 września 2010 roku wraz z załącznikami, w tym w szczególności załącznikiem nr 2 pt. „Prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku”, a także dokumentem wykonanym na zamówienie Ministerstwa Gospodarki we wrześniu 2011 roku stanowiącym „Aktualizację Prognozy zaopatrzenia na paliwa i energię do roku 2030” (razem „**Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku**”), „Informacji Rządu o aktualnej sytuacji i perspektywach polskiej energetyki”, grudzień 2010, „Polska 2011 – Raport o stanie gospodarki”, Warszawa 2011); (iv) opracowań Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki („URE”) (w tym „Sprawozdania z działalności Prezesa URE w 2010 r.” („**Sprawozdanie URE z 2010 roku**”), „Sprawozdania z działalności Prezesa URE w 2011 r.” („**Sprawozdanie URE z 2011 roku**”), „Energetyki Ciepłej w Liczbach 2010”, „Energetyki Ciepłej w Liczbach 2011”, „Bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej do 2030 roku”, „Polskiej polityki energetycznej – wczoraj, dziś, jutro”, 2010) oraz wydanych przez ten organ decyzji taryfowych; (v) opracowań Polskiego Komitetu Światowej Rady Energetycznej (w tym raportu „Energetyka Świata i Polski – Ewolucja, stan obecny, perspektywy do 2030 roku”, maj 2007); (vi) opracowań i danych Głównego Urzędu Statystycznego („GUS”) (w tym w szczególności „Małego Rocznika Statystycznego 2011”, „Rocznika Statystycznego 2011”, „Gospodarki paliwowo-energetycznej w latach 2009, 2010”, Warszawa 2011, „Informacji GUS w sprawie pierwszego szacunku wartości produktu krajowego brutto w 2011”); (vii) opracowań i danych statystycznych Eurostat (w tym, w szczególności, „Eurostat Pocketbooks – Energy, transport and environment indicators – 2011 edition”); (viii) opracowań World Energy Council; (ix) opracowań International Energy Agency; (x) opracowań Niemieckiej Agencji ds. Surowców Naturalnych (Deutsche Rohstoffagentur); (xi) strony internetowej oraz opracowań Państwowego Instytutu Geologicznego (w tym w szczególności „Oceny zasobów wydobywanych gazu ziemnego i ropy naftowej w formacjach łupkowych dolnego paleozoiku w Polsce (Basen Bałtycko-Podlasko-Lubelski), Raport Pierwszy” marzec 2012); oraz (xii) innych dokumentów dostępnych publicznie, takich jak np. publikacje prasowe, sprawozdania roczne czy strony internetowe (w tym: Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., PSE Operator, ENTSO-E oraz Towarowej Giełdy Energii S.A.), raportów rocznych oraz prezentacji dla inwestorów przedsiębiorstw energetycznych.

Informacje zamieszczone w Prospekcie, których źródło nie zostało wyraźnie wskazane, pochodzą od Spółki. Każdorazowo, w przypadku wykorzystania w Prospekcie informacji pochodzących od osób trzecich, informacja o źródle pochodzenia takich informacji została zamieszczona w treści Prospektu.

Przedstawione dane makroekonomiczne i statystyczne zawarte w Prospekcie są danymi wybranymi selektywnie i obejmują dane szacunkowe pochodzące z publicznie dostępnych źródeł informacji, które Spółka uznaje za wiarygodne. Powyższe dane oraz dane źródłowe, na których one bazują, mogły zostać zebrane i opracowane według różnego rodzaju metodologii i statystyki, w szczególności w poszczególnych krajach. Nie można również zapewnić, iż według rodzaju statystyki stosowanej w innym kraju lub w przypadku zastosowania odmiennych metod zbierania danych, ich analizy i przetwarzania, uzyskano by takie same wyniki.

Spółka potwierdza, że powyższe informacje zostały dokładnie powtórzone i w stopniu, w jakim jest tego świadoma oraz w jakim może to ocenić na podstawie informacji opublikowanych przez osobę trzecią, nie zostały pominięte żadne fakty, które sprawiłyby, że powtórzone informacje byłyby niedokładne lub wprowadzałyby w błąd.

Jednakże, opracowując, wyszukując i przetwarzając dane makroekonomiczne, rynkowe, branżowe lub inne dane zaczerpnięte ze źródeł zewnętrznych, takich jak publikacji rządowe, publikacje osób trzecich, branżowe lub ogólne, ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty nie weryfikowali ich przez niezależne źródła. Nie przeprowadzili również analiz adekwatności metodologii wykorzystanej przez te osoby trzecie na potrzeby opracowania takich danych lub dokonania szacunków i prognoz.

Wskazane wyżej źródła informacji rynkowych, gospodarczych i branżowych stanowią m.in. podstawę założeń wszelkich zamieszczonych w Prospekcie oświadczeń Spółki dotyczących jej pozycji konkurencyjnej.

Ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty nie są w stanie zapewnić, że informacje rynkowe, branżowe lub inne dane zaczerpnięte ze źródeł zewnętrznych są dokładne albo w przypadku danych prognozowanych, że dane te zostały sporządzone na podstawie poprawnych danych i założeń, ani że prognozy okażą się trafne. Spółka, o ile stosowne obowiązki nie wynikają z przepisów prawa, nie zamierza uaktualniać danych dotyczących branży lub rynku przedstawionych w Prospekcie.

Raport Eksperta

Raporty dotyczące zasobów mineralnych KWBA i KWBK na dzień 31 grudnia 2011 roku, stanowiące część Prospektu i zamieszczone w Załączniku nr 1 do Prospektu („**Raport Eksperta**”), zostały sporządzone przez niezależnego eksperta Wardell Armstrong International Limited z siedzibą w Stoke-On-Trent, Wielka Brytania. Informacje zawarte w Prospekcie dotyczące zasobów mineralnych KWBA i KWBK zostały zaczerpnięte z Raportu Eksperta, o ile zostało to wprost wskazane w Prospekcie, i w takich sytuacjach należy je interpretować w związku z Raportem Eksperta. Informacje na temat autorów Raportu Eksperta oraz ich kwalifikacji zostały zamieszczone w Rozdziale „Informacje dodatkowe – Eksperti”.

Odniesienia do terminów zdefiniowanych

Definicje niektórych terminów użytych w Prospekcie, w tym terminów pisanych wielką literą (które mogą również być zdefiniowane w treści Prospektu) oraz niektórych terminów technicznych i innych terminów, znajdują się w Rozdziale „Skróty i definicje”.

O ile nie wskazano inaczej, oświadczenia wyrażające przekonania, oczekiwania, szacunki i opinie Spółki odnoszą się do przekonania, oczekiwań, szacunków i opinii Zarządu.

Stabilizacja

W związku z Ofertą planowane jest zawarcie umowy, na podstawie której Menedżer Stabilizujący (lub inna osoba działająca jako jego pośrednik) może przeprowadzać transakcje mające na celu utrzymanie ceny rynkowej Akcji na rynku podstawowym prowadzonym przez GPW na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliłyby się w innych okolicznościach. Menedżer Stabilizujący (lub inna osoba działająca jako jego pośrednik) nie będzie jednak zobowiązany do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Transakcje nabycia Akcji będą mogły być dokonywane w okresie 30 dni od dnia rozpoczęcia notowań Akcji Sprzedawanych na GPW, a ich zawieranie może zostać przerwane w każdym czasie. Nabywanie Akcji w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie dokonywane na zasadach określonych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji. Nie ma pewności, że działania stabilizacyjne zostaną podjęte, a jeśli zostaną podjęte, to że przyniosą one przewidywane rezultaty.

Zmiany do Prospektu

Opublikowanie Prospektu po dniu Prospektu nie oznacza, że w okresie od dnia Prospektu do dnia jego udostępnienia do publicznej wiadomości sytuacja Grupy lub Spółki nie uległa zmianie ani też, że informacje zawarte w Prospekcie są aktualne w jakiegokolwiek dacie następującej po dniu Prospektu lub w jakimkolwiek terminie określonym w Prospekcie jako dzień, na który dane informacje zostały sporządzone, zależnie od tego, który z tych terminów nastąpił wcześniej.

Aneksy do Prospektu

Zgodnie z Ustawą o Ofercie, po zatwierdzeniu Prospektu przez KNF Spółka jest obowiązana przekazywać KNF informacje o istotnych błędach w treści Prospektu oraz znaczących czynnikach, mogących wpłynąć na ocenę papierów wartościowych objętych Prospektem, zaistniałych po zatwierdzeniu niniejszego Prospektu lub o których Spółka powzięła wiadomość po zatwierdzeniu Prospektu, do dnia dopuszczenia papierów wartościowych objętych Prospektem do obrotu na rynku regulowanym. Przekazanie takich informacji powinno nastąpić w formie aneksu do Prospektu. Przekazanie do KNF aneksu do Prospektu, wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie, powinno nastąpić niezwłocznie po powzięciu wiadomości o błędach w treści Prospektu lub znaczących czynnikach, które uzasadniają przekazanie aneksu do Prospektu, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych.

Aneksy do Prospektu podlegają zatwierdzeniu przez KNF. KNF może odmówić zatwierdzenia aneksu do Prospektu, w przypadku gdy nie odpowiada on pod względem formy lub treści wymogom określonym w przepisach prawa. Odmawiając zatwierdzenia danego aneksu do Prospektu KNF, stosuje środki, o których mowa w art. 16 i 17 Ustawy o Ofercie. Środki te mogą polegać np. na wstrzymaniu rozpoczęcia albo przerwaniu przebiegu oferty publicznej na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych lub zakazaniu rozpoczęcia oferty publicznej albo dalszego jej prowadzenia lub opublikowaniu, na koszt Spółki, informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną.

Po zatwierdzeniu danego aneksu do Prospektu Spółka i Akcjonariusz Sprzedający udostępnią niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 24 godzin, aneks do Prospektu do publicznej wiadomości w sposób, w jaki został udostępniony Prospekt.

W przypadku, gdy zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie konieczne będzie przygotowanie, zatwierdzenie oraz publikacja aneksów do Prospektu, inwestorzy zainteresowani nabyciem Akcji Sprzedawanych w ramach oferty publicznej przeprowadzanej na podstawie Prospektu powinni być świadomi, że niektóre informacje zawarte w Prospekcie mogą, po dniu jego publikacji, ulec zmianie zgodnie z treścią aneksów do Prospektu zatwierdzonych przez KNF i opublikowanych przez Emitenta.

W szczególności zgodnie z przewidywanym harmonogramem Oferty informacja na temat Ceny Maksymalnej ustalonej na potrzeby składania zapisów na Akcje Sprzedawane przez Inwestorów Indywidualnych zostanie przekazana do wiadomości publicznej w formie aneksu do Prospektu, po jego zatwierdzeniu przez KNF.

Komunikaty aktualizujące

Informacje powodujące zmianę treści Prospektu lub aneksów do Prospektu, po ich udostępnieniu do publicznej wiadomości, w zakresie organizacji lub prowadzenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych lub dopuszczenia papierów wartościowych objętych Prospektem do obrotu na rynku regulowanym, niemające charakteru informacji skutkujących obowiązkiem sporządzenia, zatwierdzenia oraz publikacji aneksu do Prospektu, Spółka może udostępnić do publicznej wiadomości bez zachowania trybu określonego dla aneksów do Prospektu, w formie komunikatu aktualizującego, w sposób, w jaki został udostępniony Prospekt.

W przypadku, gdy zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie konieczna będzie publikacja komunikatów aktualizujących, inwestorzy zainteresowani nabyciem Akcji Sprzedawanych w ramach Oferty Publicznej przeprowadzanej na podstawie Prospektu powinni być świadomi, że niektóre informacje w zakresie organizacji lub prowadzenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych lub dopuszczenia papierów wartościowych objętych Prospektem do obrotu na rynku regulowanym zawarte w Prospekcie mogą, po dniu jego publikacji, ulec zmianie zgodnie z treścią komunikatów aktualizujących.

Informacja o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie oraz o ostatecznej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych

Prospekt nie zawiera informacji o ostatecznej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych ani o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie, jak również ostatecznie oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym. Informacje na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie, jak również ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym zostanie przekazana przez Spółkę lub Akcjonariusza Sprzedającego do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie, tj. w sposób, w jaki zostanie opublikowany Prospekt oraz w formie raportu bieżącego. Zgodnie z przewidywanym harmonogramem Oferty powinno to nastąpić w dniu 22 października 2012 roku. Inwestorom, którzy złożą zapisy na Akcje Sprzedawanych przed przekazaniem do publicznej wiadomości powyższych informacji, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Inwestorzy zainteresowani nabyciem Akcji Sprzedawanych w ramach Oferty Publicznej przeprowadzanej na podstawie Prospektu powinni podjąć decyzję o nabyciu Akcji Sprzedawanych na podstawie uważnej lektury Prospektu, wszystkich ewentualnych opublikowanych aneksów do Prospektu, komunikatów aktualizujących oraz informacji o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie oraz o ostatecznej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych opublikowanych przez Spółkę.

Wykorzystanie wpływów z Oferty

Spółka nie otrzyma żadnej części wpływów ze sprzedaży Akcji Sprzedawanych w Ofercie. Wpływy uzyskane ze sprzedaży Akcji Sprzedawanych zostaną przekazane Akcjonariuszowi Sprzedającemu, a ich ostateczna wysokość będzie uzależniona od ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych przydzielonych przez Akcjonariusza Sprzedającego w Ofercie oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych.

DYWIDENDA I POLITYKA W ZAKRESIE DYWIDENDY

Polityka wypłaty dywidendy

Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie uwzględniającym przede wszystkim wysokość wypracowanych przepływów gotówkowych i zysku netto prezentowanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzanym zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, potrzeby inwestycyjne Grupy oraz możliwość i koszt pozyskania przez Spółkę finansowania dłużnego, jak również wysokość kwot, które mogą zostać przeznaczone na wypłatę dywidendy.

W dłuższej perspektywie Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie do 50% skonsolidowanego zysku netto wykazywanego w sprawozdaniu finansowym Grupy sporządzanym według MSSF lub wyższym, jeśli będzie pozwalać na to przewidywana sytuacja finansowa Spółki. Jednakże w okresie realizacji kluczowych projektów znajdujących się obecnie w fazie realizacji inwestycji oraz przy założeniu skierowania do realizacji jedynie projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Konin, z pominięciem pozostałych projektów w fazie przygotowawczej, do końca 2016 roku, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie do 30% zysku Spółki wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzanym zgodnie z Ustawą o Rachunkowości.

Na dzień Prospektu Spółka zamierza sporządzać jednostkowe sprawozdania finansowe zgodnie z Ustawą o Rachunkowości oraz Polskimi Standardami Rachunkowości. Podział zysku ZE PAK dokonywany jest na podstawie zbadanych jednostkowych sprawozdań finansowych sporządzanych przez ZE PAK zgodnie z Ustawą o Rachunkowości. Wysokość zysku netto oraz kapitałów, które zgodnie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym ZE PAK mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy ZE PAK, może być istotnie różna od wielkości ujmowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ZE PAK sporządzonym według MSSF.

W szczególności, ze względu na holdingową strukturę Grupy, możliwość wypłaty dywidendy przez ZE PAK zależy od uzyskania przez ZE PAK wystarczających przychodów, w tym z dywidendy wypłacanej Emitentowi przez spółki zależne Emitenta, przepływów pieniężnych oraz posiadania kapitałów, które zgodnie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym ZE PAK mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy. Ponadto możliwość dokonywania wypłat dywidend w niektórych spółkach z Grupy uzależniona jest od spełnienia warunków określonych w umowach związanych z udzieleniem finansowania, w szczególności ograniczającymi możliwość dokonywania wypłaty dywidendy na rzecz Emitenta, od utrzymania określonego poziomu wskaźników finansowych.

Statut Spółki nie przewiduje ograniczeń wypłaty dywidendy. Dodatkowe informacje na temat zasad wypłaty dywidendy zostały przedstawione w Rozdziale „Kapitał zakładowy i Akcje”, zaś informacje na temat opodatkowania dochodów uzyskiwanych z tytułu dywidend w Rozdziale „Opodatkowanie”.

Informacja na temat wypłat dywidendy w okresie objętym historycznymi informacjami finansowymi

Dywidenda za lata obrotowe zakończone w dniach 31 grudnia 2009 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2011 roku nie była wypłacana przez Emitenta.

KAPITALIZACJA I ZADŁUŻENIE

Poniższa tabela przedstawia kapitalizację i zadłużenie Grupy według stanu na dzień 31 lipca 2012 roku. Dane te nie podlegały badaniu ani przeglądowi biegłego rewidenta. Dane przedstawione w poniższej tabeli należy analizować razem ze Sprawozdaniami Finansowymi, Danymi Finansowymi KWBA i KWBK oraz Niezbadanymi Skonsolidowanymi Informacjami Finansowymi Pro Forma, jak też informacjami zawartymi w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej” i danymi finansowymi przedstawionymi w innych częściach Prospektu.

Skonsolidowane dane przedstawione w poniższej tabeli obejmują kapitalizację i zadłużenie KWBA oraz grupy kapitałowej KWBK, nad którymi objęliśmy kontrolę w dniu 18 lipca 2012 roku (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne Umowy – Inne istotne umowy – Nabycie KWBA i KWBK”), natomiast nie obejmują kapitalizacji i zadłużenia spółki Elektrim-Volt S.A., nad którą objęliśmy kontrole w dniu 1 października 2012 roku.

	Stan na dzień 31 lipca 2012
	(tys. PLN)
Krótkoterminowe zadłużenie finansowe⁽¹⁾	439.609
Gwarantowane	–
Zabezpieczone ⁽³⁾	380.904
Niegwarantowane/niezabezpieczone	58.705
Długoterminowe zadłużenie finansowe⁽²⁾	980.773
Gwarantowane	–
Zabezpieczone ⁽³⁾	848.035
Niegwarantowane/niezabezpieczone	132.738
Kapitał własny ogółem	3.503.928
<i>w tym:</i>	
Kapitał podstawowy	104.052
Kapitał zapasowy	1.956.261
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych	(29.038)
Pozostałe kapitały rezerwowe	3.472
Zyski zatrzymane/Niepokryte straty	1.193.553
Zatrzymany zysk/(strata) netto za okres	275.194
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(41)
Udziały niekontrolujące	475
Zadłużenie finansowe oraz kapitał własny ogółem	4.924.310
A. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	372.432
B. Lokaty na obsługę kosztów zadłużenia	88.951
C. Płynność (A+B)	461.383
D. Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek (w tym zobowiązań z tytułu obligacji)	421.069
E. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego krótkoterminowe	18.540
F. Krótkoterminowe zadłużenie finansowe (D+E)	439.609
G. Krótkoterminowe zadłużenie finansowe netto (F-C)	(21.774)
H. Oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe (w tym zobowiązania z tytułu obligacji)	926.512
I. Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego długoterminowe	54.261
J. Długoterminowe zadłużenie finansowe (H+I)	980.773
K. Zadłużenie finansowe netto (G+J)	958.999

⁽¹⁾ Krótkoterminowe zadłużenie finansowe obejmuje bieżącą część oprocentowanych kredytów i pożyczek (w tym zobowiązań z tytułu obligacji) oraz krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

⁽²⁾ Długoterminowe zadłużenie finansowe obejmuje oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe (w tym zobowiązania z tytułu obligacji) oraz długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

⁽³⁾ Zabezpieczone zadłużenie finansowe obejmuje kredyty i pożyczki (w tym zobowiązania z tytułu obligacji) zabezpieczone na naszym majątku oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Zobowiązania warunkowe i pośrednie

Opis naszych zobowiązań warunkowych (z wyłączeniem zobowiązań warunkowych KWBA oraz grupy kapitałowej KWBK), według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku, został przedstawiony w Notach 23. oraz 24. do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Opisy zobowiązań warunkowych KWBA i grupy kapitałowej KWBK, według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku, zostały przedstawione, odpowiednio, w Nocie 12. do Śródrocznych Danych Finansowych KWBA oraz w Nocie 15. do Śródrocznych Skonsolidowanych Danych Finansowych KWBK.

Grupa nie posiada zobowiązań, które Zarząd klasyfikuje jako zobowiązania pośrednie.

Oświadczenie o kapitale obrotowym

Zarząd oświadcza, iż w jego ocenie poziom kapitału obrotowego posiadanego przez Grupę jest, według stanu na datę niniejszego Prospektu, wystarczający na pokrycie bieżących potrzeb Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty Prospektu.

WYBRANE HISTORYCZNE INFORMACJE FINANSOWE I OPERACYJNE

Poniższe tabele przedstawiają wybrane historyczne informacje finansowe zaczerpnięte ze Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, a także wybrane informacje operacyjne Grupy na dzień 30 czerwca 2012 roku i za okres 6 miesięcy zakończony w tym dniu oraz na dzień 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku i za lata zakończone w tym dniu. Informacje zamieszczone w niniejszym Rozdziale należy analizować łącznie ze Sprawozdaniami Finansowymi, Danymi Finansowymi KWBA i KWBK oraz Niezbadanymi Skonsolidowanymi Informacjami Finansowymi Pro Forma, jak też informacjami zawartymi w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej” i danymi finansowymi przedstawionymi w innych częściach Prospektu.

Poniższe tabele nie zawierają informacji finansowych dotyczących naszych dwóch niedawno nabytych podmiotów zależnych, KWBA i KWBK (kopalń zaopatrujących nasze elektrownie w węgiel brunatny). Jak opisano szerzej w Rozdziale „Opis działalności – Istotne Umowy – Inne istotne umowy – Nabycie KWBA i KWBK”, na podstawie zawartej przez ZE PAK ze Skarbem Państwa w dniu 28 maja 2012 roku umowy sprzedaży, nabyliśmy od Skarbu Państwa pakiet akcji stanowiących 85% kapitału zakładowego KWBA i KWBK. Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody Prezesa UOKiK, która została udzielona w dniu 16 lipca 2012 roku. Przeniesienie własności akcji nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku. W momencie przeniesienia własności akcji, ZE PAK objął kontrolę nad KWBA oraz KWBK (obejmując jednocześnie kontrolę nad grupą kapitałową KWBK). Poniższe tabele nie zawierają również informacji finansowych dotyczących spółki Elektrim-Volt S.A., która została przez nas przejęta w dniu 1 października 2012 roku.

W Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma” przedstawiono Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma, które zostały przygotowane w celu zilustrowania wpływu, jaki objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, oraz na rachunek zysków i strat Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku. Ponadto w Rozdziale „Część finansowa – Dane Finansowe KWBA i KWBK” przedstawiono dane finansowe KWBA oraz skonsolidowane dane finansowe grupy kapitałowej KWBK za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, wykorzystane do sporządzenia Niezbadanych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma.

Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku i za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca		Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
					(tys. PLN)
Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat					
Działalność kontynuowana					
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy ..	1.275.652	1.395.236	2.689.836	2.447.821	2.732.802
Akcyza	(421)	(348)	(761)	(685)	(34.671)
Przychody ze sprzedaży	1.275.231	1.394.888	2.689.075	2.447.136	2.698.131
Koszt własny sprzedaży	(996.481)	(1.048.314)	(2.122.719)	(1.927.788)	(1.776.658)
Zysk(strata) brutto ze sprzedaży	278.750	346.574	566.356	519.348	921.473
Pozostałe przychody operacyjne.....	2.257	2.081	10.856	85.185	178.830
Koszty sprzedaży	(2.058)	(10.185)	(20.218)	(18.825)	(19.846)
Koszty ogólnego zarządu	(38.485)	(36.447)	(79.254)	(74.938)	(70.576)
Pozostałe koszty operacyjne	(4.249)	(3.563)	(9.223)	(14.513)	(10.259)
Przychody finansowe.....	44.768	43.939	59.049	57.678	32.921
Koszty finansowe.....	(16.165)	(38.524)	(135.550)	(149.044)	(140.166)
Zysk(strata) brutto	264.818	303.875	392.016	404.891	892.377
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(50.387)	(55.220)	(75.048)	(70.066)	(204.927)
Zysk(strata) netto z działalności kontynuowanej	214.431	248.655	316.968	334.825	687.450
Działalność zaniechana	-	-	-	-	-
Zysk(strata) za okres/rok obrotowy z działalności zaniechanej.....	-	-	-	-	-
Zysk(strata) netto za okres/rok obrotowy	214.431	248.655	316.968	334.825	687.450
Zysk(strata) przypadający akcjonariuszom większościowym	214.417	248.647	316.945	334.813	687.433
Zysk(strata) przypadający akcjonariuszom niekontrolującym.....	14	8	23	12	17
Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	403.169	346.432	622.100	580.295	991.390
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(99.664)	(186.359)	(443.068)	(198.185)	(393.722)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej ..	(118.322)	(19.189)	(272.239)	(429.305)	(254.730)

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla okresów 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla lat zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku i za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca		Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
	(tys. PLN)				
Działalność kontynuowana					
Zysk netto za okres	214.431	248.655	316.968	334.825	687.450
Inne całkowite dochody					
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(4.282)	(7.530)	(28.911)	12.627	(7.335)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(414)	3.328	4.008	(1.127)	731
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	892	799	4.732	(2.185)	1.255
Inne całkowite dochody netto	(3.804)	(3.403)	(20.171)	9.315	(5.349)
Całkowity dochód za okres	210.627	245.252	296.797	344.140	682.101
Całkowity dochód przypadający:					
Akcjonariuszom większościowym	210.613	245.244	296.774	344.128	682.084
Akcjonariuszom niekontrolującym	14	8	23	12	17

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla okresów 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla lat zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

Informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

	Stan na dzień 30 czerwca	Stan na dzień 31 grudnia		
	2012	2011	2010	2009
	(tys. PLN)			
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	4.312.199	4.269.937	4.087.078	4.127.952
Aktywa niematerialne	3.193	3.754	4.069	3.048
Pożyczki i należności	–	–	–	–
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe	3.022	42.734	49.215	82.600
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe	901	3.235	13.361	27.264
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	–	–	–	–
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	7.554	8.081	4.096	3.894
Razem aktywa trwałe	4.326.869	4.327.741	4.157.819	4.244.758
Aktywa obrotowe				
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	29.288	84.729	98.522	2.488
Zapasy	100.978	149.426	96.076	70.711
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	217.204	219.367	236.894	304.241
Należności z tytułu podatku dochodowego	–	14.840	282	512
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (aktywa)	–	–	–	–
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe	105.036	109.738	75.199	21.539
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe	10.218	9.789	7.539	8.129
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	6.926	25.378	20.533	16.778
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	572.163	385.429	470.738	515.121
Razem aktywa obrotowe	1.041.813	998.696	1.005.783	939.519
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży ...	–	–	–	–
Suma aktywów	5.368.682	5.326.437	5.163.602	5.184.277

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla danych na dzień 30 czerwca 2012 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla danych na dzień 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

	Stan na dzień 30 czerwca		Stan na dzień 31 grudnia	
	2012	2011	2010	2009
	(tys. PLN)			
PASYWA				
Kapitał własny				
Kapitał podstawowy	104.052	104.052	104.052	104.052
Kapitał zapasowy	1.956.261	1.671.610	1.370.148	859.950
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych	(26.887)	(23.418)	–	(10.228)
Pozostałe kapitały rezerwowe	3.472	3.472	3.472	3.472
Zyski zatrzymane/Niepokryte straty	1.188.549	1.156.255	1.122.904	945.669
Zysk (strata) netto	214.417	316.945	334.813	687.433
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	232	567	(2.680)	(1.767)
Udziały niekontrolujące	104	90	67	55
Kapitał własny ogółem	3.440.200	3.229.573	2.932.776	2.588.636
Zobowiązania długoterminowe				
Oprocentowane kredyty i pożyczki	910.434	1.008.118	1.010.584	1.406.366
Świadczenia pracownicze długoterminowe	99.985	92.255	89.174	93.090
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	1.677	979	895	1.396
Pochodne instrumenty finansowe długoterminowe (zobowiązania)	24.583	21.696	16.008	53.873
Dotacje długoterminowe	52.012	52.967	55.022	56.615
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	28.059	27.082	24.207	23.853
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	–	–	–	–
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	236.217	219.785	232.929	226.769
Zobowiązania długoterminowe ogółem	1.352.967	1.422.882	1.428.819	1.861.962
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	195.468	206.582	185.828	213.974
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	222.201	245.811	312.514	256.138
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (zobowiązania)	10.659	8.671	48.089	10.575
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	68.281	67.653	69.775	86.854
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	7.644	3.368	33.119	100.903
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	8.397	9.074	8.618	7.413
Dotacje krótkoterminowe	1.910	1.910	1.766	1.938
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	2.959	4.920	949	675
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	57.996	125.993	141.349	55.209
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem	575.515	673.982	802.007	733.679
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	–	–	–	–
Zobowiązania razem	1.928.482	2.096.864	2.230.826	2.595.641
Suma pasywów	5.368.682	5.326.437	5.163.602	5.184.277

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla danych na dzień 30 czerwca 2012 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla danych na dzień 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

Wybrane informacje operacyjne, w tym EBITDA

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca (jeśli nie zaznaczono inaczej)		Rok zakończony 31 grudnia (jeśli nie zaznaczono inaczej)		
	2012	2011	2011	2010	2009
Moc osiągalna (energia elektryczna) (stan na 30 czerwca/31 grudnia) (MW)	2.462	2.457	2.457	2.457	2.457
Produkcja energii elektrycznej netto (GWh)	4.892,6	5.405,6	10.070,4	9.893,0	10.468,9
Produkcja energii elektrycznej brutto (GWh).....	5.445,3	6.003,4	11.200,4	11.015,5	11.683,4
Sprzedaż energii elektrycznej (GWh) ⁽¹⁾	5.348,0	5.990,7	11.216,2	10.631,8	11.050,5
Moc osiągalna (ciepło) (stan na 30 czerwca/31 grudnia) (MWt).....	451,8	451,8	451,8	451,8	451,8
Produkcja ciepła netto (GJ)	1.210.569	1.175.142	2.061.595,0	2.386.043,0	2.154.902,0
EBITDA ⁽²⁾	359.706	434.521	769.367	763.815	1.267.297

⁽¹⁾ Uwzględniając energię elektryczną wytworzoną przez nas oraz energię elektryczną nabytą na rynku i odsprzedaną.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczonej jako zysk/(strata) netto za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy (obciążenie podatkowe), (ii) przychody finansowe oraz (iii) koszty finansowe) skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat) oraz odpisy aktualizujące wartość środków trwałych, aktywów niematerialnych oraz aktywów górniczych. W ocenie Spółki, EBITDA dostarcza dodatkowych użytecznych informacji na potrzeby pomiaru wyników operacyjnych Grupy. EBITDA nie jest jednak zdefiniowana przez MSSF i nie należy jej traktować jako alternatywy dla przewidzianych w MSSF kategorii zysku/(straty), jako miary wyniku operacyjnego ani jako miary przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej zgodnej z MSSF lub jako miary płynności. Ponadto EBITDA nie ma jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza ją Spółka. W efekcie EBITDA przedstawiona w niniejszym Rozdziale, jako taka, nie stanowi podstawy dla porównania z EBITDA wykazywaną przez inne spółki. W związku z tym, nie należy stosować EBITDA do analizy wyników działalności Grupy w porównaniu z innymi spółkami w oderwaniu od, lub zamiast, miar zgodnych z MSSF oraz informacji zawartych w Sprawozdaniach Finansowych. EBITDA przedstawiona w niniejszym Rozdziale nie pochodzi ze Sprawozdań Finansowych. Zobacz Rozdział „Istotne Informacje – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles)) – EBITDA – Uzgodnienie zysku/(straty) netto za okres/rok obrotowy i EBITDA”, gdzie przedstawiono uzgodnienie zysku/(straty) netto za okres/rok obrotowy i EBITDA.

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

PRZEGLĄD SYTUACJI OPERACYJNEJ I FINANSOWEJ

Poniższe omówienie naszej sytuacji operacyjnej i finansowej oparte jest przede wszystkim na Sprawozdaniach Finansowych. Niniejszy Rozdział należy analizować łącznie ze Sprawozdaniami Finansowymi, wraz ze stanowiącymi ich część zasadami rachunkowości oraz dodatkowymi notami objaśniającymi, oraz z innymi informacjami finansowymi zawartymi w innych częściach niniejszego Prospektu. Podsumowanie najważniejszych zasad rachunkowości zastosowanych przy sporządzeniu Sprawozdań Finansowych przedstawiono w punkcie „– Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe” poniżej.

Poniższe omówienie naszej sytuacji operacyjnej i finansowej nie uwzględnia historycznych wyników działalności operacyjnej ani sytuacji finansowej niedawno nabytych przez nas kopalń, KWBK i KWBA (zaopatrujących nasze elektrownie w węgiel brunatny) w okresie przed datą objęcia nad nimi kontroli, tj. przed dniem 18 lipca 2012 roku (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne Umowy – Inne istotne umowy – Nabycie KWBA i KWBK”). W Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma” przedstawiono Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma, które zostały przygotowane w celu zilustrowania wpływu, jaki objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, oraz na rachunek zysków i strat Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku. Ponadto w Rozdziale „Część finansowa – Dane Finansowe KWBA i KWBK” przedstawiono dane finansowe KWBA oraz skonsolidowane dane finansowe grupy kapitałowej KWBK za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, wykorzystane do sporządzenia Niezbadanych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma.

Niektóre informacje przedstawione w niniejszym Rozdziale, w tym informacje o naszych nakładach inwestycyjnych opisanych w punkcie „– Nakłady inwestycyjne” poniżej, oraz informacje przedstawione w innych częściach niniejszego Prospektu, w tym informacje w Rozdziale „Kapitalizacja i zadłużenie”, nie pochodzą ze Sprawozdań Finansowych i nie podlegały badaniu ani przeglądowi biegłego rewidenta. Informacji takich nie należy traktować jako wskaźników naszych historycznych ani przyszłych wyników działalności operacyjnej, sytuacji finansowej ani perspektyw rozwoju, ani wykorzystywać do analizy naszej działalności, w oderwaniu od Sprawozdań Finansowych (wraz ze stanowiącymi ich część zasadami rachunkowości oraz dodatkowymi notami objaśniającymi), oraz innych informacji finansowych zawartych w innych częściach niniejszego Prospektu. Informacje te zostały przedstawione w niniejszym Prospekcie, ponieważ jesteśmy zdania, że inwestorzy mogą uznać je za przydatne do oceny naszej działalności.

Niniejszy Rozdział zawiera pewne stwierdzenia dotyczące przyszłości, które obarczone są ryzykiem i niepewnością. Zobacz Rozdziały „Istotne informacje” i „Czynniki ryzyka”, gdzie przedstawiono istotne czynniki mogące spowodować, że nasze rzeczywiste wyniki, sytuacja finansowa lub perspektywy rozwoju będą się znacząco różnić od tych opisanych lub sugerowanych w stwierdzeniach dotyczących przyszłości zawartych w niniejszym Prospekcie.

Wprowadzenie

Jesteśmy piątym wytwórcą energii elektrycznej w Polsce pod względem zainstalowanej mocy wytwórczych oraz ilości wytwarzanej energii elektrycznej, z udziałem wynoszącym około 6,9% w krajowym rynku wytwarzania energii elektrycznej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. W tym samym okresie nasza sprzedaż energii elektrycznej, uwzględniając odsprzedaż energii elektrycznej zakupionej na rynku hurtowym, stanowiła około 7,5% łącznego wolumenu obrotu energią elektryczną na rynku w Polsce.

Jesteśmy drugim w Polsce wytwórcą energii elektrycznej z węgla brunatnego, z udziałem energii elektrycznej wytworzonej w oparciu o zasoby węgla brunatnego na poziomie około 96% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. W wyniku nabycia w lipcu 2012 roku 85% akcji dwóch kopalń, KWBA i KWBK, będących łącznie drugim krajowym producentem węgla brunatnego i zaopatrujących w całości nasze elektrownie w to paliwo, prowadzimy pionowo zintegrowane przedsiębiorstwo energetyczne, którego działalność obejmuje wydobycie węgla brunatnego, jak również wytwarzanie oraz sprzedaż energii elektrycznej i ciepła. Jesteśmy obecnie jedynym w Polsce wytwórcą energii elektrycznej, którego własne kopalnie zaspokajają całkowite zapotrzebowanie aktywów wytwórczych na podstawowe paliwo, co uniezależnia nas od zewnętrznych dostaw tego surowca i znacząco ogranicza naszą ekspozycję na wahania cen surowców energetycznych. Prowadzona przez nas działalność jest ściśle regulowana przez przepisy prawa.

Zdecydowana większość generowanych przez nas przychodów ze sprzedaży pochodzi ze sprzedaży energii elektrycznej (wytworzonej przez nas oraz zakupionej w celu jej odsprzedania) i praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii, które w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, stanowiły, odpowiednio, 84,1% i 4,5% całości naszych przychodów ze sprzedaży. W tym samym roku 3,7% naszych przychodów ze sprzedaży stanowiły przychody z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż energii elektrycznej. Dodatkowo, w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, nasze przychody ze sprzedaży ciepła oraz z umów o usługi budowlane, stanowiły, odpowiednio, 1,9% oraz 3,8% całości naszych przychodów ze sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, łączna moc elektryczna brutto naszych elektrowni wyniosła 2.457 MWe, co stanowiło około 6,6% mocy zainstalowanej brutto w Polsce. W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku nasze elektrownie wytworzyły łącznie około 10,1 TWh energii elektrycznej netto, którą sprzedaliśmy naszym stałym partnerom handlowym w ramach kontraktów bilateralnych oraz ramowych umów sprzedaży energii elektrycznej, a także na giełdach energii i na rynku bilansującym. Na dzień 31 grudnia 2011 roku, łączna moc cieplna brutto naszych elektrowni wynosiła 451,8 MWt, a produkcja ciepła w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku wyniosła łącznie około 2.061,6 TJ netto.

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku:

- nasze przychody ze sprzedaży wyniosły, odpowiednio, 1.275.231 tys. PLN i 1.394.888 tys. PLN;
- nasz zysk brutto ze sprzedaży wyniósł, odpowiednio, 278.750 tys. PLN i 346.574 tys. PLN; a
- nasz zysk netto za okres wyniósł, odpowiednio, 214.431 tys. PLN i 248.655 tys. PLN.

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku:

- nasze przychody ze sprzedaży wyniosły, odpowiednio, 2.689.075 tys. PLN, 2.447.136 tys. PLN i 2.698.131 tys. PLN;
- nasz zysk brutto ze sprzedaży wyniósł, odpowiednio, 566.356 tys. PLN, 519.348 tys. PLN i 921.473 tys. PLN; a
- nasz zysk netto za rok obrotowy wyniósł, odpowiednio, 316.968 tys. PLN, 334.825 tys. PLN i 687.450 tys. PLN.

Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności

Uważamy, że następujące czynniki i tendencje rynkowe w istotnym stopniu wpłynęły na wyniki naszej działalności w omawianym okresie i spodziewamy się, że będą one nadal znacząco wpływać na wyniki naszej działalności w przyszłości:

- trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energię elektryczną;
- otoczenie regulacyjne;
- cena energii elektrycznej;
- świadectwa pochodzenia;
- koszt paliwa oraz, po nabyciu KWBA i KWBK, koszt wydobycia węgla;
- uprawnienia do emisji CO₂;
- rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II;
- sezonowość i warunki meteorologiczne;
- nakłady inwestycyjne; oraz
- kurs walutowy EUR/PLN.

Trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energię elektryczną

Prowadzimy działalność niemal wyłącznie w Polsce, gdzie znaczącą większość naszych przychodów osiągamy ze sprzedaży energii elektrycznej. Tendencje makroekonomiczne w polskiej gospodarce wpływały dotąd i spodziewamy się, że nadal będą wpływać na naszą działalność i wyniki operacyjne. W szczególności wzrost realnego PKB i produkcji przemysłowej w Polsce, rozwój sektora usług oraz wzrost konsumpcji indywidualnej wpływają na zapotrzebowanie na energię elektryczną i jej zużycie.

W ostatnich latach, mimo globalnego spowolnienia wzrostu gospodarczego, gospodarka Polski odnotowywała lepsze wyniki niż gospodarki większości krajów członkowskich UE. Według danych Eurostatu, wzrost realnego PKB w Polsce wyniósł 5,1% w 2008 roku, 1,6% w 2009 roku, 3,9% w 2010 roku i 4,3% w 2011 roku. W każdym z tych lat tempo wzrostu realnego PKB w Polsce było wyższe od średniego tempa wzrostu w UE, a Polska była jedynym krajem członkowskim UE, którego realny PKB wzrastał w całym omawianym okresie (według danych Eurostatu). Ponadto według danych Eurostatu, przewiduje się kontynuację wzrostu realnego PKB w Polsce, odpowiednio, o 2,7% i 2,6% w 2012 i 2013 roku, tzn. szybciej od przewidywanej średniej dla UE, która ma wynieść, odpowiednio, 0,0% i 1,3%. Według danych szacunkowych GUS, w pierwszym i drugim kwartale 2012 roku PKB (niewyrównany sezonowo, w cenach stałych średniorocznych roku poprzedniego) wzrósł w Polsce odpowiednio o 3,5% i 2,4% w porównaniu z, odpowiednio, pierwszym i drugim kwartałem 2011 roku.

Uważamy, iż wpływ czynników makroekonomicznych na poziom zużycia energii elektrycznej w Polsce pozwala także na wskazanie zależności pomiędzy poziomem PKB a zużyciem energii elektrycznej. Wraz ze stopniowym wyrównywaniem

się polskiego PKB per capita ze średnim PKB per capita dla UE stopniowo wyrównuje się także poziom zużycia energii elektrycznej per capita w Polsce ze średnim poziomem zużycia energii elektrycznej per capita w UE. Wskazują na to dane historyczne z lat 2007-2010. Zgodnie z danymi Eurostatu, średnie zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca w Polsce (obliczone jako całkowite roczne zużycie energii elektrycznej przez krajowych odbiorców końcowych podzielone przez liczbę mieszkańców) stanowiło w latach 2007, 2008, 2009 i 2010, odpowiednio, 52,5%, 53,9%, 54,6% i 54,9% średniego zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca w UE (zobacz Rozdział „Otoczenie rynkowe – Rynek energii elektrycznej – Zużycie energii elektrycznej oraz prognozowane zapotrzebowanie na energię elektryczną w Polsce”).

Poniższa tabela przedstawia wzrost realnego PKB w Polsce oraz wybrane dodatkowe dane makroekonomiczne Polski dla wskazanych okresów.

Tabela 1: Wzrost realnego PKB w Polsce i wybrane dodatkowe dane makroekonomiczne

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011	2010	2009
	(%)		
Wzrost realnego PKB [*]	4,3	3,9	1,6
Wzrost wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ^{**}	4,3	2,6	3,5
Wzrost siły nabywczej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto ^{***} ..	1,2	1,5	2,1
Stopa bezrobocia [†]	9,7	9,6	8,2

Źródło: ^{*}Eurostat, ^{**}Główny Urząd Statystyczny

Pomiędzy rokiem 2000 a 2008, roczne zużycie energii elektrycznej w Polsce wzrosło z 138.810 GWh w 2000 roku do 153.966 GWh w 2008 roku (źródło: ARE). W 2009 roku roczne zużycie energii elektrycznej spadło do 149.516 GWh, czyli o 2,9% w porównaniu z poprzednim rokiem, co naszym zdaniem wynikało głównie ze spowolnienia wzrostu gospodarczego w Polsce. Jednakże w 2010 roku zużycie energii elektrycznej wzrosło o 4,4% w porównaniu z 2009 rokiem, do 156.063 GWh i kontynuowało tendencję wzrostową, osiągając 157.681 GWh w 2011 roku, co stanowiło wzrost o 1,0% w stosunku do 2010 roku (źródło: ARE).

Uważamy, że dalszy wzrost PKB w Polsce i ogólnie dalszy rozwój polskiej gospodarki wpłyną na wzrost zużycia energii elektrycznej w Polsce, a to z kolei będzie miało korzystny wpływ na naszą działalność i wyniki operacyjne. W szczególności uważamy, że dopóki gospodarka Polski będzie się rozwijać w szybszym tempie niż średnie tempo rozwoju gospodarek państw członkowskich UE, wysokość zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca w Polsce będzie się zbliżać do średniej wysokości zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca w UE. Jednakże znaczące spowolnienie wzrostu PKB w Polsce i ogólnie rozwoju polskiej gospodarki mogłoby mieć negatywny wpływ na zużycie energii w Polsce, a w konsekwencji na naszą działalność i wyniki operacyjne (zobacz Rozdział „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z prowadzeniem działalności w Polsce – Sytuacja makroekonomiczna znacząco wpływa na naszą działalność” oraz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z prowadzeniem działalności w Polsce – Spadek zapotrzebowania na energię elektryczną może mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody”).

Otoczenie regulacyjne

Znaczna część naszej działalności podlega ścisłej regulacji. Na naszą działalność wpływały (w przeszłości i, jak sądzimy, nadal będą wpływać, m.in. Prawo Energetyczne, Prawo Europejskie i konwencje międzynarodowe, dotyczące m.in. ochrony środowiska i zmian klimatycznych (w tym emisji CO₂), a także obowiązku publicznej sprzedaży części wytworzonej przez nas energii elektrycznej, jak również wsparcia dla określonych technologii wytwarzania energii, w tym energii elektrycznej wytwarzanej w OZE oraz w wysokosprawnej kogeneracji. Ponadto na naszą działalność wpływały (w przeszłości i, jak sądzimy, nadal będą wpływać, przepisy prawa podatkowego oraz interpretacje i rekomendacje wydawane przez URE i inne organy administracji publicznej, a także indywidualne decyzje administracyjne wydane, lub jakie zostaną wydane, przez takie organy w kwestiach dotyczących nas i naszej działalności. Spodziewamy się, że przyszłe zmiany prawa, w szczególności przepisów prawa dotyczących polskiego rynku energii elektrycznej, będą zmierzać w kierunku ściślejszej regulacji w obszarze ochrony środowiska (w tym wydajności energetycznej i emisji zanieczyszczeń). W szczególności istotne znaczenie dla naszej działalności w najbliższej przyszłości może mieć nowy kształt krajowego systemu wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej w OZE (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Planowane zmiany regulacji prawnych”) oraz w wysokosprawnej kogeneracji (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja”).

Cena energii elektrycznej

Znaczna większość naszych przychodów pochodzi z wytwarzania i sprzedaży wytworzonej przez nas energii elektrycznej, dlatego cena, za jaką możemy sprzedać energię elektryczną, jest bardzo ważna dla wyników naszej

działalności. Ponadto kupujemy energię elektryczną na rynku energii elektrycznej (w tym rynku giełdowym oraz rynku bilansującym) i odsprzedajemy ją naszym odbiorcom. Prowadzimy takie działania głównie w celu uzupełnienia niewystarczającej ilości energii elektrycznej wytworzonej przez nas, w sytuacjach, kiedy nie możemy wytworzyć wystarczającej ilości energii do wywiązania się z naszych zobowiązań umownych wobec klientów, z powodu, na przykład, konserwacji lub napraw bloków wytwórczych, w wyniku których nasza zdolność do wytwarzania energii elektrycznej obniża się do poziomu niższego niż planowany. Ponadto w relatywnie ograniczonym zakresie, gdy jest to dla nas opłacalne, kupujemy również energię elektryczną w celu jej odsprzedania, jeżeli jesteśmy w stanie osiągnąć zysk, kupując energię elektryczną po niższych cenach od cen, za które jesteśmy w stanie ją odsprzedać.

Poniższa tabela przedstawia, dla wskazanych okresów, łączną ilość sprzedanej energii elektrycznej wytworzonej przez nas oraz łączną ilość energii elektrycznej, którą nabyliśmy na rynku energii elektrycznej i odsprzedaliśmy, jak też średnią cenę uzyskaną ze sprzedaży energii elektrycznej, porównując ją ze średnią ceną energii elektrycznej nabytej przez nas na rynku w celu jej odsprzedania.

Tabela 2: Ilość sprzedanej energii elektrycznej oraz średnie ceny uzyskane ze sprzedaży energii elektrycznej porównane ze średnimi cenami energii elektrycznej nabytej na rynku w celu jej odsprzedania

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca		Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
Łączna ilość sprzedanej energii elektrycznej wytworzonej przez nas (MWh)	4.892.550	5.405.618	10.030.318	9.861.077	10.398.100
Łączna ilość energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej (MWh)	455.401	585.066	1.185.912	770.698	652.374
Łączna ilość sprzedanej energii elektrycznej (MWh)⁽¹⁾	5.347.951	5.990.684	11.216.230	10.631.775	11.050.474
Średnia cena uzyskana ze sprzedaży energii elektrycznej (PLN/MWh) ⁽²⁾	203,30	202,85	201,73	192,30	209,63
Średnia cena energii elektrycznej nabytej na rynku w celu jej odsprzedania (PLN/MWh) ⁽³⁾	176,77	192,87	195,62	197,58	160,51

⁽¹⁾ Łączna ilość sprzedanej energii elektrycznej uwzględnia energię elektryczną wytworzoną przez nas oraz energię elektryczną nabytą na rynku i odsprzedaną.

⁽²⁾ Średnia cena uzyskana ze sprzedaży energii elektrycznej jest obliczana jako łączny przychód ze sprzedaży energii elektrycznej (w tym energii elektrycznej wytworzonej przez nas oraz energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej) podzielony przez łączną ilość sprzedanej energii elektrycznej.

⁽³⁾ Średnia cena energii elektrycznej nabytej na rynku w celu jej odsprzedania jest obliczana jako łączny koszt energii elektrycznej nabytej przez nas na rynku w celu jej odsprzedania podzielony przez łączną ilość energii elektrycznej nabytej przez nas na rynku w celu jej odsprzedania.

Źródło: Emitent

Oczekujemy, że nasza produkcja energii elektrycznej będzie utrzymywać się na relatywnie stabilnym poziomie w horyzoncie krótkoterminowym oraz że w horyzoncie średnioterminowym będzie ona wzrastać wraz z oczekiwanym wzrostem wydobycia węgla brunatnego przez KWBA, po spadku wydobycia przez KWBA w pierwszym półroczu 2012 roku (zobacz punkt „– Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej – Informacje o tendencjach – Wydobycie węgla brunatnego przez KWBA” poniżej).

Sprzedaż energii elektrycznej na rynku hurtowym prowadzimy głównie na podstawie: (i) ramowych umów sprzedaży energii elektrycznej zawieranych na czas nieokreślony i w oparciu o zawierane na ich podstawie porozumienia transakcyjne określające ilości i ceny sprzedawanej energii elektrycznej; (ii) umów dwustronnych zawieranych na okres jednego roku; oraz, w mniejszym stopniu, (iii) umów zgodnych ze standardem Europejskiej Federacji Obrót Energii (tzw. umów EFET), zawieranych głównie ze spółkami obrotu energią elektryczną. Ponieważ sprzedaż energii elektrycznej na podstawie umów zgodnych ze standardem EFET staje się coraz bardziej powszechna na polskim rynku sprzedaży energii elektrycznej, spodziewamy się zwiększonej sprzedaży energii elektrycznej w oparciu o umowy EFET oraz że umowy takie częściowo zastąpią dotychczas zawierane przez nas ramowe umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz umowy dwustronne.

Naszą sprzedaż energii elektrycznej uzupełnia sprzedaż na rynku zorganizowanym obejmującym transakcje sprzedaży na Towarowej Giełdzie Energii S.A., Platformie Obrót Energii Elektryczną (POEE) na Rynku Energii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., a także na rynku bilansującym. Ponadto Prawo Energetyczne nakłada na nas obowiązki w zakresie publicznej sprzedaży energii elektrycznej. W szczególności od 1 stycznia 2012 roku zobowiązani jesteśmy do sprzedaży całości energii elektrycznej wytworzonej przez Elektrownię Pątnów II (jako wytwórcę energii elektrycznej uprawnionego do otrzymania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie Ustawy o KDT)

za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A., Platformy Obrotu Energią Elektryczną (POEE) na Rynku Energii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz rynku bilansującego (zobacz Rozdział „Opis działalności – Sprzedaż – Sprzedaż energii elektrycznej” oraz Rozdział „Otoczenie Regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców”).

Poniższa tabela przedstawia, dla wskazanych okresów, średnie ceny energii elektrycznej sprzedawanej w Polsce przez wytwórców, w podziale na relewantne dla naszej działalności segmenty rynku.

Tabela 3: Średnie ceny energii elektrycznej sprzedawanej przez wytwórców w podziale na segmenty rynku (relewantne dla naszej działalności)

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011	2010	2009
	(PLN/MWh)		
Sprzedaż na rynku bilansującym	206,27	207,38	198,65
Sprzedaż na giełdzie energii elektrycznej	199,36	204,83	212,18
Sprzedaż do przedsiębiorstw obrotu	197,17	187,82	193,54

Źródło: Raport URE za rok 2010 i 2011

Na cenę energii elektrycznej może mieć wpływ wiele czynników, w tym czynniki rynkowe i regulacyjne. W przeszłości, ceny energii elektrycznej w Polsce zależały głównie od cen ustalonych w KDT. Zgodnie z Ustawą KDT, rozwiązanie KDT, w odniesieniu do których zawarto umowę rozwiązującą, nastąpiło w dniu 1 kwietnia 2008 roku (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Kontrakty długoterminowe (KDT)”). Obecnie w Polsce istnieje wolny hurtowy rynek energii elektrycznej, w związku z czym rynkowe ceny energii elektrycznej mają istotny wpływ na nasze przychody i wyniki finansowe. W omawianych okresach czynnikiem mającym wpływ na ceny energii elektrycznej była przede wszystkim ogólna sytuacja gospodarcza w Polsce.

Przewidujemy, iż głównymi czynnikami mogącymi mieć wpływ na ceny energii elektrycznej w Polsce w bliskiej przyszłości będą m.in.: (i) koszt surowców energetycznych w Polsce, w szczególności cena węgla kamiennego i brunatnego oraz, w mniejszym stopniu, cena biomasy i gazu; (ii) koszty związane ze stosowaniem wymogów wynikających z regulacji dotyczących ochrony środowiska, w tym związanych z ograniczeniami emisji CO₂, SO₂ i NO_x i wpływem Europejskiego Systemu Handlu Emisjami (EU ETS); (iii) pozostałe czynniki regulacyjne, w tym wymagane umarzenie certyfikatów zielonych i czerwonych oraz poziom opłat zastępczych, oraz (iv) poziom podaży i popytu na energię elektryczną, wynikający z takich czynników, jak warunki makroekonomiczne, wycofanie z eksploatacji bloków energetycznych oraz zakres inwestycji w bloki energetyczne oraz sieć przesyłu energii elektrycznej w Polsce, która obecnie nie posiada znaczących połączeń międzysystemowych z sąsiadującymi krajami, w wyniku czego import i eksport energii elektrycznej nie stanowią istotnego elementu podaży i popytu na energię elektryczną w Polsce.

Dalsze informacje dotyczące cen energii elektrycznej w Polsce znajdują się w Rozdziale „Otoczenie rynkowe – Ceny energii elektrycznej w Polsce” oraz w Rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością oraz sektorem, w którym prowadzimy działalność – Zmiany cen i wolumenu sprzedawanej przez nas energii elektrycznej mogą mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody ze sprzedaży oraz nasze wyniki finansowe” opisano, między innymi, ryzyko związane ze zmianami cen energii elektrycznej.

Świadectwa pochodzenia

W bardzo niewielkim zakresie, w jakim sprzedajemy energię elektryczną odbiorcom końcowym, obowiązani jesteśmy na podstawie Prawa Energetycznego do przedstawienia Prezesowi URE do umorzenia odpowiedniej liczby świadectw pochodzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji”). W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku sprzedaliśmy odbiorcom końcowym 20.323 MWh energii elektrycznej, co stanowiło 0,4% całkowitej ilości wytworzonej przez nas w tym okresie energii elektrycznej, natomiast w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku sprzedaliśmy odbiorcom końcowym 41.509 MWh energii elektrycznej, co stanowiło 0,4% całkowitej ilości wytworzonej przez nas w tamtym roku energii elektrycznej. Ponieważ część wytwarzanej przez nas energii elektrycznej pochodzi ze spalania mieszanki biomasy (leśnej jak również rolnej) i ponieważ stosujemy również wysokosprawną kogenerację w celu wytwarzania ciepła, przy spełnieniu określonych wymogów regulacyjnych przysługują nam zielone i czerwone certyfikaty (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji”). Liczba świadectw pochodzenia, jakie uzyskujemy, jest znacząco wyższa od liczby, jaką obowiązani jesteśmy przedstawić do umorzenia, więc jesteśmy w stanie zbywać ich nadwyżki na rzecz innych uczestników rynku. W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku, z wygenerowania i sprzedaży świadectw pochodzenia (głównie zielonych i, na niewielką skalę, czerwonych certyfikatów), osiągnęliśmy przychód w wysokości, odpowiednio, 51.461 tys. PLN i 52.283 tys. PLN, co stanowiło, odpowiednio, 4,0% i 3,7% naszych przychodów ze sprzedaży, natomiast w latach zakończonych

31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku nasz przychód z wygenerowania i sprzedaży świadectw pochodzenia (głównie zielonych i, na niewielką skalę, czerwonych certyfikatów) wyniósł, odpowiednio, 121.407 tys. PLN, 142.246 tys. PLN i 126.826 tys. PLN, co stanowiło, odpowiednio, 4,5%, 5,8% i 4,7% naszych przychodów ze sprzedaży (zobacz punkt „– Omówienie głównych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz „marży zysku brutto” – Przychody z działalności operacyjnej – Przychody ze sprzedaży” poniżej, gdzie opisano, między innymi, kiedy wartość świadectw pochodzenia przeznaczonych do sprzedaży ujmowana jest w naszych przychodach ze sprzedaży).

Liczba zielonych certyfikatów, do otrzymania których jesteśmy uprawnieni, zależy od ilości energii elektrycznej wytworzonej przez nas przy spalaniu mieszanki biomasy, której skład odpowiada wymogom określonym w przepisach (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji”, gdzie opisano warunki, które muszą zostać spełnione w celu uzyskania świadectw pochodzenia). Jak wskazano powyżej, takie świadectwa pochodzenia mogą być następnie zbywane na rzecz innych uczestników rynku, tym samym generując dodatkowe przychody (zobacz punkt „– Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe – Ujmowanie przychodów – Przychody ze sprzedaży towarów i produktów”, gdzie opisano sposób ujmowania przychodów z generowania i sprzedaży przez nas świadectw pochodzenia). Jednakże koszt związany z wytwarzaniem energii elektrycznej z mieszanki biomasy jest znacząco wyższy od kosztu wytworzenia energii ze spalania węgla brunatnego. W związku z tym Zarząd na bieżąco monitoruje odpowiednie parametry ekonomiczne, w tym cenę rynkową świadectw pochodzenia, i relatywny koszt wytworzenia energii, w celu oceny opłacalności produkcji energii elektrycznej z mieszanki biomasy. W Rozdziale „Czynniki ryzyka – Cena biomasy rolnej może wzrosnąć, co może doprowadzić do nierentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy rolnej, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody” opisano, między innymi, ryzyko związane z wahaniami cen biomasy rolnej, natomiast w Rozdziale „Czynniki ryzyka – Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii w OZE może zostać znacząco zmieniony, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe” opisano ryzyko związane z możliwymi zmianami regulacyjnymi w zakresie wsparcia dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną w OZE.

Koszt paliwa oraz, po nabyciu KWBA i KWBK, koszt wydobycia węgla

Najistotniejszym elementem kosztów związanych z wytwarzaniem przez nas energii elektrycznej i ciepła jest koszt paliwa. W dużej mierze ceny paliwa określają konkurencyjność poszczególnych technologii wytwarzania energii elektrycznej. Nasze elektrownie wytwarzają znaczącą większość energii elektrycznej z węgla brunatnego, lecz wykorzystują również biomasę leśną i rolną, co (pod warunkiem spełnienia pewnych wymogów regulacyjnych) upoważnia nas do uzyskiwania zielonych certyfikatów (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych”). Ponadto w procesie wytwarzania energii elektrycznej wykorzystujemy, na bardzo niewielką skalę, ciężki i lekki olej opałowy.

Poniższe tabele przedstawiają łączną ilość i koszt wskazanych paliw zużytych przez nas we wskazanych okresach.

Tabela 4: Ilość i koszt wskazanych paliw zużytych przez nas w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku

<i>Rodzaj paliwa</i>	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca			
	2012		2011	
	Ilość (w tonach)	Koszt (tys. PLN)	Ilość (w tonach)	Koszt (tys. PLN)
Węgiel brunatny.....	6.697.600	437.579	7.264.716	478.292
Biomasa leśna	91.863	19.625	126.288	24.564
Biomasa rolna.....	113.002	50.130	86.426	33.973
Olej opałowy	8.599	19.043	7.103	11.266

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Tabela 5: Ilość i koszt wskazanych paliw zużytych przez nas w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

Rodzaj paliwa	Rok zakończony 31 grudnia					
	2011		2010		2009	
	Ilość (w tonach)	Koszt (tys. PLN)	Ilość (w tonach)	Koszt (tys. PLN)	Ilość (w tonach)	Koszt (tys. PLN)
Węgiel brunatny	13.706.425	891.324	13.089.246	882.090	13.742.295	845.799
Biomasa leśna	289.555	59.125	490.136	88.263	536.405	94.735
Biomasa rolna	203.304	82.141	175.877	68.147	94.576	32.069
Olej opałowy	14.598	25.785	16.268	23.418	15.920	17.735

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

Historycznie znaczna część naszych kosztów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej oraz, do pewnego stopnia, inne koszty naszej działalności w istotnym stopniu pozostawały poza naszą bezpośrednią kontrolą. W wyniku nabycia dwóch kopalń węgla brunatnego, KWBA oraz KWBK, będących naszymi jedynymi dostawcami węgla brunatnego (zobacz punkt „– Węgiel brunatny” poniżej), nasze własne kopalnie zaspokajają całkowite zapotrzebowanie naszych aktywów wytwórczych na to podstawowe dla nas paliwo, co uniezależnia nas od zewnętrznych dostawców i eliminuje naszą ekspozycję na potencjalne wahania cen węgla brunatnego. Niemniej jednak, w związku z naszą ekspozycją na wahania cen pozostałych wykorzystywanych przez nas paliw (przede wszystkim biomasy) oraz faktem, że istotna część kosztów związanych z wydobyciem węgla brunatnego (takich jak koszt zużycia wykorzystywanych przez nas kopalnie paliw oraz energii elektrycznej, która, na datę niniejszego Prospektu nabywana jest od dostawcy zewnętrznego (zobacz Rozdział „Opis działalności – Sprzedaż – Sprzedaż energii elektrycznej – Informacje ogólne”)) zależy od czynników, które w znaczącym stopniu pozostają poza naszą bezpośrednią kontrolą, nasze koszty wytworzenia energii elektrycznej mogą utrzymywać się na stałym poziomie lub wzrosnąć mimo spadku cen sprzedaży energii elektrycznej, albo zakres i tempo obniżania takich kosztów mogą nie być skorelowane ze spadkiem cen sprzedaży energii elektrycznej.

Węgiel brunatny

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku, z węgla brunatnego wytworzyliśmy, odpowiednio, 95,9% i 96,6% energii elektrycznej brutto, natomiast w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, odpowiednio, 95,8%, 95,0% i 95,5%. W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku koszt węgla brunatnego stanowił, odpowiednio, 77,7% i 80,9% naszych łącznych kosztów zużycia materiałów, natomiast w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, odpowiednio, 75,1%, 76,2% i 78,7%. W analizowanych okresach nasze zapotrzebowanie na węgiel brunatny pozostawało na relatywnie stabilnym poziomie i oczekujemy, że nie ulegnie ono istotnym zmianom w horyzoncie krótko- i średnioterminowym.

W analizowanych okresach węgiel brunatny dostarczany był przez dwóch dostawców, KWBA i KWBK. Poniższa tabela przedstawia średnią umowną cenę jednej tony węgla brunatnego dostarczanego przez KWBA i KWBK we wskazanych okresach oraz zmiany procentowe pomiędzy poszczególnymi okresami.

Tabela 6: Średnia umowna cena węgla brunatnego dostarczanego przez KWBA i KWBK we wskazanych okresach

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012			Rok zakończony 31 grudnia				
	2012	zmiana w %	2011	2011	zmiana w %	2010	zmiana w %	2009
Średnia cena węgla brunatnego w danym roku⁽¹⁾	(PLN/tona)							
Dostarczony przez KWBA	72,00	3,4	69,60	69,60	3,7	67,10	10,0	61,00
Dostarczony przez KWBK	70,88	3,5	68,49	68,49	(0,3)	68,71	12,4	61,13

⁽¹⁾ Przedstawione ceny są cenami umownymi ustalonymi z KWBA i KWBK dla węgla brunatnego o parametrach określonych w umowie. Jeżeli dostarczony węgiel brunatny nie spełniał określonych w umowie parametrów, umowne ceny podlegały korekcie w sposób określony w umowie. W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, średnia wartość kaloryczna węgla brunatnego, dostarczonego nam przez KWBA oraz KWBK, wyniosła 8.334 kJ/kg, natomiast w okresie trzech lat zakończonym 31 grudnia 2011 roku, 8.644 kJ/kg.

Źródło: Emitent

W celu zabezpieczenia nieprzerwanych dostaw węgla brunatnego do naszych elektrowni, w szczególności poprzez koordynację wydobycia węgla brunatnego z naszym zapotrzebowaniem na to paliwo, oraz w celu ograniczenia naszej zależności od zewnętrznych dostawców oraz zmniejszenia ekspozycji na wahania cen tego surowca, na podstawie

zawartej przez ZE PAK ze Skarbem Państwa w dniu 28 maja 2012 roku umowy sprzedaży, nabyliśmy od Skarbu Państwa pakiet akcji stanowiących 85% kapitału zakładowego KWBA i KWBK. Przeniesienie własności akcji nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne Umowy – Inne istotne umowy – Nabycie KWBA i KWBK” oraz punkt „– Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej – Znaczące zdarzeniach po dacie bilansowej – Nabycie KWBA i KWBK” poniżej). Od daty przeniesienia własności akcji (kiedy to ZE PAK objął kontrolę nad KWBA oraz KWBK, obejmując jednocześnie kontrolę nad grupą kapitałową KWBK), KWBA oraz KWBK (jak też grupa kapitałowa KWBK), podlegają konsolidacji dla potrzeb sporządzania naszych skonsolidowanych sprawozdań finansowych. Ponieważ transakcje pomiędzy jednostkami należącymi do Grupy są eliminowane na potrzeby sporządzania naszych skonsolidowanych sprawozdań finansowych, od daty przeniesienia własności akcji, w naszych skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych zamiast kosztu zakupu węgla brunatnego od KWBA oraz KWBK, będziemy wykazywać, przede wszystkim, koszty związane z jego wydobyciem.

Biomasa

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku, z biomasy (leśnej oraz rolnej) wytworzyliśmy, odpowiednio, 3,5% i 2,9% energii elektrycznej brutto, natomiast w latach zakończonych 31 grudnia, 2011, 2010 i 2009 roku, odpowiednio, 3,7%, 4,5% i 4,0%. W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku, koszt biomasy stanowił, odpowiednio, 12,4% i 9,9% naszych łącznych kosztów zużycia materiałów, natomiast w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, odpowiednio, 11,9%, 13,5% oraz 11,8%.

W omawianych okresach, zużycie biomasy rolnej wzrastało w ujęciu rok do roku, tymczasem zużycie biomasy leśnej malało. Do wzrostu zużycia biomasy rolnej w ujęciu rok do roku przyczyniło się w dużej mierze wydanie Rozporządzenia Dotyczącego Świadectw Pochodzenia z OZE, zgodnie z którym energia elektryczna pochodząca z biomasy uprawnia wytwórców do otrzymania zielonych certyfikatów, pod warunkiem że, między innymi, do jej wytworzenia wykorzystano określoną minimalną ilość biomasy rolnej. Dla jednostek wytwórczych o mocy elektrycznej powyżej 5 MW, rozporządzenie przewiduje stopniowy wzrost wymaganego udziału biomasy rolnej w stosunku do biomasy leśnej do roku 2015, kiedy to energia elektryczna wytworzona z biomasy będzie uprawniała wytwórców do otrzymania zielonych certyfikatów wyłącznie, jeśli w procesie wytwarzania energii elektrycznej wykorzystano wyłącznie biomasę rolną. Więcej informacji na ten temat przedstawiono w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych”.

W biomasę zaopatruje nas szereg krajowych dostawców. Zakupy dokonywane są na podstawie kilku długoterminowych umów dostawy oraz, w zależności od potrzeb, na podstawie umów o jednorazową dostawę. Zazwyczaj ceny w ramach umów długoterminowych są ustalone co roku, zgodnie z postanowieniami danej umowy (zobacz Rozdział „Czynniki ryzyka – Cena biomasy rolnej może wzrosnąć, co może doprowadzić do nierentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy rolnej, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody”, gdzie opisano, między innymi, ryzyko związane z wahaniami cen biomasy rolnej).

Poniższa tabela przedstawia średnie ceny tony biomasy leśnej i rolnej dostarczanej nam we wskazanych okresach oraz procentowy wzrost cen biomasy w tych okresach.

Tabela 7: Średnia cena tony biomasy leśnej i rolnej

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca			Rok zakończony 31 grudnia				
	zmiana		2011	zmiana		2010	zmiana	
	2012	w %		2011	w %		2009	
Średnia cena biomasy w danym roku⁽¹⁾:	(PLN/tona)							
Biomasa leśna	213,63	9,8	194,51	204,19	13,4	180,08	2,0	176,61
Biomasa rolna.....	443,62	12,9	393,09	404,03	4,3	387,47	14,3	339,08

⁽¹⁾ W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, średnia wartość kaloryczna biomasy (łącznie leśnej oraz rolnej), dostarczonej nam przez naszych dostawców, wyniosła 10.598 kJ/kg, natomiast w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, 9.814 kJ/kg. Elektrownia Pątnów II nie wytwarza energii elektrycznej w procesie współspalania biomasy.

Źródło: Emitent

Uważamy, że stopniowy wzrost udziału biomasy rolnej wymagany przez rozporządzenie może także spowodować wzrost jej ceny. Niemniej, naszym zdaniem cena ta będzie również uzależniona od szeregu innych czynników, takich jak ogólna podaż i popyt na biomasę rolną. Zarząd dokonuje okresowej oceny odpowiednich parametrów ekonomicznych, w tym ceny rynkowej zielonych certyfikatów oraz relatywnego kosztu produkcji energii elektrycznej z biomasy, aby oszacować rentowność produkcji energii elektrycznej z mieszanki biomasy (zobacz Rozdział „Czynniki ryzyka – Cena biomasy rolnej może wzrosnąć, co może doprowadzić do nierentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy rolnej, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody”, gdzie przedstawiono opis ryzyk dotyczących wahań ceny biomasy rolnej).

Ciężki i lekki olej opałowy

W procesie produkcji energii elektrycznej, dla potrzeb rozpalania bloków energetycznych, używamy także, w ograniczonym zakresie, ciężkiego i lekkiego oleju opałowego.

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku, koszt ciężkiego i lekkiego oleju opałowego stanowił, odpowiednio, 3,4% i 1,9% naszych łącznych kosztów zużycia materiałów, natomiast w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, odpowiednio, 2,2%, 2,0% i 1,7%.

Ciężki i lekki olej opałowy kupujemy od polskich rafinerii na podstawie umów długoterminowych. Ceny sprzedaży oraz wolumen dostaw są ustalone dla indywidualnych dostaw zgodnie z postanowieniami danej umowy.

Uprawnienia do emisji CO₂

Nasza działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, a tym samym wyniki działalności, są w dużym stopniu uzależnione od ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ przyznaných w danym okresie. Uprawnienia do emisji CO₂ (EUA) nabywa się w drodze nieodpłatnego przydziału w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do Emisji (KPRU); można je również kupić na wolnym rynku (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji” oraz „Opis działalności – Ochrona środowiska – Emisje zanieczyszczeń – Emisja CO₂”). W przypadku przekroczenia limitów przyznaných nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂, będziemy musieli nabyć dodatkowe uprawnienia do emisji CO₂ na wolnym rynku.

W ramach Fazy II EU ETS, która obejmuje lata 2008-2012, wolumen przydzielonych naszym elektrowniom zgodnie z KPRU II nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na ten okres wynosi około 72,2 mln ton, co odpowiada, średnio, około 14,4 mln ton rocznie.

Poniższa tabela przedstawia średni roczny wolumen przydzielonych naszym elektrowniom zgodnie z KPRU II nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ oraz rzeczywistą emisję CO₂ naszych elektrowni we wskazanych okresach.

Tabela 8: Średni roczny wolumen uprawnień do emisji CO₂ przydzielonych naszym elektrowniom w ramach KPRU II oraz rzeczywista emisja CO₂

Elektrownia	Średni roczny wolumen EUA w ramach KPRU II	Rzeczywista emisja CO ₂ w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca		Rzeczywista emisja CO ₂ w roku zakończonym 31 grudnia		
		2012	2011	2011	2010	2009
(w tonach)						
Elektrownia Pątnów I	6.100.579	3.043.627	3.015.997	5.682.058	5.235.064	6.100.275
Elektrownia Adamów	3.526.553	1.636.713	2.289.527	4.087.031	3.998.568	4.073.310
Elektrownia Konin	2.058.394	305.861	386.031	635.646	816.054	893.249
Łącznie ZE PAK*	11.685.526	4.986.201	5.691.555	10.404.735	10.049.686	11.066.834
Elektrownia Pątnów II	2.760.000	1.407.157	1.299.354	2.281.760	2.356.035	2.102.924
Ogółem	14.445.526	6.393.358	6.990.909	12.686.495	12.405.721	13.169.758

* W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, rzeczywiste emisje CO₂ Elektrowni Adamów przekraczały średni roczny limit emisji CO₂ przewidziany dla tej elektrowni w ramach KPRU II. W ramach ZE PAK, jesteśmy jednak uprawnieni do łącznego rozliczania wielkości emisji z prowadzonych instalacji objętych systemem (możliwość ta nie dotyczy Elektrowni Pątnów II, która prowadzi instalację jako odrębny podmiot rozliczający się niezależnie od ZE PAK). W związku z tym, w każdym z analizowanych okresów, odnotowaliśmy, w ujęciu skonsolidowanym, nadwyżkę uprawnień do emisji CO₂.

Źródło: Emitent

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, odnotowaliśmy, w ujęciu skonsolidowanym, nadwyżkę nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂, z których pewną liczbę sprzedawaliśmy na wolnym rynku, uzyskując w ten sposób dodatkowy przychód w wysokości, odpowiednio, 3.526 tys. PLN, 71.831 tys. PLN oraz 104.288 tys. PLN, co stanowiło, odpowiednio, 0,1%, 2,9% i 3,9% naszych przychodów ze sprzedaży.

W ramach Fazy III EU ETS, rozdział nieodpłatnych uprawnień do emisji dla wytwórców energii elektrycznej zakończy się nie później niż w 2020 roku, a ich liczba w okresie przejściowym (lata 2013-2020) będzie się stopniowo obniżać. W dniu 13 lipca 2012 roku Komisja Europejska warunkowo zaakceptowała polski wniosek o przydział darmowych uprawnień do emisji CO₂ dla elektrowni na lata 2013-2020. Polskie elektrownie i elektrociepłownie, na bazie przyznaných uprawnień, będą mogły wyemitować w 2013 roku ponad 77 mln ton CO₂.

Oczekujemy, że w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku odnotujemy, w ujęciu skonsolidowanym, nadwyżkę nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂. Jednakże, nieodpłatne uprawnienia do emisji CO₂ dla naszych instalacji przyznane nam zgodnie z krajowym planem rozdziału nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w Fazy III EU ETS, pokrywają jedynie

część naszego planowanego zapotrzebowania w 2013 roku i w latach następnych. W związku z tym, w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku, nie planujemy sprzedaży nadwyżki nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ (z wyjątkiem sprzedaży uprawnień do emisji 100 tys. ton CO₂ w związku z istniejącym zobowiązaniem umownym), ponieważ zamierzamy wykorzystać je do częściowego uzupełnienia przewidywanego niedoboru uprawnień do emisji CO₂ w roku 2013 i kolejnych latach. Pozostały niedobór będziemy musieli pokryć zakupami uprawnień do emisji CO₂ na rynku.

Jak opisano szerzej w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji”, jesteśmy uprawnieni do zastąpienia do 10% uprawnień do emisji CO₂ przydzielonych nam w ramach KPRU II certyfikatami CER (utworzonymi w ramach CDM (*Clean Development Mechanism*)) lub jednostkami ERU (utworzonymi w ramach JI (*Joint Implementation*)). Zgodnie z EU ETS, certyfikaty CER i ERU są ekwiwalentami EUA (uprawniając swoich posiadaczy do takiej samej ilości emisji CO₂ co EUA), jednak ich cena rynkowa może być niższa. W związku z tym w zależności od ich relatywnej ceny rynkowej możemy także uzyskiwać przychody ze sprzedaży EUA po wyższej cenie oraz kupna certyfikatów CER lub ERU po niższej cenie. Zobacz punkt „– Zamiana EUA na CER i ERU” poniżej.

Więcej informacji przedstawiono w Rozdziałach: „Opis działalności – Ochrona środowiska – Emisje zanieczyszczeń – Emisja CO₂”, „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące ochrony środowiska – Przepisy dotyczące ochrony klimatu związane z emisją CO₂ i innych substancji” oraz „Otoczenie rynkowe – Surowce – Uprawnienia do emisji CO₂”.

Rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II

Zgodnie z Ustawą KDT, w analizowanych okresach otrzymywaliśmy i nadal otrzymujemy rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z wcześniejszym rozwiązaniem (w dniu 1 kwietnia 2008 roku) KDT Elektrowni Pątnów II. Wysokość rekompensaty jest wyliczana według stosownego wzoru zamieszczonego w Ustawie KTD. Jesteśmy uprawnieni do otrzymywania omawianych rekompensat do 31 grudnia 2025 roku. Dalsze informacje na temat kontraktu długoterminowego Elektrowni Pątnów II oraz informacje dotyczące pojęcia „kosztów osieroconych” i regulacji dotyczących rekompensat z tytułu kosztów osieroconych po rozwiązaniu KDT przedstawiono w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Kontrakty długoterminowe (KDT)”.

Sezonowość i warunki meteorologiczne

Zużycie energii elektrycznej i ciepła, zwłaszcza wśród konsumentów, lecz także wśród innych odbiorców, podlega sezonowym wahaniom, co wpływa na popyt na wytwarzaną przez nas energię elektryczną oraz ciepło. Co do zasady, zużycie energii elektrycznej zwiększa się zimą (głównie z powodu niskich temperatur i krótszego dnia) oraz spada w okresie letnim (w związku z wyższymi temperaturami i dłuższym dniem), chociaż w ostatnim okresie odnotowano wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną latem, spowodowany rosnącą liczbą wykorzystywanych klimatyzatorów i urządzeń chłodniczych. Podobnie, sprzedaż ciepła jest zazwyczaj znacznie wyższa w okresie chłódów, który na ogół trwa od października do marca.

Nakłady inwestycyjne

Nasza działalność wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych, w większości związanych z naszą działalnością w zakresie wytwarzania energii elektrycznej. Nasze aktywa wytwórcze wymagają okresowych remontów i bieżących modernizacji, zarówno ze względu na zaostrzenie wymogów w zakresie ochrony środowiska, jak i potrzebę zwiększania efektywności produkcji energii elektrycznej. Nakłady inwestycyjne poniesione przez nas w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012, wyniosły 165.394 tys. PLN, natomiast w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, odpowiednio, 487.410 tys. PLN, 229.467 tys. PLN oraz 199.689 tys. PLN. Poziom nakładów inwestycyjnych miał istotny wpływ i według naszych oczekiwań będzie nadal miał istotny wpływ na wyniki naszej działalności operacyjnej, poziom naszego zadłużenia oraz nasze przepływy pieniężne. Opóźnienia w realizacji, zmiany naszego programu inwestycyjnego oraz przekroczenie budżetu mogą mieć poważny wpływ na nakłady inwestycyjne poniesione przez nas w przyszłości, a także na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju. Szczegółowe informacje na temat naszych nakładów inwestycyjnych w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku oraz bieżących i planowanych nakładów inwestycyjnych przedstawiono w punkcie „– Nakłady inwestycyjne” poniżej.

Kurs walutowy EUR/PLN

Kurs walutowy EUR/PLN ma istotny wpływ na wyniki naszej działalności. Podstawową przyczyną tej sytuacji jest fakt, że PLN jest naszą walutą sprawozdawczą, podczas gdy:

- znaczna część naszego zadłużenia (w tym w szczególności Kredyt Konsorcjalny) jest denominowana w EUR, i w konsekwencji, deprecjacja wartości PLN w stosunku do EUR ma negatywny wpływ na nasze wyniki, ponieważ zwiększa koszty finansowania w PLN związane z takim zadłużeniem – i odwrotnie – deprecjacja wartości EUR w stosunku do PLN ma pozytywny wpływ na nasze wyniki, ponieważ obniża koszty finansowania w PLN związane z takim zadłużeniem;

- nasz podmiot zależny objęty konsolidacją, PAK Serwis, ma swój oddział w Niemczech, gdzie prowadzi znaczną część swojej działalności (polegającej głównie na występowaniu w roli podwykonawcy w projektach budowlanych), a EUR jest walutą funkcjonalną niemieckiego oddziału tej spółki. Na dzień sporządzenia sprawozdania aktywa i zobowiązania oddziału są przeliczane na PLN po kursie wymiany obowiązującym na koniec roku, a jego sprawozdanie z całkowitych dochodów przelicza się po średnioważonym kursie wymiany za dany okres sprawozdawczy; oraz
- jak wskazano w punktach „– Uprawnienia do emisji CO₂” powyżej oraz „– Zamiana EUA na CER i ERU” poniżej, część naszych przychodów uzyskujemy z zamiany EUA na CER i ERU, każdorazowo dokonywanej w drodze sprzedaży EUA kontrahentowi i nabycia CER lub ERU od takiego kontrahenta. Ponieważ transakcje te denominowane są w EUR, fluktuacja wartości PLN w stosunku do EUR ma wpływ na przychody uzyskiwane przez nas z tego tytułu przeliczone na PLN.

Co do zasady nie korzystamy z instrumentów pochodnych do zabezpieczania się przed ryzykiem wahań kursowych, jednakże w przeszłości zawieraliśmy okazjonalnie kontrakty na opcje walutowe w związku z zaciąganiem przez nas kredytami. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka walutowego przedstawiono w punkcie „– Rodzajowa i ilościowa informacja o ryzykach rynkowych – Ryzyko Walutowe” poniżej oraz w Nocie 34.2 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz Nocie 27.2 do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej

Informacje o tendencjach

Wydobycie węgla brunatnego przez KWBA

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, wydobycie węgla brunatnego przez KWBA zmalało o 779.146 ton w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku (z 2.435.845 ton w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 1.656.699 ton w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku), co było przede wszystkim związane z możliwościami produkcyjnymi KWBA wynikającymi z ilości nadkładu usuwanego przez tę kopalnię w ostatnich latach. Zmniejszony poziom wydobycia węgla brunatnego przez KWBA skutkowało zmniejszeniem ilości wytworzonej przez nas na sprzedaż energii elektrycznej, która zmniejszyła się o 513.068 MWh, z 5.405.618 MWh w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 do 4.892.550 MWh w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Oczekujemy jednak, iż w ujęciu rocznym, w związku z uruchomieniem kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin, spadek ten zostanie w znacznej mierze skompensowany zwiększeniem ilości energii elektrycznej wytwarzanej z biomasy, w związku z czym, nasza produkcja energii elektrycznej będzie utrzymywać się na relatywnie stabilnym poziomie w horyzoncie krótkoterminowym, a wraz z oczekiwanym wzrostem wydobycia węgla brunatnego przez KWBA, w horyzoncie średnioterminowym, będzie ona wzrastać.

Poza tendencjami opisanymi powyżej oraz omówionymi, w odniesieniu do okresu 6 miesięcy zakończonego 30 czerwca 2012 roku, w punkcie „– Wyniki działalności – Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku” poniżej, w naszej ocenie, w okresie od 31 grudnia 2011 roku do daty niniejszego Prospektu, nie zaszły żadne istotne zmiany w tendencjach dotyczących naszej produkcji, sprzedaży oraz zapasów, a także ponoszonych przez nas kosztów oraz cen sprzedaży.

Znaczące zdarzenia po dacie bilansowej

Nabycie KWBA i KWBK

W celu zabezpieczenia nieprzerwanych dostaw węgla brunatnego do naszych elektrowni, w szczególności poprzez koordynację wydobycia węgla brunatnego z naszym zapotrzebowaniem na to paliwo, oraz w celu ograniczenia naszej zależności od zewnętrznych dostawców oraz zmniejszenia ekspozycji na wahania cen tego surowca, na podstawie zawartej przez ZE PAK ze Skarbem Państwa w dniu 28 maja 2012 roku umowy sprzedaży, nabyliśmy od Skarbu Państwa pakiet akcji stanowiących 85% kapitału zakładowego KWBA i KWBK. Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody Prezesa UOKiK, która została udzielona w dniu 16 lipca 2012 roku. Przeniesienie własności akcji nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku, po zapłaceniu przez ZE PAK łącznej ceny zakupu akcji (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne Umowy – Inne istotne umowy – Nabycie KWBA i KWBK”). Od daty przeniesienia własności akcji (kiedy to ZE PAK objął kontrolę nad KWBA oraz KWBK, obejmując jednocześnie kontrolę nad grupą kapitałową KWBK), KWBA oraz KWBK (jak też grupa kapitałowa KWBK) podlegają konsolidacji dla potrzeb sporządzania naszych skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

W Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma” przedstawiono Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma, które zostały przygotowane w celu zilustrowania wpływu, jakie objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca

2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, oraz na rachunek zysków i strat Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku.

Nabycie Elektrim-Volt S.A.

Jak opisano szerzej w Rozdziałach „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Transakcje handlowe Grupy z podmiotami powiązаныmi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.)–Nabycie Elektrim-Volt S.A.” oraz „Opis działalności – Sprzedaż – Sprzedaż energii elektrycznej – Informacje ogólne”, w dniu 1 października 2012 roku, nabyliśmy 2.950.000 akcji Elektrim-Volt S.A., reprezentujących 100% kapitału zakładowego Elektrim-Volt S.A., za łączną cenę wynoszącą 118,5 mln PLN, w wyniku czego nasza działalność została poszerzona o obszar obrotu energią elektryczną obejmujący pozyskiwanie i obsługę odbiorców końcowych oraz zawieranie innych transakcji zakupu i sprzedaży energii elektrycznej.

Między 30 czerwca 2012 roku a dniem niniejszego Prospektu, z wyjątkiem zdarzeń opisanych powyżej, nie miały miejsca żadne znaczące zmiany naszej sytuacji finansowej lub pozycji handlowej.

Omówienie głównych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz „marży zysku brutto”

W celu omówienia naszych wyników działalności, poniżej zdefiniowano i wyjaśniono główne pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat zawartego w Sprawozdaniach Finansowych oraz „marżę zysku brutto”.

Przychody z działalności operacyjnej

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży obejmują:

- przede wszystkim przychody ze sprzedaży energii elektrycznej (w tym energii elektrycznej wytwarzanej przez nas oraz energii elektrycznej zakupionej przez nas na rynku energii elektrycznej). Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej wytwarzanej przez nas obejmują również, w bardzo niewielkim zakresie, opłaty należne nam od PSE Operator z tytułu utrzymywania określonego poziomu rezerwy mocy wytwórczych (w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, opłaty te stanowiły, odpowiednio, 1,0%, 0,7% i 0,5% naszych przychodów ze sprzedaży);
- przychody z wygenerowania i sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii (zielonych i, w ograniczonym zakresie, czerwonych certyfikatów);
- przychody z umów o usługi budowlane, dotyczące głównie istniejących i nowych elektrowni w Niemczech i Polsce;
- rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II;
- przychody ze sprzedaży ciepła;
- przychody z zamiany EUA na CER lub ERU; oraz
- pozostałe przychody, w tym (a) przychody ze sprzedaży innych produktów i usług, takich jak usługi remontowe (obejmujące głównie usługi mechaniczne i spawalnicze, doraźne usługi budowlane oraz naprawy urządzeń elektrycznych), usługi magazynowe, usługi w zakresie najmu i dzierżawy, odprowadzania ścieków, usługi telefoniczne i informatyczne oraz szkoleniowe oraz (b) przychody ze sprzedaży innych towarów i surowców (obejmujące przede wszystkim uboczną sprzedaż złomu i części zamiennych).

Przychody ze sprzedaży są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że uzyskamy korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy oraz rabaty.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów są ujmowane jedynie wtedy, gdy oprócz powyższych warunków, nabywca przejął znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności, a kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody ze sprzedaży towarów i produktów obejmują również przychody ze sprzedaży świadectw pochodzenia.

Wartość świadectw pochodzenia przeznaczonych do sprzedaży ujmuje się w przychodach ze sprzedaży w momencie ich wygenerowania, czyli w momencie wytworzenia energii elektrycznej w OZE lub w wysokosprawnej kogeneracji, przy spełnieniu określonych odpowiednimi przepisami warunków uprawniających nas do otrzymania świadectw pochodzenia (z zastrzeżeniem, że ujęcie wartości świadectw pochodzenia przeznaczonych do sprzedaży w przychodach ze sprzedaży nie jest zależne od złożenia wniosku do Prezesa URE). W związku z tym w celu zapobieżenia zawyżaniu

zysku, w momencie sprzedaży świadectw pochodzenia koszty ich sprzedaży są wykazywane jako korekta przychodów ze sprzedaży.

W punkcie „– Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe – Ujmowanie przychodów” poniżej oraz w Nocie 10.22 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego znajduje się opis dodatkowych kryteriów, które muszą być spełnione przy ujmowaniu przychodów z określonych źródeł.

Podatek akcyzowy

Zgodnie z regulacjami w zakresie podatku akcyzowego, akcyza wykazana w naszym skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów dotyczy wyłącznie sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym. Dodatkowe informacje o podatku akcyzowym należnym od wyrobów energetycznych przedstawiono w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Inne regulacje – Ustawa o Akcyzie”.

Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody ze sprzedaży otrzymanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂, rozwiązanie rezerw (innych niż rezerwy dotyczące transakcji finansowych lub transakcji wpływających na koszty operacyjne), dotacje rządowe, otrzymane odszkodowania (inne niż rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II), zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz inne przychody niepochodzące bezpośrednio z naszej działalności podstawowej.

Koszty operacyjne

Koszt własny sprzedaży

Koszt własny sprzedaży obejmuje głównie koszty związane z wytworzeniem energii elektrycznej i ciepła (w tym głównie koszty materiałów (które w przeważającej mierze obejmują koszt węgla brunatnego), koszty świadczeń pracowniczych, odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz zapasów, każdorazowo dotyczące wytwarzania energii elektrycznej i ciepła) oraz koszty nabytej przez nas i odsprzedanej energii elektrycznej.

Koszt własny sprzedaży odzwierciedla koszty według rodzajów, w tym przede wszystkim koszt zużycia materiałów (który obejmuje głównie koszt zakupu węgla brunatnego), koszt świadczeń pracowniczych, amortyzację środków trwałych, każdorazowo dotyczącą wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, oraz koszt energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej. Ponadto koszt własny sprzedaży odzwierciedla zmiany stanu produktów oraz koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby, co wynika ze sposobu wykazywania przez nas kosztów w Sprawozdaniach Finansowych. W efekcie analiza kosztu własnego sprzedaży powinna opierać się na analizie indywidualnych pozycji kosztów rodzajowych.

Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży obejmują głównie opłaty przesyłowe płatne na rzecz PSE Operator oraz prowizje płatne na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej, które zależały głównie od przychodów uzyskanych przez nas ze sprzedaży zrealizowanej przez agenta sprzedaży oraz stawki procentowej prowizji należnej agentowi sprzedaży od takiego przychodu, która we wszystkich omawianych okresach była stała. W omawianych okresach, naszym wyłącznym agentem sprzedaży energii elektrycznej był Elektrim-Volt S.A. (zobacz Rozdział „Transakcje z podmiotami powiązanymi – Transakcje handlowe Grupy z podmiotami powiązanymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) – Transakcje z Elektrim-Volt S.A.”). Od 1 stycznia 2012 roku nie korzystamy z usług agenta sprzedaży energii elektrycznej.

Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu obejmują głównie koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty osobowe związane z działalnością naszych jednostek odpowiedzialnych za ogólny zarząd i administrację, sprzedaż, logistykę i usługi informatyczne, odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych (stanowiących głównie budynki administracyjne i sprzęt biurowy), wynagrodzenia zewnętrznych doradców oraz koszty reklamy i działalności sponsorskiej.

Pozostałe koszty operacyjne

Na pozostałe koszty operacyjne składają się wszystkie koszty, których nie można bezpośrednio przypisać do naszej działalności podstawowej (takie jak: utworzenie rezerw, koszty likwidacji i sprzedaży środków trwałych, odpisy aktualizujące wartość należności, wypłaty ekwiwalentów pieniężnych za energię elektryczną dla emerytów i rencistów (będących byłymi pracownikami) oraz darowizny na cele charytatywne).

Koszty według rodzajów

Koszty według rodzajów obejmują głównie:

- *zużycie materiałów*, które obejmuje głównie koszty paliw (przede wszystkim węgla brunatnego, ale również biomasy i w ograniczonym zakresie ciężkiego i lekkiego oleju opałowego) i sorbentu oraz innych materiałów, w tym materiałów wykorzystywanych do napraw, remontów, wymiany i konserwacji;
- *amortyzację*, głównie dotyczącą podstawowych składników majątku naszych jednostek wytwórczych, takich jak: kotły, transformatory czy turbozespoły;
- *odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych*, które przede wszystkim dotyczą aktywów, co do których Zarząd podjął decyzję, że nie będą one wykorzystywane w przyszłości lub których wartość użytkowa zmniejszyła się;
- *odpisy aktualizujące wartość zapasów*, które dotyczą głównie części zamiennych i innych zapasów, których zużycie nie jest planowane, a także innych wolnorotujących i nadmiernych zapasów;
- *wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu*, która obejmuje głównie koszt energii elektrycznej nabytej w celu jej odsprzedaży;
- *koszty świadczeń pracowniczych*, na które składają się głównie wynagrodzenia, premie i nagrody, świadczenia emerytalne, inne świadczenia z tytułu układów zbiorowych pracy oraz koszty ubezpieczenia społecznego oraz zmiany rezerw aktuarialnych dotyczących przyszłych zobowiązań wynikających z wyżej wymienionych świadczeń;
- *usługi obce*, które obejmują głównie koszty serwisu i remontów dotyczące jednostek i urządzeń wytwórczych oraz koszty związane z usługami transportowymi, informatycznymi i telekomunikacyjnymi, a także wynagrodzenia zewnętrznych doradców;
- *podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego*, które obejmują głównie opłaty z tytułu koncesji, opłaty za użytkowanie wieczyste gruntów, opłaty środowiskowe (w tym głównie opłaty dotyczące przemysłowej emisji zanieczyszczeń (z uwzględnieniem CO₂, SO₂ i NO_x) oraz usuwania odpadów przemysłowych) i podatek od nieruchomości; oraz
- *pozostałe koszty rodzajowe*, które obejmują koszty ubezpieczeń majątkowych i na wypadek przerwy w działalności (ang. *business interruption insurance*), prowizje (inne niż prowizje pośrednika dystrybucyjnego) oraz koszty reklamy i działalności sponsorskiej.

Marża zysku brutto

Marża zysku brutto nie stanowi pozycji Sprawozdań Finansowych. W omówieniu przedstawionym poniżej odwołujemy się do marży zysku brutto, ponieważ jesteśmy przekonani, że jest ona użyteczną miarą rentowności. W tym celu definiujemy i obliczamy „marżę zysku brutto” jako procentowy udział zysku brutto ze sprzedaży w przychodach ze sprzedaży.

Przychody finansowe

Przychody finansowe obejmują głównie odsetki od depozytów bankowych, wycenę opcji walutowych (w tym odwrócenie strat z lat ubiegłych), dywidendy, dodatnie różnice kursowe dotyczące kredytów i pożyczek oraz działalności handlowej, a także wycenę instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych kredytów i pożyczek.

Koszty finansowe

Koszty finansowe obejmują głównie odsetki od kredytów i pożyczek, wycenę i realizację pochodnych instrumentów finansowych, ujemne różnice kursowe dotyczące kredytów i pożyczek oraz działalności w zakresie obrotu, utratę wartości inwestycji i dyskonto zobowiązań o zapadalności dłuższej od typowej dla zwykłego cyklu operacyjnego w naszej działalności podstawowej.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego i podatku odroczonego. Podatek bieżący stanowi zobowiązanie podatkowe z tytułu zysku za dany rok obrotowy oraz korekty podatku dochodowego za lata ubiegłe. Podatek odroczonego oblicza się na podstawie różnic przejściowych między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością księgową (bilansową).

Wyniki działalności

Wybrane informacje finansowe ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane informacje finansowe ze skonsolidowanych rachunków zysków i strat zawartych w Sprawozdaniach Finansowych oraz EBITDA za okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku oraz za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 9: Wybrane informacje finansowe ze skonsolidowanych rachunków zysków i strat zawartych w Sprawozdaniach Finansowych oraz EBITDA

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca		Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
	(tys. PLN, o ile nie zaznaczono inaczej)				
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	1.275.652	1.395.236	2.689.836	2.447.821	2.732.802
% przychodów ze sprzedaży	100,0	100,0	100,0	100,0	101,3
Akcyza	(421)	(348)	(761)	(685)	(34.671)
% przychodów ze sprzedaży	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(1,3)
Przychody ze sprzedaży	1.275.231	1.394.888	2.689.075	2.447.136	2.698.131
Koszt własny sprzedaży	(996.481)	(1.048.314)	(2.122.719)	(1.927.788)	(1.776.658)
% przychodów ze sprzedaży	(78,1)	(75,2)	(78,9)	(78,8)	(65,8)
Zysk(strata) brutto ze sprzedaży	278.750	346.574	566.356	519.348	921.473
% przychodów ze sprzedaży	21,9	24,8	21,1	21,2	34,2
Pozostałe przychody operacyjne	2.257	2.081	10.856	85.185	178.830
% przychodów ze sprzedaży	0,2	0,1	0,4	3,5	6,6
Koszty sprzedaży	(2.058)	(10.185)	(20.218)	(18.825)	(19.846)
% przychodów ze sprzedaży	(0,2)	(0,7)	(0,8)	(0,8)	(0,7)
Koszty ogólnego zarządu	(38.485)	(36.447)	(79.254)	(74.938)	(70.576)
% przychodów ze sprzedaży	(3,0)	(2,6)	(2,9)	(3,1)	(2,6)
Pozostałe koszty operacyjne	(4.249)	(3.563)	(9.223)	(14.513)	(10.259)
% przychodów ze sprzedaży	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,6)	(0,4)
Przychody finansowe	44.768	43.939	59.049	57.678	32.921
% przychodów ze sprzedaży	(3,5)	(3,2)	2,2	2,4	1,2
Koszty finansowe	(16.165)	(38.524)	(135.550)	(149.044)	(140.166)
% przychodów ze sprzedaży	(1,3)	(2,8)	(5,0)	(6,1)	(5,2)
Zysk(strata) brutto	264.818	303.875	392.016	404.891	892.377
Podatek dochodowy	(50.387)	(55.220)	(75.048)	(70.066)	(204.927)
Zysk(strata) netto z działalności kontynuowanej....	214.431	248.655	316.968	334.825	687.450
% przychodów ze sprzedaży	16,8	17,8	11,8	13,7	25,5
Działalność zaniechana.....	-	-	-	-	-
Zysk(strata) za okres/rok obrotowy z działalności zaniechanej.....	-	-	-	-	-
Zysk(strata) netto za okres/rok obrotowy	214.431	248.655	316.968	334.825	687.450
% przychodów ze sprzedaży	16,8	17,8	11,8	13,7	25,5
Zysk(strata) netto przypadająca akcjonariuszom większościowym	214.417	248.647	316.945	334.813	687.433
Zysk(strata) netto przypadająca akcjonariuszom niekontrolującym.....	14	8	23	12	17
EBITDA ⁽¹⁾	359.706	434.521	769.367	763.815	1.267.297
% przychodów ze sprzedaży	28,2	31,2	28,6	31,2	47,0

⁽¹⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczonej jako zysk/(strata) netto za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy (obciążenie podatkowe), (ii) przychody finansowe oraz (iii) koszty finansowe)

skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat) oraz odpisy aktualizujące wartość środków trwałych, aktywów niematerialnych oraz aktywów górniczych. W ocenie Spółki, EBITDA dostarcza dodatkowych użytecznych informacji na potrzeby pomiaru wyników operacyjnych Grupy. EBITDA nie jest jednak zdefiniowana przez MSSF i nie należy jej traktować jako alternatywy dla przewidzianych w MSSF kategorii zysku/(straty), jako miary wyniku operacyjnego ani jako miary przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej zgodnej z MSSF lub jako miary płynności. Ponadto EBITDA nie ma jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza ją Spółka. W efekcie EBITDA przedstawiona w niniejszym Rozdziale, jako taka, nie stanowi podstawy dla porównania z EBITDA wykazywaną przez inne spółki. W związku z tym nie należy stosować EBITDA do analizy wyników działalności Grupy w porównaniu z innymi spółkami w oderwaniu od, lub zamiast, miar zgodnych z MSSF oraz informacji zawartych w Sprawozdaniach Finansowych. EBITDA przedstawiona w niniejszym Rozdziale nie pochodzi ze Sprawozdań Finansowych. Zobacz Rozdział „Istotne Informacje – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (*Generally Accepted Accounting Principles*)) – EBITDA – Uzgodnienie zysku/(straty) netto za okres/rok obrotowy i EBITDA”, gdzie przedstawiono uzgodnienie zysku/(straty) netto za okres/rok obrotowy i EBITDA.

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla okresów 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla lat zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, Emitent (dane niezbadane)

Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku

Przychody ze sprzedaży

W tabeli poniżej przedstawiono nasze przychody ze sprzedaży w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku.

Tabela 10: Nasze przychody ze sprzedaży w okresach 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca	
	2012	2011
	(tys. PLN, o ile nie zaznaczono inaczej)	
Rodzaj przychodów ze sprzedaży		
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej.....	995.082	1.099.655
% przychodów ze sprzedaży.....	78,0	78,8
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu	92.151	115.585
% przychodów ze sprzedaży.....	7,2	8,3
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	51.461	52.283
% przychodów ze sprzedaży.....	4,0	3,7
Przychody z umów o usługi budowlane	45.676	44.359
% przychodów ze sprzedaży.....	3,6	3,2
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT.....	37.030	37.210
% przychodów ze sprzedaży.....	2,9	2,7
Przychody ze sprzedaży energii cieplnej	28.678	26.943
% przychodów ze sprzedaży.....	2,2	1,9
Zamiana EUA na CER.....	14.819	8.754
% przychodów ze sprzedaży.....	1,2	0,6
Pozostałe przychody ze sprzedaży ⁽¹⁾	10.755	10.447
% przychodów ze sprzedaży.....	0,8	0,7
Akcyza	(421)	(348)
% przychodów ze sprzedaży.....	(0,0)	(0,0)
Przychody ze sprzedaży	1.275.231	1.394.888

⁽¹⁾ Pozostałe przychody ze sprzedaży obejmują przychody ze sprzedaży innych produktów i usług, przychody ze sprzedaży towarów i materiałów oraz przychody ze sprzedaży usług serwisowych.

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe (dane niezbadane); *Emitent (dane niezbadane)

Nasze przychody ze sprzedaży spadły o 119.657 tys. PLN, czyli o 8,6%, z 1.394.888 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 1.275.231 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał głównie z czynników omówionych poniżej w odniesieniu do kluczowych składników przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej (z uwzględnieniem wynagrodzenia należnego nam od PSE Operator za utrzymywanie rezerwy mocy wytwórczych na określonym poziomie) osiągnęliśmy odpowiednio, 78,0% i 78,8% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej spadły o 104.573 tys. PLN, czyli o 9,5%, z 1.099.655 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 995.082 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższej produkcji energii elektrycznej (która zmniejszyła się o 9,5% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku). Niższa produkcja energii elektrycznej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku była głównie efektem mniejszej ilości węgla brunatnego dostarczonego nam przez KWBA, co było spowodowane zmniejszonym wydobyciem węgla brunatnego przez tę kopalnię w tym okresie. W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, wydobycie węgla brunatnego przez KWBA zmalało o 779.146 ton w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku (z 2.435.845 ton w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 1.656.699 ton w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku), co było przede wszystkim związane z możliwościami produkcyjnymi KWBA wynikającymi z ilości nadkładu usuwanego przez tę kopalnię w ostatnich latach (porównaj punkt „– Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej – Informacje o tendencjach – Wydobycie węgla brunatnego przez KWBA” powyżej).

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu osiągnęliśmy, odpowiednio, 7,2% i 8,3% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu spadły o 23.434 tys. PLN, czyli 20,3%, z 115.585 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 92.151 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszonego wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom (o 22,2% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku), co było przede wszystkim spowodowane mniejszą ilością awaryjnych odstawień naszych jednostek wytwórczych w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku (w związku z czym, w tym okresie byliśmy zmuszeni do uzupełnienia własnej produkcji energii elektrycznej w mniejszym zakresie).

Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii

Przychody z tytułu wygenerowania i sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii były stosunkowo stabilne w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku i wyniosły, odpowiednio, 51.461 tys. PLN i 52.283 tys. PLN, co stanowiło, odpowiednio, 4,0% i 3,7% naszych przychodów ze sprzedaży. Większość z tych przychodów pochodziła z wygenerowania i sprzedaży zielonych certyfikatów (w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku przychody z tytułu wygenerowania i sprzedaży czerwonych certyfikatów stanowiły, odpowiednio, 0,1% i 0,2% naszych przychodów ze sprzedaży).

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę wygenerowanych przez nas zielonych certyfikatów oraz średnie zrealizowane ceny sprzedaży zielonych certyfikatów we wskazanych okresach, a także porównanie tych cen ze średnimi cenami rynkowymi w tych okresach.

Tabela 11: Liczba wygenerowanych zielonych certyfikatów oraz średnia cena zielonych certyfikatów

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca	
	2012	2011
Liczba wygenerowanych zielonych certyfikatów ^{(1)*}	186.990	172.379
Średnia zrealizowana cena sprzedaży zielonych certyfikatów (w PLN na 1.000 certyfikatów) [*]	280,50	280,28
Średnia rynkowa cena zielonych certyfikatów (w PLN na 1.000 certyfikatów) ^{**}	277,55	280,08

⁽¹⁾ Obliczona na podstawie naszej produkcji brutto energii elektrycznej z biomasy pomniejszonej o zielone certyfikaty objęte wymogiem przedstawienia do umorzenia z tytułu energii elektrycznej dostarczanej odbiorcom końcowym. Pod warunkiem spełnienia obowiązujących wymogów regulacyjnych jedna MWh energii elektrycznej brutto pochodzącej z biomasy uprawnia nas do 1.000 zielonych certyfikatów.

Źródło: ^{*}Emitent; ^{**}Emitent na podstawie danych TGE (odnośnie zielonych certyfikatów dotyczących okresów wytwórczych rozpoczynających się po 1 marca 2009 roku) (obliczone przez Emitenta jako iloraz całkowitej wartości zielonych certyfikatów i liczby zielonych certyfikatów, które były przedmiotem obrotu w ramach wszystkich transakcji zawartych na TGE w danym okresie)

Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT

Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT były stosunkowo stabilne w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku i wyniosły, odpowiednio, 37.030 tys. PLN i 37.210 tys. PLN, co stanowiło, odpowiednio, 2,9% i 2,7% naszych przychodów ze sprzedaży. (Porównaj punkt „– Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności – Rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II” powyżej).

Przychody z umów o usługi budowlane

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku przychody z umów o usługi budowlane stanowiły, odpowiednio, 3,6% i 3,2% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody z umów o usługi budowlane wzrosły o 1.317 tys. PLN, czyli o 3,0%, z 44.359 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 45.676 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia łącznej wartości umów o usługi budowlane, co było w szczególności związane z umowami o usługi budowlane realizowanymi przez PAK Serwis w Polsce (prace montażowe i demontażowe w Elektrowni Bełchatów oraz modernizacja komory paleniskowej kotła bloku nr 5 w Elektrowni Pątnów I, gdzie PAK Serwis pełnił funkcję podwykonawcy wykonawcy zewnętrznego) i umowami o usługi budowlane realizowanymi za pośrednictwem niemieckiego oddziału PAK Serwis oraz umowami o usługi budowlane realizowanymi przez EL PAK, jako podwykonawcę wykonawcy zewnętrznego, przy budowie kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin.

Przychody ze sprzedaży energii cieplnej

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku przychody ze sprzedaży energii cieplnej stanowiły, odpowiednio, 2,2% i 1,9% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży energii cieplnej wzrosły o 1.735 tys. PLN, czyli o 6,4%, z 26.943 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 28.678 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wielkości sprzedaży energii cieplnej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (o 3,0% w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku), głównie na skutek niższych średnich temperatur w Koninie w miesiącach zimowych 2012 roku w stosunku do tych, jakie występowały tam w roku 2011) oraz wyższych cen energii cieplnej zatwierdzonych przez Prezesa URE (które średnio wzrosły o 3,3% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku).

Zamiana EUA na CER i ERU

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 przychody z zamiany EUA na CER i ERU stanowiły, odpowiednio, 1,2% i 0,6% naszych przychodów ze sprzedaży. Przychody z zamiany EUA na CER i ERU (każdorazowo dokonywanej w drodze sprzedaży EUA kontrahentowi i nabycia CER lub ERU od takiego kontrahenta) wzrosły o 6.065 tys. PLN, czyli o 69,3%, z 8.754 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 14.819 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z większej ilości wymienionych EUA na CER i/lub ERU (o 467.915 ton, z 598.142 ton w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 do 1.066.057 ton okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012).

Pozostałe przychody ze sprzedaży

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku nasze przychody ze sprzedaży inne niż opisane powyżej pozostały stosunkowo stabilne i stanowiły nie więcej niż 1,0% naszych przychodów ze sprzedaży.

Akcyza

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku nasze zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego wyniosły, odpowiednio, 421 tys. PLN i 348 tys. PLN.

Obowiązująca stawka akcyzy w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku była stała i wyniosła 20 PLN za 1 MWh.

Koszt własny sprzedaży/Koszty według rodzajów

W tabeli poniżej przedstawiono uzgodnienie kosztów według rodzajów z kosztem własnym sprzedaży we wskazanych okresach.

Tabela 12: Uzgodnienie kosztów według rodzajów z kosztem własnym sprzedaży

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca	
	2012	2011
	(tys. PLN, o ile nie zaznaczono inaczej)	
Zużycie materiałów	563.259	591.434
Amortyzacja	123.491	136.061
Koszty świadczeń pracowniczych.....	137.486	142.804
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	82.194	115.049
Usługi obce	70.937	54.770
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego	45 473	47.170
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych.....	–	–
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	7.227	–
Pozostałe koszty rodzajowe	13.492	19.436
Koszty według rodzajów ogółem	1.043.559	1.106.724
<i>Skorygowane o</i>		
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	2.058	10.185
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu.....	38.485	36.447
Zmiana stanu produktów	6.347	11.455
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	188	323
Koszt własny sprzedaży.....	996.481	1.048.314

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe (dane niezbadane)

Zużycie materiałów

Koszt zużycia materiałów zmniejszył się o 28.175 tys. PLN, czyli o 4,8%, z 591.434 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 563.259 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z mniejszej ilości węgla brunatnego dostarczonego nam przez KWBA, co spowodowane było zmniejszonym wydobyciem węgla brunatnego przez tę kopalnię w tym okresie, co było przede wszystkim związane z możliwościami produkcyjnymi KWBA wynikającymi z ilości nadkładu usuwanego przez tę kopalnię w ostatnich latach (zobacz punkt „– Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej – Informacje o tendencjach – Wydobycie węgla brunatnego przez KWBA” powyżej). Jako procent przychodów ze sprzedaży koszt zużycia materiałów zwiększył się z 42,4% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 44,2% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych średnich cen biomasy rolnej i leśnej (które wzrosły, odpowiednio, o 12,9% i 9,8% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku) oraz wyższej średniej ceny oleju opałowego (która wzrosła o 39,6% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku).

Amortyzacja

Amortyzacja zmniejszyła się o 12.570 tys. PLN, czyli o 9,2%, z 136.061 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 123.491 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmiany okresu amortyzacji i wartości skapitalizowanego remontu średniego bloku o mocy 464 MWe w Elektrowni Pątnów II oraz wydłużenia okresów użytkowania wybranych rzeczowych aktywów trwałych. Jako procent przychodów ze sprzedaży amortyzacja wyniosła, odpowiednio, 9,7% i 9,8% w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku.

Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych zmniejszyły się o 5.318 tys. PLN, czyli o 3,7%, z 142.804 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 137.486 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze spadku premii wypłaconych Zarządowi oraz osobom zarządzającym wyższego szczebla, jak też zmniejszeniem się składu osobowego Zarządu oraz zarządów spółek należących do Grupy. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty świadczeń pracowniczych zwiększyły się z 10,2% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 10,8% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu

Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu spadła o 32.855 tys. PLN, czyli o 28,6%, z 115.049 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 82.194 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia się wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom (o 22,2% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku) oraz spadkiem średniej ceny energii elektrycznej nabytej przez nas w celu jej odsprzedania (o 8,3% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku). Jako procent przychodów ze sprzedaży, wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu spadła z 8,2% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 6,4% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Usługi obce

Koszty usług obcych wzrosły o 16.167 tys. PLN, czyli o 29,5%, z 54.770 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 70.937 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 7.581 tys. PLN kosztów podwykonawców Energoinwest w związku z realizowanymi umowami o usługi budowlane, wyższych o 3.361 tys. PLN kosztów usług obcych świadczonych przez podmioty zewnętrzne w związku z remontami bloków energetycznych oraz wykazania wyższych o 5.213 tys. PLN kosztów transportu (głównie w związku ze zmianą sposobu rozliczania kosztów transportu sorbentu). Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty usług obcych wzrosły z 3,9% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 5,6% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego

Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego zmniejszyły się o 1.697 tys. PLN, czyli o 3,6%, z 47.170 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 45.473 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższego o 1.276 tys. PLN podatku od nieruchomości oraz ze zmniejszenia się o 692 tys. PLN opłat środowiskowych (głównie opłat z tytułu przemysłowej emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂, SO₂ i NO_x) i usuwania odpadów przemysłowych) w efekcie spadku produkcji energii elektrycznej. Jako procent przychodów ze sprzedaży podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego zwiększyły się z 3,4% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 3,6% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, odpisy aktualizujące wartość zapasów wyniosły 7.227 tys. PLN i dotyczyły aktualizacji wartości posiadanych przez nas zielonych certyfikatów do możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku, nie dokonaliśmy żadnych odpisów aktualizujących wartość zapasów.

Pozostałe koszty rodzajowe

Pozostałe koszty rodzajowe zmniejszyły się o 5.994 tys. PLN, czyli o 30,6%, z 19.436 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 13.492 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten spowodowany był przede wszystkim wygaśnięciem, w dniu 31 grudnia 2011 roku, umowy agencyjnej z Elektrim-Volt S.A. i faktem, że od 1 stycznia 2012 roku nie korzystamy z usług agenta sprzedaży (w związku z czym w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku nie ponieśliśmy kosztów związanych z prowizją na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej, która w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 wyniosła 7.029 tys. PLN), co zostało częściowo skompensowane wzrostem o 2.038 tys. PLN wydatków na reklamę i działalność sponsorską, przede wszystkim w związku z zawarciem w dniu 17 sierpnia 2011 roku umowy sponsoringu z Wrocławskim Klubem Sportowym „Śląsk Wrocław” S.A. Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty rodzajowe zmniejszyły się z 1,4% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 1,1% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży

Nasz zysk brutto ze sprzedaży zmniejszył się o 67.824 tys. PLN, czyli o 19,6%, z 346.574 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 278.750 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Nasza marża zysku brutto zmniejszyła się z 24,8% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 21,9% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne były stosunkowo stabilne w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku i wyniosły, odpowiednio, 2.257 tys. PLN i 2.081 tys. PLN.

Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży zmniejszyły się o 8.127 tys. PLN, czyli o 79,8%, z 10.185 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 2.058 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten spowodowany był przede wszystkim wygaśnięciem, w dniu 31 grudnia 2011 roku, umowy agencyjnej z Elektrim-Volt S.A. i faktem, iż od 1 stycznia 2012 roku nie korzystamy z usług agenta sprzedaży, w związku z czym w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku nie ponieśliśmy kosztów związanych z prowizją na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej, która w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 wyniosła 7.029 tys. PLN. Jako procent przychodów ze sprzedaży, koszty sprzedaży zmniejszyły się z 0,7% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 0,2% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu zwiększyły się o 2.038 tys. PLN, czyli o 5,6%, z 36.447 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 38.485 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z poniesienia w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku kosztów wynagrodzeń zewnętrznych doradców w związku z transakcją nabycia KWBA i KWBK oraz zwiększeniem wydatków na reklamę i działalność sponsorską (przede wszystkim w związku z zawarciem w dniu 17 sierpnia 2011 roku umowy sponsoringu z Wrocławskim Klubem Sportowym „Śląsk Wrocław” S.A.), co zostało częściowo skompensowane spadkiem premii wypłaconych Zarządowi oraz osobom zarządzającym wyższego szczebla, jak też zmniejszeniem się składu osobowego Zarządu oraz zarządów spółek należących do Grupy. Jako procent przychodów ze sprzedaży, koszty ogólnego zarządu zwiększyły się z 2,6% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 3,0% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne zwiększyły się o 686 tys. PLN, z 3.563 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 4.249 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży, pozostałe koszty operacyjne nie zmieniły się i pozostawały na poziomie 0,3% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku oraz 30 czerwca 2012 roku.

Przychody finansowe

Przychody finansowe były stosunkowo stabilne w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku i wyniosły, odpowiednio, 44.768 tys. PLN i 43.939 tys. PLN, niemniej jednak zmianie uległa ich struktura.

W tabeli poniżej przedstawiono nasze przychody finansowe w okresach 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku.

Tabela 13: Przychody finansowe w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku.

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca	
	2012	2011
	(tys. PLN)	
Przychody z tytułu odsetek	13.386	8.508
Wycena wbudowanych opcji (PAI Media)	–	23.089
Dodatnie różnice kursowe	10.680	10.390
Wycena instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych (SWAP)	–	1.950
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych	20.649	–
Inne	53	2
Przychody finansowe ogółem	44.768	43.939

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku Grupa dokonała spłaty Pożyczki PAI Media, w związku z czym rozliczeniu uległa wbudowana w pożyczkę opcja walutowa. Odwrócenie wyceny wbudowanej opcji walutowej w kwocie 23.089 tys. PLN zostało zaprezentowane w przychodach finansowych.

Wynik na sprzedaży aktywów finansowych w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku związany był głównie ze sprzedażą akcji Towarowej Giełdy Energii S.A. (zobacz Rozdział „Transakcje z podmiotami powiązanymi – Transakcje ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa”).

Wzrost przychodów z tytułu odsetek w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku (o 4.878 tys. PLN), spowodowany był przede wszystkim wyższymi odsetkami od lokat terminowych.

Ponadto w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku, przychody finansowe obejmowały także kwotę 1.950 tys. PLN rozpoznaną w związku z realizacją instrumentów pochodnych związanych ze splanowanym w 2011 roku Pierwotnym Kredytem Konsorcjalnym.

Koszty finansowe

Koszty finansowe zmniejszyły się o 22.359 tys. PLN, czyli o 58,0%, z 38.524 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 16.165 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał głównie z niższych odsetek od kredytów i pożyczek (o 17.268 tys. PLN z 26.593 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 9.325 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku), co spowodowane było głównie brakiem odsetek od Pożyczki PAI Media oraz Pożyczki Elektrim w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku, które zostały splanowane w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku odsetki te wyniosły razem 4.545 tys. PLN), oraz niższych odsetek od Pożyczki NFOŚiGW (o 754 tys. PLN), jak też zwiększeniem się odsetek od kredytów i pożyczek kapitalizowanych w wartości aktywów trwałych (o 13.414 tys. PLN), co zostało częściowo skompensowane wzrostem odsetek od Kredytu Konsorcjalnego (o 1.887 tys. PLN). Ponadto na spadek kosztów finansowych wpłynął spadek ujemnych różnic kursowych związanych głównie z Kredytem Konsorcjalnym (o 7.120 tys. PLN, z 7.956 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku do 767 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku). Spadek kosztów finansowych w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku, został częściowo skompensowany zwiększeniem się o 2.998 tys. PLN kosztów finansowych związanych z wyceną i realizacją pochodnych instrumentów finansowych, związanych z Kredytem Konsorcjalnym.

W tabeli poniżej przedstawiono nasze koszty finansowe w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku.

Tabela 14: Koszty finansowe w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca	
	2012	2011
	(tys. PLN)	
Odsetki	9.325	26.593
Wycena i realizacja pochodnych instrumentów finansowych.....	4.586	1.588
Dyskonto rezerwy na likwidację bloków energetycznych.....	651	614
Ujemne różnice kursowe	836	7.956
Inne.....	767	1.773
Koszty finansowe ogółem	16.165	38.524

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

Zysk(strata) brutto

W wyniku opisanych wyżej czynników nasz zysk brutto zmniejszył się o 39.057 tys. PLN, czyli o 12,9%, z 303.875 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 264.818 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy zmniejszył się o 4.833 tys. PLN, czyli o 8,8%, z 55.220 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 50.387 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał głównie ze zmniejszenia się obciążenia z tytułu odroczonego podatku dochodowego o 9.731 tys. PLN w związku z rozliczeniem straty podatkowej z lat ubiegłych, która stanowiła podstawę aktywa z tytułu podatku odroczonego na dzień 31 grudnia 2011 roku, co zostało częściowo skompensowane wzrostem obciążenia z tytułu bieżącego podatku dochodowego o 6.386 tys. PLN, w związku z większymi przychodami do opodatkowania związanymi ze szczególnym momentem rozpoznania dla celów podatkowych przychodu z tytułu zamiany EUA na CER i ERU. Wzrost obciążenia z tytułu bieżącego podatku dochodowego w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku został z kolei

częściowo skompensowany korektą bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych (w wysokości 1.556 tys. PLN) w związku z otrzymaniem pozytywnej interpretacji podatkowej dotyczącej kosztu uzyskania przychodu w 2005 roku.

Zysk netto za okres

Z powodów omówionych powyżej nasz zysk netto za okres zmniejszył się o 34.224 tys. PLN, czyli o 13,8%, z 248.655 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 214.431 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku.

EBITDA

EBITDA zmniejszyła się o 74.815 tys. PLN, czyli o 17,2%, z 434.521 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 359.706 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej, które zmniejszyły się o 104.573 tys. PLN, czyli o 9,5%, z 1.099.655 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 995.082 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim na skutek niższej produkcji energii elektrycznej, która zmniejszyła się o 9,5% w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 w porównaniu z okresem 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku, głównie z powodu mniejszej ilości węgla brunatnego dostarczonego nam przez KWBA w związku ze zmniejszonym wydobyciem węgla brunatnego przez tę kopalnię w tym okresie), niższych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu, które spadły o 23.434 tys. PLN, czyli 20,3%, z 115.585 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 92.151 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim na skutek zmniejszenia się o 22,2% wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom) oraz wyższych kosztów usług obcych, które wzrosły o 16.167 tys. PLN, czyli o 29,5%, z 54.770 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 70.937 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, co zostało częściowo skompensowane niższą wartością sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu, która spadła o 32.855 tys. PLN, czyli o 28,6%, z 115.049 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 82.194 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim na skutek zmniejszenia się o 22,2% wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom oraz spadkiem o 8,3% średniej ceny energii elektrycznej nabytej przez nas w celu jej odsprzedania), niższym kosztem zużycia materiałów, który zmniejszył się o 28.175 tys. PLN, czyli o 4,8%, z 591.434 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 563.259 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (głównie z powodu mniejszej ilości węgla brunatnego dostarczonego nam przez KWBA w związku ze zmniejszonym wydobyciem węgla brunatnego przez tę kopalnię w tym okresie) oraz wyższymi przychodami z zamiany EUA na CER i ERU, które wzrosły o 6.065 tys. PLN, czyli o 69,3%, z 8.754 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku do 14.819 tys. PLN w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku (przede wszystkim na skutek większej ilości wymienionych EUA na CER i/lub ERU).

Rok zakończony 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku oraz rok zakończony 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku

Przychody ze sprzedaży

W tabeli poniżej przedstawiono nasze przychody ze sprzedaży za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 15: Przychody ze sprzedaży

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011	2010	2009
	(tys. PLN)		
Rodzaj przychodów ze sprzedaży			
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej.....	2.028.759	1.900.500	2.179.133
% przychodów ze sprzedaży.....	75,4	77,7	80,8
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu	233.866	144.001	137.402
% przychodów ze sprzedaży.....	8,7	5,9	5,1
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	121.407	142.246	126.826
% przychodów ze sprzedaży.....	4,5	5,8	4,7
Przychody z umów o usługi budowlane	102.138	64.187	59.513
% przychodów ze sprzedaży.....	3,8	2,6	2,2
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT.....	98.331	102.132	155.801
% przychodów ze sprzedaży.....	3,7	4,2	5,8
Przychody ze sprzedaży energii cieplnej	49.787	51.952	46.576
% przychodów ze sprzedaży.....	1,9	2,1	1,7
Zamiana EUA na CER.....	30.056	22.442	–
% przychodów ze sprzedaży.....	1,1	0,9	–
Pozostałe przychody ze sprzedaży ⁽¹⁾	25.492	20.361	27.551
% przychodów ze sprzedaży.....	0,9	0,8	1,0
Akcyza	(761)	(685)	(34.671)
% przychodów ze sprzedaży.....	(0,0)	(0,0)	(1,3)
Przychody ze sprzedaży	2.689.075	2.447.136	2.698.131

⁽¹⁾ Pozostałe przychody ze sprzedaży obejmują przychody ze sprzedaży innych produktów i usług, przychody ze sprzedaży towarów i materiałów oraz przychody ze sprzedaży usług serwisowych.

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; *Emitent (dane niezbadane)

Nasze przychody ze sprzedaży w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosły, odpowiednio, 2.689.075 tys. PLN, 2.447.136 tys. PLN i 2.698.131 tys. PLN. Wzrost przychodów ze sprzedaży o 241.939 tys. PLN, czyli o 9,9%, w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku oraz spadek przychodów ze sprzedaży o 250.995 tys. PLN, czyli o 9,3%, w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku, wynikały głównie z czynników omówionych poniżej w odniesieniu do kluczowych składników przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej osiągnęliśmy, odpowiednio, 75,4%, 77,7% i 80,8% naszych przychodów ze sprzedaży (z uwzględnieniem wynagrodzenia należnego nam od PSE Operator za utrzymywanie rezerwy mocy wytwórczych na określonym poziomie).

Przychody ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej wzrosły o 128.259 tys. PLN, czyli o 6,7%, z 1.900.500 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 2.028.759 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej (które średnio wzrosły o 4,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku) oraz wyższej produkcji energii elektrycznej (która wzrosła o 1,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku). Wzrost naszych średnich zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku był zasadniczo zgodny z 4,4% wzrostem średnich cen energii elektrycznej na polskim rynku energetycznym i wynikał przede wszystkim z ogólnej sytuacji gospodarczej w Polsce. Niższa produkcja energii elektrycznej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku była głównie następstwem awarii wentylatora instalacji odsiarczania w Elektrowni Pątnów I, która doprowadziła do spadku produkcji energii

elektrycznej w tej jednostce w tymże roku. Wzrost produkcji energii elektrycznej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku spowodowany zakończeniem remontów w Elektrowni Pątnów I został częściowo skompensowany przejściowymi awaryjnymi wyłączeniami jednostek wytwórczych w Elektrowni Pątnów I (spowodowanymi przez niezadawalającą jakość węgla brunatnego dostarczonego do Elektrowni Pątnów I), planowanym 40-dniowym remontem w Elektrowni Pątnów II oraz obniżoną produkcją energii pochodzącej z mieszanki biomasy w Elektrowni Konin (zobacz punkt „– Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii” poniżej).

Przychody ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej spadły o 278.633 tys. PLN, czyli o 12,8%, z 2.179.133 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 1.900.500 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej (które spadły średnio o 8,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku) oraz niższej produkcji energii elektrycznej (która spadła o 5,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku). Spadek naszych średnich zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej był większy niż 2,5% spadek średnich cen energii elektrycznej na polskim rynku energetycznym, głównie z uwagi na fakt, że w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku nasze średnie zrealizowane ceny sprzedaży energii elektrycznej były znacznie wyższe niż średnie ceny rynkowe w Polsce. Było to przede wszystkim następstwem sprzedaży przez nas w 2009 roku części energii elektrycznej po cenach uzgodnionych w ramach wielu umów sprzedaży energii elektrycznej w drugim kwartale 2008 roku, czyli w okresie poprzedzającym obniżenie średnich cen rynkowych energii elektrycznej w związku ze spowolnieniem gospodarczym w Polsce odnotowanym pod koniec 2008 roku. Niższa produkcja energii elektrycznej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku wynikała głównie z przyczyn omówionych powyżej.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu osiągnęliśmy, odpowiednio, 8,7%, 5,9% i 5,1% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu wzrosły o 89.865 tys. PLN, czyli 62,4%, z 144.001 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 233.866 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom (o 53,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku). W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, pomimo, że łączna produkcja energii elektrycznej była wyższa niż w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, była ona niższa od zakładanego poziomu produkcji energii elektrycznej, przede wszystkim z uwagi na spadek produkcji energii elektrycznej w Elektrowni Pątnów I (który wynikał głównie z przejściowych awaryjnych wyłączeń jednostek wytwórczych w Elektrowni Pątnów I z uwagi na niezadawalającą jakość węgla brunatnego dostarczonego do Elektrowni Pątnów I). W efekcie, w celu wywiązania się z naszych zobowiązań umownych wynikających z umów dwustronnych, które zawieraliśmy, opierając się na planowanym poziomie produkcji energii elektrycznej, musieliśmy zakupić dodatkową ilość energii elektrycznej na rynku energii elektrycznej dla uzupełnienia naszej produkcji. Wzrost przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu był również wynikiem konieczności uzupełnienia poziomu naszej produkcji energią elektryczną pozyskiwaną z rynku, z powodu niższej niż zazwyczaj produkcji Elektrowni Pątnów II wynikającej z planowanego 40-dniowego remontu, a także wyższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej, które średnio wzrosły o 4,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost naszych średnich zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej był zasadniczo zgodny z 4,4% wzrostem średnich cen energii elektrycznej na polskim rynku energetycznym i wynikał przede wszystkim z ogólnych czynników makroekonomicznych.

Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu wzrosły o 6.599 tys. PLN, czyli o 4,8%, z 137.402 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 144.001 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom (o 18,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku). W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku osiągnięty przez nas poziom produkcji energii elektrycznej był niższy od zakładanego, głównie na skutek awarii wentylatora instalacji odsiarczania w Elektrowni Pątnów I. W efekcie, w celu wywiązania się z naszych zobowiązań umownych wynikających z umów dwustronnych, które zawieraliśmy, opierając się na planowanym poziomie produkcji energii elektrycznej, musieliśmy zakupić dodatkową ilość energii elektrycznej na rynku energii elektrycznej dla uzupełnienia naszej produkcji. Wzrost przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu został częściowo skompensowany niższymi zrealizowanymi cenami sprzedaży energii elektrycznej (które spadły średnio o 8,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku). W roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku nasze średnie zrealizowane ceny sprzedaży energii elektrycznej były znacznie wyższe niż średnie ceny rynkowe w Polsce. Było to przede wszystkim następstwem sprzedaży przez nas w 2009 roku części energii elektrycznej po cenach uzgodnionych w ramach wielu umów sprzedaży energii elektrycznej w drugim kwartale 2008 roku, czyli w okresie poprzedzającym obniżenie średnich cen rynkowych energii elektrycznej w związku ze spowolnieniem gospodarczym w Polsce odnotowanym pod koniec 2008 roku.

Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku przychody z tytułu wygenerowania i sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii stanowiły, odpowiednio, 4,5%, 5,8% i 4,7% naszych przychodów ze sprzedaży. Większość z tych przychodów pochodziła z wygenerowania i sprzedaży zielonych certyfikatów (w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku przychody z tytułu wygenerowania i sprzedaży czerwonych certyfikatów stanowiły, odpowiednio, 0,1%, 0,1% i 0,1% naszych przychodów ze sprzedaży).

Przychody z tytułu wygenerowania i sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii spadły o 20.839 tys. PLN, czyli o 14,6%, z 142.246 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 121.407 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z mniejszej liczby wygenerowanych oraz sprzedanych zielonych certyfikatów (o 16,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku) w wyniku celowego ograniczenia liczby zielonych certyfikatów generowanych przez Elektrownię Konin, po stwierdzeniu przez Zarząd, że produkcja w oparciu o biomasę w Elektrowni Konin była nierentowna w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w świetle wyższych kosztów mieszanki biomasy. Spadek ten został częściowo skompensowany wzrostem zrealizowanych cen sprzedaży zielonych certyfikatów (które średnio wzrosły o 2,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku).

Przychody z tytułu wygenerowania i sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii wzrosły o 15.420 tys. PLN, czyli o 12,2%, z 126.826 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 142.246 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu liczby wygenerowanych zielonych certyfikatów (o 5,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku) przede wszystkim na skutek zwiększonej produkcji w oparciu o biomasę w Elektrowni Pątnów I wynikającej z poprawy logistyki w Elektrowni Pątnów I (po opuszczeniu przez wykonawców terenu Elektrowni Pątnów I po zakończeniu budowy instalacji odsiarczania poprawiły się możliwości logistyczne dostawy biomasy do Elektrowni Pątnów I, co umożliwiło zwiększenie wytwarzania energii elektrycznej w oparciu o to paliwo), a także wzrostu zrealizowanych cen sprzedaży zielonych certyfikatów (które średnio wzrosły o 5,8% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku).

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę wygenerowanych przez nas zielonych certyfikatów oraz średnie zrealizowane ceny sprzedaży zielonych certyfikatów we wskazanych okresach, a także porównanie tych cen ze średnimi cenami rynkowymi w tych okresach.

Tabela 16: Liczba wygenerowanych zielonych certyfikatów oraz średnia cena zielonych certyfikatów

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011	2010	2009
Liczba wygenerowanych zielonych certyfikatów ⁽¹⁾	407.909	491.095	467.342
Średnia zrealizowana cena sprzedaży zielonych certyfikatów (w PLN na 1.000 certyfikatów) [*]	281,25	274,06	259,11
Średnia rynkowa cena zielonych certyfikatów (w PLN na 1.000 certyfikatów) ^{**}	281,73	274,27	267,09

⁽¹⁾ Obliczona na podstawie naszej produkcji brutto energii elektrycznej z biomasy pomniejszonej o zielone certyfikaty objęte wymogiem przedstawienia do umorzenia z tytułu energii elektrycznej dostarczanej odbiorcom końcowym. Pod warunkiem spełnienia obowiązujących wymogów regulacyjnych, jedna MWh energii elektrycznej brutto pochodzącej z biomasy uprawnia nas do 1.000 zielonych certyfikatów.

^{*}Źródło: *Emitent; ^{**}Emitent na podstawie danych TGE (odnośnie zielonych certyfikatów dotyczących okresów wytwórczych rozpoczynających się po 1 marca 2009 roku) (obliczone przez Emitenta jako iloraz całkowitej wartości zielonych certyfikatów i liczby zielonych certyfikatów, które były przedmiotem obrotu w ramach wszystkich transakcji zawartych na TGE w danym okresie)

Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT (obejmujące rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II) stanowiły, odpowiednio, 3,7%, 4,2% i 5,8% naszych przychodów ze sprzedaży. Porównaj punkt „– Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności – Rekompensaty z tytułu kosztów osieroconych w związku z rozwiązaniem KDT Elektrowni Pątnów II” powyżej.

Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT były stosunkowo stabilne w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku i wyniosły, odpowiednio, 98.331 tys. PLN i 102.132 tys. PLN.

Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT spadły o 53.669 tys. PLN, czyli o 34,4%, z 155.801 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 102.132 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze stosunkowo niskiego poziomu produkcji energii elektrycznej w Elektrowni Pątnów II w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku, który był spowodowany przede wszystkim tym, że w roku zakończonym 31 grudnia

2009 roku nadal kontynuowaliśmy proces stopniowego zwiększania mocy wytwórczych oddanej do eksploatacji w 2008 roku Elektrowni Pątnów II.

Przychody z umów o usługi budowlane

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, przychody z umów o usługi budowlane stanowiły, odpowiednio, 3,8%, 2,6% i 2,2% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody z umów o usługi budowlane wzrosły o 37.951 tys. PLN, czyli o 59,1%, z 64.187 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 102.138 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia liczby i łącznej wartości umów o usługi budowlane zawartych przez EL PAK i PAK Serwis. W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku nasze przychody z umów o usługi budowlane wynikające z działalności EL PAK wzrosły o 24.193 tys. PLN w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku, przede wszystkim z uwagi na rolę EL PAK jako podwykonawcy wykonawcy zewnętrznego przy budowie kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin oraz robót dotyczących przeniesienia podstacji elektroenergetycznej rozdzielni elektrycznej w Zegrzu. W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku nasze przychody z umów o usługi budowlane wynikające z działalności PAK Serwis wzrosły o 12.934 tys. PLN w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku, głównie w wyniku pełnienia przez PAK Serwis funkcji podwykonawcy wykonawcy zewnętrznego przy budowie kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin.

Przychody z umów o usługi budowlane były stosunkowo stabilne w latach zakończonych 31 grudnia 2010 i 2009 roku i wyniosły, odpowiednio, 64.187 tys. PLN i 59.513 tys. PLN.

Przychody ze sprzedaży energii ciepłej

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku przychody ze sprzedaży energii ciepłej stanowiły, odpowiednio, 1,9%, 2,1% i 1,7% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży energii ciepłej spadły o 2.165 tys. PLN, czyli o 4,2%, z 51.952 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 49.787 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze spadku wielkości sprzedaży energii ciepłej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku (o 13,6% w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku), głównie na skutek niższych średnich temperatur w Koninie w miesiącach zimowych 2010 roku w stosunku do tych, jakie występowały w roku 2011, co zostało częściowo skompensowane wyższymi cenami energii ciepłej zatwierdzonymi przez Prezesa URE (które średnio wzrosły o 10,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku).

Przychody ze sprzedaży energii ciepłej wzrosły o 5.376 tys. PLN, czyli o 11,5%, z 46.576 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 51.952 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia wolumenu sprzedaży energii ciepłej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku (o 10,7% w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku), przede wszystkim na skutek niższych średnich temperatur w Koninie w miesiącach zimowych 2010 roku w stosunku do tych, jakie występowały w roku 2009, a także, w mniejszym stopniu, wyższych cen energii ciepłej zatwierdzonych przez Prezesa URE (które średnio wzrosły o mniej niż 1,0% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku).

Zamiana EUA na CER i ERU

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010, 2009 roku, przychody z zamiany EUA na CER i ERU stanowiły odpowiednio 1,1%, 0,9% i 0,0% naszych przychodów ze sprzedaży. Przychody z zamiany EUA na CER i ERU (każdorazowo dokonywanej w drodze sprzedaży EUA kontrahentowi i nabycia CER lub ERU od takiego kontrahenta) wzrosły o 7.614 tys. PLN, czyli o 33,9%, z 22.442 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 30.056 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia średniej różnicy między cenami sprzedawanych EUA a cenami nabywanych CER i ERU (z 6,64 PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 12,78 PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku), co zostało częściowo skompensowane spadkiem liczby EUA zamienionych na CER i ERU (o 30,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku). Wyższa liczba EUA zamienionych na CER i ERU w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku wynikała głównie z faktu, iż w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku wykorzystaliśmy niewykorzystane prawa do wymiany EUA na CER i ERU za lata 2008 i 2009.

W roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku nie wymienialiśmy EUA na CER czy ERU. Było to wynikiem decyzji Zarządu podyktowanej faktem, że w tym czasie praktyczne aspekty przepisów regulujących zamianę EUA na CER i ERU nie były w pełni zbadane przez Zarząd i nie istniała w tym zakresie ustalona praktyka rynkowa. Jak zaznaczono powyżej, niewykorzystane prawa do wymiany EUA na CER lub ERU (w roku 2008 i 2009) zostały przeniesione i wykorzystane w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Pozostałe przychody ze sprzedaży

W omawianych okresach nasze przychody ze sprzedaży inne niż opisane powyżej pozostały stosunkowo stabilne i stanowiły nie więcej niż 1,0% naszych przychodów ze sprzedaży.

Akcyza

Nasze zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego były stosunkowo stabilne w latach zakończonych 31 grudnia 2011 i 2010 roku i wyniosły, odpowiednio, 761 tys. PLN i 685 tys. PLN.

Nasze zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego zmniejszyły się o 33.986 tys. PLN, czyli o 98,0%, z 34.671 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 685 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, głównie na skutek zmian w polskim prawie podatkowym (które weszły w życie 1 marca 2009 roku), zgodnie z którymi, w zakresie sprzedaży energii elektrycznej, opodatkowaniu akcyzą podlega jedynie sprzedaż energii elektrycznej odbiorcy końcowemu (przed tymi zmianami polskie przepisy o podatku akcyzowym nakładały na producentów energii elektrycznej obowiązek opodatkowania energii elektrycznej w momencie jej wydania). W efekcie, ponieważ w omawianych okresach sprzedaliśmy bardzo ograniczoną ilość energii elektrycznej odbiorcom końcowym, nasze zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego istotnie się zmniejszyły.

Obowiązująca stawka akcyzy w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku była stała i wyniosła 20 PLN za 1 MWh.

Koszt własny sprzedaży/Koszty według rodzajów

W tabeli poniżej przedstawiono uzgodnienie kosztów według rodzajów z kosztem własnym sprzedaży we wskazanych okresach.

Tabela 17: Uzgodnienie kosztów według rodzajów z kosztem własnym sprzedaży

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011	2010	2009
	(tys. PLN, o ile nie zaznaczono inaczej)		
Zużycie materiałów	1.187.105	1.157.108	1.074.674
Amortyzacja	270.431	267.558	267.675
Koszty świadczeń pracowniczych	265.925	255.316	250.613
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	237.055	156.418	104.039
Usługi obce	94.925	76.018	60.973
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego	85.978	75.169	74.020
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych	30.419	–	–
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	2.270	99	505
Pozostałe koszty rodzajowe	40.680	38.537	37.307
Koszty według rodzajów ogółem	2.214.788	2.026.223	1.869.806
<i>Skorygowane o:</i>			
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(20.218)	(18.825)	(19.846)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(79.254)	(74.938)	(70.576)
Zmiana stanu produktów	7.906	(3.774)	(1.951)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	(503)	(898)	(775)
Koszt własny sprzedaży	2.122.719	1.927.788	1.776.658

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

Zużycie materiałów

Koszt zużycia materiałów wzrósł o 29.997 tys. PLN, czyli o 2,6%, z 1.157.108 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 1.187.105 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższego o 17.827 tys. PLN kosztu zużycia materiałów w związku z remontami bieżącymi (głównie dotyczącymi Elektrowni Pątnów I), które nie były kapitalizowane. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszt zużycia materiałów spadł z 47,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 44,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z wyższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej (które średnio wzrosły o 4,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku) oraz

niższej średniej ceny węgla brunatnego dostarczanego nam przez KWBK (która spadła o 0,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku), co zostało częściowo skompensowane wyższą średnią ceną węgla brunatnego dostarczanego nam przez KWBA (która wzrosła o 3,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku).

Koszt zużycia materiałów wzrósł o 82.434 tys. PLN, czyli o 7,7%, z 1.074.674 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 1.157.108 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych średnich cen węgla brunatnego dostarczanego nam przez KWBA oraz KWBK (które wzrosły, odpowiednio, o 10,0% i 12,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku), a także z wyższych średnich cen dostarczanej nam biomasy leśnej i rolnej (które wzrosły, odpowiednio, o 2,0% i 14,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku). Jako procent przychodów ze sprzedaży koszt zużycia materiałów wzrósł z 39,8% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 47,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższej średniej ceny węgla brunatnego (zobacz powyżej) oraz niższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej (które spadły średnio o 8,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku).

Amortyzacja

Amortyzacja utrzymywała się na stałym poziomie w omawianych okresach i wyniosła, odpowiednio, 270.431 tys. PLN, 267.558 tys. PLN i 267.675 tys. PLN w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży amortyzacja wyniosła, odpowiednio, 10,1%, 10,9% i 9,9% w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych wzrosły o 10.609 tys. PLN, czyli o 4,2%, z 255.316 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 265.925 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wynagrodzenia ogółem pracowników Energoinvest Serwis, głównie na skutek wyższych premii związanych z wynikami finansowymi Energoinvest Serwis. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty świadczeń pracowniczych spadły z 10,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 9,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Koszty świadczeń pracowniczych były stosunkowo stabilne w latach zakończonych 31 grudnia 2010 i 2009 roku i wyniosły, odpowiednio, 255.316 tys. PLN i 250.613 tys. PLN. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty świadczeń pracowniczych wzrosły z 9,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 10,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu

Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu wzrosła o 80.637 tys. PLN, czyli o 51,6%, z 156.418 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 237.055 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom (o 53,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku), który został częściowo skompensowany spadkiem średniej ceny energii elektrycznej nabytej przez nas w celu jej odsprzedania (o 1,0% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku). Jako procent przychodów ze sprzedaży wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu wzrosła z 6,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 8,8% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu wzrosła o 52.379 tys. PLN, czyli o 50,3%, z 104.039 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 156.418 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wolumenu energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej naszym klientom (o 18,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku) oraz wzrostu średniej ceny energii elektrycznej nabytej na rynku w celu jej odsprzedania (o ponad 23,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku). Jako procent przychodów ze sprzedaży wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu wzrosła z 3,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 6,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Usługi obce

Koszty usług obcych wzrosły o 18.907 tys. PLN, czyli o 24,9%, z 76.018 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 94.925 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 9.400 tys. PLN kosztów usług serwisowych (przede wszystkim z powodu wzrostu kosztów serwisowych dotyczących turbozespołu w Elektrowni Pątnów II po upływie okresu gwarancji), wyższych o 5.607 tys. PLN kosztów podwykonawców

(w związku z umowami o usługi budowlane omówionymi w punkcie „– Przychody z umów o usługi budowlane” powyżej) oraz wyższych o 863 tys. PLN kosztów remontów (głównie z uwagi na remont jednego z bloków energetycznych w Elektrowni Pątnów I). Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty usług obcych wzrosły z 3,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 3,5% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Koszty usług obcych wzrosły o 15.045 tys. PLN, czyli o 24,7%, z 60.973 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 76.018 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 9.719 tys. PLN kosztów remontów (przede wszystkim dotyczących remontów wirnika generatora i bloku energetycznego w Elektrowni Adamów), wyższych o 4.327 tys. PLN kosztów podwykonawców (w związku z umowami o usługi budowlane omówionymi w punkcie „– Przychody z umów o usługi budowlane” powyżej) oraz wyższych o 2.521 tys. PLN kosztów eksploatacji i serwisu (przede wszystkim dotyczących kosztów usuwania usterek w Elektrowni Pątnów II). Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty usług obcych wzrosły z 2,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 3,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego

Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego wzrosły o 10.809 tys. PLN, czyli o 14,4%, z 75.169 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 85.978 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia o 10.258 tys. PLN opłat środowiskowych (głównie opłat z tytułu przemysłowej emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂, SO₂ i NO_x) i usuwania odpadów przemysłowych) w efekcie wzrostu produkcji energii elektrycznej i ciepła. Jako procent przychodów ze sprzedaży podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego wzrosły z 3,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 3,2% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego były stabilne w latach zakończonych 31 grudnia 2010 i 2009 roku i wyniosły, odpowiednio, 75.169 tys. PLN i 74.020 tys. PLN. Jako procent przychodów ze sprzedaży podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego wzrosły z 2,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 3,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku odpisy aktualizujące wartość środków trwałych wyniosły 30.419 tys. PLN i obejmowały głównie odpis aktualizujący rozpoznany w związku z inwestycją w dokumentację przyszłościową (w wysokości 28.768 tys. PLN) w wyniku zmiany koncepcji dotyczącej rekonstrukcji Elektrowni Pątnów I oraz odpis aktualizujący dokonany z tytułu zaniechania inwestycji dotyczącej gospodarki biomasą rolną w Elektrowni Adamów (w wysokości 1.519 tys. PLN).

W latach zakończonych 31 grudnia 2010 i 2009 roku nie dokonaliśmy żadnych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości środków trwałych.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku odpisy aktualizujące wartość zapasów wyniosły 2.270 tys. PLN i dotyczyły głównie spadku wartości rynkowej posiadanych przez nas czerwonych certyfikatów.

W latach zakończonych 31 grudnia 2010 i 2009 roku odpisy aktualizujące wartość zapasów wyniosły, odpowiednio, 99 tys. PLN i 505 tys. PLN i dotyczyły przestarzałych części zamiennych i innych zapasów, których nie zamierzaliśmy zużytkować, a także innych wolnorotujących i nadmiernych zapasów.

Pozostałe koszty rodzajowe

Pozostałe koszty rodzajowe wzrosły o 2.143 tys. PLN, czyli o 5,6%, z 38.537 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 40.680 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 1.490 tys. PLN kosztów podróży służbowych, wzrostu o 1.128 tys. PLN kosztów ubezpieczeń majątkowych, wyższych o 1.030 tys. PLN kosztów reprezentacji oraz wzrostu o 700 tys. PLN prowizji na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej, co zostało częściowo skompensowane spadkiem pozostałych kosztów rodzajowych o 2.143 tys. PLN, w związku z realizowanymi w Niemczech, przez PAK Serwis, umowami o usługi budowlane. Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty rodzajowe spadły z 1,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 1,5% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Pozostałe koszty rodzajowe wzrosły o 1.230 tys. PLN, czyli o 3,3%, z 37.307 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 38.537 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 2.853 tys. PLN kosztów ubezpieczeń majątkowych, których wpływ został częściowo skompensowany obniżeniem o 2.189 tys. PLN prowizji na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej (tj. Elektrim-Volt S.A.) Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty rodzajowe zwiększyły się z 1,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 1,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży

Nasz zysk brutto ze sprzedaży wzrósł o 47.008 tys. PLN, czyli o 9,1%, z 519.348 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 566.356 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Nasza marża zysku brutto utrzymywała się na stałym poziomie w latach zakończonych 31 grudnia 2011 i 2010 roku i wyniosła, odpowiednio, 21,1% i 21,2%.

Nasz zysk brutto ze sprzedaży zmniejszył się o 402.125 tys. PLN, czyli o 43,6%, z 921.473 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 519.348 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Nasza marża zysku brutto spadła z 34,2% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 21,2% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne zmniejszyły się o 74.329 tys. PLN, czyli o 87,3%, z 85.185 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 10.856 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ (które spadły o 68.305 tys. PLN, czyli o 95,1%, z 71.831 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 3.526 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku).

Wyższe przychody ze sprzedaży nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku wynikały głównie z awarii wentylatora instalacji odsiarczania w Elektrowni Pątnów I, która doprowadziła do spadku produkcji w tym zakładzie i w efekcie niższej emisji CO₂, co pozwoliło nam na sprzedaż większej liczby niewykorzystanych uprawnień do emisji CO₂.

Ponadto spadek pozostałych przychodów operacyjnych w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku wynikał z niższych o 4.032 tys. PLN przychodów z rozwiązania rezerw na koszty i straty (głównie z tytułu częściowego rozwiązania w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku (w wysokości 7.478 tys. PLN) rezerwy na koszty likwidacji dotyczące maszyn i urządzeń Elektrowni Pątnów I i Elektrowni Konin, które to rozwiązanie wynikało przede wszystkim z realizacji zmienionej strategii rozwoju obejmującej między innymi przedłużenie okresu użytkowania maszyn i urządzeń w tych zakładach) oraz faktu, że pozostałe przychody operacyjne za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku uwzględniały zwrot nadpłaty podatku od czynności cywilnoprawnych (w kwocie 1.338 tys. PLN).

Pozostałe przychody operacyjne zmniejszyły się o 93.645 tys. PLN, czyli o 52,4%, z 178.830 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 85.185 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ (które spadły o 32.457 tys. PLN, czyli o 31,1%, z 104.288 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 71.831 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku) oraz wykazania kwoty 55.009 tys. PLN (w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym w pozycji „zmniejszenie opłat za emisję gazów”) jako pozostałych przychodów operacyjnych (zobacz wyjaśnienie poniżej).

Wyższe przychody ze sprzedaży nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku wynikały głównie z niższego od początkowo planowanego obciążenia jednostki wytwórczej Elektrowni Pątnów II w roku 2008, co skutkowało niższym poziomem produkcji energii elektrycznej w tym zakładzie i w efekcie niższą emisją CO₂, a tym samym umożliwiło nam sprzedaż większej liczby niewykorzystanych uprawnień do emisji CO₂.

Rozpoznanie kwoty 55.009 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku dotyczyło decyzji Marszałka Województwa Wielkopolskiego obniżającej nasze zobowiązania z tytułu opłat za emisję gazów cieplarnianych (nałożonych na nas w latach 2006-2008) w związku z budową instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I.

Ponadto spadek pozostałych przychodów operacyjnych w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku wynikał z niższego o 4.202 tys. PLN odszkodowania otrzymanego od KWBK (tytułem rozstrzygnięcia sporu z KWBK dotyczącego wartości rabatów związanych z niezadowolającą jakością partii węgla brunatnego dostarczonego nam przez KWBK w roku 2006), wykazania w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku zysku w wysokości 3.837 tys. PLN na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych (wynikającego głównie z okazjonalnej sprzedaży transformatora o wartości księgowej równej 0 PLN) oraz zwrotu z tytułu pewnych kosztów remontu uprzednio zidentyfikowanych jako niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, których efekt został częściowo skompensowany zwiększeniem o 4.085 tys. PLN przychodów ujętych jako wynik rozwiązania rezerw na koszty i straty (przede wszystkim ze względu na wyżej opisane częściowe rozwiązanie (w kwocie 7.478 tys. PLN) rezerwy na koszty likwidacji w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku).

Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży zwiększyły się o 1.393 tys. PLN, czyli o 7,4%, z 18.825 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 20.218 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu

wysokości prowizji na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej w związku ze zwiększonymi przychodami ze sprzedaży energii elektrycznej w oparciu o umowy zawarte za pośrednictwem tego agenta.

Koszty sprzedaży zmniejszyły się o 1.021 tys. PLN, czyli o 5,1%, z 19.846 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 18.825 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia wysokości prowizji na rzecz agenta sprzedaży energii elektrycznej w związku ze zmniejszonymi przychodami ze sprzedaży energii w oparciu o umowy zawarte za pośrednictwem tego agenta.

Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty sprzedaży pozostawały stabilne w omawianych okresach i wyniosły, odpowiednio, 0,8%, 0,8% i 0,7% w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu zwiększyły się o 4.316 tys. PLN, czyli o 5,8%, z 74.938 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 79.254 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu kosztów świadczeń pracowniczych, głównie w wyniku wyższych premii wypłacanych kluczowym członkom kadry kierowniczej, oraz zwiększeniem wydatków na reklamę i działalność sponsorską (przede wszystkim w związku z zawarciem w dniu 17 sierpnia 2011 roku umowy sponsoringu z Wrocławskim Klubem Sportowym „Śląsk Wrocław” S.A.). Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty ogólnego zarządu zmniejszyły się z 3,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 2,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Koszty ogólnego zarządu zwiększyły się o 4.362 tys. PLN, czyli o 6,2%, z 70.576 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 74.938 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu kosztów świadczeń pracowniczych, głównie w wyniku wyższych premii wypłacanych kluczowym członkom kadry kierowniczej. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty ogólnego zarządu zwiększyły się z 2,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 do 3,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010.

Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne zmniejszyły się o 5.290 tys. PLN, czyli o 36,5%, z 14.513 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 9.223 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia o 4.848 tys. PLN utworzonych rezerw. Jako procent przychodów ze sprzedaży, pozostałe koszty operacyjne zmniejszyły się z 0,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 0,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Pozostałe koszty operacyjne zwiększyły się o 4.254 tys. PLN, czyli o 41,5%, z 10.259 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 14.513 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał głównie ze zwiększenia o 3.088 tys. PLN utworzonych rezerw. Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty operacyjne zwiększyły się z 0,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 0,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Zmiany wartości utworzonych rezerw w omawianych okresach wynikały przede wszystkim z utworzenia w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, rezerwy w kwocie 4.121 tys. PLN na roszczenie KWBK związane z zakupem węgla brunatnego od KWBK, która została rozwiązana w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w związku z zaspokojeniem roszczeń KWBK. Ponadto w każdym z omawianych okresów aktualizowana była rezerwa na likwidację aktywów wytwórczych w ramach naszego programu inwestycyjnego (zobacz Rozdział „Opis działalności – Program inwestycyjny”, gdzie znajduje się opis naszego programu inwestycyjnego). Co więcej, pozostałe koszty operacyjne w latach zakończonych 31 grudnia 2011 i 2010 roku (ale nie w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku), obejmowały także stratę z tytułu likwidacji maszynowni i bunkra w Elektrowni Konin.

Przychody finansowe

Przychody finansowe zwiększyły się o 1.371 tys. PLN, czyli o 2,4%, z 57.678 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 59.049 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyceny wbudowanej w Pożyczkę PAI Media opcji walutowej (związanej z przewidywaną spłatą Pożyczki PAI Media (zobacz Rozdział „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Pożyczki”), która zwiększyła się do 17.789 tys. PLN, oraz zwiększeniem o 4.556 tys. PLN odsetek od lokat krótkoterminowych i środków na rachunkach bieżących. Wzrost ten wynikał również ze wzrostu o 991 tys. PLN przychodów z dywidend, głównie w wyniku otrzymania dywidend od TGE S.A. i Energopomiar sp. z o.o. Ponadto w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, przychody finansowe obejmowały także kwotę 1.950 tys. PLN stanowiącą zmianę wyceny instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych. Wzrost ten został częściowo skompensowany, głównie ze względu na zmniejszenie o 23.875 tys. PLN dodatnich różnic kursowych. Zmniejszenie dodatnich różnic kursowych wynikało głównie z zanotowania w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku zysku w wysokości 24.685 tys. PLN dotyczącego Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego (w związku z dewaluacją EUR wobec PLN).

Przychody finansowe zwiększyły się o 24.757 tys. PLN, czyli o 75,2%, z 32.921 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 57.678 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede

wszystkim ze zwiększenia o 6.205 tys. PLN odsetek od lokat krótkoterminowych i środków na rachunkach bieżących, oraz zwiększenia o 22.824 tys. PLN dodatnich różnic kursowych, głównie w wyniku wyceny Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego, jak opisano powyżej. Wzrost ten został częściowo skompensowany zmniejszeniem o 3.982 tys. PLN wyceny wbudowanej w Pożyczkę PAI Media opcji walutowej.

W tabeli poniżej przedstawiono nasze przychody finansowe w latach zakończonych 31 grudnia, 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 18: Przychody finansowe w latach zakończonych 31 grudnia, 2011, 2010 i 2009 roku

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011	2010	2009
	(tys. PLN)		
Przychody z tytułu odsetek.....	20.511	15.955	9.750
Wycena wbudowanych opcji (PAI Media)	23.089	5.300	9.282
Dywidendy	1.687	696	877
Dodatnie różnice kursowe	11.798	35.673	12.849
Wycena instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych (SWAP).....	1.950	-	-
Inne	14	54	163
Przychody finansowe ogółem	59.049	57.678	32.921

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

Koszty finansowe

Koszty finansowe zmniejszyły się o 13.494 tys. PLN, czyli o 9,1%, z 149.044 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 135.550 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał głównie ze zmniejszenia odsetek od kredytów i pożyczek. Odsetki od Pożyczki PAI Media i Pożyczki Elektrim zmniejszyły się łącznie o 14.960 tys. PLN z 19.888 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 4.928 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, w wyniku ich spłat w roku 2011. Ponadto odsetki od Kredytu Konsorcjalnego zmniejszyły się o 56.545 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Jak opisano w Rozdziale „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania”, Pierwotny Kredyt Konsorcjalny został zaciągnięty w 2005 roku na potrzeby finansowania budowy bloku o mocy 464 MWe w Elektrowni Pątnów II. Zgodnie ze standardem MSR 23 (Koszty finansowania zewnętrznego), w okresie budowy odsetki od Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego, który był kredytem celowym, były kapitalizowane. W roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku, po zakończeniu budowy, odsetki od Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego były w znacznej większości traktowane jako koszt okresu. W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, wycena zobowiązania z tytułu Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego metodą zamortyzowanego kosztu na dzień 31 grudnia 2010 roku, przy założeniu przedwczesnej jego spłaty w związku z planowaną restrukturyzacją zadłużenia, spowodowała ujęcie dodatkowych odsetek w wysokości 46.320 tys. PLN. Pierwotny Kredyt Konsorcjalny został refinansowany w styczniu 2011 roku środkami pochodzącymi z Kredytu Konsorcjalnego, który jest kredytem o ogólnym przeznaczeniu. Zgodnie z przyjętą przez nas polityką rachunkowości, kapitalizujemy część kosztów finansowania związanych z Kredytem Konsorcjalnym. W związku z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy oraz instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin, zwiększyła się, o 18.663 tys. PLN w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku, kwota naszych kapitalizowanych kosztów finansowania (proporcjonalnie do postępów prac budowlanych względem łącznej wartości zadłużenia finansowego (z wyłączeniem kredytów celowych)).

Ponadto w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, koszty finansowe związane z wyceną i realizacją pochodnych instrumentów finansowych zmniejszyły się o 22.977 tys. PLN w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku, w wyniku spłat Kredytu Konsorcjalnego oraz innych kredytów/pożyczek. Zmniejszenie kosztów finansowych w zakresie opisanym powyżej zostało częściowo skompensowane zwiększeniem ujemnych różnic kursowych z 40 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 80.691 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, co wynikało głównie z wykazania ujemnych różnic kursowych (pomiędzy PLN a EUR), w kwocie 88.823 tys. PLN, związanych z Pierwotnym Kredytem Konsorcjalnym oraz Kredytem Konsorcjalnym.

Koszty finansowe zwiększyły się o 8.878 tys. PLN, czyli 6,3%, z 140.166 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 149.044 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia kosztów wyceny i realizacji/rozwiązania pochodnych instrumentów finansowych, które wzrosły o 21.164 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku, głównie ze względu na niepełny hedging spowodowany dokonaną przez nas przedterminową spłatą Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego, gdyż po jej dokonaniu rozwiązaliśmy również zawartą w związku z Pierwotnym Kredytem Konsorcjalnym umowę na zamianę stóp procentowych, ponosząc w związku z tym koszty, związane z przedterminowym

rozwiązaniem tej umowy, w wysokości 15.587 tys. PLN. Zwiększenie kosztów finansowych wynikało także ze zwiększenia o 21.656 tys. PLN odsetek od Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego (z powodu wskazanego powyżej), co było częściowo skompensowane zmniejszeniem o 16.409 tys. PLN odsetek od innych kredytów i pożyczek (w tym głównie Pożyczki PAI Media, Pożyczki Elektrim i Pożyczki NFOŚiGW). Dodatkowo odsetki kapitalizowane w wartości aktywów w budowie zwiększyły się o 1.492 tys. PLN w porównaniu z poprzednim rokiem. Zwiększenie kosztów finansowych zostało częściowo skompensowane zmniejszeniem o 17.134 tys. PLN ujemnych różnic kursowych (w wyniku wyceny Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego), a także niższymi prowizjami i opłatami bankowymi, które zmniejszyły się o 1.290 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku.

W tabeli poniżej przedstawiono nasze koszty finansowe w latach zakończonych 31 grudnia, 2011, 2010 and 2009 roku.

Tabela 19: Koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011	2010	2009
	(tys. PLN)		
Odsetki	46.821	118.691	113.444
Wycena i realizacja pochodnych instrumentów finansowych.....	5.300	28.277	7.113
Ujemne różnice kursowe	80.691	40	17.174
Dyskonto rozrachunków	1.255	-	-
Dyskonto rezerwy na likwidację bloków energetycznych.....	1.229	1.159	-
Aktualizacja wartości inwestycji.....	-	-	268
Inne.....	254	877	2.167
Koszty finansowe ogółem	135.550	149.044	140.166

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

Zysk/(strata) brutto

W wyniku opisanych wyżej czynników nasz zysk brutto zmniejszył się o 12.875 tys. PLN, czyli 3,2% z 404.891 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 392.016 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

W wyniku opisanych wyżej czynników nasz zysk brutto zmniejszył się o 487.486 tys. PLN, czyli 54,6%, z 892.377 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 404.891 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy zwiększył się o 4.982 tys. PLN, czyli 7,1%, z 70.066 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 75.048 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał głównie ze wzrostu bieżącego podatku dochodowego o kwotę 21.024 tys. PLN, częściowo skompensowanego zmianą obciążenia z tytułu podatku odroczonego wykazaną w rachunku zysków i strat o kwotę 16.170 tys. PLN. Wyższe bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego wynikało głównie ze wzrostu przychodów podlegających opodatkowaniu, w związku z realizacją dodatnich różnic przejściowych w szczególności w odniesieniu do odsetek otrzymanych oraz wzrostu kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów, w szczególności w odniesieniu do kosztów rezerwy na umorzenie jednostek CER oraz kosztów sprzedaży zielonych certyfikatów. Zmiany w zakresie obciążenia z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą głównie podatku odroczonego skalkulowanego na stratach podatkowych z lat ubiegłych oraz odsetkach naliczonych i różnicach kursowych.

Podatek dochodowy zmniejszył się o 134.861 tys. PLN, czyli 65,8%, z 204.927 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 70.066 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał głównie z niższego bieżącego obciążenia z tytułu podatku dochodowego o kwotę 43.126 tys. PLN oraz niższego obciążenia z tytułu podatku odroczonego o kwotę 91.328 tys. PLN. Zmiana w zakresie podatku bieżącego wynika głównie z niższego zysku brutto w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku. Zmiany w zakresie obciążenia z tytułu podatku odroczonego wynikały głównie z podatku odroczonego skalkulowanego w odniesieniu do strat podatkowych z lat ubiegłych oraz różnicy pomiędzy bilansową a podatkową wartością rzeczowych aktywów trwałych.

Zysk/(strata) netto za rok obrotowy

Z powodów omówionych powyżej nasz zysk netto za rok obrotowy zmniejszył się o 17.857 tys. PLN, czyli 5,3%, z 334.825 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 316.968 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Z powodów omówionych powyżej nasz zysk netto za rok obrotowy zmniejszył się o 352.625 tys. PLN, czyli 51,3%, z 687.450 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 334.825 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

EBITDA

EBITDA za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 769.367 tys. PLN, 763.815 tys. PLN i 1.267.297 tys. PLN. Jako procent przychodów ze sprzedaży EBITDA za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 28,6%, 31,2% oraz 47,0%.

W latach zakończonych 31 grudnia 2011 i 2010 roku, EBITDA utrzymała się na relatywnie stabilnym poziomie, przede wszystkim z uwagi na fakt, że wyższe przychody ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku (które wzrosły o 128.259 tys. PLN, czyli o 6,7%, z 1.900.500 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 2.028.759 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku), wynikające przede wszystkim z wyższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej (które wzrosły średnio o 4,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku) oraz wyższej produkcji energii elektrycznej (która wzrosła o 1,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku), zostały skompensowane wzrostem kosztów zużycia materiałów (związany przede wszystkim ze wzrostem kosztów remontów bieżących), świadczeń pracowniczych, usług obcych oraz podatków i opłat (z wyłączeniem podatku akcyzowego), jak też spadkiem pozostałych przychodów operacyjnych (wynikającym przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂).

EBITDA zmniejszyła się o 503.482 tys. PLN, czyli o 39,7%, z 1.267.297 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 763.815 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży wytwarzanej przez nas energii elektrycznej, które zmniejszyły się o 278.633 tys. PLN, czyli o 12,8%, z 2.179.133 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku do 1.900.500 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku (przede wszystkim na skutek niższych zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej, które spadły średnio o 8,3% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku, oraz niższej produkcji energii elektrycznej, która spadła o 5,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku), niższych rekompensat z tytułu kosztów osieroconych, wzrostu kosztów zużycia materiałów (wynikających przede wszystkim z wyższego średniego kosztu węgla brunatnego dostarczanego przez KWBA i KWBK, który wzrósł, odpowiednio, o 10,0% i 12,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2009 roku), niższego wyniku na sprzedaży energii elektrycznej z obrotu oraz wyższych kosztów usług obcych, jak też zmniejszenia pozostałych przychodów operacyjnych (wynikającego przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ oraz wykazania, w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku, kwoty 55.009 tys. PLN w pozostałych przychodach operacyjnych, na skutek decyzji Marszałka Województwa Wielkopolskiego zmniejszającej nasze zobowiązania z tytułu opłat za emisję gazów cieplarnianych (nałożonych na nas w latach 2006-2008) w związku z budową instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I).

Spadek naszych średnich zrealizowanych cen sprzedaży energii elektrycznej, w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, był większy niż 2,5% spadek średnich cen energii elektrycznej na polskim rynku energetycznym, głównie z uwagi na fakt, że w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku nasze średnie zrealizowane ceny sprzedaży energii elektrycznej były znacznie wyższe niż średnie ceny rynkowe w Polsce. Było to przede wszystkim następstwem sprzedaży przez nas w 2009 roku części energii elektrycznej po cenach uzgodnionych w ramach wielu umów sprzedaży energii elektrycznej w drugim kwartale 2008 roku, czyli w okresie poprzedzającym obniżenie średnich cen rynkowych energii elektrycznej w związku ze spowolnieniem gospodarczym w Polsce odnotowanym pod koniec 2008 roku. Niższa produkcja energii elektrycznej, w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, była głównie następstwem awarii wentylatora instalacji odsiarczania w Elektrowni Pątnów I, która doprowadziła do spadku produkcji energii elektrycznej w tej jednostce w tymże roku.

Płynność i zasoby kapitałowe

Płynność

W przeszłości naszymi głównymi źródłami płynności były, i są nadal, środki pieniężne z naszej działalności operacyjnej oraz kredyty bankowe i pożyczki. Przewidujemy, że te źródła pozostaną naszymi głównymi źródłami płynności w najbliższej przyszłości.

Nasze główne potrzeby w zakresie płynności obejmują finansowanie naszej działalności operacyjnej i nakładów inwestycyjnych oraz terminową spłatę zobowiązań. Nie podlegamy ograniczeniom w zakresie wykorzystania naszych zasobów kapitałowych, które miały lub które mogłyby mieć, bezpośrednio lub pośrednio, istotny wpływ na naszą działalność operacyjną.

Zasoby kapitałowe

Na dzień niniejszego Prospektu korzystamy przede wszystkim z następujących zewnętrznych źródeł finansowania dłużnego: (i) kredytów i pożyczek, głównie udzielonych przez instytucje finansowe, (ii) w mniejszym stopniu leasingu finansowego oraz (iii) w przypadku KWBK, również obligacji. Dodatkowo finansujemy naszą działalność operacyjną środkami pieniężnymi z działalności operacyjnej. Istotne umowy finansowania, których jesteśmy stroną (w tym umowę dotyczącą emisji obligacji przez KWBK), opisano w Rozdziale „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania”. Zobacz również Rozdział „Kapitalizacja i zadłużenie”, gdzie przedstawiono naszą kapitalizację i zadłużenie według stanu na 31 lipca 2012 roku (tj. po dacie objęcia kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK)).

Informacje dotyczące oczekiwanych przez nas w przyszłości głównych potrzeb kapitałowych zamieszczono w punkcie „– Nakłady inwestycyjne” poniżej oraz w Rozdziale „Opis działalności – Program inwestycyjny”.

Opis ryzyk związanych z zewnętrznymi źródłami finansowania zamieszczono w Rozdziale „Czynniki ryzyka – Nieuzyskanie finansowania zewnętrznego na korzystnych warunkach lub nieuzyskanie go w ogóle może przyczynić się do opóźnień lub rezygnowania z planowanego programu inwestycyjnego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność” oraz „Czynniki ryzyka – Naruszenie zobowiązań finansowych i innych zobowiązań przewidzianych w umowach finansowania może doprowadzić strony finansujące do odmowy dalszego udzielania finansowania i żądania spłaty udzielonych kredytów lub postawienia ich w stan wymagalności, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność”.

Nasza zdolność do generowania środków pieniężnych z działalności operacyjnej będzie uzależniona od naszych przyszłych wyników z działalności operacyjnej, które w znacznym stopniu zależą od ogólnych czynników ekonomicznych, konkurencyjnych i innych czynników, z których na wiele nie mamy wpływu.

Przepływy pieniężne

Poniższa tabela podsumowuje przepływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej we wskazanych okresach.

Tabela 20: Przepływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca		Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2011	2010	2009
	(tys. PLN)				
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej					
Zysk/(strata) brutto.....	264.818	303.875	392.016	404.891	892.377
Korekty o pozycje:					
Amortyzacja ⁽¹⁾	122.536	135.178	268.520	265.793	265.737
Odsetki i udziały w zyskach.....	8.843	25.344	39.890	118.795	105.848
(Zysk)/strata z tytułu różnic kursowych.....	(11.125)	8.343	95.611	(41.232)	(2.108)
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej.....	(21.434)	(83)	26.671	(70.691)	(107.736)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności.....	21.318	(27.119)	8.569	64.210	(15.054)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów.....	48.447	(13.278)	(53.350)	(25.365)	(26.368)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek.....	(12.455)	24.908	10.532	(2.360)	(62.777)
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych.....	(5.339)	(9.415)	(575)	(9.571)	(22.860)
Podatek dochodowy zapłacony.....	(13.528)	(61.068)	(130.272)	(134.067)	(36.774)
Pozostałe.....	1.088	(40.253)	(35.512)	9.892	1.105
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej...	403.169	346.432	622.100	580.295	991.390
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej					
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.....	356	55	3.654	72.610	109.299
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.....	(162.387)	(167.456)	(420.143)	(252.406)	(436.551)
Wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi.....	62.367	(18.958)	(28.258)	(18.859)	(66.287)
Dywidendy otrzymane.....	-	-	1.687	696	877
Pozostałe.....	-	-	(8)	(226)	(1.060)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej.....	(99.664)	(186.359)	(443.068)	(198.185)	(393.722)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej					
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.....	(278)	(391)	(755)	(775)	(982)
Wpływy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych.....	-	356 003	343.129	-	42.127
Splata kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych.....	(92.583)	(319.913)	(545.035)	(349.006)	(182.161)
Odsetki zapłacone.....	(25.336)	(41.567)	(56.486)	(77.801)	(112.824)
Pozostałe.....	(125)	(13.321)	(13.092)	(1.723)	(890)
Środki pieniężne netto z działalność finansowej.....	(118.322)	(19.189)	(272.239)	(429.305)	(254.730)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.....					
Różnice kursowe netto	(1.551)	1.556	(93.207)	(47.195)	342.938
Środki pieniężne na koniec okresu.....	570.612	611.622	372.998	466.205	513.400
w tym: środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania.....	1.262	1.760	3.772	6.663	1.547

⁽¹⁾ Uzgodnienie amortyzacji zaprezentowanej w niniejszych korektach z prezentacją w rachunku zysków i strat w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym przedstawiono w Nocie 22. do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz Nocie 18. do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla okresów 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku (dane niezbadane), Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe dla lat zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

Srodki pieniężne netto z działalności operacyjnej

Zgodnie z MSR 7 (Sprawozdanie z przepływów pieniężnych), obliczamy przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej metodą pośrednią. Zgodnie z nią przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej za dany okres wyznacza się, stosując odpowiednie korekty w stosunku do zysku/(straty) brutto za ten okres. W zamieszczonym poniżej omówieniu przedstawiono i przeanalizowano główne korekty zastosowane w stosunku do zysku/(straty) brutto w celu obliczenia naszych przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej.

Okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku wykazaliśmy środki pieniężne netto z działalności operacyjnej w kwocie, odpowiednio, 403.169 tys. PLN i 346.432 tys. PLN.

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 403.169 tys. PLN. Zysk brutto za ten okres wyniósł 264.818 tys. PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 122.536 tys. PLN, zmniejszenia stanu zapasów w wysokości 48.447 tys. PLN, zmniejszenia stanu należności w kwocie 21.318 tys. PLN, dodanie odsetek i udziałów w zyskach w wysokości 8.843 tys. PLN oraz (ii) odjęcie zysku na działalności inwestycyjnej wynoszącego 21.434 tys. PLN, podatku dochodowego zapłaconego w wysokości 13.528 tys. PLN, zmniejszenia stanu zobowiązań w wysokości 12.455 tys. PLN, zysku z tytułu różnic kursowych w kwocie 11.125 tys. PLN oraz zmiany stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych w kwocie 5.339 tys. PLN.

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 346.432 tys. PLN. Zysk brutto za ten okres wyniósł 303.875 tys. PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 135.178 tys. PLN, odsetek i udziałów w zyskach w wysokości 25.344 tys. PLN zwiększenie stanu zobowiązań w wysokości 24.908 tys. PLN, straty z tytułu różnic kursowych w kwocie 8.343 tys. PLN, oraz (ii) odjęcie podatku dochodowego zapłaconego w wysokości 61.068 tys. PLN, korekty w wysokości 40.253 tys. PLN (wynikającej głównie z wyceny instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych oraz odwrócenia wyceny wbudowanej w Pożyczkę PAI Media opcji walutowej), zwiększenia stanu należności w wysokości 27.119 tys. PLN, zwiększenia stanu zapasów w kwocie 13.278 tys. PLN, zmiany stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych w kwocie 9.415 tys. PLN.

Lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wykazaliśmy środki pieniężne netto z działalności operacyjnej w kwocie, odpowiednio, 622.100 tys. PLN, 580.295 tys. PLN i 991.390 tys. PLN.

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 622.100 tys. PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 392.016 tys. PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 268.520 tys. PLN, straty z tytułu różnic kursowych w kwocie 95.611 tys. PLN (obejmującej głównie straty z tytułu różnic kursowych wynikających z wykazania ujemnych różnic kursowych (pomędzy PLN a EUR) związanych z Pierwotnym Kredytem Konsorcjalnym oraz Kredytem Konsorcjalnym (88.823 tys. PLN)), odsetek i udziałów w zyskach w wysokości 39.890 tys. PLN oraz straty na działalności inwestycyjnej wynoszącej 26.671 tys. PLN (obejmującej głównie odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ujęty w związku z inwestycją w dokumentację przyszłościową w wyniku zmiany naszego planu przebudowy dla Elektrowni Pątnów I) oraz (ii) odjęcie podatku dochodowego zapłaconego w wysokości 130.272 tys. PLN, korekty w wysokości 35.512 tys. PLN (wynikającej głównie z wyniku netto wyceny instrumentów zabezpieczających (hedging), a przede wszystkim instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych i opcji walutowych) oraz zwiększenia stanu zapasów w wysokości 53.350 tys. PLN (wynikającego głównie ze zwiększenia liczby posiadanych przez nas zielonych certyfikatów i zwiększenia stanu zapasów części zamiennych i innych surowców).

W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 580.295 tys. PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 404.891 tys. PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 265.793 tys. PLN, odsetek i udziałów w zyskach wynoszących 118.795 tys. PLN oraz zmniejszenia stanu należności w kwocie 64.210 tys. PLN (wynikającego przede wszystkim ze zmniejszenia stanu należności z tytułu dostaw i usług, co spowodowane było głównie spadkiem przychodów ze sprzedaży) oraz (ii) odjęcie podatku dochodowego zapłaconego w wysokości 134.067 tys. PLN, zysku na działalności inwestycyjnej w kwocie 70.691 tys. PLN (wynikającego głównie ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, w szczególności sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ (71.831 tys. PLN)), zysku z tytułu różnic kursowych w wysokości 41.232 tys. PLN (dotyczącego głównie różnic między saldem początkowym i końcowym w okresie sprawozdawczym wyrażonej w PLN wartości długu denominowanego w walutach obcych, tj. przede wszystkim Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego) oraz zwiększenia stanu zapasów o 25.365 tys. PLN (wynikającego głównie ze zwiększenia liczby posiadanych przez nas zielonych certyfikatów).

W roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 991.390 tys. PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 892.377 tys. PLN. Główne korekty objęły (i) dodanie amortyzacji w kwocie 265.737 tys. PLN, odsetek i udziałów w zyskach wynoszących 105.848 tys. PLN i korekty w kwocie 1.105 tys. PLN (obejmującej głównie wynik netto wyceny instrumentów zabezpieczających (hedging), przede wszystkim instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych i opcji walutowych) oraz (ii) odjęcie zysku na działalności inwestycyjnej w wysokości 107.736 tys. PLN (wynikającego głównie ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, w szczególności sprzedaży

uprawnień do emisji CO₂ (104.288 tys. PLN)), zmniejszenia stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek w kwocie 62.777 tys. PLN (powstałego głównie wskutek ujęcia zmniejszenia stanu naszych zobowiązań o 55.009 tys. PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku na skutek decyzji Marszałka Województwa Wielkopolskiego zmniejszającej nasze zobowiązania z tytułu opłat za emisję gazów cieplarnianych (nałożonych na nas w latach 2006-2008) w związku z budową instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I), podatku dochodowego zapłaconego w wysokości 36.774 tys. PLN, zwiększenia stanu zapasów w kwocie 26.368 tys. PLN (wynikającego głównie ze zwiększenia liczby posiadanych przez nas zielonych certyfikatów) oraz zmiany stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych w kwocie 22.860 tys. PLN (co wynikało głównie ze zmniejszenia rezerw na likwidację środków trwałych używanych do wytwarzania energii oraz środków z nimi powiązanych ze względu na wydłużenie harmonogramu ich likwidacji oraz zmniejszenie rezerw dotyczących długoterminowych umów o usługi budowlane ze względu na wyższy od przewidywanego poziom ściągłości należności z tytułu tych umów).

Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej

Okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku wykazaliśmy wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w kwocie, odpowiednio, 99.664 tys. PLN i 186.359 tys. PLN.

Wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku był przede wszystkim skutkiem nabycia rzeczowych aktywów trwałych za kwotę 162.387 tys. PLN, głównie w związku z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy i instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (odpowiednio, 47.706 tys. PLN i 15.417 tys. PLN), odbudową maszynowni i układu wody chłodzącej w Elektrowni Konin (29.035 tys. PLN), budową instalacji zmniejszającej emisję NO_x w Elektrowni Pątnów I (17.631 tys. PLN), a także płatnościami na rzecz SNC Lavalin, w związku z ukończeniem budowy bloku o mocy 464 MWe w Elektrowni Pątnów II, zgodnie z postanowieniami Umowy Zabezpieczającej (*Backstop Agreement*) zawartej przez nas 19 lipca 2005 roku z SNC Lavalin („**Umowa Zabezpieczająca**”) (4.143 tys. PLN). Wpływy środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej, w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, wyniosły 62.367 tys. PLN i obejmowały przede wszystkim wpływy środków pieniężnych ze sprzedaży akcji Towarowej Giełdy Energii S.A. (zobacz Rozdział „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Transakcje ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa”) (w kwocie 24.178 tys. PLN), z odsetek od środków pieniężnych przeznaczonych na obsługę zadłużenia (w kwocie 7.809 tys. PLN) oraz z odsetek od lokat długoterminowych (w kwocie 25.086 tys. PLN).

Wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku był przede wszystkim skutkiem nakładów inwestycyjnych w wysokości 167.456 tys. PLN, poniesionych głównie w związku z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy i instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (odpowiednio, 99.876 tys. PLN i 36.646 tys. PLN), odbudową maszynowni i układu wody chłodzącej w Elektrowni Konin (21.736 tys. PLN), budową instalacji obniżającej emisję NO_x w Elektrowni Pątnów I (12.489 tys. PLN), modernizacją chłodni kominowej w Elektrowni Adamów (8.551 tys. PLN), a także płatnościami na rzecz SNC Lavalin, w związku z ukończeniem budowy bloku o mocy 464 MWe w Elektrowni Pątnów II, zgodnie z Umową Zabezpieczającą (7.609 tys. PLN). Wpływy środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej związane z pozostałymi aktywami finansowymi wyniosły, w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku, 18.958 tys. PLN i wynikały głównie z wydatków na obsługę zadłużenia Elektrowni Pątnów II (w kwocie 35.492 tys. PLN), co zostało częściowo skompensowane wpływami środków pieniężnych z lokat długoterminowych (w kwocie 14.108 tys. PLN).

Lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wykazaliśmy wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w kwocie, odpowiednio, 443.068 tys. PLN, 198.185 tys. PLN i 393.722 tys. PLN.

Wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku był przede wszystkim skutkiem nakładów inwestycyjnych, w wysokości 420.143 tys. PLN, poniesionych głównie w związku z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy i instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (odpowiednio 125.510 tys. PLN i 125.756 tys. PLN), odbudową maszynowni oraz układu wody chłodzącej w Elektrowni Konin (61.772 tys. PLN), remontami maszyn i urządzeń (34.514 tys. PLN) oraz budową instalacji obniżającej emisję NO_x na kotle nr 5 w Elektrowni Pątnów I (30.536 tys. PLN), a także płatnościami na rzecz SNC Lavalin, w związku z ukończeniem budowy bloku o mocy 464 MWe w Elektrowni Pątnów II, zgodnie z Umową Zabezpieczającą (7.787 tys. PLN), jak również utworzenia lokat na pokrycie kosztów obsługi zadłużenia w związku z Kredytem Konsorcjalnym (46.354 tys. PLN), spłaty gwarancji bankowych (21.444 tys. PLN) przeznaczonych głównie na zabezpieczenie spłaty naszych zobowiązań związanych z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin oraz wpływu związanego z długoterminowymi lokatami bankowymi (2.759 tys. PLN).

Wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku był przede wszystkim skutkiem nakładów inwestycyjnych, w kwocie 252.406 tys. PLN, poniesionych głównie w związku z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy i instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (odpowiednio

118.065 tys. PLN i 11.379 tys. PLN), przebudową centralnej pompowni w Elektrowni Pątnów I (9.830 tys. PLN) oraz remontami maszyn i urządzeń (39.048 tys. PLN), a także płatnościami na rzecz SNC Lavalin, w związku z ukończeniem budowy bloku o mocy 464 MWe w Elektrowni Pątnów II, zgodnie z Umową Zabezpieczającą (37.511 tys. PLN), jak również wypływu środków pieniężnych w związku z gwarancją bankową na zabezpieczenie spłaty naszych zobowiązań związanych z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin (19.051 tys. PLN). Wpływ ten został częściowo skompensowany wpływem środków ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, a w szczególności uprawnień do emisji CO₂ (71.831 tys. PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku był przede wszystkim skutkiem nakładów inwestycyjnych, w kwocie 436.551 tys. PLN, poniesionych głównie w związku z płatnościami na rzecz SNC Lavalin, w związku z ukończeniem budowy bloku o mocy 464 MWe w Elektrowni Pątnów II, zgodnie z Umową Zabezpieczającą (200.091 tys. PLN), budową kotła dedykowanego do spalania biomasy i instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (16.861 tys. PLN), przygotowaniem przyszłych specyfikacji dotyczących planu przebudowy dla Elektrowni Pątnów I (14.929 tys. PLN), przebudową centralnej pompowni w Elektrowni Pątnów I (6.627 tys. PLN) oraz remontami maszyn i urządzeń (77.463 tys. PLN), jak również utworzenia lokat bankowych przeznaczonych na pokrycie kosztów obsługi zadłużenia w związku z Pierwotnym Kredytem Konsorcjalnym (68.847 tys. PLN). Wpływ ten został częściowo skompensowały środki ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, a zwłaszcza ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ (104.288 tys. PLN), oraz zwrot lokat przeznaczonych na pokrycie kosztów obsługi zadłużenia w związku z kredytem bankowym na budowę instalacji odsiarczania spalin (4.077 tys. PLN).

Środki pieniężne netto z działalności finansowej

Okresy 6 miesięcy zakończone 30 czerwca 2012 i 2011 roku

W okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku wykazaliśmy wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w kwocie, odpowiednio, 118.322 tys. PLN i 19.189 tys. PLN.

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku był przede wszystkim związany ze spłatą rat kapitałowych Kredytu Konsorcjalnego (53.701 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin (20.586 tys. PLN) i Pożyczki NFOŚiGW (15.000 tys. PLN) oraz zapłatą odsetek od Kredytu Konsorcjalnego (21.127 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin (2.621 tys. PLN) i Pożyczki NFOŚiGW (1.254 tys. PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku był przede wszystkim skutkiem spłaty lub częściowej spłaty: Pożyczki PAI Media (246.027 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego (23.610 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin (20.069 tys. PLN), Pożyczki NFOŚiGW (15.000 tys. PLN) oraz Pożyczki Elektrim (7.802 tys. PLN). Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku były również spowodowany, między innymi, zapłatą odsetek od Kredytu Konsorcjalnego (19.470 tys. PLN), Pożyczki PAI Media i Pożyczki Elektrim (łącznie 14.662 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin (5.472 tys. PLN) i Pożyczki NFOŚiGW (1.394 tys. PLN). Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2011 roku został, w znacznej mierze, skompensowany wpływem środków pieniężnych w kwocie 343.122 tys. PLN, w związku z refinansowaniem Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego środkami pochodzącymi z Kredytu Konsorcjalnego.

Lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

W latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wykazaliśmy wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w kwocie, odpowiednio, 272.239 tys. PLN, 429.305 tys. PLN i 254.730 tys. PLN.

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku był przede wszystkim skutkiem spłaty lub częściowej spłaty: Pożyczki PAI Media (246.027 tys. PLN) i Pożyczki Elektrim (140.990 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego (71.293 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin (30.103 tys. PLN) i Pożyczki NFOŚiGW (30.000 tys. PLN). Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku był również spowodowany, między innymi, zapłatą odsetek od Pożyczki PAI Media i Pożyczki Elektrim (16.347 tys. PLN, łącznie), Kredytu Konsorcjalnego (28.418 tys. PLN) oraz Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin (11.778 tys. PLN), jak również Pożyczki NFOŚiGW (2.819 tys. PLN). Wpływ ten został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku z refinansowaniem Kredytu Konsorcjalnego (343.122 tys. PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku był przede wszystkim skutkiem spłaty lub częściowej spłaty: Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego (218.911 tys. PLN), Kredytu na Instalację Odsiarczania Spalin (40.138 tys. PLN), Pożyczki NFOŚiGW (30.000 tys. PLN) oraz niektórych kredytów inwestycyjnych i kredytów w rachunku bieżącym (59.956 tys. PLN). Wpływ środków pieniężnych netto z działalności

finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku był również spowodowany, między innymi, zapłatą odsetek od Pożyczki PAI Media i Pożyczki Elektrim (28.067 tys. PLN, łącznie), Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego (32.205 tys. PLN), Kredytu na Instalację Odsiarczania Spalin (12.641 tys. PLN) i Pożyczki NFOŚiGW (2.938 tys. PLN).

Wyływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku przede wszystkim skutkiem spłaty lub częściowej spłaty: Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego (62.201 tys. PLN), Kredytu na Instalację Odsiarczania Spalin (40.717 tys. PLN), Pożyczki NFOŚiGW (30.000 tys. PLN) oraz niektórych kredytów inwestycyjnych i kredytów w rachunku bieżącym (49.218 tys. PLN). Wyływ netto środków pieniężnych z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku był również spowodowany, między innymi, zapłatą odsetek od: Pożyczki PAI Media i Pożyczki Elektrim (29.063 tys. PLN), Kredytu Konsorcjalnego (60.176 tys. PLN), Kredytu na Instalację Odsiarczania Spalin (16.818 tys. PLN) i Pożyczki NFOŚiGW (3.767 tys. PLN). Wyływ ten został częściowo skompensowany wykorzystaniem przez nas kredytu w rachunku bieżącym (42.127 tys. PLN).

Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz obligacje

Korzystamy z wielu kredytów bankowych (w tym kredytów w rachunku bieżącym) i pożyczek, głównie w związku z finansowaniem programu inwestycji realizowanego w obszarze naszej działalności w zakresie wytwarzania energii. Nasze umowy kredytowe oraz umowy pożyczki zawierają pewne warunki i zobowiązania, ogólne i finansowe, które musimy spełniać. Opis naszych istotnych umów finansowania przedstawiono w Rozdziale „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania”.

Ponadto w związku z nakładami poniesionymi na uruchomienie odkrywki Tomistawice, KWBK pozyskiwała środki finansowe z emisji obligacji (umowę dotyczącą emisji obligacji KWBK opisano w Rozdziale „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania – Umowy finansowania KWBK – Umowa emisyjna z dnia 12 stycznia 2009 roku w sprawie zorganizowania, przeprowadzenia i obsługi emisji obligacji pomiędzy KWBK jako emitentem a PKO BP S.A. jako głównym menedżerem”).

Poniższa tabela przedstawia, według stanu na 31 lipca 2012 roku (tj. po dacie objęcia kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK)), całkowite kwoty pozostałe do spłaty z tytułu zobowiązania głównego (kapitału) oraz naliczonych odsetek w związku z naszymi oprocentowanymi kredytami bankowymi i pożyczkami oraz obligacjami KWBK.

Tabela 21: Zadłużenie z tytułu oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek oraz obligacji według stanu na dzień 31 lipca 2012 roku

	Stan na dzień 31 lipca 2012
	(w tys. PLN)
Krótkoterminowe oprocentowane kredyty i pożyczki oraz obligacje KWBK.....	421.069
Długoterminowe oprocentowane kredyty i pożyczki oraz obligacje KWBK	926.512
Razem oprocentowane kredyty i pożyczki	1.347.581

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Zobacz również Rozdział „Kapitalizacja i zadłużenie”, gdzie przedstawiono naszą kapitalizację i zadłużenie według stanu na dzień 31 lipca 2012 roku.

Zobowiązania finansowe

W poniższej tabeli przedstawiono, według stanu na 30 czerwca 2012 roku, nasze zobowiązania finansowe według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności (według wartości nominalnej, włączając płatności z tytułu ewentualnych odsetek).

Tabela 22: Profil wymagalności zobowiązań finansowych według stanu na 30 czerwca 2012 roku

	Wymagalność zobowiązań				
	Razem	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
	(w tys. PLN)				
Zobowiązania finansowe					
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1.294.595	47.993	173.275	748.941	324.386
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	197.145	195.468	–	1.677	–
Pochodne instrumenty finansowe	54.786	3.462	9.879	35.344	6.101
Razem zobowiązania finansowe	1.546.526	246.923	183.154	785.962	330.487

Źródło: Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe (dane niezbadane)

Powyższa tabela nie uwzględnia zobowiązań finansowych KWBA oraz KWBK, nad którymi objęliśmy kontrolę 18 lipca 2012 roku. W Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma” przedstawiono Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma, które zostały przygotowane w celu zilustrowania wpływu, jakie objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, oraz na rachunek zysków i strat Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku. Ponadto w Rozdziale „Część finansowa – Dane Finansowe KWBA i KWBK” przedstawiono dane finansowe KWBA oraz skonsolidowane dane finansowe grupy kapitałowej KWBK za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku.

Nakłady inwestycyjne

Większość naszych nakładów inwestycyjnych związana była historycznie, i oczekujemy, że nadal będzie związana, z naszą działalnością w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, która jest wysoko kapitałochłonna. Najistotniejszym elementem naszych nakładów inwestycyjnych są nakłady na nasze aktywa wytwórcze. Nasze aktywa wytwórcze wymagają okresowych remontów i bieżących modernizacji, zarówno ze względu na zaostrzenie wymogów w zakresie ochrony środowiska, jak i potrzebę zwiększania efektywności produkcji energii elektrycznej. Nakłady inwestycyjne na utrzymanie, modernizację i rozwój aktywów wytwórczych stanowią ważny element naszej strategii, mający, w naszym przekonaniu, istotny wpływ na przyszłe przepływy pieniężne i wyniki działalności.

W okresie od dnia 1 lipca 2012 roku do dnia 31 sierpnia 2012 roku, nasze nakłady inwestycyjne wyniosły 34.059 tys. PLN i wiązały się przede wszystkim z odbudową maszynowni i układu wody chłodzącej w Elektrowni Konin (7.129 tys. PLN), budową kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin (3.836 tys. PLN), budową placu do składowania biomasy w Elektrowni Konin (1.583 tys. PLN), instalacją rozdzielnic pompowni spągowej w KWBA (1.460 tys. PLN), budową instalacji awaryjnego odprowadzania popiołu z bloków nr 1-4 w Elektrowni Pątnów I (1.310 tys. PLN), modernizacją przenośnika węglowego w odkrywce Koźmin (1.306 tys. PLN), nakładami na grunty własne KWBA (1.243 tys. PLN), migracją systemu sterowania blokiem nr 1 w Elektrowni Pątnów I (1.204 tys. PLN), instalacją zasilania bariery pomp w KWBA (1.103 tys. PLN), budową trasy na odstawę węgla w KWBK (1.035 tys. PLN), budową budynku laboratorium w Elektrowni Konin oraz jego wyposażeniem (968 tys. PLN), zakupem gotowych środków trwałych przez KWBA (940 tys. PLN) oraz pracami przygotowawczymi związanymi z zakupem gruntów pod eksploatację odkrywki Tomisławice (308 tys. PLN). Opisane w niniejszym paragrafie nakłady inwestycyjne obejmują nakłady inwestycyjne KWBA i KWBK (w tym grupy kapitałowej KWBK) w okresie od daty objęcia nad nimi kontroli, tj. od dnia 18 lipca 2012 roku.

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły 165.394 tys. PLN i wiązały się przede wszystkim z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy oraz instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (63.123 tys. PLN), odbudową maszynowni i układu wody chłodzącej w Elektrowni Konin (29.035 tys. PLN), budową instalacji obniżającej emisję NO_x na kotle nr 5 w Elektrowni Pątnów I (17.631 tys. PLN), remontem kapitalnym bloku nr 3 w Elektrowni Adamów oraz kotła K-85 w Elektrowni Konin (11.404 tys. PLN) budową placów i dróg na terenie Elektrowni Konin (5.042 tys. PLN), budową instalacji awaryjnego odprowadzania popiołu bloków nr 1-4 w Elektrowni Pątnów I (4.172 tys. PLN), budową systemu mgłowego i odkurzania na urządzeniach nawęglania w Elektrowni Konin i Elektrowni Pątnów I (6.453 tys. PLN), budową budynku laboratorium wraz z wyposażeniem w Elektrowni Konin (3.153 tys. PLN) oraz modernizacją elektrofiltra kotła K-3 w Elektrowni Adamów (2.625 tys. PLN).

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły 487.410 tys. PLN i wiązały się przede wszystkim z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy oraz instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (290.746 tys. PLN), odbudową maszynowni i układu wody chłodzącej w Elektrowni Konin (61.722 tys. PLN), remontem kapitalnym bloku 1 w Elektrowni Adamów oraz remontem średnim bloku 464 MWe w Elektrowni Pątnów II (34.940 tys. PLN), budową instalacji obniżającej emisję NO_x na kotle nr 5 w Elektrowni Pątnów I (30.536 tys. PLN), budową układu gospodarki olejowej w Elektrowni Konin (10.019 tys. PLN), modernizacją chłodni kominowej nr 5 w Elektrowni Adamów (9.472 tys. PLN), budową zaplecza warsztatowo-magazynowego w Elektrowni Konin (6.992 tys. PLN), modernizacją sieci wody pitnej, przeciwpożarowej i surowej, sieci centralnego ogrzewania oraz kanalizacji w Elektrowni Pątnów I (4.432 tys. PLN) oraz modernizacją sieci podziemnych na terenie Elektrowni Konin (3.432 tys. PLN).

W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły 229.467 tys. PLN i wiązały się przede wszystkim z budową kotła dedykowanego do spalania biomasy oraz instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (132.652 tys. PLN), remontami kapitalnymi bloku 1 w Elektrowni Pątnów I oraz bloku 2 w Elektrowni Adamów (39.048 tys. PLN), odbudową centralnej pompowni nr 1 i 2 w Elektrowni Pątnów I (9.830 tys. PLN), przygotowaniem specyfikacji dotyczących planu przebudowy dla Elektrowni Pątnów I (6.743 tys. PLN), modernizacją sieci podziemnych na terenie Elektrowni Konin (5.867 tys. PLN), instalacją automatyki bloku nr 2 w Elektrowni Adamów (2.989 tys. PLN), modernizacją sieci wody pitnej, przeciwpożarowej i surowej, sieci centralnego ogrzewania oraz kanalizacji w Elektrowni Pątnów I (940 tys. PLN) oraz odbudową maszynowni i układu wody chłodzącej w Elektrowni Konin (907 tys. PLN).

W roku zakończonym 31 grudnia 2009 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły 199.689 tys. PLN i wiązały się przede wszystkim z remontami kapitalnymi bloków 5 oraz 6 w Elektrowni Pątnów I, bloków 2 oraz 5 w Elektrowni Adamów oraz

turbogeneratorsa 5 w Elektrowni Konin (77.463 tys. PLN), budową kotła dedykowanego do spalania biomasy oraz instalacji do magazynowania biomasy w Elektrowni Konin (18.578 tys. PLN), przygotowaniem specyfikacji dotyczących planu przebudowy dla Elektrowni Pątnów I (14.929 tys. PLN), modernizacją zasobów lokalowych w Elektrowni Konin (10.333 tys. PLN), przebudową układu kruszenia węgla brunatnego w Elektrowni Pątnów I (9.264 tys. PLN), budową drogi wjazdowej do bramy nr 2 w Elektrowni Pątnów I (6.876 tys. PLN), odbudową centralnej pompowni nr 1 i 2 w Elektrowni Pątnów I (6.627 tys. PLN), instalacją automatyki bloku nr 2 w Elektrowni Adamów (5.497 tys. PLN), modernizacją chłodni kominowej nr 4 w Elektrowni Adamów (4.335 tys. PLN), budową instalacji zraszaczej do biomasy na urządzeniach nawęglania w Elektrowni Adamów (3.330 tys. PLN) oraz modernizacją sieci wody pitnej, przeciwpożarowej i surowej, sieci centralnego ogrzewania oraz kanalizacji w Elektrowni Pątnów I (1.449 tys. PLN).

Nasze najważniejsze obecnie prowadzone inwestycje to:

- (i) Kontynuacja procesu modernizacji bloków 1-4 oraz ograniczonej modernizacji bloku 5 w Elektrowni Pątnów I, obejmującego modernizację turbin kondensacyjnych, uruchomienie instalacji obniżającej emisję NO_x (w celu obniżenia emisji NO_x z 1,37 kg/MWh w 2011 roku do zakładanego poziomu 0,74 kg/MWh w 2015 roku) oraz wymianę, lub modernizację, elementów decydujących o sprawności bloków (w tym, między innymi, systemów nawęglania oraz chłodzenia) w celu poprawy bezpieczeństwa oraz sprawności wytwarzania energii elektrycznej (z 32,9% w 2011 roku do zakładanego poziomu 37,5% w 2015 roku), obniżenia emisji CO₂ (z 1,17 Mg/MWh w 2011 roku do zakładanego poziomu 1,05 Mg/MWh w 2015 roku) oraz zapewnienia możliwości eksploatacji bloków 1-5 co najmniej do roku 2026 lub 2030, o ile eksploatacja tych bloków okaże się opłacalna w oparciu o miejscowe złoża węgla brunatnego.

W ramach powyższego procesu modernizacji, w dniu 27 lipca 2012 roku, zawarliśmy z TurboCare sp. z o.o. umowę na wymianę kompletnych układów przepływowych części niskoprężnych turbin kondensacyjnych bloków 1-4, wraz z wymianą, lub przystosowaniem istniejących instalacji pomocniczych. Z zastrzeżeniem innych postanowień umowy, w tym dotyczących kar umownych, umowne wynagrodzenie TurboCare sp. z o.o. wynosi 85.000 tys. PLN.

Zakończenie modernizacji bloku 5 planowane jest na koniec 2012 roku, zaś modernizacji bloków 1-4 do końca pierwszego półrocza 2016 roku. Szacujemy, że w latach 2012-2015 realizacja projektu modernizacji bloków 1-5 w Elektrowni Pątnów I wymagać będzie nakładów inwestycyjnych rzędu 1.600.000 tys. PLN, z czego około 50% planujemy sfinansować ze środków własnych, natomiast pozostałą część ze środków pozyskanych z kredytów inwestycyjnych. Na dzień Prospektu szacujemy, że główna część tych nakładów zostanie poniesiona w latach 2013-2015.

- (ii) Kontynuacja prac rozpoznawczych w rejonie złoża węgla brunatnego Poniec-Krobia (zlokalizowanego około 130 km od naszych aktywów wytwórczych), których zakończenie planowane jest na rok 2014; w przypadku uzyskania zadowalających wyników analizy właściwości węgla brunatnego w złożu i opłacalności jego eksploatacji, zostanie podjęta decyzja w sprawie złożenia wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin ze złoża oraz rozwoju nowych aktywów wytwórczych w jego sąsiedztwie.

Szacujemy, że realizacja powyższych prac rozpoznawczych wymagać będzie nakładów inwestycyjnych w kwocie około 40.000 tys. PLN. Całość tych prac planujemy sfinansować ze środków własnych.

- (iii) Kontynuacja nakładów inwestycyjnych na prace rozpoznawcze prowadzone na perspektywicznych złożach Piaski (planowana eksploatacja w latach 2017-2050), Ościslówo (planowana eksploatacja w latach 2019-2031) i Dęby Szlacheckie (planowana eksploatacja w latach 2024-2050) oraz kontynuacja nakładów na utrzymanie obecnie eksploatowanych odkrywek Drzewce, Józwin, Koźmin, Adamów i Tomisławice do wyczerpania ich zasobów.

Na zasadach przewidzianych w umowie sprzedaży akcji KWBA i KWBK z dnia 28 maja 2012 roku, ZE PAK zobowiązał się, do 31 grudnia 2016 roku, do dokonania inwestycji w łącznej kwocie równej 250.000 tys. PLN, w rzeczowe aktywa trwałe KWBA i KWBK lub ich spółek zależnych oraz w działalność prowadzoną przez te podmioty związaną z poszukiwaniem, rozpoznawaniem, wydobywaniem węgla brunatnego i kopalin towarzyszących, dostarczaniem ich do odbiorców oraz wytwarzaniem energii.

W świetle naszego planu inwestycyjnego oraz powyższego zobowiązania umownego, szacujemy, że na realizację projektów inwestycyjnych w utrzymanie eksploatacji bieżących odkrywek oraz w budowę nowych odkrywek węgla brunatnego w latach 2012-2015 przeznaczymy około 400.000 tys. PLN (w tym około 50% ze środków własnych, natomiast pozostałą część ze środków pozyskanych z kredytów inwestycyjnych), z czego około 300.000 tys. PLN planujemy przeznaczyć na utrzymanie eksploatacji węgla brunatnego w bieżących odkrywkach.

Wszystkie opisane powyżej inwestycje są prowadzone na terytorium Polski.

Opis naszego obecnego programu inwestycyjnego, obejmującego nasze kluczowe projekty inwestycyjne w fazie realizacji inwestycji oraz kluczowe projekty inwestycyjne w fazie przygotowawczej, znajduje się w Rozdziale „Opis działalności – Program inwestycyjny”.

Zobowiązania warunkowe

Opis naszych zobowiązań warunkowych (z wyłączeniem zobowiązań warunkowych KWBA oraz grupy kapitałowej KWBK), według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku, został przedstawiony w Notach 23. oraz 24. do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Opisy zobowiązań warunkowych KWBA i grupy kapitałowej KWBK, według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku, zostały przedstawione, odpowiednio, w Nocie 12. do Śródrocznych Danych Finansowych KWBA oraz w Nocie 15. do Śródrocznych Skonsolidowanych Danych Finansowych KWBK.

Rodzajowa i ilościowa informacja o ryzykach rynkowych

Na naszą działalność może wpływać szereg ryzyk rynkowych, takich jak ryzyko zmian cen towarów i surowców, ryzyko wahań kursów walut, ryzyko wahań stóp procentowych, ryzyko kredytowe i ryzyko utraty płynności. Każde z tych ryzyk może potencjalnie przynieść szkodę naszej działalności, sytuacji finansowej i wynikom działalności.

Ryzyko wahań cen surowców

Nasza działalność narażona jest na czynniki ryzyka związane z fluktuacjami przepływów pieniężnych i przychodów wynikającymi ze zmian cen surowców wykorzystywanych w naszej działalności – głównie paliw.

Podatność na wahania cen surowców skorelowana jest z wielkością zakupów danego surowca. Poniższe tabele przedstawiają te wielkości dla wybranych surowców we wskazanych okresach.

Tabela 23: Analiza ilościowa i kosztowa dla wybranych surowców dla okresów 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 i 2011 roku

	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca			
	2012		2011	
	Ilość (w tonach)	Koszt (tys. PLN)	Ilość (w tonach)	Koszt (tys. PLN)
Rodzaj paliwa				
Węgiel brunatny.....	6.697.600	437.579	7.264.716	478.292
Biomasa leśna	91.863	19.625	126.288	24.564
Biomasa rolna.....	113.002	50.130	86.426	33.973
Olej opałowy	8.599	19.043	7.103	11.266
Sorbent	122.081	13.850	123.159	14.283

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Tabela 24: Analiza ilościowa i kosztowa dla wybranych surowców dla lat zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku

	Rok zakończony 31 grudnia					
	2011		2010		2009	
	Ilość (tony)	Koszt (tys. PLN)	Ilość (tony)	Koszt (tys. PLN)	Ilość (tony)	Koszt (tys. PLN)
Węgiel brunatny.....	13.706.425	891.324	13.089.246	882.090	13.742.295	845.799
Biomasa leśna	289.555	59.125	490.136	88.263	536.405	94.735
Biomasa rolna.....	203.304	82.141	175.877	68.147	94.576	32.069
Olej opałowy	14.598	25.785	16.268	23.418	15.920	17.735
Sorbent	231.069	25.910	209.133	23.359	256.811	28.243

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko zmian cen węgla brunatnego oraz uzależnienia od zewnętrznych dostawców węgla brunatnego, a także w celu zmniejszenia kosztów pozyskiwania węgla brunatnego, nabyliśmy od Skarbu Państwa pakiet akcji stanowiących 85% kapitału zakładowego KWBA i KWBK, których własność przeniesiona została 18 lipca 2012 roku (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne Umowy – Inne istotne umowy – Nabycie KWBA i KWBK” oraz punkt „– Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej – Znaczące zdarzeniach po dacie bilansowej – Nabycie KWBA i KWBK” powyżej).

Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka wahań cen surowców przedstawiono w Nocie 34.3 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko walutowe

Jesteśmy narażeni na ryzyko walutowe związane z potencjalnymi zmianami kursu walutowego EUR/PLN. Kurs walutowy EUR/PLN ma istotny wpływ na wyniki naszej działalności. Podstawową przyczyną tej sytuacji jest fakt, że PLN jest naszą walutą sprawozdawczą, podczas gdy:

- znaczna część naszego zadłużenia (w tym w szczególności Kredyt Konsorcjalny) jest denominowana w EUR, i w konsekwencji deprecjacja wartości PLN w stosunku do EUR ma negatywny wpływ na nasze wyniki, ponieważ zwiększa koszty finansowania w PLN związane z takim zadłużeniem – i odwrotnie – deprecjacja wartości EUR w stosunku do PLN ma pozytywny wpływ na nasze wyniki, ponieważ obniża koszty finansowania w PLN związane z takim zadłużeniem;
- nasz podmiot zależny objęty konsolidacją, PAK Serwis, ma swój oddział w Niemczech, gdzie prowadzi znaczną część swojej działalności (polegającej głównie na występowaniu w roli podwykonawcy w projektach budowlanych), a EUR jest walutą funkcjonalną niemieckiego oddziału tej spółki. Na dzień sporządzenia sprawozdania aktywa i zobowiązania oddziału są przeliczane na PLN po kursie wymiany obowiązującym na koniec roku, a jego sprawozdanie z całkowitych dochodów przelicza się po średnioważonym kursie wymiany za dany okres sprawozdawczy; oraz
- jak wskazano w punktach „– Uprawnienia do emisji CO₂” oraz „– Zamiana EUA na CER i ERU” powyżej, część naszych przychodów uzyskujemy z zamiany EUA na CER i ERU, każdorazowo dokonywanej w drodze sprzedaży EUA kontrahentowi i nabycia CER lub ERU od takiego kontrahenta. Ponieważ transakcje te denominowane są w EUR, fluktuacja wartości PLN w stosunku do EUR ma wpływ na przychody uzyskiwane przez nas z tego tytułu przeliczone na PLN.

Co do zasady nie korzystamy z instrumentów pochodnych do zabezpieczania się przed ryzykiem wahań kursowych, jednakże w przeszłości zawieraliśmy okazjonalnie kontrakty na opcje walutowe w związku z zaciąganiem przez nas kredytami. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka walutowego przedstawiono w Nocie 34.2 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz Nocie 27.2 do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko stóp procentowych

Nasza ekspozycja na ryzyko wahań rynkowych stóp procentowych wiąże się przede wszystkim z naszym zadłużeniem długoterminowym. Nasza polityka przewiduje ograniczanie ryzyka wahań stóp procentowych przez stosowanie zmiennych stóp procentowych dla zaciąganego zadłużenia. W celu dalszego ograniczenia ryzyka zmian stóp procentowych zawieramy również umowy na zamianę stóp procentowych (tzw. swapy stóp procentowych), w których zobowiązujemy się zamieniać, w określonych odstępach czasu, różnice pomiędzy kwotami według stałej i zmiennej stopy procentowej wyliczonymi w odniesieniu do uzgodnionej hipotetycznej kwoty głównej. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka stóp procentowych przedstawiono w Nocie 34.1 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz Nocie 27.1 do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko kredytowe

Jesteśmy narażeni na ryzyko nieuzyskania płatności od klientów i niektórych innych kontrahentów. Nasza polityka przewiduje współpracę wyłącznie z wiarygodnymi podmiotami. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto na bieżąco monitorujemy stany należności. W ramach Grupy nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka kredytowego przedstawiono w Nocie 34.4 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz Nocie 27.3 do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko związane z płynnością

Ryzyko związane z płynnością to ryzyko utraty możliwości regulowania naszych zobowiązań zgodnie z ich terminami wymagalności. Nasze ryzyko związane z płynnością monitorujemy, korzystając z narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/zapadalności inwestycji i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej. Ponieważ polegamy częściowo na zewnętrznym finansowaniu, głównie w związku z nakładami inwestycyjnymi, mamy znaczące zobowiązania w zakresie obsługi zadłużenia. Opis profilu wymagalności naszych zobowiązań finansowych, według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku, przedstawiono w punkcie „– Zobowiązania finansowe” powyżej).

Nasze zasady zarządzania ryzykiem związanym z płynnością mają na celu utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania oraz zabezpieczenie wystarczających środków na pokrycie naszych zobowiązań finansowych i inwestycyjnych, przy wykorzystaniu jak najlepszych dostępnych źródeł finansowania. Podejmujemy także działania mające na celu skrócenie okresu ściągania należności i wydłużenia okresu spłaty zobowiązań. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka związanego z płynnością

przedstawiono w Nocie 34.5 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego oraz Nocie 27.4 do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania ocen i szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na stosowanie zasad rachunkowości i w efekcie na wykazane kwoty i klasyfikację aktywów, zobowiązań (w tym zobowiązań warunkowych), przychodów i kosztów.

Za „istotne zasady rachunkowości” uznajemy te zasady, które naszym zdaniem są najważniejsze w celu przedstawienia naszej sytuacji finansowej i wyników działalności i które wymagają od Zarządu dokonania najtrudniejszych i najbardziej subiektywnych ocen, często wynikających z konieczności oszacowania zdarzeń, które nieodwrotnie łączą się z brakiem pewności. Na podstawie tej definicji wyodrębniliśmy niżej przedstawione istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe, które były stosowane przy sporządzaniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Stosujemy również inne istotne zasady rachunkowości, które obejmują stosowanie szacunków, ocen i założeń istotnych dla zrozumienia naszych wyników. W Notach 5. i 10. do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego znajdują się dalsze informacje dotyczące, odpowiednio (a) istotnych profesjonalnych osądów i szacunków księgowych oraz (b) podsumowanie istotnych zasad rachunkowości stosowanych przy sporządzaniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Choć jesteśmy przekonani, że nasze szacunki, założenia i oceny są racjonalne, opierają się one na informacjach dostępnych w czasie ich dokonywania. Faktyczne wyniki mogą się istotnie różnić od tych szacunków w przypadku przyjęcia innych założeń, dokonania innych ocen lub wystąpienia innych warunków.

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, z wyjątkiem zastosowania zmienionego standardu MSSF 7 („Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych”), mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2011 roku lub później. Zastosowanie tego zmienionego standardu nie miało wpływu na prezentowane wyniki działalności oraz sytuację finansową Grupy ani też na zakres informacji prezentowanych w Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego (zobacz Nota 5. do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego).

Ujmowanie przychodów

Nasze przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że uzyskamy korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej. Opis innych określonych kryteriów stosowanych w ujmowaniu naszych przychodów zawiera Nota 10.22 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów

Nasze przychody ze sprzedaży towarów i produktów są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody ze sprzedaży towarów i produktów obejmują również przychody ze sprzedaży świadectw pochodzenia. Wartość świadectw pochodzenia jest ujmowana w przychodach w momencie ich wygenerowania. W celu zapobieżenia zawyżania przychodów w momencie sprzedaży takich świadectw koszty ich sprzedaży ujmowane są jako korekta przychodów ze sprzedaży.

Przychody z umów o usługi budowlane

„Umowy o usługi budowlane” definiujemy jako umowy, których przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania. Jeżeli można wiarygodnie oszacować wynik umowy o usługę budowlaną, przychody i koszty związane z umową o usługi budowlane ujmowane są jako przychody i koszty odpowiednio do stanu zaawansowania realizacji umowy na koniec okresu sprawozdawczego. Stopień zaawansowania realizacji umowy określany jest poprzez ustalenie udziału (i) kosztów umowy poniesionych z tytułu wykonanych do dnia wyceny prac (ii) w szacowanych łącznych kosztach umowy.

Jeżeli nie można w wiarygodny sposób oszacować wyniku umowy o usługi budowlane, wówczas przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania, a koszty umowy o usługi budowlane ujmuje się jako koszt tego okresu, w którym zostały poniesione.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywaną stratę ujmuje się jako koszt.

Przychody z rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych z tytułu rozwiązania KDT Elektrowni Pątnów II

Przychody wynikające z rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych z tytułu rozwiązania KDT Elektrowni Pątnów II ujmują się sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat na koniec każdego roku obrotowego, do końca okresu ich obowiązywania.

W celu oszacowania przychodu dotyczącego określonego okresu sprawozdawczego określamy wskaźnik szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zaliczek rocznych. Kwota przychodu za dany okres stanowi iloczyn (a) takiego wskaźnika i (b) kwot otrzymanych dotychczas zaliczek skorygowanych o korekty roczne, pomniejszonych o ujęte w poprzednich latach przychody z tytułu rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych. Różnicę pomiędzy łączną kwotą ujętego przychodu a łączną kwotą otrzymanych zaliczek do wysokości całkowitej kwoty kosztów osieroconych ujmujemy się jako:

- należności, w przypadku wystąpienia ujemnej różnicy pomiędzy łączną kwotą otrzymanych zaliczek a ujętych przychodów z tytułu rekompensat, lub
- zobowiązania, w przypadku wystąpienia dodatniej różnicy pomiędzy łączną kwotą otrzymanych zaliczek a ujętych przychodów z tytułu rekompensat.

Uprawnienia do emisji CO₂

Otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU) prawa do emisji CO₂ (EUA) są prezentowane w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym w wartości nominalnej jako prawa przeznaczone na własne potrzeby w wartości zerowej w pozycji aktywa niematerialne. EUA oraz ich ekwiwalenty kupowane na potrzeby własne wykazuje się jako aktywa niematerialne w cenie nabycia. Wynik na sprzedaży EUA są wykazywane w rachunku zysków i strat jako pozostałe przychody operacyjne. Zgodnie z opisem w punkcie „– Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności – Uprawnienia do emisji CO₂” powyżej, mamy prawo do zamiany określonej liczby EUA na CER i ERU. Efekt wymiany EUA na CER i ERU (każdorazowo realizowanej w drodze sprzedaży EUA kontrahentowi i nabycia CER lub ERU od takiego kontrahenta) wykazujemy w rachunku zysków i strat jako przychody ze sprzedaży oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych jako przepływy z działalności operacyjnej. Na koniec każdego roku obrotowego podejmujemy decyzję, w jakiej części przeznaczyć posiadane CER na wypełnienie obowiązku umorzenia za dany rok. Rezerwa na umorzenie CER jest tworzona w wartości równej wartości CER przeznaczonych do umorzenia za dany rok.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia. Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Koszty generalnych remontów wykazujemy jako komponenty środków trwałych.

Nasze rzeczowe aktywa trwałe są amortyzowane metodą liniową przez szacowany okres użytkowania (9-40 lat dla budynków i budowli, 3-40 lat dla maszyn i urządzeń technicznych, 5 lat dla środków transportu oraz innych środków trwałych).

Okres użytkowania, wartość końcową oraz metodę amortyzacji składników rzeczowych aktywów trwałych weryfikujemy corocznie i w razie konieczności dokonujemy odpowiednich korekt ze skutkiem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania. Elementem wartości środków trwałych w budowie są także koszty finansowania zewnętrznego podlegające kapitalizacji.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, dające się bezpośrednio przyporządkować realizowanym inwestycjom (trwającym dłużej niż trzy miesiące), są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych w wartości środków trwałych w budowie do dnia oddania środka trwałego do użytku. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się następujące elementy:

- odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej;
- obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego; oraz
- różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

W zakresie kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego stosujemy podejście kumulatywne. Koszty finansowania zewnętrznego wynikające z finansowania w walucie obcej, która nie jest naszą walutą funkcjonalną, szacuje się według łącznej wartości odsetek, które zostałyby poniesione w związku z zaciągnięciem odpowiedniego zobowiązania w walucie funkcjonalnej, tj. w PLN. Łączna kwota kapitalizowanych różnic kursowych nie może przekroczyć kwoty ujemnych różnic kursowych ujętych narastająco do końca roku. Podejście kumulatywne traktuje inwestycję jako całość, dlatego też kwota różnic kursowych możliwa do kapitalizacji jako korekta kosztów finansowania zewnętrznego w okresie sprawozdawczym może się zmieniać wraz ze zmianami kursów walut w okresie trwania inwestycji.

Rezerwy

Rezerwy tworzymy wówczas, gdy ciąży na nas istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli spodziewamy się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów (ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi). Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności tworzymy następujące rezerwy:

- rezerwa na świadczenia pracownicze, takie jak nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne oraz dopłaty do energii elektrycznej przysługujące obecnym pracownikom oraz emerytom i rencistom – byłym pracownikom;
- rezerwa na likwidację składników majątku trwałego;
- rezerwa na rekultywację składowisk popiołów;
- rezerwa z tytułu przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii; oraz
- rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych oraz umorzenie CER.

Utrata wartości aktywów

Przeprowadzamy ocenę utraty wartości aktywów w razie stwierdzenia występowania obiektywnych przesłanek wskazujących na utratę wartości składnika aktywów lub grupy aktywów.

Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne wykorzystywane przez nas w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat

związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie. Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Przestajemy stosować zasady rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygaś lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji.

Jeżeli przestajemy spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone do wyniku finansowego netto za bieżący okres.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany standardów w zakresie rachunkowości

Opis nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów MSSF, które zostały opublikowane, ale nie obowiązywały w roku obrotowym rozpoczynającym się dnia 1 stycznia 2011 roku i nie zostały przez nas przyjęte przed ich wejściem w życie, został zawarty w Nocie 8. do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Opis nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów MSSF, które zostały opublikowane, ale nie obowiązywały w roku obrotowym rozpoczynającym się dnia 1 stycznia 2012 roku i nie zostały przez nas przyjęte przed ich wejściem w życie, został zawarty w Nocie 6. do Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

OTOCZENIE RYNKOWE

Otoczenie makroekonomiczne

Polska jest jedną z wiodących gospodarek w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, do czego istotnie przyczynił się sukces procesu liberalizacji gospodarki na początku lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku. Zajmując powierzchnię około 313.000 km², Polska jest największym krajem w Europie Środkowo-Wschodniej oraz szóstym pod względem wielkości krajem Unii Europejskiej. Populacja Polski wynosi 38,5 mln mieszkańców według stanu na dzień 31 marca 2011 roku. Polska gospodarka jest także największą gospodarką Europy Środkowo-Wschodniej pod względem wartości PKB. Według danych Eurostatu PKB Polski w 2011 roku wyniósł 370 mld EUR. PKB wszystkich 27 państw członkowskich Unii Europejskiej w 2011 roku wyniósł natomiast 12.649 mld EUR, przy czym udział Polski w tej kwocie stanowił około 3%.

Polska jest jedynym krajem Unii Europejskiej, którego gospodarka kontynuowała wzrost w każdym roku, począwszy od roku 2008 do roku 2011. Realny PKB Polski wzrósł w 2008 roku o 5,1% w porównaniu ze średnim wzrostem w całej Unii Europejskiej, który według Eurostatu wyniósł 0,3%. W 2009 roku, realny PKB Polski wzrósł o 1,6% w porównaniu ze średnim spadkiem w całej Unii Europejskiej, który wyniósł 4,3%. W kolejnym roku 2010, realny PKB Polski wzrósł o 3,9%, podczas gdy średni wzrost PKB w całej Unii Europejskiej wyniósł jedynie 2,1%. Z kolei w roku 2011, realny PKB Polski wzrósł o 4,3% w porównaniu ze średnim wzrostem w całej Unii Europejskiej, który wyniósł 1,5%. Na lata 2012 i 2013, Eurostat prognozuje wzrost realnego PKB Polski na poziomie, odpowiednio, 2,7% i 2,6%, w porównaniu ze średnim prognozowanym wzrostem PKB w Unii Europejskiej o odpowiednio 0,0% i 1,3%. Biorąc pod uwagę dobre wyniki polskiej gospodarki w zakresie wzrostu PKB, Polska pozostaje atrakcyjnym rynkiem o znacznie lepszej dynamice wzrostu w porównaniu z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej, spośród których jedynie Estonia, Litwa i Łotwa wyprzedziły Polskę pod względem tempa wzrostu PKB w 2011, roku osiągając odpowiednio 8,3%, 5,9% oraz 5,5%.

Ze stabilną liczbą ludności i rozwijającą się gospodarką, napędzaną między innymi przez duży popyt krajowy oraz eksport, PKB Polski ważony według parytetu siły nabywczej w przeliczeniu na jednego mieszkańca stale rośnie. Na przestrzeni od 1 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2010 roku średnioroczny wskaźnik wzrostu (CAGR) wyniósł 5,7%. PKB Polski ważony według parytetu siły nabywczej w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w 2010 roku wynosił około 15.300 EUR, niemniej jednak pozostaje nadal na niższym poziomie od średniej dla wszystkich 27 państw Unii Europejskiej wynoszącej 24.500 EUR.

W roku 2011 do wzrostu polskiego PKB przyczyniły się głównie wzrost w budownictwie o 11,8%, w przemyśle o 6,3%, w branży transportowej i gospodarce magazynowej o 4,8%, w handlu i naprawach pojazdów samochodowych o 4,6%, w branży obsługi rynku nieruchomości o 3,0% oraz w sektorze działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej o 2,2%. Tabela poniżej zawiera bardziej szczegółowe dane dotyczące wzrostu polskiego PKB.

Tabela 1: Produkt Krajowy Brutto (w cenach bieżących)

Wyszczególnienie	2011*	2010	2009	2011*	2010
	Ceny bieżące w mln PLN			Dynamika realna rok poprzedni=100	
Produkt Krajowy Brutto.....	1.524.678,5	1.416.447,3	1.344.383,5	104,3	103,9
Wartość Dodana Brutto	1.338.989,7	1.247.512,9	1.194.708,7	104,0	103,7
<i>w tym:</i>					
przemysł	340.974,3	300.409,4	293.661,1	106,3	107,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	262.580,7	242.150,0	224.591,9	104,6	105,7
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne, edukacja;					
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	184.391,8	175.664,6	168.060,3	101,0	100,6
budownictwo	105.542,2	101.026,0	96.625,4	111,8	106,4
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;					
administrowanie i działalność wspierająca.....	88.865,1	85.927,1	84.238,4	102,2	100,7
transport i gospodarka magazynowa	73.584,1	68.799,6	68.076,8	104,8	100,8
obsługa rynku nieruchomości	72.792,6	70.080,9	67.348,7	103,0	105,0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	57.752,0	55.087,0	46.898,8	97,5	105,6
informacja i komunikacja	48.002,8	47.422,7	48.588,7	100,6	99,9
zakwaterowanie i gastronomia	15.479,0	14.630,5	14.259,4	102,5	97,8

* Dane wstępne za rok 2011.

Źródło: GUS

W porównaniu z 27 państwami członkowskimi Unii Europejskiej, w Polsce o wartości dodanej brutto decyduje w większym stopniu przemysł, handel, usługi transportowe i komunikacyjne oraz rolnictwo, podczas gdy działalność gospodarcza

i usługi finansowe oraz inne usługi mają na tę wartość mniejszy wpływ. Tabela zamieszczona poniżej zawiera bardziej szczegółowe dane dotyczące wartości dodanej brutto za lata 2010 i 2000.

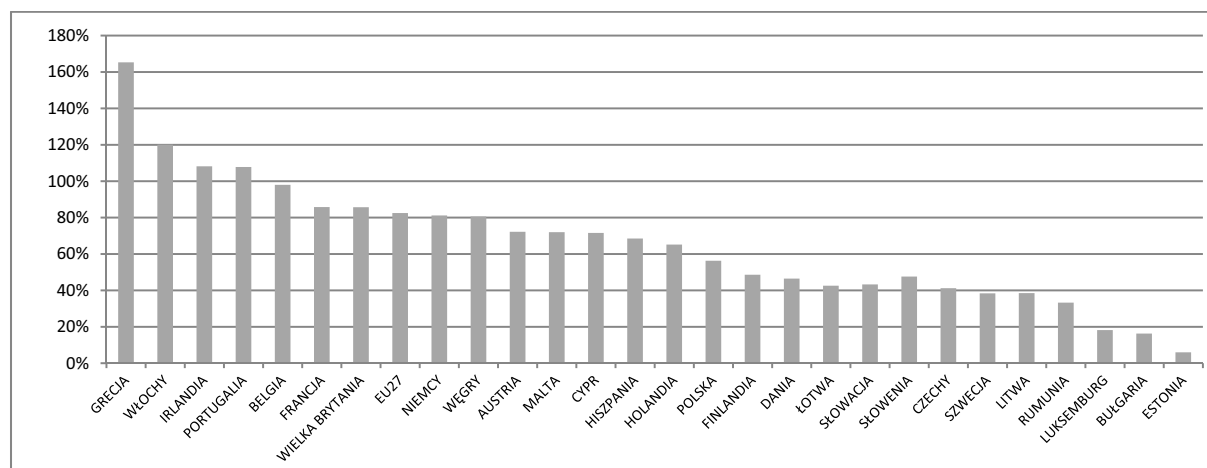
Tabela 2: Wartość dodana brutto w Polsce oraz w 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz w strefie euro (% udział wszystkich segmentów)

	Rolnictwo, myślistwo, rybołówstwo		Przemysł, w tym energetyka		Budownictwo		Handel, usługi transportowe i komunikacyjne		Działalność gospodarcza i usługi finansowe		Pozostałe usługi	
	2010	2000	2010	2000	2010	2000	2010	2000	2010	2000	2010	2000
UE (27)	1,7	2,3	18,7	22,4	6,0	5,6	20,8	21,5	29,0	26,2	23,7	22,0
Strefa euro (w zmiennym składzie)	1,7	2,3	18,6	22,3	5,9	5,6	20,5	20,8	29,3	26,8	24,1	22,1
Polska	3,5	5,0	24,5	24,0	7,1	7,7	27,4	27,3	18,1	18,1	19,1	18,0

Źródło: Eurostat

W ostatnich latach poziom długu publicznego w Polsce wzrastał zarówno w ujęciu wartości bezwzględnych, jak i proporcji do PKB, osiągając w 2011 roku poziom 815,3 mld PLN, co stanowiło 53,5% polskiego PKB. Dla porównania, średni poziom długu publicznego w relacji do PKB dla wszystkich 27 państw członkowskich Unii Europejskiej wyniósł 82,5%. Poniższy wykres ilustruje relację długu publicznego do PKB w całej Unii Europejskiej oraz w jej państwach członkowskich.

Tabela 3: Dług publiczny jako % PKB w całej Unii Europejskiej oraz jej państwach członkowskich w 2011 roku

Poziom długu publicznego przedstawiony w tabeli obliczony został zgodnie z definicją zawartą w Traktacie z Lizbony zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.U. UE C 306/1 z 17 grudnia 2007 roku), przy zastosowaniu której dług publiczny Polski wynosił w 2011 roku 56,3%.

Źródło: Eurostat

W 2011 roku deficyt budżetowy w Polsce wyniósł 25,1 mld PLN, podczas gdy deficyt sektora finansów publicznych wyniósł łącznie 78,0 mld PLN, co stanowiło 5,1% PKB. Zgodnie z komunikatem Ministerstwa Finansów z dnia 26 kwietnia 2012 roku, w roku 2011 wskaźnik długu publicznego w relacji do PKB ustabilizował się i obecnie wykazuje tendencję malejącą. W 2012 roku relacja długu publicznego do PKB w sprzyjających okolicznościach rynkowych powinna spaść poniżej 50% PKB (przy czym maksymalna wysokość polskiego długu publicznego jest ograniczona postanowieniami Konstytucji i nie może przekroczyć 60% PKB), podczas gdy poziom deficytu budżetowego powinien spaść poniżej 3% polskiego PKB. W 2016 rząd planuje osiągnięcie nadwyżki dochodów nad wydatkami.

W dniu 4 września 2012 roku, polski rząd poinformował, iż przygotowując projekt ustawy budżetowej na 2013 rok, przyjął następujące wskaźniki makroekonomiczne: realny wzrost PKB na poziomie 2,2%, inflacja na poziomie 2,7%, wzrost spożycia ogółem na poziomie 5% w ujęciu nominalnym, realny wzrost wynagrodzeń w gospodarce narodowej na poziomie 1,9% oraz wzrost zatrudnienia na poziomie 0,2%. Jednocześnie, zgodnie z informacją rządu, poziom deficytu budżetowego nie powinien przekroczyć kwoty 35,6 mld PLN przy dochodach planowanych na kwotę 299,1 mld PLN i wydatkach planowanych na poziomie 334,7 mld PLN.

W okresie ostatnich kilku lat nakłady inwestycyjne polskich przedsiębiorstw były znacząco niższe niż przed rokiem 2008, głównie z powodu niepewnej sytuacji gospodarczej, przede wszystkim w strefie Euro. Zjawisko to, w połączeniu ze znaczącymi wydatkami budżetowymi oraz wypłatami ze środków unijnych, spowodowało wzrost poziomu środków pieniężnych zgromadzonych przez polskie przedsiębiorstwa z 179 mld PLN w roku 2010 do 191 mld PLN w roku 2011. Przy założeniu mniejszej niepewności co do perspektyw wzrostu gospodarczego można oczekiwać, że wydatkowanie przez przedsiębiorstwa zgromadzonych rezerw środków pieniężnych wraz z rosnącą prywatną konsumpcją przyczynią się do przyspieszenia tempa wzrostu polskiej gospodarki w kolejnych latach.

Rynek energii elektrycznej

Wprowadzenie

Przed rokiem 1990 sektor energetyki w Polsce był zorganizowany wokół pięciu, zintegrowanych pionowo przedsiębiorstw energetycznych. Na początku lat 90. przedsiębiorstwa te zostały podzielone na 32 wytwórców, 33 podmioty zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej oraz cztery kopalnie węgla brunatnego, każdy o statusie przedsiębiorstwa państwowego. W ramach procesu komercjalizacji, który miał miejsce w latach 1993 i 1994, przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem i dystrybucją energii elektrycznej zostały przekształcone w spółki prawa handlowego. W 1994 roku ZE PAK został przekształcony w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa, której głównym przedmiotem działalności było wytwarzanie energii elektrycznej.

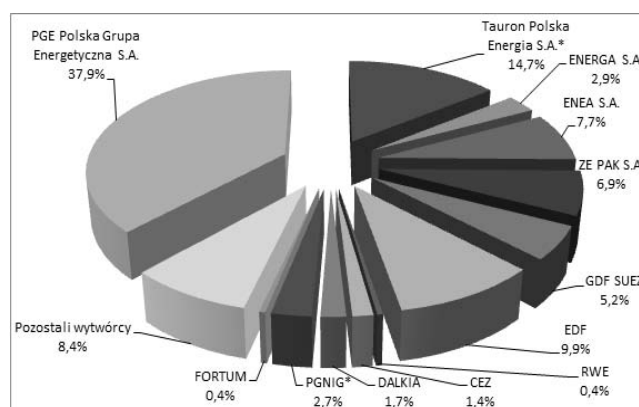
Jednocześnie sektor energetyki przechodził częściowy proces prywatyzacji, w ramach którego inwestorzy nabywali od Skarbu Państwa akcje spółek takich jak ZE PAK. W wyniku tego procesu ZE PAK również został częściowo sprywatyzowany.

Proces prywatyzacji ZE PAK rozpoczął się w 1997 roku, kiedy to Rada Ministrów zatwierdziła sprzedaż części akcji oraz podwyższenie kapitału zakładowego ZE PAK. W efekcie, w roku 1999, konsorcjum zorganizowane przez spółkę Elektrim S.A. podpisało umowę prywatyzacyjną, na podstawie której Elektrim S.A. nabył pakiet 20% akcji ZE PAK oraz uzyskał kontrolę operacyjną nad Spółką. W wyniku realizacji zobowiązań inwestycyjnych wynikających z umowy prywatyzacyjnej, w 2000 roku kapitał zakładowy ZE PAK został podniesiony o kwotę stanowiącą równowartość 100 mln USD, z przeznaczeniem na modernizację aktywów. Akcje nowej emisji zostały objęte przez Elektrim S.A. oraz podmioty z nim powiązane, które po zakończeniu omawianych transakcji posiadały 38,46% akcji w kapitale zakładowym ZE PAK. W 2000 roku zakończył się proces bezpłatnego nabywania akcji przez pracowników ZE PAK. Zgodnie z wymogami prawa, pracownicy otrzymali 15% akcji w kapitale zakładowym ZE PAK (co odpowiadało 11,54% akcji w kapitale zakładowym po jego podwyższeniu w 2000 roku). Pozostałe 50,00% akcji pozostało w rękach Skarbu Państwa. Podstawowe informacje na temat historii Grupy ZE PAK zostały zamieszczone w Rozdziale „Opis działalności – Historia Grupy”.

Pomimo przeprowadzenia omawianych transakcji prywatyzacyjnych, przeważająca większość spółek działających w sektorze energetyki pozostała w rękach Skarbu Państwa. W ostatnich latach miała miejsce daleko idąca konsolidacja należących do Skarbu Państwa spółek energetycznych, której celem było zwiększenie ich potencjału finansowego i rynkowego do poziomu niezbędnego dla dalszego rozwoju tego sektora w Polsce. W konsekwencji, w maju 2007 roku, powstały cztery pionowo zintegrowane grupy energetyczne: grupa PGE zarządzana przez spółkę PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., grupa Tauron, na której czele stoi spółka TAURON Polska Energia S.A., grupa Enea, kierowana przez spółkę ENEA S.A., oraz grupa Energa, kierowana przez spółkę ENERGA S.A.

Obecnie rynek energetyczny w Polsce tworzą (i) cztery pionowo zintegrowane spółki energetyczne działające we wszystkich segmentach rynku energii elektrycznej, tj. w segmentach wytwarzania, dystrybucji oraz obrotu; (ii) PSE Operator – operator systemu przesyłowego, bilansujący zapotrzebowanie krajowego systemu elektroenergetycznego, którego 100% akcji posiada Skarb Państwa, (iii) rynek obrotu giełdowego, składający się z Towarowej Giełdy Energii S.A. oraz rynku POEE, które należą do GPW, oraz (iv) krajowe i europejskie przedsiębiorstwa posiadające udziały w poszczególnych aktywach wytwórczych i dystrybucyjnych na terenie Polski. Do przedsiębiorstw tych, obok ZE PAK i Elektrowni Pątnów II, należą między innymi spółki z następujących grup kapitałowych: RWE, PGNiG, CEZ, EDF, GDF Suez, Dalkia, Fortum oraz SNET (E.ON). Tabela poniżej zawiera informacje na temat udziału grup energetycznych w rynku wytwarzania energii w Polsce w roku 2011.

Tabela 4: Udział grup energetycznych w rynku wytwarzania energii w Polsce w roku 2011

* Na początku 2012 roku akcje spółki Vattenfall Heat Poland S.A., prowadzącej działalność w segmencie wytwarzania ciepła i energii elektrycznej, zostały zbyte na rzecz spółki Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. (PGNiG), natomiast udziały w spółkach zależnych Vattenfall AB zajmujących się obrotem, dystrybucją oraz wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych zostały sprzedane spółce TAURON Polska Energia S.A. pod koniec 2011 roku.

Źródło: Sprawozdanie URE za 2011 rok

W ciągu ostatnich kilku lat proces prywatyzacji uległ przyspieszeniu. Akcje trzech spośród czterech spółek stojących na czele zintegrowanych pionowo grup energetycznych zostały wprowadzone do obrotu na GPW (akcje ENEA S.A. w 2008 roku, akcje PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w 2009 roku, a akcje TAURON Polska Energia S.A. w 2010 roku), natomiast akcje spółki ENERGA S.A. pozostają w dalszym ciągu w rękach Skarbu Państwa.

Jednocześnie z wyżej opisywanymi procesami, od wczesnych lat dziewięćdziesiątych, sektor energetyki w Polsce jest przedmiotem transformacji, a wprowadzane reformy wynikają z potrzeby dostosowania krajowego rynku energii elektrycznej do standardów Unii Europejskiej i mają na celu stworzenie konkurencyjnego rynku. Na powyższe składały się rozwiązanie tzw. kontraktów długoterminowych na sprzedaż energii elektrycznej i mocy (zobacz „– KDT i system rekompensat” poniżej), odejście od systemu zatwierdzania taryf w handlu energią elektryczną (zobacz „– Dostawa energii elektrycznej do odbiorców końcowych w Polsce” poniżej) oraz wydzielenie operatorów systemu dystrybucyjnego (zobacz „– Ceny energii elektrycznej w Polsce – Wstęp” poniżej).

Polski rynek energii elektrycznej na tle porównawczym

Według Eurostatu, na podstawie danych za rok 2010, polski sektor energetyczny jest szóstym w Unii Europejskiej pod względem łącznej produkcji energii elektrycznej brutto, po Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii oraz Włoszech. Zamieszczona poniżej tabela zawiera informacje na temat łącznej produkcji energii elektrycznej brutto w poszczególnych krajach Unii Europejskiej oraz w całej Unii Europejskiej w latach 2008-2010.

Tabela 5: Łączna produkcja energii elektrycznej brutto w poszczególnych krajach Unii Europejskiej oraz w całej Unii Europejskiej w latach 2008-2010 (w GWh)

Kraj	2010	2009	2008	Kraj	2010	2009	2008
UE (27 krajów członkowskich)	3.345.618	3.209.053	3.371.287	Grecja	57.392	61.365	63.749
Niemcy	627.918	592.464	637.232	Portugalia	54.090	50.207	45.969
Francja	569.002	539.337	574.055	Bułgaria	46.653	42.964	45.037
Wielka Brytania United Kingdom	381.129	376.740	388.695	Dania	38.785	36.384	36.620
Hiszpania	303.092	294.620	313.758	Węgry	37.371	35.908	40.025
Włochy	302.062	292.641	319.130	Irlandia	28.611	28.310	30.238
Polska	157.657	151.720	155.305	Słowacja	27.841	26.155	28.962
Szwecja	148.609	136.717	150.036	Słowenia	16.433	16.401	16.399
Holandia	118.140	113.502	107.645	Estonia	12.964	8.779	10.581
Belgia	95.120	91.225	84.930	Łotwa	6.627	5.569	5.274
Czechy	85.910	82.250	83.518	Litwa	5.749	15.358	13.913
Finlandia	80.667	72.062	77.435	Cypr	5.345	5.227	5.078
Austria	71.127	69.088	66.877	Luksemburg	4.592	3.878	3.558
Rumunia	60.619	58.014	64.956	Malta	2.113	2.168	2.312

Źródło: Eurostat

Światowy kryzys finansowy z 2008 roku stał się odczuwalny w Polsce w czwartym kwartale 2008 roku, co wiązało się między innymi ze spadkiem produkcji energii elektrycznej. Łączna produkcja energii elektrycznej w Polsce spadła w 2009 roku o około 2,3%, w porównaniu z rokiem 2008. Spadek ilości wytwarzanej energii elektrycznej wystąpił w 2009 roku w zdecydowanej większości 27 państw członkowskich Unii Europejskiej oraz był obserwowany w całej Unii Europejskiej, z wyjątkiem Holandii, Belgii, Austrii, Portugalii, Słowenii, Łotwy, Litwy, Cypru oraz Luksemburga. Tendencja spadkowa odwróciła się jednak w roku 2010, w którym nastąpił wzrost produkcji energii elektrycznej w Polsce i w innych krajach Unii Europejskiej.

Polska gospodarka cechuje się najwyższym wskaźnikiem zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednostkę PKB w grupie podobnych do Polski państw europejskich. Wiąże się to z faktem, że w Polsce udział energochłonnego przemysłu w strukturze PKB jest stosunkowo wysoki w porównaniu z innymi państwami, których gospodarki w większym stopniu opierają się na sektorze usług (zobacz „– Otoczenie makroekonomiczne” powyżej).

Zużycie energii elektrycznej oraz prognozowane zapotrzebowanie na energię elektryczną w Polsce

Według URE, na dzień 31 grudnia 2011 roku, w Polsce było około 16,7 mln odbiorców, z których 89% stanowili odbiorcy końcowi należący do grupy taryfowej G (gospodarstw domowych), którzy zużyli około 25% łącznych dostaw energii elektrycznej. Drugą grupę podstawowych odbiorców energii elektrycznej w Polsce w roku 2011 stanowili odbiorcy

przemysłowi, którzy zużyli około 46% łącznych dostaw energii elektrycznej w Polsce. Tabela poniżej przedstawia zużycie energii elektrycznej w Polsce w podziale na sektory w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 oraz 2009 roku.

Tabela 6: Zużycie energii elektrycznej w Polsce w podziale na sektory w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 oraz 2009 roku

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2011 ⁽¹⁾	2010	2009
	(GWh)		
Zużycie ogółem, z tego:	157 681	156 304	149 529
Zużycie w kraju, z tego:.....	146 907	144 453	136 996
Przemysł, w tym:	70 070	69 810 ⁽¹⁾	67 721
potrzeby energetyczne elektrowni.....	15 292	14 804	13 828
pompowanie wody w elektrowniach szczytowo-pompowych.....	645	828	881
Lokale mieszkalne	29 412	30 740	30 160
Straty i różnice bilansowe.....	10 774	11 851	12 533
Transport	4 245	4 648 ⁽¹⁾	4 204
Budownictwo	798	770 ⁽¹⁾	748
Rolnictwo	377	456	460
Eksport	12 022	7 664	9 594
Ogółem	169 703	163 968	159 123

(1) Dane wstępne.

Dane zawarte w powyższej tabeli pochodzą z corocznych publikacji ARE, mogą zatem różnić się od danych prezentowanych w niniejszym Prospekcie, lecz pochodzących z innych publikacji ARE, zwłaszcza tych wydawanych kwartalnie. Co do zasady, dane publikowane corocznie przez ARE są bardziej precyzyjne od danych publikowanych kwartalnie.

Źródło: ARE

Według ARE, w latach 2000-2011, krajowe zużycie energii elektrycznej w Polsce wzrosło o 13,6%, z 138.810 GWh w roku 2000 do 157.681 GWh w 2011 roku, co odpowiada średniorocznemu wzrostowi o 1,16%. Stała tendencja wzrostowa uległa osłabieniu wraz ze spadkiem zapotrzebowania na energię elektryczną w 2009 roku spowodowanym przez globalny kryzys finansowy, który dał się w Polsce odczuć pod koniec roku 2008. W latach 2010 i 2011 zużycie energii elektrycznej w Polsce zaczęło ponownie wzrastać. Również w pierwszej połowie 2012 roku, w porównaniu z tym samym okresem w 2011 roku, zużycie energii elektrycznej w Polsce wzrosło, przy czym dynamika wzrostu w pierwszym kwartale 2012 roku była wyższa w porównaniu z drugim kwartałem 2012 roku. Tabela poniżej przedstawia bilans energii elektrycznej w Polsce, z uwzględnieniem krajowego zużycia, w latach 2011, 2010 i 2009 oraz w pierwszym półroczu 2012 i 2011 roku.

Tabela 7: Bilans energii elektrycznej w Polsce w latach 2009-2011 oraz w pierwszym półroczu 2012 i 2011 roku

Wyszczególnienie	Pierwsze półrocze									
	2012		2011		2011		2010		2009	
	GWh	GWh	Indeks dynamiki %	GWh	Indeks dynamiki %	GWh	Indeks dynamiki %	GWh	Indeks dynamiki %	
PRZYCHÓD										
Ogółem.....	86.640	83.934	103,20	169.703	103,50	163.727	102,99	159.111	97,21	
Produkcja.....	81.994	81.886	100,10	162.923	103,34	157.417	103,86	151.708	97,76	
z tego:										
Elektrownie zawodowe ciepłe	73.962	74.863	98,80	149.245	103,25	144.541	102,66	140.790	97,11	
Elektrownie przemysłowe.....	3.907	3.870	101,00	7.827	103,77	7.503	114,69	6.629	102,19	
Elektrownie wodne (w tym szczytowo-pompowe).....	4.126	3.154	130,80	6.445	104,97	5.373	126,96	4.289	115,30	
Import.....	4.646	2.048	226,9	6.780	107,44	6.310	85,24	7.403	87,30	
ROZCHÓD										
Ogółem.....	86.640	83.934	103,20	169.703	103,50	163.727	102,99	159.111	97,21	
Zużycie w kraju	80.115	79.019	101,40	157.681	100,88	156.063	104,48	149.516	97,11	
z tego w szczególności:										
potrzeby energetyczne elektrowni	6.975	6.915	100,90	13.743	102,47	13.381	102,91	12.762	98,79	
pompowanie wody w elektrowniach szczytowo-pompowych .	283	318	89,10	645	77,85	828	94,05	881	98,91	
dostawa z sieci odbiorcom końcowym....	62.128	61.279	101,40	121.943	102,02	119.490	105,22	113.559	95,79	
sprzedaż bezpośrednio z elektrowni.....	1.289	1.220	105,60	1.846	110,95	2.360	114,50	2.036	103,11	
zużycie w przesyle i dystrybucji.....	178	175	101,60	309	92,80	333	104,67	318	101,98	
straty i różnice bilansujące.....	5.099	4.994	102,10	10.774	88,63	11.422	93,26	12.661	103,66	
Eksport.....	6.525	4.914	132,80	12.022	156,86	7.664	79,88	9.594	98,88	

Dane zaprezentowane w powyższej tabeli pochodzą z kwartalnych publikacji ARE, mogą zatem różnić się od danych prezentowanych w niniejszym Prospekcie, lecz pochodzącym z innych publikacji ARE, zwłaszcza tych wydawanych corocznie. Co do zasady, dane publikowane corocznie przez ARE są bardziej precyzyjne od danych publikowanych kwartalnie.

Źródło: ARE

Wzrost zużycia energii elektrycznej w Polsce wynika z wielu czynników, w tym ze wzrostu PKB oraz z wyrównywania się zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca z poziomem zużycia w innych krajach Unii Europejskiej. Mimo wyrównywania tych różnic, średnie zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce jest w dalszym ciągu znacznie niższe od średniego zużycia energii elektrycznej w 27 krajach Unii Europejskiej oraz od zużycia w innych wybranych, rozwiniętych krajach Unii Europejskiej (np. w 2010 roku w Polsce zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiło 3,39 MWh, podczas gdy średnie zużycie w przeliczeniu na jednego mieszkańca we wszystkich krajach Unii Europejskiej wynosiło 6,18 MWh). W tym samym czasie, średnioroczny wskaźnik wzrostu (CAGR) zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2005-2010 obliczony, jako łączne krajowe zużycie energii elektrycznej podzielone przez liczbę mieszkańców, jest znacznie wyższy niż w innych wybranych krajach europejskich i wynosi 2,4%, podczas gdy wskaźnik ten dla wszystkich 27 państw członkowskich Unii Europejskiej wynosi 0,1%. Tabela poniżej zawiera bardziej szczegółowe dane dotyczące zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca we wszystkich 27 krajach Unii Europejskiej oraz w wybranych krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce, a także dane dotyczące średniorocznego wskaźnika wzrostu (CAGR).

Tabela 8: Finalne zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca (w kWh)

Kraj	2010	2005	2005-2010 CAGR*
27 państw członkowskich UE	6.182	6.159	0,1%,
Francja	7.496	7.355	0,4%
Niemcy	7.061	6.895	0,5%
Hiszpania	6.187	6.146	0,1%
Czechy	5.946	5.907	0,1%
Wielka Brytania	5.780	6.342	(1,8)%
Włochy	5.417	5.620	(0,7)%
Słowacja	4.855	4.634	0,9%
Polska	3.390	3.015	2,4%

* Obliczone jako łączne krajowe zużycie podzielone przez liczbę obywateli.

Źródło: Eurostat (obliczenia Emitenta, jako łączne krajowe zużycie podzielone przez liczbę mieszkańców)

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, prognozuje się umiarkowany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną przez odbiorców końcowych w poszczególnych sektorach gospodarki, tj. krajowego finalnego zapotrzebowania na energię elektryczną, z poziomu 119,5 TWh w 2010 roku do poziomu 167,5 TWh w roku 2030, tj. o 40% (przy średniorocznym tempie wzrostu na poziomie 1,7%). Podstawowym czynnikiem determinującym prognozowany wzrost zapotrzebowania na finalną energię elektryczną jest krajowy wzrost gospodarczy, który zgodnie z oczekiwaniami w perspektywie prognozy będzie wynosił w Polsce około 3,4% średniorocznie. Z uwagi na fakt, iż w perspektywie 2030 roku przewiduje się poprawę efektywności energetycznej, zmniejszenie udziału przemysłu energochłonnego w gospodarce, prognozowany wzrost zapotrzebowania na finalną energię elektryczną jest niższy niż oczekiwane tempo rozwoju gospodarczego Polski.

Rosnące zużycie energii elektrycznej bezpośrednio przekłada się na wzrost zapotrzebowania na moc i determinuje rozwój systemu wytwarzania energii elektrycznej. Zgodnie z danymi URE, na koniec roku 2011, moc zainstalowana polskiego systemu elektroenergetycznego wzrosła w porównaniu z latami poprzednimi, osiągając poziom 37,4 GW. W roku 2011 uruchomiono ponad 1,6 GW nowych mocy, co stanowi wzrost o 4,2% w porównaniu z rokiem 2010. Średnie roczne zapotrzebowanie na moc kształtowało się na poziomie 21,8 GW a maksymalne zapotrzebowanie na poziomie 24,8 GW, co stanowi, odpowiednio wzrost o 1,6% oraz spadek o 2,6% w porównaniu z danymi za rok 2010. Wskaźnik mocy dyspozycyjnej do mocy osiągalnej wynosiła 73,5% w roku 2011, utrzymując się na tym samym poziomie, co w roku 2010. Tabela poniżej przedstawia wybrane dane dotyczące wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach zawodowych, w tym ich moc osiągalną, obciążenie, rezerwy oraz remonty.

Tabela 9: Wybrane dane dotyczące wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach zawodowych

	2011 [MW]	2010 [MW]	2009 [MW]	Dynamika 2011/2010 [2010=100]	Dynamika 2010/2009 [2009=100]
Moc osiągalna	34.184,0	33.377,0	32.639,0	102,4	102,2
Obciążenie.....	21.148,0	20.398,0	19.856,0	103,7	102,7
Rezerwy.....	4.479,0	4.503,0	5.891,0	99,5	76,4
Remonty kapitalne i średnie	3.611,0	3.161,0	2.891,0	114,2	109,3
Remonty awaryjne	975,0	1.443,0	907,0	67,6	159,1
Pozostałe ubytki	3.972,0	3.872,0	3.095,0	102,6	125,1

Źródło: URE

Według Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku, zapotrzebowanie na moc szczytową netto w roku 2030 wzrośnie do 33,3 GW, w porównaniu z około 22,6 GW w roku 2008. W tym samym czasie moc osiągalna netto źródeł wytwarzania energii elektrycznej powinna wzrosnąć do około 46,4 GW w 2030 roku z poziomu około 32,4 GW w 2008 roku, czyli o około 43%, co daje średnioroczne tempo wzrostu na poziomie 1,65%.

Poniższa tabela ilustruje prognozowane zapotrzebowanie na finalną energię elektryczną w podziale na sektory gospodarki.

Tabela 10: Prognozowane zapotrzebowanie na finalną energię elektryczną w Polsce w TWh

	2015	2020	2025	2030
Handel i usługi	47,5	52,2	57,3	65,6
Przemysł i budownictwo	44,7	46,8	51,0	53,8
Gospodarstwa domowe	30,9	33,6	36,5	40,7
Transport.....	4,4	4,7	5,0	5,2
Rolnictwo	1,9	2,1	2,1	2,2
Razem	129,4	139,4	151,9	167,5

Źródło: *Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku*

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, prognozowane zapotrzebowanie na finalną energię elektryczną ma rosnąć we wszystkich sektorach gospodarki. Najwyższy, procentowy wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną prognozowany jest w sektorze usług, a także w gospodarstwach domowych, co jest związane z poprawą sytuacji ekonomicznej w Polsce, w tym założonego dynamicznego tempa rozwoju sektora usług oraz poprawą standardu życia. Zapotrzebowanie w przemyśle ma rosnąć w sposób łagodny, wynikający z umiarkowanej prognozy wartości dodanej w tym sektorze, a także malejącego znaczenia przemysłu energochłonnego w tworzeniu PKB.

Obecnie rezerwy mocy w polskim systemie elektroenergetycznym są znacznie niższe niż w latach ubiegłych. Według PSE Operator, w roku 2002, łączna średnioroczna rezerwa mocy w elektrowniach zawodowych (w tym rezerwa mocy dostępna dla operatora systemu przesyłowego) w szczycie wieczornym wynosiła około 7,5 GW, a do roku 2011 spadła do 4,5 GW, tj. o 40%.

Wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną, w połączeniu ze zwiększoną liczbą remontów (zwłaszcza remontów awaryjnych) w roku 2010, doprowadził do spadku o 24% (średnio w skali roku) poziomu rezerw dostępnych dla OSP. W roku 2011 rezerwy mocy dostępne dla OSP utrzymywały się na nieznacznie niższym poziomie niż w poprzednim roku, notując spadek o 1,4% z poziomu około 3.586 MW w 2010 roku do poziomu około 3.538 MW w roku 2011. Na rezerwy mocy całego krajowego systemu elektroenergetycznego, oprócz mocy dostępnych dla OSP, składają się także rezerwy w jednostkach niebędących jednostkami wytwórczymi centralnie dysponowanymi przez OSP. W roku 2011 rezerwy te wynosiły średnio około 847 MW, podczas gdy w roku 2010 wynosiły średnio około 911 MW.

W roku 2011 średnia roczna rezerwa mocy dostępna dla operatora systemu przesyłowego w szczycie wieczornym w dniach roboczych wynosiła około 3.538 MW i stanowiła około 16,8% mocy dyspozycyjnej dostępnej dla OSP, podczas gdy rezerwa mocy dostępnej dla OSP w dniu szczytowego zapotrzebowania na moc wynosiła około 3.652 MW i stanowiła około 16,2% mocy dyspozycyjnej dostępnej dla OSP w tym dniu. W roku 2010 rezerwy te wynosiły odpowiednio około 3.586 MW i 1.280 MW i stanowiły odpowiednio około 17,3% oraz 5,9% mocy dostępnej dla OSP. Natomiast w roku 2009 rezerwy te wynosiły odpowiednio około 4.861 MW i 3.953 MW, stanowiąc odpowiednio 22,5% i 17,6% mocy dostępnej dla OSP. W latach 2009-2011 średnie roczne rezerwy mocy w jednostkach wytwórczych niebędących centralnie dysponowanymi przez OSP w szczycie wieczornym w dniach roboczych wynosiły odpowiednio około 817 MW, 911 MW oraz 847 MW. Dalszy spadek rezerw mocy w polskim systemie elektroenergetycznym może doprowadzić do wyłączeń kaskadowych (tzw. *black-out*) w sytuacji, gdy chwilowe szczytowe zapotrzebowanie na energię elektryczną przewyższy aktualną moc dyspozycyjną systemu.

Segmenty rynku energii elektrycznej

Polski rynek energii elektrycznej dzieli się na następujące segmenty: (i) segment wytwarzania, (ii) segment przesyłu i dystrybucji oraz (iii) segment obrotu, w tym rynek giełdowy.

Wytwarzanie energii elektrycznej

Struktura wytwarzania energii elektrycznej i moc zainstalowana

Według danych Eurostat, w 2009 roku łącznie we wszystkich 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej 54% energii elektrycznej brutto zostało wytworzone w elektrowniach ciepłych, natomiast w elektrowniach atomowych i wodnych odpowiednio 28% i 10%. Z pozostałych odnawialnych źródeł energii wytworzono 8% energii elektrycznej brutto łącznie we wszystkich 27 krajach członkowskich Unii Europejskiej. W ciągu ostatniej dekady łączna ilość wytworzonej energii elektrycznej we wszystkich 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej wzrosła o 9%. Najszybszy, pięciokrotny, wzrost dotyczył energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii innych niż wodne. Wzrost produkcji energii elektrycznej pochodzącej z elektrowni ciepłych wyniósł 8%, natomiast ilość energii elektrycznej wytworzonej w elektrowniach jądrowych i wodnych spadła odpowiednio o 5% i o 4%.

Według danych ARE, na dzień 30 czerwca 2012 roku, łączna moc zainstalowana w polskim sektorze energetycznym wynosiła około 38,1 GW, natomiast łączna moc osiągalna wynosiła 37,7 GW.

W Polsce energia elektryczna wytwarzana jest przez elektrownie, w tym elektrociepłownie, które obowiązane są uzyskać koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej i które sprzedają wytworzoną przez siebie energię firmom zajmującym się obrotem energią elektryczną i/lub odbiorcom końcowym.

Energia elektryczna jest wytwarzana w jednostkach wytwórczych wykorzystujących następujące nośniki energii pierwotnej: węgiel brunatny, węgiel kamienny, gaz ziemny oraz odnawialne źródła energii, takie jak: woda, wiatr, energia słoneczna i biomasa.

Według danych ARE, udział elektrowni opalanych węglem kamiennym i węglem brunatnym w produkcji energii elektrycznej w Polsce w latach 2009-2011 wyniósł odpowiednio 87,9% w 2009 roku, 86,7% w 2010 roku oraz 85,8% w 2011 roku, przy czym podstawowym paliwem był węgiel kamienny. W 2011 roku 53,6% wytworzonej energii elektrycznej pochodziło z elektrowni opalanych węglem kamiennym, 32,2% z elektrowni opalanych węglem brunatnym, a 3,6% z elektrowni gazowych. W Polsce nie ma elektrowni atomowych natomiast notuje się stopniowy wzrost produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wytwarzania energii elektrycznej w Polsce w latach 2009-2011 według poszczególnych nośników.

Tabela 11: Produkcja energii elektrycznej w latach 2009-2011 według nośników energii

	2011		2010		2009	
	GWh	%	GWh	%	GWh	%
Węgiel kamienny	87.340	53,6	87.941	55,8	83.186	54,8
Węgiel brunatny	52.529	32,2	48.651	30,9	50.234	33,1
Gaz ziemny	5.807	3,6	4.797	3,0	4.787	3,2
Biomasa i biogaz	7.516	4,6	6.305	4,0	5.227	3,4
Woda	2.766	1,7	3.488	2,2	2.974	2,0
Wiatr	2.687	1,6	1.664	1,1	1.077	0,7
Pozostałe paliwa	4.278	2,6	4.812	3,1	4.235	2,8
Razem	162.923	100,0	157.658	100,0	151.720	100,0

Źródło: ARE

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, przewiduje się stopniowy wzrost produkcji energii elektrycznej netto z poziomu 140,6 TWh w 2008 roku do poziomu 193,4 TWh w roku 2030, tj. wzrost o około 38%, przy czym łączny udział węgla kamiennego i brunatnego jako paliw zużywanych przez krajowe elektrownie powinien spaść odpowiednio do około 73% w 2020 roku i około 54% w 2030 roku. Jednocześnie udział źródeł odnawialnych energii powinien zwiększyć się do około 17% produkcji netto w 2020 roku i utrzymać się na tym poziomie do 2030 roku. Dodatkowym istotnym czynnikiem, który oczekuje się, że zmieni strukturę wytwarzania energii elektrycznej w dłuższym okresie, jest planowany rozwój energetyki jądrowej (zobacz poniżej „– Stan obecny i rozwój mocy wytwórczych w Polsce”). Poniższa tabela przedstawia prognozę wytwarzania energii elektrycznej netto w rozbiciu na poszczególne nośniki, zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku.

Tabela 12: Prognozowane wytwarzanie energii elektrycznej netto według nośników (w TWh)

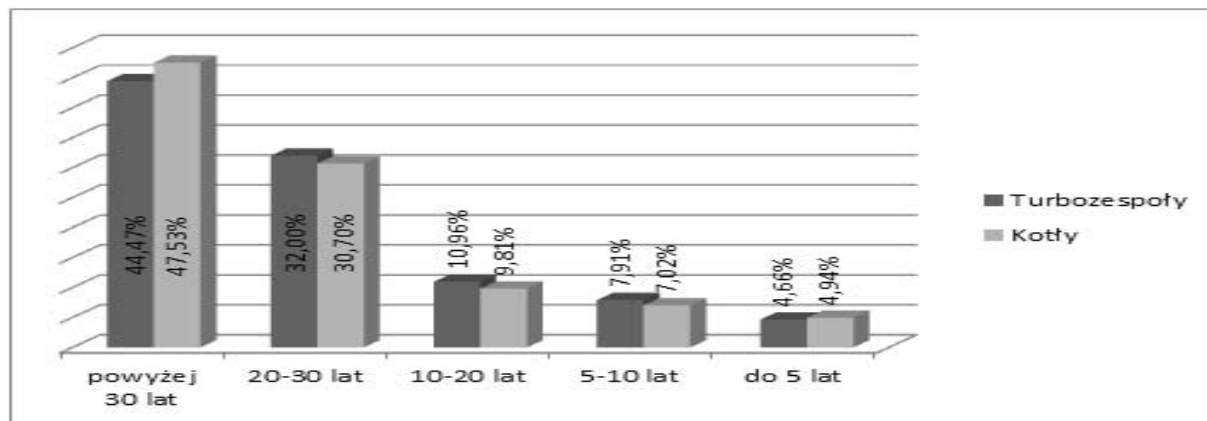
	2015	2020	2025	2030
Węgiel brunatny.....	49,8	49,7	47,1	63,6
Węgiel kamienny	67,6	69,0	55,9	40,5
Gaz ziemny.....	12,4	15,3	20,5	19,7
Olej opałowy	2,2	2,1	2,0	2,0
Paliwo jądrowe	0	0	19,1	33,5
Biomasa.....	11,0	12,9	11,5	8,1
Biogaz.....	1,1	2,0	2,8	3,4
Energia wodna.....	2,4	2,5	2,7	2,8
Energia wiatru.....	4,6	9,2	14,8	19,6
Energia słoneczna	0	0	0,01	0,03
Inne paliwa	0,2	0,16	0,11	0,09
Razem	152,2	162,9	176,5	193,3

Źródło: Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

Stan obecny i rozwój mocy wytwórczych w Polsce

Znaczną część pracujących obecnie w Polsce jednostek wytwórczych charakteryzuje wysoki stopień zużycia technicznego. Skutkuje to zmniejszaniem się nadwyżki mocy dyspozycyjnych w stosunku do zapotrzebowania szczytowego (zobacz powyżej „– Zużycie energii elektrycznej oraz prognozowane zapotrzebowanie na energię elektryczną w Polsce”). W szeregu przypadków, nieplanowane ubytki mocy, spowodowane m.in. awariami urządzeń wytwórczych powodują, że operatorowi systemu przesyłowego coraz trudniej jest zachować bezpieczną operacyjną nadwyżkę dostępnych mu mocy, która zgodnie z Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej powinna wynosić nie mniej niż 9% planowanego zapotrzebowania do pokrycia przez elektrownie krajowe. Zgodnie natomiast z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku rezerwa ta powinna się utrzymywać na poziomie 15%. W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wiekową jednostek wytwórczych w Polsce w 2010 roku.

Tabela 13: Struktura wiekowa jednostek wytwórczych w Polsce w 2010 roku (kotły i turbozespoły)

Źródło: Informacja rządu o aktualnej sytuacji i perspektywach polskiej energetyki (grudzień 2010 roku)

Ze względu na postępujący proces zużycia technicznego jednostek wytwórczych oraz systematyczne zaostrzenie unijnych norm dotyczących emisji zanieczyszczeń, istniejące bloki energetyczne będą wycofywane z eksploatacji lub poddawane głębokiej modernizacji. Wycofywane bloki energetyczne będą zastępowane nowymi, z których większość stanowić będą bloki opalane węglem kamiennym, a znacząca część nakładów przypadnie także na jednostki opalane gazem ziemnym.

Ponadto zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, struktura produkcji energii elektrycznej powinna zostać zdywersyfikowana poprzez, m.in., budowę elektrowni atomowych. Rząd polski powierzył PGE Polskiej Grupie Energetycznej S.A. zadanie rozwinięcia energetyki jądrowej w Polsce.

PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. planuje budowę dwóch elektrowni jądrowych o zainstalowanej mocy wynoszącej około 3.000 MW każda. Według PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A., przetarg na dostawcę technologii powinien zakończyć się w 2013 roku. W lutym 2012 roku, PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. poinformowała, iż pierwsza elektrownia jądrowa zostanie otwarta w 2025 roku (tj. pięć lat po terminie założonym w Polityce energetycznej Polski do 2030 roku). Druga elektrownia atomowa o tej samej mocy powinna zostać wybudowana do roku 2029.

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, przewidywane uruchomienie nowych mocy wytwórczych lub zastąpienie istniejących mocy wytwórczych nowymi blokami szacowane są na około 4,9 GW w latach 2011-2015, 8,5 GW w latach 2016-2020, 8,2 GW w latach 2021-2025 oraz około 10,4 GW latach 2026-2030. Biorąc pod uwagę przewidywane wyłączenia istniejących mocy w krajowym systemie elektroenergetycznym, moc osiągalna netto źródeł wytwarzania ma wzrosnąć do około 46,4 GW w roku 2030. Najistotniejszy spadek mocy osiągalnej netto oczekiwany jest w elektrowniach zawodowych na węgiel kamienny (spadek z 14.536 MW w 2008 roku do 5.433 MW w 2030 roku). W przypadku węgla brunatnego wyłączane jednostki mają być zastępowane sukcesywnie nowymi, przez co ich moc osiągalna ma pozostać na stabilnym poziomie do roku 2025, po którym moc osiągalna tego typu elektrowni powinna wzrosnąć. Oczekuje się, że powstające elektrownie jądrowe będą mieć moc zainstalowaną 4.500 MW. Największy przyrost mocy wystąpi w sektorze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim w elektrowniach wiatrowych oraz na biogaz. Do roku 2030 powinno powstać około 6.000 MW mocy zainstalowanej w elektrowniach wiatrowych na lądzie oraz około 2.550 MW na morzu, przy czym przewiduje się, że nowe moce nie przełożą się na wysoką produkcję energii elektrycznej ze względu na niskie wskaźniki wykorzystania mocy w elektrowniach wiatrowych. Elektrownie i elektrociepłownie biomasowe mają uzyskać w 2030 roku moce na poziomie około 1.400 MWe, a biogazowe około 600 MWe. Plany budowy nowych jednostek wytwórczych są odpowiedzią na przewidywany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w Polsce (zobacz powyżej „– Zużycie energii elektrycznej oraz prognozowane zapotrzebowanie na energię elektryczną w Polsce”).

W związku z czasochłonną procedurą przetargową, uruchomienie nowych mocy wytwórczych w Polsce wiąże się zazwyczaj z opóźnieniami, co może także dotyczyć wspomnianych inwestycji. Niektóre z planowanych inwestycji mogą

natomiast nie zostały zrealizowane z powodu takich czynników, jak: trudności z pozyskaniem finansowania, niepewność, co do przyszłych regulacji prawnych, cen paliw oraz kosztów pozyskania uprawnień do emisji CO₂.

Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych

Energia klasyfikowana jako pochodząca ze źródeł odnawialnych obejmuje w szczególności energię elektryczną i ciepło wytwarzane w elektrowniach wodnych i wiatrowych, energię ze spalania biomasy i biogazu, źródeł geotermalnych, ogniw fotowoltaicznych i paneli słonecznych. Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, w 2020 roku na odnawialne źródła energii powinno przypadać co najmniej 15% łącznego końcowego zużycia energii. Aktualne tendencje dotyczące wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych przedstawiono w tabeli poniższej.

Tabela 14: Produkcja brutto energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w Polsce w latach 2011, 2010 i 2009

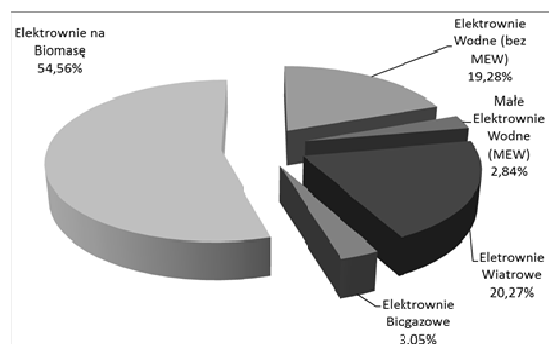
	GWh		
	2011	2010	2009
Współspalanie biomasy i biogazu	5.874,00	5.596,90	4.663,80
Elektrownie wiatrowe	2.687,00	1.664,34	1.077,28
Elektrownie wodne	2.336,00	2.919,94	2.375,13
Elektrownie biogazowe i na biomasę	1.642,00	707,58	562,77
Razem energia ze źródeł odnawialnych	12.539,00	10.888,76	8.678,98

Źródło: ARE

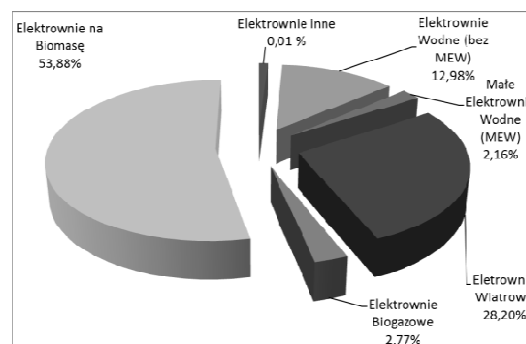
Według ARE, łączna moc zainstalowana krajowych odnawialnych źródeł energii na dzień 30 czerwca 2012 roku wynosiła 3.227 MW. W 2011 roku ze źródeł odnawialnych wytworzono 12.539 GWh energii elektrycznej. W poniższych tabelach, w celu przedstawienia dynamiki rozwoju wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, przedstawiono strukturę wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w pierwszym półroczu 2011 i 2012 roku.

Tabela 15: Struktura wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w pierwszym półroczu 2011 i 2012 roku

Pierwsze półrocze 2011 roku

Pierwsze półrocze 2012 roku

Wolumen dla elektrowni opalanych biomasą obejmuje zarówno spalanie samej biomasy, jak i jej współspalanie z węglem kamiennym/węglem brunatnym.

Wolumen dla elektrowni opalanych biogazem obejmuje zarówno spalanie samego biogazu, jak i jego współspalanie z węglem kamiennym/węglem brunatnym

Wolumen dla elektrowni wodnych obejmuje energię elektryczną wyprodukowaną na dopływie naturalnym w elektrowniach z członem pompowym (bez produkcji z wody przepompowanej).

Źródło: ARE: Planowane przyłączenia źródeł odnawialnych, I półrocze 2011 roku oraz 2012 roku

Osiągnięcie celów unijnych w zakresie energii odnawialnej wymaga znaczącego zwiększenia wytwarzania energii z takich źródeł. Według Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku, oczekuje się, że łączny wolumen energii elektrycznej netto wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w 2020 roku osiągnie 26,6 TWh, w porównaniu z 9,7 TWh w roku 2010, co stanowiłoby około 16,3% produkcji całkowitej energii elektrycznej netto przewidzianej na rok 2020 oraz że wzrośnie do około 33,9 TWh w 2030 roku, co stanowiłoby około 17,5% produkcji całkowitej energii elektrycznej netto przewidzianej na rok 2030. Oczekuje się ponadto że energia elektryczna z elektrowni wiatrowych będzie miała największy udział w ilości energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych, a wolumen takiej energii osiągnie około 19,6 TWh w 2030 roku, co stanowiłoby około 10% całkowitej produkcji energii elektrycznej netto przewidzianej na rok 2030.

Przepisy prawa europejskiego wymagają, aby każde państwo członkowskie sporządziło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. W Polsce plan taki został sporządzony przez Ministra Gospodarki w 2010 roku. Informacje o przepisach określających docelowy udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych zawarte są w Rozdziale

„Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych”.

Przesył

Przez przesył energii elektrycznej rozumie się transport energii elektrycznej za pośrednictwem linii przesyłowych do sieci dystrybucyjnych lub, w nielicznych przypadkach, do odbiorców końcowych podłączonych bezpośrednio do sieci przesyłowej. Do przesyłu wykorzystywane są sieci najwyższych i wysokich napięć. W Polsce za przesył energii elektrycznej odpowiedzialny jest operator systemu przesyłowego (OSP) (zobacz poniżej „– Operator Systemu Przesyłowego”).

Wytwórcy energii elektrycznej świadczą operatorowi systemu przesyłowego usługi systemowe („US”). Są to usługi mające na celu zapewnienie utrzymania określonych parametrów niezawodności i jakości, niezbędnych dla właściwego funkcjonowania krajowego systemu energetycznego. Ogólne zasady dotyczące US zawarte są w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej („IRiESP”). Zasady wynagrodzenia za świadczone usługi i szczegółowe warunki współpracy w zakresie US ustalane są w umowach dwustronnych oraz w IRiESP. W celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania krajowego systemu energetycznego, PSE Operator może również zawierać umowy z wytwórcami i odbiorcami na usługi interwencyjne, zapewniające operatorowi systemu przesyłowego szybki dostęp do rezerw interwencyjnych w celu zwiększenia wytwarzania energii elektrycznej lub zmniejszenia jej poboru.

System przesyłowy energii elektrycznej w Polsce składa się z infrastruktury obejmującej linie o napięciu od 220 kV do 750 kV, stacje najwyższych napięć i transformatory. Linie 220 kV są głównym elementem systemu przesyłowego. Aktywa systemu przesyłowego w Polsce obejmują 241 linii i 106 stacji najwyższych napięć. 80% linii o napięciu 220 kV ma ponad 30 lat, a stopień ich wyeksploatowania jest znaczny. Ponadto znaczna część energii jest wprowadzana do sieci przez elektrownie przy napięciu 220/110 kV, co skutkuje przeciążeniami na tym poziomie napięć. Około 80% linii przesyłowych 400 kV w Polsce ma ponad 20 lat, podobnie jak ponad 70% transformatorów będących w posiadaniu OSP.

Stopień zaawansowania wiekowego oraz wysoki stopień zużycia technicznego sieci przesyłowych przyczyniają się do wyższych strat w przesyłach i częstszych awarii, wobec czego wymagają poniesienia znacznych nakładów modernizacyjnych, co jest jednym z głównych celów inwestycyjnych w polskim sektorze energetycznym. Planowane nakłady inwestycyjne PSE Operator na rozwój infrastruktury przesyłowej na lata 2011-2025 wynoszą około 18 mld PLN, w tym w latach 2012-2016 zaktualizowany plan rozwoju PSE Operator przewiduje modernizację linii przesyłowych 220 kV i 400 kV o łącznej długości około 2.500 km oraz budowę nowych linii przesyłowych 400 kV o łącznej długości około 4.600 km. Blisko 40% przewidywanych nakładów związanych jest z podłączeniem mocy wytwórczych z nowych źródeł do sieci, natomiast na zabezpieczenie działania sieci i budowę nowych transgranicznych linii przesyłowych przeznaczonych jest po 30% całości planowanych nakładów. Modernizacja infrastruktury powinna pomóc w zrównoważeniu zwiększonych wahań obciążenia, które mogą wynikać z rosnącego udziału elektrowni wiatrowych w łącznej wielkości produkcji energii elektrycznej w Polsce.

Dystrybucja

Dystrybucja energii elektrycznej to przesyłanie energii elektrycznej sieciami dystrybucyjnymi do odbiorców końcowych. Dystrybucja odbywa się poprzez sieci wysokiego, średniego i niskiego napięcia. W Polsce dystrybucją zajmują się spółki posiadające koncesję na dystrybucję energii elektrycznej. Działalność dystrybucyjna jest naturalnym monopolem na właściwym rynku lokalnym i podlega szczegółowym regulacjom, zwłaszcza w odniesieniu do taryf, opracowywanych przez spółki dystrybucyjne z uwzględnieniem zasad określonych przepisami prawa. Taryfy podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Taryfy”).

Infrastruktura dystrybucyjna w Polsce obejmuje głównie aktywa należące do wszystkich głównych operatorów systemu dystrybucyjnego prowadzących działalność z wykorzystaniem linii napowietrznych o napięciu 110 kV, linii średniego i niskiego napięcia. Średni wiek linii dystrybucyjnych waha się od 27 do 35 lat. Stan techniczny sieci dystrybucyjnych jest zróżnicowany. W niektórych obszarach kraju występują problemy z utrzymaniem parametrów energii elektrycznej – głównie na terenach wiejskich (długie ciągi sieci niskiego napięcia). Modernizacji i przebudowy wymagają ciągi liniowe średniego napięcia i obwody niskiego napięcia, w których zainstalowane są przewody o małych przekrojach oraz linie, na końcach których spadki napięć przekraczają dopuszczalne normy. Stan sieci dystrybucyjnej wpływa na poziom strat energii notowanych przez spółki dystrybucyjne. Ponadto straty energii zależą w głównej mierze od długości sieci dystrybucyjnych i innych parametrów technicznych tych sieci.

Wskutek starzenia się sieci i ich ogólnego stanu, odnowa i modernizacja istniejących i budowa nowych sieci i połączeń w rejonach najniższej koncentracji sieci (północna Polska) jest jednym z najważniejszych zadań inwestycyjnych energetyki.

Obrót energią elektryczną

Obrót energią elektryczną polega na jej zakupie od wytwórców lub innych podmiotów zajmujących się obrotem energią elektryczną. Na obrót energią elektryczną składają się hurtowy obrót energią elektryczną oraz dostawa energii elektrycznej do odbiorców końcowych.

Hurtowy obrót energią elektryczną dokonywany jest pomiędzy wytwórcami i przedsiębiorstwami obrotu (w tym sprzedawcami detalicznymi). Sprzedażą detaliczną jest sprzedaż energii elektrycznej przez wytwórców lub przedsiębiorstwa obrotu odbiorcom końcowym.

Prowadzenie działalności w zakresie obrotu energią elektryczną jest działalnością regulowaną i wymaga uzyskania stosownej koncesji, przy czym wydawany jest jeden rodzaj koncesji uprawniającej do prowadzenia zarówno działalności w zakresie obrotu hurtowego, jak i sprzedaży detalicznej energii elektrycznej. Przedsiębiorstwa obrotu mogą nabywać oraz sprzedawać energię elektryczną od i do dowolnie wybranych podmiotów oraz mają prawo dostępu do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych na równych zasadach, natomiast wszyscy odbiorcy w Polsce mają prawo swobodnego wyboru podmiotu, który będzie im sprzedawał energię elektryczną.

Przepisy prawa nakładają obowiązki na sprzedawców dostarczających energię elektryczną do odbiorców końcowych. Jednym z najważniejszych obowiązków jest obowiązek przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia energii w liczbie odpowiadającej części ilości energii elektrycznej dostarczonej do odbiorców końcowych (zobacz poniżej „– Świadectwa pochodzenia”). Zgodnie z przepisami prawa, udział sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia w wykonanej całkowitej sprzedaży energii elektrycznej będzie stopniowo wzrastać, co w naszej ocenie powinno przełożyć się na zwiększony popyt na świadectwa pochodzenia. Omówienie kwestii nadwyżki świadectw pochodzenia, jakimi dysponuje Grupa ZE PAK, znajduje się w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności – Świadectwa pochodzenia”.

Hurtowy obrót energią elektryczną w Polsce

Rynek hurtowy obejmuje transakcje dotyczące energii elektrycznej i pokrewnych produktów, takich jak prawa majątkowe związane ze świadectwami pochodzenia energii, jak również obrót uprawnieniami do emisji CO₂ (zobacz poniżej „– Świadectwa pochodzenia” oraz „– Uprawnienia do emisji CO₂”). Wobec niewielkiej liczby połączeń transgranicznych oraz ograniczeń technicznych i regulacyjnych w krajowym systemie energetycznym, obrót hurtowy energią elektryczną odbywa się przede wszystkim w ramach rynku krajowego pomiędzy podmiotami działającymi na rynku krajowym. Udział wymiany transgranicznej energii elektrycznej w dalszym ciągu pozostaje na relatywnie niskim poziomie.

Hurtowy obrót energią elektryczną w Polsce realizowany jest w ramach kontraktów bilateralnych, transakcji giełdowych, a także rynku bilansującego.

Kontrakty bilateralne zawierane, co do zasady bezpośrednio pomiędzy sprzedawcą, będącym wytwórcą energii elektrycznej lub przedsiębiorstwem obrotu a nabywcą energii elektrycznej, pomimo istotnych zmian, jakie miały miejsce na rynku energii w ostatnich latach w Polsce, w dalszym ciągu stanowią istotny segment obrotu energią elektryczną (zobacz poniżej „– Ceny w kontraktach dwustronnych”).

Kontrakty giełdowe zawierane są w Polsce przede wszystkim na Towarowej Giełdzie Energii S.A. w ramach następujących rynków: (i) Rynku Terminowego Towarowego (tylko rynku terminowego); (ii) Rynku Dnia Następnego; (iii) Rynku Dnia Bieżącego oraz (iv) Aukcji Energii. Ponadto w ramach Towarowej Giełdy Energii S.A. funkcjonują rynki handlu świadectwami pochodzenia energii oraz rynek handlu uprawnieniami do emisji CO₂ (zobacz poniżej „– Transakcje na rynku SPOT i kontrakty terminowe”).

Rynek bilansujący pełni funkcję technicznego i handlowego bilansowania uczestników rynku i jest prowadzony przez PSE Operator. Rynek ten prowadzony jest na ściśle określonych zasadach zatwierdzanych przez Prezesa URE. Rynek ten służy równoważeniu odchyleń pomiędzy planowanymi a faktycznie wprowadzanymi do lub pobieranymi z sieci przesyłowej ilościami energii elektrycznej (zobacz poniżej „– Ceny na rynku bilansującym energii elektrycznej”).

W 2011 roku sprzedaż energii elektrycznej do przedsiębiorstw obrotu oraz na rynku bilansującym i giełdzie energii elektrycznej wyniosła odpowiednio 50,6 TWh, 6,0 TWh i 86,5 TWh. Kierunki sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców zostały szczegółowo przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 16: Kierunki sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców

	2011	2010	2009
	TWh		
Sprzedaż na giełdzie energii elektrycznej	86,5	6,0	0,3
Sprzedaż do przedsiębiorstw obrotu	50,6	124,4	126,1
Sprzedaż na rynku bilansującym.....	6,0	8,3	8,5
Pozostała sprzedaż*	3,5	0,2	2,0
Sprzedaż do odbiorców końcowych	0,7	2,4	3,0
Eksport	0,1	0,0	0,01
Łącznie	147,4	141,3	139,9

* W tym ilość energii elektrycznej sprzedawanej OSP i OSD oraz sprzedaż do drobnych dystrybutorów lokalnych.

Źródło: Sprawozdania URE za rok 2010 i 2011

W 2011 roku obrót energią elektryczną na hurtowym rynku energii elektrycznej przeszedł istotną reorganizację, wynikającą z nałożenia w 2010 roku na wytwórców energii elektrycznej obowiązku sprzedaży energii na giełdzie. Z tego powodu giełda energii elektrycznej stała się jednym z najważniejszych segmentów hurtowego obrotu energią elektryczną w 2011 roku. Sprzedaż energii elektrycznej prowadzona przez wytwórców na giełdzie w 2009 roku stanowiła około 0,2% wolumenu sprzedaży wytwórców w tym roku, w 2010 roku wzrosła do 4,2%, natomiast w roku 2011 osiągnęła poziom 58,7%. W 2011 roku kontrakty bilateralne stanowiły około 40% wszystkich form obrotu hurtowego, zaś rok wcześniej udział ten wynosił 89,8%. Pozostała sprzedaż była prowadzona głównie na rynku bilansującym. Eksport energii elektrycznej stanowi znikomy procent jej sprzedaży.

Dostawa energii elektrycznej do odbiorców końcowych w Polsce

Rynek dostaw dla odbiorców końcowych obejmuje rynek detaliczny i odnosi się do transakcji, których stronami są odbiorcy końcowi (zarówno gospodarstwa domowe, jak i przedsiębiorstwa) oraz spółki dystrybucyjne i sprzedawcy energii elektrycznej.

Największymi uczestnikami detalicznego rynku sprzedaży energii elektrycznej są istniejący dostawcy energii elektrycznej, którzy pozostali w tej roli po przeprowadzeniu wydzielenia prawnego operatorów systemów dystrybucyjnych (*unbundling* OSD). Działają oni w charakterze sprzedawców z urzędu w odniesieniu do klientów, którzy nie zdecydowali się na wybór innego dostawcy energii elektrycznej, pomimo przysługującego im od dnia 1 lipca 2007 roku prawa do zmiany sprzedawcy.

Na sprzedaż detaliczną energii elektrycznej w Polsce w istotnym stopniu wpływa wymóg przedstawiania Prezesowi URE do zatwierdzenia taryf. Obecnie spółki obrotu są obowiązane do uzyskania zatwierdzenia taryf dla odbiorców końcowych z grupy taryfowej G (gospodarstwa domowe). W stosunku do pozostałych grup taryfowych Prezes URE zniósł obowiązek zatwierdzania taryf uznając że rynek jest konkurencyjny. Informacje na temat taryf zostały zamieszczone w Rozdziale „Otoczenie Regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Taryfy – Zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia”, natomiast informacje o grupach taryfowych znajdują się w punkcie poniżej „– Ceny energii elektrycznej w Polsce – Ceny energii elektrycznej”.

Połączenia transgraniczne

W przeszłości kontraktowe przepływy energii elektrycznej między systemami różnych krajów opierały się głównie na umowach długoterminowych i dzięki temu miały stabilny charakter. Pomimo zarejestrowanego w ostatnich latach zwiększenia międzynarodowej wymiany energii elektrycznej, jedynie około 10% energii elektrycznej zużywanej w Unii Europejskiej przekracza granice państwowe ze względu na występujące ograniczenia techniczne, stosowane metody alokacji dostępnych mocy przesyłowych i limity wprowadzane przez operatorów poszczególnych systemów przesyłowych. Istniejąca ograniczona zdolność przesyłowa między systemami poszczególnych państw jest głównym czynnikiem utrudniającym integrację i tworzenie jednolitego i konkurencyjnego europejskiego rynku energii elektrycznej. Sytuacja taka jest następstwem realizowanej wcześniej polityki izolacji rynków krajowych oraz czynników historycznych.

W Europie funkcjonuje jeden międzynarodowy operator systemu przesyłowego, tj. Europejska Sieć Operatorów Elektroenergetycznych Systemów Przesyłowych – ENTSO-E, będąca organizacją skupiającą operatorów 41 systemów przesyłowych z 34 krajów, w tym PSE Operator. ENTSO-E reprezentuje operatorów w relacjach z interesariuszami, w tym instytucjami i organami Unii Europejskiej, oraz Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Agency for Cooperation of Energy Regulators, „ACER”), a jego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Ponadto istnieją także niezależne, często izolowane od pozostałych, systemy krajowe. W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące fizycznego przepływu energii elektrycznej, w tym importu i eksportu handlowego w ramach ENTSO-E. Dane ograniczone są do państw członkowskich Unii Europejskiej (z wyłączeniem Malty i Cypru) oraz Białorusi i Ukrainy, z którymi Polska ma połączenia transgraniczne.

Tabela 17: Wybrane dane dotyczące fizycznych przepływów energii elektrycznej, w tym import i eksport handlowy, w ramach współpracy w obrębie ENTSO-E (wartości w GWh)

		2011	2010	2009		2011	2010	2009	
Austria	import	27.191	22.530	22.549	Łotwa	import	4.010	3.973	
	eksport	17.885	19.270	21.094		eksport	2.760	3.101	
Białoruś	import	747	402	0	Litwa	import	8.086	8.177	
	eksport	2.916	4.488	0		eksport	1.345	2.185	
Belgia	import	13.172	12.287	9.366	Luksemburg	import	7.099	7.282	6.026
	eksport	10.659	11.843	11.314		eksport	2.657	3.208	2.596
Bułgaria	import	1.493	1.178	2.664	Holandia	import	20.665	15.589	15.457
	eksport	12.000	9.278	7.634		eksport	11.787	12.811	10.556
Czechy	import	10.454	6.682	8.234	Polska	import	6.782	6.314	7.404
	eksport	27.499	21.579	22.232		eksport	12.018	7.659	9.593
Dania (razem)	import	11.647	10.585	8.110	Portugalia	import	6.685	5.667	7.439
	eksport	10.276	11.740	9.666		eksport	3.928	3.190	2.819
Estonia	import	1.517	1.743		Rumunia	import	2.946	1.791	2.383
	eksport	4.986	4.947			eksport	4.846	4.707	4.856
Finlandia	import	18.489	16.354		Słowacja	import	11.228	7.342	8.996
	eksport	4.614	5.878			eksport	10.501	6.295	7.682
Francja	import	9.068	19.950	19.154	Słowenia	import	7.420	8.611	7.783
	eksport	64.185	48.563	43.281		eksport	7.922	10.744	10.843
Niemcy	import	49.722	42.171	40.564	Hiszpania	import	7.935	5.214	6.784
	eksport	55.988	59.878	54.906		eksport	13.656	13.117	14.388
Grecja	import	7.181	8.523	7.604	Szwecja	import	14.229	16.988	3.428
	eksport	3.932	2.801	3.224		eksport	21.356	14.728	3.029
Węgry	import	14.667	9.897	10.971	Ukraina	import	0	0	0
	eksport	8.018	4.706	5.463		eksport	59	0	199
Irlandia	import	733	744		Wielka Brytania	import	8.645	7.136	6.889
	eksport	243	293			eksport	3.844	6.408	3.358
Włochy	import	47.092	45.899	46.947					
	eksport	2.101	1.699	2.099					

Źródło: ENTSO-E

W ramach krajowego systemu energetycznego funkcjonują następujące połączenia transgraniczne: (i) na północy: do Szwecji (kabel podmorski prądu stałego 450 kV), (ii) na południu: do Czech poprzez dwutorową linię 220 kV i dwie linie 400 kV i na Słowację poprzez linię 400 kV, (iii) na wschodzie: na Białoruś poprzez linię 220 kV i na Ukrainę linią 750 kV (w trybie gotowości), a także linią 220 kV oraz (iv) na zachodzie: do Niemiec dwoma liniami 400 kV. Połączenia z systemami działającymi w Niemczech, Czechach i na Słowacji są połączeniami synchronicznymi (praca z identyczną częstotliwością i przy stałym kącie przesunięcia fazowego umożliwiającą swobodny przepływ energii elektrycznej między połączonymi systemami). Połączenia ze Szwecją, z Ukrainą i Białorusią mają charakter asynchroniczny (do połączenia systemów wymagane są tzw. sprzęgła asynchroniczne lub wstawki prądu stałego). Oprócz połączeń o napięciu przesyłu rzędu 220 kV i wyższym, istnieją połączenia o napięciu dystrybucyjnym (110 kV lub mniejsze) w poszczególnych punktach granicznych, podlegające nadzorowi technicznemu ze strony operatorów dystrybucyjnych. Polska jest eksporterem netto energii elektrycznej. W roku 2011 eksport handlowy energii elektrycznej wyniósł 7.234 GWh, natomiast import handlowy wyniósł 1.984 GWh. W 2010 roku eksport wynosił 3.097 GWh, natomiast import wynosił 1.743 GWh. W roku 2009 wolumeny te wynosiły odpowiednio 5.038 GWh oraz 2.839 GWh.

Łączna dopuszczalna komercyjnie zdolność przesyłowa linii na przekroju synchronicznym jest określana przez PSE Operator w formie prognoz zdolności wymiany międzysystemowej (osobno dla eksportu oraz importu energii) dla trzech granic łącznie Polska z Niemcami, Czechami i ze Słowacją, dla różnych horyzontów czasowych. Prognozy zdolności wymiany międzysystemowej wyznaczane są przy zachowaniu standardów bezpieczeństwa, poszanowaniu zasad prowadzenia ruchu i planowania pracy systemu przesyłowego, na podstawie planu rocznego wyłączeń elementów sieci przesyłowych i urzędzeń wytwórczych. W praktyce PSE Operator we współpracy z operatorami krajów sąsiednich, w ramach systemu aukcji (skoordynowanych co do metodologii alokacji, regulaminów i terminów) oferuje zainteresowanym

firmom handlowym zdolności przesyłowe w przetargach typu „*explicite*”, w ilościach mocy i horyzontach czasowych zależnych od możliwości przesyłowych i wymaganego poziomu rezerw w systemie elektroenergetycznym, określonych przez każdego z operatorów według własnych kryteriów oceny dla transakcji rocznych, miesięcznych i dziennych.

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, jednym z celów w dziedzinie wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła jest rozbudowa połączeń transgranicznych, co będzie koordynowane z rozbudową krajowego systemu przesyłu i rozbudową systemów przesyłu państw sąsiadujących z Polską. Przewidywana rozbudowa powinna umożliwić transgraniczną wymianę na poziomie co najmniej 15% krajowego zużycia energii elektrycznej do 2015 roku oraz 20% do 2020 roku i 25% do 2030 roku.

Ceny energii elektrycznej w Polsce

Wstęp

W ostatnich latach można zaobserwować znaczące zmiany na rynku energii elektrycznej w Polsce. Najistotniejsze zmiany dotyczyły stopniowego odchodzenia od zatwierdzania taryf w obrocie energią elektryczną na rzecz mechanizmów rynkowych, rozwiązania umów długoterminowych (KDT) (zobacz „– KDT i system rekompensat” poniżej) oraz wydzielenia operatorów systemów dystrybucyjnych (*unbundling* OSD). Ważną rolę odegrał również rozwój platform internetowych i polskiej Towarowej Giełdy Energii S.A., co umożliwiło zorganizowany obrót energią elektryczną.

Pomimo iż polski rynek energii elektrycznej został poddany istotnej liberalizacji, ceny energii elektrycznej w Polsce nadal różnią się od średnich cen energii elektrycznej w Unii Europejskiej. Porównując ceny energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych oraz gospodarstw domowych średniej wielkości, w Polsce ceny te są istotnie niższe od cen w wybranych krajach europejskich. Tabela poniżej przedstawia bardziej szczegółowe dane dotyczące cen energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych oraz gospodarstw domowych średniej wielkości w Polsce oraz w innych, wybranych krajach europejskich.

Tabela 18: Ceny energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych oraz gospodarstw domowych średniej wielkości w Polsce oraz w innych, wybranych krajach europejskich w roku 2011

Kraj	Słowacja	Włochy	Czechy	Hiszpania	Polska	Wielka Brytania	Niemcy	Francja
Cena dla przemysłu ¹ (euro za 1 MWh).....	123,3	114,5	109,7	108,2	96,3	93,9	90,0	72,2
Cena dla gospodarstw domowych ² (euro za 1 MWh).....	137,2	139,7	123,2	159,7	114,5	136,5	140,6	99,4

1 Średnia krajowa cena, bez uwzględniania podatków za pierwsze półrocze każdego roku dla odbiorców przemysłowych średniej wielkości (Zakres standardowego zużycia Ic (Consumption Band Ic) z rocznym zużyciem pomiędzy 500 MWh a 2.000 MWh).

2 Średnia krajowa cena, bez uwzględniania podatków za pierwsze półrocze każdego roku dla gospodarstw domowych średniej wielkości (Zakres standardowego zużycia (Consumption Band Dc) z rocznym zużyciem pomiędzy 2.500 kWh a 5.000 kWh).

Źródło: Eurostat

Analizując ceny energii elektrycznej w różnych krajach, należy wziąć pod uwagę fakt, że ceny energii elektrycznej w Polsce, pomimo znacznie niższego poziomu niż w innych krajach europejskich, nie muszą zrównać się ze średnimi cenami energii elektrycznej w innych krajach europejskich ze względu na wpływ wielu lokalnych czynników.

Ceny energii elektrycznej

Średnia cena energii elektrycznej dla odbiorców końcowych, w tym opłata dystrybucyjna w 2011 roku wyniosła 442,86 PLN za 1 MWh, natomiast w pierwszym półroczu 2012 roku cena ta, wraz z opłatą dystrybucyjną, wyniosła 468,20 PLN za 1 MWh.

W Polsce odbiorcy końcowi są podzieleni na grupy taryfowe w zależności od napięcia sieci, do której są przyłączeni. Według ARE w 2011 roku odbiorcy końcowi Grupy A (tj. odbiorcy końcowi przyłączeni do sieci o napięciu 110 kV lub 220 kV) zużyli 26.5 TWh za średnią cenę (obejmującą opłaty przesyłowe i dystrybucyjne) 309,00 PLN za MWh, podczas gdy odbiorcy końcowi Grupy B (tj. odbiorcy końcowi przyłączeni do sieci o napięciu 15 kV) zużyli 41,8 TWh za średnią cenę 362,06 PLN za 1 MWh. Małe i średnie przedsiębiorstwa (tj. odbiorcy końcowi Grupy C, przyłączeni do sieci o napięciu 400V) oraz gospodarstwa domowe i rolne (tj. odbiorcy końcowi Grupy G, przyłączeni do sieci o napięciu 400V) zużyły, według ARE, 22,6 TWh energii elektrycznej za średnią cenę (obejmującą opłaty przesyłowe i dystrybucyjne) 533,68 PLN (Grupa C) i 31,0 TWh energii elektrycznej za średnią cenę (obejmującą opłaty przesyłowe i dystrybucyjne) 476,80 PLN (Grupa G) za 1 MWh. Poniższa tabela przedstawia średnie ceny energii elektrycznej wraz z opłatami przesyłowymi i za dystrybucję za okres 2009-2011 oraz w pierwszym półroczu 2012 roku, w podziale na odbiorców z poszczególnych grup taryfowych.

Tabela 19: Średnie ceny energii elektrycznej wraz z opłatami przesyłowymi i za dystrybucję za lata 2011, 2010 i 2009 oraz w pierwszym półroczu 2012 roku, w podziale na odbiorców z poszczególnych grup taryfowych

	Energia elektryczna*				Przesył i dystrybucja			
	Pierwsze półrocze 2012	2011	2010	2009	Pierwsze półrocze 2012	2011	2010	2009
	PLN za MWh							
Grupa A	253,30	244,38	234,88	248,30	66,90	64,62	65,24	66,06
Grupa B	271,60	265,65	263,69	272,68	102,30	96,41	92,82	90,08
Grupa C	328,80	311,02	298,22	297,75	232,90	222,66	207,68	195,20
Grupa G	281,50	267,73	250,22	234,03	219,80	209,08	200,44	193,06

* Ceny sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom posiadającym umowy kompleksowe w przedsiębiorstwach obrotu – dawne spółki dystrybucyjne (dotyczy danych za lata 2011-2009).

Źródło: ARE

Według Raportu URE za 2011 roku, średnia cena, po której wytwórcy sprzedawali energię elektryczną w 2011 roku, wyniosła 199,11 PLN za 1 MWh, zaś średnia cena energii elektrycznej sprzedawanej przez przedsiębiorstwa obrotu do innych przedsiębiorstw obrotu wyniosła 200,84 PLN za 1 MWh, przy czym średnia cena, po jakiej przedsiębiorstwa obrotu sprzedawały energię elektryczną, wynosiła 227,42 PLN za 1 MWh i była ona w wysokim stopniu zdeterminowana przez średnią cenę sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych, która wynosiła 264,50 PLN za 1 MWh. W 2011 roku średnie ceny wzrosły o 4,3% w porównaniu z 2010 rokiem. Wzrost odpowiadał wskaźnikowi wzrostu cen usług i towarów konsumpcyjnych w tym okresie.

Średnie ceny energii elektrycznej sprzedawanej przez wytwórców i przedsiębiorstwa obrotu wzrosły w 2011 roku w porównaniu z rokiem 2010. Pomimo tego wzrostu w 2011 roku wytwórcy sprzedawali energię elektryczną po wyższych cenach niż w 2010 roku jedynie w przypadku sprzedaży w segmencie przedsiębiorstw obrotu, w którym ceny wzrosły o 5%, zaś w pozostałych segmentach sprzedaży ceny spadły. Największy spadek cen został zaobserwowany w segmencie sprzedaży do odbiorców końcowych (spadek o 4,4% w porównaniu z rokiem 2010). Poniższa tabela szczegółowo przedstawia średnie ceny na rynku hurtowym.

Tabela 20: Średnie ceny sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców w podziale na segmenty rynku

	2011	2010	2009
	PLN za MWh		
Sprzedaż do odbiorców końcowych	234,54	245,29	258,44
Sprzedaż na rynku bilansującym	206,27	207,38	198,65
Sprzedaż na giełdzie energii elektrycznej	199,36	204,83	212,18
Sprzedaż do przedsiębiorstw obrotu	197,17	187,82	193,54
Eksport	194,84	0,00	172,01
Pozostała sprzedaż	201,07	205,53	216,92
Średnio	199,11	190,70	195,59

Źródło: Raport URE za rok 2010 i 2011

KDT i system rekompensat

Kontrakty długoterminowe na dostawę mocy i energii elektrycznej były kontraktami na zakup mocy i energii elektrycznej po cenie zapewniającej pokrycie kosztów produkcji oraz kosztów finansowych dotyczących finansowania nowych jednostek produkcyjnych. Energia elektryczna nabywana w ramach KDT była następnie sprzedawana spółkom sprzedaży detalicznej po cenie taryfy MIE (Minimalna Ilość Energii) zatwierdzonej przez Prezesa URE. Nadwyżka ilości energii elektrycznej kupionej w ramach KDT nad energią elektryczną sprzedaną w ramach MIE była sprzedawana na rynku hurtowym po cenie rynkowej. Różnica pomiędzy kosztami a przychodami producenta energii elektrycznej była pokrywana przez operatora systemu przesyłowego (PSE Operator) jako wynagrodzenie za tzw. usługi dodatkowe, a następnie włączana w taryfę przesyłową PSE Operator. W efekcie usługi dodatkowe były faktycznie mechanizmem pozwalającym wytwórcom odzyskać od odbiorców końcowych koszty przekraczające rynkową wartość wyprodukowanej energii.

W związku z rozwiązaniem KDT zgodnie z Ustawą KDT, wytwórcy będący wcześniej stronami tychże umów uzyskali prawo do otrzymywania rekompensat na pokrycie tzw. kosztów osieroconych stanowiących wydatki wytwórcy wynikające z nakładów poniesionych przez tego wytwórcę do dnia 1 maja 2004 roku na majątek związany z wytwarzaniem energii elektrycznej niepokryte przychodami uzyskanymi ze sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej, rezerw mocy i usług

systemowych na rynku konkurencyjnym po przedterminowym rozwiązaniu umowy długoterminowej. Elektrownia Pątnów II miała wyjątkowo prawo włączenia wydatków planowanych do 31 grudnia 2007 roku.

Środki na pokrycie kosztów osieroconych dla wytwórcy objętego Ustawą KDT wypłacane są w formie kwartalnych zaliczek i ich korekt przez Zarządcę Rozliczeń S.A., który pozyskuje środki na sfinansowanie wypłacanych rekompensat od operatora systemu przesyłowego. Operator systemu przesyłowego uwzględnia koszty pokrycia systemu rekompensat w kalkulacji tzw. opłaty przejściowej, która stanowi element taryfy przesyłowej, płatnej przez operatorów systemów dystrybucyjnych i następnie przenoszona na odbiorcę końcowego wraz z opłatą za usługę dystrybucji energii elektrycznej. Ustawa KDT ogranicza łączną kwotę środków do zapłaty wszystkim producentom w ramach rekompensaty za koszty osierocone, zdyskontowane na dzień 1 stycznia 2007 roku do kwoty 11,6 mld PLN.

Dalsze informacje dotyczące KDT i systemu rekompensat zostały przedstawione w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Kontrakty długoterminowe (KDT)”.

Transakcje na rynku SPOT i kontrakty terminowe

Towarowa Giełda Energii i rynek POEE, funkcjonujący jako rynek energii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., są podstawowymi platformami prowadzenia transakcji SPOT i kontraktów terminowych energii elektrycznej w Polsce.

Obroty na Towarowej Giełdzie Energii S.A. rosły dynamicznie w latach 2010–2011. Wzrost był spowodowany głównie zmianami Prawa Energetycznego, które zobowiązały wszystkich wytwórców energii elektrycznej do sprzedaży 15% lub 100% (wymóg 100% dotyczy wytwórców objętych programem KDT) wyprodukowanej energii elektrycznej na giełdzie energii.

W 2010 roku wolumeny obrotu na Towarowej Giełdzie Energii S.A. wyniosły 81,7 TWh (uwzględniając wielokrotny obrót energią elektryczną) w porównaniu z 3,1 TWh w 2009 roku. Wzrost wolumenów obrotu w 2010 roku wynikał głównie z liczby zawartych kontraktów terminowych z dostawą odpowiednio w latach 2011-2012. Ze względu na wzrost dynamiki obrotu w 2010 roku, polski rynek energetyczny osiągnął wystarczającą płynność do połączenia transgranicznego z rynkiem skandynawskim dostępnym dla podmiotów trzecich poprzez mechanizm market coupling, tj. aukcję typu „implicit” na rynkach dnia następnego giełd: Nordpool Spot oraz Towarowej Giełdy Energii S.A. Moc dostępna na połączeniu stałoprądowym kablowym łączącym Polskę i Szwecję wynosi 600 MW.

W 2011 roku wolumen sprzedaży wszystkich uczestników rynku Towarowej Giełdy Energii S.A., w tym wytwórców, na wszystkich dedykowanych rynkach energii Towarowej Giełdy Energii S.A. wyniósł 126,7 TWh, co stanowiło 78% krajowej produkcji energii w 2011 roku i ponad 80% jej łącznego zużycia. Sprzedaż energii elektrycznej wzrosła o ponad 55% w porównaniu z rokiem 2010.

W latach 2010-2011, obrót na Towarowej Giełdzie Energii S.A. wykazywał niespodziewaną dynamikę na wszystkich rynkach. Rynek Terminowy Towarowy, który obejmuje obrót energią dostaw przyszłych, jest największym i najbardziej dynamicznie rozwijającym się segmentem Towarowej Giełdy Energii S.A. Wolumen obrotu na Rynku Terminowym Towarowym w 2010 roku wyniósł 64,7 TWh, zaś w 2011 roku wzrósł do 106,9 TWh.

Rynek Dnia Następnego, na którym co do zasady przeprowadza się transakcje dotyczące dostawy energii elektrycznej na dzień następny, również charakteryzował się znaczną dynamiką wzrostu. Łączny obrót w 2010 roku wyniósł 7,6 TWh, zaś w 2011 roku wzrósł do 19,7 TWh.

Pozostałe dwa rynki Towarowej Giełdy Energii S.A., tj. Rynek Dnia Bieżącego, który pozwala na korektę pozycji na podstawie kontraktu przez uczestników giełdy po zamknięciu Rynku Dnia Następnego w dniu poprzedzającym realizację dostaw energii oraz na dzień przed i w trakcie doby realizacji dostaw energii, oraz rynek Aukcji Energii, miały istotnie mniejsze znaczenie.

Średnie ceny energii elektrycznej (dla wszystkich uczestników giełdy energii elektrycznej, w tym wytwórców) na indywidualnych rynkach Towarowej Giełdy Energii S.A. w 2011 roku nieco się różniły i wyniosły 205,66 PLN za 1 MWh na Rynku Terminowym Towarowym, 205,19 PLN za 1 MWh na Rynku Dnia Następnego, 238,09 PLN za 1 MWh na Rynku Dnia Bieżącego oraz 206,18 PLN za 1 MWh na rynku Aukcji Energii.

Zgodnie z danymi ARE za pierwsze półrocze 2012 roku, ceny energii elektrycznej spadły na rynku SPOT w porównaniu z pierwszym półroczem 2011 roku. Cena energii elektrycznej sprzedawanej przez elektrownie ciepłe oraz elektrociepłownie do przedsiębiorstw obrotu spadła odpowiednio o 2,8% oraz 14%. Natomiast cena zakupu energii elektrycznej przez przedsiębiorstwa obrotu w ramach rynku SPOT w tym samym okresie spadła o 4%.

Rynek POEE funkcjonuje jako platforma obrotu energią elektryczną i realizuje transakcje dla wszystkich kategorii uczestników rynku energii elektrycznej, w tym wytwórców, przedsiębiorstw obrotu i odbiorców końcowych. Rynek POEE umożliwia obrót energią elektryczną na: Rynku Dobowo-Godzinowym Energii Elektrycznej oraz Rynku Terminowym Energii Elektrycznej. Rynek ten składa się z 29 uczestników, w tym Grupy ZE PAK.

Wraz z dynamicznym wzrostem sprzedaży energii elektrycznej poprzez Towarową Giełdę Energii S.A., zmniejszyło się znaczenie rynku POEE, który obecnie prowadzi działalności na niewielką skalę. Ta sytuacja jest spowodowana

zmianami do Prawa Energetycznego wprowadzonymi w 2010 roku, omówionymi powyżej, które zobowiązują wytwórców do sprzedaży części lub całości wytwarzanej energii elektrycznej na giełdzie energii elektrycznej. Obrót na rynku POEE istotnie zmniejszył się ze względu na fakt, iż transakcje realizowane na rynku POEE nie były brane pod uwagę przy weryfikacji, czy wytwórca wywiązał się z obowiązku sprzedaży energii elektrycznej na giełdzie energii. Od 2011 roku, po kolejnych zmianach Prawa Energetycznego, transakcje zrealizowane na rynku POEE zostały uznane za spełniające kryterium sprzedaży energii przez giełdę. Jednak rynek POEE nie odzyskał swojego poprzedniego znaczenia. Ponadto zgodnie z komunikatem prasowym GPW, w dniu 24 lutego 2012 roku Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. nabyła pakiet akcji Towarowej Giełdy Energii S.A. i obecnie posiada ponad 80% jej kapitału zakładowego. W wyniku tego przejęcia, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. prowadzi dwa, niegdyś konkurencyjne względem siebie rynki i rozważa, zgodnie z informacją przekazaną w dniu 19 stycznia 2012 roku przez portal gospodarczy, Wirtualny Nowy Przemysł, w dłuższej perspektywie, możliwość połączenia Towarowej Giełdy Energii S.A. i rynku POEE w celu uproszczenia struktury giełdy towarowej w Polsce. Po przejęciu rynek ten jeszcze bardziej straci na znaczeniu.

Ceny w kontraktach dwustronnych

Pomimo dynamicznego rozwoju rynku giełdowego obrotu energią elektryczną, około 40% energii podlegającej obrotowi na rynku hurtowym w Polsce, w tym sprzedaż energii elektrycznej przez wytwórców, w dalszym ciągu sprzedawana jest na podstawie kontraktów bilateralnych. Ceny w kontraktach bilateralnych są ustalane na podstawie indeksów Towarowej Giełdy Energii S.A., natomiast różnice cen – o ile występują – są rzędu kilkudziesięciu groszy powyżej lub poniżej ceny giełdowej.

Ceny na rynku bilansującym energii elektrycznej

Rynek bilansujący energii elektrycznej jest prowadzony przez PSE Operator i służy do zarządzania ograniczeniami systemowymi w drodze bilansowania rzeczywistego zapotrzebowania na energię elektryczną w krajowym systemie elektroenergetycznym. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi odbywa się w drodze fizycznej realizacji transakcji sprzedaży energii elektrycznej pomiędzy uczestnikami rynku bilansującego (przedsiębiorstwami obrotu, operatorami systemu dystrybucyjnego a także odbiorcami i wytwórcami przyłączonymi do systemu przesyłowego) a spółką PSE Operator. Zarządzanie ograniczeniami krajowego systemu elektroenergetycznego obejmuje także świadczenie usług systemowych, zwłaszcza regulacyjnych usług systemowych oraz usług generacji wymuszonej na podstawie umów zawieranych z PSE Operator. Usługi generacji wymuszonej mają zastosowanie do jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych, tj. bloków energetycznych podłączonych do sieci przesyłowej, o mocy powyżej 100 MW, które są podłączone do skoordynowanej sieci o napięciu 110 kV. Jednostki wytwórcze centralnie dysponowane wytwarzają około 69,7% energii elektrycznej wytwarzanej w Polsce. Niemniej, aby zapewnić spełnienie stosownych norm jakości i niezawodności krajowego systemu elektroenergetycznego, PSE Operator może także podpisywać umowy na generację wymuszoną z wytwórcami, których jednostki wytwórcze nie są centralnie dysponowane.

Sprzedaż energii elektrycznej na rynku bilansującym, w zestawieniu z łączną sprzedażą energii elektrycznej przez wytwórców w roku 2011, stanowiła około 4%, tj. 6,0 TWh, w porównaniu z 6% w roku 2010. Średnia cena, po której wytwórcy sprzedawali energię elektryczną na rynku bilansującym, wynosiła 198,65 PLN za 1 MWh w roku 2009, 207,38 PLN za 1 MWh w roku 2010 oraz 206,27 PLN za 1 MWh w roku 2011.

Główne podmioty na rynku energii elektrycznej w Polsce

W rezultacie procesów restrukturyzacyjnych opisanych w punkcie „– Rynek energii elektrycznej – Wprowadzenie” na polskim rynku energetycznym działają cztery główne pionowo zintegrowane grupy energetyczne: PGE, Tauron, Enea oraz Energa. Z racji swojej struktury, grupy te zajmują silną pozycję na rynku. Wytwarzają łącznie 63,2% energii elektrycznej zużywanej w Polsce i mają 80% udział w rynku sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych.

Główne podmioty w sektorze wytwarzania energii elektrycznej

Według Raportu URE za rok 2011, grupa PGE jest największą grupą energetyczną na polskim rynku pod względem ilości wytwarzanej energii elektrycznej, a jej udział w rynku w roku 2011 wynosił 37,9%. Na drugim miejscu znajduje się grupa Tauron, której udział pod względem ilości wytwarzanej energii elektrycznej w roku 2011 wynosił 14,7%. Trzecim z głównych podmiotów na rynku jest EDF, z udziałem w rynku wynoszącym 9,9%. Czwarta w kolejności pod względem ilości wytwarzanej energii elektrycznej jest grupa Enea, której udział w rynku w roku 2011 wynosił 7,7%. ZE PAK jest piątym wytwórcą energii elektrycznej na polskim rynku wytwarzania energii, a jego udział w roku 2011 wynosił 6,9%.

Zagraniczne koncerny są obecne na polskim rynku od początku lat dziewięćdziesiątych, kiedy to sektor energetyczny przechodził częściową prywatyzację, w ramach której inwestorzy nabywali od Skarbu Państwa akcje przedsiębiorstw energetycznych. Obecnie, na polski rynek prowadzą działalność następujące międzynarodowe koncerny: grupa EDF (Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A., Elektrociepłownia Kraków S.A., Elektrownia Rybnik S.A., Elektrociepłownia Zielona Góra S.A. oraz Elektrociepłownie Wybrzeże S.A.), grupa Dalkia (Zespół Elektrociepłowni Poznańskich S.A. oraz Zespół Elektrociepłowni w Łodzi S.A.), grupa GDF Suez (Elektrownia Połaniec S.A.), CEZ (Elektrownia Skawina S.A. i Elektrociepłownia Chorzów Elcho sp. z o.o.), E.ON (Elektrociepłownia Białystok S.A.),

a także RWE (Elektrociepłownia Będzin S.A.). Mimo przeprowadzenia tych transakcji większość podmiotów działających w sektorze energetycznym pozostaje nadal w rękach Skarbu Państwa. Tabela poniżej przedstawia informacje dotyczące mocy zainstalowanej na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz wytworzonej energii elektrycznej w roku 2011, dla głównych podmiotów na polskim rynku energetycznym.

Tabela 21: Wybrane dane dotyczące głównych wytwórców energii elektrycznej w Polsce

	Moc zainstalowana (GW) ¹	Produkcja energii elektrycznej brutto (TWh) ²	Sprzedaż energii do odbiorców końcowych (TWh)	Liczba odbiorców (w mln)	Podstawowe paliwa
PGE	13,0	61,7	30,4 ⁵	5,0 ⁶	Węgiel brunatny
Tauron.....	5,6	24,0	36,6 ⁵	4,1 ¹	Węgiel kamienny
Grupa EDF.....	3,2	16,2	n/d	n/d	Węgiel kamienny
Enea.....	3,1	12,6	14,3 ⁵	2,4 ¹	Węgiel kamienny
ZE PAK	2,5	11,2	-	-	Węgiel brunatny
Grupa GDF Suez.....	1,5	8,5	n/d	n/d	Węgiel kamienny
Energa	1,2	4,7	18,6 ⁵	2,9 ¹	Węgiel kamienny
Grupa CEZ.....	0,7	2,3	0,1 ⁷	n/d	Węgiel kamienny
RWE Polska.....	0,1 ³	0,7	6,4 ⁴	0,9 ⁴	Źródła odnawialne

* ZE PAK sprzedaje energię dużym odbiorcom przemysłowym i przedsiębiorstwom obrotu, w związku z tym liczba odbiorców ZE PAK nie jest porównywalna do liczby odbiorców przedsiębiorstw obrotu.

Źródło: ¹Informacje spółek za rok 2011 – raporty roczne i prezentacje wyników; ²Raport URE za rok 2011 – produkcja energii elektrycznej brutto w oparciu o łączną ilość energii elektrycznej wytworzonej w Polsce w roku 2011; ³RWE – Fakty i liczby – sierpień 2011 (Facts & Figures as of August 2011); ⁴Strona internetowa RWE Polska; ⁵Raport URE za rok 2011; ⁶Dane spółki za rok 2009; ⁷Raport roczny Grupy CEZ za rok 2011.

Operator systemu przesyłowego

Operator systemu przesyłowego („OSP”) zarządza pracą sieci przesyłowej energii elektrycznej wysokich i najwyższych napięć służącą do przesyłu energii elektrycznej oraz zarządza rynkiem bilansującym energii elektrycznej, aby zapewnić bezpieczną i sprawną pracę krajowego systemu elektroenergetycznego oraz bezpieczeństwo energetyczne kraju. W Polsce jest jeden operator systemu przesyłowego, którym jest spółka PSE Operator, wyznaczona do pełnienia tej funkcji przez Prezesa URE na okres od 1 stycznia 2008 roku do 1 lipca 2014 roku. Zgodnie z Prawem Energetycznym, PSE Operator jest jednoosobową spółką akcyjną Skarbu Państwa. PSE Operator jest podmiotem niezależnym zarówno pod względem swojej formy prawnej, jak i organizacyjnej oraz procesu decyzyjnego, od innych rodzajów działalności niezwiązanej z przesyłem energii elektrycznej.

Operatorzy systemu dystrybucyjnego

Na dzień 16 lipca 2012 roku, 92 podmioty posiadały koncesję uprawniającą do prowadzenia działalności dystrybucyjnej w Polsce. Głównymi operatorami systemu dystrybucyjnego są: PGE Dystrybucja S.A., ENEA Operator Sp. z o.o., ENERGIA OPERATOR S.A., TAURON Dystrybucja S.A. oraz RWE Stoen Operator Sp. z o.o. Zgodnie z danymi URE, pozostałymi operatorami systemu dystrybucyjnego są lokalni przemysłowi dystrybutorzy energii. W tabeli poniżej zamieszczono informacje dotyczące udziału poszczególnych spółek w dystrybucji energii elektrycznej w roku 2011.

Tabela 22: Udział poszczególnych spółek w dystrybucji energii elektrycznej w roku 2011

Grupa	Dystrybucja	
	TWh	Udział %
Tauron.....	38,2	30,7%
PGE	31,1	24,9%
Energa	19,6	15,7%
Enea.....	14,7	11,8%
Pozostali dystrybutorzy	21,0	16,8%
Ogółem	124,7	100,0%

* Dane nieskorygowane po przejściu, pod koniec 2011 roku, Górnośląskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. przez TAURON Polska Energia S.A.

Źródło: Prezentacje spółek, Raport URE za rok 2011

Główne podmioty w sektorze obrotu energią elektryczną

Zgodnie z Raportem URE za rok 2011, około 340 podmiotów posiada ważne koncesje na obrót energią elektryczną. Podmioty te mogą prowadzić obrót zarówno hurtowy, jak i dostarczać energię elektryczną do odbiorców końcowych.

W 2011 roku głównymi podmiotami w sektorze detalicznym obrotu energią elektryczną były cztery zintegrowane pionowo grupy energetyczne. Udział grupy Tauron wyniósł 29,4%. Grupa PGE posiadała 24,4% udział. Udział grupy Enea wyniósł 14,9%, a udział grupy Enea w tym rynku wyniósł 11,5%. Szacuje się, że w roku 2011 do odbiorców końcowych dostarczono łącznie 124,6 TWh energii elektrycznej, z czego 36,6 TWh dostarczyła grupa Tauron, 30,4 TWh dostarczyła grupa PGE, 18,6 TWh dostarczyła grupa Enea, a 14,3 TWh dostarczyła grupa Enea.

Grupa ZE PAK działa praktycznie wyłącznie w obszarze obrotu hurtowego energią elektryczną, a sprzedaż detaliczna stanowi znikomą część jej działalności. Tytułem porównania, w roku 2011 Grupa ZE PAK sprzedała łącznie 11,26 TWh, z czego jedynie 40 GWh zostało sprzedane bezpośrednio do odbiorców końcowych.

Rynek ciepła w Polsce

Rynek ciepła znacząco różni się od rynku energii elektrycznej, z uwagi na swój lokalny charakter oraz lokalny zasięg działalności podmiotów działających na tym rynku. Poszczególne źródła ciepła i sieci ciepłownicze działają w jednej lokalizacji lub aglomeracji, co powoduje, że nie występuje jeden rynek ciepła w skali kraju, jak w przypadku rynku energii elektrycznej. Ponadto systemy ciepłownicze działające w Polsce różnią się znacznie pod względem struktury organizacyjnej i są silnie uzależnione od uwarunkowań lokalnych i historycznych.

Specyfika zaopatrzenia w ciepło polega na tym, że ciepło jest dostarczane do odbiorców za pośrednictwem nośnika, którym jest albo gorąca woda, albo para. Podatność nośnika na zmiany jego podstawowych parametrów (takich jak temperatura i ciśnienie), a także zasięg oraz słabe parametry pracy istniejących sieci dystrybucyjnych powodują utratę jakości nośnika w czasie transportu, co determinuje jego dostawę rurociągami na bliskie odległości. Na lokalnym rynku ciepła odbiorcy nie mają dowolności wyboru przedsiębiorstwa dostarczającego im nośnik ciepła, a dostawcy mają ograniczone możliwości pozyskania odbiorców.

Z tego względu konkurencja pomiędzy przedsiębiorstwami ciepłowniczymi na lokalnym rynku ciepła jest ograniczona i ma charakter pośredni. W praktyce przedsiębiorstwa ciepłownicze konkurują jedynie w zakresie obniżania kosztów i podwyższania marży. Ostatnio obserwuje się tendencję budowy nowych mocy wytwórczych. Jeżeli planowane projekty zostaną zrealizowane, mogą zdarzyć się przypadki nadwyżki ciepła na rynkach lokalnych.

Zgodnie z danymi URE, w 2011 roku, całkowita moc cieplna zainstalowana u koncesjonowanych wytwórców ciepła w Polsce wynosiła 58,3 GW, podczas gdy całkowita moc osiągalna wynosiła 57,6 GW. Według Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku, zapotrzebowanie na ciepło sieciowe powinno wzrosnąć z około 268 PJ w roku 2008 do około 314 PJ w roku 2030, czyli o około 17%. Największy, aż 90% wzrost powinien odnotować sektor usług, najszybciej rozwijająca się gałąź gospodarki. W gospodarstwach domowych przewiduje się raczej stabilizację zużycia ciepła sieciowego.

W roku 2011 koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze wytworzyły ponad 421 tys. TJ ciepła. Ponad 64% całej produkcji zostało wytworzone w procesie kogeneracji. Wytwórcy ciepła wykorzystywali znaczącą część wytworzonego ciepła do zaspokojenia własnych potrzeb (34,8%), a pozostałą część wprowadzali do sieci własnych lub do sieci odbiorców. Ostatecznie odbiorcy przyłączeni do sieci odbierali około 57% wytworzonego ciepła (z uwzględnieniem strat przesyłowych).

W 2011 roku, średnia jednoskładnikowa cena ciepła w Polsce była o 7,4% wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim i wynosiła 39,19 PLN za 1 GJ ciepła, przy czym najwyższa cena wynosiła 52,00 PLN za 1 GJ, a najniższa 31,55 za 1 GJ. Od roku 2002, średnia jednostkowa cena ciepła stale rośnie, przy czym w latach 2002-2011 wzrosła ona o 31,8%, natomiast łączny jednostkowy koszt wzrósł o 41,1%. W poniższej tabeli przedstawiono średnie ceny ciepła w Polsce oraz w wybranych województwach, w tym w województwie wielkopolskim, w którym znajduje się miasto Konin, główny odbiorca ciepła wytwarzanego przez Grupę.

Tabela 23: Średnie ceny ciepła w Polsce i wybranych województwach

Kraj/województwo	2011	2010	2009	2002	Zmiana	
					2011/2010 [2010=100%]	2011/2002 [2002=100%]
	PLN za 1 GJ*				%	
Polska	39,19	36,50	35,45	28,37	107,4	138,1
mazowieckie	31,55	29,85	29,52	26,52	105,7	119,0
opolskie	52,00	48,30	47,04	33,89	107,7	153,4
wielkopolskie	40,74	37,36	37,10	29,84	109,1	136,5

* Średnia jednoskładnikowa cena ciepła sprzedawanego z sieci ciepłowniczych została obliczona jako stosunek sumy przychodów ze sprzedaży mocy, ciepła oraz nośnika ciepła, przychodów z przesyłu i dystrybucji, pomniejszonej o usługi przesyłowe do łącznej ilości ciepła sprzedanego z sieci ciepłowniczych.

Źródło: URE, *Energetyka cieplna w liczbach – 2010* oraz *Energetyka cieplna w liczbach – 2011*

Różnice w średnich jednostkowych cenach ciepła w Polsce wynikają głównie z rodzaju paliwa wykorzystywanego do wytwarzania ciepła oraz z zakresu usług świadczonych przez przedsiębiorstwa ciepłownicze na rzecz odbiorców. Węgiel kamienny jest głównym paliwem używanym do wytwarzania ciepła. Poniższa tabela przedstawia ceny ciepła wytwarzanego z poszczególnych rodzajów paliw.

Tabela 24: Ceny jednostkowe ciepła wytworzonego z wykorzystaniem poszczególnych rodzajów paliw

Rodzaj paliwa	2011	2010	2009	2002	Zmiana	
					2011/2010	2011/2002
					[2010=100%]	[2002=100%]
	PLN za 1 GJ				%	
Węgiel kamienny	30,57	28,70	28,02	22,53	106,5	135,6
Węgiel brunatny	21,13	19,44	18,96	16,26	108,7	130,0
Olej opałowy lekki	80,87	68,99	70,85	43,98	117,2	183,9
Olej opałowy ciężki	22,65	23,15	23,61	21,31	97,8	106,3
Gaz ziemny wysokometanowy	47,06	48,07	46,41	32,72	97,9	143,8
Gaz ziemny zaazotowany	34,28	33,72	34,38	30,80	101,7	111,3
Biomasa	32,59	29,69	28,01	26,87	109,8	121,3
Inne odnawialne źródła energii	39,05	35,61	33,62	-	109,7	-
Pozostałe paliwa	29,27	26,13	22,69	21,47	112,0	136,3

Źródło: URE, *Energetyka ciepła w liczbach – 2010* oraz *Energetyka ciepła w liczbach – 2011*

Regulacje dotyczące energetyki cieplnej zostały opisane w Rozdziale "Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Taryfy".

Surowce

Wprowadzenie

Paliwa wykorzystywane w polskim sektorze energetycznym pochodzą głównie z krajowych zasobów naturalnych. Polska dysponuje znaczącymi zasobami węgla kamiennego i brunatnego, pewnymi zasobami gazu ziemnego oraz marginalnymi zasobami ropy naftowej. Dostępność wymienionych paliw jest kluczowym czynnikiem decydującym o aktualnej strukturze i strategii rozwoju sektora energetycznego.

Podstawowymi paliwami wykorzystywanymi do wytwarzania energii elektrycznej w Polsce są węgiel kamienny i węgiel brunatny. Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku zakłada wykorzystywanie węgla (kamiennego i brunatnego), jako głównego paliwa w sektorze elektroenergetycznym, w celu utrzymania bezpieczeństwa energetycznego kraju na odpowiednim poziomie. W roku 2010, 86,7% energii elektrycznej wyprodukowanej w Polsce wytworzono z węgla kamiennego i brunatnego, podczas gdy średni udział wymienionych paliw w produkcji energii elektrycznej na świecie, według danych Światowej Rady Energetycznej, przekraczał nieco ponad 40%. Do innych paliw wykorzystywanych w polskim sektorze energetycznym należy gaz ziemny, którego większość jest importowana. Na przestrzeni ostatnich lat zużycie węgla brunatnego i kamiennego nieznacznie spadło, a jednocześnie wzrosło zużycie gazu i biomasy. Poniższa tabela przedstawia strukturę głównych paliw wydobywanych w Polsce w roku 1990 oraz w latach 2009-2011.

Tabela 25: Główne paliwa kopalne wydobywane w Polsce

Polska	2011	2010	2009	1990
węgiel kamienny (mln t)	76,3	76,6	77,9	148,0
węgiel brunatny (mln t)	62,8	56,4	56,9	67,6
gaz ziemny (mln m ³)	5.815	5.759	5.479	3.867

Źródło: GUS

Wykorzystanie węgla (kamiennego i brunatnego) w procesie wytwarzania energii elektrycznej wymaga poniesienia dodatkowych nakładów kapitałowych na ograniczenie wpływu tego procesu na środowisko naturalne, spowodowanego emisją zanieczyszczeń (takich jak CO₂, SO₂, NO_x oraz pyłów), które towarzyszą spalaniu tych paliw (więcej informacji w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji”).

Węgiel brunatny*Węgiel brunatny jako paliwo*

Według Niemieckiej Agencji ds. Surowców Naturalnych (Deutsche Rohstoffagentur), światowe zasoby węgla brunatnego w 2010 roku oceniano na 4.429 mld ton, podczas gdy polskie zasoby według szacunków Państwowego Instytutu Geologicznego wynoszą około 19,8 mld ton. Węgiel brunatny jest paliwem tańszym (w przeliczeniu na jednostkę energii) od węgla kamiennego. Najtańszą i najszerzej stosowaną metodą wydobycia węgla brunatnego jest górnictwo odkrywkowe. Elektrownie opalane węglem brunatnym są lokalizowane w pobliżu kopalni odkrywkowych, co wynika głównie z trudności wiążących się z transportem węgla brunatnego. Przemysłową eksploatację złóż węgla brunatnego w Polsce rozpoczęto w latach czterdziestych XX wieku. Obecnie istnieje w Polsce pięć kopalni odkrywkowych węgla brunatnego, z których cztery są powiązane kapitałowo z pięcioma sąsiadującymi z nimi elektrowniami, do których dostarczają paliwo.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie Polski znajduje się 86 złóż węgla brunatnego. Zasoby w złożach eksploatowanych wynoszą 1,7 mld ton, natomiast zasoby w złożach niezagospodarowanych wynoszą około 18,1 mld ton, z czego 4,1 mld zasobów mieści się w złożach, które zostały szczegółowo rozpoznane a, 14 mld ton w złożach, które zostały poddane jedynie wstępnej ocenie. Najbardziej znaczące złożo węgla brunatnego znajduje się w pobliżu miejscowości Bełchatów (pole Bełchatów oraz pole Szczerców) i jest eksploatowane przez Grupę PGE. W roku 2010, wydobycie węgla brunatnego w tym złożu stanowiło 58% krajowego wydobycia węgla brunatnego. Większość pozostałego wydobycia węgla brunatnego pochodzi ze złoża w Turowie, również eksploatowanego przez Grupę PGE, oraz ze złóż zlokalizowanych w rejonie Konina: Pątnów oraz Adamów, eksploatowanych przez KWBK i KWBA.

Wśród złóż niezagospodarowanych, jako najważniejsze należy wymienić: złożo Złoczew, złożo Rogóźno, złożo Gubin-Mosty oraz złożo Legnica-Ścinawa. Złoża te stanowią perspektywiczną bazę paliwową sektora energetyki, chociaż do rozpoczęcia ich eksploatacji konieczne będzie przeprowadzenie szerokich prac przygotowawczych, w tym analiz, oraz uzyskanie koncesji. Uruchomienie nowych kopalni odkrywkowych będzie wymagało wybudowania nowych elektrowni w ich pobliżu, ponieważ każde z wymienionych wyżej złóż węgla brunatnego jest dosyć odległe od istniejących elektrowni. Poniższa tabela przedstawia bardziej szczegółowe dane dotyczące lokalizacji zasobów węgla brunatnego, jego złóż i wydobycia.

Tabela 26: Zasoby węgla brunatnego w Polsce (w tys. ton)

Województwo	Liczba złóż	Zasoby	
		bilans zasobów geologicznych	zasoby przemysłowe
dolnośląskie	14	5.970.995	365.375
kujawsko-pomorskie	6	350.286	
lubelskie	2	180	
lubuskie	18	3.513.830	1.685
łódzkie	8	2.438.832	828.904
mazowieckie	4	92.639	
opolskie	2	2.567	
wielkopolskie	32	7.449.551	114.983
Razem:	86	19.818.880	1.310.947

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Odkrywkowe wydobycie węgla brunatnego pociąga za sobą negatywne konsekwencje dla środowiska naturalnego, ponieważ w znacznym stopniu zmienia krajobraz danego terenu. Ponadto prowadzenie prac drenażowych, koniecznych do stworzenia bezpiecznych warunków wydobycia węgla, prowadzi do powstania wyrobiska, które obniża poziom wód gruntowych. Prowadzenie górnictwa odkrywkowego wymaga działań rekultywacyjnych, co pociąga za sobą znaczne koszty.

Węgiel brunatny, co do zasady, nie jest przedmiotem obrotu transgranicznego, głównie z uwagi na nieopłacalność transportowania go na dłuższe odległości. Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego, eksport węgla brunatnego w roku 2010 wynosił łącznie 116 tys. ton, podczas gdy import wyniósł 50 tys. ton.

Zużycie węgla brunatnego

W praktyce węgiel brunatny jest wydobywany wyłącznie na potrzeby sektora energetycznego. Wynika to głównie z faktu, iż węgiel brunatny wydobywany w Polsce jest węglem miękkim, trudnym do transportu i składowania. Wydobywany węgiel brunatny dostarczany jest bezpośrednio z kopalni odkrywkowej do pobliskiej elektrowni, co obniża

koszty transportu. Z tego względu wydobycie węgla brunatnego jest ściśle skorelowane z ilością energii elektrycznej wytwarzanej przez elektrownię zlokalizowaną w sąsiedztwie kopalni. Poniższa tabela przedstawia strukturę wydobycia węgla brunatnego w latach 2001-2011.

Tabela 27: Struktura wydobycia węgla brunatnego w latach 2001-2011

Rok	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Wydobycie (w mln ton)	62,8	56,4	56,9	59,4	57,5	60,8	61,6	61,2	60,9	58,2	59,5

Źródło: GUS

Ponieważ węgiel brunatny nie jest przedmiotem obrotu międzynarodowego, jego ceny są ustalane w ramach indywidualnych umów pomiędzy kopalniami a elektrowniami zawieranych na rynku krajowym. Według danych ARE, w okresie od stycznia do grudnia 2011 roku średni koszt węgla brunatnego w sektorze energetyki wynosił 7,1 PLN za 1 GJ, podczas gdy średni koszt węgla kamiennego w sektorze energetyki wynosił 11,3 PLN za 1 GJ, natomiast średnia cena węgla kamiennego dla całego rynku wynosiła 12,4 PLN za 1 GJ.

Węgiel kamienny

Węgiel kamienny jako paliwo

Według Niemieckiej Agencji Towarowej (Deutsche Rohstoffagentur), światowe zasoby węgla kamiennego w 2010 roku szacowano na 17.932 mld ton. Trzech największych producentów węgla kamiennego na świecie to Chiny, USA i Indie. Pozostali znaczący producenci to Australia, RPA, Rosja, Indonezja, Kazachstan, Polska i Kolumbia. Polska jest największym producentem węgla kamiennego w Europie (nie uwzględniając Rosji). Na koniec 2010 roku Polska miała 45,1 mld ton węgla w udokumentowanych zasobach węgla kamiennego, przy czym rezerwy operacyjne stanowiły około 37% zasobów. Od 2000 roku rośnie import węgla kamiennego do Polski, od około 1,5 mln ton w 2000 roku do ponad 14 mln ton w 2010 roku. W roku 2010 wyeksportowano około 15% węgla kamiennego wydobytego w Polsce (10,6 mln ton).

Według Państwowego Instytutu Geologicznego, zasoby węgla kamiennego w Polsce zlokalizowane są w trzech zagłębiach: Górnośląskim, Lubelskim i Dolnośląskim. Obecnie węgiel wydobywany jest w Zagłębiu Górnośląskim, gdzie zlokalizowana jest większość czynnych kopalni węgla, oraz z jednej kopalni w Zagłębiu Lubelskim. Węgiel kamienny wydobywany jest w ponad 30 kopalniach głębinowych. Właściwości fizyczne węgla kamiennego umożliwiają jego transport na duże odległości. Węgiel kamienny przewożony jest głównie koleją, a na większe odległości – drogą morską. W poniższej tabeli przedstawiamy bardziej szczegółowe dane na temat miejsc występowania węgla kamiennego, zasobów i wydobycia.

Tabela 28: Zasoby węgla kamiennego w Polsce (w tys. ton)

Nazwa zasobu	Liczba złóż	Zasoby	
		bilans zasobów geologicznych	zasoby przemysłowe
Zagłębie Dolnośląskie	7	–	–
Zagłębie Górnośląskie	125	35.872.260	3.938.555
Zagłębie Lubelskie	11	9.271.597	325.668
Razem:	143	45.143.857	4.264.223

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Główne przedsiębiorstwa wydobywcze w Polsce to Kompania Węglowa S.A., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., Katowicki Holding Węglowy S.A. i Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A., z których wszystkie, z wyjątkiem spółki Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A., są Spółkami z większościowym udziałem Skarbu Państwa. W 2009 roku, Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A., a w 2011 roku Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. debiutowały na GPW.

Zużycie węgla kamiennego

W latach 1945-1980 węgiel kamienny był podstawowym źródłem energii pierwotnej w polskiej energetyce. Był on również ważnym towarem eksportowym. Począwszy od lat osiemdziesiątych, do 2000 roku zużycie węgla kamiennego w Polsce stopniowo malało. Spadające zapotrzebowanie, niska wydajność wydobycia i pogarszające się wyniki finansowe (zadłużenie kopalń i ujemne wyniki finansowe sprzedaży węgla) wskazały na konieczność reform, których skutkiem był dalszy spadek wydobycia węgla o ponad 43% między 1989 rokiem a 2003 rokiem. Jednocześnie zatrudnienie w sektorze wydobycia węgla kamiennego spadło o około 67%. W latach 2004-2011 wydobycie nadal spadało, ze 100 mln ton w 2004 roku do 76,3 mln ton w 2011 roku. Według GUS, około 53% węgla kamiennego jest

obecnie zużywane przez elektrownie zawodowe. Pozostałe 47% nabywają głównie gospodarstwa domowe i przemysł. W poniższej tabeli przedstawiamy wydobycie węgla kamiennego w Polsce w latach 2001-2011.

Tabela 29: Wydobycie węgla kamiennego w Polsce w latach 2001-2011

Rok	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
wydobycie (mln ton)	76,3	76,6	77,9	84,3	88,2	95,2	97,9	100,0	103,0	104,0	104,0

Źródło: GUS

Średnia cena węgla kamiennego dla całego rynku w 2010 roku za 1 GJ uległa niewielkiej obniżce, z 12,2 PLN za 1 GJ w 2009 roku do 11,4 PLN w 2010 roku. W 2011 roku średni wzrost ceny węgla kamiennego dla całego rynku przekroczył 9% (wzrost do 12,4 PLN za 1 GJ). W tym samym okresie (tj. w 2011 roku) średnia cena węgla kamiennego w transakcjach terminowych w Europie (CIF ARA) wyniosła 3,5 EUR za 1 GJ, co oznacza wzrost o blisko 20% w porównaniu ze średnimi cenami w poprzednim okresie.

Gaz ziemny

Gaz ziemny jako paliwo

Deutsche Rohstoffagentur szacuje światowe zasoby gazu ziemnego na koniec 2010 roku na 819 bln m³; są one zlokalizowane głównie w Rosji, Iranie i Katarze. Według Państwowego Instytutu Geologicznego, w 2010 roku udokumentowane krajowe złoża gazu ziemnego zawierały 147,39 mld m³ gazu.

W marcu 2012 roku Państwowy Instytut Geologiczny opublikował raport, w którym oszacował, iż łączne zasoby gazu łupkowego (niekonwencjonalnego) nadającego się do wydobycia mogą wynieść maksymalnie 1.920 mld m³, lecz najprawdopodobniej wynoszą między 346 mld m³ a 768 mld m³. Oznaczałoby to, że niekonwencjonalne zasoby gazu ziemnego byłyby od 2,5 do 5,5 razy większe od udokumentowanych dotychczas złóż konwencjonalnych. W ciągu ostatnich kilku lat perspektywa wydobycia gazu łupkowego była istotnym elementem rynku gazu ziemnego w Polsce. Według Ministerstwa Środowiska, na dzień 1 marca 2012 roku wydanych zostało 109 koncesji na poszukiwanie zasobów ropy naftowej i gazu, konwencjonalnych i zawartych w łupkach. Wiercenia rozpoczęły się w czerwcu 2010 roku w pobliżu miejscowości Łebień w województwie pomorskim. Według Ministerstwa, planowane jest wykonanie 233 odwiertów poszukiwawczych do 2017 roku. Jednakże do 1 lutego 2012 roku wykonano tylko 13 takich odwiertów. Szacunki krajowych zasobów gazu łupkowego są bardzo rozbieżne i nie zostały dotąd potwierdzone. W 2014 roku Państwowy Instytut Geologiczny przewiduje opublikowanie raportu na temat krajowych zasobów gazu łupkowego sporządzonego na podstawie wykonanych do tego czasu wierceń.

Obecnie Polska jest importerem netto gazu ziemnego. Według danych Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., będącego podmiotem dominującym na krajowym rynku gazu ziemnego, w 2011 roku prowadzony przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. import gazu ziemnego wysokometanowego wyniósł 10,9 mld m³ w porównaniu z 10,1 mld m³ w 2010 roku oraz 9,1 mld m³ w 2009 roku. Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. importuje gaz ziemny głównie z Rosji (około 85,5% swojego importu gazu ziemnego w 2011 roku.) oraz z Niemiec (około 6,6% swojego importu gazu ziemnego w 2011 roku). Ze względu na fakt, iż około 65% gazu ziemnego zużywanego w Polsce jest importowane od OOO „Gazprom export”, spółki mającej siedzibę w Rosji, Polska jest istotnie uzależniona od dostaw od tego kontrahenta.

Importowany gaz dostarczany jest do Polski głównie rurociągiem jamalskim łączącym Rosję z Niemcami, z którego Polska odbiera około 9 mld m³ gazu rocznie. Istnieją również inne możliwości techniczne (tzw. interkonektory) dostarczania importowanego gazu. Należy do nich interkonektor między Polską a Niemcami w Lasowie oraz odwrócony kierunek przepływu gazu rurociągiem jamalskim (tzw. wirtualny rewers). Interkonektor między polskimi a czeskim gazociągami istnieje w pobliżu Cieszyna, natomiast rurociągi Polski i Ukrainy są połączone w okolicach Hrubieszowa. Z myślą o dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia w gaz rozważa się również budowę interkonektorów między Polską a Litwą oraz Polską a Słowacją, a także ukończenie terminalu LNG w Świnoujściu w 2014 roku na wybrzeżu morza bałtyckiego. Ponadto polski operator systemu przesyłowego gazu, GAZ-SYSTEM S.A., planuje budowę gazociągów w Polsce północno-zachodniej i środkowej oraz na Dolnym Śląsku. Inne źródła planowanej dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia w gaz obejmują wydobycie gazu z niekonwencjonalnych źródeł krajowych (gaz łupkowy i szczelinowy), niezwłocznie po stwierdzeniu występowania nadających się do eksploatacji złóż (zobacz powyżej).

Jednostki wytwórcze ZE PAK zlokalizowane są w niewielkiej odległości od rurociągu jamalskiego i od rurociągu łączącego Gustorzyn z Odolanowem, a przebiegającego przez Turek. Lokalizacja taka umożliwi korzystne z punktu widzenia obecnych kosztów dostawy gazu do bloków ZE PAK (zobacz również Rozdział „Opis działalności – Program inwestycyjny”).

Jak wskazano powyżej, z wyjątkiem przesyłu, za wszystkie dziedziny działalności związanej z gazem ziemnym, w tym z jego dostawą do odbiorców, odpowiada Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., spółka notowana na giełdzie, w której większościowy pakiet posiada Skarb Państwa. Spółka ta posiada dominującą pozycję we wszystkich tych dziedzinach, a jej udział w rynku przekracza 98%. Z tego powodu inne spółki rozważające wejście na polski rynek napotykają istotne bariery rynkowe.

Polski rynek gazu miał ulec liberalizacji do 2011 roku w celu dostosowania go do wymogów wynikających z prawodawstwa unijnego. Polska nie implementowała jednak odpowiedniej dyrektywy UE. Pomimo licznych reform wprowadzonych w ciągu ostatnich kilku lat, w tym wyznaczenia przez Prezesa URE spółki GAZ-SYSTEM S.A. jako odrębnego operatora systemu przesyłowego oraz wprowadzenia rozdzielenia między spółkami gazowymi zajmującymi się obrotem i spółkami koncentrującymi się na dystrybucji, struktura polskiego rynku gazowego nadal charakteryzuje się wysokim stopniem koncentracji. Jedną z barier na drodze do rzeczywistego otwarcia rynku gazowego są przepisy dotyczące obowiązkowych zapasów gazu ziemnego, wymaganych ze względu na bezpieczeństwo energetyczne kraju. Kolejną przeszkodą jest niewystarczająca liczba rurociągów i brak rezerw zdolności przesyłowych. Obrót gazem odbywa się wyłącznie w drodze umów bilateralnych, nie funkcjonuje giełda gazu ani obrotu paliwami gazowymi na innych komercyjnych giełdach towarowych. Niemniej jednak, jak wynika z informacji prasowych opublikowanych przez gazetę „Parkiet” w dniu 18 września 2012 roku, na przełomie września i października 2012 roku Towarowa Giełda Energii planuje uruchomić giełdowy obrót gazem ziemnym. Zgodnie z powyższą informacją prasową, warunkiem faktycznego uruchomienia giełdowego obrotu gazem są zmiany w prawie dotyczące wprowadzenia nowych taryf oraz zawarcie umów pomiędzy domami maklerskimi a sprzedawcami i nabywcami gazu. Według informacji podanych przez gazetę „Parkiet”, możliwe jest pojawienie się również innego niż Towarowa Giełda Energii podmiotu zainteresowanego pełnieniem funkcji operatora rynku obrotu gazem. W chwili obecnej nie ma również możliwości obrotu gazem w punkcie wirtualnym.

Wobec opisanych powyżej przeszkód i konieczności dostosowania rynku gazu do przepisów UE dotyczących liberalizacji tego rynku, przygotowany jest projekt ustawy kompleksowo regulującej polski rynek gazu ziemnego. Założeniem nowych regulacji jest przynajmniej częściowa liberalizacja cen gazu, oparcie ich na zasadach rynkowych i usunięcie części barier wejścia na rynek gazu przez nowe podmioty. Rozważane jest także wprowadzenie obowiązku obrotu gazem ziemnym za pośrednictwem giełd towarowych. Zakłada się, że nie mniej niż 15% gazu ziemnego wyprodukowanego do sieci przesyłowej miałyby być sprzedawane na giełdzie towarowej lub rynku regulowanym. Zgodnie z informacjami prasowymi z dnia 13 września 2012 roku, rozważane jest wprowadzenia obowiązku sprzedaży gazu przez giełdy towarowe lub rynki regulowane na poziomie nawet 50%. Zakłada się także wprowadzenie wirtualnego punktu, w którym gaz mógłby być sprzedawany. Na dzień Prospektu, projektu ustawy jest na etapie konsultacji społecznych i może podlegać dalszym zmianom.

Zużycie gazu ziemnego

Według danych URE, w 2011 roku łączne zużycie gazu ziemnego w Polsce wyniosło 14,38 mld m³, z czego około 4,3 mld m³ gazu ziemnego pochodziło ze źródeł krajowych. Głównymi nabywcami gazu ziemnego są zakłady przemysłu chemicznego i ciężkiego. Gaz importowany pochodził z krajów położonych na wschód od Polski w oparciu o długoterminowe kontrakty zawarte przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. z OOO „Gazprom eksport” oraz z Niemiec i Czech. Eksport gazu ziemnego z Polski jest marginalny.

W sektorze energetycznym gaz ziemny jest często wykorzystywany w procesie kogeneracji energii elektrycznej i ciepła. Zaletą tej technologii jest ekonomiczne wykorzystanie energii pierwotnej i niższy poziom emisji CO₂, w porównaniu z jednostkami opalanymi węglem.

Średnie ceny gazu dla odbiorców przemysłowych rosną od 2006 roku. Na podstawie decyzji Prezesa URE w odniesieniu do taryf za gaz w 2011 roku, średnia cena taryfy za gaz ziemny wysokometanowy w Polskim Górnictwie Naftowym i Gazownictwie S.A. dla jednej z grup odbiorców końcowych wyniosła około 32,65 PLN za 1 GJ (około 7,40 EUR za 1 GJ). W porównaniu z 2010 rokiem cena gazu wzrosła o ponad 31%. Dla porównania; w 2011 roku średnia cena gazu ziemnego, który był przedmiotem obrotu na holenderskim rynku TTF wyniosła 7,2 EUR za 1 GJ i była o 35% wyższa od cen z kontraktów terminowych zawartych w roku poprzednim. Według informacji prasowych, gaz ziemny eksportowany przez OOO „Gazprom export” do Polski jest sprzedawany przeciętnie o około 5-15% powyżej średniej ceny, za jaką OOO „Gazprom export” sprzedaje gaz w niektórych innych krajach w Europie. Z tego powodu w 2011 roku Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. wszczęło postępowanie arbitrażowe przeciwko OOO „Gazprom export”, które na dzień niniejszego Prospektu nie zostało jeszcze zakończone. Dodatkowo, w dniu 4 września 2012 roku, Komisja Europejska poinformowała o wszczęciu dochodzenia antymonopolowego wobec Gazprom w celu sprawdzenia, czy rosyjski koncern nie ogranicza konkurencji na rynkach Europy Środkowo-Wschodniej.

Ponadto ceny gazu sprzedawanego przez OOO „Gazprom eksport” do Polski są wyrażone w dolarach amerykańskich i euro, i są ustalone na podstawie cen produktów ropopochodnych. Zmiany w kursach walut i cenach produktów ropopochodnych wywierają znaczący wpływ na koszt gazu importowanego do Polski.

Olej opałowy

Olej opałowy jako paliwo

Przemysł energetyczny wykorzystuje ciężki (tzw. mazut) i lekki olej opałowy, które powstają w wyniku procesu destylacji ropy naftowej lub podczas przetwarzania produktów ubocznych powstałych podczas tego procesu. Głównymi odbiorcami oleju są przedsiębiorstwa przemysłu chemicznego, mineralnego, energetycznego i morskiego.

Zużycie oleju opałowego

Według danych GUS w 2010 roku w Polsce zostało wyprodukowane 1,2 mln ton lekkiego oleju opałowego i 4,4 mln ton ciężkiego oleju opałowego, jednak tylko 23 tys. ton lekkiego oleju opałowego i 552 tys. ton ciężkiego oleju opałowego zostało wykorzystane jako źródło energii w Polsce. Ciężki i lekki olej opałowy są zaliczane do „innych rodzajów paliwa” w bilansie energii elektrycznej, i wraz z innymi olejami opałowymi i gazem płynnym były wykorzystywane do produkcji około 3% energii elektrycznej w Polsce w 2010 roku.

Ceny oleju opałowego wahają się w zależności od jego rodzaju. Według danych ARE, w grudniu 2011 roku cena za lekki olej opałowy wynosiła 77,67 PLN za 1 GJ netto, za ciężki olej opałowy wysokosiarkowy wynosiła 54,15 PLN za 1 GJ netto, a za ciężki olej opałowy niskosiarkowy wynosiła 60,10 PLN za 1 GJ netto. W maju 2012 roku ceny te wynosiły odpowiednio 91,57 PLN za 1 GJ netto, 56,74 PLN za 1 GJ netto oraz 63,54 PLN za 1 GJ netto.

Biomasa*Biomasa jako paliwo*

Energia elektryczna może być produkowana z biomasy roślinnej (rolnej lub leśnej) lub biomasy pochodzenia zwierzęcego, jako produkt uboczny produkcji rolnej, hodowli lub przetwarzania żywności.

Krajowy rynek biomasy jest ciągle w początkowym stadium rozwoju, przy czym biomasa leśna stanowiła główny typ biomasy wykorzystywanej do produkcji energii elektrycznej. Ze względu na obowiązujące przepisy, od roku 2012, rolnictwo stało się głównym źródłem biomasy dla celów produkcji energii elektrycznej przy jednoczesnym stopniowym zmniejszeniu zużycia biomasy leśnej aż do roku 2015, kiedy zużycie biomasy leśnej powinno wynosić 0%. Po tej dacie biomasa leśna, w ograniczonej ilości, będzie mogła być wykorzystywana w blokach przeznaczonych do wyłącznego spalania biomasy (więcej informacji w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych”).

Zużycie biomasy

Według danych CIRE, zużycie biomasy wzrosło gwałtownie, szczególnie w ciągu roku 2009, w którym nastąpił wzrost z mniej niż 3 mln GJ w styczniu do 4,8 mln GJ w grudniu. Zużycie tego paliwa ustabilizowało się w 2010 roku na poziomie średniego rocznego zużycie biomasy wynoszącego 4,5 mln GJ miesięcznie. Według prognoz średnie miesięczne zużycie biomasy wynoszące 4,5 mln GJ (373.000 ton) w 2010 roku powinno wzrosnąć w kolejnych latach ze względu na fakt budowy nowych jednostek wytwórczych do wyłącznego spalania biomasy, a także modernizacji istniejących instalacji polegającej na przystosowaniu jednostek wytwórczych do wyłącznego spalania biomasy, pod warunkiem utrzymania systemu wsparcia na poziomie zapewniającym ekonomiczną opłacalność projektów.

Biomasa jest sprzedawana bezpośrednio przez wytwórców lub w drodze transakcji na giełdzie biomasy. Według danych pochodzących z Internetowej Giełdy Biomasy, w grudniu 2011 roku cena biomasy leśnej wynosiła od 18 PLN do 27 PLN za 1 GJ, a biomasy rolnej od 25 PLN do 30 PLN za 1 GJ.

Uprawnienia do emisji CO₂

Produkcja energii elektrycznej w elektrowniach zasilanych paliwami kopalnymi wiąże się z emisją stosunkowo dużych ilości CO₂, które podlegają programowym ograniczeniom w skali Unii Europejskiej. Jednym z elementów programu ograniczania emisji CO₂ jest nałożony na wytwórców energii elektrycznej obowiązek nabywania uprawnień do emisji CO₂. Spółki wytwórcze mogą nabyć takie uprawnienia w drodze bezpłatnych alokacji lub kupić je na rynku. Ceny uprawnień do emisji CO₂ podlegają znaczącym wahaniom ze względu na zmieniające się oczekiwania dotyczące popytu na energię elektryczną, zmiany cen podstawowych paliw dla sektora energetycznego, dostaw niekonwencjonalnych źródeł energii lub zmian w otoczeniu makroekonomicznym lub regulacyjnym. Poniższa tabela przedstawia informacje dotyczące cen uprawnień do emisji CO₂ na rynku SPOT oraz w rocznych kontraktach terminowych na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Tabela 30: Średnie ceny uprawnień do emisji CO₂ na rynku SPOT oraz w rocznych kontraktach terminowych na przestrzeni trzech ostatnich lat

	1 stycznia 2012	1 lipca 2011	1 stycznia 2011	1 lipca 2010	1 stycznia 2010	1 lipca 2009	1 stycznia 2009
	– 30 czerwca 2012	– 31 grudnia 2011	– 30 czerwca 2011	– 31 grudnia 2010	– 30 czerwca 2010	– 31 grudnia 2009	– 30 czerwca 2009
Spot EUA (euro) za 1 tonę	7,35	10,66	15,44	14,37	13,94	13,93	12,34
EUA 12 grudnia (typu forward) (euro) za 1 tonę	7,46	11,16	16,53	15,59	15,21	15,86	14,75

Źródło: Emitent

W ostatnich miesiącach ceny uprawnień do emisji CO₂ znacząco spadły, a cena na dzień 31 sierpnia 2012 roku wyniosła około 8,0 EUR za 1 tonę. Główną przyczyną spadku ceny była nadpodaż uprawnień do emisji CO₂ w UE (*European Union Allowances (EUA)*) na rynku. Podaż pozostaje na niezmiennym poziomie, ponieważ alokacje zostały dokonane w 2008 roku i nie zmieniły się do tej pory. Z drugiej strony popyt podlega ciągłym zmianom. Zmniejszenie popytu było skutkiem m.in. kryzysu finansowego z 2008 roku, obecnego spowolnienia gospodarczego, łagodnych temperatur i szybkiego wzrostu produkcji z odnawialnych źródeł energii. Pomimo zmieniającej się sytuacji gospodarczej, alokacje nie zostały skorygowane. Obecna cena rynkowa uprawnień do emisji CO₂ uniemożliwia osiągnięcie celów wprowadzenia limitów emisji CO₂ oraz mechanizmu obrotu uprawnieniami do emisji. Zaniżona cena uprawnień powoduje ponadto że rozwój technologii niskoemisyjnych staje się niedostateczny w stosunku do oczekiwań wynikających z założonych celów redukcyjnych. Z tego powodu Komisja Europejska rozważa wycofanie od 1,2 mld do 1,4 mld istniejących uprawnień do emisji CO₂ z rynku z Fazy III EU ETS.

Dalsze informacje odnośnie przepisów dotyczących uprawnień do emisji CO₂ zostały przedstawione w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Ochrona Środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji”.

Świadectwa pochodzenia

Producenci energii elektrycznej produkujący energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii lub w wysokosprawnej kogeneracji otrzymują świadectwa pochodzenia zielone lub czerwone lub, w przypadku wysokosprawnej kogeneracji opalanej gazem – żółte. Świadectwa są przyznawane przez Prezesa URE na wniosek wytwórcy i wpisane do jednego z rejestrów prowadzonych przez Towarową Giełdę Energii S.A. Może być nimi prowadzony obrót podczas sesji i poza sesjami. Jedno prawo majątkowe odpowiada 1 kWh energii elektrycznej (zobacz również Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych” oraz „– Planowane zmiany regulacji prawnych”).

Spółki energetyczne zajmujące się sprzedażą energii odbiorcom końcowym są zobowiązane do przedstawiania do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia wskazujących, iż energia została wyprodukowana ze źródeł odnawialnych i w wysokosprawnej kogeneracji. W celu wypełnienia tego obowiązku spółki energetyczne nabywają prawa majątkowe w ilości określonej przepisami prawa. Liczba świadectw do umorzenia jest określana jako procent ilości energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom końcowym. Świadectwa są umarzane za dany rok do 31 marca kolejnego roku przez Prezesa URE na podstawie decyzji administracyjnej. Prezes URE przekazuje informacje Towarowej Giełdzie Energii S.A. dotyczące wydanych i umorzonych zielonych i czerwonych świadectw. Spółka energetyczna, która nie dokona umorzenia wymaganej liczby świadectw, uiszcza opłatę zastępczą na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W przeciwnym razie na sprzedawcę jest nakładana kara finansowa, której kwota jest obliczana na podstawie wzoru określonego w Prawie Energetycznym. Więcej informacji dotyczących wzoru i kosztów opłaty zastępczej znajduje się w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych”. Ceny świadectw pochodzenia i świadectw kogeneracji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31: Ceny świadectw pochodzenia i świadectw kogeneracji na rynku Towarowej Giełdy Energii na przestrzeni trzech ostatnich lat (PLN za 1 MWh)

Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia lub świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej produkowanej z:	2011	2010	2009
odnawialnych źródeł w czasie okresów produkcyjnych rozpoczynających się przed 1 marca 2009 roku, jak zostało to określone w świadectwie pochodzenia	264,55	255,51	247,28
odnawialnych źródeł w czasie okresów produkcyjnych rozpoczynających się po 1 marca 2009 roku, jak zostało to określone w świadectwie pochodzenia	281,73	274,27	267,09
pozostałych jednostek kogeneracji	20,35	21,41	18,94
jednostek kogeneracji opalanych gazem lub jednostek o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej do 1 MW	123,66	124,78	124,99

Źródło: Emitent na podstawie danych Towarowej Giełdy Energii (ceny praw majątkowych wskazane w tabeli zostały obliczone jako iloraz wartości praw majątkowych i ilości praw majątkowych, które były przedmiotem obrotu w ramach wszystkich transakcji zawartych na TGE w danym okresie)

Ponadto podmioty prowadzące sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom końcowym są zobowiązane do przedstawiania świadectw efektywności energetycznej – tzw. białych świadectw – w celu ich umorzenia przez Prezesa URE. Białe świadectwa zostały wprowadzone w 2011 roku, przy czym zaczną obowiązywać od 2013 roku. Dlatego też mechanizm obrotu nimi nie został jeszcze rozwinięty, jednak oczekuje się, że będzie podobny do mechanizmu stosowanego w przypadku świadectw zielonych, czerwonych i żółtych. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące świadectw pochodzenia zostały zamieszczone w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji” oraz „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji – Efektywne wykorzystanie energii”.

OPIS DZIAŁALNOŚCI

Wprowadzenie

Jesteśmy piątym wytwórcą energii elektrycznej w Polsce pod względem zainstalowanych mocy wytwórczych oraz ilości wytwarzanej energii elektrycznej, z udziałem wynoszącym około 6,9% w krajowym rynku wytwarzania energii elektrycznej w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku. W tym samym okresie nasza sprzedaż energii elektrycznej, uwzględniając odsprzedaż energii elektrycznej zakupionej na rynku hurtowym, stanowiła około 7,5% łącznego wolumenu obrotu energią elektryczną na rynku w Polsce.

Jesteśmy drugim w Polsce wytwórcą energii elektrycznej z węgla brunatnego, z udziałem energii elektrycznej wytworzonej w oparciu o zasoby węgla brunatnego na poziomie około 96% w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku. W wyniku nabycia w lipcu 2012 roku 85% akcji dwóch kopalń, KWBA i KWBK, będących łącznie drugim krajowym producentem węgla brunatnego i zaopatrujących w całości nasze elektrownie w to paliwo, prowadzimy pionowo zintegrowane przedsiębiorstwo energetyczne, którego działalność obejmuje wydobycie węgla brunatnego, jak również wytwarzanie oraz sprzedaż energii elektrycznej i ciepła. Jesteśmy obecnie jedynym w Polsce wytwórcą energii elektrycznej, którego własne kopalnie zaspokajają całkowite zapotrzebowanie aktywów wytwórczych na podstawowe paliwo, co uniezależnia nas od zewnętrznych dostaw tego surowca i znacząco ogranicza naszą ekspozycję na wahania cen surowców energetycznych. Prowadzona przez nas działalność jest ściśle regulowana przez przepisy prawa.

Zdecydowana większość generowanych przez nas przychodów ze sprzedaży pochodzi ze sprzedaży energii elektrycznej (wytworzonej przez nas oraz zakupionej w celu jej odsprzedania) i praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii, które w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku stanowiły, odpowiednio, 84,1% i 4,5% całości naszych przychodów ze sprzedaży. W tym samym roku 3,7% naszych przychodów ze sprzedaży stanowiły przychody z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych na sprzedaż energii elektrycznej. Dodatkowo w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku nasze przychody ze sprzedaży ciepła oraz z umów o usługi budowlane stanowiły, odpowiednio, 1,9% oraz 3,8% całości naszych przychodów ze sprzedaży.

Nasze aktywa wytwórcze obejmują cztery elektrownie opalane węglem brunatnym zlokalizowane w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Są to: Elektrownia Pątnów II, wyposażona w pierwszy w Polsce blok energetyczny na parametry nadkrytyczne, oraz trzy elektrownie dodatkowo wyposażone w instalacje współspalania biomasy: Elektrownia Pątnów I, Elektrownia Konin oraz Elektrownia Adamów. Dzięki przejściu kopalń węgla brunatnego posiadamy zabezpieczony dostęp do nieprzerwanych dostaw węgla brunatnego dla naszych elektrowni zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie kopalń oraz możemy optymalizować zapasy i dostawy naszego głównego paliwa, koordynując wydobycie węgla brunatnego z naszym zapotrzebowaniem na to paliwo. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku obie kopalnie pokryły w całości zapotrzebowanie naszych elektrowni na węgiel brunatny, co stanowiło około 95% łącznego zapotrzebowania naszych elektrowni na paliwo, w pozostałym zakresie pokrytego głównie przez dostawy biomasy.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna moc elektryczna brutto naszych elektrowni wyniosła 2.457 MWe, co stanowiło około 6,6% mocy zainstalowanej brutto w Polsce. Zgodnie z naszą strategią, zakładającą m.in. dywersyfikację paliw w oparciu o efektywne ekonomicznie i optymalne pod względem oddziaływania na środowisko technologie, w lipcu 2012 roku oddaliśmy do eksploatacji w Elektrowni Konin nowy kocioł opalany biomasą o mocy 55 MWe. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku nasze elektrownie wytworzyły łącznie około 10,1 TWh energii elektrycznej netto, którą sprzedaliśmy naszym stałym partnerom handlowym w ramach kontraktów bilateralnych oraz ramowych umów sprzedaży energii elektrycznej, a także na giełdach energii i na rynku bilansującym.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku łączna moc cieplna brutto naszych elektrowni wyniosła 451,8 MWt, a produkcja ciepła w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011 roku wyniosła łącznie około 2.061,6 TJ netto. Ciepło wytworzone przez Elektrownię Konin było sprzedawane odbiorcom w mieście Konin, a ciepło wytworzone przez Elektrownię Adamów odbiorcom w mieście Turek, w pobliżu których znajdują się nasze elektrownie i kopalnie, pokrywając niemal w całości zapotrzebowanie Konina, Turku i okolicznych miejscowości na ciepło.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku nasze przychody ze sprzedaży oraz EBITDA wynosiły, odpowiednio, 2.689.075 tys. PLN oraz 769.367 tys. PLN, natomiast przychody ze sprzedaży pro forma wynosiły 2.735.898 tys. PLN. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość naszych skonsolidowanych aktywów wyniosła łącznie 5.326.437 tys. PLN, a w ujęciu pro forma 6.462.590 tys. PLN.

Przewagi konkurencyjne

Uważamy, że następujące posiadane przez nas przewagi konkurencyjne pozwolą nam osiągnąć nasze strategiczne cele i zwiększają nasze możliwości rozwoju na rynku, na którym działamy:

Nasza działalność koncentruje się na wytwarzaniu energii elektrycznej, segmencie charakteryzującym się naszym zdaniem najwyższym potencjałem wzrostu spośród wszystkich ogniw elektroenergetycznego łańcucha wartości dodanej, ściśle skorelowanym z prognozowanym dalszym rozwojem rynku, na którym działamy

W odróżnieniu od innych wertykalnie zintegrowanych grup energetycznych działających w Polsce, których działalność obejmuje wydobywanie, wytwarzanie, dystrybucję oraz sprzedaż energii elektrycznej, działalność Grupy koncentruje się na wytwarzaniu energii elektrycznej, segmencie, który w naszej ocenie charakteryzuje się najwyższym potencjałem wzrostu w całym sektorze elektroenergetyki w Polsce. Prowadzimy działalność w Polsce, która jest największą gospodarką w Europie Środkowo-Wschodniej pod względem wielkości PKB, charakteryzującą się w okresie ostatnich 16 lat nieprzerwanym wzrostem gospodarczym, oraz największym krajem w Europie Środkowo-Wschodniej pod względem powierzchni i liczby ludności. W latach 2005-2010 średnioroczny wskaźnik wzrostu (CAGR) zużycia energii elektrycznej w Polsce w przeliczeniu na jednego mieszkańca, obliczony jako stosunek krajowego zużycia energii elektrycznej do liczby mieszkańców, osiągnął 2,4% w porównaniu z 0,1% dla wszystkich 27 państw członkowskich Unii Europejskiej. Przewidujemy, że prognozowany wzrost gospodarczy Polski, stymulowany wzrostem produkcji przemysłowej wraz z przewidywanym wyrównywaniem się poziomu zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce z poziomem zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca w innych krajach Unii Europejskiej, stanowią podstawy do dalszego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną w Polsce, determinującego rozwój segmentu wytwarzania energii elektrycznej. W rezultacie, przewidujemy, że dalszy wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną wraz z kurczeniem się rezerwy mocy krajowego systemu energetycznego, wynikającym z planowanych wyłączeń najstarszych bloków energetycznych przy ograniczonej podaży nowych aktywów wytwórczych, przełoży się, w perspektywie długookresowej, na wzrost cen energii elektrycznej w Polsce. Jesteśmy przekonani, że skupienie naszej działalności na wytwarzaniu energii elektrycznej pozwoli nam w pełni wykorzystać potencjał wzrostu rynku, na którym działamy.

Prowadzimy zyskowną działalność wytwórczą w oparciu o własne zasoby węgla brunatnego

Jesteśmy drugim największym wytwórcą energii elektrycznej w Polsce pod względem ilości energii elektrycznej wytworzonej z węgla brunatnego, najtańszego paliwa w krajowej energetyce konwencjonalnej. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wytworzyliśmy około 96% energii elektrycznej w oparciu o zasoby węgla brunatnego. Po niedawnym przejściu KWBA i KWBK, posiadamy dwie własne kopalnie węgla brunatnego, które zaspokajają nasze całkowite zapotrzebowanie na to paliwo, co czyni nas obecnie jedynym w kraju wytwórcą energii elektrycznej niezależnym od zewnętrznych dostawców tego surowca oraz znacząco ogranicza naszą ekspozycję na wahania cen paliw. Ponadto kopalnie dostarczające węgiel brunatny do naszych elektrowni mieszczą się w bliskim sąsiedztwie naszych aktywów wytwórczych oraz wykorzystują własną infrastrukturę transportową, co z kolei powinno pozwolić nam na utrzymanie niskich kosztów transportu węgla brunatnego oraz zachowanie niezależności od zewnętrznych dostawców usług transportowych. Powyższe okoliczności pozwalają nam na prowadzenie zyskowej działalności oraz dalszą realizację programu inwestycyjnego.

Dalsza integracja działalności wydobywczej i wytwórczej pozwoli nam uzyskać efekt synergii w całym łańcuchu wartości naszej działalności

W wyniku niedawno zakończonego przejścia KWBA i KWBK staliśmy się wertykalnie zintegrowaną grupą energetyczną, której działalność obejmuje wydobywanie węgla brunatnego, jak również wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej oraz ciepła. Realizacja zakładanych synergii operacyjnych, w tym kosztowych wynikających z planowanej integracji aktywów wytwórczych z aktywami wydobywczymi, daje możliwość dalszej poprawy efektywności wytwarzania energii elektrycznej przy bardziej intensywnym wykorzystaniu potencjału produkcyjnego i technicznego obszarów wydobywania węgla brunatnego i wytwarzania energii elektrycznej oraz optymalizacji bazy surowcowej i magazynowej. W szczególności realizacja planowanych synergii obejmuje optymalne wykorzystanie posiadanych zasobów węgla brunatnego, zapewnienie ciągłości dostaw węgla brunatnego odpowiedniej jakości do naszych aktywów wytwórczych, obniżenie kosztów produkcji energii elektrycznej, a także przeprowadzenie niezbędnych modernizacji technicznych, wymuszanych zastrzającymi się przepisami z zakresu ochrony środowiska. Ponadto synchronizacja programów rozwoju elektrowni i kopalń pozwala na powiązanie terminów otwierania nowych odkrywek i ich zdolności wydobywczych z zapotrzebowaniem elektrowni na węgiel brunatny w celu optymalnego wykorzystania posiadanych aktywów wytwórczych, zarówno w dostawach natychmiastowych, jak i w horyzoncie długookresowym. Integracja pozioma w obszarze wydobywczym funkcjonujących dotychczas odrębnie kopalń sprzyja z kolei obniżeniu kosztów procesu technologicznego, prowadzenia wspólnej polityki remontowej oraz optymalizacji poziomu zatrudnienia. Doświadczenia z pomyślnie zakończonej restrukturyzacji ZE PAK, w ramach której usługi związane z działalnością pomocniczą, niezwiązaną z główną działalnością wytwórczą, zostały wydzielone do spółek zależnych, które na dzień Prospektu samodzielnie rozwijają swoją działalność na rynku zewnętrznym w Polsce i za granicą, stanowią solidną podstawę dla dalszej restrukturyzacji Grupy po przejściu kopalń, w tym konsolidacji działalności pomocniczej realizowanej przez spółki zależne kopalń z działalnością naszych spółek zależnych w oparciu o najlepsze kompetencje skupione w tych podmiotach.

Posiadamy efektywny majątek wydobywczy oraz aktywa wytwórcze charakteryzujące się wysokim wskaźnikiem wykorzystania mocy dzięki jednym z najniższych kosztów krańcowych produkcji energii elektrycznej w Polsce. Nasz program inwestycyjny pozwoli na dalszy rozwój przy jednoczesnej dywersyfikacji źródeł paliw

Jedne z najniższych w Polsce krańcowe koszty wytwarzania energii elektrycznej umożliwiają nam dostawy energii elektrycznej w paśmie podstawowym, a w konsekwencji utrzymanie wysokiego poziomu wykorzystania naszych mocy wytwórczych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wskaźnik wykorzystania mocy naszych elektrowni, przy uwzględnieniu możliwości produkcyjnych Elektrowni Pątnów I na poziomie 800 MW (związanych z przepustowością instalacji odsiarczania i możliwością równoczesnej pracy czterech bloków w Elektrowni Pątnów I) wynosił 55,9%, co stawiało nas na pierwszym miejscu wśród największych krajowych wytwórców energii elektrycznej. Na przestrzeni ostatnich kilku lat przeprowadziliśmy proces modernizacji niektórych naszych aktywów wytwórczych, podnosząc efektywność produkcji energii elektrycznej oraz dostosowując proces wytwarzania energii elektrycznej do zaostrzających się wymogów środowiskowych. W szczególności w roku 2008 oddaliśmy do eksploatacji instalację odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I. Ponadto opracowaliśmy program inwestycyjny zorientowany na utrzymanie obecnego poziomu produkcji energii elektrycznej i ciepła, pomimo planowanych wyłączeń części naszych aktywów wytwórczych, w tym poprzez poprawę sprawności wytwarzania oraz obniżenie jednostkowego poziomu emisji CO₂ i innych substancji w czterech blokach naszej największej, pod względem mocy wytwórczych, Elektrowni Pątnów I. Nasz program inwestycyjny zakłada także wzrost efektywności produkcji posiadanych aktywów oraz dywersyfikację źródeł paliw m.in. poprzez inwestycje w wysokosprawne jednostki wytwórcze energii elektrycznej i ciepła opalane gazem, jak również eksploatację nowych złóż węgla brunatnego dla potrzeb naszych jednostek wytwórczych (zobacz „– Program Inwestycyjny” poniżej). Zgodnie z naszymi założeniami, planowane inwestycje w aktywa wytwórcze opalane gazem powinny umożliwić nam zwiększenie elastyczności produkcji, co powinno przełożyć się na osiągnięte ceny sprzedaży energii elektrycznej. Możliwość uruchomienia nowych mocy wytwórczych w naszych obecnych lokalizacjach powinna z kolei pozwolić nam zarówno na skrócenie okresu, jak i ograniczenie kosztów realizacji inwestycji w nowe aktywa wytwórcze oparte o gaz ziemny. Dysponujemy także dużym doświadczeniem wynikającym z realizacji złożonych projektów energetycznych, takich jak realizacja pierwszego w Polsce bloku energetycznego na parametry nadkrytyczne o mocy 464 MW w Elektrowni Pątnów II przy nakładach inwestycyjnych, z uwzględnieniem kosztów finansowania, na poziomie około 600 mln EUR, czy oddanego do eksploatacji w lipcu 2012 roku nowego bloku o mocy 55 MW w Elektrowni Konin, będącego jednym z największych bloków w Polsce dedykowanych do spalania biomasy, gdzie wartość nakładów inwestycyjnych, z uwzględnieniem kosztów finansowania, wyniosła około 137 mln EUR. Nasz potencjał w zakresie rozpoznania nowych złóż węgla brunatnego w rejonie złoża węgla brunatnego „Poniec–Krobia” i „Oczkowice”, istotnie wzmocniony dzięki nabyciu KWBA i KWBK, pozwala na efektywne planowanie optymalnego wykorzystania naszych obecnych oraz nowych aktywów wytwórczych opalanych węglem brunatnym, najtańszym paliwem w energetyce konwencjonalnej.

Korzystna lokalizacja umożliwi realizację naszych strategicznych zamierzeń inwestycyjnych

Korzystna lokalizacja naszych aktywów wytwórczych i wydobywczych w rejonie Polski centralnej w bliskim sąsiedztwie perspektywicznych zasobów węgla brunatnego, jak również gazociągów jamalskiego oraz Gustorzyn–Odolanów, pozwala na efektywną dywersyfikację rodzajów paliw i źródeł ich dostaw dla naszych obecnych i planowanych elektrowni, w tym przede wszystkim węgla brunatnego oraz gazu ziemnego. Dodatkowo, koncentracja działalności naszej Grupy w centralnej Polsce daje nam przewagę nad konkurencją i stwarza możliwość rozwoju i poszerzenia działalności na obszar Polski północnej, który w skali kraju odznacza się znaczącym deficytem mocy, co z kolei korzystnie wpływa na możliwość wyprowadzenia mocy do systemu. Ponadto nasze geograficzne położenie w stosunku do dużych aglomeracji miejskich takich jak Poznań czy Bydgoszcz powoduje, że ze względów topologii sieci przesyłowych produkcja naszej energii jest niezbędna dla utrzymania ciągłości i niezawodności zasilania w tych aglomeracjach.

Dysponujemy silnym zespołem doświadczonej kadry kierowniczej z udokumentowanym doświadczeniem w branży wytwórczej i wydobywczej

Zarówno nasz Zarząd, jak i kadra kierownicza naszej Grupy dysponują wiedzą techniczną w podstawowych obszarach działalności Grupy oraz udokumentowanym doświadczeniem zawodowym. Nasz zespół posiada specjalistyczne kompetencje oraz doświadczenie w branży energetycznej, w tym w realizacji złożonych przedsięwzięć energetycznych, przeprowadzaniu modernizacji i budowie nowych mocy wytwórczych oraz likwidacji zużytych technicznie jednostek, jak również w przeprowadzaniu procesów restrukturyzacyjnych. Przeprowadziliśmy między innymi proces restrukturyzacji Grupy w latach 1997–2007 obejmujący między innymi redukcję zatrudnienia, wydzielenie działalności pomocniczej do spółek zależnych oraz rozszerzenie zakresu ich usług świadczonych na rzecz podmiotów spoza Grupy w kraju i za granicą. Ponadto w ostatnich kilku latach kierownictwo naszej Grupy z powodzeniem zrealizowało szereg przedsięwzięć inwestycyjnych i modernizacyjnych, wliczając w to uruchomienie Elektrowni Pątnów II w 2008 roku i oddanie do eksploatacji, w lipcu 2012 roku, nowego bloku opalanego biomasą wraz z infrastrukturą logistyczną w Elektrowni Konin. Wraz z nabyciem KWBA i KWBK znacznie poszerzyło się grono naszych specjalistów w obszarze poszukiwania i rozpoznawania kopalni, jak również w obszarze wydobywania oraz rekultywacji terenów pogórnich. Uważamy, że

kompetencje naszego kierownictwa pozwolą na przeprowadzenie procesu pełnej integracji działalności wydobywczej i wytwórczej oraz sprawne i efektywne ekonomicznie wdrożenie naszej strategii oraz realizację programu inwestycyjnego.

Posiadamy stabilną pozycję finansową

Zdecydowana większość generowanych przez nas przychodów pochodzi ze sprzedaży energii elektrycznej. Wartość wygenerowanych przez nas przychodów w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011, 2010, 2009 roku osiągnęła, odpowiednio, 2.028.759 tys. PLN, 1.900.500 tys. PLN i 2.179.133 tys. PLN. Nasza działalność generuje wysokie i stabilne przepływy pieniężne, a wyniki naszych spółek wytwórczych cechują się wysoką rentownością, co wynika przede wszystkim z połączenia wysokich współczynników obciążenia naszych elektrowni z konkurencyjnymi cenami węgla brunatnego, w porównaniu z innymi paliwami wykorzystywanymi w krajowej energetyce konwencjonalnej. Wśród wiodących wytwórców energii elektrycznej w Polsce posiadamy jeden z najwyższych wskaźników marży EBITDA, rozumiany jako stosunek EBITDA do przychodów ze sprzedaży. W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wskaźnik ten osiągnął, odpowiednio, 28,6%, 31,2% i 47%. Dostęp do własnych zasobów węgla brunatnego oraz możliwość optymalizowania ilości i jakości paliwa dostarczanego do naszych elektrowni częściowo uniezależnia nas od rynkowych wahań cen paliwa oraz przekłada się na stabilność przychodów uzyskiwanych przez nasze spółki wytwórcze. Silna pozycja finansowa Grupy, przy sumie bilansowej pro forma według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, wynoszącej 6.462.590 tys. PLN, zadłużeniu netto pro forma na dzień 31 grudnia 2011 roku (obliczanym jako różnica (a) sumy oprocentowanych kredytów i pożyczek (w tym obligacji KWBK) i zobowiązań z tytułu leasingu oraz (b) sumy środków pieniężnych i ich ekwiwalentów i lokat na obsługę kosztów zadłużenia) wynoszącym 1.050 tys. PLN, jak również znaczna wartość bilansowa nieobciążonych aktywów wytwórczych Grupy (potencjalnie stanowiących przedmiot zabezpieczenia przyszłego dłużnego finansowania zewnętrznego Grupy), stanowi stabilną podstawę do dalszego rozwoju naszej działalności oraz realizacji programu inwestycyjnego oraz stwarza również możliwości finansowania inwestycji zarówno ze środków własnych, jak i ze źródeł zewnętrznych.

Strategia

Wprowadzenie

Nadrzędnym celem Grupy jest maksymalizacja wzrostu wartości rynkowej dla akcjonariuszy. Cel ten Grupa zamierza realizować drogą zrównoważonego rozwoju, mając na uwadze: (i) optymalne wykorzystanie potencjału energetyczno-paliwowego regionu; (ii) wymogi dotyczące ochrony środowiska naturalnego; (iii) zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania Grupy przez rozpoznanie i eksploatację nowych złóż węgla brunatnego; oraz (iv) dywersyfikację surowców energetycznych i źródeł energii.

Strategia Grupy zakłada dwa główne kierunki działań, które mają zapewnić wzrost wartości Grupy ZE PAK: (i) optymalizację podstawowej działalności wytwórczej Grupy oraz (ii) podnoszenie efektywności działalności pomocniczej poprzez restrukturyzację.

Optymalizacja podstawowej działalności wytwórczej Grupy

W związku z przejęciem większościowych pakietów akcji KWBK i KWBA, strategicznych dostawców głównego paliwa Grupy, węgla brunatnego, strategia Grupy zakłada optymalizację technologiczną w ramach całego łańcucha wartości, jakim jest wydobycie węgla brunatnego, jego dostawa do elektrowni, przetworzenie energii pierwotnej paliwa w energię elektryczną i ciepło, a następnie sprzedaż obu postaci energii. Spójne zarządzanie całym łańcuchem wartości ma umożliwić optymalne wykorzystanie zasobów węgla brunatnego w regionie, obniżenie kosztów produkcji energii elektrycznej, a także przeprowadzenie niezbędnych działań modernizacyjnych związanych z wymogami ochrony środowiska.

Zgodnie ze strategią, w celu optymalizacji podstawowej działalności wytwórczej, zamierzamy:

– **Optymalizować portfel mocy wytwórczych** poprzez realizację programu inwestycyjnego obejmującego zarówno modernizację posiadanych aktywów wytwórczych, jak i zastępowanie wyeksploatowanych jednostek wytwórczych jednostkami opartymi na nowych, niskoemisyjnych technologiach w celu zachowania mocy wytwórczych na poziomie nie niższym niż około 2.100 MWe w perspektywie najbliższych 7 lat przy jednoczesnym ograniczeniu emisyjności i ryzyka technologicznego, poprawieniu sprawności wytwarzania oraz dywersyfikacji rodzajów paliwa. W związku z planowanym odłączeniem lub zakończeniem eksploatacji najstarszych jednostek wytwórczych o łącznej mocy 943 MWe, nasz program inwestycyjny przewiduje zarówno kompleksową modernizację bloków 1-4 w Elektrowni Pątnów I, jak i budowę nowego wysokosprawnego bloku gazowo-parowego w Elektrowni Konin. Ponadto rozważamy inwestycję w budowę nowego bloku gazowo-parowego w Elektrowni Adamów, która uwarunkowana będzie rezultatem prowadzonej przez nas analizy istniejących oraz perspektywicznych warunków rynkowych decydujących o opłacalności tego projektu. Nasza strategia zakłada także opracowanie studium możliwości inwestycyjnych budowy nowego zespołu kopalni i elektrowni na obszarze obecnie rozpoznawanego złoża „Poniec-Krobia”.

– **Optymalizować stopień wykorzystania własnych zasobów paliwowych** poprzez dostosowanie dostaw węgla brunatnego z KWBA i KWBK do potrzeb naszych elektrowni w celu maksymalnego wykorzystania dostępnych mocy

wytwórczych elektrowni w perspektywie do roku 2050. W tym celu zakładamy pełne wykorzystanie wszystkich obecnie eksploatowanych odkrywek do wyczerpania ich zasobów przeznaczonych do wydobywania (zgodnie z przewidywaniami, Drzewce do 2019 roku, Józwin do 2020 roku, Koźmin do 2023 roku, Adamów do 2024 roku, Tomisławice do 2035 roku) oraz budowę nowych odkrywek węgla brunatnego na złożach Piaski, Ościstowo i Dęby Szlacheckie. Ponadto podjęliśmy działania, które powinny doprowadzić do przywrócenia prawidłowego poziomu wydobywczego naszych kopalń w 2014 roku. Dodatkowo, będziemy podejmować działania w celu zabezpieczenia źródeł i warunków dostaw gazu dla potrzeb zasilania nowych bloków gazowo-parowych z uwzględnieniem pobliskich gazociągów, jamalskiego oraz Gustorzyn – Odolanów, oraz zabezpieczenia dostaw biomasy rolnej oraz leśnej na rynku krajowym i z importu.

– **Obniżyć koszty realizacji procesu technologicznego** poprzez optymalizację struktur organizacyjnych realizujących zbliżone zadania celem efektywniejszego wykorzystania potencjału produkcyjnego i technicznego oraz najlepszych kompetencji w ramach całej Grupy, w tym poprzez wykorzystanie kadry górniczej w Grupie, wprowadzenie spójnej polityki remontowej w obiektach Grupy, optymalizację bazy surowcowej i magazynowej, koordynację działań i planów inwestycyjnych, rozwojowych oraz usług inżynierskich, integrację powielających się procesów obsługi dokumentacyjnej, gospodarki nieruchomościami, działań geologiczno – mierniczych i obsługi prawnej, optymalizację poziomu zatrudnienia w Grupie, jak również prowadzenie wspólnej polityki rekultywacji złóż celem lepszego wykorzystania środków na ochronę środowiska oraz funduszy związanych na cele rekultywacji terenów pogórnich oraz usuwania szkód górniczych. W szczególności, w okresie 12 miesięcy od dnia Prospektu zamierzamy, w ramach planowanego procesu optymalizacji działalności, dokonać analizy struktur organizacyjnych Grupy pod kątem możliwej poprawy efektywności operacyjnej, a w okresie najbliższych 2-3 lat planujemy wdrożenie programu zorientowanego na poprawę efektywności oraz optymalizację potencjału produkcyjnego i struktury zatrudnienia, co powinno przełożyć się na znaczące zmniejszenie kosztów operacyjnych.

– **Utworzyć optymalną strukturę organizacyjną** poprzez połączenie w sensie prawnym i organizacyjnym podmiotów z obszaru rozpoznania złóż i wydobywania węgla brunatnego, a docelowo, inkorporację zintegrowanej spółki górniczej w strukturę ZE PAK, w celu utworzenia spółki wydobywczo-wytwórczej. Skupienie całej działalności wydobywczo-wytwórczej w jednym podmiocie z wyodrębnionymi wewnątrznie centrami zysku związanymi z wydobywaniem węgla brunatnego i wytwarzaniem energii elektrycznej umożliwi prowadzenie wspólnej polityki zakupowej w celu wykorzystania efektów skali, dalszą optymalizację poziomu zatrudnienia, obniżenie kosztów zużycia energii elektrycznej w kopalniach, jak również kosztów realizacji funkcji administracyjno-zarządczych, w takich obszarach jak: księgowość i finanse, sprawy kadrowo-płacowe, obsługa informatyczna czy obsługa prawna.

Podniesienie efektywności działalności pomocniczej poprzez restrukturyzację

Strategia Grupy zakłada koncentrację działalności pomocniczej w poszczególnych podmiotach zależnych wchodzących w skład Grupy w celu uzyskania efektu synergii w wyniku połączenia dotychczasowej działalności pomocniczej Grupy z działalnością pomocniczą nabytych niedawno kopalń. W oparciu o doświadczenia z wcześniejszej restrukturyzacji ZE PAK, spółki zależne ZE PAK odpowiedzialne za usługi pomocnicze (w szczególności serwisowe, laboratoryjne, informatyczne), które obecnie rozwijają swoją aktywność, oferując specjalistyczne usługi także podmiotom spoza Grupy, będą stanowić trzon do dalszej restrukturyzacji w drodze przejmowania siostrzanych działalności z kopalń, przy założeniu wykorzystania najlepszych kompetencji skupionych w każdej ze spółek wchodzących obecnie w skład Grupy. Po przeprowadzonej restrukturyzacji Grupy i podniesieniu efektywności wydzielonych działalności, strategia przewiduje możliwość sprzedaży wybranych spółek zależnych niezwiązanych z działalnością podstawową, w tym na rzecz inwestorów branżowych lub finansowych, którzy zagwarantują świadczenie przez sprzedawane spółki potrzebnego Grupie zakresu usług.

Program inwestycyjny

Wprowadzenie

Nasz program inwestycyjny został opracowany w celu realizacji założeń określonych w naszej strategii. Zgodnie ze strategią naszym celem jest utrzymanie obecnego poziomu produkcji energii elektrycznej i ciepła przy uwzględnieniu planowanych wyłączeń niektórych aktywów wytwórczych, w szczególności w związku z upływem przyznanych im okresów derogacyjnych, oraz optymalnego wykorzystania posiadanej infrastruktury paliwowo-energetycznej i wzrostu efektywności posiadanych aktywów. Nasza strategia zakłada, iż powyższe cele zostaną osiągnięte poprzez budowę nowych i modernizację części obecnie eksploatowanych przez nas bloków energetycznych oraz dywersyfikację rodzajów paliw i źródeł ich dostaw dla jednostek wytwórczych w oparciu o efektywne ekonomicznie i optymalne pod względem oddziaływania na środowisko technologie, w połączeniu z rozbudową mocy wytwórczych opartych na źródłach odnawialnych.

Każdą decyzję w sprawie realizacji strategicznego (rozwojowego) projektu inwestycyjnego poprzedzamy ekonomiczną oceną jego efektywności. Stosowane przez nas kryteria zatwierdzania projektów inwestycyjnych obejmują m.in. pozytywny wynik analiz wewnętrznej stopy zwrotu (*Internal Rate of Return*, IRR) oraz pozytywny wynik metody wartości bieżącej netto (*Net Present Value*, NPV), z uwzględnieniem wyników analizy scenariuszy i ryzyk. Dodatkowo, do

kryteriów oceny projektów należą parametry związane z wartością projektu, celem, uzasadnieniem konieczności realizacji, sposobem realizacji oraz źródłem jego finansowania. Bierzymy również pod uwagę wpływ rozważanego projektu inwestycyjnego na środowisko naturalne, a także prowadzimy analizę pod kątem zabezpieczenia dostaw paliw. W przypadku zmiany założeń przyjętych na etapie pierwotnej oceny inwestycji w wyniku okoliczności zewnętrznych lub wewnętrznych, projekty inwestycyjne poddawane są ponownej analizie i aktualizacji. W przypadku złożonych projektów inwestycyjnych nasze wewnętrzne analizy są przeprowadzane w oparciu o wyniki analiz przygotowanych na nasze zlecenie przez uznanych doradców zewnętrznych.

Plan optymalizacji wykorzystania oraz wzrostu efektywności naszych istniejących aktywów wytwórczych zakłada utrzymanie sprawności urządzeń technicznych w oparciu o bieżące prace remontowe, jak również długoterminowy plan remontowy. W przypadku Elektrowni Pątnów I, Elektrowni Adamów i Elektrowni Konin zakładamy maksymalizację efektywności nakładów inwestycyjnych na konserwację i modernizację, podczas gdy nasze aktywa wytwórcze w Elektrowni Pątnów II oraz blok biomasowy w Elektrowni Konin wymagają ograniczonych nakładów inwestycyjnych przeznaczonych na utrzymanie obecnego stanu technicznego oraz efektywności wytwarzania. Zgodnie z naszym programem inwestycyjnym, obsługa i konserwacja naszych aktywów wytwórczych prowadzona jest głównie w oparciu o nasze zasoby wewnętrzne, z kolei specjalistyczne prace remontowe wykonywane są przez zewnętrzne wyspecjalizowane firmy, w tym w ramach długoterminowych umów serwisowych.

Przygotowanie i realizacja procesu inwestycji w Spółce dzieli się na dwie główne fazy: (i) fazę przygotowawczą, realizowaną przez Departament Rozwoju Spółki w porozumieniu z Departamentem Inwestycji, która obejmuje okres od zgłoszenia pomysłu inwestycyjnego, poprzez wstępną ocenę wykonalności i opłacalności projektu, wstępne planowanie procesu inwestycyjnego aż do uzyskania decyzji korporacyjnych w sprawie realizacji inwestycji oraz (ii) fazę realizacji inwestycji, prowadzoną przez Departament Inwestycji, obejmującą okres od zatwierdzenia projektu przez organy Spółki, aż do momentu oddania inwestycji do eksploatacji, tj. w szczególności okres uzyskiwania koniecznych pozwoleń, zawierania kontraktów, uzyskiwania licencji i finansowania, niezbędnych do rozpoczęcia realizacji inwestycji oraz nadzoru nad wykonaniem projektu.

Po przejściu KWBA i KWBK w lipcu 2012 roku, wprowadziliśmy zasady postępowania dotyczące zatwierdzania i realizacji projektów inwestycyjnych przygotowanych przez te podmioty w okresie poprzedzającym nabycie, w celu zapewnienia optymalnego wykorzystania zasobów obu kopalń, dla potrzeb naszych aktywów wytwórczych.

Kluczowe projekty inwestycyjne w fazie realizacji inwestycji

Aktualnie, do najważniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych naszej Grupy w fazie realizacji inwestycji należą:

- (a) w Elektrowni Pątnów I: kontynuacja procesu modernizacji bloków 1-4 oraz ograniczonej modernizacji bloku 5 w Elektrowni Pątnów I, obejmującej modernizację turbin kondensacyjnych, uruchomienie instalacji redukcji emisji tlenków azotu (NO_x) (w celu obniżenia emisji NO_x z 1,37 kg/MWh w 2011 roku do zakładanego poziomu 0,74 kg/MWh w 2015 roku) oraz wymianę, lub modernizację, elementów decydujących o sprawności bloków (w tym, między innymi, systemów nawęglania oraz chłodzenia) w celu poprawy bezpieczeństwa oraz sprawności wytwarzania energii elektrycznej (z 32,9% w 2011 roku do zakładanego poziomu 37,5% w 2015 roku), obniżenia emisji CO_2 zgodnie z wymogami norm ochrony środowiska (z 1,17 Mg/MWh w 2011 roku do zakładanego poziomu 1,05 Mg/MWh w 2015 roku) oraz zapewnienia możliwości eksploatacji bloków 1-5 co najmniej do roku 2026 lub 2030, o ile eksploatacja tych bloków okaże się opłacalna w oparciu o miejscowe złoża węgla brunatnego; zakończenie modernizacji bloku 5 w Elektrowni Pątnów I planuje się na koniec 2012 roku, zaś modernizacja bloków 1-4 planowana jest, począwszy od roku 2013 do pierwszego półrocza 2016 roku;
- (b) kontynuacja prac rozpoznawczych w rejonie złoża węgla brunatnego Poniec-Krobica (zlokalizowanego około 130 km od naszych aktywów wytwórczych), których zakończenie planowane jest na rok 2014; w przypadku uzyskania zadowalających wyników analizy właściwości węgla brunatnego w złożu i opłacalności jego eksploatacji zostanie podjęta decyzja w sprawie złożenia wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalni ze złoża oraz rozwoju nowych aktywów wytwórczych w jego sąsiedztwie;
- (c) kontynuacja nakładów inwestycyjnych na prace rozpoznawcze prowadzone na perspektywicznych złożach Piaski (planowana eksploatacja w latach 2017-2050), Ościslówo (planowana eksploatacja w latach 2019-2031) i Dęby Szlacheckie (planowana eksploatacja w latach 2024-2050), z zastrzeżeniem, że podane wyżej terminy rozpoczęcia eksploatacji niektórych odkrywek mogą ulec zmianie z przyczyn operacyjnych, takich jak dostępność środków transportu czy uwarunkowania technologiczne. Ponadto program inwestycyjny przewiduje kontynuację nakładów na utrzymanie obecnie eksploatowanych odkrywek Drzewce, Józwin, Koźmin, Adamów i Tomisławice do wyczerpania ich zasobów.

Szacujemy, że w latach 2012-2015 realizacja projektu modernizacji bloków 1-5 w Elektrowni Pątnów I wymagać będzie nakładów inwestycyjnych rzędu około 1.600.000 tys. PLN, z czego około 50% wydatków inwestycyjnych planujemy sfinansować ze środków własnych. Na dzień Prospektu, szacujemy, że główna część tych nakładów zostanie poniesiona w latach 2013-2015. Z kolei prace rozpoznawcze w rejonie złoża węgla brunatnego Poniec-Krobica planujemy w całości sfinansować ze środków własnych w łącznej kwocie około 40.000 tys. PLN. Szacujemy, że na realizację projektów

inwestycyjnych w utrzymanie eksploatacji bieżących odkrywek oraz w budowę nowych odkrywek węgla brunatnego w latach 2012-2015 przeznaczymy około 400.000 tys. PLN (z czego około 300.000 tys. PLN planujemy przeznaczyć na utrzymanie eksploatacji węgla brunatnego w bieżących odkrywkach), w tym około 50% ze środków własnych. Jednocześnie szacujemy, że koszt przygotowania każdej nowej odkrywki do eksploatacji, w zależności od jej wielkości, wyniesie od około 200.000 tys. PLN do około 350.000 tys. PLN, przy czym ze względu na niedawne przejście kopalń, powyższy szacunek ma charakter wstępny i może ulec zmianie.

Kluczowe projekty inwestycyjne w fazie przygotowawczej

Zgodnie z naszą strategią, do kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych naszej Grupy w latach 2012-2019, które obecnie znajdują się w fazie przygotowawczej, należą:

- (a) w Elektrowni Konin: uruchomienie wysokosprawnej jednostki wytwarzającej energię elektryczną i ciepło w drodze budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 120 MWe i około 90 MWt oraz dodatkowego kotła szczytowego opalanego gazem o mocy około 40 MWt, dedykowanego dla potrzeb dostaw ciepła dla miasta Konin, których oddanie do eksploatacji wstępnie planuje się na 2016 rok; realizacja tej inwestycji umożliwiłaby zastąpienie bloków opalanych węglem brunatnym w Elektrowni Konin, obecnie planowanych do wyłączenia w 2018 roku w związku z zakończeniem okresu derogacji dla emisji NO_x, oraz uzyskanie dodatkowych przychodów ze sprzedaży żółtych certyfikatów;
- (b) w Elektrowni Adamów: uruchomienie wysokosprawnej jednostki wytwarzającej energię elektryczną i ciepło w drodze budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 400 MWe i około 45 MWt, oraz dodatkowego kotła szczytowego opalanego gazem o mocy około 45 MWt dedykowanego dla dostaw ciepła do miasta Turek, których oddanie do eksploatacji jest wstępnie rozważane na koniec 2017 roku; przy czym decyzja o realizacji tej inwestycji uwarunkowana jest oceną jej opłacalności, która zostanie dokonana w oparciu o istniejące i perspektywiczne warunki rynkowe; planowana moc bloku odzwierciedla w szczególności wyniki analiz możliwości wykorzystania obecnej infrastruktury Elektrowni Adamów i wyprowadzenia mocy do krajowego systemu elektroenergetycznego w porozumieniu z PSE-Operator; realizacja tej inwestycji umożliwiłaby Elektrowni Adamów płynne utrzymanie mocy dostarczanej przez bloki 1-5 planowane do wyłączenia do dnia 31 grudnia 2017 roku w związku z zakończeniem przyznanego okresu derogacji dla emisji NO_x oraz uzyskanie dodatkowych przychodów ze sprzedaży żółtych certyfikatów;
- (c) prowadzenie analiz i prac przygotowawczych niezbędnych dla podjęcia decyzji o uczestnictwie w budowie i eksploatacji farm wiatrowych w ramach dwóch projektów joint venture, zainicjowanych przez KWBA i KWBK w okresie poprzedzającym nabycie ich akcji przez Spółkę, tj.: (i) spółki KWE sp. z o.o. utworzonej przez KWBK z udziałem partnera strategicznego Global Wind Energy Poland sp. z o.o. oraz (ii) spółki zakładanej przez KWBA z udziałem partnera strategicznego ENERGA Wind sp. z o.o. Zgodnie ze wstępnymi projektami przygotowanymi przez KWBA i KWBK, projektowane moce energetyczne obu farm wiatrowych mają wynieść około 230 MWe, a efektem synergicznym wynikającym z tych projektów może być wykorzystanie do lokalizacji farm wiatrowych własnych terenów pogórnich przeznaczonych do rekultywacji.

Kolejność wymienionych wyżej projektów inwestycyjnych odzwierciedla nasze obecne założenia co do stopnia prawdopodobieństwa ich realizacji.

Szacujemy, że decyzje w sprawach realizacji opisanych wyżej projektów inwestycyjnych w nowe moce gazowe w Elektrowni Konin i Elektrowni Adamów zostaną podjęte nie później niż, odpowiednio, przed końcem 2012 roku oraz w drugiej połowie 2013 roku w oparciu o wyniki oceny ich ekonomicznej opłacalności, w tym analizy obecnych i przewidywanych zmian na rynku gazu, takich jak w szczególności: planowane uruchomienie terminala skroplonego gazu ziemnego LNG w Świnoujściu nad Morzem Bałtyckim, przewidywane zmiany regulacji prawnych dotyczących gazu, takie jak zniesienie taryfikacji dla odbiorców przemysłowych czy wprowadzenie częściowego obrotu gazem ziemnym za pośrednictwem giełd towarowych lub na rynku regulowanym, oraz eksploatacja zasobów złóż gazu łupkowego w Polsce w stopniu pozwalającym na dywersyfikację dostaw gazu.

W szczególności w ocenie Zarządu, z uwagi na przyjęte rozwiązania technologiczne w projekcie budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Konin, w tym założenia dotyczące wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, istotna część przesłanek do podjęcia decyzji o realizacji tej inwestycji jest spełniona także przy uwzględnieniu warunków rynkowych na dzień Prospektu. Z kolei, w ocenie Zarządu decyzja o realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Adamów może być podjęta, tylko jeśli istniejące i perspektywiczne warunki rynkowe zapewnią uzyskanie satysfakcjonującej stopy zwrotu z tego przedsięwzięcia, co w ocenie Zarządu może być przedmiotem końcowej oceny w drugiej połowie 2013 roku.

W przypadku bloku gazowo-parowego w Elektrowni Konin, zakładamy, że dostawy gazu do tego bloku mogłyby być realizowane przy wykorzystaniu gazociągu jamalskiego oraz planowanych do realizacji przez zewnętrznych operatorów (GAZ-SYSTEM S.A. oraz Wielkopolską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o.) gazociągów krajowych. Uwzględniając lokalizację rozważanej przez nas inwestycji w blok gazowo-parowy w Elektrowni Adamów, dostawy gazu do tego bloku mogłyby zostać zapewnione przez gazociąg jamalski łączący Rosję z Niemcami, przy wykorzystaniu istniejącego

gazociągu łączącego Gustorzyn z Odolanowem, w okolicach którego zlokalizowana jest Elektrownia Adamów. Ponadto w naszym regionie znajdują się dwa największe w Polsce podziemne zbiorniki gazu, Mogilno i Wierzchowice. Patrz również „Otoczenie rynkowe – Surowce – Gaz ziemny”.

Realizacja projektu budowy farm wiatrowych na bazie dwóch projektów *joint venture*, zainicjowanych przez KWBA i KWBK w okresie poprzedzającym nabycie ich akcji przez Spółkę zależec będzie, między innymi, od ostatecznego kształtu decyzji legislacyjnych dotyczących wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii oraz rezultatów analiz i prac przygotowawczych prowadzonych w odniesieniu do tych projektów (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Planowane zmiany regulacji prawnych”).

Zgodnie z naszą strategią realizacja wyżej omawianych projektów (z wyłączeniem projektów wiatrowych) w latach 2013-2017 będzie wymagać poniesienia kosztów rzędu 2.800.000 tys. PLN (z uwzględnieniem kosztów finansowania), przy czym powyższa kwota zostanie zaktualizowana w wyniku przeprowadzonych przetargów na dostawy urządzeń. Około 40-50% kosztów inwestycji planujemy sfinansować ze środków własnych, a pozostałe około 50-60% ze źródeł zewnętrznych, w tym kredytów lub emisji papierów dłużnych. Szacujemy, że koszty projektów inwestycyjnych w nowe moce gazowe rozliczane będą w czteroletnich cyklach inwestycyjnych zakładających płatność zaliczek w pierwszym etapie oraz kumulację wydatków w ostatnich dwóch latach realizacji inwestycji. Do czasu przeprowadzenia postępowań przetargowych na projekty inwestycyjne w nowe moce gazowe oraz do czasu wynegocjowania warunków dostaw gazu do nowych bloków gazowych wszelkie wielkości charakteryzujące projekty inwestycyjne w Elektrowni Konin oraz Elektrowni Adamów przyjmujemy na poziomach typowych dla tej klasy urządzeń.

Mając na uwadze charakter procesów inwestycyjnych w sektorze energetycznym, a także czas konieczny do opracowania i realizacji przedsięwzięć oraz zmienne uwarunkowania ekonomiczne i prawne, może się zdarzyć, iż nie wszystkie z opisanych powyżej projektów w fazie przygotowawczej osiągną etap realizacji. Zgodnie z naszą polityką oraz praktyką rynkową przyjętą przez inne spółki z sektora energetyki, więcej przedsięwzięć inwestycyjnych jest analizowanych i przygotowywanych niż faktycznie realizowanych. Ponadto stale analizujemy także inne projekty inwestycyjne w zakresie budowy nowych odkrywek węgla brunatnego oraz nowych jednostek wytwórczych, które docelowo mogłyby zwiększyć naszą moc wydobywczą i wytwórczą i nie można wykluczyć, iż w przyszłości możemy podjąć decyzję o realizacji innych projektów niż wymienione wyżej projekty, przewidziane w dokumentach określających naszą strategię. Decyzja o realizacji konkretnych projektów jest podejmowana indywidualnie, z uwzględnieniem, między innymi, rentowności każdego przedsięwzięcia w aktualnie panujących uwarunkowaniach ekonomicznych, technicznych i prawnych oraz dostępności finansowania. Ponadto materializacja określonych ryzyk może odsunąć w czasie planowane zakończenie realizacji konkretnych przedsięwzięć i spowodować istotne zmiany ich zakresu.

W tabeli poniżej przedstawiono przewidywaną łączną moc elektryczną brutto dla każdej z naszych elektrowni oraz wstępne dane szacunkowe na temat średniej planowanej emisji CO₂ w przeliczeniu na MWh wytworzonej energii elektrycznej ze wszystkich naszych instalacji w latach 2012-2019 w przypadku podjęcia decyzji o realizacji projektów przewidzianych w naszej strategii (z wyłączeniem projektów wiatrowych), z uwzględnieniem paliwa wykorzystywanego do wytwarzania energii w każdej z elektrowni oraz mocy planowanych wyłączeń, przy czym w zależności od aktualnej sytuacji na rynku wytwarzania energii elektrycznej, planowane wyłączenia mocy wytwórczych mogą ulec opóźnieniu. Zakładając poprawę sprawności naszych istniejących i przyszłych aktywów wytwórczych, naszym celem jest utrzymanie aktualnej wielkości produkcji energii elektrycznej pomimo przewidywanego zmniejszenia łącznej mocy elektrycznej brutto.

Tabela 1: Łączna przewidywana w naszej strategii moc elektryczna brutto dla każdej z naszych elektrowni odpowiednio na dzień 31 grudnia w latach 2012-2019 (z wyłączeniem projektów wiatrowych) oraz wstępne dane szacunkowe na temat średniej planowanej emisji CO₂ w przeliczeniu na MWh wytworzonej energii elektrycznej ze wszystkich naszych instalacji w latach 2012-2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Moc elektryczna brutto								
Elektrownia Pątnów I [MW]	1.200	1.200	1.244	1.266	1.073	1.073	1.073	1.073
Blok 1 [200 MW] – ● [222 MW] – ▲	●	●	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Blok 2 [200 MW] – ● [222 MW] – ▲	●	●	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Blok 3 [200 MW] – ● [222 MW] – ▲	●	●	●	▲	▲	▲	▲	▲
Blok 4 [200 MW] – ● [207 MW] – ▲	●	●	●	●	▲	▲	▲	▲
Blok 5 [200 MW] – ● [200 MW] – ▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
Blok 6 [200 MW] – ●	●	●	●	●	–	–	–	–
Elektrownia Pątnów II [MW]	464	464	464	464	464	464	464	464
Blok 9 [464 MW] – ●	●	●	●	●	●	●	●	●
Elektrownia Adamów [MW]	600	600	600	600	600	600	400	400
Blok 1 [120 MW] – ●	●	●	●	●	●	●	–	–
Blok 2 [120 MW] – ●	●	●	●	●	●	●	–	–
Blok 3 [120 MW] – ●	●	●	●	●	●	●	–	–
Blok 4 [120 MW] – ●	●	●	●	●	●	●	–	–
Blok 5 [120 MW] – ●	●	●	●	●	●	●	–	–
Blok CCGT [ok. 400 MW] – ■	–	–	–	–	–	–	■	■
Elektrownia Konin [MW]	198	198	198	198	318	175	175	175
Turbogenerator 1 [28 MW] – ●	●	●	●	●	●	–	–	–
Turbogenerator 4 [65 MW] – ●	●	●	●	●	●	–	–	–
Turbogenerator 5 [50 MW] – ●	●	●	●	●	●	–	–	–
Blok opalany biomasą [55 MW] – ○	○	○	○	○	○	○	○	○
Blok [CCGT] [ok. 120 MW] – ■	–	–	–	–	■	■	■	■
Łącznie [MW]	2.462	2.462	2.506	2.528	2.455	2.312	2.112	2.112
Szacowana średnia emisja CO₂ [tony/MWh]	1,11	1,09	1,07	1,05	1,02	0,94	0,79	0,77
● – węgiel brunatny								
○ – biomasa								
■ – gaz								
▲ – moc wytwórcza po planowanej modernizacji opalanych węglem brunatnym bloków w Elektrowni Pątnów I zakładającej zwiększenie mocy lub obniżenie emisyjności								

Źródło: Emitent

Historia Grupy

Poniżej przedstawiono w naszej opinii najistotniejsze wydarzenia z historii naszej Grupy:

- 1958** – Oddanie do eksploatacji Elektrowni Konin.
- 1964** – Oddanie do eksploatacji Elektrowni Adamów.
- 1967** – Oddanie do eksploatacji Elektrowni Pątnów I.
- 1968** – Połączenie elektrowni Konin i Elektrowni Adamów w „Zespół Elektrowni Konin-Adamów”.
- 1970** – Połączenie „Zespołu Elektrowni Konin-Adamów” z Elektrownią Pątnów I – utworzenie przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „Zakłady Energetyczne Okręgu Zachodniego – Zespół

- Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin”.
- 1989 – Powstanie przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą „Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin”.
  - 1994 – Przekształcenie „Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin” w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod firmą „Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin” S.A.
  - 1999 – Prywatyzacja Emitenta w drodze sprzedaży przez Skarb Państwa 20% akcji Emitenta na rzecz spółki Elektrim S.A.
  - 2000 – Wyodrębnienie spółek zależnych Emitenta, zajmujących się działalnością pomocniczą w stosunku do produkcji energii elektrycznej.
    - Objęcie przez Elektrim S.A. akcji nowej emisji w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Emitenta.
    - Zakończenie procesu nabywania akcji Emitenta przez pracowników ZE PAK w następstwie prywatyzacji Emitenta.
  - 2008 – Oddanie do eksploatacji Elektrowni Pątnów II.
  - 2012 – Oddanie do eksploatacji kotła opalanego biomasą w Elektrowni Konin.
    - Nabycie od Skarbu Państwa 85% akcji KWBA i 85% akcji KWBK.

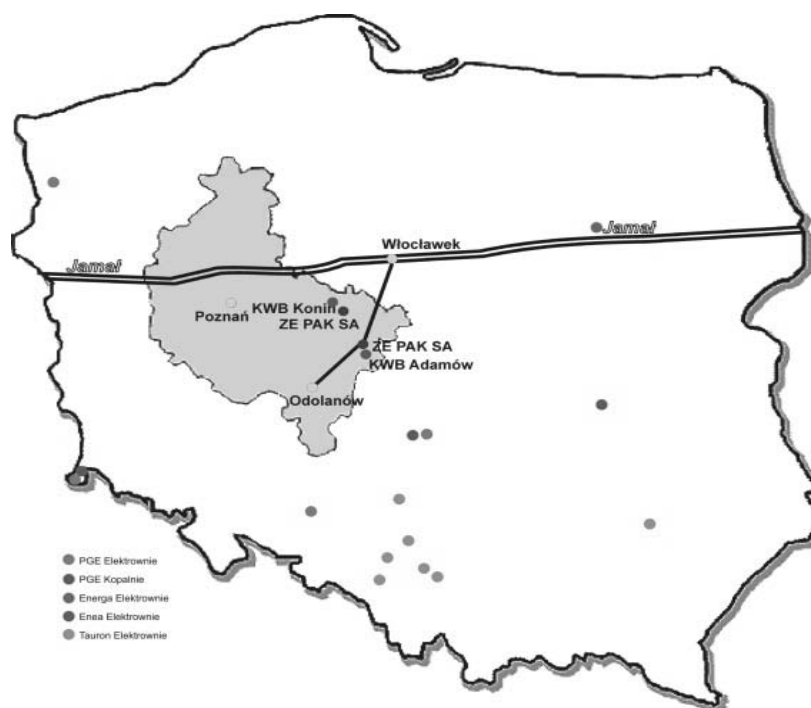
Wytwarzanie energii elektrycznej i wydobywanie węgla

Nasza podstawowa działalność obejmuje wytwarzanie energii elektrycznej oraz wydobywanie węgla brunatnego. W skład naszych aktywów wytwórczych wchodzi cztery elektrownie, zlokalizowane w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim: Elektrownia Pątnów I, Elektrownia Pątnów II, Elektrownia Konin oraz Elektrownia Adamów. Zdecydowana większość energii elektrycznej w naszej Grupie wytwarzana jest w oparciu o węgiel brunatny pochodzący z przejętych przez nas w lipcu 2012 roku kopalń węgla brunatnego, KWBA i KWBK, a częściowo także w oparciu o biomasę leśną i rolną.

Wydobycie węgla brunatnego w KWBA i KWBK jest ściśle powiązane z działalnością naszych elektrowni. W szczególności nasze aktywa wytwórcze zostały przystosowane do spalania węgla brunatnego o określonych parametrach fizyko-chemicznych, takich jak wartość opałowa, poziom wilgotności, zawartość siarki oraz popiołu w węglu, który jest wydobywany i dostarczany przez te kopalnie. Celem strategicznego przejęcia KWBA i KWBK było zabezpieczenie nieprzerwanych dostaw węgla brunatnego do naszych elektrowni, w szczególności poprzez koordynację wydobycia węgla brunatnego z naszym zapotrzebowaniem na to paliwo zarówno w dostawach natychmiastowych, jak i w horyzoncie długookresowym. Ponadto obie kopalnie położone są w bliskim sąsiedztwie naszych elektrowni pozwalającym na transport węgla brunatnego z odległości kilkunastu kilometrów oraz utrzymanie jego naturalnych właściwości. Z uwagi na lokalizację naszych aktywów, po wycofaniu z eksploatacji opalanych węglem brunatnym bloków w Elektrowni Adamów, planujemy wykorzystać węgiel brunatny dostarczany przez KWBA i pierwotnie przeznaczony dla Elektrowni Adamów, do zaopatrywania Elektrowni Pątnów I. Relatywnie niska wartość opałowa oraz inne właściwości węgla brunatnego sprawiają bowiem, że jego transport na większe odległości jest nieopłacalny.

Zgodnie z założeniami naszego programu inwestycyjnego (zobacz „– Program inwestycyjny” powyżej), nowy blok w Elektrowni Adamów, który ma zastąpić istniejące jednostki planowane do wycofania z eksploatacji z uwagi na wymogi ochrony środowiska, a także nowy blok w Elektrowni Konin, mają być jednostkami opalonymi gazem. W naszym przekonaniu centralne położenie naszych elektrowni w pobliżu gazociągów jamalskiego oraz Gustorzyn-Odolanów umożliwiające uruchomienie nowych mocy wytwórczych opalanych gazem w naszych obecnych lokalizacjach, a także spodziewane zmiany na rynku gazu, w szczególności związane ze zwiększeniem znaczenia gazu w postaci skroplonej oraz spodziewaną eksploatacją gazu łupkowego, umożliwią sprawną i ekonomicznie efektywną dostawę gazu do naszych przyszłych jednostek wytwórczych.

Mapa zamieszczona poniżej ilustruje centralne położenie naszych jednostek wytwórczych oraz naszych kopalni na terytorium Polski, jak również położenie istniejących jednostek wytwórczych oraz kopalni węgla brunatnego naszych głównych konkurentów, a także trasę głównych gazociągów przebiegających przez Polskę.

Źródło: Emitent

Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła

Tabela poniżej zawiera wybrane, podstawowe informacje dotyczące naszych elektrowni według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Tabela 2: Wybrane podstawowe informacje dotyczące naszych elektrowni według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Oddanie do eksploatacji poszczególnych bloków	Rok planowanego wycofania z eksploatacji ⁽¹⁾	Ostatnia modernizacja/remont kapitalny ⁽²⁾	Rodzaj paliwa	Sprawność wytwarzania (%) ⁽³⁾	Moc brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku		Wytworzona energia netto w 2011		Emisja CO ₂ brutto (Mg/MWh) ⁽⁵⁾	Instalacje ochrony środowiska ⁽⁶⁾	
						Energia elektryczna (MWe)	Ciepło (MWt)	Współczynnik wykorzystania mocy w 2011 roku ⁽⁴⁾ (%)	Energia elektryczna (TWh)			Ciepło (TJ)
Elektrownia Pątnów I	1967-1969	2026/2030 ⁽⁷⁾	2011 ⁽⁸⁾	Węgiel brunatny, biomasa	32,9	1.200 ⁽¹⁶⁾	18	61,7 ⁽¹⁷⁾	4,3	150,8	1,17	elektrofiltry i instalacje IOS ⁽⁹⁾ ; deNO _x ; Blok 5
Elektrownia Adamów	1964-1967	2018 ⁽¹⁰⁾	2011 ⁽¹¹⁾	Węgiel brunatny, biomasa	33,6	600	97,8	59,8	3,1	551,4	1,18	elektrofiltry ⁽¹⁹⁾
Elektrownia Pątnów II	2008	2050	-	Węgiel brunatny	42,6	464	nd	55,4	2,3	nd	0,94	elektrofiltry i instalacje IOS ⁽¹²⁾
Elektrownia Konin	1958-1995	2018 ⁽¹³⁾	2005/2006 ⁽¹⁴⁾	Węgiel brunatny, biomasa	45,6 ⁽¹⁸⁾	193	336	20,8	0,35	1.359,4	1,41	elektrofiltry i instalacje IOS
ŁĄCZNIE					-	2.457	451,8	-	10,1	2.061,6	1,13⁽¹⁵⁾	

(1) Rok planowanego wycofania z eksploatacji oznacza rok, w którym z dniem 1 stycznia zamierzamy wyłączyć daną jednostkę z eksploatacji, zgodnie z wymogami stosownych przepisów ochrony środowiska obowiązujących na dzień Prospektu.

(2) Ostatnia modernizacja lub remont kapitalny wskazuje rok, w którym przeprowadziliśmy remont kapitalny jednostki w celu utrzymania jej dyspozycyjności na odpowiednio wysokim poziomie.

(3) Wskaźnik sprawności wytwarzania umożliwia porównanie ilości energii chemicznej zawartej w zużytym paliwie z ilością wytworzonej energii elektrycznej.

- (4) Współczynnik wykorzystania mocy to stosunek faktycznie wytworzonej energii elektrycznej netto do teoretycznych możliwości produkcyjnych, rozumianych jako iloczyn czasu kalendarzowego (365 dni, a w roku przestępnym 366 dni) i mocy zainstalowanej jednostki.
- (5) Emisje wyrażono w Mg/MWh energii elektrycznej brutto.
- (6) Urządzenia zainstalowane w celu oczyszczania spalin powstałych w procesie spalania węgla brunatnego z dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) oraz pyłów, obejmują elektrofiltry (urządzenia służące do usuwania pyłów ze spalin), instalacje odsiarczania spalin (IOS) oraz instalacje odazotowania spalin (deNO_x) (urządzenia służące do ograniczenia emisji tlenków azotu).
- (7) Wycofanie z eksploatacji bloku 6 planowane jest po roku 2016, natomiast bloków 1-5 w roku 2026 lub w roku 2030, o ile dalsza eksploatacja tych bloków okaże się opłacalna w oparciu o miejscowe złoża węgla brunatnego; obecnie nie planuje się zastąpienia tych bloków nowymi jednostkami.
- (8) Blok 5 przeszedł remont kapitalny, który obejmował budowę instalacji redukcji emisji NO_x, która ograniczyła emisje tlenków azotu do poziomu dozwolonych norm, wymianę dopalaczy żużla, remont układu ciśnieniowego kotła, obmurza i izolacji, przegląd turbozespołu.
- (9) Instalacja odsiarczania spalin (IOS) zamontowana w Elektrowni Pątnów I w 2008 roku umożliwia jednocześnie odsiarczanie na czterech z sześciu zainstalowanych bloków.
- (10) Bloki 1 do 5 zostaną wycofane z eksploatacji w 2018 roku; w zależności od oceny aktualnych oraz perspektywicznych warunków gospodarczych Spółka rozważa możliwość zastąpienia wycofywanych bloków wysokosprawnym blokiem gazowo-parowym, którego oddanie do eksploatacji jest wstępnie rozważane na koniec 2017 roku.
- (11) Blok 1 przeszedł remont kapitalny, który obejmował przegląd układu ciśnieniowego kotła, obmurza i izolacji, przegląd układu przepływowego turbiny, modernizację elektrofiltru, remont czopucha i kanałów.
- (12) Blok energetyczny w Elektrowni Pątnów II ma wbudowaną instalację odsiarczania spalin (IOS).
- (13) Wycofane z eksploatacji urządzenia zostały zastąpione nowym kotłem opalonym biomasą oraz zostaną zastąpione nowym blokiem gazowo-parowym, którego oddanie do eksploatacji jest planowane w 2016 roku.
- (14) Elektrownia Konin została zmodernizowana w latach 1984-1991. W 2005 roku przeprowadzono remont kapitalny turbozespołu TG 4 obejmujący przegląd układu przepływowego, układu regulacji, łożysk i generatora. W 2006 roku wykonano remont kapitalny kotła K 86 obejmujący przegląd układu ciśnieniowego, obmurza i izolacji oraz elektrofiltru.
- (15) Obliczone jako stosunek łącznych emisji CO₂ brutto do łącznej produkcji energii elektrycznej brutto.
- (16) Z uwagi na przepustowość instalacji odsiarczania spalin, jednocześnie mogą pracować wyłącznie cztery z sześciu zainstalowanych bloków (o łącznej mocy osiągalnej brutto 800 MW), w dowolnie wybranej konfiguracji.
- (17) Wskaźnik obliczony dla czterech bloków (o łącznej mocy osiągalnej brutto 800 MW) mogących pracować jednocześnie w związku z przepustowością instalacji odsiarczania spalin.
- (18) Podany wskaźnik dotyczy bloków opalanych węglem brunatnym w Elektrowni Konin. Wskaźnik sprawności wytwarzania bloku biomasowego o mocy wytwórczej 55 MWe wynosi 33,2%.
- (19) Elektrownia Adamów nie posiada instalacji odsiarczania spalin z uwagi na charakterystykę spalane go węgla, który zawiera stosunkowo dużo związków wapnia, co daje wysoki stopień naturalnego wiązania związków siarki w procesie jego spalania oraz niską opłacalność budowy takich instalacji ze względu na wyeksploatowanie bloków energetycznych, kończące się zasoby węgla w odkrywkach KWBA oraz dostępne okresy derogacyjne dla emisji tlenków siarki.

Źródło: Emitent

Szczegółowe informacje na temat rodzajów paliw wykorzystywanych przez nasze elektrownie w procesie wytwarzania energii elektrycznej oraz informacje na temat dostaw paliw są opisane w Rozdziale „Przebieg sytuacji operacyjnej i finansowej – Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności – Koszt paliwa”.

Elektrownia Pątnów I

Elektrownia Pątnów I jest największą z naszych elektrowni pod względem łącznej mocy elektrycznej i składa się z sześciu bloków energetycznych o mocy osiągalnej brutto 200 MWe każdy. Łączna moc cieplna w Elektrowni Pątnów I wynosi 18 MWt. Z uwagi na przepustowość instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I, jednocześnie mogą pracować wyłącznie cztery z sześciu zainstalowanych bloków (o łącznej mocy osiągalnej brutto 800 MW) w dowolnie wybranej konfiguracji. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku współczynnik wykorzystania mocy w Elektrowni Pątnów I obliczony dla czterech bloków pracujących jednocześnie (o łącznej mocy osiągalnej brutto 800 MW) wyniósł, odpowiednio, 73,3% oraz 61,7%, 56,8% i 66,4%.

W 2008 roku, w efekcie ograniczonej modernizacji Elektrowni Pątnów I, wszystkie jej bloki zostały dostosowane do współspalania biomasy. Po przeprowadzeniu obecnie realizowanego procesu modernizacji bloków 1-4, którego zakończenie jest planowane na pierwszą połowę 2016 roku, oraz po przeprowadzeniu ograniczonej modernizacji bloku 5, której zakończenie jest planowane na koniec 2012 roku, a także po zakończeniu instalacji redukcji emisji NO_x i planowanym po roku 2016 wycofaniu z eksploatacji bloku 6 (zobacz „– Program inwestycyjny” powyżej), Elektrownia Pątnów I będzie posiadać pięć bloków energetycznych, z których jednocześnie będą pracować bloki 1-4 współpracujące z instalacją odsiarczania, natomiast blok 5 będzie stanowić rezerwową jednostkę wytwórczą na czas remontów bloków podstawowych. Z tego względu, w okresie modernizacji, której podlegać będą po dwa bloki Elektrowni Pątnów I jednocześnie, nie przewidujemy istotnych zmian w wielkości produkcji energii elektrycznej.

Wycofanie z eksploatacji bloków 1-5 planuje się na rok 2026 lub na rok 2030, o ile eksploatacja tych bloków w oparciu o miejscowe złoża węgla brunatnego okaże się opłacalna.

Elektrownia Pątnów I wytwarza energię elektryczną oraz ciepło w postaci pary wodnej. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku produkcja netto energii elektrycznej w Elektrowni Pątnów I osiągnęła 2,3 TWh,

a w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 4,3 TWh, 4,0 TWh i 4,7 TWh. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku produkcja ciepła netto w Elektrowni Pątnów I osiągnęła 84,3 TJ, a w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 150,8 TJ, 105,8 TJ i 81,4 TJ. Ciepło wytwarzane w Elektrowni Pątnów I nie powstaje w procesie kogeneracji w rozumieniu właściwych przepisów, a zatem nie uprawnia nas do otrzymywania czerwonych certyfikatów (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja)” oraz „– Sprzedaż świadectw pochodzenia” poniżej).

Na dzień 30 czerwca 2012 roku, moc wytwórcza instalacji współspalania biomasy dla określonego w koncesji maksymalnego 10% udziału biomasy w dostarczonym paliwie i przy założeniu porównywalnej wartości opałowej biomasy i węgla brunatnego wynosiła, odpowiednio, 80 MWe oraz 1,8 MWt. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku Elektrownia Pątnów I wytworzyła w procesie współspalania biomasy, odpowiednio, 0,07 TWh oraz 0,1 TWh energii elektrycznej netto oraz, odpowiednio, 2,9 TJ oraz 4,6 TJ ciepła netto. W związku z wytwarzaniem energii elektrycznej w procesie współspalania biomasy, Elektrownia Pątnów I uzyskuje zielone certyfikaty potwierdzające wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych” oraz „– Sprzedaż świadectw pochodzenia” poniżej).

Węgiel brunatny jest dostarczany do Elektrowni Pątnów I przez KWBK na podstawie długoterminowej umowy dostawy węgla brunatnego (zobacz „– Istotne Umowy – Umowy dostawy węgla brunatnego – Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 31 grudnia 2006 roku, pomiędzy ZE PAK a KWBK”). W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku zużycie węgla brunatnego przez Elektrownię Pątnów I wyniosło, odpowiednio, 3,2 mln ton oraz 6,1 mln ton, co stanowiło, odpowiednio 48% i 45% łącznego zużycia węgla brunatnego przez wszystkie nasze elektrownie. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, współczynnik awaryjności w Elektrowni Pątnów I osiągnął, odpowiednio, 15,1% i 18,7%, przy współczynniku dyspozycyjności wynoszącym, odpowiednio, 76,0% i 71,9%.

Elektrownia Adamów

Elektrownia Adamów składa się z pięciu bloków energetycznych o mocy osiągalnej 120 MWe każdy. Łączna moc cieplna w Elektrowni Adamów wynosi 97,8 MWt. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku współczynnik wykorzystania mocy w Elektrowni Adamów wyniósł, odpowiednio, 49,1% oraz 59,8%, 59,7% i 61,6%.

W roku 2006, w efekcie ograniczonej modernizacji Elektrowni Adamów, wszystkie jej bloki zostały dostosowane do współspalania biomasy. Z uwagi na zakończenie okresu derogacji dla emisji tlenków azotu, udzielonego w Traktacie Akcesyjnym urzędniom zainstalowanym w Elektrowni Adamów, przewiduje się, że bloki 1-5 zostaną wycofane z eksploatacji w 2018 roku. W zależności od oceny aktualnych oraz perspektywicznych warunków gospodarczych rozważamy możliwość zastąpienia wycofywanych bloków wysokosprawnym blokiem gazowo-parowym o mocy około 400 MWe oraz około 45 MWt, wraz z dodatkowym kotłem szczytowo-rezerwowym opalany gazem, o mocy około 45 MWt, których oddanie do eksploatacji rozważane jest wstępnie do końca 2017 roku (zobacz „– Program inwestycyjny” powyżej).

Elektrownia Adamów wytwarza energię elektryczną i ciepło w postaci pary wodnej i wody grzewczej. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku produkcja netto energii elektrycznej w Elektrowni Adamów osiągnęła 1,2 TWh, a w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 3,1 TWh, 3,1 TWh i 3,2 TWh. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku produkcja ciepła netto w Elektrowni Adamów osiągnęła 327,8 TJ, a w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 551,4 TJ, 634,1 TJ i 574,6 TJ. Ciepło wytworzone przez Elektrownię Adamów zaspokaja prawie całe zapotrzebowanie obszaru miasta Turek na ciepło. W Elektrowni Adamów ciepło wytwarzane jest w wysokosprawnym procesie kogeneracji, co uprawnia nas do uzyskiwania czerwonych certyfikatów.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku moc wytwórcza instalacji współspalania biomasy dla określonego w koncesji maksymalnego 10% udziału biomasy w dostarczonym paliwie i przy założeniu porównywalnej wartości opałowej biomasy i węgla brunatnego wynosiła, odpowiednio, 60 MWe oraz 9,8 MWt. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku Elektrownia Adamów wytworzyła w procesie współspalania biomasy, odpowiednio, 0,09 TWh oraz 0,2 TWh energii elektrycznej netto oraz, odpowiednio, 24,7 TJ oraz 30,2 TJ ciepła netto. W związku z wytwarzaniem energii elektrycznej w procesie współspalania biomasy, Elektrownia Adamów uzyskuje zielone certyfikaty potwierdzające wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii.

Węgiel brunatny jest dostarczany do Elektrowni Adamów przez KWBA na podstawie długoterminowej umowy dostawy węgla brunatnego (zobacz „– Istotne Umowy – Umowy dostawy węgla brunatnego – Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 13 czerwca 2007 roku, pomiędzy ZE PAK a KWBA”). W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku zużycie węgla brunatnego w Elektrowni Adamów wyniosło, odpowiednio, 1,6 mln ton oraz 4,5 mln ton, co stanowiło, odpowiednio, 24% i 33% łącznego zużycia

węgla brunatnego przez wszystkie nasze elektrownie. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, współczynnik awaryjności w Elektrowni Adamów osiągnął, odpowiednio, 1,5% i 3%, przy współczynniku dyspozycyjności wynoszącym, odpowiednio, 77,8% i 83,9%.

Elektrownia Pątnów II

Elektrownia Pątnów II składa się z jednego bloku energetycznego o mocy osiągalnej 464 MWe. Jednostka ta, oddana do eksploatacji w 2008 roku, jest pierwszym blokiem na parametry nadkrytyczne uruchomionym w Polsce. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku współczynnik wykorzystania mocy w Elektrowni Pątnów II wyniósł, odpowiednio, 70,4% oraz 55,4%, 57,2% i 50,3%.

Elektrownia Pątnów II wytwarza wyłącznie energię elektryczną. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku produkcja netto energii elektrycznej w Elektrowni Pątnów II osiągnęła 1,3 TWh, a w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 2,3 TWh, 2,3 TWh i 2,0 TWh. Elektrownia Pątnów II nie prowadzi współspalania biomasy.

Węgiel brunatny jest dostarczany do Elektrowni Pątnów II przez KWBK na podstawie długoterminowej umowy dostawy węgla brunatnego (zobacz „– Istotne Umowy – Umowy dostawy węgla brunatnego – Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 3 lipca 2008 roku pomiędzy Elektrownią Pątnów II a KWBK”). W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku zużycie węgla brunatnego w Elektrowni Pątnów II wyniosło, odpowiednio, 1,5 mln ton oraz 2,4 mln ton, co stanowiło, odpowiednio, 22% i 18% łącznego zużycia węgla brunatnego przez wszystkie nasze elektrownie. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku współczynnik awaryjności w Elektrowni Pątnów II osiągnął, odpowiednio, 1,9% i 4,9%, przy współczynniku dyspozycyjności wynoszącym, odpowiednio, 98,1% i 83,8%.

Elektrownia Konin

Elektrownia Konin jest elektrownią kolektorową. Do kolektora podłączone są turbogeneratory o mocy osiągalnej, odpowiednio, 50 MWe, 28 MWe i 65 MWe. Kolektory zasilane są parą z sześciu kotłów zapewniających dowolną konfigurację pracy elektrowni. W roku 2005, w efekcie ograniczonej modernizacji Elektrowni Konin, dwa kotły w tej elektrowni zostały dostosowane do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. W czerwcu 2012 roku zakończono budowę nowego kotła opalanego biomasą oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym instalacji do przechowywania biomasy oraz instalacji przesyłowej. W efekcie, w lipcu 2012 roku oddaliśmy do eksploatacji blok biomasowy, którego moc wytwórcza wynosi 55 MWe, tym samym łączna moc elektryczna Elektrowni Konin wynosi obecnie 198 MWe. Oczekujemy, że blok biomasowy będzie eksploatowany przez okres około 35 lat, z możliwością dalszego wydłużenia tego okresu przy założeniu realizacji dodatkowego programu inwestycyjnego. Elektrownia Konin jest największą z naszych elektrowni pod względem łącznej mocy cieplnej, która wynosi 336 MWt. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku współczynnik wykorzystania mocy w Elektrowni Konin obliczony łącznie dla kotłów i dla turbogeneratorów wyniósł, odpowiednio, 20,2% oraz 20,8%, 26,6% i 31,8%.

Urządzenia wytwórcze Elektrowni Konin opalane węglem brunatnym mają zostać wycofane z eksploatacji w roku 2018. Obecnie planuje się, że zostaną one zastąpione wysokosprawnym blokiem gazowo-parowym wytwarzającym energię elektryczną i ciepło, o mocy około 120 MWe i około 90 MWt, wraz z kotłem szczytowo-rezerwowym opalany gazem o mocy około 40 MWt, których oddanie do eksploatacji wstępnie planuje się na rok 2016 (zobacz „– Program inwestycyjny” powyżej).

Elektrownia Konin wytwarza energię elektryczną oraz ciepło w postaci pary wodnej i wody grzewczej. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku produkcja netto energii elektrycznej w Elektrowni Konin osiągnęła 0,12 TWh, a w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 0,35 TWh, 0,45 TWh i 0,54 TWh. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku produkcja ciepła netto w Elektrowni Konin osiągnęła 798,4 TJ, a w latach zakończonych 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wyniosła, odpowiednio, 1.359,4 TJ, 1.646,2 TJ i 1.498,9 TJ. Ciepło wytworzone przez Elektrownię Konin zaspokaja prawie całe zapotrzebowanie miasta Konin i okolic na ciepło. Ciepło w Elektrowni Konin jest wytwarzane w wysokosprawnym procesie kogeneracji, co uprawnia nas do uzyskiwania czerwonych certyfikatów.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku moc wytwórcza instalacji współspalania biomasy dla określonego w koncesji maksymalnego 50% udziału biomasy w paliwie dostarczonym do dwóch przystosowanych do współspalania kotłów i przy założeniu porównywalnej wartości opałowej biomasy i węgla brunatnego wynosiła, odpowiednio, 31 MWe oraz 168 MWt. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku Elektrownia Konin wytworzyła w procesie współspalania biomasy, odpowiednio, 0,01 TWh oraz 0,1 TWh energii elektrycznej netto oraz, odpowiednio, 46,2 TJ oraz 173,6 TJ ciepła netto. W związku z wytwarzaniem energii elektrycznej w procesie współspalania biomasy oraz uruchomieniem nowego kotła opalanego biomasą, Elektrownia Konin uzyskuje zielone certyfikaty.

Węgiel brunatny jest dostarczany do Elektrowni Konin przez KWBK na podstawie długoterminowej umowy dostawy węgla brunatnego (zobacz „– Istotne Umowy – Umowy dostawy węgla brunatnego – Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 31 grudnia 2006 roku pomiędzy ZE PAK a KWBK”). W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku zużycie węgla brunatnego w Elektrowni Konin wyniosło, odpowiednio, 0,3 mln ton oraz 0,7 mln ton, co w obu wypadkach stanowiło 5% łącznego zużycia węgla brunatnego przez wszystkie nasze elektrownie. Z racji tego, że Elektrownia Konin pracuje jako kolektor, tzn. para wodna z kotłów jest wykorzystywana wspólnie i może zasilić dowolną turbinę, wskaźnik awaryjności jest obliczany oddzielnie dla kotłów i dla turbogeneratorów, a nie łącznie, jak to ma miejsce w przypadku pozostałych elektrowni. Tym samym, w okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku współczynnik awaryjności w Elektrowni Konin osiągnął, odpowiednio, 4,3% i 0,1% w przypadku turbogeneratorów oraz, odpowiednio, 41,0% i 33,5% w przypadku kotłów. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku współczynnik dyspozycyjności wynosił, odpowiednio, 77,0% i 71,3% w przypadku turbogeneratorów oraz, odpowiednio, 74,3% i 74,3% w przypadku kotłów. Suma współczynnika dyspozycyjności i awaryjności nie wynosi 100%, ponieważ wskaźnik dyspozycyjności stanowi stosunek sumy czasu pracy i rezerwy do czasu kalendarzowego, podczas gdy wskaźnik awaryjności odpowiada stosunkowi czasu awarii do sumy czasu pracy i awarii.

Działalność wydobywcza

W wyniku transakcji nabycia akcji zakończonej w lipcu 2012 roku, posiadamy 85% akcji KWBA oraz 85% akcji KWBK, dwóch kopalń węgla brunatnego, które wydobywają i dostarczają węgiel brunatny do naszych elektrowni. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku kopalnie wydobyły łącznie 13,8 mln ton węgla brunatnego rzeczywistego, co stanowiło blisko 22% łącznego wydobycia węgla brunatnego w Polsce, z czego KWBA wydobyła 4,6 mln ton, a KWBK 9,2 mln ton węgla brunatnego rzeczywistego. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku kopalnie wydobyły łącznie 6,8 mln ton węgla brunatnego rzeczywistego, z czego KWBA wydobyła 1,7 mln ton, a KWBK 5,1 mln ton węgla brunatnego rzeczywistego. W tym samym okresie roku 2011 kopalnie wydobyły łącznie 7,3 mln ton węgla brunatnego rzeczywistego, z czego KWBA wydobyła 2,4 mln ton, a KWBK 4,9 mln ton węgla brunatnego rzeczywistego. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w latach 2009-2011 około 99% łącznego wydobycia węgla brunatnego w KWBA i KWBK dostarczane było do naszych elektrowni, a tylko niewielka część łącznego wydobycia sprzedawana była podmiotom spoza Grupy. Dostawy węgla brunatnego z obu kopalń do elektrowni są realizowane transportem kolejowym i drogowym z wykorzystaniem własnej infrastruktury transportowej oraz środków transportu kopalń (w tym leasingowanych), co pozwala istotnie ograniczyć oraz kontrolować koszty transportu węgla brunatnego.

Poniżej przedstawiamy wybrane informacje dotyczące kopalń KWBA i KWBK. Szczegółowe informacje zostały zamieszczone w Załączniku nr 1 do Prospektu.

KWBA

Obszar przeznaczony pod działalność górnictwem kopalni KWBA obejmuje 0,73 tys. ha. KWBA eksploatuje obecnie złoża Adamów i Koźmin. Do kwietnia 2012 roku KWBA wydobywała węgiel brunatny również ze złoża Władysławów, które jest obecnie w trakcie likwidacji i rekultywacji. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wydobycie węgla brunatnego w KWBA wyniosło, odpowiednio, 1,7 mln ton oraz 4,6 mln ton. Średnia wartość opałowa węgla brunatnego wydobywanego w KWBA, przy średniej wilgotności około 50%, wynosi od około 8.894 kJ/kg do około 9.006 kJ/kg.

Odkrywki Adamów i Koźmin zajmują, odpowiednio, obszar około 0,45 tys. ha i 0,20 tys. ha. Zgodnie z Raportem Eksperta, na dzień 31 grudnia 2011 roku, rezerwy złóż węgla brunatnego Adamów i Koźmin były szacowane, odpowiednio, na 27,7 mln ton oraz 12,8 mln ton. Zakończenie wydobycia węgla brunatnego ze złóż Adamów i Koźmin przewiduje się, odpowiednio, na 2024 rok i 2023 rok.

KWBA dostarcza zdecydowaną większość wydobywanego węgla brunatnego do Elektrowni Adamów, pokrywając w całości zapotrzebowanie tej elektrowni na węgiel brunatny. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, odpowiednio, 92% oraz 94% energii wytworzonej w Elektrowni Adamów pochodziło z paliwa dostarczanego przez KWBA.

KWBK

Obszar przeznaczony pod działalność górnictwem kopalni KWBK obejmuje 4.125 tys. ha. KWBK eksploatuje obecnie złoża Józwin, Drzewce i Tomisławice. Do 2009 roku KWBK wydobywała także węgiel brunatny ze złoża Lubstów, a do 2011 roku ze złoża Kazimierz. Odkrywki Kazimierz i Lubstów są obecnie w trakcie likwidacji i rekultywacji. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku wydobycie węgla brunatnego w KWBK wyniosło, odpowiednio, 5,1 mln ton oraz 9,2 mln ton. Średnia wartość opałowa węgla brunatnego wydobywanego w KWBK, przy średniej wilgotności około 50%, wynosi od około 8.733 kJ/kg do około 9.280 kJ/kg.

Obszar przeznaczony pod działalność górnictwem odkrywką Józwin, Drzewce oraz Tomisławice wynosi odpowiednio około 1,72 tys. ha, 1,04 tys. ha oraz 1,37 tys. ha. Zgodnie z Raportem Eksperta, na dzień 31 grudnia 2011 roku, rezerwy złóż węgla brunatnego Józwin, Drzewce i Tomisławice były szacowane, odpowiednio, na 26,3 mln ton, 22,2 mln ton oraz 40,3 mln ton. Zakończenie wydobycia węgla brunatnego ze złóż Józwin i Drzewce przewiduje się, odpowiednio, na rok 2020 i rok 2019. Eksploatację złoża Tomisławice rozpoczęto w 2011 roku, i przewiduje się, że zakończenie wydobycia węgla brunatnego z tego złoża nastąpi do 2035 roku.

KWBK dostarcza zdecydowaną większość wydobywanego węgla brunatnego do Elektrowni Pątnów I, Elektrowni Pątnów II oraz Elektrowni Konin, pokrywając w całości zapotrzebowanie tych elektrowni na węgiel brunatny. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, odpowiednio, 97% oraz 95% energii wytworzonej w Elektrowni Pątnów I, Elektrowni Pątnów II oraz Elektrowni Konin pochodziło z paliwa dostarczanego przez KWBK.

Prace rozpoznawcze i budowa nowych odkrywek

Na dzień Prospektu KWBK prowadzi prace przygotowawcze zmierzające do budowy nowych odkrywek węgla brunatnego na złożach Piaski, Ościsłowo oraz Dęby Szlacheckie celem zabezpieczenia nieprzerwanych dostaw węgla do naszych aktywów wytwórczych do 2050 roku (zobacz „– Program inwestycyjny – Kluczowe projekty inwestycyjne w fazie realizacji”, powyżej). Wieloletnie doświadczenie KWBA i KWBK w rozpoznawaniu nowych złóż węgla brunatnego oraz budowie i eksploatacji nowych odkrywek powinny przełożyć się na sprawny i ekonomicznie efektywny proces zagospodarowywania nowych złóż i ich późniejszej eksploatacji.

W zakresie złoża Piaski KWBK opracowała projekt zagospodarowania złoża zaopiniowany pozytywnie przez Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu oraz rozpoczęła procedurę uzyskiwania decyzji środowiskowej. Uzyskanie koncesji wydobywczej jest przewidywane na przełom lat 2013/2014, a rozpoczęcie wydobycia węgla planowane jest na rok 2017.

W zakresie złoża Ościsłowo obecnie przygotowany jest raport o oddziaływaniu na środowisko tej odkrywki. Uzyskanie koncesji wydobywczej jest przewidywane na przełom lat 2013/2014, a rozpoczęcie wydobycia węgla planowane jest na rok 2019. Złoże Ościsłowo stanowić będzie kontynuację wydobycia z odkrywki Józwin, od której złoże to znajduje się w odległości kilku kilometrów i zostanie zagospodarowane z wykorzystaniem maszyn oraz infrastruktury odkrywki Józwin.

W zakresie złoża Dęby Szlacheckie KWBK opracowała koncepcję górnictwa zagospodarowania tego złoża, a obecnie trwają prace rozpoznawcze. Uzyskanie koncesji wydobywczej jest przewidywane na przełomie lat 2015/2016, a rozpoczęcie wydobycia węgla planowane jest na rok 2024. Złoże Dęby Szlacheckie stanowić będzie kontynuację wydobycia z odkrywki Drzewce z wykorzystaniem maszyn oraz infrastruktury tej odkrywki.

Ponadto na dzień Prospektu nasza spółka zależna, PAK Górnictwo, na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie węgla brunatnego w rejonie „Poniec-Krobia” i „Oczkowice” wydanej w dniu 11 maja 2011 roku i ważnej w okresie 5 lat od dnia jej udzielenia, prowadzi prace rozpoznawcze w wyżej wymienionym rejonie, których zakończenie jest planowane w 2014 roku. W zależności od wyników tych prac zostanie podjęta decyzja w sprawie złożenia wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż oraz w sprawie rozwoju nowych aktywów wytwórczych w sąsiedztwie tego złoża (zobacz powyżej „– Program inwestycyjny – Kluczowe projekty inwestycyjne w fazie przygotowawczej”).

Sprzedaż

Sprzedaż energii elektrycznej

Informacje ogólne

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku przychody ze sprzedaży energii elektrycznej stanowiły, odpowiednio, 85,3% i 84,1% uzyskanych przez nas przychodów ze sprzedaży, przy czym przychody ze sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej przez nasze elektrownie stanowiły, odpowiednio, 78,0% i 75,4%, a przychody z odsprzedaży energii elektrycznej zakupionej na rynku hurtowym stanowiły, odpowiednio, 7,2% i 8,7%, naszych przychodów ze sprzedaży.

Struktura naszej sprzedaży energii elektrycznej stanowi odzwierciedlenie przepisów Prawa Energetycznego, które nakładają na nas obowiązki w zakresie publicznej sprzedaży energii elektrycznej (zobacz Rozdział „Otoczenie Regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców”). W szczególności, w myśl przepisów Prawa Energetycznego, ZE PAK ma obowiązek publicznej sprzedaży nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku, a Elektrownia Pątnów II, jako wytwórca energii elektrycznej uprawniony do otrzymania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie Ustawy o KDT, jest zobowiązana do sprzedaży pozostałych 85% (tj. całości) wytworzonej energii elektrycznej za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A., Platformy Obrotu Energią Elektryczną (POEE) na Rynku Energii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. lub rynku bilansującego. W okresie od dnia 9 sierpnia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku Elektrownia Pątnów II korzystała ze zwolnienia z obowiązku sprzedaży całej wytworzonej energii

elektrycznej w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii, w stosunku do 60% energii elektrycznej netto wytwarzanej w Elektrowni Pątnów II. Zwolnienie to nie zostało przedłużone na rok 2012, pomimo wniosku złożonego przez tę spółkę. W dniu 10 maja 2012 roku Elektrownia Pątnów II złożyła ponowny wniosek o zwolnienie na rok 2013, jednak na dzień Prospektu postępowanie w tej sprawie nie zostało zakończone.

ZE PAK prowadzi sprzedaż energii elektrycznej na rynku hurtowym głównie na podstawie (i) ramowych umów sprzedaży energii elektrycznej zawieranych na czas nieokreślony i w oparciu o zawierane na ich podstawie porozumienia transakcyjne określające ilości i ceny sprzedawanej energii elektrycznej; (ii) umów dwustronnych zawieranych na okres jednego roku; oraz, w mniejszym stopniu, (iii) umów zgodnych ze standardem Europejskiej Federacji Obrotu Energią (tzw. umów EFET), zawieranych głównie ze spółkami obrotu energią elektryczną. Ponieważ sprzedaż energii elektrycznej na podstawie umów zgodnych ze standardem EFET staje się coraz bardziej powszechna na polskim rynku sprzedaży energii elektrycznej, spodziewamy się, że spółki z naszej Grupy będą coraz częściej zawierały umowy oparte na wzorach EFET oraz że umowy takie częściowo zajmą miejsce dotychczas zawieranych przez nas ramowych umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umów dwustronnych (szerzej na ten temat, zobacz „– Umowy sprzedaży energii elektrycznej” poniżej).

Sprzedaż energii elektrycznej przez ZE PAK na podstawie umów uzupełnia sprzedaż na rynku zorganizowanym obejmującym transakcje sprzedaży na Towarowej Giełdzie Energii S.A., Platformie Obrotu Energią Elektryczną (POEE) na Rynku Energii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., a także transakcje sprzedaży energii elektrycznej zawierane na rynku bilansującym.

Strategia sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej przez ZE PAK zakłada kontraktację sprzedaży energii elektrycznej z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem na kolejny rok kalendarzowy. ZE PAK zawiera szereg umów dwustronnych oraz transakcji na Towarowej Giełdzie Energii S.A. w odniesieniu do niewielkich wolumenów energii elektrycznej z terminem dostawy i rozliczenia sprzedaży energii elektrycznej w kolejnym roku kalendarzowym. W efekcie tych transakcji, przed zakończeniem każdego roku kalendarzowego, Spółka staje się stroną umów sprzedaży energii elektrycznej pokrywających około 65–70% założonego na następny rok planu sprzedaży energii elektrycznej. Sprzedaż pozostałej części energii elektrycznej realizowana jest w trakcie danego roku na rynku dnia następnego i rynku bilansującym. Dzięki takiemu rozwiązaniu ZE PAK dywersyfikuje pozycję cenową zawartych kontraktów, starając się rozłożyć ryzyko zmiany ceny energii elektrycznej na różnych rynkach. Z tego względu energia elektryczna na rynku dnia następnego jest rozdzielana ilościowo na dostawę na Towarowej Giełdzie Energii S.A., na której cena jest znana na dzień przed dostawą, oraz na dostawę na rynek techniczny (rynek bilansujący prowadzony przez PSE-Operator), na którym cena jest znana po zamknięciu rynku, przy czym niejednokrotnie cena uzyskana na rynku bilansującym jest najkorzystniejszą ceną w stosunku do całego portfela kontraktowego na dany rok. Podobna polityka sprzedaży energii elektrycznej stosowana jest przez Elektrownię Pątnów II w przypadku uzyskania zwolnienia Prezesa URE z obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej.

Ze względu na niesprzyjające warunki rynkowe, na dzień 1 października 2012 roku ZE PAK zakontraktował jedynie 34,09% założonego planu sprzedaży energii elektrycznej na 2013 rok. Powyższe pozostaje jednak w zgodzie z dotychczasową praktyką ZE PAK, zgodnie z którą zasadnicza większość kontraktów z terminem dostawy i rozliczenia sprzedaży energii elektrycznej przypadającym w kolejnym roku kalendarzowym zawierana jest w ciągu ostatnich trzech lub czterech miesięcy roku poprzedniego.

Przed rozpoczęciem danego roku kalendarzowego kontrakty na sprzedaż energii elektrycznej zawierane są w oparciu o założenie, że wolumen sprzedaży energii elektrycznej z dostawą w okresach szczytowego zapotrzebowania w dniu roboczym na energię elektryczną jest o 30% większy od wolumenu sprzedaży energii elektrycznej z dostawą w paśmie dobowym. W powyższej strukturze sprzedajemy do 70% naszych zdolności wytwórczych w kontraktach rocznych. Pozostała niesprzedana przez nas energia elektryczna jest sprzedawana na rynku dnia następnego, na którym, w zależności od ceny, sprzedaż energii elektrycznej z dostawą w okresach szczytowego zapotrzebowania dziennego w dniu roboczym na energię elektryczną realizowana jest do maksymalnych zdolności wytwórczych.

Opierając się na naszych długoterminnych relacjach z odbiorcami, w ostatnich trzech latach od około 55% do około 73% naszej sprzedaży stanowiły transakcje z pięcioma kluczowymi klientami, jednak w naszej ocenie nie występuje zjawisko uzależnienia od naszych kluczowych odbiorców. Zgodnie z naszą polityką, dokonujemy wyboru odbiorców, którzy w naszym przekonaniu posiadają ustaloną pozycję na rynku, odpowiednie zasoby kapitałowe lub wchodzą w skład grupy kapitałowej, w której podmiot kontrolujący posiada odpowiednio wysoką ocenę wiarygodności kredytowej. Co do zasady, zawierane przez nas umowy sprzedaży energii elektrycznej są zabezpieczane instrumentami finansowymi, takimi jak 100% przedpłaty, gwarancje bankowe oraz gwarancje podmiotu dominującego. Wymóg ten nie ma zastosowania do kontraktów zawieranych przez spółki z naszej Grupy z podmiotami, które stoją na czele lub należą do zintegrowanych pionowo grup energetycznych prowadzących działalność we wszystkich segmentach rynku energii elektrycznej w Polsce. Ponadto w ramach zarządzania ryzykiem związanym z zawieraniem na okres jednego roku umów dwustronnych na dostawy energii elektrycznej, ZE PAK zawiera tego rodzaju umowy na dostawy mniejszych ilości energii elektrycznej, niż wynikałoby to z mocy produkcyjnych naszych jednostek wytwórczych. Pozostała wolna moc jest sprzedawana na dzień lub miesiąc przed dostawą.

Poniższa tabela przedstawia kierunki sprzedaży energii elektrycznej, w okresie sześciu miesięcy zakończonym w dniu 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 3: Kierunki sprzedaży energii elektrycznej we wskazanych okresach

Kierunek sprzedaży	Struktura sprzedaży [MWh]							
	6M 2012		2011		2010		2009	
	Sprzedaż (MWh)	Udział (%)	Sprzedaż (MWh)	Udział (%)	Sprzedaż (MWh)	Udział (%)	Sprzedaż (MWh)	Udział (%)
Umowy dwustronne, z tego:	2.966.819	55,48	7.824.971	69,76	9.310.033	87,57	9.271.020	83,89
Spółki obrotu, z tego*:.....	2.947.731	55,12	7.785.336	69,41	9.274.354	87,23	9.237.553	83,59
Odbiorca 1	662.311	12,38	2.386.307	21,28	2.838.634	26,70	2.848.960	25,78
Odbiorca 2	383.775	7,18	1.196.400	10,67	2.064.004	19,41	2.532.702	22,92
Odbiorca 3	1.198.200	22,40	1.095.900	9,77	879.090	8,27	301.050	2,72
Odbiorca 4	85.795	1,60	757.755	6,76	628.960	5,92	638.091	5,77
Odbiorca 5	177.745	3,32	746.410	6,65	621.355	5,84	994.783	9,00
Odbiorca 6	418.070	7,82	513.600	4,58	586.664	5,52	1.083.654	9,81
Odbiorca 7	0	0,00	0	0,00	766.200	7,21	125.850	1,14
Odbiorcy końcowi	19.088	0,36	39.635	0,35	35.679	0,34	33.467	0,30
Rynek ofertowy, z tego:	2.381.133	44,52	3.391.259	30,24	1.321.742	12,43	1.779.454	16,11
Towarowa Giełda Energii.....	1.837.712	34,36	1.917.281	17,09	252.929	2,38	80.213	0,73
Rynek bilansujący	483.355	9,04	1.435.385	12,80	1.068.813	10,05	1.699.241	15,38
Platforma Obrót Energii Elektryczną (POEE) na Rynku Energii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	60.066	1,12	38.593	0,34	0	0,00	0	0,00

* Informacje na temat wolumenu sprzedaży energii elektrycznej osiągniętego przez Grupę w transakcjach z danym odbiorcą oraz procentowego udziału tych transakcji w łącznym wolumenie sprzedaży energii elektrycznej, zostały zamieszczone celem zobrazowania struktury sprzedaży w ramach zawieranych przez spółki z Grupy umów dwustronnych sprzedaży energii elektrycznej. Z uwagi na niewystępowanie zjawiska uzależnienia Emitenta lub Grupy od kluczowych odbiorców pominięto nazwy największych kontrahentów Grupy.

Źródło: Emitent

Poza działalnością wytwórczą, ZE PAK i Elektrownia Pątnów II, prowadzą również działalność w zakresie obrotu energią elektryczną. W tym segmencie działalności, sprzedaż energii elektrycznej jest realizowana w powiązaniu z późniejszym jej odkupem, a transakcje są zawierane głównie na Towarowej Giełdzie Energii S.A. Działania Grupy w tym segmencie rynku są prowadzone w oparciu o założenie unikania przez Grupę ekspozycji na ryzyko cenowe, dlatego też transakcje odkupu energii elektrycznej są dokonywane głównie w przypadkach wcześniejszej sprzedaży energii elektrycznej po wyższej cenie oraz możliwości uzyskania odpowiedniego zysku z tytułu różnic cenowych w zrealizowanych transakcjach sprzedaży i odkupu energii elektrycznej. Tego typu transakcje przeprowadzane są przez Grupę w sprzyjających okresach cenowych i nie stanowią istotnego składnika naszych przychodów.

Ponadto w ramach prowadzonej przez nas działalności dokonujemy również zakupów energii elektrycznej, głównie na potrzeby wywiązania się z wykonania naszych zobowiązań umownych, w sytuacji, gdy zakontraktowane przez nas ilości energii elektrycznej niekorzystnie odbiegają od ilości faktycznie wytworzonej przez nas energii elektrycznej, w szczególności, w wyniku awarii lub nieplanowanych przestojów naszych aktywów wytwórczych. W celu uzupełnienia niedoboru zakontraktowanej przez nas energii elektrycznej, kupujemy energię elektryczną na podstawie umów dwustronnych zawieranych z wytwórcami lub dostawcami energii elektrycznej, na platformach obrotu, a także na Towarowej Giełdzie Energii S.A. oraz na rynku bilansującym.

Dodatkowo, KWBA i KWBK, z uwagi na ich niedawne włączenie do Grupy ZE PAK, nabywają energię elektryczną od tego samego dostawcy zewnętrznego, na podstawie umów zawartych na czas nieokreślony, przy czym ilość i ceny energii elektrycznej są okresowo negocjowane przez strony. Zgodnie z tymi umowami, jeśli KWBA lub KWBK uzyskają prawo do korzystania z usług przesyłowych w wyniku rozdzielania umowy kompleksowej dostawy energii elektrycznej na umowę dystrybucyjną i umowę zakupu energii elektrycznej i będą zamierzały nabywać energię elektryczną od innej spółki energetycznej, wówczas KWBA lub KWBK będą zobowiązane do rozwiązania umów, których są stronami z zachowaniem cztero- lub trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec danego roku. W ramach naszej strategii zakładającej optymalizację prowadzonej przez nas działalności wydobywczej i wytwórczej, zamierzamy minimalizować koszty dostaw energii elektrycznej do wszystkich spółek Grupy, w tym kopalń, tak jak to ma miejsce w przypadku pozostałych naszych spółek zależnych. W dniu 6 czerwca 2012 roku KWBK wypowiedziała dotychczasową umowę dostawy energii elektrycznej, która ulegnie rozwiązaniu z końcem bieżącego roku. W efekcie dojdzie do rozdziału

umowy dostawy energii elektrycznej na dwie umowy, tj. umowę dystrybucji energii elektrycznej i umowę sprzedaży energii elektrycznej, dzięki czemu KWBK uzyska możliwość ewentualnej zmiany sprzedawcy. Tym niemniej wysokość możliwych oszczędności z tytułu dostaw do kopalń energii elektrycznej pochodzącej z własnej produkcji jest obecnie we wstępnej fazie analiz i dokładne określenie skali oszczędności nie jest możliwe.

W wyniku zrealizowania przez Spółkę w dniu 1 października 2012 roku transakcji nabycia wszystkich akcji Elektrim-Volt S.A. z siedzibą w Warszawie (porównaj opis umowy zawarty w Rozdziale „Transakcje z podmiotami powiązanymi – Transakcje handlowe Grupy z podmiotami powiązanymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) – Nabycie Elektrim-Volt S.A.”), działalność Grupy została poszerzona o obszar obrotu energią elektryczną obejmujący pozyskiwanie i obsługę odbiorców końcowych oraz zawieranie innych transakcji zakupu i sprzedaży energii elektrycznej. Elektrim-Volt S.A. posiada status członka Towarowej Giełdy Energii i POEE oraz zatrudnia maklerów giełd towarowych, co powinno umożliwić nam zawieranie w przyszłości nie tylko transakcji zakupu energii na rynku giełdowym na potrzeby odbiorców końcowych, ale także innych transakcji zakupu i sprzedaży energii elektrycznej przy zachowaniu odpowiednich zabezpieczeń i ograniczeń transakcyjnych uwzględniających poziom ekspozycji na podejmowane ryzyko. Przejęcie Elektrim-Volt S.A. ma na celu wykorzystanie w przyszłości potencjału Grupy na rynku dostarczania energii elektrycznej do odbiorców końcowych, w tym poprzez wykorzystanie posiadanych nadwyżek zielonych i czerwonych certyfikatów oraz związanej z tym możliwości elastycznego kształtowania ceny dla klienta końcowego.

Umowy sprzedaży energii elektrycznej

Poniżej omówiono podstawowe informacje na temat trzech głównych typów umów, w oparciu o które prowadzimy sprzedaż energii elektrycznej.

Ramowe umowy sprzedaży energii elektrycznej

Ramowe umowy sprzedaży energii elektrycznej określają warunki i zasady sprzedaży energii elektrycznej oraz zawierania na ich podstawie porozumień transakcyjnych pomiędzy stronami. Energia elektryczna jest dostarczana do odbiorcy zgodnie z harmonogramami dostaw, określonymi w poszczególnych porozumieniach transakcyjnych, które określają także ilości i ceny energii. W ramach tych umów, każda ze stron może występować w roli nabywcy lub sprzedawcy, w zależności od kierunku sprzedaży energii elektrycznej przewidzianego w porozumieniu transakcyjnym.

Jeżeli jedna ze stron nie wywiąże się ze swoich zobowiązań, drugiej stronie przysługuje odszkodowanie na warunkach określonych w umowie. Przerwy lub ograniczenia w dostawach lub odbiorze energii elektrycznej, wynikające z siły wyższej lub awarii w systemie nie stanowią podstawy dochodzenia jakichkolwiek roszczeń odszkodowawczych. Strona, która w wyniku nieprawidłowego zgłoszenia umów sprzedaży do operatora systemu przesyłowego poniesie koszty związane z zakupem lub odsprzedażą energii elektrycznej na rynku bilansującym, może obciążyć drugą stronę opłatą rekompensującą, na zasadach przewidzianych w danej umowie. Strona, która utraci koncesję lub która odpowiada za zawieszenie dostaw energii elektrycznej lub rozwiązanie umowy, może być zobowiązana do zapłaty drugiej stronie kary umownej, w wysokości wyliczonej zgodnie z postanowieniami umowy.

Umowy zawierane są na czas nieokreślony, i w większości wypadków, każda ze stron może rozwiązać umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego. W przypadku zmiany stanu prawnego lub faktycznego mającego związek z postanowieniami umowy lub warunkami poszczególnych porozumień transakcyjnych, strony zobowiązują się przystąpić w dobrej wierze do renegotjacji umowy w celu dostosowania jej warunków do nowych okoliczności. Jeżeli stronom nie uda się osiągnąć porozumienia w terminie ustalonym we wniosku o przystąpienie do renegotjacji, strona, która wystąpiła z takim wnioskiem, może rozwiązać umowę bez wypowiedzenia. Ponadto każda ze stron może rozwiązać umowę oraz zawarte porozumienia transakcyjne na podstawie wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, w konkretnych przypadkach przewidzianych w umowach.

Umowy dwustronne sprzedaży energii elektrycznej

Umowy dwustronne sprzedaży energii elektrycznej określają zasady i warunki sprzedaży energii elektrycznej przez nasze spółki wytwórcze. Umowy te określają zakontraktowane ilości oraz ceny energii elektrycznej dostarczanej przez ZE PAK lub Elektrownię Pątnów II (o ile Elektrownia Pątnów II korzysta ze zwolnienia z obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej), według harmonogramów dostaw, ustalanych wspólnie przez strony w oparciu o zasady przewidziane w umowie.

W niektórych przypadkach odpowiedzialność za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie zobowiązań umownych jest ograniczona do faktycznie poniesionej szkody, z wyłączeniem prawa dochodzenia utraconych korzyści oraz prawa do roszczeń regresowych z tytułu szkód wyrządzonych klientom odbiorcy. Przerwy lub ograniczenia w dostawach lub odbiorze energii elektrycznej, wynikające z siły wyższej, awarii w systemie lub ograniczeń wprowadzonych przez przepisy prawa, nie stanowią podstawy do dochodzenia jakichkolwiek roszczeń odszkodowawczych. Strona, która w wyniku nieprawidłowego zgłoszenia umów sprzedaży do operatora systemu przesyłowego poniesie koszty związane

z zakupem lub odsprzedażą energii elektrycznej na rynku bilansującym może obciążyć drugą stroną opłatą rekompensującą, na zasadach przewidzianych w danej umowie.

Umowy dwustronne sprzedaży energii elektrycznej są zawierane na okres jednego roku. W przypadku zmiany stanu prawnego lub faktycznego mającego związek z postanowieniami umowy, strony zobowiązują się przystąpić w dobrej wierze do renegotjacji umowy w celu dostosowania jej warunków do nowych okoliczności. W szczególnych okolicznościach określonych w umowie, zazwyczaj każda ze stron ma prawo rozwiązać umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.

Umowy zawierane według standardów EFET

Umowy EFET są zawierane w oparciu o standardowe wzory Europejskiej Federacji Obrótu Energii, indywidualnie dostosowywane przez strony, poprzez wybór odpowiednich pozycji na tzw. formularzach wyboru. Umowy są zazwyczaj zawierane na czas nieokreślony, przy czym, co do zasady, każda ze stron ma prawo rozwiązać umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia lub w krótszym terminie, w określonych przypadkach wskazanych w umowie. ZE PAK jest stroną dwóch umów zawartych według standardów EFET, tj. umowy z Vattenfall Energy Trading sp. z o.o. oraz CEZ a.s., która jednak w ostatnich pięciu latach nie była realizowana.

Sprzedaż ciepła

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku przychody ze sprzedaży ciepła stanowiły, odpowiednio, 2,2% i 1,9% naszych przychodów ze sprzedaży.

Ciepło wytwarzane w Elektrowni Konin, Elektrowni Adamów oraz Elektrowni Pątnów I jest sprzedawane lokalnym odbiorcom położonym w pobliżu naszych elektrowni, w tym miejskim przedsiębiorstwie energetyki ciepłej oraz miejscowym producentom przemysłowym. Ponadto pokrywamy prawie całe zapotrzebowanie na ciepło miejscowości Konin i Turek oraz pozostałych okolicznych miejscowości.

Ciepło sprzedajemy na podstawie umów zawartych na czas nieokreślony, po cenach określonych w taryfach zatwierdzonych przez Prezesa URE, obowiązujących na dzień dostawy ciepła. Zazwyczaj, ilość ciepła, które ma być dostarczone w postaci gorącej wody, jest zamawiana na dany rok przed końcem września roku poprzedniego. Umowy określają zasady rozliczeń za straty na przesyle ciepła, a także konsekwencje niewykonania przez strony, odpowiednio, dostawy lub odbioru zamówionego ciepła. Wynagrodzenie za sprzedaż ciepła, na które składają się opłata za zamówioną moc cieplną, opłata za ciepło dostarczone i opłata za nośnik ciepła, jest zazwyczaj wypłacane miesięcznie. Umowy mogą zostać rozwiązane przez każdą ze stron, zwykle z zachowaniem czteroletniego okresu wypowiedzenia.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku Elektrownia Konin sprzedała, odpowiednio, 798,4 TJ i 1.359,4 TJ ciepła, Elektrownia Adamów sprzedała, odpowiednio, 327,8 TJ i 551,4 TJ ciepła, a Elektrownia Pątnów I sprzedała, odpowiednio, 84,3 TJ i 150,8 TJ ciepła.

Sprzedaż świadectw pochodzenia

Ze względu na fakt, że część energii elektrycznej jest przez nas wytwarzana w oparciu o odnawialne źródła energii (paliwo stanowiące mieszkankę biomasy leśnej i rolnej), a w produkcji ciepła wykorzystujemy wysokosprawną kogenerację, przysługują nam zielone i czerwone certyfikaty (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji – Energia ze źródeł odnawialnych” oraz „– Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja)”). Liczba uzyskiwanych przez nas zielonych i czerwonych certyfikatów jest znacznie wyższa od liczby certyfikatów, jaką jesteśmy zobowiązani przedstawić Prezesowi URE do umorzenia w celu wywiązania się z obowiązku dostaw energii ze źródeł odnawialnych i z wysokosprawnej kogeneracji do odbiorców końcowych. Z uwagi na fakt, iż dotychczas około 1% uzyskiwanych przez nas zielonych certyfikatów i około 5% czerwonych certyfikatów podlegało obowiązkowi przedstawienia Prezesowi URE tytułem wykonania obowiązku umorzenia, nadwyżkę uzyskiwanych przez nas zielonych i czerwonych certyfikatów mogliśmy sprzedawać innym uczestnikom rynku. Natomiast, celem wywiązania się z obowiązku umorzenia żółtych świadectw pochodzenia dokonywaliśmy ich zakupu poprzez Towarową Giełdę Energii S.A., który to zakup oscylował corocznie na poziomie około 1.000 MWh (zobacz Rozdział „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Wyniki działalności – Przychody ze sprzedaży – Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii”).

Sprzedaż certyfikatów dokonywana jest zasadniczo na rzecz nabywców, którzy są stroną zawartych z nami ramowych umów sprzedaży praw majątkowych (czerwonych, zielonych oraz żółtych certyfikatów). Każda ze stron umowy może występować w charakterze sprzedającego lub kupującego, w zależności od kierunku sprzedaży praw majątkowych określonego w danym porozumieniu transakcyjnym. Określone prawa majątkowe przenoszone są pomiędzy stronami w transakcjach pozasesyjnych na Towarowej Giełdzie Energii S.A., która jest naszym podstawowym rynkiem zbytu. Poszczególne transakcje na Towarowej Giełdzie Energii S.A. są realizowane w formie porozumień transakcyjnych potwierdzających przyjęte przez strony parametry sprzedaży, tzn. kierunek sprzedaży, ilość praw majątkowych będącą przedmiotem sprzedaży, ich cenę oraz harmonogram sprzedaży. Kwoty należności na podstawie umów ustalone są w oparciu o liczbę praw majątkowych sprzedanych na Towarowej Giełdzie Energii S.A. i ich cenę uzgodnioną przez

strony w porozumieniu transakcyjnym. Niesprzedanie przez sprzedającego lub niedokonanie przez kupującego zakupu praw majątkowych w liczbie wskazanej w porozumieniu transakcyjnym zwykle uprawnia drugą stronę do żądania kar umownych, obliczanych w sposób określony w umowach. Umowy zasadniczo są zawierane na czas nieoznaczony i mogą zostać rozwiązane przez każdą ze stron zwykle z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, lub niezwłocznie, w określonych sytuacjach wskazanych w danej umowie.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wygenerowaliśmy, odpowiednio, 186.990 MWh oraz 407.909 MWh, 491.095 MWh i 467.342 MWh zielonych certyfikatów oraz, odpowiednio, 96.941 MWh oraz 151.449 MWh, 149.855 MWh i 162.181 MWh czerwonych certyfikatów.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011, 2010 oraz 2009 roku z tytułu wygenerowania i sprzedaży praw majątkowych ze świadectw pochodzenia energii (głównie zielonych i, na mniejszą skalę, czerwonych certyfikatów) uzyskaliśmy przychody w wysokości, odpowiednio, 51.461 tys. PLN oraz 121.407 tys. PLN, 142.246 tys. PLN i 126.826 tys. PLN, co stanowiło, odpowiednio, 4,0% oraz 4,5%, 5,8% i 4,7% naszych przychodów ze sprzedaży.

Pozostała działalność

Poza wytwarzaniem i sprzedażą energii elektrycznej i ciepła oraz działalnością wydobywczą prowadzimy również działalność pomocniczą, która uzupełnia naszą działalność podstawową. Naszymi głównymi podmiotami zależnymi, które prowadzą tego typu działalność pomocniczą, są PAK Serwis i EL PAK.

PAK Serwis świadczy usługi naprawcze i budowlane, a także usługi montażowe, remontowe oraz w zakresie modernizacji urządzeń i instalacji dla przedsiębiorstw energetycznych oraz przedsiębiorstw działających w innych sektorach. PAK Serwis świadczy usługi zarówno na rzecz podmiotów należących do naszej Grupy, jak i na rzecz klientów zewnętrznych, w tym na rynkach zagranicznych, przede wszystkim na rynku niemieckim. PAK Serwis działa głównie jako podwykonawca w zakresie kontraktów remontowo-budowlanych realizowanych zarówno w Polsce, jak i w Niemczech.

EL PAK świadczy kompleksowe usługi serwisowe i remontowe urządzeń elektrycznych oraz układów automatyki i systemów produkcyjnych. EL PAK realizuje specjalistyczne zadania, począwszy od projektowania, poprzez montaż i uruchomienie aż po utrzymanie ruchu urządzeń i instalacji, na rzecz podmiotów należących do naszej Grupy, a także na rzecz klientów zewnętrznych.

Pozostała działalność pomocnicza prowadzona przez spółki z naszej Grupy obejmuje między innymi: (i) sprzedaż hurtową paliw i produktów pochodnych (Eko-Surowce); (ii) usługi w zakresie systemów informatycznych (PAK CUI); oraz (iii) testy i analizy chemiczne (PAK CBJ). Ze względu na fakt, że działalność wymienionych spółek nie stanowi istotnej pozycji w przychodach naszej Grupy i nie jest związana z działalnością podstawową prowadzoną przez Grupę, możliwa jest sprzedaż tych spółek inwestorom branżowym lub finansowym spoza Grupy, którzy zagwarantują świadczenie przez sprzedawane spółki potrzebnego Grupie zakresu usług. Zamierzamy także dokonać sprzedaży innych spółek wchodzących w skład naszej Grupy, w szczególności podmiotów zależnych KWBK, których aktywność nie jest związana z naszą podstawową działalnością. Na dzień Prospektu, KWBK planuje sprzedaż wszystkich udziałów w spółkach Verano, ASEKURACJA oraz Aquakon.

Ponadto na mocy umów zawartych przez KWBA i KWBK w okresie poprzedzającym przejęcie kopalń przez ZE PAK, podmioty te zainicjowały wstępne prace nad projektami przewidującymi analizę optymalnych lokalizacji, budowę oraz eksploatację farm wiatrowych (zobacz „– Istotne umowy – Umowa współników zawarta dnia 14 września 2010 roku pomiędzy KWBK, Global Wind Energy Poland sp. z o.o. („GWEP”) i KWE sp. z o.o. („KWE”) w sprawie budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowych o łącznej mocy do 175 MW” oraz „– Istotne umowy – Umowa konsorcjum zawarta dnia 7 stycznia 2010 roku pomiędzy KWBA i Energa S.A. w sprawie budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej „Przykona” o łącznej mocy około 80 MW”).

Istotne umowy

Wprowadzenie

Poniżej przedstawiono opis istotnych umów zawartych przez spółki z naszej Grupy w okresie dwóch lat bezpośrednio poprzedzających dzień Prospektu, a także za okres wcześniejszy w zakresie, w jakim umowy te zawierają istotne prawa lub obowiązki spółek z naszej Grupy istniejące na dzień Prospektu.

Uważamy, że następujące umowy są istotne z punktu widzenia naszej Grupy: (i) umowy zawierane poza zwykłym tokiem działalności, których wartość przekracza 100 mln PLN (lub równowartość tej kwoty), co odpowiada około 3% kapitału własnego Emitenta na dzień 31 grudnia 2011 roku, według Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, oraz (ii) umowy zawierane w toku zwykłej działalności, które są istotne dla działalności Grupy, takie jak umowy przesyłu energii elektrycznej oraz umowy dostawy węgla brunatnego niezależnie od ich wartości. Biorąc pod uwagę skalę

działalności Grupy oraz charakter umów zawieranych w toku zwykłej działalności przez spółki wchodzące w skład naszej Grupy, w niniejszym punkcie pominęliśmy umowy związane z zakupem i sprzedażą energii elektrycznej i ciepła. Podsumowanie głównych postanowień takich umów, w tym okresu ich obowiązywania i warunków ich rozwiązania przez poszczególne strony, zamieściliśmy w punktach „– Sprzedaż – Sprzedaż energii elektrycznej – Informacje ogólne”, „– Sprzedaż – Sprzedaż energii elektrycznej – Umowy sprzedaży energii elektrycznej” oraz „– Sprzedaż ciepła”.

Ponadto dodatkowe informacje dotyczące umów (innych niż opisane w niniejszym Rozdziale), których stroną są spółki wchodzące w skład Grupy, zostały zamieszczone również w innych rozdziałach Prospektu, w szczególności w Rozdziale „Transakcje z podmiotami powiązanymi”.

Umowy przesyłu energii elektrycznej

ZE PAK i Elektrownia Pątnów II zawarły z PSE Operator dwie umowy o świadczenie usług przesyłowych: umowę o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej pomiędzy ZE PAK a PSE Operator z dnia 21 grudnia 2006 roku i umowę o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej pomiędzy Elektrownią Pątnów II a PSE Operator z dnia 27 września 2007 roku.

Umowy określają warunki świadczenia przez PSE Operator na rzecz, odpowiednio, ZE PAK i Elektrowni Pątnów II, krajowych usług przesyłowych oraz usługi transgranicznej wymiany energii elektrycznej. Krajowe usługi przesyłania energii elektrycznej obejmują (i) przesyłanie energii elektrycznej sieciami wysokiego napięcia; (ii) bilansowanie energii elektrycznej pobieranej i dostarczanej do krajowej sieci energetycznej w związku z udziałem ZE PAK i Elektrowni Pątnów II w rynku bilansującym prowadzonym przez PSE Operator; a także (iii) usługi polegające na utrzymywaniu ciągłości dostarczania i odbioru energii elektrycznej, niezawodności jej dostarczania oraz parametrów jakościowych energii elektrycznej. Dodatkowo umowa zawiera postanowienia o usłudze transgranicznej wymiany energii elektrycznej obejmującej, między innymi, rezerwowanie zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

Warunki świadczenia usług przesyłowych, w tym sposoby i terminy płatności, określone są w taryfie oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej. W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania postanowień umów stronie, która poniosła szkodę przysługują bonifikaty, upusty i opłaty zgodnie z taryfą. W wypadkach niewykonania bądź nienależytego wykonania umowy, innych niż wskazane w taryfie, odpowiedzialność ograniczona jest do rzeczywistych szkód poniesionych przez stronę z wyłączeniem utraconych korzyści. Ponadto PSE Operator ma prawo ograniczyć świadczenie lub zaprzestać świadczenia usług w pewnych okolicznościach określonych w umowach, nie ponosząc z tego tytułu odpowiedzialności.

Umowy zostały zawarte na czas nieokreślony. Każda ze stron ma prawo rozwiązać umowę z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na dzień 31 grudnia, roku, w którym wypowiedzenie zostało dokonane. Okres wypowiedzenia może jednak zostać skrócony do jednego miesiąca w okolicznościach określonych w umowie. W przypadku zmiany Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej przez PSE Operator, ZE PAK i Elektrownia Pątnów II mają prawo wypowiedzieć swoje umowy z zachowaniem dziesięciodniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem od dnia poprzedzającego datę wejścia w życie zmian Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej.

Umowy dostawy węgla brunatnego

Poniżej przedstawione zostały opisy umów dostaw węgla brunatnego zawartych przez ZE PAK i Elektrownię Pątnów II. W związku z dokonaniem przez nas niedawno nabyciem KWBA i KWBK, zamierzamy uzgodnić niezbędne zmiany do tych umów w celu zoptymalizowania dostaw węgla brunatnego do naszych elektrowni. W szczególności zamierzamy zapewnić, aby po wyłączeniu bloków energetycznych 1-5 w Elektrowni Adamów planowanym do dnia 31 grudnia 2017 roku, określone w ramach obecnie obowiązującej umowy dostawy węgla brunatnego ilości węgla brunatnego przeznaczone dla tej elektrowni, od końca roku 2017, były dostarczane pozostałym elektrowniom, w szczególności Elektrowni Pątnów I.

Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 13 czerwca 2007 roku pomiędzy ZE PAK a KWBA

Zgodnie z umową, KWBA zobowiązuje się dostarczać do ZE PAK (Elektrownia Adamów) uzgodnione ilości węgla brunatnego. Prognoza długoterminowa zakłada, że roczne wielkości dostaw węgla referencyjnego z KWBA do ZE PAK wynosić będą: (i) w 2012 roku – 4,20 mln ton; (ii) w latach 2013-2020 – 4,30 mln ton; (iii) w roku 2021 – 4,20 mln ton; (iv) w 2022 roku – 3,00 mln ton; i (v) w 2023 – 0,75 mln ton. Co trzy lata od dnia podpisania umowy, a także na wniosek KWBA lub ZE PAK, strony będą dokonywać weryfikacji wskazanych wyżej ilości, mając na uwadze uzasadnione interesy obu stron. W celu zapewnienia bezpieczeństwa i ciągłości dostaw węgla brunatnego, KWBA gwarantuje minimalne dostawy 6.000 ton na dobę w okresie letnim i 9.000 ton na dobę w okresie grzewczym. Ponadto umowa zobowiązuje KWBA do utrzymywania węgla brunatnego w złożu, przygotowanego do wydobycia i dostawy do Elektrowni Adamów, zgodnie z przepisami regulującymi utrzymywanie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych. Cena węgla brunatnego zależy od referencyjnej ceny bazowej węgla brunatnego, uzgadnianej corocznie przez strony do dnia 31 marca, ze skutkiem od 1 stycznia danego roku. Jeśli strony nie uzgodnią tej ceny w terminie, umowa wygasa z dniem 30 września tego samego

roku. Na potrzeby ustalania faktycznej ceny, węgiel brunatny dostarczany do Elektrowni Adamów jest przeliczany według formuł indeksacyjnych uwzględniających jego wartość opałową, zawartość popiołu i siarki. Jeśli roczna wielkość dostaw węgla brunatnego do elektrowni wynosić będzie mniej niż 85% rocznej ilości zamówionej, strona, z przyczyny której to nastąpiło, na żądanie drugiej strony zapłaci karę umowną w wysokości 30% wartości niedostarczonego lub nieodebranego węgla. W razie wystąpienia opłat karnych za emisję SO₂, strony pokryją je w równych częściach. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego. W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011 i 2010 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 314,3 mln PLN oraz 294,4 mln PLN.

Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 31 grudnia 2006 roku pomiędzy ZE PAK a KWBK

Zgodnie z umową KWBK zobowiązuje się dostarczać do ZE PAK (Elektrownia Pątnów I i Elektrownia Konin) uzgodnione ilości węgla brunatnego. Długoterminowa prognoza określa roczne wielkości dostaw węgla referencyjnego w latach 2012 do 2027 (około 17.000 ton na dobę). Co trzy lata od dnia podpisania umowy, a także na wniosek KWBK lub ZE PAK, strony będą dokonywać weryfikacji wskazanych wyżej ilości, mając na uwadze uzasadnione interesy obu stron. Cena węgla brunatnego uzależniona jest od ceny bazowej, indeksowanej w okresach 12-miesięcznych, na 1 stycznia każdego roku, w oparciu o wzór zawarty w umowie, uwzględniający m.in. zmiany cen energii elektrycznej. Zgodnie z zawartym w dniu 24 lipca 2012 roku aneksem do umowy, na 2013 i 2014 rok ustalona została stała cena węgla, a jej indeksacja będzie miała miejsce zgodnie ze wzorem zawartym w umowie, począwszy od 2015 roku. Na potrzeby ustalania faktycznej ceny, węgiel brunatny dostarczany do Elektrowni Pątnów I i Elektrowni Konin jest przeliczany według formuł indeksacyjnych uwzględniających jego parametry jakościowe, w tym wartość opałową, zawartość popiołu i siarki. Zgodnie z zawartym w dniu 25 lipca 2012 roku trójstronnym porozumieniem pomiędzy KWBK, ZE PAK i Elektrownią Pątnów II, jeśli ilość węgla brunatnego odebranego przez ZE PAK i Elektrownię Pątnów II w danym roku kalendarzowym będzie mniejsza od złożonych przez ZE PAK oraz Elektrownię Pątnów II zapotrzebowań rocznych o więcej niż 10%, ZE PAK oraz Elektrownia Pątnów II zapłacą KWBK kary umowne w łącznej wysokości 50% nieodebranych dostaw. ZE PAK oraz Elektrownia Pątnów II zapłacą karę umowną proporcjonalnie do wielkości nieodebranych dostaw. Po wygaśnięciu porozumienia, zgodnie z umową, jeśli ZE PAK nie odbierze uzgodnionej ilości węgla, KWBK może zażądać kar umownych w wysokości 30% wartości niedostarczonego węgla. Jeśli KWBK nie dostarczy zamówionego węgla, ZE PAK może pozyskać zastępczy węgiel z innego źródła, zaś KWBK pokryje różnicę między ceną bazową a ceną nabycia zastępczego węgla przez ZE PAK, powiększoną o odpowiednie koszty jego zakupu. Umowa została zawarta na czas określony, do dnia 31 grudnia 2027 roku. Każda ze stron może ją rozwiązać, gdy nastąpi przypadek naruszenia określony w umowie (np. w przypadku ZE PAK – pogorszenie jakości lub zmniejszenie ilości węgla dostarczanego przez KWBK, zaś w przypadku KWBK – jeśli ZE PAK nie będzie dotrzymywać terminów określonych w harmonogramie i nie odbierze węgla, będzie zalegać z płatnościami i gdy łączna wartość zaległości płatniczych przekroczy wartość średniomiesięcznej dostawy węgla brunatnego), zawiadamiając uprzednio drugą stronę o zaistnieniu naruszenia i wyznaczając jej dodatkowy termin 30 dni na jego naprawienie. Jeśli druga strona nie naprawi naruszenia w tym terminie, strona zawiadamiająca może rozwiązać umowę z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia. Umowa zobowiązuje KWBK do posiadania rezerwy węgla brunatnego gwarantującej ciągłość pracy jednostek wytwórczych ZE PAK przez okres 20 dni. Rezerwa ta nie może być niższa niż 635.000 ton. W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011 i 2010 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 437,9 mln PLN oraz 441,1 mln PLN.

Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 3 lipca 2008 roku pomiędzy Elektrownią Pątnów II a KWBK

Zgodnie z umową KWBK zobowiązuje się dostarczać do Elektrowni Pątnów II uzgodnione ilości węgla brunatnego. Wielkości dostaw oparte są na długoterminowych prognozach dostaw węgla brunatnego (prognoza około 8.200 ton na dobę). Co pięć lat lub na żądanie KWBK lub Elektrowni Pątnów II, strony będą dokonywać weryfikacji ilości dostaw, mając na uwadze uzasadnione interesy obu stron. Umowa zawiera zastrzeżenie dotyczące sprzedaży węgla brunatnego innym odbiorcom. KWBK ma obowiązek uzyskać pisemną zgodę Elektrowni Pątnów II na zawarcie umowy sprzedaży węgla brunatnego z każdym podmiotem oprócz ZE PAK i Elektrowni Pątnów II, opiekującą na ponad 2 mln ton rocznie. Umowa zobowiązuje KWBK do utrzymywania rezerwy węgla brunatnego gwarantującej ciągłość pracy elektrowni przez okres 20 dni. Rezerwa ta nie może być niższa niż 196.000 ton. W przypadku naruszenia tego wymogu, Elektrownia Pątnów II może wezwać KWBK do jego naprawienia, wyznaczając jej w tym celu 30-dniowy termin. W przypadku nienaprawienia naruszenia w tym terminie Elektrownia Pątnów II może rozwiązać umowę bez wypowiedzenia. Cena netto referencyjnego węgla brunatnego jest indeksowana co 12 miesięcy na podstawie wzoru zawartego w umowie, opartego na cenie netto referencyjnego węgla brunatnego i średniorocznej stopie inflacji w Polsce. Zgodnie z zawartym w dniu 25 lipca 2012 roku aneksem do umowy, ustalono stałą cenę węgla od dnia 1 lipca 2012 roku i na cały 2013 rok, a jej pierwsza indeksacja nastąpi w 2014 roku. Zgodnie z zawartym w dniu 25 lipca 2012 roku trójstronnym porozumieniem pomiędzy KWBK, ZE PAK i Elektrownią Pątnów II, jeśli ilość węgla brunatnego odebranego przez ZE PAK i Elektrownię Pątnów II w danym roku kalendarzowym będzie mniejsza od złożonych przez ZE PAK oraz Elektrownię Pątnów II zapotrzebowań rocznych o więcej niż 10%, ZE PAK oraz Elektrownia Pątnów II zapłacą KWBK kary umowne w łącznej wysokości 50% nieodebranych dostaw. ZE PAK oraz Elektrownia Pątnów II zapłacą karę umowną proporcjonalnie do wielkości nieodebranych dostaw. Ponadto umowa przewiduje następujące kary umowne:

(i) za niedostarczenie zamówionej ilości węgla brunatnego – równowartość 50% wartości niedostawionego węgla, chyba że różnica między ilością zamówioną a dostarczoną nie przekracza 10%; (ii) a po wygaśnięciu porozumienia za nieodebranie zamówionej ilości węgla brunatnego zgodnie z harmonogramem – równowartość 50% wartości nieodebranego węgla, chyba że różnica między ilością zamówioną a faktycznie odebraną nie przekracza 20%. Odpowiedzialność Elektrowni Pątnów II z tytułu umowy jest ograniczona do kwoty 4 mln PLN. Jeśli KWBK nie dostarczy zamówionego węgla brunatnego, Elektrownia Pątnów II może zamówić zastępcze dostawy z innego źródła. W takim przypadku KWBK ma obowiązek pokryć koszty dostaw zastępczego węgla z innego źródła na podstawie faktur przedstawionych przez Elektrownię Pątnów II. Po upływie każdego trzyletniego okresu obowiązywania umowy, każda ze stron może zwrócić się do drugiej strony o renegotjowanie umowy w celu dostosowania jej do nowych okoliczności. Jeśli negocjujące strony nie uzgodnią nowych warunków umowy w terminie czterech miesięcy od doręczenia prośby o renegotjację, każda ze stron będzie miała prawo rozwiązać umowę ze skutkiem na koniec danego roku kalendarzowego. Pierwsze trzy lata okresu obowiązywania umowy upłynęły w dniu 31 grudnia 2011 roku. Zgodnie z zawartym aneksem do umowy uzgodniono, iż kolejne renegotjacje umowy przez każdą ze stron będą możliwe dopiero po upływie 2016 roku, w terminie do końca stycznia 2017 roku, a dalsze trzyletnie okresy uprawniające do wszczęcia renegotjacji umowy będą liczone od końca 2016 roku. Umowa została zawarta na czas określony, do dnia 31 grudnia 2020 roku. Elektrownia Pątnów II ma prawo rozwiązać umowę w przypadku naruszenia terminów wskazanych w harmonogramie, zawiadamiając uprzednio KWBK o zaistnieniu naruszenia i wyznaczając dodatkowy termin 30 dni na jego naprawienie. Jeśli KWBK nie naprawi naruszenia w tym terminie, Elektrownia Pątnów II może rozwiązać umowę bez wypowiedzenia. KWBK przysługuje podobne prawo w przypadku niedotrzymania terminów wynikających z harmonogramu przez Elektrownię Pątnów II i nieodebrania węgla, zaległości w płatnościach i przekroczenia przez te zaległości wartości średniomiesięcznych dostaw węgla brunatnego. W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011 i 2010 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 139,9 mln PLN oraz 145,7 mln PLN.

Umowy finansowania

Wprowadzenie

Na dzień Prospektu korzystamy z następujących zewnętrznych źródeł finansowania: (i) kredytów i pożyczek, udzielonych głównie przez instytucje finansowe, (ii) w mniejszym stopniu, leasingu finansowego oraz (iii) w przypadku KWBK, obligacji.

Co do zasady, zawierane przez nas umowy finansowania posiadają postanowienia typowe dla umów tego rodzaju, w tym między innymi: (i) klauzule dotyczące zmiany przedmiotu prowadzonej działalności (zabraniające Emitentowi i niektórym spółkom z naszej Grupy zmiany ogólnego charakteru i zakresu działalności w stosunku do stanu na dzień zawarcia danej umowy); (ii) klauzule równorzędności zobowiązań (*pari passu*) (zawierające zobowiązanie Emitenta i niektórych spółek z naszej Grupy do zapewnienia równego traktowania zobowiązań wynikających z określonych umów kredytu i innych istniejących lub przyszłych niezabezpieczonych zobowiązań wobec wierzycieli, z zastrzeżeniem zobowiązań uprzywilejowanych zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa); (iii) zakazy ustanawiania zabezpieczeń (*negative pledge*) (zabraniające Emitentowi i niektórym spółkom z naszej Grupy zobowiązywania się do ustanowienia i ustanawiania oraz udzielania innym członkom Grupy zgody na ustanowienie jakichkolwiek obciążeń na istniejących lub przyszłych aktywach, z wyłączeniem obciążeń dozwolonych na podstawie danej umowy); oraz (iv) klauzule zmiany kontroli (stwierdzające, że Emitent i niektóre spółki z naszej Grupy mogą zostać zobowiązane do przedterminowej spłaty zadłużenia w przypadku istotnej zmiany struktury właścicielskiej, skutkującej zmianą kontroli nad daną spółką). Umowy kredytowe zawierają także pewne zobowiązania dotyczące parametrów finansowych, takie jak zobowiązanie niektórych spółek z naszej Grupy do utrzymywania na odpowiednim poziomie określonych wskaźników finansowych takich jak: wskaźnik obsługi długu (*DSCR*) czy wskaźnik zadłużenia do kapitałów własnych. Dodatkowo, wypłata dywidendy oraz inne dyspozycje majątkowe dokonywane przez Elektrownię Pątnów II warunkowane są utrzymaniem określonych wskaźników finansowych na odpowiednim poziomie.

Poniżej przedstawiamy opis naszych istotnych umów finansowania, których wartość przekracza 100 mln PLN (lub równowartość tej kwoty), co odpowiada około 3% kapitału własnego Emitenta na dzień 31 grudnia 2011 roku, według Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Szczegółowe informacje na temat naszego zadłużenia finansowego zostały zamieszczone w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki oraz obligacje”.

Umowy finansowania ZE PAK

Kredyt konsorcjalny na Instalację Odsiarczania Spalin

W dniu 30 maja 2006 roku PAK Odsiarczanie (spółka zależna ZE PAK połączona z ZE PAK w 2011 roku) zawarła umowę kredytu konsorcjalnego z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. jako organizatorem i PKO BP S.A. jako agentem zabezpieczenia, zgodnie z którą PAK Odsiarczanie zaciągnął (i) terminowy kredyt inwestycyjny do kwoty 291 mln PLN na potrzeby finansowania i refinansowania nakładów ponoszonych w związku z budową pod klucz dwóch układów odsiarczania spalin dla czterech bloków energetycznych w Elektrowni Pątnów I; oraz (ii) kredyt obrotowy do kwoty 15 mln

PLN przeznaczony na finansowanie podatku od towarów i usług (VAT) należnego od faktur wystawianych w związku z tą inwestycją („**Kredyt Konsorcjalny na Instalację Odsiarczania Spalin**”). W dniu 30 listopada 2011 roku nastąpiło połączenie PAK Odsiarczanie z ZE PAK i w efekcie, w dniu 7 marca 2012 roku, ZE PAK, Bank Polska Kasa Opieki S.A. jako organizator kredytu, agent i kredytodawca oraz PKO BP S.A. jako organizator, agent zabezpieczenia i kredytodawca, zawarli umowę kredytu konsorcjalnego, która zastąpiła umowę z dnia 30 maja 2006 roku. Kredyt udzielony na podstawie umowy z dnia 7 marca 2012 roku jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy WIBOR (określonej, jako roczna stopa procentowa wyliczona na podstawie średniej arytmetycznej stóp procentowych oferowanych dla depozytów złotych) i marży banku. Umowa zawiera postanowienia zastrzegające równorzędność zobowiązań finansowych wynikających z umowy z innymi zobowiązaniami finansowymi ZE PAK. Umowa zawiera także postanowienie, zgodnie z którym, w przypadku istotnej zmiany dokonanej przez ZE PAK bez uprzedniej zgody agenta kredytu, w odniesieniu do statusu prawnego Spółki, jej struktury właścicielskiej, a także w przypadku istotnej zmiany kontroli nad Spółką bądź naruszenia umów określających inne zobowiązania finansowe Spółki (*cross default*), agent kredytu może wypowiedzieć kredyt i zażądać jego natychmiastowej spłaty wraz z naliczonymi odsetkami i innymi kwotami należnymi zgodnie z umową. Umowa zawiera zobowiązanie ZE PAK do utrzymania na odpowiednim poziomie wskaźników: (i) zadłużenia do kapitału własnego; oraz (ii) zobowiązań z tytułu pożyczonych środków do EBITDA. Kredyt ma zostać spłacony do dnia 31 grudnia 2015 roku w ratach kwartalnych. Na dzień niniejszego Prospektu, kredyt zabezpieczony jest (i) oświadczeniem o poddaniu się egzekucji; (ii) hipotekami ustanowionymi przez ZE PAK; (iii) pełnomocnictwem do rachunków bankowych ZE PAK; (iv) umowami cesji na zabezpieczenie (przelewającymi prawa i obowiązki ZE PAK wynikające z wyszczególnionych w nich umów, w tym umów sprzedaży energii elektrycznej i polis ubezpieczeniowych); (v) zastawami rejestrowymi na aktywach ZE PAK; oraz (vi) zastawami rejestrowymi i finansowymi na rachunkach bankowych ZE PAK. Na dzień 30 czerwca 2012 roku łączne środki pozyskane przez ZE PAK na podstawie tej umowy wyniosły 306 mln PLN, a łączne zadłużenie wynikające z tej umowy wyniosło 151,6 mln PLN.

Umowy finansowania Elektrowni Pątnów II

Poniżej przedstawiamy opis umów finansowania zawartych przez Elektrownię Pątnów II i niektóre spółki z naszej Grupy w związku z budową nowego bloku energetycznego o mocy 464 MW w Elektrowni Pątnów II. Opis umów zawartych przez spółki z naszej Grupy z instytucjami finansowymi, które dotyczą eksploatacji i utrzymania Elektrowni Pątnów II przedstawiamy poniżej, w punkcie „– Inne istotne umowy – Umowy dotyczące finansowania Elektrowni Pątnów II”.

Pożyczka NFOŚIGW

W dniu 23 grudnia 2003 roku Elektrownia Pątnów II zawarła umowę pożyczki z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej („**NFOŚIGW**”), zgodnie z którą Elektrownia Pątnów II, jako pożyczkobiorca, zaciągnęła pożyczkę w wysokości 226 mln PLN z przeznaczeniem na finansowanie zadania inwestycyjnego „Rekonstrukcja Elektrowni Pątnów II – Etap I, bloki 7 i 8” („**Pożyczka NFOŚIGW**”). Pożyczka jest oprocentowana według stopy wynoszącej 0,5 stopy redyskontowej NBP rocznie. Umowa pożyczki zawiera postanowienia, zgodnie z którymi w pewnych okolicznościach opisanych w umowie, w tym w przypadku wykorzystania pożyczki lub transzy niezgodnie z ich przeznaczeniem, pożyczkodawca może zażądać natychmiastowej spłaty pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami, oraz może zażądać zapłaty kary umownej w wysokości 25% wypłaconej kwoty. Ponadto pożyczkodawca może żądać natychmiastowej spłaty pożyczki wraz z naliczonymi odsetkami w przypadku naruszenia umów określających inne zobowiązania finansowe Elektrowni Pątnów II lub innych podmiotów, w tym ZE PAK lub PAK Holdco (*cross default*). Pożyczka ma zostać spłacona do dnia 23 czerwca 2015 roku w ratach kwartalnych. Na dzień Prospektu, pożyczka jest zabezpieczona zgodnie z postanowieniami Umowy Wierzycieli z dnia 17 lutego 2011 roku, o której mowa w opisie Kredytu Konsorcjalnego. Na dzień 30 czerwca 2012 roku łączne środki pozyskane przez Elektrownię Pątnów II na podstawie tej umowy wyniosły 226 mln PLN, a łączne zadłużenie wynikające z tej umowy wynosiło 82,6 mln PLN.

Pierwotny Kredyt Konsorcjalny

W dniu 16 sierpnia 2005 roku Elektrownia Pątnów II, ZE PAK i PAK Holdco, jako gwaranci, zawarły umowę kredytu terminowego na kwotę 226,5 mln EUR z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A., BRE Bankiem S.A., EBOiR, Export Development Canada i WestLB AG oddział w Londynie oraz innymi instytucjami finansowymi („**Pierwotny Kredyt Konsorcjalny**”). Zgodnie z powołaną umową Elektrownia Pątnów II, jako kredytobiorca, zaciągnęła kredyt terminowy w wysokości 226,5 mln EUR przeznaczony na ukończenie budowy nowego bloku energetycznego o mocy 464 MW w Elektrowni Pątnów II. Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy EURIBOR i marży banku. Ze środków pochodzących z Kredytu Konsorcjalnego opisanego w punkcie „– Kredyt Konsorcjalny” poniżej, zrefinansowane zostało zadłużenie wynikające z Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego, którego termin wymagalności przypadał na dzień 20 stycznia 2020 roku.

W celu spełnienia warunku wniesienia wkładu własnego, będącego warunkiem zawieszającym uzyskania środków z Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego, ZE PAK udzielił Elektrowni Pątnów II pożyczek wewnątrzgrupowych z przeznaczeniem na ten cel. Szerzej na ten temat, zobacz „Transakcje z podmiotami powiązanymi – Pożyczki”.

Kredyt Konsorcjalny

W dniu 14 stycznia 2011 roku Elektrownia Pątnów II, jako kredytobiorca, ZE PAK i PAK Holdco, jako gwaranci, zawarły umowę kredytu konsorcjalnego denominowanego w EUR z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. jako organizatorem, bankiem prowadzącym rachunek i agentem kredytu, BRE Bankiem S.A. jako organizatorem, bankiem prowadzącym rachunek i agentem zabezpieczenia oraz innymi instytucjami finansowymi („**Kredyt Konsorcjalny**”). Zgodnie z powołaną umową, Elektrownia Pątnów II uzyskała transzę A kredytu w wysokości do 152.238.210 EUR i transzę B kredytu w wysokości do 87.761.790 EUR. Transza B kredytu została częściowo udzielona przez EBOiR, który stał się stroną umowy w wyniku zawarcia, w dniu 17 lutego 2011 roku, umowy przystąpienia do przedmiotowej umowy Kredytu Konsorcjalnego. Kredyt został wykorzystany na refinansowanie (a) pozostałego zadłużenia z tytułu Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego (zobacz powyżej „– Pierwotny Kredyt Konsorcjalny”); oraz (b) pożyczek wewnątrzgrupowych udzielonych Elektrowni Pątnów II przez ZE PAK (zobacz Rozdział „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Pożyczki”). Kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy EURIBOR i marż banków (powiększonych o obowiązkowe koszty zapewnienia zgodności z wymogami dotyczącymi rezerw minimalnych Europejskiego Banku Centralnego). Umowa zawiera postanowienia dotyczące równorzędności zobowiązań finansowych wynikających z kredytu i innych zobowiązań finansowych Elektrowni Pątnów II. Ponadto o ile dokumenty finansowania jednoznacznie na to nie zezwalają lub nie zażąda tego większość banków, Elektrownia Pątnów II nie może skupować, wykupować ani umarzać akcji własnych, jak również dokonywać podwyższenia kapitału zakładowego bez zgody większości banków. Umowa zawiera zakaz obciążania określonych aktywów Elektrowni Pątnów II. W przypadku zmiany kontroli nad Elektrownią Pątnów II, ZE PAK, PAK Infrastruktura lub PAK Holdco bądź naruszenia umów określających inne zobowiązania finansowe Elektrowni Pątnów II lub określonych w umowie podmiotów, w tym ZE PAK (w przypadku zobowiązań finansowych o łącznej wartości przekraczającej 1 mln EUR), PAK Holdco lub KWBK (w przypadku zobowiązań finansowych o łącznej wartości przekraczającej 25 mln EUR) (*cross default*), agent kredytu może wypowiedzieć kredyt i zażądać jego natychmiastowej spłaty, z naliczonymi odsetkami i innymi kwotami należnymi na podstawie umowy kredytu. Umowa zawiera zobowiązanie Elektrowni Pątnów II do utrzymania na odpowiednim poziomie wskaźnika obsługi długu (*DSCR*) oraz wskaźnika zadłużenia do kapitałów własnych. Ponadto wypłata dywidendy przez Elektrownię Pątnów II oraz inne dyspozycje majątkowe wskazane w umowie, w tym spłaty pożyczek udzielonych Elektrowni Pątnów II przez ZE PAK, jest uzależniona od utrzymania na odpowiednim poziomie wskaźników, takich jak między innymi, zadłużenie netto do EBITDA i wskaźnik obsługi długu (*DSCR*) oraz spełnienia innych warunków określonych w umowie, w tym dotyczących wysokości kwoty możliwej do przeznaczenia na wypłatę. Kredyt ma zostać spłacony do dnia 20 lipca 2019 roku w ratach kwartalnych. Na dzień niniejszego Prospektu kredyt zabezpieczony jest następującymi zabezpieczeniami: (i) zastawem rejestrowym i finansowym na rachunkach bankowych Elektrowni Pątnów II; (ii) zastawami rejestrowymi na aktywach Elektrowni Pątnów II, PAK Holdco, PAK Infrastruktura, (iii) hipotekami ustanowionymi przez Elektrownię Pątnów II i PAK Infrastruktura, (iv) pełnomocnictwem do rachunków bankowych Elektrowni Pątnów II, (v) umową reasekuracyjną, (vi) umową cesji na zabezpieczenie (przenoszącą prawa i obowiązki Elektrowni Pątnów II wynikające z polis ubezpieczeniowych, rachunków papierów wartościowych i dokumentów związanych z finansowaniem, eksploatacją i utrzymaniem Elektrowni Pątnów II), (vii) zastawami rejestrowym i finansowym na udziałach Elektrowni Pątnów II, PAK Holdco, PAK Infrastruktura i (viii) oświadczeniem o poddaniu się egzekucji. Zabezpieczenia te zostały ustanowione na mocy Umowy Wierzycieli z dnia 17 lutego 2011 roku, zawartej pomiędzy Elektrownią Pątnów II, jako kredytobiorcą, PAK Holdco, ZE PAK, Bankiem Polska Kasa Opieki S.A., BRE Bankiem S.A., EBOiR i innymi instytucjami finansowymi (umowa ta ustanawia także zabezpieczenia Pożyczki NFOŚiGW (zobacz powyżej „– Pożyczka NFOŚiGW”)).

W związku z refinansowaniem Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego i przeznaczeniem transzy B Kredytu Konsorcjalnego na spłatę pożyczek wewnątrzgrupowych udzielonych przez ZE PAK na rzecz Elektrowni Pątnów II, w dniu 19 kwietnia 2011 roku Elektrownia Pątnów II i ZE PAK zawarły porozumienie, na podstawie którego kwota 87,8 mln EUR z transzy B Kredytu Konsorcjalnego została wykorzystana na spłatę około 70% kwoty głównej pożyczek wewnątrzgrupowych udzielonych przez ZE PAK na rzecz Elektrowni Pątnów II. Ponadto na podstawie wspomnianego porozumienia, w dniu 10 października 2011 roku, ZE PAK otrzymał odsetki od spłaconych pożyczek wewnątrzgrupowych w wysokości 160,9 mln PLN. Szerzej na ten temat, zobacz Rozdział „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Pożyczki”.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku łączne środki pozyskane przez Elektrownię Pątnów II na podstawie Kredytu Konsorcjalnego wyniosły 240 mln EUR, a łączne zadłużenie wynikające z tej umowy wynosiło 211,5 mln EUR.

Opis umów mających na celu wsparcie spełniania przez spółki z naszej Grupy wymogów Kredytu Konsorcjalnego został zamieszczony w punkcie „– Inne istotne umowy – Umowy dotyczące finansowania Elektrowni Pątnów II”.

Umowy finansowania KWBK**Umowa emisyjna z dnia 12 stycznia 2009 roku w sprawie zorganizowania, przeprowadzenia i obsługi emisji obligacji pomiędzy KWBK jako emitentem a PKO BP S.A. jako głównym menedżerem**

Zgodnie z umową, PKO BP S.A. odpowiada za zorganizowanie i przeprowadzenie emisji obligacji KWBK. W szczególności PKO BP S.A. jest zobowiązana: (i) uplasować obligacje KWBK na rynku podstawowym; (ii) zapewnić zakup wszystkich

obligacji po cenie równej ich wartości nominalnej, tj. 10.000,00 PLN każda; (iii) kupić nieprzydzielone obligacje KWBK (subemisja); i (iv) wykonać inne czynności głównego menedżera typowe dla podobnych transakcji. Łączna wartość nominalna wszystkich obligacji nie przekroczy 135 mln PLN. Celem emisji obligacji jest pozyskanie środków na finansowanie i refinansowanie wydatków netto związanych z uruchomieniem odkrywki Tomisławice. Wszystkie obligacje powinny zostać wykupione do dnia 30 grudnia 2016 roku. Odsetki od obligacji naliczane są od ich wartości nominalnej w oznaczonych okresach odsetkowych, według stóp procentowych obliczanych oddzielnie dla każdego okresu odsetkowego (tzn. dla każdego okresu odsetkowego stanowiącego sumę trzymiesięcznej stopy WIBOR i marży). Emisja obligacji jest zabezpieczona na przyszłych wierzytelnościach pieniężnych KWBK wobec ZE PAK i Elektrowni Pątnów II z tytułu długoterminowych umów dostawy węgla brunatnego (zobacz powyżej „– Umowy dostawy węgla brunatnego – Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 31 grudnia 2006 roku pomiędzy ZE PAK a KWBK” oraz „– Długoterminowa umowa dostawy węgla brunatnego z dnia 3 lipca 2008 roku pomiędzy Elektrownią Pątnów II a KWBK”). Umowa emisyjna obejmuje typowe zobowiązania KWBK i określa szereg przypadków naruszenia, które mogą skutkować uzyskaniem przez PKO BP S.A. prawa do rozwiązania umowy, w tym w przypadku naruszenia umów określających inne zobowiązania finansowe KWBK (*cross default*). Umowa emisyjna pozostaje w mocy do dnia 30 grudnia 2016 roku i może zostać rozwiązana: (i) przez KWBK – z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia, po spłaceniu w całości wszystkich świadczeń uzyskanych z obligacji; (ii) przez PKO BP S.A. – z zachowaniem 7-dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku naruszenia umowy i nienaprawienia tego naruszenia przez KWBK zgodnie z postanowieniami umowy emisyjnej. Na dzień 30 czerwca 2012 roku łączne zadłużenie z tytułu emisji obligacji wynosiło 110,1 mln PLN.

Inne istotne umowy

Umowy dotyczące finansowania Elektrowni Pątnów II

Poniżej został przedstawiony opis umów zawartych przez spółki z naszej Grupy z instytucjami finansowymi w związku z eksploatacją i utrzymaniem Elektrowni Pątnów II, a także wykorzystaniem pewnych wspólnych urządzeń przez Elektrownię Pątnów II i ZE PAK. Umowy te mają na celu wsparcie spełniania przez spółki z naszej Grupy wymogów Kredytu Konsorcjalnego (zobacz „– Umowy finansowania – Umowy finansowania Elektrowni Pątnów II – Kredyt Konsorcjalny”).

W dniu 14 stycznia 2011 roku Elektrownia Pątnów II, ZE PAK, PAK Holdco, PAK Infrastruktura, Bank Polska Kasa Opieki S.A. i BRE Bank S.A. zawarły umowę o wsparciu i zobowiązaniach udziałowca, określającą zobowiązania ZE PAK w zakresie wsparcia finansowego, utrzymania i eksploatacji Elektrowni Pątnów II, w tym określającą zobowiązanie do ewentualnego dokapitalizowania Elektrowni Pątnów II odpowiednią kwotą w przypadku powstania w Elektrowni Pątnów II niedoboru kapitału skutkującego wzrostem wskaźnika zadłużenia do kapitału własnego powyżej 55:45. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji, ZE PAK jest zobowiązany uzupełnić brakujący kapitał Elektrowni Pątnów II w drodze (i) objęcia i pełnego opłacenia udziałów Elektrowni Pątnów II, (ii) udzielenia pożyczki wewnątrzgrupowej lub (iii) wniesienia dopłat. Umowa zawiera zakaz ustanawiania zabezpieczeń przez PAK Holdco i PAK Infrastruktura na jakichkolwiek aktywach tych spółek. Ponadto PAK Holdco i PAK Infrastruktura nie mogą zmieniać ogólnego charakteru ani zakresu prowadzonej działalności. Umowa zawiera także zobowiązanie ZE PAK do posiadania pośrednio lub bezpośrednio 100% udziałów Elektrowni Pątnów II oraz 100% udziału w kapitale zakładowym zarówno PAK Holdco, jak i PAK Infrastruktura. Zobowiązania wynikające z umowy pozostają w mocy tak długo, jak długo istnieją jakiegokolwiek niespłacone kwoty lub możliwe do wykorzystania zaangażowanie w ramach Kredytu Konsorcjalnego.

W dniu 17 marca 2011 roku, ZE PAK, Elektrownia Pątnów II, PKO BP S.A., BRE Bank S.A. i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju zawarły umowę wsparcia budowy bloku energetycznego, zgodnie z którą ZE PAK zobowiązał się udzielać na zasadach określonych w umowie niezbędnego wsparcia budowy bloku opalanego biomasą w Elektrowni Konin, w tym zapewniając niezbędne wsparcie techniczne i finansowe wykonawcom. Zgodnie z umową, ZE PAK zobowiązał się również dokonywać płatności na rzecz poszczególnych wykonawców ze środków uzyskanych przez ZE PAK od Elektrowni Pątnów II w formie spłaty udzielonych pożyczek wewnątrzgrupowych refinansowanych ze środków pochodzących z transzy B Kredytu Konsorcjalnego, o którym mowa w punkcie „– Umowy finansowania – Umowy finansowania Elektrowni Pątnów II – Kredyt Konsorcjalny”. Zobowiązania wynikające z umowy pozostają w mocy tak długo, jak długo istnieją jakiegokolwiek niespłacone kwoty lub możliwe do wykorzystania zaangażowanie w ramach Kredytu Konsorcjalnego.

Spółki z naszej Grupy będące stronami (i) umowy o korzystanie z urządzeń wspólnych z dnia 2 sierpnia 2005 roku; (ii) umowy o usługi lokalne z dnia 24 sierpnia 2005 roku; (iii) umowy o doradztwo techniczne z dnia 24 sierpnia 2005 roku; (iv) umowy o urządzeniach wspólnych z dnia 2 sierpnia 2005 roku; oraz (v) umowy eksploatacji i utrzymania bloku elektrycznego o mocy 464 MW z dnia 24 sierpnia 2005 roku (łącznie zwanych „**Umowami Eksploatacyjnymi**”) zawarły także szereg umów z BRE Bankiem S.A., nakładających określone ograniczenia w zakresie możliwości rozwiązania lub zawieszenia wykonywania Umów Eksploatacyjnych, a także w zakresie cesji lub innego rozporządzenia prawami i obowiązkami wynikającymi z tych umów. Zobowiązania wynikające z umów zawartych z BRE Bankiem S.A. pozostaną w mocy tak długo, jak długo istnieją jakiegokolwiek niespłacone kwoty lub możliwe do wykorzystania zaangażowanie w ramach Kredytu Konsorcjalnego, lub do momentu rozwiązania określonej Umowy Eksploatacyjnej stanowiącej ich przedmiot.

Dalsze informacje na temat Umów Eksploatacyjnych zostały zamieszczone w Rozdziale „Transakcje z podmiotami powiązanyymi – Transakcje Emitenta z podmiotami z Grupy”.

Umowa wspólników zawarta dnia 14 września 2010 roku pomiędzy KWBK, Global Wind Energy Poland sp. z o.o. („GWEP”) i KWE sp. z o.o. („KWE”) w sprawie budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowych o łącznej mocy do 175 MW

W dniu 14 września 2010 roku KWBK, GWEP i spółka KWE, w której KWBK i GWEP mają po 50% udziałów, zawarły umowę wspólników, w której określone zostały zasady współpracy pomiędzy stronami w związku z rozwojem, budową i eksploatacją elektrowni wiatrowych. Na warunkach przewidzianych w umowie wspólników, KWE oraz spółki celowe, które mogą zostać powołane przez strony na etapie realizacji i eksploatacji projektu, mogą wybudować i eksploatować elektrownie wiatrowe o łącznej mocy do 175 MW, między innymi na terenach poeksploatacyjnych złóż KWBK: Józwin IIa, Józwin IIb, Lubstów, Drzewce i Kazimierz Biskupi. Zgodnie z harmonogramem, elektrownie wiatrowe mają zostać uruchomione do 2015 roku. Łączny koszt tego przedsięwzięcia szacowany jest na około 950 mln PLN. Projekt ma być finansowany ze środków pochodzących od wspólników KWE oraz kredytów bankowych, zaciąganych na zasadach *project finance*, zabezpieczanych na aktywach elektrowni wiatrowych. Projekt znajduje się obecnie w fazie rozwoju. Planowany udział środków własnych wspólników KWE wynosi zgodnie z aktualnym Strategicznym planem wieloletnim KWE łącznie 59.238.206 EUR, z czego na KWBK przypadałoby 50% powyższej kwoty. Zgodnie z Rocznym Planem Rzeczowo-Finansowym KWE na 2012 rok, KWBK zobowiązana jest przekazać w 2012 roku w formie pożyczek równowartość kwoty 935.999 EUR z przeznaczeniem na pokrycie bieżących kosztów działalności KWE, w tym kosztów działań rozwojowych związanych z przygotowaniem projektu do realizacji.

Wspólnicy KWE zobowiązali się zapewnić finansowanie projektu na zasadach określonych w umowie wspólników. W ramowej umowie pożyczki z dnia 25 maja 2011 roku strony uzgodniły sposób (zasady i tryb) przekazywania środków finansowych do spółki KWE. Umowa wspólników przewiduje, na opisanych w niej warunkach, udostępnienie przez KWBK elektrowniom wiatrowym infrastruktury energetycznej należącej do KWBK oraz części gruntów, na których mają być zlokalizowane elektrownie wiatrowe, jak również zawarcie przez KWBK umowy zakupu energii elektrycznej wytwarzanej przez elektrownie wiatrowe. Niewykonanie przez KWBK zobowiązań wynikających z umowy może skutkować, między innymi, wypowiedzeniem umowy, zwiększeniem udziału drugiej strony w inwestycji, karami umownymi i odszkodowaniem w wysokości przenoszącej wartość kar umownych. Umowa wspólników została zawarta na czas potrzebny do realizacji ostatniego z projektów farm wiatrowych, nie dłuższy jednak niż 7 lat od dnia jej zawarcia.

Umowa konsorcjum zawarta dnia 7 stycznia 2010 roku pomiędzy KWBA i Energa S.A. w sprawie budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej „Przykona” o łącznej mocy około 80 MW

W dniu 7 stycznia 2010 roku KWBA i Energa S.A. zawarły umowę konsorcjum dotyczącą projektu elektrowni wiatrowej „Przykona”. Realizację tego projektu strony uzależniły od wyrażenia przez obie strony zgód na utworzenie spółki specjalnego przeznaczenia (*special purpose vehicle*, SPV), w której każda ze stron objęłaby po 50% udziałów, w celu realizacji projektu. Umowa konsorcjum została zawarta do czasu powołania przez strony spółki SPV, nie dłużej jednak niż do dnia 31 października 2012 roku. Zgodnie z umową, utworzone na jej podstawie konsorcjum miało za cel, między innymi, opracowanie całości dokumentacji niezbędnej do podjęcia przez strony decyzji o powołaniu spółki SPV. Spółka SPV miałaby za zadanie wybudować elektrownię wiatrową o łącznej mocy około 80 MW (około 40 MW w I etapie inwestycji oraz rozbudowa o kolejne około 40 MW w II etapie inwestycji). Elektrownia wiatrowa miałaby zostać uruchomiona pod koniec 2015 roku. Łączny koszt tego przedsięwzięcia szacowany jest na około 230 mln PLN. Projekt byłby realizowany w formule *project finance*. ENERGA Wind sp. z o.o. przejęła prawa i obowiązki Energa S.A. z umowy konsorcjum na podstawie umowy z dnia 8 października 2010 roku.

Nabycie KWBA i KWBK

W dniu 28 maja 2012 roku ZE PAK zawarł ze Skarbem Państwa umowę sprzedaży 10.200.000 akcji KWBA o wartości nominalnej 10 PLN każda, reprezentujących 85% kapitału zakładowego KWBA oraz 20.803.750 akcji KWBK o wartości nominalnej 10 PLN każda, stanowiących 85% kapitału zakładowego KWBK. Łączną cenę zakupu akcji stanowiła kwota 175.499.500 PLN, w tym cena zakupu akcji KWBA wyniosła 67.320.000 PLN, zaś cena zakupu akcji KWBK wyniosła 108.179.500 PLN. Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody Prezesa UOKiK, która została udzielona w dniu 16 lipca 2012 roku. Przeniesienie własności opisanych wyżej akcji KWBA i KWBK nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku, po zapłaceniu przez ZE PAK łącznej ceny zakupu akcji. Na warunkach przewidzianych w umowie ZE PAK złożył również ofertę zakupu pozostałych akcji obu spółek, które nie zostaną nabyte nieodpłatnie przez uprawnionych pracowników na podstawie Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji, po cenie za jedną akcję równą, odpowiednio, cenie jednej akcji KWBA i KWBK w transakcji sprzedaży przez Skarb Państwa 85% akcji KWBA i KWBK na rzecz ZE PAK, indeksowanej o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa GUS.

Na zasadach przewidzianych w umowie, ZE PAK zobowiązał się do dokonania inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe KWBA i KWBK lub ich spółek zależnych oraz w działalność prowadzoną przez te podmioty związaną z poszukiwaniem, rozpoznawaniem, wydobywaniem węgla brunatnego i kopalini towarzyszących, dostarczaniem ich do odbiorców oraz

wytwarzaniem energii w łącznej kwocie równej 250 mln PLN do dnia 31 grudnia 2016 roku. Do tego dnia ZE PAK będzie też zobowiązany zachować własność akcji KWBA oraz KWBK nabytych od Skarbu Państwa. ZE PAK podjął również zobowiązania w sprawach pracowniczych, szerzej opisane w punkcie „– Zatrudnienie – Układy zbiorowe pracy i umowy społeczne” poniżej.

Koncesje

Z uwagi na charakter prowadzonej przez nas działalności, jesteśmy zobowiązani uzyskiwać określone koncesje (zobacz Rozdział „Otoczenie Regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Koncesje” oraz „Otoczenie Regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora górnictwa – Koncesje”). Przed wygaśnięciem danej koncesji składany jest wniosek o przedłużenie czasu obowiązywania koncesji lub o wydanie nowej koncesji. Pomimo że przedłużenie czasu obowiązywania koncesji lub wydanie nowej koncesji nie następuje automatycznie, jesteśmy przekonani, że będziemy w stanie terminowo przedłużyć wygasające koncesje lub zastąpić je nowymi.

Koncesjonowana działalność Grupy podlega stałemu nadzorowi ze strony Ministra Środowiska i Prezesa URE, będących właściwymi organami koncesyjnymi. W szczególności, w przypadkach przewidzianych w przepisach prawa, Minister Środowiska lub Prezes URE, w zależności od okoliczności, może cofnąć koncesję w drodze decyzji administracyjnej. Na dzień Prospektu posiadamy wszystkie koncesje wymagane przepisami prawa.

ZE PAK i Elektrownia Pątnów II posiadają koncesje na wytwarzanie i obrót energią elektryczną. Ponadto ZE PAK posiada koncesję na wytwarzanie ciepła. Koncesje te wygasają w 2025 roku. Koncesje na wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła będące w posiadaniu spółek wchodzących w skład naszej Grupy zawierają standardowe postanowienia i warunki określone przepisami prawa (zobacz Rozdział „Otoczenie Regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Koncesje”).

KWBA posiada trzy koncesje na wydobycie węgla brunatnego i surowców towarzyszących, które wygasają w: (i) 2018 roku (złoże Władysławów); (ii) 2020 roku (złoże Adamów); (iii) 2026 roku (złoże Koźmin) oraz jedną koncesję na poszukiwanie złóż węgla brunatnego, która wygaśnie w 2013 roku (złoże Grochowy-Siąszyce). Koncesje zawierają standardowe postanowienia i warunki określone w odpowiednich przepisach prawa, przy czym koncesje dla złóż Władysławów i Koźmin zawierają postanowienie dotyczące minimalnego stopnia eksploatacji danego złoża (0,9 w obydwu przypadkach). Ponadto koncesja dla złoża Koźmin zawiera pewne ograniczenia ze względu na bliskość autostrady A2, takie jak obowiązek informowania organu nadzoru o czynnościach mających miejsce w pobliżu autostrady.

KWBK posiada sześć koncesji na wydobycie węgla brunatnego i surowców towarzyszących, które wygasają w: (i) 2012 roku (złoże Lubstów); (ii) 2016 roku (złoże Lubstów-Północ); (iii) 2020 roku (złoże Drzewce, złoże Pątnów III/odkrywka Kazimierz oraz odkrywka Pątnów IV/Józwin); (iv) 2030 roku (złoże Tomisławice) oraz dwie koncesje na poszukiwanie i rozpoznanie złóż węgla brunatnego (złoże Dęby Szlacheckie i złoże Żeromin), które wygasają w 2013 roku. Ponadto KWBK posiada koncesję na obrót paliwami płynnymi, wygasającą w 2030 roku. Koncesje na wydobycie węgla brunatnego i innych prac górniczych zawierają standardowe postanowienia i warunki, określone w odpowiednich przepisach prawa, przy czym koncesje dla złóż Lubstów-Północ i Tomisławice zawierają dodatkowo postanowienia dotyczące współczynników wykorzystania zasobów przemysłowych (0,9 dla złoża Lubstów-Północ i 0,93 dla złoża Tomisławice). Koncesja na obrót paliwami płynnymi zawiera standardowe postanowienia i warunki przewidziane w odpowiednich przepisach prawa. Ponadto PAK Górnictwo posiada koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża węgla brunatnego w rejonie „Poniec-Krobia” i „Oczkowiec”, ważną do maja 2016 roku.

W przypadku złoża Adamów planujemy wydobyć także około 6 mln ton węgla, który został udokumentowany w tym złożu, a który nie został objęty dotychczasową koncesją udzieloną na rzecz KWBA. KWBA rozpoczęła procedurę uzyskania stosownej koncesji na wydobycie węgla brunatnego i surowców towarzyszących w tym złożu. Podobnie w przypadku złoża Tomisławice, koncesja posiadana przez KWBK obejmuje zezwolenie na eksploatację zasadniczej części tego złoża położonej w województwie wielkopolskim o zasobach około 40 mln ton, zaś w przyszłości KWBK planuje wystąpić o koncesję na eksploatację także drugiej części tego złoża położonej w województwie kujawsko-pomorskim o szacowanych zasobach do eksploatacji około 10 mln ton.

Ochrona środowiska

Wprowadzenie

Działalność prowadzona przez Grupę istotnie oddziałuje na środowisko naturalne, w szczególności poprzez emisję zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, które to oddziaływanie regulowane jest przez przepisy o ochronie środowiska. W związku z prowadzoną przez nas działalnością posiadamy szereg pozwoleń, w tym pozwolenia zintegrowane, regulujące operacyjne i środowiskowe aspekty naszych głównych i pomocniczych instalacji. Ponadto posiadamy pozwolenia na eksploatację instalacji nieobjętych zezwoleniami zintegrowanymi, w tym pozwolenia wodnoprawne i pozwolenia na wytwarzanie odpadów (zobacz Rozdział „Otoczenie Regulacyjne – Ochrona środowiska”).

Emisje zanieczyszczeń**Emisja CO₂**

Elektrownie Grupy obowiązane są przestrzegać przepisów prawa regulujących poziom emisji gazowych, zwłaszcza CO₂, SO₂, NO_x, pyłów i innych substancji. W szczególności elektrownie Grupy uczestniczą w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂ (EU Emission Trading System, EU ETS), działając na podstawie ważnych decyzji administracyjnych.

Zgodnie z przepisami wspólnotowymi, przepisy prawa polskiego przyznają nieodpłatne, zbywalne uprawnienia do emisji CO₂ (EUA) poszczególnym wytwórcom energii elektrycznej.

W trakcie Fazy I EU ETS, tzn. w latach 2005-2007, otrzymaliśmy łącznie 42.114.300 uprawnień do emisji CO₂, natomiast nasza łączna emisja CO₂ wyniosła 41.079.986 ton. Część wygenerowanej przez nas nadwyżki, w ilości 100.000 ton CO₂, została przez nas sprzedana. Bilans zamknięcia Fazy I EU ETS, po uwzględnieniu wspomnianej sprzedaży, wyniósł 934.314 ton CO₂, która to nadwyżka została umorzona przez krajowego administratora rejestru po zakończeniu Fazy I EU ETS.

Na Fazę II EU ETS, tj. na lata 2008-2012, otrzymaliśmy łącznie 72.227.630 uprawnień do emisji CO₂ (14.445.526 uprawnień do emisji CO₂ rocznie). W 2008 roku, będącym pierwszym rokiem Fazy II EU ETS, zgłosiliśmy nadwyżkę uprawnień wynoszącą 1.238.504 tony CO₂. W kolejnych latach nadwyżka ta wyniosła: w 2009 roku – 1.275.768 ton CO₂, w 2010 roku – 2.039.805 ton CO₂, a w 2011 roku – 1.759.031 ton CO₂. W trakcie Fazy II EU ETS, do dnia 31 grudnia 2011 roku, sprzedaliśmy uprawnienia do emisji 3.277.000 ton CO₂ w porównaniu z 4.002 tonami CO₂, które nabyliśmy. W efekcie za lata 2008-2011 dysponowaliśmy nadwyżką 3.040.110 ton CO₂. W 2012 roku, w którym zakończy się Faza II EU ETS, przewidujemy nadwyżkę w wysokości około 1.676.000 ton CO₂. Ponieważ łączna nadwyżka uprawnień w Fazy II ETS, tzn. za lata 2008-2012, wyniesie około 4.716.000 ton, planujemy przeniesienie wskazanej nadwyżki uprawnień z Fazy II do Fazy III EU ETS.

W poniższej tabeli przedstawione zostały dane o emisji CO₂ z naszych instalacji w 2011 roku wraz z planowaną emisją w 2012 roku (z podaniem liczby uprawnień przyznanych nieodpłatnie).

Tabela 4: Dane dotyczące emisji CO₂ z instalacji Grupy w 2011 roku wraz z planowaną emisją w 2012 roku oraz uprawnienia w skali rocznej przyznane w ramach Fazy II EU ETS

Operator	Kod instalacji w KPRU II	2011 rok (w tonach)	2012 rok (w tonach)	Roczny limit uprawnień do emisji CO ₂ określony w KPRU II (w tonach)
Elektrownia Pątnów I.....	PL-0021-05	5.682.058	5.903.900	6.100.579
Elektrownia Adamów.....	PL-0023-05	4.087.031	4.251.600	3.526.553
Elektrownia Pątnów II.....	PL-0957-08	2.281.760	2.503.374	2.760.000
Elektrownia Konin.....	PL-0022-05	635.646	513.920	2.058.394
Grupa (razem)	-	12.686.495	13.172.794	14.445.526

Źródło: Emitent

W 2008 roku Elektrownia Pątnów I przekroczyła roczny limit uprawnień do emisji CO₂ określony w KPRU II, a Elektrownia Adamów przekraczała limit uprawnień w latach 2008-2011. Niemniej jednak łączne emisje z wszystkich należących do ZE PAK instalacji (z wyłączeniem instalacji Elektrowni Pątnów II, która jako odrębny podmiot prawny rozlicza się niezależnie od ZE PAK) nie przekroczyły łącznych przyznanych nam uprawnień. Przyczyniła się do tego niższa niż planowana ilość wytworzonej energii wynikająca z wyłączenia bloków 8 i 9 w Elektrowni Konin w okresie 2008-2011, dzięki czemu liczba uprawnień, jakimi dysponowaliśmy, była wystarczająca dla pokrycia całkowitej emisji. W przypadku rozliczania każdej z elektrowni ZE PAK samodzielnie, w 2008 roku Elektrownia Pątnów I oraz Elektrownia Adamów wykazałyby roczny niedobór uprawnień do emisji przekraczający, odpowiednio, 970.000 ton i 500.000 ton. W związku z wyłączeniem bloków 8 i 9 w Elektrowni Konin, instalacja ta miała corocznie nadwyżki uprawnień do emisji CO₂, co umożliwiło ZE PAK zrównoważenie potencjalnych niedoborów pozostałych instalacji rozliczonych przez Spółkę.

W ramach Fazy III EU ETS, rozdział bezpłatnych uprawnień do emisji zakończy się nie później niż w 2020 roku, a ich liczba w okresie przejściowym (2013-2020) będzie się stopniowo obniżać. W dniu 13 lipca 2012 roku Komisja Europejska warunkowo zaakceptowała polski wniosek o przydział darmowych uprawnień do emisji CO₂ dla elektrowni na lata 2013-2020. Polskie elektrownie i elektrociepłownie na bazie przyznanych uprawnień będą mogły wyemitować w 2013 roku ponad 77 mln ton CO₂. Jak wskazano powyżej, w kolejnych latach liczba nieodpłatnych uprawnień będzie stopniowo maleć, a ich niedobór będzie musiał być pokryty zakupami uprawnień do emisji CO₂ na rynku (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji – Polskie regulacje dotyczące emisji CO₂ i innych substancji”).

W poniższej tabeli przedstawiono wyjściowe ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla naszych instalacji w Fazie III EU ETS zgodnie z krajowym planem rozdziału warunkowo zaakceptowanym przez Komisję Europejską.

Tabela 5: Wyjściowe ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla naszych urządzeń zgodnie z KPRU zgłoszonym do zatwierdzenia przez Komisję Europejską (z uwzględnieniem okresu derogacji w odniesieniu do urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej)

Operator	Kod instalacji wg KPRU III	2013 (w tonach)	2014 (w tonach)	2015 (w tonach)	2016 (w tonach)	2017 (w tonach)	2018 (w tonach)	2019 (w tonach)	2020* (w tonach)
Elektrownia Pątnów I	PL-0021-05	3.542.869	3.267.192	2.788.218	2.090.822	1.570.874	1.249.279	929.294	2.445
Elektrownia Adamów	PL-0023-05	2.127.710	1.960.557	1.674.295	1.260.038	950.596	758.856	569.011	22.270
Elektrownia Pątnów II	PL-0957-08	1.167.963	1.077.106	919.106	688.967	517.434	411.412	305.922	0
Elektrownia Konin ..	PL-0022-05	1.271.530	1.165.202	993.522	751.566	568.884	453.453	341.530	30.999
Grupa (razem)	–	8.110.072	7.470.057	6.375.141	4.791.393	3.607.788	2.873.000	2.145.757	55.714

* W 2020 roku nastąpi całkowita likwidacja przydziałów bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ przyznawanych w ramach derogacji dla wytwórców energii elektrycznej. W konsekwencji, w roku 2020 Grupie przysługiwać będą wyłącznie istotnie niższe limity nieodpłatnych uprawnień przyznane w związku z wytwarzaniem ciepła.

Źródło: Emitent

Nieodpłatne uprawnienia do emisji CO₂ dla naszych instalacji w Fazie III EU ETS przyznane zgodnie z krajowym planem rozdziału nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ pokrywają jedynie część naszego zapotrzebowania w 2013 roku i w latach następnych. W związku z powyższym niedobór uprawnień Grupa będzie musiała pokryć zakupami uprawnień na rynku. Informacje dotyczące wstępnych danych szacunkowych na temat planowanych emisji CO₂ w przeliczeniu na MWh wytworzonej energii elektrycznej ze wszystkich naszych instalacji w latach 2012-2019 zostały zamieszczone w punkcie „– Program inwestycyjny” powyżej, w Tabeli nr 1.

Emisja NO_x i innych zanieczyszczeń

Oprócz regulacji dotyczących emisji CO₂, elektrownie obowiązane są do przestrzegania przepisów prawa dotyczących emisji innych gazów, w tym NO_x, SO₂, a także pyłów i innych substancji. Na dzień Prospektu Grupa dysponuje wszystkimi istotnymi zezwoleniami dotyczącymi emisji zanieczyszczeń innych niż CO₂ i stosuje się do głównych wymogów określonych w Dyrektywie LCP.

Limity emisji do powietrza dla zakładów Grupy zostały określone w zezwoleniach zintegrowanych posiadanych przez podmioty z Grupy. W szczególności dopuszczalne emisje odzwierciedlają normy emisji określone w Dyrektywie LCP i w przepisach krajowych dotyczących norm emisji z instalacji. Ponadto część zakładów Grupy korzysta z derogacji norm emisji dla NO_x obowiązującej w okresie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku. Przepisy dotyczące limitów emisji dla poszczególnych substancji opisane są szczegółowo w Rozdziale „Otoczenie Regulacyjne – Ochrona środowiska – Polskie regulacje dotyczące emisji CO₂ i innych substancji”.

Nasza rzeczywista roczna emisja jest niższa od dozwolonego poziomu, przy czym w 2011 roku i we wcześniejszych latach nie doszło do przekroczeń dozwolonych rocznych poziomów emisji, które skutkowałyby nałożeniem kar pieniężnych. W przypadku instalacji w Elektrowni Adamów, w okresie od 2010 roku do 2012 roku dochodziło do przekroczenia średnich miesięcznych i 48-godzinnych stężeń SO₂ i pyłów. Niezastosowanie się do dozwolonych standardów w przypadku SO₂ wynika z istotnego wzrostu (o około 40%) zawartości siarki w węglu brunatnym z obecnie eksploatowanych odkrywek KWBA i braku instalacji odsiarczania spalin. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu pyłów w spalinach wynika z problemów z eksploatacją bloków starej generacji, skonstruowanych w latach sześćdziesiątych XX wieku. W 2010 roku Grupa rozpoczęła prace modernizacyjne mające na celu przystosowanie wszystkich bloków Elektrowni Adamów do dozwolonych poziomów emisji pyłów, koncentrując się w tym zakresie na optymalizacji działania elektrofiltrów. Do czasu ukończenia prowadzonych prac modernizacyjnych nie będzie można wykluczyć występowania ryzyka przekroczenia standardów emisji w Elektrowni Adamów, a w konsekwencji nałożenia w przyszłości określonych kar finansowych (zobacz Rozdział „Czynniki ryzyka – Konieczność spełniania zaostrzonych standardów dotyczących zanieczyszczeń takich jak SO₂, NO_x i pyły może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność”).

Dzięki uruchomieniu instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I, znacząco zmniejszyliśmy w naszej Grupie poziom emisji SO₂ z 100,9 tys. ton w 2008 roku do 22,2 tys. ton w 2009 roku. W roku 2010 i 2011 poziom emisji SO₂ wyniósł, odpowiednio, 21,8 tys. ton i 28,1 tys. ton, a w okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku osiągnął 10,5 tys. ton. Ponadto znacząco zmniejszyliśmy poziom emisji NO_x z 25,0 tys. ton w 2008 roku do 17,6 tys. ton w 2009 roku. W roku 2010 i 2011 poziom emisji NO_x wyniósł, odpowiednio, 16,9 tys. ton i 17,9 tys. ton, a w okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku osiągnął 8,3 tys. ton.

Na podstawie wstępnej oceny aktualnych emisji we wszystkich zakładach Grupy, oczekujemy, że przyszłe emisje z naszych zakładów będą w stanie spełnić zaostrzone wymagania wynikające z Dyrektywy IED, z wyjątkiem emisji NO_x. W tym względzie planowane jest uruchomienie instalacji redukujących poziom NO_x we wszystkich kotłach zakładów Grupy, które będą eksploatowane po 2016 roku, z wyjątkiem tych kotłów, które będą korzystały z derogacji. Na dzień Prospektu prowadzimy pilotażowy projekt polegający na instalowaniu instalacji redukujących emisję NO_x na jednym z kotłów w Elektrowni Pątnów I, który przewidujemy zakończyć w 2012 roku. W przypadku powodzenia testów instalacji pilotażowej, tego samego rodzaju urządzenia ograniczające emisję NO_x będą instalowane we wszystkich pozostałych kotłach Elektrowni Pątnów I pracujących po 2016 roku.

Pozwolenia

Grupa wykorzystuje urządzenia podlegające regulacjom Dyrektywy IPPC (*Integrated Pollution Prevention and Control*, IPPC) oraz urządzenia nieobjęte przepisami Dyrektywy IPPC.

Wszystkie urządzenia wytwórcze Grupy działają zgodnie ze standardami IPPC na podstawie ważnych pozwoleń zintegrowanych, określających (i) rodzaj i parametry instalacji; (ii) warunki wprowadzania substancji i energii do środowiska; (iii) dopuszczalne rodzaje i ilości emisji gazów i pyłów; (iv) kwestie związane z gospodarowaniem wodą, w tym zużycie wody; (v) zbieranie i odprowadzanie ścieków; (vi) gospodarkę odpadami; (vii) dopuszczalny poziom hałasu emitowanego do otoczenia; (viii) sposoby osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska; (ix) sposoby zapobiegania awariom i ograniczania ich skutków, oraz obowiązki zgłaszania zaistniałych awarii; jak również określających obowiązki związane z monitorowaniem i ochroną wód i powietrza.

Dla urządzeń nieobjętych normami Dyrektywy IPPC, które nie wymagają wydania pozwolenia zintegrowanego, Grupa dysponuje odpowiednimi pozwoleńiami sektorowymi, w tym pozwoleńiami wodnoprawnymi na pobór wody i odprowadzanie ścieków, pozwoleńiami na wytwarzanie odpadów oraz na prowadzenie wysypisk odpadów. Spółki wytwarzające energię elektryczną posiadają ważne decyzje administracyjne zezwalające na emisję gazów cieplarnianych z instalacji objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji, wydane na podstawie Ustawy o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji, a ponadto posiadają rachunki w rejestrze uprawnień do emisji CO₂, co umożliwia im obrót uprawnieniami do emisji CO₂.

Uważamy, że działalność Grupy jest zgodna z warunkami posiadanych przez spółki z Grupy pozwoleń, a w bieżącej działalności wytwórczej prowadzonej przez Grupę nie stwierdzono występowania problemów o istotnym znaczeniu dla tej działalności. Ponadto uważamy, że działalność Grupy prowadzona w sektorze wytwarzania energii elektrycznej jest we wszystkich istotnych aspektach zgodna z obowiązującym Prawem Ochrony Środowiska.

Wszystkie elektrownie Grupy działają na podstawie pozwoleń, które wygasają pomiędzy rokiem 2012 a rokiem 2031, przy czym pozwolenia zintegrowane wygasają w latach 2015-2017. Przed terminem wygaśnięcia poszczególnych pozwoleń, spółki z Grupy wystąpią o ich przedłużenie lub odnowienie. Jesteśmy w trakcie procedury przedłużania terminów obowiązywania pozwoleń, które wygasają w 2012 roku. Pomimo tego, że przedłużenie czasu obowiązywania pozwolenia lub odnowienie pozwolenia nie następuje automatycznie, jesteśmy przekonani, że będziemy w stanie terminowo przedłużyć wygasające pozwolenia lub zastąpić je nowymi.

Ze względu na charakter działalności wydobywczej Grupy, KWBA i KWBK są obowiązane uzyskać odpowiednie pozwolenia i zgodnie z nimi prowadzić działalność. W szczególności, KWBA i KWBK posiadają pozwolenia sektorowe w ochronie środowiska. Do pozwoleń tych należą pozwolenia na korzystanie z wód i odprowadzanie ścieków, gospodarkę odpadami i emisję gazów i pyłów do powietrza. KWBA i KWBK działają na podstawie pozwoleń, które w przypadku KWBA wygasają między 2015 rokiem a 2021 rokiem, a w przypadku KWBK między 2012 rokiem a 2022 rokiem. W obu przypadkach KWBA jak i KWBK przewidują wystąpienie o przedłużenie odpowiednich pozwoleń lub uzyskanie nowych.

Uważamy, że działalność KWBA i KWBK jest pod wszelkimi istotnymi aspektami zgodna z obowiązującym Prawem Geologicznym i Górnictwem oraz Prawem Ochrony Środowiska.

Najlepsze praktyki międzynarodowe

Na dzień Prospektu KWBA i KWBK mogą nie stosować niektórych najlepszych praktyk międzynarodowych, których zakres i przedmiot może wykraczać poza wymogi obowiązujących przepisów prawa polskiego, a które mogą być powszechnie uznawane przez inne podmioty na rynkach międzynarodowych. W okresie bezpośrednio poprzedzającym sporządzenie Prospektu KWBA i KWBK zaangażowały doradcę technicznego, firmę Wardell Armstrong International Limited, która opracowała Raport Eksperta dotyczący między innymi złóż i aktywów wydobywczych KWBA i KWBK (*mineral expert report*), stanowiący Załącznik nr 1 do Prospektu. W ramach przygotowania Raportu Eksperta przeprowadzone zostało także techniczne badanie (*due diligence*) KWBA i KWBK w celu oceny podejmowanych przez te podmioty działań w zakresie relacji społecznych oraz ochrony środowiska w każdym z obszarów eksploatacji złóż, zarówno z perspektywy wymogów lokalnych regulacji prawnych, jak i najlepszych praktyk branżowych, w tym w szczególności *IFC Performance Standards*.

W odniesieniu do aspektów społecznych i środowiskowych działalności KWBA i KWBK, Wardell Armstrong International Limited zalecił w szczególności opracowanie przez KWBA i KWBK formalnych systemów zarządzania. Zgodnie z tymi

zaleceniami, w uzupełnieniu obowiązujących przepisów i procedur, wdrażane systemy zarządzania określałyby zasady postępowania KWBA i KWBK w zakresie ochrony środowiska, niezbędne kompetencje organizacyjne, procedury identyfikacji ryzyk oraz oceny ich wpływu na działalność operacyjną KWBA i KWBK. Dodatkowo, zgodnie z zaleceniami, systemy zarządzania powinny także objąć sporządzenie planu reagowania kryzysowego (*emergency response plan*), planu współpracy ze społecznościami lokalnymi (*social development plan*), obejmujący plan wywłaszczeń i wykupu gruntów (*resettlement action plan, RAP*), oraz procedurę postępowania oraz wykaz pracowników odpowiedzialnych za poszczególne działania określone w tym systemie. Wardell Armstrong International Limited przedstawił również KWBA i KWBK propozycję planu działania na poziomie kierownictwa tych podmiotów, który ma ułatwić prowadzenie ich działalności zgodnie z najlepszymi międzynarodowymi branżowymi praktykami. Planujemy zatrudnić zewnętrznego konsultanta, który zapewni KWBA i KWBK wsparcie w certyfikacji istniejącego systemu zarządzania środowiskiem zgodnie ze standardem ISO 14001 oraz jego odpowiednią zmianę, jeśli będzie to wymagane dla uzyskania takiego certyfikatu. W terminie piętnastu do osiemnastu miesięcy od dnia Prospektu zamierzamy przekazać do publicznej wiadomości informację na temat postępów w procesie uzyskiwania certyfikatu ISO 14001 dla systemów zarządzania środowiskiem w KWBK i KWBA. Ponadto w okresie następnym piętnastu miesięcy od daty Prospektu zamierzamy dokonać dalszej szczegółowej analizy rekomendacji i zaleceń uzyskanych w ramach ogólnego badania KWBA i KWBK po niedawnym nabyciu ich akcji. W oparciu o dokonaną ocenę planujemy podjąć działania mające na celu zastosowanie odpowiednich najlepszych praktyk w przyszłości.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i koszty prac rekultywacyjnych w kopalniach

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku i ostatnich trzech lat zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku łączne opłaty za korzystanie ze środowiska naturalnego uiszczone przez elektrownie wchodzące w skład Grupy wyniosły: 27.064 tys. PLN za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, 52.452 tys. PLN w 2011 roku, 42.194 tys. PLN w 2010 roku i 41.498 tys. PLN w 2009 roku, z czego znaczna część opłat przypadła na opłaty związane z emisjami do atmosfery.

W latach wcześniejszych działalność urzędzeń należących do spółek z Grupy powodowała nadmierną emisję hałasu wykraczającą poza obowiązujące normy. W szczególności do przekroczenia dozwolonego poziomu hałasu dochodziło w Elektrowni Konin, co wiązało się między innymi ze stosowaną technologią polegającą na okresowym zrzucaniu pary wodnej. Nadmierna emisja hałasu skutkowałą karami administracyjnymi, których wysokość nie była istotna w skali działalności Grupy. Obecnie emisja hałasu nie stanowi problemu z punktu widzenia prowadzonej działalności Grupy.

W okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku i poprzednich trzech lat zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku opłaty za korzystanie ze środowiska naturalnego ponoszone przez KWBA i KWBK wyniosły: (i) dla KWBA: 72 tys. PLN za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, 146 tys. PLN w 2011 roku, 154 tys. PLN w 2010 roku i 130 tys. PLN w 2009 roku, przy czym największa część tych opłat (około 95%) dotyczyła opłat związanych z emisjami do atmosfery; (ii) dla KWBK: 185 tys. PLN za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, 336 tys. PLN w 2011 roku, 390 tys. PLN w 2010 roku i 445 tys. PLN w 2009 roku, przy czym największa część tych opłat (około 92%) dotyczyła opłat związanych z emisjami do atmosfery.

Oprócz opłat za korzystanie ze środowiska, kopalnie ponosiły istotne wydatki związane z pracami rekultywacyjnymi, które wyniosły odpowiednio: (i) dla KWBA: 1.266 tys. PLN za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, 3.864 tys. PLN w 2011 roku, 3.196 tys. PLN w 2010 roku i 1.986 tys. PLN w 2009 roku; (ii) dla KWBK: 1.159 tys. PLN za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, 4.301 tys. PLN w 2011 roku, 2.214 tys. PLN w 2010 roku i 8.105 tys. PLN w 2009 roku. Rekultywacja gruntów po działalności górniczej stanowi koszt operacyjny kopalń, które tworzą fundusz rekultywacji końcowej, który będzie wykorzystany przez podmiot odpowiedzialny za rekultywację po zakończeniu przez kopalnię działalności wydobywczej. Charakterystyka eksploatowanych przez nas obecnie odkrywek, w tym stosunkowo płytkie pokłady węgla sprawiają, że rekultywacja następuje już w czasie eksploatacji złoża po przesunięciu się frontu wydobywczego. Prowadzenie prac rekultywacyjnych w KWBA i KWBK stanowi część bieżącej działalności naszych kopalń, co przekłada się na wysokość rezerw tworzonych przez te podmioty na rekultywację oraz kosztów ponoszonych na uwolnienie nowych odkrywek.

Prace badawczo-rozwojowe

Na dzień Prospektu Grupa nie prowadzi prac badawczo-rozwojowych, które miałyby istotne znaczenie dla Grupy. Ponadto w okresie sześciu miesięcy zakończonym w dniu 30 czerwca 2012 roku oraz w okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym Grupa nie dokonała istotnych nakładów finansowych na prace badawczo-rozwojowe.

Własność intelektualna

Istotne znaki towarowe

W ramach prowadzonej działalności spółki Grupy korzystają z trzech znaków towarowych. Na dzień Prospektu Urząd Patentowy RP („UP RP”) udzielił praw ochronnych na dwa znaki towarowe spółce ZE PAK oraz na jeden znak towarowy spółce PAK Serwis. KWBA, jak i KWBK, nie złożyły wniosku o objęcie ochroną znaków towarowych wykorzystywanych

przez nie w ich działalności. Na dzień Prospektu w UP RP nie toczy się żadne postępowanie o udzielenie praw ochronnych na oznaczenia stosowane przez spółki Grupy. Ponadto na dzień Prospektu żadne z naszych oznaczeń nie jest chronione poza granicami Polski.

Najważniejszym znakiem towarowym Grupy jest znak słowno-graficzny „PAK ” (prawo ochronne nr 170668 trwające od 18 listopada 2002 roku, klasy – 7, 9, 11, 37, 39, 40, 42 oraz 43).

Ponadto Grupa korzysta ze znaku słowno-graficznego „PAK Energia dla Ciebie ” (prawo ochronne nr 170669 trwające od 18 listopada 2002 roku, klasy – 7, 9, 11, 37, 39, 40, 42 oraz 43).

Niezależnie od praw ochronnych udzielonych ZE PAK na powyższe znaki towarowe, ZE PAK posiada również autorskie prawa majątkowe do powyższych znaków, które nabyła na podstawie umowy przeniesienia praw autorskich z dnia 20 czerwca 2002 roku.

Ponadto spółka PAK Serwis uzyskała prawo ochronne na znak słowno-graficzny „PAK Serwis Przedsiębiorstwo Remontowe ” (prawo ochronne nr 211472 trwające od 6 lutego 2007 roku, klasy – 6, 19, 37 oraz 42), a dodatkowo posiada autorskie prawa majątkowe do znaku, które nabyła na podstawie umowy przeniesienia praw autorskich z dnia 30 stycznia 2007 roku.

Istotne wynalazki i wzory użytkowe

Na dzień Prospektu spółki z Grupy uzyskały w UP RP patenty na pięć wynalazków i prawo ochronne na jeden wzór użytkowy. Spółki z Grupy nie posiadają patentów na wynalazki ani praw ochronnych na wzory użytkowe poza granicami RP. Na dzień Prospektu w UP RP nie toczą się żadne postępowania dotyczące uzyskania patentów na wynalazki ani praw ochronnych na wzory użytkowe.

W tabeli poniżej przedstawione zostały informacje na temat najważniejszych wynalazków i wzorów użytkowych wykorzystywanych przez Spółki z Grupy.

Tabela 6: Najistotniejsze wynalazki i wzory użytkowe zarejestrowane na rzecz spółek wchodzących w skład Grupy

Nazwa	Rodzaj uprawnień	Numer zgłoszenia	Data zgłoszenia	Numer prawa ochronnego/ patentu	Kategoria	Uprawniony	Data wygaśnięcia
Sposób intensyfikacji procesu przemiału w młynie wentylatorowym i młyn wentylatorowy	Patent	353942	16 maja 2002 roku	197914	11	ZE PAK (wraz ze spółką Innowacyjne Przedsiębiorstwo Wielobranżowe POLIN sp. z o.o.)	16 maja 2022 roku
Sposób wprowadzania strumieni rozdrabnianego materiału stałego, zwłaszcza węgla brunatnego, i czynnika susząco-transportującego w młynie wentylatorowym i młyn wentylatorowy	Patent	353943	16 maja 2002 roku	200298	11	ZE PAK (wraz ze spółką Innowacyjne Przedsiębiorstwo Wielobranżowe POLIN sp. z o.o.)	16 maja 2022 roku
Sposób intensyfikacji procesu przemiału w młynach wentylatorowych i młyn wentylatorowy	Patent	353944	16 maja 2002 roku	197913	11	ZE PAK (wraz ze spółką Innowacyjne Przedsiębiorstwo Wielobranżowe POLIN sp. z o.o.)	16 maja 2022 roku
Sposób wytwarzania tlenu o wysokiej czystości	Patent	327672	21 lipca 1998 roku	187433	11	KWBK	21 lipca 2018 roku
Sposób rozdzielania mieszanin gazowych tlenu, argonu i azotu	Patent	338531	18 lutego 2000 roku	191724	11	KWBK (wraz z Instytutem Ciężkiej Syntezy Organicznej Błachownia)	18 lutego 2020 roku
Krażek nośny przenośnika taśmowego	Wzór użytkowy	113861	6 lutego 2003 roku	62446	11	KWBK	6 lutego 2013 roku

Źródło: UP RP

Na dzień Prospektu nie jesteśmy w jakimkolwiek istotnym stopniu uzależnieni od patentów, umów przemysłowych, handlowych ani finansowych, jak również nowych procesów technologicznych.

Licencje i rozwiązania informatyczne

Jesteśmy stroną szeregu umów licencyjnych na korzystanie ze standardowych systemów operacyjnych oraz na korzystanie z oprogramowania specjalistycznego stosowanego w sektorze energetycznym i wydobywczym dostarczanych przez wyspecjalizowanych dostawców, takich jak SAP, Innosoft, Transition Technologies, Cisco, VMware, Symantec, Bentley Systems, Geomatic, Softline, Microsoft oraz Oracle, wraz z usługami wsparcia i serwisu tych systemów.

W naszej działalności wydobywczej i wytwórczej wykorzystujemy systemy umożliwiające lub wspomagające zarządzanie procesem wydobycia węgla brunatnego oraz wytwarzania energii elektrycznej, z których do najważniejszych należą: (i) systemy klasy CAD i GIS stosowane do sporządzania i aktualizacji map numerycznych, przekrojów geologicznych oraz tworzenia rysunków technicznych, wspomagające procesy geologiczno-miernicze oraz planowanie i zabezpieczenie eksploatacji; (ii) system wydobywczy (FactoryLink) zapewniający nadzór nad pracą układu technologicznego i układu jego zasilania oraz zdalne sterowanie i monitoring odwodnienia; (iii) układ zdalnego sterowania przenośników nakładowych i węglowych (PRO-2000); (iv) system SOWE (System Operatywnej Współpracy z Elektrowniami) wspierający planowanie oraz służący do wymiany informacji pomiędzy Krajową Dyspozycją Mocy a dyżurnym inżynierem ruchu w naszych elektrowniach; oraz (vii) system SKONE, obsługujący układy pomiarowe.

Ponadto korzystamy z systemów wspomagających sprzedaż energii elektrycznej, z których do najważniejszych należą: (i) System Prunus/Taxus, zapewniający obsługę handlu energią oraz (ii) System WIRE (tj. System Wymiany Informacji Rynku Energii służący do wymiany informacji pomiędzy uczestnikiem rynku energii a Operatorem Systemu Przesyłowego, z którego dane są wykorzystywane do rozliczania sprzedaży energii).

Umowy z dostawcami oprogramowania dla Grupy na ogół przewidują dostawę i uruchomienie oprogramowania, udzielenie licencji na korzystanie z oprogramowania, jak również świadczenie przez dostawcę oprogramowania usług jego utrzymania i aktualizowania. Licencje są zazwyczaj udzielane odpłatnie, bez możliwości ich przenoszenia, na czas nieokreślony oraz jako licencje niewyłączne i ograniczone do określonego terytorium. Niektóre z umów licencyjnych ograniczają odpowiedzialność dostawcy z tytułu szkód wyrządzonych użytkownikom oprogramowania wynikających z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy, jak również z czynów niedozwolonych, co jest dość standardowym rozwiązaniem w tego typu umowach.

Jesteśmy również stroną umów outsourcingowych zawartych z PAK CUI, które stworzyło systemy informatyczne dla spółek wchodzących w skład Grupy i świadczy usługi wsparcia z tym związane.

W naszej ocenie, z zastrzeżeniem kwestii technicznych i kosztów z tym związanych, zarówno stosowane w Grupie standardowe systemy operacyjne, jak i oprogramowanie specjalistyczne mają charakter zastępowalny i mogą zostać zastąpione dostępnymi na rynku systemami lub oprogramowaniem pochodzącym od innych dostawców, a oferującym co najmniej podobną funkcjonalność. Na tej podstawie można uważać, że nie jesteśmy w istotnym stopniu uzależnieni od licencji i stosowanych rozwiązań informatycznych.

Ponadto proces przetwarzania danych komputerowych w naszej Grupie (z wyłączeniem niedawno nabytych kopalń) jest zarządzany w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością, Bezpieczeństwem i Środowiskiem ISO, a ryzyka operacyjne związane z działaniem systemów informatycznych zostały przez nas zdefiniowane i stanowią element obowiązujących w Grupie ZE PAK zasad zarządzania ryzykiem rynkowym.

Domeny internetowe

Grupa zarejestrowała siedemnaście domen internetowych, wśród których najistotniejsze to: zepak.pl, zepak.com.pl, zepak.net, elektrowniapatnowii.com.pl, elektrowniapatnowii.pl, elektrowniapatnowii.eu, pakserwis.com.pl, elpak.com.pl, pakcui.com.pl, pakcbj.com.pl, pakbiopaliwa.com.pl, kwbadamow.com.pl i kwbkonin.pl.

Ubezpieczenia

Utrzymujemy ochronę ubezpieczeniową naszych spółek i ich działalności od zasadniczo wszelkich ryzyk i z sumami ubezpieczenia na poziomie typowym dla spółek z sektora energetycznego działających w Polsce.

Przy zakupie polis ubezpieczeniowych korzystamy z usług wyspecjalizowanych brokerów ubezpieczeniowych obsługujących sektor energetyczny. Współpracujemy z wiodącymi towarzystwami ubezpieczeniowymi, takimi jak Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta S.A., Uniqa Towarzystwo Ubezpieczeń S.A., Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska S.A. czy Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A. Co do zasady, nasze główne polisy ubezpieczeniowe (o najwyższej sumie ubezpieczenia, z ochroną przed najistotniejszymi ryzykami) są zawierane z towarzystwami ubezpieczeniowymi działającymi w formie konsorcjów, w skład których wchodzi dwóch lub więcej ubezpieczycieli. Uważamy, że zakres naszej ochrony ubezpieczeniowej odpowiada praktyce stosowanej przez inne podmioty działające w branży energetycznej w Polsce.

Najważniejsze polisy ubezpieczeniowe KWBA i KWBK zostały wykupione w Unią Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Niemniej, w związku z niedawnym przejęciem większościowych pakietów akcji KWBA i KWBK, na dzień Prospektu, Spółka prowadzi analizy zakresu ochrony ubezpieczeniowej w obu kopalniach węgla brunatnego. Spółka przewiduje, że zakres ochrony ubezpieczeniowej w niektórych obszarach działalności obu kopalń może ulec rozszerzeniu w celu zapewnienia podobnego zakresu ochrony ubezpieczeniowej w obu obszarach działalności Spółki, tj. wytwarzania energii elektrycznej i wydobywania węgla brunatnego. W szczególności Spółka przewiduje rozszerzenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej KWBA i KWBK i objęcie ochroną ubezpieczeniową utraty zysku wskutek wszystkich ryzyk, a także objęcie ochroną ubezpieczeniową maszyn i urządzeń KWBK od uszkodzeń.

W Grupie nie obowiązuje jedna wspólna polityka odnośnie ubezpieczeń. Spółki wchodzące w skład Grupy samodzielnie decydują o przedmiocie i zakresie zawieranych przez siebie umów ubezpieczenia, a zastosowane w tych umowach rozwiązania odzwierciedlają indywidualne potrzeby tych spółek.

Aktualnie obowiązujące polisy ubezpieczeniowe dotyczą w szczególności (i) ubezpieczenia mienia od wszystkich ryzyk; (ii) ubezpieczenia utraty zysku wskutek wszystkich ryzyk; (iii) ubezpieczenia maszyn i urządzeń od uszkodzeń; (iv) ubezpieczenia utraty zysku wskutek uszkodzenia maszyn i urządzeń; (v) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej deliktowej i pracodawcy; (vi) ubezpieczenia od zdarzeń losowych; (vii) ubezpieczenia maszyn elektrycznych od szkód elektrycznych; (ix) ubezpieczenie mienia w transzycie krajowym; oraz (x) ubezpieczenia ryzyk budowlano-montażowych (ubezpieczenie Construction All Risk, CAR/Erection All Risk, EAR). Spółki z Grupy ubezpieczają również floty swoich pojazdów samochodowych.

Polisami ubezpieczeniowymi o najwyższych sumach ubezpieczenia są: (i) polisa ubezpieczenia mienia od wszystkich ryzyk, dla której sumy ubezpieczenia dla naszych jednostek wytwórczych kształtują się na poziomie od około 1.125.322 tys. PLN dla Elektrowni Konin do około 5.958.787 tys. PLN dla Elektrowni Pątnów I, a dla kopalń na poziomie około 579.984 tys. PLN dla KWBA i około 1.299.863 tys. PLN dla KWBK oraz (ii) polisa ubezpieczenia maszyn i urządzeń od uszkodzeń, dla której sumy ubezpieczenia dla naszych jednostek wytwórczych kształtują się na poziomie od około 602.120 tys. PLN dla Elektrowni Konin do około 3.280.256 tys. PLN dla Elektrowni Pątnów I, a dla kopalń na poziomie około 217.188 tys. PLN dla KWBA i około 13.111 tys. PLN dla KWBK.

Zatrudnienie

Informacje ogólne

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba naszych pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty), w tym pracowników niedawno nabytych spółek KWBA i grupy kapitałowej KWBK, według stanu na dzień 31 sierpnia i 30 czerwca 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku. Informacje na temat przeciętnego zatrudnienia w Grupie ZE PAK (z wyłączeniem niedawno nabytych spółek KWBA i grupy kapitałowej KWBK) w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku zostały zaprezentowane w Nocie 37 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Tabela 7: Liczba zatrudnionych pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty), z uwzględnieniem niedawno nabytych spółek KWBA i grupy kapitałowej KWBK, na wskazany dzień

	Zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty ¹⁾				
	31 sierpnia 2012 roku	30 czerwca 2012 roku	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku
Grupa razem, w tym:	8.495	8.508	8.656	8.841	8.890
Wytwarzanie energii elektrycznej:.....	1.281	1.283	1.256	1.187	1.175
Wydobycie, w tym:	5.038	5.068	5.262	5.363	5.447
KWBA.....	1.602	1.614	1.723	1.715	1.690
KWBK.....	3.436	3.454	3.539	3.648	3.757
Spółki zależne KWBK	464	450	426	424	402
Działalność pozostała, w tym:.....	1.712	1.707	1.712	1.867	1.866
PAK Serwis	1.003	1.006	1.000	1.053	1.131
EL PAK.....	406	408	406	416	400
Inne	303	293	306	398	335

1) W powyższej tabeli przedstawiamy informacje na temat łącznej liczby osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę, wliczając w to osoby na urlopach wychowawczych, urlopach bezpłatnych oraz otrzymujące zasiłki rehabilitacyjne. Przedstawione łączne dane wskazują łączną liczbę pracowników na dzień 31 sierpnia i 30 czerwca 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku we wszystkich spółkach wchodzących w skład Grupy na dzień Prospektu.

Źródło: Emitent

Nie zatrudniamy istotnej liczby pracowników tymczasowych.

W poniższej tabeli przedstawiona została struktura zatrudnienia w Grupie, w tym w niedawno nabytych spółkach KWBA i grupie kapitałowej KWBK, według wieku i według stanu na dzień 31 sierpnia i 30 czerwca 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 8: Struktura zatrudnienia w Grupie, z uwzględnieniem KWBA i grupy kapitałowej KWBK, według wieku, na wskazany dzień

	Struktura zatrudnienia według wieku				
	31 sierpnia 2012 roku	30 czerwca 2012 roku	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku
poniżej 30	12,1%	10,7%	11,3%	10,2%	9,1%
31-40	20,9%	20,8%	20,7%	20,6%	20,9%
41-45	20,5%	21,6%	20,8%	21,4%	22,1%
46-50	22,1%	21,4%	22,2%	23,6%	24,3%
51-55	14,9%	15,6%	16,4%	16,5%	16,4%
56-60	8,5%	8,6%	7,6%	6,9%	6,6%
powyżej 60.....	1,0%	1,3%	1,0%	0,8%	0,6%

Źródło: Emitent

Szacujemy, że zarówno struktura, jak i łączna liczba naszych pracowników nie uległy istotnym zmianom w okresie od dnia 31 sierpnia 2012 roku do dnia Prospektu.

Zgodnie ze Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym, na dzień 31 grudnia 2011 roku, Grupa ZE PAK utrzymywała rezerwę na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne w wysokości 12,6 mln PLN. Jednocześnie zgodnie ze sprawozdaniem finansowym za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku KWBA i skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym za rok 2011 grupy kapitałowej KWBK za okres od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku, sporządzonymi według Polskich Standardów Rachunkowości, KWBA utrzymywała rezerwę, o której mowa powyżej w kwocie 46,3 mln PLN, a KWBK w kwocie 75,9 mln PLN. Zgodnie ze Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym, na dzień 31 grudnia 2011 roku środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych wynosiły 3.418 tys. PLN. Jednocześnie kwoty te dla KWBA i KWBK wynosiły odpowiednio 583 tys. PLN oraz 1.705 tys. PLN. Informacje na temat udziału pracowników w kapitale Emitenta zostały zamieszczone w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Uczestnictwo pracowników w kapitale”.

System wynagrodzeń

Co do zasady w spółkach Grupy obowiązuje czasowy lub czasowo-premiowy system wynagradzania, a także system wynagradzania wynikający z dniówek zadaniowych. Co do zasady, płaca podstawowa pracownika określona jest w jego umowie o pracę na podstawie taryfikatora stanowisk pracy i kategorii zaszeregowania pracownika. Kwestie dotyczące wynagrodzenia, w tym jego dodatkowych elementów takich jak premie, dodatki za staż pracy, odprawy pieniężne, a także dodatkowe dni wolne od pracy, podlegają bezwzględnie obowiązującym przepisom Kodeksu Pracy i wewnętrznym zasadom wynagradzania oraz zakładowym i ponadzakładowym układom zbiorowym pracy, jak również innym umowom społecznym zawartym w poszczególnych spółkach wchodzących w skład Grupy, szczegółowo przedstawionym w punkcie „– Układy zbiorowe pracy i umowy społeczne” poniżej.

Kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy

Zgodnie z Kodeksem Pracy i przepisami wykonawczymi, w celu ochrony zdrowia i życia pracowników, zapewniamy pracownikom wstępne i okresowe szkolenia z dziedziny BHP oraz obowiązkowe badania medyczne. Zatrudniamy również odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów, których zaopatrujemy w niezbędne środki ochrony osobistej, w tym ochronne obuwie i odzież. W szczególności, zgodnie z Prawem Geologicznym i Górniczym, pracownicy zatrudnieni w kopalniach przechodzą szkolenie w zakresie bezpieczeństwa pracy według programów wypracowanych w kopalniach lub przez zewnętrznych ekspertów i zatwierdzonych przez odpowiednie organy nadzoru górniczego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, mamy również własne służby BHP (tj. Komisję ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy), pełniące funkcje doradcze i kontrolne w zakresie BHP. Mamy również społecznych inspektorów BHP.

W okresie ośmiu miesięcy zakończonych dnia 31 sierpnia 2012 roku oraz w okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym doszło do jednego wypadku przy pracy ze skutkiem śmiertelnym, który wystąpił w KWBK w 2010 roku.

Związki zawodowe i rady pracowników

Na dzień 31 sierpnia 2012 roku w Grupie działało 14 związków zawodowych, w tym trzy organizacje zakładowe i jednaście organizacji ponadzakładowych, działających w więcej niż jednym przedsiębiorstwie. Do związków zawodowych należało ponad 4 tysiące pracowników. W ZE PAK działało sześć związków zawodowych, które działały również w EL PAK, z których 5 działało również w PAK Serwis oraz w PAK CBJ. W KWBA działały 3 związki zawodowe, a w KWBK pięć związków zawodowych. Niektóre spośród wyżej wymienionych związków zawodowych są reprezentatywnymi organizacjami związkowymi w rozumieniu przepisów Kodeksu Pracy, tj. cztery spośród związków zawodowych działających w ZE PAK, EL PAK oraz PAK CBJ, trzy w PAK Serwis, trzy w KWBA oraz cztery w KWBK. Szacujemy, że dane te nie uległy istotnym zmianom do dnia Prospektu.

Ponadto w spółkach Grupy funkcjonują, zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 2006 roku o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz.U. z 2006 roku, Nr 79, poz. 550, ze zm.), rady pracowników, które wybierane są w przedsiębiorstwach zatrudniających 50 pracowników lub więcej. Radzie pracowników przysługuje prawo do informacji od pracodawcy o działalności i sytuacji ekonomicznej pracodawcy i przewidywanych w tym zakresie zmianach. Może ona również prowadzić konsultacje w zakresie warunków, struktury i przewidywanych zmian w zatrudnieniu oraz działań zmierzających do zachowania istniejącego stanu zatrudnienia, oraz działań mogących skutkować istotnymi zmianami w organizacji pracy lub podstawach zatrudnienia.

Układy zbiorowe pracy i umowy społeczne

Treść stosunków pracy w Grupie regulują zarówno bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, w tym w szczególności Kodeksu Pracy, jak i zakładowe oraz ponadzakładowe układy zbiorowe pracy. Ponadto na treść indywidualnych stosunków pracy w Grupie, poza indywidualnymi umowami o pracę wpływają także umowy społeczne, w tym pakiety socjalne, które kształtują treść stosunku pracy danego pracownika zatrudnionego przez danego pracodawcę z Grupy. Z uwagi na specyfikę działalności wytwórczej i wydobywczej spółek z Grupy, w poszczególnych spółkach z Grupy obowiązują odmienne regulacje, które kształtują treść stosunków pracy w tych podmiotach.

W ZE PAK obowiązuje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników ZE PAK z dnia 24 września 1993 roku, Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego z dnia 13 maja 1993 roku, a także Pakiet Gwarancji Socjalnych Pracowników ZE PAK z dnia 10 lutego 1999 roku. W PAK Serwis oraz EL PAK obowiązuje Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Zaplecza Energetyki z dnia 6 maja 2004 roku. Dodatkowo w PAK Serwis obowiązuje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników PAK Serwis z dnia 7 stycznia 2009 roku, a w EL PAK obowiązuje także Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy z dnia 9 stycznia 2009 roku. W PAK CBJ obowiązuje wyłącznie Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy z dnia 15 października 2009 roku.

W Elektrowni Pątnów II, PAK Biopaliwa w likwidacji, PAK CUI, PAK Górnictwo, PAK Holdco, PAK Infrastruktura oraz Energoinwest Serwis nie przyjęto układów zbiorowych pracy ani umów społecznych, a treść stosunków pracy regulowana jest wyłącznie bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa oraz indywidualnymi umowami o pracę.

Na mocy powyższych dokumentów pracownicy ZE PAK, PAK Serwis, EL PAK oraz PAK CBJ, oprócz uprawnień wynikających z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa pracy mają prawo do dodatkowych świadczeń pieniężnych takich jak między innymi premie, nagrody, dodatkowe wynagrodzenie za pracę i odprawy a także w przypadku niektórych spółek nagrody jubileuszowe. Ponadto układy zbiorowe wprowadzają dodatkowe obowiązki pracodawcy takie jak obowiązek finansowania działalności socjalnej oraz udzielania pomocy finansowej pracownikom, emerytom i rencistom. W szczególności ZE PAK zobowiązany jest przekazywać na międzyzakładowy fundusz świadczeń socjalnych środki finansowe w wysokości stanowiącej 150% kwoty wynikającej z właściwych przepisów prawa. Dodatkowo, na mocy układów zbiorowych pracownikom przysługuje dodatkowy dzień wolny od pracy z okazji Dnia Energetyka, a pracownikom ZE PAK także prawo do nabywania energii elektrycznej po cenie niższej niż rynkowa. Pracownikom zatrudnionym w ZE PAK, PAK Serwis oraz EL PAK w czterobrygadowym systemie pracy przysługuje dodatkowy dzień wolny od pracy raz w miesiącu.

Ponadto pracownicy ZE PAK korzystają z dodatkowych uprawnień zawartych w Pakiecie Gwarancji Socjalnych Pracowników ZE PAK zawartym w 1999 roku w związku z rozpoczęciem prywatyzacji ZE PAK. Obok gwarancji zatrudnienia, które wygasły we wrześniu 2009 roku, oraz obowiązku wnoszenia przez ZE PAK dodatkowej składki emerytalnej na rzecz pracowników do zakładowego funduszu emerytalnego w tzw. III filarze, ZE PAK zagwarantował utrzymanie realnej wartości uzyskiwanego przez pracownika dochodu z pracy, poprzez wzrost funduszu wynagrodzeń osobowych na odpowiednim poziomie. Pakiet Gwarancji Socjalnych Pracowników ZE PAK przewiduje także postanowienia, które zapewniają pracownikom udział w zarządzaniu ZE PAK poprzez prawo wskazania co najmniej 3 przedstawicieli pracowników do składu Rady Nadzorczej oraz jednego przedstawiciela pracowników do Zarządu, w którego zakresie działania będą sprawy pracownicze i socjalne.

W KWBA i KWBK oprócz bezwzględnie obowiązujących przepisów Kodeksu Pracy i postanowień indywidualnych umów o pracę, treść stosunków pracy kształtowana jest także między innymi przez Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1981 roku w sprawie szczególnych przywilejów pracowników górnictwa, tzw. Kartę Górnika (Dz.U. z 1982 roku, Nr 2, poz. 13, ze zm.), która reguluje przywileje dla pracowników górnictwa. Obowiązuje także Ponadzakładowy

Układ Zbiorowy dla Pracowników Zakładów Górniczych Węgla Brunatnego z dnia 13 lutego 1992 roku, do którego w dniu 29 marca 2012 roku podpisany został protokół dodatkowy, który na dzień Prospektu nie został zarejestrowany. Dodatkowo w KWBA obowiązuje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy z dnia 1 lipca 1992 roku, a w KWBK Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy z dnia 17 stycznia 1996 roku.

Zgodnie z regulacjami Karty Górnika oraz na mocy powołanych wyżej aktów i układów zbiorowych pracownicy KWBA i KWBK mają prawo do dodatkowych świadczeń pieniężnych takich jak nagrody pieniężne, dodatkowe wynagrodzenia za pracę, nagrody jubileuszowe oraz odprawy w przypadku rozwiązania stosunku pracy. Ponadto pracownicy KWBA i KWBK mają prawo do szeregu innych świadczeń takich jak prawo do dodatkowego dnia wolnego od pracy czy świadczeń niepieniężnych takich jak ekwiwalent barbórkowy, stopnie honorowe, odznaki za długoletnią służbę (za 25, 35 i 50 lat pracy). W przypadku pracowników KWBK zamiast świadczeń niepieniężnych może zostać wypłacony ich ekwiwalent pieniężny. Dodatkowo, podobnie jak inni pracownicy górnictwa, pracownicy KWBK i KWBA mają szczególne przywileje w zakresie wcześniejszego przechodzenia na emeryturę i zaopatrzenia emerytalnego, w szczególności prawo do przejścia na emeryturę po 15 latach pracy w szczególnych warunkach. Pracownikom KWBA i KWBK przysługuje także ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy, który w przypadku KWBA został włączony do płacy zasadniczej, a w KWBK zastąpiony podwyższeniem wynagrodzenia zasadniczego i zryczałtowanego. Pracownikom KWBA przysługuje także dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 4 dni roboczych rocznie. Protokół dodatkowy do Ponadzakładowego Układu Zbiorowego dla Pracowników Zakładów Górniczych Węgla Brunatnego z dnia 13 lutego 1992 roku, pod warunkiem wejścia w życie, dostosuje m.in. postanowienia Układu do obecnie obowiązujących przepisów prawa, a także będzie stanowił, iż pracownikom zarówno KWBA, jak i KWBK będzie mógł przysługiwać urlop wypoczynkowy w wymiarze określonym w Kodeksie Pracy z możliwością zwiększenia wymiaru tego urlopu o dodatkowe 4 dni robocze na zasadach, które powinny zostać określone w zakładowych układach zbiorowych pracy obowiązujących u danego pracodawcy.

W KWBA oraz KWBK, odpowiednio w dniu 4 maja 1999 roku oraz w dniu 15 marca 1999 roku, zawarto umowy społeczne, tzw. pakiety socjalne, przewidujące dodatkowe uprawnienia dla pracowników, w których przyjęto założenie dążenia do utrzymania zdolności produkcyjnej KWBA i KWBK oraz kontynuacji sprzedaży węgla do ZE PAK. Ponadto umowy te zawierają zobowiązanie do dokonywania w KWBA oraz KWBK corocznych podwyżek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia zgodnie z negocjowanym corocznie z organizacjami związkowymi wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń. Umowy społeczne nakładają na KWBA oraz KWBK także inne obowiązki i świadczenia, tj. m.in. finansowania opieki medycznej oraz pracowniczych programów emerytalnych, a także, w przypadku KWBA, utrzymania infrastruktury socjalno-bytowej pracowników. Na warunkach określonych w umowach społecznych pracownikom KWBA przysługuje prawo wyboru ich przedstawicieli do zarządu i rady nadzorczej KWBA, natomiast w przypadku KWBK strony pakietu socjalnego określiły, że będą dążyły do realizacji zapisów potwierdzających prawo wyboru członka Zarządu KWBK i członków Rady Nadzorczej KWBK, które to prawo jest realizowane.

W związku ze sprzedażą akcji KWBA oraz KWBK na rzecz ZE PAK, w okresie poprzedzającym podpisanie umowy sprzedaży tych akcji, pomiędzy przedstawicielami ZE PAK oraz organizacjami związkowymi KWBA i KWBK toczyły się negocjacje dotyczące pakietu socjalnego, które nie doprowadziły do zawarcia pakietu socjalnego.

Umowa sprzedaży akcji KWBA oraz KWBK zawarta pomiędzy Skarbem Państwa oraz ZE PAK w dniu 28 maja 2012 roku („**Umowa Sprzedaży Akcji**”) zawiera postanowienia dotyczące gwarancji zatrudnienia pracowników KWBA oraz KWBK, akcji pracowniczych oraz pakietu socjalnego.

Zgodnie z Umową Sprzedaży Akcji, ZE PAK zobowiązał się, na przewidzianych w tej umowie warunkach, do zagwarantowania trwałości stosunku pracy: (i) pracownikom KWBA i KWBK zatrudnionym w dniu 1 stycznia 2012 roku i nadal zatrudnionym w dniu zakończenia transakcji sprzedaży akcji KWBA i KWBK na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowiskach bezpośrednio produkcyjnych przy wydobyciu węgla, w tym pracownikom dozoru tej grupy – przez okres 36 miesięcy od dnia zakończenia transakcji sprzedaży akcji KWBA i KWBK; oraz (ii) pozostałym pracownikom KWBA i KWBK zatrudnionym w dniu zakończenia transakcji sprzedaży akcji KWBA i KWBK na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony – przez okres 6 miesięcy od dnia zakończenia transakcji sprzedaży akcji KWBA i KWBK.

Ponadto zgodnie z Umową Sprzedaży Akcji ZE PAK zobowiązał się, na przewidzianych w tej umowie warunkach, złożyć uprawnionym pracownikom KWBA oraz KWBK oferty wykupu akcji przyznanych pracownikom na podstawie Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji, po cenie za jedną akcję równej, odpowiednio, cenie jednej akcji KWBA i KWBK w transakcji sprzedaży przez Skarb Państwa 85% akcji KWBA i KWBK na rzecz ZE PAK.

W zakresie pakietu socjalnego ZE PAK zobowiązał się w Umowie Sprzedaży Akcji do (i) utrzymania realnego poziomu wynagrodzenia dla grup pracowniczych objętych gwarancją zatrudnienia, w czasie trwania gwarancji zatrudnienia; (ii) tworzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na zasadach obowiązujących w ZE PAK; (iii) podjęcia negocjacji w zakresie warunków programu dobrowolnych odejść; (iv) utrzymania funkcjonowania III filara ubezpieczeń społecznych na zasadach obowiązujących, odpowiednio, w KWBA i KWBK; (v) utrzymania współpracy z pracowniczymi kasami zapomogowo-pożyczkowymi na dotychczasowych zasadach; (vi) zapewnienia pracownikom podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej w zakresie przewidzianym w obowiązujących przepisach prawa; (vii) prowadzenia działań związanych z emeryturami pomostowymi i innymi emeryturami wcześniejszymi, zgodnie z obowiązującym prawem; (viii) opracowywania i wprowadzania programów szkoleniowych dla pracowników i ułatwiania pracownikom podnoszenia kwalifikacji w innych

formach kształcenia – zgodnie z kierunkiem rozwoju działalności, odpowiednio, KWBA oraz KWBK; (ix) zapewnienia organizacjom związkowym, zgodnie z obowiązującym prawem, warunków do prowadzenia działalności związkowej; (x) podtrzymania systemu potrącania składek członkowskich z wynagrodzenia na rzecz związków zawodowych.

Dialog społeczny, spory zbiorowe, strajki

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym w Grupie były wszczynane i toczyły się istotne spory zbiorowe pomiędzy pracodawcą a organizacjami związkowymi. Spory dotyczyły w szczególności kwestii płacowych oraz interpretacji zapisów Pakietu Gwarancji Pracowniczych i Socjalnych w KWBK.

W dniu 27 kwietnia 2011 roku cztery organizacje związkowe wszczęły kolejny spór zbiorowy dotyczący podwyżek wynagrodzeń w KWBK. W dniu 13 lipca 2011 roku strony zakończyły spór podpisaniem porozumienia określającego kwoty podwyżek wynagrodzeń oraz termin ich wprowadzenia.

W 2010 roku toczyły się dwa spory w KWBK, których przedmiotem były kwestie wzrostu wysokości wynagrodzeń w okresie obejmującym 2010 rok. W wyniku mediacji, w odniesieniu do sporu wszczętego w dniu 1 marca 2010 roku, dotyczącego podwyżek i porozumienia płacowego, strony w dniu 25 maja 2010 roku podpisały protokół rozbieżności, a następnie w dniu 29 października 2010 roku protokół z mediacji. W sporze brały udział wszystkie organizacje związkowe działające w KWBK z wyjątkiem jednej, która wszczęła odrębny spór w dniu 27 maja 2010 roku, a wskutek mediacji na podstawie podpisanego w dniu 25 października 2010 roku protokołu została pracownikom – członkom tej organizacji wypłacona rekompensata w zakresie wzrostu wynagrodzeń w formie bonów towarowych. Strony sporu ustaliły, że zostanie podpisany protokół dodatkowy do układu, który zlikwiduje prawo do deputatu węglowego i zrekompensuje je w wynagrodzeniu zasadniczym i zryczałtowanym. Efektem tego zapisu była zmiana tabel wynagrodzeń, z których ostatnia, z dnia 13 lipca 2011 roku weszła w życie dnia 1 września 2011 roku. W ocenie KWBK podwyżka ta wyczerpała zakres sporów zbiorowych z 2010 roku w sprawie podwyżki wynagrodzeń.

W 2009 roku w KWBK toczyły się dwa spory zbiorowe, pierwszy dotyczący porozumienia płacowego oraz drugi dotyczący interpretacji zapisów Pakietu Gwarancji Pracowniczych i Socjalnych. Oba spory zostały zakończone wyrokami sądowymi.

Jeden z działających w KWBK związków zawodowych wystąpił do sądu z wnioskiem o stwierdzenie nieważności uchwały o odwołanie członka zarządu wybranego przez pracowników. W powyższej sprawie sądy I i II instancji oddaliły powództwo, natomiast Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną.

W pozostałych spółkach Grupy nie przeprowadzano sporów zbiorowych.

Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne

W ramach naszej zwykłej działalności jesteśmy uczestnikami wielu postępowań sądowych, które, poza postępowaniami opisanymi poniżej, naszym zdaniem, mają charakter typowy i powtarzalny i, indywidualnie, nie mają istotnego znaczenia dla spółek z naszej Grupy.

Typowe postępowania sądowe prowadzone z udziałem spółek z Grupy ZE PAK (z wyłączeniem KWBA i KWBK) obejmują postępowania dotyczące płatności za energię elektryczną lub inne produkty i usługi, a także spory dotyczące roszczeń pracowniczych. W przypadku KWBA i KWBK typowe postępowania sądowe, w których uczestniczą te spółki, dotyczą, w szczególności: (i) sporów o odszkodowania za szkody górnicze; (ii) sporów wynikających ze stosunku pracy; oraz (iii) sporów związanych z nabyciem nieruchomości. Ponadto KWBA i KWBK są również stronami wielu postępowań ugodowych dotyczących przede wszystkim spraw związanych ze szkodami spowodowanymi ruchem zakładu górniczego, w których potencjalne roszczenia są rozwiązywane w sposób polubowny.

Na dzień Prospektu jesteśmy stroną ponad 60 postępowań sądowych. Występujemy jako powód w około 30 sprawach, których łączna wartość przedmiotu sporu wynosi około 29.730 tys. PLN. Naszym największym dłużnikiem jest Huta Łaziska S.A. w upadłości, która zobowiązana jest zapłacić ZE PAK kwotę 29.488.863,55 PLN z tytułu dostarczonej przez ZE PAK energii elektrycznej. Jako pozwany występujemy w ponad 30 sprawach, których łączna wartość przedmiotu sporu wynosi około 12.556 tys. PLN.

W ramach naszej zwykłej działalności jesteśmy również stronami wielu postępowań administracyjnych, w tym między innymi, postępowań przed Prezesem URE w sprawach z zakresu Prawa Energetycznego, w tym dotyczących realizowania obowiązków nałożonych na nas na podstawie przepisów Prawa Energetycznego, oraz wymierzania kar pieniężnych, jak również postępowań dotyczących uzyskania zgód i pozwoleń oraz innych decyzji administracyjnych wymaganych podczas prowadzenia naszej działalności i działań inwestycyjnych. W wyniku kilku postępowań administracyjnych zostały nałożone na nas kary, które, jeżeli rozważać je indywidualnie, nie mają dla nas istotnego znaczenia.

Postępowania, które mogą lub mogły mieć istotny wpływ na naszą sytuację finansową lub rentowność w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień Prospektu, zostały opisane poniżej, a także w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym. Poza postępowaniami, o których mowa poniżej, oraz postępowaniami opisanymi w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, przez okres ostatnich dwunastu miesięcy nie byliśmy stroną ani uczestnikiem żadnego

istotnego postępowania administracyjnego, sądowego ani arbitrażowego, które ma lub mogło wywrzeć istotny wpływ na naszą rentowność lub sytuację finansową. Ponadto z wyjątkiem przypadków opisanych poniżej oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, nie jesteśmy uczestnikami ani nie posiadamy informacji o jakichkolwiek toczących się lub grożących postępowaniach, które miałyby istotny wpływ na naszą sytuację finansową lub rentowność.

Postępowania dotyczące KDT

Zgodnie z Ustawą KDT, wytwórcy energii elektrycznej, którzy zawarli umowy rozwiązujące KDT w określonym terminie, w tym Elektrownia Pątnów II, mają prawo otrzymywać rekompensatę na pokrycie kosztów osieroconych (szerzej na ten temat, zobacz Rozdział „Otoczenie Regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Kontrakty Długoterminowe (KDT)”). Zarządca Rozliczeń S.A. wypłaca wytwórcy środki na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczki na poczet tych kosztów za dany rok kalendarzowy. Zaliczki są wypłacane w czterech równych ratach w danym roku. Do 31 lipca każdego roku kalendarzowego Prezes URE, w drodze decyzji administracyjnej, ustala dla danego wytwórcy wysokość korekty rocznej kosztów osieroconych dla roku poprzedzającego dany rok kalendarzowy. W dniu 31 lipca 2009 roku Prezes URE wydał decyzję o korekcie kosztów osieroconych Elektrowni Pątnów II za rok 2008. Na podstawie tej decyzji Elektrownia Pątnów II została zobowiązana do zwrotu 52.493 tys. PLN tytułem korekty kosztów osieroconych za 2008 rok. W ocenie Elektrowni Pątnów II decyzja Prezesa URE była niezgodna z Ustawą KDT, w związku z czym w dniu 19 sierpnia 2009 roku, Elektrownia Pątnów II odwołała się od tej decyzji, wnosząc o zmianę decyzji lub ewentualnie o jej uchylenie. Dodatkowo, w swoim odwołaniu Elektrownia Pątnów II złożyła wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji Prezesa URE ustalającej wysokość korekty rocznej kosztów osieroconych za rok 2008. W dniu 23 września 2009 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał postanowienie o oddaleniu wniosku o wstrzymanie wykonania decyzji ponad kwotę 26.000 tys. PLN, tym samym Elektrownia Pątnów II została zobowiązana do wykonania decyzji w części poprzez zapłatę kwoty 26.493 tys. PLN na rachunek Zarządcy Rozliczeń S.A. W dniu 1 grudnia 2010 roku odwołanie Elektrowni Pątnów II od decyzji Prezesa URE w sprawie korekty rocznej kosztów osieroconych za rok 2008 zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W dniu 9 lutego 2011 roku Elektrownia Pątnów II wniosła apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wnosząc o zmianę lub ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Na dzień Prospektu postępowanie nie zostało zakończone.

Postępowania dotyczące utrzymywania zapasów paliw

Zgodnie z Prawem Energetycznym, spółki energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła są zobowiązane do utrzymywania zapasów paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej lub ciepła dla odbiorców. Zgodnie z Prawem Energetycznym, w przypadku niewypełnienia przez przedsiębiorcę wskazanego obowiązku, Prezes URE może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną, której wysokość nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Porównaj opis zamieszczony w Rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Obowiązek utrzymywania zapasów paliw”.

W przeszłości, ZE PAK i Elektrownia Pątnów II były stronami kilku postępowań administracyjnych wszczętych przez Prezesa URE w sprawie zarzucanego niedopełnienia obowiązku utrzymywania wymaganych zapasów paliw, w szczególności węgla brunatnego. W wyniku tych postępowań, w dniu 28 grudnia 2010 roku Prezes URE wydał decyzję o nałożeniu na ZE PAK kary w wysokości 1.500 tys. PLN z powodu nieutrzymywania zapasów węgla brunatnego w określonych dniach w latach 2007-2009. Ponadto w dniu 30 grudnia 2010 roku i w dniu 31 grudnia 2010 roku Prezes URE wydał decyzję o nałożeniu na Elektrownię Pątnów II kar w wysokości, odpowiednio, 40 tys. PLN i 10 tys. PLN za nieutrzymywanie zapasów węgla brunatnego w określonych dniach w latach 2008-2010. W dniu 17 stycznia 2011 roku ZE PAK, a Elektrownia Pątnów II w dniach 19 i 25 stycznia 2011 roku, złożyły odwołania od decyzji Prezesa URE do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Na dzień Prospektu postępowania nie zostały zakończone. Kary, o których mowa powyżej, rozważane osobno, nie mają dla nas istotnego znaczenia. Jednak nie można wykluczyć, iż nowe postępowania administracyjne dotyczące rzekomego nieutrzymywania przez nas wymaganych zapasów paliw w przeszłości mogą zostać wszczęte, co może spowodować nałożenie na nas dodatkowych kar finansowych.

Postępowania dotyczące zwrotu nadpłaconego podatku akcyzowego

ZE PAK złożył do właściwych urzędów celnych liczne korekty deklaracji dotyczących podatku akcyzowego wraz z wnioskami o zwrot podatku akcyzowego zapłaconego w okresie od stycznia 2006 roku do lutego 2009 roku. Wnioski opierają się na zarzucie niezgodności polskich przepisów akcyzowych dotyczących opodatkowania energii elektrycznej, obowiązujących przed dniem 1 marca 2009 roku, z przepisami Unii Europejskiej, co potwierdził wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 lutego 2009 roku (C-475/07). Łączna kwota nadpłaty podatku akcyzowego do zwrotu na rzecz ZE PAK może wynieść około 626 mln PLN bez odsetek. Na dzień Prospektu postępowania wszczęte przez ZE PAK są na różnym etapie ich rozpatrywania przez organy celne i sądy administracyjne. W niektórych przypadkach sądy administracyjne uchyliły decyzje organów celnych i przekazywały sprawę do ponownego rozpoznania, nakładając na organy celne obowiązek zbadania, czy ZE PAK poniósł ciężar ekonomiczny podatku akcyzowego.

Zgodnie z uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 22 czerwca 2011 roku podjętą w składzie całej Izby Gospodarczej (sygnatura I GPS 1/11), nie jest nadpłatą w rozumieniu odpowiednich przepisów Ordynacji Podatkowej kwota podatku akcyzowego uiszczona z tytułu sprzedaży energii elektrycznej w sytuacji, w której ten, kto ją uiszczył, nie poniósł z tego tytułu uszczerbku majątkowego. Ze wskazanej uchwały można wnioskować, iż organy celne mogą odmawiać zwrotu nadpłaty, w przypadku przeniesienia ciężaru ekonomicznego podatku akcyzowego na nabywcę energii elektrycznej. Mając na uwadze powyższe, nie możemy wykluczyć ryzyka, iż spółki Grupy mogą nie uzyskać zwrotu nadpłaconego podatku akcyzowego od organów celnych. Ponadto zwrot nadpłaconego podatku akcyzowego dla spółek z Grupy może skutkować roszczeniami cywilnoprawnymi ze strony odbiorców energii elektrycznej, twierdzących, że faktycznie ponieśli ciężar ekonomiczny podatku akcyzowego (zobacz Rozdział „Czynniki ryzyka – Roszczenia cywilnoprawne odbiorców energii elektrycznej twierdzących, że ponieśli ciężar ekonomiczny podatku akcyzowego, mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe” oraz „– Postępowanie przedprocesowe wszczęte przez Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A.” poniżej).

Biorąc pod uwagę wspomniane powyżej ryzyko, aby przerwać bieg terminu przedawnienia dla roszczeń dochodzonych na drodze cywilnoprawnej, dodatkowo w stosunku do opisanych powyżej postępowań toczących się przed organami celnymi, dnia 10 lutego 2012 roku ZE PAK i Elektrownia Pątnów II złożyły wnioski w sądzie cywilnym o zawezwanie Skarbu Państwa do próby ugodowej w sprawie o zapłatę odszkodowania w kwocie (i) 626.405.829 PLN z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia zapłaty (ZE PAK), oraz (ii) 42.417.883 PLN z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia 1 stycznia 2008 roku do dnia zapłaty (Elektrownia Pątnów II), w związku z niezgodnością polskich przepisów akcyzowych dotyczących opodatkowania energii elektrycznej, obowiązujących przed dniem 1 marca 2009 roku, z przepisami Unii Europejskiej. Wskazane kwoty odpowiadają szkodzie, którą miały ponieść ZE PAK i Elektrownia Pątnów II. Na dzień Prospektu ugoda nie została zawarta.

Postępowanie dotyczące złoża węgla brunatnego w Tomislawicach

KWBK jest stroną postępowań administracyjnych dotyczących decyzji środowiskowej związanej ze złożem węgla brunatnego w Tomislawicach. W dniu 7 sierpnia 2007 roku wójt gminy Wierzbinek wydał KWBK decyzję środowiskową dotyczącą odkrywki węgla brunatnego. W dniu 5 grudnia 2008 roku decyzja ta została zaskarżona przez dziewięć osób fizycznych wspieranych przez fundację Greenpeace z powodu rażącego naruszenia przepisów prawa. W dniu 25 marca 2009 roku Samorządowe Kolegium Odwoławcze odmówiło uchylenia decyzji środowiskowej. Powodowie złożyli wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. W dniu 4 maja 2009 roku, po ponownym rozpatrzeniu sprawy, Samorządowe Kolegium Odwoławcze podtrzymało swoje wcześniejsze orzeczenie. Powodowie po raz kolejny złożyli odwołanie od decyzji środowiskowej. W dniu 5 maja 2010 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu orzekł, iż decyzja środowiskowa, na podstawie której została udzielona koncesja na wydobycie węgla brunatnego ze złoża Tomislawice, w rażący sposób narusza przepisy prawa. KWBK i Samorządowe Kolegium Odwoławcze złożyły odwołanie od tego wyroku. W dniu 21 marca 2012 roku Naczelny Sąd Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego, decyzja środowiskowa została wydana w sposób zgodny z prawem. Na dzień Prospektu postępowanie nie zostało zakończone.

Ponadto zgodnie z publicznie dostępnymi informacjami, w dniu 26 stycznia 2012 roku Komisja Europejska wszczęła postępowanie przeciwko rządowi polskiemu w przedmiocie naruszenia przepisów dotyczących ochrony środowiska w związku ze złożem węgla brunatnego w Tomislawicach, położonym w okolicy obszarów objętych działaniem programu Natura 2000, w tym obszarze ochronnego jeziora Gopło. Zdaniem Komisji Europejskiej polskie władze wadliwie dokonały oceny wpływu odkrywki węgla brunatnego w Tomislawicach na obszar ochronny jeziora Gopło objęty programem Natura 2000. W opinii Komisji Europejskiej, na potrzeby oceny wpływu odkrywki na środowisko naturalne, przekazane zostały niewystarczające informacje oraz przekazano błędne założenia dla dokonania tej oceny, co mogło w efekcie mieć wpływ na wynik oceny wpływu odkrywki na środowisko naturalne oraz potencjalnie wywołać negatywne konsekwencje dla obszaru objętego ochroną.

Jeżeli Komisja Europejska ustali, iż rząd polski nie zastosował się do unijnych regulacji dotyczących ochrony środowiska, wówczas może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ustali, iż rząd polski nie wypełnił swoich zobowiązań, wówczas rząd polski będzie musiał podjąć niezbędne środki w celu dostosowania się do wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może nałożyć na Polskę ryczałt lub okresową karę pieniężną. Na dzień Prospektu postępowanie nie zostało zakończone. ZE PAK nie jest stroną postępowania wszczętego przez Komisję Europejską w dniu 26 stycznia 2012 roku.

Potencjalne postępowania z udziałem Emitenta

Wezwanie do zapłaty kary umownej przez RAFAKO S.A

W dniu 28 października 2005 roku pomiędzy PAK Odsiarczanie (którego następcą prawnym jest ZE PAK) i RAFAKO S.A., została zawarta umowa na projekt i budowę pod klucz dwóch instalacji odsiarczania spalin dla bloków 1-4 w Elektrowni Pątnów I. W dniu 12 sierpnia 2008 roku strony podpisały protokół wstępnego odbioru dwóch instalacji odsiarczania spalin, a w dniu 29 grudnia 2009 roku wystąpiła awaria wentylatora w jednej z tych instalacji, w wyniku

której ZE PAK poniósł straty w związku z wystąpieniem postojów awaryjnych instalacji. W dniu 2 września 2011 roku strony sporządziły protokół końcowy ze spotkania zespołu do spraw wyliczenia postojów awaryjnych oraz parametru dyspozycyjności. Z zawartych w protokole wyliczeń wynika, że ZE PAK, zgodnie z postanowieniami wyżej wymienionej umowy, przysługuje wobec RAFAKO S.A. roszczenie o zapłatę kary umownej w łącznej kwocie 21.700 tys. PLN. W dniu 3 sierpnia 2012 roku ZE PAK wezwał RAFAKO S.A. do dobrowolnej zapłaty kary umownej z tytułu niedotrzymania parametrów dyspozycyjności instalacji odsiarczania spalin dostarczonej przez RAFAKO S.A., a w dniu 10 sierpnia 2012 roku złożył wniosek do Sądu Rejonowego w Raciborzu o zawiązanie do próby ugodowej. ZE PAK skorzystał również z gwarancji bankowej należytego wykonania umowy na kwotę 3.628.812 PLN. W piśmie z dnia 24 sierpnia 2012 roku RAFAKO S.A. odrzucił żądanie o zapłatę wspomnianej kary umownej jako bezzasadne, powołując się przy tym na posiadane ekspertyzy wskazujące wpływ nadmiernej ilości spalin i zbytniego zapylenia na wystąpienie awarii z grudnia 2009 roku. Na dzień Prospektu Spółka nie może przewidzieć, czy RAFAKO S.A. zapłaci karę umowną, a w konsekwencji czy zostanie wszczęty spór sądowy ani jaki będzie jego ostateczny wynik.

Postępowanie przedprocesowe wszczęte przez Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A.

W związku z wnioskami ZE PAK o zwrot podatku akcyzowego z powodu niezgodności polskich przepisów akcyzowych dotyczących opodatkowania energii elektrycznej, obowiązujących przed dniem 1 marca 2009 roku, z przepisami Unii Europejskiej (zobacz „– Postępowania dotyczące zwrotu nadpłaconego podatku akcyzowego” powyżej), jeden z odbiorców ZE PAK, Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A., wystąpił do ZE PAK z żądaniem zwrotu, tytułem bezpodstawnego wzbogacenia, kwoty podatku akcyzowego stanowiącego część kosztu energii elektrycznej zakupionej od ZE PAK przez Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A. Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A. złożyły w sądzie cywilnym wniosek z dnia 17 marca 2010 roku (rozszerzony dnia 4 maja 2010 roku) o zawiązanie ZE PAK do próby ugodowej w sprawie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia w wysokości 15.372.720 PLN (jako równowartości podatku akcyzowego zapłaconego w okresie do stycznia 2006 roku do grudnia 2007 roku) oraz kwoty 1.114.973,20 PLN (jako równowartości podatku VAT zapłaconego w okresie od stycznia 2007 roku do grudnia 2007 roku) z ustawowymi odsetkami od dnia zawiązania do próby ugodowej do dnia zapłaty. Uгода nie została zawarta, a w konsekwencji, na dzień Prospektu, Spółka nie może przewidzieć, czy Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A. wystąpią przeciwko Spółce z powództwem z tego tytułu ani jaki będzie ostateczny wynik ewentualnego sporu sądowego.

Istotne aktywa trwałe

Do istotnych środków trwałych naszej Grupy należą aktywa wytwórcze naszych elektrowni (w tym turbiny, kotły, instalacje odsiarczania spalin oraz instalacje do współspalania biomasy) oraz aktywa wydobywcze (w tym w szczególności maszyny podstawowe). Nasze najistotniejsze środki trwałe opisujemy w punkcie „– Wytwarzanie energii elektrycznej i wydobywanie węgla”. Ponadto do istotnych aktywów trwałych naszej Grupy należą posiadane przez nas nieruchomości. W celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki oraz zastawy rejestrowe. Przedstawienie zobowiązań zabezpieczonych na majątku Grupy zawiera Nota 30 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Planowane znaczące rzeczowe aktywa trwałe Grupy zostały opisane w punkcie „– Program inwestycyjny” powyżej. Na dzień Prospektu podmioty z Grupy nie zamierzają pozyskiwać innych znaczących aktywów trwałych niż aktywa nabywane lub wybudowane w ramach realizacji programu inwestycyjnego opisanego w powyższym punkcie.

Nieruchomości

Na dzień Prospektu korzystamy z bardzo dużej liczby nieruchomości, które posiadamy w oparciu o przysługujące nam prawa rzeczowe do nieruchomości (przede wszystkim prawo własności i prawo użytkowania wieczystego) lub zawarte umowy cywilnoprawne (głównie umowy dzierżawy).

Nasza Grupa, w tym spółki KWBA i KWBK, korzysta z nieruchomości o łącznej powierzchni około 9.708 ha, z czego istotne nieruchomości wykorzystywane przez naszą Grupę stanowią około 72% łącznej powierzchni nieruchomości, z których korzystamy.

Istotnymi nieruchomościami wykorzystywanymi w działalności wytwórczej są nieruchomości, na których znajdują się składniki majątkowe związane z działalnością wytwórczą ZE PAK i Elektrowni Pątnów II, w tym budynki elektrowni, istotne urządzenia wytwórcze i kanały wodne, natomiast istotnymi nieruchomościami wykorzystywanymi w działalności wydobywczej są nieruchomości, na których znajdują się składniki majątkowe związane z działalnością wydobywczą KWBA i KWBK, w tym obiekty górnicze, złoża węgla brunatnego i wyrobiska górnicze.

W niektórych przypadkach nieruchomości, z których korzystamy w toku naszej działalności, nie mają uregulowanego tytułu prawnego lub ich stan prawny jest niejasny (co oznacza, iż nie można ustalić właściciela nieruchomości lub postępowanie w przedmiocie tytułu prawnego do nieruchomości jest w toku), lub też korzystamy z nich bez tytułu prawnego. Według naszych szacunków, na dzień 30 czerwca 2012 roku, nieruchomości te stanowią około 0,0066% powierzchni wszystkich nieruchomości oraz około 0,0093% powierzchni istotnych nieruchomości, z których korzystamy. Według naszych szacunków powyższe dane nie uległy istotnej zmianie w okresie od dnia 30 czerwca 2012 roku do dnia

Prospektu. Ponadto w odniesieniu do wybranych nieruchomości, wszczęliśmy odpowiednie postępowania zmierzające do uzyskania prawa użytkowania wieczystego do tych nieruchomości.

Działalność wytwórcza

ZE PAK i Elektrownia Pątnów II korzystają z nieruchomości o łącznej powierzchni wynoszącej około 1.438 ha, z czego około 1.430 ha stanowią istotne nieruchomości.

ZE PAK jest właścicielem istotnych nieruchomości o łącznej powierzchni około 105 ha. Spółce przysługuje prawo użytkowania wieczystego w stosunku do około 1.283 ha istotnych nieruchomości. Ponadto ZE PAK posiada około 35,7 ha istotnych nieruchomości, a około 0,3 ha istotnych nieruchomości ZE PAK stanowi przedmiot dzierżawy.

Elektrownia Pątnów II korzysta z istotnych nieruchomości o powierzchni około 6 ha, wyłącznie na podstawie prawa użytkowania wieczystego.

Prawo użytkowania wieczystego, które przysługuje ZE PAK i Elektrowni Pątnów II, w większości przypadków wygaśnie dnia 5 grudnia 2089 roku. Zgodnie z przepisami prawa regulującymi prawo użytkowania wieczystego, w ciągu ostatnich pięciu lat przed upływem wyżej wymienionego terminu, każda ze spółek może żądać przedłużenia użytkowania wieczystego na dalszy okres od 40 do 99 lat.

Istotne obciążenia

Poniższa tabela zawiera istotne obciążenia ustanowione na istotnych nieruchomościach wykorzystywanych w działalności wytwórczej.

Tabela 9: Istotne obciążenia ustanowione na istotnych nieruchomościach wykorzystywanych w działalności wytwórczej

Nieruchomość obciążana i rodzaj hipoteki	Kwota hipoteki	Wierzyciel hipoteczny	Zabezpieczenie	Przeznaczenie nieruchomości
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073273/0, KN1N/00073272/3 – hipoteka umowna łączna	145.500.000 PLN	Polska Kasa Opieki S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin	Na nieruchomościach objętych hipoteką znajdują się bloki energetyczne, instalacje energetyczne oraz instalacja odsiarczania spalin Elektrowni Pątnów I
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073273/0, KN1N/00073272/3 – hipoteka umowna łączna kaucyjna	73.000.000 PLN	Polska Kasa Opieki S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie spłaty odsetek i innych kosztów związanych z Kredytem Konsorcjalnym na Instalację Odsiarczania Spalin	Na nieruchomościach objętych hipoteką znajdują się bloki energetyczne, instalacje energetyczne oraz instalacja odsiarczania spalin Elektrowni Pątnów I
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073273/0, KN1N/00073272/3 – hipoteka umowna łączna	145.500.000 PLN	PKO Bank Polski S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie Kredytu Konsorcjalnego na Instalację Odsiarczania Spalin	Na nieruchomościach objętych hipoteką znajdują się bloki energetyczne, instalacje energetyczne oraz instalacja odsiarczania spalin Elektrowni Pątnów I
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073273/0, KN1N/00073272/3 – łączna hipoteka kaucyjna	73.000.000 PLN	PKO Bank Polski S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie spłaty odsetek związanych z Kredytem Konsorcjalnym na Instalację Odsiarczania Spalin	Na nieruchomościach objętych hipoteką znajdują się bloki energetyczne, instalacje energetyczne oraz instalacja odsiarczania spalin Elektrowni Pątnów I
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1N/00071134/0, KN1N/00040530/0, KN1N/00064879/2, KN1N/00064880/2, KN1N/00071136/4 – hipoteka umowna łączna kaucyjna	400.000.000 EUR	BRE Bank S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie zapłaty wierzytelności na podstawie umowy wierzycieli z dnia 17 lutego 2011 roku	Na nieruchomościach objętych hipoteką znajdują się blok energetyczny o mocy 464 MWe, instalacje energetyczne Elektrowni Pątnów II oraz budynek sprężarkowni
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1N/00040530/0, KN1N/00064879/2, KN1N/00064880/2, KN1N/00071136/4 – hipoteka umowna łączna kaucyjna	339.750.000 PLN	BRE Bank S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie zapłaty wierzytelności na podstawie umowy wierzycieli z dnia 17 lutego 2011 roku	Na nieruchomościach objętych hipoteką znajdują się blok energetyczny o mocy 464 MWe, instalacje energetyczne Elektrowni Pątnów II oraz budynek sprężarkowni

Źródło: Emitent

Działalność wydobywcza

KWBA i KWBK korzystają z nieruchomości o łącznej powierzchni około 8.269,6 ha, z których około 5.538 ha stanowią istotne nieruchomości.

KWBA jest właścicielem istotnych nieruchomości o łącznej powierzchni około 1.887 ha. Spółce przysługuje prawo użytkowania wieczystego w stosunku do około 705 ha istotnych nieruchomości. Ponadto około 105 ha istotnych nieruchomości KWBA stanowi przedmiot dzierżawy.

KWBK jest właścicielem istotnych nieruchomości o łącznej powierzchni około 2.517 ha. Spółce przysługuje prawo użytkowania wieczystego w stosunku do około 180 ha istotnych nieruchomości. Ponadto około 144 ha istotnych nieruchomości KWBK stanowi przedmiot dzierżawy.

Prawo użytkowania wieczystego, które przysługuje KWBA i KWBK w większości przypadków wygaśnie w grudniu 2089 roku. Jak wcześniej wspomniano, zgodnie z przepisami prawa regulującymi prawo użytkowania wieczystego, w ciągu ostatnich pięciu lat przed upływem wyżej wymienionego terminu, każda ze spółek może żądać przedłużenia użytkowania wieczystego na dalszy okres od 40 do 99 lat.

W miarę postępu eksploatacji złóż węgla brunatnego w danej odkrywce, KWBA i KWBK, nabywają z wyprzedzeniem nieruchomości, na których planowane jest prowadzenie prac wydobywczych oraz zbywają nieruchomości, w odniesieniu do których złoża zostały w całości wyczerpane a teren zrekultywowany. Nabywając nieruchomości na potrzeby eksploatacji złóż węgla brunatnego, KWBA i KWBK w pierwszej kolejności negocjują warunki nabycia nieruchomości z ich właścicielami do momentu osiągnięcia satysfakcjonującego porozumienia. Jeżeli osiągnięcie porozumienia okazuje się niemożliwe, KWBA i KWBK korzystają ze środków prawnych, przewidzianych, w Prawie Geologicznym i Górniczym, pozwalających na pozbawienie właścicieli prawa własności do nieruchomości (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora górnictwa – Proces inwestycyjny”). W związku z tym, że w przeszłości pozbawienie właścicieli prawa własności do nieruchomości oraz przesiedlenia mieszkańców wywłaszczonych nieruchomości miało charakter sporadyczny w odniesieniu do KWBK, a w stosunku do KWBA nie miało miejsca, KWBK i KWBA nie przyjęły formalnych zasad regulujących postępowanie w takich przypadkach oraz nie posiadają w swoich strukturach jednostek lub departamentów, które byłyby odpowiedzialne za nadzór nad procesem przesiedlenia.

Łączna powierzchnia nieruchomości przewidzianych do nabycia przez KWBA w celu eksploatacji złóż węgla brunatnego w okresie do drugiego kwartału 2014 roku wynosi około 150 ha. Jednocześnie łączna powierzchnia nieruchomości posiadanych przez KWBA, które są przeznaczone do zbycia w okresie do drugiego kwartału 2014 roku na skutek wyczerpania złóż węgla brunatnego z odkrywek, wynosi około 610 ha.

Łączna powierzchnia nieruchomości przewidzianych do nabycia przez KWBK w celu eksploatacji złóż węgla brunatnego w okresie do drugiego kwartału 2014 roku wynosi około 410 ha. Jednocześnie łączna powierzchnia nieruchomości posiadanych przez KWBK, które są przeznaczone do zbycia na skutek wyczerpania złóż węgla brunatnego z odkrywek, wynosi około 234 ha.

Istotne obciążenia

Na istotnych nieruchomościach wykorzystywanych w działalności wydobywczej KWBA nie są ustanowione istotne obciążenia.

Poniższa tabela zawiera istotne obciążenia ustanowione na istotnych nieruchomościach wykorzystywanych w działalności wydobywczej KWBK.

Tabela 10: Istotne obciążenia ustanowione na istotnych nieruchomościach wykorzystywanych w działalności wydobywczej KWBK

Nieruchomość obciążona i rodzaj hipoteki	Kwota hipoteki	Wierzyciel hipoteczny	Zabezpieczenie	Przeznaczenie nieruchomości
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1N/00080824/0, KN1N/00080827/1, KN1N/00075017/2, KN1N/00080825/7 – hipoteka umowna łączna kaucyjna	50.000.000 PLN	Bank Zachodni WBK S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytowej nr KKWA/0011/10 z dnia 7 czerwca 2010 roku	Nieruchomości objęte hipoteką przeznaczone są pod działalność pomocniczą; zabudowane budynkami administracyjno-warsztatowymi.
Nieruchomość, dla której jest prowadzona księga wieczysta pod numerami: KN1K/00055458/6, KN1N/00055457/9, KN1K/00055454/8, KN1K/00053149/3 – hipoteka umowna łączna kaucyjna	40.000.000 PLN	Bank Zachodni WBK S.A.	Hipoteka stanowi zabezpieczenie kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytowej nr KKWA/0010/10 z dnia 7 czerwca 2010 roku	Nieruchomości objęte hipoteką przeznaczone są pod działalność pomocniczą; zabudowane budynkami administracyjno-warsztatowymi.

*Prawo użytkowania wieczystego nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze KN1N/00080825/7 przysługuje spółce zależnej KWBK, ASEKURACJA.

Źródło: Emitent

OTOCZENIE REGULACYJNE

Informacje ogólne

Podmioty działające w sektorze elektroenergetycznym, w tym nasza Grupa, podlegają szczegółowej regulacji prawnej zarówno na poziomie prawa krajowego, jak i Unii Europejskiej. W szczególności podmioty z sektora elektroenergetycznego muszą przestrzegać przepisów prawa i regulacji dotyczących pozyskiwania i obrotu paliwami, wytwarzania i obrotu energią elektryczną i ciepłem, ustalania taryf, ochrony środowiska, bezpieczeństwa energetycznego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. W niniejszym Rozdziale omówiono wybrane obowiązujące akty prawne istotne dla Grupy oraz niektóre planowane zmiany legislacyjne, ich przedstawienie nie ma jednak wyczerpującego charakteru.

Od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku regulacje dotyczące sektora elektroenergetycznego w Polsce były przedmiotem istotnych zmian. Wynikały one m.in. z potrzeby dostosowania polskiego prawa do porządku prawnego Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie liberalizacji rynku, ochrony konkurencji, ochrony środowiska, a także istotnych zasad działania przedsiębiorstw w sektorze elektroenergetycznym, w tym zasady TPA (*Third Party Access*), tj. prawa swobodnego wyboru sprzedawcy i dostępu do sieci oraz zakazu subsydiowania skrośnego, tj. zakazu pokrywania kosztów jednego rodzaju działalności lub kosztów dotyczących jednej grupy odbiorców przychodami pochodzącymi z innego rodzaju działalności lub od innej grupy odbiorców.

Ogólnym celem zmian Prawa Europejskiego w sektorze elektroenergetycznym było zapewnienie większej przejrzystości działania przedsiębiorstw elektroenergetycznych, ułatwienie wymiany energii elektrycznej pomiędzy poszczególnymi Państwami Członkowskimi, zwiększenie poziomu konkurencji oraz poprawa ochrony praw konsumentów. Przepisy Prawa Europejskiego zmierzają do stworzenia jednolitego, zliberalizowanego rynku energii elektrycznej na obszarze wszystkich Państw Członkowskich. W tym celu Unia Europejska przyjęła trzy pakiety dyrektyw mających zreformować krajowe rynki energii elektrycznej.

Polska stopniowo wdraża reformy wynikające ze zmian Prawa Europejskiego w odniesieniu do sektora elektroenergetycznego. Jednym z głównych aktów wdrażających przepisy Prawa Europejskiego w Polsce w tym zakresie jest Prawo Energetyczne wraz z rozporządzeniami wykonawczymi.

Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego

Wprowadzenie

Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie sektora elektroenergetycznego w Polsce jest Prawo Energetyczne. Prawo Energetyczne reguluje w szczególności (i) kompetencje i zasady funkcjonowania regulatora rynku energii – Prezesa URE, (ii) przyznawanie i cofanie koncesji na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania paliw, energii elektrycznej i ciepła, przesyłania lub dystrybucji określonych paliw lub energii oraz obrotu określonymi paliwami lub energią, (iii) kształtowanie i stosowanie taryf dla energii elektrycznej i ciepła, (iv) funkcjonowanie operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, (v) systemy wsparcia dla energii ze źródeł odnawialnych oraz z kogeneracji. Istotne regulacje dotyczące działalności przedsiębiorstw energetycznych znajdują się też w aktach wykonawczych do Prawa Energetycznego, przede wszystkim w rozporządzeniach wydawanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Istotne znaczenie dla działalności sektora ma również Ustawa KDT, regulująca zasady pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem długoterminowych umów sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) (zobacz „– Kontrakty długoterminowe (KDT)” poniżej). Sektor elektroenergetyczny regulowany jest także przepisami Prawa Europejskiego. Podstawowe przepisy Prawa Europejskiego określające główne zasady funkcjonowania rynku energii elektrycznej w Państwach Członkowskich są zawarte w dyrektywie 2009/72/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 roku dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE (Dz.U. UE L 211/55 z 14 sierpnia 2009 roku), jak również rozporządzeniach przyjętych w ramach tzw. trzeciego pakietu energetycznego. Istotne znaczenie dla funkcjonowania sektora elektroenergetycznego mają także przepisy dotyczące integralności i przejrzystości rynku energii oraz, w szczególności w segmentach wydobywania i wytwarzania, międzynarodowe i europejskie regulacje dotyczące ochrony środowiska.

Ponadto podstawowe kierunki polityki energetycznej Polski określone są w dokumentach przyjmowanych przez Radę Ministrów. W dniu 10 listopada 2009 roku Rada Ministrów przyjęła dokument pt. „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”, w którym określono cele, zasady i priorytety w polityce energetycznej kraju oraz wskazano długoterminowe kierunki działań do 2030 roku i zadania wykonawcze do 2012 roku. Zgodnie z przepisami Prawa Energetycznego politykę energetyczną kraju opracowuje się co cztery lata.

Regulator sektora elektroenergetycznego

Zadania z zakresu spraw regulacji gospodarki paliwami i energią oraz promowania konkurencji w sektorze energetycznym realizuje w Polsce Prezes URE. Prezes URE jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów. Przepisy nie przewidują kadencyjności urzędu Prezesa URE, a zatem Prezes URE może być odwołany z pełnionej funkcji w każdej chwili.

Kompetencje Prezesa URE zostały szczegółowo określone w Prawie Energetycznym. Mają one charakter regulacyjny i kontrolny i obejmują m.in. udzielanie i cofanie koncesji, zatwierdzanie i kontrolowanie stosowania taryf paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła, uzgadnianie projektów planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych, wyznaczanie operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, rozstrzyganie niektórych sporów pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi oraz pomiędzy tymi przedsiębiorstwami a odbiorcami. Prezes URE jest również upoważniony do zatwierdzania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej i dystrybucyjnej w zakresie bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi, organizowania i przeprowadzania przetargów na sprzedawców z urzędu (porównaj punkt „– Energia ze źródeł odnawialnych” poniżej) i na budowę nowych mocy wytwórczych lub realizację przedsięwzięć zmniejszających zapotrzebowanie na energię elektryczną oraz do wydawania i umarzania świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych lub świadectw pochodzenia z kogeneracji.

W przypadku niewypełnienia przez przedsiębiorców obowiązków wskazanych w Prawie Energetycznym, Prezes URE może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną, której wysokość nie może przekroczyć 15% osiągniętego w poprzednim roku podatkowym przychodu przedsiębiorcy, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. We wskazanych w Prawie Energetycznym sytuacjach Prezes URE może dodatkowo nałożyć karę pieniężną na kierownika przedsiębiorstwa energetycznego w kwocie nie większej niż 300% jego miesięcznego wynagrodzenia. Ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Corocznie Prezes URE we współpracy z Ministrem Skarbu Państwa oraz Prezesem UOKiK opracowuje i przekazuje Komisji Europejskiej sprawozdanie dotyczące nadużywania pozycji dominującej przez przedsiębiorstwa energetyczne i ich zachowań sprzecznych z zasadami konkurencji.

Działania Prezesa URE są wspierane przez Agencję do spraw Współpracy Organów Regulacji Energetyki (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*, „ACER”), której zadaniem jest zapewnienie skutecznej współpracy między krajowymi organami regulacyjnymi i podejmowanie decyzji w sprawach transgranicznych w zakresie handlu energią elektryczną. Do kompetencji ACER należy m.in. monitorowanie współpracy regionalnej między operatorami systemów przesyłowych, zadania związane z wdrażaniem wytycznych dotyczących transeuropejskich sieci energetycznych, w odniesieniu do warunków dostępu do infrastruktury transgranicznej oraz warunków jej bezpieczeństwa eksploatacyjnego, a także monitorowanie i sprawozdawczość dotycząca sektorów energii elektrycznej i gazu ziemnego.

Koncesje

Zgodnie z Prawem Energetycznym koncesjonowaniu podlega (z zastrzeżeniem wyjątków określonych w Prawie Energetycznym): (i) wytwarzanie paliw lub energii, (ii) magazynowanie paliw gazowych, skraplanie gazu ziemnego i regazyfikacja skroplonego gazu ziemnego w instalacjach skroplonego gazu ziemnego, jak również magazynowanie paliw ciekłych, (iii) przesyłanie lub dystrybucja paliw lub energii, a także (iv) obrót paliwami lub energią. Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy. Koncesja określa w szczególności: (i) podmiot i siedzibę podmiotu, któremu została udzielona, (ii) przedmiot oraz zakres działalności objętej koncesją, (iii) datę rozpoczęcia działalności objętej koncesją oraz warunki wykonywania tej działalności, (iv) okres ważności koncesji, (v) warunki zabezpieczenia ochrony środowiska w trakcie oraz po zaprzestaniu koncesjonowanej działalności, oraz (vi) warunki zaprzestania działalności przedsiębiorstwa energetycznego po wygaśnięciu koncesji lub po jej cofnięciu.

Przedsiębiorstwo energetyczne może złożyć wniosek o przedłużenie ważności koncesji, nie później niż na 18 miesięcy przed jej wygaśnięciem. W przypadkach przewidzianych w Prawie Energetycznym Prezes URE cofa, a w niektórych przypadkach może cofnąć koncesję lub zmienić jej zakres.

Przedsiębiorstwa, którym została udzielona koncesja, wnoszą coroczne opłaty do budżetu państwa za pośrednictwem Prezesa URE. Wysokość corocznej opłaty oblicza się w oparciu o przychody przedsiębiorstwa energetycznego, uzyskane z działalności objętej koncesją. Opłata dla każdego rodzaju koncesjonowanej działalności nie może być mniejsza niż 200 PLN i większa niż 1.000.000 PLN. W przypadku prowadzenia więcej niż jednej działalności podlegającej koncesjonowaniu opłatę stanowi suma opłat dla poszczególnych rodzajów działalności.

Obowiązek utrzymywania zapasów paliw

Zgodnie z Prawem Energetycznym, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła jest obowiązane utrzymywać zapasy paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej lub ciepła do odbiorców.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 roku w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz.U. z 2003 roku, Nr 39, poz. 338, ze zm.) przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła obowiązane jest utrzymywać zapasy paliw, w szczególności w postaci węgla brunatnego w ilości odpowiadającej co najmniej dwudziestodobowemu zużyciu. W przypadku zapasów węgla brunatnego uwzględnia się zapasy utrzymywane przez dostawcę, na podstawie umowy sprzedaży zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym na okres nie krótszy niż rok, jeżeli transport węgla brunatnego od dostawcy do miejsca jego składowania sąsiadującego z miejscem wytwarzania energii jest realizowany w sposób zapewniający utrzymanie ciągłości dostaw paliwa dla przedsiębiorstwa energetycznego, przy użyciu środków transportu przeznaczonych i wykorzystywanych wyłącznie w tym celu. Zgodnie z przepisami powołanego Rozporządzenia, za zapas węgla brunatnego gromadzony i utrzymywany przez dostawcę może być uznany węgiel brunatny w złożu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego, przygotowany do wydobycia i dostarczenia do miejsca składowania sąsiadującego z miejscem wytwarzania energii.

Przedsiębiorstwa energetyczne są zobowiązane do poddania się kontroli w zakresie zgodności wielkości zapasów paliw z wielkościami określonymi w powyższym rozporządzeniu.

Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców

Zgodnie z Prawem Energetycznym, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej jest obowiązane sprzedawać nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku na giełdach towarowych w rozumieniu Ustawy o Giełdach Towarowych lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium RP rynek regulowany, przy czym wytwórcy energii elektrycznej uprawnieni do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie Ustawy o KDT (zobacz „– Kontrakty długoterminowe (KDT)” poniżej) są zobowiązani do sprzedaży pozostałych 85% wytworzonej energii elektrycznej w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii, to znaczy w drodze otwartego przetargu, na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium RP rynek regulowany lub na giełdach towarowych w rozumieniu Ustawy o Giełdach Towarowych.

Zgodnie z Prawem Energetycznym, wykonanie przez wytwórców obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej, sposób oraz tryb organizacji przez wytwórców przetargu oraz jego przeprowadzenie pod kątem zgodności z przepisami prawa podlega kontroli Prezesa URE. Prezes URE ma prawo unieważnić przetarg, jeżeli stwierdzi, że został przeprowadzony niezgodnie z przepisami, przy czym przepisy Prawa Energetycznego nie określają szczegółów procedury wydawania decyzji o unieważnieniu przetargu, ani w szczególności nie stanowią, czy przetarg może zostać unieważniony po zawarciu, w wyniku rozstrzygnięcia przetargu, umowy sprzedaży energii elektrycznej, a jeżeli tak, to jaki byłby w takiej sytuacji wpływ unieważnienia przetargu na zawartą umowę sprzedaży energii elektrycznej.

Prawo Energetyczne przewiduje szereg wyjątków od obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców. Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej nie dotyczy energii elektrycznej: (i) dostarczonej od przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się jej wytwarzaniem do odbiorcy końcowego za pomocą linii bezpośredniej, (ii) z odnawialnych źródeł energii, (iii) wytworzonej w kogeneracji ze średnioroczną sprawnością wyższą niż 52,5%, (iv) zużywanej przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem na potrzeby własne, (v) niezbędnej do wykonywania przez operatorów systemów elektroenergetycznych ich zadań określonych w Prawie Energetycznym, oraz (vi) wytworzonej w jednostce wytwórczej o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie wyższej niż 50 MW. Ponadto Prezes URE może, na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego, zwolnić to przedsiębiorstwo z obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej, w części dotyczącej produkcji energii elektrycznej: (a) sprzedawanej na potrzeby wykonywania długoterminowych zobowiązań wynikających z umów zawartych z instytucjami finansowymi w celu realizacji inwestycji związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej, lub (b) wytwarzanej na potrzeby operatora systemu przesyłowego wykorzystywanej na potrzeby prawidłowego funkcjonowania krajowego systemu elektroenergetycznego – jeżeli nie spowoduje to istotnego zakłócenia warunków konkurencji na rynku energii elektrycznej lub zakłócenia na rynku bilansującym.

Informacje na temat zwolnienia Elektrowni Pątnów II przez Prezesa URE z obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej zostały zamieszczone w Rozdziale „Opis działalności – Sprzedaż – Sprzedaż energii elektrycznej – Informacje ogólne”.

Zakaz manipulacji na rynku hurtowym energii

W dniu 28 grudnia 2011 roku weszło w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 roku w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. UE L 326/1 z dnia 8 grudnia 2011 roku), zwane dalej „**Rozporządzeniem REMIT**”. Rozporządzenie REMIT dotyczy zachowań

uczestników hurtowych rynków energii elektrycznej, na których dokonywany jest obrót produktami energetycznymi, sprzedawanymi w obrocie hurtowym.

Zgodnie z Rozporządzeniem REMIT, zakazana jest manipulacja na hurtowych rynkach energii oraz wykorzystywanie informacji wewnętrznych w obrocie hurtowym produktami energetycznymi. Powołane rozporządzenie definiuje „informację wewnętrzną” jako informację o szczegółowym charakterze, która nie została podana do publicznej wiadomości, która dotyczy – bezpośrednio lub pośrednio – jednego lub większej liczby produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym i która, jeżeli została podana do wiadomości publicznej, mogłaby znacząco wpłynąć na ceny tych produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym.

Dodatkowo, wraz z wejściem w życie Rozporządzenia REMIT uczestnicy rynku są zobowiązani do: (i) publikacji informacji wewnętrznych, oraz (ii) powiadamiania ACER i właściwych krajowych organów regulacyjnych w przypadku opóźnienia publikacji informacji wewnętrznych. Ponadto osoby zawodowo zajmujące się pośrednictwem w zawieraniu transakcji zobowiązane są do powiadamiania krajowego organu regulacyjnego o każdym uzasadnionym podejrzeniu naruszenia przez uczestników rynku zasad REMIT.

Emitent przekazuje informacje wynikające z Rozporządzenia REMIT za pomocą swojej strony internetowej. ACER we współpracy z krajowymi regulatorami ma określić i opublikować format i zakres informacji związanych z rejestracją uczestników rynku do dnia 30 września 2012 roku.

Taryfy

Wprowadzenie

Zgodnie z Prawem Energetycznym, taryfa to zbiór cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowany przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzany jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców. Przedsiębiorstwa energetyczne ustalają taryfy dla paliw gazowych lub energii, stosownie do zakresu wykonywanej działalności gospodarczej. Obecnie Grupa zobowiązana jest ustalać i przedkładać Prezesowi URE do zatwierdzenia taryfy dotyczące ciepła.

Ustalanie i zatwierdzanie taryf

Treść taryfy ustala przedsiębiorstwo energetyczne z uwzględnieniem zasad wynikających z Prawa Energetycznego i przepisów wykonawczych do tej ustawy, w szczególności Rozporządzenia Taryfowego oraz Rozporządzenia Taryfowego Dotyczącego Ciepła. W dniu 1 lipca 2001 roku Prezes URE zwolnił wytwórców w całym kraju z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf dla energii elektrycznej. W sektorze ciepłowniczym Prezes URE nie dokonał zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia i taryfy dotyczące wszystkich rodzajów działalności w tym sektorze podlegają obowiązkowi przedłożenia ich Prezesowi URE do zatwierdzenia. Zasady ustalania taryfy określa Rozporządzenie Taryfowe Dotyczące Ciepła.

Taryfy należy kalkulować w sposób zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność, eliminację subsydiowania skrośnego, pokrycie uzasadnionych kosztów ponoszonych przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat. Przedsiębiorstwa energetyczne mogą różnicować ceny i stawki opłat określone w taryfach dla różnych grup odbiorców wyłącznie ze względu na uzasadnione zróżnicowane koszty spowodowane specyfiką realizacji świadczeń.

Co do zasady, taryfy przedsiębiorstw energetycznych podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE. Przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję wydaną przez Prezesa URE przedkłada ustaloną przez siebie taryfę do zatwierdzenia przez Prezesa URE z własnej inicjatywy lub na jego żądanie oraz proponuje okres obowiązywania taryfy. Zgodnie z Prawem Energetycznym zatwierdzona przez Prezesa URE taryfa może obowiązywać maksymalnie trzy lata, ale w praktyce, ze względu na ciągłą niepewność cen paliw i energii oraz dynamikę zmian otoczenia rynkowego, przyjęto się ustalanie i zatwierdzanie taryf na okresy 12 miesięcy. Określają to również Rozporządzenie Taryfowe i Rozporządzenie Taryfowe Dotyczące Ciepła, które przewidują, że ceny lub stawki opłat zawarte w taryfie kalkuluje się na okres 12 miesięcy kalendarzowych, ale nie dłużej niż 3 lata.

Prezes URE zatwierdza taryfę zawierającą ceny i stawki opłat w wysokości wnioskowanej z możliwością wprowadzenia korekt planowanych kosztów przyjętych do kalkulacji taryfy, ale nie wyższej niż ceny i stawki obowiązujące przed jej przedłożeniem, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: (i) zawarte w taryfie warunki stosowania cen i stawek opłat nie uległy zmianie, (ii) udokumentowane i opisane we wniosku zmiany zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, której dotyczy taryfa, nie uzasadniają obniżenia cen i stawek opłat zawartych w taryfie, (iii) dla proponowanego we wniosku okresu obowiązywania taryfy lub dla części tego okresu nie został ustalony współczynnik korekcyjny, określający projektowaną poprawę efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa energetycznego oraz zmianę warunków wykonywania przez to przedsiębiorstwo danego rodzaju działalności gospodarczej.

W przypadku upływu okresu, na jaki została ustalona taryfa, do dnia wejścia w życie nowej taryfy stosuje się taryfę dotychczasową. Sytuacja taka ma miejsce, jeżeli: (i) decyzja Prezesa URE nie została wydana; albo (ii) toczy się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE. Stosowanie dotychczasowej taryfy nie następuje w przypadku, gdy odmowa zatwierdzenia taryfy jest uzasadniona koniecznością obniżenia cen lub stawek opłat w stosunku do określonych w dotychczasowej taryfie i wynika z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej. Zatwierdzona taryfa podlega urzędowemu ogłoszeniu i wiąże przedsiębiorstwo energetyczne oraz jego odbiorców. Przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza ją do stosowania nie wcześniej niż 14 dni i nie później niż 45 dni od publikacji.

Zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia

Zgodnie z Prawem Energetycznym, Prezes URE może zwolnić przedsiębiorstwo energetyczne z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, jeżeli stwierdzi, że działa ono w warunkach konkurencji, albo cofnąć udzielone zwolnienie w przypadku ustania warunków uzasadniających zwolnienie. Zwolnienie może również dotyczyć określonej części działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo energetyczne, w zakresie, w jakim działalność ta prowadzona jest na rynku konkurencyjnym. W latach 2001-2008 Prezes URE korzystał z tego uprawnienia i stopniowo zwalniał przedsiębiorstwa z sektora elektroenergetycznego z obowiązku przedstawiania taryf do zatwierdzenia. W efekcie, na dzień Prospektu w sektorze energii elektrycznej obowiązkiem przedkładania Prezesowi URE taryf do zatwierdzenia objęte są taryfy przedsiębiorstw zajmujących się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej oraz taryfy dotyczące obrotu energią elektryczną w zakresie dotyczącym sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców nieprowadzących działalności gospodarczej, głównie odbiorców w gospodarstwach domowych (tzw. grupa taryfowa G), choć w ostatnich latach rozważana jest dalsza liberalizacja rynku energii elektrycznej w Polsce związana z planami Prezesa URE zwolnienia przedsiębiorstw energetycznych z obowiązku przedkładania taryf z grupy taryfowej G do zatwierdzenia. W pozostałym zakresie dotyczącym energii elektrycznej przedsiębiorstwa energetyczne są zwolnione z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia. Tym samym, w związku z faktem, że w skład Grupy nie wchodzi przedsiębiorstwa zajmujące się przesyłaniem oraz dystrybucją energii elektrycznej, jak również w związku z faktem, iż Grupa nie sprzedaje energii elektrycznej na rzecz odbiorców nieprowadzących działalności gospodarczej, w sektorze energii elektrycznej Grupa nie jest zobowiązana przedkładać Prezesowi URE taryf dotyczących energii elektrycznej do zatwierdzenia.

W sektorze ciepłowniczym Prezes URE nie dokonał zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia i taryfy dotyczące wszystkich rodzajów działalności podlegają obowiązkowi przedłożenia ich Prezesowi URE do zatwierdzenia. W związku z tym Grupa jest zobowiązana przedkładać Prezesowi URE do zatwierdzenia taryfy dotyczące wytwarzania ciepła. Taryfy dotyczące ciepła ustalone przez Emitenta na rok 2012 zostały zatwierdzone przez Prezesa URE.

Wątpliwości związane ze zwolnieniami z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia

Opisany wyżej stan prawny, szczególnie w sektorze energii elektrycznej, może budzić pewne wątpliwości. W szczególności istnieje wątpliwość, czy zwolnienie z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia oznacza również zwolnienie z obowiązku kształtowania taryf zgodnie z regulacjami określonymi w Prawie Energetycznym oraz Rozporządzeniu Taryfowym i stosowania tak ustalonych taryf. Z brzmienia odpowiednich przepisów Prawa Energetycznego wynika, że uprawnienie Prezesa URE odnosi się do zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, a nie do zwolnienia z obowiązku stosowania taryf. W praktyce funkcjonuje jednak inna interpretacja tych przepisów, zgodnie z którą zwolnienie z obowiązku przedkładania taryf energii elektrycznej do zatwierdzenia oznacza zwolnienie z obowiązku stosowania taryf w ogóle. Interpretacja ta ma oparcie w przepisie Prawa Energetycznego, zgodnie z którym przedsiębiorstwo energetyczne wylicza opłaty za dostarczone do odbiorcy paliwa gazowe, energię elektryczną lub ciepło na podstawie cen i stawek opłat zawartych w taryfie lub na podstawie cen i stawek opłat ustalonych na rynku konkurencyjnym. W efekcie, część uczestników rynku (w tym również spółki z Grupy), w zakresie swojej działalności, odnośnie której Prezes URE dokonał zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, zaczęła stosować w relacjach z klientami różnego rodzaju cenniki, standardowe warunki i inne podobne dokumenty. Dokumenty te mogą nie spełniać wszystkich wymogów zawartych w Prawie Energetycznym i Rozporządzeniu Taryfowym w odniesieniu do taryf.

Kontrakty długoterminowe (KDT)

Wprowadzenie

Kontrakty długoterminowe sprzedaży mocy i energii elektrycznej (KDT) zostały zawarte w Polsce w latach 90. XX wieku. Większość istniejących w tym czasie jednostek wytwórczych wymagała modernizacji, w szczególności nie spełniały one wymogów dotyczących limitów emisji zanieczyszczeń, które zaczęły obowiązywać w Polsce od 1998 roku. Konieczna była również budowa nowych jednostek wytwórczych. W 1994 roku polski rząd ogłosił przetarg w celu wyłonienia podmiotów, które dokonają inwestycji w sektorze elektroenergetycznym, polegających na budowie nowych lub modernizacji istniejących jednostek wytwórczych. Z wybranymi wytwórcami spółka Polskie Sieci Energetyczne S.A., poprzednik prawny PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. – producenta i dostawcy energii elektrycznej w Polsce,

zawarła długoterminowe umowy sprzedaży mocy i energii elektrycznej (kontrakty długoterminowe, tzw. KDT). W KDT wytwórcy zobowiązali się do budowy i modernizacji określonych w nich jednostek wytwórczych oraz sprzedaży mocy i energii wytworzonej w tych jednostkach. Polskie Sieci Energetyczne S.A. zobowiązała się do kupowania od wytwórców mocy i energii elektrycznej przez określony czas. W wielu przypadkach wiarygodności wytwórców do Polskich Sieci Energetycznych S.A. wynikające z KDT stanowiły prawne zabezpieczenia dla instytucji finansowych udzielających wytwórcom kredytów na realizację opisanych w KDT projektów inwestycyjnych.

Program rozwiązania KDT

Z upływem czasu zaczęto uznawać, że KDT blokują rozwój konkurencyjnego rynku energii elektrycznej w Polsce, ponieważ znaczna część obrotu energią elektryczną była skupiona w rękach jednego podmiotu – spółki Polskie Sieci Energetyczne S.A. Ponadto po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej Komisja Europejska sformułowała stanowisko, że KDT stanowią niedozwoloną pomoc publiczną na rzecz wytwórców będących ich stronami. W tej sytuacji polski rząd rozpoczął prace nad opracowaniem sposobu rozwiązania KDT, które trwały do roku 2007. Prace te zakładały rozwiązanie KDT, połączone z wypłatą na rzecz wytwórców rekompensat z tytułu tzw. kosztów osieroconych (*stranded costs*). Mianem kosztów osieroconych określa się nakłady inwestycyjne poniesione przez inwestora do dnia 1 maja 2004 roku (z wyłączeniem Elektrowni Pątnów II, w przypadku której uznano nakłady inwestycyjne zaplanowane do poniesienia do dnia 31 grudnia 2007 roku) na aktywo/majątek związany z wytwarzaniem energii elektrycznej, których inwestor nie jest w stanie odzyskać z przychodów uzyskiwanych ze sprzedaży energii elektrycznej, rezerw mocy i usług systemowych generowanych przez to aktywo/majątek na rynku konkurencyjnym po przedterminowym rozwiązaniu KDT, tj. po dniu 1 kwietnia 2008 roku.

Ponieważ program rozwiązania KDT zakładał wypłatę rekompensat, został notyfikowany Komisji Europejskiej jako potencjalny program pomocy publicznej. Wszczynając postępowanie w sprawie notyfikowanego programu, Komisja Europejska wszczęła również przeciwko Polsce równoległe postępowanie w sprawie KDT jako niedozwolonej pomocy państwa. Oba postępowania zakończyły się wydaniem decyzji z dnia 25 września 2007 roku, w której Komisja Europejska uznała KDT za pomoc państwa niezgodną z prawem, natomiast rządowy program rozwiązania KDT za pomoc państwa zgodną z prawem. Rządowy program rozwiązania KDT został wdrożony w formie Ustawy KDT.

Realizacja programu rozwiązania KDT

Ustawa KDT objęła dwunastu wytwórców, którzy byli stronami KDT na dzień uchwalenia Ustawy KDT. Zgodnie z Ustawą KDT, rozwiązanie KDT było dobrowolne i powinno było odbywać się poprzez zawarcie umowy rozwiązującej, której treść została w istotnych elementach określona w Ustawie KDT. Umowy rozwiązujące mogły być zawarte nie później niż do dnia 1 stycznia 2008 roku. Umowy zawarte po upływie terminu nie stanowią umów rozwiązujących w rozumieniu Ustawy KDT i nie stanowią podstawy do otrzymania środków na pokrycie kosztów osieroconych. W ustawowym terminie Elektrownia Pątnów II jako strona obowiązującego wówczas KDT zawarła z Polskimi Sieciami Energetycznymi S.A. umowę rozwiązującą KDT. Zgodnie z Ustawą KDT i umową rozwiązującą, rozwiązanie KDT, w odniesieniu do którego zawarto umowę rozwiązującą, nastąpiło w dniu 1 kwietnia 2008 roku.

Ustawa KDT definiuje koszty osierocone jako wydatki wytwórcy wynikające z nakładów poniesionych przez tego wytwórcę do dnia 1 maja 2004 roku na majątek związany z wytwarzaniem energii elektrycznej, niepokryte przychodami uzyskanymi ze sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej, rezerw mocy i usług systemowych na rynku konkurencyjnym po przedterminowym rozwiązaniu KDT. Wytwórcy, którzy zdecydowali się na rozwiązanie KDT, mają prawo do otrzymywania środków na pokrycie kosztów osieroconych, chyba że złożą oświadczenie o rezygnacji z prawa otrzymywania tych środków. Łączna suma środków przekazanych wytwórcy na pokrycie kosztów osieroconych, zdyskontowanych na dzień 1 stycznia 2007 roku, nie może przekroczyć ustalonej dla tego wytwórcy maksymalnej wysokości tych kosztów, określonej w załączniku nr 2 do Ustawy KDT, w cenach stałych na dzień 1 stycznia 2007 roku.

Maksymalne wysokości kosztów osieroconych dla poszczególnych wytwórców (na dzień 1 stycznia 2007 roku) zostały wskazane w tabeli poniżej.

Tabela 1: Maksymalne wysokości kosztów osieroconych dla poszczególnych wytwórców

Nazwa wytwórcy	Maksymalna wysokość kosztów osieroconych	Maksymalna wysokość kosztów, o których mowa w art. 44 ⁽¹⁾ Ustawy KDT
	(w tys. zł)	(w tys. zł)
Grupa Kapitałowa BOT Górnictwo i Energetyka S.A., w tym:	4.536.851	
<i>Elektrownia Opole S.A.</i>	1.965.700	
<i>Elektrownia Turów S.A.</i>	2.571.151	
Południowy Koncern Energetyczny S.A.	1.479.745	
Elektrownia Kozienice S.A.	623.612	
Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A.	633.496	
Grupa Kapitałowa ZE PAK, w tym:.....	1.377.880	
<i>Elektrownia Pątnów II</i>	1.377.880	
Elektrociepłownia Kraków S.A.	0	
Elektrociepłownia Rzeszów S.A.	297.415	124.395
Elektrociepłownia Nowa Sarzyna Sp. z o.o.	777.535	340.655
Elektrociepłownia Lublin-Wrotków Sp. z o.o.....	425.263	191.480
Elektrociepłownia Chorzów ELCHO S.A.	888.581	
Elektrociepłownia Zielona Góra S.A.	464.297	313.477
Elektrociepłownia Gorzów S.A.....	72.755	35.273
Razem	11.577.430	1.005.280

⁽¹⁾ Maksymalna wysokość kosztów poniesionych przez wytwórców wykorzystujących gaz ziemny do wytwarzania energii elektrycznej z tytułu zużycia odebranego gazu ziemnego i nieodebranego gazu ziemnego.

Źródło: Załącznik nr 2 do Ustawy KDT

Podmiotem pełniącym istotną rolę w procesie wypłacania środków na pokrycie kosztów osieroconych jest spółka specjalnie powołana do tego celu – Zarządca Rozliczeń S.A. Zarządca Rozliczeń S.A. wypłaca wytwórcy środki na pokrycie kosztów osieroconych w formie zaliczki na poczet tych kosztów za dany rok kalendarzowy, oraz jako środki wynikające z dodatnich wartości korekt tych kosztów. Zaliczki wypłaca się w czterech równych ratach w danym roku, w terminie do piątego dnia miesiąca następującego po upływie kwartału, za który ma być wypłacana. Aby otrzymać w danym roku zaliczki, wytwórca, w terminie do dnia 31 sierpnia każdego roku, składa Prezesowi URE wniosek o wypłatę zaliczki na następny rok kalendarzowy. Wniosek ten zawiera m.in. wysokość wnioskowanej kwoty zaliczki oraz oświadczenie o wyborze jednego z dwóch sposobów dokonania korekty kosztów osieroconych opisanych odpowiednio w Ustawie KDT oraz w załącznikach nr 3 i nr 4 do Ustawy KDT. Prezes URE w drodze decyzji administracyjnej ustala zaktualizowaną na dany rok kwotę kosztów osieroconych danego wytwórcy podlegających pokryciu. Wytwórca nie może wnioskować o kwotę zaliczki wyższą niż zaktualizowana kwota kosztów osieroconych, ogłoszona przez Prezesa URE na dany rok, o której mowa w załączniku nr 3 do Ustawy KDT (w przypadku dokonania przez wytwórcę wyboru tego sposobu dokonania korekty kosztów osieroconych) lub 120% kwoty określonej w załączniku nr 4 do Ustawy KDT (w przypadku, gdy korekta dokonywana będzie według tego sposobu dokonania korekty kosztów osieroconych). Do dnia 31 lipca każdego roku kalendarzowego Prezes URE, w drodze decyzji administracyjnej, ustala dla danego wytwórcy wysokość korekty rocznej kosztów osieroconych dla roku poprzedzającego dany rok kalendarzowy w oparciu o ustaloną przez Prezesa URE rzeczywistą wartość kosztów osieroconych danego wytwórcy w poprzednim roku kalendarzowym.

Dodatkowo, do dnia 31 sierpnia roku następującego po zakończeniu okresu korygowania Prezes URE, w drodze decyzji administracyjnej, ustala dla danego wytwórcy wysokość korekty końcowej kosztów osieroconych. Strona niezadowolona z decyzji Prezesa URE dotyczącej kosztów osieroconych może wnieść odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Okresem korygowania jest okres ustalony dla danego wytwórcy, od dnia rozwiązania KDT, którego stroną był dany wytwórca, do dnia, w którym wygaszałby KDT, którego wytwórca ten jest stroną, lecz w żadnym przypadku nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia 2025 roku.

Ustawa KDT zawiera szczegółowe zasady dokonywania korekt. W przypadku, gdy wartość korekty jest (i) dodatnia – Zarządca Rozliczeń S.A. wypłaca wytwórcy kwotę korekty, (ii) ujemna – wytwórca zwraca Zarządcy Rozliczeń S.A. kwotę korekty. W przypadku, gdy kwota ujemnej korekty przekroczy określone w Ustawie KDT poziomy, wytwórca

zwraca otrzymane środki z odsetkami. Wysokość środków wraz z odsetkami, jakie jest obowiązany zwrócić wytwórca, ustala Prezes URE w drodze decyzji administracyjnej.

Wytwórca, któremu w okresie korygowania wygasła koncesja na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i nie wystąpił o przedłużenie jej ważności w trybie określonym w Prawie Energetycznym albo cofnięto mu koncesję na wykonywanie tej działalności: (i) nie otrzymuje środków na pokrycie kosztów osieroconych; (ii) jest obowiązany niezwłocznie zwrócić otrzymane wcześniej środki. Wysokość środków wraz z odsetkami, jakie jest obowiązany zwrócić wytwórca, ustala Prezes URE w drodze decyzji administracyjnej.

W przypadku, gdy (i) wielkość sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórcę będącego stroną umowy rozwiązującej w danym roku kalendarzowym jest mniejsza o ponad 20% od wielkości sprzedaży tej energii w roku poprzednim, lub (ii) koszty związane z wytwarzaniem energii elektrycznej poniesione przez wytwórcę będącego stroną umowy rozwiązującej w danym roku kalendarzowym są wyższe o ponad 20% od średnich kosztów innych przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej na terytorium Polski, o zbliżonych parametrach technicznych wytwarzania tej energii, w tym samym roku kalendarzowym, lub (iii) średnia cena sprzedawanej energii elektrycznej przez wytwórcę w danym roku kalendarzowym jest niższa o ponad 5% od średniej ceny rynkowej liczonej dla przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej na terytorium Polski, o zbliżonych parametrach technicznych wytwarzania energii, w tym samym roku kalendarzowym – Prezes URE występuje do tego wytwórcy o przedstawienie pisemnych wyjaśnień w tym zakresie. Jeżeli Prezes URE na podstawie pisemnych wyjaśnień przedstawionych przez wytwórcę stwierdzi, że różnice nie były spowodowane okolicznościami, za które wytwórca nie ponosi odpowiedzialności, niezwłocznie zawiadamia o tym pisemnie wytwórcę, a w najbliższej korekcie, jeżeli jej wartość jest: (i) dodatnia – pomniejsza należną kwotę tej korekty, albo (ii) ujemna lub równa zero – powiększa należną kwotę tej korekty, w obu przypadkach o kwotę do 25% kwoty kosztów osieroconych określonych w załączniku nr 3 do Ustawy KDT dla roku, którego dotyczyły te różnice, uwzględniając stopień zaniżenia wartości wyniku finansowego netto z działalności operacyjnej oraz rodzaj i wielkość ujemnych następstw dla tego wytwórcy.

Środki wypłacane na pokrycie kosztów osieroconych są pozyskiwane od odbiorców energii elektrycznej poprzez dwa rodzaje opłat przewidzianych w Prawie Energetycznym, tj. opłatę przejściową i opłatę końcową.

Ustawa o Rozwiązaniu KDT przewiduje też, że bez zgody właściwych organów przedsiębiorstwu energetycznemu uczestniczącemu w systemie rozwiązania KDT nie może być udzielona pomoc publiczna na działania naprawcze lub restrukturyzację w okresie korygowania, tj. okresie od dnia rozwiązania KDT, którego stroną był dany wytwórca, do dnia, w którym wygasłby KDT, którego wytwórca ten jest stroną (w przypadku Elektrowni Pątnów II KDT został rozwiązany w dniu 1 kwietnia 2008 roku, a wygasłby w dniu 30 marca 2027 roku), jednak nie dłuższym niż do 31 grudnia 2025 roku i przez okres 10 lat następujących po zakończeniu tego okresu.

Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji

Energia ze źródeł odnawialnych

Zgodnie z wymogami Prawa Europejskiego, przepisy Prawa Energetycznego zawierają mechanizmy wsparcia dla energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Mechanizmy te polegają na (i) promowaniu wytwarzania energii elektrycznej z OZE poprzez wydawanie świadectw pochodzenia dla takiej energii, tzw. zielonych certyfikatów, przy równoczesnym zobowiązaniu podmiotów sprzedających energię elektryczną do odbiorców końcowych do umorzenia określonej ilości świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych lub uiszczenia opłaty zastępczej oraz (ii) zobowiązaniu sprzedawców z urzędu (tj. przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesję na obrót energią elektryczną lub paliwami gazowymi zobowiązanych do świadczenia usług kompleksowych na rzecz odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, niekorzystających z prawa wyboru sprzedawcy i przyłączanych do sieci przedsiębiorstwa energetycznego wskazanego w koncesji sprzedawcy z urzędu) do nabywania w całości oferowanej im energii elektrycznej z OZE przyłączonych do sieci elektroenergetycznej na obszarze działania danego sprzedawcy z urzędu, po określonej przepisami cenie. Dodatkowo, OZE o mocy elektrycznej nie większej niż 5 MW korzystają z preferencyjnych zasad obliczania opłaty za przyłączenie do sieci.

Ponadto Prawo Energetyczne nakłada na: (i) przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym, przyłączonym do sieci na terytorium Polski, (ii) odbiorców końcowych będących członkami giełdy towarowej w rozumieniu Ustawy o Giełdach Towarowych, w odniesieniu do transakcji zawieranych we własnym imieniu na giełdzie towarowej, oraz (iii) towarowe domy maklerskie lub domy maklerskie, w odniesieniu do transakcji realizowanych na zlecenie odbiorców końcowych na giełdzie towarowej, obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia (tzw. zielonych certyfikatów, czyli świadectw wytworzenia energii elektrycznej z OZE, lub tzw. brązowych certyfikatów, czyli świadectw wytworzenia biogazu rolniczego oraz wprowadzenia go do sieci dystrybucyjnej gazowej) albo uiszczenia opłaty zastępczej.

Zakres obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE tzw. zielonych certyfikatów został określony w Rozporządzeniu Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE, opisanym poniżej.

System wsparcia dla biogazu rolniczego oparty na zbywalnych świadectwach pochodzenia biogazu rolniczego wytworzonego w biogazowniach został wprowadzony w 2011 roku. Zakres realizacji obowiązku wytworzenia biogazu rolniczego oraz wprowadzenia go do sieci dystrybucyjnej gazowej określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 24 sierpnia 2011 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku potwierdzania danych dotyczących wytwarzanego biogazu rolniczego wprowadzonego do sieci dystrybucyjnej gazowej (Dz.U. z 2011 roku, Nr 187, poz. 1117).

Zgodnie z Rozporządzeniem Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE, obowiązek uzyskania i przedstawienia Prezesowi URE do umorzenia świadectw pochodzenia albo uiszczenia opłaty zastępczej uznaje się za spełniony, jeżeli za dany rok kalendarzowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia, które przedsiębiorstwo energetyczne przedstawiło do umorzenia lub z uiszczoną przez przedsiębiorstwo energetyczne opłatą zastępczej, w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej przez to przedsiębiorstwo odbiorcom końcowym, wynosi nie mniej niż udział wskazany w tabeli poniżej.

Tabela 2: Udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia w latach 2008-2017

Udział ilościowy (%)	Rok
7,0	2008
8,7	2009
10,4	2010
10,4	2011
10,4	2012
10,9	2013
11,4	2014
11,9	2015
12,4	2016
12,9	2017

Źródło: § 3 Rozporządzenia Dotyczącego Świadectw Pochodzenia z OZE

Na dzień Prospektu udział sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia lub z uiszczoną opłatą zastępczej w wykonanej całkowitej sprzedaży energii elektrycznej jest znany do 2017 roku. Minister Gospodarki, wydając kolejne rozporządzenie w tej sprawie, zgodnie z Prawem Energetycznym, określi te udziały na kolejne 10 lat.

Dodatkowo, zgodnie z Rozporządzeniem Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE, do energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii, pozwalającej wytwórcy na uzyskanie świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych, czyli tzw. „zielonych certyfikatów”, zalicza się m.in. część energii elektrycznej wytworzonej w procesie współspalania biomasy. Energia wyprodukowana w procesie współspalania może zostać uznana za energię wytworzoną z odnawialnych źródeł energii, jeśli w procesie jej produkcji wykorzystano odpowiednią ilość biomasy rolnej. Rozporządzenie Dotyczące Świadectw Pochodzenia z OZE przewiduje stopniowy wzrost udziału biomasy rolnej względem udziału biomasy leśnej w procesie współspalania w przypadku jednostek wytwórczych o mocy elektrycznej wyższej niż 5 MW celem uznania części wytworzonej energii za energię wytworzoną z odnawialnych źródeł energii, co zostało przedstawione w tabeli poniżej. Ryzyka związane ze wzrostem udziału biomasy rolnej w procesie współspalania zostały opisane w Rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka dotyczące sektora, w którym Grupa prowadzi działalność – Cena biomasy rolnej może wzrosnąć, co może doprowadzić do nierentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy rolnej, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody”.

Tabela 3: Minimalny udział wagowy biomasy rolnej wymagany w procesie współspalania w latach 2008-2017

Wymagany udział wagowy biomasy rolnej (%)	Rok
5,0	2008
10,0	2009
25,0	2010
40,0	2011
55,0	2012
70,0	2013
85,0	2014
100,0	2015-2017

Źródło: § 4 pkt 2 Rozporządzenia Dotyczącego Świadectw Pochodzenia z OZE

Ponadto zgodnie z Rozporządzeniem Dotyczącym Świadczeń Pochodzenia z OZE, w przypadku jednostek wytwórczych, w których jest spalana wyłącznie biomasa w źródłach o mocy elektrycznej wyższej niż 20 MW, do energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii zalicza się energię elektryczną lub ciepło w ilości wynoszącej 100% energii wytworzonej w jednostce wytwórczej, o ile w procesie jej produkcji wykorzystano odpowiednią ilość biomasy rolnej. Rozporządzenie Dotyczące Świadczeń Pochodzenia z OZE przewiduje stopniowy wzrost udziału biomasy rolnej względem udziału biomasy leśnej także w procesie spalania biomasy w źródłach o mocy elektrycznej wyższej niż 20 MW celem uznania wytworzonej energii za energię wytworzoną z odnawialnych źródeł energii, co zostało przedstawione w tabeli poniżej. Ryzyka związane ze wzrostem udziału biomasy rolnej w procesie spalania zostały opisane w Rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka dotyczące sektora, w którym Grupa prowadzi działalność – Cena biomasy rolnej może wzrosnąć, co może doprowadzić do nierentowności wytwarzania energii elektrycznej w procesie spalania lub współspalania biomasy rolnej, a to z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody”.

Tabela 4: Minimalny udział wagowy biomasy rolnej wymagany w procesie spalania w latach 2010-2017

Wymagany udział wagowy biomasy rolnej (%)	Rok
20,0	2010
20,0	2011
20,0	2012
25,0	2013
30,0	2014
40,0	2015
50,0	2016
60,0	2017

Źródło: § 4 pkt 4 Rozporządzenia Dotyczącego Świadczeń Pochodzenia z OZE

W przypadku, gdy jednostka wytwórcza, w której jest spalana wyłącznie biomasa w źródłach o mocy elektrycznej wyższej niż 20 MW, oddana została do użytku do dnia 31 grudnia 2012 roku, udział wagowy biomasy rolnej, dla tej jednostki jest określany odpowiednio zgodnie z tabelą powyżej, jednak na poziomie nie wyższym niż 20%.

Świadczenie pochodzenia jest wydawane przez Prezesa URE na wniosek wytwórcy złożony za pośrednictwem operatora systemu elektroenergetycznego. Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia są przedmiotem obrotu, w szczególności podlegają obrotowi na Towarowej Giełdzie Energii S.A.

Opłata zastępcza jest obliczana jako iloczyn jednostkowej opłaty zastępczej oraz różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej, wyrażoną w MWh, wynikającą z obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia a ilością energii elektrycznej, wyrażoną w MWh, wynikającą ze świadectw pochodzenia, które przedsiębiorstwo energetyczne przedstawiło do umorzenia w danym roku. Kwota jednostkowej opłaty zastępczej zawarta we wzorze służącym do wyliczenia opłaty zastępczej podlega corocznej waloryzacji według średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z roku kalendarzowego poprzedzającego rok, dla którego oblicza się opłatę zastępczą. Wysokość kwot jednostkowej opłaty zastępczej została określona w tabeli poniżej.

Tabela 5: Kwota jednostkowej opłaty zastępczej w latach 2008-2012

Kwota jednostkowej opłaty zastępczej	Rok
248,46 zł	2008
258,89 zł	2009
267,95 zł	2010
274,92 zł	2011
286,74 zł	2012

Źródło: Informacje Prezesa URE w sprawie zwaloryzowanej jednostkowej opłaty zastępczej za lata 2008-2012, dostępne na stronie www.ure.gov.pl

Jak wskazano wyżej, sprzedawca z urzędu jest obowiązany do zakupu całej oferowanej przez wytwórcę energii elektrycznej, wytworzonej z odnawialnych źródeł energii przyłączonych do sieci znajdujących się na obszarze działania sprzedawcy z urzędu. Sprzedawca z urzędu jest zobowiązany nabyć tę energię po średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim roku kalendarzowym. Cenę tę co roku ogłasza Prezes URE.

Tabela 6: Cena sprzedaży energii elektrycznej z OZE obowiązująca dla sprzedawców z urzędu w latach 2008-2012

Cena sprzedaży energii elektrycznej z OZE obowiązująca dla sprzedawców z urzędu	Rok
128,80 zł/MWh	2008
155,44 zł/MWh	2009
197,21 zł/MWh	2010
195,32 zł/MWh	2011
198,90 zł/MWh	2012

Źródło: Informacje Prezesa URE w sprawie średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym za lata 2007-2011, dostępne na stronie www.ure.gov.pl

W przypadku nieprzestrzegania przez wytwórcę lub sprzedawcę energii elektrycznej obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii albo uiszczenia opłaty zastępczej, podmiot taki podlega karze nie niższej niż iloczyn liczby 1,3 oraz różnicy pomiędzy należną a uiszczoną opłatą zastępczą. Karom określonym w Prawie Energetycznym podlega również sprzedawca z urzędu w przypadku nieprzestrzegania obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej z OZE.

Na dzień Prospektu trwają prace legislacyjne nad projektem ustawy o odnawialnych źródłach energii, która może znacząco zmienić mechanizmy wsparcia dla energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Główne założenia projektu nowej ustawy o odnawialnych źródłach energii zostały przedstawione w punkcie „– Planowane zmiany regulacji prawnych” poniżej.

Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja)

Mianem energii z kogeneracji określana jest energia elektryczna wytwarzana jednocześnie z produkcją ciepła. Zgodnie z wymaganiami Prawa Europejskiego, Prawo Energetyczne zawiera również mechanizmy wsparcia dla wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, tj. dla wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła ze sprawnością nie mniejszą niż określona w Prawie Energetycznym.

Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające energię elektryczną odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci na terytorium Polski jest obowiązane uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Polski (tzw. żółte certyfikaty – dla jednostek opalanych gazem lub dla jednostek o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1 MW, tzw. fioletowe certyfikaty – dla jednostek opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy, tzw. czerwone certyfikaty – dla pozostałych jednostek kogeneracji), albo uiszczyć opłatę zastępczą.

Obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej uznaje się za spełniony, jeżeli za dany rok kalendarzowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej z uzyskanych i umorzonych świadectw pochodzenia z kogeneracji lub z uiszczonych opłat zastępczej, w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej przez dane przedsiębiorstwo energetyczne odbiorcom końcowym, wynosi nie mniej niż udział wskazany w tabeli poniżej.

Tabela 7: Udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej z uzyskanych i umorzonych świadectw pochodzenia z kogeneracji lub z uiszczonych opłat zastępczej

Udział ilościowy (%)	Rok
Dla jednostek kogeneracji opalanych paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW	
3,3	2011
3,5	2012

Dla jednostek kogeneracji opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy

0,4	2011
0,6	2012
0,9	2013
1,1	2014
1,3	2015
1,5	2016
1,8	2017
2,3	2018

Dla pozostałych jednostek kogeneracji

22,2	2011
23,2	2012

Źródło: § 9 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 lipca 2011 roku w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. z 2011 roku, Nr 176, poz. 1052, ze zm.)

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, obecny system wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji ma obowiązywać do końca marca 2013 roku. W kwietniu 2012 roku do konsultacji skierowany został projekt przedłużający do dnia 31 marca 2021 roku obowiązujący system wsparcia wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w jednostkach wysokosprawnej kogeneracji gazowej i węglowej. Na dzień Prospektu brak jest jednak przepisów regulujących krajowy system wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji po dniu 31 marca 2013 roku. Ryzyko z tym związane zostało omówione w Rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka dotyczące sektora, w którym Grupa prowadzi działalność – Krajowy system wsparcia kogeneracji może być zmieniony lub zniesiony, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze wyniki finansowe”.

Świadectwo pochodzenia z kogeneracji wydaje się oddzielnie dla (i) energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji małej lub opalanej gazem; (ii) energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy; oraz (iii) energii elektrycznej innej niż wymieniona w punktach (i) i (ii) powyżej. Świadectwo wydaje Prezes URE na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się wytwarzaniem energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, złożony za pośrednictwem operatora systemu elektroenergetycznego, na którego obszarze działania znajduje się jednostka kogeneracji określona we wniosku. Prawa majątkowe wynikające ze świadectwa pochodzenia są zbywalne i są przedmiotem obrotu, w szczególności podlegają obrotowi na Towarowej Giełdzie Energii.

Opłata zastępcza jest równa sumie: (i) iloczynu jednostkowej opłaty zastępczej (nie niższej niż 15% i nie wyższej niż 110% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym) oraz ilości energii elektrycznej równej różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej wynikającą z obowiązku nabycia (dla jednostek kogeneracji małych lub opalanych gazem) a ilością energii elektrycznej wynikającą ze świadectwa pochodzenia z kogeneracji umorzonych przedsiębiorstwu energetycznemu w terminie; (ii) iloczynu jednostkowej opłaty zastępczej (nie niższej niż 30% i nie wyższej niż 120% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym) i ilości energii elektrycznej równej różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej wynikającą z obowiązku nabycia (dla jednostek kogeneracji opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy) a ilością energii elektrycznej wynikającą ze świadectw pochodzenia z kogeneracji umorzonych przedsiębiorstwu energetycznemu w terminie, oraz (iii) iloczynu jednostkowej opłaty zastępczej (nie niższej niż 15% i nie wyższej niż 40% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym) i ilości energii elektrycznej równej różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej wynikającą z obowiązku nabycia (dla jednostek kogeneracji innych niż małe lub opalane gazem) a ilością energii elektrycznej wynikającą ze świadectw pochodzenia z kogeneracji umorzonych przedsiębiorstwu energetycznemu w terminie.

W poszczególnych latach poziom jednostkowej opłaty zastępczej dla świadectw pochodzenia energii wytworzonej w jednostkach małych lub opalanych gazem (Ozg), dla świadectw pochodzenia energii wytworzonej w jednostkach kogeneracji opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (Ozm), dla świadectw pochodzenia energii wytworzonej w pozostałych jednostkach skojarzonych (Ozk) określa poniższa tabela.

Tabela 8: Wysokość jednostkowej opłaty zastępczej dla jednostek kogeneracji w latach 2008-2012

Ozg	Ozm	Ozk	Rok
117,00 zł/MWh	nie dotyczy	17,96 zł/MWh	2008
128,80 zł/MWh	nie dotyczy	19,32 zł/MWh	2009
128,80 zł/MWh	59,16 zł/MWh	23,32 zł/MWh	2010
127,15 zł/MWh	59,16 zł/MWh	29,58 zł/MWh	2011
128,80 zł/MWh	60,00 zł/MWh	29,30 zł/MWh	2012

Źródło: Informacje Prezesa URE w sprawie jednostkowej opłaty zastępczej dla jednostki kogeneracji na lata 2008-2012, dostępne na stronie www.ure.gov.pl

W przypadku nieprzestrzegania obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, przedsiębiorstwo zobowiązane jest do uiszczenia opłaty zastępczej. W przypadku niewypełnienia obowiązku oraz nieuiszczenia opłaty zastępczej, przedsiębiorstwo podlega karze nie niższej niż iloczyn liczby 1,3 oraz różnicy pomiędzy należną opłatą zastępczą a uiszczoną opłatą zastępczą.

Planowane zmiany regulacji prawnych

Na dzień Prospektu trwają konsultacje społeczne nad pakietem trzech nowych ustaw: prawem energetycznym, prawem gazowym i ustawą o odnawialnych źródłach energii, które mają zastąpić Prawo Energetyczne. Projekty tych ustaw zostały zaprezentowane przez Ministerstwo Gospodarki w grudniu 2011 roku, przy czym drugi projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii został zaprezentowany w lipcu 2012 roku.

Nowe prawo energetyczne ma na celu uporządkowanie oraz uproszczenie obowiązujących przepisów, a także dostosowanie istniejących uregulowań do przepisów Unii Europejskiej, a w szczególności – Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 713/2009 z 13 lipca 2009 roku ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Dz.U. UE L 211/1 z 14 sierpnia 2009 roku) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 roku w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenie nr 1228/2003 (Dz.U. UE L 211/15 z 14 sierpnia 2009 roku).

Nowe prawo gazowe ma na celu m.in. dostosowanie istniejących uregulowań prawnych do przepisów Unii Europejskiej, a w szczególności Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. UE L 211/94 z dnia 13 lipca 2009 roku) oraz przeprowadzenie liberalizacji cen gazu. Nowe prawo gazowe zakłada wprowadzenie nowych instytucji prawnych, takich jak np. metodologia ustalania cen gazu dla odbiorców przemysłowych (podlegająca zatwierdzeniu przez Prezesa URE) czy taryfa dla sprzedaży awaryjnej. Ponadto na dzień Prospektu prowadzone są rozmowy na temat wprowadzenia obowiązku obrotu gazem ziemnym za pośrednictwem giełd towarowych, przewidujące, że nie mniej niż 15% gazu ziemnego wprowadzonego do sieci przesyłowej miałyby być sprzedawane na giełdzie towarowej lub rynku regulowanym. Zgodnie z informacjami prasowymi z dnia 13 września 2012 roku, rozważane jest wprowadzenie obowiązku sprzedaży gazu przez giełdy towarowe lub rynki regulowane na poziomie nawet 50%.

Projekt ustawy o OZE przewiduje zmiany w zakresie zasad wsparcia, w szczególności w postaci świadectw pochodzenia dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE w ten sposób, że zakłada obowiązywanie systemu wsparcia dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE do 2035 roku, z wyjątkiem wytwórców wytwarzających energię elektryczną w procesie współspalania biomasy z węglem, w którym to przypadku wsparcie jest przewidziane do roku 2020. Dodatkowo, zgodnie z projektem ustawy o OZE wprowadzone mają zostać, między innymi, współczynniki korekcyjne dla wytwórców wytwarzających energię elektryczną z OZE, różniące się wielkością w zależności od rodzaju źródła energii i terminu, w którym źródło energii zostało oddane do użytkowania. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, za każdą megawatogodzinę wytwórcą energii wytwarzający energię elektryczną z OZE otrzymują wsparcie w postaci jednego zielonego certyfikatu. W projekcie ustawy o OZE wysokość współczynników korekcyjnych została zmieniona w sposób wskazany w tabeli poniżej.

Tabela 9: Wysokość współczynników korekcyjnych zgodnie z projektem ustawy o odnawialnych źródłach energii z lipca 2012 roku

Rok oddania do użytkowania	Biomasa lub układ hybrydowy o mocy powyżej 10 MW	Biomasa lub układ hybrydowy w wysokosprawnej kogeneracji o mocy powyżej 10 MW	Biomasa do spalania wielopaliwowego	Energia wiatru na lądzie o mocy powyżej 500 kW
2013	0,95	1,15	0,3	0,9
2014	0,95	1,15	0,3	0,9
2015	0,925	1,125	0,25	0,875
2016	0,9	1,1	0,2	0,85
2017	0,875	1,075	0,15	0,825

Zgodnie z projektem ustawy o OZE, w przypadku instalacji OZE, którą oddano do użytkowania przed dniem wejścia w życie tej ustawy, świadectwo pochodzenia wraz z określonym na stałym poziomie współczynnikiem korekcyjnym równym jeden, przysługuje przez okres kolejnych 15 lat, liczony od dnia oddania do użytkowania instalacji OZE, z zastrzeżeniem instalacji spalania wielopaliwowego (współspalania), gdzie system wsparcia w postaci świadectw pochodzenia przysługuje przez okres kolejnych 5 lat.

Ponadto zgodnie z projektem ustawy o OZE, sprzedawca z urzędu będzie miał obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej z OZE przez okres kolejnych 15 lat, liczony od dnia oddania do użytkowania tej instalacji, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2027 roku. Projekt ustawy o OZE zakłada również, że wsparcie w postaci świadectwa pochodzenia nie przysługuje wytwórcy energii elektrycznej, który sprzedaje energię elektryczną wytworzoną z OZE po cenie wyższej niż określona w projekcie ustawy o OZE.

Przepisy dotyczące sektora górnictwa

Wprowadzenie

Podstawowym aktem prawnym regulującym działalność w zakresie wydobycia węgla w Polsce jest Prawo Geologiczne i Górnicze oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

Prawo Geologiczne i Górnicze reguluje, między innymi, kwestie związane z udzielaniem koncesji, prawem do informacji geologicznej, budową, ruchem i likwidacją zakładu górniczego, wydobywaniem kopalin ze złóż, wymaganymi kwalifikacjami osób zatrudnionych w ruchu zakładu górniczego, ochroną złóż kopalin oraz innych elementów środowiska w związku z wykonywaniem działalności regulowanej przez tę ustawę, wynagrodzeniem za ustanowienie użytkownika górniczego, opłatami eksploatacyjnymi, odpowiedzialnością za szkody górnicze oraz kompetencjami organów właściwych w sprawach geologicznych i górniczych. Istotne regulacje dotyczące działalności w zakresie wydobycia węgla znajdują się również w aktach wykonawczych do Prawa Geologicznego i Górniczego, przede wszystkim w rozporządzeniach wydawanych przez ministra właściwego do spraw ochrony środowiska.

Ustawa przewiduje instytucję własności górniczej, zgodnie z którą Skarb Państwa pozostanie właścicielem kopalin o kluczowym znaczeniu dla gospodarki (m.in. węgla brunatnego i kamiennego), przy czym kopaliny te nie są objęte prawem własności nieruchomości, będąc przedmiotem odrębnego prawa majątkowego przysługującego Skarbowi Państwa. Ich rozpoznawanie, poszukiwanie i wydobywanie wymaga koncesji. Ustawa zwalnia z obowiązku uzyskania koncesji na rozpoznawanie i poszukiwanie kopalin innych niż kopaliny objęte własnością górniczą (m.in. wapień, dolomity, piaski, żwiry).

Do sektora górniczego mają zastosowanie również inne akty prawne, w szczególności Prawo Ochrony Środowiska, Ustawa o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym, Prawo Budowlane, przepisy prawa podatkowego, Ustawa o Swobodzie Działalności Gospodarczej (w szczególności w zakresie postępowania o udzielenie koncesji), Prawo Wodne, Ustawa o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, jak również przepisy określające zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji, a także zasady poprawiania wartości użytkowej gruntów (zobacz „– Ochrona środowiska – Zapobieganie i naprawa szkód w środowisku” poniżej), a także akty wykonawcze do wymienionych ustaw. Sektor wydobycia węgla jest również regulowany aktami Prawa Europejskiego.

Użytkowanie górnicze

W świetle nieobowiązującej już ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity, Dz.U. z 2005 roku, Nr 228, poz. 1947, ze zm.), złoża kopalin niestanowiące części składowych nieruchomości gruntowej były własnością Skarbu Państwa i ich wykorzystanie mogło nastąpić wyłącznie w oparciu o umowę użytkownika górniczego. Ustawa nie określała natomiast, które kopaliny stanowiły własność właściciela nieruchomości, a które były własnością

Skarbu Państwa. Zgodnie z poglądem istniejącym w praktyce w okresie obowiązywania tej ustawy, złoża węgla brunatnego eksploatowane metodą odkrywkową stanowiły własność właściciela nieruchomości, wobec czego ich eksploatację nie wymagało zawarcia umowy użytkownika górniczego pomiędzy kopalnią a Skarbem Państwa.

Obecnie Prawo Geologiczne i Górnicze, które weszło w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku, wprowadza wyraźne postanowienia dotyczące własności złóż i praw do ich eksploatacji. Zgodnie z przepisem art. 10 Prawa Geologicznego i Górniczego „złoża (...) węgla brunatnego, bez względu na miejsce ich występowania, są objęte własnością górnictwem”, a prawo własności górnictwem przysługuje Skarbowi Państwa. Przedsiębiorca będzie mógł zatem korzystać z własności górnictwem (złóż) węgla brunatnego przez ustanowienie na jego rzecz przez Skarb Państwa użytkownika górnictwem. Złoża kopaliny inne niż wymienione w art. 10 Prawa Geologicznego i Górniczego są objęte własnością nieruchomości gruntowej.

Przedsiębiorca, który w dniu wejścia w życie Prawa Geologicznego i Górniczego (tj. w dniu 1 stycznia 2012 roku) wykonywał działalność bez użytkownika górnictwem wymaganego Prawem Geologicznym i Górniczym, jest obowiązany zawrzeć umowę ustanawiającą to prawo, w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 1 stycznia 2013 roku. W przypadku niezawarcia umowy organ koncesyjny wezwie do jej zawarcia w terminie nie krótszym niż 14 dni pod rygorem cofnięcia koncesji bez odszkodowania.

Na dzień Prospektu KWBA oraz KWBK wykonują działalność regulowaną Prawem Geologicznym i Górniczym bez wymaganego ustawą prawa użytkownika górnictwem. Zobacz Rozdział „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – KWBA i KWBK nie zawierały umów użytkownika górnictwem w czasie obowiązywania uchylonego prawa geologicznego i górnictwem z 1994 roku i o ile nie uzyskają wymaganego prawa użytkownika górnictwem, posiadane przez nie koncesje na wydobycie mogą być cofnięte, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność”.

W granicach określonych prawem, Skarb Państwa może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z przedmiotu własności górnictwem oraz rozporządzać swoim prawem wyłącznie przez ustanowienie użytkownika górnictwem. Ustanowienie użytkownika górnictwem następuje w drodze umowy zawartej na piśmie, za wynagrodzeniem, pod warunkiem uzyskania koncesji. Umowę o ustanowienie użytkownika górnictwem zawiera się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 50 lat. W razie wygaśnięcia albo cofnięcia koncesji użytkownika górnictwem wygasa. Ustanowienie użytkownika górnictwem może, a w niektórych przypadkach musi, być poprzedzone przetargiem. Organami właściwymi do przeprowadzenia przetargu są organy właściwe do udzielania koncesji.

Podmiot, na rzecz którego ustanowiono użytkownika górnictwem, może w granicach określonych przez ustawy oraz przez umowę o ustanowieniu użytkownika górnictwem, z wyłączeniem innych osób, poszukiwać, rozpoznawać lub wydobywać oznaczoną kopalinę. W sprawach nieuregulowanych w Prawie Geologicznym i Górniczym do użytkownika górnictwem stosuje się odpowiednio przepisy KC o dzierżawie.

Zgodnie z Prawem Geologicznym i Górniczym, ten, kto rozpoznał i udokumentował złoża kopaliny, stanowiące przedmiot własności Skarbu Państwa (własności górnictwem), oraz uzyskał decyzję zatwierdzającą dokumentację geologiczną tego złoża, może żądać ustanowienia na jego rzecz użytkownika górnictwem z pierwszeństwem przed innymi. Roszczenie to wygasa z upływem pięciu lat od dnia doręczenia decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną.

Koncesje

Zgodnie z Prawem Geologicznym i Górniczym, uzyskania koncesji wymaga działalność gospodarcza w zakresie: (i) poszukiwania lub rozpoznawania wymienionych w ustawie złóż kopaliny (w tym węgla kamiennego i brunatnego), (ii) wydobywania kopaliny ze złóż, (iii) podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz (iv) podziemnego składowania odpadów. Wydobywanie kopaliny wykonywane inaczej niż jako koncesjonowana działalność gospodarcza jest zabronione. Koncesji na działalność m.in. w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopaliny takich jak np. węgiel brunatny udziela minister właściwy do spraw środowiska. W pozostałych przypadkach koncesji udzielają inne określone w Prawie Geologicznym i Górniczym organy. Ponadto niekiedy udzielenie koncesji przez organ koncesyjny może wymagać uzgodnienia z innymi organami lub uzyskania ich opinii.

Koncesja określa: (i) rodzaj i sposób wykonywania zamierzonej działalności, (ii) przestrzeń, w granicach której ma być wykonywana zamierzona działalność, (iii) czas obowiązywania koncesji, (iv) termin rozpoczęcia działalności określonej koncesją, a w razie potrzeby – przesłanki, których spełnienie oznacza rozpoczęcie działalności. Koncesja może określać inne wymagania dotyczące wykonywania działalności objętej koncesją, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska.

W przypadku koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złoża kopaliny określa się również: (i) cel, zakres i rodzaj zamierzonych prac geologicznych, (ii) zakres i harmonogram przekazywania informacji geologicznych i próbek uzyskanych w wyniku wykonywania robót geologicznych, oraz (iii) wysokość opłaty za działalność określoną w koncesji. W przypadku koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża, podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji albo podziemne składowanie odpadów wyznacza się również granice obszaru i terenu górnictwem, a ponadto koncesja może określać w szczególności: (i) minimalny stopień wykorzystania zasobów złoża oraz przedsięwzięcia niezbędne

w zakresie racjonalnej gospodarki złożem, a także (ii) warunki włączania do górotworu wód pochodzących z odwodnienia wyrobisk górniczych, wód złożowych, wykorzystanych wód leczniczych, wód termalnych i solanek.

W razie gdy przedsiębiorca narusza przepisy ustawy, w szczególności w zakresie ochrony środowiska, racjonalnej gospodarki zasobami złóż kopaliny, lub nie wypełnia warunków koncesji, w tym nie podejmuje określonej nią działalności lub trwale zaprzestaje jej wykonywania, organ koncesyjny wzywa go do niezwłocznego usunięcia naruszeń. Jeżeli przedsiębiorca mimo wezwania nadal narusza przepisy ustawy lub nie wypełnia warunków koncesji, organ koncesyjny może cofnąć koncesję albo ograniczyć jej zakres bez odszkodowania.

Koncesja wydana na podstawie Prawa Geologicznego i Górniczego wygasa: (i) z upływem czasu, na jaki została wydana, (ii) jeżeli stała się bezprzedmiotowa, (iii) w razie likwidacji przedsiębiorcy, oraz (iv) w razie zrzeczenia się koncesji.

Cofnięcie, wygaśnięcie lub utrata mocy koncesji, bez względu na przyczynę, nie zwalnia dotychczasowego przedsiębiorcy z wykonania obowiązków dotyczących ochrony środowiska oraz obowiązków związanych z likwidacją zakładu górniczego.

Proces inwestycyjny

Proces inwestycyjny, w tym proces inwestycyjny w sektorze górniczym, podlega badaniu pod kątem zgodności planowanego przedsięwzięcia z wymogami zagospodarowania przestrzennego. Podstawowym dokumentem sporządzanym w celu określenia polityki przestrzennej gminy względem danego terenu jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten jest przygotowywany przez organy wykonawcze gminy (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) i jest publicznie dostępny. Na podstawie studium przygotowane mogą zostać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, również publicznie dostępne, stanowiące akty prawa miejscowego, ustalające przeznaczenie i planowany sposób zagospodarowania danego terenu, a także rozmieszczenie na nim inwestycji celu publicznego. Zgodnie z art. 104 ust. 1 i ust. 2 Prawa Geologicznego i Górniczego obszary i tereny górnicze uwzględnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym.

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie i wykonywanie działalności określonej Prawem Geologicznym i Górniczym jest dopuszczalne tylko wówczas, jeżeli działalność ta nie naruszy sposobu wykorzystania nieruchomości ustalonego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego inwestor może wystąpić do organu administracji publicznej o wydanie warunków realizacji danego przedsięwzięcia, przy czym lokalizację inwestycji celu publicznego (np. poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopaliny objętych własnością górniczą) ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, którą to decyzję wydaje się wyłącznie na wniosek inwestora. Decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym lub wojewódzkim wydaje organ wykonawczy gminy w uzgodnieniu z marszałkiem województwa, a o znaczeniu powiatowym i gminnym – co do zasady samodzielnie organ wykonawczy gminy. Wydanie tej decyzji jest możliwe jedynie w przypadku łącznego spełnienia warunków określonych w Ustawie o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym.

Zgodnie z Ustawą o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed dniem 1 stycznia 1995 roku utraciły moc prawną z dniem 31 grudnia 2003 roku. Oznacza to, że dla większości obszaru Polski miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie obowiązują, a w celu prowadzenia inwestycji budowlanej konieczne jest uzyskanie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W przypadku istnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danej nieruchomości, zgodnie z Prawem Budowlanym, mającym zastosowanie zarówno w granicach zakładu górniczego, jak i poza tymi granicami, inwestor, zamierzający zrealizować inwestycję budowlaną jest zobowiązany wystąpić do organu administracji publicznej o weryfikację zgodności projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska. Następnie, po pozytywnej weryfikacji projektu z planem, lub po uzyskaniu koniecznych decyzji, inwestor może ubiegać się o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę i, po jej uprawomocnieniu, przystąpić do realizacji inwestycji. Pozwolenie na budowę wygasa, jeśli prace budowlane nie rozpoczną się w ciągu trzech lat od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna lub gdy budowa została przerwana na okres dłuższy niż trzy lata. Administrację architektoniczno-budowlaną i nadzór budowlany w dziedzinie górnictwa sprawują organy określone w Prawie Geologicznym i Górniczym.

Prawo Geologiczne i Górnicze wprowadza ponadto rozwiązania zmierzające do usprawnienia procesu pozyskiwania i wykorzystania nieruchomości na cele prowadzenia działalności górniczej. Prawo Geologiczne i Górnicze stanowi między innymi, że jeżeli cudza nieruchomość lub jej część jest niezbędna do wykonywania działalności regulowanej Prawem Geologicznym i Górniczym, przedsiębiorca może żądać umożliwienia korzystania z tej nieruchomości lub jej części przez czas oznaczony, za wynagrodzeniem ustanawianym na zasadach rynkowych. Ponadto przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na wydobywanie niektórych kopaliny stanowiących przedmiot własności górniczej, może żądać wykupu nieruchomości lub jej części położonej w obszarze górniczym, w zakresie niezbędnym do wykonywania zamierzonej działalności. Również i w tej sytuacji cena wykupu ustalana jest na zasadach rynkowych. Zbliżone

rozwiązanie przewiduje również ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity, Dz.U. z 2010 roku, Nr 102, poz. 651, ze zm.).

Likwidacja zakładu górniczego

Eksploracja złóż węgla, w szczególności węgla brunatnego metodą odkrywkową, w sposób znaczący wpływa na środowisko, stąd rekultywacja obszarów, na których jest prowadzona, jest koniecznym działaniem podejmowanym przez zakłady górnicze na rzecz ochrony środowiska. Rekultywacja obejmuje zazwyczaj dwa etapy: rekultywację właściwą oraz zagospodarowanie. Rekultywacja właściwa gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych poprzez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Zagospodarowanie ma najczęściej postać leśnego, rolniczego lub wodnego użytkowania gruntów zrehabilitowanych.

Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na działalność m.in. w zakresie wydobywania kopaliny ze złóż lub podziemnego bezziarnikowego magazynowania substancji oraz podziemnego składowania odpadów, obowiązany jest utworzyć fundusz likwidacji zakładu górniczego. Przedsiębiorca może utworzyć wspólny fundusz dla więcej niż jednego zakładu górniczego. Przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie wydobywania kopaliny systemem odkrywkowym przeznaczając na fundusz równowartość nie mniej niż 10% należnej opłaty eksploatacyjnej, o której mowa w przepisach Prawa Geologicznego i Górniczego, stanowiącej iloczyn stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny i ilości kopaliny wydobytej w okresie rozliczeniowym. W przypadku wydobytej kopaliny towarzyszącej opłata ta stanowi iloczyn 50% kwoty stawki opłaty eksploatacyjnej dla danego rodzaju kopaliny i ilości kopaliny towarzyszącej wydobytej w okresie rozliczeniowym.

Przedsiębiorca obowiązany jest gromadzić środki funduszu na wyodrębnionym rachunku bankowym, dokonując wpłat na fundusz, począwszy od dnia powstania takiego obowiązku do rozpoczęcia likwidacji zakładu górniczego. Środki funduszu stanowią koszty uzyskania przychodów w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym i mogą być wykorzystane wyłącznie w celu pokrycia kosztów likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, a także niezbędnych ze względów technicznych i technologicznych urządzeń, instalacji, obiektów lub wyrobisk górniczych tego zakładu. Rozpoczęcie dokonywania wypłat z funduszu może nastąpić po przedstawieniu przez przedsiębiorcę prowadzącemu rachunek bankowy ostatecznej decyzji właściwego organu nadzoru górniczego zatwierdzającej plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego lub jego oznaczonej części. Przedsiębiorca jest obowiązany przedstawiać organowi koncesyjnemu oraz organowi nadzoru górniczego, na ich żądanie, aktualne wyciągi z rachunku bankowego, na którym gromadzi środki funduszu, a także informacje o sposobie ich wykorzystania. Środki funduszu nie podlegają egzekucji, z wyjątkiem przypadków, gdy: (i) egzekucja jest prowadzona na wniosek wierzyciela przedsiębiorcy, lub (ii) egzekucja jest prowadzona w związku z niewykonaniem przez przedsiębiorcę obowiązków w zakresie likwidacji zakładu górniczego lub jego oznaczonej części. We wskazanych wyżej przypadkach egzekucja jest prowadzona z tytułu wykonywania na zlecenie lub na rzecz przedsiębiorcy czynności związanych z likwidacją zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, określonych w ustawie. Po zakończeniu likwidacji zakładu górniczego organ nadzoru górniczego, po zasięgnięciu opinii właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, wyraża zgodę na likwidację funduszu.

Odpowiedzialność za szkody

Podmiot, którego prawa majątkowe są zagrożone ruchem zakładu górniczego, nie może sprzeciwić się tym zagrożeniom, jeśli zakład górniczy jest prowadzony zgodnie z Prawem Geologicznym i Górniczym. Może on jednak żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody, na zasadach określonych Prawem Geologicznym i Górniczym. W wypadku niewypełnienia warunków określonych Prawem Geologicznym i Górniczym przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w KC.

Odpowiedzialność za szkodę ponosi podmiot prowadzący ruch zakładu górniczego, wskutek którego wystąpiła szkoda. Na podmiocie odpowiedzialnym za szkodę ciąży obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego, który może w szczególności nastąpić przez dostarczenie gruntów, obiektów budowlanych, urządzeń, lokali, wody lub innych dóbr tego samego rodzaju. Poszkodowany, za zgodą podmiotu odpowiedzialnego za szkodę, może wykonywać obowiązek w zamian za zapłatę odpowiedniej kwoty pieniężnej. Jeżeli poszkodowany poniósł nakłady na naprawienie szkody, odszkodowanie ustala się z uwzględnieniem wartości uzasadnionych nakładów. Roszczenia dotyczące odpowiedzialności za szkody określone Prawem Geologicznym i Górniczym przedawniają się z upływem pięciu lat od dnia dowiedzenia się o szkodzie.

Naprawienie szkody w gruncie rolnym lub leśnym zdegradowanym lub zdewastowanym na skutek ruchu zakładu górniczego reguluje ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz.U. z 2004 roku, Nr 121, poz. 1266, ze zm.).

Ochrona środowiska

Wprowadzenie

Problematyka ochrony środowiska uregulowana jest szerokim katalogiem aktów prawnych, a najważniejszym z krajowych aktów normatywnych w tym zakresie jest Prawo Ochrony Środowiska.

Prawo Ochrony Środowiska zawiera podstawowe zasady ogólne rządzące prawem ochrony środowiska oraz definicje i kluczowe pojęcia, które zasadniczo są wspólne dla wszystkich aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska. Ponadto niektóre zagadnienia szczegółowe ustawa ta reguluje w sposób wyczerpujący. Uregulowania oraz ograniczenia nałożone przez Prawo Ochrony Środowiska dotyczą zarówno procesu inwestycyjnego, jak i użytkowania istniejących już instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko.

W myśl Prawa Ochrony Środowiska eksploatacja instalacji może wymagać, co do zasady, uzyskania pozwoleń sektorowych lub pozwolenia zintegrowanego (w zależności od rodzaju i skali prowadzonej działalności) oraz konieczność ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. Zasadą jest, iż eksploatacja instalacji nie powinna powodować pogorszenia stanu środowiska lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi. Zgodnie z Prawem Ochrony Środowiska uzyskanie odpowiednich pozwoleń jest wymagane na: (i) wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, (ii) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, (iii) wytwarzanie odpadów; poza tym w przypadku instalacji, których funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, konieczne jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego, zbiorczo ustalającego warunki emisji i oddziaływania na środowisko naturalne oraz regulującego sposób działania tego typu instalacji. Szczegółowa lista rodzajów instalacji wymagających wydania pozwolenia zintegrowanego określona została w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 roku w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. z 2002 roku, Nr 122, poz. 1055, ze zm.).

Ponadto prowadzący instalacje zobowiązani są prowadzić działalność zgodnie z wymogami tzw. najlepszej dostępnej techniki (*Best Available Techniques* lub *Best Available Technology* – BAT), a jako narzędzie wspomagające identyfikację i upowszechnianie najlepszych dostępnych technik wprowadzono opracowywane przez Komisję Europejską dokumenty referencyjne BAT (*BAT Reference Documents* – BREF), które są oceną techniczno-ekonomiczną zanieczyszczeń i zużycia surowców lub mediów w danym sektorze oraz sposobów ich ograniczania lub zapobiegania. W świetle obowiązujących obecnie przepisów BREF-y nie mają rangi aktów prawnych. Są to dokumenty pomocnicze przy określaniu poziomów odniesienia dla prawidłowego definiowania wymogów BAT dla danej instalacji. W wyniku prac na forum Rady Unii Europejskiej w 2010 roku przyjęto, że oprócz dokumentów referencyjnych BAT opracowywane będą tzw. konkluzje BAT (*BAT conclusions*), które począwszy od 2016, staną się podstawą do ustalania warunków pozwolenia zintegrowanego. Oznacza to, że dopuszczalne wielkości emisji określone w pozwoleniach zintegrowanych będą musiały być zgodne z wartościami podanymi w tym dokumencie.

W przypadkach określonych w Prawie Ochrony Środowiska za korzystanie ze środowiska pobierana jest opłata. Za przekraczanie limitów emisji nakładane są administracyjne kary pieniężne. Natomiast za prowadzenie działalności bez wymaganego pozwolenia na wprowadzanie do powietrza gazów lub pyłów oraz pobór wód lub wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przedsiębiorca ponosi opłatę za korzystanie ze środowiska podwyższoną o 500%.

Obowiązujące regulacje dotyczące korzystania przez kopalnie ze środowiska naturalnego w zakresie wydobycia kopalin ze złóż nakładają szereg obowiązków formalnych związanych z uzyskaniem pozwoleń (sektorowych lub zintegrowanych) regulujących w szczególności ich gospodarkę wodno-ściekową, gospodarowanie odpadami oraz emisję gazów i pyłów do powietrza. Podmiot prowadzący działalność w zakresie eksploatacji złóż kopalin powinien podejmować działania niezbędne do ochrony zasobów złoża, powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, powinien też prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze i prowadzić ochronę przed hałasem i drganiami.

Również działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej może wiązać się z koniecznością uzyskania przez podmioty działające w tym obszarze pozwoleń (sektorowych lub zintegrowanych) regulujących w szczególności ich gospodarkę wodno-ściekową, gospodarowanie odpadami oraz emisję gazów i pyłów do powietrza. Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła (zarówno w źródłach konwencjonalnych, jak i energii odnawialnej) wymaga, co do zasady, uzyskania pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do spalania paliw, które w sektorze energetycznym jest wymagane dla instalacji spalającej paliwa o mocy nominalnej ponad 50 MWt.

Ustawa o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie

Realizacja planowanego przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco lub mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko jest dopuszczalna wyłącznie po uzyskaniu zgody na realizację przedsięwzięcia w formie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ramy proceduralne oraz zasady wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określa Ustawa o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie, stanowiąca implementację prawa wspólnotowego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje przed uzyskaniem m.in.: (i) decyzji o pozwoleniu na budowę, zatwierdzeniu projektu budowlanego, pozwoleniu na wzniesienie robót budowlanych oraz pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części; (ii) decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu; (iii) koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, wydobywanie kopalin ze złóż, podziemne bezziornikowe magazynowanie substancji oraz podziemne składowanie odpadów; (iv) decyzji określającej szczegółowe warunki wydobywania kopaliny; (v) pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych; oraz (vi) decyzji o zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Uzyskanie takiej decyzji możliwe jest po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Przedsięwzięciami wymagającymi przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko są, zgodnie z Ustawą o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie, przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny został stwierdzony przez organ ochrony środowiska właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto realizacja pozostałych przedsięwzięć, które nie należą do wyżej wymienionych kategorii, może wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, jeżeli przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na taki obszar, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru. Szczegółowy katalog rodzajów przedsięwzięć pod kątem ich oddziaływania na środowisko zawarty został w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2010 roku, Nr 213, poz. 1397, ze zm.).

W postępowaniu określającym ocenę oddziaływania na środowisko danego przedsięwzięcia analizuje się i ocenia m.in. bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, dostępność do złóż kopalin, możliwości oraz sposoby zapobiegania i ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko i wymagany zakres monitoringu. W odniesieniu do przedsięwzięcia, które może w istotny sposób oddziaływać na środowisko, w zależności od rodzaju takiego przedsięwzięcia, na podstawie Ustawy o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie wymagane jest od przedsiębiorcy sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko. Raport taki powinien m.in. zawierać opis planowanego przedsięwzięcia, w tym opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, oraz opis wariantu najkorzystniejszego, a także opis wariantu proponowanego przez inwestora wraz z racjonalnym wariantem alternatywnym.

Zapobieganie i naprawa szkód w środowisku

Jeżeli na skutek działalności podmiotu korzystającego ze środowiska wystąpi zagrożenie powstania szkody w środowisku lub szkoda faktycznie powstanie, zastosowanie znajdują przepisy zawarte w Ustawie o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku, implementującej do polskiego porządku prawnego dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. UE L 143/56 z 21 kwietnia 2004 roku, ze zm.).

Ustawa o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Podstawową regułą wprowadzoną powyższą ustawą jest odpowiedzialność sprawcy za naprawę szkody według zasady „zanieczyszczający płaci”. Zgodnie z tą zasadą podmiot korzystający ze środowiska powodujący szkody w środowisku naturalnym lub stwarzający bezpośrednie zagrożenie wystąpieniem takich szkód powinien ponieść koszt niezbędnych środków zapobiegawczych i zaradczych. Przepisów Ustawy o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku nie stosuje się m.in., jeżeli od emisji lub zdarzenia, które spowodowały bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkodę w środowisku, upłynęło więcej niż 30 lat. Ponadto do zasadniczych rozwiązań, wprowadzonych przepisami Ustawy o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku zalicza się m.in.: (i) obowiązek informowania organu ochrony środowiska o istniejącym zagrożeniu lub szkodzie, (ii) określenie sytuacji, w których organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze, samodzielnie określając zasady zwrotu poniesionych przez organ kosztów oraz (iii) obowiązek uzgodnienia przez podmiot korzystający ze środowiska z organem ochrony środowiska zakresu, sposobu i terminu zakończenia działań naprawczych.

W odniesieniu do szkód w środowisku, które miały miejsce do dnia 30 kwietnia 2007 roku, a także do tych szkód, które zostały spowodowane działaniami, które zakończyły się przed dniem 30 kwietnia 2007 roku (to jest przed dniem wejścia w życie powołanej ustawy), Ustawa o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku przewiduje zachowanie dotychczasowych zasad ochrony powierzchni ziemi, zakładających, że obowiązek ewentualnego naprawienia szkody w środowisku, w tym przeprowadzenia rekultywacji gruntu, spoczywa na władającym powierzchnią ziemi, bez względu na to, czy spowodował on szkodę.

Ponadto zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji, a także zasady poprawiania wartości użytkowej gruntów reguluje ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz.U. z 2004 roku, Nr 121, poz. 1266, ze zm.). Zgodnie z tą ustawą podmiot, który powoduje utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów, jest zobowiązany do ich rekultywacji na własny koszt. Rekultywacja jest przeprowadzana stopniowo,

od momentu, gdy eksploatowane grunty stają się zbędne całkowicie lub częściowo do prowadzenia działalności przemysłowej. Proces ten trwa do pięciu lat od zaprzestania takiej działalności.

Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji

Konwencja Klimatyczna oraz Protokół z Kioto

Podstawowe założenia międzynarodowej współpracy dotyczącej ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określa Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (*United Nations Framework Convention on Climate Change*, dalej „UNFCCC”), z dnia 9 maja 1992 roku (Dz.U. z 1996 roku, Nr 53, poz. 238). UNFCCC nie nakłada na państwa-sygnatariuszy wiążących zobowiązań ograniczania emisji gazów cieplarnianych. W celu konkretyzacji jej postanowień państwa-sygnatariusze sukcesywnie przyjmowały kolejne instrumenty prawne, z których najistotniejszym jest Protokół z Kioto. W szczególności kraje, które ratyfikowały Protokół z Kioto, podjęły indywidualne zobowiązania do redukcji emisji gazów cieplarnianych do roku 2012 w wysokościach indywidualnie ustanowionych dla poszczególnych sygnatariuszy, które znalazły odzwierciedlenie m.in. w opisanych poniżej regulacjach Prawa Europejskiego oraz przepisach prawa polskiego. Polska jest stroną UNFCCC oraz ratyfikowała Protokół z Kioto.

Protokół z Kioto miał obowiązywać do końca 2012 roku. Na mocy uzgodnień podjętych w grudniu 2011 roku na konferencji klimatycznej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Durbanie, Protokół z Kioto, który jest zobowiązaniem do redukcji emisji gazów tylko części państw rozwiniętych, przedłużono o pięć lat. Ponadto podpisany na konferencji w Durbanie pakiet porozumień zawiera mapę drogową dojścia w 2015 roku do nowego porozumienia, prawnie zobowiązującego wszystkie państwa do redukcji emisji gazów, które obowiązywałoby po 2020 roku, a także deklarację prowadzącą do przedłużenia obowiązywania Protokołu z Kioto na drugi okres rozliczeniowy (tzw. Kioto II). Pakiet przyjęty w Durbanie zawiera również rozwiązania wspierające adaptację do zmian klimatu, funkcjonowanie funduszu klimatycznego oraz szereg postanowień o ochronie klimatu Ziemi i sposobów wsparcia inwestycji chroniących środowisko w krajach najbardziej narażonych na zmiany klimatu.

Wspólnotowy System Handlu Uprawnieniami do Emisji

W celu wypełnienia zobowiązań redukcyjnych określonych w Protokole z Kioto w 2005 roku Unia Europejska wprowadziła na terytorium Państw Członkowskich system handlu emisjami oparty na zasadach „*cap-and-trade*”. Zasady funkcjonowania tego systemu określa Dyrektywa ETS zmieniona Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku (Dz.U. UE L 140/63 z 5 czerwca 2009 roku). W nomenklaturze Prawa Europejskiego wspomniany system handlu emisjami określany jest jako EU ETS (Wspólnotowy System Handlu Uprawnieniami do Emisji, *European Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme* również zwany *European Union Emissions Trading System*), w ramach którego obrotowi podlegają tzw. EUA (*European Union Allowances*). Pojedyncza jednostka EUA odpowiada tonie CO₂, którą można wyemitować do atmosfery.

Załącznik I do Dyrektywy 2009/29/WE określa rodzaje działalności objętych EU ETS oraz wartości progowe kwalifikujące instalacje do uczestnictwa w systemie. Instalacja, w której jest prowadzona działalność wymieniona w Załączniku I do Dyrektywy 2009/29/WE i przekraczająca wartości tam określone, jest co do zasady zobowiązana do uczestnictwa w EU ETS, z tym zastrzeżeniem, że w przypadku niektórych sektorów do uczestnictwa w EU ETS kwalifikuje sam fakt prowadzenia tych działalności, bez względu na wielkość produkcji. System EU ETS obejmuje na terenie Unii Europejskiej ponad 10 tysięcy instalacji, w tym m.in. instalacje do spalania paliw (elektrownie, elektrociepłownie, ciepłownie, kotłownie) o mocy cieplnej przekraczającej 20 MW, z wyjątkiem instalacji spalania odpadów niebezpiecznych lub komunalnych.

Operatorzy powyższych instalacji w celu wprowadzenia do powietrza CO₂ muszą posiadać uprawnienia do jego emisji w ilości odpowiadającej rzeczywistej wielkości emisji CO₂ z danej instalacji. Uprawnienia do emisji CO₂ mogą być otrzymywane w drodze darmowych alokacji lub kupowane, a także – niewykorzystane – przenoszone na kolejne lata danego okresu rozliczeniowego. Przedsiębiorca prowadzący działalność objętą Wspólnotowym Systemem Handlu Uprawnieniami do Emisji jest zobowiązany rozliczyć wyemitowany dwutlenek węgla za pomocą nadanych uprawnień do emisji, a ewentualną nadwyżkę może sprzedać na wolnym rynku. Rozliczenie uprawnień do emisji CO₂ za dany rok kalendarzowy następuje do 30 kwietnia roku następnego.

Zgodnie z wymaganiami polskiego prawa – Ustawy o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji – prowadzący instalację, który posiada instalację objętą systemem, jest obowiązany do uzyskania zezwolenia. Zezwolenie takie jest wydawane na wniosek prowadzącego instalację, na czas określony, nie dłuższy niż 10 lat, przez organ właściwy do wydania pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Pakiet energetyczno-klimatyczny, w tym Dyrektywa CCS

Wypracowanie w ramach Unii Europejskiej wspólnej polityki energetycznej ma przyczynić się do powstrzymania zmian klimatycznych poprzez ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze. Wspomniana inicjatywa określana jest jako „pakiet energetyczno-klimatyczny”, na który składa się szereg wspólnotowych aktów prawnych,

w szczególności wspomniana powyżej Dyrektywa 2009/29/WE wprowadzająca zmiany do systemu EU ETS oraz Dyrektywa CCS.

Podstawowe cele pakietu energetyczno-klimatycznego, wyrażone zasadą „3x20”, obejmują do roku 2020:

- wzrost efektywności zużycia energii o 20%;
- zwiększenie udziału energii wytwarzanej w źródłach odnawialnych w bilansie energetycznym do 20% całkowitego końcowego zużycia energii w Unii Europejskiej (każdemu Państwu Członkowskiemu wyznaczono inny wiążący je cel, w przypadku Polski udział energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii ma wynieść 15%);
- ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery o 20% (na dzień Prospektu na szczelbu Unii Europejskiej dąży się do osiągnięcia kompromisu zakładającego, że do 2020 roku redukcja emisji CO₂ powinna osiągnąć 25% lub nawet 30%, zamiast uzgodnionych w 2008 roku 20%).

Jak wskazano powyżej, zgodnie z obowiązującym pakietem klimatycznym z 2008 roku, Unia Europejska jest zobowiązana obniżyć swoje emisje CO₂ o 20% do 2020 roku. Jednak na szczelbu Unii Europejskiej toczą się rozmowy dotyczące tzw. kroków milowych na drodze do redukcji CO₂ na obszarze Unii Europejskiej do 2050 roku. W dniu 9 marca 2012 roku w Brukseli odbyło się posiedzenie ministrów ochrony środowiska państw Unii Europejskiej w sprawie redukcji emisji. Zgodnie ze wstępnie przyjętymi założeniami, do 2030 roku Państwa Członkowskie miałyby zredukować emisje CO₂ o 40%, a do 2040 roku – o 60% – w porównaniu z 1990 rokiem. Celem planowanych rozwiązań byłoby natomiast zmniejszenie emisji CO₂ o 80% w 2050 roku. Wszystkie Państwa Członkowskie zgodziły się ze wstępnie proponowanym scenariuszem poza Polską, której sprzeciw uzasadniany jest obawami zwiększania kosztów, jakie w wyniku dalszej redukcji emisji CO₂ zmuszona będzie ponosić krajowa gospodarka oparta na węglu. Stanowisko Polski zakłada ponadto, iż Unia Europejska nie powinna zobowiązywać się do określonego dalszego obniżania emisji CO₂ po 2020 roku, zanim nie zrobią tego inni światowi emitenci tacy jak Chiny, Stany Zjednoczone, Rosja czy Japonia. Wypracowanie kompromisu oraz zakończenie rozmów w sprawie redukcji emisji jest planowane na 2015 rok.

Kolejnym z istotnych aktów prawnych, składających się na wspomniany powyżej pakiet energetyczno-klimatyczny, jest Dyrektywa CCS (*Carbon Capture and Storage*), która tworzy prawne ramy rozwoju i stosowania na terenie Unii Europejskiej nowatorskiej technologii geologicznego składowania CO₂, która ma ułatwić osiągnięcie przez Państwa Członkowskie planowanych redukcji emisji CO₂. Zdaniem Komisji Europejskiej nie uda się do 2050 roku zredukować emisji CO₂ w Unii Europejskiej i na świecie o 50%, jeżeli – poza zwiększaniem efektywności energetycznej i stosowaniem energii ze źródeł odnawialnych – nie zostaną wykorzystane również inne opcje, takie jak wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla. Dyrektywa CCS weszła w życie 25 czerwca 2009 roku i czas na jej transpozycję do porządków prawnych Państw Członkowskich upłynął 25 czerwca 2011 roku. Na dzień Prospektu Polska nie dokonała implementacji Dyrektywy CCS do krajowego porządku prawnego.

Technologia CCS polega na wychwytywaniu CO₂ z instalacji przemysłowych, transportowaniu go i zatłaczaniu do odpowiedniej podziemnej formacji geologicznej w celu stałego składowania. Główne zastosowanie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla polega na redukcji emisji CO₂ powstających podczas wytwarzania energii z paliw kopalnych, przede wszystkim węgla i gazu. CO₂, składowany w strukturach geologicznych zgodnie z postanowieniami Dyrektywy CCS, będzie na potrzeby systemu wspólnotowego traktowany jako niewyemitowany, a zatem nie objęty wymogiem posiadania pozwoleń. Przedsiębiorstwo nie będzie więc musiało kupować pozwoleń na emisję CO₂. Eksploatacja składowiska CO₂ będzie wymagała odpowiedniego zezwolenia.

Dyrektywa CCS przewiduje, że operatorzy nowo budowanych elektrowni o mocy 300 MW lub większej będą musieli dokonać oceny m.in., czy dla planowanej inwestycji wychwytywanie CO₂ oraz instalacje do jego transportu są wykonalne technicznie i ekonomicznie (tzw. *capture-ready assessment*) oraz czy są dostępne odpowiednie składowiska. O ile warunki te zostaną spełnione, wówczas na terenie obiektu wymagane będzie zarezerwowanie przestrzeni na instalację urządzeń niezbędnych do wychwytywania i sprężania CO₂.

Zgodnie z Dyrektywą CCS operator składowiska, do którego zatłaczany jest CO₂, pozostaje odpowiedzialny m.in. za monitoring składowiska i jest zobowiązany do podejmowania wszelkich działań naprawczych w przypadku wycieku CO₂ lub innych znaczących nieprawidłowości. Obowiązki te ustają dopiero z chwilą przekazania odpowiedzialności właściwym organom krajowym, co ma miejsce, co do zasady, po upływie minimum 20 lat od momentu zamknięcia składowiska przez operatora.

Na podstawie wyników programu demonstracyjnego założenia Dyrektywy CCS będą sukcesywnie rewidowane – przewiduje się, że regulacja ta będzie przedmiotem dalszych zmian w 2015 roku, kiedy to może zostać wprowadzony wymóg posiadania instalacji CCS we wszystkich nowych instalacjach elektrycznych o mocy powyżej 300 MW.

Mechanizmy elastyczne w ramach Protokołu z Kioto

Protokół z Kioto wprowadził tzw. mechanizmy elastyczności (*flexible mechanisms*), które mają na celu ułatwić państwom osiągnięcie zakładanych celów redukcji gazów cieplarnianych przy wykorzystaniu mechanizmów rynkowych. Projekty w ramach mechanizmów elastycznych mają na celu zmniejszenie ilości gazów cieplarnianych w atmosferze poprzez ich

redukcję, uniknięcie emisji lub działania pochłaniające gazy cieplarniane. Są to w szczególności Mechanizmy Czystego Rozwoju (CDM, *Clean Development Mechanisms*) oraz Wspólne Wdrożenia (JI, *Joint Implementation*); z obu wspomnianych mechanizmów korzystać mogą zarówno podmioty publiczne (w szczególności państwa), jak i prywatne (w szczególności przedsiębiorstwa, których działalność towarzyszy emisja gazów cieplarnianych do atmosfery).

W ramach Mechanizmów Czystego Rozwoju państwa (lub działające na ich terytorium podmioty prywatne), które zobowiązały się w ramach Protokołu z Kioto do wypełnienia zobowiązań redukcyjnych (państwa Aneksu I), mogą wdrożyć w państwach rozwijających się (państwa spoza Aneksu I) projekty inwestycyjne, których celem będzie obniżenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Istotne jest przy tym, że każda inwestycja CDM ma przynosić rzeczywiste, wymierne i długofalowe korzyści związane z zapobieganiem zmianom klimatu, będące ponadto korzyściami dodatkowymi w porównaniu z sytuacją, gdyby konkretny projekt nie został zrealizowany. W wyniku realizacji projektu CDM uzyskuje się jednostki poświadczonej redukcji emisji (CER, *Certified Emissions Reductions*), które mogą być następnie przedmiotem obrotu.

Kolejny mechanizm elastyczny, projekty Wspólnych Wdrożeń, umożliwia sygnatariuszom Protokołu z Kioto oraz podmiotom prywatnym dokonanie inwestycji redukujących emisję gazów cieplarnianych w innych państwach rozwiniętych (mechanizm pomiędzy państwami Aneksu I). Projekty Wspólnych Wdrożeń generują dla inwestorów jednostki redukcji emisji (ERU, *Emission Reduction Units*), które mogą być przedmiotem obrotu.

W celu zapewnienia realizacji zamierzonych celów związanych z globalnym zmniejszeniem emisji, podmioty, które uczestniczą w europejskim systemie handlu CO₂, mogą korzystać z certyfikatów CER, ERU lub EUA. Wszystkie wyżej wymienione rodzaje certyfikatów mają identyczną wartość, jeśli chodzi o ograniczanie emisji, lecz nie przedstawiają jednakowej wartości pieniężnej. W przypadku, gdy jednostki CER lub ERU są tańsze na rynku od jednostek EUA, podmioty mogą zaoszczędzić, kupując tańsze CER lub ERU w celu umorzenia i rozliczenia się z emisji. Stwarza to możliwość pozyskania dodatkowej gotówki przy jednoczesnym zagwarantowaniu rozliczenia się z emisji przy użyciu CER lub ERU. Daje to również możliwość prowadzenia działań spekulacyjnych na tzw. *spreadzie*, tj. kupowania i sprzedawania wyżej wymienionych certyfikatów w zależności od wysokości ich cen i oczekiwań co do przyszłego kształtowania się ich wartości. Inwestycja w certyfikaty CER lub ERU jest ograniczona limitami. W Polsce podmioty mogą wymienione lub zakupione w ten sposób certyfikaty CER lub ERU zwrócić państwu, jako redukcję emisji w wysokości 10% przydziału uprawnień przyznanych w ramach KPRU II.

Szczegółowe zasady dotyczące powiązania mechanizmów JI i CDM ze wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji, w tym włączania jednostek CER oraz ERU do tego systemu określone zostały w Dyrektywie 2004/101/WE (Dz.U. UE L 338/18 z 13 listopada 2004 roku), zwanej dyrektywą łączącą (*Linking Directive*). W myśl przepisów dyrektywy łączącej Państwa Członkowskie mogą zezwolić prowadzącym instalacje objęte wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji na wykorzystanie CER, począwszy od 2005 roku oraz ERU, począwszy od roku 2008 w ramach EU ETS. Polska skorzystała z tej możliwości. Jednocześnie na mocy przepisów unijnych Wspólnotowy Rejestr Transakcji Unii Europejskiej i Państw Członkowskich (CITL, *Community Independent Transaction Log*) został połączony z Międzynarodowym Rejestrem Transakcji Narodów Zjednoczonych (ITL, *International Transaction Log*), co znacznie ułatwia transfer jednostek CER oraz ERU i globalne ewidencjonowanie uprawnień do emisji.

Ograniczenia emisji SO₂, NO_x oraz pyłów

Wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych jest istotnym źródłem emisji nie tylko gazów cieplarnianych (głównie CO₂), ale również substancji takich jak SO₂, NO_x oraz pyły. Wymogi prawne w zakresie emisji wymienionych wyżej substancji przez źródła spalania, w tym między innymi jednostki wytwarzające energię elektryczną, zostały przewidziane w dwóch dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady, tj. w Dyrektywie LCP oraz Dyrektywie 2001/81/WE. Ponadto nowe zasady dotyczące zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom powstającym w wyniku działalności przemysłowej oraz obowiązki dotyczące kontroli tych zanieczyszczeń ustanawia Dyrektywa IED.

Dyrektywa LCP dotyczy emisji SO₂, NO_x oraz pyłów z dużych obiektów spalania paliw, czyli źródeł, których moc cieplna spalania jest równa lub większa niż 50 MW, niezależnie od rodzaju wykorzystanego paliwa (stałego, płynnego lub gazowego). Dyrektywa wprowadza ograniczenia emisji zanieczyszczeń wytwarzanych przez te obiekty, czego efektem ma być całościowe ograniczenie emisji z sektora energetycznego. Dyrektywa przewiduje, że niektóre istniejące obiekty mogą być wyłączone z obowiązku przestrzegania przewidzianych w niej dopuszczalnych emisji, pod warunkiem złożenia przez operatorów właściwym władzom pisemnej deklaracji (termin składania deklaracji upływał 30 czerwca 2004 roku), że w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2015 roku obiekt nie będzie działał dłużej niż 20 tys. godzin funkcjonowania.

W związku z tym, iż spełnienie norm określonych w Dyrektywie LCP miało wiązać się z istotnymi nakładami inwestycyjnymi w sektorze energetycznym, Polska, przystępując do Unii Europejskiej, uzyskała następujące okresy przejściowe:

- od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2015 roku na emisje SO₂;
- od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2017 roku na emisje pyłów; oraz

- od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku na emisje NO_x; określone dla indywidualnie oznaczonych instalacji, wskazanych w Załączniku XII do Traktatu Akcesyjnego. Wśród indywidualnie oznaczonych instalacji Traktat Akcesyjny wymienia m.in. instalacje należące do Grupy ZE PAK, do których stosować się będzie wyłączenie w zakresie dopuszczalnych limitów emisji NO_x. W drodze odstępstwa od wymagań Dyrektywy LCP, wartości dopuszczalne emisji dla NO_x, stosowane począwszy od 1 stycznia 2016 roku, nie znajdują zastosowania do 31 grudnia 2017 roku m.in. do instalacji Elektrowni Adamów.

Jednak pomimo wprowadzonych okresów przejściowych, w Traktacie Akcesyjnym dla indywidualnie oznaczonych instalacji, w ramach ustalenia warunków implementacji Dyrektywy LCP, wprowadzono wspólne pułapy emisji SO₂ oraz NO_x na lata 2008-2010-2012 dla zlokalizowanych na terytorium Polski dużych źródeł spalania, według limitów określonych w poniższej tabeli.

Tabela 10: Limity dopuszczalnych emisji SO₂ oraz NO_x w latach 2008-2012

Rodzaj substancji	Limity dopuszczalnych emisji w latach 2008-2012 (w tys. ton rocznie)		
	2008	2010	2012
SO ₂	454	426	358
NO _x	254	251	239

Źródło: Traktat Akcesyjny

Traktat Akcesyjny nie zawiera podobnych zastrzeżeń w zakresie emisji pyłów.

Dyrektywa 2001/81/WE ustala poziomy emisji dla określonych zanieczyszczeń (SO₂, NO_x, lotnych związków organicznych i amoniaku), które poszczególne Państwa Członkowskie miały osiągnąć do 2010 roku. W odniesieniu do emisji SO₂ oraz NO_x Polska, zgodnie z Załącznikiem I do tej dyrektywy, była zobowiązana osiągnąć do 2010 roku następujące krajowe poziomy emisji tych substancji: (i) 1.397 kiloton SO₂ oraz (ii) 879 kiloton NO_x. Zgodnie z raportem Europejskiej Agencji Środowiska (*European Environment Agency*) (*European Monitoring and Evaluation Programme Report with Nomenclature For Reporting data 2009-2010*), w 2010 roku krajowe pułapy emisji SO₂ wyniosły 973,587 kiloton, a pułapy emisji NO_x 866,807 kiloton.

Dyrektywa IED nie jest całkowicie nowym aktem prawnym. Powstała ona z przekształcenia i połączenia w jedną całość obowiązujących już dyrektyw m.in.: (i) Dyrektywy IPPC; (ii) Dyrektywy LCP; (iii) dyrektywy 2000/76/WE w sprawie spalania odpadów; oraz (iv) dyrektywy 1999/13/WE w sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych spowodowanej użyciem organicznych rozpuszczalników podczas niektórych czynności i w niektórych urządzeniach, które zgodnie z Dyrektywą IED stracą ważność z dniem 7 stycznia 2014 roku (wyjątkiem jest Dyrektywa LCP, która wygaśnie 1 stycznia 2016 roku). Jak wynika z powyższego, Dyrektywa IED obejmuje *de facto* wszystkie powyższe dyrektywy w jednym dokumencie, zawierającym osobno regulacje dotyczące wszystkich rodzajów działalności, osobno wymagania wynikające z systemu pozwoleń zintegrowanych, przepisy dotyczące dużych źródeł spalania, spalania odpadów oraz lotnych związków organicznych itp. Dyrektywa IED kładzie nacisk na zintegrowane podejście do kwestii ochrony środowiska prowadzące do zapobiegania lub przynajmniej ograniczenia powstawania zanieczyszczeń przede wszystkim poprzez wprowadzenie nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych dotyczących działalności produkcyjnej. Państwa Członkowskie są zobowiązane do implementowania tej dyrektywy do dnia 7 stycznia 2013 roku. Na dzień Prospektu Polska nie implementowała Dyrektywy IED do polskiego porządku prawnego.

Na szczeblu krajowym, na dzień Prospektu kwestie te regulują w szczególności Prawo Ochrony Środowiska oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 roku w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz.U. z 2011 roku, Nr 95, poz. 558). Obecnie trwają także prace nad ustawą o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji SO₂ i NO_x dla dużych źródeł spalania. Według założeń, celem tej ustawy jest wprowadzenie do krajowego porządku prawnego regulacji pozwalających operatorom dużych źródeł spalania (o mocy równej lub większej niż 50 MW) na stopniowe osiągnięcie przez Polskę ustalonych w Traktacie Akcesyjnym pułapów emisji dwutlenku siarki i tlenków azotu w perspektywie końca roku 2015.

Polskie regulacje dotyczące emisji CO₂ i innych substancji

Na szczeblu krajowym instytucja uprawnień do emisji uregulowana jest m.in. w ustawie z dnia 17 lipca 2009 roku o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2009 roku, Nr 130, poz. 1070, ze zm.). Ustawa wprowadza do polskiego porządku prawnego, dając jednocześnie podstawy prawne do ich zatwierdzenia i realizacji, trzy mechanizmy wynikające z Protokołu z Kioto dotyczące realizacji projektów: wspólnych wdrożeń (JI, *Joint Implementation*), mechanizmu czystego rozwoju (CDM, *Clean Development Mechanisms*) oraz międzynarodowego handlu emisjami (IET, *International Emission Trading*). Ustawa określa ponadto procedurę obrotu jednostkami przyznanej emisji (AAU, *Assigned Amount Unit*) oraz ustanawia krajowy system zielonych inwestycji (tzw. *Green Investment Scheme*).

Na mocy ustawy powołany został także Krajowy ośrodek bilansowania i zarządzania emisjami (tzw. Krajowy ośrodek). Wykonywanie zadań Krajowego ośrodka zostało powierzone Instytutowi Ochrony Środowiska w Warszawie. Krajowy ośrodek prowadzi krajową bazę danych na temat emisji gazów cieplarnianych i innych substancji oraz Krajowy Rejestr Jednostek Kioto i Uprawnień do Emisji. Do jego zadań należy także m.in.: opracowywanie wskaźników emisji, przygotowywanie raportów i prognoz dotyczących wielkości emisji gazów i innych substancji oraz opiniowanie projektów wspólnych wdrożeń.

Ponadto kwestie związane z emisją gazów cieplarnianych oraz innych substancji do atmosfery reguluje Ustawa o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji, która uchylila poprzednio obowiązującą w tym zakresie regulację, tj. ustawę z dnia 22 grudnia 2004 roku o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2004 roku, Nr 281, poz. 2784, ze zm.).

Ustawa o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji implementuje przepisy szeregu aktów Prawa Europejskiego, w szczególności wspomnianej Dyrektywy ETS. Ponadto określa zasady funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. W zakresie substancji niebędących gazami cieplarnianymi, w szczególności SO₂, NO_x i pyłów, trwają prace nad wdrożeniem ustawy o systemie bilansowania i rozliczania wielkości emisji SO₂ i NO_x dla dużych źródeł spalania, której wdrożenie zaplanowano na dzień 1 stycznia 2013 roku.

Zgodnie z Ustawą o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji nadzór nad funkcjonowaniem w Polsce systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych sprawuje minister właściwy do spraw środowiska, natomiast wskazywany powyżej Krajowy ośrodek administruje systemem.

Według przyjętych rozwiązań rozdział nieodpłatnych uprawnień do emisji dla instalacji objętych systemem wspólnotowym jest dokonywany w krajowym planie rozdziału uprawnień do emisji CO₂ (KPRU). Punktem wyjścia do dokonywanych alokacji jest tzw. zasada *grandfathering*, czyli uzależnienie wysokości przydziału uprawnień od historycznych poziomów emisji i uwarunkowań dotyczących surowców. Ustawa o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji, a wcześniej ustawa z dnia 22 grudnia 2004 roku o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji, określają przyznawanie uprawnień do emisji CO₂ na poszczególne okresy rozliczeniowe, odpowiadające okresom rozliczeniowym funkcjonującym w ramach EU ETS. W pierwszym okresie rozliczeniowym, obejmującym lata 2005-2007 (tzw. KPRU I), Polska otrzymała limit na emisję w wysokości 239,1 mln ton CO₂, co oznaczało obniżenie limitu uprawnień o 16,5% w odniesieniu do wnioskowanego poziomu (limit uprawnień obniżono o 47,1 mln ton równoważnej emisji CO₂ rocznie).

Na kolejny okres rozliczeniowy, obejmujący lata 2008-2012 (tzw. KPRU II), Polska starała się o przyznanie limitu w wysokości 284 mln ton CO₂. Decyzją Komisji Europejskiej obniżono przypadający Polsce średnioroczny limit nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂, do wysokości 208,5 mln ton. W dniu 1 lipca 2008 roku Rada Ministrów przyjęła rozporządzenie wprowadzające KPRU II dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji (Dz.U. z 2008 roku, Nr 202, poz. 1248), uwzględniające zmiany w zakresie wskazanym przez Komisję Europejską.

Wspomniana powyżej decyzja Komisji Europejskiej ograniczająca liczbę przypadających Polsce nieodpłatnych przydziałów uprawnień do emisji CO₂ w drugim okresie rozliczeniowym została w dniu 28 maja 2007 roku zaskarżona przez polski rząd do Sądu Pierwszej Instancji, który w dniu 23 września 2009 roku orzekł o nieważności zaskarżonej decyzji Komisji Europejskiej. Od przedmiotowego wyroku Komisja Europejska wniosła w dniu 3 grudnia 2009 roku odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który wyrokiem z dnia 29 marca 2012 roku oddalił odwołanie Komisji Europejskiej, potwierdzając tym samym, iż Komisja Europejska przekroczyła swe uprawnienia, narzucając Polsce w 2007 roku obniżony limit uprawnień do emisji CO₂ na lata 2008-2012.

Ograniczenie przez Komisję Europejską w obu okresach rozliczeniowych ilości przyznaných Polsce uprawnień do emisji CO₂ w stosunku do wnioskowanej w KPRU stanowi istotne ograniczenie dla sektora elektroenergetycznego. W szczególności, zgodnie z obecnym KPRU II na elektrownie zawodowe przypada jedynie 110.791.200 ton CO₂, podczas gdy emisja CO₂ w Polsce w normalnych warunkach szacowana jest na około 120 mln ton rocznie.

Podział limitów uprawnień do emisji CO₂ na poszczególne sektory w Polsce, zgodnie z powołanym rozporządzeniem, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11: Podział limitów uprawnień do emisji CO₂ na poszczególne sektory w Polsce

Sektor	Przydział średnioroczny uprawnień Mg CO ₂
Elektrownie zawodowe	110.791.200
Elektrociepłownie zawodowe.....	25.391.008
SUMA	136.182.208
Ciepłownie zawodowe	9.586.386
Przemysł rafineryjny	8.058.808
Przemysł koksowniczy.....	2.909.000
Hutnictwo żelaza i stali	11.007.651
Przemysł wapienniczy	1.809.981
Przemysł cementowy.....	10.849.456
Przemysł szklarski	1.854.935
Przemysł ceramiczny.....	713.064
Przemysł papierniczy.....	1.492.088
Przemysł cukrowniczy	1.349.992
Przemysł chemiczny	4.913.857
Przemysł produkcji materiałów drewnopochodnych.....	1.071.555
Elektrociepłownie przemysłowe.....	6.004.445
Przemysł pozostały	3.161.814
SUMA	64.783.032
Razem limit rozdzielony imiennie na instalacje uczestniczące w systemie handlu uprawnieniami	200.965.240
Rezerwa na instalacje nowe w systemie	7.400.054
Pula uprawnień przeznaczonych na realizację projektów JI	150.101
OGÓLNY PRZYDZIAŁ	208.515.395

Źródło: KPRU II

Po zakończeniu okresu rozliczeniowego, przypadającego na okres obowiązywania KPRU II i obejmującego lata 2008-2012, zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 920/2010 z dnia 7 października 2010 roku w sprawie standaryzowanego i zabezpieczonego systemu rejestrów na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz decyzji nr 280/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. UE L 270/1 z 14 października 2010 roku), które weszło w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku, uprawnienia do emisji CO₂ w postaci jednostek EUA ważne w okresie 2008-2012 znajdujące się na rachunkach w Krajowym Rejestrze Jednostek Kioto i Uprawnień do Emisji, zostaną zamienione na uprawnienia ważne w okresie 2013-2020 w równoważnej ilości.

W zakresie uprawnień do emisji CO₂ obejmujących jednostki CER oraz ERU zasadą jest, że prowadzący instalacje mogą zwrócić się do właściwego organu o wydanie, w odpowiednich ilościach, uprawnień ważnych, począwszy od 2013 roku, w zamian za jednostki CER i ERU wydane w związku z redukcją emisji osiągniętą do 2012 roku w ramach tych rodzajów projektów, które kwalifikowały się do wykorzystania w ramach systemu wspólnotowego w latach 2008-2012. Właściwy organ dokonuje takiej wymiany na wniosek prowadzącego instalacje do dnia 31 marca 2015 roku. Przepisy szczególne mogą w tym zakresie określać środki mające na celu ograniczenie wykorzystywania określonych jednostek z tytułu pewnych rodzajów projektów.

Zasady funkcjonowania EU ETS w tak zwanym trzecim okresie rozliczeniowym (Faza III EU ETS), obejmującym lata 2013-2020, określa Dyrektywa ETS zmieniona Dyrektywą 2009/29/WE. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, począwszy od 2013 roku, liczba wydawanych corocznie w całej Wspólnocie uprawnień ulegać będzie zmniejszeniu o współczynnik liniowy wynoszący 1,74%, przy czym za punkt wyjścia przyjęto wartość, z połowy okresu 2008-2012, średniej łącznej liczby przydziałów uprawnień wydawanych rocznie przez Państwa Członkowskie w latach 2008-2012.

Ponadto począwszy od roku 2013, wytwórcy energii elektrycznej będą zobowiązani pozyskiwać całość uprawnień do emisji CO₂ w drodze aukcji. Jednakże Państwa Członkowskie, które spełnią określone kryteria, jak w szczególności przeważający udział paliw kopalnych w koszyku energetycznym i określony poziom PKB w stosunku do średniej unijnej, będą mogły czasowo odstąpić od wymogu objęcia swoich wytwórców całkowitym systemem aukcji.

W dniu 13 lipca 2012 roku Komisja Europejska warunkowo zaakceptowała wniosek Polski o przydział bezpłatnych uprawnień do emisji w ramach wspólnotowego systemu handlu emisjami CO₂ dla polskiego sektora energetycznego w trzecim okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się po roku 2012. Wniosek zawierał wykaz instalacji wytwarzających

energię elektryczną, w tym instalacje wszystkich czterech elektrowni należących do Grupy ZE PAK, które rząd objął systemem bezpłatnych uprawnień do emisji w okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się 1 stycznia 2013 roku, wraz z proponowaną dla tych instalacji liczbą uprawnień do emisji. Zgodnie z wnioskiem derogacyjnym, w 2013 roku działające na terenie Polski elektrownie otrzymają od państwa polskiego nieodpłatnie około 50% uprawnień do emisji, podczas gdy pozostała część uprawnień do emisji (liczona w odniesieniu do średniego poziomu emisji z lat 2005-2007) będzie kupowana na rynku pierwotnym lub wtórnym. W następnych latach proporcja uprawnień pozyskiwanych odpłatnie ma wzrastać, tak aby do roku 2020 osiągnęła 100%. Wspomniane darmowe uprawnienia przewidziane w trzecim okresie rozliczeniowym będą dostępne jedynie dla elektrowni działających lub w przypadku których proces inwestycyjny fizycznie wszczęto (*physically initiated*) nie później niż z końcem 2008 roku, przy czym przepisy prawa nie określają, co należy rozumieć pod pojęciem fizycznie wszczętego procesu inwestycyjnego.

Dodatkowo, w trzecim okresie rozliczeniowym zniesione będą krajowe plany rozdziału uprawnień do emisji CO₂ w poszczególnych Państwach Członkowskich i od stycznia 2013 roku uprawnienia do emisji będą przyznawane w scentralizowany sposób przez instytucje Unii Europejskiej.

Efektywne wykorzystanie energii

Większość emisji gazów cieplarnianych na świecie jest wynikiem zużycia energii produkowanej z paliw kopalnych. Zakłada się, że zwiększenie efektywności energetycznej jest najlepszą metodą ograniczenia tej emisji. W związku z powyższym, wraz z regulacjami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych równoległe zwraca się uwagę na promowanie jak najbardziej efektywnego wykorzystywania wytwarzanej energii. Osiągnięciu tego celu ma służyć m.in. Dyrektywa 2006/32/WE z dnia 5 kwietnia 2006 roku w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca Dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz.U. UE L 114/63 z 27 kwietnia 2006 roku), która została implementowana do polskiego systemu prawnego Ustawą o Efektywności Energetycznej.

Celem Ustawy o Efektywności Energetycznej jest stworzenie ram prawnych dla działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej gospodarki. Działania te prowadzone są w trzech obszarach (i) zwiększenia oszczędności energii przez odbiorców końcowych, (ii) zwiększenia oszczędności energii przez urządzenia potrzeb własnych oraz (iii) zmniejszenia strat energii elektrycznej, ciepła lub gazu ziemnego w przesyłce lub dystrybucji. Na dzień Prospektu nie wszystkie przepisy Ustawy o Efektywności Energetycznej obowiązują, albowiem wejście w życie części jej przepisów jest przewidziane na dzień 1 stycznia 2013 roku.

Ustawa wprowadza szereg rozwiązań i mechanizmów zwiększających racjonalność wykorzystania energii, w tym m.in. system świadectw efektywności energetycznej (tzw. białych certyfikatów), będący mechanizmem pozyskiwania, umarzania i obrotu świadectwami potwierdzającymi przeprowadzenie działań energooszczędnych. Ustawa określa katalog działań, za które przedsiębiorca będzie uzyskiwał daną liczbę certyfikatów. Pozyskanie certyfikatów będzie obowiązkowe dla firm sprzedających energię odbiorcom końcowym, w celu przedłożenia ich Prezesowi URE do umorzenia. Jeśli sprzedawcy nie pozyskają odpowiedniej liczby certyfikatów, których ilość na dany rok będzie określana rozporządzeniem Ministra Gospodarki, poniosą opłatę zastępczą lub będą obciążani karami. Jak przewidziano w Ustawie o Efektywności Energetycznej, przedsiębiorcy będą mieli również możliwość kupna białych certyfikatów na Towarowej Giełdzie Energii, a zatem mechanizm obrotu będzie podobny do uregulowań obowiązujących obecnie w odniesieniu do certyfikatów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych (tzw. zielone certyfikaty) i energii elektrycznej produkowanej w skojarzeniu z ciepłem (tzw. czerwone lub żółte certyfikaty) (zobacz „– Energia ze źródeł odnawialnych” oraz „– Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja)” powyżej). Ustawa stanowi także częściową realizację założeń regulacji Unii Europejskiej, zgodnie z którymi efektywność zużycia energii ma wzrosnąć na poziomie Unii Europejskiej do roku 2020 o 20% energii pierwotnej. W szczególności, ustawa określa, że do 2016 roku ma zostać osiągnięty cel oszczędności zużycia energii finalnej, w wysokości 9% średniego krajowego zużycia energii (z lat 2001-2005), co wynika z obowiązków nałożonych na Państwa Członkowskie Dyrektywą 2006/32/WE.

Przepisy Ustawy o Efektywności Energetycznej stosuje się do przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej realizowanych na terytorium RP, z wyłączeniem jednak m.in. instalacji objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji. Powyższe wyłączenie ma na celu dostosowanie przepisów Ustawy o Efektywności Energetycznej do postanowień Dyrektywy 2006/32/WE, która stanowi, że nie ma ona zastosowania do wyżej wymienionych przedsięwzięć.

W dniu 22 czerwca 2011 roku Komisja Europejska zaprezentowała projekt nowej dyrektywy o efektywności energetycznej, która zastąpić ma obecną Dyrektywę 2006/32/WE. W czerwcu 2012 roku Państwa Członkowskie uzgodniły ostateczne stanowisko dotyczące nowej dyrektywy o efektywności energetycznej. Projekt zakłada m.in. poprawę efektywności energetycznej i związaną z tym oszczędność energii poprzez wprowadzenie rozwiązań wspomagających efektywne wykorzystanie energii. Wejście w życie dyrektywy jest przewidziane na grudzień 2012 roku z rocznym okresem na implementację.

Gospodarka odpadami

W Polsce głównym aktem prawnym regulującym problem gospodarki odpadami jest Ustawa o Odpadach, która określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Do gospodarki odpadami znajdują zastosowanie również przepisy Prawa Ochrony Środowiska. Specyficzne zagadnienia gospodarki odpadami reguluje ponadto szereg innych ustaw, w szczególności ustawa z dnia 10 lipca 2008 roku o odpadach wydobywczych (Dz.U. z 2008 roku, Nr 138, poz. 865, ze zm.).

Stosownie do Ustawy o Odpadach wytwórca odpadów jest obowiązany do stosowania takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, które zapobiegają powstawaniu odpadów lub pozwalają utrzymać ich ilość na możliwie najniższym poziomie, a także ograniczają negatywne oddziaływanie na środowisko lub zagrożenie zdrowia i życia ludzi.

Ustawa o Odpadach przewiduje zróżnicowane obowiązki podmiotów wytwarzających odpady w zależności od ilości oraz rodzaju wytwarzanych odpadów; w szczególności wytwarzanie odpadów poddane jest co do zasady jednej z trzech form reglamentacji: (i) dla zakładów wytwarzających odpady w związku z eksploatacją instalacji, jeżeli wytwarzają powyżej 1 tony odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tys. ton odpadów innych niż niebezpieczne rocznie zachodzi konieczność uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów, (ii) w przypadku zakładów wytwarzających powyżej 0,1 tony odpadów niebezpiecznych rocznie obowiązkowe jest sporządzenie i zatwierdzenie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi, oraz (iii) dla zakładów wytwarzających odpady niebezpieczne w ilości poniżej 0,1 tony rocznie albo powyżej 5 ton odpadów innych niż niebezpieczne rocznie formalności ograniczają się do przedłożenia informacji o wytwarzanych odpadach i sposobach gospodarowania nimi.

Obecnie trwają prace legislacyjne nad projektem nowej ustawy o odpadach, mającej na celu transpozycję dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 roku w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz.U. UE L 312/3 z 22 listopada 2008 roku) (tzw. dyrektywy ramowej). Proponowane zmiany wprowadzają pewne obostrzenia dotyczące gospodarki odpadami, takie jak obowiązek zbierania odpadów w sposób selektywny i przetwarzania ich zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz obowiązek przeprowadzania badań właściwości fizycznych i chemicznych wszystkich odpadów stanowiących pozostałości z procesów termicznego przekształcania odpadów. Ponadto niektóre odpady mogłyby być zagospodarowane tylko na obszarze, na którym zostały wytworzone. Zgodnie z projektem nowej ustawy o odpadach, Minister Środowiska będzie mógł określić w rozporządzeniu szczegółowe wymagania dla transportu odpadów i sposobu ich przewożenia. Nowa ustawa o odpadach ma wejść w życie w terminie 14 dni od dnia jej ogłoszenia, co może nastąpić nawet do końca 2012 roku. Na podstawie nowej ustawy Minister Środowiska zobowiązany będzie wydać nowe rozporządzenie ustalające wykaz odpadów ze wskazaniem odpadów niebezpiecznych.

Zgodnie z Ustawą o Odpadach i wydanym na jej podstawie Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. Nr 112, poz. 1206) uboczne produkty spalania („UPS”), w szczególności żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów, nie są zaliczane do kategorii odpadów niebezpiecznych.

Zgodnie z przepisami unijnymi obowiązującymi na dzień Prospektu, UPS nie są klasyfikowane jako odpady niebezpieczne. W ramach Komisji Europejskiej prowadzone są aktualnie prace nad zmianą załącznika do tzw. dyrektywy ramowej oraz decyzji Komisji 2000/532/WE z dnia 3 maja 2000 roku zastępującej decyzję 94/3/WE ustanawiającą wykaz odpadów zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 75/442/EWG w sprawie odpadów oraz decyzję Rady 94/904/WE ustanawiającą wykaz odpadów niebezpiecznych zgodnie z art. 1 ust. 4 dyrektywy Rady 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz.U. UE L 226/3 z dnia 6 września 2000 roku, ze zm.) ustalającej tzw. listę odpadów. Na obecnym etapie prac istnieje ryzyko, iż niektóre z UPS zostaną uznane za odpad niebezpieczny. Przewiduje się, iż proponowane zmiany zostaną przyjęte do końca 2013 roku i wejdą w życie w lipcu 2015 roku. Konsekwencje ewentualnej zmiany kwalifikacji UPS jako odpadów niebezpiecznych zostały opisane w Rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością oraz sektorem, w którym prowadzimy działalność – Podlegamy różnym regulacjom z zakresu ochrony środowiska, co może wiązać się z koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów lub uzyskania nowych pozwoleń środowiskowych wynikających z zaostrenia przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz możemy nie stosować niektórych najlepszych praktyk branżowych, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność”.

Ochrona wód

Ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej ustanawia tzw. ramowa dyrektywa wodna, tj. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. UE L 327/1 z 22 grudnia 2000 roku, ze zm.). W Polsce przepisy dotyczące ochrony wód i gospodarki wodnej zawarte są w kilku różnych ustawach: ogólne zasady określono w Prawie Ochrony Środowiska, a ponadto kwestię ochrony wód regulują szczegółowo – Prawo Wodne oraz ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity, Dz.U. z 2006 roku, Nr 123, poz. 858, ze zm.). Zgodnie z Prawem Wodnym ochrona wód polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym na

utrzymaniu odpowiedniej ilości wody, tak aby zachowana była równowaga biologiczna, oraz utrzymaniu lub przywracaniu określonych w przepisach standardów jakości wody.

Określone korzystanie z wód wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, które jest jednym z głównych instrumentów prawnych wykorzystywanych w gospodarce wodnej. Obowiązek uzyskania pozwolenia wodnoprawnego przewidziano m.in. w przypadku działalności obejmującej korzystanie z wód do celów energetycznych oraz obejmującej odwodnienie obiektów lub wykopów budowlanych oraz zakładów górniczych. Pozwolenie wodnoprawne wydawane jest w formie decyzji administracyjnej na czas określony, który, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, wynosi maksymalnie od 4 do 20 lat.

Program Natura 2000

Unijny program Natura 2000 przewiduje ochronę zagrożonych gatunków ptaków, siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt na kontynencie europejskim („**Natura 2000**”). Podstawę prawną tworzenia oraz funkcjonowania sieci Natura 2000 stanowi szereg przepisów Prawa Europejskiego, które transponowane zostały do polskiego systemu prawnego, głównie poprzez ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 151, poz. 1220, ze zm.) oraz określone akty wykonawcze, zgodnie z którymi ustanowiono sieć chronionych obszarów, obejmujących następujące rodzaje obszarów: (i) obszary specjalnej ochrony ptaków, (ii) specjalne obszary ochrony siedlisk oraz (iii) obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Wyznaczenie obszaru specjalnej ochrony ptactwa lub specjalnego obszaru ochrony siedlisk, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej. Zgodnie z Raportem „Ochrona środowiska 2011” opublikowanym w 2011 roku przez Główny Urząd Statystyczny, dotychczas zostały wyznaczone 144 obszary specjalnej ochrony ptaków oraz 823 obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Objęcie określonego obszaru programem Natura 2000 nie oznacza jednoczesnego wyłączenia takiego terenu z działalności gospodarczej; pod ściśle określonymi warunkami możliwe jest dokonywanie inwestycji oraz użytkowanie gospodarcze takich obszarów. Najważniejszymi instrumentami realizacji celów programu Natura 2000 są oceny oddziaływania na środowisko oraz plany ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których utworzono obszar Natura 2000.

Zgodnie z Ustawą o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie, przedsięwzięcia zlokalizowane na terenie sieci chronionych obszarów lub w ich pobliżu, a także przedsięwzięcia, które mogą mieć znaczący wpływ na obszar Natura 2000, wymagają zatwierdzenia przez organy właściwe do spraw ochrony środowiska. Ich właściciele lub inwestorzy mogą być obowiązani do sporządzenia raportu stanowiącego analizę wpływu inwestycji na środowisko i chronione gatunki. Raport ten jest następnie weryfikowany przez organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, który decyduje czy, zamierzenia inwestycji są zgodne z Naturą 2000, czy też sprzeciwiają się założeniom programu. Konieczność przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko oraz wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zachodzi przed wydaniem decyzji związanych z realizacją danej inwestycji (np. pozwolenia na budowę, koncesji na poszukiwanie złóż kopaliny, koncesji na wydobywanie kopaliny ze złóż). W przypadku zatwierdzenia projektu, przedsięwzięcie będzie podlegać stałemu monitoringowi jego wpływu na środowisko. Jeżeli bowiem monitoring wpływu na środowisko wykaze negatywne oddziaływanie na obszary chronione, działalność takiego przedsięwzięcia może zostać istotnie ograniczona lub zakończona.

Inne regulacje

Przepisy regulujące przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych

Zasady komercjalizacji i prywatyzacji, tzn. przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę i jej prywatyzacji, określa Ustawa o Komercjalizacji i Prywatyzacji. Na dzień Prospektu przepisy Ustawy o Komercjalizacji i Prywatyzacji mają zastosowanie do ZE PAK, KWBA i KWBK.

Komercjalizacja polega na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w spółkę handlową – z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjną. Komercjalizacji przedsiębiorstwa dokonuje Minister Skarbu Państwa w drodze aktu komercjalizacji, który określa m.in. statut (umowę) spółki, wysokość kapitału zakładowego spółki oraz imiona i nazwiska członków organów pierwszej kadencji. Do spółek powstałych w wyniku komercjalizacji mają zastosowanie przepisy KSH z wyłączeniem jednak przepisów dotyczących przymusowego umorzenia akcji (udziałów) oraz przymusowego wykupu akcji należących do Skarbu Państwa.

Ustawa o Komercjalizacji i Prywatyzacji zawiera szczegółowe przepisy dotyczące reprezentacji pracowników w radach nadzorczych i zarządach spółek powstałych w wyniku komercjalizacji. W odniesieniu do rad nadzorczych pracownicy mają prawo wyboru odpowiedniej liczby członków rady nadzorczej w zależności od udziału Skarbu Państwa w kapitale zakładowym spółki. Natomiast w odniesieniu do zarządów w spółkach powstałych w drodze komercjalizacji, a także po

zbyciu przez Skarb Państwa ponad połowy akcji (udziałów) spółki, pracownikom przysługuje prawo wyboru jednego członka zarządu, jeżeli średnioroczne zatrudnienie w spółce wynosi powyżej 500 pracowników.

Prywatyzacja polega na zbywaniu akcji (udziałów) spółek przez Ministra Skarbu Państwa lub na sprzedaży, wniesieniu do spółki lub oddaniu przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Przez prywatyzację rozumie się również objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowych spółek Skarbu Państwa powstałych w wyniku komercjalizacji przez podmioty inne niż Skarb Państwa lub inne niż państwowe osoby prawne. Ustawa o Komercjalizacji i Prywatyzacji zapewnia pracownikom spółek powstałych w wyniku komercjalizacji prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji (udziałów) objętych przez Skarb Państwa w dniu wpisania spółki do rejestru handlowego. Bliższe informacje na temat prawa do nieodpłatnego nabywania akcji przez pracowników KWBA i KWBK zamieszczone są w punkcie „– Akcje pracownicze” poniżej.

Spółka powstała w trybie innym niż przewidziany w Ustawie o Komercjalizacji i Prywatyzacji, przy czym przepisy Ustawy o Komercjalizacji i Prywatyzacji znajdują do Spółki zastosowanie.

Z uwagi na fakt, że KWBA i KWBK zostały utworzone na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji przepisy Ustawy o Komercjalizacji i Prywatyzacji mają również do nich zastosowanie. W wyniku nabycia KWBA i KWBK przez Emitenta, KWBA i KWBK utraciły status „jednoosobowych spółek Skarbu Państwa”. W konsekwencji, zakres stosowania Ustawy o Komercjalizacji i Prywatyzacji do KWBA i KWBK uległ ograniczeniu.

Akcje pracownicze

Ustawa o Komercjalizacji i Prywatyzacji przyznaje pracownikom spółek powstałych w wyniku komercjalizacji prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji objętych przez Skarb Państwa w dniu wpisania spółki do rejestru. W celu skorzystania z prawa do nabycia akcji pracownik musi złożyć w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisania spółki do rejestru pisemne oświadczenie o zamiarze nabycia akcji, w przeciwnym wypadku pracownik traci to uprawnienie. Prawo to, co do zasady, powstaje w terminie trzech miesięcy od dnia zbycia akcji przez Skarb Państwa i wygasa z upływem kolejnych dwudziestu czterech miesięcy. Liczba akcji, które może nabyć pracownik, zależy zasadniczo od jego okresu zatrudnienia oraz od wysokości średniego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w okresie sześciu miesięcy poprzedzających zbycie akcji przez Skarb Państwa. Prawo do nieodpłatnego nabycia akcji podlega dziedziczeniu, na warunkach szczegółowo określonych w Ustawie o Komercjalizacji i Prywatyzacji. Akcje nabyte przez pracowników nie mogą być przedmiotem obrotu przez okres dwóch lat (a w przypadku pracowników będących członkami zarządu – trzech lat) od dnia zbycia akcji przez Skarb Państwa w ramach procesu prywatyzacji.

Pracownicy Emitenta uzyskali uprawnienie do preferencyjnego nabycia akcji Emitenta w następstwie prywatyzacji Emitenta przeprowadzonej na podstawie umowy sprzedaży akcji Emitenta zawartej w dniu 30 marca 1999 roku pomiędzy Skarbem Państwa i Elektrim S.A.

Zgodnie z Ustawą o Komercjalizacji i Prywatyzacji uprawnienie do nieodpłatnego nabycia akcji KWBA i KWBK przysługuje odpowiednio pracownikom KWBA i KWBK.

Ustawa o Sprzeciwie MSP

Z dniem 1 kwietnia 2010 roku weszła w życie Ustawa o Sprzeciwie MSP. Zakres podmiotów podlegających ustawie został zdefiniowany poprzez odniesienie do wykazu infrastruktury krytycznej tworzonego przez Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2007 roku, Nr 89, poz. 590, ze zm.). Ustawie o Sprzeciwie MSP podlegają spółki kapitałowe oraz grupy kapitałowe prowadzące działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych, których mienie zostało ujęte w wykazie infrastruktury krytycznej (podmioty zobowiązane).

Zgodnie z Ustawą o Sprzeciwie MSP, Minister Skarbu Państwa powiadamia podmiot zobowiązany o ujęciu w wykazie infrastruktury krytycznej jego mienia. ZE PAK i Elektrownia Pątnów II otrzymały takie powiadomienia.

W terminie 30 dni od dnia otrzymania powiadomienia, zarząd podmiotu zobowiązanego, w porozumieniu z Ministrem Skarbu Państwa oraz Dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, powołuje pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej. Pełnomocnikowi przysługują uprawnienia dostępu do informacji, w tym udziału w posiedzeniach organów podmiotu zobowiązanego, w sprawach dotyczących mienia stanowiącego infrastrukturę krytyczną. Pełnomocnik zobowiązany jest do sporządzania i przekazywania organom podmiotu zobowiązanego, Ministrowi Skarbu Państwa oraz Dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa kwartalnych raportów o stanie ochrony infrastruktury krytycznej.

Minister Skarbu Państwa może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez zarząd podmiotu zobowiązanego uchwały lub innej dokonanej przez zarząd podmiotu zobowiązanego czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikami mienia należącego do infrastruktury krytycznej, stanowiące rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciwem może być również objęta uchwała organu podmiotu zobowiązanego dotycząca: (i) rozwiązania podmiotu zobowiązanego, (ii) zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia należącego do infrastruktury krytycznej, (iii) zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa podmiotu zobowiązanego,

(iv) zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa podmiotu zobowiązanego lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nim ograniczonego prawa rzeczowego, (v) przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego, lub (vi) przeniesienia siedziby podmiotu zobowiązanego za granicę – jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej.

Minister Skarbu Państwa wyraża sprzeciw, w formie decyzji administracyjnej, w terminie 14 dni od uzyskania od pełnomocnika informacji o dokonaniu czynności prawnej, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dokonania czynności prawnej. Zarząd podmiotu zobowiązanego ma obowiązek poinformować pełnomocnika o dokonaniu czynności prawnej w terminie trzech dni od dokonania tej czynności. Skutki czynności prawnej, wobec której może zostać wniesiony sprzeciw, ulegają zawieszeniu na czas przysługujący Ministrowi Skarbu Państwa na wniesienie sprzeciwu oraz, dodatkowo w razie zgłoszenia sprzeciwu, w okresie, w którym stronie przysługuje prawo wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a w razie złożenia takiego wniosku lub zaskarżenia decyzji – do chwili zmiany decyzji, jej uchylenia albo stwierdzenia nieważności decyzji. Ostateczna decyzja Ministra Skarbu Państwa o zgłoszeniu sprzeciwu skutkuje nieważnością czynności prawnej, wobec której został wniesiony sprzeciw, od chwili jej dokonania.

Ustawa o Akcyzie

Energia elektryczna jest wyrobem akcyzowym w rozumieniu przepisów Ustawy o Akcyzie. Ustawa o Akcyzie określa zasady opodatkowania i stawki podatku w przypadku sprzedaży oraz innych czynności podlegających opodatkowaniu, mających za przedmiot energię elektryczną.

Opodatkowaniu podatkiem akcyzowym w zakresie energii elektrycznej podlega: sprzedaż energii elektrycznej nabywcy końcowemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przez podmiot nieposiadający koncesji na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, który wyprodukował tę energię, nabycie wewnątrzwspólnotowe energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, zużycie energii elektrycznej przez podmiot posiadający koncesję na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, zużycie energii elektrycznej przez podmiot nieposiadający koncesji na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, który wyprodukował tę energię, import energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, zużycie energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, jeśli od tej energii nie został zapłacony podatek akcyzowy w należnej wysokości i nie można ustalić podmiotu, który dokonał sprzedaży tej energii elektrycznej nabywcy końcowemu. Jednocześnie, jeżeli w stosunku do energii elektrycznej powstał obowiązek podatkowy w związku z wykonaniem jednej z czynności, o których mowa powyżej, to nie powstaje obowiązek podatkowy w związku z wykonaniem innej czynności podlegającej opodatkowaniu akcyzą, jeżeli kwota akcyzy została określona lub zadeklarowana w należnej wysokości (chyba że przepisy Ustawy o Akcyzie stanowią inaczej).

Ustawa o Akcyzie przewiduje, że w przypadku energii elektrycznej obowiązek podatkowy powstaje w momencie wydania energii elektrycznej nabywcom końcowym (w przypadku sprzedaży energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej), z dniem jej zużycia w przypadkach określonych w Ustawie o Akcyzie, z dniem nabycia wewnątrzwspólnotowego energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, oraz z dniem powstania długu celnego, w przypadku importu energii elektrycznej przez nabywcę końcowego.

Ustawa o Akcyzie przewiduje szereg zwolnień w zakresie obrotu energią elektryczną. Zwolnieniu podlega w szczególności: energia elektryczna wytworzona z odnawialnych źródeł energii (na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł energii), zużycie energii elektrycznej w procesie produkcji energii elektrycznej, jak również zużycie tej energii w celu podtrzymywania tych procesów produkcyjnych oraz zużycie energii elektrycznej w procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu.

Ustawa o Akcyzie reguluje również opodatkowanie tzw. wyrobów węglowych. Do wyrobów węglowych opodatkowanych akcyzą zaliczane są w szczególności następujące wyroby przeznaczone do celów opałowych: (i) węgiel, (ii) węgiel brunatny (lignit) oraz (iii) koks i półkoks, z węgla, węgla brunatnego (lignitu) lub torfu.

W przypadku wyrobów węglowych przedmiotem opodatkowania akcyzą jest: sprzedaż wyrobów węglowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nabycie wewnątrzwspólnotowe wyrobów węglowych, dostawa wewnątrzwspólnotowa wyrobów węglowych, import wyrobów węglowych, eksport wyrobów węglowych, użycie wyrobów węglowych do celów, które nie uprawniają do zwolnienia od akcyzy, użycie lub sprzedaż wyrobów węglowych uzyskanych w drodze czynu zabronionego pod groźbą kary oraz powstanie ubytków wyrobów węglowych.

W przypadku sprzedaży wyrobów węglowych na terytorium kraju – obowiązek podatkowy w akcyzie powstaje z dniem wydania wyrobów węglowych, w tym także przewoźnikowi (jednocześnie, w przypadku potwierdzenia sprzedaży wyrobów węglowych fakturą, obowiązek podatkowy powstaje z dniem wystawienia faktury, nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia wydania wyrobów węglowych). Ustawa o Akcyzie określa również terminy powstania obowiązku podatkowego w przypadku wykonania innych czynności dotyczących wyrobów węglowych. Jeżeli w stosunku do wyrobów węglowych powstał obowiązek podatkowy w związku z wykonaniem jednej z czynności podlegającej opodatkowaniu akcyzą, to nie powstaje obowiązek podatkowy na podstawie innej czynności podlegającej opodatkowaniu

akcyzą, jeżeli kwota akcyzy została określona lub zadeklarowana w należyj wysokości (chyba że przepisy Ustawy o Akcyzie stanowią inaczej).

W Ustawie o Akcyzie przewidziano szereg zwolnień przedmiotowych od akcyzy dla wyrobów węglowych zużywanych zarówno do celów innych niż działalność gospodarcza, jak również zużywanych do prowadzenia niektórych rodzajów działalności gospodarczej. Zwolnienie wyrobów węglowych zużywanych do prowadzenia niektórych rodzajów działalności gospodarczej obejmuje wyroby zużywane, w szczególności: w procesie produkcji energii elektrycznej, w procesie produkcji wyrobów energetycznych, do łącznego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej, w procesach mineralogicznych, elektrolitycznych i metalurgicznych, przez zakłady energochłonne do celów opałowych. Zwolnienie wyrobów węglowych zużywanych do celów innych niż działalność gospodarcza obejmuje, w szczególności, wyroby zużywane przez gospodarstwa domowe.

Niezgodność polskich przepisów akcyzowych, obowiązujących w okresie od 1 stycznia 2006 roku do 28 lutego 2009 roku z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej

W dniu 1 marca 2009 roku weszła w życie Ustawa o Akcyzie dostosowująca polskie regulacje w zakresie obowiązku podatkowego w akcyzie od energii elektrycznej do regulacji unijnych. Jednocześnie, w dniu 1 stycznia 2006 roku upłynął przyznany Polsce okres przejściowy na dostosowanie przepisów wewnętrznych regulujących obrót energią elektryczną do zasad ujętych w prawie unijnym.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 12 lutego 2009 roku (C-475/07) potwierdził niezgodność polskich przepisów akcyzowych, obowiązujących przed 1 marca 2009 roku, z postanowieniami Dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 roku w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. UE L 283/51 z 31 października 2003 roku) oraz Dyrektywy Rady 2004/74/WE zmieniającej dyrektywę 2003/96/WE w zakresie możliwości stosowania przez określone Państwa Członkowskie czasowych zwolnień lub obniżek poziomu opodatkowania na produkty energetyczne i energię elektryczną (Dz.U. UE L 157/87 z 30 kwietnia 2004 roku).

Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 22 czerwca 2011 roku, sygn. I GPS 1/11, podjętej w składzie całej Izby Gospodarczej, wskazał, że w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej nie jest nadpłatą kwota podatku akcyzowego uiszczona z tytułu sprzedaży energii elektrycznej w sytuacji, w której ten, kto ją uiszczył nie poniósł z tego tytułu uszczerbku majątkowego. Ze wskazanej uchwały można wnioskować, iż organy podatkowe mogą odmawiać zwrotu nadpłat w przypadku przeniesienia ciężaru podatku akcyzowego w cenie na nabywcę energii elektrycznej.

Spółka jest stroną postępowań w przedmiocie stwierdzenia nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007, 2008 oraz styczeń i luty roku 2009, które opisane zostały w Rozdziale „Opis działalności – Istotne postępowania sądowe, arbitrażowe i administracyjne – Postępowania dotyczące zwrotu nadpłaconego podatku akcyzowego”.

Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych – podatek od nieruchomości

Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają nieruchomości lub obiekty budowlane takie jak grunty, budynki lub ich części oraz budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Zgodnie z przepisami Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych budowla to obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.

Za podstawę opodatkowania budynków i ich części przyjęto ich powierzchnię użytkową, zaś w przypadku budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, podstawę opodatkowania stanowi ich wartość w księgach podatkowych podatnika, stanowiąca podstawę naliczania amortyzacji dla celów podatkowych, bez uwzględnienia odpisów amortyzacyjnych (wartość ta jest określona w przepisie art. 16g Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych), a w przypadku budowli całkowicie zamortyzowanych – ich wartość z dnia 1 stycznia roku, w którym dokonano ostatniego odpisu amortyzacyjnego.

Wysokość stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terytorium danej gminy określana jest w uchwałach odpowiedniej rady gminy, z tym że stawki nie mogą przekroczyć rocznie limitów ustalonych w Ustawie o Podatkach i Opłatach Lokalnych. Stawka podatku od nieruchomości w przypadku budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie może przekroczyć 21,94 zł od 1 m powierzchni użytkowej (od dnia 1 stycznia 2012 roku), zaś w przypadku budowli nie może przekroczyć 2% wartości, o której mowa wyżej.

Należy zwrócić uwagę, że kwestia interpretacji oraz zastosowania praktycznego definicji budowli, w rozumieniu Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych, budzi liczne kontrowersje i może być przyczyną sporów z organami podatkowymi. Organy podatkowe wykazują tendencję do uznawania za odrębny przedmiot opodatkowania (tj. budowlę, w rozumieniu Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych), m.in. fundamenty będące częścią budowli zlokalizowanych w budynkach oraz niektóre urządzenia techniczne posadowione na tego rodzaju fundamentach. Takie stanowisko organów podatkowych skutkuje potencjalnym opodatkowaniem wielu różnych składników majątkowych, które nie posiadają

statusu odrębnego obiektu budowlanego. Może to w konsekwencji prowadzić do nieprzewidzianych dodatkowych obciążeń finansowych.

Przepisy o ochronie konkurencji i konsumentów

Działalność przedsiębiorstw w sektorze elektroenergetycznym i sektorze wydobywania węgla podlega również nadzorowi i kontroli Prezesa UOKiK w zakresie polityki antymonopolowej oraz polityki ochrony konsumentów.

Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, zadaniem Prezesa UOKiK jest m.in. kontrola koncentracji przedsiębiorców. Szczegółowy opis zasad wyrażania zgody przez Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji przedsiębiorców został zawarty w Rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Ustawa o Ochronie Konkurencji i Konsumentów”.

Zadaniem Prezesa UOKiK jest również przeciwdziałanie stosowaniu przez przedsiębiorców praktyk ograniczających konkurencję (tj. porozumień ograniczających konkurencję oraz nadużywania pozycji dominującej). W przypadku stwierdzenia stosowania takich praktyk Prezes UOKiK może nakazać ich zaprzestanie oraz zastosować sankcje pieniężne, których wysokość może być znaczna (do 10% przychodu osiągniętego w roku poprzedzającym rok nałożenia kary).

ZARZĄD I RADA NADZORCZA**Zarząd*****Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Zarządu****Skład Zarządu*

Zarząd Spółki składa się z trzech do sześciu członków powoływanych na wspólną pięcioletnią kadencję. Na dzień Prospektu w skład Zarządu wchodzi trzy osoby.

W poniższej tabeli zamieszczone zostały podstawowe informacje na temat członków Zarządu pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu.

Tabela 1: Lista członków Zarządu ze wskazaniem pełnionej funkcji oraz daty jej objęcia

Imię i nazwisko członka Zarządu	Funkcja	Data objęcia funkcji członka Zarządu po raz pierwszy
Katarzyna Muszkat	Prezes Zarządu	4 maja 2004 roku
Anna Striżyk	Wiceprezes Zarządu	1 marca 2000 roku
Piotr Jarosz	Wiceprezes Zarządu	1 września 2011 roku

Źródło: Emitent

Obecna kadencja Zarządu rozpoczęła się z dniem 24 czerwca 2008 roku i upływa dnia 24 czerwca 2013 roku.

Mandaty wszystkich członków Zarządu pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu wygasną najpóźniej z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu, tj. w dniu, w którym podjęta zostanie uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku. Mandaty członków Zarządu wygasają również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu Zarządu. Mandat członka Zarządu powołanego przed upływem danej kadencji wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków Zarządu.

Miejszem pracy członków Zarządu jest siedziba Emitenta: ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin.

Opis wiedzy i doświadczenia zawodowego członków Zarządu został przedstawiony w punkcie „– Życiorysy zawodowe członków Zarządu” poniżej.

Sposób funkcjonowania i kompetencje Zarządu wynikające ze Statutu i Regulaminu Zarządu

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę. Wszelkie sprawy związane z prowadzeniem spraw Spółki, niezastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej, należą do kompetencji Zarządu. Do składania oświadczeń woli i podpisywania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu działającego łącznie z prokurentem.

W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu, który kieruje pracami Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu. Liczbę członków Zarządu oraz ich funkcje ustala Rada Nadzorcza.

Zgodnie ze Statutem, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu powołuje i odwołuje, w głosowaniu tajnym, Rada Nadzorcza. Członkowie Zarządu mogą być również odwołani lub zawieszani w czynnościach przez Walne Zgromadzenie. Zgodnie ze Statutem, do dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z Ofertą Publiczną, jednakże, w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach Oferty Publicznej, prawidłowego i opłaconego zapisu na 1.350.000 Akcji, nie dłużej niż do dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji, Rada Nadzorcza powołuje w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu wyłącznie spośród osób uzgodnionych z Elektrim S.A., z wyjątkiem członka Zarządu wybieranego przez pracowników, oraz odwołuje na wniosek Elektrim S.A., w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu.

Zgodnie ze Statutem, tak długo jak jest to wymagane przez bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, jeden członek Zarządu jest wybierany przez pracowników. Regulamin wyborczy zawierający szczegółowy tryb wyboru i odwołania członka Zarządu wybieranego przez pracowników jest uchwalany przez Radę Nadzorczą. Wybory przeprowadzane są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim oraz powszechnym przez komisję wyborczą powołaną przez Radę Nadzorczą spośród pracowników Spółki. W przypadku zmniejszenia się liczby członków Zarządu w następstwie wygaśnięcia mandatu członka Zarządu wybranego przez pracowników przeprowadza się wybory uzupełniające. Statut przewiduje również, że na pisemny wniosek co najmniej 15% ogółu pracowników Spółki przeprowadza się głosowanie w sprawie odwołania członka Zarządu wybranego przez pracowników Spółki. W dniu 7 września 2012 roku Rada Nadzorcza

powołała Komisję Wyborczą w celu dokonania wyboru członka Zarządu wybieranego przez pracowników. Do dnia Prospektu wybory nie zostały zakończone.

Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Powołanie prokurenta wymaga zgody wszystkich członków Zarządu. Prokurę może odwołać każdy członek Zarządu działający samodzielnie.

Statut przewiduje, iż uchwały Zarządu wymagają decyzje w sprawach, których wartość przekracza 500.000 PLN. Wartość transakcji wyrażonych w walutach obcych przeliczana jest według średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego w dniu podjęcia uchwały. Ponadto zgodnie ze Statutem, uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd, w szczególności: (i) uchwalanie i zmiana regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki; (ii) zaciąganie kredytów i pożyczek; (iii) ustanowienie prokury; (iv) udzielanie gwarancji kredytowych i poręczeń majątkowych; (v) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym. Uchwały Zarządu wymagają także sprawy, z którymi Zarząd zwraca się do Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.

Informacje dotyczące spraw, do dokonania których Zarząd jest zobowiązany uzyskać zgodę Rady Nadzorczej, zostały zamieszczone w punkcie „– Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej” poniżej.

Zarząd obraduje i podejmuje uchwały na posiedzeniach, przy czym uchwały Zarządu mogą być podejmowane w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, o ile wszyscy członkowie Zarządu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. Posiedzenia Zarządu odbywają się regularnie, a o ile nie uzgodniono inaczej – raz w tygodniu.

Głosowania na posiedzeniach Zarządu są jawne, z tym że tajne głosowanie zarządza się na wniosek chociażby jednego członka Zarządu obecnego na posiedzeniu. Z posiedzenia Zarządu sporządzany jest protokół.

Szczegółowy tryb działania i organizację pracy Zarządu określa Regulamin Zarządu uchwalony przez Zarząd w dniu 6 lutego 2012 roku i następnie zatwierdzony przez Radę Nadzorczą uchwałą z dnia 14 lutego 2012 roku.

Życiorysy zawodowe członków Zarządu

Katarzyna Muszkat – Prezes Zarządu

Lat 62. Absolwentka Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu (Wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny Przemysłu) oraz studiów podyplomowych z zakresu zarządzania finansami na Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu. Odyła również staże menedżerskie organizowane przez *Institut Français de Gestion* w Warszawie i Paryżu.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Katarzyna Muszkat pracowała w KGHM Polska Miedź S.A. Zakłady Górnicze Rudna w Polkowicach w latach 1974-1991 jako: (i) magister inżynier ekonomista na stażu w 1974 roku, (ii) starszy referent ekonomiczny w latach 1974-1978, (iii) samodzielny ekonomista w latach 1978-1979, (iv) specjalista do spraw planowania w latach 1979-1981, (v) inspektor ekonomiczny w latach 1981-1982, (vi) starszy inspektor ekonomiczny w latach 1982-1991, (vii) główny specjalista do spraw Finansów i Księgowości Zarządczej, Kierownik Działu Finansowego w 1991 roku. Następnie, w latach 1991-1992, Katarzyna Muszkat pracowała jako Zastępca Dyrektora ds. Finansowych w KGHM Polska Miedź S.A. w Oddziale Zakłady Górnicze Rudna w Polkowicach, w latach 1992-2000 pracowała w KGHM Polska Miedź S.A. w Lubinie jako członek zarządu – wiceprezes zarządu KGHM Polska Miedź S.A. i następnie, jako wiceprezes zarządu KGHM Polska Miedź S.A. do spraw finansów i pierwszy zastępca prezesa. W czasie swojej pracy w podmiotach z grupy kapitałowej KGHM brała udział, między innymi, w procesach restrukturyzacyjnych, w procesach przygotowywania strategii rozwoju oraz w pracach nad utworzeniem spółki Polkomtel S.A. Ponadto w 1997 roku uczestniczyła w procesie wprowadzania akcji KGHM Polska Miedź S.A. do obrotu publicznego na GPW oraz w procesie wprowadzania kwitów depozytowych KGHM Polska Miedź S.A. na giełdę papierów wartościowych w Londynie. W latach 2000-2001 pracowała w Towarzystwie Inwestycyjno-Finansowym ARCADIA S.A. jako prezes zarządu. W 2001 roku pracowała w Przedsiębiorstwie Inżynierskim SKALAR sp. z o.o. jako doradca finansowy, a w latach 2001-2003 objęła funkcję prezesa zarządu w Telefonii Dialog S.A. Następnie, w latach 2003-2004 pracowała w Invest-Bank S.A. jako członek zarządu, a od 4 maja 2004 roku pełni funkcję Prezesa Zarządu Spółki. Ponadto od 2007 roku pełni funkcję członka zarządu w Towarzystwie Gospodarczym Polskie Elektrownie.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od września 2012 roku Katarzyna Muszkat jest przewodniczącą rady nadzorczej KWBA i KWBK.

Anna Striżyk – Wiceprezes Zarządu

Lat 48. Absolwentka Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu (Wydział Gospodarki Narodowej) oraz podyplomowego studium handlu zagranicznego Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Ponadto Anna Striżyk odbyła następujące szkolenia: „Creating Value Through Financial Management” (Tworzenie wartości firmy przez zarządzanie finansami) w Wharton School University of Pennsylvania oraz „ABB Executive Management Development Program” – Program Rozwojowy dla Wyższej Kadry Menadżerskiej ABB Dolmel Ltd.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Anna Striżyk dotychczas pracowała jako: (i) księgowa w ABB Dolmel Ltd (obecnie Alstom Power sp. z o.o.) w latach 1990-1991, (ii) zastępca kontrolera finansów w ABB Dolmel Ltd w latach 1991-1993, (iii) kierownik zespołu kontroli finansów w ABB Dolmel Ltd w latach 1993-1995, (iv) wiceprezes zarządu, dyrektor do spraw finansów w ABB Dolmel Ltd w latach 1995-1998, (v) dyrektor finansowy, członek zarządu i wiceprezydent do spraw finansów w Adtranz Pafawag sp. z o.o. (obecnie Bombardier Transportation Polska sp. z o.o.) w latach 1998-2000. Od marca 2000 roku Anna Striżyk pełni funkcję wiceprezesa Zarządu ZE PAK. W czasie swojej kariery zawodowej brała między innymi udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu procesu restrukturyzacji spółki Adtranz Pafawag sp. z o.o. oraz pozyskała finansowanie dla projektu „Pątnów II” w formie kredytu konsorcyjnego.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od czerwca 2005 roku Anna Striżyk jest członkiem rady nadzorczej w Elektrowni Pątnów II (od września 2011 roku jest przewodniczącą tej rady), a od października 2011 roku jest przewodniczącą rady nadzorczej w PAK Górnictwo. Od listopada 2011 roku Anna Striżyk jest przewodniczącą rady nadzorczej w PAK Biopaliwa w likwidacji.

Piotr Jarosz – Wiceprezes Zarządu

Lat 59. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych) oraz pomagisterskiego dziennego studium dziennikarstwa. W 1995 roku ukończył kurs dla członków rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Piotr Jarosz dotychczas pracował jako: (i) publicysta w Warszawskim Wydawnictwie Prasowym w latach 1979-1987, (ii) główny specjalista i asystent zastępcy dyrektora w Państwowym Przedsiębiorstwie Wydawniczym „Rzeczpospolita” w latach 1987-1989, (iii) dyrektor oddziału w Przedsiębiorstwie Upowszechniania Prasy i Książki w Warszawie, oddział Ochota, w latach 1989-1991, (iv) kierownik ogólny spółdzielni w Spółdzielni „Intrografia” w 1990 roku. Od 1991 roku Piotr Jarosz był związany z grupą kapitałową Ruch S.A., uczestnicząc w procesach restrukturyzacyjnych tej grupy oraz pełniąc funkcje (i) dyrektora oddziału w Ruch S.A., oddział „Mazowsze” w latach 1991-1997, (ii) dyrektora oddziału w Ruch S.A., oddział w Białymstoku, w 1992 roku, (iii) dyrektora oddziału w Ruch S.A., oddział w Bydgoszczy, w 1992 roku, (iv) dyrektora oddziału w Ruch S.A., oddział w Warszawie, w latach 1996-1997, a także (v) prezesa zarządu w Ruch S.A. w latach 1997-1998. Ponadto Piotr Jarosz pracował jako (i) dyrektor administracyjny Centrum Satelitarnego „Wiązowna” w Telewizji Polsat S.A. w latach 2000-2001, (ii) dyrektor administracyjny w Cyfrowym Polsacie S.A. w latach 2002-2011, (iii) prezes zarządu w Praga Business Park sp. z o.o. w latach 2006-2009, (iv) prezes zarządu w Elektrim-Volt S.A. w 2011 roku, oraz (v) prezes zarządu w PAK Biopaliwa w likwidacji w latach 2011-2012. Od 1 września 2011 roku Piotr Jarosz pełni funkcję wiceprezesa Zarządu ZE PAK.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od marca 2011 roku do marca 2012 roku Piotr Jarosz był członkiem rady nadzorczej spółki APENA S.A. Od kwietnia 2011 roku Piotr Jarosz jest wiceprzewodniczącym rady nadzorczej w Elektrim-Megadex S.A.

Na dzień Prospektu członek Zarządu wybierany przez pracowników nie wchodzi w skład Zarządu.

Rada Nadzorcza

Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza składa się z pięciu do czternastu członków powoływanych na wspólną pięcioletnią kadencję. Na dzień Prospektu w skład Rady Nadzorczej wchodzi dziesięć osób.

W poniższej tabeli zamieszczone zostały podstawowe informacje na temat członków Rady Nadzorczej pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu.

Tabela 2: Lista członków Rady Nadzorczej ze wskazaniem pełnionej funkcji, daty jej objęcia oraz adresu służbowego

Imię i nazwisko członka Rady Nadzorczej	Funkcja	Data objęcia funkcji członka Rady Nadzorczej po raz pierwszy	Adres miejsca pracy
Zygmunt Solorz-Żak	Przewodniczący Rady Nadzorczej	28 kwietnia 2011 roku	ul. Ostrobramska 77, 04-175 Warszawa
Henryk Sobierajski	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	28 czerwca 2010 roku	ul. Ostrobramska 77, 04-175 Warszawa
Andrzej Mazurek	Sekretarz Rady Nadzorczej	30 marca 2001 roku	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin
Marian Eger	Członek Rady Nadzorczej	29 grudnia 1994 roku	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin
Ireneusz Gołębiak	Członek Rady Nadzorczej	29 czerwca 2009 roku	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin
Tomasz Klapsa	Członek Rady Nadzorczej	25 czerwca 2007 roku	ul. Przemysłowa 145, 62-510 Konin
Krzysztof Majewski	Członek Rady Nadzorczej	28 czerwca 2010 roku	ul. Krucza 36/Wspólna 6, 00-522 Warszawa
Wojciech Piskorz	Członek Rady Nadzorczej	28 kwietnia 2011 roku	ul. Pańska 77/79, 00-834 Warszawa
Sławomir Sykucki	Członek Rady Nadzorczej	20 listopada 2003 roku	ul. A. Mickiewicza 63, 01-625 Warszawa
Leszek Wysłocki	Członek Rady Nadzorczej	27 grudnia 2004 roku	ul. Płasy 14A, 02-828 Warszawa

Źródło: Emitent

Obecna kadencja Rady Nadzorczej rozpoczęła się z dniem 29 czerwca 2012 roku i upływa dnia 29 czerwca 2017 roku.

Mandaty wszystkich członków Rady Nadzorczej pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu wygasną najpóźniej z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej, tj. w dniu, w którym podjęta zostanie uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku. Mandaty członków Rady Nadzorczej wygasają również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu Rady Nadzorczej. Mandat członka Rady Nadzorczej powołanego przed upływem danej kadencji wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków Rady Nadzorczej.

Opis wiedzy i doświadczenia zawodowego członków Rady Nadzorczej został przedstawiony w punkcie „– Życiorysy zawodowe członków Rady Nadzorczej” poniżej.

Sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej wynikające ze Statutu i Regulaminu Rady Nadzorczej

Zgodnie ze Statutem, Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. W skład Rady Nadzorczej wchodzi od pięciu do czternastu członków powoływanych na wspólną pięcioletnią kadencję. Liczba członków Rady Nadzorczej jest określana każdorazowo przez Walne Zgromadzenie przed wyborem jej członków na nową kadencję. Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona w głosowaniu tajnym Przewodniczącego, Sekretarza Rady, Zastępcę Przewodniczącego lub, jeśli uzna to za zasadne, dwóch Zastępców Przewodniczącego, przy czym do dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z Ofertą Publiczną, a, w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach Oferty Publicznej, prawidłowego i opłaconego zapisu na 1.350.000 Akcji, nie dłużej niż do dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji, przynajmniej połowa składu Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczący, jest powoływana przez Walne Zgromadzenie spośród kandydatów przedstawionych przez Elektrim S.A. Rada Nadzorcza uchwała regulamin wyborczy, zawierający szczegółowy tryb wyboru i odwołania członków Rady Nadzorczej wybieranych przez pracowników, jak również wyborów uzupełniających.

Zgodnie ze Statutem, tak długo jak jest to wymagane przez prawo, pracownicy będą wybierać swoich przedstawicieli w Radzie Nadzorczej. Zgodnie z Ustawą o Komerccjalizacji i Prywatyzacji, od chwili, w której Skarb Państwa przestał być jedynym akcjonariuszem spółki powstałej w wyniku komercjalizacji, pracownicy zachowują prawo wyboru: (i) dwóch członków rady nadzorczej w radzie liczącej do sześciu członków, (ii) trzech członków rady nadzorczej w radzie nadzorczej liczącej od siedmiu do dziesięciu członków, (iii) czterech członków rady nadzorczej w radzie liczącej jedenastu lub więcej członków. Tym samym na dzień Prospektu co najmniej trzech członków Rady Nadzorczej Spółki jest powoływanych przez pracowników Spółki. Wybory przeprowadzane są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim oraz powszechnym przez komisję wyborczą powołaną przez Radę Nadzorczą spośród pracowników Spółki. Odwołanie, śmierć lub inna ważna przyczyna, powodująca zmniejszenie się liczby członków Rady Nadzorczej o członka Rady Nadzorczej wybranego przez pracowników skutkuje przeprowadzeniem wyborów uzupełniających. Statut przewiduje również, że na pisemny wniosek 15% ogółu pracowników Spółki przeprowadza się głosowanie w sprawie odwołania członka Rady Nadzorczej wybranego przez pracowników Spółki.

Zgodnie ze Statutem, począwszy od chwili dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, w skład Rady Nadzorczej powinno wchodzić dwóch członków spełniających kryteria niezależności

przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE) z uwzględnieniem dokumentu „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” stanowiącym załącznik do uchwały Nr 20/1287/2011 Rady Giełdy z dnia 19 października 2011 roku. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby niezależnych członków do wymagań Statutu, Rada Nadzorcza działa w składzie dotychczasowym.

W przypadku zmniejszenia się liczby członków Rady Nadzorczej w następstwie wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej innego niż wybrany przez pracowników Spółki, Zarząd zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Walnego Zgromadzenia punkt dotyczący zmian w składzie Rady Nadzorczej.

Zgodnie ze Statutem, tak długo, jak Spółka jest jednostką zainteresowania publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz.U. Nr 77, poz. 649, ze zm.) („**Ustawa o Biegłych Rewidentach**”) co najmniej jeden członek Rady Nadzorczej powinien spełniać wymogi niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej zgodnie z przepisami Ustawy o Biegłych Rewidentach.

Na dzień Prospektu, na podstawie oświadczeń złożonych Spółce przez członków Rady Nadzorczej, Spółka ocenia, iż następujący członkowie Rady Nadzorczej spełniają kryteria niezależności w rozumieniu art. 86 ust. 5 Ustawy o Biegłych Rewidentach: Henryk Sobierajski, Andrzej Mazurek, Marian Eger, Ireneusz Gołębiak, Krzysztof Majewski, Sławomir Sykucki, Leszek Wystocki oraz Wojciech Piskorz. Na dzień Prospektu żaden członek Rady Nadzorczej nie posiada kwalifikacji w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej w rozumieniu Ustawy o Biegłych Rewidentach.

Zgodnie ze Statutem do uprawnień Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- 1) zatwierdzanie regulaminu Zarządu i opiniowanie regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki;
- 2) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu oraz ustalanie zasad wynagradzania Zarządu oraz wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu;
- 3) powoływanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu, z zastrzeżeniem, że do dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z Ofertą Publiczną, jednakże, w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach Oferty Publicznej, prawidłowego i opłaconego zapisu na 1.350.000 Akcji, nie dłużej niż do dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji, Rada Nadzorcza powołuje w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu wyłącznie spośród osób uzgodnionych z Elektrim S.A., z wyjątkiem członka Zarządu wybieranego przez pracowników, oraz odwołuje na wniosek Elektrim S.A., w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu;
- 4) zawieszanie w czynnościach z ważnych powodów, w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu lub całego Zarządu;
- 5) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu w razie zawieszenia członków Zarządu, czy też całego Zarządu;
- 6) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki;
- 7) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;
- 8) ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku albo pokrycia straty;
- 9) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników ocen, o których mowa w punkcie 7 i 8;
- 10) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej;
- 11) opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd będących przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia;
- 12) zatwierdzanie wieloletnich programów działania Spółki oraz grupy kapitałowej Spółki, w tym strategii działania Spółki oraz grupy kapitałowej Spółki, opracowywanych przez Zarząd; oraz
- 13) zatwierdzanie rocznych programów działania Spółki oraz rocznych programów działania grupy kapitałowej Spółki, w szczególności obejmujących plany produkcji oraz przychodów, plany kosztów rodzajowych, plany kosztów jednostkowych, plany wynagrodzeń, plany inwestycyjne oraz plany remontów i serwisowania.

Zgodnie ze Statutem do kompetencji Rady Nadzorczej należy również udzielanie Zarządowi zgody na:

- 1) uczestniczenie w innych spółkach oraz zbywanie akcji lub udziałów w innych spółkach;

- 2) tworzenie oddziałów za granicą;
- 3) wypłatę zaliczki na poczet dywidendy;
- 4) dokonywanie przez Spółkę czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązania, z wyjątkiem:
  - (a) czynności przewidzianych w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą rocznym programie działania Spółki; lub
  - (b) czynności skutkującej zaciągnięciem zobowiązania do wartości 1.000.000 złotych, w tym także udzielanie poręczeń lub gwarancji oraz wystawianie lub poręczanie weksli;
- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 1.000.000 złotych;
- 6) zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązaniem ze Spółką znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej;
- 7) wskazywanie przez Zarząd osób do pełnienia funkcji w organach spółek i innych podmiotów, w których Spółka uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio; oraz
- 8) ustalanie przez Zarząd sposobu wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu lub na zgromadzeniu wspólników w spółkach, w stosunku do których Spółka jest spółką dominującą lub powiązaną w rozumieniu KSH, w sprawach:
  - (a) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jak również dokonanie innych czynności związanych z nabyciem lub rozporządzeniem składnikami majątku spółki, stanowiących przedmiot obrad walnego zgromadzenia lub zgromadzenia wspólników;
  - (b) rozwiązania i likwidacji spółki;
  - (c) zmiany statutu lub umowy spółki;
  - (d) połączenia, podziału lub przekształcenia spółki; oraz
  - (e) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki.

Na wniosek Zarządu Rada Nadzorcza udziela członkowi Zarządu zezwolenia na zajmowanie stanowisk we władzach spółek, w których Spółka posiada udziały lub akcje, oraz pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia.

Członek Zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w Spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat nie może być jednocześnie członkiem Rady Nadzorczej. Powyższy zakaz stosuje się również do osób, które podlegają bezpośrednio członkowi Zarządu albo likwidatorowi Spółki. Ponadto członkowie Rady Nadzorczej nie mogą wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z ich obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość lub interesowność. Zajęciem takim jest również pełnienie z wyboru funkcji w zakładowej organizacji związkowej.

Zgodnie ze Statutem, Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia co najmniej raz na kwartał. Rada Nadzorcza podejmuje postanowienia w formie uchwał podejmowanych większością głosów. W przypadku równości głosów Przewodniczący Rady Nadzorczej ma głos decydujący. Uchwały mogą być podejmowane, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa członków Rady Nadzorczej, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Do dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z Ofertą Publiczną, jednakże w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach Oferty Publicznej, prawidłowego i opłaconego zapisu na 1.350.000 Akcji, nie dłużej niż do dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji, w sprawach dotyczących zatwierdzania warunków, struktury i terminów: (i) oferty publicznej akcji Spółki przeprowadzanej w związku z zamiarem dopuszczenia i wprowadzenia akcji Spółki, w tym akcji Spółki nowej emisji, do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, (ii) nowej emisji akcji Spółki, o której mowa w punkcie (i), warunkiem skutecznego podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwał jest udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej członka Rady Nadzorczej zgłoszonego przez Skarb Państwa i głosowanie za podjęciem przedmiotowych uchwał przez niego oraz obecnych na danym posiedzeniu przedstawicieli Elektrim S.A. w Radzie Nadzorczej.

Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, pod warunkiem że wszyscy jej członkowie zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. Statut przewiduje również, że członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał Rady Nadzorczej, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. Posiedzenia Rady Nadzorczej są protokołowane.

Rada Nadzorcza uchwała Regulamin Rady Nadzorczej, który szczegółowo określa tryb jej działania. Regulamin Rady Nadzorczej został przyjęty przez Radę Nadzorczą w dniu 15 października 2001 roku, a następnie zatwierdzony w dniu 15 października 2001 roku przez Walne Zgromadzenie. Regulamin Rady Nadzorczej zawiera postanowienia dotyczące w szczególności zwoływania posiedzeń Rady Nadzorczej i sposobu podejmowania uchwał.

Komitety Rady Nadzorczej

Zgodnie ze Statutem Rada Nadzorcza może powoływać spośród swoich członków komitety, w tym komitet audytu. Zgodnie z Ustawą o Biegłych Rewidentach, w skład komitetu audytu wchodzi co najmniej trzech członków, w tym przynajmniej jeden z nich powinien spełniać warunki niezależności oraz posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej w rozumieniu Ustawy o Biegłych Rewidentach (informacje na temat spełniania przez obecnych członków Rady Nadzorczej wskazanych powyżej wymogów Ustawy o Biegłych Rewidentach zostały zamieszczone w punkcie „– Rada Nadzorcza – Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej – Sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej wynikające ze Statutu i Regulaminu Rady Nadzorczej” powyżej). Szczegółowe procedury działania komitetów powoływanych spośród członków Rady Nadzorczej określa uchwalony przez nią Regulamin Rady Nadzorczej. Na dzień Prospektu nie zostały powołane komitety, w tym komitet audytu.

Życiorysy zawodowe członków Rady Nadzorczej

Zygmunt Solorz-Żak – Przewodniczący Rady Nadzorczej

Lat 55. Posiada wykształcenie średnie techniczne.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Zygmunt Solorz-Żak prowadzi działalność gospodarczą w różnych dziedzinach polskiej gospodarki. Pod koniec lat 80. założył Przedsiębiorstwo Zagraniczne SOLPOL. Na początku lat 90. zaangażował się w media, inwestując w Kurier Polski sp. z o.o. W 1993 roku założył pierwszą w Polsce prywatną telewizję satelitarną Polsat, która w wyniku otrzymania koncesji w tym samym roku przekształciła się w telewizję ogólnopolską. W ciągu kilku lat działalności Telewizja Polsat stała się jednym z liderów rynku nadawców telewizyjnych w Polsce. Obecnie działalność Zygmunta Solorza-Żaka koncentruje się w obszarze mediów i telekomunikacji, przede wszystkim poprzez takie podmioty jak Cyfrowy Polsat S.A. (którego jest również założycielem), Telewizja Polsat Sp. z o.o., Polkomtel sp. z o.o. i podmioty z grupy kapitałowej NFI Midas S.A. Pan Solorz-Żak posiada wieloletnie doświadczenie w pracy w organach statutowych spółek prawa handlowego związane z udziałem w radach nadzorczych takich spółek jak m.in. Telewizja Polsat sp. z o.o., Polkomtel sp. z o.o., NFI Midas S.A., Invest-Bank S.A. i ZE PAK.

Członkostwo w radach nadzorczych

Zygmunt Solorz-Żak wchodził w skład rad nadzorczych: (i) Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie „Polisa Życie” S.A. od grudnia 2003 roku do czerwca 2012 roku; (ii) IT Polpager S.A. od lipca 2010 roku do września 2011 roku; (iii) Sferia S.A. od grudnia 2008 roku do października 2011 roku; (iv) BIOTON S.A. od kwietnia 2009 roku do września 2009 roku. Obecnie jest członkiem rad nadzorczych: (i) Telewizja Polsat sp. z o.o. od marca 1993 roku; (ii) PAI Media S.A. od 1994 roku; (iii) Gurex S.A. od lutego 1998 roku; (iv) Invest-Bank S.A. od stycznia 2002 roku; (v) Elektrim S.A. od kwietnia 2003 roku; (vi) Cyfrowy Polsat S.A. od lipca 2008 roku; (vii) BIOTON S.A. od września 2009 roku; (viii) NFI Midas S.A. od stycznia 2011 roku; (ix) Polkomtel S.A. od listopada 2011 roku.

Henryk Sobierajski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Lat 48. Absolwent Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Henryk Sobierajski pełnił funkcję prezesa zarządu spółek Głos Press sp. z o.o. oraz w latach 2005-2011 Mega Investments sp. z o.o. Od listopada 2010 roku jest prezesem zarządu Nord Licence A.S., a od września 2011 roku prezesem zarządu Media Biznes sp. z o.o. Obecnie Henryk Sobierajski jest także dyrektorem kanału informacyjnego Polsat News.

Członkostwo w radach nadzorczych

W latach 1999-2003 Henryk Sobierajski był członkiem rady nadzorczej Kurier Polski sp. z o.o. W latach 2005-2006 był członkiem rady nadzorczej Polska Telefonii Cyfrowa sp. z o.o. Od czerwca 2012 roku Henryk Sobierajski jest członkiem rady nadzorczej Elektrim-Volt S.A.

Andrzej Mazurek – Członek Rady Nadzorczej

Lat 58. Absolwent Politechniki Poznańskiej (Wydział Budowy Maszyn) oraz studiów podyplomowych na Wydziale Elektrycznym Politechniki Poznańskiej. W 2000 roku ukończył kurs dla członków rad nadzorczych Skarbu Państwa. W 2011 roku wziął udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialności członków zarządu i rad nadzorczych w spółkach kapitałowych.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Andrzej Mazurek dotychczas pracował jako: (i) referent do spraw technicznych w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pile w latach 1975-1976, (ii) starszy referent techniczny w Spółdzielni Transportu Wiejskiego w Poznaniu w 1976 roku, (iii) obchodowy turbozespołu w ZE PAK w latach 1976-1981, (iv) operator turbozespołu w ZE PAK w latach 1982-1984, (v) kierownik bloku – starszy mistrz zmiany w ZE PAK w latach 1984-1992, (vi) dyżurny inżynier ruchu w ZE PAK w latach 1992-2001, (vii) kierownik oddziału ruchu bloków w ZE PAK od roku 2001. Od 30 marca 2001 roku pełni funkcję członka Rady Nadzorczej, w tym od 24 czerwca 2002 roku Andrzej Mazurek jest sekretarzem Rady Nadzorczej.

Marian Eger – Członek Rady Nadzorczej

Lat 56. Absolwent Zasadniczej Szkoły Zawodowej przy Zespole Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin, Technikum Energetycznego Konin, policealnego studium zawodowego w Warszawie, Uniwersytetu Szczecińskiego (Wydział Administracji) oraz Wyższej Szkoły Grudziądzkiej. Ponadto w 1994 roku ukończył kurs z zakresu prawno-ekonomicznych podstaw przekształceń własnościowych polskiej gospodarki, a w 1995 roku kurs dla kandydatów na członków rad nadzorczych w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Marian Eger dotychczas pracował w ZE PAK jako: (i) pracownik młodociany w latach 1972-1975, (ii) elektromonter zabezpieczeń i pomiarów elektrycznych w latach 1975-1989, (iii) specjalista do spraw BHP w latach 1989-2000. Od 2000 roku Marian Eger pracuje jako kierownik działu zarządzania jakością – pełnomocnik ds. zintegrowanych systemów zarządzania jakością bezpieczeństwem i środowiskiem.

Ireneusz Gołębiak – Członek Rady Nadzorczej

Lat 57. Absolwent Politechniki Poznańskiej (Wydział Maszyn Roboczych i Pojazdów).

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Ireneusz Gołębiak dotychczas pracował w ZE PAK jako: (i) kierownik zmiany w oddziale ruchu bloków w latach 1980-1984; (ii) dyżurny dyspozytor remontów w latach 1984-1986; (iii) koordynator modernizacji ds. ciepłno-mechanicznych w latach 1986-1989; (iv) p.o. kierownika oddziału modernizacji w latach 1989-1990; (v) koordynator remontów i modernizacji w latach 1990-1992. Od czerwca 1992 roku Ireneusz Gołębiak pracuje jako kierownik oddziału ruchu gospodarki paliwowej.

Tomasz Kłapsa – Członek Rady Nadzorczej

Lat 46. Absolwent Politechniki Poznańskiej (Wydział Maszyn Roboczych i Pojazdów oraz Wydział Budowy Maszyn), Studium Doskonalenia Zawodowego Politechniki Gdańskiej (Eksplatacja Turbin Parowych) oraz studiów podyplomowych na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Wrocławskiej. W 1992 roku ukończył Letnią Szkołę Zarządzania organizowaną przez Polską Międzynarodową Szkołę Zarządzania Fundacji Polskiej, a w 2009 roku uzyskał uprawnienia do certyfikacji i wystawiania świadectw charakterystyki energetycznej (audytor energetyczny).

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Tomasz Kłapsa dotychczas pracował w ZE PAK jako: (i) kierownik bloku (starszy mistrz) w latach 1990-1991; (ii) specjalista techniczny ds. turbin w latach 1991-1999; (iii) kierownik oddziału ruchu turbin w latach 1991-2005. Od stycznia 2006 roku Tomasz Kłapsa pracuje jako inspektor eksploatacji.

Krzysztof Majewski – Członek Rady Nadzorczej

Lat 36. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (Wydział Prawa i Administracji). Ponadto w 2004 roku ukończył aplikację legistyczną. Od 2010 roku jest wpisany na listę radców prawnych. W 2001 roku zdał egzamin dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Krzysztof Majewski posiada doświadczenie zawodowe związane z jego pracą w Ministerstwie Skarbu Państwa na stanowiskach (i) prawnika w Departamencie Prawnym i Procesowym w Ministerstwie Skarbu Państwa od 2000 roku oraz (ii) zastępcy dyrektora w Departamencie Prawnym i Procesowym od 2008 roku.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od czerwca 2004 roku do lutego 2009 roku Krzysztof Majewski był członkiem rady nadzorczej w Fabryce Maszyn w Leżajsku sp. z o.o., a od grudnia 2004 roku do kwietnia 2009 roku był członkiem rady nadzorczej w Zakładach Sprzętu Motoryzacyjnego Polmo S.A. Następnie, od lutego 2009 roku do września 2011 roku był członkiem rady nadzorczej w Towarowej Giełdzie Energii S.A. (w tym od lipca 2010 roku do września 2011 roku był jej przewodniczącym), a od kwietnia 2009 roku do czerwca 2010 roku był członkiem rady nadzorczej w Polskim Holdingu Farmaceutycznym S.A. Od czerwca 2010 roku jest członkiem Rady Nadzorczej w ZE PAK. Ponadto od października 2011 roku do grudnia 2011 roku zasiadał w radzie nadzorczej w Gdańskich Zakładach Teleelektronicznych „Telkom-Telmor” sp. z o.o. Od marca 2012 roku jest członkiem rady nadzorczej w Poczcie Polskiej S.A.

Wojciech Piskorz – Członek Rady Nadzorczej

Lat 38. Absolwent Szkoły Głównej Handlowej (zarządzanie i marketing).

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Wojciech Piskorz w latach 2000-2002 pracował jako analityk w biurze nadzoru właścicielskiego i restrukturyzacji w TP Invest sp. z o.o., a w latach 2002-2004 jako dyrektor finansowy w PWPW Ochrona sp. z o.o. W latach 2004-2011 pracował w spółkach z grupy kapitałowej Konsalnet S.A., w tym pełnił funkcje wiceprezesa zarządu oraz dyrektora zarządzającego. Od sierpnia do grudnia 2010 roku był prezesem zarządu Konsalnet Ochrona sp. z o.o., od września 2010 roku do listopada 2010 roku prezesem zarządu Konsalnet Inowopol sp. z o.o., a od sierpnia 2010 roku do grudnia 2010 roku prezesem zarządu Konsalnet Security sp. z o.o. Od marca 2011 roku Wojciech Piskorz pełni funkcję prezesa zarządu Elektrim S.A.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od maja 2005 do kwietnia 2008 roku Wojciech Piskorz był członkiem rady nadzorczej w Serwis Ochrony Osób i Mienia OCHRONA PAK sp. z o.o., od grudnia 2007 roku do maja 2011 roku był członkiem rady nadzorczej Konsalnet Astra S.A., a od maja 2008 roku do września 2009 roku był członkiem rady nadzorczej w Przedsiębiorstwie Usług Socjalnych AS PAK sp. z o.o. Następnie, od marca 2011 roku do marca 2012 roku Wojciech Piskorz pełnił funkcję przewodniczącego rady nadzorczej w APENA S.A. Ponadto od czerwca 2011 roku do listopada 2011 roku pełnił funkcję wiceprzewodniczącego rady nadzorczej Rafako S.A. Od marca 2011 roku Wojciech Piskorz pełni funkcję przewodniczącego rady nadzorczej Elektrim-Volt S.A., a od września 2012 roku funkcję wiceprzewodniczącego rady nadzorczej KWBA i KWBK.

Sławomir Sykucki – Członek Rady Nadzorczej

Lat 53. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (Wydział Prawa i Administracji).

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Sławomir Sykucki dotychczas pracował jako: (i) doradca ministra i wicedyrektor departamentu w Ministerstwie Finansów w latach 1994-2005, (ii) dyrektor przedsiębiorstwa państwowego Totalizator Sportowy w latach 1995-1998, (iii) prezes zarządu Totalizatora Sportowego sp. z o.o. w latach 1998-2000, (iv) doradca prezesa Banku Handlowego S.A. w Warszawie w latach 2000-2001, (v) doradca zarządu Zakładów Metalurgicznych „SILESIA” S.A. (obecnie ZM SILESIA S.A.) od 2001 roku, (vi) wiceprezes zarządu Elektrim – Megadex S.A. w latach 2003-2004, (vii) dyrektor generalny Elektrim – Megadex S.A. w latach 2004-2008, (viii) członek zarządu EV Żychlińskie Transformatory sp. z o.o. w latach 2005-2006 (obecnie Fabryka Transformatorów w Żychlinie sp. z o.o.), (ix) prezes zarządu Elektrim-Volt S.A. od stycznia 2005 roku do sierpnia 2005 roku, (x) prezes zarządu Enercom Serwis sp. z o.o. w latach 2009-2011, (xi) dyrektor do spraw administracji i rozwoju w Energia – Nova S.A. w latach 2011-2012. Od czerwca 2012 roku Sławomir Sykucki pełni funkcję prezesa zarządu Energia – Nova sp. z o.o., zaś od lipca 2012 członka zarządu Pollytag S.A. Ponadto Sławomir Sykucki od 2000 roku prowadzi własną działalność gospodarczą „Sławomir Sykucki Doradztwo” w zakresie doradztwa gospodarczego.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od kwietnia 2004 roku do lipca 2012 roku Sławomir Sykucki był członkiem rady nadzorczej w Pollytag S.A., od czerwca 2004 roku do września 2007 roku, a następnie od czerwca 2012 roku jest członkiem rady nadzorczej Wschodnioeuropejskiego Centrum Handlu „World Trade Center – Gdynia – Expo” sp. z o.o., od 2004 roku do listopada 2011 roku był członkiem rady nadzorczej Fabryka Kotłów Rafako S.A. (obecnie Rafako S.A). Od kwietnia 2006 roku do czerwca 2009 roku był członkiem rady nadzorczej Enercom Serwis sp. z o.o. Od listopada 2004 roku do marca 2011 roku Sławomir Sykucki był członkiem rady nadzorczej Elektrim-Volt S.A. Od czerwca 2007 roku do czerwca 2012 roku był członkiem rady nadzorczej Towarowej Giełdy Energii S.A. Od września 2004 roku Sławomir Sykucki jest przewodniczącym rady nadzorczej „Megadex Serwis” sp. z o.o., a od kwietnia 2006 roku jest członkiem rady nadzorczej Megadex Development sp. z o.o.

Leszek Wysocki – Członek Rady Nadzorczej

Lat 79. Absolwent Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (kierunek górnictwo). W 1979 roku otrzymał tytuł doktora nauk technicznych na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Ponadto w 1993 roku zdał egzamin na członka rady nadzorczej w Narodowych Funduszach Inwestycyjnych w ramach Programu Powszechnej Prywatyzacji.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Leszek Wysocki dotychczas pracował jako: (i) asystent w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w latach 1955-1956, (ii) nadgórnik, sztygar, nadsztygar, kierownik robót górniczych, zawiadowca kopalni, dyrektor naczelny Łęczyckich Zakładów Górniczych w Łęczycy w latach 1957-1972, (iii) pierwszy zastępca wojewody łódzkiego w latach 1973-1975, (iv) wojewoda piotrowski oraz przewodniczący komisji rządowej do spraw budowy bełchatowskiego okręgu przemysłowego w latach 1975-1981, (v) dyrektor departamentu górnictwa i geologii w Ministerstwie Górnictwa i Energetyki w latach 1982-1983, (vi) dyrektor, pełnomocnik rządu do spraw budowy metra w Warszawie w latach 1983-1994, (vii) dyrektor w Polskim Konsorcjum Gospodarczym S.A. w latach 1995-2005. Od 2005 roku Leszek Wysocki jest członkiem zarządu w społecznym Komitecie budowy metra w Warszawie.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od 2003 roku Leszek Wysocki jest członkiem rady nadzorczej w Mostostal Warszawa S.A., a od grudnia 2004 pełni funkcję członka oraz wiceprzewodniczącego rady nadzorczej Rafako S.A.

Na dzień Prospektu przedstawicielami pracowników w Radzie Nadzorczej są Tomasz Klapsa, Ireneusz Gołębiak, Marian Eger oraz Andrzej Mazurek.

Osoby zarządzające wyższego szczebla

Poza członkami Zarządu i Rady Nadzorczej istotne znaczenie dla działalności Emitenta w obszarze wydobywania węgla brunatnego mają osoby zarządzające w KWBA i KWBK.

Tabela 3: Lista osób zarządzających wyższego szczebla ze wskazaniem zajmowanego stanowiska

Imię i nazwisko	Stanowisko	Adres miejsca pracy
osoby zarządzające wyższego szczebla		
Piotr Rybarski	Prezes Zarządu KWBA	ul. Uniejowska 9, 62-700 Turek
Ireneusz Kolenda	Członek Zarządu KWBA	ul. Uniejowska 9, 62-700 Turek
Zbigniew Rabęda	Członek Zarządu KWBA	ul. Uniejowska 9, 62-700 Turek
Sławomir Mazurek	Prezes Zarządu KWBK	ul. 600-lecia 9, 62-540 Kleczew
Andrzej Czajkowski	Członek Zarządu KWBK	ul. 600-lecia 9, 62-540 Kleczew
Bożena Kopiecka	Członek Zarządu KWBK	ul. 600-lecia 9, 62-540 Kleczew
Roman Tomaszewski	Członek Zarządu KWBK	ul. 600-lecia 9, 62-540 Kleczew

Źródło: Emitent

Opis wiedzy i doświadczenia zawodowego osób zarządzających wyższego szczebla został przedstawiony poniżej.

Życiorysy zawodowe osób zarządzających wyższego szczebla**Piotr Rybarski – prezes zarządu KWBA**

Lat 52. Absolwent Politechniki Poznańskiej (Wydział Maszyn Roboczych i Pojazdów). Ukończył studia podyplomowe w zakresie wybranych problemów odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego i w zakresie prawa spółek i ekonomiki

w Wyższej Szkole Kadr Menedżerskich. W 1999 roku ukończył kurs dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

W 1984 roku Piotr Rybarski pracował jako mechanik diagnosta samochodowy na stażu w Krajowej Państwowej Komunikacji Samochodowej, Oddział w Turku. Następnie rozpoczął pracę w KWBA jako: (i) dozorca w oddziale maszynowym koparek i zwałowarek w latach 1985-1987, (ii) sztygar zmianowy w oddziale maszynowym remontu sprzętu pomocniczego w latach 1987-1988, (iii) sztygar zmianowy – zastępca sztygara oddziałowego oddziału maszynowego remontu sprzętu pomocniczego w latach 1988-1993, (iv) sztygar oddziałowy oddziału maszynowego remontu sprzętu pomocniczego w latach 1993-2005, (v) sztygar oddziałowy oddziału sprzętu technologicznego i środków transportu w latach 2005-2006, (vi) sztygar oddziałowy oddziału sprzętu technologicznego w latach 2006-2007, (vii) kierownik oddziału transportu i sprzętu technologicznego – nadsztygar ds. mechanicznych w latach 2007-2011. Od sierpnia 2011 roku Piotr Rybarski pełni funkcję prezesa zarządu KWBA.

Ireneusz Kolenda – członek zarządu KWBA

Lat 37. Absolwent Politechniki Poznańskiej (Wydział Elektryczny). Ukończył studia podyplomowe na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Wyższej Szkole Kadr Menedżerskich w Koninie. Uzyskał dyplom technika górnictwa odkrywkowego w zawodzie eksploatacja odkrywkowa złóż w Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie i ukończył kurs dla kandydatów na członków rad nadzorczych w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Ireneusz Kolenda dotychczas pracował w KWBA jako: (i) uczeń praktycznej nauki zawodu w latach 1990-1993, (ii) elektromonter urządzeń automatyki i łączności w latach 1993-2000, (iii) dozorca w oddziale automatyki i łączności w latach 2000-2002, (iv) dozorca w oddziale elektrycznym odkrywki Adamów w latach 2002-2003, (v) sztygar zmianowy w oddziale elektrycznym odkrywki Adamów w latach 2003-2006, (vi) dyrektor do spraw technicznych w 2006 roku, (vii) sztygar zmianowy w oddziale elektrycznym odkrywki Adamów w 2006 roku, (viii) sztygar zmianowy, zastępca sztygara oddziałowego w oddziale zabezpieczenia elektrycznego „Koźmin” w latach 2006-2008, (ix) sztygar zmianowy, zastępca kierownika – nadsztygara oddziału energetycznego w latach 2008-2011, (x) członek zarządu KWBA od 2011 roku. Ponadto Ireneusz Kolenda od 1998 roku jest radnym gminy Turek, a od 2002 roku pełni funkcję przewodniczącego rady gminy Turek.

Członkostwo w radach nadzorczych

W okresie od lipca 2004 roku do czerwca 2011 roku Ireneusz Kolenda był członkiem rady nadzorczej KWBA (w tym od lipca 2007 roku do czerwca 2011 roku pełnił funkcję sekretarza rady nadzorczej).

Zbigniew Rabęda – członek zarządu KWBA

Lat 53. Absolwent Akademii Górniczo-Hutniczej (Wydział Techniki Odkrywkowej Eksploatacji Złóż). W 1989 roku ukończył kurs specjalizacji inżynierów na Politechnice Wrocławskiej, a w 1994 roku studium biznesu i marketingu na Uniwersytecie Łódzkim. W 2004 roku Zbigniew Rabęda ukończył również studia podyplomowe z zakresu problemów związanych z odkrywkową eksploatacją węgla brunatnego na Politechnice Wrocławskiej. Ponadto ukończył kurs dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Zbigniew Rabęda dotychczas pracował w KWBA jako: (i) stażysta w 1983 roku, (ii) nadgórnik w latach 1983-1985, (iii) sztygar zmianowy w latach 1985-1989, (iv) sztygar oddziałowy w latach 1989-1993, (v) nadsztygar w latach 1993-2003, (vi) kierownik działu robót górniczych w latach 2003-2008. Od 2008 roku Zbigniew Rabęda pracuje jako dyrektor do spraw technicznych i członek zarządu KWBA.

Sławomir Mazurek – prezes zarządu KWBA

Lat 49. Absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego (magister geologii) oraz studiów podyplomowych w zakresie podstaw prawnych procesu inwestycyjnego w Szkole Głównej Handlowej. W 1998 roku zdał egzamin dla kandydatów na członków rad nadzorczych w spółkach Skarbu Państwa, a w 1999 roku uzyskał tytuł doktora nauk technicznych na Akademii Górniczo-Hutniczej. Ponadto Sławomir Mazurek posiada uprawnienia do wykonywania prac geologa górnictwa oraz uprawnienia do sporządzania projektów, badań i dokumentacji geologicznej w zakresie poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalni stałych oraz do sprawowania geologicznego nadzoru nad robotami związanymi z badaniami prowadzonymi dla sporządzania tych dokumentów.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Sławomir Mazurek dotychczas pracował jako: (i) stażysta pod ziemią i inspektor do spraw geologicznych pod ziemią w kopalni węgla kamiennego „Thorez” w Wałbrzychu w latach 1987-1988, (ii) inspektor do spraw geologii pod ziemią w kopalni węgla kamiennego „Thorez” w Wałbrzychu w latach 1989-1992. Następnie rozpoczął pracę w KWBK jako (i) starszy geolog górniczy w latach 1992-1993, (ii) główny specjalista w dziale przygotowania produkcji w latach 1993-1994, (iii) główny specjalista do spraw przygotowania rozwoju w latach 1994-1996, (iv) kierownik działu geologicznego w latach 1997-1998, (v) kierownik działu mierniczo-geologicznego w latach 1998-2004, (vi) główny inżynier do spraw przygotowania rozwoju w latach 2004-2006, (vii) członek zarządu KWBK – dyrektor do spraw produkcji i rozwoju w latach 2006-2008. Ponadto Sławomir Mazurek jest współzałożycielem polskiego stowarzyszenia wyceny złóż kopalin i do 2010 roku był członkiem zarządu tego stowarzyszenia. W latach 2007-2008 Sławomir Mazurek przewodniczył komisji zasobów kopalin działającej przy Ministerstwie Środowiska. Obecnie jest członkiem komisji zasobów kopalin. W 2009 roku pracował w zespole ekspertów Ministra Gospodarki do spraw „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”. Od 2008 roku Sławomir Mazurek pełni funkcję prezesa zarządu KWBK.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od 2009 roku do maja 2012 roku Sławomir Mazurek był przewodniczącym rady nadzorczej Verano. Od 2009 roku jest przewodniczącym rady nadzorczej KWE sp. z o.o.

Andrzej Czajkowski – członek zarządu KWBK

Lat 44. Absolwent Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (magister historii) oraz studiów podyplomowych w zakresie górnictwa odkrywkowego Akademii Górniczo-Hutniczej.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Andrzej Czajkowski dotychczas pracował w KWBK jako: (i) ślusarz – spawacz w latach 1985-1988, (ii) wagowy – kasjer w latach 1993-2000, (iii) ślusarz – spawacz w latach 2000-2007, (iv) nadgórnik w latach 2007-2008, (v) shtygar zmianowy od 2009 roku. Od 2010 roku Andrzej Czajkowski jest członkiem zarządu KWBK.

Bożena Kopiecka – członek zarządu KWBK

Lat 59. Absolwentka Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (magister ekonomii).

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Bożena Kopiecka dotychczas pracowała jako: (i) nauczyciel, wychowawca w świetlicy, intendent w zbiorczej szkole gminnej w Kazimierzu w latach 1972-1975, (ii) rewident i kierownik działu rewizji gospodarczej w wojewódzkiej spółdzielni spożywców „Społem” w Koninie w latach 1975-1981, (iii) starszy lustrator w centralnym związku spółdzielni spożywców „Społem” w Warszawie w 1982 roku, (iv) kierownik działu konfrontacji i ewidencji – zastępca głównego księgowego w powszechnej spółdzielni spożywców „Społem” w Koninie w latach 1982-1990, (v) główny księgowy w Pollas Lubstów sp. z o.o. w latach 1990-1992. Następnie Bożena Kopiecka pracowała w KWBK jako: (i) starszy specjalista księgowości w latach 1992-1997, (ii) kierownik działu – zastępca głównego księgowego w latach 1997-2007, (iii) główny księgowy w latach 2007-2010. Od 2010 roku Bożena Kopiecka jest członkiem zarządu KWBK. Ponadto Bożena Kopiecka posiada uprawnienia biegłego rewidenta (nr 5101).

Członkostwo w radach nadzorczych

Od 2010 roku Bożena Kopiecka jest członkiem rady nadzorczej w Eko-Surowce. Od sierpnia 2006 roku do września 2008 roku była członkiem rady nadzorczej Wienerberger Honoratka Ceramika Budowlana S.A. (obecnie Wienerberger Cegielnie Lębork sp. z o.o.).

Roman Tomaszewski – członek zarządu KWBK

Lat 47. Absolwent Akademii Górniczo-Hutniczej (magister inżynier górnictwa i geologii) i studiów pedagogicznych (Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne) oraz podyplomowego studium w zakresie prawa spółki i ekonomiki dla kadr kierowniczych w Wyższej Szkole Kadr Menadżerskich w Koninie.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Roman Tomaszewski dotychczas pracował w KWBK jako: (i) stażysta górnik w latach 1992-1993, (ii) nadgórnik w 1993 roku, (iii) shtygar zmianowy i zastępca shtygara oddziałowego w latach 1993-1999, (iv) shtygar oddziałowy w latach 1999-2003, (v) nadshtygar górniczy w latach 2003-2006, (vi) zastępca kierownika robót górniczych w latach 2006-2008. Od 2008 roku Roman Tomaszewski jest członkiem zarządu KWBK.

Członkostwo w radach nadzorczych

Od lipca 2009 roku Roman Tomaszewski jest przewodniczącym rady nadzorczej Aquakon, a od kwietnia 2010 roku członkiem rady nadzorczej spółki KWE sp. z o.o.

Pozostałe informacje dotyczące członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla

Wynagrodzenie i inne świadczenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla

Zasady ustalania wynagrodzenia członków Zarządu

Zgodnie ze Statutem Rada Nadzorcza ustala zasady wynagrodzeń Zarządu oraz wysokość wynagrodzenia dla członków Zarządu Spółki. Na dzień Prospektu obowiązują zasady wynagradzania członków Zarządu określone w uchwałach Rady Nadzorczej numer 406/08/V z dnia 24 kwietnia 2008 roku ze zm. oraz 544/2011/V z dnia 1 września 2011 roku, które zostały odzwierciedlone w indywidualnych umowach o zarządzanie zawartych z poszczególnymi członkami Zarządu. Zgodnie z powołanymi wyżej uchwałami członkom Zarządu za pełnienie obowiązków w Zarządzie Spółki przysługuje stałe miesięczne wynagrodzenie. Dodatkowo członkom Zarządu może zostać przyznana przez Radę Nadzorczą Spółki nagroda uznaniowa za wykonanie obowiązków określonych w umowach o zarządzanie. Członkom Zarządu przysługują także wybrane świadczenia przewidziane w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy obowiązującym w Spółce, tj. nagroda jubileuszowa, odprawa emerytalna i rentowa, odprawa pośmiertna, premia roczna oraz deputat energetyczny. Członkom Zarządu przysługuje także ubezpieczenie społeczne i zdrowotne na zasadach określonych dla pracowników Spółki oraz dodatkowo program ubezpieczeniowy, a także podlegają oni pracownikom programowi emerytalnemu na zasadach obowiązujących pracowników Spółki. Członkom Zarządu przysługują także samochody służbowe.

Wysokość wynagrodzenia oraz wartość świadczeń niepieniężnych członków Zarządu w 2011 roku

Tabela 4: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia oraz wartości świadczeń niepieniężnych przyznanych w 2011 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2011 roku

Imię i nazwisko członka Zarządu		Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2011 roku	Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2011 roku
Katarzyna Muszkat	Spółka	2.338.068,49 PLN	224.037,68 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, mieszkanie, polisę ubezpieczeniową, dopłatę do energii oraz dopłatę do posiłków)
Anna Striżyk	Spółka	1.650.482,29 PLN	186.990,78 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dopłatę do energii, dofinansowanie do posiłków, dofinansowanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, polisę i mieszkanie)
Włodzimierz Bas	Spółka	1.508.136,44 PLN	171.673,40 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dopłatę do energii, dofinansowanie do posiłków, polisę ubezpieczeniową, mieszkanie, usługi medyczne)
Henryk Cieszkowski	Spółka	1.523.636,29 PLN	177.440,06 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dopłatę do energii, dofinansowanie do posiłków, mieszkanie, polisę ubezpieczeniową, usługi medyczne)
Konrad Wawrzyniak	Spółka	1.510.040,74 PLN	172.573,42 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dopłatę z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, dopłatę do energii, dofinansowanie do posiłków, mieszkanie, polisę ubezpieczeniową)
Krzysztof Jędraszczyk	Spółka	1.573.394,79 PLN	157.369,77 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dopłatę z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, dofinansowanie do posiłków, dopłatę do energii, polisę ubezpieczeniową, usługi medyczne)
	Spółka	180.000,00 PLN	5.150,00 PLN (co obejmuje: mieszkanie)
Piotr Jarosz	PAK Biopaliwa w likwidacji	21.818,18 PLN	1.238,47 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, świadczenia rzeczowe i dofinansowanie posiłków)

Źródło: Emitent

Informacje na temat łącznej kwoty wynagrodzenia wypłaconego członkom Zarządu i Rady Nadzorczej przez Spółkę w okresie sześciu miesięcy zakończonym w dniu 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu

31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku zostały przedstawione w Rozdziale „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej”.

Zasady ustalania wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej

Zgodnie ze Statutem, zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej ustala Walne Zgromadzenie. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu ustala uchwałą Rada Nadzorcza.

Na dzień Prospektu obowiązują zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej określone w uchwale Walnego Zgromadzenia Nr 30 z dnia 19 maja 2003 roku. Zgodnie z powołaną wyżej uchwałą Walnego Zgromadzenia członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie miesięczne, jako odpowiedni mnożnik przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw państwowych za ostatni miesiąc poprzedniego kwartału publikowanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wynagrodzenie przysługuje członkom Rady Nadzorczej bez względu na częstotliwość formalnie zwoływanych posiedzeń, natomiast za miesiąc, w którym członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym z formalnie zwoływanych posiedzeń z powodów nieusprawiedliwionych, wynagrodzenie nie przysługuje. Spółka pokrywa także koszty poniesione w związku z posiedzeniami Rady Nadzorczej, a w szczególności koszty przejazdu oraz koszty zakwaterowania i wyżywienia.

Wysokość wynagrodzenia oraz wartość świadczeń niepieniężnych członków Rady Nadzorczej w 2011 roku

Tabela 5: Informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia oraz wartości świadczeń niepieniężnych przyznanych w 2011 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Rady Nadzorczej pełniącym funkcje w 2011 roku

Imię i nazwisko członka Rady Nadzorczej	Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2011 roku	Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2011 roku
Zygmunt Solorz-Żak	Spółka 40.848,76 PLN	–
Henryk Sobierajski	Spółka 52.789,89 PLN	–
Andrzej Mazurek	Spółka 281.961,89 PLN	20.698,02 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dopłatę do energii, ryczałt samochodowy, dofinansowanie do posiłków, dofinansowanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych)
Marian Eger	Spółka 300.140,38 PLN	23.451,04 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dopłatę do energii, ryczałt samochodowy, dofinansowanie do posiłków, dofinansowanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych)
Ireneusz Gołębiak	Spółka 241.960,04 PLN	16.838,11 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dofinansowanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, dopłatę do energii, dofinansowanie do posiłków)
Tomasz Klapsa	Spółka 185.227,73 PLN	14.359,16 PLN (co obejmuje: pracowniczy program emerytalny, dofinansowanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, dopłatę do energii, dofinansowanie do posiłków)
Krzysztof Majewski	Spółka 48.390,72 PLN	–
Wojciech Piskorz	Spółka 32.095,42 PLN	–
Sławomir Sykucki	Spółka 48.390,72 PLN	–
Leszek Wystocki	Spółka 48.390,72 PLN	–
Jan Hawrylewicz	Spółka 16.295,30 PLN	–
Roman Jarosiński	Spółka 15.224,33 PLN	–

Źródło: Emitent

Informacje na temat łącznej kwoty wynagrodzenia wypłaconego członkom Zarządu i Rady Nadzorczej przez Spółkę w okresie sześciu miesięcy zakończonym w dniu 30 czerwca 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku zostały przedstawione w Rozdziale „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej”.

Zasady ustalania wynagrodzenia osób zarządzających wyższego szczebla

Zgodnie ze statutami KWBA i KWBK, odpowiednio, rada nadzorcza ustala zasady wynagrodzeń zarządu oraz wysokość wynagrodzenia dla członków zarządu. Ponadto wynagrodzenie osób zarządzających wyższego szczebla określają umowy o pracę zawarte pomiędzy tymi osobami i odpowiednio KWBA i KWBK. Na dzień Prospektu obowiązują zasady wynagrodzenia osób zarządzających wyższego szczebla będących członkami zarządu KWBA określone w: (i) uchwale nr 1 nadzwyczajnego walnego zgromadzenia KWBA z dnia 25 sierpnia 2000 roku oraz (ii) oświadczeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 25 sierpnia 2000 roku. Zasady wynagrodzenia osób zarządzających wyższego szczebla będących członkami zarządu KWBK są określone w: (i) uchwale nr 1 nadzwyczajnego walnego zgromadzenia KWBK z dnia 25 sierpnia 2000 roku, (ii) oświadczeniu Ministra Skarbu Państwa z dnia 25 sierpnia 2000 roku oraz (iii) uchwale nr 3 nadzwyczajnego walnego zgromadzenia KWBK z dnia 19 lipca 2011 roku. Zgodnie z obowiązującymi zasadami, osobom zarządzającym wyższego szczebla będącym członkami zarządu KWBA i KWBK przysługuje wynagrodzenie miesięczne ustalane jako odpowiedni mnożnik przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw państwowych za ostatni miesiąc poprzedniego kwartału publikowanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Wysokość wynagrodzenia oraz wartość świadczeń niepieniężnych osób zarządzających wyższego szczebla w 2011 roku

Z uwagi na fakt, iż nabycie przez nas KWBA i KWBK nastąpiło w lipcu 2012 roku, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku Spółka oraz podmioty z Grupy nie dokonywały wypłat wynagrodzenia na rzecz osób zarządzających wyższego szczebla zatrudnionych przez KWBA, KWBK i podmioty z grupy kapitałowej KWBK (które do lipca 2012 roku nie wchodziły w skład Grupy ZE PAK).

Umowy z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej uprawniające do świadczeń wypłacanych w dniu zaprzestania pełnienia funkcji w tych organach

Zgodnie z postanowieniami umów o zarządzanie Spółką zawartych przez członków Zarządu, członkom Zarządu przysługuje odprawa pieniężna w wysokości przewidzianej w Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy w razie ustania stosunku wynikającego z przywołanych powyżej umów o zarządzanie Spółką w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy. Dodatkowo, członkowie Zarządu mają zawarte w umowach o zarządzanie postanowienia o zakazie konkurencji. Postanowienia te określają w szczególności okres trwania takiego zakazu, jak również wysokość wynagrodzenia członka Zarządu z tytułu powstrzymania się od zajmowania się interesami konkurencyjnymi. Co do zasady, przez okres trwania ograniczenia w zajmowaniu się interesami konkurencyjnymi, wynoszący sześć lub dwanaście, miesięcy począwszy od daty rozwiązania umowy o zarządzanie, Emitent zobowiązany jest do wypłaty danemu członkowi Zarządu comiesięcznego odszkodowania w wysokości określonej przez Radę Nadzorczą, a wysokość odszkodowania nie może być niższa od 25% wynagrodzenia otrzymywanego przez danego członka Zarządu za ostatni pełny miesiąc obowiązywania jego umowy o zarządzanie. Poza świadczeniami wskazanymi powyżej członkom Zarządu nie przysługują inne dodatkowe świadczenia z tytułu zakończenia pełnienia swoich funkcji i rozwiązania umowy o zarządzanie Spółką.

Członkowie Rady Nadzorczej nie są stroną umów, które określają świadczenia wypłacane w chwili zaprzestania pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej, ani nie przysługują im inne dodatkowe świadczenia z tytułu zakończenia pełnienia funkcji.

Ponadto członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie są stroną umów ze spółkami z Grupy ZE PAK, które uprawniają do świadczeń wypłacanych w chwili rozwiązania stosunku pracy, w szczególności nie są stronami umów w zakresie podejmowania działalności konkurencyjnej do działalności Emitenta lub podmiotów z Grupy ZE PAK.

Umowy dotyczące powoływania członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla

Zgodnie ze Statutem do dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z Ofertą Publiczną, jednakże w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach Oferty Publicznej, prawidłowego i opłaconego zapisu na 1.350.000 Akcji nie dłużej niż do dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji (i) Rada Nadzorcza powołuje w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu wyłącznie spośród osób uzgodnionych z Elektrim S.A., z wyjątkiem członka Zarządu wybieranego przez pracowników, oraz odwołuje na wniosek Elektrim S.A., w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu, (ii) przynajmniej połowa składu Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczący, jest powoływana przez Walne Zgromadzenie spośród kandydatów przedstawionych przez Elektrim S.A.

Wskazane wyżej postanowienia Statutu stanowią odzwierciedlenie ustaleń pomiędzy Skarbem Państwa a Elektrim S.A. zawartych w umowie sprzedaży akcji ZE PAK z dnia 30 marca 1999 roku wraz ze zmianami wynikającymi z późniejszych porozumień akcjonariuszy opisanych szerzej w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką – Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”. Ponadto nie istnieją żadne umowy ani porozumienia ze znaczącymi akcjonariuszami, klientami, dostawcami lub innymi osobami, na mocy których członkowie Zarządu, Rady

Nadzorczej bądź osoby zarządzające wyższego szczebla zostały powołane na stanowiska członków organów zarządzających, nadzorujących lub na mocy których powierzono im pełnienie funkcji osób zarządzających wyższego szczebla w Spółce. Zobacz również Rozdział „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką – Kontrola nad Spółką, oraz „– Umowy akcjonariuszy oraz ograniczenia związane ze strukturą akcjonariatu”.

Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i inne świadczenia na rzecz członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla

Spółka ani podmioty z Grupy nie utworzyły rezerw na świadczenia rentowe, emerytalne lub podobne świadczenia na rzecz członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla.

Akcje i opcje na Akcje posiadane przez członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla

Zgodnie ze złożonymi Spółce oświadczeniami, na dzień Prospektu, spośród członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla Akcje posiadają: (i) Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) oraz (ii) Tomasz Klapsa, który posiada 118 Akcji. Szczegółowe informacje na temat Akcji posiadanych (pośrednio) przez Zygmunta Solorza-Żaka zostały zamieszczone w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Znaczeni akcjonariusze Spółki”;

Zamiar uczestniczenia w Ofercie przez członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla

Na dzień Prospektu, zgodnie ze złożonymi Spółce oświadczeniami, spośród członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla, jedynie Piotr Rybarski oraz Zbigniew Rabęda złożyli oświadczenie o zamiarze nabycia Akcji Sprzedawanych w ramach Oferty, jednakże osoby te nie zadeklarowały zamiaru nabycia powyżej 5% Akcji Sprzedawanych.

Ponadto zgodnie z art. 2 ust. 1 porozumienia pomiędzy Skarbem Państwa a Elektrim S.A., Polsat Media B.V. oraz Embud sp. z o.o. w sprawie dodatkowego świadczenia kupującego w związku ze sprzedażą przez Skarb Państwa akcji ZE PAK S.A., zawartego w Warszawie w dniu 20 sierpnia 2012 roku, podmioty wskazane w tym porozumieniu, będące podmiotami pośrednio kontrolowanymi przez Zygmunta Solorza-Żaka, mają uprawnienie do złożenia zapisu na 1.350.000 Akcji Sprzedawanych po cenie ustalonej dla Inwestorów Instytucjonalnych. Szczegółowe informacje zostały zamieszczone w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką – Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”.

Zgodnie ze złożonymi Spółce oświadczeniami, na dzień Prospektu pozostali członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz pozostałe osoby zarządzające wyższego szczebla nie zamierzają nabywać Akcji Sprzedawanych w ramach Oferty.

Umowy ograniczające zbywanie Akcji przez członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla

Na dzień Prospektu nie istnieją umowy ograniczające zbywanie Akcji przez członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla.

Udziały i akcje posiadane przez członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla

Poniżej zamieszczone zostały informacje na temat spółek, w których, w okresie ostatnich pięciu lat członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla: (i) posiadały akcje/udziały albo (b) były współnikami. W przypadku spółek notowanych na GPW lub na innym rynku regulowanym w Polsce lub za granicą zamieszczono informacje o takich spółkach wyłącznie w przypadku posiadania przez wskazane powyżej osoby akcji/udziałów w liczbie zapewniającej więcej niż 1% głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu współników takiej spółki.

Poza podmiotami wymienionymi w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Znaczeni akcjonariusze Spółki”, na dzień Prospektu Zygmunt Solorz-Żak jest współnikiem następujących spółek: (i) Inwestycje Polskie sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, (ii) PAI Media S.A. z siedzibą w Warszawie, (iii) Invest-Bank S.A. z siedzibą w Warszawie, (iv) Cyfrowy Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie, (v) Polsat Nieruchomości sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu, (vi) Polaris Finance BV z siedzibą w Amsterdamie, (vii) Gurex S.A. z siedzibą w Siechnicy, (viii) PPHU Market sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, (ix) TFP Spółka sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, (x) Polskie Nieruchomości sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, (xi) Market sp. z o.o. z siedzibą w Radomiu, (xii) ATM S.A. z siedzibą we Wrocławiu, (xiii) Bithell Limited z siedzibą w Nikozji, (xiv) Karswell Limited z siedzibą w Nikozji, (xv) Polskie Media S.A. z siedzibą w Warszawie; (xvi) DWA sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie; (xvii) Polkomtel sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Ponadto w ciągu ostatnich 5 lat od dnia Prospektu Zygmunt Solorz-Żak był współnikiem następujących spółek: (i) SOLPOL sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu, (ii) „Pablo Soft” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, (iii) Teleaudio sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, (iv) Towarzystwo Ubezpieczeń na życie Polisa Życie S.A. z siedzibą w Warszawie, (v) Elektrim S.A. z siedzibą w Warszawie, (vi) Radio Polsat sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, (vii) Apexim S.A. z siedzibą we Wrocławiu, (viii), East Grove z siedzibą w Luxemburgu, (ix) Kurier Polski sp. z o.o., (x) Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie.

Na dzień Prospektu Tomasz Klapsa jest współnikiem spółki Polpetro sp. z o.o.

Zgodnie ze złożonymi oświadczeniami, na dzień Prospektu pozostali członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla nie posiadali w okresie ostatnich pięciu lat i nie posiadają na dzień Prospektu akcji ani udziałów w spółkach bądź pakietów akcji spółek publicznych uprawniających do wykonywania co najmniej 1% ogólnej liczby głosów.

Informacje o postępowaniach z udziałem członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla

W dniu 12 października 2011 roku Prokurator Okręgowy w Zielonej Górze oskarżył Bożenę Kopiecką oraz Sławomira Mazurka o popełnienie przestępstwa określonego w art. 271 § 3, art. 273 oraz art. 284 § 2 w związku z art. 11 § 2 oraz art. 12 Kodeksu Karnego. W akcie oskarżenia wskazanym powyżej osobom zarzucono, iż w okresie od dnia 15 stycznia 2009 roku do dnia 18 stycznia 2010 roku wspólnie i w porozumieniu z dwiema innymi osobami dokonały poświadczenia nieprawdy, a następnie użyły poświadczających nieprawdę faktur, przywłaszczając pieniądze KWBK w łącznej kwocie 56.974 PLN. Na dzień Prospektu postępowanie w tej sprawie toczy się przed Sądem Rejonowym w Koninie.

Przypadki upadłości, zarządu komisarycznego lub likwidacji w odniesieniu do podmiotów, w których członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla pełniły funkcje w organach administracyjnych, zarządzających i nadzorczych lub w których były one osobami zarządzającymi wyższego szczebla

W okresie ostatnich 5 lat miały miejsce następujące przypadki upadłości, zarządu komisarycznego lub likwidacji w odniesieniu do podmiotów, w których Pan Zygmunt Solorz-Żak pełnił funkcje w organach administracyjnych, zarządzających i nadzorczych lub w których był on osobą zarządzającą wyższego szczebla:

- Kurier Polski sp. z o.o. – w dniu 23 czerwca 2009 roku, na podstawie art. 368 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego: po wykonaniu ostatecznego planu podziału zostało zakończone postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku spółki Kurier Polski Sp. z o.o. prowadzone przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie Wydział XVII Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych (postanowienie z dnia 12 lipca 2004 roku); mimo zakończonego postępowania upadłościowego spółka Kurier Polski Sp. z o.o. nie została wykreślona z rejestru i nadal figuruje w KRS. Przyczyną upadłości była niewypłacalność spółki, wniosek o upadłość został zgłoszony przez wierzyciela spółki (Przedsiębiorstwo Państwowe Zakłady Graficzne „Dom Słowa Polskiego”), w związku z brakiem płatności zobowiązań przez spółkę;
- Elektrim S.A. – w dniu 9 sierpnia 2007 roku zarząd Elektrim S.A. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki z możliwością zawarcia układu. W dniu 21 sierpnia 2007 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie Wydział X Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości Elektrim S.A. z możliwością zawarcia układu. Na skutek wniosków wierzycieli o umorzenie postępowania, postępowanie upadłościowe zostało zakończone postanowieniem sądu z dnia 17 grudnia 2010 roku o umorzeniu postępowania. W dniu 10 stycznia 2011 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie Wydział X Gospodarczy dla spraw upadłościowych i naprawczych stwierdził, że orzeczenie o umorzeniu postępowania upadłościowego Elektrim S.A. z dnia 17 grudnia 2010 roku jest prawomocne. Informacja o zakończeniu postępowania upadłościowego została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Przyczyną złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości była konieczność sprawiedliwego zaspokojenia wszystkich wierzycieli spółki. Pomimo tego, że majątek spółki pozwalał na pełne pokrycie jej zobowiązań, był on niemal w całości zabezpieczony do kwoty 725 mln EUR na rzecz obligatariuszy spółki, zabezpieczenia uniemożliwiły dysponowanie majątkiem, a tym samym pozyskanie środków, których spółka nie mogła zdobyć w inny sposób, gdyż nie prowadzi działalności operacyjnej, a tym samym spółka nie była w stanie wypełniać swych zobowiązań. W ocenie zarządu spółki zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości miało pozwolić na uregulowanie stosunków z obligatariuszami i innymi wierzycielami spółki;
- Radio Polsat Sp. z o.o. – w dniu 29 marca 2006 roku, spółka Radio Polsat Sp. z o.o. podjęła uchwałę o rozwiązaniu spółki. Spółka została wykreślona z KRS w dniu 23 sierpnia 2007 roku (postanowienie o wykreśleniu stało się prawomocne w dniu 13 września 2007 roku). Przyczyną likwidacji spółki Radio Polsat Sp. z o.o. była zmiana strategii jej właścicieli, którzy uznali, iż nie będą rozwijać działalności radiowej.

Na dzień Prospektu Wojciech Piskorz pełni funkcję prezesa zarządu spółki Elektrim S.A. (od marca 2011 roku). Objęcie przez Wojciecha Piskorza funkcji prezesa zarządu Elektrim S.A. nastąpiło po prawomocnym umorzeniu, opisanego powyżej, postępowania upadłościowego tej spółki.

Ponadto w dniu 25 kwietnia 2012 roku nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki PAK Biopaliwa sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie rozwiązania spółki i rozpoczęcia procesu likwidacji. W skład rady nadzorczej PAK Biopaliwa w likwidacji wchodzi Anna Striżyk i Piotr Jarosz będący członkami Zarządu.

Oświadczenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla

Zgodnie z oświadczeniami złożonymi przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej oraz osoby zarządzające wyższego szczebla, poza wyjątkami opisanymi powyżej, w okresie pięciu lat przed dniem Prospektu żaden z członków Zarządu i Rady Nadzorczej oraz z osób zarządzających wyższego szczebla:

- nie został skazany za przestępstwo oszustwa;
- nie był podmiotem oficjalnych oskarżeń publicznych lub sankcji ze strony jakichkolwiek organów ustawowych lub regulacyjnych (w tym uznanych organizacjach zawodowych);
- żaden sąd nie wydał wobec niego zakazu pełnienia funkcji w organach administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych spółek bądź zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych lub prowadzenia spraw jakiegokolwiek spółki;
- nie był członkiem organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego ani członkiem wyższego kierownictwa w podmiotach, względem których ustanowiono zarząd komisaryczny, prowadzono postępowanie upadłościowe, likwidacyjne lub inne postępowanie podobnego rodzaju.

Na dzień Prospektu nie istnieją żadne powiązania rodzinne pomiędzy członkami Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osobami zarządzającymi wyższego szczebla, żaden z członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz żadna z osób zarządzających wyższego szczebla (z wyjątkiem zasiadania w organach zarządzających lub nadzorczych innych podmiotów), nie prowadzi innej działalności poza Spółką, która mogłaby mieć istotny wpływ na Spółkę, oraz u żadnej ze wskazanych osób nie występuje konflikt interesów, choćby nawet potencjalny, między ich obowiązkami względem Spółki a ich prywatnymi interesami lub innymi obowiązkami.

Stosowanie zasad ładu korporacyjnego

Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW

Zgodnie z Regulaminem GPW Rada Giełdy może uchylać zasady ładu korporacyjnego dla spółek będących emitentami akcji i innych papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu giełdowego, które powinny być stosowane przez tych emitentów. Na dzień Prospektu obowiązują zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW”, stanowiącym załącznik do uchwały Nr 20/1287/2011 Rady Giełdy z dnia 19 października 2011 roku.

Od momentu, kiedy akcje Spółki zostaną dopuszczone do obrotu giełdowego, Spółka będzie zobowiązana przestrzegać zasad ładu korporacyjnego obowiązujących spółki notowane na GPW. Na dzień Prospektu Spółka stosuje zasady określone w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW”, z wyłączeniem zasad w odniesieniu, do których przekazano poniżej informacje na temat ich pełnego lub częściowego niestosowania przez Spółkę. Po dopuszczeniu Akcji do obrotu na GPW, Zarząd, w zakresie kompetencji przyznanych mu przez Statut i powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zamierza doprowadzić do stosowania przez Spółkę w możliwie najszerszym zakresie zasad przewidzianych w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW”. Zarząd zamierza także rekomendować Radzie Nadzorczej i Walnemu Zgromadzeniu przestrzeganie w możliwie najszerszym zakresie zasad wynikających z powołanego dokumentu.

W celu możliwie jak najszerszego stosowania przez Spółkę zasad określonych w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW”, do Statutu wprowadzone zostały postanowienia odzwierciedlające szereg takich zasad. W szczególności Statut przewiduje, iż od dnia pierwszego notowania akcji Spółki na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW Walne Zgromadzenia mogą odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Ponadto zgodnie ze Statutem Rada Nadzorcza udziela zgody na zawieranie przez Spółkę z podmiotem powiązaniem ze Spółką znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej. Dodatkowo, Statut przewiduje, że w skład Rady Nadzorczej powinno wchodzić dwóch członków spełniających kryteria niezależności zgodnie z wymogami „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW”.

Na dzień Prospektu żaden z członków Rady Nadzorczej nie może zostać uznany za spełniającego kryteria niezależności określone w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW”. W szczególności, „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” określają inne kryteria ustalania niezależności członków rad nadzorczych niż warunki

niezależności określone w art. 86 ust. 5 Ustawy o Biegłych Rewidentach. W rezultacie, żadna z osób wchodzących w skład Rady Nadzorczej spełniających warunki niezależności określone w art. 86 ust. 5 Ustawy o Biegłych Rewidentach (porównaj informację w punkcie „– Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej – Sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej wynikające ze Statutu i Regulaminu Rady Nadzorczej” powyżej) nie spełnia wszystkich przesłanek niezależności określonych w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW”. Dodatkowo, żadna z osób wchodzących w skład Rady Nadzorczej nie posiada kwalifikacji w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej, o których mowa w Ustawie o Biegłych Rewidentach. Ponadto pomimo iż Statut przewiduje możliwość powoływania komitetów spośród członków Rady Nadzorczej, w tym komitetu audytu, na dzień Prospektu komitety określone w Załączniku I do „Zaleceń Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczących roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej)” nie zostały utworzone, a zatem na dzień Prospektu nie są stosowane zalecenia dotyczące zadań funkcjonowania komitetów działających w radzie nadzorczej powołane w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW”. Zarząd Spółki zamierza podjąć działania w celu zwołania Walnego Zgromadzenia dla dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej celem powołania członków Rady Nadzorczej spełniających kryteria niezależności oraz kwalifikacje określone w Ustawie o Biegłych Rewidentach, „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW” oraz „Zaleceniach Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczących roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej)”. Ponadto na dzień Prospektu Spółka nie spełnia wszystkich zaleceń dotyczących zasad prowadzenia korporacyjnej strony internetowej, przy czym Spółka szacuje, iż jej strona internetowa zostanie dostosowana do tych zasad w terminie zbliżonym do dnia wprowadzenia akcji Spółki do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW.

Spółka będzie, zgodnie z Regulaminem Giełdy, informować corocznie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego oraz na bieżąco o niestosowaniu określonej zasady w sposób trwały lub jej naruszeniu w sposób incydentalny. W tym zakresie Spółka będzie zobowiązana opublikować raport zawierający informacje o tym, jaka zasada nie jest stosowana lub nie została zastosowana, jakie były okoliczności i przyczyny niezastosowania tej zasady oraz w jaki sposób Spółka zamierza usunąć ewentualne skutki niezastosowania danej zasady lub jakie kroki zamierza podjąć, by zmniejszyć ryzyko niezastosowania jej w przyszłości. Raport zostanie opublikowany na oficjalnej stronie internetowej Spółki oraz w trybie analogicznym do stosowanego do przekazywania raportów bieżących zgodnie z wymogami, o których mowa w § 29 Regulaminu Giełdy. Obowiązek ten powstaje niezwłocznie po powstaniu uzasadnionego przeświadczenia po stronie Spółki, że dana zasada nie będzie stosowana lub że nie zostanie zastosowana, w każdym zaś przypadku niezwłocznie po zaistnieniu zdarzenia stanowiącego naruszenie zasady ładu korporacyjnego. Ponadto spółka giełdowa jest zobowiązana zawrzeć w raporcie rocznym sprawozdanie ze stosowania zasad ładu korporacyjnego.

ZNACZNI AKCJONARIUSZE I AKCJONARIUSZ SPRZEDAJĄCY

Znaczeni akcjonariusze Spółki

Na dzień Prospektu kapitał zakładowy Spółki jest reprezentowany przez 52.026.000 Akcji. Akcje nie są uprzywilejowane, każda Akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Znacznymi akcjonariuszami ZE PAK, którzy na dzień Prospektu posiadają, w sposób bezpośredni lub pośredni, co najmniej 5% udziału w kapitale zakładowym ZE PAK, są podmioty wskazane poniżej.

Akcjonariusz	Liczba akcji oraz odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	(%)
Skarb Państwa	26.013.000	50,0000
Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:	25.569.900	49,1483
Elektrim S.A.		
bezpośrednio.	8.694	0,0167
pośrednio poprzez:		
Embud sp. z o.o.	5.366.130	10,3143
Polsat Media B.V.	20.195.076	38,8173
Inni.....	443.100	0,8517
Razem	52.026.000	100,0000

Skarb Państwa

Skarb Państwa posiada bezpośrednio 26.013.000 Akcji reprezentujących 50,0000% kapitału zakładowego Emitenta i uprawniających do 26.013.000 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 50,0000% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Skarb Państwa nie posiada Akcji pośrednio.

Skarb Państwa jest Akcjonariuszem Sprzedającym w Ofercie.

Elektrim S.A.

Elektrim S.A. posiada bezpośrednio 8.694 Akcje reprezentujące 0,0167% kapitału zakładowego Emitenta i uprawniające do 8.694 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 0,0167% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Elektrim S.A. posiada również Akcje pośrednio, poprzez Embud sp. z o.o. (zobacz punkt „– Embud sp. z o.o.” poniżej). Podmiotem dominującym wobec Elektrim S.A. jest pan Zygmunt Solorz-Żak.

Embud sp. z o.o.

Embud sp. z o.o. posiada bezpośrednio 5.366.130 Akcji reprezentujących 10,3143% kapitału zakładowego Emitenta i uprawniających do 5.366.130 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 10,3143% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Embud sp. z o.o. nie posiada Akcji pośrednio.

Podmiotem pośrednio dominującym wobec Embud sp. z o.o. jest pan Zygmunt Solorz-Żak poprzez Elektrim S.A. uprawniającą, bezpośrednio i pośrednio z 99,89% udziałów w Embud sp. z o.o. stanowiących 99,89% ogólnej liczby udziałów i ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Embud sp. z o.o.

Polsat Media B.V.

Polsat Media B.V., spółka prawa holenderskiego, posiada bezpośrednio 20.195.076 Akcji reprezentujących 38,8173% kapitału zakładowego Emitenta i uprawniających do 20.195.076 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 38,8173% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Polsat Media B.V. nie posiada Akcji pośrednio. Podmiotem dominującym wobec Polsat Media B.V. jest pan Zygmunt Solorz-Żak.

Na dzień Prospektu, poza informacją na temat zamiaru nabycia przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. Akcji w Ofercie zgodnie z porozumieniem zawartym przez te podmioty ze Skarbem Państwa w dniu 20 sierpnia 2012 roku (porównaj opis w punkcie „– Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”) Emitent nie posiada innych informacji na temat zamiaru nabywania przez te podmioty Akcji Sprzedawanych w Ofercie.

Informacje o Akcjach

Na dzień Prospektu wszystkie Akcje są akcjami imiennymi zwykłymi, uprawniającymi do wykonywania jednego głosu z każdej Akcji na Walnym Zgromadzeniu. Skarb Państwa, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. oraz Embud sp. z o.o. nie

posiadają innych praw głosu na Walnym Zgromadzeniu. Akcje nie są uprzywilejowane, w tym, w zakresie prawa do dywidendy czy podziału majątku w przypadku likwidacji Spółki. Zgodnie ze Statutem wszystkie Akcje, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, przekształcają się w Akcje na okaziciela z chwilą tej dematerializacji. Akcjonariusze nie mogą żądać zamiany Akcji na okaziciela na Akcje imienne w okresie, w którym Akcje te pozostają zdematerializowane.

Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką

Kontrola nad Spółką

Na dzień Prospektu podmiotem dominującym w stosunku do Spółki w rozumieniu art. 4 punkt 14 Ustawy o Ofercie oraz w rozumieniu art. 4 punkt 4 KSH jest Elektrim S.A. Elektrim S.A. jest podmiotem dominującym nad ZE PAK ze względu na szczególne uprawnienia w zakresie powoływania i odwoływania członków Zarządu i Rady Nadzorczej określone w Statucie. W szczególności, zgodnie ze Statutem, na dzień Prospektu Rada Nadzorcza jest powoływana przez Walne Zgromadzenie, jednak przynajmniej połowa składu Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczący, są powoływani spośród kandydatów przedstawionych przez Elektrim S.A. Członkowie Zarządu, w tym Prezes i Wiceprezesi, są powoływani przez Radę Nadzorczą wyłącznie spośród osób uzgodnionych z Elektrim S.A., z wyjątkiem członka Zarządu wybieranego przez pracowników Emitenta. Prezes, Wiceprezesi oraz inni członkowie Zarządu są odwoływani przez Radę Nadzorczą na wniosek Elektrim S.A. Elektrim S.A. jest również podmiotem kontrolującym Spółkę w rozumieniu MSR 24. Na dzień Prospektu podmiotem dominującym wobec Elektrim S.A. w rozumieniu art. 4 punkt 14 Ustawy o Ofercie jest pan Zygmunt Solorz-Żak.

Poza mechanizmami określonymi w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, w tym przepisach KSH, nie występują żadne dodatkowe mechanizmy, które w sposób szczególny zapobiegałyby nadużywaniu przez podmiot dominujący kontroli nad Spółką. W szczególności Statut nie przewiduje żadnych dodatkowych mechanizmów zapobiegających nadużywaniu kontroli nad Spółką.

Znaczący wpływ Skarbu Państwa

Na dzień Prospektu znaczący wpływ na Spółkę w rozumieniu MSR 24 wywiera Skarb Państwa (zobacz informację o liczbie akcji zawartą w punkcie „– Skarb Państwa” powyżej). Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, jako akcjonariusz wykonuje swoje uprawnienia określone w przepisach KSH i Statucie. W przypadku dokonania sprzedaży Akcji Skarbu Państwa w ramach Oferty, Skarb Państwa może utracić status podmiotu posiadającego znaczący wpływ na Spółkę.

Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką

Przedstawione poniżej informacje na temat umowy sprzedaży akcji Spółki zawartej pomiędzy Skarbem Państwa a Elektrim S.A. w 1999 roku oraz późniejszych porozumień i aneksów do tej umowy stanowią podsumowanie głównych postanowień tych umów z punktu widzenia zmiany kontroli nad Spółką w związku z realizacją pierwszej oferty publicznej Akcji.

Na podstawie umowy sprzedaży akcji zawartej pomiędzy Skarbem Państwa a Elektrim S.A. w dniu 30 marca 1999 roku („**Umowa Prywatyzacyjna**”), Skarb Państwa zbył na rzecz Elektrim S.A. 1.334.000 akcji serii A o wartości nominalnej 12 PLN każda stanowiących 20% kapitału akcyjnego Spółki w dniu zawarcia Umowy Prywatyzacyjnej. Umowa Prywatyzacyjna przewidywała określone zobowiązania inwestycyjne Elektrim S.A., w tym zobowiązanie do dokonania inwestycji w celu odtworzenia, modernizacji i utrzymania sprawności mocy wytwórczych Spółki w łącznej wysokości 2.212 MW, w tym uruchomienia jednego lub dwóch bloków w Elektrowni Pątnów II o łącznej mocy nie mniejszej niż 460 MW (łącznie program inwestycyjny obejmujący gwarantowane inwestycje rozwojowe oraz gwarantowane inwestycje). Obowiązek wykonania przez Elektrim S.A. powyższych zobowiązań inwestycyjnych został obwarowany karami umownymi określonymi szczegółowo w Umowie Prywatyzacyjnej. Umowa Prywatyzacyjna przewidywała także obowiązek objęcia przez Elektrim S.A. lub inne podmioty wskazane w Umowie Prywatyzacyjnej 2.001.000 akcji nowej emisji Spółki w zamian za wkład pieniężny, z przeznaczeniem środków z emisji nowych akcji Spółki na finansowanie zobowiązań inwestycyjnych określonych w Umowie. Zgodnie z postanowieniami Umowy Prywatyzacyjnej, wraz z późniejszymi zmianami, w przypadku wystąpienia przesłanek do zapłaty kar umownych określonych w Umowie Prywatyzacyjnej, obowiązek ich zapłaty będzie obciążał Elektrim S.A., a nie ZE PAK.

Zgodnie z Umową Prywatyzacyjną, po podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki oraz po zamknięciu finansowym części inwestycji w aktywa wytwórcze określonej w Umowie Prywatyzacyjnej, Elektrim S.A. był uprawniony do wystąpienia do Ministra Skarbu Państwa z wnioskiem o zwrócenie się do Rady Ministrów o wyrażenie zgody na zbycie przez Skarb Państwa na rzecz Elektrim S.A. akcji w liczbie zapewniającej Elektrim S.A. uzyskanie większościowego pakietu akcji Spółki. Minister Skarbu Państwa miał prawo odmowy wystąpienia o taką zgodę w przypadku niewykonywania lub nienależytego wykonywania przez Elektrim S.A. zobowiązań wynikających z Umowy Prywatyzacyjnej. W przypadku odmowy wystąpienia przez Ministra Skarbu Państwa do Rady Ministrów o zgodę na zbycie dodatkowych akcji Spółki na rzecz Elektrim S.A. lub braku zgody Rady Ministrów na takie zbycie, Skarb Państwa zobowiązany był do zbycia akcji Spółki w drodze oferty publicznej, w sposób uniemożliwiający przejście kontroli w Spółce przez osoby trzecie.

Postanowienia Umowy Prywatyzacyjnej dotyczące uprawnień Elektrim S.A. do nabycia pozostałych akcji Spółki należących do Skarbu Państwa oraz wykonania zobowiązań inwestycyjnych Elektrim S.A. były przedmiotem sporów między jej stronami. Z uwagi na powyższe, w celu rozwiązania części sporów dotyczących wykonania zobowiązań inwestycyjnych Elektrim S.A. w dniu 29 kwietnia 2005 roku Elektrim S.A. i Skarb Państwa zawarły Aneks nr 1 do Umowy Prywatyzacyjnej w sprawie przedłużenia terminów wykonania zobowiązań Elektrim S.A. w zakresie realizacji inwestycji w aktywa wytwórcze Spółki oraz potwierdzenia wypełnienia przez Elektrim S.A. zobowiązania do objęcia akcji nowej emisji w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki.

W dniu 6 czerwca 2011 roku Skarb Państwa, Elektrim S.A., Elektrim-Volt S.A., Embud sp. z o.o., PAI Media S.A. oraz Polsat Media B.V. zawarli porozumienie, w którym uzgodniono, między innymi, dokonanie zmian w Statucie w celu jego dostosowania do obrotu akcjami Spółki na rynku regulowanym. Zgodnie z tym porozumieniem, w przypadku, gdyby dostosowanie Statutu wymagało zrzeczenia się przez Elektrim S.A. uprawnień osobistych określonych w Statucie bądź gdyby strony porozumienia uznały, że zrzeczenie takie poprawi atrakcyjność oferty, struktura pierwszej oferty publicznej miała umożliwić nabycie przez Elektrim S.A. lub podmiot z nim powiązany wskazany przez Elektrim S.A., akcji Spółki nowej emisji w takiej liczbie, aby po podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji, Elektrim S.A. lub podmiot z nim powiązany, posiadał wraz z podmiotami wskazanymi w porozumieniu łącznie więcej niż 50% udziału w kapitale zakładowym Spółki.

W dniu 27 grudnia 2011 roku Skarb Państwa i Elektrim S.A. zawarły Aneks nr 2 do Umowy Prywatyzacyjnej, w którym strony uchylili postanowienia Umowy Prywatyzacyjnej dotyczące zbycia przez Skarb Państwa pozostałych akcji Spółki na rzecz Elektrim S.A., a Elektrim S.A. zrzekł się roszczeń wynikających z tych postanowień. W miejsce uchylonych postanowień dotyczących zobowiązania Skarbu Państwa do zbycia pozostałych akcji Spółki na rzecz Elektrim S.A. strony wprowadziły zapis o współdziałaniu celem przeprowadzenia pierwszej publicznej oferty akcji Spółki oraz ustaliły, że (1) do dnia 30 września 2012 roku zostanie złożony do KNF prospekt emisyjny Spółki wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie, oraz (2) na warunkach i w terminach określonych w Aneksie, statut Spółki zostanie zmieniony, w szczególności w ten sposób, że wszelkie uprawnienia osobiste przyznane akcjonariuszom w statucie Spółki wygasną będą z dniem pierwszego notowania akcji Spółki. Dodatkowo, w Aneksie nr 2 strony zmieniły postanowienia Umowy Prywatyzacyjnej dotyczące zobowiązań inwestycyjnych Elektrim S.A. uzgadniając, że w przypadku stwierdzenia przez Skarb Państwa na podstawie sprawozdania sporządzonego zgodnie z Umową Prywatyzacyjną, że zobowiązania Elektrim S.A. do dokonania inwestycji w aktywa wytwórcze, których termin realizacji przypadał na dzień 31 grudnia 2011 roku, nie zostały należycie wypełnione, termin realizacji niewykonanej części zobowiązań ulegnie przedłużeniu do dnia 31 grudnia 2017 roku, pod warunkiem, że do dnia 31 grudnia 2012 roku akcje Spółki zostaną dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym. Postanowiono także, że część zobowiązań, co do których zostanie stwierdzone, że zostały nienależycie wypełnione, podlegać będzie wykonaniu w ramach strategii rozwoju przyjętej przez Radę Nadzorczą w dniu 28 października 2011 r., której odpis stał się załącznikiem do Umowy Prywatyzacyjnej, opisaną szerzej w Rozdziale „Opis Działalności – Strategia” powyżej.

W dniu 27 kwietnia 2012 roku Spółka i Elektrim S.A. złożyły Skarbowi Państwa raport stanowiący sprawozdanie z realizacji gwarantowanych inwestycji rozwojowych przez Elektrim S.A., które to sprawozdanie było przewidziane postanowieniami Umowy Prywatyzacyjnej. Sprawozdanie przygotowane zostało na zlecenie Spółki przez niezależnych audytorów i określa zgodność inwestycji dokonanych w Spółce z postanowieniami Umowy Prywatyzacyjnej, w tym wielkość mocy zainstalowanej w Spółce oraz rodzaj i wartość dokonanych w Spółce inwestycji. Zgodnie z konkluzją zawartą w powołanym raporcie w okresie od 30 marca 1999 roku do 31 grudnia 2011 roku (tj. w okresie 153 miesięcy od dnia podpisania Umowy Prywatyzacyjnej) Spółka dokonała szeregu inwestycji których zakres rzeczowy i finansowy został przedstawiony szczegółowo w załączniku do raportu. W odniesieniu do wielkości mocy zainstalowanej w Spółce raport opierał się na ekspertyzie audytora technicznego, zgodnie z którą wielkość mocy zainstalowanej i zmodernizowanej w Elektrowniach Pątnów I, Pątnów II, Konin i Adamów wyniosła 2457 MW.

Zgodnie z Umową Prywatyzacyjną Skarb Państwa ma prawo skontrolować prawidłowość sprawozdania. Do dnia Prospektu Spółka nie otrzymała od Skarbu Państwa zastrzeżeń do złożonego sprawozdania.

W dniu 20 sierpnia 2012 roku Skarb Państwa zawarł z Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. porozumienie („**Porozumienie**”) zgodnie z którym, w wyniku przeprowadzenia oferty publicznej Akcji, w której Skarb Państwa zaoferuje Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. 225.000 akcji Spółki o wartości nominalnej 12 zł każda (tj. po rejestracji w dniu 5 września 2012 roku przez sąd rejonowy właściwy dla Spółki zmian Statutu przyjętych uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 20 sierpnia 2012 roku obejmujących m.in. podział (split) akcji Spółki, na dzień Prospektu 1.350.000 Akcji), Elektrim S.A. utraci uprawnienia osobiste przyznane w Statucie, a pan Zygmunt Solorz-Żak, poprzez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., w przypadku nabycia przez te podmioty do 1.350.000 Akcji zastąpi dotychczasową kontrolę sprawowaną na podstawie uprawnień osobistych Elektrim S.A. kontrolą kapitałową nad Spółką.

Zgodnie z Porozumieniem, Skarb Państwa zobowiązał się, w ramach Akcji przeznaczonych do zaoferowania inwestorom instytucjonalnym, zaoferować 1.350.000 Akcji Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. w pierwszej ofercie publicznej po cenie ustalonej dla inwestorów instytucjonalnych, dokonać przydziału oraz zbyć 1.350.000 Akcji na rzecz, odpowiednio, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. lub Embud sp. z o.o. na podstawie złożonego przez nich, prawidłowego

i w pełni opłaconego zapisu lub zapisów, zgodnie z warunkami określonymi w Prospekcie. W przypadku, gdyby zapis opiewał na mniejszą liczbę Akcji, Skarb Państwa zobowiązał się dokonać zbycia Akcji w liczbie określonej w złożonym zapisie.

Uprawnienia osobiste Elektrim S.A. zawarte w Statucie utracą moc, począwszy od dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z pierwszą ofertą publiczną Akcji, jednakże w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach pierwszej oferty publicznej Akcji, prawidłowego i opłaconego zapisu na 1.350.000 Akcji nie wcześniej niż od dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji. Zgodnie z Porozumieniem, w przypadku niezłożenia przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. zapisu na Akcje, Skarb Państwa będzie uprawniony do dokonania ich przydziału inwestorom instytucjonalnym. Niezależnie od obowiązku zapłaty ceny sprzedaży za Akcje Spółki, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. zobowiązały się do zapłaty na rzecz Skarbu Państwa premii z tytułu sprzedaży przez Skarb Państwa 1.350.000 Akcji w przypadku zmniejszenia, w terminie do dnia 31 grudnia 2015 roku, przez Elektrim S.A., Polsat Media B.V., Embud sp. z o.o. lub inne podmioty wskazane w Porozumieniu, na podstawie jednej lub kilku transakcji, łącznego udziału (posiadanego bezpośrednio lub pośrednio) w ogólnej liczbie głosów w Spółce poniżej udziału większościowego lub (po uprzednim zmniejszeniu udziału w ogólnej liczbie głosów poniżej udziału większościowego), zmniejszenia łącznego posiadanego mniejszościowego udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce. Zgodnie z Porozumieniem obowiązek zapłaty premii na rzecz Skarbu Państwa istnieje również w przypadku, w którym Skarb Państwa zbędzie na rzecz Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. taką część Akcji Sprzedawanych, jaka zostanie objęta złożonym przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. prawidłowym i w pełni opłaconym zapisem lub zapisami w ramach pierwszej oferty publicznej.

Zgodnie z Porozumieniem, kwota premii ma odpowiadać korzyści, którą odniósłby Skarb Państwa, gdyby uczestniczył z 10% Akcji posiadanych w dniu zawarcia Porozumienia w transakcji będącej podstawą wypłaty premii ponad wartość Akcji zbytych przez Skarb Państwa w pierwszej ofercie publicznej, ustalaną w odniesieniu do rzeczywistego przychodu brutto uzyskanego przez Elektrim S.A. i inne podmioty wskazane w Porozumieniu z tytułu transakcji stanowiącej podstawę wypłaty premii. W przypadku, w którym w wyniku transakcji stanowiącej podstawę wypłaty premii Elektrim S.A. lub inne podmioty wskazane w Porozumieniu zachowują udział w ogólnej liczbie głosów w Spółce mniejszy niż 20%, kwota premii zostanie wypłacona w całości. W przypadku, w którym w wyniku transakcji stanowiącej podstawę wypłaty premii Elektrim S.A. lub inne podmioty wskazane w Porozumieniu zachowują udział w ogólnej liczbie głosów w Spółce większy lub równy 20%, kwota premii zostanie proporcjonalnie zmniejszona stosownie do ustalonej w Porozumieniu liczby Akcji posiadanych przez Skarb Państwa w dniu zawarcia Porozumienia przypadających na Akcje stanowiące przedmiot transakcji stanowiących podstawę wypłaty premii, z zachowaniem uprawnienia do pozostałej części premii w przypadku kolejnej lub kolejnych transakcji stanowiących podstawę wypłaty premii, w wyniku której udział Elektrim S.A. lub innych podmiotów wskazanych w Porozumieniu zmniejszy się poniżej 20% w ogólnej liczbie głosów w Spółce.

Obowiązek zapłaty premii na rzecz Skarbu Państwa na zasadach określonych w Porozumieniu wygasa z chwilą zakończenia Oferty, w wyniku której Skarb Państwa nie zbędzie wszystkich Akcji Sprzedawanych. Ponadto w przypadku, w którym dzień pierwszego notowania Akcji na rynku oficjalnych notowań giełdowych w rozumieniu art. 16 ust. 2 Ustawy o Obrocie prowadzonym przez GPW nie wystąpi w terminie do dnia 31 grudnia 2012 roku, Porozumienie wygasa.

Umowy akcjonariuszy oraz ograniczenia związane ze strukturą akcjonariatu

Zgodnie z Umową Prywatyzacyjną Elektrim S.A. zobowiązał się głosować, dopóki Skarb Państwa pozostaje akcjonariuszem Spółki, posiadającym nie mniej niż 5% akcji, za tym aby co najmniej jeden członek Rady Nadzorczej był obywatelem polskim wskazanym przez Skarb Państwa. Ponadto Skarb Państwa zobowiązał się głosować, do czasu posiadania przez Skarb Państwa akcji Spółki nie dłużej jednak niż do zakończenia realizacji gwarantowanych inwestycji rozwojowych i wygaśnięcia zobowiązań finansowych związanych z gwarantowanymi inwestycjami rozwojowymi, za: (1) powołaniem połowy członków Rady Nadzorczej spośród osób wskazanych przez Elektrim S.A. oraz ich odwołaniem na wniosek Elektrim S.A.; (2) utrzymaniem w Statucie prawa Rady Nadzorczej do wyboru Zarządu Spółki; (3) utrzymaniem w Statucie zasady powoływania członków Zarządu wyłącznie spośród osób uzgodnionych z Elektrim S.A., z wyjątkiem członka Zarządu wybieranego przez pracowników; (4) utrzymaniem w Statucie zasady odwołania członków Zarządu na wniosek Elektrim S.A. Zgodnie z Umową Prywatyzacyjną, Skarb Państwa był uprawniony do zawieszenia wykonania powyższych zobowiązań w razie niewykonywania przez Elektrim S.A. zobowiązań inwestycyjnych wynikających z Umowy Prywatyzacyjnej. Dodatkowo, Skarb Państwa zobowiązał się do takiego głosowania nad podjęciem uchwał przez Walne Zgromadzenia, aby umożliwić Elektrim S.A. realizację zobowiązań określonych w Umowie Prywatyzacyjnej.

Zgodnie z porozumieniem zawartym przez Skarb Państwa, Elektrim S.A., Elektrim-Volt S.A., Embud sp. z o.o., PAI Media S.A. oraz Polsat Media B.V. w dniu 6 czerwca 2011 roku, do czasu, gdy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki będzie wynosił co najmniej 10%, Skarb Państwa będzie posiadał prawo zgłaszania jednego kandydata do Rady Nadzorczej Spółki, a Elektrim S.A. i Skarb Państwa będą głosować za jego powołaniem. W rezultacie zawarcia porozumienia z dnia 6 czerwca 2011 roku minimalny udział w kapitale zakładowym Spółki, uprawniający Skarb Państwa do zgłoszenia jednego kandydata do Rady Nadzorczej, przy jednoczesnym zobowiązaniu pozostałych stron porozumienia z dnia 6 czerwca 2011 roku do głosowania za jego powołaniem, został podniesiony z 5% do 10%.

Ponadto zgodnie z Porozumieniem, do czasu, gdy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki będzie wynosił co najmniej 10%, Skarb Państwa będzie posiadał prawo zgłaszania jednego kandydata do Rady Nadzorczej, a strony Porozumienia uprawnione do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu Spółki będą głosować zgodnie za jego powołaniem.

Poza informacjami dotyczącymi umów i porozumień opisanych w niniejszym punkcie oraz w punkcie „– Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką” powyżej, Spółka nie posiada innych informacji na temat umów akcjonariuszy oraz ograniczeń związanych ze strukturą akcjonariatu.

Uczestnictwo pracowników w kapitale

Z uwagi na fakt, że Emitent powstał w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną, zgodnie z przepisami Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji uprawnionym pracownikom przysługiwało prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji objętych przez Skarb Państwa w dniu wpisania spółki do rejestru. Z dniem 30 grudnia 2000 roku zakończono procedurę nieodpłatnego udostępniania akcji, w ramach której pracownicy Spółki nabyli wszystkie akcje przeznaczone do zbycia, tj. 1.000.500 akcji serii A. Na dzień Prospektu, zgodnie z księgą akcyjną Emitenta, pracownicy Emitenta posiadają łącznie 443.040 Akcji stanowiących 0,8516% ogólnej liczby Akcji i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Akcjonariusz Sprzedający

Podmiotem oferującym Akcje do sprzedaży w Ofercie na podstawie niniejszego Prospektu jest Skarb Państwa, który oferuje do sprzedaży do 26.013.000 Akcji Sprzedawanych o wartości nominalnej 2 PLN każda, stanowiących 50,0000% kapitału zakładowego Spółki, uprawniających do wykonywania 50,0000% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Przewidywana struktura akcjonariatu po zakończeniu Oferty

W wyniku Oferty nie dojdzie do rozwodnienia akcjonariatu Spółki. W przypadku dokonania sprzedaży wszystkich Akcji Sprzedawanych odpowiedniemu zmniejszeniu ulegnie udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Emitenta oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu. W poniższej tabeli przedstawione są informacje dotyczące struktury akcjonariatu Spółki po zakończeniu Oferty, przy założeniu, że Skarb Państwa sprzeda w Ofercie wszystkie Akcje Sprzedawane, zaś Embud sp. z o.o. wykona w całości uprawnienie przysługujące Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. do nabycia łącznie 1.350.000 Akcji określone w porozumieniu z dnia 20 sierpnia 2012 roku pomiędzy Skarbem Państwa, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. opisane w punkcie „– Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką” powyżej.

Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty	
	Akcje/odpowiadająca im liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu(*)	(%)
Zygmunt Solorz-Żak (pośrednio) poprzez:	26.919.900	51,7432
Elektrim S.A.		
bezpośrednio	8.694	0,0167
pośrednio poprzez		
Embud sp. z o.o.	6.716.130	12,9092
Polsat Media B.V.	20.195.076	38,8173
Inni.....	25.106.100	48,2568
Razem	52.026.000	100,0000

(*) Informacje zamieszczone w tabeli nie uwzględniają Akcji, które mogą zostać nabyte przez Spółkę (będącą podmiotem pośrednio kontrolowanym przez pana Zygmunta Solorza-Żak) od Menedżera Stabilizującego w związku z działaniami stabilizacyjnymi, jeżeli takie działania zostaną podjęte.

PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE ZE PAK

Informacje o Emitencie

Nazwa i forma prawna:	Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A.
Skrócona nazwa:	ZE „PAK” S.A.
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Numer telefonu:	+48 63 247 30 00
Numer telefaksu:	+48 63 247 30 30
Strona internetowa:	www.zepak.com.pl
Adres poczty elektronicznej:	zepak@zepak.com.pl
KRS:	0000021374
REGON:	310186795
NIP:	665-000-16-45

Emitent działa w formie spółki akcyjnej, na podstawie przepisów KSH i innych przepisów powszechnie obowiązującego prawa polskiego. Spółka powstała na skutek przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin z siedzibą w Koninie w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna. Akt przekształcenia został podpisany dnia 29 grudnia 1994 roku przed notariuszem Elżbietą Brudnicką z Kancelarii Notarialnej w Warszawie (Rep. Nr 7689/94). W dniu 31 grudnia 1994 roku Spółka została wpisana przez Sąd Rejonowy w Koninie do rejestru handlowego w dziale „B” pod numerem RHB 847. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Poznaniu, XXII Wydział Gospodarczy KRS z dnia 21 czerwca 2001 roku, Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Obecnie Spółka jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań Nowe Miasto i Wilda IX Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000021374. Emitent został utworzony na czas nieograniczony. Odpis z rejestru przedsiębiorców Emitenta stanowi Załącznik nr 2 do Prospektu.

Emitent aktualnie prowadzi działalność pod firmą Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna. Może również posługiwać się skrótem firmy ZE „PAK” S.A. oraz używać wyróżniającego go znaku graficznego.

Przedmiot działalności Emitenta

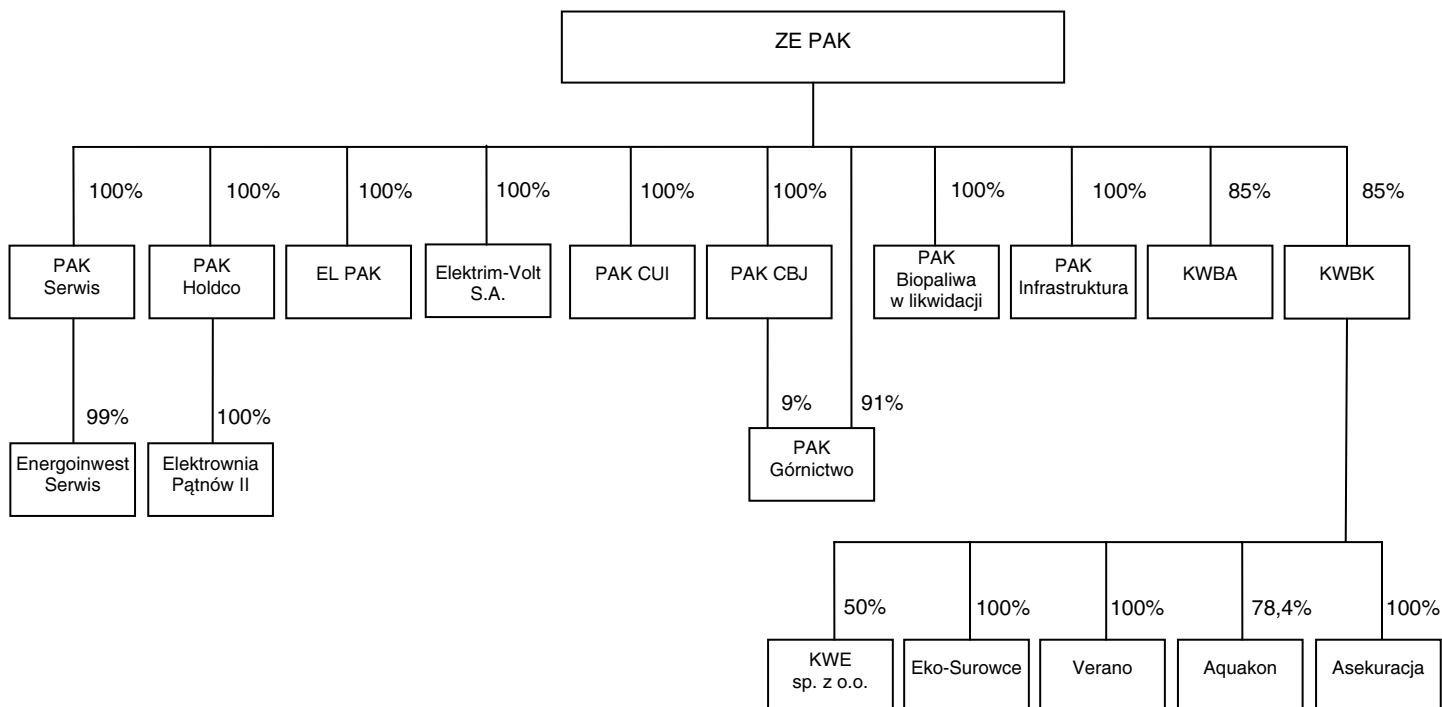
Zgodnie z § 4 Statutu Spółki (zobacz Załącznik nr 3 do Prospektu), podstawowym przedmiotem działalności Emitenta jest przede wszystkim wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej oraz produkcja i dystrybucja ciepła. Spółka może prowadzić działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

Struktura Grupy ZE PAK

Na dzień Prospektu w skład Grupy ZE PAK wchodzi Emitent oraz osiemnaście spółek zależnych, tj. Elektrownia Pątnów II, KWBA, KWBK, PAK Serwis, EL PAK, ASEKURACJA, Aquakon, Eko-Surowce, Elektrim-Volt S.A., Energoinwest Serwis, KWE sp. z o.o., PAK Biopaliwa w likwidacji, PAK CBJ, PAK CUI, PAK Górnictwo, PAK Holdco, PAK Infrastruktura, Verano. Emitent jest jednostką dominującą Grupy ZE PAK. Wszystkie spółki z Grupy ZE PAK mają siedzibę w Polsce.

Poniżej przedstawiono strukturę Grupy ZE PAK według stanu na dzień Prospektu.

Struktura Grupy ZE PAK. Udziały procentowe w kapitale są tożsame z procentowym udziałem w głosach na walnym zgromadzeniu (zgromadzeniu wspólników).

Poniżej przedstawiono podstawowe informacje na temat Grupy ZE PAK oraz Emitenta jako podmiotu dominującego.

ZE PAK

ZE PAK jest jednostką dominującą Grupy ZE PAK. Pozostałe informacje na temat Emitenta zostały przedstawione w punktach „– Informacje o Emitencie” oraz „– Przedmiot działalności Emitenta” powyżej oraz w Rozdziale „Kapitał zakładowy i Akcje – Kwestie ogólne”.

Elektrownia Pątnów II

Emitent posiada w Elektrowni Pątnów II pośrednio przez spółkę PAK Holdco 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Elektrowni Pątnów II.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.
 Siedziba i adres: ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
 Kapitał zakładowy: 750.500.000,00 PLN w pełni opłacony
 Podstawowy przedmiot działalności: wytwarzanie energii elektrycznej

KWBA

KWBA została utworzona w dniu 2 czerwca 1999 roku, w związku z komercjalizacją Przedsiębiorstwa Państwowego Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów” w Turku. Emitent posiada w KWBA bezpośrednio 85% akcji, co uprawnia do wykonywania 85% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu KWBA. Pozostałe 15% akcji znajduje się w posiadaniu Skarbu Państwa. Zgodnie z Ustawą o Komercjalizacji i Prywatyzacji, akcje te zostaną nieodpłatnie przekazane pracownikom KWBA. Zobacz informacje zawarte w Rozdziale „Otoczenie Regulacyjne – Inne regulacje – Akcje pracownicze”.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A.
 Siedziba i adres: ul. Uniejowska 9, 62-700 Turek, Polska
 Kapitał zakładowy: 120.000.000,00 PLN w pełni opłacony
 Podstawowy przedmiot działalności: wydobywanie węgla brunatnego

KWBK

KWBK została utworzona w dniu 12 maja 1999 roku, w związku z komercjalizacją Przedsiębiorstwa Państwowego Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie. Emitent posiada w KWBK bezpośrednio 85% akcji, co uprawnia do wykonywania 85% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu KWBK. Pozostałe 15% akcji znajduje się w posiadaniu Skarbu Państwa. Zgodnie z Ustawą o Komercjalizacji i Prywatyzacji, akcje te zostaną nieodpłatnie przekazane pracownikom KWBK. Zobacz informacje zawarte w Rozdziale „Otoczenie Regulacyjne – Inne regulacje – Akcje pracownicze”.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.
Siedziba i adres: ul. 600-lecia 9, 62-540 Kleczew, Polska
Kapitał zakładowy: 244.750.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności: wydobywanie węgla brunatnego

PAK Serwis

Emitent posiada w PAK Serwis bezpośrednio 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników PAK Serwis.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK Serwis” sp. z o.o.
Siedziba i adres: ul. Przemysłowa 158, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy: 9.985.386,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności: prace konserwacyjne, remontowe, mechaniczne, budowlane i elektryczne

EL PAK

Emitent posiada w EL PAK bezpośrednio 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników EL PAK.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń Elektrycznych EL PAK sp. z o.o.
Siedziba i adres: ul. Przemysłowa 158, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy: 1.856.900,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności: działalność usługowa, produkcyjna i handlowa skierowana na zaspokojenie potrzeb i kompleksową obsługę przemysłu

ASEKURACJA

Emitent posiada w ASEKURACJA pośrednio przez spółkę KWBK 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników ASEKURACJA.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: Ochrona Osób i Mienia „ASEKURACJA” sp. z o.o.
Siedziba i adres: aleja 600-lecia 9, 62-540 Kleczew, Polska
Kapitał zakładowy: 1.325.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności: ochrona osób i mienia

Aquakon

Emitent posiada w Aquakon pośrednio przez spółkę KWBK 78,4% udziałów, co uprawnia do wykonywania 78,4% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Aquakon.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: „Aquakon” sp. z o.o.
 Siedziba i adres: Police, 62-610 Sompolno, Polska
 Kapitał zakładowy: 645.100,00 PLN w pełni opłacony
 Podstawowy przedmiot działalności: produkcja i handel wodami mineralnymi

Eko-Surowce

Emitent posiada w Eko-Surowce pośrednio przez spółkę KWBK 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Eko-Surowce.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: Eko-Surowce sp. z o.o.
 Siedziba i adres: ul. 600-lecia 9, 62-540 Kleczew, Polska
 Kapitał zakładowy: 100.000,00 PLN w pełni opłacony
 Podstawowy przedmiot działalności: sprzedaż węgla brunatnego

Elektrim-Volt S.A.

Emitent posiada w Elektrim-Volt S.A. bezpośrednio 100% akcji, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Elektrim-Volt S.A.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: Elektrim-Volt S.A.
 Siedziba i adres: ul. Pańska 77/79, 00-834 Warszawa, Polska
 Kapitał zakładowy: 29.500.000,00 PLN w pełni opłacony
 Podstawowy przedmiot działalności: obrót energią elektryczną

Energoinwest Serwis

Emitent posiada w Energoinwest Serwis pośrednio przez spółkę PAK Serwis 99% udziałów, co uprawnia do wykonywania 99% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Energoinwest Serwis.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: Energoinwest Serwis sp. z o.o.
 Siedziba i adres: ul. Spółdzielców 3, 62-510 Konin, Polska
 Kapitał zakładowy: 1.050.000,00 PLN w pełni opłacony
 Podstawowy przedmiot działalności: usługi mechaniczne i budowlane

KWE sp. z o.o.

Emitent posiada w KWE sp. z o.o. pośrednio przez spółkę KWBK 50% udziałów, co uprawnia do wykonywania 50% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników KWE sp. z o.o.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna: KWE sp. z o.o.
 Siedziba i adres: ul. 600-lecia 9, 62-540 Kleczew, Polska
 Kapitał zakładowy: 500.000,00 PLN w pełni opłacony
 Podstawowy przedmiot działalności: farmy wiatrowe, produkcja energii elektrycznej

PAK Biopaliwa w likwidacji

Emitent posiadał w PAK Biopaliwa w likwidacji bezpośrednio 100% udziałów, co uprawniało Emitenta do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników PAK Biopaliwa w likwidacji.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	PAK Biopaliwa w likwidacji sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Przemysłowa 158, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy:	1.000.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	świadczenie usług zakupu, składowania i dostarczania biomasy do instalacji ZE PAK

PAK CBJ

Emitent posiada w PAK CBJ bezpośrednio 100% udziałów, co uprawnia Emitenta do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników PAK CBJ.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	PAK Centrum Badań Jakości sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Przemysłowa 158, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy:	600.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	przeprowadzanie badań i analiz chemicznych

PAK CUI

Emitent posiada w PAK CUI bezpośrednio 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników PAK CUI.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	PAK Centrum Usług Informatycznych sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy:	100.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność informatyczna w zakresie oprogramowania, baz danych, przetwarzania danych, konserwacja, naprawa i sprzedaż sprzętu komputerowego

PAK Górnictwo

Emitent posiada w PAK Górnictwo bezpośrednio 91% udziałów, co uprawnia Emitenta do wykonywania 91% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników PAK Górnictwo. Emitent posiada również pośrednio 9% udziałów w PAK Górnictwo poprzez PAK CBJ.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	PAK Górnictwo sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy:	20.000.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	wydobywanie węgla i innych kopaliny oraz prowadzenie działalności usługowej wspomagającej górnictwo i wydobywanie

PAK Holdco

Emitent posiada w PAK Holdco bezpośrednio 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników PAK Holdco.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	PAK-Holdco sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy:	750.550.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	działalność holdingowa

PAK Infrastruktura

Emitent posiada w PAK Infrastruktura bezpośrednio 100% udziałów, co uprawnia Emitenta do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników PAK Infrastruktura.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	PAK Infrastruktura sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska
Kapitał zakładowy:	60.392.400,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	zarządzanie urządzeniami, instalacjami energetycznymi, budowlami i nieruchomościami

Verano

Emitent posiada w Verano pośrednio przez spółkę KWBK 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników Verano.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano” sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Sikorskiego 8, 78-100 Kołobrzeg, Polska
Kapitał zakładowy:	12.450.728,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	usługi wczasowo-sanatoryjne

ZE PAK ani jej spółki bezpośrednio i pośrednio zależne nie posiadają udziałów w innych przedsiębiorstwach, które mogą mieć istotny wpływ na ocenę jej aktywów i pasywów, sytuacji finansowej oraz zysków i strat.

TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wstęp

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu Emitent zawierał, oraz zamierza zawierać w przyszłości, transakcje z podmiotami powiązanyymi w rozumieniu MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych” (załącznik do Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 roku przyjmującego określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. UE L 320/1 z 29 listopada 2008 roku, ze zm.)).

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu, w Grupie zawierane były następujące transakcje z podmiotami powiązanyymi:

- transakcje z podmiotami powiązanyymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.);
- transakcje pomiędzy spółkami z Grupy, przy czym są one eliminowane na etapie konsolidacji zgodnie z punktem 4 MSR 24;
- transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej;
- transakcje ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa.

W ocenie Emitenta transakcje z podmiotami powiązanyymi zawierane były na warunkach rynkowych lub w oparciu o koszty wytworzenia lub według innych zasad wynikających z wytycznych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w sprawie cen transferowych bądź właściwych przepisów Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych dotyczących dokumentowania takich transakcji. Według stanu na dzień Prospektu, organy podatkowe nie kwestionowały warunków, na jakich spółki z Grupy przeprowadzały transakcje z podmiotami powiązanyymi. W szczególności organy podatkowe w żaden sposób nie wyrażały stanowiska, zgodnie z którym mogłyby to być warunki odbiegające od warunków rynkowych.

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu, poza transakcjami opisanymi w niniejszym Rozdziale, nie zawierano innych transakcji z podmiotami powiązanyymi, które były istotne dla działalności Emitenta lub Grupy. Ze względu na systemy sprawozdawczości finansowej w Grupie, w niniejszym Rozdziale przedstawiono dane możliwe do uzyskania i jak najbliższe danym na dzień Prospektu. Zdaniem Spółki, dane te nie różnią się istotnie od danych na dzień Prospektu. Do dnia Prospektu nie miały miejsce transakcje zawarte na warunkach innych niż opisane w niniejszym Rozdziale.

Wybrane umowy zawarte pomiędzy Emitentem a podmiotami powiązanyymi opisane zostały szczegółowo w Rozdziale „Opis działalności – Istotne umowy” ze względu na stopień ich istotności dla działalności prowadzonej przez Emitenta oraz ich udział w strukturze przychodów lub kosztów Emitenta lub jego Grupy.

Transakcje handlowe Grupy z podmiotami powiązanyymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.)

W tabeli poniżej przedstawiono łączną wartość transakcji handlowych Grupy z podmiotami powiązanyymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 1: Łączna wartość transakcji handlowych Grupy z podmiotami powiązanymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) (w tys. PLN)

Podmiot powiązany	Okres ośmiu miesięcy zakończony 31 sierpnia 2012**	Rok zakończony 31 grudnia 2011*	Rok zakończony 31 grudnia 2010*	Rok zakończony 31 grudnia 2009*
Elektrim S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	-	15	15	1
Należności od podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	13	-	-
Elektrim Magadex S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	-	-	111	-
Należności od podmiotów powiązanych	-	10	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	-	-	10
Elektrim-Volt S.A.⁽³⁾				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	327.760	211.788	155.741	59.258
Zakupy od podmiotów powiązanych	-	14.274	13.574	15.764
Należności od podmiotów powiązanych	25.008	52	-	4.076
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	200	16.115	7.285	1.143
Megadex Serwis sp. z o.o.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	2	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	27.241	4.578	9.744	3.244
Należności od podmiotów powiązanych	2	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	4.520	426	370	150
Energia-Nova S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	-	4.263	3.883	1.365
Należności od podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	320	325	-
Centernet S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	22	57	-	-
Należności od podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	12	-	-
Polkomtel sp. z o.o.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	51	76	73	118
Zakupy od podmiotów powiązanych	85	6	6	4
Należności od podmiotów powiązanych	14	13	13	24
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	30	1	1	1
WKS „Śląsk Wrocław” S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	2.000	2.000	-	-
Należności od podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-
RAFAKO S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	n/d ⁽²⁾	4.063 ⁽¹⁾	3.256	1.457
Zakupy od podmiotów powiązanych	n/d ⁽²⁾	3.477 ⁽¹⁾	6.377	6.329
Należności od podmiotów powiązanych	n/d ⁽²⁾	171 ⁽¹⁾	2.372	820
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	n/d ⁽²⁾	- ⁽¹⁾	1.317	1.077
Laris Investments sp. z o.o.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	98	94	-	-
Należności od podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-
Anokymma Ltd.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych	-	-	90	345
Należności od podmiotów powiązanych	-	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-

⁽¹⁾ Dane na dzień 25 października 2011 roku, w którym spółka Rafako S.A. przestała być spółką powiązaną Grupy Kapitałowej ZE PAK.

⁽²⁾ Spółka Rafako S.A. przestała być spółką powiązaną Grupy w dniu 25 października 2011 roku.

⁽³⁾ W dniu 1 października 2012 roku, Emitent dokonał nabycia wszystkich akcji Elektrim-Volt S.A. Szersze informacje zostały zamieszczone w punkcie „– Transakcje handlowe Grupy z podmiotami powiązanymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) – Nabycie Elektrim-Volt S.A.” poniżej.

Źródło: *Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe
**Emitent (dane niezbadane)

Ponadto w okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym Emitent dokonał spłaty pożyczek udzielonych przez podmiot powiązany akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) oraz akcjonariusza kontrolującego (zobacz „– Pożyczki” poniżej).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych transakcji handlowych zawartych z podmiotami powiązanyymi akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.).

Transakcje z Elektrim-Volt S.A.

W dniu 22 grudnia 2006 roku ZE PAK zawarł umowę agencyjną z Elektrim-Volt S.A., na podstawie której Elektrim-Volt S.A. występował jako wyłączny agent ZE PAK przy sprzedaży energii elektrycznej na rzecz wybranych odbiorców krajowych, w zamian za prowizję od łącznej kwoty należności ZE PAK z tytułu poszczególnych umów sprzedaży energii elektrycznej. Na podstawie omawianej umowy Elektrim-Volt S.A. zobowiązał się do podjęcia określonych działań zmierzających do sprzedaży energii elektrycznej w imieniu ZE PAK na warunkach rynkowych, pozyskiwania odbiorców, negocjowania cen oraz warunków sprzedaży z potencjalnymi odbiorcami oraz do prowadzenia dokumentacji kontraktowej dla indywidualnych umów sprzedaży energii elektrycznej. Umowa wygasła z dniem 31 grudnia 2011 roku. W latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010, 2009 roku łączna kwota prowizji wypłaconych Elektrim-Volt S.A. z tytułu omawianej umowy wyniosła, odpowiednio, 14,3 mln PLN, 13,6 mln PLN i 15,8 mln PLN.

W dniu 16 lipca 2004 roku ZE PAK zawarł ramową umowę sprzedaży energii elektrycznej z Elektrim-Volt S.A., na podstawie której Elektrim-Volt S.A. dokonywał zakupu energii elektrycznej od ZE PAK. W dniu 3 sierpnia 2011 roku ZE PAK i Elektrim-Volt S.A. zawarły nową ramową umowę sprzedaży energii elektrycznej, która rozwiązywała poprzednią umowę i obecnie reguluje zasady sprzedaży energii elektrycznej pomiędzy stronami. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca lub z wcześniejszym skutkiem, w przypadku zaistnienia zdarzeń określonych w umowie. Dodatkowo, w dniu 15 grudnia 2009 roku, pomiędzy Elektrownią Pątnów II a Elektrim-Volt S.A., została zawarta ramowa umowa sprzedaży energii elektrycznej, której istotne postanowienia odzwierciedlają istotne postanowienia opisanej powyżej umowy. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011 i 2009 roku, łączna wartość energii elektrycznej sprzedanej przez ZE PAK do Elektrim-Volt S.A. wyniosła, odpowiednio, 327,8 mln PLN oraz 23,9 mln PLN i 59,3 mln PLN. W roku 2010 sprzedaż przez ZE PAK na rzecz Elektrim-Volt S.A. nie była realizowana. W latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011 i 2010 roku łączna wartość energii elektrycznej sprzedanej przez Elektrownię Pątnów II do Elektrim-Volt S.A. wyniosła, odpowiednio, 187,9 mln PLN i 155,7 mln PLN. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku sprzedaż przez Elektrownię Pątnów II na rzecz Elektrim-Volt S.A. nie była realizowana

W dniu 3 sierpnia 2011 roku ZE PAK zawarł z Elektrim-Volt S.A. porozumienie dwustronne, zmienione w dniu 25 maja 2012 roku, na mocy którego ZE PAK, działając w imieniu swoim oraz Elektrowni Pątnów II, zobowiązał się w okresie do końca 2015 roku do przedkładania ofert sprzedaży energii elektrycznej do Elektrim-Volt S.A. na warunkach rynkowych lub publicznej sprzedaży w ramach obowiązujących ramowych umów sprzedaży energii elektrycznej zawartych pomiędzy ZE PAK i Elektrim-Volt S.A. oraz Elektrownią Pątnów II i Elektrim-Volt S.A. (w przypadku zwolnienia Elektrowni Pątnów II przez Prezesa URE z obowiązku przetargowego) bądź według umowy przetargowej w przypadku nieprzyznania przez Prezesa URE Elektrowni Pątnów II zwolnienia z obowiązku przetargowego (zobacz Rozdział „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora elektroenergetycznego – Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców”). Gwarantowany wolumen energii elektrycznej w składanych ofertach, przeznaczony do bezpośredniej sprzedaży do Elektrim-Volt S.A. wynosi do 4 TWh rocznie z zastrzeżeniem możliwych zmian wielkości wolumenu w wypadkach przewidzianych w umowie. Dla przedkładanych przez Elektrim-Volt S.A. ofert zakupu określonego wolumenu energii, strony zobowiązały się ustalać ceny według giełdowych notowań cenowych lub alternatywnie na podstawie ofert otrzymanych przez ZE PAK lub Elektrownię Pątnów II od potencjalnych odbiorców z wyborem najbardziej konkurencyjnej oferty. Elektrim-Volt S.A. zobowiązał się we własnym zakresie poszukiwać odbiorców dla energii elektrycznej produkowanej przez ZE PAK oraz Elektrownię Pątnów II. W przypadku, gdy odbiorca, któremu Elektrim-Volt S.A. zaoferuje energię elektryczną, zażąda gwarancji dostawy energii, ZE PAK zadeklarował w umowie gotowość udzielenia takiej gwarancji poprzez wprowadzenie odpowiednich postanowień do umowy pomiędzy Elektrim-Volt S.A. a odbiorcą, po wcześniejszym uzgodnieniu ich treści. Porozumienie wygasa w dniu 31 grudnia 2015 roku z możliwością jego przedłużenia. W przypadkach przewidzianych w umowie każdej ze stron przysługuje prawo rozwiązania porozumienia z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia.

Transakcje z Megadex Serwis Sp. z o.o.

W dniu 17 grudnia 2008 roku ZE PAK zawarł z Megadex Serwis sp. z o.o. umowę dostawy biomasy, na podstawie której Megadex Serwis sp. z o.o. zobowiązał się do dostarczania biomasy leśnej w ilości uzgodnionej z ZE PAK na każdy miesiąc obowiązywania umowy w zamian za wynagrodzenie wyliczane w oparciu o wartość opałową dostarczonej biomasy. Umowa obowiązywała do dnia 31 grudnia 2009 roku.

W dniu 1 marca 2010 roku ZE PAK zawarł z Megadex Serwis sp. z o.o. umowę wieloletniej dostawy biomasy, na podstawie której Megadex Serwis sp. z o.o. zobowiązał się dostarczać biomasę leśną i rolną na rzecz ZE PAK na

warunkach określonych w umowie. W dniu 25 czerwca 2010 roku ZE PAK, za zgodą Megadex Serwis sp. z o.o., dokonał cesji całości praw i obowiązków wynikających z umowy wieloletniej na PAK Biopaliwa, a następnie z dniem 1 stycznia 2012 roku umowa wieloletnia została zastąpiona przez zawartą przez PAK Biopaliwa oraz Megadex Serwis sp. z o.o. umowę dostawy biomasy z dnia 20 grudnia 2011 roku. W związku z planowaną likwidacją PAK Biopaliwa z dniem 1 maja 2012 roku dokonano cesji całości praw i przejęcia obowiązków PAK Biopaliwa wynikających z umowy z dnia 20 grudnia 2011 roku na rzecz ZE PAK. W efekcie dokonanych cesji, na podstawie umowy z dnia 20 grudnia 2011 roku, Megadex Serwis sp. z o.o. świadczy na rzecz ZE PAK usługę dostawy biomasy leśnej i rolnej w zamian za wynagrodzenie wyliczane w oparciu o wartość opałową dostarczonej biomasy. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia lub w terminie wcześniejszym, w przypadkach określonych w umowie. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku łączna wartość umów zrealizowanych przez Megadex Serwis sp. z o.o. wyniosła, odpowiednio, 17,6 mln PLN oraz 4,6 mln PLN, 9,7 mln PLN i 3,2 mln PLN.

Transakcje z Energia-Nova S.A.

W dniu 4 maja 2009 roku ZE PAK zawarł z Energia-Nova S.A. umowę dostawy biomasy, na podstawie której Energia-Nova S.A. zobowiązała się do dostarczania biomasy leśnej w ilości uzgodnionej z ZE PAK na każdy miesiąc obowiązywania umowy w zamian za wynagrodzenie wyliczane w oparciu o wartość opałową dostarczonej biomasy. Umowa obowiązywała do dnia 31 grudnia 2009 roku.

W dniu 1 marca 2010 roku ZE PAK zawarł z Energia-Nova S.A. umowę wieloletniej dostawy biomasy, na podstawie której Energia-Nova S.A. zobowiązała się w zamian za wynagrodzenie wyliczane w oparciu o wartość opałową dostarczonej biomasy do dostarczania biomasy leśnej w ilości uzgodnionej z ZE PAK na każdy miesiąc obowiązywania umowy. W dniu 25 czerwca 2010 roku ZE PAK za zgodą Energia-Nova S.A. dokonał cesji całości praw i obowiązków wynikających z tej umowy na PAK Biopaliwa. Umowa została rozwiązana z dniem 31 grudnia 2011 roku. W latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku łączna wartość umów zrealizowanych przez Energia-Nova S.A. wyniosła, odpowiednio, 4,3 mln PLN, 3,9 mln PLN i 1,4 mln PLN. Więcej informacji na temat statusu umów zawartych przez PAK Biopaliwa w likwidacji zostało zamieszczonych w punkcie poniżej „– Transakcje Emitenta z podmiotami z Grupy – Transakcje z PAK Biopaliwa w likwidacji”.

Transakcje z Wrocławskim Klubem Sportowym „Śląsk Wrocław” S.A.

W dniu 17 sierpnia 2011 roku ZE PAK zawarł umowę sponsoringu z Wrocławskim Klubem Sportowym „Śląsk Wrocław” S.A., której przedmiotem jest pakiet usług reklamowych. Umowa wygasa w dniu 31 grudnia 2012 roku, a jej wartość wynosi 4 mln PLN. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011 roku obroty Emitenta z Wrocławskim Klubem Sportowym „Śląsk Wrocław” S.A. osiągnęły wartość 2 mln PLN dla każdego z okresów.

Nabycie Elektrim-Volt S.A.

W dniu 1 października 2012 roku ZE PAK dokonał, za pośrednictwem TRIGON Dom Maklerski S.A., nabycia 2.950.000 akcji Elektrim-Volt S.A. o wartości nominalnej 10 PLN każda, reprezentujących 100% kapitału zakładowego Elektrim-Volt S.A., uprawniających do wykonywania 100% głosów na walnym zgromadzeniu Elektrim-Volt S.A. za łączną cenę wynoszącą 118,5 mln PLN. Zgodnie z informacjami uzyskanymi przez Spółkę, w toku negocjacji warunków nabycia akcji Elektrim-Volt S.A., na dzień 30 czerwca 2012 roku Elektrim-Volt S.A. posiadał około 70 mln PLN w formie środków pieniężnych i aktywów nieoperacyjnych takich jak m.in. należności z działalności innej niż związana z obrotem energią elektryczną. Opisana wyżej transakcja nabycia akcji Elektrim-Volt S.A. została zrealizowana w wykonaniu listu intencyjnego zawartego w dniu 20 września 2012 roku przez ZE PAK z Argumenol Investment Company Limited, podmiotem powiązaniem Elektrim S.A., w którym strony zawarły intencję realizacji opisanej wyżej transakcji sprzedaży akcji Elektrim Volt S.A. w terminie do dnia 15 października 2012 roku.

Transakcje Emitenta z podmiotami z Grupy

W tabeli poniżej przedstawiono łączną wartość transakcji handlowych Emitenta z podmiotami z Grupy w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 oraz 2009 roku.

Tabela 2: Wartość transakcji handlowych Emitenta z podmiotami z Grupy we wskazanych okresach (w PLN)

Podmiot powiązany	Okres ośmiu miesięcy zakończony 31 sierpnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010	Rok zakończony 31 grudnia 2009
Elektrownia Pątnów II				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	59.550.606,65	116.407.824,64	75.437.236,26	84.807.258,26
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	75.839,71	7.799,61	9.495,00	438.602,31
Należności od podmiotów powiązanych.....	26.624.713,37	12.273.790,41	7.917.364,20	14.794.306,79
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	11.802,75	5.388,11	-	-
PAK Serwis				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	5.885.724,20	5.721.825,78	4.155.647,68	2.412.750,91
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	114.384.916,04	160.727.459,10	121.494.426,98	150.915.797,53
Należności od podmiotów powiązanych.....	280.875,34	298.210,22	144.958,82	136.327,31
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	21.453.394,19	47.273.045,29	24.520.560,93	28.834.779,92
EL PAK				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	508.079,59	730.499,06	751.635,33	748.746,70
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	31.380.359,29	39.279.336,74	48.066.680,76	40.477.643,40
Należności od podmiotów powiązanych.....	24.849,01	31.901,55	25.998,55	21.381,73
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	13.567.100,97	7.701.367,98	12.278.479,06	14.626.608,62
PAK Odsiarczanie*				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	-	-	176.643,10	143.766,15
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	-	-	95.717.678,31	97.651.804,27
Należności od podmiotów powiązanych.....	-	-	20.603,64	15.312,08
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	-	19.165.591,60	15.910.799,10
PAK Infrastruktura				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	8.535.316,80	15.814.106,00	14.719.414,76	13.959.956,47
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	6.864.544,00	13.812.252,00	14.981.400,00	15.064.224,00
Należności od podmiotów powiązanych.....	1.311.044,68	1.641.813,88	1.493.527,43	1.404.794,80
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	1.055.423,64	1.415.775,83	3.142.167,98	2.818.286,62
PAK CUI				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	509.939,49	814.278,33	842.567,39	826.020,57
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	3.088.777,65	4.683.521,17	5.988.073,93	4.958.944,78
Należności od podmiotów powiązanych.....	141.449,74	152.369,29	156.815,84	93.798,30
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	1.445.006,75	2.406.321,87	1.773.661,36	1.823.312,19
PAK CBJ				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	279.749,58	422.198,45	417.256,96	425.508,44
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	6.662.047,50	8.890.251,50	8.640.000,00	8.390.090,00
Należności od podmiotów powiązanych.....	50.722,93	37.426,97	42.508,03	44.583,92
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	2.343.557,36	1.942.556,84	2.091.952,00	1.841.952,00
PAK Biopaliwa w likwidacji				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	52.918,78	179.586,58	111.581,93	-
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	49.508.084,11	141.632.662,58	67.852.085,51	-
Należności od podmiotów powiązanych.....	161,74	4.169,02	6.655,42	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	9.695.295,75	7.890.848,91	-
PAK Górnictwo				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	37.986,55	60.774,42	91.227,31	125.629,70
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-
Należności od podmiotów powiązanych.....	1.889,78	1.186,52	2.806,95	3.190,74
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-
Energoinvest Serwis				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	41.917,72	73.424,23	33.365,24	25.116,03
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	895.996,00	1.037.856,41	51.571,43	-
Należności od podmiotów powiązanych.....	4.157,90	10.994,42	3.549,01	3.637,19
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	232.942,32	103.495,72	62.917,14	-
KWBK**				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	3.609,33	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	53.581.625,44	-	-	-
Należności od podmiotów powiązanych.....	3.236,81	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	33.433.641,51	-	-	-
KWBA**				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	1.244,53	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	36.656.416,37	-	-	-
Należności od podmiotów powiązanych.....	1.120,60	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	22.469.716,25	-	-	-

* W dniu 30 listopada 2011 roku nastąpiło połączenie PAK Odsiarczanie z ZE PAK.

** Z uwagi na objęcie przez Emitenta kontroli nad KWBA i KWBK w dniu 18 lipca 2012 roku, wskazane w powyższej tabeli wartości transakcji handlowych Emitenta z KWBA i KWBK dotyczą okresu od dnia 19 lipca 2012 roku do dnia 31 sierpnia 2012 roku.

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Ponadto w okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym Elektrownia Pątnów II dokonała spłaty części pożyczek udzielonych przez ZE PAK w latach 2002-2009 (zobacz „– Pożyczki” poniżej).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych transakcji handlowych Emitenta z podmiotami z Grupy.

Transakcje z Elektrownią Pątnów II

W dniu 30 września 2008 roku ZE PAK zawarł z Elektrownią Pątnów II ramową umowę sprzedaży energii elektrycznej regulującą zasady sprzedaży i zakupu energii elektrycznej pomiędzy stronami. Zgodnie z umową każda ze stron może pełnić rolę kupującego lub sprzedającego w zależności od kierunku sprzedaży energii elektrycznej określonego w zawieranych porozumieniach transakcyjnych. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca lub z wcześniejszym skutkiem, w przypadku zaistnienia zdarzeń określonych w umowie. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku sprzedaż nie była realizowana. W latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku ZE PAK sprzedał Elektrowni Pątnów II energię elektryczną o wartości wynoszącej, odpowiednio, 7,9 mln PLN, 5,6 mln PLN i 14,4 mln PLN.

W dniu 24 sierpnia 2005 roku ZE PAK zawarł z Elektrownią Pątnów II umowę eksploatacji i utrzymania bloku elektrycznego o mocy 464 MW w Elektrowni Pątnów II, na mocy której ZE PAK jest zobowiązany do eksploatacji oraz przeprowadzania remontów i modernizacji niezbędnych do wytwarzania energii elektrycznej w Elektrowni Pątnów II. ZE PAK otrzymuje wynagrodzenie prowizyjne oraz rekompensatę za wydatki zatwierdzone w budżecie ustalonym między stronami na dany rok. Umowa została zawarta na okres spłaty Kredytu Konsorcjalnego (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania – Umowy finansowania Elektrowni Pątnów II – Kredyt Konsorcjalny”) i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nieusuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie. Z chwilą spłaty Kredytu Konsorcjalnego, oraz w przypadkach określonych w umowie, umowa przekształca się w umowę na czas nieokreślony. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 48,7 mln PLN oraz 92,1 mln PLN, 53,5 mln PLN i 51,8 mln PLN.

W dniu 24 sierpnia 2005 roku ZE PAK zawarł z Elektrownią Pątnów II umowę o doradztwo techniczne, na mocy której ZE PAK świadczy usługi wsparcia technicznego oraz usługi doradcze w odniesieniu do eksploatacji, utrzymania i przeprowadzania remontów Elektrowni Pątnów II. W zamian za świadczone usługi ZE PAK jest uprawniony do otrzymania wynagrodzenia określonego w budżecie ustalonym między stronami na dany rok. Umowa została zawarta na okres spłaty Kredytu Konsorcjalnego i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nieusuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie. Z chwilą spłaty Kredytu Konsorcjalnego oraz w przypadkach określonych w umowie, umowa przekształca się w umowę na czas nieokreślony. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 3,9 mln PLN oraz 6,1 mln PLN, 6,2 mln PLN i 6,6 mln PLN.

Transakcje z PAK Serwis

W dniu 16 grudnia 2002 roku ZE PAK zawarł umowę remontową z PAK Serwis, na podstawie której PAK Serwis świadczy usługi remontowe i prace serwisowe w Elektrowni Pątnów I, Elektrowni Pątnów II, Elektrowni Adamów oraz Elektrowni Konin oraz zobowiązany jest do produkcji części i podzespołów w zakresie niezbędnym do realizacji usług remontowych i serwisowych. Szczegółowe postanowienia dotyczące terminów, wynagrodzenia za prace oraz wielkości nakładów na produkcję części określone są przez strony na każdy kolejny rok. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca lub w terminie wcześniejszym, w przypadkach określonych w umowie. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 80,3 mln PLN oraz 112,7 mln PLN, 96,4 mln PLN i 98,4 mln PLN.

W latach 2009-2011 oraz w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku ZE PAK zawarł szereg umów z PAK Serwis, na podstawie których PAK Serwis świadczył usługi budowlane, instalacyjne, montażowe oraz remontowe o mniejszej wartości jednostkowej. Najniższa wartość umowy wyniosła 12,6 tys. PLN, zaś najwyższa 12 mln PLN. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku łączna wartość umów wyniosła, odpowiednio, 33,7 mln PLN oraz 48 mln PLN, 25 mln PLN i 52,5 mln PLN.

Transakcje z EL PAK

W dniu 30 maja 2005 roku ZE PAK zawarł umowę o świadczenie usług serwisowych, remontowych i pomiarowych z EL PAK, na podstawie której EL PAK świadczy określone usługi remontowe, diagnostyczne, pomiarowe, projektowe oraz usługi związane z prowadzeniem dokumentacji w zakresie układów elektrycznych, automatyki oraz systemów infrastruktury informatycznej. Wartość wynagrodzenia za realizację przedmiotu umowy jest ustalana między stronami na

każdy kolejny rok. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 15,6 mln PLN oraz 24,9 mln PLN, 23 mln PLN i 22,7 mln PLN.

W latach 2009-2011 oraz w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku ZE PAK zawarł szereg umów z EL PAK, na podstawie których EL PAK świadczył usługi w dziedzinie utrzymania ruchu maszyn, automatyki, instalacji elektrycznych oraz infrastruktury teleinformatycznej o mniejszej wartości jednostkowej. Najniższa wartość umowy wyniosła 21,9 tys. PLN, zaś najwyższa 7,8 mln PLN. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku łączna wartość umów wyniosła, odpowiednio, 6,6 mln PLN oraz 8,6 mln PLN, 8,6 mln PLN i 9,8 mln PLN.

Transakcje z PAK Odsiarczanie

ZE PAK zawarł szereg umów z PAK Odsiarczanie, wymienionych poniżej, na podstawie których PAK Odsiarczanie świadczył za pomocą własnej instalacji usługę odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I, a w Elektrowni Konin i Elektrowni Pątnów II świadczył usługę eksploatacji instalacji odsiarczania spalin należących do ZE PAK oraz Elektrowni Pątnów II:

- umowa eksploatacji instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Konin z dnia 21 grudnia 2005 roku, zawarta na czas nieokreślony, z możliwością jej rozwiązania przez każdą ze stron z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia lub ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nie usuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie;
- umowa o świadczenie usług odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I z dnia 21 grudnia 2005 roku, zawarta na cały okres eksploatacji bloków energetycznych Elektrowni Pątnów I, z możliwością jej natychmiastowego rozwiązania w razie wystąpienia nie usuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie;
- umowa eksploatacji instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów II z dnia 31 marca 2006 roku, zawarta na czas spłaty Kredytu Konsorcjalnego, z możliwością jej rozwiązania przez każdą ze stron z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia lub ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nie usuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie.

Na podstawie każdej ze wskazanych wyżej umów, PAK Odsiarczanie przysługiwało wynagrodzenie w wysokości przyjętej w ustalonym przez strony budżecie na dany rok. W latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2010 i 2009 roku łączna wartość umów wyniosła, odpowiednio, 95,7 mln PLN i 97,7 mln PLN. W dniu 30 listopada 2011 roku nastąpiło połączenie PAK Odsiarczanie z ZE PAK.

Transakcje z PAK Infrastruktura

W dniu 2 sierpnia 2005 roku ZE PAK zawarł umowę o korzystanie z PAK Infrastruktura, na podstawie której PAK Infrastruktura udzieliła ZE PAK prawa do korzystania z urządzeń wspólnych PAK, tj. urządzeń nawęglania i urządzeń odpowielania koniecznych do prowadzenia eksploatacji i utrzymania Elektrowni Pątnów II oraz Elektrowni Konin. ZE PAK zobowiązany jest uiszczać opłaty z tytułu korzystania z wyżej wymienionych urządzeń na zasadzie pokrycia rzeczywistych kosztów utrzymania, eksploatacji i modernizacji urządzeń. Umowa została zawarta na okres spłaty Kredytu Konsorcjalnego i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nieusuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie. Z chwilą spłaty Kredytu Konsorcjalnego, oraz w przypadkach określonych w umowie, umowa przekształca się w umowę na czas nieokreślony. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011, 2010 oraz 2009 roku łączna wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 6,9 mln PLN oraz 13,8 mln PLN, 15 mln PLN oraz 15,1 mln PLN.

W dniu 2 sierpnia 2005 roku ZE PAK zawarł umowę wsparcia eksploatacji i utrzymania urządzeń wspólnych PAK z PAK Infrastruktura, na podstawie której ZE PAK zapewnia bieżącą eksploatację, utrzymanie, modernizację oraz przeprowadzanie remontów urządzeń wspólnych PAK opisanych powyżej. ZE PAK otrzymuje wynagrodzenie prowizyjne oraz rekompensatę za wydatki zatwierdzone w budżecie eksploatacji i utrzymania wyżej wymienionych urządzeń. Umowa została zawarta na okres spłaty Kredytu Konsorcjalnego i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nieusuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie. Z chwilą spłaty Kredytu Konsorcjalnego, oraz w przypadkach określonych w umowie, umowa przekształca się w umowę na czas nieokreślony. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011, 2010 oraz 2009 roku łączna wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 8,5 mln PLN oraz 15,8 mln PLN, 14,7 mln PLN i 14 mln PLN.

Transakcje z PAK CUI

W dniu 24 lipca 2006 roku ZE PAK zawarł umowę o świadczenie usług informatycznych z PAK CUI, na podstawie której PAK CUI zapewnia kompleksową obsługę informatyczną, w tym konserwację i naprawy sprzętu komputerowego oraz

innego sprzętu biurowego oraz usługi związane z oprogramowaniem, przetwarzaniem danych i zarządzaniem licencjami. Wartość wynagrodzenia za realizację przedmiotu umowy obliczana jest zgodnie z zawartymi w umowie cennikami usług informatycznych. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca lub ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nieusuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 2,6 mln PLN oraz 3,9 mln PLN, 3,7 mln PLN i 3,8 mln PLN.

Transakcje z PAK CBJ

W dniu 24 stycznia 2008 roku ZE PAK zawarł umowę w sprawie wykonywania badań, pomiarów i analiz chemicznych na rzecz ZE PAK oraz Elektrowni Pątnów II z PAK CBJ, na podstawie której PAK CBJ świadczy wszelkie niezbędne usługi laboratoryjne w ramach wynagrodzenia ryczałtowego określonego przez strony. Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może zostać rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem 6-miesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca lub ze skutkiem natychmiastowym w razie wystąpienia nieusuniętego przez drugą stronę przypadku naruszenia określonego w umowie. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 6,5 mln PLN oraz 8,6 mln PLN, 8,6 mln PLN i 8,4 mln PLN.

Transakcje z PAK Biopaliwa w likwidacji

W dniu 1 czerwca 2010 roku ZE PAK zawarł umowę o współpracy w zakresie organizacji rynku i realizacji dostaw biomasy z PAK Biopaliwa sp. z o.o., na podstawie której PAK Biopaliwa sp. z o.o. świadczyła kompleksową obsługę w zakresie dostaw biomasy dla poszczególnych elektrowni ZE PAK w ilościach oraz o jakości uzgodnionej z ZE PAK na dany rok. Zgodnie z umową, strony ustalały ceny biomasy dostarczanej przez PAK Biopaliwa sp. z o.o. na każdy kolejny rok. W związku z podjętą w dniu 25 kwietnia 2012 roku uchwałą nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników PAK Biopaliwa sp. z o.o. w sprawie rozwiązania spółki i rozpoczęcia procesu likwidacji, w dniu 27 kwietnia 2012 roku pomiędzy ZE PAK a PAK Biopaliwa sp. z o.o. zawarte zostało porozumienie o rozwiązaniu przedmiotowej umowy. Ponadto dokonano cesji na rzecz ZE PAK całości praw i obowiązków wynikających z umów na dostawy biomasy zawartych przez PAK Biopaliwa sp. z o.o. W okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011 i 2010 roku łączna wartość umowy wyniosła, odpowiednio, 49,2 mln PLN oraz 141,6 mln PLN i 67,9 mln PLN.

Dywidendy wypłacone na rzecz Emitenta

W tabeli poniżej przedstawiono informacje na temat przychodów finansowych Emitenta uzyskanych w postaci dywidendy w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010, 2009 roku.

Tabela 3: Przychody finansowe Emitenta z tytułu dywidendy we wskazanych okresach (w tys. PLN)

Spółka wypłacająca dywidendę na rzecz Emitenta	Okres ośmiu miesięcy zakończony			
	31 sierpnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010	Rok zakończony 31 grudnia 2009
PAK Infrastruktura	2.957	6.137	–	–
PAK Serwis.....	37.699	3.000	–	2.000
EL PAK	5.000	3.000	1.000	700
PAK CUI	2.000	500	300	–
PAK CBJ.....	962	400	500	–
PAK Biopaliwa	2.926	–	–	–
Razem	51.544	13.037	1.800	2.700

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu Emitent nie udzielał pożyczek ani nie spełniał żadnych podobnych świadczeń na rzecz członków Zarządu i Rady Nadzorczej. Niemniej, w omawianym okresie, członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej otrzymywali od Emitenta wynagrodzenie z tytułu, odpowiednio – umów o zarządzanie oraz powołania w skład Rady Nadzorczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące łącznej kwoty wynagrodzenia wypłaconego omawianym osobom przez Spółkę w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 4: Łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych członkom Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej we wskazanych okresach (w tys. PLN)

Zarząd jednostki dominującej

	Okres ośmiu miesięcy zakończony 31 sierpnia 2012**	Rok zakończony 31 grudnia 2011*	Rok zakończony 31 grudnia 2010*	Rok zakończony 31 grudnia 2009*
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	3.252	12.048	10.284	9.679
Nagrody jubileuszowe.....	–	274	47	51
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.....	167	–	–	174
Razem	3.419	12.322	10.331	9.904

Źródło: *Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

**Emitent (dane niezbadane)

Rada Nadzorcza jednostki dominującej

	Okres ośmiu miesięcy zakończony 31 sierpnia 2012**	Rok zakończony 31 grudnia 2011*	Rok zakończony 31 grudnia 2010*	Rok zakończony 31 grudnia 2009*
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	354	500	469	441
Nagrody jubileuszowe.....	–	–	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.....	–	–	–	–
Razem	354	500	469	441

Źródło: *Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

**Emitent (dane niezbadane)

Dodatkowe informacje na temat zasad wynagradzania mających zastosowanie do członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej zostały przedstawione w Rozdziale „Zarząd i Rada Nadzorcza – Pozostałe informacje dotyczące członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla – Wynagrodzenie i inne świadczenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz osób zarządzających wyższego szczebla – Zasady ustalania wynagrodzenia członków Zarządu” oraz „– Zasady ustalania wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej”.

Transakcje ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa

Spółki z Grupy zawierają transakcje ze Skarbem Państwa oraz z szeregiem podmiotów, z którymi są powiązane, z racji tego, że podmioty te znajdują się pod kontrolą Skarbu Państwa, w tym są podmiotami, w których Skarb Państwa jest jedynym współnikiem lub akcjonariuszem. Transakcje z podmiotami zależnymi Skarbu Państwa są zawierane w toku zwykłej działalności i dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy, a w szczególności sprzedaży energii elektrycznej i ciepła na rzecz tych podmiotów. Z uwagi na liczbę transakcji zawieranych w toku zwykłej działalności ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa, nie jesteśmy w stanie przedstawić wyczerpujących informacji na temat wszystkich tego rodzaju transakcji.

Tabela poniżej przedstawia łączną wartość transakcji z podmiotami zależnymi Skarbu Państwa w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 5: Łączna wartość transakcji z podmiotami zależnymi Skarbu Państwa we wskazanych okresach (w tys. PLN)

	Okres ośmiu miesięcy zakończony 31 sierpnia 2012**	Rok zakończony 31 grudnia 2011*	Rok zakończony 31 grudnia 2010*	Rok zakończony 31 grudnia 2009*
Sprzedaż na rzecz spółek Skarbu Państwa	614.057	1.271.641	1.447.977	1.799.355
Zakupy od spółek Skarbu Państwa	550.704	1.023.086	1.017.549	929.164
Należności od spółek Skarbu Państwa	125.932	149.857	192.352	276.550
Zobowiązania wobec spółek Skarbu Państwa	56.774	66.996	76.526	65.885

Źródło: * Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

**Emitent (dane niezbadane)

Tabela poniżej przedstawia wartość istotnych transakcji z największymi kontrahentami, będącymi podmiotami zależnymi Skarbu Państwa w okresie ośmiu miesięcy zakończonym w dniu 31 sierpnia 2012 roku oraz w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku.

Tabela 6: Wartość istotnych transakcji z największymi kontrahentami, będącymi podmiotami zależnymi Skarbu Państwa we wskazanych okresach (w tys. PLN)

Nazwa kontrahenta	Okres ośmiu miesięcy zakończony 31 sierpnia 2012*		Rok zakończony 31 grudnia 2011		Rok zakończony 31 grudnia 2010		Rok zakończony 31 grudnia 2009	
	Sprzedaż ⁽¹⁾	Zakupy ⁽²⁾	Sprzedaż ⁽¹⁾	Zakupy ⁽²⁾	Sprzedaż ⁽¹⁾	Zakupy ⁽²⁾	Sprzedaż ⁽¹⁾	Zakupy ⁽²⁾
ENERGA-Obrót S.A.	180.835,07	23.404,42	470.855,72	27.428,41	536.628,48	1.933,64	618.838,41	1.728,86
ENEA S.A.	106.952,52	2,94	246.439,41	5,73	422.302,88	5,53	567.763,75	4,10
TAURON Polska Energia S.A.	115.015,25	0,00	102.160,18	0,00	110.300,07	0,00	233.046,06	0,00
PSE Operator	129.216,33	46.547,13	311.192,65	97.174,64	227.974,33	129.074,96	314.807,78	71.406,86
KWBK	35,04	349.116,09	63,84	581.906,80	145.827,85	586.847,72	58,82	564.498,42
KWBA	13,10	129.370,46	20,17	314.348,64	21,01	294.420,64	19,02	276.189,42

⁽¹⁾ Podmioty z Grupy występują jako sprzedający.

⁽²⁾ Podmioty z Grupy występują jako kupujący.

* Z uwagi na objęcie przez Emitenta kontroli nad KWBA i KWBK w dniu 18 lipca 2012 roku, wskazane w powyższej tabeli wartości transakcji dokonanych przez podmioty z Grupy z KWBA i KWBK dotyczą okresu od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 18 lipca 2012 roku.

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Opis istotnych transakcji handlowych zawartych przez spółki z Grupy ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa, dotyczących przesyłu energii elektrycznej, umów dostawy węgla brunatnego, umowy nabycia akcji KWBA i KWBK oraz umowy w sprawie budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej „Przykona” zawarto w Rozdziale „Opis działalności – Istotne umowy”, odpowiednio w punktach „– Umowy przesyłu energii elektrycznej”, „– Umowy dostawy węgla brunatnego”, „– Inne istotne umowy – Nabycie KWBA i KWBK” oraz „– Inne istotne umowy – Umowa konsorcjum zawarta dnia 7 stycznia 2010 roku pomiędzy KWBA i Energa S.A. w sprawie budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej „Przykona” o łącznej mocy około 80 MW”. Opis umowy sprzedaży akcji Towarowej Giełdy Energii S.A. został zamieszczony poniżej.

W dniu 8 listopada 2011 roku ZE PAK, wraz z innymi podmiotami, zawarły z Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. umowę sprzedaży akcji Towarowej Giełdy Energii S.A. Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody Prezesa UOKiK, którą uzyskano w dniu 12 stycznia 2012 roku. W wyniku transakcji ZE PAK sprzedał Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. 157.000 akcji Towarowej Giełdy Energii S.A., stanowiących 10,83% kapitału zakładowego tej spółki. Łączna wartość akcji sprzedanych przez ZE PAK wynosiła 24.178.000 PLN.

Pożyczki

W latach 2002-2009 ZE PAK udzielił Elektrowni Pątnów II pożyczek w łącznej wysokości 279,7 mln PLN oraz równowartości w PLN kwoty 81 mln EUR z przeznaczeniem na uzupełnienie finansowania inwestycji w Elektrownię Pątnów II, w tym, w celu pokrycia 50% udziału własnego Elektrowni Pątnów II w finansowaniu budowy nowego bloku energetycznego o mocy 464 MW, co stanowiło warunek zawieszający uzyskania środków z Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego udzielonego Elektrowni Pątnów II w dniu 16 sierpnia 2005 roku na realizację powyższej inwestycji (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania – Umowy finansowania Elektrowni Pątnów II – Pierwotny Kredyt Konsorcjalny”). W latach 2003-2004 Elektrownia Pątnów II spłaciła na rzecz ZE PAK dwie pożyczki w łącznej kwocie 15,7 mln PLN wraz z odsetkami. W 2005 roku wierzytelności z części pożyczek na kwotę 267,6 mln PLN zostały wniesione na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego Elektrowni Pątnów II, zgodnie z warunkami Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego. Jednocześnie spłata przez Elektrownię Pątnów II wszystkich pozostałych pożyczek udzielonych przez ZE PAK w łącznej kwocie 33 mln PLN oraz równowartości w PLN kwoty 81 mln EUR, miała nastąpić w dniu 30 czerwca 2020 roku w drodze jednorazowej spłaty („**Pożyczki Niekonwertowane**”). W przypadku wcześniejszej spłaty Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego ZE PAK oraz Elektrownia Pątnów II zobowiązane były uzgodnić wcześniejszy termin spłaty.

Część środków przeznaczonych na pożyczki dla Elektrowni Pątnów II ZE PAK uzyskał od PAI Media S.A. – podmiotu powiązanego akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) – na podstawie umowy pożyczki z dnia 13 lipca 2005 roku w wysokości stanowiącej równowartość w PLN kwoty 90 mln EUR („**Pożyczka PAI Media**”), a część, w wysokości stanowiącej równowartość w PLN kwoty 32 mln EUR, od Elektrim S.A., na podstawie umowy pożyczki z dnia 6 listopada 2002 roku („**Pożyczka Elektrim**”). W dniu 14 stycznia 2011 roku, zakończono proces refinansowania Pierwotnego Kredytu

Konsorcjalnego (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania – Umowy finansowania Elektrowni Pątnów II – Kredyt Konsorcjalny”). Nowa struktura źródeł finansowania budowy bloku energetycznego o mocy 464 MW pozwoliła Elektrowni Pątnów II na spłatę około 70% kwoty głównej części Pożyczek Niekonwertowanych, tj. kwoty 87,8 mln EUR stanowiącej, przy zastosowaniu kursów przeliczenia przewidzianych w poszczególnych umowach pożyczek, równowartość 343,12 mln PLN. Zaliczenie środków uzyskanych z refinansowania Pierwotnego Kredytu Konsorcjalnego na spłatę Pożyczek Niekonwertowanych nastąpiło na podstawie porozumienia w sprawie ustalenia zasad spłaty pożyczek zawartego pomiędzy Elektrownią Pątnów II a ZE PAK w dniu 19 kwietnia 2011 roku („Porozumienie”). Całość odsetek w kwocie 114,6 mln PLN od Pożyczek Niekonwertowanych spłaconych na podstawie Porozumienia została uregulowana w październiku 2011 roku.

Na dzień Prospektu do spłaty pozostały dwie Pożyczki Niekonwertowane udzielone przez ZE PAK na rzecz Elektrowni Pątnów II na podstawie: (i) umowy pożyczki z dnia 12 listopada 2002 roku oraz (ii) umowy pożyczki z dnia 13 marca 2006 roku (częściowo spłaconej na mocy Porozumienia). Należność główna z tych pożyczek wraz z odsetkami jest spłacana ratalnie przez Elektrownię Pątnów II w wysokości do 10% kwoty głównej pożyczki rocznie. W październiku 2011 roku Elektrownia Pątnów II dokonała pierwszej spłaty kapitału oraz odsetek od powyższych pożyczek w łączonej kwocie 62,6 mln PLN. Możliwość dalszych spłat zarówno kapitału, jak i odsetek jest jednak obwarowana koniecznością spełnienia wymogów przewidzianych w umowach kredytowych zawartych przez Elektrownię Pątnów II (zobacz Rozdział „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowania”).

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje dotyczące umów pożyczek zawartych pomiędzy ZE PAK a Elektrownią Pątnów II w latach 2002-2006, wraz z informacją o wysokości spłaconej kwoty głównej pożyczek na podstawie Porozumienia.

Tabela 7: Wybrane informacje dotyczące pożyczek udzielonych przez ZE PAK na rzecz Elektrowni Pątnów II

Data zawarcia umowy	Kwota	Oprocentowanie ⁽¹⁾	Kapitał spłacony na podstawie Porozumienia (w PLN)
12 listopada 2002 roku	32 mln EUR*	LIBOR 6M + marża	–
28 lutego 2005 roku	2 mln PLN	WIBOR 6M + marża	2 mln
19 maja 2005 roku	10 mln PLN	WIBOR 3M + marża	10 mln
14 lipca 2005 roku	49 mln EUR*	WIBOR 6M + marża	201,97 mln
19 lipca 2005 roku	25 mln EUR*	WIBOR 6M + marża	117,11 mln
4 października 2005 roku ⁽²⁾	10 mln PLN	WIBOR 3M + marża	10 mln
13 marca 2006 roku	2,8 mln EUR*	WIBOR 6M + marża	2,04 mln

* Pożyczki zostały udzielone w PLN w równowartości wskazanych kwot w EUR w oparciu o wskazany w umowie kurs wymiany.

⁽¹⁾ Dane na temat oprocentowania pożyczek pokazują wysokość oprocentowania dominującą w okresie obowiązywania wskazanych umów. Strony dokonywały zmian oprocentowania w stosunku do wybranych, pojedynczych okresów odsetkowych, nie były to jednak zmiany istotnie wpływające na zmniejszenie lub zwiększenie kosztu pożyczki.

⁽²⁾ Wypłata środków na mocy umowy wymaganych zabezpieczeń, w tym dla generalnego wykonawcy nowego bloku.

Źródło: Emitent (dane niezbadane)

Na dzień 31 sierpnia 2012 roku całkowite zadłużenie Elektrowni Pątnów II z tytułu Pożyczek Niekonwertowanych wynosiło 139,8 mln PLN.

W 2011 roku, w dużej mierze dzięki otrzymaniu środków pieniężnych od Elektrowni Pątnów II tytułem wskazanej powyżej spłaty Pożyczek Niekonwertowanych, ZE PAK dokonał spłaty zobowiązań wynikających z Pożyczki PAI Media i Pożyczki Elektrim.

W 2011 roku ZE PAK zakończył spłatę Pożyczki PAI Media, oprocentowanej według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy WIBOR 6M i ustalonej marży, udzielonej przez PAI Media S.A. z przeznaczeniem na zapewnienie 50% udziału własnego Elektrowni Pątnów II w finansowaniu budowy nowego bloku energetycznego o mocy 464 MW oraz ustanowienie wymaganych zabezpieczeń, w tym dla generalnego wykonawcy nowego bloku. W roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku ZE PAK dokonał na rzecz PAI Media S.A. łącznych płatności z tytułu powyższej umowy w kwocie, odpowiednio, 249,1 mln PLN, 17,1 mln PLN i 19,6 mln PLN.

W 2011 roku ZE PAK spłacił na rzecz Elektrim S.A. w całości kwotę główną wierzytelności w wysokości stanowiącej równowartość w PLN kwoty 34 mln EUR (na którą składała się kwota stanowiąca równowartość w PLN 32 mln EUR powiększona o odsetki skapitalizowane na dzień przejścia wierzytelności) wraz z należnymi odsetkami obliczonymi według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy LIBOR 6M i ustalonej marży. Powyższa wierzytelność powstała w wyniku przejścia przez Elektrim S.A. wierzytelności przysługującej Embud sp. z o.o. wobec ZE PAK z tytułu umowy pożyczki na równowartość w PLN kwoty 32 mln EUR zawartej pomiędzy tymi podmiotami w dniu 13 czerwca 2003 roku, przeznaczonej na spłatę zobowiązań wynikających ze wspomnianej na wstępie Pożyczki Elektrim udzielonej ZE PAK z przeznaczeniem na realizację inwestycji w Elektrowni Pątnów II. W roku zakończonym w dniu 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku ZE PAK dokonał na rzecz Elektrim S.A. łącznych płatności z tytułu powyższej umowy w kwocie, odpowiednio, 107 mln PLN i 11,4 mln EUR, 11 mln PLN oraz 9,4 mln PLN.

Na dzień Prospektu ZE PAK nie posiada jakiegokolwiek zadłużenia z tytułu umów pożyczek wobec podmiotów powiązanych akcjonariusza kontrolującego (Elektrim S.A.) ani akcjonariusza kontrolującego.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY I AKCJE

Kwestie ogólne

Wprowadzenie

ZE PAK jest spółką akcyjną utworzoną i działającą zgodnie z prawem polskim. Kwestie dotyczące statusu prawnego Spółki, a także praw i obowiązków jej akcjonariuszy są, co do zasady, regulowane przez przepisy prawa polskiego.

W niniejszym Rozdziale zamieszczono podstawowe informacje na temat kapitału zakładowego Spółki, a także ogólny opis praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej związanych z posiadaniem Akcji z wyjątkiem praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej wynikających z polskich regulacji dotyczących rynku kapitałowego, które zostały opisane w Rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji”. Zaprezentowany opis nie stanowi porady prawnej w zakresie wykonywania tych praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej. Przed podjęciem jakichkolwiek decyzji w zakresie wykonywania takich praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej każdy inwestor powinien zasięgnąć indywidualnej porady prawnej. Należy zwrócić uwagę, iż niektóre z opisanych poniżej praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej związanych z posiadaniem Akcji znajdują zastosowanie z chwilą uzyskania przez Spółkę statusu spółki publicznej. W konsekwencji, w okresie poprzedzającym uzyskanie przez Spółkę takiego statusu, przedstawione poniżej zagadnienia wymagają odrębnej oceny w świetle znajdujących zastosowanie postanowień Statutu oraz właściwych przepisów prawa.

Kapitał zakładowy Spółki oraz rodzaj Akcji

Akcje zostały wyemitowane na podstawie właściwych przepisów Kodeksu Handlowego i Statutu. Walutą Akcji jest złoty polski. W dniu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” w jednoosobową spółkę akcyjną, kapitał zakładowy Spółki wynosił 80.040.000 PLN i dzielił się na 6.670.000 akcji zwykłych serii A o wartości nominalnej 12 PLN każda. W wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w 2000 roku, kapitał zakładowy Spółki wynosił 104.052.000 PLN i dzielił się na 8.671.000 akcji o wartości nominalnej 12 PLN każda, w tym: (i) 6.670.000 akcji zwykłych serii A oraz (ii) 2.001.000 akcji zwykłych serii B. W wyniku rejestracji w dniu 5 września 2012 roku zmian Statutu przyjętych uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 20 sierpnia 2012 roku, na dzień Prospektu kapitał zakładowy Spółki wynosi 104.052.000 PLN i dzieli się na 52.026.000 Akcji o wartości nominalnej 2 PLN każda, w tym: (i) 40.020.000 Akcji serii A1 oraz (ii) 12.006.000 Akcji serii B1.

Akcje składające się na kapitał zakładowy Spółki zostały wyemitowane i opłacone w całości. Akcje nie są uprzywilejowane, są tożsame w zakresie inkorporowanych w nich praw, w szczególności każda Akcja daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Od czasu ich wyemitowania do dnia Prospektu, Akcje nie były przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu ani przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

Na dzień Prospektu, wszystkie Akcje są akcjami imiennymi. Zgodnie z § 5 ust. 2 i 3 Statutu, akcje imienne, które ulegną dematerializacji, zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, przekształcają się w akcje na okaziciela z chwilą ich dematerializacji, a akcjonariusze nie mogą żądać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne w okresie, w którym akcje te pozostają zdematerializowane.

Statut nie przewiduje możliwości podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w granicach kapitału docelowego. Na dzień Prospektu wśród wyemitowanych Akcji nie występują Akcje wyemitowane w granicach kapitału docelowego.

Na dzień Prospektu: (i) nie istnieją Akcje, które nie reprezentują kapitału zakładowego Spółki (nie stanowią udziału w kapitale zakładowym Spółki); (ii) nie istnieją papiery wartościowe zamienne lub wymienne na papiery wartościowe (w tym Akcje) Spółki ani wyemitowane przez Spółkę papiery wartościowe z warrantami; (iii) nie istnieją inne prawa nabycia lub zobowiązania w odniesieniu do kapitału autoryzowanego (docelowego), ale niewyemitowanego lub zobowiązania do podwyższenia kapitału Spółki; (iv) ani kapitał Spółki, ani kapitał żadnego z podmiotów z Grupy Kapitałowej nie jest przedmiotem opcji, nie zostało również uzgodnione warunkowo ani bezwarunkowo, że kapitał któregośkolwiek z tych podmiotów stanie się przedmiotem opcji; (v) Spółka nie posiada Akcji własnych, Akcji nie posiada również żaden podmiot zależny Spółki ani osoba trzecia działająca w imieniu lub na rzecz Spółki.

Zmiany kapitału zakładowego Spółki oraz liczby Akcji w okresie objętym historycznymi sprawozdaniami finansowymi

W okresie objętym historycznymi informacjami finansowymi zamieszczonymi w Prospekcie wysokość kapitału zakładowego Spółki nie uległa zmianie.

Dematerializacja Akcji

Szczegółowe informacje dotyczące dematerializacji Akcji objętych Prospektem oraz dematerializacji i wprowadzenia Akcji do obrotu giełdowego po zakończeniu Oferty zostały zamieszczone w Rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego

rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Ustawa o Obrocie – Dematerializacja”.

Ograniczenia zbywalności Akcji

Zgodnie z przepisami KSH akcje w spółce akcyjnej są, co do zasady, zbywalne. Od chwili zarejestrowania Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW (dematerializacja) Akcje podlegające dematerializacji występować będą wyłącznie w formie zapisów na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez wyspecjalizowane podmioty. Zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie umowa zobowiązująca do przeniesienia zdematerializowanych papierów wartościowych przenosi te papiery z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych, a dokonanie zapisu na rachunku papierów wartościowych następuje po dokonaniu zarejestrowania przeniesienia papierów wartościowych pomiędzy odpowiednimi kontami depozytowymi prowadzonymi przez KDPW.

Zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie akcje spółki publicznej obciążone zastawem, do chwili jego wygaśnięcia, nie mogą być przedmiotem obrotu, z wyjątkiem przypadku, gdy nabycie tych akcji następuje w wykonaniu umowy o ustanowienie zabezpieczenia finansowego w rozumieniu Ustawy o Niektórych Zabezpieczeniach Finansowych. Natomiast, zgodnie z przepisami KSH, w okresie, gdy akcje spółki publicznej, na których ustanowiono zastaw lub użytkowanie, są zapisane na rachunku papierów wartościowych prowadzonym przez podmiot uprawniony zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, prawo głosu z tych akcji przysługuje akcjonariuszowi.

Informacje o ograniczeniu zbywalności Akcji w przypadku zniesienia ich dematerializacji zostały zamieszczone w Rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Zniesienie dematerializacji akcji”.

Zgodnie ze Statutem, na dzień Prospektu zbycie Akcji imiennych serii A wymaga zezwolenia Spółki. Ograniczenia w zbywalności Akcji są również związane z wszelkimi, prawnie dopuszczalnymi formami zbywania praw z Akcji. Zezwolenia na zbycie Akcji imiennych serii A udziela Zarząd w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Udzielenie lub odmowa udzielenia zezwolenia wymaga uchwały Zarządu Spółki. Zezwolenie lub odmowa zezwolenia na zbycie Akcji wydawane jest na pisemny wniosek osoby zamierzającej zbyć Akcje w terminie do trzydziestu dni od dnia złożenia stosownego wniosku Zarządowi. Zgodnie ze Statutem, o dokonaniu zbycia Akcji na podstawie zezwolenia zbywca Akcji lub nabywca Akcji jest zobowiązany zawiadomić Zarząd na piśmie, w terminie do 21 dni od dokonania tej czynności prawnej, załączając kopię umowy stanowiącej podstawę zbycia Akcji lub kopię dokumentu potwierdzającego przeniesienie Akcji.

Zgodnie ze Statutem w przypadku odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji, Zarząd stosownie do postanowień art. 337 § 4 KSH wskazuje innego nabywcę Akcji. W terminie 30 dni kalendarzowych od dnia doręczenia przez Zarząd zawiadomienia o odmowie udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji, zbywający Akcje powinien złożyć ofertę zbycia Akcji osobie wskazanej przez Zarząd. Oferta zbycia powinna określać cenę za jedną Akcję, w związku z tym, że zbycie tych Akcji na rzecz osoby wskazanej przez Zarząd może nastąpić tylko za cenę wyrażoną w formie gotówkowej. Zbywający jest związany ofertą zbycia, o której mowa powyżej, przez okres 30 dni kalendarzowych od dnia jej złożenia. Adresat oferty zobowiązany jest do odpowiedzi na ofertę w terminie do 15 dni kalendarzowych od dnia jej złożenia przez zbywającego, w przeciwnym wypadku zbywający będzie miał prawo zbyć Akcje bez ograniczeń, o których mowa w Statucie. Zbycie Akcji na rzecz osoby wskazanej przez Zarząd następuje na warunkach i za cenę określoną w ofercie zbycia, w siedzibie Spółki i nie później niż w 15. dniu roboczym, następującym po upływie terminu na odpowiedź osoby wskazanej przez Zarząd na ofertę z zastrzeżeniem, że zapłata ceny za Akcje powinna nastąpić w terminie do 30 dni kalendarzowych od dnia zbycia Akcji.

Zgodnie ze Statutem ograniczenia zbywalności Akcji nie dotyczą zbycia Akcji przez Skarb Państwa, Elektrim S.A. oraz zbywania Akcji pomiędzy osobami fizycznymi, które nabyły je nieodpłatnie od Skarbu Państwa na podstawie Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji lub zbywania Akcji przez te osoby na rzecz osób najbliższych, a także składania Akcji na rachunkach ilościowych w funduszu programu emerytalnego oraz przenoszenia Akcji do aktywów funduszu emerytalnego w oparciu o harmonogram likwidacji rachunków ilościowych. Jakikolwiek Akcje zbyte na rzecz Elektrim S.A. lub na rzecz osób z nim powiązanych przestają podlegać ograniczeniom zbycia przewidzianym w Statucie.

Zgodnie ze Statutem zbycie Akcji, dokonane z naruszeniem zasad ustalonych w Statucie jest bezskuteczne wobec Spółki, a nabywca lub jakkolwiek inna osoba będąca w posiadaniu tych Akcji nie będzie uważana przez Spółkę za akcjonariusza Spółki i nie będzie miała prawa do pobierania dywidendy lub innych świadczeń wypłacanych akcjonariuszom. Nie będzie miała również prawa do udziału w Walnym Zgromadzeniu ani do wykonywania innych praw przysługujących akcjonariuszom Spółki. Zarząd odmówi wpisania takiego nabywcy lub innego posiadacza takich Akcji do księgi akcyjnej Spółki.

Zgodnie z art. 337 § 2 KSH, statutowe ograniczenia rozporządzenia akcjami mogą dotyczyć jedynie akcji imiennych. W związku z tym powołane wyżej postanowienia Statutu wprowadzające ograniczenia zbywalności akcji Spółki wygasną z chwilą dematerializacji Akcji. Zgodnie bowiem ze Statutem, akcje imienne, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, przekształcają się w akcje na okaziciela z chwilą dematerializacji. Ponadto Statut

przewiduje, iż akcjonariusze nie mogą żądać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne w okresie, w którym akcje te pozostają zdematerializowane.

Prawa akcjonariuszy związane z Walnym Zgromadzeniem

Wprowadzenie

Na dzień Prospektu Spółka nie jest „spółką publiczną” w rozumieniu przepisów Ustawy o Ofercie.

Opisane w niniejszym punkcie zasady zwoływania oraz odbywania Walnych Zgromadzeń, w zakresie, w którym dotyczą one spółek publicznych, znajdują zastosowanie, począwszy od dnia uzyskania przez Spółkę statusu spółki publicznej, to jest od dnia rejestracji co najmniej jednej Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Zwoływanie Walnego Zgromadzenia, porządek obrad, projekty uchwał

Termin zwołania Walnego Zgromadzenia

Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego Spółki. Przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;
- powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty; oraz
- udzielenie członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwoływane jest w przypadkach określonych w KSH i Statucie.

Podmioty uprawnione do zwołania Walnego Zgromadzenia

Zgodnie ze Statutem Walne Zgromadzenie zwołuje się w trybie i na zasadach określonych w przepisach prawa. W przypadku, gdy Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez podmiot lub organ inny niż Zarząd, Zarząd ma obowiązek współdziałać z tym podmiotem lub organem i dokonać wszelkich czynności określonych prawem w celu zwołania, organizacji i przeprowadzenia Walnego Zgromadzenia. Rada Nadzorcza może zwołać Zwyczajne Walne Zgromadzenie, w przypadku, gdy Zarząd nie zwołał takiego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w terminie określonym w KSH, oraz Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, w przypadku, gdy Zarząd nie zwołał takiego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia w terminie dwóch tygodni mimo złożenia przez Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego pisemnego wniosku w tej sprawie.

KSH przewiduje również, że akcjonariusze reprezentujący co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce mogą zwołać Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie. Akcjonariusze ci wyznaczają przewodniczącego takiego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Podmioty uprawnione do żądania zwołania Walnego Zgromadzenia

Zgodnie z KSH, akcjonariusz lub akcjonariusze Spółki reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego zgromadzenia. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania Zarządowi Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy może upoważnić do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Sąd wyznacza przewodniczącego tego zgromadzenia.

Żądanie umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia

Zgodnie ze Statutem, Rada Nadzorcza oraz akcjonariusz lub akcjonariusze Spółki reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia. Zgodnie z KSH, żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad i powinno zostać zgłoszone Zarządowi nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Zarząd jest obowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia, ogłosić zmiany w porządku obrad, wprowadzone na żądanie akcjonariuszy. Ogłoszenie następuje na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie, tj. w formie Raportów Bieżących.

Zgłaszanie projektów uchwał Walnego Zgromadzenia

Zgodnie z KSH, akcjonariusz lub akcjonariusze Spółki reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu

środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Spółka niezwłocznie ogłasza projekty uchwał na stronie internetowej. Każdy z akcjonariuszy Spółki może podczas Walnego Zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Sposób zwołania Walnego Zgromadzenia

Zgodnie z KSH, Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie, tj. w formie Raportów Bieżących. Ogłoszenie powinno być dokonane co najmniej na dwadzieścia sześć dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Ogłoszenie o Walnym Zgromadzeniu powinno zawierać co najmniej: (a) datę, godzinę i miejsce Walnego Zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad; (b) precyzyjny opis procedur dotyczących uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu, w szczególności informacje o: (i) prawie akcjonariusza do żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, (ii) prawie akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem Walnego Zgromadzenia, (iii) prawie akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad podczas Walnego Zgromadzenia, (iv) sposobie wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika, w tym w szczególności o formularzach stosowanych podczas głosowania przez pełnomocnika, oraz sposobie zawiadomiania Spółki przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej o ustanowieniu pełnomocnika, (v) możliwości i sposobie uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, (vi) sposobie wypowiedzania się w trakcie Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, (vii) sposobie wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej; (c) dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu; (d) informację, że prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki w dniu rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu; (e) wskazanie, gdzie i w jaki sposób osoba uprawniona do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu może uzyskać pełny tekst dokumentacji, która ma być przedstawiona Walnemu Zgromadzeniu, oraz projekty uchwał lub, jeżeli nie przewiduje się podejmowania uchwał, uwagi Zarządu lub Rady Nadzorczej, dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem Walnego Zgromadzenia; (f) wskazanie adresu strony internetowej Spółki, na której będą udostępnione informacje dotyczące Walnego Zgromadzenia.

Prawidłowo zwołane Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim Akcji. W sprawach nieobjętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia nie można podjąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy Spółki jest reprezentowany na Walnym Zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego podjęcia uchwały.

Uczestnictwo i głosowanie na Walnym Zgromadzeniu

Miejsce Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie odbywa się w Warszawie lub w siedzibie Spółki, w Koninie.

Osoby uprawnione do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu).

Na żądanie uprawnionego ze zdematerializowanych Akcji zgłoszone nie wcześniej niż po ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych wystawia imienne zaświadczenie o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu.

Zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wystawione przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych stanowią podstawę dla sporządzenia przez ten podmiot wykazu uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, który zostanie następnie przekazany KDPW jako podmiotowi prowadzącemu depozyt papierów wartościowych. Na tej podstawie KDPW sporządzi wykaz uprawnionych z Akcji do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu. Wykaz sporządzony przez KDPW zostanie przekazany Spółce i będzie stanowić podstawę dla ustalenia przez Spółkę listy uprawnionych z Akcji do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu.

W okresie między dniem rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu a dniem zakończenia Walnego Zgromadzenia akcjonariusz Spółki może przenosić Akcje.

Sposób udziału w Walnym Zgromadzeniu oraz sposób wykonywania prawa głosu

Każda Akcja uprawnia do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Akcjonariusz może głosować odmiennie z każdej z posiadanych Akcji.

Akcjonariusze Spółki mogą uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Akcjonariusz, który zamierza uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu za pośrednictwem pełnomocnika musi udzielić pełnomocnikowi pełnomocnictwa w formie pisemnej (bez rygoru nieważności) lub elektronicznej, przy czym ta ostatnia forma nie jest związana z koniecznością opatrzenia bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Pełnomocnictwo powinno być dołączone do protokołu Walnego Zgromadzenia. Formularz zawierający wzór pełnomocnictwa Spółki zamieszcza się na stronie internetowej Spółki wraz z ogłoszeniem o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Ponadto o udzieleniu pełnomocnictwa w postaci elektronicznej należy zawiadomić Spółkę przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej wskazanych w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia.

Jeżeli pełnomocnikiem na Walnym Zgromadzeniu jest członek Zarządu, Rady Nadzorczej, likwidator, pracownik Spółki lub członek organów lub pracownik spółki lub spółdzielni zależnej od Spółki, pełnomocnictwo może upoważniać do reprezentacji tylko na jednym Walnym Zgromadzeniu. Pełnomocnik ma obowiązek ujawnić akcjonariuszowi okoliczności wskazujące na istnienie bądź możliwość wystąpienia konfliktu interesów. Udzielenie dalszego pełnomocnictwa jest wyłączone. Pełnomocnik – członek Zarządu, Rady Nadzorczej, likwidator, pracownik Spółki lub członek organów lub pracownik spółki lub spółdzielni zależnej od Spółki – głosuje zgodnie z instrukcjami udzielonymi przez akcjonariusza Spółki.

Akcjonariusz Spółki nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować przy powzięciu uchwał dotyczących jego odpowiedzialności wobec Spółki z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia ze zobowiązania wobec Spółki oraz sporu pomiędzy nim a Spółką. Akcjonariusz spółki publicznej może głosować jako pełnomocnik przy powzięciu uchwał dotyczących jego osoby, o których mowa powyżej.

Zgodnie ze Statutem, od dnia pierwszego notowania Akcji Spółki na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, Walne Zgromadzenia mogą odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poprzez (i) transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w czasie rzeczywistym, (ii) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad Walnego Zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad Walnego Zgromadzenia, (iii) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku Walnego Zgromadzenia. Organem Spółki decydującym o przeprowadzeniu Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej jest Rada Nadzorcza. Szczegółowe zasady przeprowadzania Walnych Zgromadzeń przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej określi Zarząd, uwzględniając postanowienia Regulaminu Walnego Zgromadzenia, a następnie ogłosi je na stronie internetowej Spółki. Na dzień Prospektu szczegółowe zasady przeprowadzania Walnych Zgromadzeń przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie zostały przyjęte.

Głosowanie jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie jest organem uprawnionym do podejmowania, w drodze uchwał, decyzji dotyczących spraw w zakresie organizacji i funkcjonowania Spółki. Zgodnie ze Statutem, uchwały podejmowane przez Walne Zgromadzenie zapadają większością trzech czwartych głosów oddanych, chyba że KSH określa wyższe wymagania, przy czym od dnia wprowadzenia Akcji do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW w związku z Ofertą Publiczną, jednakże, w przypadku złożenia przez Embud sp. z o.o., w ramach Oferty Publicznej, prawidłowego i opłaconego zapisu na 1.350.000 Akcji, nie wcześniej niż od dnia nabycia przez Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji, uchwały podejmowane przez Walne Zgromadzenie zapadać będą bezwzględną większością głosów oddanych, chyba że KSH określa wyższe wymagania.

Do najistotniejszych kompetencji Walnego Zgromadzenia określonych przez KSH i Statut należą w szczególności:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za zakończony rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- podjęcie decyzji w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty;
- zmiana przedmiotu działalności Spółki;

- podjęcie decyzji o dokonywaniu zmian Statutu Spółki;
- podjęcie decyzji o podwyższeniu albo obniżeniu kapitału zakładowego Spółki;
- podjęcie decyzji o upoważnieniu Zarządu do nabycia akcji własnych w celu umorzenia;
- podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, podziału i przekształcenia Spółki;
- podejmowanie uchwał w sprawach rozwiązania i likwidacji Spółki;
- podjęcie decyzji o emisji obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i warrantów subskrypcyjnych;
- podejmowanie uchwał w sprawach zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- podjęcie decyzji w sprawie tworzenia i znoszenia kapitałów i funduszy Spółki;
- powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej;
- podjęcie decyzji o pozbawieniu dotychczasowych akcjonariuszy Spółki prawa poboru nowych akcji w całości lub w części;
- podjęcie decyzji o finansowaniu przez Spółkę nabycia lub objęcia emitowanych przez nią akcji;
- podjęcie decyzji w sprawie ustalenia wysokości wynagradzania członków Rady Nadzorczej;
- podjęcie wszelkich postanowień dotyczących roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;
- podjęcie decyzji w sprawach zawarcia przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób;
- podjęcie decyzji w sprawach zawarcia przez spółkę zależną Spółki umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób;
- podjęcie decyzji w sprawach użycie kapitału zapasowego;
- podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w KSH i Statucie.

Prawo przeglądania lub żądania przesłania listy akcjonariuszy

Lista akcjonariuszy Spółki uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, podpisana przez Zarząd, powinna być wyłożona w lokalu Zarządu przez trzy dni powszednie przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusz Spółki ma prawo przeglądać listę akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu oraz żądać odpisu listy za zwrotem kosztów jego sporządzenia.

Akcjonariusz Spółki może żądać przesłania mu listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając adres, na który lista powinna być wysłana.

Prawo żądania wydania odpisów wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia

Każdy akcjonariusz Spółki ma prawo żądać wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia w terminie tygodnia przed Walnym Zgromadzeniem. Żądanie takie należy złożyć do Zarządu.

Prawo żądania wydania odpisów rocznego sprawozdania finansowego

Każdy akcjonariusz Spółki ma prawo żądać wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta najpóźniej na piętnaście dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Prawo żądania sprawdzenia listy obecności akcjonariuszy obecnych na Walnym Zgromadzeniu

Niezwłocznie po wyborze przewodniczącego Walnego Zgromadzenia należy sporządzić listę obecności zawierającą spis uczestników Walnego Zgromadzenia z wymienieniem liczby akcji Spółki, które każdy z nich przedstawia oraz służących im głosów. Lista obecności powinna zostać podpisana przez przewodniczącego Walnego Zgromadzenia i wyłożona podczas obrad tego zgromadzenia.

Na wniosek akcjonariuszy, posiadających jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na Walnym Zgromadzeniu, lista obecności powinna być sprawdzona przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji.

Prawo żądania wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami

Na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego Spółki wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe Walne Zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami, nawet gdy Statut przewiduje inny sposób powołania Rady Nadzorczej. Osoby reprezentujące na Walnym Zgromadzeniu tę część Akcji, która przypada z podziału ogólnej liczby Akcji reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu przez liczbę członków Rady Nadzorczej (w przypadku Spółki – dziesięciu członków Rady Nadzorczej), mogą utworzyć oddzielną grupę celem wyboru jednego członka Rady Nadzorczej, nie biorą jednak udziału w wyborze pozostałych członków Rady Nadzorczej. Mandaty w Radzie Nadzorczej, nieobsadzone przez odpowiednią grupę akcjonariuszy w opisanym powyżej trybie, obsadza się w drodze głosowania, w którym uczestniczą wszyscy akcjonariusze Spółki, których głosy nie zostały oddane przy wyborze członków Rady Nadzorczej wybieranych w drodze głosowania oddzielnymi grupami. W przypadku zgłoszenia przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego Spółki wniosku o dokonanie wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami, postanowienia Statutu przewidujące inny sposób powoływania Rady Nadzorczej nie mają zastosowania w odniesieniu do takiego wyboru Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem, iż jeżeli w skład Rady Nadzorczej wchodzi osoba powołana przez podmiot określony w odrębnej ustawie, wyborowi podlegają jedynie pozostali członkowie Rady Nadzorczej.

Prawo do żądania udzielenia przez Zarząd informacji dotyczących Spółki

Podczas obrad Walnego Zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących Spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia. Zarząd odmawia udzielenia informacji, jeżeli mogłoby to wyrządzić szkodę Spółce, spółce z nią powiązanej albo spółce lub spółdzielni zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa. Członek Zarządu może odmówić udzielenia informacji, jeżeli udzielenie informacji mogłoby stanowić podstawę jego odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej bądź administracyjnej. Odpowiedź uznaje się za udzieloną, jeżeli odpowiednie informacje są dostępne na stronie internetowej Spółki w miejscu wydzielonym na zadawanie pytań przez akcjonariuszy i udzielanie im odpowiedzi. W odpowiedzi na żądanie zgłoszone przez akcjonariusza Zarząd może udzielić odpowiedzi na piśmie poza Walnym Zgromadzeniem, jeżeli przemawiają za tym ważne powody. Zarząd jest obowiązany udzielić informacji nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas Walnego Zgromadzenia. W przypadku zgłoszenia przez akcjonariusza poza Walnym Zgromadzeniem wniosku o udzielenie informacji dotyczących Spółki, Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie przy uwzględnieniu ograniczeń dotyczących możliwego wyrządzenia szkody, o których mowa powyżej. W dokumentacji przedkładanej najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu Zarząd ujawnia na piśmie informacje udzielone akcjonariuszowi poza Walnym Zgromadzeniem wraz z podaniem daty ich przekazania i osoby, której udzielono informacji. Informacje przedkładane najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu mogą nie obejmować informacji podanych do wiadomości publicznej oraz udzielonych podczas Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusz, któremu odmówiono ujawnienia żądanej informacji podczas obrad Walnego Zgromadzenia i który zgłosił sprzeciw do protokołu, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie Zarządu do udzielenia informacji. Wniosek taki należy złożyć w terminie tygodnia od zakończenia Walnego Zgromadzenia, na którym odmówiono udzielenia informacji. Akcjonariusz może również złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie Spółki do ogłoszenia informacji udzielonych innemu akcjonariuszowi poza Walnym Zgromadzeniem. Zgodnie z Rozporządzeniem o Raportach Spółka będzie obowiązana przekazać w formie Raportu Bieżącego informacje udzielone akcjonariuszowi w następstwie zobowiązania Zarządu przez sąd rejestrowy w przypadkach, o których mowa powyżej.

Prawo akcjonariusza do wystąpienia z powództwem o uchylenie lub o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia

Powództwo o uchylenie uchwały

Uchwała Walnego Zgromadzenia sprzeczna ze Statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes Spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko Spółce powództwa o uchylenie uchwały. Prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia przysługuje następującym akcjonariuszom Spółki: (i) akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu; wymóg głosowania nie dotyczy akcjonariusza akcji niemej; (ii) akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Walnym Zgromadzeniu; oraz (iii) akcjonariuszowi, który nie był obecny na Walnym Zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania Walnego Zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad. Powództwo o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały

Akcjonariuszom uprawnionym do wystąpienia z powództwem o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko Spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia sprzecznej z ustawą. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia powinno być wniesione w terminie trzydziestu dni od dnia jej ogłoszenia, nie później jednak niż w terminie roku od dnia powzięcia uchwały.

Zaskarżenie przez akcjonariusza uchwały Walnego Zgromadzenia zgodnie z zasadami opisanymi powyżej nie wstrzymuje postępowania przed sądem rejestrowym mającego na celu zarejestrowanie zaskarżonej uchwały. Sąd rejestrowy może jednakże zawiesić postępowanie rejestrowe po przeprowadzeniu rozprawy. W przypadku wniesienia oczywiście bezzasadnego powództwa sąd, na wniosek Spółki, może zasądzić od powoda kwotę do dziesięciokrotnej wysokości kosztów sądowych oraz wynagrodzenia jednego adwokata lub radcy prawnego. Nie wyłącza to możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

Prawo do dywidendy

Osoby, którym przysługuje prawo do dywidendy

Osobami, którym przysługuje prawo do dywidendy, są osoby, na rachunkach których będą zapisane Akcje w dniu dywidendy.

Data powstania prawa do dywidendy

Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku Spółki wykazany w sprawozdaniu finansowym zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ustala dzień dywidendy, to jest dzień, według którego ustala się listę akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za dany rok obrotowy, oraz termin wypłaty dywidendy. Dzień dywidendy może być wyznaczony na dzień powzięcia uchwały albo w okresie kolejnych trzech miesięcy, licząc od tego dnia. Dywidendę wypłaca się w dniu określonym w uchwale Walnego Zgromadzenia. Jeżeli uchwała Walnego Zgromadzenia takiego dnia nie określa, dywidenda jest wypłacana w dniu określonym przez Radę Nadzorczą.

Po uzyskaniu statusu spółki publicznej, do Emitenta będą miały zastosowanie regulacje KDPW, zgodnie z którymi dzień dywidendy może przypadać najwcześniej dziesiątego dnia po ustaleniu uprawnionych do dywidendy, przy czym z biegu tego terminu wyłącza się dni uznane za wolne od pracy na podstawie właściwych przepisów oraz soboty.

KDPW przekazuje informacje na temat dnia dywidendy wszystkim uczestnikom bezpośrednim systemu KDPW, którzy ustalają liczbę papierów wartościowych dających prawo do dywidendy, znajdujących się na prowadzonych przez nich rachunkach. Uczestnicy przesyłają do KDPW: (i) w przypadku dywidendy wypłacanej w walucie polskiej – informacje o wysokości środków pieniężnych, które powinny zostać przekazane uczestnikowi w związku z wypłatą dywidendy oraz o łącznej kwocie należnego podatku dochodowego od osób prawnych, który powinien zostać pobrany przez emitenta od dywidend wypłacanych za pośrednictwem uczestnika, oraz (ii) liczbie rachunków papierów wartościowych prowadzonych dla osób będących podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych.

Informacje na temat polityki Emitenta w zakresie dywidendy znajdują się w Rozdziale „Dywidenda i polityka w zakresie dywidendy”.

Termin przedawnienia prawa do dywidendy

Roszczenie akcjonariusza wobec Spółki o wypłatę dywidendy może być zrealizowane w terminie dziesięciu lat, poczynając od dnia podjęcia przez Walne Zgromadzenie uchwały o przeznaczeniu całości lub części zysku Spółki do wypłaty akcjonariuszom. Po upływie tego terminu Spółka może uchylić się od wypłaty dywidendy, podnosząc zarzut przedawnienia.

W przypadku spółek publicznych wypłata dywidendy następuje za pośrednictwem KDPW na odpowiedni rachunek prowadzony dla posiadacza akcji tej spółki.

Ograniczenia i procedury związane z dywidendami w przypadku posiadaczy Akcji Sprzedawanych będących nierezydentami

Ograniczenia i procedury związane z dywidendami w przypadku posiadaczy Akcji Sprzedawanych będących nierezydentami zostały opisane w Rozdziale „Opodatkowanie”.

Wysokość dywidendy

KSH zawiera szczegółowe regulacje dotyczące wysokości zysku Spółki, który może zostać przeznaczony decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia do podziału pomiędzy akcjonariuszy w formie dywidendy. Akcjonariusze mają

prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym Spółki, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom. Wysokość kwot, które mogą zostać przeznaczone do podziału między akcjonariuszy Spółki w formie dywidendy ustalana jest na podstawie jednostkowych sprawozdań finansowych Emitenta i może być istotnie różna od wartości wykazywanych w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych.

Kwota przeznaczona do podziału między akcjonariuszy nie może przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz o kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy. Kwotę tę należy pomniejszyć o niepokryte straty, akcje własne oraz o kwoty, które zgodnie z ustawą, Statutem powinny być przeznaczone z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały zapasowy lub rezerwowe. Zgodnie z art. 396 KSH, dopóki kapitał zapasowy Spółki nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej wartości kapitału zakładowego Spółki, co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy przeznacza się na kapitał zapasowy Spółki. Na dzień Prospektu wysokość kapitału zapasowego Spółki spełniała określone wyżej wymogi KSH dotyczące minimalnej wysokości kapitału zapasowego.

Wysokość dywidendy należnej akcjonariuszowi Spółki z tytułu posiadania jednej Akcji zostaje ustalona w wyniku podzielenia kwoty przeznaczonej do podziału pomiędzy akcjonariuszy przez liczbę Akcji.

Zaliczka na poczet przewidywanej dywidendy

Zgodnie ze Statutem, Zarząd jest upoważniony do wypłaty akcjonariuszom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy na koniec roku obrotowego, jeżeli Spółka posiada środki wystarczające na wypłatę. Zaliczka może stanowić najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca poprzedniego roku obrotowego, wykazanego w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, powiększonego o kapitały rezerwowe utworzone z zysku, którymi w celu wypłaty zaliczek może dysponować Zarząd, oraz pomniejszonego o niepokryte straty i akcje własne. Wypłata zaliczki wymaga zgody Rady Nadzorczej. Zgodnie ze Statutem, zaliczka na poczet przewidywanej dywidendy powinna zostać wypłacona w terminie określonym w uchwale Zarządu, przypadającym nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od podjęcia uchwały.

Prawa związane z likwidacją Spółki

Zgodnie z KSH, likwidatorami Spółki są członkowie Zarządu, chyba że Statut lub uchwała Walnego Zgromadzenia stanowi inaczej. Statut nie zawiera odmiennego postanowienia. Na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego Spółki sąd rejestrowy może uzupełnić liczbę likwidatorów, ustanawiając jednego lub dwóch likwidatorów.

W przypadku likwidacji Spółki podział pomiędzy akcjonariuszy majątku Spółki pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli następuje w stosunku do dokonanych przez każdego z akcjonariuszy wpłat na kapitał zakładowy Spółki. Podział majątku nie może nastąpić wcześniej niż przed upływem jednego roku od dnia ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji Spółki i wezwaniu wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzycielności wobec Spółki.

W okresie likwidacji nie można, nawet częściowo, wypłacać akcjonariuszom zysków ani dokonywać podziału majątku Spółki przed spłaceniem wszystkich zobowiązań.

Prawo poboru

Akcjonariusze Spółki mają prawo pierwszeństwa objęcia nowych akcji w stosunku do liczby posiadanych Akcji (prawo poboru). Uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego powinna wskazywać także dzień, według którego określa się akcjonariuszy, którym przysługuje prawo poboru nowych akcji (dzień prawa poboru), jeżeli nie zostali oni tego prawa pozbawieni w całości. Dzień prawa poboru nie może być ustalony później niż z upływem sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia akcjonariusze Spółki mogą zostać pozbawieni prawa poboru nowych akcji w całości lub w części przy spełnieniu następujących warunków: (i) pozbawienie akcjonariuszy prawa poboru musi nastąpić w interesie Spółki; (ii) uchwała Walnego Zgromadzenia w sprawie pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru wymaga dla swej ważności większości co najmniej czterech piątych głosów; (iii) pozbawienie akcjonariuszy prawa poboru może nastąpić w przypadku, gdy zostało to zapowiedziane w porządku obrad Walnego Zgromadzenia; (iv) Zarząd jest obowiązany przedstawić Walnemu Zgromadzeniu przed podjęciem uchwały w sprawie pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru pisemną opinię uzasadniającą powody pozbawienia prawa poboru oraz proponowaną cenę emisyjną nowych akcji bądź sposób jej ustalenia.

Wskazane powyżej warunki, w tym wymóg uzyskania większości czterech piątych głosów, nie są konieczne do podjęcia uchwały w sprawie pozbawienia dotychczasowych akcjonariuszy Spółki prawa poboru: (i) gdy uchwała o podwyższeniu kapitału stanowi, że nowe akcje Spółki mają być objęte w całości przez instytucję finansową (subemitenta), z obowiązkiem oferowania ich następnie akcjonariuszom Spółki celem umożliwienia im wykonania prawa poboru na warunkach określonych w uchwale oraz (ii) gdy uchwała stanowi, że nowe akcje Spółki mają być objęte przez

subemitenta w przypadku, gdy akcjonariusze Spółki, którym służy prawo poboru, nie obejmą części lub wszystkich oferowanych im akcji.

Umorzenie Akcji

KSH przewiduje możliwość umarzania akcji w spółce akcyjnej, o ile przewiduje to statut takiej spółki. Akcja może być umorzona albo za zgodą akcjonariusza w drodze jej nabycia przez spółkę (umorzenie dobrowolne), albo bez zgody akcjonariusza (umorzenie przymusowe). Zgodnie z KSH umorzenie dobrowolne nie może być dokonane częściej niż raz w roku obrotowym. Przesłanki i tryb przymusowego umorzenia określa statut. Umorzenie akcji spółki wymaga uchwały walnego zgromadzenia. Umorzenie akcji wymaga również obniżenia kapitału zakładowego spółki. Uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego powinna być powzięta na walnym zgromadzeniu, na którym powzięto uchwałę o umorzeniu akcji. Umorzenie akcji następuje z chwilą obniżenia kapitału zakładowego, a więc z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzonego dla spółki nowej wysokości kapitału zakładowego spółki.

Zgodnie ze Statutem akcje mogą być umarzane w trybie dobrowolnym w sposób i na warunkach ustalonych uchwałą Walnego Zgromadzenia. Akcje mogą być umarzane wyłącznie za zgodą akcjonariusza w drodze ich nabycia przez Spółkę. Nabycie przez Spółkę akcji własnych w celu umorzenia wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia. Walne Zgromadzenie może jednak upoważnić Zarząd do nabycia akcji własnych Spółki w celu ich umorzenia. Statut nie zawiera postanowień umożliwiających umorzenie przymusowe.

Zamiana Akcji

KSH przewiduje możliwość zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela albo odwrotnie na żądanie akcjonariusza, jeżeli ustawa lub statut nie stanowi inaczej. Zgodnie ze Statutem, akcje imienne, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, przekształcają się w akcje na okaziciela z chwilą dematerializacji. Poza powyższym przypadkiem Statut nie przewiduje możliwości zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela. Ponadto w okresie, w którym Akcje pozostają zdematerializowane, akcjonariusze nie mogą żądać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne.

Przymusowy wykup i odkup Akcji

Szczegółowe informacje dotyczące przymusowego wykupu Akcji na żądanie akcjonariuszy większościowych oraz przymusowego odkupu Akcji na żądanie akcjonariuszy mniejszościowych zostały zamieszczone w Rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Ustawa o Ofercie – Przymusowy wykup Akcji na żądanie akcjonariusza większościowego” oraz „– Przymusowy odkup Akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego”.

Rewident do spraw szczególnych

Na wniosek akcjonariusza lub akcjonariuszy spółki publicznej, posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów, walne zgromadzenie spółki publicznej może podjąć uchwałę w sprawie zbadania przez biegłego, na koszt tej spółki publicznej, określonego zagadnienia związanego z utworzeniem spółki lub prowadzeniem jej spraw (rewident do spraw szczególnych). Akcjonariusze lub akcjonariusze, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, mogą, w celu podjęcia przez walne zgromadzenie spółki publicznej uchwały, o której mowa powyżej, żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia lub umieszczenia sprawy podjęcia tej uchwały w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.

Rewidentem do spraw szczególnych może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej w uchwale walnego zgromadzenia, które zapewnią sporządzenie rzetelnego i obiektywnego sprawozdania z badania. Rewidentem do spraw szczególnych nie może być podmiot świadczący w okresie objętym badaniem usługi na rzecz spółki publicznej, jej podmiotu dominującego lub zależnego, jak również jej jednostki dominującej lub znaczącego inwestora w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości. Rewidentem do spraw szczególnych nie może być również podmiot, który należy do tej samej grupy kapitałowej co podmiot, który świadczył usługi, o których mowa powyżej.

Uchwała walnego zgromadzenia spółki publicznej w sprawie zbadania przez rewidenta do spraw szczególnych określonego zagadnienia związanego z utworzeniem spółki lub prowadzeniem jej spraw powinna zostać podjęta na walnym zgromadzeniu, którego porządek obrad obejmuje rozpatrzenie wniosku w sprawie tej uchwały.

Jeżeli walne zgromadzenie spółki publicznej nie podejmie uchwały zgodnej z treścią wniosku, o którym mowa powyżej, albo podejmie taką uchwałę z naruszeniem przepisu Ustawy o Ofercie regulującego jej treść, wnioskodawcy mogą, w terminie 14 dni od dnia podjęcia uchwały, wystąpić do sądu rejestrowego o wyznaczenie wskazanego podmiotu jako rewidenta do spraw szczególnych. Sąd rejestrowy może, na wniosek zarządu, uzależnić wydanie postanowienia o wyznaczeniu rewidenta do spraw szczególnych od złożenia przez wnioskodawców stosownego zabezpieczenia. W razie gdy badanie nie wykaże naruszeń prawa, sąd rejestrowy na wniosek zarządu może postanowić o przepadku zabezpieczenia na rzecz spółki. Na postanowienie sądu w sprawie przepadku zabezpieczenia służy zażalenie.

Sąd odmówi wyznaczenia rewidenta do spraw szczególnych, jeżeli wybór podmiotu wskazanego przez wnioskodawcę naruszy wymogi Ustawy o Ofercie dotyczące rewidenta do spraw szczególnych. Odmowa wyznaczenia rewidenta do spraw szczególnych może nastąpić również w przypadku, gdy z innych przyczyn wybór ten nie zapewni sporządzenia rzetelnego i obiektywnego sprawozdania z badania.

Zarząd i rada nadzorcza spółki publicznej są obowiązane udostępnić rewidentowi do spraw szczególnych dokumenty określone w uchwale walnego zgromadzenia w sprawie zbadania przez rewidenta do spraw szczególnych określonego zagadnienia związanego z utworzeniem spółki lub prowadzeniem jej spraw albo w postanowieniu sądu o wyznaczeniu rewidenta do spraw szczególnych, a także udzielić wyjaśnień niezbędnych dla przeprowadzenia badania. Rewident do spraw szczególnych jest obowiązany przedstawić zarządowi i radzie nadzorczej spółki publicznej pisemne sprawozdanie z wyników badania. Zarząd jest obowiązany przekazać to sprawozdanie do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego, w trybie art. 56 ust. 1 Ustawy o Ofercie. Sprawozdanie rewidenta do spraw szczególnych nie może ujawniać informacji stanowiących tajemnicę techniczną, handlową lub organizacyjną spółki, chyba że jest to niezbędne do uzasadnienia stanowiska zawartego w tym sprawozdaniu. Zarząd spółki publicznej składa sprawozdanie ze sposobu uwzględnienia wyników badania na najbliższym walnym zgromadzeniu.

REGULACJE DOTYCZĄCE POLSKIEGO RYNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z NABYWANIEM I ZBYWANIEM AKCJI

Wprowadzenie

Z uwagi na fakt, iż Akcje będą przedmiotem wniosków o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku podstawowym (ryнку oficjalnych notowań giełdowych) GPW, obrót Akcjami będzie podlegał polskim regulacjom dotyczącym obrotu papierami wartościowymi oraz regulacjom GPW i KDPW.

Na dzień Prospektu Spółka nie jest „spółką publiczną” w rozumieniu przepisów Ustawy o Ofercie, w związku z czym szereg regulacji prawnych opisanych w niniejszym Rozdziale znajdzie zastosowanie do posiadaczy Akcji lub Emitenta, począwszy od dnia uzyskania przez Spółkę statusu „spółki publicznej”, to jest od dnia rejestracji co najmniej jednej Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW, lub od dnia dopuszczenia Akcji do obrotu na GPW.

Podstawowe regulacje

Obrót akcjami na rynku regulowanym na terytorium Polski podlega przepisom prawa polskiego, w szczególności zaś przepisom Ustawy o Ofercie oraz Ustawy o Obrocie, a także regulacjom GPW oraz KDPW, w tym postanowieniom Regulaminu GPW oraz regulaminu KDPW. Tryb i organizację nadzoru nad polskim rynkiem kapitałowym sprawowanego przez KNF określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz.U. z 2005 roku, Nr 185, poz. 1439, ze zm.), ustawa z dnia 21 lipca 2006 roku o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2006 roku, Nr 183, poz. 1537, ze zm.), Ustawa o Ofercie oraz Ustawa o Obrocie.

W zakresie obowiązków informacyjnych emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym są obowiązani podawać do publicznej wiadomości, za pośrednictwem agencji informacyjnej wskazanej przez KNF, informacje o określonych zdarzeniach lub okolicznościach, równocześnie z przekazywaniem tych informacji za pośrednictwem elektronicznego systemu przekazywania informacji (ESPI) zarządzanego przez KNF do KNF oraz do GPW. Rodzaj i zakres tych informacji został określony w Ustawie o Ofercie, Ustawie o Obrocie i przepisach wykonawczych wydanych na ich podstawie, w tym w Rozporządzeniu o Raportach, jak również w regulacjach giełdowych i rozporządzeniach unijnych. Informacje te są podawane do publicznej wiadomości w formie raportów bieżących i raportów okresowych (których treść określają w szczególności przepisy Rozporządzenia o Raportach) lub raportów zawierających tzw. informacje poufne (zobacz szczegółowy opis zawarty w punkcie „Informacje poufne” poniżej). W odniesieniu do ZE PAK obowiązek przekazywania do publicznej wiadomości informacji, o których mowa powyżej, powstanie wraz z dopuszczeniem Akcji do obrotu na GPW. Ponadto zgodnie z Ustawą o Ofercie, po zatwierdzeniu Prospektu przez KNF Spółka będzie obowiązana przekazywać informacje o istotnych błędach w treści Prospektu oraz znaczących czynnikach, mogących wpłynąć na ocenę papierów wartościowych objętych Prospektem, zaistniałych po jego zatwierdzeniu lub o których Spółka powzięła wiadomość po zatwierdzeniu Prospektu, do dnia dopuszczenia papierów wartościowych objętych Prospektem do obrotu na rynku regulowanym. Przekazanie takich informacji powinno nastąpić w formie aneksu do Prospektu, niezwłocznie po jego zatwierdzeniu przez KNF (zobacz szczegółowy opis zawarty w Rozdziale „Istotne informacje – Aneksy do Prospektu” oraz „– Zmiany do Prospektu”).

Obrót papierami wartościowymi oraz rozliczanie transakcji

Zgodnie z art. 5 Ustawy o Obrocie wszystkie Akcje będące przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na GPW zostaną zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW (dematerializacja). Akcje te nie będą miały formy dokumentu. Zgodnie z art. 7 Ustawy o Obrocie, przeniesienie Akcji na inny podmiot w ramach obrotu wtórnego będzie następowało dopiero z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych. Rachunki papierów wartościowych dla inwestorów prowadzone są przez podmioty posiadające status uczestników KDPW, którymi mogą być między innymi domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską lub rachunki papierów wartościowych oraz zagraniczne firmy inwestycyjne prowadzące działalność maklerską na terytorium Polski w formie oddziału.

Obrót akcjami na GPW dokonywany jest za pośrednictwem firm inwestycyjnych (w tym m.in. domów maklerskich, banków prowadzących działalność maklerską oraz zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących działalność maklerską na terytorium Polski) posiadających status członków GPW. Aktualna lista członków GPW znajduje się na stronie internetowej GPW. Od strony technicznej obrót na GPW obsługiwany jest przez system transakcyjny WARSET, który w listopadzie 2012 roku ma zostać zastąpiony przez nowy system transakcyjny – Uniwersalną Platformę Obrotu (UTP). System obrotu zapewni ustalanie kursów papierów wartościowych w oparciu o zlecenia kupujących i sprzedających. W celu ustalenia ceny danego papieru wartościowego sporządza się zestawienie zleceń kupna i sprzedaży. Kojarzenia tych zleceń dokonuje się według ściśle określonych zasad, zaś realizacja transakcji odbywa się w trakcie sesji giełdowych. W celu wspomagania płynności notowanych instrumentów, członkowie GPW lub inne podmioty mogą pełnić funkcję animatora rynku, składając (na podstawie odpowiedniej umowy z GPW) zlecenia kupna lub sprzedaży danego instrumentu na własny rachunek. Płynność instrumentów finansowych może być również wspomagana przez podmioty działające w funkcji animatora emitenta na podstawie stosownej umowy z emitentem danych instrumentów.

Co do zasady, zgodnie z Ustawą o Obrocie zarząd GPW może zawiesić obrót instrumentami finansowymi między innymi (i) na wniosek emitenta, w celu zapewnienia inwestorom powszechnego i równego dostępu do informacji oraz (ii) w przypadku, gdy instrumenty te przestały spełniać warunki obowiązujące na GPW, pod warunkiem, że nie spowoduje to znaczącego naruszenia interesów inwestorów lub zagrożenia prawidłowego funkcjonowania rynku. Zarząd GPW zawiesza obrót instrumentami finansowymi na okres nie dłuższy niż miesiąc na żądanie KNF zgłoszone zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie. Ponadto zgodnie z Regulaminem GPW, zarząd GPW może zawiesić obrót instrumentami finansowymi także w innych przypadkach, w tym w przypadku, gdy emitent narusza przepisy obowiązujące na GPW.

Sesje giełdowe na GPW odbywają się regularnie od poniedziałku do piątku, w godzinach 8.30-17.35. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zarząd GPW może na czas określony zmienić godziny odbywania sesji giełdowych.

Notowania na sesjach giełdowych odbywają się w systemie notowań ciągłych (notowania ciągłe) oraz kursu jednolitego (notowania jednolite). Poza systemem notowań ciągłych oraz systemem notowań jednolitych zawierane są transakcje pakietowe.

Kursy otwarcia i zamknięcia w systemie notowań ciągłych są ustalane na podstawie zleceń maklerskich, których rodzaje określa zarząd GPW. Do wyznaczania kursów otwarcia i zamknięcia, stosuje się poniższe zasady w następującej kolejności: (i) maksymalizacji wolumenu obrotu; (ii) minimalizacji różnicy między liczbą instrumentów finansowych w zleceniach sprzedaży i kupna możliwych do zrealizowania po określonym kursie; (iii) minimalizacji różnicy między kursem określanym a kursem odniesienia.

Zgodnie z powyższymi zasadami określa się także kurs jednolity, który ustalany jest na podstawie zleceń maklerskich zawierających limit ceny oraz zleceń maklerskich niezawierających limitu ceny.

Zarówno w systemie notowań ciągłych, jak również w systemie notowań jednolitych obowiązują ograniczenia wahań kursów. Co do zasady limity wahań kursów wynoszą 10% w przypadku akcji i 3 punktów procentowych w przypadku obligacji (zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Regulaminu GPW limity te mogą ulec zwiększeniu do 21% w przypadku akcji i 6 punktów procentowych w przypadku obligacji w stosunku do kursu odniesienia). W szczególnie uzasadnionych przypadkach ograniczenia wahań kursów mogą ulec dalszemu zwiększeniu.

Transakcja pakietowa, czyli transakcja zawierana poza systemem notowań ciągłych oraz kursu jednolitego, może być, co do zasady, zawarta, jeżeli co najmniej jeden członek GPW przekaze zlecenie kupna i odpowiadające mu zlecenie sprzedaży tej samej liczby instrumentów finansowych (z wyjątkiem instrumentów pochodnych), po tej samej cenie i z tą samą datą rozliczenia. Wartość transakcji pakietowej musi równać się co najmniej:

- 250 tys. PLN w przypadku akcji wchodzących w skład warszawskiego indeksu giełdowego WIG 20 (indeks 20 największych spółek giełdowych);
- 100 tys. PLN w przypadku pozostałych instrumentów finansowych (z wyjątkiem instrumentów pochodnych oraz tytułów uczestnictwa funduszy typu ETF);
- 2.000.000 PLN w przypadku tytułów uczestnictwa funduszy typu ETF.

Różnica pomiędzy ceną instrumentu finansowego określoną w zleceniu a ostatnim kursem tego instrumentu z sesji giełdowej nie może przekroczyć 10%. Transakcje pakietowe zawierane poza godzinami sesji giełdowej mogą zostać zrealizowane pod warunkiem, że różnica pomiędzy ceną instrumentu finansowego w zleceniu a kursem odniesienia wynosi do 40%, przy czym kurs odniesienia jest równy średniej arytmetycznej kursów wszystkich transakcji zawartych na ostatniej sesji giełdowej, ważonej wolumenem obrotu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Zarząd Giełdy może zgodzić się na transakcję niespełniającą warunków minimalnej wartości i odchylenia od kursu. Tryb i warunki zawierania transakcji pakietowych dotyczących instrumentów pochodnych oraz tytułów uczestnictwa funduszy typu ETF określa zarząd Giełdy.

Prowizje pobierane przez podmioty prowadzące w Polsce działalność maklerską nie są ustalane przez GPW ani przez jakiegokolwiek organy regulacyjne, ale zależą od wartości transakcji oraz stawek przyjętych przez podmiot realizujący transakcję, jak również, w przypadku transakcji zawieranych na GPW, od wysokości opłat transakcyjnych pobieranych przez GPW od jej członków.

Transakcje, których przedmiotem są akcje dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, rozliczane są przez KDPW pełniącą funkcję izby rozliczeniowej i rozrachunkowej. Rozliczenie transakcji polega na ustaleniu, na podstawie informacji otrzymanych od organizatora obrotu lub od uczestnika KDPW, w zależności od rodzaju transakcji, wysokości świadczeń pieniężnych i niepieniężnych wynikających z zawartych transakcji, do spełnienia których są zobowiązani uczestnicy będący stronami tych transakcji lub inni uczestnicy, którzy zobowiązali się do wypełniania obowiązków w związku z takimi rozliczeniami (strony rozliczenia). W celu wykonania zobowiązań uczestników będących stronami transakcji, KDPW dokonuje rozrachunku polegającego na obciążeniu lub uznaniu konta depozytowego, rachunku zbiorczego lub rachunku papierów wartościowych odpowiednio w związku z transakcją zbycia lub nabycia instrumentów finansowych, a także, odpowiednio do ustalonych w trakcie rozliczenia kwot świadczeń, uznaniu lub obciążeniu rachunku bankowego lub rachunku pieniężnego wskazanego przez uczestnika będącego stroną rozliczenia.

Transakcje zawierane na GPW rozliczane są na podstawie danych otrzymywanych z GPW w czasie D+3, gdzie „D” oznacza dzień zawarcia transakcji, z wyjątkiem transakcji pakietowych, które rozliczane są w terminie ustalonym przez strony transakcji. W przypadku transakcji zawieranych poza rynkiem regulowanym, których przedmiotem są instrumenty finansowe dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, KDPW dokonuje rozliczenia i rozrachunku na podstawie dokumentów otrzymanych od uczestników KDPW prowadzących rachunki papierów wartościowych.

Rozliczenie transakcji zawieranych na rynku regulowanym gwarantowane jest przez KDPW, który w tym celu obowiązany jest prowadzić system zabezpieczania płynności rozliczeń, w tym system gwarantowania rozliczeń transakcji zawartych na rynku regulowanym.

Dematerializacja

Wstęp

Dematerializacja papierów wartościowych polega na tym, że papiery wartościowe: (i) będące przedmiotem oferty publicznej lub (ii) dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub (iii) wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu lub (iv) emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski – nie mają formy dokumentu od chwili ich zarejestrowania przez KDPW w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Dematerializacji, jeżeli tak postanowi emitent, mogą nie podlegać papiery wartościowe będące przedmiotem oferty publicznej, które nie będą podlegać dopuszczeniu do obrotu na rynku regulowanym, albo wprowadzone wyłącznie do alternatywnego systemu obrotu.

Na potrzeby dematerializacji emitent papierów wartościowych musi zawrzeć z KDPW umowę, której przedmiotem jest rejestracja tych papierów wartościowych w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW. Umowa o rejestrację akcji w depozycie papierów wartościowych stanowi także podstawę do rejestrowania w depozycie papierów wartościowych praw poboru z tych akcji.

Prawa ze zdematerializowanych papierów wartościowych powstają z chwilą zapisania ich po raz pierwszy na rachunku papierów wartościowych i przysługują osobie będącej posiadaczem tego rachunku. W przypadku papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych uprawnionym z takich papierów wartościowych nie jest posiadacz takiego rachunku – na terytorium Polski za osobę uprawnioną ze zdematerializowanych papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym uważana jest osoba wskazana podmiotowi prowadzącemu taki rachunek przez jego posiadacza, w liczbie wynikającej z takiego wskazania.

Umowa zobowiązująca do przeniesienia zdematerializowanych papierów wartościowych przenosi te papiery z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych.

Dematerializacja Akcji objętych Prospektem

W celu spełnienia wymogów określonych w Ustawie o Obrocie w związku z Ofertą oraz ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku podstawowym GPW, Emitent zamierza zawrzeć z KDPW umowę o rejestrację Akcji w depozycie prowadzonym przez KDPW (dematerializacja akcji). Ustawa o Obrocie wymaga także, by Emitent przed zawarciem umowy z KDPW złożył w depozycie prowadzonym przez firmę inwestycyjną dokumenty Akcji, które podlegają będą dematerializacji. TRIGON Dom Maklerski S.A. oraz Dom Maklerski PKO Bank Polski prowadzą depozyty Akcji Emitenta. Emitent zawarł z TRIGON Dom Maklerski S.A. oraz z Domem Maklerskim PKO Bank Polski umowy, na podstawie których TRIGON Dom Maklerski S.A. oraz Dom Maklerski PKO Banku Polskiego utworzą rejestry uprawnionych z Akcji zgodnie z art. 6 ust. 1 Ustawy o Obrocie. Emitent zamierza wystąpić do KDPW o dematerializację Akcji, których posiadacze będą wpisani do rejestru depozytowego prowadzonego przez TRIGON Dom Maklerski S.A. oraz Dom Maklerski PKO Bank Polski. Emitent zamierza następnie wystąpić do GPW z wnioskami o dopuszczenie i wprowadzenie wspomnianych wyżej Akcji do obrotu giełdowego.

Zgodnie ze Statutem, Akcje imienne, które ulegną dematerializacji, przekształcają się w akcje na okaziciela z chwilą ich dematerializacji, a akcjonariusze nie mogą żądać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne w okresie, w którym akcje te pozostają zdematerializowane. W związku z powyższym Akcje z chwilą ich dematerializacji (zarejestrowania w depozycie KDPW), staną się akcjami na okaziciela, a dokumenty tych Akcji zostaną pozbawione mocy prawnej.

Emitent zwraca uwagę, że w niektórych przypadkach sposób wykonywania uprawnień z Akcji zdematerializowanych (na okaziciela) może się różnić od sposobu wykonywania uprawnień z akcji niezdematerializowanych (imiennych) po uzyskaniu przez Emitenta statusu spółki publicznej (co nastąpi po zdematerializowaniu przynajmniej jednej Akcji). Ponadto po uzyskaniu przez Emitenta statusu spółki publicznej, będzie podlegać on odmiennemu reżimowi prawnemu, w szczególności ulegnie zmianie sposób ogłaszania o zwołaniu Walnych Zgromadzeń. Opis realizacji uprawnień akcjonariuszy zamieszczony w Rozdziale „Kapitał zakładowy i akcje” dotyczy zasadniczo realizacji uprawnień z Akcji zdematerializowanych (na okaziciela) Spółki, po uzyskaniu przez Emitenta statusu spółki publicznej. Posiadacze akcji imiennych (niezdematerializowanych) powinni zwrócić uwagę, iż od dnia uzyskania przez Emitenta statusu spółki publicznej zasady wykonywania przez nich praw z Akcji ulegną w pewnych przypadkach zmianie. Rozdział „Kapitał zakładowy i akcje” nie zawiera pełnej informacji o zasadach wykonywania uprawnień z akcji niezdematerializowanych

(imiennych), z tych względów Emitent zaleca skorzystanie przez posiadaczy akcji imiennych z porady prawnej w niezbędnym zakresie.

Zniesienie dematerializacji akcji

KNF, na wniosek emitenta z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, udziela zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji), po spełnieniu warunków określonych w Ustawie o Ofercie. Udzielenie zezwolenia wywołuje skutek prawny zaprzestania podlegania obowiązkom wynikającym z Ustawy o Ofercie, powstałym w związku z ofertą publiczną akcji lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz obowiązkom określonym w rozdziale Ustawy o Ofercie dotyczącym znacznych pakietów akcji spółek publicznych. W decyzji udzielającej zezwolenia KNF określa termin, nie dłuższy niż miesiąc, po upływie którego skutek ten następuje.

Złożenie wniosku do KNF jest dopuszczalne, jeżeli walne zgromadzenie spółki publicznej, większością 4/5 głosów oddanych w obecności akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej połowę kapitału zakładowego, podjęło uchwałę o zniesieniu dematerializacji akcji. Żądanie zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia i umieszczenia w porządku obrad sprawy podjęcia uchwały w przedmiocie zniesienia dematerializacji akcji może zgłosić akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego.

Akcjonariusz lub akcjonariusze żądający umieszczenia w porządku obrad sprawy podjęcia uchwały o zniesieniu dematerializacji akcji są obowiązani do uprzedniego ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji tej spółki przez wszystkich pozostałych akcjonariuszy. Akcjonariusz lub akcjonariusze żądający umieszczenia w porządku obrad walnego zgromadzenia spółki sprawy podjęcia uchwały o zniesieniu dematerializacji akcji mogą nabywać akcje tej spółki w okresie między zgłoszeniem żądania a zakończeniem wezwania jedynie w drodze tego wezwania.

Obowiązek ogłoszenia wezwania, o którym mowa powyżej, nie powstaje w przypadku, gdy z wnioskiem o umieszczenie w porządku obrad walnego zgromadzenia sprawy podjęcia uchwały o zniesieniu dematerializacji akcji występują wszyscy akcjonariusze spółki publicznej.

Manipulacja

Ustawa o Obrocie zakazuje manipulacji instrumentem finansowym, którą jest:

- składanie zleceń lub zawieranie transakcji wprowadzających lub mogących wprowadzić w błąd co do rzeczywistego popytu, podaży lub ceny instrumentu finansowego, chyba że powody tych działań były uprawnione, a złożone zlecenia lub zawarte transakcje nie naruszyły przyjętych praktyk rynkowych na danym rynku regulowanym;
- składanie zleceń lub zawieranie transakcji powodujących nienaturalne lub sztuczne ustalenie się ceny jednego lub kilku instrumentów finansowych, chyba że powody tych działań były uprawnione, a złożone zlecenia lub zawarte transakcje nie naruszyły przyjętych praktyk rynkowych na danym rynku regulowanym;
- składanie zleceń lub zawieranie transakcji, z zamiarem wywołania innych skutków prawnych niż te, dla osiągnięcia których faktycznie jest dokonywana dana czynność prawna;
- rozpowszechnianie za pomocą środków masowego przekazu, w tym internetu, lub w inny sposób fałszywych lub nierzetelnych informacji albo pogłosek, które wprowadzają lub mogą wprowadzać w błąd w zakresie instrumentów finansowych: (a) przez dziennikarza – jeżeli nie działał z zachowaniem należytej staranności zawodowej albo jeżeli uzyskał z rozpowszechniania takich informacji bezpośrednią lub pośrednią korzyść majątkową lub osobistą dla siebie lub innej osoby, nawet działając z zachowaniem tej staranności, (b) przez inną osobę – jeżeli wiedziała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że są to informacje nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd;
- składanie zleceń lub zawieranie transakcji przy jednoczesnym wprowadzeniu uczestników rynku w błąd albo wykorzystanie ich błędu, co do ceny instrumentów finansowych;
- zapewnianie kontroli nad popytem lub podażą instrumentu finansowego z naruszeniem zasad uczciwego obrotu lub w sposób powodujący bezpośrednie lub pośrednie ustalanie cen nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;
- nabywanie lub zbywanie instrumentów finansowych na zakończenie notowań powodujące wprowadzenie w błąd inwestorów dokonujących czynności na podstawie ceny ustalonej na tym etapie notowań;
- uzyskiwanie korzyści majątkowej z wpływu opinii dotyczących instrumentów finansowych lub ich emitentów wyrażanych w środkach masowego przekazu w sposób okazjonalny lub regularny, na cenę posiadanych instrumentów finansowych, jeśli nie został publicznie ujawniony w sposób pełny i rzetelny występujący konflikt interesu.

Osoba dokonująca manipulacji może podlegać grzywnie maksymalnie do 5 mln PLN albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, albo obu tym karom łącznie. Kto wchodzi w porozumienie z inną osobą mającą na celu manipulację, podlega grzywnie do 2 mln PLN. Ponadto KNF może nałożyć w niektórych przypadkach manipulacji karę pieniężną do wysokości 200 tys. PLN lub karę pieniężną do wysokości dziesięciokrotności uzyskanej korzyści majątkowej albo obie te kary łącznie.

Informacje poufne

Definicja informacji poufnych

Informacją poufną jest informacja dotycząca, bezpośrednio lub pośrednio, jednego lub kilku emitentów instrumentów finansowych, jednego lub kilku instrumentów finansowych albo nabywania lub zbywania takich instrumentów, która nie została przekazana do publicznej wiadomości, a która po takim przekazaniu mogłaby w istotny sposób wpłynąć na cenę tych instrumentów finansowych lub na cenę powiązanych z nimi pochodnych instrumentów finansowych, przy czym dana informacja:

- jest określona w sposób precyzyjny – gdy wskazuje na okoliczności lub zdarzenia, które wystąpiły lub których wystąpienia można zasadnie oczekiwać, a jej charakter w wystarczającym stopniu umożliwia dokonanie oceny potencjalnego wpływu tych okoliczności lub zdarzeń na cenę lub wartość instrumentów finansowych lub na cenę powiązanych z nimi pochodnych instrumentów finansowych;
- po przekazaniu do publicznej wiadomości mogłaby w istotny sposób wpłynąć na cenę lub wartość instrumentów finansowych lub na cenę powiązanych z nimi pochodnych instrumentów finansowych, wtedy gdy racjonalnie działający inwestor mógłby ją wykorzystać przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych;
- w stosunku do osób zajmujących się wykonywaniem dyspozycji dotyczących instrumentów finansowych, ma charakter informacji poufnej, także wtedy, gdy została przekazana tej osobie przez inwestora lub inną osobę mającą wiedzę o takich dyspozycjach, i dotyczy składanych przez inwestora dyspozycji nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, przy spełnieniu obu powyższych przesłanek.

Każdy, kto posiada informację poufną w związku z pełnieniem funkcji w organach spółki, posiadaniem w spółce akcji lub udziałów lub w związku z dostępem do informacji poufnej z racji zatrudnienia, wykonywania zawodu, a także stosunku zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze, posiada informację poufną w wyniku popełnienia przestępstwa lub pozyskaną w inny sposób, jeżeli wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności mógł się dowiedzieć, że jest to informacja poufna, nie może: (a) wykorzystywać informacji poufnej; (b) ujawniać informacji poufnej lub (c) udzielać rekomendacji lub nakłaniać inną osobę na podstawie informacji poufnej do nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, których dotyczy ta informacja.

Wykorzystywaniem informacji poufnej jest nabywanie lub zbywanie, na rachunek własny lub osoby trzeciej, instrumentów finansowych, w oparciu o informację poufną będącą w posiadaniu tej osoby, albo dokonywanie, na rachunek własny lub osoby trzeciej innej czynności prawnej powodującej lub mogącej powodować rozporządzenie instrumentami finansowymi wskazanymi w przepisach Ustawy o Obrocie.

Ujawnieniem informacji poufnej jest przekazywanie, umożliwianie lub ułatwianie wejścia w posiadanie przez osobę nieuprawnioną informacji poufnej wskazanej w przepisach Ustawy o Obrocie.

Ujawnianie lub wykorzystywanie informacji poufnej lub udzielanie rekomendacji lub nakłanianie do nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, których dotyczy informacja poufna, może podlegać grzywnie maksymalnie do 5 mln PLN albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, albo obu tym karom łącznie. W przypadku członków organów, prokurentów lub pełnomocników emitenta lub wystawcy oraz jego pracowników, biegłych rewidentów albo innych osób pozostających z tym emitentem lub wystawcą w stosunku zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze, kara pozbawienia wolności może wynosić od 6 miesięcy do lat 8.

Ograniczenia w zakresie nabywania akcji spółki publicznej w trakcie trwania okresów zamkniętych

Członkowie zarządu, rady nadzorczej, prokurenci lub pełnomocnicy spółki publicznej, jej pracownicy, biegli rewidentzi albo inne osoby pozostające z tą spółką publiczną w stosunku zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze (osoby mające dostęp do informacji poufnych) nie mogą, w czasie trwania okresu zamkniętego, nabywać lub zbywać na rachunek własny lub osoby trzeciej akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych albo dokonywać, na rachunek własny lub osoby trzeciej, innych czynności prawnych powodujących lub mogących powodować rozporządzenie takimi instrumentami finansowymi. Osoby wskazane w zdaniu poprzedzającym nie mogą, w czasie trwania okresu zamkniętego, działając jako organ osoby prawnej, podejmować czynności, których celem jest doprowadzenie do nabycia lub zbycia przez tę osobę prawną, na rachunek własny lub osoby trzeciej, akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych albo podejmować czynności powodujących lub

mogących powodować rozporządzenie takimi instrumentami finansowymi przez tę osobę prawną, na rachunek własny lub osoby trzeciej.

Ograniczeń wskazanych w akapicie poprzedzającym nie stosuje się do czynności dokonywanych:

- przez podmiot prowadzący działalność maklerską, któremu osoba mająca dostęp do informacji poufnych zleciła zarządzanie portfelem instrumentów finansowych w sposób wyłączający ingerencję tej osoby w podejmowane na jej rachunek decyzje inwestycyjne; albo
- w wykonaniu umowy zobowiązującej do zbycia lub nabycia akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych zawartej na piśmie z datą pewną przed rozpoczęciem biegu danego okresu zamkniętego; albo
- w wyniku złożenia przez osobę mającą dostęp do informacji poufnych zapisu w odpowiedzi na ogłoszone wezwanie do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji, zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie; albo
- w związku z obowiązkiem ogłoszenia przez osobę mającą dostęp do informacji poufnych wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji, zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie; albo
- w związku z wykonaniem przez dotychczasowego akcjonariusza spółki publicznej prawa poboru; albo
- w związku z ofertą skierowaną do pracowników lub osób wchodzących w skład statutowych organów spółki publicznej, pod warunkiem że informacja na temat takiej oferty była publicznie dostępna przed rozpoczęciem biegu danego okresu zamkniętego.

Okresem zamkniętym jest:

- okres od wejścia przez osobę mającą dostęp do informacji poufnych w posiadanie informacji poufnej dotyczącej akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych, do przekazania tej informacji do publicznej wiadomości;
- w przypadku raportu rocznego – dwa miesiące przed przekazaniem raportu do publicznej wiadomości lub okres pomiędzy końcem roku obrotowego a przekazaniem tego raportu do publicznej wiadomości, gdyby okres ten był krótszy od pierwszego ze wskazanych – chyba że osoba mająca dostęp do informacji poufnych nie posiadała dostępu do danych finansowych, na podstawie których sporządzany jest dany raport;
- w przypadku raportu półrocznego – miesiąc przed przekazaniem raportu do publicznej wiadomości lub okres pomiędzy dniem zakończenia danego półrocza a przekazaniem tego raportu do publicznej wiadomości, gdyby okres ten był krótszy od pierwszego ze wskazanych – chyba że osoba mająca dostęp do informacji poufnych nie posiadała dostępu do danych finansowych, na podstawie których sporządzany jest dany raport;
- w przypadku raportu kwartalnego – dwa tygodnie przed przekazaniem raportu do publicznej wiadomości lub okres pomiędzy dniem zakończenia danego kwartału a przekazaniem tego raportu do publicznej wiadomości, gdyby okres ten był krótszy od pierwszego ze wskazanych – chyba że osoba mająca dostęp do informacji poufnych nie posiadała dostępu do danych finansowych, na podstawie których sporządzany jest dany raport.

Osoba mająca dostęp do informacji poufnych naruszająca zakazy opisane powyżej może zostać ukarana przez KNF karą pieniężną do 200 tys. PLN.

Obowiązki związane ze znacznymi pakietami akcji spółek publicznych wynikające z Ustawy o Ofercie

Obowiązki notyfikacyjne dotyczące nabywania i zbywania znacznych pakietów akcji spółki publicznej

Zgodnie z Ustawą o Ofercie każdy kto:

- osiągnął lub przekroczył 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33⅓%, 50%, 75% albo 90% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej; albo
- posiadał co najmniej 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33⅓%, 50%, 75% albo 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce, a w wyniku zmniejszenia tego udziału osiągnął odpowiednio 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33⅓%, 50%, 75% albo 90% lub mniej ogólnej liczby głosów,

– jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym fakcie KNF oraz tę spółkę publiczną, jednakże nie później niż w terminie czterech dni roboczych od dnia, w którym dowiedział się o zmianie jego udziału w ogólnej liczbie głosów lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się o niej dowiedzieć, a w przypadku zmiany wynikającej z nabycia akcji spółki publicznej w transakcji zawartej na rynku regulowanym – nie później niż w terminie sześciu dni sesyjnych od dnia zawarcia transakcji. Dniami sesyjnymi są dni sesyjne określone przez spółkę prowadzącą rynek regulowany

(w przypadku Spółki będzie to GPW), zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie oraz ogłoszone przez KNF w drodze publikacji na stronie internetowej. Zawiadomienie może być sporządzone w języku angielskim.

Obowiązek dokonania zawiadomienia Komisji Nadzoru Finansowego oraz spółki publicznej powstaje również w przypadku:

- zmiany dotychczas posiadanego udziału ponad 10% ogólnej liczby głosów, o co najmniej: (a) 2% ogólnej liczby głosów – w spółce publicznej, której akcje są dopuszczone do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych, (b) 5% ogólnej liczby głosów – w spółce publicznej, której akcje są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym innym niż rynek oficjalnych notowań giełdowych;
- zmiany dotychczas posiadanego udziału ponad 33% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej, o co najmniej 1% ogólnej liczby głosów.

Obowiązek dokonania zawiadomienia Komisji Nadzoru Finansowego oraz spółki publicznej nie powstaje w przypadku, gdy po rozliczeniu w depozycie papierów wartościowych kilku transakcji zawartych na rynku regulowanym w tym samym dniu zmiana udziału w ogólnej liczbie głosów w spółce publicznej na koniec dnia rozliczenia nie powoduje osiągnięcia lub przekroczenia progu ogólnej liczby głosów, z którym wiąże się powstanie omówionych powyżej obowiązków.

Spółka publiczna jest obowiązana do niezwłocznego przekazywania informacji otrzymanych od jej akcjonariusza w wykonaniu opisanych powyżej obowiązków równocześnie do publicznej wiadomości, KNF oraz spółce prowadzącej rynek regulowany, na którym notowane są akcje tej spółki.

Wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej

Wezwanie na podstawie art. 72 Ustawy o Ofercie

Nabycie akcji spółki publicznej w liczbie powodującej zwiększenie udziału w ogólnej liczbie głosów o więcej niż:

- 10% ogólnej liczby głosów w okresie krótszym niż 60 dni przez podmiot, którego udział w ogólnej liczbie głosów w tej spółce wynosi mniej niż 33%;
- 5% ogólnej liczby głosów w okresie krótszym niż 12 miesięcy przez akcjonariusza, którego udział w ogólnej liczbie głosów w tej spółce wynosi co najmniej 33%

– może nastąpić wyłącznie w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę tych akcji w liczbie nie mniejszej niż odpowiednio 10% lub 5% ogólnej liczby głosów.

Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie

Przekroczenie progu 33% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej może nastąpić, z zastrzeżeniem przypadku opisanego w kolejnym akapicie, wyłącznie w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji tej spółki w liczbie zapewniającej osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów, z wyjątkiem przypadku, gdy przekroczenie 33% ogólnej liczby głosów ma nastąpić w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki.

W przypadku gdy przekroczenie progu 33% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku pośredniego nabycia akcji (tj. uzyskania statusu podmiotu dominującego w spółce kapitałowej lub innej osobie prawnej posiadającej akcje spółki publicznej, lub w innej spółce kapitałowej, lub osobie prawnej będącej wobec niej podmiotem dominującym oraz nabycie lub objęcie akcji spółki publicznej przez podmiot bezpośrednio lub pośrednio zależny), objęcia akcji nowej emisji, nabycia akcji w wyniku oferty publicznej lub w ramach wnoszenia ich do spółki jako wkładu niepieniężnego, połączenia lub podziału spółki, w wyniku zmiany statutu spółki, wygaśnięcia uprzywilejowania akcji lub zajścia innego niż czynność prawna zdarzenia prawnego, akcjonariusz lub podmiot, który pośrednio nabył akcje, jest obowiązany, w terminie trzech miesięcy od przekroczenia 33% ogólnej liczby głosów, do:

- ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji tej spółki w liczbie powodującej osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów; albo
- zbycia akcji w liczbie powodującej osiągnięcie nie więcej niż 33% ogólnej liczby głosów

– chyba że w tym terminie udział akcjonariusza lub podmiotu, który pośrednio nabył akcje, w ogólnej liczbie głosów ulegnie zmniejszeniu do nie więcej niż 33% ogólnej liczby głosów, odpowiednio w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego, zmiany statutu spółki lub wygaśnięcia uprzywilejowania jego akcji.

Jeżeli przekroczenie 33% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku dziedziczenia, obowiązek ogłoszenia wezwania będzie miał zastosowanie w przypadku, gdy po takim nabyciu akcji udział w ogólnej liczbie głosów uległ dalszemu zwiększeniu. Termin wykonania tego obowiązku liczy się od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące zwiększenie udziału w ogólnej liczbie głosów.

Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie

Przekroczenie progu 66% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej może nastąpić, z zastrzeżeniem poniższego akapitu, wyłącznie w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji tej spółki.

W przypadku gdy przekroczenie progu 66% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku pośredniego nabycia akcji, objęcia akcji nowej emisji, nabycia akcji w wyniku oferty publicznej lub w ramach wnoszenia ich do spółki jako wkładu niepieniężnego, połączenia lub podziału spółki, w wyniku zmiany statutu spółki, wygaśnięcia uprzywilejowania akcji lub zajścia innego niż czynność prawna zdarzenia prawnego, akcjonariusz lub podmiot, który pośrednio nabył akcje, jest obowiązany, w terminie trzech miesięcy od przekroczenia 66% ogólnej liczby głosów, do ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji tej spółki, chyba że w tym terminie udział akcjonariusza lub podmiotu, który pośrednio nabył akcje, w ogólnej liczbie głosów ulegnie zmniejszeniu do nie więcej niż 66% ogólnej liczby głosów, odpowiednio w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego, zmiany statutu spółki lub wygaśnięcia uprzywilejowania jego akcji.

Akcjonariusz, który w okresie sześciu miesięcy po przeprowadzeniu wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki publicznej nabył, po cenie wyższej niż cena określona w tym wezwaniu, kolejne akcje tej spółki, w inny sposób niż w ramach wezwań lub w wyniku przymusowego wykupu akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego, jest obowiązany, w terminie miesiąca od tego nabycia, do zapłacenia różnicy ceny wszystkim osobom, które zbyły akcje w tym wezwaniu, z wyłączeniem osób, od których akcje zostały nabyte po cenie obniżonej w przypadku akcji stanowiących co najmniej 5% wszystkich akcji spółki publicznej, które zostały nabyte od oznaczonej osoby zgłaszającej się na wezwanie, jeżeli podmiot obowiązany do ogłoszenia i ta osoba postanowiły o obniżeniu ceny akcji.

Jeżeli przekroczenie 66% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku dziedziczenia, obowiązek ogłoszenia wezwania będzie miał zastosowanie w przypadku, gdy po takim nabyciu akcji udział w ogólnej liczbie głosów uległ dalszemu zwiększeniu. Termin wykonania tego obowiązku liczy się od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące zwiększenie udziału w ogólnej liczbie głosów.

Ograniczenia w zakresie nabywania lub obejmowania akcji oraz wykonywania prawa głosu w związku z obowiązkiem ogłoszenia wezwania

Podmiot obowiązany do wykonania obowiązków określonych w art. 73 ust. 2 i 3 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie” powyżej) lub art. 74 ust. 2 i 5 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie” powyżej) nie może do dnia ich wykonania bezpośrednio lub pośrednio nabywać lub obejmować akcji spółki publicznej, w której przekroczył określony w tych przepisach próg ogólnej liczby głosów.

Podmiot, który przekroczył próg ogólnej liczby głosów, w przypadku, o którym mowa odpowiednio w art. 73 ust. 2 lub 3 (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie” powyżej) albo art. 74 ust. 2 lub 5 (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie” powyżej) Ustawy o Ofercie, nie może wykonywać prawa głosu z wszystkich akcji spółki publicznej, chyba że wykona w terminie obowiązki określone w tych przepisach. Zakaz wykonywania prawa głosu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, dotyczy także wszystkich akcji spółki publicznej posiadanych przez podmioty zależne od akcjonariusza lub podmiotu, który nie wykonał obowiązków określonych w art. 73 ust. 2 lub 3 albo art. 74 ust. 2 lub 5 Ustawy o Ofercie.

Wyjątki od obowiązku ogłoszenia wezwania

Obowiązek ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72 Ustawy o Ofercie nie powstaje w przypadku nabywania akcji w obrocie pierwotnym, w ramach wnoszenia ich do spółki jako wkładu niepieniężnego oraz w przypadku połączenia lub podziału spółki.

Obowiązek ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72 i 73 nie powstaje w przypadku nabywania akcji od Skarbu Państwa: (a) w wyniku pierwszej oferty publicznej; (b) w okresie trzech lat od dnia zakończenia sprzedaży przez Skarb Państwa akcji w wyniku pierwszej oferty publicznej.

Obowiązek ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72-74 Ustawy o Ofercie nie powstaje w przypadku nabywania akcji:

- spółki, której akcje wprowadzane są wyłącznie do alternatywnego systemu obrotu albo nie są przedmiotem obrotu zorganizowanego;
- od podmiotu wchodzącego w skład tej samej grupy kapitałowej;
- w trybie określonym przepisami prawa upadłościowego i naprawczego oraz w postępowaniu egzekucyjnym;
- zgodnie z umową o ustanowienie zabezpieczenia finansowego, zawartą przez uprawnione podmioty na warunkach określonych w Ustawie o Niektórych Zabezpieczeniach Finansowych;

- obciążonych zastawem w celu zaspokojenia zastawnika uprawnionego na podstawie innych ustaw do korzystania z trybu zaspokojenia polegającego na przejęciu na własność przedmiotu zastawu;
- w drodze dziedziczenia, z wyłączeniem przypadków omówionych w punktach „– Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie” oraz „– Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie”, gdzie mimo nabycia akcji w drodze dziedziczenia, obowiązek ogłoszenia wezwania pozostaje.

Zasady ogłaszania wezwań

W zamian za akcje będące przedmiotem wezwania do zapisywania się na zamianę akcji, w przypadku wezwania, o którym mowa w art. 72 i art. 73 Ustawy o Ofercie, mogą być nabywane wyłącznie: (a) zdematerializowane: (i) akcje innej spółki, (ii) kwity depozytowe, (iii) listy zastawne albo (b) obligacje emitowane przez Skarb Państwa. W zamian za akcje będące przedmiotem wezwania do zapisywania się na zamianę akcji, w przypadku wezwania, o którym mowa w art. 74 Ustawy o Ofercie, mogą być nabywane wyłącznie zdematerializowane akcje innej spółki lub inne zdematerializowane zbywalne papiery wartościowe dające prawo głosu w spółce. W przypadku gdy przedmiotem wezwania mają być wszystkie pozostałe akcje spółki, wezwanie musi przewidywać możliwość sprzedaży akcji przez podmiot zgłaszający się w odpowiedzi na to wezwanie po cenie ustalonej zgodnie ze szczegółowymi regulacjami Ustawy o Ofercie, które zostały opisane poniżej.

Ogłoszenie wezwania następuje po ustanowieniu zabezpieczenia w wysokości co najmniej 100% wartości akcji, które mają być przedmiotem wezwania. Ustanowienie zabezpieczenia powinno być udokumentowane zaświadczeniem banku lub innej instytucji finansowej udzielającej zabezpieczenia lub pośredniczącej w jego udzieleniu.

Wezwanie jest ogłaszane i przeprowadzane za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który jest obowiązany – nie później niż na 14 dni roboczych przed dniem rozpoczęcia przyjmowania zapisów – do równoczesnego zawiadomienia o zamiarze jego ogłoszenia KNF oraz spółki prowadzącej rynek regulowany, na którym są notowane dane akcje. Podmiot ten załącza do zawiadomienia treść wezwania.

Odstąpienie od ogłoszonego wezwania jest niedopuszczalne, chyba że po jego ogłoszeniu inny podmiot ogłosił wezwanie dotyczące tych samych akcji spółki publicznej. Odstąpienie od wezwania ogłoszonego na wszystkie pozostałe akcje spółki na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie jest dopuszczalne jedynie wtedy, gdy inny podmiot ogłosił wezwanie na wszystkie pozostałe akcje tej spółki po cenie nie niższej niż w tym wezwaniu.

Po otrzymaniu zawiadomienia o zamiarze ogłoszenia wezwania KNF może, najpóźniej na trzy dni robocze przed dniem rozpoczęcia przyjmowania zapisów, zgłosić żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści wezwania albo przekazania wyjaśnień dotyczących jego treści, w terminie określonym w żądaniu, nie krótszym niż dwa dni. Żądanie, o którym mowa powyżej, doręczone podmiotowi prowadzącemu działalność maklerską, pośredniczącemu w ogłoszeniu i przeprowadzeniu wezwania, uważa się za doręczone podmiotowi obowiązanemu do ogłoszenia wezwania. Rozpoczęcie przyjmowania zapisów w wezwaniu ulega wstrzymaniu do czasu dokonania czynności wskazanych w żądaniu KNF przez podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania.

W okresie między zawiadomieniem KNF oraz spółki prowadzącej rynek regulowany a zakończeniem wezwania podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania oraz podmioty od niego zależne lub wobec niego dominujące, lub podmioty, z którymi łączy go pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu, lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki mogą nabywać akcje spółki, której dotyczy wezwanie, jedynie w ramach tego wezwania i w sposób w nim określony, nie mogą zbywać akcji spółki, której dotyczy wezwanie, ani zawierać umów, z których mógłby wynikać obowiązek zbycia przez nie tych akcji, w czasie trwania wezwania, jak również nie mogą nabywać pośrednio akcji spółki publicznej, której dotyczy wezwanie.

Po ogłoszeniu wezwania podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania oraz zarząd spółki publicznej, której akcji wezwanie dotyczy, przekazują informację o tym wezwaniu, wraz z jego treścią, odpowiednio przedstawicielom zakładowych organizacji zrzeszających pracowników spółki, a w przypadku braku takiej organizacji – bezpośrednio pracownikom.

Po zakończeniu wezwania, podmiot, który ogłosił wezwanie, jest obowiązany zawiadomić, w trybie omówionym w punkcie „– Obowiązki notyfikacyjne dotyczące nabywania i zbywania znacznych pakietów akcji spółki publicznej”, o liczbie akcji nabytych w wezwaniu oraz procentowym udziale w ogólnej liczbie głosów osiągniętym w wyniku wezwania.

Cena akcji proponowana w wezwaniu

Cena akcji proponowana w wezwaniu, w przypadku gdy którekolwiek z akcji spółki są przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, nie może być niższa od średniej ceny rynkowej z okresu sześciu miesięcy poprzedzających ogłoszenie wezwania, w czasie których dokonywany był obrót tymi akcjami na rynku głównym, albo średniej ceny rynkowej z krótszego okresu – jeżeli obrót akcjami spółki był dokonywany na rynku głównym przez okres krótszy niż określony powyżej.

W przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie ceny zgodnie ze wskazanymi powyżej regułami albo w przypadku spółki, w stosunku do której otwarte zostało postępowanie układowe lub upadłościowe – cena proponowana w wezwaniu nie może być niższa od ich wartości godziwej.

Cena akcji proponowana w wezwaniach nie może być również niższa od najwyższej ceny, jaką za akcje będące przedmiotem wezwania podmiot obowiązany do jego ogłoszenia, podmioty od niego zależne lub wobec niego dominujące, lub podmioty, z którymi łączy go pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, zapłaciły w okresie 12 miesięcy przed ogłoszeniem wezwania, albo najwyższej wartości rzeczy lub praw, które podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania lub podmioty, o których mowa powyżej, wydały w zamian za akcje będące przedmiotem wezwania, w okresie 12 miesięcy przed ogłoszeniem wezwania.

Cena akcji proponowana w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki publicznej ogłaszanych na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie, nie może być również niższa od średniej ceny rynkowej z okresu trzech miesięcy obrotu tymi akcjami na rynku regulowanym poprzedzających ogłoszenie wezwania.

Cena proponowana w wezwaniu może być niższa od ceny ustalonej zgodnie z powyższymi zasadami w odniesieniu do akcji stanowiących co najmniej 5% wszystkich akcji spółki, które będą nabyte w wezwaniu od oznaczonej osoby zgłaszającej się na wezwanie, jeżeli podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania i ta osoba tak postanowiły.

W przypadku gdy średnia cena rynkowa akcji objętych wezwaniem, ustalona zgodnie z zasadami omówionymi w niniejszym punkcie, znacznie odbiega od wartości godziwej tych akcji z powodu:

- przyznania akcjonariuszom prawa poboru, prawa do dywidendy, prawa do nabycia akcji spółki przejmującej w związku z podziałem spółki publicznej przez wydzielenie lub innych praw majątkowych związanych z posiadaniem akcji spółki publicznej;
- znacznego pogorszenia sytuacji finansowej lub majątkowej spółki na skutek zdarzeń lub okoliczności, których spółka nie mogła przewidzieć lub im zapobiec;
- zagrożenia spółki trwałą niewypłacalnością

– podmiot ogłaszający wezwanie może zwrócić się do KNF z wnioskiem o udzielenie zgody na zaproponowanie w wezwaniu ceny niespełniającej kryteriów, o których mowa powyżej. KNF może udzielić takiej zgody, o ile proponowana cena nie jest niższa od wartości godziwej tych akcji, a ogłoszenie takiego wezwania nie naruszy uzasadnionego interesu akcjonariuszy, jak również może w decyzji określić termin, w ciągu którego powinno nastąpić ogłoszenie wezwania po cenie wskazanej w decyzji. KNF podaje do publicznej wiadomości treść decyzji w sprawie wniosku o udzielenie zgody na zaproponowanie w wezwaniu ceny niespełniającej kryteriów, o których mowa powyżej, wraz z jej uzasadnieniem. W przypadku udzielenia przez KNF zgody, cena proponowana w wezwaniu może być niższa od ceny określonej w decyzji KNF udzielającej zgody, w odniesieniu do akcji stanowiących co najmniej 5% wszystkich akcji spółki publicznej, które będą nabyte w wezwaniu od oznaczonej osoby zgłaszającej się na wezwanie, jeżeli podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania i ta osoba tak postanowiły.

Za cenę proponowaną w wezwaniu na zamianę akcji uważa się wartość zdematerializowanych akcji innej spółki, których własność zostanie przeniesiona w zamian za akcje będące przedmiotem wezwania. Wartość tych akcji ustala się w przypadku akcji będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym: (a) według średniej ceny rynkowej z okresu sześciu miesięcy obrotu tymi akcjami na rynku regulowanym poprzedzających ogłoszenie wezwania albo (b) według średniej ceny z krótszego okresu – jeżeli obrót akcjami był dokonywany na rynku regulowanym przez okres krótszy niż określony powyżej. W przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie wartości akcji zgodnie ze zdaniem poprzedzającym – według ich wartości godziwej.

Za średnią cenę rynkową, o której mowa w opisanych powyżej regulacjach, uważa się cenę będącą średnią arytmetyczną ze średnich, dziennych cen ważonych wolumenem obrotu.

W okresie ostatniego roku obrotowego i do dnia Prospektu nie były dokonywane żadne publiczne oferty przejęcia w stosunku do Akcji.

Sankcje z tytułu naruszenia obowiązków dotyczących wezwań

Akcjonariusz nie może wykonywać prawa głosu z akcji spółki publicznej będących przedmiotem czynności prawnej lub innego zdarzenia prawnego powodującego osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów, jeżeli osiągnięcie lub przekroczenie tego progu nastąpiło z naruszeniem obowiązku ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72 Ustawy o Ofercie.

Akcjonariusz nie może wykonywać prawa głosu ze wszystkich akcji spółki publicznej, jeżeli przekroczenie progu ogólnej liczby głosów nastąpiło za naruszeniem obowiązków określonych odpowiednio w art. 73 ust. 1 (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie” powyżej) lub art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Wezwanie na podstawie

art. 74 Ustawy o Ofercie” powyżej). Zakaz wykonywania prawa głosu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, dotyczy także wszystkich akcji spółki publicznej posiadanych przez podmioty zależne od akcjonariusza lub podmiotu, który nabył akcje z naruszeniem obowiązków określonych w art. 73 ust. 1 lub art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie.

Akcjonariusz nie może wykonywać prawa głosu z akcji spółki publicznej nabytych w wezwaniu po cenie ustalonej z naruszeniem art. 79 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Cena akcji proponowana w wezwaniu” powyżej).

Podmiot, który nabył lub objął akcje spółki publicznej z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 77 ust. 4 pkt 3 Ustawy o Ofercie (zakaz nabywania pośrednio akcji spółki publicznej, której dotyczy wezwanie, przez podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania oraz podmioty, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 1 Ustawy o Ofercie, w okresie między dokonaniem zawiadomienia o zamiarze ogłoszenia wezwania a zakończeniem wezwania), oraz podmioty od niego zależne nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Zakaz, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, znajduje zastosowanie również do podmiotu, który nabył lub objął akcje z naruszeniem zakazu, o którym mowa w pierwszym akapicie punktu „– Ograniczenia w zakresie nabywania lub obejmowania akcji oraz wykonywania prawa głosu w związku z obowiązkiem ogłoszenia wezwania” powyżej, jak również podmiotów, które zgodnie z art. 77 ust. 4 pkt 1 Ustawy o Ofercie w okresie między dokonaniem zawiadomienia o zamiarze ogłoszenia wezwania a zakończeniem wezwania mogą nabywać akcje spółki, której dotyczy wezwanie, jedynie w ramach tego wezwania i w sposób w nim określony.

Prawo głosu z akcji spółki publicznej wykonane wbrew zakazom, o których mowa w akapitach poprzedzających, oraz prawo głosu podmiotu, o którym mowa w drugim akapicie punktu „– Ograniczenia w zakresie nabywania lub obejmowania akcji oraz wykonywania prawa głosu w związku z obowiązkiem ogłoszenia wezwania” powyżej, nie jest uwzględniane przy obliczaniu wyniku głosowania nad uchwałą walnego zgromadzenia, z zastrzeżeniem przepisów innych ustaw.

Szczególne przypadki dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych

Obowiązki dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych opisane w niniejszym rozdziale spoczywają:

- a) również na podmiocie, który osiągnął lub przekroczył określony w ustawie próg ogólnej liczby głosów w związku z nabywaniem lub zbywaniem kwitów depozytowych wystawionych w związku z akcjami spółki publicznej;
- b) na funduszu inwestycyjnym – również w przypadku, gdy osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów określonego w przepisach dotyczących znacznych pakietów akcji spółek publicznych następuje w związku z posiadaniem akcji łącznie przez: (i) inne fundusze inwestycyjne zarządzane przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, (ii) inne fundusze inwestycyjne utworzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzane przez ten sam podmiot;
- c) również na podmiocie, w przypadku którego osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów określonego w przepisach dotyczących znacznych pakietów akcji spółek publicznych następuje w związku z posiadaniem akcji: (i) przez osobę trzecią w imieniu własnym, lecz na zlecenie lub na rzecz tego podmiotu, z wyłączeniem akcji nabytych w ramach wykonywania czynności polegających na wykonywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie, (ii) w ramach wykonywania czynności polegających na zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie oraz Ustawy o Funduszach Inwestycyjnych – w zakresie akcji wchodzących w skład zarządzanych portfeli papierów wartościowych, z których podmiot ten, jako zarządzający, może w imieniu zleceniodawców wykonywać prawo głosu na walnym zgromadzeniu, (iii) przez osobę trzecią, z którą ten podmiot zawarł umowę, której przedmiotem jest przekazanie uprawnienia do wykonywania prawa głosu;
- d) również na pełnomocniku, który w ramach reprezentowania akcjonariusza na walnym zgromadzeniu został upoważniony do wykonywania prawa głosu z akcji spółki publicznej, jeżeli akcjonariusz ten nie wydał wiążących pisemnych dyspozycji co do sposobu głosowania;
- e) również łącznie na wszystkich podmiotach, które łączy pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, chociażby tylko jeden z tych podmiotów podjął lub zamierzał podjąć czynności powodujące powstanie tych obowiązków;
- f) na podmiotach, które zawierają porozumienie, o którym mowa w punkcie poprzedzającym, posiadając akcje spółki publicznej, w liczbie zapewniającej łącznie osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów określonego w przepisach Ustawy o Ofercie.

W przypadkach, o których mowa w punktach (e) i (f) powyżej, obowiązki określone w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych mogą być wykonywane przez jedną ze stron porozumienia, wskazaną przez strony porozumienia.

Obowiązki określone w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych powstają również w przypadku, gdy prawa głosu są związane z papierami wartościowymi zdeponowanymi lub zarejestrowanymi w podmiocie, który może nimi rozporządzać według własnego uznania.

Istnienie porozumienia dotyczącego nabywania przez podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, domniemywa się w przypadku posiadania akcji spółki publicznej przez: (a) małżonków, ich wstępnych, zstępnych i rodzeństwo oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osoby pozostające w stosunku przysposobienia, opieki i kurateli; (b) osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym; (c) mocodawcę lub jego pełnomocnika, niebędącego firmą inwestycyjną, upoważnionego do dokonywania na rachunku papierów wartościowych czynności zbycia lub nabycia papierów wartościowych; (d) jednostki powiązane w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości.

Do liczby głosów, która powoduje powstanie obowiązków określonych w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczących znacznych pakietów akcji spółek publicznych: (a) po stronie podmiotu dominującego – wlicza się liczbę głosów posiadanych przez jego podmioty zależne; (b) po stronie pełnomocnika, który w ramach reprezentowania akcjonariusza na walnym zgromadzeniu został upoważniony do wykonywania prawa głosu z akcji spółki publicznej, jeżeli akcjonariusz ten nie wydał wiążących pisemnych dyspozycji co do sposobu głosowania – wlicza się liczbę głosów z akcji objętych pełnomocnictwem; (c) wlicza się liczbę głosów ze wszystkich akcji, nawet jeżeli wykonywanie z nich prawa głosu jest ograniczone lub wyłączone z mocy statutu, umowy lub przepisu prawa.

Przymusowy wykup Akcji na żądanie akcjonariusza większościowego

Akcjonariuszowi spółki publicznej, który samodzielnie lub wspólnie z podmiotami od niego zależnymi lub wobec niego dominującymi oraz podmiotami, z którymi łączy go pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce, przysługuje, w terminie trzech miesięcy od osiągnięcia lub przekroczenia tego progu, prawo żądania od pozostałych akcjonariuszy sprzedaży wszystkich posiadanych przez nich akcji.

Genę przymusowego wykupu, ustala się zgodnie z zasadami określonymi w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczących ustalania ceny w wezwaniu (art. 79 ust. 1-3) z zastrzeżeniem, że jeżeli osiągnięcie lub przekroczenie progu 90% ogólnej liczby głosów w spółce nastąpiło w wyniku wezwania na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki ogłoszonego zgodnie z art. 74 Ustawy o Ofercie, cena takiego przymusowego wykupu nie może być niższa od ceny zaproponowanej w tym wezwaniu.

Nabycie akcji w wyniku przymusowego wykupu następuje bez zgody akcjonariusza, do którego skierowane jest żądanie wykupu.

Ogłoszenie żądania sprzedaży akcji w ramach przymusowego wykupu następuje po ustanowieniu zabezpieczenia w wysokości nie mniejszej niż 100% wartości akcji, które mają być przedmiotem przymusowego wykupu. Ustanowienie zabezpieczenia powinno być udokumentowane zaświadczeniem banku lub innej instytucji finansowej udzielającej zabezpieczenia lub pośredniczącej w jego udzieleniu.

Przymusowy wykup jest ogłaszany i przeprowadzany za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który jest obowiązany – nie później niż na 14 dni roboczych przed rozpoczęciem przymusowego wykupu – do równoczesnego zawiadomienia o zamiarze jego ogłoszenia KNF oraz spółki prowadzącej rynek regulowany, na którym notowane są dane akcje, a jeżeli akcje spółki notowane są na kilku rynkach regulowanych – wszystkich tych spółek. Podmiot ten załącza do zawiadomienia informacje na temat przymusowego wykupu.

Niedopuszczalne jest odstąpienie od ogłoszonego przymusowego wykupu.

Przymusowy odkup Akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego

Akcjonariusz spółki publicznej może zażądać wykupienia posiadanych przez niego akcji przez innego akcjonariusza, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce. Żądanie składa się na piśmie w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym nastąpiło osiągnięcie lub przekroczenie tego progu przez innego akcjonariusza.

W przypadku gdy informacja o osiągnięciu lub przekroczeniu progu 90% ogólnej liczby głosów nie została przekazana do publicznej wiadomości w trybie określonym przepisami Ustawy o Ofercie, termin na złożenie żądania biegnie od dnia, w którym akcjonariusz spółki publicznej, który może żądać wykupienia posiadanych przez niego akcji, dowiedział się lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o osiągnięciu lub przekroczeniu tego progu przez innego akcjonariusza.

Żądaniu, o którym mowa powyżej, obowiązani są zadośćuczynić solidarnie akcjonariusz, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów, jak również podmioty wobec niego zależne i dominujące, w terminie 30 dni od dnia jego zgłoszenia. Obowiązek nabycia akcji od akcjonariusza spoczywa również solidarnie na każdej ze stron pisemnego lub ustnego porozumienia dotyczącego nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na

walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, o ile członkowie tego porozumienia posiadają wspólnie, wraz z podmiotami dominującymi i zależnymi, co najmniej 90% ogólnej liczby głosów.

Akcjonariusz żądający wykupienia akcji na powyższych zasadach uprawniony jest do otrzymania ceny nie niższej niż określona zgodnie z przepisami art. 79 ust. 1-3 Ustawy o Ofercie dotyczącymi ustalania ceny akcji w wezwaniu, z zastrzeżeniem, że jeżeli osiągnięcie lub przekroczenie progu 90% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku wezwania na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki ogłoszonego zgodnie z art. 74 Ustawy o Ofercie, akcjonariusz żądający wykupienia akcji jest uprawniony do otrzymania ceny nie niższej, niż zaproponowana w tym wezwaniu.

Obowiązek notyfikacji powstania stosunku dominacji wynikający z KSH

W przypadku spółki handlowej – akcjonariusza Spółki posiadającego w odniesieniu do niej przymiot „spółki dominującej” w rozumieniu przepisów KSH, na takim akcjonariuszu ciąży obowiązek powiadomienia Spółki o powstaniu stosunku dominacji.

Spółką dominującą w rozumieniu przepisów KSH jest spółka, która: (a) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na Walnym Zgromadzeniu, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w Zarządzie, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (b) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków Zarządu, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (c) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków Rady Nadzorczej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (d) członkowie jej Zarządu stanowią więcej niż połowę członków Zarządu, (e) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej zależnej albo na walnym zgromadzeniu spółdzielni zależnej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (f) wywiera decydujący wpływ na działalność Spółki, w szczególności na podstawie umów o zarządzanie Spółką lub umów o przekazywanie zysku przez Spółkę.

Akcjonariusz Spółki, który spełni przesłanki pozwalające na uznanie go za spółkę dominującą w odniesieniu do Spółki, jest zobowiązany do powiadomienia Spółki o powstaniu stosunku dominacji w terminie dwóch tygodni od dnia powstania tego stosunku, pod rygorem zawieszenia wykonywania prawa głosu z Akcji reprezentujących więcej niż 33% kapitału zakładowego. Uchwała Walnego Zgromadzenia powzięta z naruszeniem przepisów KSH dotyczących obowiązku notyfikacji o powstaniu stosunku dominacji jest nieważna, chyba że spełnia wymogi kworum oraz większości głosów bez uwzględnienia głosów nieważnych.

Akcjonariusz Spółki, członek Zarządu albo Rady Nadzorczej może żądać, aby spółka handlowa, która jest akcjonariuszem Spółki, udzieliła informacji, czy pozostaje ona w stosunku dominacji lub zależności wobec określonej spółki handlowej albo spółdzielni będącej również akcjonariuszem Spółki. Uprawniony akcjonariusz może żądać ponadto ujawnienia liczby Akcji lub głosów, jakie spółka handlowa, do której skierowano pytanie, posiada w Spółce, w tym także jako zastawnik, użytkownik lub na podstawie porozumień z innymi osobami. Żądanie udzielenia informacji oraz odpowiedzi powinny być złożone na piśmie. Odpowiedzi na pytania należy udzielić uprawnionemu akcjonariuszowi oraz Spółce w terminie dziesięciu dni od dnia otrzymania żądania. Jeżeli żądanie udzielenia odpowiedzi doszło do adresata później niż na dwa tygodnie przed dniem, na który zwołano Walne Zgromadzenie, bieg terminu do jej udzielenia rozpoczyna się w dniu następującym po dniu, w którym zakończyło się to Walne Zgromadzenie. Od dnia rozpoczęcia biegu terminu udzielenia odpowiedzi do dnia jej udzielenia zobowiązana do odpowiedzi spółka nie może wykonywać praw z posiadanych przez nią Akcji.

Przepisy opisane powyżej znajdują odpowiednie zastosowanie również w przypadku ustania stosunku dominacji. W takim wypadku na spółce, która przestała być spółką dominującą w odniesieniu do Spółki, ciąży obowiązek powiadomienia o ustaniu stosunku dominacji.

Obowiązek notyfikacyjny wynikający z regulacji antymonopolowych

Regulacje Unii Europejskiej

Koncentracja z udziałem przedsiębiorców działających w Polsce może podlegać również przepisom unijnym. Rozporządzenie w Sprawie Koncentracji znajduje zastosowanie do tzw. koncentracji o wymiarze unijnym. Koncentracja ma „wymiar unijny”, jeżeli:

- łączny światowy obrót wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 5 mld EUR oraz
- łączny obrót przypadający na Unię Europejską, każdego z co najmniej dwóch zainteresowanych przedsiębiorstw, wynosi więcej niż 250 mln EUR, chyba że każde z zainteresowanych przedsiębiorstw uzyskuje więcej niż dwie trzecie swoich łącznych obrotów przypadających na Unię Europejską w jednym i tym samym Państwie Członkowskim.

Koncentracja ma wymiar unijny również w przypadku, gdy:

- łączny światowy obrót wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 2,5 mld EUR;

- w każdym z co najmniej trzech Państw Członkowskich łączny obrót wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 100 mln EUR;
- w każdym z co najmniej trzech Państw Członkowskich ujętych dla celów wskazanych w punkcie poprzedzającym łączny obrót każdego z co najmniej dwóch zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 25 mln EUR; oraz
- łączny obrót przypadający na Unię Europejską każdego z co najmniej dwóch zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 100 mln EUR, chyba że każde z zainteresowanych przedsiębiorstw uzyskuje więcej niż dwie trzecie swoich łącznych obrotów przypadających na Unię Europejską w jednym i tym samym Państwie Członkowskim.

Koncentracja podlegająca regulacji Rozporządzenia w sprawie Koncentracji występuje w przypadku, gdy powstaje trwała zmiana kontroli wynikająca z:

- łączenia się dwóch lub więcej wcześniej samodzielnych przedsiębiorstw lub części przedsiębiorstw lub
- przejęcia, przez jedną lub więcej osób już kontrolujących co najmniej jedno przedsiębiorstwo albo przez jedno lub więcej przedsiębiorstw, bezpośredniej lub pośredniej kontroli nad całym lub częścią jednego lub więcej innych przedsiębiorstw, czy to w drodze zakupu papierów wartościowych lub aktywów, czy to w drodze umowy lub w jakikolwiek inny sposób.

Koncentracje o wymiarze unijnym określone w Rozporządzeniu w sprawie Koncentracji zgłasza się Komisji Europejskiej przed ich wykonaniem i po zawarciu umowy, ogłoszeniu publicznej oferty przejęcia lub nabyciu kontrolnego pakietu akcji, przy czym w określonych przypadkach koncentracje mogą być także zgłaszane na wcześniejszym etapie. Dokonanie koncentracji powinno być zawieszono do czasu podjęcia przez Komisję Europejską ostatecznej decyzji lub upływu terminu przewidzianego na wydanie decyzji. Jeżeli zgłoszona koncentracja nie przeszkodzi znacząco skutecznej konkurencji na wspólnym rynku lub znacznej jego części, w szczególności w wyniku utworzenia lub umocnienia pozycji dominującej, Komisja Europejska uznaje taką koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem.

Co do zasady, koncentracje objęte regulacją Rozporządzenia w sprawie Koncentracji nie podlegają zgłoszeniu do organu antymonopolowego Państwa Członkowskiego.

Ustawa o Ochronie Konkurencji i Konsumentów

Zamiar koncentracji przedsiębiorców podlega zgłoszeniu Prezesowi UOKiK, jeżeli:

- łączny światowy obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 1 mld EUR lub
- łączny obrót na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 50 mln EUR.

Obrót, o którym mowa w akapicie poprzedzającym, obejmuje obrót:

- zarówno przedsiębiorców bezpośrednio uczestniczących w koncentracji, jak i
- pozostałych przedsiębiorców należących do grup kapitałowych, do których należą przedsiębiorcy bezpośrednio uczestniczący w koncentracji.

Co do zasady, Prezes UOKiK wydaje zgodę na koncentrację, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku.

Przepisy Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów stosuje się nie tylko do przedsiębiorców (w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej), lecz również, między innymi, do osób fizycznych posiadających kontrolę w rozumieniu tej ustawy nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby taka osoba fizyczna nie prowadziła działalności gospodarczej (w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej), o ile podejmuje ona dalsze działania podlegające kontroli koncentracji zgodnie z przepisami Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów.

Obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji znajdzie między innymi zastosowanie w przypadku zamiaru przejęcia, przez nabycie lub objęcie akcji bądź innych papierów wartościowych lub w jakikolwiek inny sposób, bezpośredniej lub pośredniej kontroli nad jednym lub więcej przedsiębiorcami przez jednego lub więcej przedsiębiorców. Przez przejęcie kontroli rozumie się wszelkie formy bezpośredniego lub pośredniego uzyskania uprawnień, które osobno albo łącznie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiają wywieranie decydującego wpływu na określonego przedsiębiorcę lub przedsiębiorców.

Zamiar koncentracji nie podlega zgłoszeniu, jeżeli łączny obrót przedsiębiorcy, nad którym ma nastąpić przejęcie kontroli, oraz jego spółek zależnych, nie przekroczył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w żadnym z dwóch lat obrotowych poprzedzających zgłoszenie równowartości 10 mln EUR. Ponadto nie podlega zgłoszeniu zamiar koncentracji:

- polegającej na czasowym nabyciu lub objęciu przez instytucję finansową akcji w celu ich odsprzedaży, jeżeli przedmiotem działalności gospodarczej tej instytucji jest prowadzone na własny lub cudzy rachunek inwestowanie w akcje innych przedsiębiorców, pod warunkiem że odsprzedaż ta nastąpi przed upływem roku od dnia nabycia lub objęcia, oraz że: (a) instytucja ta nie wykonuje praw z tych akcji, z wyjątkiem prawa do dywidendy lub (b) wykonuje te prawa wyłącznie w celu przygotowania odsprzedaży całości lub części przedsiębiorstwa, jego majątku lub tych akcji;
- polegającej na czasowym nabyciu lub objęciu przez przedsiębiorcę akcji w celu zabezpieczenia wierzytelności, pod warunkiem że nie będzie on wykonywał praw z tych akcji, z wyłączeniem prawa do ich sprzedaży;
- następującej w toku postępowania upadłościowego, z wyłączeniem przypadków przejęcia kontroli przez konkurentów lub podmioty z grup kapitałowych konkurentów przejmowanego przedsiębiorcy;
- przedsiębiorców należących do tej samej grupy kapitałowej.

Przedsiębiorcy, których zamiar koncentracji podlega zgłoszeniu, są obowiązani do wstrzymania się od dokonania koncentracji do czasu wydania przez Prezesa UOKiK zgody na dokonanie koncentracji lub upływu terminu na wydanie odpowiedniej decyzji. Czynność prawna będącą podstawą koncentracji może być dokonana pod warunkiem wydania przez Prezesa UOKiK zgody na dokonanie koncentracji lub upływu ustawowych terminów na jej wydanie. Realizacja publicznej oferty kupna lub zamiany akcji zgłoszona Prezesowi UOKiK nie stanowi naruszenia ustawowego obowiązku wstrzymania się od dokonania koncentracji, o którym mowa powyżej, jeżeli nabywca nie korzysta z prawa głosu wynikającego z nabytych akcji lub czyni to wyłącznie w celu utrzymania pełnej wartości swej inwestycji kapitałowej lub dla zapobieżenia poważnej szkodzie, jaka może powstać u przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji.

WARUNKI OFERTY

Oferta

Na podstawie Prospektu w ramach Oferty Akcjonariusz Sprzedający oferuje do 26.013.000 akcji zwykłych Spółki o wartości nominalnej 2 PLN każda („**Akcje Sprzedawane**”).

Akcje Sprzedawane są przedmiotem oferty publicznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z Ofertą mogą zostać podjęte ograniczone działania promocyjne mające na celu przekazanie informacji o Ofercie Kwalifikowanym Nabywcom Instytucjonalnym w Stanach Zjednoczonych Ameryki w rozumieniu i zgodnie z Przepisem 144A wydanym na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz innym inwestorom instytucjonalnym poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki (z wyłączeniem Polski) zgodnie z Regulacją S wydaną na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona. W celu prowadzenia powyższych ograniczonych działań promocyjnych, w każdym przypadku zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, w których takie działania będą podejmowane, zostanie sporządzony międzynarodowy dokument marketingowy w języku angielskim (w formacie *International Offering Circular*) („**Dokument Marketingowy**”). Dokument Marketingowy nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez KNF, ani żaden inny organ administracji publicznej, w szczególności organ właściwy w jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona. Prospekt nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez organ nadzoru inny niż KNF, ani nie będzie przedmiotem rejestracji ani zgłoszenia do organu nadzoru w żadnym innym państwie niż Polska.

Inwestorzy powinni uwzględnić, że Oferta opisana w niniejszym Prospekcie jest przeprowadzana wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jedynym prawnie wiążącym dokumentem sporządzonym na potrzeby tej Oferty, zawierającym informacje na temat Grupy oraz Akcji Sprzedawanych, jest Prospekt.

Uprawnieni inwestorzy

Uprawnionymi do wzięcia udziału w Ofercie są:

- Inwestorzy Indywidualni; oraz
- Inwestorzy Instytucjonalni, w tym Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V.

W dniu 20 sierpnia 2012 roku zostało zawarte Porozumienie, w którym Skarb Państwa zobowiązał się, w ramach Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Instytucjonalnym, zaoferować Elektrim S.A., Polsat Media B.V. i Embud sp. z o.o. 1.350.000 Akcji Sprzedawanych (o wartości nominalnej 2 PLN każda) stanowiących 5,2% maksymalnej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie (co odpowiada 2,6% ogólnej liczby Akcji oraz 2,6% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu po Genie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz dokonać przydziału i zbyć powyższe Akcje Sprzedawane na rzecz, odpowiednio, Elektrim S.A., Polsat Media B.V. lub Embud sp. z o.o. na podstawie złożonego przez nich, prawidłowego i w pełni opłaconego zapisu lub zapisów, zgodnie z warunkami określonymi w Prospekcie (zobacz Rozdział „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający – Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką – Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”).

Przewidywany harmonogram Oferty

Poniżej przedstawiono informacje na temat przewidywanego harmonogramu Oferty.

do 9 października 2012 roku	Ustalenie Ceny Maksymalnej oraz złożenie do KNF aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną.
10 października 2012 roku	Zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty, publikacja Prospektu oraz publikacja aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną (przy założeniu, że zatwierdzenie aneksu do Prospektu z Ceną Maksymalną nastąpi nie później niż w dniu 10 października 2012 roku). Rozpoczęcie procesu budowania książki popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.
11 października 2012 roku	Rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych.
19 października 2012 roku	Zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych (do godziny 23:59).
22 października 2012 roku	Zakończenie procesu budowania książki popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych (do godziny 18:00).

Ustalenie ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty, ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Podpisanie aneksu do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty.

Opublikowanie Ceny Sprzedaży, ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów (do godziny 23:59).

23 października – 25 października 2012 roku

Przyjmowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych.

26 października 2012 roku

Złożenie zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW oraz zapisanie Akcji Sprzedawanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych.

Ewentualne zapisy składane przez Gwarantów Oferty w wykonaniu zobowiązań wynikających z Umowy o Gwarantowanie Oferty.

Przydział Akcji Sprzedawanych.

29 października 2012 roku

Zapisanie Akcji Sprzedawanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (pod warunkiem, że dane przekazane przez Inwestorów Instytucjonalnych na potrzeby zapisania Akcji Sprzedawanych na ich rachunkach papierów wartościowych będą kompletne i prawidłowe).

30 października 2012 roku lub w zbliżonym terminie

Pierwszy dzień notowania Akcji na GPW.

Powyższy harmonogram Oferty może ulec zmianie. Niektóre zdarzenia, które zostały w nim przewidziane, są niezależne od Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego. Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i Oferującym, zastrzega sobie prawo do zmiany powyższego harmonogramu Oferty, w tym terminów przyjmowania zapisów na Akcje Sprzedawane. Informacja o zmianie poszczególnych terminów Oferty zostanie przekazana w trybie przewidzianym w art. 52 Ustawy o Ofercie, tj. w formie komunikatu aktualizującego w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Zmiana terminów rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów i podanie do publicznej wiadomości stosownej informacji o tym nastąpi najpóźniej do godz. 12:00 (południe) w aktualnym pierwotnym dniu rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów na Akcje Sprzedawane.

Nowe terminy dla innych zdarzeń przewidzianych w harmonogramie zostaną podane do publicznej wiadomości najpóźniej w dniu upływu danego terminu, z wyjątkiem skrócenia terminu zakończenia budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych, który zostanie podany do publicznej wiadomości najpóźniej do godz. 12:00 (południe) w dniu upływu takiego skróconego terminu.

Inwestorom, którzy złożą zapisy na Akcje Sprzedawane przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz informacji o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty i o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów, będzie przysługiwać uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu poprzez złożenie oświadczenia na piśmie, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Warunki odstąpienia od przeprowadzenia Oferty lub jej zawieszenia

Do dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty, może odstąpić od przeprowadzenia Oferty bez podawania przyczyn swojej decyzji, co będzie równoznaczne z odwołaniem Oferty.

Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu 29 października 2012 roku, kiedy rozpocznie się wystawianie odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Sprzedawanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych,

Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty, może odstąpić od przeprowadzenia Oferty, przy czym takie odstąpienie może nastąpić z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi, przy czym do ważnych powodów można zaliczyć w szczególności: (i) nagłe lub nieprzewidywalne zmiany w sytuacji ekonomiczno-politycznej w Polsce lub w innym kraju, które mogłyby mieć istotny negatywny wpływ na rynki finansowe, gospodarkę Polski, Ofertę lub na działalność Grupy (np. zamachy terrorystyczne, wojny, katastrofy, powodzie); (ii) nagłe i nieprzewidywalne zmiany lub wydarzenia o innym charakterze niż wskazane w punkcie (i) powyżej mogące mieć istotny negatywny wpływ na działalność Grupy lub mogące skutkować poniesieniem przez Grupę istotnej szkody lub istotnym zakłóceniem jej działalności; (iii) istotna negatywna zmiana dotycząca działalności, sytuacji finansowej lub wyników operacyjnych Grupy; (iv) zawieszenie lub istotne ograniczenie obrotu papierami wartościowymi na GPW lub na innych rynkach giełdowych w przypadku, gdy mogłoby to mieć istotny negatywny wpływ na Ofertę; (v) uzyskanie niesatysfakcjonującej liczby zgłoszeń na Akcje Sprzedawane w ramach budowania księgi popytu; (vi) niewystarczająca, zdaniem Globalnych Współkoordynatorów Oferty, spodziewana liczba Akcji w obrocie na GPW, niezapewniająca odpowiedniej płynności Akcji; (vii) nagłe i nieprzewidywalne zmiany mające bezpośredni, istotny i negatywny wpływ na funkcjonowanie Grupy, lub (viii) wypowiedzenie lub rozwiązanie Umowy o Gwarantowanie Oferty.

Informacja o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu po jego zatwierdzeniu przez KNF. Aneks ten będzie podany do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt. W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia Oferty złożone zapisy na Akcje Sprzedawane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia Oferty do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW, złożone zapisy na Akcje Sprzedawane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia Oferty w okresie po złożeniu zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu 29 października 2012 roku, podmioty przyjmujące zapisy Inwestorów Indywidualnych dokonają niezwłocznie, zgodnie z instrukcją Oferującego, zwrotnego przeniesienia Akcji Sprzedawanych nabytych uprzednio przez Inwestorów Indywidualnych, działając na podstawie stosownych pełnomocnictw udzielonych przez Inwestorów Indywidualnych w formularzu zapisu na Akcje Sprzedawane. Płatności dokonane przez Inwestorów Indywidualnych tytułem zapłaty ceny sprzedaży Akcji Sprzedawanych zostaną im zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu zwrotnego przeniesienia tych Akcji Sprzedawanych na rachunek papierów wartościowych Akcjonariusza Sprzedającego. Zwrot tych płatności zostanie dokonany na rachunek pieniężny prowadzony dla rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego, z którego został złożony zapis, zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej.

Powyższy mechanizm zwrotnego przeniesienia Akcji Sprzedawanych w przypadku zaistnienia okoliczności uzasadniających odstąpienie od przeprowadzenia Oferty ma na celu ochronę inwestorów przed negatywnymi skutkami nadzwyczajnych i nieprzewidywalnych zdarzeń, które mogą ewentualnie wystąpić w trakcie Oferty.

Powyższe warunki odstąpienia od przeprowadzenia Oferty będą obowiązywały również Inwestorów Instytucjonalnych do momentu, do którego Akcjonariusz Sprzedający jest uprawniony do odstąpienia od przeprowadzenia Oferty na podstawie Prospektu.

Decyzja o zawieszeniu Oferty, bez podawania przyczyn, może zostać podjęta przez Akcjonariusza Sprzedającego, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty, w każdym czasie przed rozpoczęciem przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych. Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych do dnia złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (tj. do dnia 26 października 2012 roku) Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i Oferującym, może podjąć decyzję o zawieszeniu przeprowadzenia Oferty tylko z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi. Do ważnych powodów należy zaliczyć w szczególności zdarzenia, które mogłyby w negatywny sposób wpłynąć na powodzenie Oferty lub powodować zwiększone ryzyko inwestycyjne dla nabywców Akcji Sprzedawanych. Decyzja w przedmiocie zawieszenia Oferty może zostać podjęta bez jednoczesnego wskazania nowych terminów Oferty, które mogą zostać ustalone w terminie późniejszym.

Informacja o zawieszeniu Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu po jego zatwierdzeniu przez KNF. Aneks ten będzie podany do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany Prospekt.

Jeżeli decyzja o zawieszeniu Oferty zostanie podjęta w okresie od rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych do dnia złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (tj. 26 października 2012 roku), złożone zapisy, jak również dokonane wpłaty będą w dalszym ciągu uważane za ważne, jednakże inwestorzy będą uprawnieni do uchylenia się od skutków prawnych złożonych zapisów poprzez złożenie stosownego oświadczenia, w terminie dwóch dni roboczych od dnia udostępnienia do publicznej wiadomości aneksu do Prospektu dotyczącego zawieszenia Oferty.

Cena Maksymalna

Akcjonariusz Sprzedający w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym ustali cenę maksymalną sprzedaży Akcji Sprzedawanych na potrzeby składania zapisów przez Inwestorów Indywidualnych („**Cena Maksymalna**”). Po ustaleniu Ceny Maksymalnej Spółka i Akcjonariusz Sprzedający wystąpią do KNF z wnioskiem o zatwierdzenie aneksu do Prospektu zawierającego informację o Cenie Maksymalnej. Aneks do Prospektu zawierający informację o Cenie Maksymalnej zostanie udostępniony do publicznej wiadomości niezwłocznie po jego zatwierdzeniu przez KNF.

Dla potrzeb budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych może zostać ustalony orientacyjny przedział cenowy, który nie będzie podany do publicznej wiadomości oraz który może ulec zmianie.

Ustalenie Ceny Sprzedaży

Cena sprzedaży Akcji Sprzedawanych dla Inwestorów Indywidualnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych**”) oraz cena sprzedaży Akcji Sprzedawanych dla Inwestorów Instytucjonalnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych**”) zostaną ustalone przez Akcjonariusza Sprzedającego w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym, po zakończeniu procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.

Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych może zostać ustalona na poziomie wyższym niż Cena Maksymalna. Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych nie będzie wyższa od Ceny Maksymalnej. W przypadku gdy Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych będzie nie wyższa niż Cena Maksymalna, Inwestorzy Indywidualni nabędą Akcje Sprzedawane po cenie równej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Informacja na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych zostanie przekazana przez Spółkę do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie, tj. w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Inwestorom Indywidualnym, którzy złożą zapisy na Akcje Sprzedawane przed przekazaniem do publicznej wiadomości powyższej informacji, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Ostateczna liczba Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty

Najpóźniej w dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym, podejmie decyzję o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty zostanie ustalona ostateczna liczba Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym, która będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 15% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty albo (ii) liczby Akcji Sprzedawanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni, przy czym Akcjonariusz Sprzedający zastrzega sobie dyskrecjonalne prawo do zwiększenia liczby Akcji Sprzedawanych przeznaczonych do przydziału Inwestorom Indywidualnym, o nie więcej niż 10% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty do nie więcej niż 25% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty, w przypadku złożenia przez Inwestorów Indywidualnych ważnych zapisów na Akcje Sprzedawane obejmujących łącznie większą liczbę Akcji Sprzedawanych niż wskazana w punkcie (i) powyżej. Powyższa decyzja może zostać podjęta przez Akcjonariusza Sprzedającego nie później niż przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji na temat ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty, zostanie również ustalona ostateczna liczba Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Instytucjonalnym, w tym Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., która będzie stanowiła różnicę pomiędzy ostateczną liczbą Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty oraz mniejszą z następujących liczb: (i) 15% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty albo (ii) liczby Akcji Sprzedawanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni, z zastrzeżeniem dyskrecjonalnego prawa Akcjonariusza Sprzedającego, o którym mowa w akapicie powyżej, do zwiększenia liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym.

Informacja o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty oraz informacja o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów zostanie podana do publicznej wiadomości wraz z informacją o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych w trybie przewidzianym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie. Inwestorom Indywidualnym, którzy złożą

zapisy na Akcje Sprzedawane przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Zasady składania zapisów

Inwestorzy Indywidualni

Przydział Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym zostanie dokonany za pośrednictwem GPW. W związku z powyższym Inwestor Indywidualny zainteresowany nabyciem Akcji Sprzedawanych musi posiadać rachunek papierów wartościowych w firmie inwestycyjnej, w której składa zapis. Osoby zamierzające nabyć Akcje Sprzedawane, nieposiadające rachunku papierów wartościowych, powinny otworzyć taki rachunek przed złożeniem zapisu. W przypadku gdy rachunek prowadzony jest u depozytariusza, zlecenie powinno zostać złożone zgodnie z zasadami składania zleceń przez klientów banku depozytariusza.

Zapisy składane przez Inwestorów Indywidualnych legitymujących się dowodem tożsamości lub innym dokumentem zawierającym numer PESEL, przyjmowane będą w punktach obsługi klienta („POK”) firm inwestycyjnych, których lista będzie dostępna na stronie internetowej Spółki (www.zepak.com.pl) oraz na stronie internetowej Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Zapisy składane przez Inwestorów Indywidualnych, którzy nie posiadają numeru PESEL będą przyjmowane jedynie w wybranych POK-ach Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego, których lista będzie dostępna na stronie internetowej Spółki (www.zepak.com.pl) oraz na stronie internetowej Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Na podstawie przyjętych zapisów firmy inwestycyjne, członkowie giełdy złożą w imieniu Inwestorów Indywidualnych na GPW zlecenia kupna Akcji Sprzedawanych na zasadach określonych poniżej. Za prawidłowe przekazanie zleceń na GPW odpowiedzialność ponoszą firmy inwestycyjne przyjmujące zapisy.

Zapisy na Akcje Sprzedawane będą składane na formularzach zapisu dostępnych w firmach inwestycyjnych przyjmujących zapisy na Akcje Sprzedawane i będą zawierały oświadczenie inwestora o zapoznaniu się i akceptacji treści Prospektu, a w szczególności zasad przydziału Akcji Sprzedawanych.

Formularz zapisu zawierać będzie upoważnienie dla firmy inwestycyjnej do złożenia zlecenia kupna Akcji Sprzedawanych w imieniu danego Inwestora Indywidualnego. Akcje Sprzedawane będą przydzielane Inwestorom Indywidualnym za pośrednictwem systemu GPW.

Inwestor Indywidualny ma prawo złożyć tylko jeden zapis na Akcje Sprzedawane. Liczba Akcji Sprzedawanych, którą może obejmować zapis złożony przez jednego Inwestora Indywidualnego, nie może być mniejsza niż 1 (jedna) Akcja Sprzedawana ani większa niż 750 Akcji Sprzedawanych.

Zapis opiewający na większą liczbę niż 750 Akcji Sprzedawanych będzie traktowany jak zapis na 750 Akcji Sprzedawanych. Zapis złożony na mniej Akcji Sprzedawanych niż jedna Akcja Sprzedawana będzie uznawany za nieważny. W przypadku złożenia przez Inwestora Indywidualnego więcej niż jednego zapisu, na różną liczbę Akcji Sprzedawanych zostanie uwzględniony tylko jeden zapis – opiewający na największą liczbę Akcji Sprzedawanych. W przypadku złożenia przez Inwestora Indywidualnego więcej niż jednego zapisu na jednakową liczbę Akcji Sprzedawanych zostanie uwzględniony tylko jeden zapis – o przyjęciu konkretnego zapisu zdecyduje losowanie. Pozostałe zapisy złożone przez danego Inwestora Indywidualnego będą uznawane za nieważne, a sporządzone na ich podstawie zlecenia zostaną unieważnione.

Wszelkie konsekwencje wynikające z niewłaściwego bądź niepełnego wypełnienia formularza zapisu ponosi Inwestor Indywidualny składający zapis.

Zapis na Akcje Sprzedawane jest bezwarunkowy, nieodwołalny (z zastrzeżeniem prawa do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu stosownie do art. 51a i art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie), nie może zawierać jakichkolwiek zastrzeżeń oraz wiąże osobę składającą zapis do czasu przydziału Akcji Sprzedawanych w Ofercie albo do dnia odstąpienia od przeprowadzenia Oferty.

W przypadku gdy aneks do Prospektu zostanie udostępniony do publicznej wiadomości po rozpoczęciu przyjmowania zapisów na Akcje Sprzedawane, przed dokonaniem przydziału osoba, która złożyła zapis przed opublikowaniem takiego aneksu, może uchylić się od skutków prawnych złożonego zapisu, stosownie do art. 51a Ustawy o Ofercie. Uchylenie się od skutków prawnych złożonego zapisu następuje przez oświadczenie na piśmie złożone w firmie inwestycyjnej, w której został przyjęty zapis, w terminie dwóch dni roboczych od dnia opublikowania aneksu do Prospektu.

W celu uzyskania informacji na temat szczegółowych zasad składania zapisów, w szczególności na temat: (i) dokumentów wymaganych przy składaniu zapisów przez przedstawicieli ustawowych, pełnomocników lub inne osoby działające w imieniu inwestorów oraz (ii) sposobu składania zapisów w innej formie niż pisemna, Inwestorzy Indywidualni powinni

skontaktować się z POK-iem firmy inwestycyjnej przyjmującej zapisy Inwestorów Indywidualnych na Akcje Sprzedawane, w którym zamierzają złożyć zapis.

Zwraca się uwagę, że każdy Inwestor Indywidualny składający zapis na Akcje Sprzedawane będzie zobowiązany: (i) wskazać w formularzu zapisu (a) w przypadku osób posiadających obywatelstwo polskie lub numer PESEL – numer PESEL, (b) w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL – numer dokumentu tożsamości, w szczególności numer paszportu oraz (c) inne informacje wymagane w formularzu zapisu, (ii) udzielić pełnomocnictwa podmiotowi przyjmującemu zapisy na Akcje Sprzedawane od każdego Inwestora Indywidualnego do niezwłocznego dokonania, zgodnie z instrukcją Oferującego, zwrotnego przeniesienia Akcji Sprzedawanych zapisanych na rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego w przypadku odstąpienia od przeprowadzenia Oferty przez Akcjonariusza Sprzedającego w okresie po złożeniu zlecenia sprzedaży Akcji Sprzedawanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW a zapisaniem Akcji Sprzedawanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych, jak również (iii) złożyć dyspozycję dokonania blokady Akcji Sprzedawanych od momentu zapisania ich na rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu 29 października 2012 roku.

Brak wskazania w formularzu zapisu wskazanych powyżej informacji, brak zgody na udzielenie pełnomocnictwa lub niezłożenie dyspozycji dokonania blokady oraz brak innych informacji wymaganych w formularzu zapisu bądź podanie nieprawdziwych bądź nieprawidłowych informacji, w tym numeru PESEL albo numeru dokumentu tożsamości, w szczególności numeru paszportu, spowoduje, iż zapis danego inwestora uznany zostanie za nieważny.

Ponadto dla ważności zapisu wymagane jest złożenie przez Inwestora Indywidualnego w formularzu zapisu oświadczenia o wyrażeniu zgody na przekazanie danych osobowych GPW oraz udzielenie w formularzu zapisu upoważnienia dla firmy inwestycyjnej przyjmującej zapisy, do przekazania GPW informacji o złożonym zapisie na Akcje Sprzedawane oraz danych osobowych Inwestora Indywidualnego w celu weryfikacji przez system GPW prawidłowości i liczby zapisów złożonych przez Inwestora Indywidualnego.

W momencie składania zapisów inwestorzy nie będą ponosić dodatkowych kosztów ani podatków, z wyjątkiem ewentualnych kosztów związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku papierów wartościowych, o ile inwestor składający zapis na Akcje Sprzedawane nie posiadał takiego rachunku wcześniej, oraz kosztów prowizji maklerskiej, zgodnie z postanowieniami właściwych umów i regulaminów podmiotu przyjmującego zapis. Informacje na temat opodatkowania znajdują się w Rozdziale „Opodatkowanie”.

Inwestorzy Instytucjonalni

Po zakończeniu procesu budowania księgi popytu Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty oraz – wyłącznie w odniesieniu do Inwestorów Instytucjonalnych mających siedzibę w Polsce – z Oferującym, dokona uznaniowego wyboru Inwestorów Instytucjonalnych, do których zostaną wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na Akcje Sprzedawane i którzy będą uprawnieni do złożenia zapisów na Akcje Sprzedawane w liczbie wskazanej w zaproszeniu do złożenia zapisu oraz dokonania wpłat na Akcje Sprzedawane na rachunek wskazany w takim zaproszeniu. Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. zaproszone zostaną do złożenia zapisu na taką liczbę Akcji Sprzedawanych, jaką wskażą w procesie budowania księgi popytu, z zastrzeżeniem, że jeżeli łączna liczba Akcji Sprzedawanych wskazana przez te podmioty w procesie budowania księgi popytu będzie większa niż 1.350.000, to w takim przypadku zaproszenia wysłane do Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. będą mogły opiewać na mniejszą liczbę Akcji Sprzedawanych, ustaloną według uznania Akcjonariusza Sprzedającego, tak, aby łącznie zaproszenia dla Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. obejmowały 1.350.000 Akcji Sprzedawanych.

Zaproszenia do Inwestorów Instytucjonalnych w Polsce, w tym do Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., zostaną przesłane przez Oferującego, działającego również w imieniu ING, UniCredit, J.P. Morgan, Credit Suisse oraz pozostałych Współzarządzających Budowaniem Księgi Popytu, natomiast zaproszenia do danego Inwestora Instytucjonalnego z siedzibą poza Polską zostaną przesłane przez tego spośród Globalnych Współkoordynatorów Oferty lub Współzarządzających Budowaniem Księgi Popytu, za pośrednictwem którego dany zagraniczny Inwestor Instytucjonalny uczestniczył w procesie budowania księgi popytu na zasadach uzgodnionych pomiędzy Globalnymi Współkoordynatorami Oferty.

Zapisy składane przez Inwestorów Instytucjonalnych, którzy zostali zaproszeni przez Oferującego działającego w imieniu ING, UniCredit, J.P. Morgan, Credit Suisse oraz pozostałych Współzarządzających Budowaniem Księgi Popytu do składania zapisów na Akcje Sprzedawane, w tym Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., będą przyjmowane w siedzibie Oferującego (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, ul. Puławska 15, Warszawa). W celu uzyskania informacji na temat szczegółowych zasad składania zapisów Inwestorzy Instytucjonalni powinni skontaktować się z Oferującym, ING, UniCredit, J.P. Morgan, Credit Suisse oraz pozostałymi Współzarządzającymi Budowaniem Księgi Popytu.

Każdy z Inwestorów Instytucjonalnych może złożyć zapis lub zapisy na taką liczbę Akcji Sprzedawanych, która będzie wskazana w skierowanym do danego Inwestora Instytucjonalnego zaproszeniu do złożenia zapisu. Zapisy opiewające

łącznie na większą liczbę Akcji Sprzedawanych niż wskazana w zaproszeniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, będą traktowane jako zapisy na maksymalną liczbę Akcji Sprzedawanych, na które może złożyć zapis dany Inwestor Instytucjonalny. Instytucje zarządzające aktywami na zlecenie mogą złożyć jeden zapis zbiorczy na rzecz poszczególnych klientów, dołączając do zapisu listę inwestorów zawierającą dane wymagane jak w formularzu zapisu.

Zapis na Akcje Sprzedawane jest bezwarunkowy, nieodwołalny (z zastrzeżeniem prawa do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu stosownie do art. 51a i art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie), nie może zawierać jakichkolwiek zastrzeżeń oraz wiąże osobę składającą zapis do czasu przydziału Akcji Sprzedawanych w Ofercie albo do dnia odstąpienia od przeprowadzenia Oferty.

Zasady płatności za Akcje Sprzedawane

Inwestorzy Indywidualni

Inwestorzy Indywidualni składający zapisy na Akcje Sprzedawane powinni je opłacić najpóźniej w momencie składania zapisu w kwocie stanowiącej iloczyn liczby Akcji Sprzedawanych, na jaką inwestor składa zapis, oraz Ceny Maksymalnej powiększonej o ewentualną prowizję maklerską podmiotu przyjmującego zapis. Płatność za Akcje Sprzedawane musi być dokonana w złotych, zgodnie z regulacjami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej przyjmującej zapis na Akcje Sprzedawane.

Wpłata na Akcje Sprzedawane objęte zapisem powiększona o ewentualną prowizję maklerską zostaje zablokowana w chwili składania zapisu.

Wpłaty na Akcje Sprzedawane nie podlegają oprocentowaniu. Nierozliczone należności nie mogą stanowić wpłaty na Akcje Sprzedawane.

Zapis Inwestora Indywidualnego, w przypadku dokonania niepełnej wpłaty, jest nieważny.

Umowy zawarte przez Inwestorów Indywidualnych z firmami inwestycyjnymi dotyczące prowadzenia rachunków papierów wartościowych mogą przewidywać, że inwestorzy będą zobowiązani do zapłacenia firmie inwestycyjnej prowizji maklerskiej związanej z dokonaniem przydziału Akcji Sprzedawanych za pośrednictwem GPW.

Inwestorzy Instytucjonalni

Inwestorzy Instytucjonalni, w tym Elektrim S.A. Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., powinni opłacić składany zapis najpóźniej w ostatnim dniu przyjmowania zapisów od Inwestorów Instytucjonalnych w złotych w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby Akcji Sprzedawanych, na którą Inwestor Instytucjonalny złożył zapis, oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz w sposób zgodny z instrukcjami wskazanymi w zaproszeniu do składania zapisów.

W przypadku dokonania przez Inwestora Instytucjonalnego niepełnej wpłaty zapis będzie uznany za złożony na liczbę Akcji Sprzedawanych, która została w pełni opłacona, w kwocie stanowiącej iloczyn liczby Akcji Sprzedawanych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Przydział Akcji Sprzedawanych

Przydział Akcji Sprzedawanych zostanie dokonany po zakończeniu przyjmowania zapisów złożonych przez Inwestorów Instytucjonalnych. Przydział Akcji Sprzedawanych ich nabywcom nastąpi w dniu 26 października 2012 roku.

Przed przydziałem Akcji Sprzedawanych, Akcje Sprzedawane zaoferowane Inwestorom Indywidualnym, w liczbie, w jakiej zostaną objęte zapisami Inwestorów Indywidualnych, które zostaną wycofane na zasadach określonych w Prospekcie, mogą zostać przesunięte do puli Akcji Sprzedawanych przydzielanej Inwestorom Instytucjonalnym. Zawiadomienia o przydziale Akcji Sprzedawanych Inwestorom Indywidualnym zostaną przekazane zgodnie z procedurami domów maklerskich lub banków prowadzących rachunki papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych, którym przydzielono Akcje Sprzedawane.

W zakresie i w terminie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja na temat wyniku przydziału Akcji Sprzedawanych zostanie podana do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego na podstawie § 5 ust. 1 Rozporządzenia o Raportach, przy czym rozpoczęcie notowania Akcji będzie możliwe przed podaniem do publicznej wiadomości wyników przydziału Akcji Sprzedawanych.

Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego Rozdziału, przydział Akcji Sprzedawanych nie jest uzależniony od tego, jaki inwestor składa zapis ani za pośrednictwem jakiego podmiotu zapis jest składany.

Inwestorzy Indywidualni

Przydział Akcji Sprzedawanych poszczególnym Inwestorom Indywidualnym zostanie dokonany za pośrednictwem GPW na podstawie odrębnej umowy zawartej pomiędzy GPW, Akcjonariuszem Sprzedającym a Oferującym, zgodnie z prawidłowo złożonymi i opłaconymi zapisami, przy zachowaniu zasad opisanych poniżej.

Liczba Akcji Sprzedawanych przeznaczonych do przydziału Inwestorom Indywidualnym będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 15% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty albo (ii) liczby Akcji Sprzedawanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni („**Liczba Akcji Sprzedawanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym**”), przy czym Akcjonariusz Sprzedający zastrzega sobie dyskrecyjne prawo do zwiększenia Liczby Akcji Sprzedawanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym, o której mowa w punkcie (i) powyżej, o nie więcej niż 10% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty do nie więcej niż 25% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty w przypadku złożenia przez Inwestorów Indywidualnych ważnych zapisów na Akcje Sprzedawane obejmujących łącznie większą liczbę Akcji Sprzedawanych niż wskazana w punkcie (i) powyżej. Akcjonariusz Sprzedający może podjąć powyższą decyzję nie później niż przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji na temat ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów.

W przypadku złożenia zapisów przez Inwestorów Indywidualnych łącznie na liczbę Akcji Sprzedawanych większą niż odpowiednio, 15% lub do nie więcej niż 25% Akcji Sprzedawanych oferowanych ostatecznie w ramach Oferty, ustalona zostanie maksymalna liczba Akcji Sprzedawanych, jaka może zostać przydzielona na jeden zapis („**Maksymalny Przydział**”). W takim przypadku zapisy Inwestorów Indywidualnych, które będą opiewały na liczbę Akcji Sprzedawanych mniejszą lub równą Maksymalnemu Przydziałowi, zostaną zrealizowane w pełni. Natomiast Inwestorom Indywidualnym, którzy złożyli zapis na większą liczbę Akcji Sprzedawanych niż Maksymalny Przydział, zostanie przydzielona liczba Akcji Sprzedawanych równa liczbie Maksymalnego Przydziału. Zlecenia na Akcje Sprzedawane w niezrealizowanej części tracą ważność i będą anulowane przez GPW, działającą w charakterze operatora rynku, lub bezpośrednio przez firmy inwestycyjne, które przyjęły zapis danego Inwestora Indywidualnego na Akcje Sprzedawane.

Liczba Akcji Sprzedawanych stanowiąca Maksymalny Przydział zostanie ustalona w ten sposób, aby łączna liczba Akcji Sprzedawanych przydzielona Inwestorom Indywidualnym na zasadach opisanych powyżej była nie większa niż Liczba Akcji Sprzedawanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym.

Informacja o liczbie Akcji Sprzedawanych stanowiących Maksymalny Przydział zostanie przekazana przez Spółkę do publicznej wiadomości nie później niż w dniu zapisania Akcji Sprzedawanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie.

Akcje Sprzedawane, które pozostały po dokonaniu zaokrągleń i nie zostały przydzielone Inwestorom Indywidualnym zgodnie z zasadą Maksymalnego Przydziału, zostaną przydzielone Inwestorom Indywidualnym, poczynając od zapisów, które opiewały na największą liczbę Akcji Sprzedawanych, przydzielając dodatkowo po jednej Akcji Sprzedawanej do każdego zapisu aż do wyczerpania Liczby Akcji Sprzedawanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym. Jeżeli nie będzie możliwości dokonania przydziału według zasady opisanej powyżej dla zapisów opiewających na tę samą Liczbę Akcji Sprzedawanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym pozostałe Akcje Sprzedawane będą przydzielane według czasu złożenia zapisu, w ten sposób, że w pierwszej kolejności będą uwzględniane te zapisy, które zostały wcześniej przekazane do systemu GPW.

Zwrot środków pieniężnych Inwestorom Indywidualnym, którym nie przydzielono Akcji Sprzedawanych lub których zapisy na Akcje Sprzedawane zostały zredukowane lub były nieważne, oraz zwrot nadpłat zostanie dokonany na rachunek pieniężny prowadzony dla rachunku papierów wartościowych, z którego został złożony zapis, zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej, w terminie do 14 dni odpowiednio od dnia przydziału Akcji Sprzedawanych bądź od dnia ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty. Zwrot nadpłat i wpłat nastąpi bez jakichkolwiek odszkodowań, odsetek oraz bez zwrotu ewentualnych kosztów poniesionych przez Inwestorów Indywidualnych w związku ze składaniem zapisów na Akcje Sprzedawane.

Inwestorzy Instytucjonalni

Po zakończeniu budowania księgi popytu zostaną wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na Akcje Sprzedawane do Inwestorów Instytucjonalnych, przy czym odpowiednio do Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. zostaną wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na taką liczbę Akcji Sprzedawanych, na jaką będą opiewały ich odpowiednie deklaracje złożone w procesie budowy księgi popytu, jednak łącznie na nie więcej niż 1.350.000 Akcji Sprzedawanych. W przypadku, gdyby deklaracje złożone w procesie budowy księgi popytu przez Elektrim S.A., Embud Sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. opiewały łącznie na więcej aniżeli 1.350.000 Akcji Sprzedawanych, podmiotom tym zostaną wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na mniejszą liczbę Akcji Sprzedawanych według uznania Akcjonariusza Sprzedającego, tak, aby łącznie zaproszenia dla Elektrim S.A., Embud Sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. obejmowały 1.350.000 Akcji Sprzedawanych.

Inwestorom Instytucjonalnym, do których zostaną wysłane zaproszenia, Akcje Sprzedawane zostaną przydzielone zgodnie ze wskazaną w nich liczbą Akcji Sprzedawanych, pod warunkiem prawidłowego złożenia i opłacenia zapisu.

Przydział Akcji Sprzedawanych poszczególnym Inwestorom Instytucjonalnym nastąpi na podstawie złożonych przez nich zapisów, pod warunkiem pełnego opłacenia złożonego zapisu zgodnie z zasadami opisanymi w Prospekcie, w liczbie, o której poszczególni Inwestorzy Instytucjonalni zostaną poinformowani w zaproszeniu do złożenia zapisu.

Akcje Sprzedawane, w odniesieniu do których Inwestorzy Indywidualni uchylili się od skutków złożonych zapisów w trybie art. 51a Ustawy o Ofercie, mogą zostać przydzielone Inwestorom Instytucjonalnym, zarówno tym, którzy wzięli udział w procesie budowania księgi popytu, jak również tym, którzy nie wzięli udziału w procesie budowania księgi popytu, pod warunkiem prawidłowego złożenia i opłacenia zapisów złożonych w odpowiedzi na zaproszenie do złożenia takich zapisów na Akcje Sprzedawane skierowane na zasadach określonych w niniejszym Rozdziale.

Akcje Sprzedawane, w odniesieniu do których Inwestorzy Instytucjonalni, w tym także Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V., uchylili się od skutków złożonych zapisów w trybie art. 51a Ustawy o Ofercie, nie złożyli zapisów w odpowiedzi na zaproszenie lub nie opłacili w terminie złożonych zapisów, mogą zostać zaoferowane i przydzielone Inwestorom Instytucjonalnym, zarówno tym, którzy wzięli udział w procesie budowania księgi popytu jak również tym, którzy nie wzięli udziału w procesie budowania księgi popytu, pod warunkiem prawidłowego złożenia i opłacenia zapisów złożonych w odpowiedzi na zaproszenie do złożenia takich zapisów na Akcje Sprzedawane na zasadach określonych w niniejszym Rozdziale lub mogą zostać przydzielone Gwarantom Oferty.

W przypadku dokonania niepełnej wpłaty na Akcje Sprzedawane objęte zapisem danego Inwestora Instytucjonalnego bądź złożenia przez Inwestora Instytucjonalnego, w tym Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V., zapisu na liczbę Akcji Sprzedawanych mniejszą niż określona w zaproszeniu: (i) takiemu Inwestorowi Instytucjonalnemu zostanie przydzielona liczba Akcji Sprzedawanych, na jaką ten Inwestor Instytucjonalny dokonał wpłaty, albo (ii) na podstawie uznaniowego wyboru Akcjonariusza Sprzedającego takiemu Inwestorowi Instytucjonalnemu może zostać przydzielona mniejsza liczba Akcji Sprzedawanych niż wynikająca z dokonanej wpłaty. Punkt (ii) powyżej nie znajduje zastosowania do niepełnej wpłaty na Akcje Sprzedawane objęte zapisami złożonymi przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V.

Zwrot środków pieniężnych Inwestorom Instytucjonalnym, którym nie przydzielono Akcji Sprzedawanych lub których zapisy na Akcje Sprzedawane zostały unieważnione lub nieuwzględnione, oraz nadpłat zostanie dokonany w terminie do 14 dni od dnia przydziału Akcji Sprzedawanych lub od daty ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia Oferty, bez jakichkolwiek odsetek bądź odszkodowań na rachunek wskazany w formularzu zapisu przez danego Inwestora Instytucjonalnego.

Rozliczenie

Zapisanie Akcji Sprzedawanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych nastąpi na rachunki, z których został złożony zapis. W ramach przewidywanego harmonogramu rozliczenie specjalnej sesji giełdowej nastąpi w tym samym dniu.

Oferujący wystawi odpowiednio instrukcje rozliczeniowe lub przelewy celem przeniesienia Akcji Sprzedawanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych. Jeżeli dane przekazane przez Inwestora Instytucjonalnego na potrzeby przeniesienia Akcji Sprzedawanych będą niekompletne lub nieprawidłowe, Inwestor Instytucjonalny musi liczyć się z przeniesieniem Akcji Sprzedawanych na swój rachunek papierów wartościowych w terminie późniejszym, po uzupełnieniu lub skorygowaniu przez inwestora niezbędnych danych.

Menedżerowie Oferty, w tym Oferujący, nie ponoszą odpowiedzialności za nieprzeniesienie Akcji Sprzedawanych wynikające z niekompletnych lub nieprawidłowych danych przekazanych przez Inwestora Instytucjonalnego na potrzeby przeniesienia Akcji Sprzedawanych.

W przypadku niemożności zapisania Akcji Sprzedawanych przydzielonych Inwestorowi Instytucjonalnemu na rachunku papierów wartościowych wskazanym przez tego inwestora bądź w przypadku niewskazania takiego rachunku papierów wartościowych Akcje Sprzedawane zostaną zapisane na rachunkach lub w rejestrze prowadzonym przez Oferującego.

Notowanie Akcji i ich dematerializacja

Akcje Spółki nie były i nie są przedmiotem obrotu na żadnym rynku regulowanym.

Spółka zamierza złożyć wniosek do GPW o dopuszczenie i wprowadzenie wszystkich akcji Spółki, tj. 52.026.000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 2 PLN każda, w tym wszystkich Akcji Sprzedawanych, do obrotu na rynku podstawowym GPW w systemie notowań ciągłych.

W związku z: (i) Ofertą oraz (ii) dopuszczeniem i wprowadzeniem Akcji do obrotu giełdowego, zamiarem Spółki jest docelowa rejestracja wszystkich akcji Spółki, tj. 52.026.000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 2 PLN każda w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW docelowo pod tym samym kodem ISIN.

Spółka złoży do KDPW wnioski o rejestrację Akcji Sprzedawanych będących przedmiotem Oferty w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW tak, aby rejestracja tych Akcji w depozycie papierów wartościowych nastąpiła nie później niż przed rozpoczęciem zapisów Inwestorów Indywidualnych. Spółka złoży również wnioski o rejestrację pozostałych Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW, przy czym rejestracja tych Akcji będzie uwarunkowana ich dopuszczeniem i wprowadzeniem do notowań na GPW. Dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do notowań na GPW wymaga m.in.: (i) podjęcia przez Zarząd GPW uchwał o dopuszczeniu i wprowadzeniu Akcji do obrotu na GPW po spełnieniu przez Spółkę warunków takiego dopuszczenia i wprowadzenia oraz (ii) w przypadku Akcji uprzednio niezarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW dla celów Oferty – zawarcia przez Spółkę umowy z KDPW w sprawie rejestracji Akcji w depozycie prowadzonym przez KDPW. Intencją Spółki jest, aby obrót Akcjami na GPW rozpoczął się niezwłocznie po dokonaniu przydziału Akcji Sprzedawanych i rozliczeniu Oferty, tj. w dniu 30 października 2012 roku lub w zbliżonym terminie, o ile nie wystąpią nieprzewidziane okoliczności.

SUBEMISJA, STABILIZACJA I UMOWNE OGRANICZENIA ZBYWALNOŚCI AKCJI

Umowa o Gwarantowanie Oferty

Nie później niż w dniu 10 października 2012 roku Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zamierzają zawrzeć warunkową umowę o gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych na zasadach subemisji inwestycyjnej („**Umowa o Gwarantowanie Oferty**”) z Credit Suisse Securities (Europe) Limited, ING Bank N.V., Oddział w Londynie, J.P. Morgan Securities plc, UniCredit Bank Austria AG, Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, Banco Espirito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce, IPOPEMA Securities S.A. oraz TRIGON Dom Maklerski S.A. („**Gwaranci Oferty**”), a także z ING Securities S.A., UniCredit CAIB Poland S.A. i UniCredit Bank AG, Oddział w Londynie.

W ramach Umowy o Gwarantowanie Oferty Menedżerowie zobowiążą się, z zastrzeżeniem ziszczenia się określonych warunków (w szczególności podpisania Aneksu Cenowego zgodnie z definicją poniżej), do dotożenia należytej staranności w celu zapewnienia nabycia i opłacenia Akcji Sprzedawanych przez Inwestorów Instytucjonalnych, natomiast Gwaranci Oferty zobowiążą się do nabycia, bądź spowodowania nabycia przez ich podmioty powiązane, tych Akcji Sprzedawanych, które nie zostały nabyte przez takich Inwestorów Instytucjonalnych, na zasadach określonych w Umowie o Gwarantowanie Oferty, przy czym w zakresie Akcji Sprzedawanych, które zostaną zaoferowane Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. Gwarantem Oferty zobowiązanym do ich nabycia na podstawie Umowy o Gwarantowanie Oferty w przypadku nienabycia tych Akcji przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. będzie wyłącznie Trigon Dom Maklerski S.A.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała między innymi następujące warunki zawieszające wykonanie zobowiązania do gwarantowania Oferty: (i) niewystąpienie jakichkolwiek zmian lub zdarzeń pociągających za sobą, w ocenie Gwarantów Oferty, jakiegokolwiek niekorzystnej zmiany w sytuacji prawnej, finansowej, zyskach, sprawach handlowych lub prognozach gospodarczych Grupy w stosunku do stanu opisanego w Prospekcie, (ii) niewystąpienie siły wyższej, (iii) potwierdzenie przez Spółkę i Akcjonariusza Sprzedającego w dniu wykonania zobowiązania subemisyjnego oświadczeń i zapewnień zawartych w Umowie o Gwarantowanie Oferty, (iv) dostarczenie przez Spółkę i Akcjonariusza Sprzedającego bądź ich doradców opinii prawnych, listów ujawniających (*disclosure letters*) oraz listów zapewniających (*comfort letters*) o treści uzgodnionej z Gwarantami Oferty, (v) wykonanie przez Spółkę i przez Akcjonariusza Sprzedającego wskazanych w Umowie o Gwarantowanie Oferty zobowiązań, (vi) uzgodnienie pomiędzy Akcjonariuszem Sprzedającym a Menedżerami Oferty aneksu cenowego („**Aneks Cenowy**”) do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym.

Podpisanie Aneksu Cenowego, według wyłącznego uznania podmiotów będących jego stronami, jest planowane nie później niż w dniu 22 października 2012 roku po zakończeniu procesu budowania księgi popytu i ustaleniu Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

W przypadku gdyby jakikolwiek warunek wykonania zobowiązania subemisyjnego nie ziścił się bądź nie nastąpiło zwolnienie z obowiązku jego ziszczenia się i powyższe okoliczności wystąpią przed złożeniem zapisu na Akcje Sprzedawane objęte Umową o Gwarantowanie Oferty, zobowiązanie Gwarantów Oferty do złożenia zapisu na Akcje Sprzedawane zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty wygaśnie. Gwaranci Oferty będą także uprawnieni do rozwiązania Umowy o Gwarantowanie Oferty w określonych w niej przypadkach, w szczególności w sytuacji, gdy którekolwiek z zapewnień lub oświadczeń Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego okaże się niezgodne z rzeczywistym stanem faktycznym lub prawnym czy też istotnej zmiany sytuacji panującej na rynkach finansowych.

Prawem właściwym dla Umowy o Gwarantowanie Oferty będzie prawo Anglii i Walii. Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała postanowienia zwyczajowe przyjęte w międzynarodowych ofertach podobnych do Oferty, w tym oświadczenia i zapewnienia Spółki oraz Akcjonariusza Sprzedającego.

Zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty, Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zobowiążą się do zwolnienia Menedżerów Oferty oraz innych określonych osób z odpowiedzialności i obowiązku świadczenia z tytułu określonych roszczeń, zobowiązań lub kosztów, jakie mogą zostać dochodzone lub zostaną poniesione przez Menedżerów Oferty lub określone osoby w związku z Umową o Gwarantowanie Oferty (tzw. klauzula indemnifikacyjna).

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała standardowe zobowiązania Menedżerów Oferty co do zakresu terytorialnego podejmowanych działań promocyjnych oraz zobowiązanie do podejmowania działań promocyjnych jedynie w stosunku do określonych kategorii inwestorów instytucjonalnych oraz w każdym przypadku zgodnie z prawem jurysdykcji, gdzie takie działania będą podejmowane.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie przewidywać, że Spółka oraz Akcjonariusz Sprzedający (w przypadku gdy w Ofercie nie zostaną sprzedane wszystkie Akcje Sprzedawane posiadane przez Akcjonariusza Sprzedającego) będą podlegali umownemu ograniczeniu zbywalności Akcji oraz emisji akcji (zobacz „– Umowne ograniczenia zbywalności Akcji” poniżej).

W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o zawarciu Umowy o Gwarantowanie Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie. W przypadku gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego zmiana warunków Umowy o Gwarantowanie Oferty lub terminu jej zawarcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Sprzedawanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. Informacja o niezawarciu Umowy o Gwarantowanie Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do niniejszego Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. Przekazanie przez Spółkę informacji na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, a także ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w ramach Oferty oraz liczby Akcji Sprzedawanych przeznaczonych dla poszczególnych kategorii inwestorów w trybie art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie będzie równoznaczne z zawarciem Aneksu Cenowego na warunkach określonych w powyższej informacji.

Działania stabilizacyjne

Oferta nie zakłada możliwości dokonania nadprzydziału lub opcji dodatkowego przydziału typu *greenshoe*.

Credit Suisse Securities (Europe) Limited będzie pełnił funkcję menedżera stabilizującego prowadzącego działania stabilizacyjne na zasadach opisanych poniżej („**Menedżer Stabilizujący**”).

W związku z działaniami stabilizacyjnymi w dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie planowane jest zawarcie przez Spółkę oraz Menedżera Stabilizującego umowy o stabilizację („**Umowa o Stabilizację**”).

Przewiduje się, że w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację w związku z Ofertą Menedżer Stabilizujący będzie mógł nabywać na GPW Akcje w liczbie nie większej niż do 10% ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych (przy czym liczba ta nie będzie większa niż liczba Akcji, która po nabyciu przez Spółkę na zasadach określonych poniżej powodowałaby po stronie Spółki oraz jej podmiotów dominujących obowiązek ogłoszenia wezwania na sprzedaż Akcji na zasadach określonych w Ustawie o Ofercie) w celu stabilizacji ich kursu giełdowego na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliłby się w innych okolicznościach. Nie ma pewności, że działania stabilizacyjne zostaną podjęte oraz jeśli zostaną podjęte, to że przyniosą przewidywane skutki.

Nabywanie Akcji w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie dokonywane na zasadach określonych w Rozporządzeniu w sprawie Stabilizacji. Transakcje nabycia Akcji będą mogły być dokonywane w okresie nie dłuższym niż Okres Stabilizacji po cenie nie wyższej niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Menedżer Stabilizujący nie będzie jednak zobowiązany do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Jeśli działania takie zostaną podjęte przez Menedżera Stabilizującego, mogą one zostać przerwane w każdym czasie, jednak nie później niż z upływem Okresu Stabilizacji.

Oczekuje się, że zgodnie z Umową o Stabilizację, w związku z planowanymi działaniami stabilizacyjnymi, Spółka udzieli Menedżerowi Stabilizującemu Opcji Stabilizacyjnej, na podstawie której Menedżer Stabilizujący będzie uprawniony do sprzedaży i przeniesienia na Spółkę Akcji nabytych przez niego w ramach działań stabilizacyjnych po cenie równej cenie nabycia takich Akcji przez Menedżera Stabilizującego, przy czym cena ta nie będzie wyższa niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Jeżeli Menedżer Stabilizujący podejmie decyzję o wykonaniu Opcji Stabilizacyjnej (co może nastąpić w ciągu 30 dni kalendarzowych począwszy od dnia pierwszego notowania Akcji na GPW), przeniesie on na Spółkę Akcje nabyte w ramach działań stabilizacyjnych, co może zostać przeprowadzone w jednej lub większej liczbie transakcji zawieranych przez okres nie dłuższy niż 45 dni kalendarzowych począwszy od dnia pierwszego notowania Akcji na GPW. Opcja Stabilizacyjna będzie obejmowała nie więcej niż 10% liczby Akcji Sprzedawanych przydzielonych w Ofercie. Informacje na temat podstawy prawnej Spółki do nabywania Akcji w związku z działaniami stabilizacyjnymi znajdują się w Rozdziale „Informacje dodatkowe – Podstawa prawna nabywania akcji własnych przez Spółkę w związku z działaniami stabilizacyjnymi”.

Spółka przekaże do wiadomości publicznej informację o zawarciu Umowy o Stabilizację w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie. W przypadku gdy w ocenie Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego zmiana warunków Umowy o Stabilizację lub terminu jej zawarcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Sprzedawanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie.

Informacje na temat stabilizacji będą przekazywane na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu w sprawie Stabilizacji.

Umowne ograniczenia zbywalności Akcji

Akcjonariusz Sprzedający

W Umowie o Gwarantowanie Oferty Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się wobec Menedżerów Oferty, że w przypadku sprzedaży w Ofercie mniejszej liczby Akcji Sprzedawanych niż wszystkie Akcje Sprzedawane posiadane przez

Akcjonariusza Sprzedającego na dzień Prospektu w okresie od dnia zawarcia tej umowy do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty), ani Akcjonariusz Sprzedający, ani jakkolwiek osoba działająca w jego imieniu, nie będzie bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, oferować, sprzedawać, obciążać ani w inny sposób rozporządzać, ani publicznie ogłaszać emisji, oferty, sprzedaży ani zbycia lub zamiaru podjęcia takich działań lub podejmować działań zmierzających do lub mogących skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem Akcji lub papierów wartościowych wymiennych lub zamiennych na Akcje lub umożliwiających ich uzyskanie w drodze realizacji praw związanych z takimi papierami wartościowymi, innych praw umożliwiających nabycie Akcji, ani innych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych, których wartość jest ustalana bezpośrednio lub pośrednio przez odniesienie do ceny powyższych papierów wartościowych stanowiących ich instrument bazowy, włącznie ze swapami na akcje, kontraktami terminowymi i opcjami.

Ponadto Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się, że w tym samym okresie bez zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty nie zawrze żadnej innej transakcji, która może skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem papierów wartościowych Spółki podobnych do papierów wartościowych oferowanych w Ofercie.

Spółka

W Umowie o Gwarantowanie Oferty Spółka zobowiąże się wobec Menedżerów Oferty, że w okresie od dnia zawarcia tej umowy do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty), Spółka, ani żadna spółka zależna, ani żadna Spółka powiązana ze Spółką, nad którą Spółka sprawuje kontrolę wynikającą z prawa do powoływania członków organów takiej spółki lub umowy o zarządzanie lub z posiadania większości głosów w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników takiej spółki, ani jakkolwiek osoba działająca w ich imieniu, nie będą, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, dokonywać emisji oferować, sprzedawać, obciążać ani w inny sposób rozporządzać, ani publicznie ogłaszać emisji, oferty, sprzedaży ani zbycia lub zamiaru podjęcia takich działań lub podejmować działań zmierzających do lub mogących skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem Akcji lub papierów wartościowych wymiennych lub zamiennych na Akcje lub umożliwiających ich uzyskanie w drodze realizacji praw związanych z takimi papierami wartościowymi, innych praw umożliwiających nabycie Akcji, ani innych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych, których wartość jest ustalana bezpośrednio lub pośrednio przez odniesienie do ceny powyższych papierów wartościowych stanowiących ich instrument bazowy, włącznie ze swapami na akcje, kontraktami terminowymi i opcjami.

Spółka zobowiąże się również wobec Menedżerów Oferty, że w okresie od dnia zawarcia Umowy o Gwarantowanie Oferty do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty), Spółka nie będzie (oraz spowoduje, że jej spółki zależne lub spółki powiązane ze Spółką, nad którymi Spółka sprawuje kontrolę wynikającą z prawa do powoływania członków organów takich spółek lub umowy o zarządzanie lub z posiadania większości głosów w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników takich spółek nie będą), bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, nabywać lub publicznie ogłaszać zamiaru nabycia Akcji ani obniżyć lub publicznie ogłaszać zamiar obniżenia swojego kapitału zakładowego, z zastrzeżeniem nabycania Akcji od Menedżera Stabilizującego w wykonaniu przez Menedżera Stabilizującego Opcji Stabilizacyjnej w celu umorzenia tych Akcji.

Ponadto Spółka zobowiąże się wobec Menedżerów Oferty, że w tym samym okresie bez zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty nie zawrze żadnej innej transakcji, która może skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem papierów wartościowych Spółki podobnych do papierów wartościowych oferowanych w Ofercie.

Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V.

Przewiduje się, że nie później niż w dniu zawarcia Umowy o Gwarantowanie Oferty Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., każdy indywidualnie, zobowiążą się wobec Menedżerów Oferty, że od dnia zaciągnięcia takiego zobowiązania do upływu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW (lub innej późniejszej daty, która zostanie wskazana w Umowie o Gwarantowanie Oferty), Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V., jak również żaden z ich podmiotów zależnych lub kontrolowanych, ani żaden podmiot działający w ich imieniu, nie będzie, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty, oferować, sprzedawać, obciążać ani w inny sposób rozporządzać, ani publicznie ogłaszać emisji, oferty, sprzedaży ani zbycia lub zamiaru podjęcia takich działań lub podejmować działań zmierzających do lub mogących skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem Akcji lub papierów wartościowych wymiennych lub zamiennych na Akcje lub umożliwiających ich uzyskanie w drodze realizacji praw związanych z takimi papierami wartościowymi, innych praw umożliwiających nabycie Akcji, ani innych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych, których wartość jest ustalana bezpośrednio lub pośrednio przez odniesienie do ceny powyższych papierów wartościowych stanowiących ich instrument bazowy, włącznie ze swapami na akcje, kontraktami terminowymi i opcjami, z zastrzeżeniem przenoszenia Akcji pomiędzy podmiotami zależnymi lub kontrolowanymi przez Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V., pod warunkiem, że podmioty, które nabeżdą Akcje przed takim nabyciem zaciągną w stosunku do Menedżerów Oferty zobowiązanie ograniczające rozporządzenie Akcjami o takich samych postanowieniach i w takiej samej formie, jak zobowiązania opisane powyżej.

Przewiduje się również, że Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. zobowiążą się, że w tym samym okresie bez zgody Globalnych Współkoordynatorów Oferty ani Elektrim S.A., ani Embud sp. z o.o., ani Polsat Media B.V., ani żaden inny podmiot z nimi powiązany lub działający w ich imieniu, nie zawrze żadnej innej transakcji, która może skutkować emisją, ofertą, sprzedażą lub zbyciem papierów wartościowych Spółki podobnych do Akcji Sprzedawanych.

Ponadto oczekuje się, że Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. zobowiążą się, że od dnia zaciągnięcia takiego zobowiązania do upływu 45 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW ani Elektrim S.A., ani Embud sp. z o.o., ani Polsat Media B.V., ani żadna ich spółka zależna lub inny podmiot z nimi powiązany, nad którym sprawują kontrolę lub działający w ich imieniu lub działający z nimi w porozumieniu nie nabędzie Akcji, z zastrzeżeniem nabywania Akcji przez Spółkę od Menedżera Stabilizującego w związku z wykonaniem przez niego Opcji Stabilizacyjnej oraz nabycia do 1.350.000 Akcji Sprzedawanych oferowanych tym podmiotom w Ofercie.

W przypadku niezaciągnięcia przez Spółkę, Akcjonariusza Sprzedającego, Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. lub Polsat Media B.V. zobowiązań ograniczających zbywalność lub emisję akcji, informacja o tych faktach zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o zaciągnięciu przez powyższe podmioty zobowiązań ograniczających zbywalność lub emisję akcji zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie. W przypadku, gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego lub Spółki zmiana warunków powyższych zobowiązań lub terminu ich zaciągnięcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Sprzedawanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie.

Powiązania w ramach innych transakcji

Każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych (większość z nich jako część organizacji międzynarodowych lub o zasięgu globalnym, świadczących usługi finansowe) jest lub może być zaangażowany w działalność w zakresie bankowości inwestycyjnej, papierów wartościowych, zarządzania inwestycjami oraz indywidualnego zarządzania majątkiem. W zakresie działalności dotyczącej papierów wartościowych zajmują się lub mogą się zajmować subemisją papierów wartościowych, obrotem papierami wartościowymi (na rachunek własny lub klientów), usługami maklerskimi, obrotem walutami, obrotem na giełdach towarowych i instrumentami pochodnymi (na rachunek własny lub klientów), a także świadczeniem usług maklerskich, usług bankowości inwestycyjnej, sporządzaniem analiz, jak również usług finansowania i doradztwa finansowego. W zakresie dozwolonym przez obowiązujące przepisy prawa i zasady dotyczące konfliktu interesów dotyczące prowadzenia działalności maklerskiej i w ramach bankowości inwestycyjnej: (a) w normalnym toku działalności związanym z dokonywaniem obrotu instrumentami finansowymi, świadczeniem usług maklerskich lub usług finansowania, każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych może w dowolnym czasie posiadać inwestycje długo-, lub krótkoterminowe, zapewniać finansowanie inwestycji, oraz może – na rachunek własny lub swoich klientów – angażować się w obrót lub w inny sposób strukturyzować lub przeprowadzać transakcje dotyczące dłużnych lub udziałowych papierów wartościowych lub kredytów uprzywilejowanych dowolnego podmiotu uczestniczącego w Ofercie, lub transakcje dotyczące jakiegokolwiek waluty albo towaru związanych z Ofertą, lub transakcje dotyczące dowolnych powiązanych instrumentów pochodnych; (b) każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych, ich dyrektorzy, członkowie organów zarządzających lub nadzorczych, członkowie kadry kierowniczej i pracownicy mogą w dowolnym czasie inwestować na własny rachunek lub zarządzać funduszami inwestującymi na własny rachunek w dłużne lub udziałowe papiery wartościowe emitowane przez dowolny podmiot uczestniczący w Ofercie, w jakiegokolwiek waluty lub towary związane z Ofertą, lub w jakiegokolwiek powiązane instrumenty pochodne; (c) każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych może w dowolnym czasie dokonywać w zwykłym toku czynności maklerskich na rzecz jakiegokolwiek podmiotu uczestniczącego w Ofercie.

Menedżerowie Oferty oraz ich podmioty powiązane prowadzili w przeszłości oraz mogą w przyszłości świadczyć usługi bankowości inwestycyjnej, komercyjnej oraz inne usługi finansowe, a także dokonywać innego rodzaju transakcji z Akcjonariuszem Sprzedającym, podmiotami, w stosunku do których Akcjonariusz Sprzedający jest podmiotem dominującym, ze Spółką oraz jej podmiotami powiązanymi. Menedżerowie Oferty oraz ich podmioty powiązane otrzymywali i mogą w przyszłości otrzymywać wynagrodzenia i prowizje zwyczajowo należne z tytułu świadczenia takich usług lub przeprowadzania transakcji.

W związku z Ofertą Menedżerowie Oferty oraz ich podmioty powiązane działają wyłącznie na rzecz Akcjonariusza Sprzedającego oraz Spółki oraz, z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, nie ponoszą jakiegokolwiek odpowiedzialności wobec jakichkolwiek innych osób.

Menedżerowie Oferty lub ich podmioty powiązane mogą nabywać instrumenty finansowe emitowane przez Akcjonariusza Sprzedającego, Spółkę, ich podmioty powiązane lub instrumenty finansowe powiązane z instrumentami finansowymi emitowanymi przez wskazane powyżej podmioty, w szczególności w ramach Umowy o Gwarantowanie Oferty. W związku z Ofertą każdy z Menedżerów Oferty lub ich podmiotów powiązanych może również działać jako inwestor na własny rachunek, nabyć Akcje Sprzedawane w Ofercie, a następnie je posiadać, zbyć lub rozporządzić nimi w inny sposób. Każdy z Menedżerów Oferty przekaże informacje o nabyciu Akcji Sprzedawanych lub dokonywaniu

transakcji opisanych powyżej jedynie w przypadku, gdy obowiązek ujawniania takich transakcji będzie wynikał z powszechnie obowiązujących przepisów prawa lub regulacji.

Rozwodnienie

Oferta nie doprowadzi do rozwodnienia akcjonariatu Spółki.

Informacje na temat struktury akcjonariatu Spółki na dzień Prospektu oraz przewidywanej struktury akcjonariatu Spółki po zakończeniu Oferty znajdują się w Rozdziale „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający”, odpowiednio w punkcie „– Znaczeni akcjonariusze Spółki” oraz w punkcie „– Przewidywana struktura akcjonariatu po zakończeniu Oferty”.

OGRANICZENIA W DYSTRYBUCJI AKCJI SPRZEDAWANYCH

Informacje dla potencjalnych inwestorów w Polsce

Stosownie do art. 7 Ustawy o Ofercie, oferta publiczna lub dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym wymaga sporządzenia prospektu emisyjnego, zatwierdzenia go przez KNF oraz udostępnienia go do publicznej wiadomości. Zgodnie z art. 3 Ustawy o Ofercie, „ofertą publiczną” jest udostępnianie, co najmniej 100 osobom lub nieoznaczonemu adresatowi, w dowolnej formie i w dowolny sposób, informacji o papierach wartościowych i warunkach dotyczących ich nabycia, stanowiących dostateczną podstawę do podjęcia decyzji o odpłatnym nabyciu tych papierów wartościowych.

Informacje dla potencjalnych inwestorów w EOG

W odniesieniu do każdego państwa członkowskiego EOG, które przyjęło Dyrektywę o Prospekcie (każde z nich zwane dalej „Odpowiednim Państwem Członkowskim”), począwszy od dnia implementacji Dyrektywy o Prospekcie w Odpowiednim Państwie Członkowskim („Data Przyjęcia Dyrektywy o Prospekcie”) w danym Odpowiednim Państwie Członkowskim nie została ani nie zostanie przeprowadzona publiczna oferta Akcji Sprzedawanych przed opublikowaniem prospektu dotyczącego Akcji Sprzedawanych zatwierdzonego przez właściwy organ w Odpowiednim Państwie Członkowskim lub, w zależności od przypadku, zatwierdzonego w innym Państwie Członkowskim i zgłoszonego na podstawie dokumentu notyfikującego właściwemu organowi w tym państwie, zgodnie z postanowieniami Dyrektywy o Prospekcie, z zastrzeżeniem, że począwszy od Daty Przyjęcia Dyrektywy o Prospekcie, publiczna oferta Akcji Sprzedawanych będzie mogła być przeprowadzona w Odpowiednim Państwie Członkowskim w dowolnym czasie na mocy poniższych wyjątków przewidzianych w Dyrektywie o Prospekcie, jeżeli wyjątki takie zostały implementowane w Odpowiednim Państwie Członkowskim:

- a) jeżeli oferta kierowana jest do osób będących inwestorami kwalifikowanymi w rozumieniu Dyrektywy o Prospekcie, wliczając:
  - (i) w przypadku Odpowiedniego Państwa Członkowskiego, które nie implementowało przepisów Dyrektywy 2010/73/UE, osoby prawne uprawnione do prowadzenia działalności na rynkach finansowych lub podlegających regulacjom umożliwiającym im taką działalność oraz podmiotów niebędących podmiotami uprawnionymi do prowadzenia działalności na rynkach finansowych lub podlegających regulacjom umożliwiającym im taką działalność, których wyłącznym przedmiotem działalności jest inwestowanie w papiery wartościowe lub wszelkie osoby prawne, które zgodnie z ich ostatnim rocznym lub skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym spełniają, co najmniej dwa z poniższych kryteriów: (1) średnia liczba pracowników w poprzednim roku obrotowym wynosiła co najmniej 250 osób; (2) suma bilansowa danej osoby prawnej przekraczała 43 mln EUR; oraz (3) roczne obroty danej osoby prawnej przekraczały 50 mln EUR, lub
  - (ii) w przypadku Odpowiedniego Państwa Członkowskiego, które implementowało przepisy Dyrektywy 2010/73/UE, osoby lub podmioty, które są opisane w załączniku II część I pkt 1)-4) Dyrektywy 2004/39/WE oraz osoby lub podmioty traktowane na życzenie jako klienci branżowi zgodnie z załącznikiem II do Dyrektywy 2004/39/WE lub osoby uznawane za uprawnionych kontrahentów zgodnie z art. 24 Dyrektywy 2004/39/WE, chyba że wyraziły życzenie traktowania ich jako klientów niebranżowych, lub
- b) jeżeli oferta kierowana jest do mniej niż 100 osób fizycznych lub prawnych (lub 150 osób fizycznych lub prawnych, jeśli Odpowiednie Państwo Członkowskie implementowało Dyrektywę 2010/73/UE) innych niż inwestor kwalifikowany w rozumieniu art. 2(1)(e) Dyrektywy o Prospekcie, lub
- c) we wszelkich innych okolicznościach przewidzianych w art. 3(2) Dyrektywy o Prospekcie,

o ile taka oferta Akcji Sprzedawanych nie prowadziłaby do powstania obowiązku opublikowania prospektu na mocy art. 3 Dyrektywy o Prospekcie lub na podstawie jakichkolwiek przepisów wdrażających postanowienia Dyrektywy o Prospekcie na terytorium Odpowiedniego Państwa Członkowskiego. Przyjmuje się, że każda osoba (z wyjątkiem osób zamieszkałych lub fizycznie obecnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do których skierowana jest Oferta Akcji Sprzedawanych objętych Prospektem) nabywająca w pierwszej kolejności Akcje Sprzedawane lub do której w ramach Oferty skierowane zostanie jakiegokolwiek zaproszenie do nabycia Akcji Sprzedawanych zapewni, oświadczy i potwierdzi, że jest Inwestorem Kwalifikowanym. Na potrzeby niniejszego postanowienia wyrażenie „oferta publiczna” jakiegokolwiek Akcji Sprzedawanych w Odpowiednim Państwie Członkowskim oznacza informacje ogłoszone w dowolnej formie oraz przy wykorzystaniu dowolnych środków przekazu, dotyczące warunków oferty Akcji Sprzedawanych, przedstawione w zakresie wystarczającym, aby umożliwić inwestorowi podjęcie decyzji dotyczącej nabycia Akcji Sprzedawanych, przy czym znaczenie terminu „oferta publiczna” może różnić się w poszczególnych Państwach Członkowskich w zależności od brzmienia przepisów wdrażających Dyrektywę o Prospekcie w tych państwach.

Dodatkowo przyjmuje się, że pośrednik finansowy w rozumieniu przepisów art. 3(2) Dyrektywy o Prospekcie, któremu zostaną zaoferowane jakiegokolwiek Akcje Sprzedawane, zapewni, oświadczy i potwierdzi, że nie nabywa Akcji

Sprzedawanych w ramach Oferty zgodnie z dyspozycjami lub w imieniu innych osób lub w celu ich oferowania lub odsprzedaży innym osobom w okolicznościach mogących prowadzić do publicznej oferty Akcji Sprzedawanych innej niż ich oferta lub odsprzedaż na rzecz Inwestorów Kwalifikowanych w Odpowiednim Państwie Członkowskim, chyba że uzyska na taką ofertę lub odsprzedaż wcześniejszą zgodę Współzarządzających Księgą Popytu i Oferującego. Zarówno Spółka, Akcjonariusz Sprzedający, jak i poszczególni Współzarządzający Księgą Popytu i Oferujący, a także ich podmioty powiązane oraz inne osoby będą polegać na prawdziwości i dokładności powyższych zapewnień, oświadczeń i uzgodnień.

Informacje dla potencjalnych inwestorów w Wielkiej Brytanii

Informacje przedstawione w Prospekcie mają charakter poufny i nie zostały (ani nie zostaną) przedstawione do akceptacji przez podmiot uprawniony na potrzeby pkt 121 Brytyjskiej Ustawy o Usługach i Rynkach Finansowych z 2000 roku (ze zm.) (*Financial Services and Markets Act of 2000*, dalej: „**FSMA**”). W Wielkiej Brytanii Prospekt jest rozpowszechniany wśród i kierowany wyłącznie do inwestorów kwalifikowanych: (i) którzy są inwestorami profesjonalnymi spełniającymi kryteria określone w art. 19(5) FSMA (Rozporządzenia w sprawie Promocji Finansowej) z 2005 roku wraz ze zmianami („**Rozporządzenie**”) (*Financial Services and Markets Act 2000 (Financial Promotion) Order 2005*); (ii) którzy spełniają kryteria określone w art. 49(2)(a)-(d) Rozporządzenia; oraz (iii) do których kierowanie Prospektu jest prawnie dozwolone (wszystkie takie osoby są łącznie zwane dalej „**Osobami Uprawnionymi**”). W Wielkiej Brytanii osoby niebędące Osobami Uprawnionymi nie powinny polegać na informacjach zawartych w Prospekcie ani wykorzystywać ich do podejmowania jakichkolwiek czynności. W Wielkiej Brytanii każda inwestycja lub działalność inwestycyjna, której dotyczy Prospekt, może być dokonywana lub podejmowana jedynie przez Osoby Uprawnione. Należy przestrzegać wszystkich stosownych postanowień FSMA w odniesieniu do wszelkich czynności podjętych w związku z Akcjami Sprzedawanymi na terytorium Wielkiej Brytanii, z terytorium tego kraju bądź w jakikolwiek inny sposób dotyczących Wielkiej Brytanii. Osoby niebędące Osobami Uprawnionymi nie powinny polegać na niniejszym Prospekcie ani podejmować jakichkolwiek decyzji na jego podstawie.

Informacje dla potencjalnych inwestorów w Kanadzie i Japonii

Prospekt nie stanowi oferty sprzedaży ani zaproszenia do składania ofert objęcia lub kupna Akcji Sprzedawanych w jakiegokolwiek jurysdykcji, w której taka oferta lub zaproszenie byłyby niezgodne z prawem, i nie jest przeznaczony do rozpowszechniania na terytorium Kanady i Japonii. W szczególności, Akcje Sprzedawane będące przedmiotem Prospektu nie zostały i nie zostaną zarejestrowane na podstawie przepisów regulujących kwestie związane z papierami wartościowymi w Kanadzie i Japonii, a także – poza pewnymi wyjątkami – nie mogą być przedmiotem bezpośredniej lub pośredniej oferty lub sprzedaży prowadzonej na terytorium Kanady i Japonii, lub w stosunku do jakiegokolwiek osoby prawnej mającej siedzibę w którymkolwiek z tych krajów.

Informacje dla potencjalnych inwestorów w Stanach Zjednoczonych Ameryki

Akcje Sprzedawane nie zostały i nie zostaną zarejestrowane w trybie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych ani przez właściwy do spraw papierów wartościowych organ nadzoru któregośkolwiek stanu lub którejkolwiek jurysdykcji w Stanach Zjednoczonych Ameryki, i nie mogą być oferowane, sprzedawane, zastawiane ani w inny sposób zbywane na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, chyba że w ramach wyjątku od wymogu rejestracji przewidzianego w Amerykańskiej Ustawie o Papierach Wartościowych lub w ramach transakcji wyłączonych spod tego wymogu, pod warunkiem zachowania zgodności z właściwymi przepisami prawa regulującymi obrót papierami wartościowymi w którymkolwiek stanie lub jurysdykcji w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

SEC, stanowe komisje papierów wartościowych w Stanach Zjednoczonych Ameryki ani inne amerykańskie organy nadzoru nie wydały żadnej decyzji zatwierdzającej Akcje Sprzedawane ani odmawiającej zatwierdzenia Akcji Sprzedawanych, nie wydały żadnej decyzji w sprawie Oferty, nie zatwierdziły warunków Oferty, nie potwierdziły poprawności ani nie stwierdziły, że informacje przedstawione w Prospekcie są adekwatne. Wszelkie odmienne oświadczenia stanowią przestępstwo w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Informacje przedstawione w Prospekcie nie zostały sporządzone w celu uniknięcia kar nakładanych na mocy przepisów amerykańskiego prawa podatkowego i nie mogą być wykorzystywane do takich celów przez żadną osobę prawną. Informacje te zostały sporządzone w celu wsparcia promocji i marketingu niniejszej Oferty. W związku ze swoją sytuacją podatkową każdy potencjalny inwestor powinien zasięgnąć porady niezależnego doradcy podatkowego.

OPODATKOWANIE

W niniejszym Rozdziale zamieszczono informacje na temat podstawowych skutków podatkowych związanych z nabyciem, posiadaniem, wykonaniem lub zbyciem Akcji Sprzedawanych na gruncie polskiego prawa podatkowego. Informacje te mają wyłącznie charakter ogólny i w żadnym wypadku nie stanowią kompletnej ani wyczerpującej analizy. Z tego względu inwestorom zaleca się uzyskanie w indywidualnych przypadkach porady profesjonalnych doradców podatkowych lub oficjalnego stanowiska odpowiednich organów administracyjnych właściwych w tym zakresie.

Opodatkowanie dochodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych

Opodatkowanie dochodów osób fizycznych

Opodatkowanie dochodów osób fizycznych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce miejsce zamieszkania dla celów podatkowych)

Osoby fizyczne podlegają w Polsce obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów (przychodów) bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów (nieograniczony obowiązek podatkowy), jeżeli mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 ust. 1 i 1a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która:

- posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym (art. 3 ust. 1a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Powyższe zasady stosuje się z uwzględnieniem właściwych umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska (art. 4a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Umowy te mogą w szczególności inaczej definiować „miejsce zamieszkania” osoby fizycznej oraz precyzować pojęcie „ośrodka interesów życiowych”.

Dochody uzyskiwane przez osoby fizyczne podlegające w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (w tym akcji) podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych przepisami Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych.

Dochodem z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych jest różnica między sumą przychodów uzyskanych z tego tytułu w roku kalendarzowym a kosztami uzyskania tych przychodów, określonymi na podstawie przepisów Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych (art. 30b ust. 2 pkt 1 w związku z ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Przychodem z odpłatnego zbycia papierów wartościowych jest ich wartość wyrażona w cenie określonej w umowie. Jeżeli jednak cena, bez uzasadnionej przyczyny, znacznie odbiega od wartości rynkowej tych papierów, przychód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych określa organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej w wysokości rynkowej wartości tych papierów (art. 19 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Przychodem z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych jest przychód należny, choćby nie został faktycznie otrzymany (art. 17 ust. 1 pkt 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Kosztami uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych są wydatki poniesione na nabycie lub objęcie tych papierów. Koszty te uwzględniane są dopiero w chwili uzyskania przychodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (art. 23 ust. 1 pkt 38 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Jeżeli podatnik dokonuje odpłatnego zbycia papierów wartościowych nabytych po różnych cenach i nie jest możliwe określenie ceny nabycia zbywanych papierów wartościowych, przy ustalaniu dochodu z takiego zbycia stosuje się zasadę, że każdorazowo zbycie dotyczy kolejno papierów wartościowych nabytych najwcześniej. Zasadę, o której mowa w zdaniu pierwszym, stosuje się odrębnie dla każdego rachunku papierów wartościowych (art. 24 ust. 10 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych przez osoby fizyczne mające w Polsce miejsce zamieszkania dla celów podatkowych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych wynosi 19% uzyskanego dochodu (art. 30b ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W przypadku dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych brak jest obowiązku poboru podatku przez płatnika oraz obowiązku zapłaty zaliczek na podatek w trakcie roku podatkowego. Po zakończeniu roku podatkowego podatnik, na podstawie przekazanych mu przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i ich jednostki organizacyjne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej do końca lutego roku następującego po roku podatkowym imiennych informacji o wysokości osiągniętego dochodu, obowiązany jest wykazać

przychody uzyskane w roku podatkowym z odpłatnego zbycia papierów wartościowych i – w przypadku uzyskania dochodu do opodatkowania – obliczyć należny podatek dochodowy w odrębnym zeznaniu podatkowym o wysokości osiągniętego w roku podatkowym dochodu (poniesionej straty) (art. 30b ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Termin na złożenie tego zeznania upływa dnia 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym, w którym uzyskano przychody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych. W tym samym terminie podatnik jest obowiązany zapłacić należny podatek w kwocie wykazanej w tym zeznaniu.

Dochodów uzyskanych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych nie łączy się z dochodami z innych źródeł przychodów (art. 30b ust. 5 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Strata z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, poniesiona w roku podatkowym, może obniżyć dochód uzyskany z tego źródła przychodów w najbliższych pięciu kolejno po sobie następujących latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty. Straty poniesionej z tego tytułu nie łączy się ze stratami osiągniętymi przez podatnika z innych źródeł przychodów (art. 9 ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Powyższe zasady nie mają zastosowania, jeżeli odpłatne zbycie papierów wartościowych następuje w wykonywaniu działalności gospodarczej (art. 30b ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). W takim przypadku przychody z tego tytułu powinny być kwalifikowane jako przychody z prowadzonej działalności gospodarczej i opodatkowane według skali progresywnej lub podatkiem liniowym, w zależności od wyboru sposobu opodatkowania dokonane przez podatnika oraz spełnienia przez niego dodatkowych wymogów.

Opodatkowanie dochodów osób fizycznych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce miejsca zamieszkania dla celów podatkowych)

Zasadniczo, reguły opodatkowania dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przedstawione powyżej mają zastosowanie również w przypadku dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez osoby niemające w Polsce miejsca zamieszkania dla celów podatkowych.

Takie osoby podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy – art. 3 ust. 2a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Przedstawione powyżej zasady opodatkowania dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez osoby niemające w Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania dla celów podatkowych stosuje się z uwzględnieniem odpowiednich umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niezapłacenie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania dla celów podatkowych miejsca zamieszkania podatnika uzyskanym od niego certyfikatem rezydencji (art. 30b ust. 3 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Opodatkowanie dochodów osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej

Opodatkowanie dochodów podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce siedzibę lub zarząd)

Podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych są osoby prawne, spółki kapitałowe w organizacji oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (z wyjątkiem spółek niemających osobowości prawnej) (art. 1 ust. 1 i 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Podatnicy posiadający siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania (nieograniczony obowiązek podatkowy – art. 3 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Dochody uzyskiwane przez podatników podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (w tym akcji) podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych na zasadach ogólnych, określonych przepisami Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych.

Dochodem jest różnica pomiędzy nadwyżką sumy przychodów nad kosztami ich uzyskania, osiągnięta w roku podatkowym (art. 7 ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Przychodem z odpłatnego zbycia papierów wartościowych jest ich wartość wyrażona w cenie określonej w umowie. Jeżeli jednak cena, bez uzasadnionej przyczyny, znacznie odbiega od wartości rynkowej tych papierów, przychód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych określa organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej w wysokości rynkowej wartości tych papierów (art. 14 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Kosztami uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych są wydatki poniesione na nabycie lub objęcie tych papierów. Koszty te uwzględniane są dopiero w chwili uzyskania przychodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (art. 16 ust. 1 pkt 8 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Uzyskany z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przychód i koszty uzyskania przychodów łączy się z innymi przychodami i kosztami uzyskania przychodów danego okresu rozliczeniowego. Podatek od dochodów osiągniętych przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 19% podstawy opodatkowania (art. 19 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

W przypadku dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych podatnik jest zobowiązany do samodzielnego rozliczenia podatku z tytułu zbycia papierów wartościowych, a podmiot dokonujący wypłat nie pobiera podatku. Podatnik jest zobowiązany do rozliczenia podatku dochodowego w zeznaniu podatkowym o wysokości osiągniętego w roku podatkowym dochodu albo poniesionej straty (art. 27 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Termin na złożenie tego zeznania upływa z końcem trzeciego miesiąca roku następującego po roku podatkowym. W tym samym terminie podatnik jest obowiązany zapłacić należny podatek.

Opodatkowanie dochodów podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce siedziby lub zarządu)

Zasadniczo, reguły opodatkowania dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, przedstawione powyżej, mają zastosowanie również w przypadku dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez osoby prawne niemające w Polsce siedziby lub zarządu. Przepisy ustawy mają również zastosowanie do dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez spółki niemające osobowości prawnej mające siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia (art. 1 ust. 3 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Takie osoby podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy – art. 3 ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Przedstawione powyżej zasady opodatkowania dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych niemających w Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Podatnik taki może zostać zobowiązany do przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej w celu udokumentowania zasadności zastosowania stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo braku podatku zgodnie z taką umową.

Opodatkowanie dochodów z dywidendy oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób fizycznych

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób fizycznych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce miejsce zamieszkania dla celów podatkowych)

Dochody (przychody) z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskiwane przez osoby fizyczne podlegające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, opodatkowane są zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 19% uzyskanego przychodu (art. 30a ust. 1 pkt 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Dochodem (przychodem) z udziału w zyskach osób prawnych jest dochód (przychód) faktycznie uzyskany z tego udziału (art. 24 ust. 5 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Są to dochody z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych (między innymi z tytułu umorzenia udziałów lub akcji oraz z tytułu otrzymania majątku osoby prawnej w związku z jej likwidacją).

Podmiot, który wypłaca lub stawia do dyspozycji podatnika pieniądze lub wartości pieniężne z tytułu dochodów (przychodów), o których mowa powyżej (płatnik), jest obowiązany do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego od dokonywanych wypłat (świadczeń) (art. 41 ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Płatnik ma obowiązek przesłać do właściwego urzędu skarbowego roczną deklarację, według ustalonego wzoru, w terminie do końca stycznia roku następującego po roku podatkowym (art. 42 ust. 1a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym płatnik jest obowiązany przesłać podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik właściwy według miejsca zamieszkania podatnika, imienne informacje według ustalonego wzoru (art. 42 ust. 2 pkt 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Zgodnie z art. 45 ust. 3b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych, jeżeli podatek nie zostanie pobrany, osoba fizyczna jest zobowiązana do samodzielnego rozliczenia podatku w zeznaniu rocznym, składanym do końca kwietnia roku następującego po roku podatkowym.

Szczególnego rodzaju sytuacja występuje w przypadku dochodów z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub na rachunkach zbiorczych, w rozumieniu Ustawy o Obrocie. Do pobrania podatku z tytułu dochodów (przychodów) z dywidend, dochodu z umorzenia (udziałów) akcji, wartości majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej oraz w przypadku połączenia lub podziału spółek – dopłat w gotówce otrzymanych przez udziałowców (akcjonariuszy) spółki przejmowanej, spółek łączonych lub dzielonych, jako płatnicy, zobowiązane są podmioty prowadzące rachunki papierów wartościowych dla podatników, jeżeli dochody (przychody) te zostały uzyskane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wiążą się z papierami wartościowymi zapisanymi na tych rachunkach, a wypłata świadczenia na rzecz podatnika następuje za pośrednictwem tych podmiotów (art. 41 ust. 4d Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Natomiast w zakresie papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych płatnikami podatku w zakresie dochodów (przychodów) z dywidend, dochodu z umorzenia (udziałów) akcji, wartości majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej oraz w przypadku połączenia lub podziału spółek – dopłat w gotówce otrzymanych przez udziałowców (akcjonariuszy) spółki przejmowanej, spółek łączonych lub dzielonych są podmioty prowadzące rachunki zbiorcze, za pośrednictwem których należności z tych tytułów są wypłacane. Podatek pobiera się w dniu przekazania należności z danego tytułu do dyspozycji posiadacza rachunku zbiorczego (art. 41 ust. 10 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W przypadku gdy dochody (przychody) z tytułu dywidend lub innych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych przekazywane są na rzecz podatników uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w Ustawie o Obrocie, podatek jest pobierany przez płatnika według stawki 19% od łącznej wartości dochodów (przychodów) przekazanych przez danego płatnika na rzecz wszystkich takich podatników za pośrednictwem posiadacza rachunku zbiorczego (art. 30a ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Jeżeli płatnik dokonuje wypłaty w powyższym trybie, to w zakresie dotyczącym takich podatników, płatnik nie ma obowiązku sporządzania imiennych informacji o wysokości dochodu (art. 42 ust. 8 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych), natomiast sami podatnicy zobowiązani są do wykazania ww. kwoty dochodów w zeznaniu rocznym (art. 45 ust. 3c Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób fizycznych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce miejsce zamieszkania dla celów podatkowych)

Zasadniczo, powyższe reguły opodatkowania dochodów (przychodów) z dywidend i innych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mają zastosowanie również w przypadku dochodów uzyskiwanych przez osoby fizyczne podlegające w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.

Przedstawione powyżej zasady opodatkowania dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu udziału w zyskach osób prawnych przez osoby niemające w Polsce miejsca zamieszkania dla celów podatkowych stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niezapłacenie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania dla celów podatkowych miejsca zamieszkania podatnika uzyskanym od niego certyfikatem rezydencji (art. 30a ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym płatnik jest obowiązany przesłać podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych, imienne informacje według ustalonego wzoru (art. 42 ust. 2 pkt 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Ponadto płatnik, na pisemny wniosek podatnika, w terminie 14 dni od dnia złożenia tego wniosku, jest obowiązany do sporządzenia i przesłania imiennej informacji, o której mowa powyżej, podatnikowi i urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych (art. 42 ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W przypadku gdy dochody (przychody) z tytułu dywidend lub innych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych przekazywane są na rzecz podatników uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w Ustawie o Obrocie, to w zakresie dotyczącym takich podatników, płatnik nie ma obowiązku sporządzania, ani przesyłania imiennych informacji o wysokości dochodu (art. 42 ust. 8 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej

Opodatkowanie dochodów (przychodów) podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce siedzibę lub zarząd)

Dochody (przychody) z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskiwane przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych, podlegających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, opodatkowane są zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 19% uzyskanego przychodu (art. 22 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Dochodem (przychodem) z udziału w zyskach osób prawnych jest dochód (przychód) faktycznie uzyskany z tego udziału (akcji) (art. 10 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Są to dochody z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych (między innymi z tytułu umorzenia udziałów lub akcji oraz z tytułu otrzymania majątku spółki kapitałowej w związku z jej likwidacją).

Podmiot, który dokonuje na rzecz podatnika wypłat należności z tytułu dochodów (przychodów), o których mowa powyżej (płatnik), jest obowiązany do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego od takich wypłat (art. 26 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Płatnik zobowiązany jest przesłać do właściwego urzędu skarbowego roczną deklarację, sporządzoną według ustalonego wzoru, w terminie do końca pierwszego miesiąca roku następującego po roku podatkowym (art. 26a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Ponadto w terminie do siódmego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatek został pobrany, płatnik obowiązany jest przesłać podatnikom informacje o wysokości pobranego podatku (art. 26 ust. 3 pkt 1 i ust. 3a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Opodatkowanie dochodów (przychodów) podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce siedziby lub zarządu)

Zasadniczo, reguły opodatkowania przedstawione powyżej mają zastosowanie do dochodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskiwanych przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.

Dochody z tytułu dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, uzyskiwane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez osoby objęte ograniczonym obowiązkiem podatkowym, podlegają zasadom opodatkowania opisanym powyżej, o ile odpowiednie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania nie stanowią inaczej (art. 22a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niepobranie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania miejsca siedziby podatnika dla celów podatkowych uzyskanym od podatnika certyfikatem rezydencji (art. 26 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Płatnik dokonujący wypłat należności z tytułu dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych na rzecz podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, przekazuje informację o wypłatach i wysokości pobranego podatku, w terminie do końca trzeciego miesiąca roku następującego po roku podatkowym, w którym dokonano wypłat, podatnikowi i urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych (art. 26 ust. 3 pkt 2 i ust. 3a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Płatnik, na pisemny wniosek podatnika, w terminie 14 dni od dnia złożenia tego wniosku, jest obowiązany do sporządzenia i przesłania takiej informacji podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych (art. 26 ust. 3b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Zwolnienie z podatku dochodowego dochodów z posiadanych Akcji uzyskanych przez krajowe i zagraniczne osoby prawne posiadające większe pakiety Akcji

W określonych przypadkach dochody, o których mowa powyżej, uzyskiwane przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających zarówno nieograniczonemu, jak i ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego od osób prawnych.

Zwolnione od podatku są dywidendy oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, osiągnane przez spółkę podlegającą opodatkowaniu od całości swoich dochodów (bez względu na miejsce ich osiągnięcia) w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym niż Rzeczpospolita Polska Państwie Członkowskim UE lub w innym państwie należącym do EOG (art. 22 ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych), jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- spółka uzyskująca dochody posiada bezpośrednio nie mniej niż 10% wszystkich akcji w kapitale spółki wypłacającej dywidendę lub inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych;

- spółka uzyskująca dochody posiada akcje w ilości określonej powyżej nieprzerwanie przez okres dwóch lat. Zwolnienie ma również zastosowanie w przypadku, gdy wymagany okres dwóch lat upływa po dniu uzyskania dochodu. W wypadku jednak niedotrzymania powyższego warunku, spółka korzystająca ze zwolnienia będzie obowiązana do zapłaty podatku do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym utraciła prawo do zwolnienia wraz z odsetkami za zwłokę (art. 22 ust. 4a i 4b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych);
- miejsce siedziby spółki zagranicznej uzyskującej dochody zostanie udokumentowane dla celów podatkowych certyfikatem rezydencji wydanym przez właściwy organ zagranicznej administracji podatkowej (art. 26 ust. 1c pkt 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Przy spełnieniu powyższych warunków, zwolnienie z podatku stosuje się również w sytuacji, gdy odbiorcą dywidend jest zagraniczny zakład (w rozumieniu art. 4a pkt 11 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych) spółki podlegającej opodatkowaniu od całości swoich dochodów (bez względu na miejsce ich osiągania) w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym niż Rzeczpospolita Polska Państwie Członkowskim lub w innym państwie należącym do EOG. Istnienie zagranicznego zakładu powinno jednak zostać udokumentowane przez spółkę korzystającą ze zwolnienia zaświadczeniem wydanym przez właściwy organ administracji podatkowej państwa jej siedziby lub zarządu albo przez właściwy organ podatkowy państwa, w którym zakład jest położony (art. 26 ust. 1c pkt 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Powyższe zwolnienie może mieć również zastosowanie w odniesieniu do dochodów (przychodów) wypłacanych na rzecz odbiorcy (spółki) podlegającego w Konfederacji Szwajcarskiej opodatkowaniu podatkiem dochodowym od całości dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania, przy czym określony bezpośredni udział procentowy w kapitale spółki wypłacającej dywidendę został ustalony w wysokości nie mniejszej niż 25% (art. 22 ust. 4c pkt 2 i ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Również w tym wypadku niezbędne jest udokumentowanie rezydencji podatkowej odpowiednim certyfikatem wydanym przez właściwy organ zagranicznej administracji podatkowej.

Powyższe zwolnienie ma również odpowiednie zastosowanie do spółdzielni zawiązanych na podstawie rozporządzenia nr 1435/2003/WE z dnia 22 lipca 2003 roku w sprawie statutu Spółdzielni Europejskiej (SCE) (Dz.U. WE L 207/1 z 18 sierpnia 2003 roku, ze zm.).

Ww. zwolnienie ma zastosowanie pod warunkiem, że spółka uzyskująca dochody z udziału w zyskach osób prawnych nie korzysta ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na źródło ich osiągania i pod warunkiem uzyskania od takiej spółki przez wypłacającego należności pisemnego oświadczenia, że w stosunku do wypłacanych należności powyższy warunek został spełniony.

Dodatkowo, zwolnienie to stosuje się, jeżeli posiadanie udziałów (akcji) wynika z tytułu własności lub, w odniesieniu do dochodów uzyskanych z udziałów (akcji) posiadanych na podstawie tytułu własności oraz innego niż własność, pod warunkiem, że te dochody (przychody) korzystałyby ze zwolnienia, gdyby posiadanie tych udziałów (akcji) nie zostało przeniesione.

Jednocześnie, zwolnienie to stosuje się pod warunkiem istnienia podstawy prawnej wynikającej z umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub innej ratyfikowanej umowy międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, do uzyskania przez organ podatkowy informacji podatkowych od organu podatkowego innego niż Rzeczpospolita Polska państwa, w którym podatnik ma swoją siedzibę lub w którym dochód został uzyskany (art. 22b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Opodatkowanie umów sprzedaży papierów wartościowych podatkiem od czynności cywilnoprawnych

Opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych podlegają umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych (w tym papierów wartościowych), jeżeli ich przedmiotem są rzeczy znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub prawa majątkowe wykonywane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a) w zw. z art. 1 ust. 4 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych).

Co do zasady sprzedaż udziałów (akcji) spółek z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawana za sprzedaż praw majątkowych, wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i w związku z tym transakcje takie podlegają opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych w wysokości 1%. Podstawę opodatkowania stanowi wartość rynkowa rzeczy lub prawa majątkowego (art. 6 ust. 1 lit. c) Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych). Obowiązek podatkowy w przypadku umowy sprzedaży ciąży na kupującym i powstaje z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej (art. 3 ust. 1 pkt 1 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych). Podatnicy są obowiązani, bez wezwania organu podatkowego, złożyć deklarację w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego. Powyższy obowiązek nie ma zastosowania w przypadku, gdy podatek jest pobierany przez płatnika, którym w przypadku czynności cywilnoprawnych dokonywanych w formie aktu notarialnego jest notariusz (art. 10 ust. 1 i 2 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych).

Sprzedaż praw majątkowych, będących instrumentami finansowymi: (i) firmom inwestycyjnym oraz zagranicznym firmom inwestycyjnym, (ii) dokonywaną za pośrednictwem firm inwestycyjnych lub zagranicznych firm inwestycyjnych,

(iii) dokonywaną w ramach obrotu zorganizowanego, lub (iv) dokonywaną poza obrotem zorganizowanym przez firmy inwestycyjne oraz zagraniczne firmy inwestycyjne, jeżeli prawa te zostały nabyte przez te firmy w ramach obrotu zorganizowanego – w rozumieniu przepisów Ustawy o Obrocie – podlega zwolnieniu z podatku od czynności cywilnoprawnych (art. 9 pkt 9 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych).

Opodatkowanie nabycia papierów wartościowych przez osoby fizyczne podatkiem od spadków i darowizn

Opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn podlega nabycie przez osoby fizyczne własności rzeczy znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w tym papierów wartościowych), między innymi tytułem dziedziczenia, zapisu, dalszego zapisu, polecenia testamentowego, darowizny oraz polecenia darczyńcy (art. 1 ust. 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn). Obowiązek podatkowy ciąży na nabywcy rzeczy lub praw majątkowych (art. 5 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn), natomiast moment jego powstania zależy od formy nabycia (art. 6 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn).

W świetle art. 7 ust. 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn podstawą opodatkowania jest co do zasady wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych po potrąceniu długów i ciężarów (czysta wartość), ustalona według stanu rzeczy i praw majątkowych w dniu nabycia i cen rynkowych z dnia powstania obowiązku podatkowego.

Kwota podatku zależy od stopnia pokrewieństwa lub powinowactwa lub też innego stosunku pomiędzy darczyńcą a obdarowanym lub spadkodawcą a spadkobiercą. Stawki podatku mają charakter progresywny i wynoszą od 3% do 20% podstawy opodatkowania, w zależności od grupy podatkowej, do jakiej zaliczony został nabywca. Dla każdej grupy istnieją także kwoty wolne od podatku.

Podatnicy są obowiązani, z wyjątkiem przypadków, w których podatek jest pobierany przez płatnika, złożyć w terminie miesiąca od dnia powstania obowiązku podatkowego, właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego zeznanie podatkowe o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych według ustalonego wzoru (art. 17a ust. 1 i 2 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn). Podatek płatny jest w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji naczelnika urzędu skarbowego ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego.

Nabycie własności papierów wartościowych przez osoby najbliższe (małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę) jest zwolnione od podatku, pod warunkiem dokonania w określonym terminie stosownego zgłoszenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego (art. 4a ust. 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn). Powyższe zwolnienie stosuje się, jeżeli w chwili nabycia nabywca posiadał obywatelstwo polskie lub obywatelstwo jednego z Państw Członkowskich lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o EOG lub miał miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium takiego państwa (art. 4 ust. 4 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn).

Podatkowi nie podlega nabycie własności praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w tym papierów wartościowych), jeżeli w dniu nabycia ani nabywca, ani też spadkodawca lub darczyńca nie byli obywatelami polskimi i nie mieli miejsca stałego pobytu lub siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 pkt 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn).

Przepisy dotyczące odpowiedzialności płatnika

Zgodnie z art. 30 § 1 Ordynacji Podatkowej płatnicy, którzy nie wykonali obowiązku obliczenia, pobrania oraz wpłacenia podatku do właściwego organu podatkowego, odpowiadają całym swoim majątkiem za podatek, który nie został pobrany lub za kwotę podatku pobranego, lecz niewpłaconego. Powyższy przepis nie ma zastosowania w przypadku, gdy odrębne przepisy prawa stanowią inaczej albo jeżeli podatek nie został pobrany z winy podatnika. W tym ostatnim przypadku właściwy organ podatkowy wydaje decyzję o odpowiedzialności podatnika.

INFORMACJE DODATKOWE

Biegli rewidenci

Niezależnym biegłym rewidentem Emitenta jest firma audytorska Ernst & Young Audit sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa, Polska, tel. +48 22 557 70 00, fax +48 22 557 70 01.

Ernst & Young Audit sp. z o.o. jest członkiem Krajowej Izby Biegłych Rewidentów wpisanym do rejestru podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem ewidencyjnym 130. Ernst & Young Audit sp. z o.o. nie posiada istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiada Akcji Spółki.

Ernst & Young Audit sp. z o.o. przeprowadziła badanie Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, które jest zamieszczone w Prospekcie w Rozdziale „Część finansowa – Sprawozdania Finansowe”, oraz wydała opinię bez zastrzeżeń z jego badania. Opinia z badania Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego została podpisana w imieniu Ernst & Young Audit sp. z o.o. przez Artura Żwaka, biegłego rewidenta o numerze ewidencyjnym 9894.

Ponadto Ernst & Young Audit sp. z o.o. przeprowadziła przegląd Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, które jest zamieszczone w Prospekcie w Rozdziale „Część finansowa – Sprawozdania Finansowe”, oraz wydała raport bez zastrzeżeń z jego przeglądu. Raport Ernst & Young Audit sp. z o.o. z przeglądu Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego stwierdza, że zastosowano ograniczone procedury zgodnie ze standardami dotyczącymi przeglądów informacji finansowych, ale nie został on wydany w oparciu o badanie i nie stanowi on opinii z badania Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Tym samym stopień, w jakim należy polegać na tym raporcie, powinien być ograniczony ze względu na znacząco mniejszy zakres przeprowadzonych procedur.

Dodatkowo, Ernst & Young Audit sp. z o.o. przeprowadziła prace poświadczające, których przedmiotem były Śródroczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma oraz Roczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma (zamieszczone w Prospekcie w Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”) oraz sporządziła, zgodnie z Rozporządzeniem Prospektowym, raporty o Śródrocznych Niezbadanych Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma oraz Rocznych Niezbadanych Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma.

Ernst & Young Audit sp. z o.o. przeprowadziła także przegląd Śródrocznych Danych Finansowych KWBA i Śródrocznych Skonsolidowanych Danych Finansowych KWBK oraz badanie Rocznych Danych Finansowych KWBA i Rocznych Skonsolidowanych Danych Finansowych KWBK (zamieszczonych w Prospekcie w Rozdziale „Część finansowa – Dane Finansowe KWBA i KWBK”), oraz wydała, odpowiednio, raporty bez zastrzeżeń z ich przeglądu oraz badania.

Ernst & Young Audit sp. z o.o. przeprowadziła również badania jednostkowych sprawozdań finansowych Spółki za lata obrotowe zakończone w dniu 31 grudnia 2009 roku, w dniu 31 grudnia 2010 roku oraz w dniu 31 grudnia 2011 roku sporządzonych zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości i wydała opinie bez zastrzeżeń z objaśnieniem z badania tych sprawozdań oraz badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej ZE PAK za lata obrotowe zakończone w dniu 31 grudnia 2009 roku, w dniu 31 grudnia 2010 roku oraz w dniu 31 grudnia 2011 roku sporządzonych zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości i wydała opinie bez zastrzeżeń z badania tych sprawozdań. Jednostkowe sprawozdania finansowe Spółki oraz skonsolidowane roczne sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej ZE PAK sporządzone zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości za lata obrotowe zakończone w dniu 31 grudnia 2009 roku, w dniu 31 grudnia 2010 roku oraz w dniu 31 grudnia 2011 roku nie zostały zamieszczone w Prospekcie. Opinie z badania powyższych jednostkowych sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej ZE PAK sporządzonych zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości, zostały podpisane w imieniu Ernst & Young Audit sp. z o.o. przez: Artura Żwaka, biegłego rewidenta o numerze ewidencyjnym 9894.

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym nie było przypadku rezygnacji lub zwolnienia biegłego rewidenta uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy Kapitałowej ZE PAK.

Zgodnie ze Statutem, podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych Spółki jest wybierany przez Radę Nadzorczą.

Eksperci

Wardell Armstrong International Limited z siedzibą w Stoke-On-Trent, Wielka Brytania, pod adresem: Sir Henry Doulton House, Forge Lane, Etruria, Stoke-On-Trent, ST1 5BD, sporządziła Raport Eksperta i udzieliła zgody na zamieszczenie Raportu Eksperta w Załączniku nr 1 do Prospektu w takiej formie i w takim kontekście, jak to uczyniono. W związku ze sporządzeniem Raportu Eksperta, Wardell Armstrong International Limited otrzymała od KWBA i KWBK wynagrodzenie stałe, niezależne od wielkości środków uzyskanych z Oferty. Wardell Armstrong International Limited nie posiada istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiada Akcji Spółki. Wardell Armstrong

International Limited nie była zatrudniona przez Emitenta ani nie otrzymała żadnego wynagrodzenia wypłaconego przez Emitenta, nie brała także udziału jako członek organu, w jakimkolwiek organie Emitenta.

Informacje na temat autorów Raportu Eksperta oraz ich kwalifikacji zostały zamieszczone w rozdziałach „Autorzy i kwalifikacje” odpowiednio w „Raporcie Eksperta ds. Złoża dla KWB Adamów” (str. 94-96) oraz „Raporcie Eksperta ds. Złoża dla KWB Konin” (str. 117-119).

Doradcy prawni

Doradcy prawni Spółki

Kancelaria Greenberg Traurig Grzesiak Sp. k. z siedzibą w Warszawie, pod adresem: ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa, Polska, świadczy na rzecz Spółki usługi prawne w zakresie wynikającym z umowy o świadczenie usług doradztwa prawnego i doradza Spółce w pewnych kwestiach prawnych dotyczących procesu oferty publicznej Spółki, związanych z przepisami prawa polskiego, w szczególności w zakresie: (i) przygotowania Prospektu i uczestnictwa w postępowaniu administracyjnym przed KNF o jego zatwierdzenie; (ii) rejestracji Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW; (iii) dopuszczenia i wprowadzenia Akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW; a także (iv) innych czynności zwyczajowo wykonywanych przez doradcę prawnego emitenta w przypadku ofert publicznych akcji. Ponadto Greenberg Traurig Grzesiak Sp. k. świadczy na rzecz Spółki inne usługi prawne, w zakresie prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług doradztwa prawnego.

Greenberg Traurig, LLP posiadająca biuro pod adresem: MetLife Building, 200 Park Avenue, New York, NY 10166, USA, doradza Spółce zgodnie z powyższą umową, w pewnych kwestiach prawnych dotyczących Oferty, związanych z przepisami prawa amerykańskiego, w szczególności w zakresie przygotowania wytycznych dotyczących publikacji informacji przez Spółkę, związanych z ofertą publiczną (Publicity Guidelines), sporządzenia międzynarodowego dokumentu marketingowego w języku angielskim (International Offering Circular) oraz zawarcia Umowy o Gwarantowanie Oferty.

Greenberg Traurig Maher LLP posiadająca biuro pod adresem: 200 Gray's Inn Road, London, WC1X 8HF, Wielka Brytania, doradza Spółce zgodnie z powyższą umową, w pewnych kwestiach prawnych dotyczących Oferty, związanych z przepisami prawa angielskiego, w szczególności w zakresie przygotowania wytycznych dotyczących publikacji informacji przez Spółkę, związanych z ofertą publiczną (Publicity Guidelines), sporządzenia międzynarodowego dokumentu marketingowego w języku angielskim (International Offering Circular) oraz zawarcia Umowy o Gwarantowanie Oferty.

Powyższe podmioty otrzymały lub otrzymają wynagrodzenie stałe, niezależne od wielkości środków uzyskanych z Oferty. Kancelaria Greenberg Traurig Grzesiak Sp. k., Greenberg Traurig, LLP ani Greenberg Traurig Maher LLP nie posiadają istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiadają Akcji Spółki.

Doradcy prawni Menedżerów Oferty

Usługi prawne na rzecz Menedżerów Oferty w związku z Ofertą świadczy kancelaria prawna Weil, Gotshal & Manges – Paweł Rymarz Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie, pod adresem: ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa, Polska – w zakresie prawa polskiego; Weil, Gotshal & Manges z siedzibą w Londynie, pod adresem: 110 Fetter Lane, London, EC4A 1AY, Wielka Brytania – w zakresie prawa angielskiego oraz Weil, Gotshal & Manges LLP z siedzibą w Nowym Jorku, pod adresem: 767 Fifth Avenue, NY 10153, USA – w zakresie prawa amerykańskiego (łącznie „Weil, Gotshal & Manges”). Wynagrodzenie doradców prawnych Menedżerów Oferty jest niezależne od wielkości środków uzyskanych z Oferty. Ponadto Weil, Gotshal & Manges świadczyła i może świadczyć na rzecz Spółki oraz Akcjonariusza Sprzedającego usługi prawne na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług doradztwa prawnego. Weil, Gotshal & Manges nie posiada istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiada Akcji Spółki.

Doradcy prawni Akcjonariusza Sprzedającego

Usługi prawne na rzecz Sprzedającego Akcjonariusza w związku z Ofertą świadczy kancelaria prawna K&L Gates Jamka Spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie, pod adresem: al. Jana Pawła II 25, 00-854 Warszawa, Polska – w zakresie prawa polskiego („K&L Gates”). Wynagrodzenie K&L Gates jest niezależne od wielkości środków uzyskanych z Oferty. Ponadto K&L Gates świadczyła i może świadczyć na rzecz Akcjonariusza Sprzedającego usługi prawne na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług doradztwa prawnego. K&L Gates nie posiada istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiada Akcji Spółki.

Menedżerowie Oferty

Globalnymi Współkoordynatorami Oferty są Credit Suisse Securities (Europe) Limited z siedzibą w Londynie pod adresem: One Cabot Square, E14 4QJ Londyn, Wielka Brytania; J.P. Morgan Securities plc z siedzibą w Londynie pod adresem: 25 Bank Street, Londyn, EC14 5JP, Wielka Brytania; ING Bank N.V. Oddział w Londynie z siedzibą w Londynie pod adresem: 60 London Wall, Londyn EC2M 5TQ, Wielka Brytania; ING Securities S.A. z siedzibą

w Warszawie, pod adresem: plac Trzech Krzyży 10/14, 00-499 Warszawa, Polska; UniCredit CAIB Poland S.A. z siedzibą w Warszawie, pod adresem: ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa, Polska oraz UniCredit Bank AG, Oddział w Londynie z siedzibą w Londynie, pod adresem: Moor House, 120 London Wall, Londyn EC2Y 5ET, Wielka Brytania. Globalni Współkoordynatorzy Oferty odpowiedzialni są za koordynację prac niezbędnych do przygotowania i przeprowadzenia Oferty.

Współzarządzającymi Budowaniem Księgi Popytu są Banco Espírito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie, pod adresem: ul. Złota 59, 00-120 Warszawa, Polska; IPOPEMA Securities S.A. z siedzibą w Warszawie, pod adresem: ul. Walec 11, 00-851 Warszawa, Polska; Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, pod adresem: ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, Polska; oraz TRIGON Dom Maklerski S.A. z siedzibą w Krakowie, pod adresem: ul. Mogilska 65, 31-545 Kraków, Polska.

Oferującym jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, pod adresem: ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, Polska.

Ponadto UniCredit Bank Austria AG z siedzibą w Wiedniu pod adresem: Schottengasse 6-8, 1010 Wiedeń, Austria będzie pełnił funkcję Gwaranta Oferty.

Wynagrodzenie Menedżerów Oferty jest powiązane z wielkością środków uzyskanych ze sprzedaży Akcji Sprzedawanych (zobacz „– Koszty Oferty” poniżej). Menedżerowie Oferty świadczą na rzecz Akcjonariusza Sprzedającego i Spółki usługi w związku z Ofertą, w szczególności w zakresie harmonogramu i struktury Oferty, są odpowiedzialni za koordynację komunikacji publicznej związanej z Ofertą, koordynację kontaktów i organizację spotkań z inwestorami, organizację procesu budowania księgi popytu w kraju i za granicą, a także wykonują inne czynności zwyczajowo wykonywane przez firmy inwestycyjne w przypadku ofert publicznych akcji. Menedżerowie Oferty, w tym Oferujący, nie posiadają istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiadają Akcji Spółki.

Dokumenty udostępnione do wglądu

W okresie ważności Prospektu w siedzibie ZE PAK (ul. Kazimierska 45, 62-510 Konin, Polska), jak również na stronie internetowej www.zepak.com.pl są udostępnione do wglądu następujące dokumenty lub ich kopie:

- Statut;
- aktualny odpis z Rejestru Przedsiębiorców ZE PAK;
- uchwała nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 20 sierpnia 2012 roku w sprawie dematerializacji Akcji Spółki, ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz uchylene uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 7 lipca 2011 roku;
- uchwała nr 6 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 20 sierpnia 2012 roku w sprawie upoważnienia Zarządu Spółki do nabywania akcji własnych Spółki w związku z działaniami stabilizującymi kurs akcji Spółki;
- Raport Eksperta;
- Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu Śródrocznego Skróconego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego;
- Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta z badania Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego;
- Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma wraz z raportami niezależnego biegłego rewidenta o Niezbadanych Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma; oraz
- Dane Finansowe KWBA i KWBK wraz z raportami niezależnego biegłego rewidenta.

Ponadto w okresie ważności Prospektu w siedzibie ZE PAK są udostępniane do wglądu jednostkowe sprawozdania finansowe spółek z Grupy ZE PAK za lata obrotowe zakończone w dniu 31 grudnia 2009 roku, w dniu 31 grudnia 2010 roku oraz w dniu 31 grudnia 2011 roku, które zostały sporządzone zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości, wraz z raportami i opiniami biegłych rewidentów z badania tych sprawozdań.

Podstawa prawna ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji Spółki do obrotu na rynku podstawowym GPW oraz o ich rejestrację w KDPW

Uchwała nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 20 sierpnia 2012 roku w sprawie dematerializacji Akcji Spółki, ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz uchylene uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego

Zgromadzenia Spółki z dnia 7 lipca 2011 roku („**Uchwała nr 4**”). Uchwała nr 4 stanowi podstawę prawną Oferty, złożenia wniosku o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji Sprzedawanych do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, jak i dematerializacji Akcji Sprzedawanych w KDPW. Uchwała nr 4 stanowi Załącznik nr 4 do Prospektu.

Podstawa prawna nabywania akcji własnych przez Spółkę w związku z działaniami stabilizacyjnymi

W dniu 20 sierpnia 2012 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, na podstawie art. 362 § 1 pkt 5 KSH oraz § 8 Statutu, w Uchwale nr 6 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 20 sierpnia 2012 roku w sprawie upoważnienia Zarządu Spółki do nabywania akcji własnych Spółki w związku z działaniami stabilizującymi kurs akcji Spółki („**Uchwała nr 6**”), upoważniło Zarząd do nabywania w celu umorzenia, od podmiotu lub podmiotów, który będzie dokonywał działań stabilizacyjnych Akcji w łącznej liczbie nie większej niż 10% Akcji sprzedanych w ramach pierwszej oferty publicznej, po cenie nie wyższej niż cena sprzedaży Akcji Sprzedawanych dla Inwestorów Instytucjonalnych. Uchwała nr 6 stanowi podstawę prawną nabywania akcji własnych przez Spółkę w związku z działaniami stabilizacyjnymi.

Zgodnie z Uchwałą nr 6, nabycie przez Spółkę Akcji od podmiotu lub podmiotów, który będzie dokonywał działań stabilizacyjnych w stosunku do Akcji, będzie mogło nastąpić w ramach jednej lub kilku transakcji przez okres 45 (czterdziestu pięciu) dni od dnia pierwszego notowania Akcji na rynku regulowanym GPW, a szczegółowe warunki i tryb nabycia Akcji, w tym warunki udzielenia przez Spółkę opcji sprzedaży Akcji (opcja put) podmiotowi lub podmiotom, które dokonywać będą działań stabilizacyjnych oraz sposób zabezpieczenia wykonania takiej opcji, zostaną uzgodnione przez Zarząd z takim podmiotem lub podmiotami. Nabycie Akcji będzie dokonywane w celu umorzenia, przy czym takie nabycie może nastąpić wyłącznie w granicach, w jakich wynagrodzenie akcjonariuszy (cena za Akcje) będzie wypłacane z kwoty, która zgodnie z art. 348 § 1 KSH może zostać przeznaczona do podziału między akcjonariuszy (tj. z kwoty tzw. nadwyżki bilansowej). Uchwała nr 6 nie wskazuje podmiotu lub podmiotów, które dokonywać będą działań stabilizacyjnych jako Menedżer Stabilizujący.

Koszty Oferty

Koszty ponoszone przez Spółkę

Na dzień Prospektu Spółka szacuje, że koszty ponoszone przez Spółkę związane z Ofertą wyniosą około 10 mln PLN. Koszty, o których mowa powyżej, obejmują w szczególności koszty związane z doradztwem prawnym i finansowym na rzecz Spółki, koszty sporządzenia sprawozdań finansowych i informacji finansowych zgodnie z MSSF, koszty administracyjne i inne koszty Spółki związane z Ofertą, wynikające z przepisów prawa. Koszty Spółki związane z Ofertą obciążają koszty działalności Spółki.

Koszty ponoszone przez Akcjonariusza Sprzedającego

Prowizja Menedżerów Oferty

W zamian za usługi świadczone w związku z Ofertą Akcjonariusz Sprzedający zobowiązał się zapłacić Menedżerom Oferty łącznie prowizję, której wysokość wynosi 1,65% wpływów z Oferty obliczonych jako iloczyn liczby Akcji Sprzedawanych ostatecznie przydzielonych w Ofercie i Ceny Sprzedaży. Powyższa prowizja obejmuje również wynagrodzenie za gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych w Ofercie.

Pozostałe koszty

Ponadto Akcjonariusz Sprzedający zobowiązał się zapłacić na rzecz Menedżerów Oferty dodatkowe wynagrodzenie z tytułu poniesionych przez Menedżerów Oferty kosztów doradztwa prawnego w związku z Ofertą. Akcjonariusz Sprzedający pokryje również swoje koszty i wydatki wynikające z Oferty, w tym wynagrodzenie i wydatki swojego doradcy prawnego.

Miejsce rejestracji Akcji oraz kod ISIN

Akcje, w tym Akcje Sprzedawane, zostaną zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa, który będzie uczestniczył w obsłudze realizacji praw korporacyjnych akcjonariuszy Emitenta na zasadach określonych w stosownych regulacjach. Kod ISIN (Międzynarodowy Numer Identyfikacyjny Papierów Wartościowych) zostanie nadany Akcjom przez KDPW w wyniku zawarcia przez Emitenta umowy w sprawie ich rejestracji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Emitent nie przewiduje korzystania z usług agentów ds. płatności.

Umowa z animatorem Emitenta

Na dzień Prospektu umowa z animatorem rynku lub Emitenta nie została podpisana. Emitent rozważy zawarcie takiej umowy w późniejszym okresie.

OŚWIADCZENIE NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA PROSPEKTOWEGO

Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin Spółka Akcyjna

W imieniu zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin Spółka Akcyjna z siedzibą w Koninie niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w Prospekcie są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym oraz że w Prospekcie nie pominięto niczego, co by mogło wpłynąć na jego znaczenie.

Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin Spółka Akcyjna

Katarzyna Muszkat
Prezes Zarządu

Anna Striżyk
Wiceprezes Zarządu

Piotr Jarosz
Wiceprezes Zarządu

Skarb Państwa

Wskazanie osób działających w imieniu Skarbu Państwa

W imieniu Skarbu Państwa działa Mikołaj Budzanowski – Minister Skarbu Państwa.

Oświadczenie osób działających w imieniu Skarbu Państwa

W imieniu Skarbu Państwa niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w Prospekcie w częściach, za których sporządzenie Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność, są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym i że nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na ich znaczenie.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa, jako podmiotu odpowiedzialnego za sporządzenie informacji zamieszczonych w niniejszym Prospekcie ograniczona jest do następujących działów, części, rozdziałów, punktów i podpunktów Prospektu: Okładka: od początku Okładki do końca akapitu zaczynającego się od słów „Informacja o ostatecznej liczbie Akcji Sprzedawanych w Ofercie (...)”; Rozdział „Podsumowanie”: punkt „Dział E – Oferta” z wyłączeniem punktu „Koszty ponoszone przez Spółkę” w podpunkcie E.1 „Wpływy z emisji i koszty Oferty”, punktu „Działania stabilizacyjne” w podpunkcie E.3 „Warunki Oferty”, punktu E.4 „Podmioty zaangażowane w Ofertę” w zakresie, w jakim dotyczy wynagrodzeń doradców prawnych Menedżerów Oferty oraz Spółki, jak również wynagrodzenia podmiotu przygotowującego Raport Eksperta, punktów „Spółka” oraz „Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. oraz Polsat Media B.V. w podpunkcie E.5 „Oferujący; Umowy typu „lock-up””, podpunktu E.6 „Rozwodnienie” i punktu E.7 „Koszty pobierane od inwestora” w zakresie, w jakim nie dotyczy Skarbu Państwa; Rozdział „Znaczeni akcjonariusze i Akcjonariusz Sprzedający”: podpunkt „Skarb Państwa” w punkcie „Znaczeni akcjonariusze Spółki” oraz podpunkty „Znaczący wpływ Skarbu Państwa” i „Ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką” w punkcie „Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką”, punkt „Umowy akcjonariuszy oraz ograniczenia związane ze strukturą akcjonariatu” i punkt „Akcjonariusz Sprzedający”; Rozdział „Warunki Oferty” z wyłączeniem punktu „Notowanie Akcji i ich dematerializacja”; Rozdział „Subemisja, stabilizacja i umowne ograniczenia zbywalności Akcji”: punkt „Umowa o Gwarantowanie Oferty” oraz podpunkt „Akcjonariusz Sprzedający” w punkcie „Umowne ograniczenia zbywalności Akcji”; Rozdział „Informacje dodatkowe”: podpunkt „Koszty ponoszone przez Akcjonariusza Sprzedającego” w punkcie „Koszty Oferty”; Rozdział „Oświadczenie na podstawie Rozporządzenia Prospektowego”: punkt „Skarb Państwa”.

Mikołaj Budzanowski
Minister Skarbu Państwa

Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa

Wskazanie osób działających w imieniu Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa

W imieniu Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie działa Jarosław Grzesiak, komplementariusz.

Oświadczenie osób działających w imieniu Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa

W imieniu Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w Prospekcie w częściach, za których sporządzenie Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa ponosi odpowiedzialność, są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym i że nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na ich znaczenie.

Odpowiedzialność Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa jako podmiotu odpowiedzialnego za sporządzenie informacji zamieszczonych w niniejszym Prospekcie ograniczona jest do następujących działów części, rozdziałów, punktów i podpunktów Prospektu: Rozdział „Otoczenie regulacyjne”, Rozdział „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji” oraz Rozdział „Opodatkowanie”.

Jarosław Grzesiak

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie

Wskazanie osób działających w imieniu Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie

W imieniu Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie działają: Bożena Kłopotowska – Zastępca Dyrektora Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego oraz Piotr Rusiecki – Zastępca Dyrektora Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego.

Oświadczenie osób działających w imieniu Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie

W imieniu Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w Prospekcie w częściach, za których sporządzenie Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie ponosi odpowiedzialność, są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym i że nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na ich znaczenie.

Odpowiedzialność Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie jako podmiotu odpowiedzialnego za sporządzenie informacji zamieszczonych w niniejszym Prospekcie ograniczona jest do następujących działów, części, rozdziałów, punktów i podpunktów Prospektu: Okładka Prospektu – w zakresie informacji znajdujących się w Rozdziale „Warunki Oferty” lub dotyczących Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie; Rozdział „Podsumowanie” – punkt „Dział E – Oferta” w zakresie następujących podpunktów: E.3 „Warunki Oferty” (z wyłączeniem następujących punktów: „Umowa o Gwarantowanie Oferty” i „Działania stabilizacyjne” oraz w punkcie „Inwestorzy uprawnieni do udziału w Ofercie” akapitu opisującego porozumienie z dnia 20 sierpnia 2012 roku zawarte pomiędzy Skarbem Państwa a Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. i Polsat Media B.V; natomiast w punkcie „Menedżerowie Oferty” – jedynie w zakresie, w jakim ten punkt dotyczy Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie), oraz E.7 „Koszty pobierane od inwestora”, Rozdział „Warunki Oferty” (z wyłączeniem w punkcie „Uprawnieni inwestorzy” akapitu opisującego porozumienie z dnia 20 sierpnia 2012 roku zawarte pomiędzy Skarbem Państwa a Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. i Polsat Media B.V.) oraz Rozdział „Oświadczenie na podstawie Rozporządzenia Prospektowego” punkt „Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie”.

Bożena Kłopotowska
Zastępca Dyrektora Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego

Piotr Rusiecki
Zastępca Dyrektora Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego

SKRÓTY I DEFINICJE

O ile z kontekstu nie wynika inaczej, w całym dokumencie obowiązują następujące definicje:

„Akcje”	Wszystkie akcje ZE PAK istniejące według stanu na dzień Prospektu, tj. 40.020.000 akcji imiennych serii A1 o wartości nominalnej 2 PLN każda oraz 12.006.000 akcji imiennych serii B1 o wartości nominalnej 2 PLN każda.
„Akcje Sprzedawane”	Do 26.013.000 akcji zwykłych serii A1 o wartości nominalnej 2 PLN każda, które będą przedmiotem Oferty Publicznej przeprowadzanej na podstawie Prospektu.
„Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych”	Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych z 1933 roku, ze zm. (<i>U.S. Securities Act of 1933 as amended</i>).
„Aquakon”	„Aquakon” sp. z o.o. z siedzibą w Policach.
„Aneks Cenowy”	Uzgodnienie pomiędzy Akcjonariuszem Sprzedającym a Menedżerami Oferty obejmujące aneks do Umowy o Gwarantowanie Oferty określający Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Sprzedawanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym.
„ARE”	Agencja Rynku Energii Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.
„ASEKURACJA”	Ochrona Osób i Mienia „ASEKURACJA” sp. z o.o. z siedzibą w Kleczewie.
„biały certyfikat”	Świadectwo efektywności energetycznej, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 21 Ustawy o Efektywności Energetycznej, potwierdzający oszczędność energii wynikającej z przedsięwzięcia lub przedsięwzięć tego samego rodzaju służących poprawie efektywności energetycznej przez przedmiot, który wygrał przetarg, o którym mowa w art. 20 ust. 1 powołanej Ustawy o Efektywności Energetycznej.
„biomasa”	Stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze.
„brązowy certyfikat”	Świadectwo pochodzenia biogazu, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9o Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie biogazu.
„CAGR”	Średnia roczna stopa wzrostu.
„CCGT”	Kombinowany układ gazowo-parowy, w skład którego wchodzi turbina gazowa, kocioł odzyskowy i turbina parowa. W układzie kombinowanym CCGT ciepło gazów wylotowych z turbiny gazowej używane jest do produkcji pary. W następnej fazie para jest wykorzystywana do napędzania turbiny parowej.
„CCS”	(<i>Carbon Capture and Storage</i>) zespół procesów technologicznych służących do wychwytywania CO ₂ z gazów emitowanych w przemyśle powstających w wyniku spalania paliw kopalnych, transportowania i podziemnego jego magazynowania w formacjach geologicznych.
„CDM”	Mechanizm Czystego Rozwoju (<i>Clean Development Mechanisms</i>); jeden z tzw. mechanizmów elastycznych wprowadzonych przez art. 12 Protokołu z Kioto.
„Cena Maksymalna”	Cena maksymalna sprzedaży Akcji Sprzedawanych na potrzeby składania zapisów przez Inwestorów Indywidualnych ustalona przez Akcjonariusza Sprzedającego w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami Oferty i po konsultacji z Oferującym.
„Cena Sprzedaży”	Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych lub Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, w zależności od kontekstu.
„Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych”	Cena sprzedaży jednej Akcji Sprzedawanej dla Inwestorów Indywidualnych.
„Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych”	Cena sprzedaży jednej Akcji Sprzedawanej dla Inwestorów Instytucjonalnych.

„CER”	Jednostki poświadczonej redukcji emisji.
„CO ₂ ”	Dwutlenek węgla.
„Credit Suisse”	Credit Suisse Securities (Europe) Limited.
„czerwony certyfikat”	Świadectwo pochodzenia z kogeneracji, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 91 punkt 1 podpunkt 2 Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji dla wszystkich innych jednostek kogeneracji innych niż: (i) jednostki kogeneracji opalane metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy lub (ii) jednostki kogeneracji opalane paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW.
„Dane Finansowe KWBA”	Łącznie, Śródroczne Dane Finansowe KWBA oraz Roczne Dane Finansowe KWBA.
„Dane Finansowe KWBA i KWBK”	Łącznie, Dane Finansowe KWBA i Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK.
„Dokument Marketingowy”	Międzynarodowy dokument marketingowy (ang. <i>International Offering Circular</i>) sporządzony przez Spółkę w angielskiej wersji językowej na potrzeby promowania Oferty poza granicami Polski wśród wybranych inwestorów kwalifikowanych. Dokument ten nie stanowi Prospektu i nie zostanie zatwierdzony przez organ regulacyjny w jakimkolwiek kraju.
„Dyrektywa 2001/81/WE”	Dyrektywa 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 roku w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. UE L 309/22 z 27 listopada 2001 roku, ze zm.).
„Dyrektywa 2004/39/WE”	Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.U. UE L 145/1 z 30 kwietnia 2004 roku, ze zm.).
„Dyrektywa 2006/32/WE”	Dyrektywa 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 roku w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz.U. UE L 114/64 z 27 kwietnia 2006 roku, ze zm.).
„Dyrektywa 2010/73/UE”	Dyrektywa 2010/73/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 r. zmieniająca dyrektywę 2003/71/WE w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych oraz dyrektywę 2004/109/WE w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym (Dz.U. UE L 327/1 z 11 grudnia 2010 roku).
„Dyrektywa CCS”	Dyrektywa 2009/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, Euratom, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. UE L 140/114 z 5 czerwca 2009 roku, ze zm.).
„Dyrektywa ETS”	Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 roku ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. UE L 275/32 z 25 października 2003 roku, ze zm.).
„Dyrektywa IED”	Dyrektywa 2010/75/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. UE L 334/17 z 17 grudnia 2010 roku, ze zm.). Termin transpozycji do prawa krajowego: 7 stycznia 2013 roku.

„Dyrektywa IPPC”	Dyrektywa 2008/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 roku dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz.U. UE L 24/8 z 29 stycznia 2008 roku, ze zm.). Dyrektywa obowiązuje do 6 stycznia 2014 roku.
„Dyrektywa LCP”	Dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 roku w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (Dz.U. UE L 309/1 z 27 listopada 2001 roku, ze zm.). Dyrektywa obowiązuje do 31 grudnia 2015 roku.
„Dz.U.”	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.
„Dz.U. UE”	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej.
„Eko-Surowce”	Eko-Surowce sp. z o.o. z siedzibą w Kleczewie.
„Elektrownia Pątnów II”	„Elektrownia Pątnów II” Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„EL PAK”	Przedsiębiorstwo serwisu automatyki i urządzeń elektrycznych EL PAK Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„Emitent”, „Spółka”, „ZE PAK”	Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna z siedzibą w Koninie.
„Energoinwest Serwis”	Energoinwest Serwis Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„EOG”	Europejski Obszar Gospodarczy, strefa wolnego handlu obejmująca kraje Unii Europejskiej i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (z wyjątkiem Szwajcarii).
„Europa Środkowo-Wschodnia”	Grupa krajów składająca się z Estonii, Łotwy, Litwy, Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Rumunii, Bułgarii, Albanii, Słowenii, Chorwacji, Bośni i Hercegowiny, Serbii, Czarnogóry i Macedonii.
„ERU”	Jednostki redukcji emisji.
„EUA”	(<i>European Union Allowances</i>) zbywalne prawa do emisji CO ₂ ; jedno EUA uprawnia do emisji jednej tony CO ₂ .
„EU ETS”	(<i>European Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme</i>) wspólnotowy system handlu emisjami. Zasady jego funkcjonowania określa Dyrektywa ETS.
„EUR”	Euro, jednostka walutowa obowiązująca w krajach Europejskiej Unii Walutowej.
„fioletowy certyfikat”	Świadectwo pochodzenia z kogeneracji, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9l punkt 1 podpunkt 1a Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy w rozumieniu art. 2 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. z 2006 roku, Nr 169, poz. 1199, ze zm.).
„generacja wymuszona”	Wytwarzanie energii elektrycznej wymuszone jakością i niezawodnością pracy krajowego systemu elektroenergetycznego. Dotyczy jednostek wytwórczych, w których generacja jest wymuszona technicznymi ograniczeniami działania systemu elektroenergetycznego lub koniecznością zapewnienia odpowiedniej jego niezawodności.
„GBP”	Funt szterling, jednostka walutowa obowiązująca na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.
„Globalni Współkoordynatorzy Oferty”	Credit Suisse Securities (Europe) Limited z siedzibą w Londynie pod adresem: One Cabot Square, E14 4QJ Londyn, Wielka Brytania, J.P. Morgan Securities plc z siedzibą w Londynie, pod adresem: 25 Bank Street, Londyn, EC14 5JP, Wielka Brytania; ING Bank N.V. Oddział w Londynie z siedzibą w Londynie, pod adresem: 60 London Wall, Londyn EC2M 5TQ, Wielka Brytania; ING Securities S.A. z siedzibą w Warszawie, pod adresem: plac Trzech Krzyży 10/14, 00-499 Warszawa, Polska; UniCredit CAIB Poland S.A. z siedzibą w Warszawie, pod adresem: ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa, Polska oraz UniCredit Bank AG London Branch z siedzibą w Londynie, pod adresem: Moor House, 120 London Wall, Londyn EC2Y 5ET.

„GPW”, „Giełda”, „Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.”	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie oraz, o ile z kontekstu nie wynika co innego, rynek regulowany prowadzony przez tę spółkę (rynek podstawowy GPW).
„Grupa Kapitałowa”, „Grupa Kapitałowa Emitenta”, „Grupa Kapitałowa ZE PAK”, „Grupa ZE PAK”, „Grupa”	Emitent wraz ze spółkami bezpośrednio i pośrednio zależnymi od Emitenta objętymi konsolidacją przy zastosowaniu metody pełnej oraz KWBA i KWBK, chyba że z kontekstu wynika inaczej.
„grupa taryfowa”	Grupa odbiorców pobierających energię elektryczną lub ciepło lub korzystających z usług związanych z zaopatrzeniem w energię elektryczną lub ciepło, dla których stosuje się jeden zestaw cen lub stawek opłat i warunków ich stosowania.
„GUS”	Główny Urząd Statystyczny.
„GW”	Gigawat, jednostka mocy w układzie SI, 1 GW = 10 ⁹ W.
„Gwaranci Oferty”	Credit Suisse Securities (Europe) Limited z siedzibą w Londynie pod adresem: One Cabot Square, E14 4QJ Londyn, Wielka Brytania; J.P. Morgan Securities plc z siedzibą w Londynie, pod adresem: 25 Bank Street, Londyn, EC14 5JP, Wielka Brytania; ING Bank N.V. Oddział w Londynie z siedzibą w Londynie, pod adresem: 60 London Wall, Londyn EC2M 5TQ, Wielka Brytania; UniCredit Bank Austria AG z siedzibą w Wiedniu, pod adresem: Schottengasse 6-8, 1010 Wiedeń, Austria oraz Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu.
„ING”	ING Bank N.V., Oddział w Londynie lub ING Securities S.A.
„Inwestorzy Indywidualni”	Inwestorzy, będący osobami fizycznymi, uprawnieni do składania zapisów na Akcje Sprzedawane na zasadach określonych w Prospekcie.
„Inwestorzy Instytucjonalni”	(i) Elektrim S.A., Embud sp. z o.o. i Polsat Media B.V. oraz (ii) inni inwestorzy, którzy na zasadach określonych w Prospekcie, otrzymali zaproszenie do, odpowiednio, udziału w procesie budowy księgi popytu i złożenia zapisu na Akcje Sprzedawane albo złożenia zapisu na Akcje Sprzedawane oraz którzy równocześnie spełniają kryteria określone w punktach od (1) do (4) włącznie w Części I Załącznika II do Dyrektywy 2004/39/WE (inwestorzy kwalifikowani zgodnie z art. 2 ust. 1 lit e) Dyrektywy Prospektowej w brzmieniu nadanym przez Dyrektywę 2010/73/UE).
„Inwestorzy Kwalifikowani”	Inwestorzy kwalifikowani w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt e) Dyrektywy Prospektowej.
„IRiESP”	Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej, do opracowania której jest obowiązany, zgodnie z Prawem Energetycznym, operator systemu przesyłowego; instrukcje opracowywane dla sieci elektroenergetycznych określają szczegółowe warunki korzystania z tych sieci przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tych sieci; część instrukcji, która dotyczy bilansowania systemu przesyłowego i zarządzania ograniczeniami systemowymi, wraz z informacją o zgłoszonych przez użytkowników systemu uwagach oraz sposobie ich uwzględnienia jest przedkładana Prezesowi URE do zatwierdzenia w drodze decyzji.
„jednostka wytwórcza”	Opisany poprzez dane techniczne i handlowe wyodrębniony zespół urządzeń należących do przedsiębiorstwa energetycznego, służący do wytwarzania energii i wyprowadzenia mocy.
„JI”	Wspólne Wdrożenia (<i>Joint Implementation</i>); jeden z tzw. mechanizmów elastycznych wprowadzonych przez art. 6 Protokołu z Kioto.
„J.P. Morgan”	J.P. Morgan Securities plc.
„KC”	Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 roku, Nr 16, poz. 93, ze zm.).
„KDPW”	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie oraz, o ile z kontekstu nie wynika co innego, depozyt papierów wartościowych prowadzony przez tę spółkę.
„KDT”	Kontrakty długoterminowe na zakup mocy i energii elektrycznej zawarte między Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. a wytwórcami energii elektrycznej w latach 1994-2001.

„KNF”	Komisja Nadzoru Finansowego.
„Kodeks Karny”	Ustawa z dnia 6 kwietnia 1997 roku Kodeks karny (Dz.U. z 1997 roku, Nr 88, poz. 553, ze zm.).
„Kodeks Handlowy”	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 roku – Kodeks Handlowy (Dz.U. z 1934 roku, Nr 57, poz. 502, ze zm.).
„kogeneracja”	Proces technologiczny równoczesnego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu technologicznego.
„Komisja Europejska”	Organ wykonawczy Unii Europejskiej.
„KPC”	Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 roku, Nr 43, poz. 296, ze zm.).
„KPRU”	Krajowy plan rozdziału uprawnień do emisji, sporządzany oddzielnie dla krajowego systemu handlu uprawnieniami do emisji i dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji, opracowywany przez Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji.
„KPRU II”	Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji CO ₂ na lata 2008-2012 dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2008 roku (Dz.U. z 2008 roku, Nr 202, poz. 1248).
„KRS”	Krajowy Rejestr Sądowy.
„KSH”	Ustawa z dnia 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2000 roku, Nr 94, poz. 1037, ze zm.).
„Kwalifikowani Nabywcy Instytucjonalni”, „QIB”	Kwalifikowani nabywcy instytucjonalni (<i>Qualified Institutional Buyers</i>) w rozumieniu Przepisu 144A Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.
„KWBA”	PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. z siedzibą w Turku.
„KWBK”	PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. z siedzibą w Kleczewie.
„kWh”	Kilowatogodzina, jednostka energii elektrycznej wytworzonej lub zużytej przez urządzenie o mocy 1 kW w ciągu 1 godziny; 1 kWh = 3.600.000 J = 3,6 MJ.
„kV”	Kilowolt, jednostka potencjału elektrycznego, napięcia elektrycznego i siły elektromotorycznej w układzie SI, 1 kV = 10 ³ V.
„Menedżerowie”, „Menedżerowie Oferty”	Globalni Współkoordynatorzy Oferty oraz Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu.
„Menedżer Stabilizujący”	Credit Suisse, który będzie prowadził działania stabilizacyjne w stosunku do Akcji na zasadach określonych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji i pod warunkiem zawarcia Umowy o Stabilizację.
„moc osiągalna”	Maksymalna moc czynna jednostki wytwórczej możliwa do uzyskania w każdym okresie czasu jej pracy.
„moc zainstalowana”	Formalna wartość mocy czynnej, zapisana w dokumentacji projektowej instalacji wytwórczej jako maksymalna możliwa do uzyskania, potwierdzona protokołami odbioru tej instalacji.
„MSP”, „Minister Skarbu Państwa”	Minister Skarbu Państwa.
„MSR”	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości zatwierdzone przez Unię Europejską.
„MSSF”	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi Interpretacje przyjęte rozporządzeniem Komisji Europejskiej zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 roku w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz.U. UE L 243/1 z 11 grudnia 2002 roku, ze zm.), które obowiązują na pierwszy dzień okresu sprawozdawczego.
„MW”	Jednostka mocy w układzie SI, 1 MW = 10 ⁶ W.
„MWe”	Megawat mocy elektrycznej.
„MWt”	Megawat mocy cieplnej.

„NBP”	Narodowy Bank Polski, polski bank centralny z siedzibą w Warszawie.
„Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”	Łącznie, Śródroczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma oraz Roczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma, przedstawione w Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”.
„Nowa Konwencja z Lugano”	Konwencja o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, sporządzona w Lugano dnia 30 października 2007 roku (Dz.U. UE L 147/5 z dnia 10 czerwca 2009 roku).
„NO _x ”	Tlenki azotu.
„NWZ”, „Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie”	Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ZE PAK.
„odnawialne źródło energii”, „OZE”	Źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.
„Oferta Publiczna”, „Oferta”	Oferta publiczna Akcji Sprzedawanych przeprowadzana na podstawie Prospektu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
„Oferujący”	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie.
„Okres Stabilizacji”	Okres nie dłuższy niż 30 kolejnych dni kalendarzowych od dnia rozpoczęcia notowań Akcji na GPW.
„Opcja Stabilizacyjna”	Zobowiązanie określone w Umowie o Stabilizację do nabycia przez Spółkę od Menedżera Stabilizującego Akcji w uzgodnionej liczbie nabytych przez niego w ramach działań stabilizacyjnych podejmowanych w stosunku do Akcji na rynku regulowanych prowadzonym przez GPW (opcja put).
„operator systemu dystrybucyjnego”, „OSD”	Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym gazowym albo systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi.
„operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego”, „OSP”	Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie przesyłowym gazowym albo systemie przesyłowym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci przesyłowej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi.
„Ordynacja Podatkowa”	Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 749).
„PAK Biopaliwa w likwidacji”	„PAK Biopaliwa” Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Koninie.
„PAK CBJ”	„PAK Centrum Badań Jakości” Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„PAK CUI”	„PAK Centrum Usług Informatycznych” Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„PAK Górnictwo”	„PAK Górnictwo” Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„PAK Holdco”	„PAK-Holdco” Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„PAK Infrastruktura”	„PAK Infrastruktura” Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„PAK Serwis”	Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK Serwis” Sp. z o.o. z siedzibą w Koninie.
„Państwo Członkowskie”	Państwo będące członkiem Unii Europejskiej.
„PKB”	Produkt krajowy brutto.

„PLN”	Złoty polski, jednostka walutowa obowiązująca na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
„POEE”	POEE Rynek Energii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. działający na bazie Platformy Obrotu Energią Elektryczną.
„POK”	Punkt obsługi klienta, który przyjmuje zapisy na Akcje Sprzedawane od Inwestorów Indywidualnych.
„Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”	Dokument „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”, wrzesień 2010, wraz z załącznikami, w tym w szczególności załącznikiem nr 2 pt. „Prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku”, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 września 2010 roku, a także dokument wykonany na zamówienie Ministerstwa Gospodarki we wrześniu 2011 roku stanowiący „Aktualizację Prognozy zaopatrzenia na paliwa i energię do roku 2030”.
„Polskie Standardy Rachunkowości”	Polskie Standardy Rachunkowości, obejmujące Ustawę o Rachunkowości i wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze.
„prawa majątkowe”	Zbywalne i stanowiące towar giełdowy prawa wynikające ze świadectw pochodzenia dla energii wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii i w kogeneracji.
„Prawo Budowlane”	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 243, poz. 1623, ze zm.).
„Prawo Energetyczne”	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 roku, Nr 89, poz. 625, ze zm.).
„Prawo Europejskie”	Całokształt porządku prawnego Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej.
„Prawo Geologiczne i Górnicze”	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 roku, Nr 163, poz. 981).
„Prawo Ochrony Środowiska”	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 roku, Nr 25, poz. 150, ze zm.).
„Prawo Wodne”	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (tekst jednolity: Dz.U. z 2005 roku, Nr 239, poz. 2019, ze zm.).
„Prezes UOKiK”	Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
„Prezes URE”	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki.
„Prospekt”, „Prospekt Emisyjny”	Niniejszy prospekt emisyjny.
„Protokół z Kioto”	Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z dnia 11 grudnia 1997 roku (Dz.U. z 2005 roku, Nr 203, poz. 1684), wszedł w życie 16 lutego 2005 roku.
„przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo”	Przedsiębiorstwo energetyczne lub grupa przedsiębiorstw, których wzajemne relacje są określone w art. 3 ust. 2 Rozporządzenia w Sprawie Koncentracji, zajmujące się (i) w odniesieniu do paliw gazowych: przesyłaniem, lub dystrybucją, lub magazynowaniem, lub skraplaniem oraz wytwarzaniem lub sprzedażą tych paliw, albo (ii) w odniesieniu do energii elektrycznej: przesyłaniem lub dystrybucją oraz wytwarzaniem lub sprzedażą tej energii.
„PSE Operator”	Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000197596; spółka wyznaczona decyzją Prezesa URE Nr DPE-47-58(5)/4988/2007/BT z dnia 24 grudnia 2007 roku na operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na okres od dnia 1 stycznia 2008 roku do dnia 1 lipca 2014 roku.
„Rada Nadzorcza”	Rada Nadzorcza Emitenta.

„Raport Bieżący”	Przekazywane przez Emitenta informacje bieżące sporządzone w formie i zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2009 roku, Nr 33, poz. 259, ze zm.), ujawniające dane zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia.
„Raport Eksperta”	Raporty przygotowane przez Wardell Armstrong International Limited, niezależnego eksperta, dotyczące zasobów mineralnych KWBA i KWBK, stanowiące Załącznik nr 1 do Prospektu.
„Regulamin GPW”, „Regulamin Giełdy”	Regulamin Giełdy uchwalony Uchwałą Rady Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie Nr 1/1110/2006 z dnia 4 stycznia 2006 roku (tekst ujednolicony według stanu prawnego na dzień 18 lutego 2011 roku).
„Roczne Dane Finansowe KWBA”	Niezbadane dane finansowe KWBA za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku.
„Roczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”	Niezbadane skonsolidowane informacje finansowe pro forma za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, przedstawione w Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma – Roczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”, obejmujące niezbadany skonsolidowany bilans pro forma Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2011 roku, niezbadany skonsolidowany rachunek zysków i strat pro forma Grupy Kapitałowej za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku oraz noty objaśniające do informacji finansowej pro forma.
„Roczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK”	Niezbadane skonsolidowane dane finansowe grupy kapitałowej KWBK za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku.
„Rozporządzenie Dotyczące Świadectw Pochodzenia z OZE”	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 2008 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii (Dz.U. z 2008 roku, Nr 156, poz. 969, ze zm.).
„Rozporządzenie o Raportach”	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2009 roku, Nr 33, poz. 259, ze zm.).
„Rozporządzenie Prospektowe”	Rozporządzenie Komisji Europejskiej (WE) Nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wykonujące Dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz.U. UE L 149/1 z 30 kwietnia 2004 roku, ze zm.).
„Rozporządzenie Taryfowe”	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. z 2011 roku, Nr 189, poz. 1126, ze zm.).
„Rozporządzenie Taryfowe Dotyczące Ciepła”	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz.U. z 2010 roku, Nr 194, poz. 1291).
„Rozporządzenie w Sprawie Koncentracji”	Rozporządzenie Rady (WE) Nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 roku w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw) (Dz.U. UE L 24/1 z 29 stycznia 2004 roku, ze zm.).
„Rozporządzenie w Sprawie Stabilizacji”	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2273/2003 z dnia 22 grudnia 2003 roku wykonujące dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zwolnień dla programów odkupu i stabilizacji instrumentów finansowych (Dz.U. UE L 336/22 z 22 grudnia 2003 roku, ze zm.).
„RP”	Rzeczpospolita Polska

„sieć najwyższych napięć”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu równym lub większym niż 220 kV, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny OSP.
„sieć niskiego napięcia”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV.
„sieć średniego napięcia”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu od 1 kV do 60 kV.
„sieć wysokich napięć”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu od 60 kV do 220 kV.
„Skarb Państwa”	Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej.
„Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK”	Łącznie, Śródroczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK oraz Roczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK.
„Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”	Zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ZE PAK za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, sporządzone zgodnie z MSSF.
„SO ₂ ”	Dwutlenek siarki.
„Statut”	Statut Emitenta.
„średnie obciążenie”	Stosunek produkcji energii elektrycznej brutto (MWh) do czasu pracy elektrowni.
„Śródroczne Dane Finansowe KWBA”	Niezbadane śródroczne dane finansowe KWBA za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku.
„Śródroczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”	Niezbadane skonsolidowane informacje finansowe pro forma za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku, przedstawione w Rozdziale „Część finansowa – Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma – Śródroczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”, obejmujące niezbadany skonsolidowany bilans pro forma Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2012 roku, niezbadany skonsolidowany rachunek zysków i strat pro forma Grupy Kapitałowej za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz noty objaśniające do informacji finansowej pro forma.
„Śródroczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK”	Niezbadane śródroczne skonsolidowane dane finansowe grupy kapitałowej KWBK za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku.
„Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe KWBK”	Niezbadane śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, sporządzone zgodnie z MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”.
„świadectwo pochodzenia”	Świadectwo pochodzenia ze źródeł odnawialnych oraz świadectwo pochodzenia z kogeneracji.
„świadectwo pochodzenia z kogeneracji”	Dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9l Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji wytwarzanej w: (i) jednostce kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW (tzw. żółty certyfikat), (ii) jednostce kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (tzw. fioletowy certyfikat), albo (iii) w innej jednostce kogeneracji (tzw. czerwony certyfikat).
„świadectwo pochodzenia ze źródeł odnawialnych”	Dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9e Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii (tzw. zielony certyfikat).
„TGE”, „Towarowa Giełda Energii”	Towarowa Giełda Energii S.A., giełda towarowa, na której przedmiotem obrotu są towary giełdowe dopuszczone do obrotu na giełdzie, tj. energia elektryczna, paliwa ciekłe lub gazowe, gaz wydobywczy, limity wielkości emisji zanieczyszczeń oraz prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od ceny energii elektrycznej, paliw ciekłych lub gazowych i wielkości emisji zanieczyszczeń.

„Traktat Akcesyjny”	Traktat z dnia 16 kwietnia 2003 roku między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej (Dz.U. UE L 236/17 z 23 września 2003 roku).
TWh	Terawatogodzina, jednostka wielokrotna jednostki energii elektrycznej w układzie SI. 1 TWh to 10 ⁹ kWh.
„UE”	Unia Europejska.
„Umowa o Gwarantowanie Oferty”	Warunkowa umowa o gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych na zasadach subemisji inwestycyjnej, która ma zostać zawarta pomiędzy Akcjonariuszem Sprzedającym, Spółką a Menedżerami Oferty nie później niż w dniu publikacji Prospektu.
„Umowa o Stabilizację”	Umowa regulująca zasady, na których będą dokonywane działania stabilizacyjne i nabycie przez Spółkę od Menedżera Stabilizującego Akcji w wykonaniu Opcji Stabilizacyjnej, której zawarcie pomiędzy Spółką, i Menedżerem Stabilizującym jest planowane na dzień ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz ostatecznej liczby Akcji Sprzedawanych oferowanych w Ofercie.
„ <i>unbundling</i> ”	Proces prawno-organizacyjnego rozdziału działalności dystrybucyjnej (usług dystrybucji energii elektrycznej realizowanych przez dystrybutora) od działalności wytwórczej (produkcja energii elektrycznej przez elektrownie) oraz działalności związanej z handlem energią elektryczną (sprzedawcy).
„UniCredit”	UniCredit CAIB Poland S.A., UniCredit Bank AG, Oddział w Londynie oraz UniCredit Bank Austria AG, o ile z kontekstu nie wynika inaczej.
„URE”	Urząd Regulacji Energetyki.
„Ustawa KDT”	Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz.U. z 2007 roku, Nr 130, poz. 905, ze zm.).
„Ustawa o Akcyzie”	Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym (Dz.U. z 2011 roku, Nr 108, poz. 626, ze zm.).
„Ustawa o Biegłych Rewidentach”	Ustawa z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. z 2009 roku, Nr 77, poz. 649, ze zm.).
„Ustawa o Efektywności Energetycznej”	Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2011 roku, Nr 94, poz. 551).
„Ustawa o Funduszach Inwestycyjnych”	Ustawa z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2004 roku, Nr 146, poz. 1546, ze zm.).
„Ustawa o Giełdach Towarowych”	Ustawa z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 48, poz. 284, ze zm.).
„Ustawa o Komerccjalizacji i Prywatyzacji”	Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 roku, Nr 171, poz. 1397, ze zm.).
„Ustawa o Niektórych Zabezpieczeniach Finansowych”	Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 roku o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz.U. z 2004 roku, Nr 91, poz. 871, ze zm.).
„Ustawa o Obrocie”	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 211, poz. 1384, ze zm.).

„Ustawa o Ochronie Konkurencji i Konsumentów”	Ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2007 roku, Nr 50, poz. 331, ze zm.).
„Ustawa o Odpadach”	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 185, poz. 1243, ze zm.).
„Ustawa o Ofercie”	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 185, poz. 1439, ze zm.).
„Ustawa o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym”	Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. z 2012 roku, poz. 647).
„Ustawa o Opłatach i Podatkach Lokalnych”	Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2010 roku, Nr 95, poz. 613, ze zm.).
„Ustawa o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych”	Ustawa z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 361, ze zm.).
„Ustawa o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych”	Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397, ze zm.).
„Ustawa o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych”	Ustawa z dnia 9 września 2000 roku o podatku od czynności cywilnoprawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 101, poz. 649, ze zm.).
„Ustawa o Podatku od Spadków i Darowizn”	Ustawa z dnia 28 lipca 1983 roku o podatku od spadków i darowizn (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 93, poz. 768, ze zm.).
„Ustawa o Rachunkowości”	Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 152, poz. 1223, ze zm.).
„Ustawa o Sprzeciwie MSP”	Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz.U. z 2010 roku, Nr 65, poz. 404).
„Ustawa o Swobodzie Działalności Gospodarczej”	Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 220, poz. 1447, ze zm.).
„Ustawa o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji”	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. z 2011 roku, Nr 122, poz. 695).
„Ustawa o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie”	Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 roku, Nr 199, poz. 1227, ze zm.).
„Ustawa o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku”	Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2007 roku, Nr 75, poz. 493, ze zm.).
„V”	Jednostka potencjału elektrycznego, napięcia elektrycznego i siły elektromotorycznej w układzie SI, $1 \text{ V} = 1 \text{ J}/1 \text{ C} = (1 \text{ kg} \times \text{m}^2)/(\text{A} \times \text{s}^3)$.
„VAT”	Podatek od towarów i usług, nakładany na zasadach i w zakresie określonym w ustawie o VAT.
„Verano”	Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano” sp. z o.o. z siedzibą w Kołobrzegu.
„W”	Jednostka mocy w układzie SI, $1 \text{ W} = 1 \text{ J}/1 \text{ s} = 1 \text{ kg} \times \text{m}^2 \times \text{s}^{-3}$.
„Walne Zgromadzenie” lub „Zwyczajne Walne Zgromadzenie”	Walne Zgromadzenie Emitenta.
„współczynnik awaryjności”	Stosunek czasu postoju awaryjnego do sumy czasu pracy i czasu postoju awaryjnego.
„współczynnik dyspozycyjności”	Suma czasu pracy urzędnika i czasu postoju w rezerwie podzielona przez czas kalendarzowy.
„współspalanie”	Wytwarzanie energii elektrycznej lub ciepła w oparciu o proces wspólnego, jednoczesnego, przeprowadzanego w jednym urządzeniu spalania biomasy lub biogazu z innymi paliwami; część energii wyprodukowanej w powyższy sposób może być uznana za energię wytworzoną w odnawialnym źródle energii.

„Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu”, „Współzarządzający Księgą Popytu”	Banco Espírito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie, IPOPEMA Securities S.A. z siedzibą w Warszawie, PKO Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie oraz TRIGON Dom Maklerski S.A. z siedzibą w Krakowie.
„wysokosprawna kogeneracja”	Wytwarzanie energii elektrycznej lub mechanicznej i ciepła użytkowego w kogeneracji, które zapewnia oszczędność energii pierwotnej zużywanej w: (i) jednostce kogeneracji w wysokości nie mniejszej niż 10% w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego; lub (ii) jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej poniżej 1 MW w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego.
„Zarząd”	Zarząd Emitenta.
„zielony certyfikat”	Dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9e Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii.
„żółty certyfikat”	Dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9l Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW.

CZEŚĆ FINANSOWA

Sprawozdania Finansowe

Zgodnie z wymogami określonymi w punkcie 20.1. Załącznika I do Rozporządzenia Prospektowego w niniejszym Rozdziale przedstawiono skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za lata zakończone 31 grudnia 2011, 2010 i 2009 roku, sporządzone zgodnie z MSSF („**Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**”). Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało zbadane przez niezależnego biegłego rewidenta.

Ponadto, zgodnie z wymogami określonymi w punkcie 20.6. Załącznika I do Rozporządzenia Prospektowego w niniejszym Rozdziale przedstawiono śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku, sporządzone zgodnie z MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” („**Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**”). Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostało poddane przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta.

Śródroczne Skrócone Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

Raport niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu.....F-3

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku.....F-5

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe

Opinia z badania niezależnego biegłego rewidenta.....F-55

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata zakończone dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku.....F-57

**RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
Z PRZEGLĄDU ŚRÓDROCZNEGO SKRÓCONEGO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO OBEJMUJĄCEGO OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2012 ROKU**

**Dla Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.
(„Emitent”)**

Wprowadzenie

Na potrzeby niniejszego Prospektu Emisyjnego przeprowadziliśmy przegląd prezentowanego w nim śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Grupa”), w której Emitent jest jednostką dominującą, składającego się ze śródrocznego skróconego skonsolidowanego rachunku zysków i strat, śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów sporządzonych za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej sporządzonego na dzień 30 czerwca 2012 roku, śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym sporządzonych za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, jak również dodatkowych not objaśniających („załączone śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Odpowiedzialność Zarządu za załączone śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Za sporządzenie i prezentację śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, który został zatwierdzony przez Unię Europejską („MSR 34”), odpowiedzialny jest Zarząd Emitenta. Naszym obowiązkiem jest wyrazić zdanie na temat załączonego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego na podstawie przeprowadzonego przez nas przeglądu.

Zakres przeglądu

Przegląd przeprowadziliśmy stosownie do Międzynarodowego Standardu Usług Przeglądu 2410, „Przegląd śródrocznych informacji finansowych przeprowadzany przez niezależnego biegłego rewidenta jednostki” oraz obowiązujących w Polsce przepisów prawa i krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce. Standardy nakładają na nas obowiązek zaplanowania i przeprowadzenia przeglądu w taki sposób, aby uzyskać umiarkowaną pewność, że śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych nieprawidłowości. Przeglądu dokonaliśmy głównie drogą analizy danych finansowych, wglądu w dokumentację, z której wynikają kwoty i informacje zawarte w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz wykorzystania informacji uzyskanych od kierownictwa oraz personelu Emitenta. Zakres i metoda przeglądu sprawozdania finansowego istotnie różnią się od badań leżących u podstaw opinii wydawanej o zgodności z wymaganiami zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości rocznego sprawozdania finansowego oraz o jego rzetelności i jasności. W rezultacie przegląd nie pozwala uzyskać wystarczającej pewności, że wszystkie istotne kwestie, które zostałyby zidentyfikowane w trakcie badania, zostały ujawnione, w związku z czym nie wydajemy opinii z badania.

Wniosek

Na podstawie przeprowadzonego przez nas przeglądu nie stwierdziliśmy niczego, co nie pozwoliłoby na stwierdzenie, że załączone śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe jest zgodne z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz, że przedstawia rzetelnie i jasno, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową Grupy na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz wyniki jej działalności za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku zgodnie z MSR 34.

w imieniu:

Ernst & Young Audit sp. z o.o.

Rondo ONZ 1

00-124 Warszawa

nr ewid. 130

Kluczowy biegły rewident

Artur Żwak

Biegły rewident nr 9894

Warszawa, dnia 7 września 2012 roku

**GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI
PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN S.A.**

**ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2012 ROKU
WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z PRZEGLĄDU**

Śródroczny skrócony skonsolidowany rachunek zysków i strat	F-7
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	F-8
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	F-9
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	F-11
Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	F-12
Dodatkowe noty objaśniające	F-13
1. Informacje ogólne	F-13
2. Skład Grupy	F-14
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	F-14
4. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	F-15
5. Istotne zasady (polityka) rachunkowości	F-15
6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.....	F-15
7. Zmiana szacunków	F-17
8. Sezonowość działalności	F-17
9. Informacje dotyczące segmentów działalności	F-17
10. Przychody i koszty	F-17
11. Składniki innych całkowitych dochodów	F-21
12. Podatek dochodowy	F-22
13. Rzeczowe aktywa trwałe	F-24
14. Aktywa niematerialne	F-26
15. Pozostałe aktywa	F-26
16. Zapasy	F-27
17. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	F-28
18. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	F-28
19. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	F-30
20. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	F-31
21. Prawa do emisji dwutlenku węgla	F-33
22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	F-34
23. Zobowiązania warunkowe oraz opis istotnych spraw sądowych	F-35
24. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań	F-37
25. Otrzymane gwarancje i poręczenia	F-40
26. Informacje o podmiotach powiązanych	F-41
27. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	F-42
28. Instrumenty finansowe	F-50
29. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	F-53

ŚRÓDROCZNY SKRÓCONY SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	<i>Nota</i>	<i>okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy		1 275 652	1 395 236
Akcyza		(421)	(348)
Przychody ze sprzedaży	<i>10.1</i>	1 275 231	1 394 888
Koszt własny sprzedaży	<i>10.6</i>	(996 481)	(1 048 314)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		278 750	346 574
Pozostałe przychody operacyjne	<i>10.2</i>	2 257	2 081
Koszty sprzedaży	<i>10.6</i>	(2 058)	(10 185)
Koszty ogólnego zarządu	<i>10.6</i>	(38 485)	(36 447)
Pozostałe koszty operacyjne	<i>10.3</i>	(4 249)	(3 563)
Przychody finansowe	<i>10.4</i>	44 768	43 939
Koszty finansowe	<i>10.5</i>	(16 165)	(38 524)
Zysk/(strata) brutto		264 818	303 875
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	<i>12.1</i>	(50 387)	(55 220)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		214 431	248 655
Działalność zaniechana			
Zysk/(strata) za okres z działalności zaniechanej		–	–
Zysk/(strata) netto za okres		214 431	248 655
Zysk przypadający:			
Akcjonariuszom większościowym		214 417	248 647
Akcjonariuszom niekontrolującym		14	8
		214 431	248 655
Zysk na jedną akcję (w złotych):			
– podstawowy z zysku za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej		25	29
– podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej		25	29
– rozwodniony z zysku za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej		25	29
– rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej za okres przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej		25	29

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	<i>okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Zysk netto za okres	214 431	248 655
Inne całkowite dochody		
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	11 (4 282)	(7 530)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	11 (414)	3 328
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	11 892	799
Inne całkowite dochody netto	(3 804)	(3 403)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES	210 627	245 252
Całkowity dochód przypadający:		
Akcjonariuszom większościowym	210 613	245 244
Akcjonariuszom niekontrolującym	14	8
	210 627	245 252

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 30 czerwca 2012 roku

	<i>Nota</i>	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
AKTYWA			
Aktywa trwale			
Rzeczowe aktywa trwale	13	4 312 199	4 269 937
Aktywa niematerialne	14	3 193	3 754
Pożyczki i należności		–	–
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe	15.1	3 022	42 734
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe	15.2	901	3 235
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych		–	–
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	12.2	7 554	8 081
Razem aktywa trwale		<u>4 326 869</u>	<u>4 327 741</u>
Aktywa obrotowe			
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	14	29 288	84 729
Zapasy	16	100 978	149 426
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	17	217 204	219 367
Należności z tytułu podatku dochodowego		–	14 840
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe	15.1	105 036	109 738
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe	15.2	10 218	9 789
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	10.7	6 926	25 378
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	572 163	385 429
Razem aktywa obrotowe		<u>1 041 813</u>	<u>998 696</u>
Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		–	–
SUMA AKTYWÓW		<u>5 368 682</u>	<u>5 326 437</u>

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 30 czerwca 2012 roku

PASywa	<i>Nota</i>	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy		104 052	104 052
Kapitał zapasowy		1 956 261	1 671 610
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych		(26 887)	(23 418)
Pozostałe kapitały rezerwowe		3 472	3 472
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		1 188 549	1 156 255
Zysk/(strata) netto		214 417	316 945
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		232	567
Udziały niekontrolujące		104	90
Kapitał własny ogółem		3 440 200	3 229 573
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	19	910 434	1 008 118
Świadczenia pracownicze długoterminowe		99 985	92 255
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	22.2	1 677	979
Pochodne instrumenty finansowe długoterminowe (zobowiązania)	28	24 583	21 696
Dotacje długoterminowe		52 012	52 967
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	20	28 059	27 082
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych		–	–
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12.2	236 217	219 785
Zobowiązania długoterminowe ogółem		1 352 967	1 422 882
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	22.1	195 468	206 582
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	19	222 201	245 811
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (zobowiązania)	28	10 659	8 671
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	22.3	68 281	67 653
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		7 644	3 368
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe		8 397	9 074
Dotacje krótkoterminowe		1 910	1 910
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	10.7	2 959	4 920
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	20	57 996	125 993
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		575 515	673 982
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		–	–
Zobowiązania razem		1 928 482	2 096 864
SUMA PASYWÓW		5 368 682	5 326 437

Dodatkowe noty objaśniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego
 załączone na stronach F-13 do F-54 stanowią jego integralną część

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	<i>Nota</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Przeplýwy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		264 818	303 875
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja	<i>18</i>	122 536	135 178
Odsetki i udziały w zyskach		8 843	25 344
(Zysk)/strata z tytułu różnic kursowych		(11 125)	8 343
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		(21 434)	(83)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	<i>18</i>	21 318	(27 119)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów		48 447	(13 278)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	<i>18</i>	(12 455)	24 908
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych	<i>18</i>	(5 339)	(9 415)
Podatek dochodowy zapłacony		(13 528)	(61 068)
Pozostałe	<i>18</i>	1 088	(40 253)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		403 169	346 432
Przeplýwy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		356	55
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(162 387)	(167 456)
Wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi	<i>18</i>	62 367	(18 958)
Dywidendy otrzymane		–	–
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(99 664)	(186 359)
Przeplýwy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji		–	–
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(278)	(391)
Wpływy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych		–	356 003
Splata kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych		(92 583)	(319 913)
Dywidendy wypłacone		–	–
Odsetki zapłacone		(25 336)	(41 567)
Pozostałe	<i>18</i>	(125)	(13 321)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(118 322)	(19 189)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		185 183	140 884
Różnice kursowe netto		1 551	1 556
Środki pieniężne na początek okresu		385 429	470 738
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym	<i>18</i>	570 612	611 622
O ograniczonej możliwości dysponowania		1 262	1 760

Dodatkowe noty objaśniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach F-13 do F-54 stanowią jego integralną część

ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2011 roku	104 052	1 370 148	–	3 472	1 457 717	(2 680)	2 932 709	67	2 932 776
Zysk netto za okres	–	–	–	–	248 647	–	248 647	8	248 655
Inne całkowite dochody razem	–	–	(6 099)	–	–	2 696	(3 403)	–	(3 403)
Całkowity dochód za okres	–	–	(6 099)	–	248 647	2 696	245 244	8	245 252
Podział zysków z lat ubiegłych	–	232 932	–	–	(232 932)	–	–	–	–
Uzgodnienie zapasowego do statutowych	–	300	–	–	(300)	–	–	–	–
Stan na 30 czerwca 2011 roku	104 052	1 603 380	(6 099)	3 472	1 473 132	16	3 177 953	75	3 178 028
Stan na 1 stycznia 2012 roku	104 052	1 671 610	(23 418)	3 472	1 473 200	567	3 229 483	90	3 229 573
Zysk netto za okres	–	–	–	–	214 417	–	214 417	14	214 431
Inne całkowite dochody razem	–	–	(3 469)	–	–	(335)	(3 804)	–	(3 804)
Całkowity dochód za okres	–	–	(3 469)	–	214 417	(335)	210 613	14	210 627
Podział zysków z lat ubiegłych	–	283 746	–	–	(283 746)	–	–	–	–
Uzgodnienie zapasowego do statutowych	–	905	–	–	(905)	–	–	–	–
Stan na 30 czerwca 2012 roku	104 052	1 956 261	(26 887)	3 472	1 402 966	232	3 440 096	104	3 440 200

Dotatkowe noty objaśniające do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach F-13 do F-54 stanowią jego integralną część

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Grupa”) składa się z Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych. Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku. Zamieszczone w niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku oraz dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku były przedmiotem przeglądu przez biegłego rewidenta. Dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2011 roku były przedmiotem badania przez biegłego rewidenta.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000021374.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 310186795.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

1. wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej,
2. produkcja i dystrybucja ciepła (pary wodnej i gorącej wody).

Jednostka dominująca funkcjonuje w ramach Grupy Kapitałowej Elektrim S.A.

Kontrolę operacyjną nad Grupą Kapitałową ZE PAK S.A. sprawuje Grupa Elektrim S.A. z siedzibą w Warszawie.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku zostało przez Zarząd zatwierdzone do publikacji w dniu 7 września 2012 roku.

Śródroczny wynik finansowy może nie odzwierciedlać w pełni możliwego do zrealizowania wyniku finansowego za rok obrotowy.

2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. oraz następujące spółki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale	
			Na dzień 30 czerwca 2012 roku	Na dzień 31 grudnia 2011 roku
Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.*	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi remontowo-budowlane	100%	100%
Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi w zakresie serwisu automatyki przemysłowej i urządzeń elektrycznych	100%	100%
„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej z nowego bloku 464 MW	100%**	100%**
„PAK – HOLDCO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Działalność holdingowa	100%	100%
„PAK Infrastruktura” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich gdzie indziej niesklasyfikowanych	100%	100%
„PAK Centrum Usług Informatycznych” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Usługi w zakresie obsługi informatycznej	100%	100%
„PAK Centrum Badań Jakości” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Badania i analizy chemiczne	100%	100%
„PAK GÓRNICTWO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wydobycie węgla	100%***	100%***
„PAK Biopaliwa” sp. z o.o. w likwidacji	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Zakup, składowanie i dostarczanie biomasy	100%	100%
Energoinwest sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Spółdzielców 3	Usługi remontowo-budowlane	99%****	99%****

* Jednostka zależna – Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o. posiada oddział zagraniczny w Niemczech

**udział pośredni przez „PAK – HOLDCO” sp. z o.o.

***udział pośredni przez „PAK Centrum Badań Jakości” sp. z o.o.: 9% na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 30 czerwca 2012 roku

****udział pośredni przez Przedsiębiorstwo Remontowe PAK SERWIS sp. z o.o.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 7 września 2012 roku wchodził:

- Katarzyna Muszkat Prezes Zarządu
- Anna Strzyżek Wiceprezes Zarządu
- Piotr Jarosz Wiceprezes Zarządu

W dniu 2 sierpnia 2012 roku Pan Krzysztof Jędraszczyk złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu z dniem 3 sierpnia 2012 roku.

4. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), w szczególności zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości nr 34 oraz MSSF zatwierdzonymi przez UE. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w tysiącach złotych („tysiącach PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.

5. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2012 roku:

- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2011 roku lub później. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy, ani też na zakres informacji prezentowanych w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,

- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2012 roku lub później
- KIMSF 20 *Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) zmiany mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.

Zarząd Grupy nie określił, czy i w jakim stopniu wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji może wpłynąć na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

7. Zmiana szacunków

W okresie zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku nie miały miejsca istotne zmiany wielkości szacunkowych oraz metodologii dokonywania szacunków, które miałyby wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe.

8. Sezonowość działalności

Działalność Grupy nie ma charakteru sezonowego, zatem przedstawiane wyniki Grupy nie odnotowują istotnych wahań w trakcie roku.

9. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prowadzi działalność w ramach jednego segmentu – wytwarzanie energii elektrycznej. Zarząd Grupy analizuje dane finansowe w układzie w jakim zostały zaprezentowane w niniejszym śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

10. Przychody i koszty

10.1. Przychody ze sprzedaży

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Struktura rzeczowa		
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej	995 082	1 099 655
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu	92 151	115 585
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	51 461	52 283
Przychody z umów o usługi budowlane	45 676	44 359
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	37 030	37 210
Przychody ze sprzedaży energii cieplnej	28 678	26 943
Zamiana EUA na CER	14 819	8 754
Pozostałe przychody ze sprzedaży	10 755	10 447
Akcyza	(421)	(348)
Przychody ze sprzedaży ogółem	1 275 231	1 394 888

10.2. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Przychody z tytułu odszkodowań	900	470
Rozliczenie dotacji	955	883
Rozwiązanie rezerwy na koszty i straty	–	424
Inne	402	304
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	2 257	2 081

10.3. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	5	60
Utworzenie rezerw	334	–
Koszty likwidacji środków trwałych	272	1 297
Naliczenie ekwiwalentu za energię elektryczną dla emerytów i byłych pracowników	1 502	1 402
Szkody energetyczne	224	174
Przekazane darowizny	258	233
Inne	1 654	397
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	4 249	3 563

10.4. Przychody finansowe

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Przychody z tytułu odsetek	13 386	8 508
Wycena wbudowanych opcji (PAI MEDIA)	–	23 089
Dodatnie różnice kursowe	10 680	10 390
Wycena instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych (SWAP)	–	1 950
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych	20 649	–
Inne	53	2
Przychody finansowe ogółem	44 768	43 939

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku Grupa dokonała spłaty pożyczki udzielonej przez PAI MEDIA S.A. w 2005 roku. W zawiązku z powyższym rozliczeniu uległa również wydzielona w ramach pożyczki wbudowana opcja walutowa. Rozliczenie wbudowanej opcji walutowej zostało ujęte w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w przepływach z działalności finansowej. Odwrócenie wyceny wbudowanej opcji walutowej zostało ujęte w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w pozostałych przepływach z działalności operacyjnej.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku Grupa dokonała transakcji sprzedaży akcji TGE S.A. na rzecz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., na której osiągnęła zysk w kwocie 20 649 tysięcy złotych. Zysk na sprzedaży akcji został ujęty w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w pozycji wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi.

10.5. Koszty finansowe

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Odsetki	9 325	26 593
Wycena i realizacja pochodnych instrumentów finansowych	4 586	1 588
Dyskonto rezerwy na likwidację bloków energetycznych	651	614
Ujemne różnice kursowe	836	7 956
Inne	767	1 773
Koszty finansowe ogółem	16 165	38 524

10.6. Koszty według rodzajów

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Amortyzacja	123 491	136 061
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	7 227	–
Zużycie materiałów	563 259	591 434
Usługi obce	70 937	54 770
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego	45 473	47 170
Koszty świadczeń pracowniczych	137 486	142 804
Pozostałe koszty rodzajowe	13 492	19 436
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	82 194	115 049
Koszty według rodzaju ogółem	1 043 559	1 106 724
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	996 481	1 048 314
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	2 058	10 185
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	38 485	36 447
Zmiana stanu produktów	6 347	11 455
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	188	323

10.7. Umowy o usługę budowlaną

Spółki z Grupy – Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK Serwis” sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o. realizują umowy o usługi budowlane.

	<i>Okres 6 miesiący zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesiący zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
Przychody z umów o usługi budowlane rozpoznane w okresie	45 676	44 359
Przychody zafakturowane w okresie	61 228	51 063
Wycena bilansowa	(15 552)	(6 704)
Koszty poniesione w okresie	38 910	44 279
Przewidywane straty z tytułu umów rozpoznane w okresie	253	1 252
Wynik z tytułu realizacji umów ujęty w okresie	6 513	(1 172)
	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Kwota brutto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy	6 926	25 378
Kwota brutto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy	2 959	4 920

11. Składniki innych całkowitych dochodów

Składniki innych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku</i>
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		
Zyski (straty) za okres	(8 848)	(9 117)
Korekty wynikające z przeklasyfikowania zysków (strat) ujętych w zysku lub stracie	4 566	1 587
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych brutto za okres	(4 282)	(7 530)
Podatek dochodowy dotyczący zabezpieczeń przepływów pieniężnych	813	1 431
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych netto za okres	(3 469)	(6 099)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej brutto	(414)	3 328
Podatek dochodowy dotyczący różnic kursowych z przeliczenia jednostki zagranicznej	79	(632)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej netto	(335)	2 696
Inne całkowite dochody brutto	(4 696)	(4 202)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	892	799
Inne całkowite dochody netto	(3 804)	(3 403)

12. Podatek dochodowy

12.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego w rachunku zysków i strat przedstawiają się następująco:

	okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)	okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	33 967	27 581
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(1 556)	–
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	17 851	27 582
Inne	125	57
Obciążenie podatkowe ujęte w śródrocznym skróconym skonsolidowanym zysku lub stracie	50 387	55 220
Korzyść podatkowa ujęta w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów	892	799

12.2. Odroczony podatek dochodowy

	30 czerwca 2012 roku (niebadane)	31 grudnia 2011 roku
Aktywo z tytułu podatku odroczonego		
Rezerwy bilansowe	35 112	47 674
Odsetki i różnice kursowe	24 852	33 465
Instrumenty zabezpieczające	6 696	5 770
Wycena niezakończonych umów o usługi budowlane	949	7 958
Strata podatkowa z lat ubiegłych	62 918	74 031
Odpis aktualizujący wartość zapasów	1 711	338
Odpis aktualizujący wartość należności	4 951	4 953
Odpis aktualizujący wartość majątku trwałego	2 227	2 239
Rozrachunki z pracownikami	1 443	922
Inne	2 825	389
Razem	143 684	177 739
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego		
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością środków trwałych	343 076	342 417
Należności z tytułu KDT	12 951	13 420
Certyfikaty energetyczne	10 751	22 325
Odsetki i różnice kursowe	3 275	3 923
Wycena niezakończonych umów o usługi budowlane	2 188	7 358
Inne	106	–
Razem	372 347	389 443

Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczonego prezentowany jest jako:

Aktywo:	7 554	8 081
Rezerwa:	236 217	219 785

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. wykazała stratę podatkową w wysokości 185 772 tysięcy złotych. Skumulowana wartość strat podatkowych za lata 2003 – 2011 wyniosła 388 836 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Straty podatkowe, zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami podatkowymi, mogą być odliczone od przyszłych dochodów do opodatkowania wypracowanych przez Spółkę w kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty straty.

Na każdy dzień bilansowy „Elektrownia Pątnów II” dokonuje analizy możliwości rozliczenia strat podatkowych z przyszłych dochodów w oparciu o sporządzone budżety.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 grudnia 2012 roku, „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. wykazała zysk podatkowy. W związku z tym rozliczono stratę podatkową z lat ubiegłych w wysokości 54 487 tysięcy złotych.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku, „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. rozpoznała aktywo z tytułu podatku odroczonego na całej wartości strat podatkowych z lat ubiegłych możliwej do rozliczenia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa podatkowego. Wartość nierozpoznanego aktywa z tytułu przedawnionych strat podatkowych na dzień 30 czerwca 2012 roku wyniosła 1 022 tysięcy złotych.

Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK Serwis” sp. z o.o. prowadzi działalność na terenie Niemiec za pośrednictwem oddziału.

W okresie od 2008 – 2010 spółka poniosła straty podatkowe. Skumulowana wartość strat za ten okres wyniosła 24 811 tysięcy złotych.

W oparciu o posiadane budżety na lata następne spółka dokonała analizy możliwości rozliczenia strat podatkowych. Wartość strat podatkowych za lata 2008 – 2009 wyniosła 18 087 tysięcy złotych. Aktywo z tytułu podatku odroczonego nie zostało rozpoznane. Wartość ta wyniosła 5 426 tysięcy złotych. Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku wartość straty poniesionej przez oddział niemiecki wyniosła 6 732 tysiące złotych.

W tym zakresie również nie rozpoznano aktywa z tytułu podatku odroczonego – wartość ta wyniosła 2 017 tysięcy złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, oddział osiągnął zysk podatkowy. W związku z tym rozliczono stratę podatkową z lat ubiegłych (nieobjętą wcześniej aktywem) w kwocie 4 214 tysięcy złotych.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oddział niemiecki wykazał zysk podatkowy w kwocie 4 772 tysięcy złotych, co pozwoliło na rozliczenie straty podatkowej z lat ubiegłych.

13. Rzeczowe aktywa trwałe

Okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku (niebadane)

	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2012 roku	37 040	1 522 756	2 805 129	14 104	21 520	659 171	5 059 720
Zakup bezpośredni	–	245	2 057	314	1 139	150 094	153 849
Remonty	–	–	–	–	–	11 404	11 404
Sprzedaż i likwidacja	–	(1 323)	(106)	(624)	(217)	–	(2 270)
Transfer ze środków trwałych w budowie	153	9 064	49 147	545	125	(59 034)	–
Wartość brutto na dzień 30 czerwca 2012 roku	37 193	1 530 742	2 856 227	14 339	22 567	761 635	5 222 703
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2012 roku	888	216 362	519 663	7 525	15 054	30 291	789 783
Odpis amortyzacyjny za okres	1	33 258	87 847	809	924	–	122 839
Odpis aktualizujący	–	–	–	–	–	–	–
Sprzedaż i likwidacja	–	(1 313)	(97)	(534)	(174)	–	(2 118)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 30 czerwca 2012 roku	889	248 307	607 413	7 800	15 804	30 291	910 504
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	36 152	1 306 394	2 285 466	6 579	6 466	628 880	4 269 937
Wartość netto na dzień 30 czerwca 2012 roku	36 304	1 282 435	2 248 814	6 539	6 763	731 344	4 312 199

Okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku (niebadane)

	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	36 975	1 472 025	2 889 930	12 173	17 891	281 492	4 710 486
Zakup bezpośredni	-	142	1 140	795	866	205 552	208 495
Remonty	-	-	-	-	-	-	-
Sprzedaż i likwidacja	-	(1 129)	(1 375)	(101)	(136)	-	(2 741)
Transfer ze środków trwałych w budowie	-	2 310	4 818	63	57	(7 248)	-
Wartość brutto na dzień 30 czerwca 2011 roku	36 975	1 473 348	2 894 513	12 930	18 678	479 796	4 916 240
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	884	151 340	451 828	6 047	13 309	-	623 408
Odpis amortyzacyjny za okres	1	34 800	98 358	957	806	-	134 922
Odpis aktualizujący	-	-	-	-	-	-	-
Sprzedaż i likwidacja	-	(1 231)	(1 356)	(101)	(82)	-	(2 770)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 30 czerwca 2011 roku	885	184 909	548 830	6 903	14 033	-	755 560
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	36 091	1 320 685	2 438 102	6 126	4 582	281 492	4 087 078
Wartość netto na dzień 30 czerwca 2011 roku	36 090	1 288 439	2 345 683	6 027	4 645	479 796	4 160 680

14. Aktywa niematerialne

14.1. Kupno i sprzedaż

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku, Spółka nabyła składniki aktywów niematerialnych o wartości 551 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku: 527 tysięcy złotych). Ponadto Grupa dokonała zamiany EUA na jednostki poświadczonej emisji CER. Zwiększenie aktywów niematerialnych z tytułu nabytych CER wyniosło 18 877 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku 29 863 tysięcy złotych).

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku Grupa dokonała sprzedaży składników aktywów niematerialnych o wartości netto 55 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku Grupa nie dokonała sprzedaży składników aktywów niematerialnych).

Ponadto Grupa dokonała umorzenia CER o wartości 74 318 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku 101 001 tysięcy złotych).

14.2. Odpisy z tytułu utraty wartości

W okresach 6 miesięcy zakończonych dnia 30 czerwca 2012 roku oraz dnia 30 czerwca 2011 roku Grupa nie rozpoznała odpisów z tytułu utraty wartości składników aktywów niematerialnych.

15. Pozostałe aktywa

15.1. Pozostałe aktywa finansowe

	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Lokaty na obsługę kosztów zadłużenia	91 280	97 844
Lokaty i depozyty	12 842	49 231
Udziały	2 326	4 095
Inne	1 610	1 302
Pozostałe aktywa finansowe ogółem	<u>108 058</u>	<u>152 472</u>
- krótkoterminowe	105 036	109 738
- długoterminowe	<u>3 022</u>	<u>42 734</u>

15.2. Pozostałe aktywa niefinansowe

	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Należności z tytułu VAT	2 106	2 101
Ubezpieczenia	1 303	2 946
Pozostałe należności budżetowe	2	72
Należności z tytułu podatku od czynności cywilno- prawnych	4 022	4 022
Zaliczki na dostawy	396	32
Zaliczki na środki trwałe w budowie	806	2 008
Inne	2 484	1 843
Pozostałe aktywa niefinansowe ogółem	<u>11 119</u>	<u>13 024</u>
- krótkoterminowe	10 218	9 789
- długoterminowe	<u>901</u>	<u>3 235</u>

16. Zapasy

	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Paliwo produkcyjne	13 697	10 832
Części zamienne i pozostałe materiały	33 019	21 092
Świadcstwa pochodzenia energii	54 262	117 502
Zapasy ogółem według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	<u>100 978</u>	<u>149 426</u>

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku Grupa utworzyła odpis aktualizujący wartość zapasów o kwotę 7 227 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku Grupa nie obniżyła wartości zapasów). Utworzenie odpisu w głównej mierze dotyczyło świadctw pochodzenia energii wytworzonej w odnawialnych źródłach energii („zielone certyfikaty”) na skutek spadku ich ceny rynkowej.

Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku ani w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

17. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Należności z tytułu dostaw i usług	143 085	141 992
Należności z tytułu rekompensaty w związku z rozwiązaniem KDT	68 162	70 632
Należności z tytułu zabezpieczenia zakupów energii na rynku bilansującym	5 287	5 000
Pozostałe należności	<u>670</u>	<u>1 743</u>
Należności netto	217 204	219 367
Odpis aktualizujący należności	<u>32 648</u>	<u>35 463</u>
Należności brutto	<u><u>249 852</u></u>	<u><u>254 830</u></u>

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w notcie 26.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 14-dniowy termin płatności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

18. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się z następujących pozycji:

<i>za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca (niebadane)</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	2 575	10 107
Lokaty krótkoterminowe	<u>569 588</u>	<u>603 071</u>
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej	572 163	613 178
Różnice kursowe	<u>(1 551)</u>	<u>(1 556)</u>
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	570 612	611 622

Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
<u>Amortyzacja:</u>		
Amortyzacja wykazana w śródrocznym skróconym skonsolidowanym rachunku zysków i strat	123 491	136 061
Rozliczenie dotacji	(955)	(883)
Amortyzacja wykazana w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	122 536	135 178
	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
<u>Należności:</u>		
Bilansowa zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	2 163	(20 654)
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych długo- i krótkoterminowych	1 905	1 685
Bilansowa zmiana kwot należnych od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	18 452	(1 500)
Zmiana stanu zaliczek na środki trwale w budowie	(1 202)	(8 362)
Inne	–	1 712
Zmiana stanu należności wykazana w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	21 318	(27 119)
	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
<u>Zobowiązania:</u>		
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań finansowych długo i krótkoterminowych	(10 416)	28 089
Bilansowa zmiana pozostałych zobowiązań niefinansowych	628	8 442
Bilansowa zmiana kwot należnych zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	(1 961)	5 679
Zmiana zobowiązań z tytułu rozrachunków inwestycyjnych	(1 014)	(17 693)
Splata zobowiązań leasingowych	278	391
Inne	30	–
Zmiana stanu zobowiązań wykazana w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(12 455)	24 908

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>
<u>Rezerwy, rozliczenia międzyokresowe oraz świadczenia pracownicze:</u>		
Bilansowa zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	(67 020)	(82 410)
Bilansowa zmiana stanu świadczeń pracowniczych długo- i krótkoterminowych	7 053	3 984
Zmiana stanu rezerwy z tytułu umorzenia jednostek CER/ERU	55 441	71 138
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazanego w pozostałych całkowitych dochodach	(892)	(2 127)
Inne	79	–
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych wykazana w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(5 339)	(9 415)

Pozostałe:

W pozycji pozostałe korekty z działalności operacyjnej zarówno w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku, zaprezentowano głównie wycenę instrumentów pochodnych.

W pozycji wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku zaprezentowano przede wszystkim wpływy związane ze sprzedażą akcji TGE S.A. w kwocie 24 178 tysięcy złotych, wpływy związane ze środkami pieniężnymi przeznaczonymi na obsługę zadłużenia w kwocie 7 809 tysięcy złotych oraz lokatami długoterminowymi w kwocie 25 086 tysięcy złotych. W okresie zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku zaprezentowano wydatki związane ze środkami pieniężnymi przeznaczonymi na obsługę zadłużenia w kwocie 35 492 tysięcy złotych oraz wpływy z lokat długoterminowych w kwocie 14 108 tysięcy złotych.

W pozycji pozostałe korekty z działalności finansowej w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku zawarto przede wszystkim kwoty prowizji bankowych zapłaconych w związku z refinansowaniem zadłużenia w Elektrowni Pątnów II.

19. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku Grupa nie zaciągnęła nowych kredytów. Grupa podpisała aneksy przedłużające terminy spłat kredytów w rachunkach bieżących, ale w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku nie korzystała z tych kredytów.

W dniu 22 czerwca 2012 roku jednostka zależna Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. spłaciła 15 000 tysięcy złotych kapitału oraz 1 254 tysięcy złotych odsetek od pożyczki otrzymanej z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), pożyczki oprocentowanej wg stawki 0,5 stopy redyskonta weksli, pożyczka zabezpieczona.

W dniu 20 stycznia i 20 kwietnia 2012 roku jednostka zależna Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. spłaciła 12 222 tysięcy EUR (53 701 tysięcy złotych) tytułem rat kredytu konsorcjalnego oraz 4 895 tysięcy EUR (21 127 tysięcy złotych) tytułem odsetek od kredytu konsorcjalnego otrzymanego od konsorcjum banków (BRE Bank SA, Pekao SA, EBOR) zaciągniętego na budowę bloku 464 MW, kredytu oprocentowanego wg stawki EURIBOR 3M + marża, pożyczka zabezpieczona.

W dniach 2 stycznia oraz 2 kwietnia 2012 roku jednostka dominująca spłaciła 20 586 tysięcy złotych tytułem rat kredytu konsorcjalnego oraz 2 621 tysięcy złotych tytułem odsetek od kredytu konsorcjalnego otrzymanego od konsorcjum banków (Pekao S.A., PKO BP) zaciągniętego na budowę Instalacji Odsiarczania Spalin, kredytu oprocentowanego wg stawki WIBOR 3M + marża, pożyczka zabezpieczona.

Zgodnie z zapisami umowy kredytu konsorcjalnego z dnia 14 stycznia 2011 roku, jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. obowiązana jest do utrzymania pewnych wskaźników finansowych na określonych w umowie poziomach. Na dzień 30 czerwca 2012 roku żaden ze wskaźników nie został naruszony. Na dzień 30 czerwca 2012 roku jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. nie dotrzymała wskaźnika, który warunkuje wypłatę dywidendy na rzecz jednostki dominującej. Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółka wystąpiła do kredytodawców o odstąpienie od wyliczania powyższego wskaźnika, jednak formalna odpowiedź nie została przez spółkę otrzymana.

20. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

20.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	20 394	29 985
Odszkodowania z zakładu ubezpieczeń	12	204
Badanie sprawozdania finansowego	–	509
Inne	15	819
Razem	<u>20 421</u>	<u>31 517</u>
- krótkoterminowe	20 421	31 517
- długoterminowe	–	–

20.2. Zmiany stanu rezerw

	<i>Rezerwa na umorzenie CER</i>	<i>Rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów</i>	<i>Rezerwa na stratę na kontrakcie długotermini- nowym</i>	<i>Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii</i>	<i>Inne</i>	<i>Razem</i>
stan na 01.01.2011	98 522	19 031	6 114	4 191	1 353	6 288	135 499
zwiększenia	29 862	614	–	–	–	3 935	34 411
zmniejszenia	(101 001)	–	–	(638)	(518)	(4 169)	(106 326)
stan na 30.06.2011	<u>27 383</u>	<u>19 645</u>	<u>6 114</u>	<u>3 553</u>	<u>835</u>	<u>6 054</u>	<u>63 584</u>
w tym:							
długoterminowe	22 478	19 645	4 314	–	–	161	46 598
krótkoterminowe	4 905	–	1 800	3 553	835	5 893	16 986
stan na 1.01.2011	98 522	19 031	6 114	4 191	1 353	6 288	135 499
zwiększenia	87 208	2 679	–	–	152	4 781	94 820
zmniejszenia	(101 001)	–	–	(3 504)	–	(4 256)	(108 761)
stan na 31.12.2011	<u>84 729</u>	<u>21 710</u>	<u>6 114</u>	<u>687</u>	<u>1 505</u>	<u>6 813</u>	<u>121 558</u>
w tym:							
długoterminowe	–	21 710	4 314	–	–	1 058	27 082
krótkoterminowe	84 729	–	1 800	687	1 505	5 755	94 476
stan na 1.01.2012	84 729	21 710	6 114	687	1 505	6 813	121 558
zwiększenia	18 877	651	–	74	–	170	19 772
zmniejszenia	(74 318)	–	–	(468)	(778)	(132)	(75 696)
stan na 30.06.2012	<u>29 288</u>	<u>22 361</u>	<u>6 114</u>	<u>293</u>	<u>727</u>	<u>6 851</u>	<u>65 634</u>
w tym:							
długoterminowe	–	22 361	4 614	–	–	1 084	28 059
krótkoterminowe	29 288	–	1 500	293	727	5 767	37 575

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. utworzyła rezerwę w wysokości 27 443 tysięcy złotych związaną z zamianą 452 tysięcy jednostek CER oraz 100 tysięcy jednostek ERU celem umorzenia emisji dwutlenku węgla za rok 2011. W kwietniu 2012 roku Spółka dokonała zmiany decyzji i umorzyła 100 tysięcy jednostek ERU w kwocie 4 906 tysięcy złotych. Pozostała część nabytych jednostek poświadczonych redukcji emisji CER Spółka zamierza umorzyć w ramach rozliczenia emisji za rok 2012.

20.3. Opis istotnych tytułów rezerw**20.3.1. Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów i koszty likwidacji środków trwałych**

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe koszty rekultywacji terenu w oparciu o prawny obowiązek wynikający z „Pozwoleń zintegrowanych”. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są specjalistyczne opracowania oraz ekspertyzy technologiczno – ekonomiczne sporządzone przez służby wewnętrzne lub zewnętrznych ekspertów. Wartość rezerwy jest szacowana i weryfikowana na każdy dzień bilansowy na podstawie bieżących oszacowań kosztowych oraz dyskonta. Na dzień 30 czerwca 2012 roku utworzona rezerwa wynosiła 6 114 tysięcy złotych.

Ze względu na istnienie prawnego obowiązku likwidacji środków trwałych po ich okresie użytkowania Grupa tworzy rezerwę na przewidywane przyszłe koszty, które będą niezbędne do poniesienia dla wypełnienia tego obowiązku. Na dzień 30 czerwca 2012 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 22 361 tysięcy złotych.

20.3.2. Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii

W związku ze sprzedażą energii elektrycznej do odbiorców finalnych, Grupa ma obowiązek umorzenia określonej liczby certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, gazowych i kogeneracji. Na dzień 30 czerwca 2012 roku utworzona rezerwa z tego tytułu wyniosła 727 tysięcy złotych.

21. Prawa do emisji dwutlenku węgla

Pierwszy Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla obejmował lata 2005–2007. W dniu 14 listopada 2008 roku Rada Ministrów przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008–2012 („KPRU II”) w wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji rozdzielający limity poziomu emisji dwutlenku węgla pomiędzy poszczególne instalacje uczestniczące w systemie handlu uprawnieniami do emisji. Przyjęte rozporządzenie oparte jest na projekcie rozporządzenia z dnia 12 lutego 2008 roku po uwzględnieniu zmian z dnia 16 maja 2008 roku.

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa tworzy rezerwę na pokrycie niedoboru uprawnień do emisji wówczas, gdy rzeczywista emisja przekracza przyznane uprawnienia w całym okresie rozliczeniowym.

Na okres 2008-2012 zgodnie z KPRU II limit emisji CO₂ dla Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. wynosi 11 685 526 ton corocznie, a dla „Elektrowni Pątnów II” wynosi 2 760 000 ton corocznie.

W poniższych tabelach zaprezentowano prawa do emisji dwutlenku węgla przyznane w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień, nabyte na rynku wtórnym wraz z podziałem na część wykorzystaną na własne potrzeby oraz sprzedaną w okresach 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2012 roku i 30 czerwca 2011 roku.

Prawa do emisji dwutlenku węgla w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku

(w tonach)	<i>Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.</i>		<i>Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.</i>
	Emisja CO ₂ *	4 986 201	1 407 157
EUA	Saldo na 1.01.2012	22 134 186	5 733 116
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(7 981 849)	(2 181 760)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	(790 057)	(276 000)
	Saldo na 30.06.2012	13 362 280	3 275 356
CER	Saldo na 1.01.2012	1 752 829	452 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(2 422 886)	–
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	790 057	276 000
	Saldo na 30.06.2012	120 000	728 000
ERU	Saldo na 1.01.2012	–	100 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	–	(100 000)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	–	–
	Saldo na 30.06.2012	–	–

Prawa do emisji dwutlenku węgla w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2011 roku

(w tonach)	<i>Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.</i>		<i>Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.</i>
	Emisja CO2		5 691 555
			1 299 354
EUA	Saldo na 1.01.2011	32 330 014	8 365 151
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(8 296 857)	(2 080 035)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	(46 142)	(552 000)
	Saldo na 30.06.2011	23 987 015	5 733 116
CER	Saldo na 1.01.2011	1 366 687	220 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(1 412 687)	(220 000)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	46 000	452 000
	Saldo na 30.06.2011	–	452 000
ERU	Saldo na 1.01.2011	340 000	56 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(340 142)	(56 000)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	142	100 000
	Saldo na 30.06.2011	–	100 000

*Emisja za okres 6 miesięcy (dane nieweryfikowane).

**Fizyczne umorzenie uprawnień do emisji za dany rok następuje w pierwszym kwartale roku następnego.

22. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

22.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)

	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	120 339	135 419
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	415	533
Zobowiązania inwestycyjne	60 015	59 001
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	9 061	8 806
Inne zobowiązania	5 638	2 823
Razem	<u>195 468</u>	<u>206 582</u>

22.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (długoterminowe)

	30 czerwca 2012 roku (niebadane)	31 grudnia 2011 roku
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	282	430
Inne	214	6
Zobowiązania krótkoterminowe wobec pozostałych jednostek – powyżej 12 miesięcy	1 181	543
Razem	<u>1 677</u>	<u>979</u>

22.3. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	30 czerwca 2012 roku (niebadane)	31 grudnia 2011 roku
Zobowiązania z tytułu podatku VAT	16 755	12 664
Zobowiązania z tytułu opłat środowiskowych	27 064	24 696
Zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego	221	70
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	11 076	10 209
Podatek dochodowy od osób fizycznych	3 385	2 701
Pozostałe zobowiązania budżetowe	120	359
Zaliczki na dostawy	9 575	15 933
Inne	85	1 021
Razem	<u>68 281</u>	<u>67 653</u>

23. Zobowiązania warunkowe oraz opis istotnych spraw sądowych

Poza zobowiązaniami opisanymi w nocie poniżej oraz w nocie 24 Grupa na dzień 30 czerwca 2012 roku nie posiadała innych zobowiązań warunkowych, udzielonych gwarancji oraz poręczeń.

23.1. Sprawy sądowe

Rekompensaty z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej

Jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. otrzymuje rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Przychód z tytułu rekompensat ujmowany jest sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat do końca okresu ich obowiązywania. W celu oszacowania wartości przychodu przynależnego do danego okresu Spółka dokonuje szacunków celem określenia wskaźnika szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zdyskontowanych zaliczek rocznych (w tym dotychczas otrzymanych zaliczek rocznych), korekt rocznych oraz przewidywanej korekty końcowej.

„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o., zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, w oparciu o zbudowany model finansowy rozpoznawała w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku oraz w latach 2011, 2010 i 2009 przychody z tytułu rekompensat w wysokości odpowiednio 37 030 tysięcy złotych, 98 331 tysięcy złotych, 102 132 tysięcy złotych oraz 155 801 tysięcy złotych. Na podstawie wydanej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki S.A. z dnia 31 lipca 2009 roku, Spółka została zobowiązana zwrócić administratorowi systemu rekompensat, Zarządcy Rozliczeń S.A. kwotę 52 493 tysięcy złotych, tytułem korekty kosztów

osieroconych za rok 2008. Zarząd Spółki nie godząc się z decyzją Prezesa URE, odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”). Z dniem 23 września 2009 roku Sąd orzekł o wstrzymaniu wykonania części decyzji i nakazał zapłatę kwoty 26 493 tysięcy złotych.

W dniu 1 grudnia 2010 roku SOKiK, wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie Spółki od wyroku Prezesa URE, uznając jego argumenty za słuszne.

Spółka dokonała szczegółowej analizy prawnej zaistniałej kwestii przy współpracy z renomowaną kancelarią prawną i z dniem 9 lutego 2011 roku złożyła apelację do Sądu Apelacyjnego zaskarżając wyrok Sądu w pierwszej instancji.

Na dzień sporządzenia śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, to jest na dzień 7 września 2012 roku sprawa jest w toku. W związku z powyższym Spółka nie uwzględniła w niniejszym sprawozdaniu finansowym kwoty korekty rocznej wynikającej z decyzji Prezesa URE oraz nie zmieniła zasad ustalania przychodów z tytułu rekompensat za rok 2012, 2011 oraz za rok 2010.

Postępowanie w związku z niezrealizowaniem obowiązku utrzymywania zapasów paliw

W dniu 28 grudnia 2007 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki („Prezes URE”) wydał decyzję administracyjną, w której stwierdził, iż Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA nie wywiązał się z obowiązku utrzymywania zapasów paliw na dzień 1 marca 2007 roku w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej i ciepła oraz wymierzył Spółce karę pieniężną w wysokości 300 tysięcy złotych, którą zapłacono w listopadzie 2009 roku. Spółka, w dniu 18 stycznia 2008 roku wniosła do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie od tej decyzji. Sąd uwzględnił odwołanie Spółki i wyrokiem z dnia 2 czerwca 2008 roku uchylił decyzję Prezesa URE. Prezes URE wniosł apelację od tego wyroku do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W dniu 17 kwietnia 2009 roku Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie Spółki. Spółka w dniu 17 lipca 2009 roku wniosła skargę kasacyjną od wyroku do Sądu Najwyższego. W dniu 17 marca 2010 roku Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną.

Ponadto, w dniach 17 września 2008 roku oraz 29 maja 2009 roku, Prezes URE wszczął postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Spółce w związku z niespełnieniem obowiązku utrzymywania zapasu paliw zapewniających ciągłość dostaw energii elektrycznej i ciepła do odbiorców na dzień 31 grudnia 2007 roku, 31 marca 2008 roku, 1 lipca 2008 roku, 1 września 2008 roku, 1 października 2008 roku, 1 listopada 2008 roku, 1 grudnia 2008 roku, 1 stycznia 2009 roku, 1 lutego 2009 roku oraz 1 marca 2009 roku.

Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 28 grudnia 2010 roku wymierzono ZE PAK S.A. karę pieniężną za nie przestrzeganie obowiązku utrzymania zapasów paliwa w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców w roku 2008 i 2009 w wysokości 1 500 tysięcy złotych. Spółka utworzyła w 2010 roku rezerwę na koszt kary w pełnej wysokości. W dniu 17 stycznia 2011 roku Spółka wniosła odwołanie od decyzji Prezesa URE do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z uwagi na fakt, że sprawa nie została jeszcze rozstrzygnięta, Spółka nie rozwiązywała utworzonej rezerwy i posiada w księgach na dzień 30 czerwca 2012 roku rezerwę na karę w pełnej wysokości 1 500 tysięcy złotych.

Postępowanie w sprawie zwrotu nadpłaty podatku akcyzowego

W świetle przepisów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej a w szczególności przepisów art. 21 ust. 5 Dyrektywy energetycznej, w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy horyzontalnej, po dniu 1 stycznia 2006 roku przedmiotem opodatkowania podatkiem akcyzowym jest sprzedaż energii na ostatnim etapie obrotu tzn. sprzedaż przez dystrybutora ostatecznemu odbiorcy (konsumentowi). Nie podlega opodatkowaniu tym podatkiem wcześniejszy etap obrotu, np. między producentem energii elektrycznej, a jej dystrybutorem. W takim przypadku obowiązek podatkowy powstaje w momencie dostawy energii elektrycznej konsumentowi.

W związku z powyższym Jednostka dominująca ZE PAK S.A. na podstawie art. 75 § 1, w związku z art. 75 § 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 1997 roku Nr 137, poz.926, z późniejszymi zmianami) złożyła wnioski o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007, 2008 oraz styczeń i luty roku 2009 na łączną kwotę około 626 milionów złotych, uzasadniając to tym, że na podstawie przepisów

prawa obowiązującego na terenie Unii Europejskiej oraz orzecznictwa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, wykonywane przez Spółkę czynności nie podlegają opodatkowaniu podatkiem akcyzowym. Poszczególne wnioski są rozpatrywane na poziomach: Urzędu Celnego w Kaliszu, Izby Celnej w Poznaniu, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Od dnia 1 marca 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, zgodnie z którą sprzedaż energii elektrycznej podmiotowi, który nie jest jej odbiorcą końcowym, nie podlega opodatkowaniu akcyzą.

24. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

W celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki oraz zastawy rejestrowe.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku, zawarto umowę przelewu praw, roszczeń i uprawnień przysługujących „Elektrowni Pątnów II” sp. z o.o. z tytułu transakcji sprzedaży na Towarowej Giełdzie Energii. W związku z tym wygasły umowy cesji wierzytelności z umów sprzedaży zawartych przez „Elektrownię Pątnów II” sp. z o.o. ze spółkami obrotu.

W stosunku do pozostałych zabezpieczeń spłat zobowiązań nie odnotowano istotnych zmian w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku Grupa posiadała następujące zobowiązania zabezpieczone na jej majątku oraz pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań:

Zobowiązania zabezpieczone na majątku jednostki

<i>Lp. Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Stan na 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	
	<i>kwota</i>	<i>waluta</i>
	<i>zabezpieczenia</i>	
ZE PAK S.A.		
1 Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1 Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ZE PAK (bloki energetyczne Nr 3 i 4 w Elektrowni Pątnów)	460 000	PLN
1.2 Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach i środkach pieniężnych z umów rachunku bankowego IOS ZE PAK w banku PKO BP	240 000	PLN
1.3 Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach i środkach pieniężnych z umów rachunków bankowych A i B ZE PAK w banku PKO BP i PEKAO	460 000	PLN
1.4 Zastaw rejestrowy na zbiorze ruchomości wchodzących w skład Instalacji Odsiarczania Spalin w Elektrowni Pątnów	240 000	PLN
2 Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach w podmiotach zależnych		
2.1 Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach ZE PAK S.A. w PAK Infrastruktura Sp. z o.o. i PAK HOLDCO Sp. z o.o. na rzecz BRE Bank S.A. (ZE PAK jako gwarant projektu "Pątnów II")	400 000	EUR
	339 750	PLN
3 Hipoteka		
3.1 Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073272/3, KN1N/00073273/0 na rzecz PEKAO S.A.	145 500	PLN
3.2 Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073272/3, KN1N/00073273/0 na rzecz PEKAO S.A.	73 000	PLN

3.3	Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073272/3, KN1N/00073273/0 na rzecz PKO BP S.A.	145 500	PLN
3.4	Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, KN1N/00072270/2, KN1N/00073272/3, KN1N/00073273/0 na rzecz PKO BP S.A.	73 000	PLN

PAK Serwis Spółka z o.o.

1	Zastaw rejestrowy		
1.1	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy PAK Serwis w banku BGŻ	4 525	PLN
1.2	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy PAK Serwis w banku DZ Bank	3 441	PLN

EL PAK sp. z o.o.

1	Lokata bankowa do wysokości sumy gwarancyjnej		
1.1	Gwarancje bankowe dobrego wykonania umowy	59	PLN

Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.

1	Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1	Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach z umów rachunków bankowych Elektrowni Pątnów II Sp. z o.o. w PEKAO i BRE Banku	339 750	PLN
		400 000	EUR
1.2	Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach z umów rachunków bankowych Elektrowni Pątnów II Sp. z o.o. w BOŚ	339 750	PLN
		400 000	EUR
1.3	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy i praw Elektrowni Pątnów II sp. z o.o.	339 750	PLN
		400 000	EUR
2	Hipoteka		
2.1	Hipoteka umowna łączna kaucyjna ustanowiona przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. oraz PAK Infrastruktura sp. z o.o. na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00071134/0, KN1N/00040530/0, KN1N/00064879/2, KN1N/00064880/2, KN1N/00071136/4 na rzecz BRE Bank S.A.	400 000	EUR
2.2	Hipoteka umowna łączna kaucyjna ustanowiona przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. oraz PAK Infrastruktura sp. z o.o. na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00071134/0, KN1N/00040530/0, KN1N/00064879/2, KN1N/00064880/2, KN1N/00071136/4 na rzecz BRE Bank S.A.	339 750	PLN

PAK Holdco sp. z o.o.

1	Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1	Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach posiadanych przez PAK Holdco sp. z o.o. w Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. na rzecz BRE Bank S.A.	339 750	PLN
		400 000	EUR
1.2	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy i praw PAK Holdco sp. z o.o.	339 750	PLN
		400 000	EUR

PAK Infrastruktura sp. z o.o.

1	Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy i praw PAK Infrastruktura sp. z o.o.	339 750	PLN
		400 000	EUR

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Stan na 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	
		<i>kwota zabezpieczenia</i>	<i>waluta</i>
ZE PAK S.A.			
1	Poręczenie oraz umowa przeniesienia praw i obowiązków dla ALPIQ	1 000	PLN
EL PAK sp. z o.o.			
1	Weksle	2 848	PLN
1.1	Gwarancje ubezpieczeniowe należytego wykonania kontraktu	2 687	PLN
1.2	Gwarancje ubezpieczeniowe zapłaty wadium	150	PLN
1.3	Zobowiązania z tytułu umowy leasingu	11	PLN
PAK Serwis sp. z o.o.			
1	Weksle	3 053	PLN
2	Gwarancje		
2.1	Gwarancje należytego wykonania kontraktu	1 974	PLN
2.2	Gwarancje należytego wykonania kontraktu	1 783	EUR

25. Otrzymane gwarancje i poręczenia

Stan na 30 czerwca 2012 roku (niebadane)

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj gwarancji, poręczeń</i>	<i>otrzymane w PLN</i>	<i>otrzymane w EUR</i>
ZE PAK S.A.			
1	Weksle	27 500	–
2	Gwarancje płatności	975	15 000
3	Gwarancje dobrego wykonania umowy	22 588	1 053
4	Poręczenia	211 143	17 550
EL PAK sp. z o.o.			
1.	Gwarancje		
	Gwarancje dobrego wykonania umowy oraz usunięcia		
1.1	wad i usterek	224	–
	Gwarancje dobrego wykonania umowy oraz usunięcia		
1.2	wad i usterek	1 291	–
PAK Serwis sp. z o.o.			
1	Gwarancje usunięcia wad i usterek	1 276	61
2	Weksle	171	56

26. Informacje o podmiotach powiązanych

Poniższa tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 i 2011 roku oraz salda rozrachunków na dzień 30 czerwca 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku:

Podmiot powiązany		<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Elektrim S.A.	2012	–	–	–	–
	2011	–	7	–	13
Elektrim Megadex S.A.	2012	–	–	–	–
	2011	–	8	10	–
Elektrim Volt S.A.	2012	244 095	–	24 223	9 377
	2011	99 183	–	52	16 115
Megadex Serwis Sp. z o.o.	2012	–	19 627	–	6 972
	2011	–	1 211	–	426
Energia-Nova S.A.	2012	–	–	–	–
	2011	–	1 555	–	320
Polkomtel sp. z o.o.	2012	38	58	14	32
	2011	38	3	13	1
Centernet S.A.	2012	–	22	–	–
	2011	–	–	–	12
WKS Śląsk Wrocław S.A.	2012	–	2 000	–	–
	2011	–	–	–	–
Rafako S.A.	2012	<i>nie dotyczy*</i>	<i>nie dotyczy*</i>	<i>nie dotyczy*</i>	<i>nie dotyczy*</i>
	2011	2 958	519	171**	–**
Laris Investments sp. z o.o.	2012	–	66	–	–
	2011	–	41	–	–
Razem	2012	244 133	21 773	24 237	16 381
	2011	102 179	3 344	246	16 887

*spółka Rafako S.A. przestała być spółką powiązaną do Grupy Kapitałowej ZE PAK S.A. 25 października 2011 roku.

**dane na dzień 25 października 2011 – spółka Rafako S.A. przestała być spółką powiązaną do Grupy Kapitałowej ZE PAK S.A.

26.1. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Łączna wartość transakcji ze spółkami Skarbu Państwa została przedstawiona w tabeli poniżej.

Przychody i koszty

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2011 roku</i>
Przychody	469 593	684 855
Koszty	470 921	543 385

Należności i zobowiązania

	<i>Stan na 30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Stan na 31 grudnia 2011 roku</i>
Należności	124 650	149 857
Zobowiązania	66 073	66 996

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. w okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku byli Energa Obrót S.A., PSE Operator S.A., ENEA S.A. oraz TAURON Polska Energia S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 84,45% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największych transakcji zakupu Grupa dokonała od Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A., Kopalni Węgla Brunatnego Adamów S.A. oraz PSE Operator S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 99,56% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku. Transakcje ze spółkami Skarbu Państwa dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy i dokonywane są na warunkach rynkowych.

27. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, pożyczki otrzymane od jednostek powiązanych i innych instytucji, środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej powstającym w toku działalności Grupy oraz wynikających z używanych przez nią źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

27.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych.

Grupa korzysta z zobowiązań finansowych, głównie kredytów i pożyczek o oprocentowaniu zmiennym.

W celu zminimalizowania ryzyka stopy procentowej, Grupa zawiera kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe), w ramach których zgadza się na wymianę, w określonych odstępach czasu, różnicy między kwotą odsetek naliczonych według stałego i zmiennego oprocentowania od uzgodnionej kwoty głównej. Transakcje te mają na celu zabezpieczenie zaciągniętych zobowiązań finansowych.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych ATMF opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych z daty bilansowej.

Klasy instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 30 czerwca 2012 roku											
	Wartość bilansowa w tysiącach PLN	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	WIBOR			EURIBOR			EURIBOR -97 pb			
			WIBOR + 66 pb	WIBOR - 66 pb	WIBOR + 97 pb	EURIBOR + 97 pb	EURIBOR -97 pb	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Inne całkowite dochody	Inne całkowite dochody
Pozostałe aktywa finansowe	108 058	103 839	190	-	(190)	-	729	-	-	-	(729)	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	217 204	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	572 163	572 163	3 218	-	(3 218)	-	820	-	-	-	(820)	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 132 635	1 132 634	13 355	-	(13 355)	-	(8 642)	-	-	-	8 642	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	197 145	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	35 242	(35 241)	-	-	-	-	-	16 558	-	-	(16 558)	-
Razem			16 763	-	(16 763)	-	(7 093)	16 558	7 093	16 558	(16 558)	(16 558)

Klasy instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 30 czerwca 2011 roku											
	30 czerwca 2011 roku (niebadane)			WIBOR			EURIBOR			EURIBOR -35 pb		
	Wartość bilansowa w tysiącach PLN	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	WIBOR + 64 pb	WIBOR -64 pb	EURIBOR + 35 pb	EURIBOR -35 pb	Wynik finansowy	Inne całkowite dochody	Wynik finansowy	Inne całkowite dochody	Wynik finansowy	Inne całkowite dochody
Pozostałe aktywa finansowe	142 588	136 709	412	-	(412)	-	253	-	(253)	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	257 548	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	613 178	613 178	3 145	-	(3 145)	-	426	-	(426)	-	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 374 220	1 374 220	15 566	-	(15 566)	-	(3 703)	-	3 703	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	214 812	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	9 117	(9 117)	-	-	-	-	6 534	-	(6 534)	-	-	-
Razem			19 123		(19 123)		(3 024)		6 534		3 024	(6 534)

27.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie dotyczy zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz zobowiązań w stosunku do głównego wykonawcy bloku 464MW wyrażonych w walutach innych niż jej waluta wyceny. Grupa nie korzysta z instrumentów pochodnych zabezpieczających przed zmianą kursu walutowego.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko zmiany kursów walutowych.

Klasy instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 30 czerwca 2012 roku					
	30 czerwca 2012 roku (niebadane)	Wartość narażona na ryzyko		EUR/PLN		Inne całkowite dochody
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	kurs EUR/PLN +11,6%	kurs EUR/PLN -11,6%	Wynik finansowy	Inne całkowite dochody
	w tysiącach PLN	w tysiącach PLN	4,7556	3,7670		
Pozostałe aktywa finansowe	108 058	75 118	8 714	—	(8 714)	—
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	217 204	17 113	1 985	—	(1 985)	—
Pochodne instrumenty finansowe	—	—	—	—	—	—
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	572 163	84 531	9 806	—	(9 806)	—
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 132 635	(890 894)	(103 344)	—	103 344	—
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	197 145	(253)	(29)	—	29	—
Pochodne instrumenty finansowe	35 242	—	—	—	—	—
Razem		(714 385)	(82 868)	—	82 868	—

Klasy instrumentów finansowych	30 czerwca 2011 roku (niebadane)		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 30 czerwca 2011 roku			
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	Wynik finansowy	Inne całkowite dochody	Wynik finansowy	Inne całkowite dochody
	w tysiącach PLN	w tysiącach PLN	kurs EUR/PLN +9,75%	EUR/PLN	kurs EUR/PLN -9,75%	EUR/PLN
			4,3753		3,5979	
Pozostałe aktywa finansowe	142 588	72 277	7 047	-	(7 047)	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	257 548	11 150	1 087	-	(1 087)	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	613 178	121 794	11 875	-	(11 875)	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 374 220	(1 057 934)	(103 149)	-	103 149	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	214 812	(7 264)	(708)	-	708	-
Pochodne instrumenty finansowe	9 117	-	-	-	-	-
Razem		(859 977)	(83 848)		83 848	

27.3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może zmaterializować się w postaci następujących czynników: niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego nieprzewidzianego odstępstwa od warunków kontraktowych.

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

Głównymi odbiorcami energii elektrycznej są duże grupy energetyczne takie jak ENERGA S.A., ENEA S.A., Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A., Grupa RWE oraz spółka powiązana Elektrim Volt S.A. Transakcje dokonywane na giełdzie rozliczane są w trybie dziennym przez spółkę Towarowa Giełda Energii S.A., co minimalizuje ryzyko kredytowe.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

27.4. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, akcje uprzywilejowane, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

30 czerwca 2012 roku (niebadane)		Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane i pożyczki	kredyty	47 993	173 275	748 941	324 386	1 294 595
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		195 468	–	1 677	–	197 145
Pochodne finansowe	instrumenty	3 462	9 879	35 344	6 101	54 786
		246 923	183 154	785 962	330 487	1 546 526

<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	39 435	195 414	817 980	415 405	1 468 234
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	206 582	–	979	–	207 561
Pochodne instrumenty finansowe	3 839	10 879	40 409	9 190	64 317
	249 856	206 293	859 368	424 595	1 740 112

Wykazane w powyższych tabelach instrumenty pochodne zostały zaprezentowane w wartościach brutto niezdykontowanych płatności. Jednak, kontrakty te mogą być rozliczone w wartościach brutto lub w kwotach netto. Poniższe tabele prezentują uzgodnienie tych wartości do wartości bilansowych instrumentów pochodnych:

<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Wpływy	–	838	1 819	11 839	4 518	19 014
Wypływy	–	3 462	9 879	35 344	6 101	54 786
Kwoty netto	–	(2 624)	(8 060)	(23 505)	(1 583)	(35 772)
Zdyskontowane przy użyciu odpowiednich stóp międzybankowych	–	(2 624)	(8 034)	(23 105)	(1 478)	(35 241)
<i>30 czerwca 2011 roku (niebadane)</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Wpływy	–	1 578	5 987	35 165	13 837	56 567
Wypływy	–	3 613	10 358	39 898	11 356	65 225
Kwoty netto	–	(2 035)	(4 371)	(4 733)	2 481	(8 658)
Zdyskontowane przy użyciu odpowiednich stóp międzybankowych	–	(2 033)	(3 513)	(5 694)	2 122	(9 118)

28. Instrumenty finansowe

28.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Kategoria zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa		Wartość godziwa	
	30 czerwca 2012 roku (niebadane)	31 grudnia 2011 roku	30 czerwca 2012 roku (niebadane)	31 grudnia 2011 roku
<i>Aktywa finansowe</i>				
Pozostałe aktywa finansowe	PiN	108 058	108 058	152 472
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	217 204	217 204	219 367
Pochodne instrumenty finansowe	WwWGpWF	–	–	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PiN	572 163	572 163	385 429
<i>Zobowiązania finansowe</i>				
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki, w tym:		1 132 635	1 132 635	1 253 929
- długoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	910 434	910 434	1 008 118
- krótkoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	PZFwgZK	222 201	222 201	245 811
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	197 145	197 145	207 561
Pochodne instrumenty finansowe	WwWGpWF	35 242	35 242	30 367

Użyte skróty:

- UdtW – Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- WwWGpWF – Aktywa/ zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- PiN – Pożyczki i należności,
- DDS – Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- PZFwgZK – Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku, Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej:

	<i>30 czerwca 2012 roku (niebadane)</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	-	-	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	-	-	35 242	-
	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	-	-	-	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	-	-	30 367	-

W okresie zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

28.2. Ryzyko stopy procentowej

Poniższa tabela prezentuje lukę stopy procentowej, stanowiącą ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej, oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty oraz rodzaj oprocentowania z uwzględnieniem efektu transakcji zabezpieczających Interest Rate Swap zamieniających strumień płatności odsetkowych na bazie zmiennej stopy EURIBOR na stałą stopę w EUR.

		Rodzaj oprocentowania	Wartość bilansowa na dzień 30 czerwca 2012 roku (niebadane)	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2011 roku
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stala	–	–
		Zmienna	412 514	(154 149)
	Inne waluty	Stala	–	–
		Zmienna	159 649	154 534
Zobowiązania finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stala	–	–
		Zmienna	(2 023 528)	(1 116 296)
	Inne waluty	Stala	447 273	490 585
		Zmienna	443 620	626 948
Ekspozycja netto	PLN	Stala	–	–
		Zmienna	2 436 042	962 147
	Inne waluty	Stala	(447 273)	(490 585)
		Zmienna	(283 971)	(472 414)

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

29. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Pierwsza oferta publiczna akcji Spółki oraz akwizycja KWB Konin i KWB Adamów

W 2011 roku Walne Zgromadzenie podjęło decyzję o ubieganiu się przez Grupę o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. W dniu 7 lutego 2012 roku w Koninie odbyło się spotkanie Zarządu Spółki, kadry menedżerskiej i doradców Spółki z przedstawicielami Elektrim S.A. i Ministerstwa Skarbu Państwa („MSP”) oraz wybranych przez Ministerstwo doradców inicjujące proces przygotowania i przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej (IPO) akcji ZE PAK S.A. Obecnie Spółka jest na etapie opracowania prospektu emisyjnego oraz innej dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia IPO i wprowadzenia akcji do obrotu na rynku regulowanym.

Podjęcie przez akcjonariuszy decyzji o rozpoczęciu procesu wprowadzenia akcji ZE PAK S.A. na parkiet Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. związane było z decyzją Ministra Skarbu Państwa o zakończeniu prowadzonego procesu łącznego zbycia akcji KWB Konin i KWB Adamów oraz posiadanych przez Skarb Państwa 50% akcji ZE PAK S.A. Minister Skarbu Państwa zdecydował, iż prywatyzacja ZE PAK S.A. zostanie dokończona w drodze sprzedaży należących do Skarbu Państwa akcji ZE PAK S.A. poprzez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Jednocześnie Ministerstwo Skarbu Państwa rozpoczęło w 2011 roku procedurę zmierzającą do łącznej prywatyzacji KWB Konin i KWB Adamów.

W dniu 12 października 2011 roku w odpowiedzi na opublikowane przez Ministerstwo Skarbu Państwa publiczne zaproszenie do negocjacji w sprawie łącznego nabycia akcji KWB Konin oraz KWB Adamów, ZE PAK S.A. złożył wstępną ofertę zakupu od Skarbu Państwa akcji obu kopalń. Po dopuszczeniu Spółki przez Ministra Skarbu Państwa do dalszego etapu procesu prywatyzacji i przeprowadzeniu procesu „due diligence” obu kopalń, ZE PAK S.A. stosownie do otrzymanej procedury prywatyzacyjnej przedstawił Ministerstwu Skarbu Państwa ofertę wiążącą zakupu akcji obu kopalń. W dniu 19 kwietnia 2012 roku pomiędzy Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanym przez Ministra Skarbu, a ZE PAK S.A. została uzgodniona i zaparafowana Umowa Sprzedaży Akcji Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów” S.A. z siedzibą w Turku oraz Kopalni Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A. z siedzibą w Kleczewie. Płatność za nabywane akcje oraz przeniesienie własności z tych akcji na ZE PAK S.A. wiązały się z uzyskaniem zgody przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez ZE PAK S.A. kontroli nad kopalniami Adamów i Konin, co nastąpiło w dniu 16 lipca 2012 roku. W dniu 18 lipca 2012 roku Minister Skarbu Państwa przeniósł własność pakietu 85% akcji KWB Adamów oraz pakietu 85% akcji KWB Konin na ZE PAK S.A.. Tym samym w momencie skutecznego nabycia przedmiotowych akcji, ZE PAK S.A. objął kontrolę nad spółką KWB Adamów oraz KWB Konin, obejmując jednocześnie kontrolę nad Grupą Kapitałową KWB Konin.

Wezwanie do zapłaty kary umownej z tytułu niedotrzymania parametrów dyspozycyjności instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I

W dniu 28 października 2005 roku, pomiędzy PAK Odsiarczanie (którego następcą prawnym jest ZE PAK) i RAFAKO S.A., została zawarta umowa na projekt i budowę pod klucz dwóch instalacji odsiarczania spalin dla bloków nr 1-4 w Elektrowni Pątnów I. W dniu 12 sierpnia 2008 roku, strony podpisały protokół wstępnego odbioru dwóch instalacji odsiarczania spalin, a w dniu 29 grudnia 2009 roku wystąpiła awaria wentylatora w jednej z tych instalacji, w wyniku której ZE PAK poniósł straty w związku z wystąpieniem postojów awaryjnych instalacji. W dniu 2 września 2011 roku strony sporządziły protokół końcowy ze spotkania zespołu do spraw wyliczenia postojów awaryjnych oraz parametru dyspozycyjności. Z zawartych w protokole wyliczeń wynika, że ZE PAK, zgodnie z postanowieniami wyżej wymienionej umowy, przysługuje wobec RAFAKO S.A. roszczenie o zapłatę kary umownej w łącznej kwocie 21.700 tys. złotych. W dniu 3 sierpnia 2012 roku, ZE PAK wezwał RAFAKO S.A. do dobrowolnej zapłaty kary umownej z tytułu niedotrzymania parametrów dyspozycyjności instalacji odsiarczania spalin dostarczonej przez RAFAKO S.A., a w dniu 10 sierpnia 2012 roku złożył wniosek do Sądu Rejonowego w Raciborzu o zawiązanie do próby ugodowej. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka nie może przewidzieć czy RAFAKO S.A. zapłaci karę umowną, a w konsekwencji czy zostanie wszczęty spór sądowy, ani jaki będzie jego ostateczny wynik.

Zmiany w strukturze własnościowej kapitału podstawowego Spółki

Po dniu 31 grudnia 2011 roku miały miejsce zmiany w strukturze własności kapitału podstawowego Spółki.

Najważniejsze zmiany dotyczyły przede wszystkim dokonania w księdze akcyjnej Spółki wpisów o przeniesieniu przez Elektrim Volt S.A. wszystkich posiadanych akcji Spółki na rzecz spółki Embud sp. z o.o. oraz wpisu o przeniesieniu przez Elektrim S.A. 174 789 akcji Spółki na rzecz spółki Embud sp. z o.o.

W księdze akcyjnej Spółki dokonano także wpisu o przeniesieniu przez PAI Media S.A. 131 akcji Spółki na rzecz Polsat Media BV. W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku zmniejszeniu uległa także liczba akcji Spółki posiadanych przez osoby fizyczne.

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Emitent”)

Na potrzeby niniejszego Prospektu Emisyjnego oraz zgodnie z wymogami Rozporządzenia Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku, wykonującego dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam („Rozporządzenie”), przeprowadziliśmy badanie prezentowanego w nim skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Grupa”), w której Emitent jest jednostką dominującą, składającego się ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za lata zakończone w dniach 31 grudnia 2009 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej sporządzonego na dzień 1 stycznia 2009 roku, 31 grudnia 2009 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym za lata zakończone w dniach 31 grudnia 2009 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, jak również zasad (polityki) rachunkowości oraz dodatkowych not objaśniających („załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Odpowiedzialność Zarządu za załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Za sporządzenie i rzetelną prezentację załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, odpowiada Zarząd Emitenta. Odpowiedzialność ta obejmuje: zaprojektowanie, wdrożenie i zapewnienie działania kontroli wewnętrznych odpowiednich dla zapewnienia sporządzenia i rzetelnej prezentacji skonsolidowanych sprawozdań finansowych, które są wolne od istotnych nieprawidłowości, wywołanych oszustwami lub błędem, wybór i wdrożenie odpowiednich zasad (polityk) rachunkowości, prawidłowość dokumentacji konsolidacyjnej oraz dokonywanie szacunków księgowych, uzasadnionych w danych okolicznościach.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego przez nas badania. Badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej,
- rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. nr 152 z 2009 roku poz. 1223, z późn. zm. – „ustawa o rachunkowości”),
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce.

Standardy te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnie z wymogami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych nieprawidłowości.

Badanie obejmuje przeprowadzenie procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i ujawnień zawartych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym na ocenie ryzyka wystąpienia istotnych nieprawidłowości skonsolidowanego sprawozdania finansowego, spowodowanych oszustwami lub błędami. W dokonywaniu tego osądu, biegły rewident bierze pod uwagę kontrole wewnętrzne odpowiednie dla sporządzenia i rzetelnej prezentacji skonsolidowanych sprawozdań finansowych, w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie do sytuacji, nie zaś w celu wyrażenia opinii o efektywności kontroli wewnętrznych jednostek wchodzących w skład Grupy. Badanie obejmuje również ocenę stosowanych zasad (polityki) rachunkowości, oraz ocenę zasadności szacunków księgowych dokonanych przez kierownictwo, jak również ocenę ogólnej prezentacji załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Uważamy, że uzyskane przez nas dowody badania są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę do wyrażenia niniejszej opinii.

Opinia

Naszym zdaniem załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Grupy na dzień 1 stycznia 2009 roku, na dzień 31 grudnia 2009 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz na dzień 31 grudnia 2011 roku, a także jej wyniki finansowe i przepływy pieniężne za lata zakończone w dniach 31 grudnia 2009 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

w imieniu:
Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Kluczowy biegły rewident

Artur Żwak
Biegły rewident nr 9894
Warszawa, dnia 23 sierpnia 2012 roku

**GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI
PAŃNÓW – ADAMÓW – KONIN S.A.**

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA LATA ZAKOŃCZONE DNIA 31 GRUDNIA 2011 ROKU, DNIA 31 GRUDNIA 2010 ROKU ORAZ
DNIA 31 GRUDNIA 2009 ROKU
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

Skonsolidowany Rachunek zysków i strat	F-61
Skonsolidowane Sprawozdanie z całkowitych dochodów	F-62
Skonsolidowane Sprawozdanie z sytuacji finansowej	F-63
Skonsolidowane Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	F-65
Skonsolidowane Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	F-66
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	F-69
1. Informacje ogólne	F-69
2. Skład Grupy	F-70
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	F-71
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	F-71
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	F-72
5.1. Niepewność szacunków	F-72
6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	F-74
6.1. Oświadczenie o zgodności	F-75
6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych	F-75
7. Zastosowanie MSSF po raz pierwszy	F-75
8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	F-79
9. Zmiana szacunków	F-80
10. Istotne zasady rachunkowości	F-81
10.1. Zasady konsolidacji	F-81
10.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	F-82
10.3. Rzeczowe aktywa trwale	F-82
10.4. Aktywa niematerialne	F-83
10.5. Leasing	F-84
10.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	F-84
10.7. Koszty finansowania zewnętrznego	F-85
10.8. Aktywa finansowe	F-85
10.9. Utrata wartości aktywów finansowych	F-87
10.9.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	F-87
10.9.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	F-87
10.9.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	F-87
10.10. Pozostałe aktywa niefinansowe	F-88
10.11. Wbudowane instrumenty pochodne	F-88
10.12. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	F-89
10.12.1. Zabezpieczenie wartości godziwej	F-89
10.12.2. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	F-90
10.13. Zapasy	F-90
10.14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	F-91
10.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	F-91
10.16. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	F-91
10.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	F-91
10.18. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	F-92
10.19. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	F-92
10.20. Rezerwy	F-92
10.21. Uprawnienia do emisji CO2	F-94
10.22. Przychody	F-94
10.22.1. Sprzedaż towarów i produktów	F-94
10.22.2. Świadczenie usług	F-95

10.22.3.	Umowy o usługi budowlane	F-95
10.22.4.	Przychody z tytułu rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych	F-95
10.22.5.	Dotacje rządowe	F-96
10.23.	Koszty	F-96
10.24.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	F-96
10.25.	Przychody i koszty finansowe	F-96
10.26.	Podatki	F-97
10.26.1.	Podatek bieżący	F-97
10.26.2.	Podatek odroczony	F-97
10.26.3.	Podatek od towarów i usług i akcyza	F-98
10.27.	Zysk netto na akcję	F-98
10.28.	Segmenty operacyjne	F-98
11.	Przychody i koszty	F-99
11.1.	Przychody ze sprzedaży	F-99
11.2.	Pozostałe przychody operacyjne	F-99
11.3.	Pozostałe koszty operacyjne	F-100
11.4.	Przychody finansowe	F-100
11.5.	Koszty finansowe	F-100
11.6.	Koszty według rodzajów	F-101
11.7.	Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w zysku lub stracie	F-101
11.8.	Umowy o usługę budowlaną	F-102
12.	Składniki innych całkowitych dochodów	F-103
13.	Podatek dochodowy	F-104
13.1.	Obciążenie podatkowe	F-104
13.2.	Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	F-104
13.3.	Odroczony podatek dochodowy	F-105
14.	Majątek socjalny oraz zobowiązania MFŚS	F-107
15.	Zysk przypadający na jedną akcję	F-107
16.	Rzeczowe aktywa trwałe	F-109
17.	Aktywa niematerialne	F-113
18.	Pozostałe aktywa	F-117
18.1.	Pozostałe aktywa finansowe	F-117
18.2.	Pozostałe aktywa niefinansowe	F-117
19.	Świadczenia pracownicze	F-118
19.1.	Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	F-118
20.	Zapasy	F-119
21.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	F-120
22.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	F-121
23.	Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe	F-124
23.1.	Kapitał podstawowy	F-124
23.1.1.	Wartość nominalna akcji	F-124
23.1.2.	Prawa akcjonariuszy	F-124
23.1.3.	Akcjonariusze o znaczącym udziale	F-124
24.	Kapitał zapasowy	F-125
24.1.	Pozostałe kapitały rezerwowe	F-125
24.2.	Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	F-125
24.3.	Udziały mniejszości	F-126
25.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	F-126
26.	Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	F-130

26.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne.....	F-130
26.2. Zmiany stanu rezerw.....	F-130
26.3. Opis istotnych tytułów rezerw.....	F-131
26.3.1. Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów i koszty likwidacji środków trwałych.....	F-131
26.3.2. Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii.....	F-131
27. Prawa do emisji dwutlenku węgla.....	F-131
28. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe.....	F-134
28.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe).....	F-134
28.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (długoterminowe).....	F-134
28.3. Pozostałe zobowiązania niefinansowe.....	F-135
28.4. Pochodne instrumenty finansowe.....	F-135
28.5. Dotacje.....	F-135
29. Zobowiązania warunkowe oraz opis istotnych spraw sądowych.....	F-136
29.1. Sprawy sądowe.....	F-136
29.2. Rozliczenia podatkowe.....	F-137
30. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań.....	F-138
31. Otrzymane gwarancje i poręczenia.....	F-140
32. Informacje o podmiotach powiązanych.....	F-141
32.1. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa.....	F-142
32.2. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu.....	F-142
32.3. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu.....	F-142
32.4. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy.....	F-143
32.4.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy.....	F-143
32.4.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej.....	F-143
33. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.....	F-144
34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	F-144
34.1. Ryzyko stopy procentowej.....	F-145
34.2. Ryzyko walutowe.....	F-148
34.3. Ryzyko cen surowców.....	F-150
34.4. Ryzyko kredytowe.....	F-150
34.5. Ryzyko związane z płynnością.....	F-151
35. Instrumenty finansowe.....	F-154
35.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych.....	F-154
35.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych.....	F-156
35.3. Ryzyko stopy procentowej.....	F-159
35.4. Zabezpieczenia.....	F-159
36. Zarządzanie kapitałem.....	F-161
37. Struktura zatrudnienia.....	F-161
38. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	F-162

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Działalność kontynuowana				
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy		2 689 836	2 447 821	2 732 802
Akcyza		(761)	(685)	(34 671)
Przychody ze sprzedaży	<i>11.1</i>	2 689 075	2 447 136	2 698 131
Koszt własny sprzedaży	<i>11.6</i>	<u>(2 122 719)</u>	<u>(1 927 788)</u>	<u>(1 776 658)</u>
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		<u>566 356</u>	<u>519 348</u>	<u>921 473</u>
Pozostałe przychody operacyjne	<i>11.2</i>	10 856	85 185	178 830
Koszty sprzedaży	<i>11.6</i>	(20 218)	(18 825)	(19 846)
Koszty ogólnego zarządu	<i>11.6</i>	(79 254)	(74 938)	(70 576)
Pozostałe koszty operacyjne	<i>11.3</i>	(9 223)	(14 513)	(10 259)
Przychody finansowe	<i>11.4</i>	59 049	57 678	32 921
Koszty finansowe	<i>11.5</i>	(135 550)	(149 044)	(140 166)
Zysk/(strata) brutto		<u>392 016</u>	<u>404 891</u>	<u>892 377</u>
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	<i>13</i>	(75 048)	(70 066)	(204 927)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		<u>316 968</u>	<u>334 825</u>	<u>687 450</u>
Działalność zaniechana		–	–	–
Zysk/(strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		–	–	–
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		<u>316 968</u>	<u>334 825</u>	<u>687 450</u>
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom większościowym		316 945	334 813	687 433
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		23	12	17
Zysk na jedną akcję (w złotych)				
Podstawowy z zysku za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>15</i>	37	39	79
Podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>15</i>	37	39	79
Rozwodniony z zysku za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>15</i>	37	39	79
Rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	<i>15</i>	37	39	79

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Zysk netto za okres		316 968	334 825	687 450
Inne całkowite dochody				
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	12	(28 911)	12 627	(7 335)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	12	4 008	(1 127)	731
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	13.1, 12	4 732	(2 185)	1 255
Inne całkowite dochody netto	12	(20 171)	9 315	(5 349)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		296 797	344 140	682 101
Całkowity dochód przypadający:				
Akcjonariuszom większościowym		296 774	344 128	682 084
Akcjonariuszom niekontrolującym		23	12	17
		<u>296 797</u>	<u>344 140</u>	<u>682 101</u>

Całkowity dochód na jedną akcję (w złotych)

Podstawowy z całkowitego dochodu za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	34	40	79
Podstawowy z całkowitego dochodu z działalności kontynuowanej przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	34	40	79
Rozwodniony z całkowitego dochodu za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	34	40	79
Rozwodniony z całkowitego dochodu z działalności kontynuowanej przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	34	40	79

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Nota	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku	1 stycznia 2009 roku
AKTYWA					
Aktywa trwale					
Rzeczowe aktywa trwale	16	4 269 937	4 087 078	4 127 952	4 197 198
Aktywa niematerialne	17	3 754	4 069	3 048	1 734
Pożyczki i należności		–	–	–	–
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe	18.1	42 734	49 215	82 600	31 526
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe	18.2	3 235	13 361	27 264	403
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych		–	–	–	–
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	13.3	8 081	4 096	3 894	52 221
Razem aktywa trwale		4 327 741	4 157 819	4 244 758	4 283 082
Aktywa obrotowe					
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	17	84 729	98 522	2 488	–
Zapasy	20	149 426	96 076	70 711	44 343
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	21	219 367	236 894	304 241	267 925
Należności z tytułu podatku dochodowego		14 840	282	512	1 211
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (aktywa)	28.4	–	–	–	1 756
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe	18.1	109 738	75 199	21 539	4 287
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe	18.2	9 789	7 539	8 129	34 395
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	11.8	25 378	20 533	16 778	11 823
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	22	385 429	470 738	515 121	175 520
Razem aktywa obrotowe		998 696	1 005 783	939 519	541 260
Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		–	–	–	–
SUMA AKTYWÓW		5 326 437	5 163 602	5 184 277	4 824 342

PASYWA	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009</i>
Kapitał własny					
Kapitał podstawowy	23	104 052	104 052	104 052	104 052
Kapitał zapasowy	24	1 671 610	1 370 148	859 950	739 845
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych		(23 418)	–	(10 228)	(4 287)
Pozostałe kapitały rezerwowe	24.1	3 472	3 472	3 472	3 472
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		1 156 255	1 122 904	945 669	1 065 774
Zysk (strata) netto		316 945	334 813	687 433	–
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		567	(2 680)	(1 767)	(2 359)
Udziały niekontrolujące	24.3	90	67	55	38
Kapitał własny ogółem		3 229 573	2 932 776	2 588 636	1 906 535
Zobowiązania długoterminowe					
Oprocentowane kredyty i pożyczki	25	1 008 118	1 010 584	1 406 366	1 551 958
Świadczenia pracownicze długoterminowe	19.1	92 255	89 174	93 090	87 133
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	28.2	979	895	1 396	2 577
Pochodne instrumenty finansowe długoterminowe (zobowiązania)	28.4	21 696	16 008	53 873	59 852
Dotacje długoterminowe	28.5	52 967	55 022	56 615	58 575
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	26	27 082	24 207	23 853	25 841
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych		–	–	–	–
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	13.3	219 785	232 929	226 769	181 250
Zobowiązania długoterminowe ogółem		1 422 882	1 428 819	1 861 962	1 967 186
Zobowiązania krótkoterminowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	28.1	206 582	185 828	213 974	433 533
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	25	245 811	312 514	256 138	260 531
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (zobowiązania)	28.4	8 671	48 089	10 575	1 384
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	28.3	67 653	69 775	86 854	138 777
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		3 368	33 119	100 903	26 531
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	19.1	9 074	8 618	7 413	7 189
Dotacje krótkoterminowe	28.5	1 910	1 766	1 938	1 916
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	11.8	4 920	949	675	1 634
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	26	125 993	141 349	55 209	79 126
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		673 982	802 007	733 679	950 621
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		–	–	–	–
Zobowiązania razem		2 096 864	2 230 826	2 595 641	2 917 807
SUMA PASYWÓW		5 326 437	5 163 602	5 184 277	4 824 342

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2011 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2010 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2009 roku
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej				
Zysk/(strata) brutto		392 016	404 891	892 377
Korekty o pozycje:				
Amortyzacja	22	268 520	265 793	265 737
Odsetki i udziały w zyskach		39 890	118 795	105 848
(Zysk)/strata z tytułu różnic kursowych		95 611	(41 232)	(2 108)
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		26 671	(70 691)	(107 736)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	22	8 569	64 210	(15 054)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów		(53 350)	(25 365)	(26 368)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	22	10 532	(2 360)	(62 777)
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych	22	(575)	(9 571)	(22 860)
Podatek dochodowy zapłacony		(130 272)	(134 067)	(36 774)
Pozostałe	22	(35 512)	9 892	1 105
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		622 100	580 295	991 390
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej				
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		3 654	72 610	109 299
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(420 143)	(252 406)	(436 551)
Wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi		(28 258)	(18 859)	(66 287)
Dywidendy otrzymane		1 687	696	877
Pozostałe	22	(8)	(226)	(1 060)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(443 068)	(198 185)	(393 722)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej				
Wpływy z tytułu emisji akcji		–	–	–
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(755)	(775)	(982)
Wpływy z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych		343 129	–	42 127
Splata kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych		(545 035)	(349 006)	(182 161)
Dywidendy wypłacone		–	–	–
Odsetki zapłacone		(56 486)	(77 801)	(112 824)
Pozostałe	22	(13 092)	(1 723)	(890)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(272 239)	(429 305)	(254 730)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(93 207)	(47 195)	342 938
Różnice kursowe netto		12 431	4 533	1 721
Środki pieniężne na początek okresu		466 205	513 400	170 462
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym	22	372 998	466 205	513 400
O ograniczonej możliwości dysponowania		3 772	6 663	1 547

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku**

Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji instrumentów pochodnych	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2011 roku	23 104 052	1 370 148	–	3 472	1 457 717	(2 680)	2 932 709	67	2 932 776
Zysk netto za okres	–	–	–	–	316 945	–	316 945	23	316 968
Inne całkowite dochody razem	–	–	(23 418)	–	–	3 247	(20 171)	–	(20 171)
Całkowity dochód za okres	–	–	(23 418)	–	316 945	3 247	296 774	23	296 797
Podział zysków z lat ubiegłych	–	232 932	–	–	(232 932)	–	–	–	–
Przeniesienie kapitału zapasowego PAK Odsiarczanie*	–	65 921	–	–	(65 921)	–	–	–	–
Uzgodnienie kapitału zapasowego do danych statutowych	–	2 609	–	–	(2 609)	–	–	–	–
Stan na 31 grudnia 2011 roku	104 052	1 671 610	(23 418)	3 472	1 473 200	567	3 229 483	90	3 229 573

* W związku z połączeniem spółki Zespół Elektrowni Państw – Adamów – Konin S.A. ze spółką PAK Odsiarczanie sp. z o.o. w dniu 30 listopada 2011 roku, kapitał zapasowy spółki PAK Odsiarczanie prezentowany w pozycji Zyski zatrzymane został przeniesiony jako kapitał ZE PAK S.A. do pozycji Kapitał zapasowy.

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku**

	Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji instrumentów pochodnych	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Razem kapitał własny
Stan na 1 stycznia 2010 roku	23	104 052	859 950	(10 228)	3 472	1 633 102	(1 767)	2 588 581	55	2 588 636
Zysk netto za okres		–	–	–	–	334 813	–	334 813	12	334 825
Inne całkowite dochody razem		–	–	10 228	–	–	(913)	9 315	–	9 315
Całkowity dochód za okres		–	–	10 228	–	334 813	(913)	344 128	12	344 140
Podział zysków z lat ubiegłych		–	509 741	–	–	(509 741)	–	–	–	–
Uzgodnienie kapitału zapasowego do danych statutowych		–	457	–	–	(457)	–	–	–	–
Stan na 31 grudnia 2010 roku		104 052	1 370 148	–	3 472	1 457 717	(2 680)	2 932 709	67	2 932 776

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od F-69 do F-163 stanowią jego integralną część.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku

Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji instrumentów pochodnych	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Razem	Kapitały udziałowców niekontrolujących	Razem kapitał własny
23	104 052	739 845	(4 287)	3 472	1 065 774	(2 359)	1 906 497	38	1 906 535
Stan na 1 stycznia 2009 roku									
Zysk netto za okres	–	–	–	–	687 433	–	687 433	17	687 450
Inne całkowite dochody razem	–	–	(5 941)	–	–	592	(5 349)	–	(5 349)
Calkowity dochód za okres	–	–	(5 941)	–	687 433	592	682 084	17	682 101
Podział zysków z lat ubiegłych	–	119 940	–	–	(119 940)	–	–	–	–
Uzgodnienie kapitału zapasowego do danych statutowych	–	165	–	–	(165)	–	–	–	–
Stan na 31 grudnia 2009 roku	104 052	859 950	(10 228)	3 472	1 633 102	(1 767)	2 588 581	55	2 588 636

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączane na stronach od F-69 do F-163 stanowią jego integralną część.

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Grupa”) składa się z Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „ZE PAK S.A.”) i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku, dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz w zakresie sprawozdania z sytuacji finansowej dane porównawcze na dzień 1 stycznia 2009 roku.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000021374.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 310186795.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony
Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

1. wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej,
2. produkcja i dystrybucja ciepła (pary wodnej i gorącej wody).

Jednostka dominująca funkcjonuje w ramach Grupy Kapitałowej Elektrim S.A.

Kontrolę operacyjną nad Grupą Kapitałową ZE PAK S.A. sprawuje Grupa Elektrim S.A. z siedzibą w Warszawie.

2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. oraz następujące spółki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale			
			Na dzień 31 grudnia 2011 roku	Na dzień 31 grudnia 2010 roku	Na dzień 31 grudnia 2009 roku	Na dzień 1 stycznia 2009 roku
Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi remontowo-budowlane	100%	100%	100%	100%
Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Usługi w zakresie serwisu automatyki przemysłowej i urządzeń elektrycznych	100%	100%	100%	100%
„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej z nowego bloku 464 MW	100%*	100%*	100%*	100%*
„PAK- HOLDCO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Działalność holdingowa	100%	100%	100%	100%
„PAK Infrastruktura” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich gdzie indziej niesklasyfikowanych	100%	100%	100%	100%
„PAK Odsiarczanie” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów górniczych i produkcyjnych	–**	100%	100%	100%
„PAK Centrum Usług Informatycznych” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Usługi w zakresie obsługi informatycznej	100%	100%	100%	100%
„PAK Centrum Badań Jakości” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Przemysłowa 158	Badania i analizy chemiczne	100%	100%	100%	100%
„PAK GÓRNIC TWO” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Wydobycie węgla	100%***	100%***	100%***	100%***
„PAK Biopaliwa” sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Kazimierska 45	Zakup, składowanie i dostarczanie biomasy	100%	100%	–	–
Energoinwest Serwis sp. z o.o.	62-510 Konin ul. Spółdzielców 3	Usługi remontowo-budowlane	99%****	99%****	99%****	99%****

* udział pośredni przez „PAK – HOLDCO” sp. z o.o.

**Spółka ZE PAK S.A. w dniu 30.11.2011 roku połączyła się ze spółką PAK Odsiarczanie sp. z o.o.

***udział pośredni przez „PAK Centrum Badań Jakości” sp. z o.o.: 9% na dzień 31.12.2010 roku, 43,9% na dzień 31.12.2009 roku oraz na dzień 01.01.2009 roku; pozostałą część udziałów posiada jednostka dominująca.

****udział pośredni przez Przedsiębiorstwo Remontowe PAK SERWIS sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku, na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 1 stycznia 2009 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 23 sierpnia 2012 roku wchodził:

• Katarzyna Muszkat	Prezes Zarządu
• Anna Striżyk	Wiceprezes Zarządu
• Piotr Jarosz	Wiceprezes Zarządu

W okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Spółki:

Rok obrotowy 2011 Zarząd Spółki rozpoczął w następującym składzie:

• Katarzyna Muszkat	Prezes Zarządu
• Włodzimierz Bas	Wiceprezes Zarządu
• Henryk Cieszkowski	Wiceprezes Zarządu
• Krzysztof Jędraszczyk	Wiceprezes Zarządu
• Anna Striżyk	Wiceprezes Zarządu
• Konrad Wawrzyniak	Wiceprezes Zarządu

Od dnia 1 września 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku Zarząd Spółki funkcjonował w nowym, następującym składzie:

• Katarzyna Muszkat	Prezes Zarządu
• Anna Striżyk	Wiceprezes Zarządu
• Krzysztof Jędraszczyk	Wiceprezes Zarządu
• Piotr Jarosz	Wiceprezes Zarządu

W dniu 2 sierpnia 2012 roku Pan Krzysztof Jędraszczyk złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu z dniem 3 sierpnia 2012 roku.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 23 sierpnia 2012 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Kapitalizacja różnic kursowych

W związku z realizowanymi inwestycjami, Spółki z Grupy korzystają z zewnętrznych źródeł finansowania.

Grupa ustala, że kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego podlegają zadania inwestycyjne, które trwają dłużej niż 3 miesiące.

Koszty finansowania, dające się bezpośrednio przyporządkować realizowanym inwestycjom są kapitalizowane w wartości środków trwałych w budowie do dnia oddania środka trwałego do użytku. Spółki dokonują kapitalizacji różnic kursowych związanych z otrzymanymi kredytami i pożyczkami w walucie obcej w stopniu, w jakim stanowią one korektę kosztów odsetek. Grupa stosuje podejście kumulatywne w zakresie kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego. Koszty finansowania zewnętrznego od finansowania w walutach, które nie są walutą funkcjonalną Grupy podlegające kapitalizacji szacowane są w oparciu o łączną wartość odsetek, które zostałyby poniesione w związku z zacięgnięciem zobowiązań w walucie funkcjonalnej tj. PLN. Łączna kwota kapitalizowanych różnic kursowych nie może przekraczać kwoty ujemnych różnic kursowych poniesionych narastająco do końca okresu sprawozdawczego. Podejście kumulatywne traktuje inwestycję jako całość dlatego też kwota różnic kursowych możliwa do kapitalizacji jako korekta kosztów finansowania zewnętrznego w okresie sprawozdawczym może podlegać zmianom wraz ze zmianami kursów walut w okresie trwania inwestycji.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na każdy dzień bilansowy kierownictwo Grupy dokonuje oceny czy w ramach zawartych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które nie byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej.

5.1. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Utrata wartości aktywów

Grupa przeprowadza testy na utratę wartości aktywów w momencie gdy pojawią się obiektywne dowody wskazujące na trwałą utratę wartości składnika bądź grupy aktywów. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą aktywa.

W okresach 12 miesięcy zakończonych dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku kierownictwo Grupy nie zidentyfikowało żadnych przesłanek, wskazujących na utratę wartości aktywów kontrolowanych przez Grupę.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 19.1.

Zmiany wskaźników finansowych będących podstawą szacunku spowodowałyby zmianę salda rezerwy o kwoty zaprezentowane w poniższej tabeli.

	(+) wzrost o 1 p.p.	(-) spadek o 1 p.p.
Stopa dyskonta	(8 269)	9 708
Stopa wzrostu wynagrodzeń	4 653	(4 149)
Stopa wzrostu cen energii	5 046	(4 245)

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 10.8.

Rekompensaty z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej

Jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. otrzymuje rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Przychód z tytułu rekompensat ujmowany jest sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat do końca okresu ich obowiązywania. W celu oszacowania wartości przychodu przynależnego do danego okresu Spółka dokonuje szacunków celem określenia wskaźnika szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zdyskontowanych zaliczek rocznych (w tym dotychczas otrzymanych zaliczek rocznych), korekt rocznych oraz przewidywanej korekty końcowej.

Wpływ zmiany szacunków został opisany w nocie 9.

„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o., zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, w oparciu o zbudowany model finansowy rozpoznała w latach 2011, 2010 oraz 2009 przychody z tytułu rekompensat w wysokości odpowiednio 98 331 tysięcy złotych, 102 132 tysięcy złotych oraz 155 801 tysięcy złotych. Na podstawie wydanej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki S.A. z dnia 31 lipca 2009 roku, Spółka została zobowiązana zwrócić administratorowi systemu rekompensat, Zarządcy Rozliczeń S.A. kwotę 52 493 tysięcy złotych, tytułem korekty kosztów osieroconych za rok 2008. Zarząd Spółki nie godząc się z decyzją Prezesa URE, odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”). Z dniem 23 września 2009 roku Sąd orzekł o wstrzymaniu wykonania części decyzji i nakazał zapłatę kwoty 26 493 tysięcy złotych.

W dniu 1 grudnia 2010 roku SOKiK, wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie Spółki od wyroku Prezesa URE, uznając jego argumenty za słuszne.

Spółka dokonała szczegółowej analizy prawnej zaistniałej kwestii przy współpracy z renomowaną kancelarią prawną i z dniem 9 lutego 2011 roku złożyła apelację do Sądu Apelacyjnego zaskarżając wyrok Sądu w pierwszej instancji.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, to jest na dzień 23 sierpnia 2012 roku sprawa jest w toku. W związku z powyższym Spółka nie uwzględniła w niniejszym sprawozdaniu finansowym kwoty korekty rocznej wynikającej z decyzji Prezesa URE oraz nie zmieniła zasad ustalania przychodów z tytułu rekompensat za rok 2011 oraz za rok 2010.

Ujmowanie przychodów

Grupa stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Grupy szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania.

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje aktualizacji szacunków budżetowanych całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu realizowanych projektów. Przewidywana całkowita strata na kontrakcie ujmowana jest jako koszty okresu, w którym została rozpoznana, zgodnie z MSR 11.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej dana jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych.

Rezerwa na likwidację składników rzeczowego majątku trwałego

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składników rzeczowego majątku trwałego w przypadku wystąpienia takiego obowiązku lub podjęcia takiego zobowiązania przez kierownictwo Grupy. Rezerwa tworzona jest w wysokości wynikającej z otrzymanych ofert dotyczących likwidacji składników aktywów trwałych. Grupa dokonuje aktualizacji wartości rezerwy na każdy dzień bilansowy. Wartość rezerwy z tytułu likwidacji składników rzeczowego majątku trwałego jest dyskontowana na każdy dzień bilansowy.

Rezerwa na likwidację składowisk popiołów

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składowisk popiołów ze względu na wynikający z pozwoleń zintegrowanych obowiązków prawny. Podstawą szacowania rezerwy są opracowania, analizy techniczno – ekonomiczne sporządzone przez Grupę a także otrzymane oferty zewnętrzne dla planowanych kierunków rekułtywacji. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa dokonuje aktualizacji wartości rezerwy.

6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych. Wartość bilansowa ujętych zabezpieczanych aktywów i zobowiązań jest korygowana o zmiany wartości godziwej, które można przypisać ryzyku, przed którym te aktywa i zobowiązania są zabezpieczane.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w tysiącach złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

6.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez UE. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Spółki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z politykami (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”, „PSR”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

6.2. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski, za wyjątkiem oddziału niemieckiego Przedsiębiorstwa Remontowego „PAK SERWIS” sp. z o.o., dla którego walutą funkcjonalną jest euro.

7. Zastosowanie MSSF po raz pierwszy

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 1 („MSSF 1”) „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”, który obowiązuje przy sporządzaniu sprawozdań finansowych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2004 roku lub później. MSSF 1 dotyczy jednostek, które przygotowują po raz pierwszy sprawozdanie finansowe według MSSF oraz jednostek, które stosowały MSSF, ale w ich sprawozdaniu znajdowało się stwierdzenie o niezgodności z określonymi standardami. MSSF 1 wymaga, aby pierwsze sprawozdanie finansowe według MSSF było pierwszym rocznym sprawozdaniem finansowym, w którym jednostka zastosuje wszystkie standardy MSSF, wraz ze stwierdzeniem pełnej zgodności z wszystkimi standardami MSSF.

Zgodnie z powyższym, niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe stanowi pierwsze pełne roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy sporządzone zgodnie ze standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE. Na potrzeby niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, datą sporządzenia sprawozdania otwarcia z sytuacji finansowej jest dzień 1 stycznia 2009 roku. Ostatnim dostępnym, na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji, skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Spółki sporządzonym zgodnie z PSR, było skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.

Zgodnie z MSSF 1 skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu wszystkich standardów obowiązujących na dzień 31 grudnia 2011 roku, tak jak gdyby obowiązywały one na dzień 1 stycznia 2009 roku, przy czym Grupa skorzystała z następującego zwolnienia z obowiązku przekształcania o którym mowa w standardzie MSSF 1:

Wartość godziwa lub przeszacowanie do zakładanego kosztu

Korzystając ze zwolnienia dopuszczonego przez MSSF 1, Grupa dokonała wyceny wybranych istotnych składników rzeczowego majątku trwałego nabytych przed dniem 1 stycznia 2009 roku do wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i zastosowała tę wartość godziwą jako zakładany koszt nabycia ustalony na ten dzień. Wycena poszczególnych aktywów została przeprowadzona przez zewnętrznych, niezależnych rzeczoznawców majątkowych.

W przypadku środków trwałych wniesionych aportem do Spółki „PAK Infrastruktura” sp. z o.o. Grupa wykorzystwała wycenę majątku trwałego dokonaną na dzień wniesienia aportu, tj. przed dniem przejścia na MSSF.

Transakcje płatności na bazie akcji

Spółka ZE PAK S.A. powstała w wyniku komercjalizacji Przedsiębiorstwa Państwowego Zespół Elektrowni PAK dokonanej na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 1990 roku o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Wprowadzona w 1996 roku ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przyznała pracownikom prawo do nieodpłatnego nabycia 15 % należących do Skarbu Państwa akcji spółki.

Zgodnie z zapisami MSSF 1, jednostka, która przechodzi na MSSF nie musi stosować MSSF 2 – Płatności na bazie akcji (MSSF 2) w stosunku do tych instrumentów kapitałowych, które zostały przyznane pracownikom przed dniem 7 listopada 2002 roku, lub przyznane po tym dniu, ale stały się wymagalne przed datą przejścia na MSSF. Jednakże zaleca się stosowanie regulacji wynikających z MSSF 2. W tym przypadku, jednostka która po raz pierwszy stosuje MSSF, może to uczynić tylko wówczas, jeżeli publicznie ujawniła wartość godziwą tych instrumentów ustaloną na dzień wyceny zgodnie z MSSF 2. Niemniej jednak, w przypadku wszystkich przyznanych płatności w formie akcji w stosunku do których nie zastosowano postanowień wynikających z MSSF 2 Spółka ujawnia niezbędne informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie natury i zakresu umów dotyczących płatności w formie akcji, które funkcjonowały w danym okresie.

Z uwagi na fakt, iż ostateczne listy uprawnionych pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji „ZE PAK” od Skarbu Państwa ogłoszone zostały dnia 23 listopada 1999 roku, czyli przed datą przejścia na MSSF, kierownictwo Grupy podjęło decyzję o zastosowaniu tego dobrowolnego zwolnienia ze stosowania MSSF 2.

Poniżej przedstawiono uzgodnienie aktywów, kapitału własnego oraz całkowitych dochodów wykazywanych zgodnie z ustawą o rachunkowości z aktywami, kapitałem własnym i całkowitymi dochodami okresu wykazywanymi zgodnie z MSSF na dzień przejścia na MSSF oraz na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wpływ korekt MSSF na kapitały własne na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na zysk netto za rok 2011 zostały zaprezentowane w odniesieniu do zatwierdzonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. sporządzonego zgodnie z PSR.

Rodzaje korekt, które musiała wprowadzić Spółka, aby zastosować w pełni MSSF oraz ich wpływ na całkowite dochody, kapitały własne i aktywa zostały przedstawione poniżej.

	1 stycznia 2009 roku	31 grudnia 2011 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2011 roku
Kapitały własne	1 184 524	2 672 515	
Zysk netto			358 825
Składniki innych całkowitych dochodów			(20 171)
Dane wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości z uwzględnieniem składników innych całkowitych dochodów	1 184 524	2 672 515	338 654
1 Wycena rzeczowych aktywów trwałych	646 313	421 544	(70 104)
2 Wydzielenie komponentów remontowych	37 782	43 544	(17 932)
3 Wycena gruntów i prawa wieczystego użytkowania	28 097	28 135	12
4 Kapitalizacja kosztów finansowania zewnętrznego	47 377	79 761	30 785
5 Wycena wbudowanych opcji walutowych	(27 352)	–	18 702
6 Wycena kredytów i pożyczek otrzymanych na warunkach preferencyjnych	(3 103)	(17 276)	(3 872)
7 Wycena kontraktów długoterminowych na usługi budowlane	(12 131)	–	55
8 Dyskonto rozrachunków	973	–	(1 016)
9 Odmienne prezentacja podatku VAT	–	–	–
10 Odmienne prezentacja podatku odroczonego	–	–	–
11 Odmienne prezentacja funduszy socjalnych	–	–	–
12 Pozostałe tytuły	4 055	1 350	1 513
Efekt zastosowanych nowych zasad rachunkowości - razem	722 011	557 058	(41 857)
Dane z zastosowaniem nowych zasad rachunkowości	1 906 535	3 229 573	296 797

Powyższe korekty zawierają efekt naliczonego podatku odroczonego.

Główne różnice pomiędzy PSR a MSSF:

Wycena rzeczowych aktywów trwałych

Grupa wyceniła główne rzeczowe aktywa trwale nabyte przed dniem przejścia na MSSF to jest na dzień 1 stycznia 2009 roku i zastosowała tę wartość godziwą jako zakładany koszt nabycia ustalony na ten dzień.

Wydzielenie komponentów remontowych

Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, przewidują wyodrębnienie w ramach środków trwałych komponentów o ile ich okres użytkowania różni się od okresu użytkowania danego środka trwałego. Komponenty są amortyzowane w okresie swojej użyteczności. Zgodnie z MSSF specyficzny komponent stanowić mogą remonty lub przeglądy okresowe. Korekta ta polega na wydzieleniu komponentów wartości planowanych do poniesienia kosztów remontów oraz amortyzacji komponentów w okresie pozostałym do przewidywanego rozpoczęcia kolejnego remontu. Ujęcie tej korekty spowodowało także konieczność naliczenia podatku odroczonego.

Wycena gruntów i prawa wieczystego użytkowania oraz eliminacja amortyzacji prawa wieczystego użytkowania gruntów

Grupa dokonała wyceny gruntów oraz prawa wieczystego użytkowania nabyte przed dniem przejścia na MSSF to jest na dzień 1 stycznia 2009 roku i zastosowała tę wartość godziwą jako zakładany koszt nabycia ustalony na ten dzień.

Zgodnie z PSR prawo wieczystego użytkowania gruntów podlega amortyzacji a odpisy amortyzacyjne ujmowane są w rachunku zysków i strat w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Dla celów MSSF, ze względu na nieokreślony okres ekonomicznej użyteczności prawa wieczystego użytkowania gruntów, Grupa dokonała eliminacji ujętych odpisów amortyzacyjnych.

Kapitalizacja kosztów finansowania zewnętrznego

Zgodnie z PSR, Grupa ujęła w wartości środków trwałych w budowie wszystkie koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania wraz z powstałymi różnicami kursowymi.

Dla celów MSSF, Grupa dokonała korekty dotyczącej skapitalizowanych różnic kursowych od zobowiązań zaciągniętych w walutach obcych, polegającej na dostosowaniu wartości tych różnic kursowych do wartości w jakiej stanowią one korektę kosztów odsetek.

W związku z tym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnym z MSSF, Grupa skapitalizowała koszty finansowania zewnętrznego w wartości nie wyższej niż koszty finansowania, które powstałyby gdyby zobowiązania zostały zaciągnięte w walucie funkcjonalnej tj. PLN.

Wycena wbudowanych instrumentów pochodnych

Dla celów sporządzenia sprawozdania zgodnego z MSSF Grupa dokonała wydzielenia wbudowanego instrumentu pochodnego – opcji walutowej z pożyczki otrzymanej od jednostki powiązanej PAI MEDIA na kwotę 60 344 mln EUR. Wbudowany instrument pochodny został wyceniony w wartości godziwej zgodnie z zapisami MSR 39.

Wycena kredytów i pożyczek otrzymanych na warunkach preferencyjnych

W latach ubiegłych Grupa otrzymała dofinansowanie do inwestycji budowy bloku 464MW, w formie pożyczki preferencyjnej udzielonej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, oprocentowanej poniżej rynkowych stóp procentowych.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zgodnym z PSR, Grupa ujmowała zobowiązanie z tytułu tej pożyczki w wartości nominalnej.

Dla celów MSSF, Grupa dokonała wyceny zobowiązania metodą zamortyzowanego kosztu, zgodnie z zapisami MSR 39, w taki sposób jakby pożyczka została przyznana na warunkach rynkowych. Powstała różnica została ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako dotacja i jest rozliczana liniowo zgodnie z okresem ekonomicznej użyteczności środków trwałych. Odpisy ujmowane są w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

Wycena kontraktów długoterminowych na usługi budowlane

Korekta polega na ujęciu kontraktów długoterminowych na usługi budowlane zgodnie z zapisami MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną”.

Odmienne prezentacja rozrachunków z tytułu podatku VAT

Korekta polega na zaprezentowaniu rozrachunków z tytułu podatku VAT per saldo, jako zobowiązanie lub należność.

Odmienne prezentacja podatku odroczonego

Zgodnie z zapisami MSR 12 Podatek dochodowy należy dokonać kompensaty składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego z odpowiednią rezerwą, jeśli jednostka posiada tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat.

W odniesieniu do poszczególnych spółek Grupy, które są odrębnymi podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych i w związku z tym z założenia mają możliwość jednoczesnego rozliczania dodatnich i ujemnych różnic przejściowych, dokonano zaprezentowania aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego w kwocie netto, tj. jako aktywa lub rezerwy w zależności, która z kwot jest wyższa.

Odmienne prezentacja funduszy socjalnych

Zgodnie z polskim prawem jednostki Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. zarządzają MFŚS w imieniu swoich pracowników. Odpisy na MFŚS są deponowane na oddzielnych kontach bankowych jednostek.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wg PSR aktywa MFŚS zostały ujęte jako środki pieniężne, należności lub rozliczenia międzyokresowe kosztów.

W skonsolidowanych danych finansowych wg MSSF nie ujęto aktywów MFŚS ze względu na brak spodziewanych przyszłych korzyści ekonomicznych Grupy.

8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Spółki / Grupy. Spółka / Grupa dokonana oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,

- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później
- KIMSF 20 Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) zmiany mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,

Zarząd Grupy jest w trakcie analizy wpływu, powyższych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

9. Zmiana szacunków

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym miały miejsce następujące zmiany szacunków, wpływające na wartości wykazane w tym sprawozdaniu finansowym m.in.:

- szacunki w zakresie założeń dla wyceny rezerw aktuarialnych,
- szacunki w zakresie założeń dla wyceny instrumentów pochodnych,
- szacunki w zakresie założeń odnośnie kalkulacji przychodów z tytułu rekompensat,

- szacunki w zakresie założeń odnośnie okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych,
- szacunki dotyczące realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego,
- szacunki w zakresie założeń dla wyceny rezerwy na rekultywację składowisk popiołów,
- szacunki w zakresie założeń dla wyceny rezerwy na likwidację składników rzeczowego majątku trwałego,
- szacunki w zakresie wyceny kontraktów długoterminowych.

Wpływ zmian szacunków na wysokość rezerw aktuarialnych został przedstawiony w nocie 5.1.

W przypadku wyceny instrumentów pochodnych (IRS, opcji) zmiana szacunków wynika ze zmiany rynkowych czynników ryzyka na rynku międzybankowym tj. kursu walutowego oraz rynkowych stóp procentowych.

W zakresie kalkulacji przychodów z tytułu rekompensat zmiana szacunków dotyczy przede wszystkim zmiany cen sprzedaży i zakupu energii na Towarowej Giełdzie Energii oraz rynku bilansującym, wolumenu produkcji energii i zakupu energii w celu realizacji planów sprzedaży jak również oprocentowaniu 5 – letnich obligacji skarbowych oraz stopy depozytowej NBP, mających wpływ na stopę aktualizacji. Ponadto zmianie uległy założenia odnośnie ceny bazowej węgla (wzrost) od stycznia 2013 roku. Wartość korekty rocznej z tytułu rekompensat za rok 2011 wyniosła minus 2,3 mln złotych. Przy zastosowaniu założeń z roku ubiegłego wartość ta wyniosłaby minus 0,6 mln złotych.

Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych jest przedmiotem weryfikacji na koniec każdego okresu sprawozdawczego w oparciu o przewidywany okres funkcjonalności bloku zweryfikowany o plany Zarządu co do modernizacji, sprzedaży i likwidacji głównych składników majątku. Efekt zmian ujęty został w roku, w którym została przeprowadzona weryfikacja.

W zakresie aktywa z tytułu podatku odroczonego kalkulowanego na stracie podatkowej z lat ubiegłych wykazanej przez jednostkę zależną – „Elektrownię Pątnów II” sp. z o.o. zostały podjęte działania mające na celu umożliwienie realizacji rozpoznanego aktywa. W tym celu w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku, dokonano obniżenia stawek amortyzacji podatkowej, co pozytywnie wpłynęło na planowane podatkowe wyniki w okresie kolejnych 5 lat. W latach przyszłych przewiduje się podjęcie dodatkowych działań optymalizacyjnych w zakresie rozliczenia strat podatkowych z lat ubiegłych.

10. Istotne zasady rachunkowości

10.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone każdorazowo za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

10.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku	1 stycznia 2009 roku
EUR	4,4168	3,9603	4,1082	4,1724
GBP	5,2691	4,5938	4,5986	4,2913
USD	3,4174	2,9641	2,8503	2,9618

Jednostka zależna – Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o. posiada oddział zagraniczny w Niemczech, którego walutą sprawozdawczą jest EURO. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania oddziału są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, odroczone różnice kursowe zakumulowane w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Średnie ważne kursy wymiany za poszczególne okresy obrotowe kształtowały się następująco:

	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku
EUR	4,1198	3,9946	4,3273

10.3. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	9 – 40 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	3 – 40 lat
Środki transportu	5 lat
Inne środki trwałe	5 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania. Elementem wartości środków trwałych w budowie są także koszty finansowania podlegające kapitalizacji. Kwestię ich kapitalizacji opisano szerzej w notcie 10.7.

10.4. Aktywa niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w zysku lub stracie w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/ kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	<i>Koncesje, patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne</i>
Okresy użytkowania	5 lat	2 lata	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

Spółka prezentuje także jako wartości niematerialne otrzymane lub nabyte na własne potrzeby uprawnienia do emisji CO₂.

Szczegóły opis polityki rachunkowości odnośnie uprawnień do emisji CO₂ został zawarty w nocie 10.21.

10.5. Leasing

Grupa jako leasingobiorca.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w zysku lub stracie, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

10.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek. W zakresie różnic kursowych Grupa stosuje podejście kumulatywne.

10.8. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku ani na dzień 1 stycznia 2010 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią

10.9. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

10.9.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

10.9.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

10.9.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w zysku lub stracie, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do zysku lub straty. Nie można ujmować w zysku lub stracie odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w zysku lub stracie, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w zysku lub stracie.

10.10. Pozostałe aktywa niefinansowe

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają one z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

W ciągu okresu sprawozdawczego przedmiotem rozliczeń międzyokresowych są między innymi:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty opłat bieżących za wieczyste użytkowanie gruntów,
- podatek od nieruchomości,
- odpisy na fundusz świadczeń socjalnych,
- prenumeraty,
- inne koszty dotyczące następnych okresów sprawozdawczych.

Do pozostałych aktywów niefinansowych zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu CIT, które są prezentowane w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

10.11. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

10.12. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone w wynik finansowy netto roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (*forward*) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją, lub
- zabezpieczenie udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym.

Zabezpieczenie ryzyka walutowego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania jest rozliczane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

10.12.1. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i/ lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie.

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się w zysku lub stracie. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również ujmuje się w zysku lub stracie.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę efektywnej stopy procentowej, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w zysku lub stracie.

Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

10.12.2. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w zysku lub stracie.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje następnie ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach są wyłączone z kapitału własnego i włącza się je do kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygaś lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego specjalnych zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i zakumulowane w kapitale własnym, są nadal wykazywane w kapitale własnym aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji.

Jeżeli Grupa przestała spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w kapitale własnym łączny zysk lub strata netto są odnoszone na wynik finansowy netto za bieżący okres.

10.13. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

Paliwo produkcyjne	• metodą średniej ważonej;
Części zamienne i pozostałe materiały	• metodą średniej ważonej;

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Świadectwa pochodzenia energii

Świadectwa pochodzenia energii otrzymane nieodpłatnie z tytułu produkcji w źródłach odnawialnych, gazowych i kogeneracji wykazywane są według wartości godziwej z dnia, w którym ich przyznanie stało się pewne.

10.14. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności należności z tytułu rozrachunków z pracownikami.

Zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów są ujmowane w pozycji pozostałych aktywów niefinansowych. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

10.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszych oraz niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

10.16. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem zobowiązań wyznaczonych na pozycje zabezpieczone, które wyceniane są zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń opisanymi w nocie 10.12.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

10.17. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku, na dzień 31 grudnia 2009 roku ani na dzień 1 stycznia 2009 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

10.18. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług, inne zobowiązania o charakterze publiczno - prawnym (za wyjątkiem zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

10.19. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze/ udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnym z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy/ Wspólników, z uwagi na fakt iż na Spółkach Grupy nie ciąży ani prawny ani zwyczajowy obowiązek takiego podziału zysku.

10.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności Grupa tworzy następujące rezerwy:

- **rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe,**
Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do następujących świadczeń:
  - nagród jubileuszowych, wypłacanych pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat,

- odpraw emerytalno – rentowych, wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę,
- świadczeń pośmiertnych przysługujących rodzinie zmarłych pracowników,
- dopłat do energii elektrycznej, przysługujących obecnym pracownikom oraz emerytom i rencistom – byłym pracownikom Spółki,

Wysokość świadczeń uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwy na powyższe przyszłe zobowiązania w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w zysku lub stracie.

- **rezerwa na likwidację składników majątku trwałego**

Rezerwa na likwidację majątku trwałego tworzona jest w przypadku wystąpienia obowiązku prawnego lub w momencie podjęcia zobowiązania przez kierownictwo Grupy. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji na podstawie dostępnych ofert dotyczących usług likwidacji majątku trwałego z uwzględnieniem zasad określonych w KIMS F 1. Efekt dyskonta rozpoznawany jest w zysku lub stracie.

Planowany termin likwidacji bloku numer 6 oraz bloku numer 5 w Elektrowni Pątnów I to odpowiednio rok 2016 oraz 2023.

- **rezerwa na rekultywację składowisk popiołów,**

Grupa tworzy rezerwę na likwidację składowisk popiołów ze względu na wynikający z pozwoleń zintegrowanych obowiązków prawny. Rezerwa ta tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji składowisk, wynikające z opracowań, analiz techniczno – ekonomicznych, przygotowanych przez kierownictwo Grupy a także z otrzymanych ofert zewnętrznych, dla planowanych kierunków rekultywacji.

- **rezerwa z tytułu przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii,**

Rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii lub w wysokosprawnej kogeneracji ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw,
- w części niepokrytej na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości niższej z wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy i ewentualnej kary.

- **rezerwy na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych oraz rezerwy na umorzenie jednostek poświadczonych redukcji emisji (CER)**

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona tylko wówczas, gdy rzeczywista emisja produkcji pokazuje niedobór uprawnień do emisji w odniesieniu do uprawnień przyznanych na cały okres rozliczeniowy.

Rezerwa tworzona jest metodą zobowiązań netto w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami – w wartości posiadanych uprawnień, tzn. zakupionych po wartości bilansowej, otrzymanych w wartości zerowej.
- w części niepokrytej na dzień bilansowy uprawnieniami – w wartości niższej z wartości rynkowej uprawnień niezbędnych do spełnienia obowiązku i ewentualnej kary.

Grupa tworzy rezerwę na umorzenie jednostek poświadczonych redukcji emisji CER, w momencie dokonania transakcji wymiany praw do emisji CO₂ na CER w wartości w jakiej jednostki CER zostaną umorzone za dany rok.

Grupa w pierwszej kolejności umarza jednostki poświadczonych redukcji emisji – CER nabyte w drodze wymiany za uprawnienia do emisji CO₂ (EUA), następnie uprawnienia nieodpłatnie otrzymane w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji CO₂ a na końcu uprawnienia zakupione.

Na każdy dzień bilansowy kierownictwo Grupy podejmuje decyzję w jakiej części przeznaczyć posiadane jednostki poświadczonych redukcji emisji CER na wypełnienie obowiązku umorzenia za dany rok.

10.21. Uprawnienia do emisji CO2

Na okres 2008-2012 zgodnie z KPRU II limit emisji CO2 dla Zespołu Elektrowni Pątnów- Adamów- Konin S.A. wynosi 11 685 526 ton corocznie, a dla „Elektrowni Pątnów II” wynosi 2 760 000 ton corocznie.

Otrzymane nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień prawa do emisji CO2 są prezentowane w sprawozdaniu finansowym w wartości nominalnej jako prawa przeznaczone na własne potrzeby w wartości zerowej w pozycji wartości niematerialne. Prawa do emisji oraz ich ekwiwalenty kupowane przez Grupę na potrzeby własne wykazuje się jako wartości niematerialne. Prawa te wyceniane są w wartości ceny nabycia.

Grupa dokonuje rozliczenia praw do emisji w całym okresie rozliczeniowym (okres pięcioletni). Rezerwę na zobowiązania związane z deficytem praw do emisji CO2 Grupa tworzy w okresie, w którym rzeczywista emisja przekracza przydzielone prawa. Koszt utworzonej rezerwy prezentowany jest w rachunku wyników w koszcie własnym sprzedaży.

Rezerwa tworzona jest w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami – w wartości posiadanych uprawnień, tzn. zakupionych po wartości bilansowej, otrzymanych w wartości zerowej,
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami – w wartości niższej z wartości rynkowej uprawnień niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy i ewentualnej kary.

Grupa tworzy rezerwę na umorzenie jednostek poświadczonych redukcji emisji CER, w momencie dokonania transakcji wymiany praw do emisji CO2 na CER w wartości w jakiej jednostki CER zostaną umorzone za dany rok.

Grupa w pierwszej kolejności umarza jednostki poświadczonych redukcji emisji – CER nabyte w drodze wymiany za uprawnienia do emisji CO2 (EUA), następnie uprawnienia nieodpłatnie otrzymane w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji CO2 a na końcu uprawnienia zakupione.

Na każdy dzień bilansowy kierownictwo Grupy podejmuje decyzję w jakiej części przeznaczyć posiadane jednostki poświadczonych redukcji emisji CER na wypełnienie obowiązku umorzenia za dany rok.

Informacje dotyczące ilości oraz wartości rynkowej posiadanych praw do emisji Grupa prezentuje w dodatkowych notach i objaśnieniach do sprawozdania finansowego.

W przypadku zamiany uprawnień na jednostki poświadczonych redukcji emisji – CER (przysługujący pułap wymiany stanowi 10% obowiązku umorzenia uprawnień za dany okres rozliczeniowy) Grupa prezentuje efekt wymiany w rachunku wyników w działalności operacyjnej jako przychody ze sprzedaży.

Wynik na sprzedaży nadwyżki otrzymanych nieodpłatnie uprawnień prezentowany jest w rachunku wyników w pozostałych przychodach operacyjnych.

Transakcje zamiany EUA na CER prezentowane są w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej.

10.22. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) i podatek akcyzowy oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

10.22.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Przychody ze sprzedaży produktów obejmują również przychody ze sprzedaży zielonych i czerwonych certyfikatów. W momencie wyprodukowania, świadectwa pochodzenia przeznaczone do sprzedaży ujmowane są w przychodach ze sprzedaży, w związku z czym w celu zapobieżenia zawyżania przychodów w momencie ich sprzedaży, koszty sprzedaży certyfikatów ujmowane są jako korekta przychodów ze sprzedaży.

10.22.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

10.22.3. Umowy o usługi budowlane

Umowa o usługę budowlaną jest to umowa, której przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania.

Jeżeli można wiarygodnie oszacować wynik umowy o usługę budowlaną, przychody i koszty związane z umową o usługę budowlaną ujmowane są jako przychody i koszty odpowiednio do stanu zaawansowania realizacji umowy na koniec okresu sprawozdawczego.

Stopień zaawansowania realizacji umowy określany jest poprzez ustalenie udziału kosztów umowy, poniesionych z tytułu wykonanych do dnia wyceny prac, w szacowanych łącznych kosztach umowy.

Jeżeli nie można w wiarygodny sposób oszacować wyniku umowy, to:

a) przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania; oraz

b) koszty umowy ujmuje się jako koszt tego okresu, w którym zostały poniesione.

W przypadku, kiedy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywaną stratę ujmuje się bezzwłocznie jako koszt.

Kwota brutto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy ujmowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa a kwota brutto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy – jako zobowiązania.

10.22.4. Przychody z tytułu rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych

Grupa otrzymuje rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Przychód z tytułu rekompensat ujmowany jest sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat na koniec każdego roku obrotowego, do końca okresu ich obowiązywania.

Na każdy moment ujmowania przychodu Spółka określa wskaźnik szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zdyskontowanych zaliczek rocznych (w tym dotychczas otrzymanych zaliczek rocznych). Kwota przychodu za dany rok obrotowy stanowi iloczyn wskaźnika i kwot otrzymanych dotychczas zaliczek skorygowanych o korekty roczne, pomniejszonych o ujęte w poprzednich latach przychody z tytułu rekompensat.

Różnicę pomiędzy łączną kwotą ujętego przychodu a łączną kwotą otrzymanych zaliczek do wysokości całkowitej kwoty kosztów osieroconych Spółka ujmuje jako:

- należności, w przypadku wystąpienia ujemnej różnicy pomiędzy łączną kwotą otrzymanych zaliczek a ujętych przychodów z tytułu rekompensat,
- zobowiązania, w przypadku wystąpienia dodatniej różnicy pomiędzy łączną kwotą otrzymanych zaliczek a ujętych przychodów z tytułu rekompensat.

10.22.5. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Jeżeli Grupa otrzymuje dotację niepieniężną, zarówno składnik aktywów jak i dotacja ujmowane są w wartości nominalnej i stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowane są w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania otrzymanego składnika aktywów.

10.23. Koszty

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane jako zysk lub strata).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

10.24. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

10.25. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem),
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),

- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Jednostki prezentują przychody i koszty z tytułu różnic kursowych po kompensacie, Grupa w szyku rozwartym.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

10.26. Podatki

10.26.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

10.26.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczoney wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

10.26.3. Podatek od towarów i usług i akcyza

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

Kwota netto podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

10.27. Zysk netto na akcje

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

10.28. Segmenty operacyjne

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność w ramach jednego segmentu – wytwarzanie energii elektrycznej. Zarząd Grupy analizuje dane finansowe w układzie w jakim zostały zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

11. Przychody i koszty

11.1. Przychody ze sprzedaży

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Struktura rzeczowa			
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej	2 028 759	1 900 500	2 179 133
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej z obrotu	233 866	144 001	137 402
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	121 407	142 246	126 826
Przychody z umów o usługi budowlane	11.8 102 138	64 187	59 513
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	98 331	102 132	155 801
Przychody ze sprzedaży energii ciepłej	49 787	51 952	46 576
Zamiana EUA na CER	30 056	22 442	–
Pozostałe przychody ze sprzedaży	25 492	20 361	27 551
Akcyza	(761)	(685)	(34 671)
Przychody ze sprzedaży ogółem	2 689 075	2 447 136	2 698 131

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Struktura terytorialna			
Polska	2 574 615	2 401 463	2 660 487
Kraje UE	114 460	45 673	37 491
Zjednoczone Emiraty Arabskie	–	–	153
Przychody ze sprzedaży ogółem	2 689 075	2 447 136	2 698 131

11.2. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Przychody ze sprzedaży uprawnień CO ₂	3 526	71 831	104 288
Przychody z tytułu odszkodowań	618	1 082	5 284
Zwrot podatku od czynności cywilno-prawnych	–	1 338	–
Rozwiązanie odpisu aktualizującego należności	383	216	1 243
Rozliczenie dotacji	1 911	1 765	1 938
Zmniejszenie opłat z emisję gazów	–	–	55 009
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	27	–	3 837
Zwrot kosztów wcześniej uznawanych za NKUP	–	–	2 426
Rozwiązanie rezerwy na koszty i straty oraz umorzenie zobowiązań	3 927	7 959	3 874
Inne	464	994	931
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	10 856	85 185	178 830

W pozycji Przychody ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂, Grupa prezentuje sprzedaż nadwyżki uprawnień do emisji otrzymanych nieodpłatnie w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008 – 2012.

W roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych, Grupa zaprezentowała kwotę 55 009 tysięcy złotych związanych z decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego odnośnie zmniejszenia opłat za emisję gazu za lata 2006 – 2008 w związku z budową instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I w ramach Programu Dostosowawczego.

11.3. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	19	33	–
Utworzenie rezerw	2 012	6 860	3 772
Odpis aktualizujący należności	83	406	1 120
Odszkodowania	120	120	–
Koszty likwidacji środków trwałych	3 047	2 000	–
Naliczenie ekwiwalentu za energię elektryczną dla emerytów i byłych pracowników	2 797	2 661	2 462
Szkody energetyczne	319	832	742
Koszty utrzymania obiektów socjalnych	233	578	508
Przekazane darowizny	263	235	238
Koszty związków zawodowych	190	210	201
Koszty niedoborów i szkód	26	40	348
Inne	114	538	868
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	9 223	14 513	10 259

11.4. Przychody finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Przychody z tytułu odsetek	20 511	15 955	9 750
Wycena wbudowanych opcji (PAI MEDIA)	23 089	5 300	9 282
Dywidendy	1 687	696	877
Dodatnie różnice kursowe	11 798	35 673	12 849
Wycena instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych (SWAP)	1 950	–	–
Inne	14	54	163
Przychody finansowe ogółem	59 049	57 678	32 921

11.5. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Odsetki	46 821	118 691	113 444
Wycena i realizacja pochodnych instrumentów finansowych	5 300	28 277	7 113
Ujemne różnice kursowe	80 691	40	17 174
Dyskonto rozrachunków	1 255	–	–
Dyskonto rezerwy na likwidację bloków energetycznych	1 229	1 159	–
Aktualizacja wartości inwestycji	–	–	268
Inne	254	877	2 167
Koszty finansowe ogółem	135 550	149 044	140 166

11.6. Koszty według rodzajów

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Amortyzacja	11.7	270 431	267 558	267 675
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych	16, 11.7	30 419	–	–
Odpisy aktualizujące wartość zapasów		2 270	99	505
Zużycie materiałów		1 187 105	1 157 108	1 074 674
Usługi obce		94 925	76 018	60 973
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego		85 978	75 169	74 020
Koszty świadczeń pracowniczych		265 925	255 316	250 613
Pozostałe koszty rodzajowe		40 680	38 537	37 307
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu		<u>237 055</u>	<u>156 418</u>	<u>104 039</u>
Koszty według rodzaju ogółem		<u>2 214 788</u>	<u>2 026 223</u>	<u>1 869 806</u>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		2 122 719	1 927 788	1 776 658
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		20 218	18 825	19 846
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		79 254	74 938	70 576
Zmiana stanu produktów		(7 906)	3 774	1 951
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby		503	898	775

11.7. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w zysku lub stracie

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia sprzedanych produktów:			
Amortyzacja środków trwałych	267 052	263 973	265 081
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 429	1 382	927
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	30 419	–	–
Utrata wartości niematerialnych i prawnych	–	–	–
	<u>298 900</u>	<u>265 355</u>	<u>266 008</u>
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:			
Amortyzacja środków trwałych	12	24	–
Amortyzacja wartości niematerialnych	–	–	–
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	–	–	–
Utrata wartości niematerialnych i prawnych	–	–	–
	<u>12</u>	<u>24</u>	<u>–</u>
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:			
Amortyzacja środków trwałych	1 683	2 041	1 434
Amortyzacja wartości niematerialnych	255	138	233
Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	–	–	–
Utrata wartości niematerialnych i prawnych	–	–	–
	<u>1 938</u>	<u>2 179</u>	<u>1 667</u>

11.8. Umowy o usługę budowlaną

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>	
Przychody z umów o usługi budowlane rozpoznane w okresie:	102 138	64 187	59 513	
Przychody zafakturowane w okresie:	103 241	60 261	54 152	
Wycena bilansowa:	(1 103)	3 926	5 361	
Koszty poniesione w okresie:	95 978	70 923	62 504	
Przewidywane straty z tytułu umów rozpoznane w okresie:	713	904	–	
Wynik z tytułu realizacji umów ujęty w okresie:	5 447	(7 640)	(2 991)	
	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Kwota brutto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy:	25 378	20 533	16 778	11 823
Kwota brutto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy:	4 920	949	675	1 634

Spółki z Grupy - Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK Serwis” sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o. realizują umowy o usługi budowlane.

Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK Serwis” sp. z o.o. świadczy usługi remontowo – budowlane.

Główne umowy realizowane przez Spółkę w okresach objętym niniejszym sprawozdaniem przedstawiono poniżej:

- prace montażowe w ramach nowo wznoszonych bloków energetycznych dla Elektrowni Neurath na łączną kwotę 18 710 tysięcy EURO;
- kompletny montaż rurociągów MD i ND i komponentów bloków D i E w Elektrowni Westfalen na łączną kwotę 10 245 tysięcy EURO;
- wykonanie, dostawa montaż oraz izolacja 2 sztuk absorberów oraz zbiornika opróżniania resztek w Morboorgu na łączną kwotę 3 700 tysięcy EURO;
- prace remontowo – budowlane o szerokim zakresie rewitalizacji turbozespołu TG – 6 w Elektrowni Konin na łączną kwotę 17 262,5 tysięcy złotych dla TurboCare sp. z o.o.;
- wykonanie komory paleniskowej kotła w ramach modernizacji kotła OP-650b K5 w Elektrowni Pątnów celem redukcji NOx na łączną kwotę 6 500 tysięcy złotych dla Remak Rozruch S.A.;
- montaż urządzeń kotła dedykowanego do spalania biomasy w Elektrowni Konin na łączną kwotę 3 255 tysięcy złotych dla Remak Rozruch S.A.;
- demontaż istniejących rurociągów oraz montaż nowego układu rurociągu na łączną kwotę 1 399 tysięcy złotych dla Chemar Rurociągi sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o. świadczy usługi w zakresie serwisu automatyki przemysłowej i urządzeń elektrycznych.

Główne umowy realizowane przez Spółkę w okresach objętym niniejszym sprawozdaniem przedstawiono poniżej:

- realizacja prac przy budowie kotła na biomasę w Elektrowni Konin na łączną kwotę 31 463 tysiące złotych dla Foster Wheeler oraz Condix S.A.,

- realizacja prac związanych z przeniesieniem stacji elektroenergetycznej GPZ Zegrze na łączną kwotę 7 630 tysięcy złotych dla Arvea,
- realizacja dostaw i montażu dla MIOS w EC Siekierki na łączną kwotę 4 830 tysięcy złotych,
- realizacja prac związanych z rewitalizacją turbozespołu TG – 6 w Elektrowni Konin na łączną kwotę 4 530 tysięcy złotych dla TurboCare sp. z o.o.;
- Wykonanie branży AKPiA przeznaczonej dla IOS bloków nr 5 i 6 w PGE ZE Dolna Odra na łączną kwotę 3 400 tysięcy złotych dla Rafako;
- prace związane z wykonaniem systemu sterowania IOS dla bloków 5 i 6 Dolna Odra na łączną kwotę 2 400 tysięcy złotych dla Rafako.

12. Składniki innych całkowitych dochodów

Składniki innych całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych			
Zyski (straty) za okres	(34 238)	1 370	(14 010)
Korekty wynikające z przeklasyfikowania zysków (strat) ujętych w zysku lub stracie	5 327	11 257	6 675
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych brutto za okres	(28 911)	12 627	(7 335)
Podatek dochodowy dotyczący zabezpieczeń przepływów pieniężnych	5 493	(2 399)	1 394
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych netto za okres	(23 418)	10 228	(5 941)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej brutto	4 008	(1 127)	731
Podatek dochodowy dotyczący różnic kursowych z przeliczenia jednostki zagranicznej	(761)	214	(139)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej netto	3 247	(913)	592
Inne całkowite dochody brutto	(24 903)	11 500	(6 604)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	13.1 4 732	(2 185)	1 255
Inne całkowite dochody netto	(20 171)	9 315	(5 349)

13. Podatek dochodowy

13.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Ujęte w zysku lub stracie			
Bieżący podatek dochodowy			
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	87 461	66 437	109 563
Odroczony podatek dochodowy			
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(12 397)	3 773	95 101
Inne zmiany	(16)	(144)	263
Obciążenie podatkowe w skonsolidowanym zysku lub stracie	75 048	70 066	204 927
Ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów			
Podatek od zysku/(straty) netto z tytułu aktualizacji wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	5 493	(2 399)	1 394
Podatek od różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych	(761)	214	(139)
Korzyść podatkowa/(obciążenie podatkowe) ujęta/e w innych całkowitych dochodach	4 732	(2 185)	1 255

13.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	392 016	404 891	892 377
Podatek według ustawowej stawki procentowej	74 483	76 929	169 552
Zmiana wartości nierozpoznanego aktywa na stracie podatkowej w Elektrowni Pątnów II	(517)	(10 585)	8 393
Zmiana w wartości nierozpoznanego aktywa na stracie podatkowej poniesionej przez oddział niemiecki PAK Serwis	(2 390)	2 017	5 426
Zmiana związana z odmienną stawką podatkową w Niemczech (30%)	876	(740)	(1 990)
Środki trwałe (zmiana podejścia do podatkowego rozliczenia KDT)	-	-	18 759
Zmiany szacunku w podatku odroczonym	(783)	-	4 386
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	3 379	2 445	401
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 19% (2010: 17%; 2009: 23%)	75 048	70 066	204 927
Podatek dochodowy w rachunku zysków i strat	75 048	70 066	204 927

13.3. Odroczone podatki dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej			Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku
Aktywo z tytułu podatku odroczonego						
Rezerwy bilansowe	47 674	49 631	39 759	(1 957)	9 872	(12 071)
Odsetki i różnice kursowe	33 465	44 028	46 487	(9 802)	(2 873)	(2 669)
Instrumenty zabezpieczające	5 770	8 656	8 449	(8 379)	2 806	(316)
Wycena niezakończonych umów o usługi budowlane	7 958	874	700	7 084	174	(3 970)
Strata podatkowa z lat ubiegłych	74 031	37 544	20 052	36 487	17 492	3 960
Odpis aktualizujący wartość zapasów	338	312	531	26	(219)	96
Odpis aktualizujący wartość należności	4 953	4 977	4 975	(24)	2	(1)
Odpis aktualizujący wartość majątku trwałego	2 239	2 263	2 693	(24)	(430)	(284)
Rozrachunki z pracownikami	922	943	878	(21)	65	(2 117)
Inne	389	608	642	(219)	(34)	(83)
Razem	177 739	149 836	125 166	23 171	26 855	(17 455)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego						
Różnica pomiędzy bilansową a podatkową wartością środków trwałych	342 417	316 212	289 983	26 205	26 229	65 645
Należności z tytułu KDT	13 420	16 767	21 070	(3 347)	(4 303)	8 501
Certyfikaty energetyczne	22 325	14 824	10 536	7 501	4 288	5 177
Odsetki i różnice kursowe	3 923	29 688	25 965	(25 765)	3 723	3 996
Wycena niezakończonych umów o usługi budowlane	7 358	1 178	58	6 180	1 120	(455)
Zarachowane należności z tytułu kar umownych	—	—	429	—	(429)	(5 198)
Inne	—	—	—	—	—	(20)
Razem	389 443	378 669	348 041	10 774	30 628	77 646

		Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej			Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok zakończony		
		31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010	31 grudnia 2009
Aktywo:	8 081	4 096	3 894	52 221			
Rezerwa:	219 785	232 929	226 769	181 250			
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:					12 397	(95 101)	
Calkowite obciążenia z tytułu odroczonego podatku dochodowego:					17 129	(93 846)	
- w korespondencji z calkowitymi dochodami					4 732	1 255	
- w korespondencji z wynikiem finansowym					12 397	(95 101)	

Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczonego prezentowany jest jako:

Aktywo:	8 081	4 096	3 894	52 221
Rezerwa:	219 785	232 929	226 769	181 250
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:				
Calkowite obciążenia z tytułu odroczonego podatku dochodowego:				
- w korespondencji z calkowitymi dochodami				
- w korespondencji z wynikiem finansowym				

W roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. wykazała stratę podatkową w wysokości 185 772 tysięcy złotych, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku 53 353 tysiące złotych a w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku w wysokości 64 441 tysięcy złotych. Skumulowana wartość strat podatkowych za lata 2003 – 2011 wyniosła 388 836 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Straty podatkowe, zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami podatkowymi, mogą być odliczone od przyszłych dochodów do opodatkowania wypracowanych przez Spółkę w kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty straty. Na każdy dzień bilansowy Spółka dokonuje analizy możliwości rozliczenia strat podatkowych z przyszłych dochodów w oparciu o sporządzone budżety.

Na podstawie przeprowadzonej analizy na dzień 31 grudnia 2009 roku rozpoznano aktywo z tytułu podatku odroczonego w wysokości 20 052 tysięcy złoty. Nierozpoznana wartość aktywa wyniosła 8 393 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2010 roku, Spółka ujęła w księgach aktywo z tytułu podatku odroczonego w kwocie 37 543 tysięcy złotych, w szczególności ujęto aktywo w kwocie 10 585 tysięcy złotych w odniesieniu do lat ubiegłych, które na dzień 31 grudnia 2009 roku nie zostało rozpoznane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego wyniosła 72 905 tysięcy złotych, w tym aktywo na stratach z lat ubiegłych wcześniej nierozpoznane w kwocie 517 tysięcy złotych.

Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK Serwis” sp. z o.o. prowadzi działalność na terenie Niemiec za pośrednictwem oddziału.

W okresie od 2008 – 2010 Spółka poniosła straty podatkowe. Skumulowana wartość strat za ten okres wyniosła 24 811 tysięcy złotych.

W oparciu o posiadane budżety na lata następne Spółka dokonała analizy możliwości rozliczenia strat podatkowych. Wartość strat podatkowych za lata 2008 – 2009 wyniosła 18 087 tysięcy złotych. Aktywo z tytułu podatku odroczonego nie zostało rozpoznane. Wartość ta wyniosła 5 426 tysięcy złotych. Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku wartość straty poniesionej przez oddział niemiecki wyniosła 6 732 tysiące złotych.

W tym zakresie również nie rozpoznano aktywa z tytułu podatku odroczonego – wartość ta wyniosła 2 017 tysięcy złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, oddział osiągnął zysk podatkowy. W związku z tym rozliczono stratę podatkową z lat ubiegłych (nieobjętą wcześniej aktywem) w kwocie 4 214 tysięcy złotych.

Ponadto, w oparciu o sporządzone budżety na lata przyszłe rozpoznano dodatkowo aktywo na stracie podatkowej z lat ubiegłych w kwocie 1 126 tysięcy złotych.

14. Majątek socjalny oraz zobowiązania MFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w oparciu o kwoty uzgodnione ze związkami zawodowymi. Dodatkowo Spółki Grupy wnoszą niektóre socjalne aktywa do Funduszu. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi (327) tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2010 roku i 31 grudnia 2009 roku oraz 1 stycznia 2009 roku- odpowiednio 382, 386 oraz 278 tysięcy PLN).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Pożyczki udzielone pracownikom	6 514	6 427	6 082	6 020
Środki pieniężne	3 418	3 260	2 634	2 100
Zobowiązania z tytułu Funduszu	<u>(10 259)</u>	<u>(9 305)</u>	<u>(8 330)</u>	<u>(7 842)</u>
Saldo po skompensowaniu	<u><u>(327)</u></u>	<u><u>382</u></u>	<u><u>386</u></u>	<u><u>278</u></u>

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	5 928	6 767	6 554

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu skorygowaną o średnią ważoną akcji zwykłych, które zostałyby wyemitowane na konwersji wszystkich rozwadniających potencjalnych instrumentów kapitałowych w akcje zwykłe.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2009</i>
Zysk netto z działalności kontynuowanej	316 945	334 813	687 433
Strata na działalności zaniechanej	–	–	–
Zysk netto	<u>316 945</u>	<u>334 813</u>	<u>687 433</u>
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	<u><u>316 945</u></u>	<u><u>334 813</u></u>	<u><u>687 433</u></u>

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2009</i>
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	8 671 000	8 671 000	8 671 000
Wpływ rozwodnienia:			
Opcje na akcje	–	–	–
Umarzalne akcje uprzywilejowane	–	–	–
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	<u><u>8 671 000</u></u>	<u><u>8 671 000</u></u>	<u><u>8 671 000</u></u>

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

16. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	36 975	1 472 025	2 889 930	12 173	17 891	281 492	4 710 486
Zakup bezpośredni	–	69	5 049	2 084	3 207	440 692	451 101
Remonty	–	–	34 940	–	–	–	34 940
Sprzedaż i likwidacja	–	(1 129)	(135 238)	(217)	(223)	–	(136 807)
Transfer ze środków trwałych w budowie	65	51 791	10 448	64	645	(63 013)	–
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	37 040	1 522 756	2 805 129	14 104	21 520	659 171	5 059 720
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	884	151 340	451 828	6 047	13 309	–	623 408
Odpis amortyzacyjny za okres	4	65 962	199 215	1 676	1 890	–	268 747
Odpis aktualizujący	–	128	–	–	–	30 291	30 419
Sprzedaż i likwidacja	–	(1 068)	(131 380)	(198)	(145)	–	(132 791)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	888	216 362	519 663	7 525	15 054	30 291	789 783
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	36 091	1 320 685	2 438 102	6 126	4 582	281 492	4 087 078
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	36 152	1 306 394	2 285 466	6 579	6 466	628 880	4 269 937

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

	<i>Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Urządzenia techniczne</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwale</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2010 roku	35 932	1 457 776	2 832 441	11 962	15 227	142 191	4 495 529
Zakup bezpośredni	1 070	–	–	898	–	185 495	187 463
Remonty	–	–	39 048	–	–	–	39 048
Sprzedaż i likwidacja	(27)	(3 558)	(6 615)	(687)	(667)	–	(11 554)
Transfer ze środków trwałych w budowie	–	17 807	25 056	–	3 331	(46 194)	–
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2010 roku	36 975	1 472 025	2 889 930	12 173	17 891	281 492	4 710 486
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2010 roku	681	86 888	263 447	5 045	11 516	–	367 577
Odpis amortyzacyjny za okres	210	67 299	194 957	1 566	2 006	–	266 038
Odpis aktualizujący	–	–	–	–	–	–	–
Sprzedaż i likwidacja	(7)	(2 847)	(6 576)	(564)	(213)	–	(10 207)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2010 roku	884	151 340	451 828	6 047	13 309	–	623 408
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2010 roku	35 251	1 370 888	2 568 994	6 917	3 711	142 191	4 127 952
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2010 roku	36 091	1 320 685	2 438 102	6 126	4 582	281 492	4 087 078

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku

	<i>Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Urządzenia techniczne</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwale</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2009 roku	35 938	1 398 945	2 707 013	8 782	13 128	145 025	4 308 831
Zakup bezpośredni	53	1	–	4 134	1 431	114 133	119 752
Remonty	–	–	77 463	–	–	–	77 463
Sprzedaż i likwidacja	(59)	(1 453)	(7 777)	(954)	(274)	–	(10 517)
Transfer ze środków trwałych w budowie	–	60 283	55 742	–	942	(116 967)	–
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2009 roku	35 932	1 457 776	2 832 441	11 962	15 227	142 191	4 495 529
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2009 roku	728	18 911	77 630	4 412	9 952	–	111 633
Odpis amortyzacyjny za okres	6	69 593	193 733	1 348	1 835	–	266 515
Odpis aktualizujący	–	–	–	–	–	–	–
Sprzedaż i likwidacja	(53)	(1 616)	(7 916)	(715)	(271)	–	(10 571)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2009 roku	681	86 888	263 447	5 045	11 516	–	367 577
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2009 roku	35 210	1 380 034	2 629 383	4 370	3 176	145 025	4 197 198
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2009 roku	35 251	1 370 888	2 568 994	6 917	3 711	142 191	4 127 952

Wartość bilansowa środków trwałych użytkowanych na dzień 31 grudnia 2011 roku na mocy umów leasingu finansowego wynosi 876 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku 1 384 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2009 roku 2 213 tysięcy złotych i na dzień 1 stycznia 2009 roku 1 623 tysięcy złotych).

Grunty i budynki o wartości bilansowej 368 732 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 378 552 tysięcy złotych i na dzień 31 grudnia 2009 roku 388 552 tysięcy złotych, na dzień 1 stycznia 2009 roku 398 247 tysięcy złotych) objęte są hipoteką ustanowioną w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Grupy (nota 25).

Wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosła 39 480 tysięcy złotych (w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku: 3 208 tysięcy złotych i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku 1 716 tysięcy złotych). Kwota skapitalizowanych w wartość środków trwałych w budowie w roku 2011 odsetek oraz różnic kursowych związana jest z pozyskaniem nowego kredytu konsorcjalnego przez jednostkę zależną Elektrownia Pątnów II.

Wartość zlikwidowanych urządzeń technicznych dotyczy przede wszystkim dwóch całkowicie umorzonych turbogeneratorów nr 7 i 8 (wartość brutto 65 mln złotych każdy), które nie podlegały wycenie do wartości godziwej.

Odpis aktualizujący wartość środków trwałych w budowie dotyczy przede wszystkim zmiany koncepcji dotyczącej rekonstrukcji Elektrowni Pątnów I w związku z czym dokonano odpisu aktualizującego związanej z inwestycją dokumentacji przyszłościowej w kwocie 28 768 tysięcy złotych oraz zaniechania inwestycji dotyczącej gospodarki biomasą pochodzenia agro w Elektrowni Adamów (1 519 tysięcy złotych).

17. Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne długoterminowe - rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	120	27 514	869	257	28 760
Zwiększenia	–	735	570	64	1 369
Zmniejszenia	(120)	(25)	(1)	–	(146)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	–	28 224	1 438	321	29 983
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	120	23 484	858	229	24 691
Odpis amortyzacyjny za okres	–	1 586	82	16	1 684
Odpis aktualizujący	–	–	–	–	–
Zmniejszenia	(120)	(25)	(1)	–	(146)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	–	25 045	939	245	26 229
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	–	4 030	11	28	4 069
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	–	3 179	499	76	3 754

Aktywa niematerialne długoterminowe - rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2010 roku	120	24 720	1 113	278	26 231
Zwiększenia	–	2 835	98	23	2 956
Zmniejszenia	–	(41)	(342)	(44)	(427)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2010 roku	120	27 514	869	257	28 760
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2010 roku	120	22 087	862	114	23 183
Odpis amortyzacyjny za okres	–	1 397	8	115	1 520
Odpis aktualizujący	–	–	–	–	–
Zmniejszenia	–	–	(12)	–	(12)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2010 roku	120	23 484	858	229	24 691
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2010 roku	–	2 633	251	164	3 048
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2010 roku	–	4 030	11	28	4 069

Aktywa niematerialne długoterminowe - rok zakończony dnia 31 grudnia 2009 roku

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2009 roku	120	22 852	725	60	23 757
Zwiększenia	–	1 868	388	218	2 474
Zmniejszenia	–	–	–	–	–
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2009 roku	120	24 720	1 113	278	26 231
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2009 roku	120	21 175	698	30	22 023
Odpis amortyzacyjny za okres	–	912	164	84	1 160
Odpis aktualizujący	–	–	–	–	–
Zmniejszenia	–	–	–	–	–
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2009 roku	120	22 087	862	114	23 183
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2009 roku	–	1 677	27	30	1 734
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2009 roku	–	2 633	251	164	3 048

Krótkoterminowe aktywa niematerialne

	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku	1 stycznia 2009 roku
	Jednostki poświadczonej redukcji emisji (CER/ERU)	Jednostki poświadczonej redukcji emisji (CER/ERU)	Jednostki poświadczonej redukcji emisji (CER/ERU)	Jednostki poświadczonej redukcji emisji (CER/ERU)
Wartość brutto na dzień 1 stycznia	98 522	2 488	–	–
Zakup	87 208	164 103	2 488	–
Umorzenie CER	101 001	68 069	–	–
Wartość brutto na dzień 31 grudnia	84 729	98 522	2 488	–
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia	–	–	–	–
Odpis aktualizujący	–	–	–	–
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia	–	–	–	–
Wartość netto na dzień 1 stycznia	98 522	2 488	–	–
Wartość netto na dzień 31 grudnia	84 729	98 522	2 488	–

18. Pozostałe aktywa

18.1. Pozostałe aktywa finansowe

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Lokaty na obsługę kosztów zadłużenia	97 844	76 827	95 662	30 892
Lokaty i depozyty	49 231	43 480	4 148	806
Udziały	4 095	4 097	4 319	4 105
Inne	1 302	10	10	10
Pozostałe aktywa finansowe ogółem	152 472	124 414	104 139	35 813
- krótkoterminowe	109 738	75 199	21 539	4 287
- długoterminowe	42 734	49 215	82 600	31 526

W pozycji pozostałe długoterminowe aktywa finansowe Grupa prezentuje środki pieniężne przeznaczone na obsługę kosztów zadłużenia związaną z zaciągnięciem kredytów konsorcjalnych przez Elektrownię Pątnów II oraz PAK Odsiarczanie. Rezerwa tworzona jest w wysokości sześciomiesięcznych kosztów zadłużenia.

18.2. Pozostałe aktywa niefinansowe

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Należności z tytułu VAT	2 101	975	517	26 575
Ubezpieczenia	2 946	1 491	2 652	2 662
Pozostałe należności budżetowe	72	316	36	-
Należności z tytułu podatku od czynności cywilno- prawnych	4 022	4 022	4 022	4 022
Inne aktywa niefinansowe	-	145	8	43
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	1 843	820	799	1 321
Zaliczki na dostawy	32	26	246	-
Zaliczki na wartości niematerialne i prawne	-	-	-	175
Zaliczki na środki trwale w budowie	2 008	13 105	27 113	-
Pozostałe aktywa niefinansowe ogółem	13 024	20 900	35 393	34 798
- krótkoterminowe	9 789	7 539	8 129	34 395
- długoterminowe	3 235	13 361	27 264	403

19. Świadczenia pracownicze

19.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia w wysokości określonej przez Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i innych świadczeń.

Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	<i>Rezerwa na świadczenia emerytalno – rentowe i pośmiertne</i>	<i>Dopłaty do energii elektrycznej</i>	<i>Nagrody jubileuszowe</i>	<i>Razem</i>
Stan na 1 stycznia 2011 roku	10 565	42 898	44 329	97 792
Koszty bieżącego zatrudnienia	794	411	2 660	3 865
Koszty odsetek	485	2 027	2 048	4 560
Zyski i straty aktuarialne	1 975	1 650	825	4 450
Wypłacone świadczenia	(1 201)	(2 795)	(5 525)	(9 521)
Koszty przeszłego zatrudnienia	–	183	–	183
Inne	–	–	–	–
Stan na 31 grudnia 2011 roku	12 618	44 374	44 337	101 329
Rezerwy krótkoterminowe	956	3 651	4 467	9 074
Rezerwy długoterminowe	11 662	40 723	39 870	92 255

	<i>Rezerwa na świadczenia emerytalno – rentowe i pośmiertne</i>	<i>Dopłaty do energii elektrycznej</i>	<i>Nagrody jubileuszowe</i>	<i>Razem</i>
Stan na 1 stycznia 2010 roku	10 806	43 162	46 535	100 503
Koszty bieżącego zatrudnienia	501	407	2 172	3 080
Koszty odsetek	569	2 405	2 422	5 396
Zyski i straty aktuarialne	(369)	(817)	(1 977)	(3 163)
Wypłacone świadczenia	(937)	(2 462)	(4 823)	(8 222)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(5)	203	–	198
Inne	–	–	–	–
Stan na 31 grudnia 2010 roku	10 565	42 898	44 329	97 792
Rezerwy krótkoterminowe	655	2 853	5 110	8 618
Rezerwy długoterminowe	9 910	40 045	39 219	89 174

	<i>Rezerwa na świadczenia emerytalno – rentowe i pośmiertne</i>	<i>Dopłaty do energii elektrycznej</i>	<i>Nagrody jubileuszowe</i>	<i>Razem</i>
Stan na 1 stycznia 2009 roku	10 070	37 876	46 376	94 322
Koszty bieżącego zatrudnienia	440	349	2 028	2 817
Koszty odsetek	550	3 615	2 483	6 648
Zyski i straty aktuarialne	638	3 779	1 933	6 350
Wypłacone świadczenia	(700)	(2 077)	(4 706)	(7 483)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(88)	183	(316)	(221)
Inne	(104)	(563)	(1 263)	(1 930)
Stan na 31 grudnia 2009 roku	10 806	43 162	46 535	100 503
Rezerwy krótkoterminowe	499	2 722	4 192	7 413
Rezerwy długoterminowe	10 307	40 440	42 343	93 090

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość nieuwjętych kosztów przeszłego zatrudnienia z tytułu ekwiwalentu pieniężnego za energię elektryczną dla obecnych pracowników Grupy oraz emerytów, rencistów, wdów i sierot wyniosła 2 542 tysiące złotych.

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>
Stopa dyskontowa (%)	5,80%	4,45%	5,21%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%	2,30%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	2,30%	2,20-3,70%	2,30-3,60%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	3,00%	1,00-3,00%	3,00-5,00%
Przewidywana średnia stopa wzrostu cen energii (%)	3,00%	3,00%	3,00%

20. Zapasy

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Paliwo produkcyjne	10 832	7 340	7 680	5 882
Części zamienne i pozostałe materiały	21 092	10 716	7 576	10 255
Świadczenia pochodzenia energii	117 502	78 020	55 455	28 206
Zapasy ogółem według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	<u>149 426</u>	<u>96 076</u>	<u>70 711</u>	<u>44 343</u>

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku Grupa utworzyła odpis aktualizujący wartość zapasów w kwocie 2 270 tysięcy PLN (w 2010 roku 99 tysięcy PLN, w 2009 roku 505 tysięcy PLN). W roku 2011 utworzenie odpisu w głównej mierze dotyczyło świadectw pochodzenia energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji („czerwone certyfikaty”) na skutek spadku ich ceny rynkowej.

Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku, w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku ani też 1 stycznia 2009 roku.

21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku	1 stycznia 2009 roku
Należności z tytułu dostaw i usług	141 992	136 635	189 931	169 111
Należności z tytułu rekompensaty w związku z rozwiązaniem KDT	70 632	88 248	110 906	66 155
Należności inwestycyjne	–	–	–	29 648
Należności z tytułu zabezpieczenia zakupów energii na rynku bilansującym	5 000	5 000	217	–
Pozostałe należności	<u>1 743</u>	<u>7 011</u>	<u>3 187</u>	<u>3 011</u>
Należności netto	219 367	236 894	304 241	267 925
Odpis aktualizujący należności	<u>35 463</u>	<u>40 850</u>	<u>67 950</u>	<u>76 157</u>
Należności brutto	<u><u>254 830</u></u>	<u><u>277 744</u></u>	<u><u>372 191</u></u>	<u><u>344 082</u></u>

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 32.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 14-dniowy termin płatności.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w kwocie 35 463 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 40 850 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2009 roku 67 950 tysięcy złotych i na dzień 1 stycznia 2009 roku 76 157 tysięcy złotych) zostały objęte odpisem. Zmiany odpisu aktualizującego należności były następujące:

	2011	2010	2009
Odpis aktualizacyjny na dzień 1 stycznia	40 850	67 950	76 157
Zwiększenie	83	4 444	32 218
Wykorzystanie	5 087	230	39 182
Rozwiązanie	<u>383</u>	<u>31 314</u>	<u>1 243</u>
Odpis aktualizacyjny na dzień 31 grudnia	<u><u>35 463</u></u>	<u><u>40 850</u></u>	<u><u>67 950</u></u>

Na dzień 31 grudnia 2009 roku należności z tytułu rekompensat w związku z rozwiązaniem długoterminowych umów na dostawę energii zostały objęte odpisem aktualizującym w wartości 31 098 tysięcy złotych. Odpis ten został utworzony w korespondencji z przychodami ze sprzedaży produktów i został rozwiązany w roku 2010.

Na dzień 1 stycznia 2009 roku należności inwestycyjne (z głównym kontrahentem bloku 464MW) zostały objęte odpisem aktualizującym w wartości 38 930 tysięcy złotych. Odpis ten został wykorzystany w 2009 roku.

W roku obrotowym zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku ZE PAK obciążył KWB Konin karą w wysokości 4 018 tysięcy złotych w związku z niewypełnieniem warunków umowy na dostawę węgla. Należność ta została w całości objęta odpisem aktualizującym, który został utworzony w korespondencji z pozostałymi przychodami operacyjnymi. Przychody oraz koszty z tytułu utworzenia odpisu oraz wystawienia noty zostały zaprezentowane per saldo.

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności, które na dzień 31 grudnia 2011 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku i na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz 1 stycznia 2009 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne i nie objęto odpisem.

	Razem bez odpisu	Nie przeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągane					
			<30 dni	30-60 dni	60-90 dni	90-120 dni	>120 dni	
31 grudnia 2011	219 367	134 938	84 331	67	28	3	–	
31 grudnia 2010	236 894	120 263	115 484	147	10	65	925	
31 grudnia 2009	304 241	157 632	146 560	49	–	–	–	
1 stycznia 2009	267 925	138 078	129 788	59	–	–	–	

22. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 385 429 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 470 738 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2009 roku: 515 121 tysięcy złotych).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>
Środki pieniężne w banku i kasie	276 313	11 130	11 332
Lokaty krótkoterminowe	109 116	459 608	503 789
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w bilanse:	<u>385 429</u>	<u>470 738</u>	<u>515 121</u>
Różnice kursowe	(12 431)	(4 533)	(1 721)
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:	<u>372 998</u>	<u>466 205</u>	<u>513 400</u>

Objaśnienia do sprawozdania z przepływów pieniężnych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
<u>Amortyzacja:</u>			
Amortyzacja wykazana w rachunku zysków i strat	270 431	267 558	267 675
Rozliczenie dotacji	(1 911)	(1 765)	(1 938)
Amortyzacja wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	<u>268 520</u>	<u>265 793</u>	<u>265 737</u>

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
<u>Należności:</u>			
Bilansowa zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	17 527	67 347	(36 316)
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych długo i krótkoterminowych	7 876	14 493	(595)
Bilansowa zmiana kwot należnych od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	(4 845)	(3 755)	(4 955)
Zmiana stanu zaliczek na środki trwałe w budowie	(11 097)	(14 008)	27 113
Pozostałe zmiany	(892)	133	(301)
Zmiana stanu należności wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	8 569	64 210	(15 054)

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
<u>Zobowiązania:</u>			
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań finansowych długo i krótkoterminowych	20 838	(28 647)	(220 740)
Bilansowa zmiana pozostałych zobowiązań niefinansowych	(2 122)	(17 079)	(51 923)
Bilansowa zmiana kwot należnych zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	3 971	274	(959)
Zmiana zobowiązań z tytułu rozrachunków inwestycyjnych	(12 393)	42 782	212 277
Splata zobowiązań leasingowych	755	775	982
Pozostałe zmiany	(517)	(465)	(2 414)
Zmiana stanu zobowiązań wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	10 532	(2 360)	(62 777)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka dokonała umorzenia zobowiązania wobec SNC Lavalin w kwocie 1 714 tysięcy złotych. Zmiana zobowiązań inwestycyjnych z tego tytułu została zaprezentowana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych jako zmiana stanu zobowiązań w przepływach z działalności operacyjnej.

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
<u>Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych:</u>			
Zmiana stanu rezerw i rozliczeń międzyokresowych	(12 481)	86 494	(25 905)
Zmiana stanu świadczeń pracowniczych długo i krótkoterminowych	3 537	(2 711)	6 181
Zmiana stanu rezerwy z tytułu umorzenia jednostek CER	13 793	(96 034)	(2 488)
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazanego w pozostałych całkowitych dochodach	(4 732)	2 185	(1 255)
Pozostałe zmiany	(692)	495	607
Zmiana stanu rezerw, rozliczeń międzyokresowych oraz świadczeń pracowniczych	<u>(575)</u>	<u>(9 571)</u>	<u>(22 860)</u>

Pozostałe:

W pozycji pozostałe korekty z działalności operacyjnej zarówno w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, jak i dnia 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku zaprezentowano głównie wycenę instrumentów pochodnych.

W pozycji wydatki i wpływy związane z pozostałymi aktywami finansowymi zaprezentowano wpływy i wydatki związane z środkami pieniężnymi przeznaczonymi na obsługę zadłużenia oraz otrzymanymi gwarancjami.

W pozycji pozostałe korekty z działalności finansowej zawarto przede wszystkim kwoty prowizji bankowych zapłaconych w związku z refinansowaniem zadłużenia w Elektrowni Pątnów II.

23. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe

23.1. Kapitał podstawowy

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
8 671 000 akcji o wartości nominalnej 12 złotych każda	104 052	104 052	104 052	104 052
	<u>104 052</u>	<u>104 052</u>	<u>104 052</u>	<u>104 052</u>

23.1.1. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 12 złotych i zostały w pełni opłacone.

23.1.2. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

23.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
<i>Skarb Państwa</i>				
udział w kapitale	50,0000%	50,0000%	50,0000%	50,0000%
udział w głosach	50,0000%	50,0000%	50,0000%	50,0000%
<i>Elektrim S.A.</i>				
udział w kapitale	1,8885%	1,2458%	1,2458%	1,2036%
udział w głosach	1,8885%	1,2458%	1,2458%	1,2036%
<i>Elektrim Volt S.A.</i>				
udział w kapitale	7,5458%	6,8551%	6,8551%	6,8551%
udział w głosach	7,5458%	6,8551%	6,8551%	6,8551%
<i>EMBUD sp. z o.o.</i>				
udział w kapitale	0,4651%	39,2808%	39,2808%	38,9937%
udział w głosach	0,4651%	39,2808%	39,2808%	38,9937%
<i>Polsat Media B.V.</i>				
udział w kapitale	38,8158%	–	–	–
udział w głosach	38,8158%	–	–	–
<i>PAI MEDIA S.A.</i>				
udział w kapitale	0,0015%	0,0015%	0,0015%	0,0015%
udział w głosach	0,0015%	0,0015%	0,0015%	0,0015%
<i>Komisja Międzyzakładowa KNSZZ- Solidarność 80 ZE „PAK” S.A.</i>				
udział w kapitale	0,0001%	0,0001%	0,0001%	0,0001%
udział w głosach	0,0001%	0,0001%	0,0001%	0,0001%
<i>Pracownicy i byli pracownicy</i>				
udział w kapitale	1,2832%	2,6167%	2,6167%	2,9460%
udział w głosach	1,2832%	2,6167%	2,6167%	2,9460%
Razem	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>	<u>100%</u>

Kontrolę operacyjną nad Grupą Kapitałową ZE PAK S.A. sprawuje Grupa Elektrim S.A. Skarb Państwa wywiera na Grupę znaczący wpływ.

24. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy w kwocie 1 671 610 tysięcy złotych został utworzony z odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości.

24.1. Pozostałe kapitały rezerwowe

Spółka ZE PAK S.A. powstała w wyniku komercjalizacji Przedsiębiorstwa Państwowego Zespół Elektrowni PAK dokonanej na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 1990 roku o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Widniejący w bilansie Spółki w ramach kapitału rezerwowego – tzw. Fundusz Prywatyzacyjny, został utworzony przez Przedsiębiorstwo Państwowe Zespół Elektrowni PAK na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 roku o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych.

Na wartość kapitału rezerwowego składa się Fundusz Prywatyzacyjny w kwocie 3 472 tysięcy złotych, który został utworzony z zysku 1994 roku w oparciu o uchwałę Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia nowopowstałej Spółki.

Środki zgromadzone na tym funduszu miały zostać przeznaczone na zakup przez pracowników od Skarbu Państwa akcji po przekształceniu przedsiębiorstwa w spółkę i jej prywatyzacji (zakup do 10% akcji za połowę ceny). Wprowadzona w 1996 roku ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przyznała pracownikom prawo do nieodpłatnego nabycia 15 % należących do Skarbu Państwa akcji spółki, w związku z czym cele jakim miał służyć fundusz prywatyzacyjny przestały istnieć jednak kapitał w pasywach spółki pozostał.

24.2. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy. Są to:

- Zyski/straty zatrzymane spółek zależnych, przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej,
- różnice w wartości zysków zatrzymanych pomiędzy sprawozdaniem statutowym a sprawozdaniem MSSF jednostki dominującej,
- równowartość 8% statutowego odpisu z zysku na kapitał oraz pozostałych odpisów dokonywanych na podstawie obowiązujących zapisów w umowach spółek zależnych.

W Grupie na dzień 31 grudnia 2011 roku pełna kwota niepodzielonego wyniku finansowego (w tym równowartość utworzonych w ramach podziału zysków w latach ubiegłych kapitałów zapasowego i rezerwowego) objęta jest ograniczeniem w wypłacie dywidendy. Podstawą przyjęcia takiego założenia są następujące uwarunkowania:

- Statutowe sprawozdania finansowe wszystkich spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej ZE PAK S.A. są przygotowywane zgodnie z polskimi standardami rachunkowości. Dywidenda może być wypłacona w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym przygotowanym dla celów statutowych.
- Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca jest zobowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

24.3. Udziały mniejszości

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Na początek okresu	67	55	38
Dywidendy wypłacone przez jednostki zależne	–	–	–
Udział w zmianie wartości instrumentów finansowych	–	–	–
Nabycie udziałów mniejszości przez Grupę Kapitałową	–	–	–
Udział w wyniku jednostek zależnych	23	12	17
	<u>90</u>	<u>67</u>	<u>55</u>

25. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Krótkoterminowe	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Kredyt w rachunku bieżącym w BZ WBK w kwocie 5 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku	30.11.2012	–	–	–	76
Kredyt w rachunku bieżącym w Pekao S.A. w kwocie 30 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku (od 2011 roku podwyższony aneksem do kwoty 50 000 tysięcy PLN)	30.09.2012	–	–	–	42
Kredyt w rachunku bieżącym w BRE Bank S.A. w kwocie 40 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBORON+marża banku	31.03.2010	–	–	32 316	–
Kredyt w rachunku bieżącym w PKO BP S.A. w kwocie 30 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku (od 2011 roku podwyższony aneksem do kwoty 60 000 tysięcy PLN)	25.10.2012	–	–	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w ING Bank Śląski S.A. w kwocie 5 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku (od 2011 roku podwyższony aneksem do kwoty 30.000 tys. PLN)	28.03.2013	–	–	2 699	–
Kredyt w rachunku bieżącym w BGŻ S.A. w kwocie 4 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy 1 M WIBOR +marża banku	12.11.2011	–	–	3 949	–
Kredyt w rachunku bieżącym w BGŻ S.A. w kwocie 7 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M +marża banku	30.03.2011	–	–	396	–
Kredyt w rachunku bieżącym w BGŻ S.A. w kwocie 500 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M +marża banku	15.11.2011	–	2	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w DZ Bank Polska S.A. otrzymany w kwocie 4000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR RB +marża banku	31.07.2011	–	–	–	–
Kredyt bankowy w Banku Pocztowym S.A. otrzymany w kwocie 15 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	28.06.2013	3 826	3 000	3 000	3 000

Kredyt bankowy w BRE Bank S.A. otrzymany w kwocie 6 800 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	31.12.2012	1 425	1 522	1 523	1 531
Kredyt bankowy w Pekao S.A. otrzymany w kwocie 12 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	30.12.2013	2 085	2 085	2 085	2 402
Kredyt bankowy (konsorcjalny) otrzymany w kwocie 226 500 tysięcy EUR, oprocentowany wg stopy EURIBOR6M+marża banku	20.01.2020	–	72 402	94 432	122 586
Pożyczka w NFOŚiGW otrzymana w kwocie 226 000 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy 0,5 stopy redyskonta weksli	23.06.2015	30 619	30 802	31 341	33 029
Kredyt bankowy (konsorcjalny) otrzymany w kwocie 291 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	31.12.2015	57 843	48 651	51 284	58 329
Kredyt bankowy (konsorcjalny) na sfinansowanie podatku VAT w kwocie 15 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	–	–	–	–	579
Pożyczka od Elektrim S.A. otrzymana w kwocie 34 030 tysięcy EUR, oprocentowana wg stopy LIBOREUR6M+marża banku	30.06.2020	–	11 524	20 275	23 093
Pożyczka od PAI Media S.A. otrzymana w kwocie 90 000 tysięcy EUR, oprocentowana wg stopy - WIBOR6M+marża banku	30.06.2020	–	137 966	–	–
Pożyczka od Bankowego Funduszu Leasingowego S.A. otrzymana w kwocie 16 669 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	20.05.2011	–	1 389	3 334	3 334
Pożyczka od ING Lease sp. z o.o. otrzymana w kwocie 14 950 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	16.07.2011	–	1 744	2 990	2 990
Pożyczka od ING Lease Sp. z o.o. otrzymana w kwocie 12 231 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	16.07.2011	–	1 427	2 446	2 446
Pożyczka od Energo-Utech S.A. otrzymana w kwocie 21 234 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	20.08.2010	–	–	2 831	4 247
Pożyczka od Energo-Utech S.A. otrzymana w kwocie 8 366 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	20.09.2010	–	–	1 237	1 673
Pożyczka od Energo-Utech S.A. otrzymana w kwocie 17 608 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	20.04.2009	–	–	–	1 174
Kredyt bankowy (konsorcjalny) otrzymany w kwocie 240 000 tysięcy EUR, oprocentowany wg stopy EURIBOR3M+marża banku	20.07.2019	150 013	–	–	–
Razem		245 811	312 514	256 138	260 531

Długoterminowe	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Kredyt w rachunku bieżącym w BZ WBK w kwocie 5 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku	30.11.2012	–	–	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w Pekao S.A. w kwocie 30 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku (od 2011 roku podwyższony aneksem do kwoty 50 000 tysięcy PLN)	30.09.2012	–	–	1 149	140
Kredyt w rachunku bieżącym w BRE Bank S.A. w kwocie 40 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBORON+marża banku	31.03.2010	–	–	–	22 262
Kredyt w rachunku bieżącym w PKO BP S.A. w kwocie 30 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku (od 2011 roku podwyższony aneksem do kwoty 60 000 tysięcy PLN)	25.10.2012	–	–	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w ING Bank Śląski S.A. w kwocie 5 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża banku (od 2011 roku podwyższony aneksem do kwoty 30.000 tys. PLN)	28.03.2013	–	–	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w BGŻ S.A. w kwocie 4 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy 1 M WIBOR+marża banku	12.11.2011	–	–	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w BGŻ S.A. w kwocie 7 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+marża banku	30.03.2011	–	–	–	4 242
Kredyt w rachunku bieżącym w banku Millenium w kwocie 1000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M +marża banku	12.07.2011	–	–	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w Bank DnB Nord w kwocie 10 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M +marża banku	31.01.2010	–	–	–	–
Kredyt w rachunku bieżącym w DZ Bank Polska S.A. otrzymany w kwocie 4000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR RB+marża banku	31.07.2011	–	–	–	–
Kredyt bankowy w Banku Pocztowym S.A. otrzymany w kwocie 15 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	28.06.2013	1 500	4 500	7 500	10 500
Kredyt bankowy w BRE Bank S.A. otrzymany w kwocie 6 800 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	31.12.2012	–	1 408	2 916	4 424
Kredyt bankowy w Pekao S.A. otrzymany w kwocie 12 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	30.12.2013	2 084	4 168	6 252	6 401
Kredyt bankowy (konsorcjalny) otrzymany w kwocie 226 500 tysięcy EUR, oprocentowany wg stopy EURIBOR6M+marża banku	20.01.2020	–	541 372	718 206	764 806
Pozyczka w NFOŚiGW otrzymana w kwocie 226 000 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy 0,5 stopy redyskonta weksli	23.06.2015	64 640	88 792	111 522	132 084

Kredyt bankowy (konsorcjalny) otrzymany w kwocie 291 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	31.12.2015	111 686	150 575	187 483	219 318
Pożyczka od Elektrim S.A. otrzymana w kwocie 34 030 tysięcy EUR, oprocentowana wg stopy LIBOREUR6M+marża banku	30.06.2020	–	134 769	139 800	141 985
Pożyczka od PAI Media S.A. otrzymana w kwocie 90 000 tysięcy EUR, oprocentowana wg stopy WIBOR6M+marża banku	30.06.2020	–	85 000	226 978	228 380
Pożyczka od Bankowego Funduszu Leasingowego S.A. otrzymana w kwocie 16 669 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	20.05.2011	–	–	1 389	4 723
Pożyczka od ING Lease Sp. z o.o. otrzymana w kwocie 14 950 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	16.07.2011	–	–	1 744	4 734
Pożyczka od ING Lease Sp. z o.o. otrzymana w kwocie 12 231 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	16.07.2011	–	–	1 427	3 873
Pożyczka od Energo-Utech S.A. otrzymana w kwocie 21 234 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	20.08.2010	–	–	–	2 831
Pożyczka od Energo-Utech S.A. otrzymana w kwocie 8 366 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy WIBOR1M+marża banku	20.09.2010	–	–	–	1 255
Kredyt bankowy (konsorcjalny)otrzymany w kwocie 240 000 tysięcy, oprocentowana wg stopy EURIBOR3M+marża banku	20.07.2019	828 208	–	–	–
Razem		<u>1 008 118</u>	<u>1 010 584</u>	<u>1 406 366</u>	<u>1 551 958</u>

W roku 2011 spółka zależna Elektrownia Pątnów II sp. z o.o. w znaczącej części refinansowała swoje zobowiązania finansowe. W dniu 14 stycznia 2011 roku Elektrownia Pątnów II podpisała umowę kredytu konsorcjalnego, którego przeznaczeniem była spłata poprzedniego kredytu konsorcjalnego zaciągniętego w 2005 roku na finansowanie budowy bloku 464MW. Druga transza zaciągniętego kredytu pozwoliła na spłatę większości pożyczek pozyskanych z jednostki dominującej ZE PAK S.A. w celu uzupełnienia ówczesnej struktury finansowania projektu „Pątnów II”. Finansowanie w kwocie 240 mln EUR udostępnione zostało przez trzy banki: BRE Bank S.A., Pekao S.A. oraz Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, przy czym kwoty zaangażowania każdego z banków w nowym kredycie są równe. Obie transze kredytu zostały przelane bezpośrednio na rachunki bankowe banków stanowiących konsorcjum starego kredytu oraz jednostki dominującej. Zobowiązanie z tytułu pierwotnego kredytu konsorcjalnego zostało usunięte a zobowiązanie z tytułu nowego kredytu konsorcjalnego zostało rozpoznane w księgach rachunkowych Elektrowni Pątnów II sp. z o.o.

Zabezpieczenia ustanowione w związku z zaciągnięciem nowego kredytu konsorcjalnego zostały opisane w nocie 30.

26. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

26.1. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	29 985	28 605	28 447	28 411
Odszkodowania z zakładu ubezpieczeń	204	269	209	99
Badanie sprawozdania finansowego	509	255	431	286
Inne	819	928	458	488
Razem	31 517	30 057	29 545	29 284
długoterminowe	–	863	165	159
krótkoterminowe	31 517	29 194	29 380	29 125

26.2. Zmiany stanu rezerw

	<i>Rezerwa na umorzenie CER</i>	<i>Rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów</i>	<i>Rezerwa na stratę na kontrakcie długoterminowym</i>	<i>Rezerwa na umorzenie świadczeń pochodzenia energii</i>	<i>Inne</i>	<i>Razem</i>
długoterminowe	–	21 029	4 614	–	–	39	25 682
krótkoterminowe	–	18 991	1 500	15 479	1 060	12 971	50 001
stan na 01.01.2009	–	40 020	6 114	15 479	1 060	13 010	75 683
zwiększenia	2 488	–	–	–	–	–	2 488
zmniejszenia	–	(14 346)	–	(8 146)	(43)	(6 119)	(28 654)
stan na 31.12.2009	2 488	25 674	6 114	7 333	1 017	6 891	49 517
w tym:							
długoterminowe	–	21 274	2 414	–	–	–	23 688
krótkoterminowe	2 488	4 400	3 700	7 333	1 017	6 891	25 829
stan na 01.01.2010	2 488	25 674	6 114	7 333	1 017	6 891	49 517
zwiększenia	164 103	–	–	–	336	259	164 698
zmniejszenia	(68 069)	(6 643)	–	(3 142)	–	(862)	(78 716)
stan na 31.12.2010	98 522	19 031	6 114	4 191	1 353	6 288	135 499
w tym:							
długoterminowe	–	19 031	4 314	–	–	–	23 344
krótkoterminowe	98 522	–	1 800	4 191	1 353	6 288	112 155
stan na 1.01.2011	98 522	19 031	6 114	4 191	1 353	6 288	135 499
zwiększenia	87 208	2 679	–	–	152	4 781	94 820
zmniejszenia	(101 001)	–	–	(3 504)	–	(4 256)	(108 761)
stan na 31.12.2011	84 729	21 710	6 114	687	1 505	6 813	121 558
w tym:							
długoterminowe	–	21 710	4 314	–	–	1 058	27 082
krótkoterminowe	84 729	–	1 800	687	1 505	5 755	94 476

26.3. Opis istotnych tytułów rezerw

26.3.1. Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów i koszty likwidacji środków trwałych

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe koszty rekultywacji terenu w oparciu o prawny obowiązek wynikający z „Pozwoleń zintegrowanych”. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są specjalistyczne opracowania oraz ekspertyzy technologiczno – ekonomiczne sporządzone przez służby wewnętrzne lub zewnętrznych ekspertów. Wartość rezerwy jest szacowana i weryfikowana na każdy dzień bilansowy na podstawie bieżących oszacowań kosztowych oraz dyskonta. Na dzień 31 grudnia 2011 roku utworzona rezerwa wynosiła 6 114 tysięcy złotych.

Ze względu na istnienie prawnego obowiązku likwidacji środków trwałych po ich okresie użytkowania Grupa tworzy rezerwę na przewidywane przyszłe koszty, które będą niezbędne do poniesienia dla wypełnienia tego obowiązku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 21 710 tysięcy złotych.

26.3.2. Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii

W związku ze sprzedażą energii elektrycznej do odbiorców finalnych, Grupa ma obowiązek umorzenia określonej liczby certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, gazowych i kogeneracji. Na dzień 31 grudnia 2011 roku utworzona rezerwa z tego tytułu wyniosła 1 505 tysięcy złotych.

27. Prawa do emisji dwutlenku węgla

Pierwszy Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla obejmował lata 2005–2007. W dniu 14 listopada 2008 roku Rada Ministrów przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2008–2012 („KPRU II”) we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji rozdziałający limity poziomu emisji dwutlenku węgla pomiędzy poszczególne instalacje uczestniczące w systemie handlu uprawnieniami do emisji. Przyjęte rozporządzenie oparte jest na projekcie rozporządzenia z dnia 12 lutego 2008 roku po uwzględnieniu zmian z dnia 16 maja 2008 roku.

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa tworzy rezerwę na pokrycie niedoboru uprawnień do emisji wówczas, gdy rzeczywista emisja przekracza przyznane uprawnienia w całym okresie rozliczeniowym.

Na okres 2008-2012 zgodnie z KPRU II limit emisji CO₂ dla Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. wynosi 11 685 526 ton corocznie, a dla „Elektrowni Pątnów II” wynosi 2 760 000 ton corocznie.

W poniższych tabelach zaprezentowano prawa do emisji dwutlenku węgla przyznane w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień, nabyte na rynku wtórnym wraz z podziałem na część wykorzystaną na własne potrzeby oraz sprzedaną w latach zakończonych 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku.

Prawa do emisji dwutlenku węgla w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku

(w tonach)	<i>Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.</i>		<i>Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.</i>
	Emisja CO2		10 404 735
			2 281 760
EUA	Saldo na 1.01.2011	32 330 014	8 365 151
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(8 296 857)	(2 080 035)
	Sprzedaż	(100 000)	–
	Wymiana	(1 798 971)	(552 000)
	Saldo na 31.12.2011	22 134 186	5 733 116
CER	Saldo na 1.01.2011	1 366 687	220 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(1 412 687)	(220 000)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	1 798 829	452 000
	Saldo na 31.12.2011	1 752 829	452 000
ERU	Saldo na 1.01.2011	340 000	56 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(340 142)	(56 000)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	142	100 000
	Saldo na 31.12.2011	–	100 000

Prawa do emisji dwutlenku węgla w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku

(w tonach)	<i>Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.</i>		<i>Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.</i>
	Emisja CO2		10 049 686
			2 356 035
EUA	Saldo na 1.01.2010	45 928 533	11 199 075
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(9 898 282)	(1 826 924)
	Sprzedaż	(827 000)	(500 000)
	Wymiana	(2 873 237)	(507 000)
	Saldo na 31.12.2010	32 330 014	8 365 151
CER	Saldo na 1.01.2010	2 001	45 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(1 168 551)	(276 000)
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	2 533 237	451 000
	Saldo na 31.12.2010	1 366 687	220 000
ERU	Saldo na 1.01.2010	–	–
	Nabyte	1	–
	Umorzenie**	(1)	–
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	340 000	56 000
	Saldo na 31.12.2010	340 000	56 000

Prawa do emisji dwutlenku węgla w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku

(w tonach)	<i>Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.</i>		<i>Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.</i>
	Emisja CO2		2 102 924
		11 066 834	2 102 924
EUA	Saldo na 1.01.2009*	58 429 630	13 800 000
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	(12 151 097)	(1 055 925)
	Sprzedaż	(350 000)	(1 500 000)
	Wymiana	–	(45 000)
	Saldo na 31.12.2009	45 928 533	11 199 075
CER	Saldo na 1.01.2009	2 001	–
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	–	–
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	–	45 000
	Saldo na 31.12.2009	2 001	45 000
ERU	Saldo na 1.01.2009	–	–
	Nabyte	–	–
	Umorzenie**	–	–
	Sprzedaż	–	–
	Wymiana	–	–
	Saldo na 31.12.2009	–	–

* W ramach umorzenia emisji CO2 roku 2011 Grupa przedstawiła do umorzenia 10 657 666 jednostek EUA, 1 632 687 jednostek CER oraz 396 142 jednostek ERU

**Fizyczne umorzenie uprawnień do emisji za dany rok następuje w pierwszym kwartale roku następnego.

W ramach umorzenia emisji CO2 roku 2011 Grupa planuje przedstawić do umorzenia 10 163 609 jednostek EUA, 2 181 760 jednostek CER oraz 100 000 jednostek ERU.

28. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

28.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:	135 419	125 963	111 119	116 988
Zobowiązania finansowe	532	576	713	380
Pozostałe zobowiązania:				
Zobowiązania inwestycyjne	59 001	48 322	91 104	303 381
zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	8 806	8 895	8 079	7 192
Inne zobowiązania	2 824	2 072	2 959	5 592
Razem	<u>206 582</u>	<u>185 828</u>	<u>213 974</u>	<u>433 533</u>

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 32 dodatkowych informacji i objaśnień.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 14 bądź 30-dniowych.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach miesięcznych bądź kwartalnych w ciągu całego roku obrotowego.

Zobowiązania na rzecz głównego wykonawcy bloku 464MW – SNC Lavalin z tytułu pokrycia niedoboru zawarte w pozycji Zobowiązania inwestycyjne dokonywane są w terminach 3- miesięcznych.

28.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe (długoterminowe)

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Inne zobowiązania finansowe	432	622	950	455
Inne	4	6	10	1 510
Zobowiązania krótkoterminowe wobec pozostałych jednostek - powyżej 12 miesięcy	543	267	436	612
Razem	<u>979</u>	<u>895</u>	<u>1 396</u>	<u>2 577</u>

28.3. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Zobowiązania z tytułu podatku VAT	12 664	24 571	37 602	22 627
Zobowiązania z tytułu opłat środowiskowych	24 696	21 722	22 827	78 835
Zobowiązania z tytułu podatku akcyzowego	70	64	58	17 708
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	10 209	10 995	11 447	10 136
Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 701	3 615	2 238	2 188
Pozostałe zobowiązania budżetowe	359	155	88	95
Zaliczki na dostawy	15 933	8 605	12 566	6 539
Nadwyżka zobowiązań nad aktywami ZFŚS	–	48	28	11
Inne	1 021	–	–	638
Razem	67 653	69 775	86 854	138 777

Zobowiązania z tytułu opłat środowiskowych dotyczą opłat za zanieczyszczenie powietrza, składowanie odpadów oraz pobór wód i odprowadzanie ścieków. Opłaty te uiszczane są raz na pół roku.

28.4. Pochodne instrumenty finansowe

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Instrumenty zabezpieczające zmienność stóp procentowych (SWAP)	30 367	22 468	53 873	3 642
Wbudowane opcje walutowe (pożyczka PAI MEDIA)	–	41 629	10 575	56 210
Pozostałe opcje walutowe	–	–	–	1 384
Razem	30 367	64 097	64 448	61 236
w tym:				
długoterminowe	21 696	16 008	53 873	59 852
krótkoterminowe	8 671	48 089	10 575	1 384

Ponadto na dzień 1 stycznia 2009 roku Grupa wykazała w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu instrumentów pochodnych w kwocie 1 756 tysięcy złotych.

28.5. Dotacje

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Dotacje krótkoterminowe	1 910	1 766	1 938	1 916
Dotacje długoterminowe	52 967	55 022	56 615	58 575
Razem	54 877	56 788	58 553	60 491

Zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dotacje w kwocie 51 236 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku (na dzień 31 grudnia 2010 roku 52 693 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2009 roku 54 148 tysięcy złotych, na dzień 1 stycznia 2009 roku 55 603 tysięcy złotych) powstały na skutek wyceny otrzymanej z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pożyczki, tak jakby została ona udzielona na warunkach rynkowych. Dotacja rozliczana jest zgodnie z okresem ekonomicznej użyteczności środków trwałych wchodzących w skład bloku 464 MW w Elektrowni Pątnów II.

Dotacje w kwocie 3 641 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku (na dzień 31 grudnia 2010 roku 4 095 tysięcy złotych, na dzień 31 grudnia 2009 roku 4 405 tysięcy złotych, na dzień 1 stycznia 2009 roku 4 888 tysięcy złotych) powstały na skutek umorzenia poprzez przyznanie dotacji pożyczek otrzymanych na finansowanie inwestycji proekologicznych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dotacja rozliczana jest zgodnie z okresem ekonomicznej użyteczności środków trwałych zakupionych bądź finansowanych w ramach inwestycji.

Rozliczenie dotacji ujmowane jest w pozycji pozostałych przychodów operacyjnych.

29. Zobowiązania warunkowe oraz opis istotnych spraw sądowych

Poza zobowiązaniami opisanymi w nocie poniżej oraz w nocie 30 Spółka na dzień 31 grudnia 2011 roku nie posiadała innych zobowiązań warunkowych, udzielonych gwarancji oraz poręczeń.

29.1. Sprawy sądowe

Rekompensaty z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej

Jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. otrzymuje rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Przychód z tytułu rekompensat ujmowany jest sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat do końca okresu ich obowiązywania. W celu oszacowania wartości przychodu przynależnego do danego okresu Spółka dokonuje szacunków celem określenia wskaźnika szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zdyskontowanych zaliczek rocznych (w tym dotychczas otrzymanych zaliczek rocznych), korekt rocznych oraz przewidywanej korekty końcowej.

Wpływ zmiany szacunków został opisany w nocie 9.

„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o., zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, w oparciu o zbudowany model finansowy rozpoznała w latach 2011, 2010 oraz 2009 przychody z tytułu rekompensat w wysokości odpowiednio 98 331 tysięcy złotych, 102 132 tysięcy złotych oraz 155 801 tysięcy złotych. Na podstawie wydanej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki S.A. z dnia 31 lipca 2009 roku, Spółka została zobowiązana zwrócić administratorowi systemu rekompensat, Zarządcy Rozliczeń S.A. kwotę 52 493 tysięcy złotych, tytułem korekty kosztów osieroconych za rok 2008. Zarząd Spółki nie godząc się z decyzją Prezesa URE, odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”). Z dniem 23 września 2009 roku Sąd orzekł o wstrzymaniu wykonania części decyzji i nakazał zapłatę kwoty 26 493 tysięcy złotych.

W dniu 1 grudnia 2010 roku SOKiK, wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie Spółki od wyroku Prezesa URE, uznając jego argumenty za słuszne.

Spółka dokonała szczegółowej analizy prawnej zaistniałej kwestii przy współpracy z renomowaną kancelarią prawną i z dniem 9 lutego 2011 roku złożyła apelację do Sądu Apelacyjnego zaskarżając wyrok Sądu w pierwszej instancji.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, to jest na dzień 23 sierpnia 2012 roku sprawa jest w toku. W związku z powyższym Spółka nie uwzględniła w niniejszym sprawozdaniu finansowym kwoty korekty rocznej wynikającej z decyzji Prezesa URE oraz nie zmieniła zasad ustalania przychodów z tytułu rekompensat za rok 2011 oraz za rok 2010.

Postępowanie w związku z niezrealizowaniem obowiązku utrzymywania zapasów paliw

W dniu 28 grudnia 2007 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki („Prezes URE”) wydał decyzję administracyjną, w której stwierdził, iż Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin SA nie wywiązał się z obowiązku utrzymywania zapasów paliw na dzień 1 marca 2007 roku w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej i ciepła oraz wymierzył Spółce karę pieniężną w wysokości 300 tysięcy złotych, którą zapłacono w listopadzie 2009 roku. Spółka, w dniu 18 stycznia 2008 roku wniosła do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie od tej decyzji. Sąd uwzględnił odwołanie Spółki i wyrokiem z dnia 2 czerwca 2008 roku uchylił decyzję Prezesa URE. Prezes URE wniósł apelację od tego wyroku do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W dniu 17 kwietnia 2009 roku Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie Spółki. Spółka w dniu 17 lipca 2009 roku wniosła skargę kasacyjną od wyroku do Sądu Najwyższego. W dniu 17 marca 2010 roku Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną.

Ponadto, w dniach 17 września 2008 roku oraz 29 maja 2009 roku, Prezes URE wszczął postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Spółce w związku z niespełnieniem obowiązku utrzymywania zapasu paliw zapewniających ciągłość dostaw energii elektrycznej i ciepła do odbiorców na dzień 31 grudnia 2007 roku, 31 marca 2008 roku, 1 lipca 2008 roku, 1 września 2008 roku, 1 października 2008 roku, 1 listopada 2008 roku, 1 grudnia 2008 roku, 1 stycznia 2009 roku, 1 lutego 2009 roku oraz 1 marca 2009 roku.

Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 28 grudnia 2010 roku wymierzono ZE PAK S.A. karę pieniężną za nie przestrzeganie obowiązku utrzymania zapasów paliwa w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców w roku 2008 i 2009 w wysokości 1 500 tysięcy złotych. Spółka utworzyła w 2010 roku rezerwę na koszt kary w pełnej wysokości. W dniu 17 stycznia 2011 roku Spółka wniosła odwołanie od decyzji Prezesa URE do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z uwagi na fakt, że sprawa nie została jeszcze rozstrzygnięta, spółka nie rozwiązywała utworzonej rezerwy i posiada w księgach na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwę na karę w pełnej wysokości 1 500 tysięcy złotych.

Postępowanie w sprawie zwrotu nadpłaty podatku akcyzowego

W świetle przepisów obowiązujących na terenie Unii Europejskiej a w szczególności przepisów art. 21 ust. 5 Dyrektywy energetycznej, w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy horyzontalnej, po dniu 1 stycznia 2006 roku przedmiotem opodatkowania podatkiem akcyzowym jest sprzedaż energii na ostatnim etapie obrotu tzn. sprzedaż przez dystrybutora ostatecznemu odbiorcy (konsumentowi). Nie podlega opodatkowaniu tym podatkiem wcześniejszy etap obrotu, np. między producentem energii elektrycznej, a jej dystrybutorem. W takim przypadku obowiązek podatkowy powstaje w momencie dostawy energii elektrycznej konsumentowi.

W związku z powyższym Jednostka dominująca ZE PAK S.A. na podstawie art. 75 § 1, w związku z art. 75 § 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 1997 roku Nr 137, poz.926, z późniejszymi zmianami) złożyła wnioski o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007, 2008 oraz styczeń i luty roku 2009 na łączną kwotę około 626 milionów złotych, uzasadniając to tym, że na podstawie przepisów prawa obowiązującego na terenie Unii Europejskiej oraz orzecznictwa Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, wykonywane przez Spółkę czynności nie podlegają opodatkowaniu podatkiem akcyzowym. Poszczególne wnioski są rozpatrywane na poziomach: Urzędu Celnego w Kaliszu, Izby Celnej w Poznaniu, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Od dnia 1 marca 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, zgodnie z którą sprzedaż energii elektrycznej podmiotowi, który nie jest jej odbiorcą końcowym, nie podlega opodatkowaniu akcyzą.

29.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2011 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku, na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 1 stycznia 2009 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

30. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

W celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki oraz zastawy rejestrowe.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa posiadała następujące zobowiązania zabezpieczone na jej majątku oraz pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań:

Zobowiązania zabezpieczone na majątku jednostki

*Stan na 31 grudnia 2011 roku
kwota zabezpieczenia waluta*

Lp. Majątek zabezpieczony

ZE PAK S.A.

1 Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1 Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ZE PAK (bloki energetyczne Nr 3 i 4 w Elektrowni Pątnów)	460 000	PLN
1.2 Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach i środkach pieniężnych z umów rachunku bankowego IOS ZE PAK w banku PKO BP	240 000	PLN
1.3 Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach i środkach pieniężnych z umów rachunków bankowych A i B ZE PAK w banku PKO BP i PEKAO	460 000	PLN
1.4 Zastaw rejestrowy na zbiorze ruchomości wchodzących w skład Instalacji Odsiarczania Spalin w Elektrowni Pątnów	240 000	PLN
2 Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach w podmiotach zależnych		
2.1 Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach ZE PAK S.A. w PAK Infrastruktura Sp. z o.o. i PAK HOLDCO sp. z o.o. na rzecz BRE Bank S.A. (ZE PAK jako gwarant projektu "Pątnów II")	400 000 339 750	EUR PLN
3 Hipoteka		
3.1 Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, na rzecz PEKAO S.A.	145 500	PLN
3.2 Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, na rzecz PEKAO S.A.	73 000	PLN
3.3 Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, rzecz PKO BP S.A.	145 500	PLN
3.4 Hipoteka umowna łączna zwykła i kaucyjna ustanowiona na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00072269/2, rzecz PKO BP S.A.	73 000	PLN

PAK Serwis Spółka z o.o.

1 Zastaw rejestrowy		
1.1 Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy PAK Serwis w banku BGŻ	4 525	PLN
1.2 Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy PAK Serwis w banku DZ Bank	3 441	PLN

EL PAK sp. z o.o.

1 Lokata bankowa do wysokości sumy gwarancyjnej		
1.1 Gwarancje bankowe dobrego wykonania umowy	420	PLN

Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.

1	Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1	Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach z umów rachunków bankowych Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. w PEKAO i BRE Banku	339 750	PLN
		400 000	EUR
1.2	Zastaw rejestrowy i finansowy na prawach z umów rachunków bankowych Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. w BOŚ	339 750	PLN
		400 000	EUR
1.3	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy i praw Elektrowni Pątnów II sp. z o.o.	339 750	PLN
		400 000	EUR
2	Hipoteka		
2.1	Hipoteka umowna łączna kaucyjna ustanowiona przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. oraz PAK Infrastruktura sp. z o.o. na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00071134/0, KN1N/00040530/0, KN1N/00064879/2, KN1N/00064880/2, KN1N/00071136/4 na rzecz BRE Bank S.A.	400 000	EUR
2.2	Hipoteka umowna łączna kaucyjna ustanowiona przez Elektrownię Pątnów II sp. z o.o. oraz PAK Infrastruktura sp. z o.o. na działkach o księgach wieczystych numer KN1N/00071134/0, KN1N/00040530/0, KN1N/00064879/2, KN1N/00064880/2, KN1N/00071136/4 na rzecz BRE Bank S.A.	339 750	PLN

PAK Holdco sp. z o.o.

1	Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1	Zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach posiadanych przez PAK Holdco w Elektrowni Pątnów II sp. z o.o. na rzecz BRE Bank S.A.	339 750	PLN
		400 000	EUR
1.2	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy i praw PAK Holdco sp. z o.o.	339 750	PLN
		400 000	EUR

PAK Infrastruktura sp. z o.o.

1	Zastaw rejestrowy i finansowy		
1.1	Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy i praw PAK Infrastruktura sp. z o.o.	339 750	PLN
		400 000	EUR

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań:

Stan na 31 grudnia 2011 roku

<i>Lp</i>	<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>kwota zabezpieczenia</i>	<i>waluta</i>
ZE PAK S.A.			
1	Gwarancje		
	Gwarancja bankowa płatności nr DDF/4869/2010 wystawiona przez PEKAO S.A.		
1.1	dla Condix S.A.	7 920	PLN
	Gwarancja bankowa płatności nr DDF/4870/2010 wystawiona przez PEKAO S.A.		
1.2	dla Condix S.A.	12 037	PLN
EL PAK sp. z o.o.			
1	Weksle		
1.1	Gwarancje ubezpieczeniowe należytego wykonania kontraktu	5 671	PLN
1.2	Gwarancje ubezpieczeniowe zapłaty wadium	570	PLN
1.3	Zobowiązania z tytułu umowy leasingu	43	PLN

Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.

2	Cesja wierzytelności z Umów Sprzedaży Energii Umowa z Elektrim Volt S.A., Umowa Ramowa nr SPOT/129/EPII/E-		
2.1	VOLT/2009 + Umowa Sprzedaży nr EPII/EV(1)/2011, na rzecz BRE Bank S.A. Umowa z Inter Energia S.A., Umowa Ramowa nr	188 536	PLN
2.2	SPOT/127/EPII/InterEnergia/2009 + Umowa Sprzedaży nr EPII/InterEnergia(1)/2011, na rzecz BRE Bank S.A. Umowa z Polska Energia - Pierwsza Kompania Handlowa sp. z o.o.,	19 139	PLN
2.3	Umowa Ramowa nr SPOT/68/EPII/PEPKH/2010 + Umowa Sprzedaży nr EPII/PEPKH(1)/2011, na rzecz BRE Bank S.A. Umowa z Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A., każda umowa	71 134	PLN
2.4	sprzedaży zawarta w ramach Umowy Ramowej przez Cedenta jako sprzedającego, na rzecz BRE Bank S.A.	n/a	PLN

PAK Serwis sp. z o.o.

1	Gwarancje		
1.1	Gwarancje należytego wykonania kontraktu	2 621	PLN
1.2	Gwarancje należytego wykonania kontraktu	684	EUR
1.3	Gwarancja usunięcia wad i usterek	1 674	PLN
1.4	Gwarancja usunięcia wad i usterek	932	EUR
1.5	Gwarancja zwrotu zaliczki	705	PLN

31. Otrzymane gwarancje i poręczenia

Stan na 31 grudnia 2011 roku

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj zobowiązań, gwarancji, poręczeń</i>	<i>udzielone w PLN</i>	<i>udzielone w EUR</i>
ZE PAK S.A.			
1	Weksle	27 500	–
2	Gwarancje płatności	13 672	15 000
3	Gwarancje dobrego wykonania umowy	38 954	4 480
4	Gwarancje kwot zatrzymanych	6 898	790
5	Gwarancja zwrotu zaliczki	3 567	–
6	Poręczenia	211 143	17 550
EL PAK sp. z o.o.			
1.	Gwarancje:		
1.1	Gwarancje dobrego wykonania umowy oraz usunięcia wad i usterek	215	–
1.2	Gwarancje dobrego wykonania umowy oraz usunięcia wad i usterek	2 216	–
PAK Serwis sp. z o.o.			
1	Gwarancje usunięcia wad i usterek	1 396	61
2	Weksle	171	56

32. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi za bieżący i poprzednie lata obrotowe:

Podmiot powiązany		<i>Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Elektrim S.A.	2011	–	15	–	13
	2010	–	15	–	–
	2009	–	1	–	–
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
PAI MEDIA S.A.	2011	–	–	–	–
	2010	–	–	–	–
	2009	–	–	–	–
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
Elektrim Magadex S.A.	2011	–	–	10	–
	2010	–	111	–	–
	2009	–	–	–	10
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	446
Elektrim Volt S.A.:	2011	211 788	14 274	52	16 115
	2010	155 741	13 574	–	7 285
	2009	59 258	15 764	4 076	1 143
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	2 991	865
Megadex Serwis Sp. z o.o.	2011	–	4 578	–	426
	2010	–	9 744	–	370
	2009	–	3 244	–	150
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
Energia-Nova S.A.	2011	–	4 263	–	320
	2010	–	3 883	–	325
	2009	–	1 365	–	–
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
Polkomtel sp. z o.o.	2011	76	6	13	1
	2010	73	6	13	1
	2009	118	4	24	1
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
Centernet S.A.	2011	–	57	–	12
	2010	–	–	–	–
	2009	–	–	–	–
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
WKS Śląsk Wrocław S.A.	2011	–	2 000	–	–
	2010	–	–	–	–
	2009	–	–	–	–
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
Rafako S.A.	2011	4 063*	3 477*	171*	–*
	2010	3 256	6 377	2 372	1 317
	2009	1 457	6 329	820	1 077
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	322	136

Laris Investments sp. z o.o.	2011	–	94	–	–
	2010	–	–	–	–
	2009	–	–	–	–
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
Anokymma Ltd.	2011	–	–	–	–
	2010	–	90	–	–
	2009	–	345	–	–
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	–	–
Razem	2011	215 927	28 764	246	16 887
	2010	159 070	33 800	2 385	9 298
	2009	60 833	27 052	4 920	2 381
	1 stycznia 2009	Nie dotyczy	Nie dotyczy	3 313	1 447

*dane na dzień 25 października 2011 – wtedy spółka Rafako S.A. przestała być spółką powiązaną do Grupy Kapitałowej ZE PAK S.A.

Sprzedaż na rzecz spółki Elektrim Volt S.A. dotyczy przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej. Zakupy od spółki Elektrim Volt S.A. dotyczą prowizji za świadczonych na rzecz Grupy usługi pośrednictwa w sprzedaży energii elektrycznej zgodnie z Umową agencyjną z dnia 22 grudnia 2006 roku.

32.1. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Łączna wartość transakcji ze spółkami Skarbu Państwa została przedstawiona w tabeli poniżej.

Lata	Sprzedaż na rzecz spółek Skarbu Państwa	Zakupy od spółek Skarbu Państwa	Należności od spółek Skarbu Państwa	Zobowiązania wobec spółek Skarbu Państwa
2011	1 271 641	1 023 086	149 857	66 996
2010	1 447 977	1 017 549	192 352	76 526
2009	1 799 355	929 164	276 550	65 885
2008	-	-	177 733	87 466

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. w latach 2009-2011 byli Energa Obrót S.A., PSE Operator S.A., TAURON Polska Energia S.A. oraz ENEA S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 86% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największych transakcji zakupu Grupa dokonała od Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A., Kopalni Węgla Brunatnego Adamów S.A. oraz PSE Operator S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 98% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w latach 2009-2011. Transakcje ze spółkami Skarbu Państwa dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy i dokonywane są na warunkach rynkowych.

32.2. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

Zarówno w roku obrotowym kończącym się dnia 31 grudnia 2011 roku jak i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku Jednostka dominująca nie udzieliła osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących żadnych pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze.

32.3. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

Zarówno w roku obrotowym kończącym się dnia 31 grudnia 2011 roku jak i w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie miały miejsca transakcje z udziałem osób wchodzących w skład organów zarządzających i nadzorujących.

32.4. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Grupy

32.4.1. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Zarząd jednostki dominującej			
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	12 048	10 284	9 679
Nagrody jubileuszowe	274	47	51
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	–	174
Rada Nadzorcza jednostki dominującej			
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	500	469	441
Nagrody jubileuszowe	–	–	–
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	–	–
Zarządy jednostek zależnych			
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	4 624	4 967	4 642
Nagrody jubileuszowe	–	158	148
Świadczenia po okresie zatrudnienia	1	182	9
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	42	22
Świadczenia pracownicze w formie akcji	–	–	–
Rada Nadzorcza jednostek zależnych			
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	–	–	–
Nagrody jubileuszowe	–	–	–
Świadczenia po okresie zatrudnienia	–	–	–
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	–	–	–
Razem	17 447	16 149	15 166

32.4.2. Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	10 338	11 360	10 440
Nagrody jubileuszowe	301	238	91
Świadczenia po okresie zatrudnienia	67	–	2
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	29	–	–
Świadczenia pracownicze w formie akcji	–	–	–
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	10 735	11 598	10 533

33. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010	Rok zakończony 31 grudnia 2009
Obowiązkowe badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	215	155	170
Inne usługi poświadczające	40	140	160
Usługi doradztwa podatkowego	–	–	–
Pozostałe usługi	359	9	41
Razem	614	304	371

Podmiotem badającym skonsolidowane sprawozdania finansowe w roku 2011 jak i w roku 2010 oraz w roku 2009 była spółka Ernst & Young Audit sp. z o.o.

Wynagrodzenie obejmuje badanie jednostkowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego ZE PAK S.A. i nie obejmuje usług świadczonych na rzecz innych spółek Grupy.

34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, pożyczki otrzymane od jednostek powiązanych i innych instytucji, środki pieniężne oraz lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem stopy procentowej powstającym w toku działalności Grupy oraz wynikających z używanych przez nią źródeł finansowania.

Zasadą stosowaną przez Grupę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Wielkość tego ryzyka w okresie została przedstawiona w nocie 34. Zasady rachunkowości Grupy dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 10.12.

34.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych.

Grupa korzysta ze zobowiązań finansowych, głównie kredytów i pożyczek o oprocentowaniu zmiennym.

W celu zminimalizowania ryzyka stopy procentowej, Grupa zawiera kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe), w ramach których zgadza się na wymianę, w określonych odstępach czasu, różnicy między kwotą odsetek naliczonych według stałego i zmiennego oprocentowania od uzgodnionej kwoty głównej. Transakcje te mają na celu zabezpieczenie zaciągniętych zobowiązań finansowych.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych ATMF opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych z daty bilansowej.

Klasy instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2011 roku									
	31 grudnia 2011		WIBOR		EURIBOR		WIBOR		EURIBOR	
	Wartość bilansowa w tysiącach PLN	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	WIBOR + 84 pb	WIBOR - 84 pb	EURIBOR + 72 pb	EURIBOR - 72 pb	WIBOR + 84 pb	WIBOR - 84 pb	EURIBOR + 33 pb	EURIBOR - 33 pb
		Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy
		Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały
Pozostałe aktywa finansowe	152 472	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	219 367	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	385 429	385 429	1 940	(1 940)	-	1 113	-	(1 113)	-	(1 113)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1 253 929)	(1 237 045)	(1 004)	1 004	-	(8 046)	-	8 046	-	8 046
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(207 561)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	(30 367)	(30 367)	-	-	-	-	-	-	-	(14 318)
Razem		936	(936)	(936)	(936)	(6 933)	14 318	6 933	(14 318)	(14 318)
Klasy instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2010 roku									
	31 grudnia 2010		WIBOR		EURIBOR		WIBOR		EURIBOR	
	Wartość bilansowa w tysiącach PLN	Wartość narażona na ryzyko w tysiącach PLN	WIBOR + 60 pb	WIBOR - 60 pb	EURIBOR + 33 pb	EURIBOR - 33 pb	WIBOR + 60 pb	WIBOR - 60 pb	EURIBOR + 33 pb	EURIBOR - 33 pb
		Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy	Wynik finansowy
		Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały	Kapitały
Pozostałe aktywa finansowe	124 414	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	236 894	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	470 738	470 738	1 861	(1 861)	-	530	-	(530)	-	(530)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1 323 098)	(1 323 098)	(3 531)	3 531	-	(2 424)	-	2 424	-	2 424
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(186 723)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	(64 097)	(22 468)	-	-	-	-	-	5 808	-	(5 808)
Razem		(1 670)	1 670	1 670	1 670	(1 894)	5 808	1 894	(5 808)	(5 808)

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2009		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2009 roku					
	Wartość bilansowa w PLN	Wartość narażona na ryzyko w PLN	WIBOR		EURIBOR		Wynik finansowy	Kapitały
			WIBOR + 81 pb	WIBOR - 81 pb	EURIBOR + 63 pb	EURIBOR - 63 pb		
Pozostałe aktywa finansowe	104 139	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	304 241	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	515 121	515 121	4 032	(4 032)	109	(109)	-	-
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1 662 504)	(1 662 504)	(5 587)	5 587	(6 128)	6 128	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(215 370)	-	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	(64 448)	(17 520)	-	-	-	13 359	-	(13 359)
Razem			(1 555)	1 555	(6 019)	13 359	6 019	(13 359)

34.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie dotyczy zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz zobowiązań w stosunku do głównego wykonawcy bloku 464MW wyrażonych w walutach innych niż jej waluta wyceny. Grupa nie korzysta z instrumentów pochodnych zabezpieczających przed zmianą kursu walutowego.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu zmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko zmiany kursów walutowych.

	31 grudnia 2011		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2011 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	EUR/PLN
	w tysiącach PLN	w tysiącach PLN	kurs EUR/PLN +14,05%	kurs EUR/PLN -14,05%
			5,0374	3,7962
			Wynik finansowy	Kapitały
			Wynik finansowy	Kapitały
Klasy instrumentów finansowych				
Pozostałe aktywa finansowe	152 472	–	–	–
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	219 367	5 390	663	(663)
Pochodne instrumenty finansowe	–	–	–	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	385 429	154 534	21 712	(21 712)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	(1 253 929)	(1 117 533)	(157 013)	157 013
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	(207 561)	(6 875)	(966)	966
Pochodne instrumenty finansowe	(30 367)	–	–	–
Razem		(964 484)	(135 604)	135 604

		<i>31 grudnia 2010</i>				<i>Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2010 roku</i>				
		<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Wartość narażona na ryzyko</i>	<i>EUR/PLN</i>	<i>kurs EUR/PLN +12,3%</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Kapitały</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Kapitały</i>	
		<i>w tysiącach PLN</i>	<i>w tysiącach PLN</i>	<i>EUR/PLN</i>	<i>4,4474</i>	<i>3,4732</i>				
		<i>Klasy instrumentów finansowych</i>								
Pozostałe aktywa finansowe		124 414	-	-	-	-	-	-	-	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		236 894	-	-	-	-	-	-	-	
Pochodne instrumenty finansowe		-	-	-	-	-	-	-	-	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		470 738	160 499	-	19 741	-	-	-	(19 741)	
Oprocentowane kredyty i pożyczki		(1 323 098)	(734 637)	-	(90 360)	-	-	-	90 360	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		(186 723)	(13 389)	-	(1 647)	-	-	-	1 647	
Pochodne instrumenty finansowe		(64 097)	(41 629)	-	(27 921)	-	-	-	-	
Razem			(629 156)		(100 187)		-	-	72 266	
		<i>31 grudnia 2009</i>	<i>Wartość narażona na ryzyko</i>	<i>EUR/PLN</i>	<i>kurs EUR/PLN +13,25%</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Kapitały</i>	<i>Wynik finansowy</i>	<i>Kapitały</i>	
		<i>Wartość bilansowa</i>	<i>w tysiącach PLN</i>	<i>EUR/PLN</i>	<i>4,6525</i>	<i>3,5639</i>				
		<i>w tysiącach PLN</i>	<i>Klasy instrumentów finansowych</i>							
Pozostałe aktywa finansowe		104 139	-	-	-	-	-	-	-	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		304 241	-	-	-	-	-	-	-	
Pochodne instrumenty finansowe		-	-	-	-	-	-	-	-	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		515 121	17 337	-	2 297	-	-	-	(2 297)	
Oprocentowane kredyty i pożyczki		(1 662 504)	(972 695)	-	(128 882)	-	-	-	128 882	
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		(215 370)	(52 954)	-	(7 016)	-	-	-	7 016	
Pochodne instrumenty finansowe		(64 448)	(46 929)	-	(25 396)	-	-	-	7 451	
Razem			(1 055 241)		(158 997)		-	-	(141 052)	

34.3. Ryzyko cen surowców

Spółka narażona jest na działanie i niekorzystny wpływ czynników ryzyka związanego ze zmiennością przepływów pieniężnych oraz wyniku finansowego z tytułu zmian cen surowców. Ekspozycję na ryzyko cen surowców odzwierciedla wolumen zakupów podstawowych surowców, do których głównie zalicza się węgiel brunatny i biomasę pochodzenia leśnego i rolnego.

Wolumen oraz koszty zużycia głównych surowców przedstawia poniższa tabela:

	2011	2010	2009
	<i>Koszty zużycia</i>	<i>Koszty zużycia</i>	<i>Koszty zużycia</i>
	<i>(w tysiącach złotych)</i>	<i>(w tysiącach złotych)</i>	<i>(w tysiącach złotych)</i>
	<i>Wolumen (tony)</i>	<i>Wolumen (tony)</i>	<i>Wolumen (tony)</i>
Paliwo:			
Węgiel brunatny	13 706 425	13 089 246	13 742 295
Biomasa leśna	289 555	490 136	536 405
Biomasa rolna	203 304	175 877	94 576
Olej opałowy	14 598	16 268	15 920
Sorbent	231 069	209 133	256 811

34.4. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może zmaterializować się w postaci następujących czynników: niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego nieprzewidzianego odstępstwa od warunków kontraktowych.

Grupa zawiera transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

W 2011 roku w związku z wprowadzeniem w życie tzw. ustawy zmieniającej Prawo Energetyczne (Dz. U. nr 21, poz.104 z dn. 8 stycznia 2010 roku) nakładającej na wytwórców obowiązek sprzedaży nie mniej niż 15% wolumenu energii wytworzonej poprzez giełdę a w przypadku podmiotów podlegających ustawie o rozwiązaniu kontraktów długoterminowych (KDT) 100% poprzez giełdę lub w przetargach na zasadach określonych rozporządzeniem zmianie uległa struktura sprzedaży energii elektrycznej w Grupie. Jednostka zależna Elektrownia Pątnów II sp. z o.o., podlegając ustawie o rozwiązaniu KDT, uzyskała w 2011 roku zwolnienie od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) z wyżej wymienionego obowiązku na 60% swojej produkcji. Ilość ta została sprzedana w ramach umów bilateralnych. Pozostała możliwa technicznie do wyprodukowania część sprzedawana była wyłącznie poprzez giełdę celem wypełnienia ustawowego obowiązku.

Głównymi odbiorcami energii elektrycznej zarówno w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, jak i w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku są duże grupy energetyczne takie jak ENERGA S.A., ENEA S.A., Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A., Grupa RWE oraz spółka powiązana Elektrim Volt S.A. Transakcje dokonywane na giełdzie rozliczane są w trybie dziennym przez spółkę Towarowa Giełda Energii S.A., co minimalizuje ryzyko kredytowe.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

34.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, akcje uprzywilejowane, umowy leasingu finansowego oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku, na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 1 stycznia 2009 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	39 435	195 414	817 980	415 405	1 468 234
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	206 582	–	979	–	207 561
Pochodne instrumenty finansowe	3 839	10 879	40 409	9 190	64 317
	249 856	206 293	859 368	424 595	1 740 112

<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	61 184	114 905	734 550	735 157	1 645 796
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	185 828	–	894	–	186 722
Pochodne instrumenty finansowe	7 011	6 621	42 406	19 640	75 678
	254 023	121 526	777 850	754 797	1 908 196

<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	68 089	137 969	805 951	1 142 141	2 154 150
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	213 974	–	1 396	–	215 370
Pochodne instrumenty finansowe	7 830	7 432	49 188	29 317	93 767
	289 893	145 401	856 535	1 171 458	2 463 287

<i>1 stycznia 2009 roku</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	91 554	163 388	989 113	1 493 115	2 737 170
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	433 533	–	2 576	–	436 109
Pochodne instrumenty finansowe	8 486	8 089	54 967	40 265	111 807
	533 573	171 477	1 046 656	1 533 380	3 285 086

Wykazane w powyższych tabelach instrumenty pochodne zostały zaprezentowane w wartościach brutto niezdykontowanych płatności. Jednak, kontrakty te mogą być rozliczone w wartościach brutto lub w kwotach netto. Poniższe tabele prezentują uzgodnienie tych wartości do wartości bilansowych instrumentów pochodnych:

<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Wpływy	–	1 980	4 022	18 928	8 310	33 240
Wypływy	–	3 839	10 879	40 409	9 190	64 317
Kwoty netto	–	(1 859)	(6 857)	(21 481)	(880)	(31 077)
Zdyskontowane przy użyciu odpowiednich stóp międzybankowych	–	(1 859)	(6 812)	(20 892)	(804)	(30 367)
<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Wpływy	–	2 039	1 994	27 581	21 372	52 986
Wypływy	–	7 011	6 621	42 406	19 640	75 678
Kwoty netto	–	(4 972)	(4 627)	(14 825)	1 732	(22 692)
Zdyskontowane przy użyciu odpowiednich stóp międzybankowych	–	(4 969)	(4 598)	(14 309)	1 408	(22 468)
Wartość wewnętrzna opcji PAI Media	–	–	–	–	(47 013)	(47 013)
Wartość czasowa opcji PAI Media	–	–	–	–	5 384	5 384
Razem						(64 097)

<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Wpływy	–	2 744	1 917	37 719	34 576	76 956
Wypływy	–	7 830	7 432	49 188	29 317	93 767
Kwoty netto	–	(5 086)	(5 515)	(11 469)	5 259	(16 811)
Zdyskontowane przy użyciu odpowiednich stóp międzybankowych	–	(5 086)	(5 489)	(11 112)	4 167	(17 520)
Wartość wewnętrzna opcji PAI Media	–	–	–	–	(61 634)	(61 634)
Wartość czasowa opcji PAI Media	–	–	–	–	14 706	14 706
Razem						(64 448)

35. Instrumenty finansowe

35.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

Kategoria zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa			Wartość godziwa		
	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2009 roku
<i>Aktywa finansowe</i>						
Pozostałe aktywa finansowe	152 472	124 414	104 139	152 472	124 414	104 139
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	219 367	236 894	304 241	219 367	236 894	304 241
Pochodne instrumenty finansowe	–	–	–	–	–	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	385 429	470 738	515 121	385 429	470 738	515 121
<i>Zobowiązania finansowe</i>						
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki,	1 253 929	1 323 098	1 662 504	1 253 929	1 323 098	1 662 504
w tym:						
- długoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	1 008 118	1 010 584	1 406 366	1 008 118	1 010 584	1 406 366
- krótkoterminowe oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej	245 811	312 514	256 138	245 811	312 514	256 138
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	207 561	186 723	215 370	207 561	186 723	215 370
Pochodne instrumenty finansowe	30 367	64 097	64 448	30 367	64 097	64 448

Użyte skróty:

- UdtW – Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- WwWgPWF – Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- PiN – Pożyczki i należności,
- DDS – Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- PZFwgZK – Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, na dzień 31 grudnia 2010 roku, na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 1 stycznia 2009 roku, Grupa posiadała następujące instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej:

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	–	–	–	–
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	–	–	30 367	–
	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	–	–	–	–
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	–	–	64 097	–
	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	–	–	–	–
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	–	–	64 448	–
	<i>1 stycznia 2009 roku</i>	<i>Poziom 1</i>	<i>Poziom 2</i>	<i>Poziom 3</i>
Instrumenty pochodne zabezpieczające aktywa	–	–	1 756	–
Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania	–	–	61 236	–

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku, ani też w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2009 roku, nie miały miejsca przesunięcia między poziomem 1 a poziomem 2 hierarchii wartości godziwej, ani też żaden z instrumentów nie został przesunięty do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej.

35.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011

	Przychody/(koszty) z tytułu odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem)	Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/(utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski/(straty) z tytułu instrumentów pochodnych	Inne	Razem
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 315	27 663	–	–	–	47 978
Inne krótkoterminowe aktywa finansowe	90	156	–	–	1 105	1 351
Należności z tytułu dostaw i usług	105	(1 314)	(45)	–	–	(1 254)
Należności inne	1	2 775	–	–	594	3 370
Instrumenty pochodne	–	–	–	–	–	–
<i>Zobowiązania finansowe</i>						
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (długo i krótkoterminowe)	(47 895)	(98 116)	–	–	(117)	(146 128)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(1)	(4)	–	–	(3)	(8)
Inne zobowiązania finansowe (bez instrumentów)	(66)	(2)	(2)	–	(63)	(133)
Instrumenty pochodne	–	–	–	19 739	–	19 739
Inne zobowiązania	(114)	(51)	–	–	(22)	(187)
Razem	(27 565)	(68 893)	(47)	19 739	1 494	(75 272)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010

	<i>Przychody/(koszty) z tytułu odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem)</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie/(utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski/(straty) z tytułu instrumentów pochodnych</i>	<i>Inne</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17 654	506	–	–	–	18 160
Inne krótkoterminowe aktywa finansowe	65	(113)	–	–	696	648
Należności z tytułu dostaw i usług	37	(3 931)	(2)	–	–	(3 896)
Należności inne	149	185	–	–	58	392
Instrumenty pochodne	–	–	–	–	–	–
<i>Zobowiązania finansowe</i>						
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (długo i krótkoterminowe)	(117 999)	36 199	–	–	(752)	(82 552)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(119)	1 387	–	–	–	1 268
Inne zobowiązania finansowe (bez instrumentów)	(61)	–	–	–	(19)	(80)
Instrumenty pochodne	(1 951)	–	–	(22 977)	–	(24 928)
Inne zobowiązania	(511)	1 400	–	–	(108)	781
Razem	(102 736)	35 633	(2)	(22 977)	(125)	(90 207)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2009

	<i>Przychody / (koszty) z tytułu odsetek (w tym efekty wyceny zamortyzowanym kosztem)</i>	<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Zyski / (straty) z tytułu instrumentów pochodnych</i>	<i>Inne</i>	<i>Razem</i>
<i>Aktywa finansowe</i>						
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	11 073	5 257	-	-	-	16 330
Inne krótkoterminowe aktywa finansowe	72	(4 673)	-	-	877	(3 724)
Należności z tytułu dostaw i usług	546	(8 491)	-	-	(3)	(7 948)
Należności inne	10	-	-	-	-	10
Instrumenty pochodne	-	-	-	-	-	-
<i>Zobowiązania finansowe</i>						
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (długo i krótkoterminowe)	(111 679)	17 531	-	-	(1 985)	(96 133)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(198)	(13 392)	-	-	-	(13 590)
Inne zobowiązania finansowe (bez instrumentów)	(1 478)	16	-	-	-	(1 462)
Instrumenty pochodne	(1 951)	-	-	2 169	(278)	(60)
Inne zobowiązania	(89)	(573)	-	-	(6)	(668)
Razem	(103 694)	(4 325)	-	2 169	(1 395)	(107 245)

35.3. Ryzyko stopy procentowej

Poniższa tabela prezentuje lukę stopy procentowej, stanowiącą ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej, oraz koncentrację tego ryzyka w podziale na waluty oraz rodzaj oprocentowania z uwzględnieniem efektu transakcji zabezpieczających Interest Rate Swap zamieniających strumień płatności odsetkowych na bazie zmiennej stopy EURIBOR na stałą stopę w EUR.

		Rodzaj oprocentowania	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2011 roku	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2010 roku	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2009 roku	Wartość bilansowa na dzień 1 stycznia 2009 roku
Aktywa finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stala	–	–	–	–
		Zmienna	(154 149)	(160 028)	(16 822)	160 851
	Inne waluty	Stala	–	–	–	–
		Zmienna	154 534	160 499	17 337	14 669
Zobowiązania finansowe narażone na ryzyko stopy procentowej	PLN	Stala	–	–	–	–
		Zmienna	(1 116 296)	(733 314)	(971 033)	715 014
	Inne waluty	Stala	490 585	376 397	420 365	455 596
		Zmienna	626 948	358 240	552 330	641 880
Ekspozycja netto	PLN	Stala	–	–	–	–
		Zmienna	962 147	573 286	954 211	(554 163)
	Inne waluty	Stala	(490 585)	(376 397)	(420 365)	(455 596)
		Zmienna	(472 414)	(197 741)	(534 993)	(627 211)

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/ wymagalności tych instrumentów. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

35.4. Zabezpieczenia

Grupa zabezpiecza ryzyko stopy procentowej związane z zaciągniętym kredytem konsorcjalnym denominowanym w EUR o zmiennym oprocentowaniu na bazie stopy referencyjnej EURIBOR 6M przy wykorzystaniu transakcji pochodnych. Instrumentem zabezpieczającym ekspozycję na ryzyko stopy procentowej jest transakcja typu Interest Rate Swap, w ramach której Grupa dokonuje zamiany strumienia płatności odsetkowych opartych o zmienną stopę procentową EURIBOR 6M na płatności o stałej stopie procentowej w wysokości 3,695%. Grupa wyznacza desygnowane instrumenty pochodne jako instrumenty zabezpieczające w modelu zabezpieczenia przepływów pieniężnych i ujmuje je zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

W tabelach poniżej przedstawione zostały podstawowe parametry transakcji pochodnych wyznaczonych na instrumenty zabezpieczające, w tym okresy, w których wystąpią przepływy pieniężne z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz w których wpłyną one na wynik finansowy, a także ich wartość godziwa w polskich złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku, dzień 31 grudnia 2010 roku, na dzień 31 grudnia 2009 roku oraz na dzień 1 stycznia 2009 roku.

Typ instrumentu	Wartość nominalna w walucie transakcji [EUR]*	Wartość godziwa w PLN	Oczekiwany okres realizacji pozycji zabezpieczonej
	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2011 roku
Transakcja typu IRS	111 072	(30 367)	w okresach półrocznych, w styczniu oraz lipcu każdego roku do daty zapadalności transakcji IRS, tzn. lipca 2019 roku

*) nominal amortyzowany zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu

Typ instrumentu	Wartość nominalna w walucie transakcji [EUR]*	Wartość godziwa w PLN	Oczekiwany okres realizacji pozycji zabezpieczonej
	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2010 roku	31 grudnia 2010 roku
Transakcja typu IRS	95 043	(22 468)	w okresach półrocznych, w styczniu oraz lipcu każdego roku do daty zapadalności transakcji IRS, tzn. stycznia 2020 roku

*) nominal amortyzowany zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu

Typ instrumentu	Wartość nominalna w walucie transakcji [EUR]*	Wartość godziwa w PLN	Oczekiwany okres realizacji pozycji zabezpieczonej
	31 grudnia 2009 roku	31 grudnia 2009 roku	31 grudnia 2009 roku
Transakcja typu IRS	102 323	(17 520)	w okresach półrocznych, w styczniu oraz lipcu każdego roku do daty zapadalności transakcji IRS, tzn. stycznia 2020 roku

*) nominal amortyzowany zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu

Typ instrumentu	Wartość nominalna w walucie transakcji [EUR]*	Wartość godziwa w PLN	Oczekiwany okres realizacji pozycji zabezpieczonej
	1 stycznia 2009 roku	1 stycznia 2009 roku	1 stycznia 2009 roku
Transakcja typu IRS	109 193	(1 886)	w okresach półrocznych, w styczniu oraz lipcu każdego roku do daty zapadalności transakcji IRS, tzn. stycznia 2020 roku

*) nominal amortyzowany zgodnie z harmonogramem spłaty kredytu

Zmiana wartości godziwej zabezpieczeń przepływów pieniężnych odnoszona na kapitał własny została przedstawiona poniżej:

	Rok zakończony 31 grudnia 2011 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2010 roku	Rok zakończony 31 grudnia 2009 roku
Bilans otwarcia	–	(12 627)	(5 292)
Efektywna część zysków/strat na instrumencie zabezpieczającym	(34 238)	1 370	(14 010)
Kwoty odnoszone w rachunek zysków i strat, z tego:	(5 327)	(11 257)	(6 675)
- korekta kosztów odsetkowych	(5 327)	(10 407)	(6 675)
- korekta z tytułu nieefektywności zabezpieczenia	–	(850)	–
Bilans zamknięcia	(28 911)	–	(12 627)
Aktywo z tytułu podatku odroczonego - rozpoznany w kapitale z aktualizacji wyceny	5 493	–	2 399
Bilans zamknięcia z uwzględnieniem podatku odroczonego	(23 418)	–	(10 228)

36. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Zasady Grupy stanowią, by wskaźnik ten mieścił się w przedziale 20 - 60 %. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał własny pomniejszony o kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto.

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>	<i>31 grudnia 2010 roku</i>	<i>31 grudnia 2009 roku</i>	<i>1 stycznia 2009 roku</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 253 929	1 323 098	1 662 504	1 812 489
Pochodne instrumenty finansowe (zobowiązania)	30 367	64 097	64 448	61 236
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	207 561	186 723	215 370	436 110
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	<u>385 429</u>	<u>470 738</u>	<u>515 121</u>	<u>175 520</u>
Zadłużenie netto	<u>1 106 428</u>	<u>1 103 180</u>	<u>1 427 201</u>	<u>2 134 315</u>
Kapitał własny	3 229 573	2 932 776	2 588 636	1 906 535
Kapitały z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	<u>(23 418)</u>	<u>–</u>	<u>(10 228)</u>	<u>(4 287)</u>
Kapitał razem	<u>3 252 991</u>	<u>2 932 776</u>	<u>2 598 864</u>	<u>1 910 822</u>
Kapitał i zadłużenie netto	<u>4 359 419</u>	<u>4 035 956</u>	<u>4 026 065</u>	<u>4 045 137</u>
Wskaźnik dźwigni	25%	27%	35%	53%

37. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku i dnia 31 grudnia 2009 roku kształtowało się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2010</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2009</i>
Zarząd jednostki dominującej	7	6	6
Zarządy jednostek z Grupy	15	18	17
Administracja	180	173	160
Dział sprzedaży	43	38	34
Pion produkcji	2 475	2 547	2 632
Pozostali	<u>252</u>	<u>274</u>	<u>193</u>
Razem	<u>2 972</u>	<u>3 056</u>	<u>3 042</u>

38. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Pierwsza oferta publiczna akcji Spółki oraz akwizycja KWB Konin i KWB Adamów

W 2011 roku Walne Zgromadzenie podjęło decyzję o ubieganiu się przez Grupę o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. W dniu 7 lutego 2012 roku w Koninie odbyło się spotkanie Zarządu Spółki, kadry menedżerskiej i doradców Spółki z przedstawicielami Elektrim S.A. i Ministerstwa Skarbu Państwa („MSP”) oraz wybranych przez Ministerstwo doradców inicjujące proces przygotowania i przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej (IPO) akcji ZE PAK S.A. Obecnie Spółka jest na etapie opracowania prospektu emisyjnego oraz innej dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia IPO i wprowadzenia akcji do obrotu na rynku regulowanym.

Podjęcie przez akcjonariuszy decyzji o rozpoczęciu procesu wprowadzenia akcji ZE PAK S.A. na parkiet Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. związane było z decyzją Ministra Skarbu Państwa o zakończeniu prowadzonego procesu łącznego zbycia akcji KWB Konin i KWB Adamów oraz posiadanych przez Skarb Państwa 50% akcji ZE PAK S.A. Minister Skarbu Państwa zdecydował, iż prywatyzacja ZE PAK S.A. zostanie dokończona w drodze sprzedaży należących do Skarbu Państwa akcji ZE PAK S.A. poprzez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Jednocześnie Ministerstwo Skarbu Państwa rozpoczęło w 2011 roku procedurę zmierzającą do łącznej prywatyzacji KWB Konin i KWB Adamów.

W dniu 12 października 2011 roku w odpowiedzi na opublikowane przez Ministerstwo Skarbu Państwa publiczne zaproszenie do negocjacji w sprawie łącznego nabycia akcji KWB Konin oraz KWB Adamów, ZE PAK S.A. złożył wstępną ofertę zakupu od Skarbu Państwa akcji obu kopalń. Po dopuszczeniu Spółki przez Ministra Skarbu Państwa do dalszego etapu procesu prywatyzacji i przeprowadzeniu procesu „due diligence” obu kopalń, ZE PAK S.A. stosownie do otrzymanej procedury prywatyzacyjnej przedstawił Ministerstwu Skarbu Państwa ofertę wiążącą zakupu akcji obu kopalń. W dniu 19 kwietnia 2012 roku pomiędzy Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanym przez Ministra Skarbu, a ZE PAK S.A. została uzgodniona i zparafowana Umowa Sprzedaży Akcji Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów” S.A. z siedzibą w Turku oraz Kopalni Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A. z siedzibą w Kleczewie. Płatność za nabywane akcje oraz przeniesienie własności z tych akcji na ZE PAK S.A. wiązały się z uzyskaniem zgody przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez ZE PAK S.A. kontroli nad kopalniami Adamów i Konin, co nastąpiło w dniu 16 lipca 2012 roku. W dniu 18 lipca 2012 roku Minister Skarbu Państwa przeniósł własność pakietu 85% akcji KWB Adamów oraz pakietu 85% akcji KWB Konin na ZE PAK S.A.. Tym samym w momencie skutecznego nabycia przedmiotowych akcji, ZE PAK S.A. objął kontrolę nad spółką KWB Adamów oraz KWB Konin, obejmując jednocześnie kontrolę nad Grupą Kapitałową KWB Konin.

Wezwanie do zapłaty kary umownej z tytułu niedotrzymania parametrów dyspozycyjności instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Pątnów I

W dniu 28 października 2005 roku, pomiędzy PAK Odsiarczanie (którego następcą prawnym jest ZE PAK) i RAFAKO S.A., została zawarta umowa na projekt i budowę pod klucz dwóch instalacji odsiarczania spalin dla bloków nr 1-4 w Elektrowni Pątnów I. W dniu 12 sierpnia 2008 roku, strony podpisały protokół wstępnego odbioru dwóch instalacji odsiarczania spalin, a w dniu 29 grudnia 2009 roku wystąpiła awaria wentylatora w jednej z tych instalacji, w wyniku której ZE PAK poniósł straty w związku z wystąpieniem postojów awaryjnych instalacji. W dniu 2 września 2011 roku strony sporządziły protokół końcowy ze spotkania zespołu do spraw wyliczenia postojów awaryjnych oraz parametru dyspozycyjności. Z zawartych w protokole wyliczeń wynika, że ZE PAK, zgodnie z postanowieniami wyżej wymienionej umowy, przysługuje wobec RAFAKO S.A. roszczenie o zapłatę kary umownej w łącznej kwocie 21.700 tys. złotych. W dniu 3 sierpnia 2012 roku, ZE PAK wezwał RAFAKO S.A. do dobrowolnej zapłaty kary umownej z tytułu niedotrzymania parametrów dyspozycyjności instalacji odsiarczania spalin dostarczonej przez RAFAKO S.A., a w dniu 10 sierpnia 2012 roku złożył wniosek do Sądu Rejonowego w Raciborzu o zawiązanie do próby ugodowej. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka nie może przewidzieć czy RAFAKO S.A. zapłaci karę umowną, a w konsekwencji czy zostanie wszczęty spór sądowy, ani jaki będzie jego ostateczny wynik.

Zmiany w strukturze własnościowej kapitału podstawowego Spółki

Po dniu bilansowym tj. po dniu 31 grudnia 2011 roku, miały miejsce zmiany w strukturze własności kapitału podstawowego Spółki.

Najważniejsze zmiany dotyczyły przede wszystkim dokonania w księdze akcyjnej Spółki wpisów o przeniesieniu przez Elektrim Volt S.A. wszystkich posiadanych akcji Spółki na rzecz spółki Embud sp. z o.o. oraz wpisu o przeniesieniu przez Elektrim S.A. 174 789 akcji Spółki na rzecz spółki Embud sp. z o.o.

W księdze akcyjnej Spółki dokonano także wpisu o przeniesieniu przez PAI Media S.A. 131 akcji Spółki na rzecz Polsat Media BV. W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku zmniejszeniu uległa także liczba akcji Spółki posiadanych przez osoby fizyczne.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma

Przedstawione poniżej Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku („**Śródroczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma**”) oraz Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku („**Roczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma**”), a razem ze Śródrocznymi Niezbadanymi Skonsolidowanymi Informacjami Finansowymi Pro Forma, „**Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma**”) obejmujące, odpowiednio, niezbadany skonsolidowany bilans pro forma Grupy na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, niezbadany skonsolidowany rachunek zysków i strat pro forma Grupy za okres 6 miesięcy zakończony w dniu 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku oraz noty objaśniające do informacji finansowej pro forma, zostały przygotowane na potrzeby niniejszego Prospektu.

Jak opisano szerzej w Rozdziale „Opis działalności—Istotne Umowy—Inne istotne umowy—Nabywanie KWBA i KWBK”, na podstawie zawartej ze Skarbem Państwa w dniu 28 maja 2012 roku umowy sprzedaży, nabyliśmy od Skarbu Państwa pakiet akcji stanowiący 85% kapitału zakładowego KWBA i KWBK. Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody Prezesa UOKiK, która została udzielona w dniu 16 lipca 2012 roku. Przeniesienie własności akcji nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku. W momencie przeniesienia własności akcji, ZE PAK objął kontrolę nad KWBA oraz KWBK (obejmując jednocześnie kontrolę nad grupą kapitałową KWBK). Od daty objęcia kontroli, KWBA oraz KWBK (jak też grupa kapitałowa KWBK) podlegają konsolidacji dla potrzeb sporządzania naszych skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane w celu zilustrowania wpływu, jaki objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) miałyby, hipotetycznie, na bilans Grupy według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 30 czerwca 2012 roku oraz 31 grudnia 2011 roku, oraz na rachunek zysków i strat Grupy za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku oraz za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku, gdyby nastąpiło ono, odpowiednio, 1 stycznia 2012 roku oraz 1 stycznia 2011 roku. Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane wyłącznie dla celów poglądowych i, ze względu na swój hipotetyczny charakter, nie prezentują one rzeczywistej sytuacji majątkowej i finansowej, wyniku finansowego, kapitału własnego oraz sumy bilansowej Grupy ani Emitenta, które zaistniałyby, gdyby objęcie kontroli nad KWBA oraz KWBK (w tym nad grupą kapitałową KWBK) nastąpiło we wskazanych datach. Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma nie mają też na celu określenia jakichkolwiek prognoz wyników czy sytuacji finansowej w przyszłych okresach i terminach.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma należy analizować łącznie ze Sprawozdaniami Finansowymi, Danymi Finansowymi KWBA i KWBK, informacjami zawartymi w Rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej” oraz danymi finansowymi przedstawionymi w innych częściach Prospektu.

Śródroczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma

Raport niezależnego biegłego rewidenta.....F-165

Skonsolidowane informacje finansowe pro forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku.....F-167

Roczne Niezbadane Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma

Raport niezależnego biegłego rewidenta.....F-185

Skonsolidowane informacje finansowe pro forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.....F-187

**Raport niezależnego biegłego rewidenta o Skonsolidowanych Informacjach Finansowych
Pro Forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku**

Dla Zarządu Zespołu Elektrowni Pątnów - Adamów - Konin S.A.

1. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wykonującego dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz. Urz. UE L 149 z 30 kwietnia 2004 roku z późniejszymi zmianami)(„Rozporządzenie”) przeprowadziliśmy prace poświadczające, których przedmiotem były Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma („załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”) zamieszczone w prospekcie emisyjnym sporządzonym przez Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Emitent”, „Spółka”) w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Spółki oraz zamiarem ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenia tych akcji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („Prospekt”). Załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane na podstawie opisanej szczegółowo w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, wyłącznie dla zilustrowania, w jaki sposób transakcja nabycia przez Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. akcji spółek: PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A., która została przeprowadzona po dniu 30 czerwca 2012 roku, mogłaby hipotetycznie wpłynąć na aktywa i zobowiązania oraz kapitały własne Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A., gdyby została przeprowadzona w dniu 30 czerwca 2012 roku oraz na skonsolidowany wynik finansowy Grupy Kapitałowej Zespołu Pątnów – Adamów – Konin S.A. za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, gdyby transakcję tę przeprowadzono w dniu 1 stycznia 2012 roku.
2. Za przygotowanie załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma odpowiedzialny jest Zarząd Emitenta, który opracował je zgodnie z wymogami określonymi w punkcie 20.2 załącznika 1 do Rozporządzenia oraz nacie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma.
3. Naszym zadaniem było wyrażenie wniosku, zgodnie z wymogami określonymi w punkcie 7 załącznika II do Rozporządzenia Komisji WE, co do właściwego opracowania załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma. Wyrażając wniosek nie dokonujemy badania historycznych informacji finansowych wykorzystywanych do opracowania załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, korekt mających na celu dostosowanie zasad (polityki) rachunkowości Grupy Kapitałowej PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. do zasad (polityki) rachunkowości obowiązujących w Grupie Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. oraz założeń wymienionych w notach objaśniających. Wyrażając nasz wniosek nie dokonujemy aktualizacji lub innych zmian w opiniach lub raportach wydanych poprzednio o informacjach finansowych lub sprawozdaniach finansowych wykorzystanych do opracowania załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, ani też nie przyjmujemy odpowiedzialności za takie opinie lub raporty w zakresie przekraczającym naszą odpowiedzialność w stosunku do adresatów, do których nasze opinie lub raporty były kierowane wtedy, gdy je wydawaliśmy.
4. Prace przeprowadziliśmy zgodnie z Krajowym Standardem Rewizji Finansowej nr 3 wydanym przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów oraz Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000, *Usługi atestacyjne inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych*. Nasze prace zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby zgromadzić informacje i wyjaśnienia uznane przez nas za niezbędne dla uzyskania wystarczającej pewności, że załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały właściwie opracowane na wskazanej podstawie oraz, że podstawa ta jest spójna z zasadami (polityką) rachunkowości, które zostały przyjęte przy sporządzaniu śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku. Nasze prace polegały przede wszystkim na porównaniu informacji finansowych zawartych w załączonych Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma z danymi źródłowymi wskazanymi w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, analizie podstawy przeprowadzenia korekt pro forma oraz omówienia załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma z Zarządem Emitenta.

-
5. Załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zawierają Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma, Skonsolidowany Bilans oraz noty objaśniające sporządzone na podstawie wskazanej w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma w celu przedstawienia hipotetycznego wpływu transakcji nabycia przez Grupę Kapitałową Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. akcji spółek: PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. na skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. w okresie od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku oraz skonsolidowany bilans Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. na dzień 30 czerwca 2012 roku. Załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma przygotowano wyłącznie w celu zilustrowania potencjalnego wpływu powyższej transakcji, tym samym dotyczą sytuacji hipotetycznej i nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji finansowej, majątkowej ani wyników Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.
6. Naszym zdaniem załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały właściwie opracowane na podstawie wskazanej w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, zaś podstawa ta jest spójna z zasadami (polityką) rachunkowości, które zostały przyjęte przy sporządzaniu śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku.
7. Niniejszy raport jest wydawany wyłącznie w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Spółki na podstawie Prospektu. Niniejszy raport wymagany jest przez Rozporządzenie i wydajemy go wyłącznie w celu spełnienia tego obowiązku. W związku z tym, niniejszy raport nie podlega żadnym innym jurysdykcjom i regulacjom niż zdefiniowane powyżej i nie powinien być wykorzystywany w żadnym innym celu niż opisano powyżej. Nie ponosimy żadnej odpowiedzialności, ani nie przyjmujemy żadnych zobowiązań za wykorzystanie tego raportu w związku z jakąkolwiek transakcją lub ofertą inną niż oferta publiczna opisana powyżej.

w imieniu:
Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Artur Żwak
Biegły rewident nr 9894

Warszawa, dnia 10 września 2012 roku

**GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI
PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN S.A.**

**SKONSOLIDOWANE INFORMACJE FINANSOWE PRO FORMA
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2012 ROKU
WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

1.	Podstawa i zasady sporządzenia oraz format Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma	F-170
2.	Opis znaczącego zobowiązania finansowego	F-170
3.	Objęcie kontroli nad Grupą Kapitałową PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma	F-171
4.	Zasady sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma	F-171
5.	Skonsolidowany bilans pro forma na dzień 30 czerwca 2012 roku.	F-176
6.	Skonsolidowany rachunek zysków i strat pro forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku.	F-178
7.	Dodatkowe noty objaśniające	F-179
7.1.	Przychody ze sprzedaży	F-179
7.2.	Przychody finansowe	F-179
7.3.	Koszty finansowe	F-179
7.4.	Koszty według rodzajów	F-180
7.5.	Rzeczowe aktywa trwałe	F-181
7.6.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	F-182
7.7.	Zobowiązania z tytułu leasingu	F-182
7.8.	Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	F-183
7.8.1.	Rezerwy	F-183
7.8.2.	Rozliczenia międzyokresowe bierne	F-183
7.9.	Zobowiązania warunkowe i istotne sprawy sądowe	F-183
7.9.1.	Zobowiązania warunkowe Grupy KWB Konin	F-183
7.9.2.	Sprawy sądowe ZE PAK	F-183
7.9.3.	Rozliczenia podatkowe	F-184

Niniejsze Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów - Adamów - Konin S.A. zostały zatwierdzone przez Zarząd Zespołu Elektrowni Pątnów - Adamów - Konin S.A. dnia 10 września 2012 roku.

Zarząd:

Katarzyna Muszkat

Prezes Zarządu

Anna Striżyk

Wiceprezes Zarządu

Piotr Jarosz

Wiceprezes Zarządu

1. Podstawa i zasady sporządzenia oraz format Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma

Niniejsze Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały sporządzone w związku z zaciągnięciem przez spółkę Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Spółka Przejmująca”, „Emitent”, „ZE PAK”), która jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A., znaczącego zobowiązania finansowego, którego realizacja spowoduje znaczącą zmianę brutto aktywów, pasywów i zysków Emitenta.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane tylko i wyłącznie w celach ilustracyjnych i ze względu na swój hipotetyczny charakter nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji majątkowej i finansowej, wyniku finansowego, sumy bilansowej oraz kapitału własnego Emitenta.

Wymóg zamieszczenia informacji finansowych pro forma wynika z przepisów art. 4a Rozporządzenia Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wykonującego dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz. Urz. UE L 149 z 30 kwietnia 2004 z późniejszymi zmianami) („Rozporządzenie”) w odniesieniu do informacji finansowych, jakie muszą zawierać prospekty emisyjne emitentów o złożonej historii finansowej lub tych, którzy poczynili znaczące zobowiązania finansowe.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 30 czerwca 2012 roku zostały przygotowane na podstawie:

- śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku sporządzonego zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, który został zatwierdzony przez Unię Europejską („MSR 34”) o którym biegły rewident wydał z dniem 7 września 2012 roku raport z przeglądu bez zastrzeżeń;
- skonsolidowanych danych finansowych Grupy Kapitałowej PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. („Grupa KWB Konin”), (poprzednio: Grupa Kapitałowa Kopalni Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A.) za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, sporządzonych zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w notach do danych finansowych („dane finansowe Grupy KWB Konin”), o których biegły rewident wydał z dniem 10 września 2012 roku raport z przeglądu bez zastrzeżeń. Zasady rachunkowości wykorzystane przy przygotowaniu danych finansowych Grupy KWB Konin są zgodne z MSSF, przy czym dane finansowe nie obejmują danych porównawczych oraz wszystkich not i ujawnień wymaganych przez MSSF;
- danych finansowych PAK Kopalni Węgla Brunatnego Adamów S.A. („KWB Adamów”), (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów” S.A.) za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, sporządzonych zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w notach do danych finansowych („dane finansowe KWB Adamów”), o których biegły rewident wydał z dniem 10 września 2012 roku raport z przeglądu bez zastrzeżeń. Zasady rachunkowości wykorzystane przy przygotowaniu danych finansowych KWB Adamów są zgodne z MSSF, przy czym dane finansowe nie obejmują danych porównawczych oraz wszystkich not i ujawnień wymaganych przez MSSF.

2. Opis znaczącego zobowiązania finansowego

Na podstawie zawartej ze Skarbem Państwa w dniu 28 maja 2012 roku umowy sprzedaży, w dniu 18 lipca 2012 roku Minister Skarbu Państwa przeniósł na ZE PAK własność pakietu 10 200 000 akcji imiennych zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda w spółce KWB Adamów z siedzibą w Turku oraz pakietu 20 803 750 akcji imiennych zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda w spółce PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. („KWB Konin”), (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A.) z siedzibą w Kleczewie. Akcje będące przedmiotem umowy stanowią 85% w kapitale zakładowym nabywanych spółek.

Pozostałe 15% akcji KWB Adamów oraz KWB Konin zostanie przekazane przez Skarb Państwa uprawnionym pracownikom. Umowa sprzedaży akcji zobowiązuje ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych po przekazaniu ich pracownikom za cenę określoną w umowie co skutkuje powstaniem zobowiązania z tytułu opcji wykupu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Emitenta.

Zgodnie z punktem 9 Rozporządzenia, Emitent uznał, iż transakcja wynikająca z umowy podpisanej w dniu 28 maja 2012 roku powinna zostać uznana za znaczące zobowiązanie finansowe, a w wyniku realizacji tej umowy nastąpi znacząca zmiana brutto aktywów, pasywów i zysków Emitenta.

3. Objęcie kontroli nad Grupą Kapitałową PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma

W wyniku umowy podpisanej w dniu 28 maja 2012 roku pomiędzy ZE PAK i Skarbem Państwa, ZE PAK nabył 10 200 000 sztuk akcji imiennych zwykłych serii A spółki KWB Adamów oraz 20 803 750 sztuk akcji imiennych zwykłych serii A KWB Konin, uprawniających do 85% głosów na Walnych Zgromadzeniach i dających 85% udział w kapitale zakładowym. Płatność za nabywane akcje oraz przeniesienie własności z tych akcji na ZE PAK wiązały się z wydaniem zgody przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez ZE PAK kontroli nad KWB Adamów oraz Grupą KWB Konin, co nastąpiło w dniu 16 lipca 2012 roku. W dniu 18 lipca 2012 roku Minister Skarbu Państwa przeniósł własność pakietu 85% akcji KWB Adamów oraz pakietu 85% akcji KWB Konin na ZE PAK. Tym samym w momencie skutecznego nabycia przedmiotowych akcji, ZE PAK objął kontrolę nad spółką KWB Adamów oraz KWB Konin, obejmując jednocześnie kontrolę nad Grupą KWB Konin.

4. Zasady sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma

4.1. Zasady ogólne

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma obejmujące Skonsolidowany Bilans Pro Forma na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku zostały przygotowane w celu przedstawienia wpływu objęcia kontroli nad KWB Adamów oraz nad Grupą KWB Konin na skonsolidowany bilans Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. na dzień 30 czerwca 2012 roku tak jakby objęcie kontroli miało miejsce w dniu 30 czerwca 2012 roku oraz na skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku w taki sposób, jak gdyby transakcja nabycia pakietu kontrolnego miała miejsce na dzień 1 stycznia 2012 roku.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane jedynie w celu zilustrowania wpływu nabycia KWB Adamów oraz Grupy KWB Konin, dotyczą sytuacji hipotetycznej i nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji finansowej ani wyników działalności Grupy Kapitałowej ZE PAK, jakie byłyby prezentowane, gdyby transakcja faktycznie miała miejsce w dniu 1 stycznia 2012 roku (dla skonsolidowanego rachunku zysków i strat) lub w dniu 30 czerwca 2012 roku (dla skonsolidowanego bilansu).

Przygotowując Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma ZE PAK zastosował zasady rachunkowości, które są spójne z zasadami stosowanymi przez ZE PAK przy sporządzeniu śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku zgodnie z wymogami MSSF obowiązującymi na dzień sprawozdawczy tj. 30 czerwca 2012 roku.

W wyniku zawarcia umowy ze Skarbem Państwa ZE PAK po raz pierwszy w swojej historii zaciągnął zobowiązanie do wykupu akcjonariuszy niekontrolujących. Ujęcie tego zobowiązania w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma wymagało wyboru polityki rachunkowości dla tego typu transakcji. Zgodnie z wybraną polityką udziały niekontrolujące otrzymują alokację wyniku oraz pozostałych całkowitych dochodów w kolejnych okresach sprawozdawczych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego następuje korekta wartości udziałów niekontrolujących, tak jakby następowało ich nabycie przy jednoczesnym rozpoznaniu zobowiązania z tytułu opcji wykupu akcji. Różnica między wartością udziałów niekontrolujących wysięgowanych na dzień 30 czerwca 2012 roku a rozpoznaniem zobowiązaniem finansowym została odniesiona na kapitał własny.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zawierają wszystkie informacje dostępne Zarządowi ZE PAK, które są istotne dla oceny Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały sporządzone poprzez:

- zsumowanie poszczególnych pozycji bilansów oraz rachunków zysków i strat Grupy Kapitałowej ZE PAK oraz KWB Adamów i Grupy KWB Konin,
- dokonanie odpowiednich korekt wynikających z przyjętych szacunków i założeń,
- dokonanie odpowiednich korekt mających na celu rozliczenie nabycia KWB Adamów oraz Grupy KWB Konin.

4.2. Przyjęte szacunki i założenia

Przygotowanie Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma prezentujących efekt objęcia kontroli nad KWB Adamów oraz Grupą KWB Konin przez ZE PAK wymagało przyjęcia pewnych założeń i dokonania specyficznych szacunków, które przy ostatecznym rozliczeniu transakcji nabycia mogą ulec zmianie.

Najważniejsze z przyjętych założeń:

- Skonsolidowany Bilans Pro Forma został sporządzony na dzień 30 czerwca 2012 roku przy założeniu, że nabycie nastąpiło na dzień 30 czerwca 2012 roku;
- Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma został sporządzony za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku przy założeniu, że nabycie nastąpiło dnia 1 stycznia 2012 roku;
- zobowiązanie ZE PAK do złożenia oferty wykupu akcji uprawnionym pracownikom wynikające z umowy sprzedaży akcji KWB Konin i KWB Adamów zostało ujęte w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma, przy czym wycena zobowiązania opiera się na stałej cenie za akcję wynikającej z umowy sprzedaży akcji bez uwzględnienia efektu dyskonta;
- na potrzeby rozliczenia nabycia w Skonsolidowanym Bilansie Pro Forma przyjęto, że wartości aktywów i zobowiązań Grupy KWB Konin i KWB Adamów pochodzące z danych finansowych Grupy KWB Konin oraz danych finansowych KWB Adamów odpowiadają ich wartościom godziwym dla celów rozliczenia nabycia pakietu kontrolnego przez ZE PAK, z wyjątkiem wartości godziwej aktywów górniczych w KWB Adamów. Przyjęto również że wartość godziwa zobowiązań warunkowych w obu przejmowanych spółkach jest zerowa;
- na potrzeby ujęcia nabycia akcji KWB Adamów oraz Grupy KWB Konin w Skonsolidowanym Rachunku Zysków i Strat Pro Forma na dzień 1 stycznia 2012 wykorzystano dane pochodzące z danych finansowych KWB Adamów oraz skonsolidowanych danych finansowych Grupy KWB Konin za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, o których biegły rewident wydał z dniem 10 września 2012 roku raporty bez zastrzeżeń. Przyjęto że dane te odpowiadają wartościom godziwym zidentyfikowanych aktywów i przyjętych zobowiązań dla celów rozliczenia nabycia pakietu kontrolnego przez ZE PAK oraz że wartość godziwa zobowiązań warunkowych w obu przejmowanych spółkach jest zerowa;
- wartość godziwa udziałów niekontrolujących jest równa wartości procentowego udziału w aktywach netto Grupy KWB Konin i KWB Adamów.

Najważniejsze wartości szacunkowe:

- wartość godziwa ceny nabycia pakietu kontrolnego, t.j. pakietu 10 200 000 akcji KWB Adamów oraz pakietu 20 803 750 akcji KWB Konin, została oszacowana na podstawie ceny określonej w umowie z dnia 28 maja 2012 roku zawartej pomiędzy ZE PAK i Skarbem Państwa bez uwzględnienia efektu dyskonta;
- wartość kosztów bezpośrednio związanych z nabyciem na które składają się koszty doradztwa finansowego i obsługi prawnej oszacowano na poziomie 3 301 tysięcy złotych;

4.3. Brak prezentacji porównywalnych danych skonsolidowanych pro forma

Zgodnie z punktem 5 załącznika II do Rozporządzenia o prospekcie przedstawienie danych porównywalnych pro forma do niniejszych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma nie jest wymagane.

4.4. Korekty dokonane celem sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma

W celu sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma wprowadzone zostały następujące korekty:

4.4.1. Korekty wynikające z rozliczenia objęcia kontroli

Dla celów sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma objęcie kontroli zostało rozliczone przy zastosowaniu metody przejęcia określonej przepisami Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 3 „Połączenia przedsięwzięć” („MSSF 3”).

Zgodnie z zasadami określonymi w MSSF 3 objęcie kontroli nad spółką jest rozliczane metodą przejęcia. Metoda ta opiera się na założeniu, że możliwe jest ustalenie podmiotu przejmującego, będącego jednostką obejmującą kontrolę.

Podmiot przejmujący to jednostka, która w wyniku nabycia:

- dysponuje większością głosów w organach stanowiących przejmowanej jednostki na podstawie umowy z innymi inwestorami lub,
- ma zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną przejmowanej jednostki na podstawie statutu lub umowy lub,
- ma zdolność do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu lub równoważnego organu zarządzającego przejmowanej jednostki lub,
- dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub równoważnego organu zarządzającego przejmowanej jednostki.

Połączenie jednostek odbywa się poprzez sumowanie poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań spółki przejmującej, według ich wartości księgowej, z odpowiednimi pozycjami aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych spółki przejmowanej, według ich wartości godziwej ustalonej na dzień przejęcia kontroli. Kapitał własny spółki przejmowanej podlega wyłączeniu.

Udział niekontrolujący został oszacowany w wartości godziwej.

Eliminacja pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów

W rozliczeniu przejęcia na dzień 30 czerwca 2012 roku wyeliminowano pozycje rozliczeń międzyokresowych przychodów w kwocie 8 142 tysiące złotych z uwagi na to iż nie stanowią one przejętych przez ZE PAK zobowiązań. Po uwzględnieniu podatku odroczonego dotyczącego rozliczeń międzyokresowych przychodów wpływ korekty na ustalenie wartości aktywów netto wyniósł 6 595 tysięcy złotych.

W rozliczeniu przejęcia na dzień 1 stycznia 2012 roku przedstawiona powyżej eliminacja wynosi 8 983 tysiące złotych. Po uwzględnieniu podatku odroczonego wpływ korekty na wartość aktywów netto wyniósł 7 276 tysięcy złotych.

Ustalenie wartości firmy/zysku na okazjnym zakupie na dzień nabycia

Zgodnie z MSSF 3 zysk na okazjnym zakupie powstały w wyniku objęcia kontroli nad spółką zależną, w przypadku gdy kontrola jest objęta w ramach jednej transakcji (jednoetapowe objęcie kontroli) jest liczony zgodnie z następującą formułą:

Zysk na okazjnym zakupie = wartość godziwa aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych spółki przejmowanej – (cena nabycia + wartość udziału niekontrolującego).

Cenę nabycia dla celów niniejszych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma oszacowano na poziomie 67 320 000 złotych dla KWB Adamów oraz 108 179 500 złotych dla Grupy KWB Konin.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku rozpoznano aktywa górnicze KWB Adamów w kwocie 21 800 tysięcy złotych. Po uwzględnieniu podatku odroczonego dotyczącego tego aktywa wpływ korekty na ustalenie wartości aktywów netto wyniósł 17 658 tysięcy złotych.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego KWB Adamów został oszacowany na poziomie 54 tysięcy złotych.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego Grupy KWB Konin został oszacowany na poziomie 27 704 tysięcy złotych.

Na dzień 1 stycznia 2012 zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego KWB Adamów został oszacowany na poziomie 425 tysięcy złotych. Zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego Grupy KWB Konin został oszacowany na poziomie 25 696 tysięcy złotych.

Ujęcie kosztów związanych z nabyciem

W związku z nabyciem akcji KWB Adamów oraz KWB Konin przyjęto iż ZE PAK poniósł koszty w wysokości 3 301 tysięcy złotych. Koszty te obejmowały głównie podatek od czynności cywilnoprawnych oraz koszty doradztwa. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ZE PAK na dzień 30 czerwca 2012 roku kwota 1 760 tysięcy złotych została zaprezentowana w pozycji Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe natomiast pozostała część kosztów została ujęta w rachunku wyników w kosztach ogólnego zarządu. W Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma wszystkie koszty zostały ujęte w pozycji kosztów ogólnego zarządu.

4.4.2. Korekty wynikające z wyłączenia wzajemnych transakcji

Dla potrzeb przygotowania niniejszych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma wyłączeniu podlegały wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze łączących się spółek (w przypadku Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma wyłączeniu podlegają rozrachunki między KWB Adamów oraz Grupą KWB Konin a spółkami z Grupy Kapitałowej ZE PAK).

Korekty pro forma odnoszące się do Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma są bezpośrednio związane z transakcją połączenia i obejmują:

- 1) Eliminacja przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów w wysokości 117 948 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy KWB Adamów i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 2) Eliminacja przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów w wysokości 319 783 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy Grupą KWB Konin i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 3) Eliminacja przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży w wysokości 144 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy KWB Adamów a Grupą KWB Konin
- 4) Eliminacja należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług w wysokości 16 300 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy KWB Adamów i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 5) Eliminacja należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług w wysokości 52 888 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy Grupą KWB Konin i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 6) Eliminacja należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług w wysokości 21 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy Grupą KWB Konin i KWB Adamów
- 7) Eliminacja kary nałożonej przez ZE PAK na KWB Konin w związku z niewypelnieniem warunków umowy na dostawę węgla w wysokości 4 018 tysięcy złotych.

4.4.3. Korekty wynikające z ujęcia udziałów niekontrolujących i rozliczenia zobowiązania z tytułu opcji na wykup akcji

Alokacja wyniku do udziałów niekontrolujących

Dla potrzeb przygotowania Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma 15% wyniku KWB Adamów oraz 15% wyniku przypadającego akcjonariuszom większościowym Grupy KWB Konin za okres zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku zostało zaalokowane jako zysk przypadający akcjonariuszom niekontrolującym.

Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych

ZE PAK jest zobowiązany do wykupu akcji pracowniczych zgodnie z zapisami umowy sprzedaży akcji KWB Konin oraz KWB Adamów, w przypadku gdy pracownicy zgłoszą chęć odsprzedaży. Warunki umowy określają cenę jak również termin wykupu.

Zgodnie z MSSF ZE PAK rozpoznał na dzień objęcia kontroli zobowiązanie do wykupu akcji posiadanych przez udziały niekontrolujące. W oparciu o wybraną politykę rachunkowości ZE PAK zaprezentował w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma zobowiązanie finansowe w wysokości 11 880 tysięcy złotych w przypadku KWB Adamów oraz 19 091 tysięcy złotych w przypadku Grupy KWB Konin. Różnica między wartością udziałów niekontrolujących wyksięgowanych na dzień 30 czerwca 2012 roku a rozpoznanym zobowiązaniem finansowym została odniesiona w zyski zatrzymane.

4.5. Wpływ powyższych korekt na przyszłe sprawozdania finansowe Emitenta

W związku z tym, że dokonane powyżej korekty pro forma dotyczą transakcji, które dopiero będą miały miejsce i mają charakter hipotetyczny, nie przedstawiają one rzeczywistej sytuacji majątkowej lub wyniku finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. i żadne z nich bezpośrednio nie wpłyną na przyszłe skonsolidowane sprawozdanie finansowe Emitenta.

5. Skonsolidowany bilans pro forma na dzień 30 czerwca 2012 roku

	ZEPAK		Grupa KWB		Eliminacja pozycji		Wycena aktywów		Rozliczenie		Rozliczenie		Wyłączenie		Koszty		Alokacja wyniku		Ujęcie		Razem		
	Adamów	KWB Adamów	KWB Konin	Grupa KWB Konin	miedzynarodowych różnic przysporzeń	górniczych KWB Adamów	objęcia kontroli KWB Adamów	objęcia kontroli KWB Konin	związane z nabyciem	transakcji wewnętrznych	do udziałów niakontrolujących	ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych KWB Adamów	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych KWB Adamów	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych KWB Konin									
AKTYWA																							
Aktywa trwałe																							
Rzeczowe aktywa trwałe	4 312 199	111 230		705 166																		5 128 595	
Nieruchomości/inwestycyjne		817		2 665																		3 482	
Aktywa niematerialne	3 193	247		1 763																		5 203	
Wartość firmy																						-	
Aktywa dołączające z jedynowładni nadkładu i inne aktywa																							
górnicze (długoterminowe)		1 440		95 889		21 800																119 129	
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe	3 022	8 363		19 302																		28 927	
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe	901	160		-																		1 061	
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych																						-	
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	7 554	31 179		76 198	(1 547)																	113 384	
Razem aktywa trwałe	4 326 869	153 436		900 363	(1 547)	21 800																5 399 761	
Aktywa obrotowe																							
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	28 288																					28 288	
Zapasy	100 978	12 714		22 433																		136 125	
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	217 204	19 753		53 283																		221 041	
Należności z tytułu podatku dochodowego		1 970		252																		2 222	
Pochodne instrumenty finansowe i krótkoterminowe (aktywa)	-																					-	
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe	105 036			19 155																		105 036	
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe	10 218	2 933																				32 306	
Aktywa dołączające z jedynowładni nadkładu i inne aktywa																						608	
górnicze (krótkoterminowe)																						6 926	
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych																						604 269	
Srodki pieniężne i ich ekwiwalenty	572 163	28 028		4 078																		604 269	
Razem aktywa obrotowe	1 041 813	66 006		99 211																		1 137 821	
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczane do sprzedaży	5 368 682	219 442		1 009 194	(1 547)	21 800																6 537 802	

Skonsolidowany bilans pro forma na dzień 30 czerwca 2012 roku

	PASYWA		Eliminacja pozycji międzygrupowych		Wycena aktywów górniczych KWB Adamów		Rozliczenie obciążenia kontroli Grupy KWB Konin		Koszty związane z nabyciem wewnątrzgrupowych transakcji		Ujęcie zobowiązania ZEPAK do wykupu akcji pracowniczych KWB Adamów		Ujęcie zobowiązania ZEPAK do wykupu akcji pracowniczych Grupy KWB Konin		Razem
	ZEPAK	KWB Adamów	Grupa KWB Konin	Rozliczenie obciążenia kontroli KWB Adamów	Rozliczenie obciążenia kontroli KWB Konin	Koszty związane z nabyciem wewnątrzgrupowych transakcji	Ujęcie zobowiązania ZEPAK do wykupu akcji pracowniczych KWB Adamów	Ujęcie zobowiązania ZEPAK do wykupu akcji pracowniczych Grupy KWB Konin							
Kapitał własny	104 052	120 000	244 750	(120 000)	(244 750)										104 052
Kapitał podstawowy	1 956 261	19 849	21 686	(19 849)	(21 686)										1 956 261
Kapitał zapasowy	(26 887)	9 127	23 047	(9 127)	(23 047)										(26 887)
Kapitał z aktualizacji programów akcyjnych	3 472	2 700	57 413	(2 700)	(57 413)										3 472
Pozostałe kapitały rezerwow e	1 402 966	(90 071)	(193 608)	72 467	214 717	(1 760)									1 433 861
Zysk/zatrzymane / Niepokryte straty															232
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych															465
Udziały niekontrolujące	104		361												465
Kapitał własny ogółem	3 440 200	61 605	153 629	(67 320)	(108 180)	(1 760)	11 889	23 979	(11 889)	(19 091)	(11 889)	(19 091)	(19 091)	(19 091)	3 471 456
Zobowiązania długoterminowe															
Oprócz emisji kredytów i pożyczek	910 434		80 033												990 467
Świadczenia pracownicze długoterminowe	99 985	35 219	90 822												226 026
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	1 677		51 347												53 024
Pozostałe zobowiązania niefinansowe (długoterminowe)															
Pochodne instrumenty finansowe długoterminowe (zobowiązania)	24 593														24 593
Dotacje długoterminowe	52 012		6 446												52 012
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	28 059	48 774	213 246												290 081
Kwoty należne z tytułu odroczonego podatku dochodowego															
Kwoty należne z tytułu odroczonego podatku dochodowego	236 217														236 217
Zobowiązania długoterminowe ogółem	1 352 967	83 993	441 896	(6 446)	4 142	(6 446)	4 142	4 142	(6 446)	(6 446)	(6 446)	(6 446)	(6 446)	(6 446)	1 376 562
Zobowiązania krótkoterminowe															
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe i krótkoterminowe	195 468	33 064	114 084	67 320	108 180	(65 191)									483 896
Bieżąca część oprocentowania kredytów i pożyczek	222 201		207 073												429 274
Pochodne instrumenty finansowe i krótkoterminowe (zobowiązania)	10 659	13 333	28 518												10 659
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	68 281														68 281
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	7 644														7 644
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	8 397	7 649	7 233												23 279
Dotacje krótkoterminowe	1 910		1 696												1 910
Kwoty należne z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 959														2 959
Inne rezerwy i krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	57 996	19 798	46 085												119 841
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem	575 515	73 544	404 669	(67 320)	108 180	(4 016)	67 320	108 180	(69 209)	(69 209)	(69 209)	(69 209)	(69 209)	(69 209)	1 189 594
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczane do sprzedaży															
Zobowiązania ogółem	1 928 482	157 837	846 565	(67 320)	108 180	(6 446)	4 142	4 142	(6 446)	(6 446)	(6 446)	(6 446)	(6 446)	(6 446)	3 066 146
SUMA PASYWÓW	5 368 682	219 442	1 009 184	(1 547)	21 800	(1 760)	21 800	21 800	(1 760)	(1 760)	(1 760)	(1 760)	(1 760)	(1 760)	6 537 602

6. Skonsolidowany rachunek zysków i strat pro forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	ZE PAK	KWB Adamów	Grupa KWB Konin	Eliminacja pozycji rozliczeniowych międzyjednostkowych przychodów	Wywona aktywów górniczych KWB Adamów	Rozliczenie objęcia KWB Adamów	Rozliczenie objęcia KWB Konin	Koszty związane z nabyciem	Wyłączenie transakcji wewnątrzgrupowych	Alokacja wyniku do udziałów niekontrolujących	Ujęcie zobowiązań ZE PAK do wydania akcji przez KWB Adamów	Ujęcie zobowiązań ZE PAK do wykupu akcji przez KWB Konin	Razem
Działalność kontynuowana													
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	1 275 652	1 19 630	338 597						(437 875)				1 296 004
Akcyza	(421)												(421)
Przychody ze sprzedaży	1 275 231	1 19 630	338 597						(437 875)				1 295 563
Koszty własny sprzedaży	(986 481)	(1 10 125)	(283 433)						437 875				(952 165)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	278 750	9 504	55 164										343 418
Rzeczne przychody operacyjne	2 257	1 245	6 414	(819)									8 097
Koszty sprzedaży	(2 058)		(699)										(2 757)
Koszty ogólnego zarządu	(38 485)	(20 092)	(35 757)					(1 760)					(105 094)
Zysk (strata) z udziałów w jednostkach podporządkowanych													
wycenianych metodą praw własności													
Rzeczne koszty operacyjne	(4 249)	(693)	(3 649)										(8 891)
Przychody finansowe	44 768	860	716										46 344
Koszty finansowe	(16 165)	(660)	(17 514)										(34 329)
Zysk na okazym zakupie													26 121
Zysk (strata) brutto	264 818	(19 326)	3 675	(619)				(1 760)					272 709
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(50 387)	3 692	(1 694)	156									(48 233)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	214 431	(15 634)	1 981	(663)				(1 760)					224 476
Działalność zaniechana													
Zysk (strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej													
Zysk (strata) netto za rok obrotowy	214 431	(15 634)	1 981	(663)				(1 760)					224 476
Zysk (strata) przypadający akcjonariuszom w większościowym	2 14 417	(15 634)	1 909	(564)				(1 760)					226 546
Zysk (strata) przypadający akcjonariuszom niekontrolującym	14		72	(69)									(2 072)

7. Dodatkowe noty objaśniające

7.1. Przychody ze sprzedaży

	<i>okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</i>
Struktura rzeczowa	
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej	995 082
Przychody z tytułu energii elektrycznej z obrotu	92 480
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	51 461
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	37 030
Przychody z kontraktów długoterminowych	45 676
Przychody ze sprzedaży energii cieplnej	28 678
Zamiana EUA na CER	14 819
Pozostałe usługi i produkty	23 539
Przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów	7 239
Akcyza	(421)
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>1 295 583</u>

7.2. Przychody finansowe

	<i>okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</i>
Przychody z tytułu odsetek	14 705
Wycena wbudowanych opcji	-
Dywidendy	-
Dodatnie różnice kursowe	10 699
Wycena instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych (SWAP)	-
Zysk ze zbycia inwestycji	-
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych	20 649
Pozostałe	291
Przychody finansowe ogółem	<u>46 344</u>

7.3. Koszty finansowe

	<i>okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</i>
Odsetki	21 227
Wycena i realizacja pochodnych instrumentów finansowych	4 586
Ujemne różnice kursowe	926
Dyskonto rozrachunków	-
Dyskonto rezerwy na likwidację bloków energetycznych	651
Dyskonto rezerwy na rekultywację terenów górniczych	5 780
Aktualizacja wartości inwestycji	-
Inne	1 359
Koszty finansowe ogółem	<u>34 529</u>

7.4. Koszty według rodzajów

	<i>okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</i>
Amortyzacja	153 592
Odpisy aktualizujące środki trwałe, wartości niematerialne oraz aktywa górnicze	(12)
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	7 227
Zużycie materiałów i energii	276 177
Usługi obce	80 454
Podatki i opłaty	83 065
Koszty świadczeń pracowniczych (wynagrodzenia+świadczeń)	365 201
Pozostałe koszty rodzajowe	34 286
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	92 412
Koszty według rodzajów ogółem	1 092 402
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	952 165
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	2 757
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	105 094
Zmiana stanu produktów	6 720
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	25 666

7.5. Rzeczowe aktywa trwałe

	<i>Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Urządzenia techniczne</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2012 roku	37 040	1 522 756	2 805 129	14 104	21 520	659 171	5 059 720
Nabycie kopalni	100 162	141 306	445 669	59 945	2 902	50 047	800 031
Zakup bezpośredni	12 923	245	2 557	659	1 289	183 212	200 885
Remonty	-	-	880	-	-	11 404	12 284
Sprzedaż i likwidacja	(49)	(1 423)	(759)	(1 481)	(461)	-	(4 173)
Transfer ze środków trwałych w budowie	8 114	11 008	60 044	2 196	209	(81 571)	-
Inne zmniejszenia (nieruchomości inwestycyjne)	(12)	-	-	-	-	-	(12)
Wartość brutto na dzień 30 czerwca 2012 roku	158 178	1 673 892	3 313 520	75 423	25 459	822 263	6 068 735
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2012 roku	888	216 362	519 663	7 525	15 054	30 291	789 783
Odpis amortyzacyjny za okres	409	37 248	109 198	4 811	1 186	-	152 852
Odpis aktualizujący	-	34	608	64	-	(718)	(12)
Sprzedaż i likwidacja	-	(1 355)	(262)	(562)	(304)	-	(2 483)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 30 czerwca 2012 roku	1 297	252 289	629 207	11 838	15 936	29 573	940 140
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	36 152	1 306 394	2 285 466	6 579	6 466	628 880	4 269 937
Wartość netto na dzień 30 czerwca 2012 roku	156 881	1 421 603	2 684 313	63 585	9 523	792 690	5 128 595

Tabela ruchów rzeczowych aktywów trwałych została przygotowana przy założeniu, że nabycie KWB Konin oraz KWB Adamów przez ZE PAK miało miejsce w dniu 1 stycznia 2012 roku.

7.6. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	<i>część krótkoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku</i>	<i>część długoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku</i>
Zespół Elektrowni Pątnów - Adamów - Konin S.A.	222 201	910 434
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.	206 841	78 338
Ochrona Osób i Mienia „Asekuracja” sp. z o.o.	-	188
Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano” sp. z o.o.	100	1 099
Eko – Surowce sp. z o.o.	132	408
Razem	429 274	990 467

Na dzień 30 czerwca 2012 roku KWB Konin nie spełniła warunków umów kredytowych (wskaźników finansowych) w zakresie realizacji zobowiązań finansowych. Niedotrzymanie dowolnego zobowiązania finansowego lub innego zobowiązania, lub nieosiągnięcie przez KWB Konin porozumienia w sprawie zmiany terminu spłaty zobowiązań zapadających w 2012 roku lub negatywna ocena biznes planu oraz założeń projekcji finansowych KWB Konin po dniu 30 czerwca 2012 roku mogą skutkować naruszeniem umów finansowania, negatywną zmianą warunków udzielonego finansowania, a w przypadku nieuzyskania odpowiedniego zwolnienia z jego przestrzegania od podmiotów finansujących może spowodować, że strony finansujące odmówią dalszego finansowania i zażądają spłaty udzielonych kredytów lub postawią je w stan wymagalności. Taka sytuacja mogłaby mieć istotny niekorzystny wpływ na działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju Spółki. Na dzień 30 czerwca 2012 roku Spółka nie otrzymała zapewnienia z banków finansujących o braku wymagalności wspomnianych kredytów. W związku z powyższym, zgodnie z wymogami MSSF, zostały one w całości zaprezentowane jako zobowiązania krótkoterminowe (kwota 53 548 tysięcy złotych została przeklasyfikowana do zobowiązań krótkoterminowych).

Zgodnie z zapisami umowy kredytu konsorcjalnego z dnia 14 stycznia 2011 roku, jednostka zależna ZE PAK, „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. obowiązana jest do utrzymania pewnych wskaźników finansowych na określonych w umowie poziomach. Na dzień 30 czerwca 2012 roku żaden ze wskaźników nie został naruszony. Na dzień 30 czerwca 2012 roku jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. nie dotrzymała wskaźnika, który warunkuje wypłatę dywidendy na rzecz jednostki dominującej. Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółka wystąpiła do kredytodawców o odstąpienie od wyliczania powyższego wskaźnika, jednak formalna odpowiedź nie została przez spółkę otrzymana.

7.7. Zobowiązania z tytułu leasingu

	<i>część krótkoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku</i>	<i>część długoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku</i>
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.	22 330	51 215
Eko – Surowce sp. z o.o.	66	131
Grupa Kapitałowa Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.	415	282
Razem zobowiązania z tytułu leasingu	22 811	51 628

Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są w ramach pozycji zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

7.8. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

7.8.1. Rezerwy

	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
Świadczenia pracownicze	249 305
Rezerwa na umorzenie CER	29 288
Rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych	22 361
Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów	6 114
Rezerwa na stratę na kontrakcie długoterminowym	293
Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii	727
Rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych	272 695
Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych	20 644
Inne	15 512
Razem	<u><u>616 939</u></u>

7.8.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	42 241
Odszkodowania z zakładu ubezpieczeń	12
Badanie sprawozdania finansowego	-
Leasing zwrotny	-
Inne	35
Razem	<u><u>42 288</u></u>

7.9. Zobowiązania warunkowe i istotne sprawy sądowe

7.9.1. Zobowiązania warunkowe Grupy KWB Konin

	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
Poręczenia kredytu bankowego udzielonego stronom trzecim	800
Poręczenie spłaty gwarancji bankowych	<u>8 800</u>
Razem zobowiązania warunkowe	<u><u>9 600</u></u>

Poręczenie przez KWB Konin kredytu bankowego związane jest z kredytem inwestycyjnym zaciągniętym przez byłą spółkę zależną Zakład Opieki Zdrowotnej i Medycyny Pracy MED - ALKO sp. z o.o. w Koninie w Raiffeisen Bank Polska S.A.

Gwarancje bankowe KBW Konin udzielone zostały przez:

- Bank Pocztowy S.A. na kwotę 4 000 tysięcy złotych dotyczącej zabezpieczenia wiarygodności wynikających z koncesji na Odkrywkę Tomisławice (do 13 października 2013),

- BRE Bank S.A. na kwotę 4 800 tysięcy złotych dotyczącej remontu dróg wojewódzkich udostępnionych KWB Konin na potrzeby transportu węgla.

7.9.2. Sprawy sądowe ZE PAK

Rekompensaty z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej.

Jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. otrzymuje rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Przychód z tytułu rekompensat ujmowany jest sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat do końca okresu ich obowiązywania. W celu oszacowania wartości przychodu przynależnego do danego okresu Spółka dokonuje szacunków celem określenia wskaźnika szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zdyskontowanych zaliczek rocznych (w tym dotychczas otrzymanych zaliczek rocznych), korekt rocznych oraz przewidywanej korekty końcowej.

„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o., zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, w oparciu o zbudowany model finansowy rozpoznała w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2012 roku oraz w latach 2011, 2010 i 2009 przychody z tytułu rekompensat w wysokości odpowiednio 37 030 tysięcy złotych, 98 331 tysięcy złotych, 102 132 tysięcy złotych oraz 155 801 tysięcy złotych. Na podstawie wydanej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki S.A. („URE”) z dnia 31 lipca 2009 roku, Spółka została zobowiązana zwrócić administratorowi systemu rekompensat, Zarządcy Rozliczeń S.A. kwotę 52 493 tysięcy złotych, tytułem korekty kosztów osieroconych za rok 2008. Zarząd Spółki nie godząc się z decyzją Prezesa URE, odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”). Z dniem 23 września 2009 roku Sąd orzekł o wstrzymaniu wykonania części decyzji i nakazał zapłatę kwoty 26 493 tysięcy złotych.

W dniu 1 grudnia 2010 roku SOKiK, wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie Spółki od wyroku Prezesa URE, uznając jego argumenty za słuszne.

Spółka dokonała szczegółowej analizy prawnej zaistniałej kwestii przy współpracy z renomowaną kancelarią prawną i z dniem 9 lutego 2011 roku złożyła apelację do Sądu Apelacyjnego zaskarżając wyrok Sądu w pierwszej instancji.

Na dzień sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, to jest na dzień 10 września 2012 roku sprawa jest w toku. W związku z powyższym Spółka nie uwzględniła w niniejszym sprawozdaniu finansowym kwoty korekty rocznej wynikającej z decyzji Prezesa URE oraz nie zmieniła zasad ustalania przychodów z tytułu rekompensat za rok 2012, 2011 oraz za rok 2010.

7.9.3. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 30 czerwca 2012 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

**Raport niezależnego biegłego rewidenta o Skonsolidowanych Informacjach Finansowych
Pro Forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku**

Dla Zarządu Zespołu Elektrowni Pątnów - Adamów - Konin S.A.

1. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wykonującego dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz. Urz. UE L 149 z 30 kwietnia 2004 roku z późniejszymi zmianami) („Rozporządzenie”) przeprowadziliśmy prace poświadczające, których przedmiotem były Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma („załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma”) zamieszczone w prospekcie emisyjnym sporządzonym przez Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. („Emitent”, „Spółka”) w związku z planowaną pierwszą ofertą publiczną akcji Spółki oraz zamiarem ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie tych akcji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („Prospekt”). Załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane na podstawie opisanej szczegółowo w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, wyłącznie dla zilustrowania, w jaki sposób transakcja nabycia przez Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. akcji spółek: PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A., która została przeprowadzona po dniu 31 grudnia 2011 roku, mogłaby hipotetycznie wpłynąć na aktywa i zobowiązania oraz kapitały własne Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A., gdyby została przeprowadzona w dniu 31 grudnia 2011 roku oraz na skonsolidowany wynik finansowy Grupy Kapitałowej Zespołu Pątnów – Adamów – Konin S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, gdyby transakcje nabycia przeprowadzono w dniu 1 stycznia 2011 roku.
2. Za przygotowanie załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma odpowiedzialny jest Zarząd Emitenta, który opracował je zgodnie z wymogami określonymi w punkcie 20.2 załącznika 1 do Rozporządzenia oraz nacie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma.
3. Naszym zadaniem było wyrażenie wniosku, zgodnie z wymogami określonymi w punkcie 7 załącznika II do Rozporządzenia Komisji WE, co do właściwego opracowania załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma. Wyrażając wniosek nie dokonujemy badania historycznych informacji finansowych wykorzystywanych do opracowania załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, korekt mających na celu dostosowanie zasad (polityki) rachunkowości Grupy Kapitałowej PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. do zasad (polityki) rachunkowości obowiązujących w Grupie Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. oraz założeń wymienionych w notach objaśniających. Wyrażając nasz wniosek nie dokonujemy aktualizacji lub innych zmian w opiniach lub raportach wydanych poprzednio o informacjach finansowych lub sprawozdaniach finansowych wykorzystanych do opracowania załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, ani też nie przyjmujemy odpowiedzialności za takie opinie lub raporty w zakresie przekraczającym naszą odpowiedzialność w stosunku do adresatów, do których nasze opinie lub raporty były kierowane wtedy, gdy je wydawaliśmy.
4. Prace przeprowadziliśmy zgodnie z Krajowym Standardem Rewizji Finansowej nr 3 wydanym przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów oraz Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000, *Usługi atestacyjne inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych*. Nasze prace zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby zgromadzić informacje i wyjaśnienia uznane przez nas za niezbędne dla uzyskania wystarczającej pewności, że załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały właściwie opracowane na wskazanej podstawie oraz, że podstawa ta jest spójna z zasadami (polityką) rachunkowości, które zostały przyjęte przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Nasze prace polegały przede wszystkim na porównaniu informacji finansowych zawartych w załączonych Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma z danymi źródłowymi wskazanymi w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, analizie podstawy przeprowadzenia korekt pro forma oraz omówienia załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma z Zarządem Emitenta.

-
5. Załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zawierają Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma, Skonsolidowany Bilans oraz noty objaśniające sporządzone na podstawie wskazanej w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma w celu przedstawienia hipotetycznego wpływu transakcji nabycia przez Grupę Kapitałową Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. akcji spółek: PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. na skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. w okresie od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku oraz skonsolidowany bilans Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku. Załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma przygotowano wyłącznie w celu zilustrowania potencjalnego wpływu powyższej transakcji, tym samym dotyczą sytuacji hipotetycznej i nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji finansowej, majątkowej ani wyników Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.
  6. Naszym zdaniem załączone Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały właściwie opracowane na podstawie wskazanej w punkcie 1 załączonych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, zaś podstawa ta jest spójna z zasadami (polityką) rachunkowości, które zostały przyjęte przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.
  7. Niniejszy raport jest wydawany wyłącznie w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Spółki na podstawie Prospektu. Niniejszy raport wymagany jest przez Rozporządzenie i wydajemy go wyłącznie w celu spełnienia tego obowiązku. W związku z tym, niniejszy raport nie podlega żadnym innym jurysdykcjom i regulacjom niż zdefiniowane powyżej i nie powinien być wykorzystywany w żadnym innym celu niż opisano powyżej. Nie ponosimy żadnej odpowiedzialności, ani nie przyjmujemy żadnych zobowiązań za wykorzystanie tego raportu w związku z jakąkolwiek transakcją lub ofertą inną niż oferta publiczna opisana powyżej.

w imieniu:
Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
nr ewid. 130

Artur Żwak
Biegły rewident nr 9894

Warszawa, dnia 10 września 2012 roku

**GRUPA KAPITAŁOWA ZESPOŁU ELEKTROWNI
PĄTNÓW – ADAMÓW – KONIN S.A.**

**SKONSOLIDOWANE INFORMACJE FINANSOWE PRO FORMA
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2011
ROKU WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

1.	Podstawa i zasady sporządzenia oraz format Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma	F-190
2.	Opis znaczącego zobowiązania finansowego	F-190
3.	Objęcie kontroli nad Grupą Kapitałową PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma	F-191
4.	Zasady sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma	F-191
5.	Skonsolidowany Bilans Pro Forma na dzień 31 grudnia 2011 roku.	F-195
6.	Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.	F-197
7.	Dodatkowe noty objaśniające	F-198
7.1.	Przychody ze sprzedaży	F-198
7.2.	Przychody finansowe	F-198
7.3.	Koszty finansowe	F-198
7.4.	Koszty według rodzajów	F-199
7.5.	Rzeczowe aktywa trwałe	F-200
7.6.	Aktywa niematerialne	F-201
7.7.	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	F-202
7.8.	Zobowiązania z tytułu leasingu	F-203
7.9.	Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	F-204
7.9.1.	Rezerwy	F-204
7.9.2.	Rozliczenia międzyokresowe bierne	F-204
7.10.	Zobowiązania warunkowe	F-204
7.10.1.	Zobowiązania warunkowe Grupy KWB Konin	F-204
7.10.2.	Sprawy sądowe ZE PAK	F-204
7.10.3.	Rozliczenia podatkowe	F-205

1. Podstawa i zasady sporządzenia oraz format Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma

Niniejsze Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały sporządzone w związku z zaciągnięciem przez spółkę Zespół Elektrowni Pątnów Adamów Konin S.A. („Spółka Przejmująca”, „Emitent”, „ZE PAK”), która jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A., znaczącego zobowiązania finansowego, którego realizacja spowoduje znaczącą zmianę brutto aktywów, pasywów i zysków Emitenta.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane tylko i wyłącznie w celach ilustracyjnych i ze względu na swój hipotetyczny charakter nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji majątkowej i finansowej, wyniku finansowego, sumy bilansowej oraz kapitału własnego Emitenta.

Wymóg zamieszczenia informacji finansowych pro forma wynika z przepisów art. 4a Rozporządzenia Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wykonującego dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz. Urz. UE L 149 z 30 kwietnia 2004 roku z późniejszymi zmianami) („Rozporządzenie”) w odniesieniu do informacji finansowych, jakie muszą zawierać prospekty emisyjne emitentów o złożonej historii finansowej lub tych, którzy poczynili znaczące zobowiązania finansowe.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku zostały przygotowane na podstawie:

- podlegającego badaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. za lata zakończone dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską („MSSF”), o którym biegły rewident wydał z dniem 23 sierpnia 2012 roku opinię bez zastrzeżeń;
- skonsolidowanych danych finansowych Grupy Kapitałowej PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. („Grupa KWB Konin”) (poprzednio: Grupa Kapitałowa Kopalni Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A.), za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, sporządzonych zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w notach do danych finansowych („dane finansowe Grupy KWB Konin”), o których biegły rewident wydał z dniem 10 września 2012 roku raport bez zastrzeżeń. Zasady rachunkowości wykorzystane przy przygotowaniu skonsolidowanych danych finansowych Grupy KWB Konin są zgodne z MSSF, przy czym skonsolidowane dane finansowe nie obejmują danych porównawczych oraz wszystkich not i ujawnień wymaganych przez MSSF;
- danych finansowych PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. („KWB Adamów”) (poprzednio: Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów” S.A) za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, sporządzonych zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w notach do danych finansowych („dane finansowe KWB Adamów”), o których biegły rewident wydał z dniem 10 września 2012 roku raport bez zastrzeżeń. Zasady rachunkowości wykorzystane przy przygotowaniu danych finansowych KWB Adamów są zgodne z MSSF, przy czym dane finansowe nie obejmują danych porównawczych oraz wszystkich not i ujawnień wymaganych przez MSSF.

2. Opis znaczącego zobowiązania finansowego

Na podstawie zawartej ze Skarbem Państwa w dniu 28 maja 2012 roku umowy sprzedaży, w dniu 18 lipca 2012 roku Minister Skarbu Państwa przeniósł na ZE PAK własność pakietu 10 200 000 akcji imiennych zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda w spółce KWB Adamów z siedzibą w Turku oraz pakietu 20 803 750 akcji imiennych zwykłych serii A o wartości nominalnej 10 złotych każda w spółce PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. („KWB Konin”) (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A. z siedzibą w Kleczewie). Akcje będące przedmiotem umowy stanowią 85% w kapitale zakładowym nabywanych spółek.

Pozostałe 15% akcji KWB Adamów oraz KWB Konin zostanie przekazane przez Skarb Państwa uprawnionym pracownikom. Umowa sprzedaży akcji zobowiązuje ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych po przekazaniu ich pracownikom za cenę określoną w umowie, co skutkuje powstaniem zobowiązania z tytułu opcji wykupu w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Emitenta.

Zgodnie z punktem 9 Rozporządzenia, Emitent uznał iż transakcja wynikająca z umowa podpisanej w dniu 28 maja 2012 roku powinna zostać uznana za znaczące zobowiązanie finansowe, a w wyniku realizacji tej umowy nastąpi znacząca zmiana brutto aktywów, pasywów i zysków Emitenta.

3. Objęcie kontroli nad Grupą Kapitałową PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma

W wyniku umowy podpisanej w dniu 28 maja 2012 roku pomiędzy ZE PAK i Skarbem Państwa, ZE PAK nabył 10 200 000 sztuk akcji imiennych zwykłych serii A spółki KWB Adamów oraz 20 803 750 sztuk akcji imiennych zwykłych serii A KWB Konin, uprawniających do 85% głosów na Walnych Zgromadzeniach i dających 85% udział w kapitale zakładowym. Płatność za nabywane akcje oraz przeniesienie własności z tych akcji na ZE PAK wiązały się z wydaniem zgody przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez ZE PAK kontroli nad KWB Adamów oraz Grupą KWB Konin, co nastąpiło w dniu 16 lipca 2012 roku. W dniu 18 lipca 2012 roku Minister Skarbu Państwa przeniósł własność pakietu 85% akcji KWB Adamów oraz pakietu 85% akcji KWB Konin na ZE PAK. Tym samym w momencie skutecznego nabycia przedmiotowych akcji, ZE PAK objął kontrolę nad spółką KWB Adamów oraz KWB Konin, obejmując jednocześnie kontrolę nad Grupą KWB Konin.

4. Zasady sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma

4.1. Zasady ogólne

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma obejmujące Skonsolidowany Bilans Pro Forma na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku zostały przygotowane w celu przedstawienia wpływu objęcia kontroli nad PAK Kopalnią Węgla Brunatnego Adamów S.A. oraz nad Grupą Kapitałową PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. na skonsolidowany bilans Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku tak jakby objęcie kontroli miało miejsce w dniu 31 grudnia 2011 roku oraz na skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku w taki sposób, jak gdyby transakcja nabycia pakietu kontrolnego miała miejsce na dzień 1 stycznia 2011 roku.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały przygotowane jedynie w celu zilustrowania wpływu nabycia KWB Adamów oraz Grupy KWB Konin, dotyczą sytuacji hipotetycznej i nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji finansowej ani wyników działalności Grupy Kapitałowej ZE PAK, jakie byłyby prezentowane, gdyby transakcja faktycznie miała miejsce w dniu 1 stycznia 2011 roku (dla skonsolidowanego rachunku zysków i strat) lub w dniu 31 grudnia 2011 roku (dla skonsolidowanego bilansu).

Przygotowując Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma ZE PAK zastosował zasady rachunkowości, które są spójne z zasadami stosowanymi przez ZE PAK przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za lata zakończone dnia 31 grudnia 2011 roku, dnia 31 grudnia 2010 roku oraz dnia 31 grudnia 2009 roku zgodnie z wymogami MSSF obowiązującymi na dzień sprawozdawczy tj. 31 grudnia 2011 roku.

W wyniku zawarcia umowy ze Skarbem Państwa ZE PAK po raz pierwszy w swojej historii zaciągnął zobowiązanie do wykupu akcjonariuszy niekontrolujących. Ujęcie tego zobowiązania w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma wymagało wyboru polityki rachunkowości dla tego typu transakcji. Zgodnie z wybraną polityką udziały niekontrolujące otrzymują alokację wyniku oraz pozostałych całkowitych dochodów w kolejnych okresach sprawozdawczych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego następuje korekta wartości udziałów niekontrolujących, tak jakby następowało ich nabycie przy jednoczesnym rozpoznaniu zobowiązania z tytułu opcji wykupu akcji. Różnica między wartością udziałów niekontrolujących wyksięgowanych na dzień 31 grudnia 2011 roku a rozpoznaniem zobowiązaniem finansowym została odniesiona na kapitał własny.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zawierają wszystkie informacje dostępne Zarządowi ZE PAK, które są istotne dla oceny Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma.

Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma zostały sporządzone poprzez:

- zsumowanie poszczególnych pozycji bilansów oraz rachunków zysków i strat Grupy Kapitałowej ZE PAK oraz KWB Adamów i Grupy KWB Konin,
- dokonanie odpowiednich korekt wynikających z przyjętych szacunków i założeń,
- dokonanie odpowiednich korekt mających na celu rozliczenie nabycia KWB Adamów oraz Grupy KWB Konin.

4.2. Przyjęte szacunki i założenia

Przygotowanie Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma prezentujących efekt objęcia kontroli nad KWB Adamów oraz Grupą KWB Konin przez ZE PAK wymagało przyjęcia pewnych założeń i dokonania specyficznych szacunków, które przy ostatecznym rozliczeniu transakcji nabycia mogą ulec zmianie.

Najważniejsze z przyjętych założeń:

- Skonsolidowany Bilans Pro Forma został sporządzony na dzień 31 grudnia 2011 roku przy założeniu, że nabycie nastąpiło na dzień 31 grudnia 2011 roku;
- Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma został sporządzony za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku przy założeniu, że nabycie nastąpiło na dzień 1 stycznia 2011 roku;
- zobowiązanie ZE PAK do złożenia oferty wykupu akcji uprawnionym pracownikom wynikające z umowy sprzedaży akcji KWB Konin i KWB Adamów zostało ujęte w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma, przy czym wycena zobowiązania opiera się na stałej cenie za akcję wynikającej z umowy sprzedaży akcji bez uwzględnienia efektu dyskonta;
- na potrzeby rozliczenia nabycia w Skonsolidowanym Bilansie Pro Forma przyjęto, że wartości aktywów i zobowiązań Grupy KWB Konin i KWB Adamów pochodzące z danych finansowych Grupy KWB Konin oraz danych finansowych KWB Adamów odpowiadają ich wartościom godziwym dla celów rozliczenia nabycia pakietu kontrolnego przez ZE PAK oraz że wartość godziwa zobowiązań warunkowych w obu przejmowanych spółkach jest zerowa;
- na potrzeby ujęcia nabycia akcji KWB Adamów oraz Grupy KWB Konin w Skonsolidowanym Rachunku Zysków i Strat Pro Forma na dzień 1 stycznia 2011 roku wykorzystano dane pochodzące z niezbadanych sprawozdań finansowych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku sporządzonych zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, przekształconych do zgodności z MSSF. Przyjęto że dane te odpowiadają wartościom godziwym zidentyfikowanych aktywów i przejętych zobowiązań dla celów rozliczenia nabycia pakietu kontrolnego przez ZE PAK oraz że wartość godziwa zobowiązań warunkowych w obu przejmowanych spółkach jest zerowa;
- wartość godziwa udziałów niekontrolujących jest równa wartości procentowego udziału w aktywach netto Grupy KWB Konin i KWB Adamów.

Najważniejsze wartości szacunkowe:

- wartość godziwa ceny nabycia pakietu kontrolnego, t.j. pakietu 10 200 000 akcji KWB Adamów oraz pakietu 20 803 750 akcji KWB Konin, została oszacowana na podstawie ceny określonej w umowie z dnia 28 maja 2012 roku zawartej pomiędzy ZE PAK i Skarbem Państwa bez uwzględnienia efektu dyskonta;
- wartość kosztów bezpośrednio związanych z nabyciem, na które składają się koszty doradztwa finansowego i obsługi prawnej oszacowano na poziomie 3 301 tysięcy złotych;

4.3. Brak prezentacji porównywalnych skonsolidowanych danych finansowych pro forma

Zgodnie z punktem 5 załącznika II do Rozporządzenia o prospekcie przedstawienie danych porównywalnych pro forma do niniejszych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma nie jest wymagane.

4.4. Korekty dokonane celem sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma

W celu sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma wprowadzone zostały następujące korekty:

4.4.1. Korekty wynikające z rozliczenia objęcia kontroli

Dla celów sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma objęcie kontroli zostało rozliczone przy zastosowaniu metody przejścia określonej przepisami Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 3 „Połączenia przedsięwzięć” („MSSF 3”).

Zgodnie z zasadami określonymi w MSSF 3 objęcie kontroli nad spółką jest rozliczane metodą przejścia. Metoda ta opiera się na założeniu, że możliwe jest ustalenie podmiotu przejmującego, będącego jednostką obejmującą kontrolę.

Podmiot przejmujący to jednostka, która w wyniku nabycia:

- dysponuje większością głosów w organach stanowiących przejmowanej jednostki na podstawie umowy z innymi inwestorami lub,
- ma zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną przejmowanej jednostki na podstawie statutu lub umowy lub,
- ma zdolność do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu lub równoważnego organu zarządzającego przejmowanej jednostki lub,
- dysponuje większością głosów na posiedzeniach zarządu lub równoważnego organu zarządzającego przejmowanej jednostki.

Połączenie jednostek odbywa się poprzez sumowanie poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań spółki przejmującej, według ich wartości księgowej, z odpowiednimi pozycjami aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych spółki przejmowanej, według ich wartości godziwej ustalonej na dzień przejścia kontroli. Kapitał własny spółki przejmowanej podlega wyłączeniu.

Udział niekontrolujący został oszacowany w wartości godziwej.

Eliminacja pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów

W rozliczeniu przejścia na dzień 31 grudnia 2011 roku wyeliminowano pozycje rozliczeń międzyokresowych przychodów w kwocie 8 983 tysięcy złotych z uwagi, iż nie stanowią one przejętych przez ZE PAK zobowiązań. Po uwzględnieniu podatku odroczonego dotyczącego rozliczeń międzyokresowych przychodów wpływ korekty na zyski zatrzymane wyniósł 7 276 tysięcy złotych.

Ustalenie wartości firmy/zysku na okazjnym zakupie na dzień nabycia

Zgodnie z MSSF 3 wartość firmy powstała w wyniku objęcia kontroli nad spółką zależną, w przypadku gdy kontrola jest objęta w ramach jednej transakcji (jednoetapowe objęcie kontroli) jest liczona zgodnie z następującą formułą:

Zysk na okazjnym zakupie = wartość godziwa aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych spółki przejmowanej – (cena nabycia + wartość udziału niekontrolującego).

Cenę nabycia dla celów niniejszych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma oszacowano na poziomie 67 320 000 złotych dla KWB Adamów oraz 108 179 500 złotych dla Grupy KWB Konin.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego KWB Adamów został oszacowany na poziomie 425 tysięcy złotych. Zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego Grupy KWB Konin został oszacowany na poziomie 25 696 tysięcy złotych.

Na dzień 1 stycznia 2011 roku zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego KWB Adamów został oszacowany na poziomie 1 289 tysięcy złotych. Zysk z tytułu okazjnego nabycia pakietu 85% kapitału zakładowego Grupy KWB Konin został oszacowany na poziomie 6 415 tysięcy złotych.

Ujęcie kosztów związanych z nabyciem

W związku z nabyciem akcji KWB Adamów oraz KWB Konin przyjęto iż ZE PAK poniósł koszty w wysokości 3 301 tysięcy złotych. Koszty te obejmowały głównie podatek od czynności cywilnoprawnych oraz koszty doradztwa. Koszty zostały ujęte w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma w pozycji kosztów ogólnego zarządu.

4.4.2. Korekty wynikające z wyłączenia wzajemnych transakcji

Dla potrzeb przygotowania niniejszych Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma wyłączeniu podlegały wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze łączących się spółek (w przypadku Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma wyłączeniu podlegają rozrachunki między KWB Adamów oraz Grupą KWB Konin a spółkami z Grupy Kapitałowej ZE PAK).

Korekty pro forma odnoszące się do Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma są bezpośrednio związane z transakcją połączenia i obejmują:

- 1) Eliminacja przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów w wysokości 314 369 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy KWB Adamów S.A. i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 2) Eliminacja przychodów i kosztów z tytułu sprzedaży produktów w wysokości 581 975 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy Grupą KWB Konin S.A. i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 3) Eliminacja należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług w wysokości 16 843 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy KWB Adamów S.A. i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 4) Eliminacja należności z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług w wysokości 37 324 tysięcy złotych z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych pomiędzy Grupą KWB Konin S.A. i spółkami grupy ZE PAK dotyczących sprzedaży węgla brunatnego,
- 5) Eliminacja kary nałożonej przez ZE PAK na KWB Konin w związku z niewypełnieniem warunków umowy na dostawy węgla w wysokości 4 018 tysięcy złotych.

4.4.3. Korekty wynikające z ujęcia udziałów niekontrolujących i rozliczenia zobowiązania z tytułu opcji na wykup akcji

Alokacja wyniku do udziałów niekontrolujących

Dla potrzeb przygotowania Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma 15% wyniku KWB Adamów oraz 15% wyniku przypadającego akcjonariuszom większościowym Grupy KWB Konin za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku zostało zaalokowane jako zysk przypadający akcjonariuszom niekontrolującym.

Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych

ZE PAK jest zobowiązany do wykupu akcji pracowniczych zgodnie z zapisami umowy sprzedaży akcji KWB Konin oraz KWB Adamów, w przypadku gdy pracownicy zgłoszą chęć odsprzedaży. Warunki umowy określają cenę jak również termin wykupu.

Zgodnie z MSSF ZE PAK rozpoznał na dzień objęcia kontroli zobowiązanie do wykupu akcji posiadanych przez udziały niekontrolujące. W oparciu o wybraną politykę rachunkowości ZE PAK zaprezentował w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma zobowiązanie finansowe w wysokości 11 880 tysięcy złotych w przypadku KWB Adamów oraz 19 091 tysięcy złotych w przypadku Grupy KWB Konin. Różnica między wartością udziałów niekontrolujących wyksięgowanych na dzień 31 grudnia 2011 roku a rozpoznanym zobowiązaniem finansowym została odniesiona w zyski zatrzymane.

4.5. Wpływ powyższych korekt na przyszłe sprawozdania finansowe Emitenta

W związku z tym, że dokonane powyżej korekty pro forma dotyczą transakcji, które dopiero będą miały miejsce i mają charakter hipotetyczny, nie przedstawiają one rzeczywistej sytuacji majątkowej lub wyniku finansowego Grupy Kapitałowej Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. i żadne z nich bezpośrednio nie wpłyną na przyszłe skonsolidowane sprawozdanie finansowe Emitenta.

5. Skonsolidowany Bilans Pro Forma na dzień 31 grudnia 2011 roku

	ZE PAK	KWR Adamów	Grupa KWB Konin	Eliminacja pozycji rozliczeń międzyokresowych przeliczeń	Rozliczenie obciążenia kontroli KWB Adamów	Rozliczenie obciążenia kontroli Grupy KWB Konin	Koszty związane z nabyciem	Wyczenie transakcji wewnętrznych	Alokacja wyniku do udziałów niekontrolujących	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych	Ujęcie zobowiązania KWB Adamów	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych Grupy KWB Konin	Razem
AKTYWA													
Aktywa trwałe													
Rzeczowe aktywa trwałe	4 269 937	96 881	703 150										5 069 968
Nieruchomości inwestycyjne		812	2 658										3 470
Aktywa niematerialne	3 754	2 80	329										4 363
Wartość firmy	-	-	-										-
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (długoterminowe)	-	1 503	99 394										100 897
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe	42 734	8 089	17 262										68 085
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe	3 235	223	-										3 458
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	-	-	-										-
Aktywa z tytułu podziału odroczonego	8 081	27 487	77 499	(1 707)									111 360
Razem aktywa trwałe	4 327 741	135 275	900 292	(1 707)									5 361 601
Aktywa obrotowe													
Krótkoterminowe aktywa niematerialne	84 729												84 729
Zapasy	149 426	5 000	20 606										175 032
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	219 367	18 028	45 198					(58 185)					224 408
Należności z tytułu podatku dochodowego	14 840	-	-										14 840
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (aktywa)	-	-	-										-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe	109 738	-	-										109 738
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe	9 789	2 721	7 934										20 444
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (krótkoterminowe)	-	1 216	-										1 216
Kwoty należne od zamawiających z tytułu kontraktów długoterminowych	25 378	-	-										25 378
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	383 429	56 492	3 283										443 204
Razem aktywa obrotowe	998 696	83 457	77 021	-				(58 185)					1 100 989
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	5 326 437	218 732	977 313	(1 707)				(58 185)					6 462 590

Skonsolidowany Bilans Pro Forma na dzień 31 grudnia 2011 roku

	ZE PAK	KWB Adamów	Grupa KWB Konin	Eliminacja pozycji rozliczeń międzyokresowych przychodów	Rozliczenie objęcia kontroli KWB Adamów	Rozliczenie objęcia kontroli KWB Konin	Koszty związane z nabyciem	Wyciszenie transakcji wewnątrzgrupowych	Alokacja wyniku do udziałów niekontrolujących	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych KWB Adamów	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych KWB Konin	Razem
PASywa												
Kapitał własny												
Kapitał podstawowy	104 052	120 000	244 750		(120 000)	(244 750)						104 052
Kapitał zapasowy	1 671 610	16 849	21 592		(16 849)	(21 592)						1 671 610
Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych	-	11 587	21 982		(11 587)	(21 982)						-
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów pochodnych	(23 418)	-	-		(2 700)	(56 560)						(23 418)
Pozostałe kapitały rezerwowo	3 472	2 700	56 560		(2 700)	(56 560)						3 472
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty	1 473 200	(71 436)	(194 659)	7 276	71 861	213 079	(3 301)			75	4 534	1 500 629
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	567	-	-									567
Udziały niekontrolujące	90	-	289		11 955	23 625				(11 955)		379
Kapitał własny ogółem	3 229 573	79 700	150 514	7 276	(67 320)	(108 180)	(3 301)				(19 091)	3 257 291
Zobowiązania długoterminowe												
Oprocentowanie kredytów i pożyczek	1 008 118	-	90 589									1 098 707
Świadczenia pracownicze długoterminowe	92 255	36 487	89 335									218 077
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	979	-	60 794									61 773
Pozostałe zobowiązania niefinansowe (długoterminowe)	-	-	-									-
Pochodne instrumenty finansowe długoterminowe (zobowiązania)	21 606	-	-									21 606
Dotacje długoterminowe	52 967	-	7 281	(7 281)								52 967
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	27 082	49 038	220 059									296 179
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	-	-	-									-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	219 785	-	-									219 785
Zobowiązania długoterminowe ogółem	1 422 882	85 525	468 038	(7 281)								1 969 184
Zobowiązania krótkoterminowe												
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	206 582	20 655	115 445		67 320	108 180	3 301	(54 167)		11 880	19 091	498 287
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek	245 811	-	164 836									410 647
Pochodne instrumenty finansowe krótkoterminowe (zobowiązania)	8 671	-	-									8 671
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	67 653	12 020	35 074									114 747
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	3 368	38	5 530									8 936
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	9 074	7 782	7 597									24 453
Dotacje krótkoterminowe	1 910	-	1 702	(1 702)								1 910
Kwoty należne zamawiającym z tytułu kontraktów długoterminowych	4 920	-	-									4 920
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	125 993	13 012	28 557					(4 018)				163 544
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem	673 982	53 507	358 741	(1 702)	67 320	108 180	3 301	(58 185)		11 880	19 091	1 236 115
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	(8 983)	67 320	108 180	3 301	(58 185)		11 880	19 091	3 205 299
Zobowiązania razem	2 096 864	139 032	826 799	(8 983)	67 320	108 180	3 301	(58 185)		11 880	19 091	3 205 299
SUMA PASYWOWÓW	5 326 437	218 732	977 313	(1 707)				(58 185)				6 462 590

6. Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat Pro Forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	ZE PAK	KWB Adamów	Grupa KWB Konin	Eliminacja pozycji rozliczeń międzykorespondencyjnych	Rozliczenie objęcia kontroli KWB Adamów	Rozliczenie objęcia kontroli Grupy KWB Konin	Koszty związane z nabyciem	Wyłączenie transakcji wewnątrzgrupowych	Alokacja wyniku do udziałów niekontrolujących	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych Grupy KWB Konin	Ujęcie zobowiązania ZE PAK do wykupu akcji pracowniczych Grupy KWB Adamów	Razem
Działalność kontynuowana												
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	2 689 836	3 17 937	625 230	-	-	-	-	(896 344)	-	-	-	2 736 659
Akcyza	(761)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(761)
Przychody ze sprzedaży	2 689 075	3 17 937	625 230	-	-	-	-	(896 344)	-	-	-	2 735 898
Koszty własny sprzedaży	(2 122 719)	(258 190)	(505 718)	-	-	-	-	896 344	-	-	-	(1 990 283)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	- 566 356	- 59 747	119 512	-	-	-	-	-	-	-	-	- 745 613
Pozostałe przychody operacyjne	10 856	2 062	25 240	-	-	-	-	-	-	-	-	38 158
Koszty sprzedaży	(20 218)	-	(776)	-	-	-	-	-	-	-	-	(20 994)
Koszty ogólnego zarządu	(79 254)	(57 088)	(71 418)	-	-	-	(3 301)	-	-	-	-	(211 061)
Pozostałe koszty operacyjne	(9 223)	(692)	(22 458)	-	-	-	-	-	-	-	-	(32 373)
Przychody finansowe	59 049	3 198	4 490	-	-	-	-	-	-	-	-	66 737
Koszty finansowe	(135 550)	(1 366)	(29 707)	-	1 289	6 415	-	-	-	-	-	(166 623)
Zysk na okazymym zakupie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7 704
Zysk/(strata) brutto	- 392 016	- 5 861	24 883	-	1 289	6 415	(3 301)	-	-	-	-	- 427 163
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	(75 048)	(2 063)	(7 210)	-	-	-	-	-	-	-	-	(84 321)
Zysk/(strata) netto z działalności kompurowanej	- 316 968	- 3 798	17 673	-	1 289	6 415	(3 301)	-	-	-	-	- 342 842
Działalność zaniichana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zysk/(strata) za rok obratowy z działalności zaniichanej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zysk/(strata) netto za rok obratowy	- 316 968	- 3 798	17 673	-	1 289	6 415	(3 301)	-	-	-	-	- 342 842
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom większościowym	316 945	3 798	17 625	-	1 289	6 415	(3 301)	-	(3 213)	-	-	339 538
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom niekontrolującym	23	-	48	-	-	-	-	-	3 213	-	-	3 284

7. Dodatkowe noty objaśniające

7.1. Przychody ze sprzedaży

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2011</i>
Struktura rzeczowa	
Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej	2 028 759
Przychody z tytułu energii elektrycznej z obrotu	239 240
Prawa majątkowe ze świadectw pochodzenia energii	121 407
Rekompensaty z tytułu rozwiązania KDT	98 331
Przychody z kontraktów długoterminowych	102 198
Przychody ze sprzedaży energii cieplnej	49 787
Zamiana EUA na CER	30 973
Pozostałe usługi i produkty	40 125
Przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów	25 839
Akcyza	(761)
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>2 735 898</u>

7.2. Przychody finansowe

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2011</i>
Przychody z tytułu odsetek	24 394
Wycena wbudowanych opcji	23 089
Dywidendy	1 706
Dodatnie różnice kursowe	11 864
Wycena instrumentów zabezpieczających zmienność stóp procentowych (SWAP)	1 950
Zysk ze zbycia jednostki zależnej	3 720
Pozostałe	14
Przychody finansowe ogółem	<u>66 737</u>

7.3. Koszty finansowe

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2011</i>
Odsetki	66 485
Wycena i realizacja pochodnych instrumentów finansowych	5 300
Ujemne różnice kursowe	80 765
Dyskonto rozrachunków	1 255
Dyskonto rezerwy na likwidację bloków energetycznych	1 229
Dyskonto rezerwy na rekultywację terenów górniczych	10 892
Aktualizacja wartości inwestycji	-
Inne	697
Koszty finansowe ogółem	<u>166 623</u>

7.4. Koszty według rodzajów

	<i>rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2011</i>
Amortyzacja	328 338
Odpisy aktualizujące środki trwałe, wartości niematerialne oraz aktywa górnicze	67 528
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	4 371
Zużycie materiałów i energii	575 893
Usługi obce	126 837
Podatki i opłaty	152 942
Koszty świadczeń pracowniczych (wynagrodzenia+świadczy)	714 870
Pozostałe koszty rodzajowe	80 675
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	255 233
Koszty według rodzajów ogółem	2 306 687
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	1 990 283
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	20 994
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	211 061
Zmiana stanu produktów	(635)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	84 984

7.5. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	36 975	1 472 025	2 889 930	12 173	17 891	281 492	4 710 486
Nabycie kopalni	70 681	154 062	433 243	57 495	2 890	45 560	763 931
Zakup bezpośredni	7 354	925	45 146	37 317	4 636	572 317	667 695
Remonty	-	-	43 437	-	-	(6 653)	36 784
Sprzedaż i likwidacja	(760)	(8 355)	(188 490)	(35 509)	(3 022)	(120)	(236 256)
Transfer ze środków trwałych w budowie	25 875	61 612	83 521	9 289	1 165	(181 589)	(127)
Inne zmniejszenia (nieruchomości inwestycyjne)	(2 243)	-	-	-	-	-	(2 243)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	137 882	1 680 269	3 306 787	80 765	23 560	711 007	5 940 270
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	884	151 340	451 828	6 047	13 309	-	623 408
Odpis amortyzacyjny za okres	697	76 386	238 406	8 390	2 594	-	326 473
Odpis aktualizujący	-	7 217	24 323	2 664	126	32 080	66 410
Sprzedaż i likwidacja	(13)	(2 374)	(138 904)	(2 860)	(1 838)	-	(145 989)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	1 568	232 569	575 653	14 241	14 191	32 080	870 302
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	36 091	1 320 685	2 438 102	6 126	4 582	281 492	4 087 078
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	136 314	1 447 700	2 731 134	66 524	9 369	678 927	5 069 968

Tabela ruchów rzeczowych aktywów trwałych została przygotowana przy założeniu, że nabycie KWB Konin oraz KWB Adamów przez ZE PAK miało miejsce w dniu 1 stycznia 2011 roku.

7.6. Aktywa niematerialne

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	120	27 514	869	257	28 760
Nabycie kopalni	-	293	376	-	669
Zwiększenia	-	842	719	64	1 625
Zmniejszenia	(120)	(36)	(150)	-	(306)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	-	28 613	1 814	321	30 748
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	120	23 484	858	229	24 691
Odpis amortyzacyjny za okres	-	1 675	174	16	1 865
Odpis aktualizujący	-	-	104	-	104
Zmniejszenia	(120)	(36)	(119)	-	(275)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	-	25 123	1 017	245	26 385
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	-	4 030	11	28	4 069
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	-	3 490	797	76	4 363

Tabela ruchów wartości niematerialnych została przygotowana przy założeniu, że nabycie KWB Konin oraz KWB Adamów przez ZE PAK miało miejsce w dniu 1 stycznia 2011 roku.

7.7. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	Termin spłaty	część krótkoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku	część długoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku
<u>Zespół Elektrowni Pątnów - Adamów - Konin S.A.</u>			
Kredyt bankowy w Banku Pocztowym S.A. otrzymany w kwocie 15 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	28.06.2013	3 826	1 500
Kredyt bankowy w BRE Bank S.A. otrzymany w kwocie 6 800 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	31.12.2012	1 425	-
Kredyt bankowy w Pekao S.A. otrzymany w kwocie 12 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	30.12.2013	2 085	2 084
Pożyczka w NFOŚiGW otrzymana w kwocie 226 000 tysięcy PLN, oprocentowana wg stopy 0,5 stopy redyskonta weksli	23.06.2015	30 619	64 640
Kredyt bankowy (konsorcjalny) otrzymany w kwocie 291 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR3M+marża banku	31.12.2015	57 843	111 686
Kredyt bankowy (konsorcjalny) otrzymany w kwocie 240 000 tysięcy EUR, oprocentowany wg stopy EURIBOR3M+marża banku	20.07.2019	150 013	828 208
<u>PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.</u>			
Kredyt w rachunku bieżącym w BRE Bank w kwocie 5 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	30.03.2012	4 896	-
Kredyt w rachunku bieżącym w BZ WBK w kwocie 65 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	30.06.2012	64 251	-
Kredyt inwestycyjny BZ WBK S.A. w kwocie 46 463,4 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	harmonogramem do dnia 31.12.2016*	35 741	
Umowa zapłaty zobowiązań BRE Bank S.A. do kwoty 25 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	31.12.2012	4 293	-
Umowa świadczenia usług, BRE Bank S.A. (kredyt wekslowy) do kwoty 49 000 tysięcy PLN - dyskonto weksli	harmonogramem do dnia 30.06.2016*	31 232	
Umowa organizacji, prowadzenia i obsługi emisji obligacji PKO BP S.A. na kwotę 135 000 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża banku	zgodnie z harmonogramem do dnia 31.12.2016	24 190	89 714
<u>Ochrona Osób i Mienia „Asekuracja” sp. z o.o.</u>			
Kredyt rewalwingowy w Bank Poczty S.A. w kwocie 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+marża banku	27.12.2013	-	-
<u>Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano” sp. z o.o.</u>			
Kredyt inwestycyjny PEKAO S.A. w kwocie 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	26.09.2016	100	400
Kredyt obrotowy pod działalność deweloperską w PEKAO S.A. do kwoty 9 500 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+marża banku	31.10.2014	-	-
Kredyt obrotowy płatność podatku Vat związany z działalnością deweloperską w PEKAO S.A. do kwoty 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	25.11.2012	-	-
<u>Ekol - Surowce sp. z o.o.</u>			
Kredyt inwestycyjny Bank Poczty S.A. w kwocie 640 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	29.07.2016	133	475
<u>„AQUAKON” sp. z o.o.</u>			
Kredyt w formie limit wielocelowego w PKO BP w kwocie 200 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	27.09.2012	-	-
Razem		410 647	1 098 707

* Na dzień 31 grudnia 2011 roku KWBK nie spełniła warunków umów kredytowych (wskaźników finansowych) w zakresie realizacji zobowiązań finansowych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie otrzymała zapewnienia z banków finansujących o braku wymagalności wspomnianych kredytów. W związku z powyższym, zgodnie z wymogami MSSF, zostały one w całości zaprezentowane jako zobowiązania krótkoterminowe (kwota 55 569 tysięcy złotych została przeklasyfikowana do zobowiązań krótkoterminowych).

7.8. Zobowiązania z tytułu leasingu

	Termin spłaty	część krótkoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku	część długoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku
PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.			
Umowa Leasingu z ING LEASE w kwocie 30 482,4 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.06.2017	7 393	17 382
Umowa Leasing Bre Lease w kwocie 44570,95 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.08.2016	7 915	32 128
Umowa Leasing ING LEASE w kwocie 6 084,1 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.12.2012	1 115	-
Umowa Leasing Kredyt Lease w kwocie 1 352,79 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.10.2013	280	249
Umowa Leasing BRE LEASE nr umowy w kwocie 4 590,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.12.2014	828	1 826
Umowa Leasing EFL w kwocie 4 158,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	23.12.2014	745	1 640
Umowa Leasing Kredyt Lease w kwocie 88,18 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	26.05.2013	31	13
Umowa Leasing Kredyt Lease w kwocie 754,50 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.06.2015	131	372
Umowa Leasing BRE LEASE w kwocie 955,60 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.07.2016	155	643
Umowa Leasing BRE LEASE w kwocie 3 407,80 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.07.2016	553	2 293
Umowa Leasingu z ING LEASE w kwocie 1 183,60 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	22.09.2015	357	678
Umowa Leasingu z ING LEASE w kwocie 582,81 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.03.2015	108	30
Umowa Leasingu z ING LEASE w kwocie 309,06 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	04.04.2012	22	-
Umowa Leasing Kredyt Lease Land Rower w kwocie 500,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.01.2012	14	-
Umowa Leasingu z ING LEASE w kwocie 6 996,99 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.04.2014	1 246	1 769
Umowa Leasingu z ING LEASE w kwocie 2 535,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.10.2014	643	1 771
Zespół Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A.			
Umowa Leasingu - Energetyczne Towarzystwo Finansowo-Leasingowe Ergo-Utech S.A., w kwocie 655 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.03.2013	219	48
Elektrownia Pątnów II sp. z o.o.			
Umowa Leasingu - Energetyczne Towarzystwo Finansowo-Leasingowe Ergo-Utech S.A., w kwocie 188 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża	20.09.2013	41	68
Przedsiębiorstwo Remontowe „PAK SERWIS” sp. z o.o.			
Umowa Leasingu - Energetyczne Towarzystwo Finansowo-Leasingowe Ergo-Utech S.A., w kwocie 85 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża	20.01.2015	20	43
Przedsiębiorstwo Serwisu Automatyki i Urządzeń EL PAK sp. z o.o.			
Umowa Leasing Volkswagen Leasing Polska Sp. z o.o. w kwocie 146 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża	29.02.2012	6	-
Umowa Leasing Volkswagen Leasing Polska Sp. z o.o. w kwocie 144 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża	30.06.2013	36	20
Umowa Leasing Volkswagen Leasing Polska Sp. z o.o. w kwocie 93 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża	23.04.2014	19	28
Umowa Leasing Europejski Fundusz Leasingowy S.A. w kwocie 134 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	01.07.2012	20	-
Umowa Leasing Europejski Fundusz Leasingowy S.A. w kwocie 84 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	31.12.2012	23	-
PAK Centrum Badań Jakości” sp. z o.o.			
Umowa Leasing Volkswagen Leasing Polska Sp. z o.o. w kwocie 68 tys. PLN oprocentowany wg stopy 5,06%	26.10.2012	15	-
PAK GÓRNICtwo sp. z o.o.			
Umowa Leasing Energetyczne Towarzystwo Finansowo-Leasingowe Ergo-Utech SA w kwocie 75 tys. PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża	20.07.2014	16	33
Energoinvest Serwis sp. z o.o.			
Umowa Leasingu Raiffeisen-Leasing Polska SA w kwocie 83 tys. PLN oprocentowany wg stopy Wibur 1M + marża	01.11.2013	27	33
Umowa Leasingu Raiffeisen-Leasing Polska SA w kwocie 83 tys. PLN oprocentowany wg stopy Wibur 1M + marża	01.12.2013	27	34
Umowa Leasingu Raiffeisen-Leasing Polska SA w kwocie 80 tys. PLN oprocentowany wg stopy Wibur 1M + marża	01.06.2014	24	45
Umowa Leasingu Raiffeisen-Leasing Polska SA w kwocie 80 tys. PLN oprocentowany wg stopy Wibur 1M + marża	01.06.2014	24	45
PAK Biopaliva sp. z o.o.			
Leasing - Energetyczne Towarzystwo Finansowo-Leasingowe Ergo-Utech SA w kwocie 89 tys. PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR1M+marża	20.06.2014	16	33
<i>Razem zobowiązania z tytułu leasingu</i>		22 069	61 224

Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są w ramach pozycji zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

7.9. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

7.9.1. Rezerwy

	31 grudnia 2011 roku
Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe i pośmiertne	82 070
Dopłaty do energii elektrycznej	44 374
Nagrody jubileuszowe	116 086
Rezerwa na umorzenie CER	84 729
Rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych	21 710
Rezerwa na rekultywację składowisk popiołów	6 114
Rezerwa na stratę na kontrakcie długoterminowym	687
Rezerwa na umorzenie świadectw pochodzenia energii	1 505
Rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych	281 206
Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych	20 203
Inne	6 751
Razem	<u>665 435</u>

7.9.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	31 grudnia 2011 roku
Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	35 191
Odszkodowania z zakładu ubezpieczeń	204
Badanie sprawozdania finansowego	582
Inne	841
Razem	<u>36 818</u>

7.10. Zobowiązania warunkowe

7.10.1. Zobowiązania warunkowe Grupy KWB Konin

	31 grudnia 2011 roku
Poręczenia kredytu bankowego udzielonego stronom trzecim	800
Poręczenie spłaty gwarancji bankowych	<u>8 800</u>
Razem zobowiązania warunkowe	<u>9 600</u>

Poręczenie przez KWB Konin kredytu bankowego związane jest z kredytem inwestycyjnym zaciągniętym przez byłą spółkę zależną Zakład Opieki Zdrowotnej i Medycyny Pracy MED-ALKO sp. z o.o. w Koninie w Raiffeisen Bank Polska S.A.

Gwarancje bankowe KBW Konin udzielone zostały przez:

- Bank Pocztowy S.A. na kwotę 4 000 tysięcy złotych dotyczącą zabezpieczenia wiarygodności wynikających z koncesji na Odkrywkę Tomisławice (do 13 października 2013),
- BRE BANK S.A. na kwotę 4 800 tysięcy złotych dotyczącej remontu dróg wojewódzkich udostępnionych KWB Konin na potrzeby transportu węgla.

7.10.2. Sprawy sądowe ZE PAK

Rekompensaty z tytułu rozwiązania kontraktów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej

Jednostka zależna „Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o. otrzymuje rekompensaty na pokrycie kosztów osieroconych zgodnie z Ustawą z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Przychód z tytułu rekompensat ujmowany jest sukcesywnie do wypracowanych praw do rekompensat do końca okresu ich obowiązywania. W celu oszacowania wartości przychodu przynależnego do danego okresu Spółka dokonuje szacunków celem określenia wskaźnika szacowanych kosztów osieroconych do łącznej sumy otrzymanych, zwróconych i oczekiwanych zdyskontowanych zaliczek rocznych (w tym dotychczas otrzymanych zaliczek rocznych), korekt rocznych oraz przewidywanej korekty końcowej.

„Elektrownia Pątnów II” sp. z o.o., zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, w oparciu o zbudowany model finansowy rozpoznawała w latach 2011, 2010 oraz 2009 przychody z tytułu rekompensat w wysokości odpowiednio 98 331 tysięcy złotych, 102 132 tysięcy złotych oraz 155 801 tysięcy złotych. Na podstawie wydanej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki S.A. („URE”) z dnia 31 lipca 2009 roku, Spółka została zobowiązana zwrócić administratorowi systemu rekompensat, Zarządcy Rozliczeń S.A. kwotę 52 493 tysięcy złotych, tytułem korekty kosztów osieroconych za rok 2008. Zarząd Spółki nie godząc się z decyzją Prezesa URE, odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”). Z dniem 23 września 2009 roku Sąd orzekł o wstrzymaniu wykonania części decyzji i nakazał zapłatę kwoty 26 493 tysięcy złotych.

W dniu 1 grudnia 2010 roku SOKiK, wydał wyrok, w którym oddalił odwołanie Spółki od wyroku Prezesa URE, uznając jego argumenty za słuszne.

Spółka dokonała szczegółowej analizy prawnej zaistniałej kwestii przy współpracy z renomowaną kancelarią prawną i z dniem 9 lutego 2011 roku złożyła apelację do Sądu Apelacyjnego zaskarżając wyrok Sądu w pierwszej instancji.

Na dzień sporządzenia Skonsolidowanych Informacji Finansowych Pro Forma, to jest na dzień 10 września 2012 roku sprawa jest w toku. W związku z powyższym Grupa nie uwzględniła w niniejszych Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma kwoty korekty rocznej wynikającej z decyzji Prezesa URE oraz nie zmieniła zasad ustalania przychodów z tytułu rekompensat za rok 2011 oraz za rok 2010.

7.10.3. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy ZE PAK na dzień 31 grudnia 2011 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Dane Finansowe KWBA i KWBK

W niniejszym Rozdziale przedstawiono:

1. Dane Finansowe KWBA za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku („**Śródroczne Dane Finansowe KWBA**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, oraz Dane Finansowe KWBA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku („**Roczne Dane Finansowe KWBA**”), a razem ze Śródrocznymi Danymi Finansowymi KWBA, „**Dane Finansowe KWBA**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z badania; oraz
2. Skonsolidowane Dane Finansowe grupy kapitałowej KWBK za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku („**Śródroczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, oraz Skonsolidowane Dane Finansowe grupy kapitałowej KWBK za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku („**Roczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK**”), a razem ze Śródrocznymi Skonsolidowanymi Danymi Finansowymi KWBK, „**Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z badania,

które zostały przygotowane zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości zgodnymi z MSSF i w oparciu o które sporządzono Skonsolidowane Informacje Finansowe Pro Forma.

Dane Finansowe KWBA

Śródroczne Dane Finansowe KWBA

Raport z przeglądu niezależnego biegłego rewidenta.....F-207

Dane Finansowe za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku.....F-209

Roczne Dane Finansowe KWBA

Raport z badania niezależnego biegłego rewidenta.....F-240

Dane Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.....F-242

Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK

Śródroczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK

Raport z przeglądu niezależnego biegłego rewidenta.....F-272

Skonsolidowane Dane Finansowe za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku.....F-274

Roczne Skonsolidowane Dane Finansowe KWBK

Raport z badania niezależnego biegłego rewidenta.....F-309

Skonsolidowane Dane Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku.....F-311

**RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA DLA ZARZĄDU PAK KOPALNIA
WĘGLA BRUNATNEGO ADAMÓW S.A. ORAZ ZARZĄDU ZESPOŁU ELEKTROWNI
PĄTNÓW-ADAMÓW-KONIN S.A.**

Przeprowadziliśmy przegląd załączonych danych finansowych PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów” S.A.) („KWBA”, „Spółka”) obejmujących sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 30 czerwca 2012 roku, rachunek zysków i strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające („załączone dane finansowe”). Załączone dane finansowe zostały sporządzone przez Zarząd Spółki w oparciu o metody wyceny i rozpoznania zgodne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską („MSSF”), jak szerzej opisano w nocie 3 dodatkowych not objaśniających załączonych danych finansowych.

Odpowiedzialność Zarządu za sporządzenie danych finansowych

Za sporządzenie załączonych danych finansowych zgodnie z podstawą sporządzenia danych finansowych przedstawioną w nocie 3 dodatkowych not objaśniających odpowiada Zarząd Spółki. Odpowiedzialność ta obejmuje zaprojektowanie, wdrożenie oraz zapewnienie działania systemu kontroli wewnętrznej koniecznego do sporządzenia danych finansowych, które są wolne od istotnych nieprawidłowości, wywołanych oszustwami lub błędem.

Zakres przeglądu

Przegląd przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000, Usługi atestacyjne inne niż badanie lub przeglądy historycznych informacji finansowych. Standardy te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnie z wymogami etyki. Przegląd ogranicza się głównie do rozmów z pracownikami jednostki odpowiedzialnymi za finanse i księgowość oraz do zastosowania procedur analitycznych i innych procedur przeglądu. Zakres stosowanych procedur w odniesieniu do przeglądu jest zasadniczo mniejszy niż w przypadku badania przeprowadzanego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej. W rezultacie przegląd nie pozwala uzyskać wystarczającej pewności, że wszystkie istotne kwestie, które zostałyby zidentyfikowane w trakcie badania, zostały ujawnione, w związku z czym nie wydajemy opinii z badania.

Wniosek

Na podstawie przeprowadzonego przez nas przeglądu stwierdzamy, że nic nie zwróciło naszej uwagi, co kazałoby nam sądzić, że załączone dane finansowe nie przedstawiają rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, sytuacji finansowej Spółki na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz wyników jej działalności za okres 6 miesięcy zakończony tego dnia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 3 dodatkowych not objaśniających załączonych danych finansowych.

Podstawa sporządzenia oraz ograniczenie wykorzystania

Nie zgłaszając zastrzeżeń zwracamy uwagę na notę 3 dodatkowych not objaśniających załączonych danych finansowych, która opisuje podstawy sporządzenia danych finansowych. Dane finansowe zostały sporządzone w celu zaprezentowania wybranych informacji finansowych w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. W związku z tym nie powinny być wykorzystywane w żadnym innym celu. Nasz raport został sporządzony wyłącznie w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. objętą Prospektem i nie może być wykorzystywany w żadnych innych celach bez uprzedniej pisemnej zgody Ernst & Young Audit sp. z o.o.

w imieniu:

Ernst & Young Audit sp. z o.o.

Rondo ONZ 1

00-124 Warszawa

nr ewid. 130

Artur Żwak

Biegły rewident nr 9894

Warszawa, dnia 10 września 2012 roku

PAK KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO ADAMÓW S.A.
(POPZEDNIO: KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO „ADAMÓW” S.A.)

DANE FINANSOWE

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2012 ROKU

WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Rachunek zysków i strat.....	F-212
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	F-213
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	F-214
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	F-216
1. Informacje ogólne	F-216
2. Skład Zarządu Spółki	F-216
3. Podstawa sporządzenia danych finansowych	F-217
3.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych.....	F-217
4. Zatwierdzenie danych finansowych	F-218
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	F-218
5.1. Niepewność szacunków	F-218
6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	F-219
7. Istotne zasady rachunkowości	F-220
7.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	F-220
7.2. Rzeczowe aktywa trwale.....	F-221
7.3. Nieruchomości inwestycyjne	F-221
7.4. Aktywa niematerialne.....	F-222
7.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	F-223
7.6. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze	F-224
7.7. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych	F-224
7.8. Aktywa finansowe	F-225
7.9. Utrata wartości aktywów finansowych	F-226
7.9.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu.....	F-226
7.9.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu.....	F-227
7.9.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	F-227
7.10. Pozostałe aktywa niefinansowe	F-227
7.11. Zapasy.....	F-228
7.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	F-228
7.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	F-228
7.14. Płatności w formie akcji własnych	F-229
7.15. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe.....	F-229
7.16. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	F-230
7.17. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne.....	F-230
7.18. Rezerwy	F-230
7.19. Przychody	F-231
7.19.1. Sprzedaż towarów i produktów.....	F-231
7.19.2. Świadczenie usług.....	F-231
7.19.3. Dotacje rządowe.....	F-232
7.20. Koszty.....	F-232
7.21. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	F-232
7.22. Przychody i koszty finansowe	F-233
7.23. Podatki	F-233
7.23.1. Podatek bieżący	F-233
7.23.2. Podatek odroczony	F-233
7.23.3. Podatek od towarów i usług.....	F-234
8. Przychody i koszty	F-235
8.1. Przychody ze sprzedaży	F-235
8.2. Przychody finansowe.....	F-235

8.3. Koszty finansowe	F-235
8.4. Koszty według rodzajów.....	F-236
9. Rzeczowe aktywa trwałe	F-237
10. Aktywa niematerialne.....	F-238
11. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe.....	F-239
11.1. Rezerwy	F-239
11.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne.....	F-239
12. Zobowiązania warunkowe	F-239
12.1. Rozliczenia podatkowe	F-239

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	Nota	Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku
Działalność kontynuowana		
Przychody ze sprzedaży	8.1	119 630
Koszt własny sprzedaży	8.4	(110 126)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		9 504
Pozostałe przychody operacyjne		1 245
Koszty sprzedaży	8.4	-
Koszty ogólnego zarządu	8.4	(29 092)
Pozostałe koszty operacyjne		(993)
Przychody finansowe	8.2	860
Koszty finansowe	8.3	(850)
Zysk/(strata) brutto		(19 326)
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)		3 692
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		(15 634)
Działalność zaniechana		
Zysk/(strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		(15 634)

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012 roku</i>
	<i>Nota</i>
Strata netto za okres	(15 634)
Inne całkowite dochody	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	-
Inne całkowite dochody netto	-
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES	(15 634)

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 30 czerwca 2012 roku

	Nota	30 czerwca 2012 roku
AKTYWA		
Aktywa trwałe		
Rzeczowe aktywa trwałe	9	111 230
Nieruchomości inwestycyjne		817
Aktywa niematerialne	10	247
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnictwa (długoterminowe)		1 440
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe		8 363
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe		160
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		31 179
Razem aktywa trwałe		153 436
Aktywa obrotowe		
Krótkoterminowe aktywa niematerialne		
Zapasy		12 714
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		19 753
Należności z tytułu podatku dochodowego		1 970
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe		-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe		2 933
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnictwa (krótkoterminowe)		608
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		28 028
Razem aktywa obrotowe		66 006
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		-
SUMA AKTYWÓW		219 442

PASYWA	<i>Nota</i>	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
Kapitał własny		
Kapitał podstawowy		120 000
Kapitał zapasowy		19 849
Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych		9 127
Pozostałe kapitały rezerwowe		2 700
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		<u>(90 071)</u>
Kapitał własny ogółem		<u>61 605</u>
Zobowiązania długoterminowe		
Oprocentowane kredyty i pożyczki		-
Świadczenia pracownicze długoterminowe	11	35 219
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe		-
Dotacje długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów		-
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	11	48 774
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		-
Zobowiązania długoterminowe ogółem		<u>83 993</u>
Zobowiązania krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe		33 064
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek		-
Pozostałe zobowiązania niefinansowe		13 333
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		-
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	11	7 649
Dotacje krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów		-
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	11	<u>19 798</u>
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		<u>73 844</u>
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-
Zobowiązania razem		<u>157 837</u>
SUMA PASYWÓW		<u><u>219 442</u></u>

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów” S.A.) („Spółka”, „jednostka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 2 czerwca 1999 roku. Siedziba Spółki mieści się w Turku, ul. Uniejowska 9.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000061592. Spółce nadano numer statystyczny REGON 000019933.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest wydobywanie i sprzedaż węgla brunatnego.

Podmiotem bezpośrednio dominującym Spółki na dzień 30 czerwca 2012 roku był Skarb Państwa. W dniu 28 maja 2012 roku Skarb Państwa podpisał umowę sprzedaży 85% akcji Spółki na rzecz Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. Przeniesienie własności akcji uzależnione było od uzyskania zgody przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku.

2. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 30 czerwca 2012 roku wchodził:

• Piotr Rybarski	Prezes Zarządu
• Ireneusz Kolenda	Członek Zarządu
• Zbigniew Rabęda	Członek Zarządu

W ciągu okresu sprawozdawczego i do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych skład Zarządu Spółki nie zmienił się.

3. Podstawa sporządzenia danych finansowych

Dane finansowe Spółki („dane finansowe”) za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku zostały przygotowane zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości zgodnymi z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE („MSSF”), tak jakby stanowiły dane pierwszego śródrocznego sprawozdania finansowego roku, w którym Spółka po raz pierwszy stosuje MSSF, sporządzonego z uwzględnieniem przepisów MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy” („MSSF 1”). Na potrzeby sporządzenia danych finansowych przyjęto, iż datą przejścia na MSSF jest 1 stycznia 2011 roku.

Dane finansowe mogą ulec zmianie, w przypadku gdy Spółka sporządzi pierwsze sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF, ze względu na możliwość wejścia w życie zmian do MSSF lub możliwości zmian polityk rachunkowości.

Niniejsze dane finansowe nie są kompletnym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” ponieważ nie zawierają następujących informacji:

- Sprawozdania ze zmian w kapitale własnym
- Sprawozdania z przepływów pieniężnych
- Kompletu dodatkowych not objaśniających
- Danych porównawczych do zaprezentowanych danych finansowych

Niniejsze dane finansowe nie są także kompletnym śródrocznym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”.

Zgodnie z MSSF 1 dane finansowe zostały sporządzone przy zastosowaniu standardów MSSF obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012, a opublikowanych na dzień 10 września 2012 roku i zatwierdzonych do stosowania w Unii Europejskiej do tego dnia.

Spółka skorzystała z następujących dobrowolnych zwolnień z obowiązku stosowania wszystkich zapisów MSSF, o których mowa w standardzie MSSF 1:

Wartość godziwa lub przeszacowanie do zakładanego kosztu

Korzystając ze zwolnienia dopuszczonego przez MSSF 1, Spółka dokonała wyceny wybranych istotnych składników rzeczowego majątku trwałego do wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i zastosowała tę wartość godziwą jako zakładany koszt nabycia ustalony na ten dzień. Wycena poszczególnych aktywów została przeprowadzona przez zewnętrznych, niezależnych rzeczoznawców majątkowych.

Zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji zawarte w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych

W toku prowadzonej działalności odkrywkowej Spółka tworzy rezerwy związane z rekultywacją terenów górniczych. Spółka zastosowała zwolnienie dla określenia wartości składnika aktywów związanego z rezerwą rekultywacyjną i nie dokonywała analiz wpływu zmian szacunków wartości nakładów koniecznych na przyszłą rekultywację, które wystąpiły przed dniem przejścia na MSSF. Na mocy zwolnienia Spółka oszacowała zdyskontowaną wartość rezerwy na dzień przejścia na MSSF, a następnie oszacowała wartość aktywa związanego z rezerwą.

Niniejsze dane finansowe zostały sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego.

Niniejsze dane finansowe zostały przedstawione w tysiącach złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze dane finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 30 czerwca 2012 roku.

3.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych

Walutą funkcjonalną Spółki oraz walutą sprawozdawczą niniejszych danych finansowych jest złoty polski.

4. Zatwierdzenie danych finansowych

Niniejsze dane finansowe zostały zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 10 września 2012 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień sprawozdawczy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Zarząd zakłada, że przyjęte na potrzeby tych danych finansowych polityki rachunkowości nie ulegną zmianie w przypadku sporządzenia sprawozdania finansowego za rok 2012 zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Utrata wartości aktywów

Spółka przeprowadza testy na utratę wartości aktywów w momencie gdy pojawią się obiektywne dowody wskazujące na trwałą utratę wartości składnika bądź grupy aktywów. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą aktywa.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku kierownictwo Spółki nie zidentyfikowało przesłanek wskazujących na utratę wartości aktywów kontrolowanych przez Spółkę.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Szacunek został sporządzony w oparciu o następujące główne założenia:

- stopa dyskontowa	5,25%
- przewidywany wskaźnik inflacji	2,5%
- przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	3%

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych

Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobywaniem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego.

Rezerwa na rekultywację wyrobiska końcowego jest tworzona w korespondencji ze składnikiem aktywów (w części w jakiej dotyczy wkopu pierwotnego, na podstawie stosunku objętości wkopu pierwotnego do objętości wyrobiska końcowego) oraz w korespondencji z rachunkiem zysków i strat (w pozostałej części, uwzględniając stopień zaawansowania wydobywania węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień sprawozdawczy). W korespondencji ze składnikiem aktywów Spółka tworzy również rezerwę na rekultywację zwałowiska zewnętrznego. Rezerwa na koszty rekultywacji związane z bieżącym wydobywaniem węgla jest tworzona w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji jak również zakładane terminy rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji, w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu, jak i wewnętrzne szacunki Spółki i dyskontowana na każdy dzień sprawozdawczy.

Płatności w akcjach

Na mocy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z dnia 30 sierpnia 1996 roku pracownicy i byli pracownicy Spółki są uprawnieni do otrzymania akcji przedsiębiorstwa, którego pracownikami byli w dniu wykreślenia z rejestru komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego.

Zgodnie z MSSF 2 „*Płatności w formie akcji*” ma zastosowanie do transakcji, w których jednostka wydaje swoje instrumenty finansowe nawet w zamian za niemożliwe do zidentyfikowania dobra i usługi, w związku z czym przyznanie akcji pracowniczych zostało zaprezentowane w niniejszych informacjach finansowych zgodnie z MSSF 2.

Dla celów rozliczenia akcji pracowniczych przyjęto, iż datą rozpoczęcia nabywania uprawnień do akcji jest data komercjalizacji Spółki, a datą przyznania uprawnień do akcji jest data ostatecznego wywieszenia list z liczbą akcji przyznanych pracownikom Spółki.

Wartość programu została określona w oparciu o wartość księgową kapitału własnego Spółki. Program nabycia akcji pracowniczych został ujęty w kapitale własnym w pozycji „Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych”.

6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Spółki. Spółka dokonała oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,

- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później
- KIMSF 20 Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) zmiany mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE.

Zarząd Spółki jest w trakcie analizy wpływu, powyższych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości.

7. Istotne zasady rachunkowości

7.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

<i>30 czerwca 2012 roku</i>	
EUR	4,2613
GBP	5,2896
USD	3,3885

7.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	2 – 49 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	2 – 43 lat
Środki transportu	2 – 34 lat
Inne środki trwałe	2 – 26 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

7.3. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Spółkę staje się nieruchomością inwestycyjną, Spółka stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

Spółka jako nieruchomości inwestycyjne prezentuje grunty pokopalniane, dla których został zakończony proces rekultywacji. Grunty te zgodnie z planami Spółki zostaną w przyszłości sprzedane.

7.4. Aktywa niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujemnie się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujemnie się jako zmianę szacunków.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/ kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	<i>Koncesje, patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne</i>
Okresy użytkowania	5 -10 lat	2-12 lat	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

7.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień sprawozdawczy Spółki ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień sprawozdawczy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

7.6. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze

Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze obejmują aktywowane koszty poniesione w fazie przedprodukcyjnej kopalni, w szczególności:

- nakłady związane z powstaniem wkopu udostępniającego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerwy na rekultywację, w części w jakiej dotyczy ona usuniętego nadkładu w ramach prac związanych z powstaniem wkopu pierwotnego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerw na znaczne, jednorazowe koszty związane z terenami na których postępują prace odkrywkowe.

W każdym z przypadków Spółka rozlicza aktywowane koszty liniowo w okresie ekonomicznej użyteczności trwania poszczególnych odkrywek (okres eksploatacji przyjęty dla poszczególnych odkrywek). Przyjęte okresy amortyzacji oraz metody amortyzacji podlegają okresowej weryfikacji, nie rzadziej niż na każdy dzień sprawozdawczy.

Odpis z tytułu rozliczenia aktywa górniczego ujmowany jest jako koszty operacyjne w ramach pozostałych kosztów rodzajowych.

7.7. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych

Spółka aktywuje nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych do momentu zakończenia prac poszukiwawczych. Kolejnym etapem jest weryfikacja, czy zidentyfikowane zasoby wykazują techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania. W przypadku braku zasadności wydobywania całość poniesionych nakładów odpisywana jest w pozostałe koszty operacyjne.

Nakłady przenoszone są do aktywów górniczych w przypadku zasadności wydobywania.

W ramach nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych wyróżnia się m.in.:

- analizy topograficzne, geologiczne, geochemiczne i geofizyczne
- wiercenia
- prace odkrywkowe
- próbkowanie
- nabycie praw do wydobywania.

7.8. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 30 czerwca 2012 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Istotną pozycją prezentowaną w kategorii aktywów finansowych – pożyczki i należności są lokaty funduszy specjalnych dotyczących obowiązków związanych z rekultywacją terenów górniczych.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

7.9. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

7.9.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się.

Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

7.9.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

7.9.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

7.10. Pozostałe aktywa niefinansowe

Spółka ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają one z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Spółka na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

W ciągu okresu sprawozdawczego przedmiotem rozliczeń międzyokresowych są między innymi:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty opłat bieżących za wieczyste użytkowanie gruntów,
- podatek od nieruchomości,
- odpisy na fundusz świadczeń socjalnych,
- prenumeraty,
- inne koszty dotyczące następnych okresów sprawozdawczych.

Do pozostałych aktywów niefinansowych zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu CIT, które są prezentowane w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

7.11. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

Części zamienne i pozostałe materiały • metodą średniej ważonej.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

7.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności należności z tytułu rozrachunków z pracownikami.

Zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów są ujmowane w pozycji pozostałych aktywów niefinansowych. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

7.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

7.14. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do danej spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do jednostki.

Spółka ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeżeli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, jednostka ujmuje je jako koszt.

Spółka wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Spółka nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Płatności w formie akcji własnych wynikające z uprawnienia pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji spółek na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych ujmowane są zgodnie z powyższymi zasadami przez okres od daty komercjalizacji do daty przydziału akcji.

Spółka rozpoznaje koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Z uwagi na specyfikę programu płatności w formie akcji Spółka rozpoznaje koszty świadczeń pracowniczych z tego tytułu dokonując jednocześnie na każdy dzień bilansowy wyceny programu do wartości godziwej ze względu na to, że nie nastąpił jeszcze dzień przyznania uprawnień. Ostatnia wycena będzie dokonana na dzień nabycia uprawnień czyli w dniu wywieszenia list uprawnionych pracowników wraz z przyznanymi im akcjami.

Na każdy dzień sprawozdawczy pozycja kapitału dotyczącego programu akcji pracowniczych prezentuje narastającą wartość ujętych kosztów związanych z programem płatności w formie akcji.

7.15. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 30 czerwca 2012 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

7.16. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług, inne zobowiązania o charakterze publiczno - prawnym (za wyjątkiem zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

7.17. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W danych finansowych zgodnych z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy, z uwagi na fakt iż na Spółce nie ciąży ani prawny ani zwyczajowy obowiązek takiego podziału zysku.

7.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności Spółka tworzy następujące rezerwy:

- **rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe,**
Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do następujących świadczeń:
  - nagród jubileuszowych, wypłacanych pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat,
  - odpraw emerytalno – rentowych, wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę,
  - świadczeń pośmiertnych przysługujących rodzinie zmarłych pracowników,
  - deputatów węglowych, przysługujących emerytom i rencistom – byłym pracownikom Spółki.

Wysokość świadczeń uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwy na powyższe przyszłe zobowiązania w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień sprawozdawczy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

- **rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych**

Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego w stopniu zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień bilansowy. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu Spółki. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się okresowo, z tym że na każdą datę sprawozdawczą weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy dyskontowej, inflacji oraz wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku obciąża koszty operacyjne (pozostałe koszty rodzajowe) natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty lub przychody finansowe. Wykorzystanie rezerwy jest rozliczane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w korespondencji z kosztami operacyjnymi. Wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej podatków i opłat jest rozliczane jako zmniejszenie poniesionych w ciągu okresu sprawozdawczego kosztów podatków i opłat natomiast wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej pozostałych kosztów likwidacji i rekultywacji jest rozliczane jako zmniejszenie pozostałych kosztów rodzajowych.

- **rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych**

Spółka w ramach prowadzonej działalności zobowiązana jest do przywrócenia stanu pierwotnego lub odbudowy zniszczeń spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę na przewidywane koszty, do których poniesienia jest zobligowana na podstawie zawartych porozumień. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów związanych z ruchem zakładu górniczego aktualizowane są na każdą datę sprawozdawczą. Utworzenie rezerwy ujmowane jest drugostronnie w ramach aktywów górniczych.

7.19. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

7.19.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

7.19.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

7.19.3. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Jeżeli Spółka otrzymuje dotację niepieniężną, zarówno składnik aktywów jak i dotacja ujmowane są w wartości nominalnej i stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowane są w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania otrzymanego składnika aktywów.

7.20. Koszty

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane jako zysk lub strata).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostkę, wpływają na wynik finansowy jednostki za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostkę, wpływają na wynik finansowy jednostki w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

7.21. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

7.22. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem),
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Spółka prezentuje przychody i koszty z tytułu różnic kursowych po kompensacie.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

7.23. Podatki

7.23.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień sprawozdawczy.

7.23.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w danych finansowych.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz

- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień sprawozdawczy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza rachunkiem zysków i strat jest ujmowany poza rachunkiem zysków i strat: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

7.23.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

8. Przychody i koszty

8.1. Przychody ze sprzedaży

*Okres 6 miesięcy
zakończony
30 czerwca 2012*

Struktura rzeczowa

Przychody ze sprzedaży węgla	118 035
Pozostałe usługi i produkty	446
Przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów	1 149
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>119 630</u>

8.2. Przychody finansowe

*Okres 6 miesięcy
zakończony
30 czerwca 2012*

Przychody z tytułu odsetek	860
Przychody finansowe ogółem	<u>860</u>

8.3. Koszty finansowe

*Okres 6 miesięcy
zakończony
30 czerwca 2012*

Odsetki	12
Ujemne różnice kursowe	11
Dyskonto rezerwy na rekultywację terenów górniczych	827
Koszty finansowe ogółem	<u>850</u>

8.4. Koszty według rodzajów

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony</i>
<i>Nota</i>	<i>30 czerwca 2012</i>
Amortyzacja	4 313
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych wartości niematerialnych i prawnych oraz aktywów górniczych	(12)
Zużycie materiałów	39 428
Usługi obce	5 229
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego	15 559
Koszty świadczeń pracowniczych	69 795
Pozostałe koszty rodzajowe	3 237
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	271
Koszty według rodzaju ogółem	<u>137 820</u>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	110 126
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	-
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	29 092
Zmiana stanu produktów	(2 695)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	1 297

Amortyzacja okresu obejmuje amortyzację rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 4 280 tysięcy złotych oraz amortyzację aktywów niematerialnych w kwocie 33 tysięcy złotych.

9. Rzeczowe aktywa trwałe

	<i>Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Urządzenia techniczne</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2012 roku	13 934	21 340	77 010	24 436	365	4 268	141 353
Zakup bezpośredni	12 923	-	-	-	-	5 610	18 533
Remonty	-	-	880	-	-	-	880
Sprzedaż i likwidacja	(9)	(39)	(24)	(775)	(1)	-	(848)
Transfer ze środków trwałych w budowie	-	209	4 285	517	84	(5 095)	-
Inne zmniejszenia (nieruchomości inwestycyjne)	(5)	-	-	-	-	-	(5)
Wartość brutto na dzień 30 czerwca 2012 roku	26 843	21 510	82 151	24 178	448	4 783	159 913
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2012 roku	266	8 715	28 727	4 878	205	1 681	44 472
Odpis amortyzacyjny za okres	176	516	2 198	1 371	19	-	4 280
Odpis aktualizujący	-	34	608	64	-	(718)	(12)
Sprzedaż i likwidacja	-	(18)	(23)	(15)	(1)	-	(57)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 30 czerwca 2012 roku	442	9 247	31 510	6 298	223	963	48 683
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	13 668	12 625	48 283	19 558	160	2 587	96 881
Wartość netto na dzień 30 czerwca 2012 roku	26 401	12 263	50 641	17 880	225	3 820	111 230

10. Aktywa niematerialne

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2012 roku	5	-	871	-	876
Zwiększenia	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	(21)	-	(21)
Wartość brutto na dzień 30 czerwca 2012 roku	5	-	850	-	855
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2012 roku	5	-	591	-	596
Odpis amortyzacyjny za okres	-	-	33	-	33
Odpis aktualizujący	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	(21)	-	(21)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 30 czerwca 2012 roku	5	-	603	-	608
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	-	-	280	-	280
Wartość netto na dzień 30 czerwca 2012 roku	-	-	247	-	247

11. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

11.1. Rezerwy

	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe i pośmiertne	27 770
Nagrody jubileuszowe	15 098
Rezerwa na likwidację obiektów i rekultywację terenów górniczych	54 417
Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych	2 120
Rezerwa na nagrodę roczną	5 783
Inne	627
Razem	<u>105 815</u>
Długoterminowe	83 993
Krótkoterminowe	21 822

11.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	5 605
Inne	20
Razem	<u>5 625</u>
Długoterminowe	-
Krótkoterminowe	5 625

12. Zobowiązania warunkowe

12.1. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 30 czerwca 2012 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

**RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA DLA ZARZĄDU PAK KOPALNIA WĘGLA
BRUNATNEGO ADAMÓW S.A. ORAZ ZARZĄDU ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW-
ADAMÓW-KONIN S.A.**

Przeprowadziliśmy badanie załączonych danych finansowych PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów” S.A.) („Spółka”, „ KWBA”) obejmujących sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2011 roku, rachunek zysków i strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające („załączone dane finansowe”). Załączone dane finansowe zostały sporządzone przez Zarząd Spółki w oparciu o wybrane metody wyceny i rozpoznania zgodne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską („MSSF”), jak szerzej opisano w nocie 3 dodatkowych not objaśniających załączonych danych finansowych.

Odpowiedzialność Zarządu za sporządzenie danych finansowych

Za sporządzenie załączonych danych finansowych zgodnie z podstawą sporządzenia przedstawioną w nocie 3 dodatkowych not objaśniających odpowiada Zarząd Spółki. Odpowiedzialność ta obejmuje zaprojektowanie, wdrożenie oraz zapewnienie działania systemu kontroli wewnętrznej koniecznego do sporządzenia danych finansowych, które są wolne od istotnych nieprawidłowości, wywołanych oszustwami lub błędem.

Odpowiedzialność audytora

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tych danych finansowych na podstawie przeprowadzonego przez nas badania. Badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000, Usługi atestacyjne inne niż badanie lub przeglądy historycznych informacji finansowych. Standardy te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnie z wymogami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że załączone dane finansowe nie zawierają istotnych nieprawidłowości.

Badanie obejmuje przeprowadzenie procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i ujawnień zawartych w danych finansowych. Wybór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym na ocenie ryzyka wystąpienia istotnych nieprawidłowości załączonych danych finansowych, spowodowanych oszustwami lub błędami. W dokonywaniu tego osądu, biegły rewident bierze pod uwagę kontrole wewnętrzne odpowiednie dla sporządzenia i rzetelnej prezentacji załączonych danych finansowych, w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie do sytuacji, nie zaś w celu wyrażenia opinii o efektywności kontroli wewnętrznych Spółki. Badanie obejmuje również ocenę poprawności stosowanych zasad (polityki) rachunkowości i znacznych szacunków dokonanych przez Zarząd jak również ocenę ogólnej prezentacji załączonych danych finansowych.

Uważamy, że uzyskane przez nas dowody badania są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę do wyrażenia niniejszej opinii.

Opinia

Naszym zdaniem załączone dane finansowe KWBA przedstawiają rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową KWBA na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz wynik finansowy za rok zakończony tego dnia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 3 dodatkowych not objaśniających załączonych danych finansowych.

Podstawa sporządzenia oraz ograniczenie wykorzystania

Nie zgłaszając zastrzeżeń zwracamy uwagę na notę 3 dodatkowych not objaśniających załączonych danych finansowych, która opisuje podstawy sporządzenia danych finansowych. Dane finansowe zostały sporządzone w celu zaprezentowania wybranych informacji finansowych w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. W związku z tym nie powinny być wykorzystywane w żadnym innym celu. Nasz raport został sporządzony wyłącznie w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. objętą Prospektem i nie może być wykorzystywany w żadnych innych celach bez uprzedniej pisemnej zgody Ernst & Young Audit sp. z o.o.

w imieniu:

Ernst & Young Audit sp. z o.o.

Rondo ONZ 1

00-124 Warszawa

nr ewid. 130

Artur Żwak

Biegły rewident nr 9894

Warszawa, dnia 10 września 2012 roku

PAK KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO ADAMÓW S.A.
(POPZEDNIO: KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO „ADAMÓW” S.A.)

DANE FINANSOWE

ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2011 ROKU

WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Rachunek zysków i strat.....	F-245
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	F-246
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	F-247
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	F-249
1. Informacje ogólne	F-249
2. Skład Zarządu Spółki	F-249
3. Podstawa sporządzenia danych finansowych	F-250
3.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych.....	F-250
4. Zatwierdzenie danych finansowych	F-251
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	F-251
5.1. Niepewność szacunków	F-251
6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	F-252
7. Istotne zasady rachunkowości	F-253
7.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	F-253
7.2. Rzeczowe aktywa trwałe.....	F-254
7.3. Nieruchomości inwestycyjne	F-254
7.4. Aktywa niematerialne	F-255
7.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	F-256
7.6. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze	F-257
7.7. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych	F-257
7.8. Aktywa finansowe	F-257
7.9. Utrata wartości aktywów finansowych	F-259
7.9.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu.....	F-259
7.9.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu.....	F-259
7.9.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	F-259
7.10. Pozostałe aktywa niefinansowe	F-260
7.11. Zapasy.....	F-260
7.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	F-260
7.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	F-261
7.14. Płatności w formie akcji własnych	F-261
7.15. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	F-262
7.16. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	F-262
7.17. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne.....	F-262
7.18. Rezerwy	F-262
7.19. Przychody	F-264
7.19.1. Sprzedaż towarów i produktów.....	F-264
7.19.2. Świadczenie usług.....	F-264
7.19.3. Dotacje rządowe.....	F-264
7.20. Koszty	F-264
7.21. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	F-265
7.22. Przychody i koszty finansowe	F-265
7.23. Podatki	F-265
7.23.1. Podatek bieżący	F-265
7.23.2. Podatek odroczony	F-265
7.23.3. Podatek od towarów i usług.....	F-266
8. Przychody i koszty	F-267
8.1. Przychody ze sprzedaży	F-267
8.2. Przychody finansowe.....	F-267

8.3. Koszty finansowe	F-267
8.4. Koszty według rodzajów	F-268
9. Rzeczowe aktywa trwałe	F-269
10. Aktywa niematerialne	F-270
11. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	F-271
11.1. Rezerwy	F-271
11.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne	F-271
12. Zobowiązania warunkowe	F-271
12.1. Rozliczenia podatkowe	F-271

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Działalność kontynuowana		
Przychody ze sprzedaży	8.1	317 937
Koszt własny sprzedaży	8.4	(258 190)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		59 747
Pozostałe przychody operacyjne		2 062
Koszty sprzedaży	8.4	-
Koszty ogólnego zarządu	8.4	(57 088)
Pozostałe koszty operacyjne		(692)
Przychody finansowe	8.2	3 198
Koszty finansowe	8.3	(1 366)
Zysk/(strata) brutto		5 861
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)		(2 063)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		3 798
Działalność zaniechana		
Zysk/(strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		3 798

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Zysk netto za okres		3 798
Inne całkowite dochody		-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		-
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów		-
Inne całkowite dochody netto		-
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		3 798

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2011 roku

	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
AKTYWA		
Aktywa trwałe		
Rzeczowe aktywa trwałe	9	96 881
Nieruchomości inwestycyjne		812
Aktywa niematerialne	10	280
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnictwa (długoterminowe)		1 503
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe		8 089
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe		223
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		27 487
Razem aktywa trwałe		135 275
Aktywa obrotowe		
Krótkoterminowe aktywa niematerialne		-
Zapasy		5 000
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		18 028
Należności z tytułu podatku dochodowego		-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe		-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe		2 721
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnictwa (krótkoterminowe)		1 216
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		56 492
Razem aktywa obrotowe		83 457
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		-
SUMA AKTYWÓW		218 732

PASywa	Nota	31 grudnia 2011 roku
Kapitał własny		
Kapitał podstawowy		120 000
Kapitał zapasowy		16 849
Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych		11 587
Pozostałe kapitały rezerwowe		2 700
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		(71 436)
Kapitał własny ogółem		79 700
Zobowiązania długoterminowe		
Oprocentowane kredyty i pożyczki		-
Świadczenia pracownicze długoterminowe	11	36 487
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe		-
Dotacje długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów		-
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	11	49 038
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		-
Zobowiązania długoterminowe ogółem		85 525
Zobowiązania krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe		20 655
Bieżąca część oprocentowanych kredytów i pożyczek		-
Pozostałe zobowiązania niefinansowe		12 020
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		38
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	11	7 782
Dotacje krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów		-
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	11	13 012
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		53 507
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-
Zobowiązania razem		139 032
SUMA PASYWÓW		218 732

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów” S.A.) („Spółka”, „jednostka”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 2 czerwca 1999 roku. Siedziba Spółki mieści się w Turku, ul. Uniejowska 9.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000061592. Spółce nadano numer statystyczny REGON 000019933.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest wydobywanie i sprzedaż węgla brunatnego.

Podmiotem bezpośrednio dominującym Spółki na dzień 31 grudnia 2011 roku był Skarb Państwa. W dniu 28 maja 2012 roku Skarb Państwa podpisał umowę sprzedaży 85% akcji Spółki na rzecz Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. Przeniesienie własności akcji uzależnione było od uzyskania zgody przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku.

2. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2011 roku wchodził:

• Piotr Rybarski	Prezes Zarządu
• Ireneusz Kolenda	Członek Zarządu
• Zbigniew Rabęda	Członek Zarządu

Rok obrotowy 2011 Zarząd Spółki rozpoczął w następującym składzie:

• Dariusz Orlikowski	Prezes Zarządu
• Andrzej Kaczmarek	Członek Zarządu
• Zenon Stolarek	Członek Zarządu
• Zbigniew Rabęda	Członek Zarządu

Od dnia 29 czerwca 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku Zarząd Spółki funkcjonował w nowym, następującym składzie:

• Piotr Rybarski	Prezes Zarządu
• Ireneusz Kolenda	Członek Zarządu
• Zbigniew Rabęda	Członek Zarządu

3. Podstawa sporządzenia danych finansowych

Dane finansowe Spółki („dane finansowe”) za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku zostały przygotowane zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości zgodnymi z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE („MSSF”) z uwzględnieniem przepisów MSSF 1 „*Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy*” („MSSF 1”). Dane finansowe zostały sporządzone tak jakby stanowiły dane porównawcze do pierwszego sprawozdania finansowego przygotowanego zgodnie z MSSF i sporządzonego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku. Na potrzeby sporządzenia danych finansowych przyjęto iż datą przejścia na MSSF jest 1 stycznia 2011 roku.

Dane finansowe mogą ulec zmianie, w przypadku gdy Spółka sporządzi pierwsze sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF, ze względu na możliwość wejścia w życie zmian do MSSF lub możliwości zmian polityk rachunkowości.

Niniejsze dane finansowe nie są kompletnym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu MSR 1 „*Prezentacja sprawozdań finansowych*” ponieważ nie zawierają następujących informacji:

- Sprawozdania ze zmian w kapitale własnym
- Sprawozdania z przepływów pieniężnych
- Kompletu dodatkowych not objaśniających
- Danych porównawczych do zaprezentowanych danych finansowych

Zgodnie z MSSF 1 dane finansowe zostały sporządzone przy zastosowaniu standardów MSSF obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012, a opublikowanych na dzień 10 września 2012 roku i zatwierdzonych do stosowania w Unii Europejskiej do tego dnia.

Spółka skorzystała z następujących dobrowolnych zwolnień z obowiązku stosowania wszystkich zapisów MSSF, o których mowa w standardzie MSSF 1:

Wartość godziwa lub przeszacowanie do zakładanego kosztu

Korzystając ze zwolnienia dopuszczonego przez MSSF 1, Spółka dokonała wyceny wybranych istotnych składników rzeczowego majątku trwałego do wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i zastosowała tę wartość godziwą jako zakładany koszt nabycia ustalony na ten dzień. Wycena poszczególnych aktywów została przeprowadzona przez zewnętrznych, niezależnych rzeczoznawców majątkowych.

Zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji zawarte w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych

W toku prowadzonej działalności odkrywkowej Spółka tworzy rezerwy związane z rekultywacją terenów górniczych. Spółka zastosowała zwolnienie dla określenia wartości składnika aktywów związanego z rezerwą rekultywacyjną i nie dokonywała analiz wpływu zmian szacunków wartości nakładów koniecznych na przyszłą rekultywację, które wystąpiły przed dniem przejścia na MSSF. Na mocy zwolnienia Spółka oszacowała zdyskontowaną wartość rezerwy na dzień przejścia na MSSF, a następnie oszacowała wartość aktywa związanego z rezerwą.

Niniejsze dane finansowe zostały sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego.

Niniejsze dane finansowe zostały przedstawione w tysiącach złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze dane finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2011 roku.

3.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych

Walutą funkcjonalną Spółki oraz walutą sprawozdawczą niniejszych danych finansowych jest złoty polski.

4. Zatwierdzenie danych finansowych

Niniejsze dane finansowe zostały zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 10 września 2012 roku

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień sprawozdawczy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Zarząd zakłada, że przyjęte na potrzeby tych danych finansowych polityki rachunkowości nie ulegną zmianie w przypadku sporządzenia sprawozdania finansowego za rok 2012 zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Utrata wartości aktywów

Spółka przeprowadza testy na utratę wartości aktywów w momencie gdy pojawią się obiektywne dowody wskazujące na trwałą utratę wartości składnika bądź grupy aktywów. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą aktywa.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku kierownictwo Spółki zidentyfikowało przesłanki wskazujące na utratę wartości aktywów kontrolowanych przez Spółkę.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Szacunek został sporządzony w oparciu o następujące główne założenia:

- stopa dyskontowa 6%
- przewidywany wskaźnik inflacji 2,5%
- przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń 3%

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych

Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobywaniem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego.

Rezerwa na rekultywację wyrobiska końcowego jest tworzona w korespondencji ze składnikiem aktywów (w części w jakiej dotyczy wkopu pierwotnego, na podstawie stosunku objętości wkopu pierwotnego do objętości wyrobiska końcowego) oraz w korespondencji z rachunkiem zysków i strat (w pozostałej części, uwzględniając stopień zaawansowania wydobywania węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień sprawozdawczy). W korespondencji ze składnikiem aktywów Spółka tworzy również rezerwę na rekultywację zwałowiska zewnętrznego. Rezerwa na koszty rekultywacji związane z bieżącym wydobywaniem węgla jest tworzona w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji jak również zakładane terminy rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu, jak i wewnętrzne szacunki Spółki i dyskontowana na każdy dzień sprawozdawczy.

Platności w akcjach

Na mocy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z dnia 30 sierpnia 1996 roku pracownicy i byli pracownicy Spółki są uprawnieni do otrzymania akcji przedsiębiorstwa, którego pracownikami byli w dniu wykreślenia z rejestru komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego.

Zgodnie z MSSF 2 „*Platności w formie akcji*” ma zastosowanie do transakcji, w których jednostka wydaje swoje instrumenty finansowe nawet w zamian za niemożliwe do zidentyfikowania dobra i usługi, w związku z czym przyznanie akcji pracowniczych zostało zaprezentowane w niniejszych informacjach finansowych zgodnie z MSSF 2.

Dla celów rozliczenia akcji pracowniczych przyjęto, iż datą rozpoczęcia nabywania uprawnień do akcji jest data komercjalizacji Spółki, a datą przyznania uprawnień do akcji jest data ostatecznego wywieszenia list z liczbą akcji przyznanych pracownikom Spółki.

Wartość programu została określona w oparciu o wartość księgową kapitału własnego Spółki. Program nabycia akcji pracowniczych został ujęty w kapitale własnym w pozycji „Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych”.

6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Spółki. Spółka dokonała oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,

- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później
- KIMSF 20 Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzony przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) zmiany mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE.

Zarząd Spółki jest w trakcie analizy wpływu, powyższych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości.

7. Istotne zasady rachunkowości

7.1. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

<i>31 grudnia 2011 roku</i>	
EUR	4,4168
GBP	5,2691
USD	3,4174

7.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	2 – 49 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	2 – 43 lat
Środki transportu	2 – 34 lat
Inne środki trwałe	2 – 26 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmują się jako zmianę szacunków.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

7.3. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela – Spółkę, staje się nieruchomością inwestycyjną, Spółka stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

Spółka jako nieruchomości inwestycyjne prezentuje grunty pokopalniane, dla których został zakończony proces rekultywacji. Grunty te zgodnie z planami Spółki zostaną w przyszłości sprzedane.

7.4. Aktywa niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/ kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	<i>Koncesje, patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne</i>
Okresy użytkowania	5 -10 lat	2-12 lat	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

7.5. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień sprawozdawczy Spółki ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień sprawozdawczy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

7.6. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze

Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze obejmują aktywowane koszty poniesione w fazie przedprodukcyjnej kopalni, w szczególności:

- nakłady związane z powstaniem wkopu udostępniającego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerwy na rekultywację, w części w jakiej dotyczy ona usuniętego nadkładu w ramach prac związanych z powstaniem wkopu pierwotnego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerw na znaczne, jednorazowe koszty związane z terenami na których postępują prace odkrywkowe.

W każdym z przypadków Spółka rozlicza aktywowane koszty liniowo w okresie ekonomicznej użyteczności trwania poszczególnych odkrywek (okres eksploatacji przyjęty dla poszczególnych odkrywek). Przyjęte okresy amortyzacji oraz metody amortyzacji podlegają okresowej weryfikacji, nie rzadziej niż na każdy dzień sprawozdawczy.

Odpis z tytułu rozliczenia aktywa górniczego ujmowany jest jako koszty operacyjne w ramach pozostałych kosztów rodzajowych.

7.7. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych

Spółka aktywuje nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych do momentu zakończenia prac poszukiwawczych. Kolejnym etapem jest weryfikacja, czy zidentyfikowane zasoby wykazują techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania. W przypadku braku zasadności wydobywania całość poniesionych nakładów odpisywana jest w pozostałe koszty operacyjne.

Nakłady przenoszone są do aktywów górniczych w przypadku zasadności wydobywania.

W ramach nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych wyróżnia się m.in.:

- analizy topograficzne, geologiczne, geochemiczne i geofizyczne
- wiercenia
- prace odkrywkowe
- próbkowanie
- nabycie praw do wydobywania.

7.8. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- c) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- d) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Istotną pozycją prezentowaną w kategorii aktywów finansowych – pożyczki i należności są lokaty funduszy specjalnych dotyczących obowiązków związanych z rekultywacją terenów górniczych.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

7.9. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

7.9.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

7.9.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

7.9.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączy ze zdarzeniem

następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

7.10. Pozostałe aktywa niefinansowe

Spółka ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają one z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Spółka na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

W ciągu okresu sprawozdawczego przedmiotem rozliczeń międzyokresowych są między innymi:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty opłat bieżących za wieczyste użytkowanie gruntów,
- podatek od nieruchomości,
- odpisy na fundusz świadczeń socjalnych,
- prenumeraty,
- inne koszty dotyczące następnych okresów sprawozdawczych.

Do pozostałych aktywów niefinansowych zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu CIT, które są prezentowane w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

7.11. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

- Części zamienne i pozostałe materiały   • metodą średniej ważonej.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

7.12. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności należności z tytułu rozrachunków z pracownikami.

Zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów są ujmowane w pozycji pozostałych aktywów niefinansowych. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

7.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

7.14. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do danej spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do jednostki.

Spółka ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeżeli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, jednostka ujmuje je jako koszt.

Spółka wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Spółka nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Płatności w formie akcji własnych wynikające z uprawnienia pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji spółek na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych ujmowane są zgodnie z powyższymi zasadami przez okres od daty komercjalizacji do daty przydziału akcji.

Spółka rozpoznaje koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Z uwagi na specyfikę programu płatności w formie akcji Spółka rozpoznaje koszty świadczeń pracowniczych z tego tytułu dokonując jednocześnie na każdy dzień bilansowy wyceny programu do wartości godziwej ze względu na to, że nie nastąpił jeszcze dzień przyznania uprawnień. Ostatnia wycena będzie dokonana na dzień nabycia uprawnień czyli w dniu wywieszenia list uprawnionych pracowników wraz z przyznanymi im akcjami.

Na każdy dzień sprawozdawczy pozycja kapitału dotyczącego programu akcji pracowniczych prezentuje narastającą wartość ujętych kosztów związanych z programem płatności w formie akcji.

7.15. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

7.16. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług, inne zobowiązania o charakterze publiczno - prawnym (za wyjątkiem zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

7.17. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W danych finansowych zgodnych z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy, z uwagi na fakt iż na Spółce nie ciąży ani prawny ani zwyczajowy obowiązek takiego podziału zysku.

7.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład

na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności Spółka tworzy następujące rezerwy:

- **rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe,**
Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do następujących świadczeń:
  - nagród jubileuszowych, wypłacanych pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat,
  - odpraw emerytalno – rentowych, wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę,
  - świadczeń pośmiertnych przysługujących rodzinie zmarłych pracowników,
  - deputatów węglowych, przysługujących emerytom i rencistom – byłym pracownikom Spółki,Wysokość świadczeń uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwy na powyższe przyszłe zobowiązania w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień sprawozdawczy jest obliczona przez niezależnego aktuariusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.
- **rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych**
Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego w stopniu zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień bilansowy. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu Spółki. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się okresowo, z tym że na każdą datę sprawozdawczą weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy dyskontowej, inflacji oraz wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku obciąża koszty operacyjne (pozostałe koszty rodzajowe) natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty lub przychody finansowe. Wykorzystanie rezerwy jest rozliczane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w korespondencji z kosztami operacyjnymi. Wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej podatków i opłat jest rozliczane jako zmniejszenie poniesionych w ciągu okresu sprawozdawczego kosztów podatków i opłat natomiast wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej pozostałych kosztów likwidacji i rekultywacji jest rozliczane jako zmniejszenie pozostałych kosztów rodzajowych.
- **rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych**
Spółka w ramach prowadzonej działalności zobowiązana jest do przywrócenia stanu pierwotnego lub odbudowy zniszczeń spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę na przewidywane koszty do których poniesienia jest zobligowana na podstawie zawartych porozumień. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów związanych z ruchem zakładu górniczego aktualizowane są na każdą datę sprawozdawczą. Utworzenie rezerwy ujmowane jest drugostronnie w ramach aktywów górniczych.

7.19. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

7.19.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

7.19.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

7.19.3. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Jeżeli Spółka otrzymuje dotację niepieniężną, zarówno składnik aktywów jak i dotacja ujmowane są w wartości nominalnej i stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowane są w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania otrzymanego składnika aktywów.

7.20. Koszty

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane jako zysk lub strata).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostkę, wpływają na wynik finansowy jednostki za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostkę, wpływają na wynik finansowy jednostki w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

7.21. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

7.22. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem),
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Spółka prezentuje przychody i koszty z tytułu różnic kursowych po kompensacie.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

7.23. Podatki

7.23.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień sprawozdawczy.

7.23.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w danych finansowych.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień sprawozdawczy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza rachunkiem zysków i strat jest ujmowany poza rachunkiem zysków i strat: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

7.23.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

8. Przychody i koszty

8.1. Przychody ze sprzedaży

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Struktura rzeczowa	
Przychody ze sprzedaży węgla	314 483
Pozostałe usługi i produkty	917
Przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów	<u>2 537</u>
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u><u>317 937</u></u>

8.2. Przychody finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Przychody z tytułu odsetek	<u>3 198</u>
Przychody finansowe ogółem	<u><u>3 198</u></u>

8.3. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Odsetki	147
Ujemne różnice kursowe	13
Dyskonto rezerwy na rekultywację terenów górniczych	<u>1 206</u>
Koszty finansowe ogółem	<u><u>1 366</u></u>

8.4. Koszty według rodzajów

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Amortyzacja		8 315
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych wartości niematerialnych i prawnych oraz aktywów górniczych		37 001
Odpisy aktualizujące wartość zapasów		1 864
Zużycie materiałów		83 678
Usługi obce		16 197
Podatki i opłaty z wyłączeniem podatku akcyzowego		27 866
Koszty świadczeń pracowniczych		143 280
Pozostałe koszty rodzajowe		5 342
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu		<u>640</u>
Koszty według rodzaju ogółem		<u><u>324 183</u></u>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		258 190
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		-
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		57 088
Zmiana stanu produktów		6 020
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby		2 885

Amortyzacja okresu obejmuje amortyzację rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 8 235 tysięcy złotych oraz amortyzację aktywów niematerialnych w kwocie 80 tysięcy złotych.

9. Rzeczowe aktywa trwałe

	<i>Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	<i>Budynki i budowle</i>	<i>Urządzenia techniczne</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Inne środki trwałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	7 609	16 885	54 161	18 942	247	495	98 339
Zakup bezpośredni	7 159	-	-	-	-	35 445	42 604
Remonty	-	-	1 844	-	-	-	1 844
Sprzedaż i likwidacja	(22)	(405)	(67)	-	(1)	-	(495)
Transfer ze środków trwałych w budowie	-	4 860	21 072	5 494	119	(31 672)	(127)
Inne zmniejszenia (nieruchomości inwestycyjne)	(812)	-	-	-	-	-	(812)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	13 934	21 340	77 010	24 436	365	4 268	141 353
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	-	37	293	11	51	-	392
Odpis amortyzacyjny za okres	266	1 590	4 147	2 203	29	-	8 235
Odpis aktualizujący	-	7 089	24 323	2 664	126	1 681	35 883
Sprzedaż i likwidacja	-	(1)	(36)	-	(1)	-	(38)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	266	8 715	28 727	4 878	205	1 681	44 472
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	7 609	16 848	53 868	18 931	196	495	97 947
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	13 668	12 625	48 283	19 558	160	2 587	96 881

10. Aktywa niematerialne

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	5	-	744	-	749
Zwiększenia	-	-	127	-	127
Zmniejszenia					
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	5	-	871	-	876
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	5	-	407	-	412
Odpis amortyzacyjny za okres	-	-	80	-	80
Odpis aktualizujący	-	-	104	-	104
Zmniejszenia					
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	5	-	591	-	596
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	-	-	337	-	337
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	-	-	280	-	280

11. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

11.1. Rezerwy

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe i pośmiertne	28 181
Nagrody jubileuszowe	16 088
Rezerwa na likwidację obiektów i rekultywację terenów górniczych	55 795
Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych	2 211
Inne	<u>276</u>
Razem	<u>102 551</u>
Długoterminowe	85 525
Krótkoterminowe	17 026

11.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne

	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	3 734
Badanie sprawozdania finansowego	12
Inne	<u>22</u>
Razem	<u>3 768</u>
Długoterminowe	-
Krótkoterminowe	3 768

12. Zobowiązania warunkowe

12.1. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2011 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

**RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA DLA ZARZĄDU PAK KOPALNIA
WĘGLA BRUNATNEGO KONIN S.A. ORAZ ZARZĄDU ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW-
ADAMÓW-KONIN S.A.**

Przeprowadziliśmy przegląd załączonych skonsolidowanych danych finansowych Grupy Kapitałowej PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A.) („Grupa Kapitałowa KWBK”) obejmujących skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 30 czerwca 2012 roku, skonsolidowany rachunek zysków i strat, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku, zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające („załączone skonsolidowane dane finansowe”). Załączone skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone przez Zarząd PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. („KWBK”, „Spółka”) w oparciu o metody wyceny i rozpoznania zgodne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską („MSSF”), jak szerzej opisano w nocie 4 dodatkowych not objaśniających załączonych skonsolidowanych danych finansowych.

Odpowiedzialność Zarządu za sporządzenie skonsolidowanych danych finansowych

Za sporządzenie załączonych skonsolidowanych danych finansowych zgodnie z podstawą sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych przedstawioną w nocie 4 dodatkowych not objaśniających odpowiada Zarząd Spółki. Odpowiedzialność ta obejmuje zaprojektowanie, wdrożenie oraz zapewnienie działania systemu kontroli wewnętrznej koniecznego do sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych, które są wolne od istotnych nieprawidłowości, wywołanych oszustwami lub błędem.

Zakres przeglądu

Przegląd przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000, Usługi atestacyjne inne niż badanie lub przeglądy historycznych informacji finansowych. Standardy te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnie z wymogami etyki. Przegląd ogranicza się głównie do rozmów z pracownikami jednostki odpowiedzialnymi za finanse i księgowość oraz do zastosowania procedur analitycznych i innych procedur przeglądu. Zakres stosowanych procedur w odniesieniu do przeglądu jest zasadniczo mniejszy niż w przypadku badania przeprowadzanego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej. W rezultacie przegląd nie pozwala uzyskać wystarczającej pewności, że wszystkie istotne kwestie, które zostałyby zidentyfikowane w trakcie badania, zostały ujawnione, w związku z czym nie wydajemy opinii z badania.

Wniosek

Na podstawie przeprowadzonego przez nas przeglądu stwierdzamy, że nic nie zwróciło naszej uwagi, co kazałoby nam sądzić, że załączone skonsolidowane dane finansowe nie przedstawiają rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej KWBK na dzień 30 czerwca 2012 roku oraz wyników jej działalności za okres 6 miesięcy zakończony tego dnia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 4 dodatkowych not objaśniających załączonych skonsolidowanych danych finansowych.

Podstawa sporządzenia oraz ograniczenie wykorzystania

Nie zgłaszając zastrzeżeń zwracamy uwagę na notę 4 dodatkowych not objaśniających załączonych skonsolidowanych danych finansowych, która opisuje podstawy sporządzenia danych finansowych. Załączone skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone w celu zaprezentowania wybranych informacji finansowych w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. W związku z tym nie powinny być wykorzystywane w żadnym innym celu. Nasz raport został sporządzony wyłącznie w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. objętą Prospektem i nie może być wykorzystywany w żadnych innych celach bez uprzedniej pisemnej zgody Ernst & Young Audit sp. z o.o.

w imieniu:

Ernst & Young Audit sp. z o.o.

Rondo ONZ 1

00-124 Warszawa

nr ewid. 130

Artur Żwak

Biegły rewident nr 9894

Warszawa, dnia 10 września 2012 roku

GRUPA KAPITAŁOWA
PAK KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO KONIN S.A.
(POPZEDNIO: KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO „KONIN” W KLECZEWIE S.A.)

SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2012 ROKU
WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	F-277
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	F-278
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	F-279
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	F-281
1. Informacje ogólne	F-281
2. Skład Grupy	F-281
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	F-281
4. Podstawa sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych.....	F-282
4.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych.....	F-283
5. Zatwierdzenie skonsolidowanych danych finansowych	F-283
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	F-283
6.1. Niepewność szacunków	F-283
7. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.....	F-284
8. Istotne zasady rachunkowości	F-286
8.1. Zasady konsolidacji	F-286
8.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	F-286
8.3. Rzeczowe aktywa trwałe.....	F-287
8.4. Nieruchomości inwestycyjne	F-287
8.5. Aktywa niematerialne.....	F-288
8.6. Leasing.....	F-289
8.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	F-289
8.8. Koszty finansowania zewnętrznego.....	F-290
8.9. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze	F-290
8.10. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych	F-290
8.11. Aktywa finansowe	F-290
8.12. Utrata wartości aktywów finansowych	F-292
8.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu.....	F-292
8.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu.....	F-292
8.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	F-292
8.13. Pozostałe aktywa niefinansowe	F-293
8.14. Zapasy.....	F-293
8.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	F-294
8.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	F-294
8.17. Płatności w formie akcji własnych	F-294
8.18. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne.....	F-295
8.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	F-295
8.20. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	F-295
8.21. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne.....	F-296
8.22. Rezerwy	F-296
8.23. Przychody	F-297
8.23.1. Sprzedaż towarów i produktów.....	F-297
8.23.2. Świadczenie usług.....	F-297
8.23.3. Dotacje rządowe.....	F-297
8.24. Koszty.....	F-298
8.25. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	F-298
8.26. Przychody i koszty finansowe	F-298
8.27. Podatki	F-299

8.27.1. Podatek bieżący	F-299
8.27.2. Podatek odroczony	F-299
8.27.3. Podatek od towarów i usług	F-300
9. Przychody i koszty	F-301
9.1. Przychody ze sprzedaży	F-301
9.2. Przychody finansowe	F-301
9.3. Koszty finansowe	F-301
9.4. Koszty według rodzajów	F-302
10. Rzeczowe aktywa trwałe	F-303
11. Aktywa niematerialne	F-304
12. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	F-305
13. Zobowiązania z tytułu leasingu	F-306
14. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	F-307
14.1. Rezerwy	F-307
14.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne	F-307
14.3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	F-307
15. Zobowiązania warunkowe	F-308
15.1. Rozliczenia podatkowe	F-308

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	<i>Nota</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</i>
Działalność kontynuowana		
Przychody ze sprzedaży	9.1	338 597
Koszt własny sprzedaży	9.4	(283 433)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		55 164
Pozostałe przychody operacyjne		5 414
Koszty sprzedaży	9.4	(699)
Koszty ogólnego zarządu	9.4	(35 757)
Pozostałe koszty operacyjne		(3 649)
Przychody finansowe	9.2	716
Koszty finansowe	9.3	(17 514)
Zysk/(strata) brutto		3 675
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)		(1 694)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		1 981
Działalność zaniechana		
Zysk/(strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		1 981
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom większościowym		1 909
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		72

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku

	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</i>
<i>Nota</i>	
Zysk netto za okres	1 981
Inne całkowite dochody	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	-
Inne całkowite dochody netto	-
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES	1 981
<hr/>	
Całkowity dochód przypadający:	
Akcjonariuszom większościowym	1 909
Akcjonariuszom niekontrolującym	72
	1 981
	<hr/> <hr/>

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 30 czerwca 2012 roku

	<i>Nota</i>	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
AKTYWA		
Aktywa trwałe		
Rzeczowe aktywa trwałe	10	705 166
Nieruchomości inwestycyjne		2 665
Aktywa niematerialne	11	1 763
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (długoterminowe)		95 889
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe		19 302
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe		-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		76 198
Razem aktywa trwałe		900 983
Aktywa obrotowe		
Krótkoterminowe aktywa niematerialne		-
Zapasy		22 433
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		53 293
Należności z tytułu podatku dochodowego		252
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe		-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe		19 155
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (krótkoterminowe)		-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		4 078
Razem aktywa obrotowe		99 211
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		-
SUMA AKTYWÓW		1 000 194

PASYWA	<i>Nota</i>	<i>30 czerwca 2012 roku</i>
Kapitał własny		
Kapitał podstawowy		244 750
Kapitał zapasowy		21 666
Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych		23 047
Pozostałe kapitały rezerwowe		57 413
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		(193 608)
Udziały niekontrolujące		361
Kapitał własny ogółem		153 629
Zobowiązania długoterminowe		
Oprocentowane kredyty, pożyczki i obligacje	<i>12</i>	80 033
Świadczenia pracownicze długoterminowe	<i>14</i>	90 822
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	<i>13</i>	51 347
Dotacje długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów	<i>14</i>	6 446
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	<i>14</i>	213 248
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		-
Zobowiązania długoterminowe ogółem		441 896
Zobowiązania krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	<i>13</i>	114 084
Bieżąca część oprocentowanych kredytów, pożyczek i obligacji	<i>12</i>	207 073
Pozostałe zobowiązania niefinansowe		28 518
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		-
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	<i>14</i>	7 233
Dotacje krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów	<i>14</i>	1 696
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	<i>14</i>	46 065
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		404 669
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-
Zobowiązania razem		846 565
SUMA PASYWÓW		1 000 194

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A., (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A.) („Grupa”), składa się z PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych (patrz Nota 2).

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000010058.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 000019910.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest wydobywanie i sprzedaż węgla brunatnego.

Podmiotem bezpośrednio dominującym Spółki na dzień 30 czerwca 2012 roku był Skarb Państwa. W dniu 28 maja 2012 roku Skarb Państwa podpisał umowę sprzedaży 85% akcji Spółki na rzecz Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin S.A. Przeniesienie własności akcji uzależnione było od uzyskania zgody przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i nastąpiło w dniu 18 lipca 2012 roku.

2. Skład Grupy

W skład Grupy wchodzi PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. oraz następujące spółki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale na dzień 30 czerwca 2012 roku*
„AQUAKON” sp. z o.o.	Police	Produkcja wód mineralnych i gazowanych napojów bezalkoholowych	78,44%
Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano” sp. z o.o.	Kołobrzeg	Prowadzenie usług wczasowych	100,00%
Ochrona Osób i Mienia „Asekuracja” sp. z o.o.	Kleczew	Ochrona osób i mienia	100,00%
Eko – Surowce sp. z o.o.	Kleczew	Sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych	100,00%

* Na dzień 30 czerwca 2012 roku Spółka posiadała 50% udziałów w kapitale spółki KWE sp. z o.o.

Na dzień 30 czerwca 2012 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez jednostkę dominującą w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W skład Zarządu jednostki dominującej na dzień 30 czerwca 2012 roku wchodził:

- Sławomir Mazurek Prezes Zarządu
- Roman Tomaszewski Członek Zarządu
- Bożena Kopiecka Członek Zarządu
- Andrzej Czajkowski Członek Zarządu

W ciągu okresu sprawozdawczego i do dnia zatwierdzenia niniejszych skonsolidowanych danych finansowych skład Zarządu jednostki dominującej nie zmienił się.

4. Podstawa sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych

Skonsolidowane dane finansowe Grupy („skonsolidowane dane finansowe”) za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku zostały przygotowane zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości zgodnymi z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE („MSSF”), tak jakby stanowiły dane pierwszego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego roku, w którym Grupa po raz pierwszy stosuje MSSF, sporządzonego z uwzględnieniem przepisów MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy” („MSSF 1”). Na potrzeby sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych przyjęto, iż datą przejścia na MSSF jest 1 stycznia 2011 roku.

Skonsolidowane dane finansowe mogą ulec zmianie, w przypadku gdy Spółka sporządzi pierwsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF, ze względu na możliwość wejścia w życie zmian do MSSF lub możliwości zmian polityk rachunkowości.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe nie są kompletnym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” ponieważ nie zawierają następujących informacji:

- Sprawozdania ze zmian w kapitale własnym
- Sprawozdania z przepływów pieniężnych
- Kompletu dodatkowych not objaśniających
- Danych porównawczych do zaprezentowanych danych finansowych.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe nie są także kompletnym śródrocznym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”.

Zgodnie z MSSF 1, skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone przy zastosowaniu standardów MSSF obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012, a opublikowanych na dzień 10 września 2012 roku i zatwierdzonych do stosowania w Unii Europejskiej do tego dnia.

Grupa skorzystała z następujących dobrowolnych zwolnień z obowiązku stosowania wszystkich zapisów MSSF, o których mowa w standardzie MSSF 1:

Wartość godziwa lub przeszacowanie do zakładanego kosztu

Korzystając ze zwolnienia dopuszczonego przez MSSF 1, Spółka dokonała wyceny wybranych istotnych składników rzeczowego majątku trwałego do wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i zastosowała tę wartość godziwą jako zakładany koszt nabycia ustalony na ten dzień. Wycena poszczególnych aktywów została przeprowadzona przez zewnętrznych, niezależnych rzeczoznawców majątkowych.

Koszty finansowania zewnętrznego

Spółka zastosowała wymóg kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego dla środków trwałych, które nie podlegały wycenie na dzień 1 stycznia 2011 roku do wartości godziwej od momentu przejścia na MSSF.

Połączenie przedsięwzięć

Spółka zastosowała zwolnienie, zgodnie z którym nie koryguje rozliczeń połączeń przeprowadzonych zgodnie z wcześniej stosowanymi standardami rachunkowości. W efekcie Spółka nie dokonywała analiz wpływu wytycznych MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” na rozliczenie połączeń, które miały miejsce przed dniem przejścia na MSSF.

Zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji zawarte w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych

W toku prowadzonej działalności odkrywkowej Spółka tworzy rezerwy związane z rekultywacją terenów górniczych. Spółka zastosowała zwolnienie dla określenia wartości składnika aktywów związanego z rezerwą rekultywacyjną i nie dokonywała analiz wpływu zmian szacunków wartości nakładów koniecznych na przyszłą rekultywację, które wystąpiły przed dniem przejścia na MSSF. Na mocy zwolnienia Spółka oszacowała zdyskontowaną wartość rezerwy na dzień przejścia na MSSF, a następnie oszacowała wartość aktywa związanego z rezerwą.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe są przedstawione w tysiącach złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości obejmującej okres co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 30 czerwca 2012 roku.

4.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszych skonsolidowanych danych finansowych oraz walutą sprawozdawczą niniejszych skonsolidowanych danych finansowych jest złoty polski.

5. Zatwierdzenie skonsolidowanych danych finansowych

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe zostały zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 10 września 2012 roku.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Kapitalizacja różnic kursowych

W związku z realizowanymi inwestycjami, Spółki z Grupy korzystają z zewnętrznych źródeł finansowania.

Grupa ustala, że kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego podlegają zadania inwestycyjne, które trwają dłużej niż 6 miesięcy.

Koszty finansowania, dające się bezpośrednio przyporządkować realizowanym inwestycjom są kapitalizowane w wartości środków trwałych w budowie do dnia oddania środka trwałego do użytku.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

6.1. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień sprawozdawczy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Zarząd zakłada, że przyjęte na potrzeby tych skonsolidowanych danych finansowych polityki rachunkowości nie ulegną zmianie w przypadku sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2012 zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Utrata wartości aktywów

Grupa przeprowadza testy na utratę wartości aktywów w momencie gdy pojawią się obiektywne dowody wskazujące na trwałą utratę wartości składnika bądź grupy aktywów. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą aktywa.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2012 roku kierownictwo Grupy nie zidentyfikowało żadnych przesłanek, wskazujących na utratę wartości aktywów kontrolowanych przez Grupę.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Szacunek został sporządzony w oparciu o następujące główne założenia:

- stopa dyskontowa	5,5%
- przewidywany wskaźnik inflacji	2,5%
- przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	3%

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych

Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobywaniem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego.

Rezerwa na rekultywację wyrobiska końcowego jest tworzona w korespondencji ze składnikiem aktywów (w części w jakiej dotyczy wkopu pierwotnego, na podstawie stosunku objętości wkopu pierwotnego do objętości wyrobiska końcowego) oraz w korespondencji z rachunkiem zysków i strat (w pozostałej części, uwzględniając stopień zaawansowania wydobywania węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień sprawozdawczy). W korespondencji ze składnikiem aktywów Spółka tworzy również rezerwę na rekultywację zwałowiska zewnętrznego. Rezerwa na koszty rekultywacji związane z bieżącym wydobywaniem węgla jest tworzona w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji jak również zakładane terminy rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji, w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu, jak i wewnętrzne szacunki Spółki i dyskontowana na każdy dzień sprawozdawczy.

Płatności w akcjach

Na mocy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z dnia 30 sierpnia 1996 roku pracownicy i byli pracownicy Spółki są uprawnieni do otrzymania akcji przedsiębiorstwa, którego pracownikami byli w dniu wykreślenia z rejestru komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego.

Zgodnie z art. 2 „Płatności w formie akcji” ma zastosowanie do transakcji, w których jednostka wydaje swoje instrumenty finansowe nawet w zamian za niemożliwe do zidentyfikowania dobra i usługi, w związku z czym przyznanie akcji pracowniczych zostało zaprezentowane w niniejszych skonsolidowanych informacjach finansowych zgodnie z art. 2.

Dla celów rozliczenia akcji pracowniczych przyjęto, iż datą rozpoczęcia nabywania uprawnień do akcji jest data komercjalizacji Spółki, a datą przyznania uprawnień do akcji jest data ostatecznego wywieszenia list z liczbą akcji przyznanych pracownikom Spółki.

Wartość programu została określona w oparciu o wartość księgową skonsolidowanego kapitału własnego przypadającego jednostki dominującej. Program nabycia akcji pracowniczych został ujęty w kapitale własnym w pozycji „Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych”.

7. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości.

Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokonała oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,

- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później
- KIMSF 20 *Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) zmiany mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE.

Zarząd Spółki jest w trakcie analizy wpływu, powyższych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości.

8. Istotne zasady rachunkowości

8.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe obejmują dane finansowe Spółki oraz dane finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2012 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

Efekt dekonsolidacji jednostki zależnej jest prezentowany w przychodach lub kosztach finansowych.

8.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

<i>30 czerwca 2012 roku</i>	
EUR	4,2613
GBP	5,2896
USD	3,3885

8.3. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	5 – 35 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	3 – 30 lat
Środki transportu	5 – 25 lat
Inne środki trwałe	5 – 25 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania. Elementem wartości środków trwałych w budowie są także koszty finansowania podlegające kapitalizacji. Kwestię ich kapitalizacji opisano szerzej w nocie 8.8.

8.4. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

Spółka jako nieruchomości inwestycyjne prezentuje grunty pokopalniane, dla których został zakończony proces rekultywacji. Grunty te zgodnie z planami Spółki zostaną w przyszłości sprzedane.

8.5. Aktywa niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/ kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	<i>Koncesje, patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne</i>
Okresy użytkowania	5 -10 lat	2 lata	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

8.6. Leasing

Grupa jako leasingobiorca.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w rachunku zysków i strat, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

W przypadku umowy sprzedaży i leasingu zwrotnego finansowego część przychodów ze sprzedaży, która przekracza wartość bilansową składników aktywów jest rozliczana w czasie i odpisywana w pozostałe przychody operacyjne przez okres trwania umowy leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

8.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

8.8. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

8.9. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze

Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze obejmują aktywowane koszty poniesione w fazie przedprodukcyjnej kopalni, w szczególności:

- nakłady związane z powstaniem wkopu udostępniającego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerwy na rekultywację, w części w jakiej dotyczy ona usuniętego nadkładu w ramach prac związanych z powstaniem wkopu pierwotnego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerw na znaczne, jednorazowe koszty związane z terenami na których postępują prace odkrywkowe.

W każdym z przypadków Spółka rozlicza aktywowane koszty liniowo w okresie ekonomicznej użyteczności trwania poszczególnych odkrywek (okres eksploatacji przyjęty dla poszczególnych odkrywek). Przyjęte okresy amortyzacji oraz metody amortyzacji podlegają okresowej weryfikacji, nie rzadziej niż na każdy dzień sprawozdawczy.

Odpis z tytułu rozliczenia aktywa górniczego ujmowany jest jako koszty operacyjne w ramach pozostałych kosztów rodzajowych.

8.10. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych

Grupa aktywuje nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych do momentu zakończenia prac poszukiwawczych. Kolejnym etapem jest weryfikacja, czy zidentyfikowane zasoby wykazują techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania. W przypadku braku zasadności wydobywania całość poniesionych nakładów odpisywana jest w pozostałe koszty operacyjne.

Nakłady przenoszone są do aktywów górniczych w przypadku zasadności wydobywania.

W ramach nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych wyróżnia się m.in.:

- analizy topograficzne, geologiczne, geochemiczne i geofizyczne
- wiercenia
- prace odkrywkowe
- próbkowanie
- nabycie praw do wydobywania.

8.11. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- e) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- f) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 30 czerwca 2012 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Istotną pozycją prezentowaną w kategorii aktywów finansowych – pożyczki i należności są lokaty funduszy specjalnych dotyczących obowiązków związanych z rekultywacją terenów górniczych.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej,

w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

8.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

8.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

8.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

8.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem

następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

8.13. Pozostałe aktywa niefinansowe

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają one z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

W ciągu okresu sprawozdawczego przedmiotem rozliczeń międzyokresowych są między innymi:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty opłat bieżących za wieczyste użytkowanie gruntów,
- podatek od nieruchomości,
- odpisy na fundusz świadczeń socjalnych,
- prenumeraty,
- inne koszty dotyczące następnych okresów sprawozdawczych.

Do pozostałych aktywów niefinansowych zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu CIT, które są prezentowane w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

8.14. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

- Części zamienne i pozostałe materiały   • metodą średniej ważonej.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

8.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności należności z tytułu rozrachunków z pracownikami.

Zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów są ujmowane w pozycji pozostałych aktywów niefinansowych. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

8.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

8.17. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do danej spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do jednostki.

Grupa ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeżeli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, jednostka ujmuje je jako koszt.

Grupa wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Grupa nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Płatności w formie akcji własnych wynikające z uprawnienia pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji spółek na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych ujmowane są zgodnie z powyższymi zasadami przez okres od daty komercjalizacji do daty przydziału akcji.

Grupa rozpoznaje koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Z uwagi na specyfikę programu płatności w formie akcji Grupa rozpoznaje koszty świadczeń pracowniczych z tego tytułu dokonując jednocześnie na każdy dzień bilansowy wyceny programu do wartości godziwej ze względu na to, że nie nastąpił jeszcze dzień przyznania uprawnień. Ostatnia wycena będzie dokonana na dzień nabycia uprawnień czyli w dniu wywieszenia list uprawnionych pracowników wraz z przyznanymi im akcjami.

Na każdy dzień sprawozdawczy pozycja kapitału dotyczącego programu akcji pracowniczych prezentuje narastającą wartość ujętych kosztów związanych z programem płatności w formie akcji.

8.18. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

8.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 30 czerwca 2012 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

W pozycji zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe Spółka prezentuje również zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

8.20. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług, inne zobowiązania o charakterze publiczno - prawnym (za wyjątkiem zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

8.21. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W danych finansowych zgodnych z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy, z uwagi na fakt iż na Spółkach Grupy nie ciąży ani prawny ani zwyczajowy obowiązek takiego podziału zysku.

8.22. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności Grupa tworzy następujące rezerwy:

- **rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe,**
Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do następujących świadczeń:
  - nagród jubileuszowych, wypłacanych pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat,
  - odpraw emerytalno – rentowych, wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę,
  - świadczeń pośmiertnych przysługujących rodzinie zmarłych pracowników,
  - deputatów węglowych, przysługujących emerytom i rencistom – byłym pracownikom Spółki.Wysokość świadczeń uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwy na powyższe przyszłe zobowiązania w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień sprawozdawczy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.
- **rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych**
Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego w stopniu zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień bilansowy. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządów Spółki. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się okresowo, z tym że na każdą datę sprawozdawczą weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy dyskontowej, inflacji oraz wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku obciąża koszty operacyjne (pozostałe koszty rodzajowe) natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty lub przychody finansowe. Wykorzystanie rezerwy jest rozliczane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w korespondencji z kosztami operacyjnymi. Wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej podatków i opłat jest rozliczane jako zmniejszenie poniesionych w ciągu okresu sprawozdawczego kosztów podatków i opłat natomiast wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej pozostałych kosztów likwidacji i rekultywacji jest rozliczane jako zmniejszenie pozostałych kosztów rodzajowych.

- **Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych**

Spółka w ramach prowadzonej działalności zobowiązana jest do przywrócenia stanu pierwotnego lub odbudowy zniszczeń spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę na przewidywane koszty, do których poniesienia jest zobligowana na podstawie zawartych porozumień. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów związanych z ruchem zakładu górniczego aktualizowane są na każdą datę sprawozdawczą. Utworzenie rezerwy ujmowane jest drugostronnie w ramach aktywów górniczych.

8.23. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

8.23.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

8.23.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

8.23.3. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Jeżeli Grupa otrzymuje dotację niepieniężną, zarówno składnik aktywów jak i dotacja ujmowane są w wartości nominalnej i stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowane są w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania otrzymanego składnika aktywów.

8.24. Koszty

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane jako zysk lub strata).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

8.25. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

8.26. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem),
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Jednostki prezentują przychody i koszty z tytułu różnic kursowych po kompensacie, Grupa w szyku rozwartym.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

8.27. Podatki

8.27.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień sprawozdawczy.

8.27.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w danych finansowych.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień sprawozdawczy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza rachunkiem zysków i strat jest ujmowany poza rachunkiem zysków i strat: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

8.27.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

9. Przychody i koszty

9.1. Przychody ze sprzedaży

Okres 6 miesięcy
zakończony
30 czerwca 2012

Struktura rzeczowa

Przychody ze sprzedaży węgla	323 246
Przychody z tytułu energii elektrycznej z obrotu	329
Pozostałe usługi i produkty	8 932
Przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów	6 090
Przychody ze sprzedaży ogółem	338 597

W pozycji przychodów ze sprzedaży pozostałych usług i produktów Grupa ujęła przychody z tytułu sprzedaży wczasów i usług sanatoryjnych (5 758 tysięcy złotych), przychody z tytułu przewozu osób (1 147 tysięcy złotych), pozostałe (2 027 tysięcy złotych).

W pozycji przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów Grupa ujęła przychody ze sprzedaży złomu (3 691 tysięcy złotych), przychody ze sprzedaży surowców towarzyszących (424 tysięcy złotych), pozostałe (1 975 tysięcy złotych).

9.2. Przychody finansowe

Okres 6 miesięcy
zakończony
30 czerwca 2012

Przychody z tytułu odsetek	459
Dodatnie różnice kursowe	19
Inne	238
Przychody finansowe ogółem	716

9.3. Koszty finansowe

Okres 6 miesięcy
zakończony
30 czerwca 2012

Odsetki	11 890
Ujemne różnice kursowe	79
Dyskonto rezerwy na rekultywację terenów górniczych	4 953
Inne	592
Koszty finansowe ogółem	17 514

9.4. Koszty według rodzajów

	<i>Nota</i>	<i>Okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2012</i>
Amortyzacja		25 787
Zużycie materiałów		111 365
Usługi obce		4 289
Podatki i opłaty		20 273
Koszty świadczeń pracowniczych		157 920
Pozostałe koszty rodzajowe		17 557
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu		9 947
Koszty według rodzaju ogółem		347 138
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		283 433
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		699
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		35 757
Zmiana stanu produktów		3 068
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby		24 181

Amortyzacja okresu obejmuje amortyzację rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 25 734 tysięcy złotych oraz amortyzację aktywów niematerialnych w kwocie 53 tysięcy złotych.

10. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2012 roku	87 564	144 219	430 863	43 040	7 988	47 568	761 242
Zakup bezpośredni	-	-	500	345	150	27 508	28 503
Remonty	-	-	-	-	-	-	-
Sprzedaż i likwidacja	(40)	(61)	(629)	(82)	(243)	-	(1 055)
Przeklasyfikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	(7)	-	-	-	-	-	(7)
Transfer ze środków trwałych w budowie	7 961	1 735	6 612	1 134	-	(17 442)	-
Wartość brutto na dzień 30 czerwca 2012 roku	95 478	145 893	437 346	44 437	7 895	57 634	788 683
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2012 roku	1 070	15 538	33 477	2 653	5 246	108	58 092
Odpis amortyzacyjny za okres	232	3 474	19 153	2 631	244	-	25 734
Odpis aktualizujący	-	-	-	-	-	-	-
Sprzedaż i likwidacja	-	(24)	(143)	(13)	(129)	-	(309)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 30 czerwca 2012 roku	1 302	18 988	52 487	5 271	5 361	108	83 517
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	86 494	128 681	397 386	40 387	2 742	47 460	703 150
Wartość netto na dzień 30 czerwca 2012 roku	94 176	126 905	384 859	39 166	2 534	57 526	705 166

11. Aktywa niematerialne

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2012 roku	27	2 679	295	12	3 013
Zwiększenia	-	1 481	6	-	1 487
Zmniejszenia	-	-	-	-	-
Wartość brutto na dzień 30 czerwca 2012 roku	27	4 160	301	12	4 500
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2012 roku	27	2 368	277	12	2 684
Odpis amortyzacyjny za okres	-	46	7	-	53
Odpis aktualizujący	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	-	-	-	-
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 30 czerwca 2012 roku	27	2 414	284	12	2 737
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	-	311	18	-	329
Wartość netto na dzień 30 czerwca 2012 roku	-	1 746	17	-	1 763

12. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	Termin spłaty	część krótkoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku	część długoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku
<u>PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A</u>			
Kredyt w rachunku bieżącym w BRE Bank S.A. w kwocie 9 700 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR O/N+ marża banku	29.04.2013	9 614	-
Kredyt w rachunku bieżącym w BZ WBK w kwocie 65 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	30.06.2013	62 651	-
Kredyt inwestycyjny BZ WBK S.A w kwocie 46 463,4 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	z harmonogramem do dnia 31.12.2016*	33 358	-
Umowa zapłaty zobowiązań BRE Bank S.A. do kwoty 25 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	31.12.2012 zgodnie	2 133	-
Umowa świadczenia usług, BRE Bank S.A. (kredyt wekslowy) do kwoty 49 000 tysięcy PLN - dyskonto weksli	z harmonogramem do dnia 30.06.2016*	29 474	-
Umowa organizacji, prowadzenia i obsługi emisji obligacji PKO BP S.A. na kwotę 135 000 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża banku	z harmonogramem do dnia 31.12.2016 zgodnie	31 811	78 338
BRE Bank S.A. - umowa o kredyt obrotowy na kwotę 30 000,0 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	z harmonogramem do dnia 29.04.2013 zgodnie	27 500	-
BRE Bank S.A. - umowa o kredyt obrotowy na kwotę 10 300,0 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	z harmonogramem do dnia 24.01.2013	10 300	-
<u>Ochrona Osób i Mienia „Asekuracja” sp. z o.o.</u>			
Kredyt rewolwingowy w Bank Pocztowy S.A. w kwocie 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+marża banku	27.12.2013	-	188
<u>Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano” sp. z o.o.</u>			
Kredyt inwestycyjny PEKAO S.A w kwocie 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	26.09.2016	100	360
Kredyt obrotowy pod działalność deweloperską w PEKAO S.A do kwoty 9 500 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+marża banku	31.10.2014	-	739
Kredyt obrotowy płatność podatku Vat związany z działalnością deweloperską w PEKAO S.A do kwoty 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	25.11.2012	-	-
<u>Eko – Surowce sp. z o.o.</u>			
Kredyt inwestycyjny Bank Pocztowy S.A w kwocie 640 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	29.07.2016	132	408
<u>„AQUAKON” sp. z o.o.</u>			
Kredyt w formie limit wielocelowego w PKO BP w kwocie 200 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	27.09.2012	-	-
Razem		207 073	80 033

- * Na dzień 30 czerwca 2012 roku KWBK nie spełniła warunków umów kredytowych (wskaźników finansowych) w zakresie realizacji zobowiązań finansowych. Niedotrzymanie dowolnego zobowiązania finansowego lub innego zobowiązania, lub nieosiągnięcie przez KWB Konin porozumienia w sprawie zmiany terminu spłaty zobowiązań zapadających w 2012 roku lub negatywna ocena biznes planu oraz założeń projekcji finansowych KWB Konin po dniu 30 czerwca 2012 roku mogą skutkować naruszeniem umów finansowania, negatywną zmianą warunków udzielonego finansowania, a w przypadku nieuzyskania odpowiedniego zwolnienia z jego przestrzegania od podmiotów finansujących może spowodować, że strony finansujące odmówią dalszego finansowania i zażądają spłaty udzielonych kredytów lub postawią je w stan wymagalności. Taka sytuacja mogłaby mieć istotny niekorzystny wpływ na działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju Spółki. Na dzień 30 czerwca 2012 roku Spółka nie otrzymała zapewnienia z banków finansujących o braku wymagalności wspomnianych kredytów. W związku z powyższym, zgodnie z wymogami MSSF, zostały one w całości zaprezentowane jako zobowiązania krótkoterminowe (kwota 53 548 tysięcy złotych została przeklasyfikowana do zobowiązań krótkoterminowych).

13. Zobowiązania z tytułu leasingu

<u>PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A</u>	Termin spłaty	<i>część krótkoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku</i>	<i>część długoterminowa na dzień 30 czerwca 2012 roku</i>
Umowa Leasingu finansowego zwrotnego z ING LEASE w kwocie 30 482,4 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.06.2017	7 667	13 748
Umowa Leasing finansowy zwrotny BRE LEASE w kwocie 44 570,95 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.08.2016	8 229	28 218
Umowa Leasing finansowy ING LEASE w kwocie 6 084,1 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.12.2012	644	-
Umowa Leasing finansowy Kredyt Lease w kwocie 1 352,79 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.10.2013	301	76
Umowa Leasing finansowy BRE LEASE w kwocie 4 590,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.12.2014	851	1 389
Umowa Leasing finansowy EFL (6 umów) w kwocie 4 158,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	23.12.2014	863	1 217
Umowa Leasing finansowy Kredyt Lease w kwocie 88,18 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	26.05.2013	29	-
Umowa Leasing finansowy Kredyt Lease w kwocie 754,50 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.06.2015	145	295
Umowa Leasing finansowy BRE LEASE w kwocie 955,60 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.07.2016	172	561
Umowa Leasing finansowy BRE LEASE w kwocie 3 407,80 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.07.2016	615	2 001
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 1 183,60 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	22.09.2015	399	491
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 582,81 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.03.2015	94	-
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 6 996,99 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.04.2014	1 407	1 032
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 2 535,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.10.2014	716	1 438
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 1 125 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	1.01.2017	197	750
<u>Eko – Surowce sp. z o.o.</u>			
Umowa Leasingu finansowego w kwocie 162 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	15.06.2015	66	131
Razem		22 395	51 347

Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są w ramach pozycji zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

14. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

14.1. Rezerwy

30 czerwca 2012 roku

Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe i pośmiertne	40 654
Nagrody jubileuszowe	57 401
Rezerwa na likwidację obiektów i rekultywację terenów górniczych	218 278
Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych	18 524
Inne	6 269
Razem	<u>341 126</u>
Długoterminowe	304 070
Krótkoterminowe	37 056

14.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne

30 czerwca 2012 roku

Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	<u>16 242</u>
Razem	<u><u>16 242</u></u>
Długoterminowe	-
Krótkoterminowe	16 242

14.3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

30 czerwca 2012 roku

Rozliczenie leasingu zwrotnego	7 114
Otrzymane dotacje do środków trwałych	689
Odszkodowania z zakładu ubezpieczeń	119
Inne	220
Razem	<u>8 142</u>
Długoterminowe	6 446
Krótkoterminowe	1 696

15. Zobowiązania warunkowe

30 czerwca 2012 roku

Poręczenia kredytu bankowego udzielonego stronom trzecim	800
Poręczenie spłaty gwarancji bankowych	8 800
Razem zobowiązania warunkowe	<u>9 600</u>

Poręczenie kredytu bankowego związane jest z kredytem inwestycyjnym zaciągniętym przez byłą spółkę zależną Zakład Opieki Zdrowotnej i Medycyny Pracy MED-ALKO sp. z o.o. w Koninie w Raiffeisen Bank Polska S.A.

Gwarancje bankowe udzielone zostały przez:

- Bank Pocztowy S.A. na kwotę 4 000 tysięcy złotych dotyczącej zabezpieczenia wiarygodności wynikających z koncesji na Odkrywkę Tomisławice (do 13 października 2013),
- BRE Bank S.A. na kwotę 4 800 tysięcy złotych dotyczącej remontu dróg wojewódzkich udostępnionych KWB Konin na potrzeby transportu węgla.

15.1. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 30 czerwca 2012 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

**RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA DLA ZARZĄDU PAK KOPALNIA WĘGLA
BRUNATNEGO KONIN S.A. ORAZ ZARZĄDU ZESPOŁU ELEKTROWNI PAŃNÓW-ADAMÓW-
KONIN S.A.**

Przeprowadziliśmy badanie załączonych skonsolidowanych danych finansowych Grupy Kapitałowej PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. (poprzednio: Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie S.A.) („Grupa Kapitałowa KWBK”) obejmujących skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2011 roku, skonsolidowany rachunek zysków i strat, skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku, zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające („załączone skonsolidowane dane finansowe”). Załączone skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone przez Zarząd PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. („KWBK”, „Spółka”) w oparciu o wybrane metody wyceny i rozpoznania zgodne z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską („MSSF”), jak szerzej opisano w nocie 4 dodatkowych not objaśniających załączonych skonsolidowanych danych finansowych.

Odpowiedzialność Zarządu za sporządzenie skonsolidowanych danych finansowych

Za sporządzenie załączonych skonsolidowanych danych finansowych zgodnie z podstawą sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych przedstawioną w nocie 4 dodatkowych not objaśniających odpowiada Zarząd Spółki. Odpowiedzialność ta obejmuje zaprojektowanie, wdrożenie oraz zapewnienie działania systemu kontroli wewnętrznej koniecznego do sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych, które są wolne od istotnych nieprawidłowości, wywołanych oszustwami lub błędem.

Odpowiedzialność audytora

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o załączonych skonsolidowanych danych finansowych na podstawie przeprowadzonego przez nas badania. Badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowym Standardem Usług Atestacyjnych 3000, Usługi atestacyjne inne niż badanie lub przeglądy historycznych informacji finansowych. Standardy te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnie z wymogami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że załączone skonsolidowane dane finansowe nie zawierają istotnych nieprawidłowości.

Badanie obejmuje przeprowadzenie procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i ujawnień zawartych w skonsolidowanych danych finansowych. Wybór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym na ocenie ryzyka wystąpienia istotnych nieprawidłowości skonsolidowanych danych finansowych, spowodowanych oszustwami lub błędami. W dokonywaniu tego osądu, biegły rewident bierze pod uwagę kontrole wewnętrzne odpowiednie dla sporządzenia i rzetelnej prezentacji skonsolidowanych danych finansowych, w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie do sytuacji, nie zaś w celu wyrażenia opinii o efektywności kontroli wewnętrznych jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej KWBK. Badanie obejmuje również ocenę poprawności stosowanych zasad (polityki) rachunkowości i znacznych szacunków dokonanych przez Zarząd jak również ocenę ogólnej prezentacji załączonych skonsolidowanych danych finansowych.

Uważamy, że uzyskane przez nas dowody badania są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę do wyrażenia niniejszej opinii.

Opinia

Naszym zdaniem załączone skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej KWBK przedstawiają rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Grupy Kapitałowej KWBK na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz wynik finansowy za rok zakończony tego dnia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 4 dodatkowych not objaśniających załączonych skonsolidowanych danych finansowych.

Podstawa sporządzenia oraz ograniczenie wykorzystania

Nie zgłaszając zastrzeżeń zwracamy uwagę na notę 4 dodatkowych not objaśniających załączonych skonsolidowanych danych finansowych, która opisuje podstawy sporządzenia danych finansowych. Załączone skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone w celu zaprezentowania wybranych informacji finansowych w Skonsolidowanych Informacjach Finansowych Pro Forma za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. W związku z tym nie powinny być wykorzystywane w żadnym innym celu. Nasz raport został sporządzony wyłącznie w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. objętą Prospektem i nie może być wykorzystywany w żadnych innych celach bez uprzedniej pisemnej zgody Ernst & Young Audit sp. z o.o.

w imieniu:

Ernst & Young Audit sp. z o.o.

Rondo ONZ 1

00-124 Warszawa

nr ewid. 130

Artur Żwak

Biegły rewident nr 9894

Warszawa, dnia 10 września 2012 roku

GRUPA KAPITAŁOWA
PAK KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO KONIN S.A.
(POPZEDNIO: KOPALNIA WĘGLA BRUNATNEGO „KONIN” W KLECZEWIE S.A.)

SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2011 ROKU
WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	F-314
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	F-315
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	F-316
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	F-318
1. Informacje ogólne	F-318
2. Skład Grupy	F-318
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	F-318
4. Podstawa sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych	F-319
4.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych	F-320
5. Zatwierdzenie skonsolidowanych danych finansowych	F-320
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	F-320
6.1. Niepewność szacunków	F-320
7. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	F-321
8. Istotne zasady rachunkowości	F-323
8.1. Zasady konsolidacji	F-323
8.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	F-323
8.3. Rzeczowe aktywa trwałe	F-324
8.4. Nieruchomości inwestycyjne	F-324
8.5. Aktywa niematerialne	F-325
8.6. Leasing	F-326
8.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	F-326
8.8. Koszty finansowania zewnętrznego	F-327
8.9. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze	F-327
8.10. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych	F-327
8.11. Aktywa finansowe	F-327
8.12. Utrata wartości aktywów finansowych	F-329
8.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	F-329
8.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	F-329
8.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	F-329
8.13. Pozostałe aktywa niefinansowe	F-330
8.14. Zapasy	F-330
8.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	F-331
8.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	F-331
8.17. Płatności w formie akcji własnych	F-331
8.18. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	F-332
8.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	F-332
8.20. Pozostałe zobowiązania niefinansowe	F-332
8.21. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	F-333
8.22. Rezerwy	F-333
8.23. Przychody	F-334
8.23.1. Sprzedaż towarów i produktów	F-334
8.23.2. Świadczenie usług	F-334
8.23.3. Dotacje rządowe	F-334
8.24. Koszty	F-335
8.25. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	F-335
8.26. Przychody i koszty finansowe	F-335
8.27. Podatki	F-336

8.27.1. Podatek bieżący	F-336
8.27.2. Podatek odroczony	F-336
8.27.3. Podatek od towarów i usług	F-337
9. Przychody i koszty	F-338
9.1. Przychody ze sprzedaży	F-338
9.2. Przychody finansowe	F-338
9.3. Koszty finansowe	F-338
9.4. Koszty według rodzajów	F-339
10. Rzeczowe aktywa trwałe	F-340
11. Aktywa niematerialne	F-341
12. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	F-342
13. Zobowiązania z tytułu leasingu	F-343
14. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	F-344
14.1. Rezerwy	F-344
14.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne	F-344
14.3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	F-344
15. Zobowiązania warunkowe	F-344
15.1. Rozliczenia podatkowe	F-345

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2011
Działalność kontynuowana		
Przychody ze sprzedaży	9.1	625 230
Koszt własny sprzedaży	9.4	(505 718)
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży		119 512
Pozostałe przychody operacyjne		25 240
Koszty sprzedaży	9.4	(776)
Koszty ogólnego zarządu	9.4	(71 418)
Pozostałe koszty operacyjne		(22 458)
Przychody finansowe	9.2	4 490
Koszty finansowe	9.3	(29 707)
Zysk/(strata) brutto		24 883
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)		(7 210)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej		17 673
Działalność zaniechana		
Zysk/(strata) za rok obrotowy z działalności zaniechanej		-
Zysk/(strata) netto za rok obrotowy		17 673
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom większościowym		17 625
Zysk/(strata) przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		48

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Zysk netto za okres		17 673
Inne całkowite dochody		-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		-
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów		-
Inne całkowite dochody netto		-
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		17 673
Całkowity dochód przypadający:		
Akcjonariuszom większościowym		17 625
Akcjonariuszom niekontrolującym		48
		17 673

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2011 roku

	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
AKTYWA		
Aktywa trwale		
Rzeczowe aktywa trwale	10	703 150
Nieruchomości inwestycyjne		2 658
Aktywa niematerialne	11	329
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (długoterminowe)		99 394
Pozostałe aktywa długoterminowe finansowe		17 262
Pozostałe aktywa długoterminowe niefinansowe		-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		77 499
Razem aktywa trwale		900 292
Aktywa obrotowe		
Krótkoterminowe aktywa niematerialne		-
Zapasy		20 606
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		45 198
Należności z tytułu podatku dochodowego		-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe finansowe		-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe niefinansowe		7 934
Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze (krótkoterminowe)		-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		3 283
Razem aktywa obrotowe		77 021
Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		-
SUMA AKTYWÓW		977 313

PASYWA	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2011 roku</i>
Kapitał własny		
Kapitał podstawowy		244 750
Kapitał zapasowy		21 592
Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych		21 982
Pozostałe kapitały rezerwowe		56 560
Zyski zatrzymane / Niepokryte straty		(194 659)
Udziały niekontrolujące		289
Kapitał własny ogółem		150 514
Zobowiązania długoterminowe		
Oprocentowane kredyty, pożyczki i obligacje	12	90 589
Świadczenia pracownicze długoterminowe	14	89 335
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe długoterminowe	13	60 794
Dotacje długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów	14	7 281
Inne rezerwy długoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	14	220 059
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		-
Zobowiązania długoterminowe ogółem		468 058
Zobowiązania krótkoterminowe		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe krótkoterminowe	13	115 445
Bieżąca część oprocentowanych kredytów, pożyczek i obligacji	12	164 836
Pozostałe zobowiązania niefinansowe		35 074
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		5 530
Świadczenia pracownicze krótkoterminowe	14	7 597
Dotacje krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe przychodów	14	1 702
Inne rezerwy krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe	14	28 557
Zobowiązania krótkoterminowe ogółem		358 741
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		
Zobowiązania razem		826 799
SUMA PASYWÓW		977 313

4. Podstawa sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych

Skonsolidowane dane finansowe Grupy („skonsolidowane dane finansowe”) za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku zostały przygotowane zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości zgodnymi z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE („MSSF”) z uwzględnieniem przepisów MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy” („MSSF 1”). Skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone tak jakby stanowiły dane porównawcze do pierwszego sprawozdania finansowego przygotowanego zgodnie z MSSF i sporządzonego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku. Na potrzeby sporządzenia skonsolidowanych danych finansowych przyjęto, iż datą przejścia na MSSF jest 1 stycznia 2011 roku.

Skonsolidowane dane finansowe mogą ulec zmianie, w przypadku gdy Spółka sporządzi pierwsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodne z MSSF, ze względu na możliwość wejścia w życie zmian do MSSF lub możliwości zmian polityk rachunkowości.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe nie są kompletnym sprawozdaniem finansowym w rozumieniu MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” ponieważ nie zawierają następujących informacji:

- Sprawozdania ze zmian w kapitale własnym
- Sprawozdania z przepływów pieniężnych
- Kompletu dodatkowych not objaśniających
- Danych porównawczych do zaprezentowanych danych finansowych

Zgodnie z MSSF 1, skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone przy zastosowaniu standardów MSSF obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012, a opublikowanych na dzień 10 września 2012 roku i zatwierdzonych do stosowania w Unii Europejskiej do tego dnia.

Grupa skorzystała z następujących dobrowolnych zwolnień z obowiązku stosowania wszystkich zapisów MSSF, o których mowa w standardzie MSSF 1:

Wartość godziwa lub przeszacowanie do zakładanego kosztu

Korzystając ze zwolnienia dopuszczonego przez MSSF 1, Spółka dokonała wyceny wybranych istotnych składników rzeczowego majątku trwałego do wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i zastosowała tę wartość godziwą jako zakładany koszt nabycia ustalony na ten dzień. Wycena poszczególnych aktywów została przeprowadzona przez zewnętrznych, niezależnych rzeczoznawców majątkowych.

Koszty finansowania zewnętrznego

Spółka zastosowała wymóg kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego dla środków trwałych, które nie podlegały wycenie na dzień 1 stycznia 2011 roku do wartości godziwej od momentu przejścia na MSSF.

Połączenie przedsięwzięć

Spółka zastosowała zwolnienie, zgodnie z którym nie koryguje rozliczeń połączeń przeprowadzonych zgodnie z wcześniej stosowanymi standardami rachunkowości. W efekcie Spółka nie dokonywała analiz wpływu wytycznych MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć” na rozliczenie połączeń, które miały miejsce przed dniem przejścia na MSSF.

Zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji zawarte w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych

W toku prowadzonej działalności odkrywkowej Spółka tworzy rezerwy związane z rekultywacją terenów górniczych. Spółka zastosowała zwolnienie dla określenia wartości składnika aktywów związanego z rezerwą rekultywacyjną i nie dokonywała analiz wpływu zmian szacunków wartości nakładów koniecznych na przyszłą rekultywację, które wystąpiły przed dniem przejścia na MSSF. Na mocy zwolnienia Spółka oszacowała zdyskontowaną wartość rezerwy na dzień przejścia na MSSF, a następnie oszacowała wartość aktywa związanego z rezerwą.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe są przedstawione w tysiącach złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości obejmującej okres co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2011 roku.

4.1. Waluta funkcjonalna i waluta danych finansowych

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszych skonsolidowanych danych finansowych oraz walutą sprawozdawczą niniejszych skonsolidowanych danych finansowych jest złoty polski.

5. Zatwierdzenie skonsolidowanych danych finansowych

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe zostały zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 10 września 2012 roku.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Kapitalizacja różnic kursowych

W związku z realizowanymi inwestycjami, Spółki z Grupy korzystają z zewnętrznych źródeł finansowania.

Grupa ustala, że kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego podlegają zadania inwestycyjne, które trwają dłużej niż 6 miesięcy.

Koszty finansowania, dające się bezpośrednio przyporządkować realizowanym inwestycjom są kapitalizowane w wartości środków trwałych w budowie do dnia oddania środka trwałego do użytku.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorecy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

6.1. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień sprawozdawczy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Zarząd zakłada, że przyjęte na potrzeby tych skonsolidowanych danych finansowych polityki rachunkowości nie ulegną zmianie w przypadku sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2012 zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Utrata wartości aktywów

Grupa przeprowadza testy na utratę wartości aktywów w momencie gdy pojawią się obiektywne dowody wskazujące na trwałą utratę wartości składnika bądź grupy aktywów. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą aktywa.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku kierownictwo Grupy nie zidentyfikowało żadnych przesłanek, wskazujących na utratę wartości aktywów kontrolowanych przez Grupę.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Szacunek został sporządzony w oparciu o następujące główne założenia:

- stopa dyskontowa	6%
- przewidywany wskaźnik inflacji	2,5%
- przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	3%

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych

Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego.

Rezerwa na rekultywację wyrobiska końcowego jest tworzona w korespondencji ze składnikiem aktywów (w części w jakiej dotyczy wkopu pierwotnego, na podstawie stosunku objętości wkopu pierwotnego do objętości wyrobiska końcowego) oraz w korespondencji z rachunkiem zysków i strat (w pozostałej części, uwzględniając stopień zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień sprawozdawczy). W korespondencji ze składnikiem aktywów Spółka tworzy również rezerwę na rekultywację zwałowiska zewnętrznego. Rezerwa na koszty rekultywacji związane z bieżącym wydobyciem węgla jest tworzona w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji jak również zakładane terminy rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji, w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządu, jak i wewnętrzne szacunki Spółki i dyskontowana na każdy dzień sprawozdawczy.

Płatności w akcjach

Na mocy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z dnia 30 sierpnia 1996 roku pracownicy i byli pracownicy Spółki są uprawnieni do otrzymania akcji przedsiębiorstwa, którego pracownikami byli w dniu wykreślenia z rejestru komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego.

Zgodnie MSSF 2 „Płatności w formie akcji” ma zastosowanie do transakcji, w których jednostka wydaje swoje instrumenty finansowe nawet w zamian za niemożliwe do zidentyfikowania dobra i usługi, w związku z czym przyznanie akcji pracowniczych zostało zaprezentowane w niniejszych skonsolidowanych informacjach finansowych zgodnie z MSSF 2.

Dla celów rozliczenia akcji pracowniczych przyjęto, iż datą rozpoczęcia nabywania uprawnień do akcji jest data komercjalizacji Spółki, a datą przyznania uprawnień do akcji jest data ostatecznego wywieszenia list z liczbą akcji przyznaczonych pracownikom Spółki.

Wartość programu została określona w oparciu o wartość księgową skonsolidowanego kapitału własnego przypadającego jednostki dominującej. Program nabycia akcji pracowniczych został ujęty w kapitale własnym w pozycji „Kapitał dotyczący programów akcji pracowniczych”.

7. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Faza pierwsza standardu MSSF 9 *Instrumenty Finansowe: Klasyfikacja i wycena* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE. W kolejnych fazach Rada

Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokonała oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu,

- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 11 *Wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 12 *Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 *Przepisy przejściowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSSF 13 *Wycena według wartości godziwej* – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia* – mający zastosowanie dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później
- Zmiany do MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później
- KIMSF 20 *Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej* – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja: Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych* - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe* – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE,

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF (opublikowane w maju 2012 roku) zmiany mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – do dnia zatwierdzenia niniejszych danych finansowych niezatwierdzone przez UE.

Zarząd Spółki jest w trakcie analizy wpływu, powyższych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości.

8. Istotne zasady rachunkowości

8.1. Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane dane finansowe obejmują dane finansowe Spółki oraz dane finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

Efekt dekonsolidacji jednostki zależnej jest prezentowany w przychodach lub kosztach finansowych.

8.2. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<u>31 grudnia 2011 roku</u>
EUR	4,4168
GBP	5,2691
USD	3,4174

8.3. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	5 – 35 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	3 – 30 lat
Środki transportu	5 – 25 lat
Inne środki trwałe	5 – 25 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności – koryguje z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania. Elementem wartości środków trwałych w budowie są także koszty finansowania podlegające kapitalizacji. Kwestię ich kapitalizacji opisano szerzej w nocie 8.8.

8.4. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania, i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych pomniejszana jest o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela lub zawarcie umowy leasingu operacyjnego. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części *Rzeczowe aktywa trwałe* aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

Spółka jako nieruchomości inwestycyjne prezentuje grunty pokopalniane, dla których został zakończony proces rekultywacji. Grunty te zgodnie z planami Spółki zostaną w przyszłości sprzedane.

8.5. Aktywa niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/ kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	<i>Koncesje, patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne</i>
Okresy użytkowania	5 -10 lat	2 lata	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metoda liniowa	Metoda liniowa	Metoda liniowa
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

8.6. Leasing

Grupa jako leasingobiorca.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane w rachunku zysków i strat, chyba że spełnione są wymogi kapitalizacji.

W przypadku umowy sprzedaży i leasingu zwrotnego finansowego część przychodów ze sprzedaży, która przekracza wartość bilansową składników aktywów jest rozliczana w czasie i odpisywana w pozostałe przychody operacyjne przez okres trwania umowy leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty operacyjne w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako koszt w okresie, w którym stają się należne.

8.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne od generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

8.8. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego oraz różnice kursowe powstałe w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

8.9. Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze

Aktywa dotyczące zdejmowania nadkładu i inne aktywa górnicze obejmują aktywowane koszty poniesione w fazie przedprodukcyjnej kopalni, w szczególności:

- nakłady związane z powstaniem wkopu udostępniającego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerwy na rekultywację, w części w jakiej dotyczy ona usuniętego nadkładu w ramach prac związanych z powstaniem wkopu pierwotnego,
- aktywo związane z utworzeniem rezerw na znaczne, jednorazowe koszty związane z terenami na których postępują prace odkrywkowe.

W każdym z przypadków Spółka rozlicza aktywowane koszty liniowo w okresie ekonomicznej użyteczności trwania poszczególnych odkrywek (okres eksploatacji przyjęty dla poszczególnych odkrywek). Przyjęte okresy amortyzacji oraz metody amortyzacji podlegają okresowej weryfikacji, nie rzadziej niż na każdy dzień sprawozdawczy.

Odpis z tytułu rozliczenia aktywa górniczego ujmowany jest jako koszty operacyjne w ramach pozostałych kosztów rodzajowych.

8.10. Nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych

Grupa aktywuje nakłady związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych do momentu zakończenia prac poszukiwawczych. Kolejnym etapem jest weryfikacja, czy zidentyfikowane zasoby wykazują techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania. W przypadku braku zasadności wydobywania całość poniesionych nakładów odpisywana jest w pozostałe koszty operacyjne.

Nakłady przenoszone są do aktywów górniczych w przypadku zasadności wydobywania.

W ramach nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych wyróżnia się m.in.:

- analizy topograficzne, geologiczne, geochemiczne i geofizyczne
- wiercenia
- prace odkrywkowe
- próbkowanie
- nabycie praw do wydobywania.

8.11. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

g) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

h) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument był najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Istotną pozycją prezentowaną w kategorii aktywów finansowych – pożyczki i należności są lokaty funduszy specjalnych dotyczących obowiązków związanych z rekultywacją terenów górniczych.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

8.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

8.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku odpisów aktualizujących. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

8.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

8.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych

kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

8.13. Pozostałe aktywa niefinansowe

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają one z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

W ciągu okresu sprawozdawczego przedmiotem rozliczeń międzyokresowych są między innymi:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty opłat bieżących za wieczyste użytkowanie gruntów,
- podatek od nieruchomości,
- odpisy na fundusz świadczeń socjalnych,
- prenumeraty,
- inne koszty dotyczące następnych okresów sprawozdawczych.

Do pozostałych aktywów niefinansowych zaliczane są w szczególności należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (za wyjątkiem rozliczeń z tytułu CIT, które są prezentowane w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

8.14. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/ kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

- Części zamienne i pozostałe materiały • metodą średniej ważonej.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

8.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności należności z tytułu rozrachunków z pracownikami.

Zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów są ujmowane w pozycji pozostałych aktywów niefinansowych. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odrębną pozycję.

8.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

8.17. Płatności w formie akcji własnych

Płatności w formie akcji to transfer instrumentów kapitałowych jednostki lub ich ekwiwalentów dokonany przez nią lub jej akcjonariuszy na rzecz stron trzecich (również pracowników), które dostarczyły do danej spółki towary lub usługi, chyba że transfer ten jest dokonany w innym celu niż zapłata za towary i usługi dostarczone do jednostki.

Grupa ujmuje dobra lub usługi otrzymane bądź nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w momencie, gdy otrzymuje te dobra lub usługi. Jeżeli dobra lub usługi otrzymane lub nabyte w ramach transakcji płatności w formie akcji nie kwalifikują się do ujęcia jako aktywa, jednostka ujmuje je jako koszt.

Grupa wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Grupa nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Płatności w formie akcji własnych wynikające z uprawnienia pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji spółek na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych ujmowane są zgodnie z powyższymi zasadami przez okres od daty komercjalizacji do daty przydziału akcji.

Grupa rozpoznaje koszt wynagrodzenia na rzecz pracowników w postaci akcji przez okres od dnia przyznania do daty nabycia praw do akcji. Z uwagi na specyfikę programu płatności w formie akcji Grupa rozpoznaje koszty świadczeń pracowniczych z tego tytułu dokonując jednocześnie na każdy dzień bilansowy wyceny programu do wartości godziwej ze względu na to, że nie nastąpił jeszcze dzień przyznania uprawnień. Ostatnia wycena będzie dokonana na dzień nabycia uprawnień czyli w dniu wywieszenia list uprawnionych pracowników wraz z przyznanymi im akcjami.

Na każdy dzień sprawozdawczy pozycja kapitału dotyczącego programu akcji pracowniczych prezentuje narastającą wartość ujętych kosztów związanych z programem płatności w formie akcji.

8.18. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

8.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2011 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

W pozycji zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe Spółka prezentuje również zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

8.20. Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług, inne zobowiązania o charakterze publiczno - prawnym (za wyjątkiem zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

8.21. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W danych finansowych zgodnych z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy, z uwagi na fakt iż na Spółkach Grupy nie ciąży ani prawny ani zwyczajowy obowiązek takiego podziału zysku.

8.22. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności Grupa tworzy następujące rezerwy:

- **rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe,**
Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do następujących świadczeń:
  - nagród jubileuszowych, wypłacanych pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat,
  - odpraw emerytalno – rentowych, wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę,
  - świadczeń pośmiertnych przysługujących rodzinie zmarłych pracowników,
  - deputatów węglowych, przysługujących emerytom i rencistom – byłym pracownikom Spółki.

Wysokość świadczeń uzależniona jest od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwy na powyższe przyszłe zobowiązania w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień sprawozdawczy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

- **rezerwa na likwidację obiektów i terenów górniczych**
Na podstawie ustawy prawo górnicze i geologiczne Spółka jest zobowiązana do dokonania rekultywacji terenów, na których prowadzone były prace wydobywcze. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę zarówno na koszty rekultywacji terenu związanej z bieżącym wydobyciem węgla na danej odkrywce jak również na koszty rekultywacji wyrobiska końcowego w stopniu zaawansowania wydobycia węgla w poszczególnych odkrywkach na dany dzień bilansowy. Rezerwa tworzona jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów rekultywacji w oparciu o raporty niezależnych ekspertów szacujących koszty rekultywacji na zlecenie Zarządów Spółki. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów rekultywacyjnych aktualizuje się okresowo, z tym że na każdą datę sprawozdawczą weryfikowana jest wielkość rezerwy zgodnie z aktualnymi założeniami w zakresie stopy dyskontowej, inflacji oraz wielkości wydobycia. Odpis rezerwy dotyczący wydobycia danego roku obciąża koszty operacyjne (pozostałe koszty rodzajowe) natomiast różnica wynikająca z dyskonta rezerwy z lat ubiegłych wpływa na koszty lub przychody finansowe. Wykorzystanie rezerwy jest rozliczane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w korespondencji z kosztami operacyjnymi. Wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej podatków i opłat jest rozliczane jako zmniejszenie poniesionych w ciągu okresu sprawozdawczego kosztów podatków i opłat natomiast wykorzystanie rezerwy w części dotyczącej pozostałych kosztów likwidacji i rekultywacji jest rozliczane jako zmniejszenie pozostałych kosztów rodzajowych.

- **Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych**

Spółka w ramach prowadzonej działalności zobowiązana jest do przywrócenia stanu pierwotnego lub odbudowy zniszczeń spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W związku z tym Spółka tworzy rezerwę na przewidywane koszty, do których poniesienia jest zobligowana na podstawie zawartych porozumień. Szacunki dotyczące przewidywanych kosztów związanych z ruchem zakładu górniczego aktualizowane są na każdą datę sprawozdawczą. Utworzenie rezerwy ujmowane jest drugostronnie w ramach aktywów górniczych.

8.23. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

8.23.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

8.23.2. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

8.23.3. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Jeżeli Grupa otrzymuje dotację niepieniężną, zarówno składnik aktywów jak i dotacja ujmowane są w wartości nominalnej i stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowane są w rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania otrzymanego składnika aktywów.

8.24. Koszty

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane jako zysk lub strata).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

8.25. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

8.26. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek (w tym efekt wyceny zamortyzowanym kosztem),
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, za wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic kursowych,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Jednostki prezentują przychody i koszty z tytułu różnic kursowych po kompensacie, Grupa w szyku rozwartym.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

8.27. Podatki

8.27.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązują na dzień sprawozdawczy.

8.27.2. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w danych finansowych.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień sprawozdawczy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza rachunkiem zysków i strat jest ujmowany poza rachunkiem zysków i strat: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

8.27.3. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności lub zobowiązań.

9. Przychody i koszty

9.1. Przychody ze sprzedaży

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Struktura rzeczowa	
Przychody ze sprzedaży węgla	583 260
Przychody z tytułu energii elektrycznej z obrotu	5 374
Pozostałe usługi i produkty	19 842
Przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów	16 754
Przychody ze sprzedaży ogółem	<u>625 230</u>

W pozycji przychodów ze sprzedaży pozostałych usług i produktów Grupa ujęła przychody z tytułu sprzedaży wczasów i usług sanatoryjnych (12 839 tysięcy złotych), przychody ze sprzedaży usług medycznych (1 939 tysięcy złotych), przychody z tytułu przewozu osób (2 662 tysięcy złotych), pozostałe (2 402 tysięcy złotych).

W pozycji przychody ze sprzedaży pozostałych towarów i materiałów Grupa ujęła przychody ze sprzedaży złomu (7 041 tysięcy złotych), przychody ze sprzedaży surowców towarzyszących (2 401 tysięcy złotych), przychody ze sprzedaży lekarstw (2 206 tysięcy złotych), pozostałe (5 106 tysięcy złotych).

9.2. Przychody finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Przychody z tytułu odsetek	685
Dywidendy	19
Dodatnie różnice kursowe	66
Zysk ze zbycia jednostki zależnej	3 720
Przychody finansowe ogółem	<u>4 490</u>

9.3. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Odsetki	19 517
Ujemne różnice kursowe	61
Dyskonto rezerwy na rekultywację terenów górniczych	9 686
Inne	443
Koszty finansowe ogółem	<u>29 707</u>

9.4. Koszty według rodzajów

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2011</i>
Amortyzacja	49 592
Odpisy aktualizujące wartość środków trwałych	108
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	237
Zużycie materiałów	201 454
Usługi obce	14 174
Podatki i opłaty	37 338
Koszty świadczeń pracowniczych	305 665
Pozostałe koszty rodzajowe	34 653
Wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz sprzedanej energii zakupionej z obrotu	17 538
Koszty według rodzaju ogółem	<u>660 759</u>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	505 718
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	776
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	71 418
Zmiana stanu produktów	1 251
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	81 596

Amortyzacja okresu obejmuje amortyzację rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 49 491 tysięcy złotych oraz amortyzację aktywów niematerialnych w kwocie 101 tysięcy złotych.

10. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty i prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Uzależnienia techniczne	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	63 728	145 223	385 297	39 368	8 956	45 065	687 637
Zakup bezpośredni	195	856	40 097	35 233	1 429	96 180	173 990
Remonty	-	-	6 653	-	-	(6 653)	-
Sprzedaż i likwidacja	(738)	(6 821)	(53 185)	(35 292)	(2 798)	(120)	(98 954)
Przeklasyfikowanie do nieruchomości inwestycyjnych	(1 431)	-	-	-	-	-	(1 431)
Transfer ze środków trwałych w budowie	25 810	4 961	52 001	3 731	401	(86 904)	-
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	87 564	144 219	430 863	43 040	7 988	47 568	761 242
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	656	8 009	5 922	804	6 262	-	21 653
Odpis amortyzacyjny za okres	427	8 834	35 044	4 511	675	-	49 491
Odpis aktualizujący	-	-	-	-	-	108	108
Sprzedaż i likwidacja	(13)	(1 305)	(7 489)	(2 662)	(1 691)	-	(13 160)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	1 070	15 538	33 477	2 653	5 246	108	58 092
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	63 072	137 214	379 375	38 564	2 694	45 065	665 984
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	86 494	128 681	397 386	40 387	2 742	47 460	703 150

11. Aktywa niematerialne

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne aktywa niematerialne</i>	<i>Razem</i>
Wartość brutto na dzień 1 stycznia 2011 roku	27	2 583	422	12	3 044
Zwiększenia	-	107	22	-	129
Zmniejszenia	-	(11)	(149)	-	(160)
Wartość brutto na dzień 31 grudnia 2011 roku	27	2 679	295	12	3 013
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 1 stycznia 2011 roku	27	2 290	383	12	2 712
Odpis amortyzacyjny za okres	-	89	12	-	101
Odpis aktualizujący	-	-	-	-	-
Zmniejszenia	-	(11)	(118)	-	(129)
Umorzenie i odpisy aktualizujące na dzień 31 grudnia 2011 roku	27	2 368	277	12	2 684
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	-	293	39	-	332
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	-	311	18	-	329

12. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Termin spłaty	część krótkoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku	część długoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku	
<u>PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A</u>			
Kredyt w rachunku bieżącym w BRE Bank S.A. w kwocie 5 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR O/N+ marża banku	30.03.2012	4 896	-
Kredyt w rachunku bieżącym w BZ WBK w kwocie 65 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	30.06.2012	64 251	-
Kredyt inwestycyjny BZ WBK S.A w kwocie 46 463,4 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	zgodnie z harmonogramem do dnia 31.12.2016 *	35 741	-
Umowa zapłaty zobowiązań BRE Bank S.A. do kwoty 25 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	31.12.2012	4 293	-
Umowa świadczenia usług, BRE Bank S.A. (kredyt wekslowy) do kwoty 49 000 tysięcy PLN - dyskonto weksli	zgodnie z harmonogramem do dnia 30.06.2016 *	31 232	-
Umowa organizacji, prowadzenia i obsługi emisji obligacji PKO BP S.A. na kwotę 135 000 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 3M + marża banku	zgodnie z harmonogramem do dnia 31.12.2016	24 190	89 714
<u>Ochrona Osób i Mienia „Asekuracja” sp. z o.o.</u>			
Kredyt rewolwingowy w Bank Pocztowy S.A. w kwocie 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+marża banku	27.12.2013	-	-
<u>Centrum Zdrowia i Relaksu „Verano” sp. z o.o.</u>			
Kredyt inwestycyjny PEKAO S.A w kwocie 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	26.09.2016	100	400
Kredyt obrotowy pod działalność deweloperską w PEKAO S.A do kwoty 9 500 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+marża banku	31.10.2014	-	-
Kredyt obrotowy płatność podatku Vat związany z działalnością deweloperską w PEKAO S.A do kwoty 1 000 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	25.11.2012	-	-
<u>Eko – Surowce sp. z o.o.</u>			
Kredyt inwestycyjny Bank Pocztowy S.A w kwocie 640 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża banku	29.07.2016	133	475
<u>„AQUAKON” sp. z o.o.</u>			
Kredyt w formie limit wielocelowego w PKO BP w kwocie 200 tysięcy PLN, oprocentowany wg stopy WIBOR 1M+ marża banku	27.09.2012	-	-
Razem		164 836	90 589

* Na dzień 31 grudnia 2011 roku KWBK nie spełniła warunków umów kredytowych (wskaźników finansowych) w zakresie realizacji zobowiązań finansowych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie otrzymała zapewnienia z banków finansujących o braku wymagalności wspomnianych kredytów. W związku z powyższym, zgodnie z wymogami MSSF, zostały one w całości zaprezentowane jako zobowiązania krótkoterminowe (kwota 55 569 tysięcy złotych została przeklasyfikowana do zobowiązań krótkoterminowych).

13. Zobowiązania z tytułu leasingu

<u>PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.</u>	Termin spłaty	część krótkoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku	część długoterminowa na dzień 31 grudnia 2011 roku
Umowa Leasingu finansowego zwrotnego z ING LEASE w kwocie 30 482,4 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.06.2017	7 393	17 382
Umowa Leasing finansowy zwrotny BRE LEASE w kwocie 44570,95 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.08.2016	7 915	32 128
Umowa Leasing finansowy ING LEASE w kwocie 6 084,1 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.12.2012	1 115	-
Umowa Leasing finansowy Kredyt Lease w kwocie 1 352,79 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.10.2013	280	249
Umowa Leasing finansowy BRE LEASE nr umowy w kwocie 4 590,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.12.2014	828	1 826
Umowa Leasing finansowy EFL w kwocie 4 158,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	23.12.2014	745	1 640
Umowa Leasing finansowy Kredyt Lease w kwocie 88,18 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	26.05.2013	31	13
Umowa Leasing finansowy Kredyt Lease w kwocie 754,50 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.06.2015	131	372
Umowa Leasing finansowy BRE LEASE w kwocie 955,60 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.07.2016	155	643
Umowa Leasing finansowy BRE LEASE w kwocie 3 407,80 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	28.07.2016	553	2 293
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 1 183,60 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	22.09.2015	357	678
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 582,81 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.03.2015	108	30
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 309,06 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	04.04.2012	22	-
Umowa Leasing operacyjny Kredyt Lease Land Rower w kwocie 500,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	20.01.2012	14	-
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 6 996,99 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.04.2014	1 246	1 769
Umowa Leasingu operacyjnego z ING LEASE w kwocie 2 535,00 tysięcy PLN oprocentowany wg stopy WIBOR 1M + marża	25.10.2014	643	1 771
<i>Razem zobowiązania z tytułu leasingu</i>		21 536	60 794

Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są w ramach pozycji zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe.

14. Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe

14.1. Rezerwy

31 grudnia 2011 roku

Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe i pośmiertne	41 271
Nagrody jubileuszowe	55 661
Rezerwa na likwidację obiektów i rekultywację terenów górniczych	225 411
Rezerwa na koszty z tytułu przygotowania terenów eksploatacyjnych	17 992
Inne	3 680
Razem	<u>344 015</u>
Długoterminowe	309 394
Krótkoterminowe	34 621

14.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne

31 grudnia 2011 roku

Rezerwa na premię i urlopy wypoczynkowe	1 472
Badanie sprawozdania finansowego	61
Razem	<u>1 533</u>
Długoterminowe	-
Krótkoterminowe	1 533

14.3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

31 grudnia 2011 roku

Rozliczenie leasingu zwrotnego	7 932
Otrzymane dotacje do środków trwałych	706
Odszkodowania z zakładu ubezpieczeń	120
Inne	225
Razem	<u>8 983</u>
Długoterminowe	7 281
Krótkoterminowe	1 702

15. Zobowiązania warunkowe

31 grudnia 2011 roku

Poręczenia kredytu bankowego udzielonego stronom trzecim	800
Poręczenie spłaty gwarancji bankowych	8 800
Razem zobowiązania warunkowe	<u>9 600</u>

Poręczenie kredytu bankowego związane jest z kredytem inwestycyjnym zaciągniętym przez byłą spółkę zależną Zakład Opieki Zdrowotnej i Medycyny Pracy „MED-ALKO” sp. z o.o w Koninie w Raiffeisen Bank Polska S.A.

Gwarancje bankowe udzielone zostały przez:

- Bank Pocztowy S.A. na kwotę 4 000 tysięcy złotych dotyczącej zabezpieczenia wierzytelności wynikających z koncesji na Odkrywkę Tomisławice (do 13 października 2013),
- BRE Bank S.A. na kwotę 4 800 tysięcy złotych dotyczącej remontu dróg wojewódzkich udostępnionych KWB Konin na potrzeby transportu węgla.

15.1. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Spółki na dzień 31 grudnia 2011 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1 RAPORT EKSPERTA

Wardell Armstrong International Limited

Sir Henry Doulton House, Forge Lane, Etruria, Stoke-on-Trent, ST1 5BD, United Kingdom
 Telephone: +44 (0)845 111 7777 Facsimile: +44 (0)845 111 8888 www.wardell-armstrong.com

Our Ref: AD/CJ/ZS611091/LEADLETA-001

Data: 20 września 2012 r.

Your Ref:

Szanowni Państwo,

Niniejszym chcielibyśmy przedstawić Raport Eksperta d/s Złóż (MER lub Raport) dotyczący kopalni węgla brunatnego i zakładów będących własnością PAK Kopalni Węgla Brunatnego Adamów S.A. (Spółka lub KWB Adamów). Raport został wykonany w związku z planem przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej akcji Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. (ZE PAK) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji do obrotu na rynku regulowanym, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW). W związku z tym ZE PAK przygotowuje prospekt emisyjny (Prospekt) i międzynarodowy dokument marketingowy (IOC), jako część tego procesu. W obydwu tych dokumentach będą podane wybrane informacje z Raportu Eksperta ds. Złóż (MER) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. (KWB Adamów), który będzie załączony w całości do Prospektu i IOC.

Firma Wardell Armstrong International (WAI) została zaangażowana przez Spółkę w celu świadczenia profesjonalnych usług w tym względzie i przygotowania MER, będącego niezależną oceną majątku Spółki, zasobów kopalni oraz planów strategicznych.

Firma WAI działa jako niezależny techniczny konsultant, dostarczając oceny stanu zasobów, wiedzę górnictwiczną oraz wyceny usług dla przemysłu górnictwicznego i jego inwestorów.

Niniejszy Raport zawiera obserwacje i spostrzeżenia WAI. Został przygotowany w zgodzie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Rozporządzenie nr 809/2004) oraz wytycznymi i zaleceniami Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) na temat spójnego wdrażania Rozporządzenia nr 809/2004.

Wardell Armstrong International is the trading name of Wardell Armstrong International Limited,
 Registered in England No. 3813172

Registered office: Sir Henry Doulton House, Forge Lane, Etruria, Stoke-on-Trent, ST1 5BD, United Kingdom

UK Offices: Stoke-on-Trent, Cardiff, Edinburgh, Greater Manchester, Liverpool, London,
 Newcastle upon Tyne, Sheffield, Truro, West Bromwich. International Offices: Almaty, Beijing

ENERGY AND CLIMATE CHANGE
 ENVIRONMENT AND SUSTAINABILITY
 INFRASTRUCTURE AND UTILITIES
 LAND AND PROPERTY
 MINING, QUARRYING AND MINERAL ESTATES
 WASTE RESOURCE MANAGEMENT

Firma WAI oparła swoje wnioski i spostrzeżenia bazując na danych źródłowych przedstawionych przez Spółkę oraz na dyskusjach i obserwacjach w czasie wizyty WAI na terenie działania Spółki w Polsce.

Zasoby węgla brunatnego są szacowane i wykazywane przez Spółkę zgodnie z polskimi standardami. W trakcie audytu WA dokonał przeszacowania tych zasobów do kategorii systemu JORC - Australijskiego Kodeksu Wykazywania Zasobów Złóż (JORC Code; wyd. 2004 r.), dobrze znanego i preferowanego podejścia w tym zakresie.

WAI dokonał niezależnie następujących przeglądów informacji dostarczonych przez Spółkę:

- Przegląd danych i informacji – dyskusje z kluczowymi pracownikami kopalni i Biura Zarządu wraz z dokumentacją dostarczoną przez Spółkę.
- Zasoby i rezerwy – przegląd zasobów zgodnie z klasyfikacją zarówno polską jak i JORC.
- Przegląd przedsięwzięć inwestycyjnych (projektów) i koncesji – identyfikacja nowych obszarów górniczych, postępów w uzyskiwaniu nowych koncesji do ich eksploatacji oraz odnowienia obecnych koncesji w celu oceny ich wpływu na przyszłe plany.
- Wizyty w kopalni – wizyty referencyjne w kopalni w celu ustalenia stanu wyposażenia technicznego, metod ich działania oraz wszelkich innych zagadnień wpływających na działalność.
- Przegląd wyposażenia i posiadanych zdolności produkcyjnych – przegląd istniejącego i planowanego do zakupu wyposażenia w celu ustalenia przyszłych potrzeb inwestycyjnych i wydatków na zakup nowego sprzętu.
- Przegląd BHP – przegląd stanu BHP w kopalni, bezpieczeństwa i jakości zarządzania głównymi zagadnieniami.
- Przeglądy innych aspektów takich jak: historyczne wyniki, plany wydobycia, zatrudnienie, sprzedaż i marketing.
- Przegląd kosztów – w zakresie oceny kosztów operacyjnych i inwestycyjnych - bieżących i przyszłych.
- Ochrona środowiska i rekultywacja – ocena głównych zagadnień środowiskowych, zasad prowadzenia likwidacji kopalni i przeznaczonych na nią środków pieniężnych, jak i kwestii zarządzania tymi aspektami.

Niniejszy Raport został przygotowany w imieniu WAI przez osoby będące jego sygnatariuszami. Dotyczy to pracowników własnych Wardell Armstrong International (WAI), których kwalifikacje i doświadczenia zostały przedstawione w Punkcie 11 Raportu. Niektóre zagadnienia MER zostały

przygotowane przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk (IGSMiE, MEERI), który nie jest sygnatariuszem niniejszego Raportu. Jednakże kwalifikacje i doświadczenie poszczególnych osób (ekspertów i współautorów) zostały również wykazane w tym punkcie. Jednakże wszystkie opinie, stwierdzenia i wnioski wyrażone w częściach niniejszego Raportu są zweryfikowane przez WAI.

Zdolność i niezależność

WAI jest prywatną firmą konsultingową, posiadającą swoją siedzibę w Wielkiej Brytanii. Została wybrana do tego zlecenia na podstawie naszej specjalistycznej wiedzy technicznej w zakresie górnictwa oraz naszego doświadczenia w wykonywaniu ocen działalności górniczej dla celów inwestycyjnych.

WAI uzyskał i będzie otrzymywał profesjonalne wynagrodzenie za przygotowanie niniejszego Raportu, ale nie jest to uzależnione od opinii na temat działalności Spółki lub rezultatów oferty publicznej.

Żaden z Dyrektorów, pracowników lub podwykonawców WAI, którzy wnieśli swój wkład do wykonania raportu nie ma żadnych interesów w Spółce lub opiniowanych aktywach, jak również w wynikach oferty publicznej.

Ograniczenia i wyłączenia, prawa autorskie

Spółka potwierdziła firmie WAI, że zgodnie z jej wiedzą informacje dostarczone przez nią były prawdziwe, dokładne i kompletne, nie zaś niepoprawne, wprowadzające w błąd lub też niepewne. WAI nie ma powodu by uważać, że jakiegokolwiek fakty zostały ukryte.

Dostępność prognoz produkcji i kosztów nie jest przedmiotem prac wykonanych przez WAI. Prognozy przedstawione i omówione w niniejszym raporcie zostały zaproponowane przez kierownictwo Spółki i dostosowane, tam gdzie to było wymagane przez WAI. Zestawienia te nie mogą być jednak traktowane jako absolutnie pewne. Z konieczności są one oparte na założeniach ekonomicznych, z których wiele jest poza możliwościami kontroli przez Spółkę.

Kwalifikacje Konsultantów

WAI posiada ponad 350 pracowników, oferujących wiedzę specjalistyczną w szerokim zakresie zasobów i dyscyplin inżynierskich. Niezależność firmy WAI jest zapewniona przez fakt, że nie jest właścicielem kapitału w jakimkolwiek przedsięwzięciu. Pozwala to WAI zapewnić swoim klientom bezkonfliktowe i obiektywne zalecenia w kluczowych sprawach oceny. WAI posiada sprawdzony rejestr osiągnięć w dziedzinie podejmowania niezależnych ocen zasobów, ocen projektów i audytów, MER i CPR, oraz niezależnych ocen wykonalności zgodnie ze standardami zapewniającymi możliwość uzyskania finansowania przez banki w imieniu firm poszukiwawczych i górniczych oraz instytucji finansowych na całym świecie.

Niniejszy Raport został przygotowany w oparciu o przegląd techniczny i ekonomiczny przez zespół konsultantów pochodzących z WAI oraz ich konsultantów, podwykonawców IGSMiE PAN. Konsultanci ci są specjalistami w dziedzinach geologii, oceny i klasyfikacji zasobów, podziemnej i odkrywkowej eksploatacji węgla, infrastruktury, przeróbki węgla oraz zarządzania środowiskiem.

Osoby wymienione w punkcie 11 wniosły wkład w niniejszy MER, posiadają bogate doświadczenie w górnictwie oraz są aktualnymi członkami odpowiednich uprawnionych i wyspecjalizowanych instytucji.

Z poważaniem
w imieniu Wardell Armstrong International Ltd

ANDREW BIRTLES
Dyrektor
abirtles@wardell-armstrong.com

wardell-armstrong.com

ENERGY AND CLIMATE CHANGE
ENVIRONMENT AND SUSTAINABILITY
INFRASTRUCTURE AND UTILITIES
LAND AND PROPERTY
MINING, QUARRYING AND MINERAL ESTATES
WASTE RESOURCE MANAGEMENT

KWB ADAMÓW

Raport Eksperta ds. Złóż dla KWB Adamów

20 września 2012 r.

your earth our world

Wardell Armstrong International

Sir Henry Doulton House, Forge Lane, Etruria, Stoke-on-Trent, ST1 5BD, United Kingdom
Telephone: +44 (0)1782 276700 Fax: +44 (0)845 111 8888 www.wardell-armstrong.com

DATA WYDANIA: 20 września 2012 r.

NUMER ZLECENIA: ZS611091

PRZYGOTOWANY PRZEZ:

Robin Dean	Technical Director
Peter Dryburgh	Director
Allison Allen	Associate Director
Peter Watkinson	Associate Director

ZATWIERDZONY PRZEZ:

Andy Birtles	Director
--------------	----------

Otrzymują:

PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A.
Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A.
oraz
Credit Suisse Securities (Europe) Limited
J.P. Morgan Securities plc
UniCredit CAIB Poland S.A.
UniCredit Bank Austria AG
UniCredit Bank AG, London Branch
ING Bank N.V., London Branch
ING Securities S.A.
Banco Espirito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku
Polskiego w Warszawie
IPOPEMA Securities S.A.
TRIGON Dom Maklerski S.A.

Niniejszy raport został przygotowany przez firmę Wardell Armstrong International przy wykorzystaniu wszystkich uzasadnionych umiejętności, staranności i z zachowaniem należytej dbałości.

SPIS TREŚCI	
SPRAWOZDANIE WYKONAWCZE.....	I
1. WSTĘP	1
2. OPIS TERENÓW I STANU POSIADANIA KWB ADAMÓW	4
2.1. POŁOŻENIE	4
2.2. HISTORIA	5
2.3. AKTY PRAWNE I DOKUMENTY FORMALNE SPÓŁKI.....	8
3. GEOLOGIA.....	11
3.1. WPROWADZENIE	11
3.2. WARUNKI GEOLOGICZNE ZŁOŻ ZAŁĘGAJĄCYCH W REGIONIE	11
3.3. HISTORIA KOPALNI	15
3.4. POSZCZEGÓLNE ODKRYWKI	15
3.5. ZŁOŻA PERSPEKTYWICZNE	24
3.6. DOSTĘPNOŚĆ DANYCH I ICH WERYFIKACJA.....	24
3.7. METODOLOGIA SZACOWANIA ZASOBÓW	25
3.8. PODSUMOWANIE INFORMACJI O ZASOBACH.....	31
4. HYDROGEOLOGIA/HYDROLOGIA	34
4.1. ODKRYWKA ADAMÓW.....	35
4.2. ODKRYWKA KOŹMIN	40
4.3. ZESPÓŁ ODKRYWEK – WNIOSKI I ZALECENIA.....	46
4.4. LITERATURA DOTYCZĄCA HYDROGEOLOGII/HYDROLOGII	50
5. EKSPLOATACJA GÓRNICZA	52
5.1. STRATEGIA PROWADZENIA EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ	52
5.2. DZIAŁALNOŚĆ GÓRNICZA	54
6. RYNKI I UMOWY HANDLOWE.....	62
7. ŚRODOWISKO, BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA ZDROWIA.....	64
7.1. OGRANICZENIA NINIEJSZEGO RAPORTU.....	64
7.2. KONTEKST GEOGRAFICZNY	64
7.3. STATUS PROJEKTU, DZIAŁANIA, EFEKTY, EMISJE I MECHANIZMY OCHRONNE.....	66
7.4. ZARZĄDZANIE KWESTIAMI SPOŁECZNYMI	72
7.5. BEZPIECZEŃSTWO PRACY ORAZ OCHRONA ZDROWIA	72
7.6. LIKWIDACJA ODKRYWEK I REKULTYWACJA	72
7.7. WNIOSKI I ZALECENIA	80
8. OCENA FINANSOWA I EKONOMICZNA	82
8.1. KOSZTY OPERACYJNE	82
8.2. NAKŁADY INWESTYCYJNE.....	87
9. SĄSIADUJĄCE ZAKŁADY EKSPLOATACJI WĘGLA.....	90

10.	INTERPRETACJE I WNIOSKI	91
10.1.	INTERPRETACJE I WNIOSKI	91
10.2.	GEOLOGIA.....	91
10.3.	HYDROGEOLOGIA	91
10.4.	WYDOBYCIE	92
10.5.	RYNKI I KONTRAKTY.....	92
10.6.	WARUNKI ŚRODOWISKOWE	93
10.7.	KOSZTY OPERACYJNE	93
10.8.	NAKŁADY INWESTYCYJNE.....	93
11.	AUTORZY I KWALIFIKACJE.....	94

SPIS TABEL

Tabela 0.1. Zasoby KWB Adamów	iii
Tabela 0.2. Dodatkowe zasoby KWB Adamów	iii
Tabela 2.1. Opis średnich parametrów jakościowych przewidywanych dla zasobów przemysłowych węgla	6
Tabela 2.2. Charakterystyka parametrów złoża Adamów	7
Tabela 3.1. Historyczne obszary górnicze KWB Adamów	15
Tabela 3.2. Koncesje w posiadaniu KWB Adamów	15
Tabela 3.3. Średnia jakość węgla z odkrywki Adamów	18
Tabela 3.4. Bieżące zasoby bilansowe i pozabilansowe odkrywki Adamów (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]	18
Tabela 3.5. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t].....	18
Tabela 3.6. Zasoby odkrywki Adamów [t].....	19
Tabela 3.7. Średnia jakość węgla z odkrywki Koźmin	22
Tabela 3.8. Średnia jakość węgla z odkrywki Koźmin (w rozbięciu na pola).....	22
Tabela 3.9. Bieżące zasoby bilansowe i pozabilansowe dla odkrywki Koźmin (wg stanu na 31.12.2011) [t].....	23
Tabela 3.10. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t].....	23
Tabela 3.11. Zasoby odkrywki Koźmin [t]	23
Tabela 3.12. Charakterystyka złóż przewidzianych do eksploatacji w przyszłości.....	24
Tabela 3.13. Charakterystyka złoża węgla brunatnego Grochowy-Siąszyce	24
Tabela 3.14. Zasady polskiego systemu klasyfikacji zasobów.....	26
Tabela 3.15. Wyznaczniki uciążliwości geologicznej w odniesieniu do odległości pomiędzy wywierconymi otworami	27
Tabela 3.16. Zasoby złóż KWB Adamów wg polskiego systemu klasyfikacji.....	31
Tabela 3.17. Zasoby KWB Adamów w ujęciu zgodnym z kodeksem JORC	32
Tabela 3.18. Zasoby pozabilansowe [mln t].....	32
Tabela 3.19. Zasoby ujęte w przyszłej koncesji w ramach Polskiego Systemu Klasyfikacyjnego	33
Tabela 4.1. Przewidywane zrzuty studni odwodnieniowych	37
Tabela 4.2. Wyniki monitorowania jakości wody dla odkrywki Adamów w roku 2011.....	39
Tabela 4.3. Obserwowane i przewidywane obniżenia lustra w wybranych studniach, odkrywka Adamów (górna warstwa wodonośna).....	39
Tabela 4.4. Porównanie dostępnych zrzutów obserwowanych i przewidywanych	40
Tabela 4.5. Powierzchnie przewidywanych lejów depresji odkrywki Koźmin	42
Tabela 4.6. Geometrie przewidywanych lejów depresji odkrywki Koźmin	43
Tabela 4.7. Zaobserwowane obniżenia lustra wody dla odkrywki Koźmin – wybrane miejsca	43
Tabela 4.8. Wyniki monitorowania jakości wody dla odkrywki Koźmin w roku 2011	45

Tabela 4.9. Obserwowane i przewidywane obniżenia lustra wody dla odkrywki Koźmin (górną warstwa wodonośna).....	45
Tabela 4.10. Przewidywane i obserwowane zrzuty z odkrywki Koźmin	46
Tabela 4.11. Łączne zestawienia dla odkrywek (maksymalne przewidywania modelu)	46
Tabela 5.1. Wydobywanie węgla i zdejmowanie nadkładu w latach 2002-2011	58
Tabela 5.2. Prognoza wydobywania węgla i zdejmowania nadkładu w latach 2012-2023	58
Tabela 5.3. Specyfikacja techniczna koparek w KWB Adamów	60
Tabela 5.4. Specyfikacja techniczna zwałowarek w KWB Adamów	60
Tabela 5.5. Podsumowanie maszyn w KWB Adamów w podziale na ich wiek	60
Tabela 5.6. Statystyka teoretycznej sprawności zwałowarek w KWB Adamów wg stanu 2010 i 2011	61
Tabela 5.7. Ocena sprawności koparek w KWB Adamów w latach 2010-2011	61
Tabela 6.1. Przychody ze sprzedaży węgla w latach 2009-2011 w KWB Adamów wg kierunków i źródeł	62
Tabela 6.2. Zestawienie danych o sprzedaży, ilości i cenach węgla produkowanego w KWB Adamów w latach 2009-2011.....	63
Tabela 7.1. Dane szczegółowe dotyczące odkrywek KWB Adamów	77
Tabela 7.2. Szacowane koszty likwidacji odkrywki Władysławów	77
Tabela 7.3. Szacowane koszty likwidacji odkrywki Adamów oraz Koźmin	78
Tabela 7.4. Prognozowane saldo konta Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego KWB Adamów	79
Tabela 8.1. Operacyjne koszty wydobywania węgla z odkrywki Adamów w latach 2009-2012	82
Tabela 8.2. Operacyjne koszty wydobywania węgla z odkrywki Koźmin w latach 2009-2012 (do 30.06.2012)	83
Tabela 8.3. Operacyjne koszty wydobywania węgla z odkrywki Władysławów w latach 2009-2012 (do 30.06.2012)	85
Tabela 8.4. Operacyjne koszty wydobywania węgla w KWB Adamów w latach 2009-2011	86
Tabela 8.5. Nakłady inwestycyjne (CAPEX) KWB Adamów	89

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 0.1. Obszary eksploatacji kopalni – stan mapy grudzień 2009 r. (wg Z. Kasztelewicza, źródło: KWB Adamów)	ii
Rys. 0.2. Koszty operacyjne w KWB Adamów	iv
Rys. 0.3. Prognoza nakładów inwestycyjnych w KWB Adamów	v
Rys. 2.1. Położenie odkrywek KWB Adamów – odkrywki czynne: Adamów, Koźmin oraz zamknięta już odkrywka Władysławów. Stan mapy grudzień 2009 r. (wg Z. Kasztelewicza, źródło: KWB Adamów) ...	4
Rys. 3.1. Złóża węgla brunatnego w Polsce	12
Rys. 3.2. Złóża węgla brunatnego na obszarze środkowej Polski	13
Rys. 3.3. Mapa Geologiczna Rejonu Konin-Turek	14
Rys. 3.4. Położenie odkrywki Adamów i odkrywek sąsiednich	16
Rys. 3.5. Położenie odkrywki Koźmin i odkrywek sąsiadujących	20
Rys. 4.2. Średni zrzut z odkrywki Adamów	38
Rys. 4.3. Średnie zrzuty z odkrywki Koźmin	44
Rys. 4.4. Łączny zrzut dla zespołu odkrywek KWB Adamów	47
Rys. 4.5. Końcowe zbiorniki wodne dla KWB Adamów (wg Szczepiński, 2010)	48
Rys. 5.1. Prognozowane zdejmowanie nadkładu i wydobywanie węgla w latach 2012-2023	59
Rys. 7.1. Lokalizacja kompleksu kopalnianego KWB Adamów w Polsce	65
Rys. 7.2. Odkrywki węgla brunatnego KWB Adamów	67
Rys. 8.1. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Adamów w latach 2009-2011	83
Rys. 8.2. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Koźmin w latach 2009-2011	84
Rys. 8.3. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Władysławów, 2009-2011	85
Rys. 8.4. Operacyjne koszty wydobycia węgla w KWB Adamów, lata 2009-2011	86
Rys. 8.5. Nakłady inwestycyjne w KWB Adamów w latach 2012-2023	87

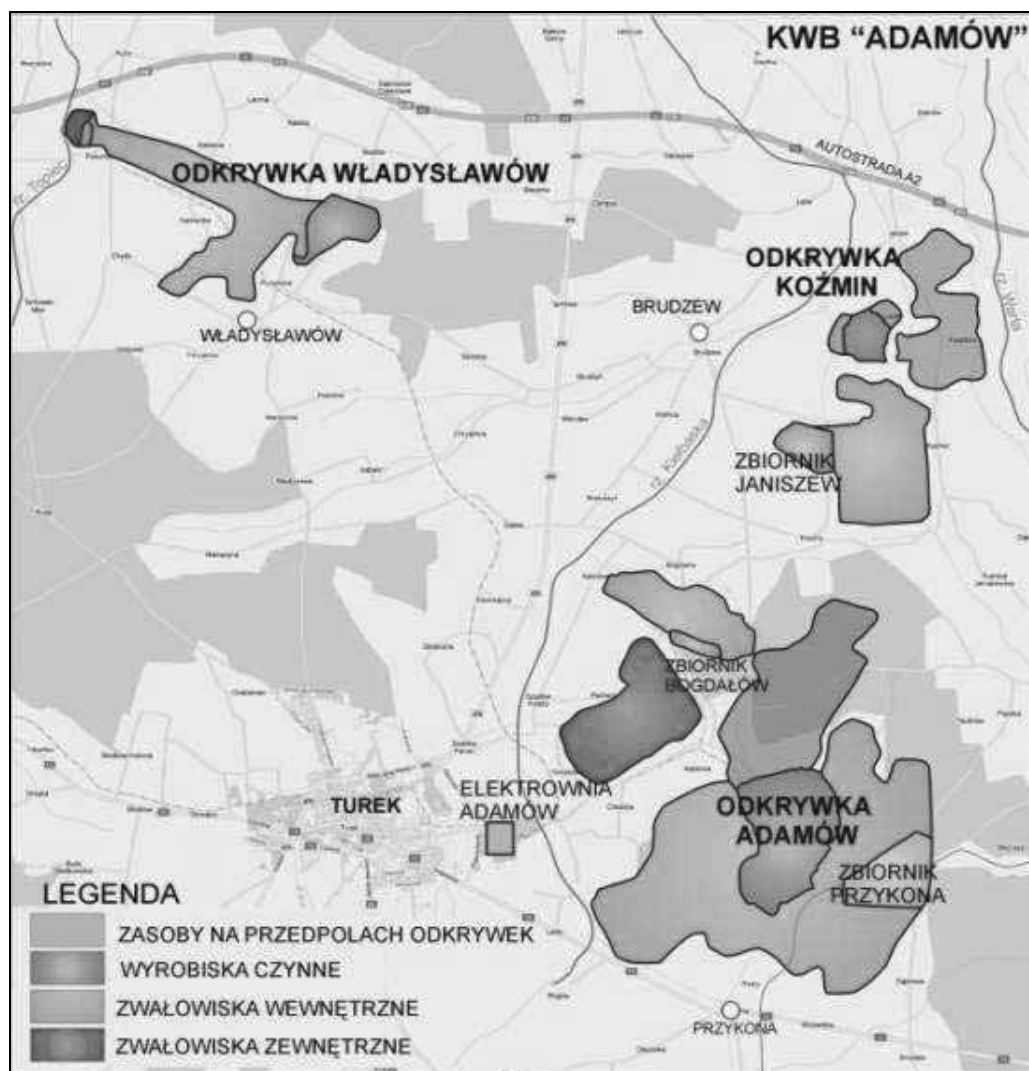
SPRAWOZDANIE WYKONAWCZE

W związku z planem przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej akcji Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. (ZE PAK) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji ZE PAK do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW), ZE PAK przygotowuje prospekt emisyjny (Prospekt) i międzynarodowy dokument marketingowy (IOC) jako część tego procesu. W obydwu tych dokumentach będą podane wybrane informacje z Raportu Eksperta ds. Złóż (MER) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. (KWB Adamów), który będzie załączony w całości do Prospektu i IOC.

Treść niniejszego dokumentu stanowi MER, który został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Rozporządzenie nr 809/2004) oraz wytycznymi i zaleceniami Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) na temat spójnego wdrażania Rozporządzenia nr 809/2004.

KWB Adamów jest zlokalizowana w centralnej Polsce, 33km od Konina, 133km od Poznania i 208km od Warszawy. Posiada ona dobre połączenia drogowe z okolicznymi miastami. Posiada także własną linię kolejową, która w chwili obecnej nie jest połączona z krajową siecią kolejową. Kopalnia działa na obszarze około 2000 ha.

Rys. 0.1. Obszary eksploatacji kopalni – stan mapy grudzień 2009 r. (wg Z. Kasztelewicza, źródło: KWB Adamów)

Spółka górnicza posiada wszystkie konieczne koncesje dla swojej bieżącej działalności, a dla złóż perspektywicznych są one ujęte w planie górnicy.

Zasoby geologiczne

Obecnie węgiel brunatny (zwany także lignitem) jest wydobywany w dwóch odkrywkach – w odkrywce Adamów oraz w odkrywce Koźmin. Łączna zdolność wydobywcza tych dwóch odkrywek wynosi około 3,9 – 5,0 mln t rocznie.

Tabela 0.1. Zasoby KWB Adamów

Złoże	Zasoby (31.12.2011), mln t*						
	Zasoby bilansowe (resources)				Zasoby wydobywalne – przemysłowe (reserves)		
	Pomierzone	Wskazane	Wnioskowane	Razem	Bilansowe	Prawdopodobne	Razem
Adamów	2,2	32,9	0,7	35,8	0,004	27,7	27,7
Koźmin	9,1	3,6	3,9	16,6	9,4	3,4	12,8
Total	11,3	36,5	4,6	52,4	9,4	31,1	40,5

*zasoby prawdopodobne są rozpoznane w takiej samej siatce otworów, co zasoby bilansowe tzn. 200x200 m. Z tego względu można przyjąć, że błąd oszacowania średnich parametrów złoże i zasobów będzie zbliżony do zasobów bilansowych. Podziału na kategorie rozpoznania złoże Adamów dokonano w latach 60-tych XX wieku. Od tego czasu w obszarze przewidzianym do eksploatacji odwiercono dodatkowo ok. 50 otworów.

Tabela 0.2. Dodatkowe zasoby KWB Adamów

Złoże	Zasoby perspektywiczne [mln t]
Grochowy-Siąszyce	48,2

Chociaż przedstawione powyżej zasoby mogą stać się przedmiotem eksploatacji górniczej, nie spełniają one wymogów Kodeksu JORC (jak i wytycznych - *The JORC Code and Guidelines*), gdyż w chwili obecnej KWB Adamów nie posiada dla tego złoże odpowiedniej koncesji.

Rynki

Praktycznie całość węgla jest sprzedawana do elektrowni Adamów. Stwierdzono jednakże, że dalsze funkcjonowanie elektrowni po 2017 roku jest silnie uwarunkowane względami związanymi z ochroną środowiska i praktycznie niemożliwe. Rozważa się, aby węgiel wydobywany po tym roku dostarczać do elektrowni Konin lub Pątnów I i II, mogących stanowić rynek zbytu. WAI uważa to za rozsądne założenie, ale nie ustalił jeszcze, czy elektrownie te będą mogły wchłonąć dodatkowe dostawy.

Kwestie ekologiczne i społeczne

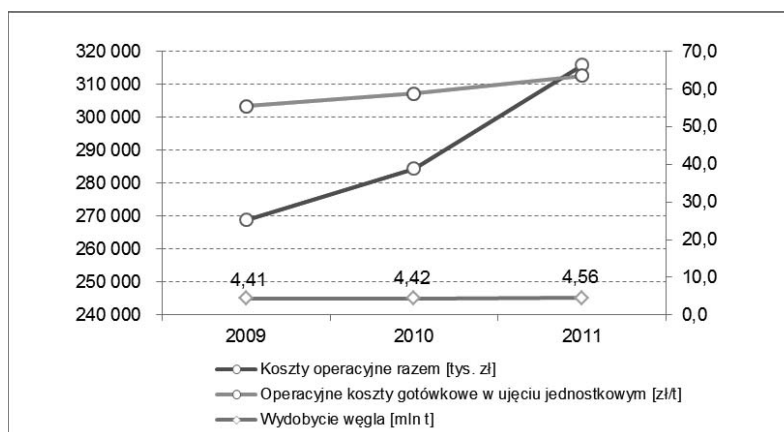
Obecnie Spółka KWB Adamów posiada wszystkie niezbędne zezwolenia i koncesje i działa zgodnie z polskim prawodawstwem. Kopalnia ta nie ma żadnych zaległych zobowiązań związanych z ochroną środowiska. KWB Adamów działa zgodnie z krajowymi wymaganiami ekologicznymi, łącznie z dodatkowymi wymaganiami wynikającymi z Decyzji Środowiskowej. Spółka winna jak najwcześniej wypracować formalny system zarządzania społecznego, obejmujący politykę społeczną, procedury i szkolenie załogi, który uwzględniłby zaangażowanie miejscowej społeczności i wszystkich zaangażowanych stron.

KWB Adamów, jak każde przedsiębiorstwo górnicze w Polsce zobligowane jest po zakończeniu eksploatacji do likwidacji zakładu górniczego, która obejmuje także rekultywację terenów pogórnich. W tym celu gromadzi środki na Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego. Oszacowane środki zgromadzone na rachunku funduszu likwidacji pokryją tylko 26% szacunkowych kosztów likwidacji KWB Adamów. Spółka zgodnie z obowiązującymi przepisami utworzyła na dzień 01.01.2011 roku rezerwę na rekultywację na kwotę 8,2 mln zł. Zgodnie z przyjętą przez Spółkę polityką rachunkowości, rezerwa podlega dotworzeniu na każdy dzień bilansowy, łącznie do szacunkowej kwoty 43,8 mln zł, wskazanej w opracowaniu Poltegor-Projekt Sp. z o.o. „Rekultywacja końcowa w Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów” SA w Turku – aspekty finansowe” z lipca 2011 r.

Koszty

Koszty działalności operacyjnej w latach 2009-2011 zobrazowano na rysunku 0.2. Obserwowalna jest tendencja wzrostowa kosztów operacyjnych. Koszty działalności operacyjnej bez amortyzacji w ujęciu jednostkowym kształtują się w roku 2011 na poziomie 63,55 zł/t.

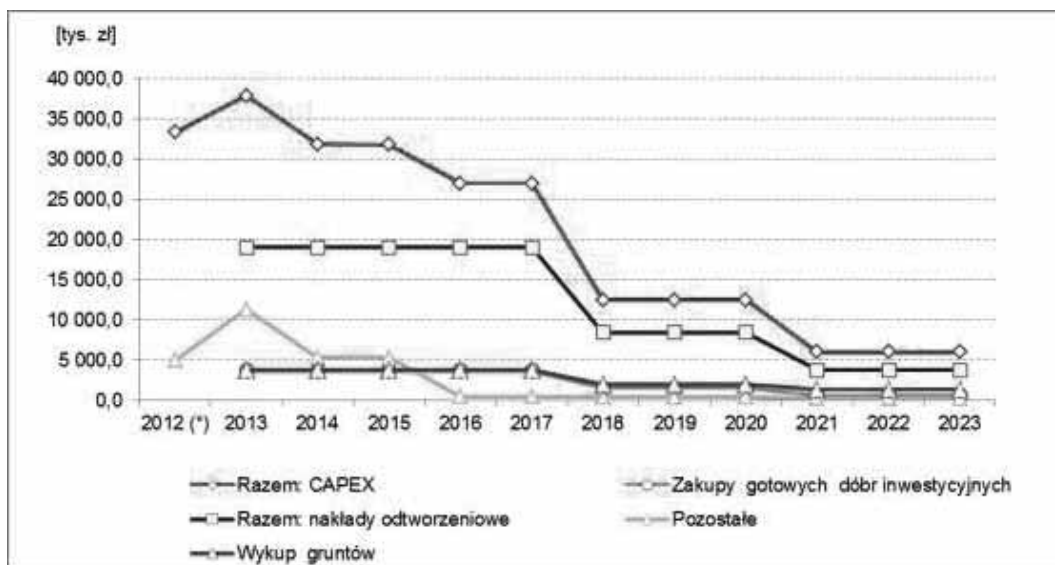

Rys. 0.2. Koszty operacyjne w KWB Adamów

Nakłady inwestycyjne w KWB Adamów

Średnioroczne nakłady w okresie 2012-2023 r. wynoszą 20,4 mln zł, a najwyższe wydatki oszacowano na lata 2012-2017 (średniorocznie 31,5 mln zł). W kolejnych latach prognozuje się spadek nakładów inwestycyjnych odpowiednio do 12,5 mln zł (2018-2020 r.) oraz 6,0 mln zł w latach kolejnych.

Największa część nakładów zostanie poniesiona na odtwarzanie zdolności wydobywczej odkrywek Adamów i Koźmin, odpowiednio 62,6 mln zł i 69,5 mln zł w latach 2012-2023.

Rys. 0.3. Prognoza nakładów inwestycyjnych w KWB Adamów

1. WSTĘP

W związku z planem przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej akcji Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. (ZE PAK) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji ZE PAK do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW), ZE PAK przygotowuje prospekt emisyjny (Prospekt) i międzynarodowy dokument marketingowy (IOC) jako część tego procesu. W obydwu tych dokumentach będą podane wybrane informacje z Raportu Eksperta ds. Złóż (MER) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów S.A. (KWB Adamów), który będzie załączony w całości do Prospektu i IOC.

Treść niniejszego dokumentu stanowi MER, który został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Rozporządzenie nr 809/2004) oraz zgodnie z wytycznymi i zaleceniami Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) na temat spójnego wdrażania Rozporządzenia 809/2004.

Niniejszy Raport przygotowany został zgodnie z:

1) Kodeksem JORC – „Kodeksem Wykazywania Wyników Prac Geologicznych i Zasobów Złóż Australii i Oceanii” (*Australasian Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Ore Reserves*) opublikowanym (ostania edycja: 2004 r.) przez Połączony Komitet Zasobów Złóż Rud (*the Joint Ore Reserves Committee, JORC*):

- Instytutu Górnictwa i Hutnictwa Australii i Oceanii (*Australasian Institute of Mining and Metallurgy, AusIMM*),
- Australijskiego Instytutu Nauk o Ziemi (*Australian Institute of Geoscientists, AIG*)
- Australijskiej Rady Surowców Mineralnych (*Minerals Council of Australia*),

oraz

2) Kodeksem VALMIN – „Kodeksem Oceny Technicznej oraz Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych Branż Surowców Mineralnych, Gazu Ziemnego i Ropy Naftowej dla Celów Sporządzania Raportów przez Niezależnych Ekspertów” (*Code*

for the Technical Assessment and Valuation of Mineral and Petroleum Assets and Securities for Independent Expert Reports), w zakresie nieobejmującym wyceny, opracowanym (ostatnia edycja: 2005) przez tzw. Komitet VALMIN – połączoną komisję:

- Instytutu Górnictwa i Hutnictwa Australii i Oceanii (*Australasian Institute of Mining and Metallurgy, AusIMM*),
- Australijskiego Instytutu Nauk o Ziemi (*Australian Institute of Geoscientists, AIG*)
- Stowarzyszenia Doradców Przemysłu Surowców Mineralnych (*Mineral Industry Consultants Association*), przy współpracy:
  - Australijskiej Komisji Papierów Wartościowych i Przedsięwzięć Inwestycyjnych (*Australian Securities and Investment Commission*),
  - Australijskiej Giełdy Papierów Wartościowych (*Australian Stock Exchange Ltd*),
  - Australijskiej Komisji Surowców Mineralnych (*Minerals Council of Australia*),
  - Australijskiego Towarzystwa Poszukiwań Ropy Naftowej i Gazu (*Petroleum Exploration Society of Australia*),
  - Australijskiego Stowarzyszenia Papierów Wartościowych (*Securities Association of Australia*),

oraz przedstawicieli australijskich instytucji finansowych.

Niniejszy Raport przygotowany został na podstawie zrealizowanych w siedzibie KWB Adamów i jej zakładach odkrywkowych w okresie 14 - 16.06.2012 r.:

- badań oraz oceny eksperckiej dostarczonych materiałów,
- wizji lokalnych,
- dyskusji z odpowiedzialnymi pracownikami technicznymi KWB Adamów.

Zagadnienia techniczne przedstawione w przedmiotowym Raporcie są uważane za rzetelne i stanowią uzasadnione odzwierciedlenie działalności przedsiębiorstwa ujawnione w trakcie badań, a przedstawione prognozy zostały sformułowane na podstawie rozsądnych i możliwych do osiągnięcia szacunkach i założeniach.

Dane dotyczące kosztów i inne dane finansowe odnoszące się do KWB Adamów przedstawione w niniejszym Raporcie zostały skompilowane na podstawie ogólnie

przyjętych zasad rachunkowości w Polsce (o ile nie stwierdzono inaczej). Firma WAI jest przekonana, że:

- Historyczne dane finansowe, dotyczące KWB Adamów we wszystkich istotnych aspektach rzetelnie przedstawiają odpowiednio te pozycje przychodów, wydatków oraz kosztów analizowanych okresów oraz w terminach przedstawionych w niniejszym MER.
- Dane finansowe dla przyszłych okresów w MER zostały właściwie przedstawione w odpowiednim ujęciu zgodnym ze stosownymi danymi historycznymi, a prognozy są oparte na uzasadnionych i osiągalnych założeniach i szacunkach; oraz
- KWB Adamów dokonała przeglądu historycznych i prognozowanych danych finansowych odnoszących się do niej i jej podmiotów zależnych prezentowanych w niniejszym MER i jest przekonana, że dane zostały właściwie skompilowane w ujęciu określonym w niniejszym MER; we wszystkich istotnych względach rzetelnie przedstawiają te aspekty, do których się odnoszą, oraz że prognozy są oparte na uzasadnionych i osiągalnych założeniach i szacunkach.

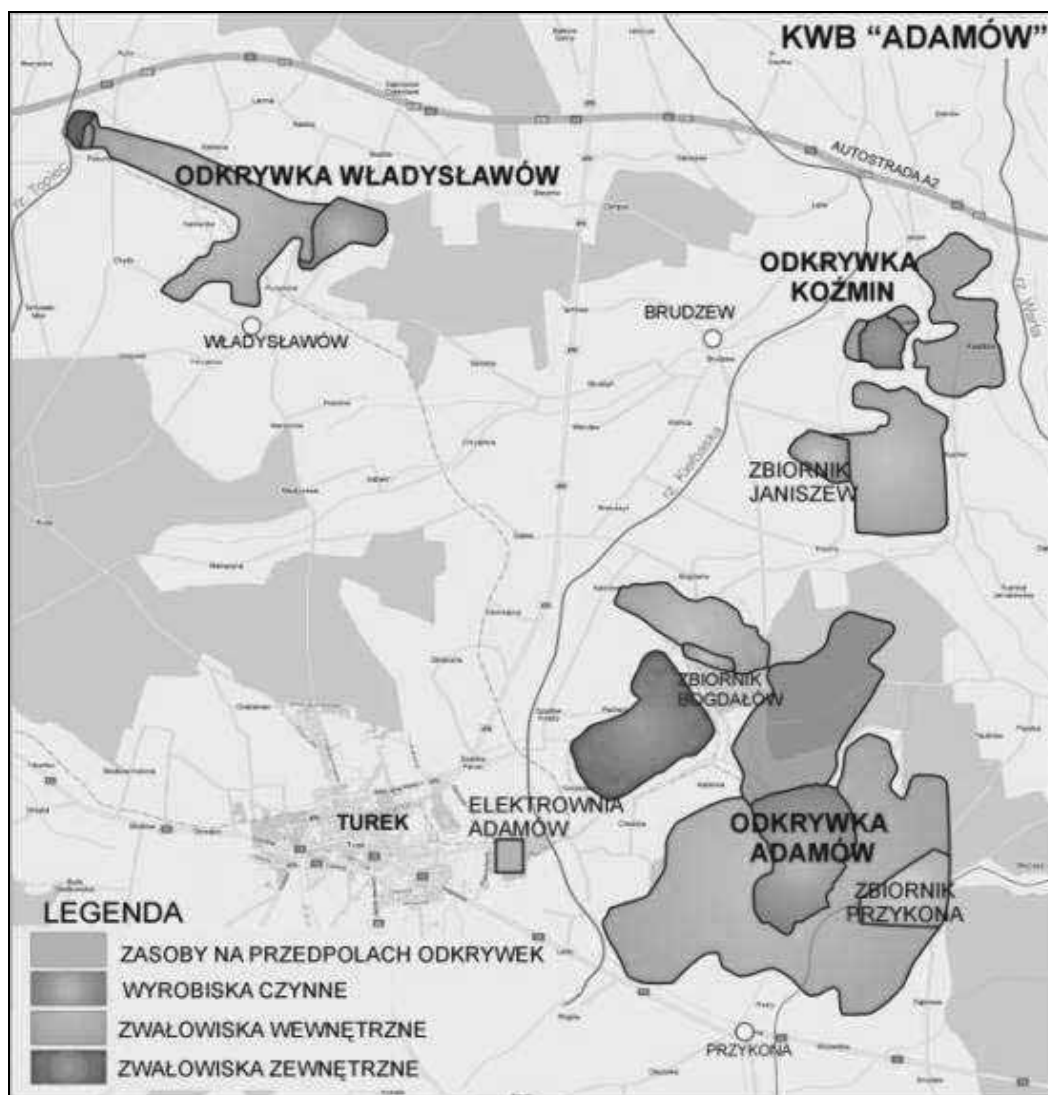
Należy zauważyć, że MER został przygotowany przez specjalistów technicznych z firmy WAI oraz z IGSMiE PAN, których kwalifikacje są przedstawione w rozdziale 11.

Dla lepszego zrozumienia sytuacji finansowej KWB Adamów na dzień 31 grudnia 2011, 2010 oraz 2009 roku, jej wyników finansowych oraz jej przepływów pieniężnych za lata kończące się w tych dniach, należy zapoznać się z jednostkowymi sprawozdaniami finansowymi KWB Adamów, które w okresie ważności Prospektu, będą udostępnione do wglądu w siedzibie ZE PAK S.A.

2. OPIS TERENÓW I STANU POSIADANIA KWB ADAMÓW

2.1. Położenie

KWB Adamów zlokalizowana jest w centralnej Polsce, 33 km od Konina, 133 km od Poznania i 208 km od Warszawy. Dysponuje dobrymi połączeniami drogowymi z wszystkimi otaczającymi ją miastami, lecz chociaż dysponuje własną siecią kolejową, to nie ma połączenia z krajową siecią kolejową. Kopalnia działa na terenie o powierzchni około 2000 ha.

Rys. 2.1. Położenie odkrywek KWB Adamów – odkrywki czynne: Adamów, Koźmin oraz zamknięta już odkrywka Władysławów. Stan mapy grudzień 2009 r. (wg Z. Kasztelewicza, źródło: KWB Adamów)

2.2. Historia

Złoże węgla brunatnego w okolicy miasta Turek odkryto we wczesnych latach pięćdziesiątych XX w. Budowę kopalni datuje się na lata 1959-1964, kiedy to rozpoczęto działalność górniczą w złożu Adamów.

Będąca własnością Państwa firma pod nazwą *Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów w Turku* powstała na mocy Zarządzenia Ministra Przemysłu, Nr 102/ORG/89, z dnia 16 stycznia 1989.

Kopalnia Węgla Brunatnego Adamów Spółka Akcyjna z siedzibą w Turku została założona w rezultacie komercjalizacji państwowego zakładu w dniu 2 czerwca 1999 r. W tym samym roku, spółka została wpisana do Rejestru Handlowego, zaś 31 listopada 2001, KWB Adamów została wpisana do rejestru przedsiębiorstw prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Poznaniu, XXII Wydział Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) pod numerem KRS 0000061592.

Kopalnia jest jedną z dwóch spółek górniczych wydobywających węgiel brunatny w województwie wielkopolskim. Główną działalnością na tym obszarze jest działalność przemysłowa i rolnicza. Istotną gałęzią przemysłu jest eksploatacja złóż węgla brunatnego oraz związane z nią wytwarzanie energii elektrycznej.

Kopalnie odkrywkowe i ich lokalizacja

Obecnie węgiel brunatny wydobywany jest w dwóch odkrywkach: Adamów i Koźmin. Z kolejnej odkrywki – Władysławów zakończono wydobywanie węgla w 2012 r. Pokłady węgla brunatnego zalegają na głębokościach sięgających od 30 do 43 m. Zdolność wydobywcza KWB Adamów wynosi około 3,9 - 5,0 mln t na rok.

KWB Adamów dostarcza wydobywany przez siebie węgiel do pobliskiej elektrowni Adamów. Dodatkowo oprócz dostarczania węgla kopalnia sprzedaje również ił, glinę, piasek oraz głązy narzutowe.

Wydobywanie węgla rozpoczęło się w roku 1964, w tym samym czasie oddany został do eksploatacji pierwszy blok elektrowni Adamów. W latach 1977-1978 pracę rozpoczęły dwie nowe odkrywki (Bogdałów – zamknięta w roku 1991, oraz Władysławów – koniec wydobywania węgla w kwietniu 2012 roku).

W roku 1991 zaczęła funkcjonować odkrywka Koźmin Płd.; obecnie węgiel brunatny wydobywa się w dwóch odkrywkach: Adamów i Koźmin.

Złoża węgla brunatnego KWB Adamów występują na terenie Niecki Łódzkiej, centralnej części Synklinorium Miechowsko-Łódzko-Szczecińskiego znajdującej się w zachodniej części Wału Kujawsko-Pomorskiego.

KWB Adamów wystąpiła do Ministra Górnictwa i Energetyki w roku 1983, o wydanie decyzji określającej teren „Adamów” o powierzchni 10 281 ha. Wniosek ten został przyjęty w dniu 27 kwietnia 1984. W obrębie granic ustanowionych jak podano powyżej znajduje się obszar górniczy, na który wcześniej wydano koncesję, obejmujący powierzchnię 5 567 ha, ustanowiony na mocy Decyzji Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 lipca 1961.

W roku 1986, Urząd Rejonowy w Koninie wydał Decyzję Nr 1/86 z dnia 21 stycznia, o przedłużeniu działalności górniczej na ówczesnym obszarze górniczym kopalni, objętym koncesją, zaś w roku 1994, KWB Adamów uzyskała od Ministerstwa Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa koncesję Nr 69/94 na wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących ze złoża Adamów. Data upływu koncesji to 15 maja 2020.

Węgiel brunatny występuje w postaci horyzontalnie ułożonych osadów, w postaci jednego pokładu o zmiennej miąższości w różnych miejscach złoża. Średnia miąższość wynosi 5,3 m. Węgiel klasyfikowany jest jako miękki ziemisty węgiel brunatny, częściowo z przewarstwieniami ksylitu. Średnie parametry jakościowe złoża węgla brunatnego Adamów określono w Tabeli 2.1., zaś parametry geologiczne – w Tabeli 2.2.

Tabela 2.1. Opis średnich parametrów jakościowych przewidywanych dla zasobów przemysłowych węgla

Parametr	Przewidywane parametry pokładów przemysłowych węgla
Zawartość popiołu Ad	19,98%
Wartość opałowa $Q_{ir} = W_{tr} = 50\%$	9 006 kJ/kg
Zawartość siarki Std	0,53%
Zawartość prasmoły Td	14,15%
Zawartość $Na_2O + K_2O$	0,09%

Tabela 2.2. Charakterystyka parametrów złoża Adamów

Parametr	Cena
Mięszczość nadkładu [m]	41,7
Mięszczość złoża [m]	5,3
Głębokość spągu pokładu [m]	48,2
Współczynnik N:W (liniowy)	7,9:1

Odkrywka Koźmin

Odkrywka Koźmin jest jedną z dwóch czynnych odkrywek KWB Adamów S.A. w Turku. Wkop udostępniający złożo rozpoczęto budować w roku 1989, zaś wydobycie węgla rozpoczęło się w 1991 r. Wydobycie węgla w polu południowym zakończono we wrześniu 2008 r.

Obszar górniczy, dla którego obowiązuje koncesja dla odkrywki Koźmin, wynoszący 16 290 685 m² ustanowiony został Decyzją Nr 10 Ministra Górnictwa i Energetyki, z dnia 4 kwietnia 1986 (sygnatura: GW/M/7/86).

Dnia 22 stycznia 2003 r., KWB Adamów S.A. uzyskała Koncesję Nr 9/2003 na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża węgla brunatnego Koźmin; udzieliło jej Ministerstwo Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Koncesja określa, że działalność górnicza musi być prowadzona zgodnie z „Projektem Zagospodarowania Złoża Węgla Brunatnego Koźmin” z września roku 2003, uwzględniającym wszystkie uwagi Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych. Data zakończenia obowiązywania koncesji to 22 października 2026 r.

Dostępność, klimat, lokalna infrastruktura i fizjografia

Zgodnie z polską klasyfikacją geografii fizycznej (Kondracki 1999) omawiany obszar górniczy należy do makroregionu Nizina Południowowielkopolska, która z kolei stanowi część Niziny Środkowopolskiej. Teren jest stosunkowo mało zróżnicowany pod względem geograficznym. Krajobraz stanowią płaskie doliny związane z rzeką Wartą oraz dwoma obszarami wyższych wzniesień w regionie: Kotliną Kolską i Wysoczyzną Turecką.

W północno-zachodniej części obszaru górniczego znajdują się wzgórza morenowe, o wysokości 30 do 60 m, o nachyleniach do 25% oraz pojedyncze wzgórza o wysokości 12-30 m. Zasadniczo cały obszar położony jest na wysokości 94 do 116 m n.p.m.

Występowanie gruntów IIIa-IVb klasy bonitacyjnej w zachodniej części obszaru górniczego umożliwia ich rolnicze użytkowanie.

Płaski obszar na północnym wschodzie obejmuje połączone doliny Neru, Dolnej Teleszyny i Warty. Obszar ten stanowią głównie łąki, pastwiska i tereny bagniste, o znacznej bioróżnorodności. Obszar ten wyznaczony jest jako obszar ochrony przyrody (planowany rezerwat ornitologiczny Dobrów), ekstensywnej gospodarki rolnej (głównie wypas krów) oraz rekreacji.

Tereny wschodnie (Dąbrowa-Kozubów-Kuźnica Janiszewska) użytkowane są głównie w celach rolniczych i hodowlanych. Charakteryzują się one występowaniem łąk i roślinności wodnej, jak też bogactwem występowania ptactwa. Obszar ten, jak podano, przeznaczony jest dla siedlisk chronionego ptactwa jak też ekstensywnej gospodarki rolnej; jest również obszarem turystycznym i rekreacyjnym.

Na terenie eksploatacji węgla brunatnego (Janiszew-Koźmin-Praksedów-Janów-Głowy-Kwiatków) występują szkody dla środowiska naturalnego, chociaż planowana rekultywacja i czas przywracają naturalne ekosystemy.

Obszar górniczy „Adamów-Koźmin” przecinają trzy rzeki: Teleszyna, Kiełbaska (które płyną na północ jako lewobrzeżne dopływy rzeki Warty) oraz Struga Janiszewska, będąca dopływem Kiełbaski. Sieć głównych rzek uzupełniają mniejsze rzeki i strumienie. Wschodnią granicę obszaru górniczego stanowi rzeka Warta.

Obszar górniczy obejmuje trzy parki wiejskie, jednakże wszystkie te parki położone są poza terenem jakiegokolwiek planowanej eksploatacji górniczej.

2.3. Akty prawne i dokumenty formalne Spółki

Koncesje

Spółka posiada następujące koncesje:

a) Koncesje na prowadzenie działalności górniczej:

- 1) **Koncesja Nr 69/94** na wydobywanie węgla brunatnego oraz kopalin towarzyszących ze złoża „Adamów” położonego na terenie gmin Przykona i Brudzew, województwo wielkopolskie, wydana przez Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa:
  - data wydania: 18.05.1994;

- data wygaśnięcia: 15.05.2020;
  - obszar koncesji na działalność górnictw (obszar górnictw – OG): „Adamów”, 55 670 060 m², ustanowiony przez Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 12.07.1961;
  - obszar wpływów działalności górnictw (teren górnictw – TG): „Adamów-Koźmin”, 139 842 507 m², ustanowiony przez Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 18.11.1998.
- 2) **Koncesja Nr 9/2003** na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża „**Koźmin**” mieszczącego się na terenie gmin Brudzew i Kościelec, województwo wielkopolskie, wydana przez Ministra Środowiska:
- data wydania: 22.10.2003 r.;
  - data wygaśnięcia: 21.10.2026 r.;
  - obszar koncesji na działalność górnictw (obszar górnictw – OG): „Koźmin I”, o powierzchni 7 723 215 m², ustanowiony przez Ministra Środowiska dnia 22.10.2003 r.;
  - obszar wpływów działalności górnictw (teren górnictw – TG): „Koźmin I”, 56 073 406 m², ustanowiony przez Ministra Środowiska 22.10.2003.
- 3) **Koncesja Nr 72/94** na wydobywanie węgla brunatnego oraz kopalin towarzyszących ze złoża „**Władysławów**” położonego na terenie gminy Władysławów, województwo wielkopolskie, wydana przez Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa:
- data wydania: 18.05.1994r.; aktualizacja (Ministra Środowiska) z dnia 15.05.2007 r.;
  - data wygaśnięcia: 15.05.2018 r.;
  - obszar koncesji na działalność górnictw (obszar górnictw – OG): „Władysławów”, o powierzchni 20 785 974 m², ustanowiony przez Ministra Energetyki i Energii Atomowej w dniu 29.09.1976r. oraz Ministra Środowiska w dniu 15.05.2007 r.;
  - obszar wpływów działalności górnictw (teren górnictw – TG): „Władysławów I”; 58,7 km², ustanowiony przez Ministra Środowiska w dniu 15.05.2007 r.

b) Koncesje na prowadzenie działalności poszukiwawczej:

- 1) **Koncesja Nr 49/2009/p** na prowadzenie poszukiwań węgla brunatnego na terenie złoża „**Grochowy-Siąszyce**” położonego na terenie gmin Tuliszków,

Rychwał, Grodziec oraz Mycielin w woj. wielkopolskim, wydana przez Ministra Środowiska:

- data wydania: 26.08.2009 r.; aktualizacja (Ministra Środowiska): 23.12.2010 r.;
- data wygaśnięcia: 31.12.2013 r.;
- obszar koncesji na prowadzenie działalności poszukiwawczej: 98,9 km².

3. GEOLOGIA

3.1. Wprowadzenie

3.1.1. Węgiel brunatny

Węgiel brunatny to węgiel stosunkowo młody. Proces uwęglenia torfu w twardy węgiel bitumiczny, a ostatecznie w antracyt wymaga konsolidacji i oddziaływania geotermicznego, które w rezultacie prowadzą do stopniowego obniżenia wilgotności i wzrostu wartości opałowej. Węgiel brunatny zalega zazwyczaj na niewielkich głębokościach, charakteryzuje się stosunkowo wysoką zawartością wilgoci i niewielką wartością opałową. W krajach Europy Wschodniej występują zarówno złoża węgla kamiennego, który nierzadko wydobywa się z głębokości poniżej 1000 m, jak również rozległe i płytko zalegające złoża węgla brunatnego wydobywanego w dużych kopalniach odkrywkowych. Jako, że węgiel brunatny charakteryzuje się niższą wartością opałową niż węgiel kamienny, trudno zazwyczaj określić, jaki jest uzasadniony koszt wydobycia podziemnego. Zakłady energetyczne zasilane węglem brunatnym, zlokalizowane zazwyczaj w pobliżu kopalń, dla minimalizacji kosztów transportu, projektowane są specjalnie z myślą o spalaniu paliw niskojakościowych.

3.1.2. Polski system klasyfikacji zasobów

Stosowany w Polsce system klasyfikacji zasobów złóż kopalin bazuje na modelu opracowanym w ZSRR, w latach sześćdziesiątych ub. wieku. System ten jest zrozumiały w krajach zachodnich, jednak nie jest on kompatybilny z powszechnie stosowanymi, międzynarodowymi systemami klasyfikacji zasobów naturalnych, takimi jak JORC (*Australasian Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Ore Reserves*) czy opracowanym przez PERC (*the Pan-European Reserves and Resources Reporting Committee*). Pochodzące od radzieckiego systemy klasyfikacyjne kategoryzują zasoby złóż na podstawie stosunkowo sztywnych zasad i procedur. Kategorie zasobów stosowane w systemie polskim, oraz ich odniesienie do kategorii zasobów wyróżnionych w kodeksie JORC, opisano w dalszej części niniejszego raportu (rozdział 3.7).

3.2. Warunki geologiczne złóż zalegających w regionie

Węgiel brunatny zalegający na terytorium Polski stanowi formację trzeciorzędową występującą w postaci pojedynczych pokładów, soczewek lub też grup pokładów w warstwach osadowych z okresu paleocenu (65,5-55,8 mln lat) do górnego miocenu (11,6-5,3 mln lat). Formacje geologiczne bogate w węgiel brunatny występują w Polsce wyłącznie na obszarach nizinnych i obejmują powierzchnię niemal 100 000

km², przy czym złoża te zlokalizowane są głównie w zachodniej, południowej i środkowej części kraju.

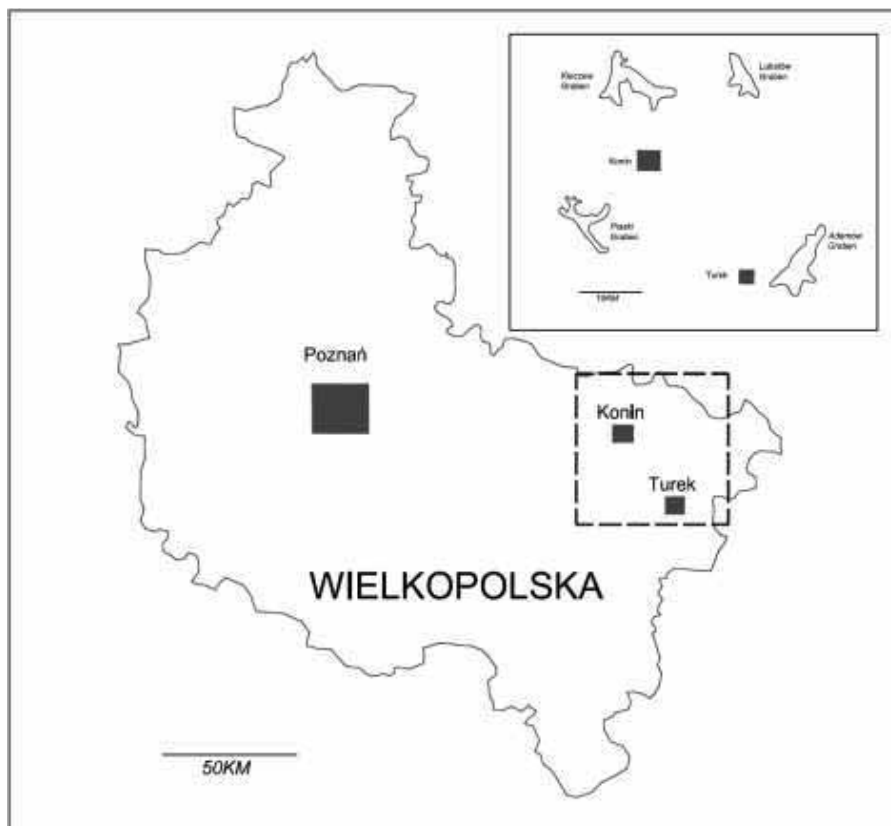
Brown coal deposits – złoża węgla brunatnego

Rys. 3.1. Złoża węgla brunatnego w Polsce

Jedne z bogatszych złóż węgla brunatnego występują w Wielkopolsce. Węgiel wydobywany jest w kopalniach odkrywkowych położonych w pobliżu Konina i Turku. Cztery najważniejsze złoża węgla brunatnego, zalegające w nieckach ograniczonych uskokami, znajdują się w okolicach Turku, Lubstowa, Kleczewa i Rzgowa (złożo Piaski). Stanowią one utwory paleogenu (65,5-23,9 mln lat) i/lub neogenu (23,0-2,6 mln lat). Należą one do pokładu środkowo polskiego oraz pokładu lubstowskiego, który znajduje się na obszarze gminy Lubstów.

Obszar konińsko-adamowski zlokalizowany jest w zagłębiu Mogileńsko-Łódzkim i obejmuje złoża w rejonie Konina i Turku. Podłoże stanowią osady Kredy. Są to skały osadowe z przewagą wapieni, wapienia marglistego oraz drobnoziarnistego piaskowca wapnistego. Takie utwory kredy osiągają miąższość do 3 km.

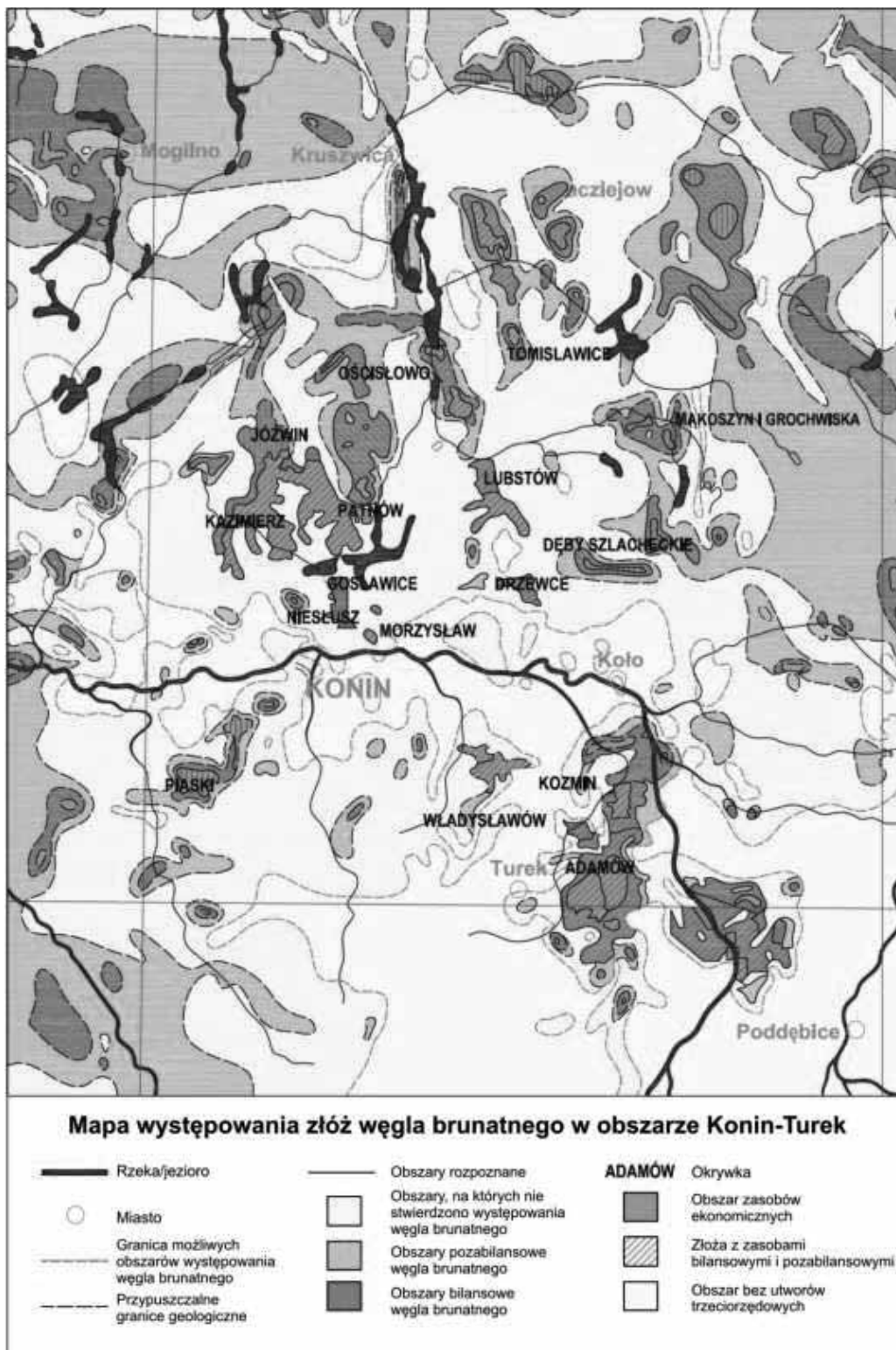

Rys. 3.2. Złóża węgla brunatnego na obszarze środkowej Polski

Utwory trzeciorzędowe osiągają grubość do 200 m i zalegają nad utworami przewodnimi obejmującymi piaski glaukonitowe, piaskowiec, drobno i średnioziarniste mułowate piaski kwarcowe oraz pokłady lignitu, ponad którymi zalegają iły późnego trzeciorzędu. Węgiel trzeciorzędowy osadzał się zazwyczaj w środowisku płytkich jezior, przy czym większym złożom towarzyszyły zazwyczaj mniejsze złoża satelitarne. Głębokość stropu złoża węgla brunatnego jest zróżnicowana i osiąga na terenie obszaru od 10 m poniżej poziomu terenu do 70 m poniżej poziomu terenu, przy czym średnia głębokość to 45-50 m.

Powyżej skał trzeciorzędowych, a w niektórych rejonach, starszych utworach Kredy zalegają czwartorzędowe warstwy plejstocenu (2,6-0,01mln lat). Obejmują one szarą glinę piaszczystą z soczewkami i przerostami utworów piaszczystych i żwirowatych jak również osady międzymorenowe piasku, żwiru i piasku gliniastego. W niektórych rejonach holoceni (0,01 mln lat do chwili obecnej) utwory czwartorzędowe obejmują torf, glinę i cienkie warstwy piaszczyste zalegające nad plejstocenem; dzieje się tak jednak tylko w przypadku zlewni, bagien, dawnych jezior i koryt rzek.

Mapę obszaru geologicznego Konin-Turek przedstawiono na rysunku 3.3.

Rys. 3.3. Mapa Geologiczna Rejonu Konin-Turek

3.3. Historia kopalni

KWB Adamów zlokalizowana jest w środkowej Polsce, w odległości około 33 km na południowy wschód od Konina i 133 km od Poznania. Kopalnia pokrywa obszar około 100 km² (wg powierzchni obszarów górniczych kopalni).

Złóża węgla w rejonie Turku zostały po raz pierwszy rozpoznane w połowie lat pięćdziesiątych 1950 w., natomiast pierwsze prace wydobywcze podjęto na terenie złoża Adamów na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych 1960 w. Wkrótce po rozpoczęciu wydobywania przystąpiono do budowy elektrowni Adamów, którą ukończono w roku 1964. KWB Adamów zatrudnia około 1 700 pracowników i wydobywa rocznie średnio około 3,9 – 5,0 mln ton węgla.

Węgiel brunatny zalega na terenie złoża Adamów na głębokości 30-55 metrów poniżej poziomu gruntu.

Historyczne obszary górnicze KWB Adamów przedstawiono w tabeli 3.1.

Tabela 3.1. Historyczne obszary górnicze KWB Adamów

Odkrywka	Data rozpoczęcia eksploatacji	Data zakończenia eksploatacji
Adamów	1964	-
Bogdałów	1974	1991
Koźmin	1991	-
Władysławów	1977	2012

W chwili obecnej eksploatowane są dwie odkrywki, a kolejna jest odkrywką perspektywiczną w obszarze Grochowy-Siąszyce. W Tabeli 3.2 przedstawiono informacje o koncesjach dla dwóch aktualnie eksploatowanych odkrywek.

Tabela 3.2. Koncesje w posiadaniu KWB Adamów

Odkrywka	Rodzaj zezwolenia	Data wejścia w życie	Data wygaśnięcia
Adamów	Na wydobywanie	18.05.1994	15.05.2020
Koźmin	Na wydobywanie	22.10.2003	21.10.2026

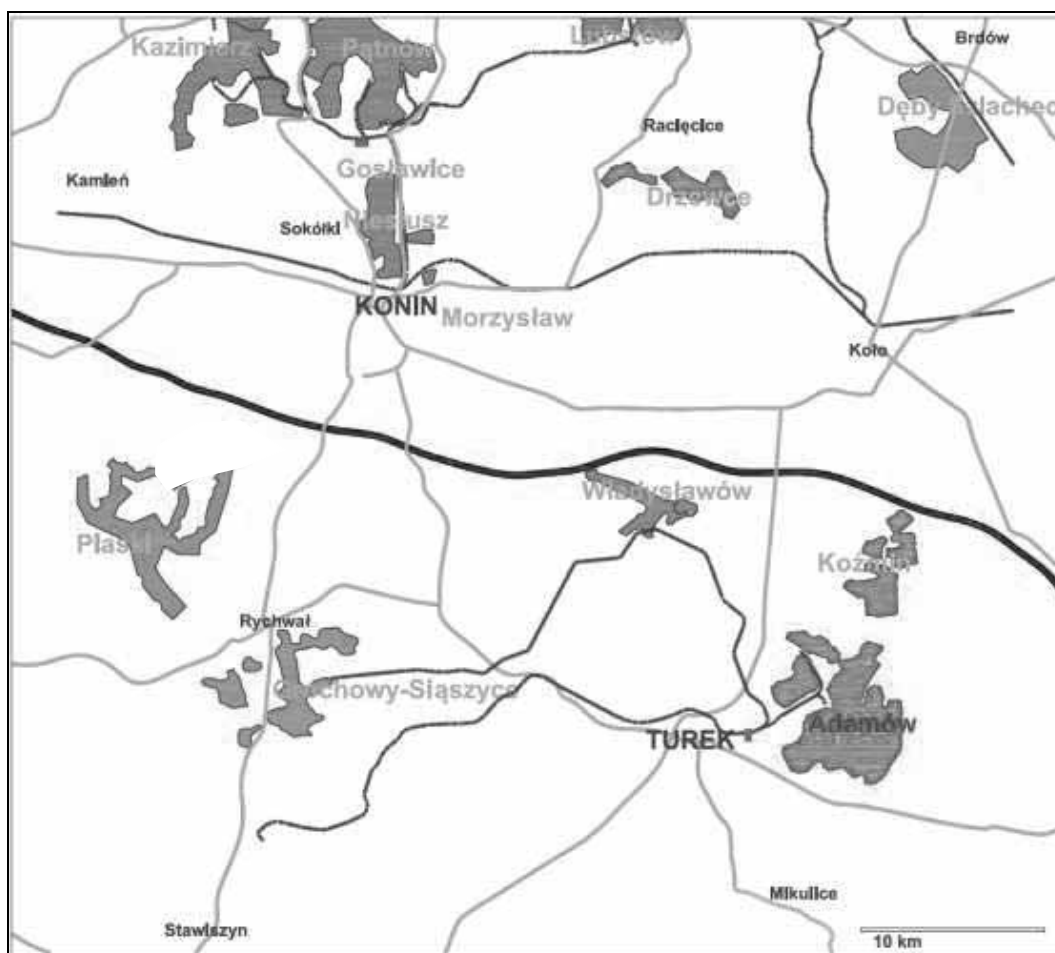
3.4. Poszczególne odkrywki

3.4.1. Odkrywka Adamów

3.4.1.1. Wprowadzenie

Odkrywka Adamów jest najstarszą i największą odkrywką KWB Adamów. Powierzchnia obszaru górniczego wynosi 55,67 km², a eksploatacja rozpoczęła się w roku 1964. Złóże ma kształt nieregularny.

Pokład węgla brunatnego Adamów ma grubość od 3,0 m do 9,1 m, przy średniej miąższości pokładu równej 5,3 m. Średnia grubość nadkładu w złożu Adamów wynosi 41,7 m, przy wartości minimalnej 30,0 m i maksymalnej 55,0 m. Współczynnik nadkładu (N:W) dla złoża Adamów wynosi średnio 7,9:1.

Rys. 3.4. Położenie odkrywki Adamów i odkrywek sąsiednich

Aktualna koncesja dla złoża Adamów obowiązuje do roku 2020. Planuje się, że do tego czasu odkrywka będzie całkowicie wybrana, nie będzie zatem potrzeby występowania o przedłużenie koncesji. Oznacza to również, że w północno-wschodnich krańcach złoża pozostanie około 6,4 mln t zasobów przemysłowych, dla których kopalnia nie dysponuje aktualnie koncesją na wydobywanie. Rezerwy te będą dostępne w przyszłości, zależnie od uzyskanych pozwoleń.

Kopalnia Adamów położona jest w odległości około 4 km na północny-wschód od Turku. Na południe od złoża przebiega droga nr 72, a na zachodzie – droga nr 470.

3.4.1.2. Warunki geologiczne

Złoże węgla brunatnego Adamów zalega w obszarze Niecki Łódzkiej, która stanowi część synkliny miechowsko-łódzko-szczecińskiej.

Warstwy w obrębie złoża osiadały w okresie:

- górnej kredy,
- trzeciorzędu – paleogenu i neogenu,
- czwartorzędu – plejstocenu i holocenu.

Utwory Górnej Kredy obejmują w znacznej części wapień marglisty ze sporadycznie występującymi warstwami piaskowca.

Osady trzeciorzędowe na opisywanym obszarze pochodzą z miocenu lub pliocenu. Osady oligoceńskie występują rzadko, jeśli jednak są obecne, to w postaci piaskowca glaukonitowego. Utwory miocenijskie obejmują piaski o średniej i drobnej ziarnistości, czasami mułkowate i zawierające lignit. Piaskowiec obecny jest w stropie złoża węgla brunatnego, a jego barwa jest zróżnicowana, od szarej do brązowej.

Utwory miocenijskie zawierają kopalny węgiel brunatny stanowiący część złóż w środkowej Polsce. Występuje tu węgiel ciemnobrunatny, czarny i o barwie ziemistej z obszarami piasku w stropie i sporadycznymi przerostami piaskowca i ciemnoszarych łupków.

Utwory czwartorzędowe występujące w obrębie złoża to warstwy plejstocenu z piaskami fluwioglacjalnymi i żwirem oraz holocenu z mułkowcami, piaskami i torfem. Są to utwory o charakterze morenowym i mają związek z dwoma ostatnimi okresami zlodowaceń.

W klasyfikacji uciążliwości warunków geologicznych Adamów jest złożem kategorii II.

3.4.1.3. Zróżnicowanie pokładów a jakość węgla

Miąższość pokładu węgla brunatnego w odkrywce Adamów waha się od 3,0 do 9,1 m, osiągając wartość średnią 5,3 m. Węgiel brunatny wykorzystywany jest jako węgiel energetyczny o średniej wartości opałowej równej 2 151 kcal/kg (dla wilgotności równej 50%), zawartości siarki równej 0,53% oraz średniej zawartości popiołu 19,98%, wyznaczonych dla stanu suchego.

W Tabeli 3.3 przedstawiono charakterystykę jakościową węgla brunatnego wydobywanego z odkrywki Adamów.

Tabela 3.3. Średnia jakość węgla z odkrywki Adamów

Parametry jakościowe	Jednostka	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Średnia
Wartość opałowa*	kcal/kg	1,028	2,559	2,151
	kJ/kg	4,304	10,714	9,006
Zawartość popiołu**	%	9.02	42.50	19.98
Zawartość siarki**	%	0.10	2.75	0.53

*Dla zawartości wilgoci 50%, ** w stanie suchym

3.4.1.4. Bieżące zasoby

Zasoby ujęte w polskim systemie klasyfikacji przedstawiono w rozdziale 3.1. W niektórych przypadkach dokonano zmian lub korekt oryginalnych danych dostarczonych przez KWB Adamów. Koncesja na eksploatację odkrywki Adamów ważna jest do roku 2020 i planuje się, że do tego czasu ta część złoża będzie całkowicie wybrana. Dalsze 6,4 mln t zasobów przemysłowych zalega na północno-wschodnim krańcu złoża. Nie są one aktualnie zaliczone do zasobów kopalni i nie są objęte koncesją na wydobycie. W przyszłości mogą jednak zostać poczynione starania o uzyskanie koncesji na eksploatację tej części złoża.

Należy stwierdzić, że dane szacunkowe zawarte w tabeli są na ogół zgodne z poziomem dokładności wymaganym przez polski system szacowania zasobów. Łączną wielkość zasobów bilansowych szacuje się na 35,8 mln t. Dla obliczenia wielkości zasobów przyjęto gęstość węgla równą 1,2 t/m³.

Tabela 3.4. Bieżące zasoby bilansowe i pozabilansowe odkrywki Adamów (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]

Adamów	Kategoria zasobów			Razem
	B	C1	C2	
Zasoby bilansowe	2 231 128	32 850 871	714 740	35 796 739
Zasoby pozabilansowe	2 307 853	23 053 812	17 877 310	43 238 975

Tabela 3.5. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t]

Zasoby	Zasoby wg stanu na dzień 31.12.2010	Ubytki zasobów*		Przyrosty zasobów w wyniku rozpoznania	Zasoby wg stanu na dzień 31.12.2011
		Wyeksploatowane	Straty eksploatacyjne		
Bilansowe	38 088 208	1 989 000	293 000	-	35 796 739
Pozabilansowe	43 943 506	162 000	543 000	-	43 238 975
Razem	82 031 714	2 151 000	836 000	-	79 035 714

* Możliwy błąd zaokrąglenia

Z zasobów bilansowych, na podstawie kryteriów opłacalności, wydziela się zasoby przemysłowe – klasyfikacja polska dopuszcza kwalifikowanie do tej grupy zasobów części zasobów pozabilansowych, możliwych do wybrania w trakcie eksploatacji. Zasoby przemysłowe odkrywki Adamów przedstawiono w tabeli 3.6.

Tabela 3.6. Zasoby odkrywki Adamów [t]

Adamów	Wielkość zasobów			Razem
	B	C1	C2	
Zasoby przemysłowe	3 701,8	27 673 912,3	-	27 677 614,1
Zasoby nieprzemysłowe	2 297 050	9 706 419,5	714 740	12 718 209

Szacuje się, że łączne zasoby przemysłowe odkrywki Adamów wynoszą 27,7 mln ton.

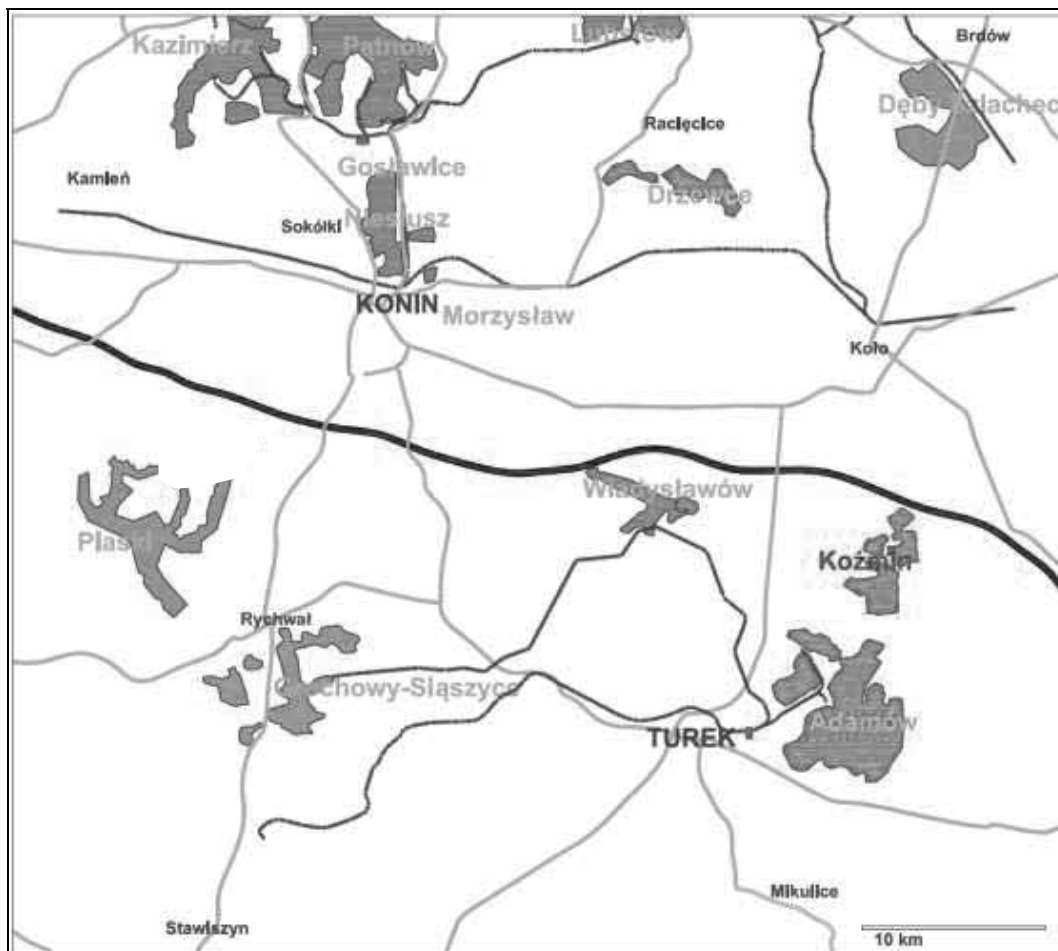
3.4.2. Odkrywka Koźmin

3.4.2.1. Wprowadzenie

W trakcie przeprowadzonych w roku 1963 pierwszych badań geologicznych złoża węgla brunatnego Koźmin, złożo podzielono na trzy pola: pole południowe, pole centralne i pole północne. Później, w roku 1985 złożo poddane zostało kolejnemu podziałowi. Eksploatacja pola południowego odkrywki Koźmin rozpoczęła się w roku 1991. Pole południowe wybrane zostało w roku 2008, jednakże w roku 2003 przyznano koncesję na eksploatację nowej części złoża Koźmin, zalegającego w odległości 700 m na północ od pola południowego. Aktualnie obszar eksploatacji zajmuje powierzchnię 7,72 km²; wybrana już odkrywka Koźmin miała obszar większy, sięgający 16,29 km². Aktualnie eksploatowane są pola Centralne N, Centralne S i Centralne W.

Aktualna koncesja dla odkrywki Koźmin jest ważna do roku 2026. Planuje się, że do tego czasu złożo będzie całkowicie wybrane, nie jest zatem konieczne występowanie o odnowienie koncesji.

Złożo Koźmin charakteryzuje się pojedynczym pokładem z nadkładem o grubości od 21 m do 47,2 m. Średnia miąższość pokładu węgla brunatnego uzależniona jest od danego pola, natomiast dla całego złoża, minimalna miąższość wynosi 3,0 m, maksymalna 11,0 m, a średnia 5,1 m. Współczynnik nadkładu jest również ściśle uzależniony od pola, i tak w polu Centralnym Południe i Zachód wynosi on średnio 6,6:1, podczas gdy w polu północnym średni współczynnik nadkładu wynosi 7,8:1.

Rys. 3.5. Położenie odkrywki Koźmin i odkrywek sąsiadujących

3.4.2.2. Warunki geologiczne

Złoże Koźmin zalega w północno-wschodniej części synkliny mogileńsko-łódzkiej w pobliżu antykliny środkowopolskiej.

Obszar ten zdominowany jest przez osady należące do następujących utworów:

- mezozoik: reprezentowany przez górną kredę,
- kenozoik: reprezentowany przez trzeciorzęd i czwartorzęd.

Osady mezozoiczne na tym obszarze reprezentowane są przez górną kredę, a szczególnie górny maastricht (65,5-70,6 milionów lat temu) zalegający w postaci wapnia marglistego. W dolnych warstwach górnego maastrichtu występuje zwarty margiel, miejscami mułkowo-piaszczysty i czasami wapnisty. W warstwach najwyższych stwierdzono występowanie skały odwapnionej zawierającej znaczne

ilości częściowo porowatego, jak również piasków mułkowatych. Kreda występuje w całym złożu, przy czym utwory górne zawierają duże ilości detrytusu i marglu przechodzące w margiel silnie spękany. Osady górnej kredy osiągają grubość 1240 m, w kierunku północno-zachodnim i zachodnim sięgając w głąb do osadów kredy.

Osady kenozoiczne reprezentowane są przez utwory trzeciorzędowe (paleogen i neogen) oraz czwartorzędowe, których grubość zależy od stopnia erozji na danym obszarze. Złoża trzeciorzędowe różnią się miąższością w zakresie od 0 do 36,5, przy czym wartości największe stwierdzono na obszarach depresji oraz w rejonach kanałów erozyjnych. Utwory trzeciorzędowe nie występują w dolinie Warty, w kierunku na północ i na zachód od złoża. Warstwy kredy zalegają poniżej utworów czwartorzędowych, przy braku osadów trzeciorzędowych. Najstarsze z osadów trzeciorzędowych (paleogen), obejmują wapienie i margle paleoceńskie, mułowce oligoceńskie oraz mułowce z obecnością lignitu. Grubość warstw oligoceńskich sięga od 0,2 m do 18,4 m, średnio 3,7 m.

Osady neogenu reprezentowane są przez środkowy i górny miocen, o grubości od 0,9 m do 37,7 m (średnio 12,4 m), przy czym złożo dzieli się na trzy „serie”:

- Poniżej lignitu (warstwy adamowickie); miąższość 2-24,9 m. W wielu miejscach warstwy uległy całkowitej erozji w czasie procesów czwartorzędowych. Warstwy adamowickie zawierają drobny piaskowiec, kwarc i kilka warstw lignitu, aczkolwiek węgiel brunatny zalegający w warstwach adamowickich charakteryzuje się wysoką zawartością popiołu, co określa jego przydatność ekonomiczną.
- Lignit (część złoża centralnego) – głębokość zalegania stropu pokładu węgla waha się od 21,6 do 45,7 m - wiek – środkowy miocen. Złożo centralne powstało w wyniku cyklicznej akumulacji osadów zawierających wielowarstwowy muł, drobnoziarnisty piaskowiec, mułowiec i glinę. Węgiel brunatny zalega na ogół w pojedynczym pokładzie o miąższości od 0,2 do 11 m.
- Powyżej lignitu (warstwy poznańskie): grubość 0,2-10,5m – warstwy poznańskie zawierają szary mułowiec, zielono-brunatny muł oraz cienkie warstwy węgla brunatnego.

Utwory czwartorzędowe występujące w obrębie złoża spoczywają na neogenie lub paleogenie, bądź też zalegają nierównomiernie na utworach Kredy, osiągając średnią grubość 34 m, przy czym największą grubość stwierdzono w strefach wymyć

powstałych w czasie erozji czwartorzędowej. Występujące warstwy plejstocenu zawierają piaski fluwioglacjalne i żwir oraz Holocen z mułowcami, piaskami i torfem.

W klasyfikacji złożoności warunków geologicznych stosowanej przez Ministerstwo Środowiska, Koźmin jest odkrywką kategorii II.

3.4.2.3. Zróżnicowanie pokładu a jakość węgla

Miąższość pokładu węgla brunatnego w odkrywce Koźmin waha się od 3,0 do 11,0 m, osiągając wartość średnią 4 – 5 m. Węgiel brunatny wykorzystywany jest, jako węgiel energetyczny charakteryzujący się wysoko zmiennymi parametrami jakościowymi, ze średnią wartością opałową równą 8 894-9 346 kJ/kg (dla wilgotności równej 50%), średnią zawartością siarki 0,39-0,42% oraz średnią zawartością popiołu 19,10-22,11%, wyznaczonymi dla stanu suchego.

Tabela 3.7. Średnia jakość węgla z odkrywki Koźmin

Parametry Jakościowe	Jednostka	B	C1	C2
Wartość Opałowa*	kcal/kg	2 238	2 244	2 114
	kJ/kg	9 289	9 346	8 894
Zawartość popiołu**	%	19,45	19,10	22,11
Zawartość siarki**	%	0,42	0,41	0,39

*Dla wilgotności 50%, ** w stanie suchym

Jakość węgla z odkrywki Koźmin jest również zróżnicowana w zależności od pola wydobywczego. W Tabeli 3.5 przedstawiono średnią jakość węgla w rozbiciu na pola.

Tabela 3.8. Średnia jakość węgla z odkrywki Koźmin (w rozbiciu na pola)

Parametry jakościowe:		Wartość opałowa*		Zawartość popiołu**	Zawartość siarki**
Kategoria	Pole	[kcal/kg]	[kJ/kg]	[%]	[%]
B	Centralne N	2 196	9 127	20,77	0,52
	Centralne S	2 252	9 379	18,35	0,40
	Centralne W	2 242	9 256	20,33	0,37
	Średnia	2 238	9 289	19,45	0,42
C1	Centralne N	2 208	9 161	20,33	0,51
	Centralne S	2 277	9 482	17,80	0,40
	Centralne W	2 199	9 201	20,93	0,35
	Średnia	2 244	9 346	19,10	0,41
C2	Północne	1 981	8 292	20,90	0,53
	Wschodnie	2 049	8 579	25,69	0,44
	Zachodnie	2 313	9 669	17,35	0,25
	Średnia	2 114	8 894	22,11	0,39

*Dla wilgotności 50%, ** w stanie suchym

3.4.3. Bieżące zasoby

Wielkości zasobów odkrywki Koźmin według polskiego systemu klasyfikacji przedstawiono w Tabeli 3.9. W niektórych przypadkach dokonano zmian lub korekt oryginalnych danych dostarczonych przez KWB Adamów. Koncesja na wydobycie ze złoża Koźmin sięga roku 2026 i planuje się, że do tego czasu będzie ono całkowicie wybrane.

Należy stwierdzić, że dane są zgodne z poziomem dokładności wymaganym przez polski system szacowania zasobów. Łączną wielkość zasobów bilansowych, które zostaną wybrane do roku 2020 i do końca okresu eksploatacji ocenia się na poziomie 16,6 milionów ton. Dla obliczenia wielkości zasobów przyjęto gęstość węgla w wysokości 1,2 t/m³.

Tabela 3.9. Bieżące zasoby bilansowe i pozabilansowe dla odkrywki Koźmin (wg stanu na 31.12.2011) [t]

Koźmin	Kategoria			Razem
	B	C1	C2	
Zasoby bilansowe	9 098 794	3 637 354	3 866 000	16 602 148
Zasoby pozabilansowe	734 674	1 567 771	991 000	3 293 445

Tabela 3.10. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t]

Zasoby	Zasoby wg stanu na 31.12.2010	Ubytki zasobów *		Przyrost zasobów w wyniku poszukiwań	Zasoby wg stanu 31.12.2011
		Wyeksploatowane	Straty eksploatacyjne		
Bilansowe	18 383 104	1 415 000	366 000	-	16 602 000
Pozabilansowe	3 914 317	99 000	521 000	-	3 294 000
Razem	22 297 421	1 514 000	887 000	-	19 896 000

* możliwy błąd zaokrąglenia

Z zasobów bilansowych, na podstawie kryteriów opłacalności, wydziela się zasoby przemysłowe – klasyfikacja polska dopuszcza kwalifikowanie do tej grupy zasobów części zasobów pozabilansowych, możliwych do wybrania w trakcie eksploatacji. Zasoby przemysłowe odkrywki Koźmin obliczone na podstawie oryginalnych wartości zasobów bilansowych przedstawiono w Tabeli 3.11.

Tabela 3.11. Zasoby odkrywki Koźmin [t]

Koźmin	Wielkość Zasobów			Razem
	B	C1	C2	
Zasoby przemysłowe	9 410 492	3 434 200	-	12 844 692
Zasoby nieprzemysłowe	-	476 865	-	476 865

Łączne zasoby przemysłowe odkrywki Koźmin szacuje się na 12,8 mln t.

3.5. Złóża perspektywiczne

KWB Adamów dysponuje jedną odkrywką do możliwej eksploatacji w przyszłości, tzn. Grochowy-Siąszyce, scharakteryzowana w Tabeli 3.12.

Tabela 3.12. Charakterystyka złóż przewidzianych do eksploatacji w przyszłości

Złóże	Spodziewane zasoby kopalne [mln t]	Wartość opałowa* [kJ/kg]	Zawartość popiołu** [%]	Zawartość siarki** [%]
Grochowy-Siąszyce	48,2	9 150	23,6	1,53

*przy 50% wilgotności $W_t^r=50\%$; ** na stan suchy

3.5.1. Złóże Grochowy-Siąszyce

Koncesja na prace poszukiwawcze dla złóża Grochowy-Siąszyce, położonego na terenie gmin Tuliszaków i Rychwał oraz Grodziec i Mycielin, zachowuje ważność do końca 2013 roku.

Złóże dzieli się na cztery pola: Północ, Zachód, Południe i Wschód. Pole wschodnie jest największe i jego spodziewane zasoby bilansowe wynoszą 36,6 mln t, pola zachodniego zasoby bilansowe wynoszą około 9,8 mln t, natomiast zasoby pola północnego są aktualnie klasyfikowane jako pozabilansowe.

W Tabeli 3.13 przedstawiono informacje dotyczące powyższych pól z podaniem grubości nadkładu, miąższości pokładu oraz danymi zasobów bilansowych.

Tabela 3.13. Charakterystyka złóża węgla brunatnego Grochowy-Siąszyce

Pole	Grubość nadkładu [m]			Grubość pokładu węgla [m]			Zasoby bilansowe [mln t]	Zasoby pozabilansowe* [mln t]
	min.	max.	średnio	min.	max.	średnio		
Wschód	30,0	61,0	50,3	4,2	10,2	6,1	36,6	7,3
Zachód	49,0	58,4	54,9	5,3	9,3	6,5	9,8	2,1
Południe	21,0	27,5	24,3	4,5	13,2	8,9	1,8	0,4
Północ	-	-	-	-	-	-	-	0,6
Razem							48,2	10,4

* Możliwy błąd zaokrąglenia

3.6. Dostępność danych i ich weryfikacja

KWB Adamów wizytowana była w dniach 13 i 14 czerwca 2012 r. Informacje analizowane w czasie wizyt, jak również dane uzyskane na miejscu i analizowane później obejmowały między innymi:

- mapy geologiczne i dokumentacje,
- przekroje odwiertów,
- przekroje geologiczne,
- obszar eksploatacji i mapy lokalizacji otworów,
- plany zasobów dla każdego złoża,
- tabele zbiorcze zasobów dla każdego złoża,
- dane dotyczące jakości węgla dla każdego złoża oraz przykłady wyników badań laboratoryjnych.

Uzyskawszy powyższe informacje, przeprowadzono weryfikację dokładności i zgodności danych. W dostępnym czasie przeprowadzono szczegółowy audyt w zakresie szacowanych przez spółkę zasobów bilansowych i przemysłowych.

3.7. Metodologia szacowania zasobów

3.7.1. System polski

System szacowania i klasyfikacji zasobów węgla stosowany w Polsce bazuje na opracowanej metodologii obowiązującej od lat 60-tych w krajach byłego bloku sowieckiego. System polski różni się od zasad, które stanowią podstawę międzynarodowych systemów szacowania zasobów, takich jak JORC, SAMREC, PERC itp. O ile można dokonywać pewnych ogólnych porównań pomiędzy klasyfikacjami polską, rosyjską czy chińską a JORC, to nie jest możliwe zachowanie dokładności przy bezpośrednim przenoszeniu danej kategorii zasobów z systemu polskiego do kategorii zasobów klasyfikacji JORC.

Ważne jest zrozumienie, że w polskim systemie całość szacowanego węgla klasyfikowana jest jako „zasoby bilansowe” (*Resources*), niezależnie od tego czy eksploatacja jest ekonomicznie uzasadniona, czy nie, natomiast stosowany w praktyce międzynarodowej termin „*Reserves*” nie jest używany.

Zgodnie z polskim systemem klasyfikacji złoża oceniane jest wg kryteriów bilansowości zawartych w rozporządzeniach Ministra Środowiska. Ostatnie obowiązujące rozporządzenie w tej sprawie pochodzi z 2005 r. (Dz.U. Nr 116, poz. 978). Kryteria bilansowości dla złóż węgla brunatnego przedstawiają się następująco:

Parametr	Jednostka	Wartość brzeżna
1. Maksymalna głębokość spągu złoża	m	300
2. Minimalna miąższość złoża w pokładzie	m	3
3. Maksymalny stosunek grubość nadkładu do miąższości złoża	-	12
4. Minimalna średnia ważona wartość opalowa węgla brunatnego w pokładzie wraz z przerostami, przy wilgotności węgla 50%	MJ/kg	6,5
5. Maksymalna średnia ważona zawartości siarki całkowitej pokładu brunatnego w pokładzie wraz z przerostami, przy wilgotności węgla 50%	%	2(>2)*

*Wartości brzeżne ujęte w nawiasach dotyczą zasobów pozabilansowych. Zasoby złoża, który spełniły wszystkie podane powyżej wartości brzeżne zaliczane są do zasobów bilansowych. Po każdym wierceniach baza zasobowa jest aktualizowana w corocznych operatach.

Tabela 3.14. Zasady polskiego systemu klasyfikacji zasobów

Grupa zasobów				Stopień rozpoznania (kategoria)						
				Udokumentowane				Prognozowane i perspektywiczne		
				A	B	C1	C2	D1	D2	D3
Geologiczne	Bilansowe	Przemysłowe	Operatywne							
			Straty							
		Nieprzemysłowe								
	Pozabilansowe									

Zgodnie z polskim systemem klasyfikacyjnym, zasoby szacowane są wyłącznie w określonych sytuacjach na przykład, gdy istnieje konieczność sporządzenia dokumentacji dla celów nowej lub odnawianej koncesji. Zasoby bilansowe nie są na ogół szacowane przez kopalnię, lecz przez zespół ustanowionych ekspertów, występujących w imieniu Państwa. Ze względu na fakt, że system wprowadzany był w życie w latach 60-tych ub. wieku, jeszcze dziś oszacowania zasobów są często przeprowadzane z zastosowaniem tradycyjnej metody blokowej, bez wykorzystania odpowiednich programów informatycznych, umożliwiających konstruowanie trójwymiarowych modeli geologicznych złoża. Wyniki oszacowań zasobów, łącznie z mapami złożowymi oraz danymi dotyczącymi jakości i wielkości zasobów, dostarczane są w celu zatwierdzenia do Ministerstwa Środowiska. Dość powszechne są przypadki, gdy pomimo rozbudowywania i uaktualniania zakresu informacji geologicznej, zasoby oszacowane na podstawie pierwotnych danych nie były automatycznie weryfikowane.

Zasoby operatywne stanowią podzbiór zasobów przemysłowych otrzymany w wyniku uwzględnienia strat poza- i eksploatacyjnych oraz zużycia. Zasoby rejestrowane są corocznie poprzez odjęcie wielkości wyeksploatowanych od poprzedniej wartości rejestrowanej przez Państwo, dzięki czemu otrzymuje się ilość węgla wydobytego od

czasu przeprowadzenia ostatniego, formalnego szacunku. Uaktualnienia zasobów dokonywane są zazwyczaj raz w roku, przy czym wartością wyjściową są dane statystyczne dotyczące wydobycia przekazane Państwu w danym roku. Jednakże wartości historyczne dotyczące zasobów, nie zawsze są korygowane. W krajach zachodnich wykonuje się na bieżąco aktualizacje stanu zasobów, dokonując tego w czasie rzeczywistym, wraz z pozyskiwaniem nowych danych i przy użyciu specjalistycznego oprogramowania geologicznego i geostatystycznego, zgodnego z międzynarodowymi systemami klasyfikacyjnymi.

W polskim systemie złoża klasyfikowane są do trzech kategorii uciążliwości geologicznej – od I do III, a zasoby klasyfikowane są według stopnia rozpoznania. W zależności od jakości i ilości posiadanej informacji o złożu zasoby zaszeregowywane są do kategorii: A, B, C1, C2, oraz D (kategoria A oznacza najbardziej, a kategoria D najmniej dokładne rozpoznanie złoża). Ogólnie rzecz ujmując, tak ujęte zasoby można odnosić do systemów zachodnich, takich jak JORC.

Tabela 3.15. Wyznaczniki uciążliwości geologicznej w odniesieniu do odległości pomiędzy wywierconymi otworami

Grupa*	Odległości pomiędzy otworami i/lub podziemnymi/odkrywkowymi wyrobiskami (m)			
	A	B	C1	C2
I	Wyrobisko górnicze	500-250	1000-500	2000-1000
II	Wyrobisko górnicze	250-125	500-250	1000-500
III	Wyrobisko górnicze	125-75	250-125	500-250

* Grupa Złożoności Geologicznej

Określone granice dokładności szacunków w poszczególnych grupach są następujące:

A	B	C1	C2
+/- 10%	+/- 20%	+/- 30%	+/- 40%

Kodeks JORC

Obecnie, jako wzór i punkt odniesienia wszelkich klasyfikacji międzynarodowych traktowany jest Kodeks wykazywania wyników prac geologicznych i zasobów złóż Australii i Oceanii (tzw. Kodeks JORC). Kodeks JORC stosowany jest dla oceny zasobów wszelkich złóż kopaliny; dla węgla, dodatkowo, istnieją tzw. Wytyczne Kodeksu dla celów szacowania i wykazywania zapasów i zasobów węgla (*Australian Guidelines for Estimating and Reporting of Inventory Coal, Coal Resources and Coal Reserves*, 2003). Wytyczne te zawierają definicje szeregu kategorii zasobów, punktów obserwacyjnych (PO), dokumentowania podziemnego, itp., jak również zalecenia

dotyczące minimalnych odległości pomiędzy PO dla różnych kategorii rozpoznania geologicznego (np. Zmierzone, Stwierdzone i Domniemane).

Zasadniczo, oszacowanie zasobów przeprowadza i podpisuje Osoba Kompetentna (OK), posiadająca udokumentowane doświadczenie i pozycję zawodową. W zależności od stopnia złożoności złoża, OK może dobierać odległości pomiędzy PO dla różnych kategorii – system nie ma jednak charakteru tak nakazowego jak klasyfikacja polska gdzie stosuje się trzy poziomy uciążliwości.

W Klasyfikacji JORC zasadnicze znaczenie mają następujące definicje:

- **Zasoby [Bilansowe]: partie złoża, których wydobycie jest ekonomicznie uzasadnione.** W klasyfikacji JORC całość zasobów, które w polskiej klasyfikacji odpowiadają bilansowym, określa kategoria *Resources*, z których wydziela się zasoby *Inferred* (Przypuszczalne), *Indicated* (Wskazane) oraz *Measured* (Stwierdzone), stosując zwiększający się poziom rozpoznania geologicznego. W przypadku złóż węgla, które zostały rozpoznane, jednak w chwili przeprowadzenia szacunku bądź w dającej się określić przyszłości ich wydobycie nie będzie ekonomicznie uzasadnione, wspomniane „Wytyczne” JORC wprowadzają termin: „Zapasy Węgla” (*Inventory Coal*), choć należy podkreślić, że termin ten nie jest stosowany w samym Kodeksie JORC. „Zapasy” węgla można również klasyfikować jako Przypuszczalne, Wskazane i Stwierdzone.

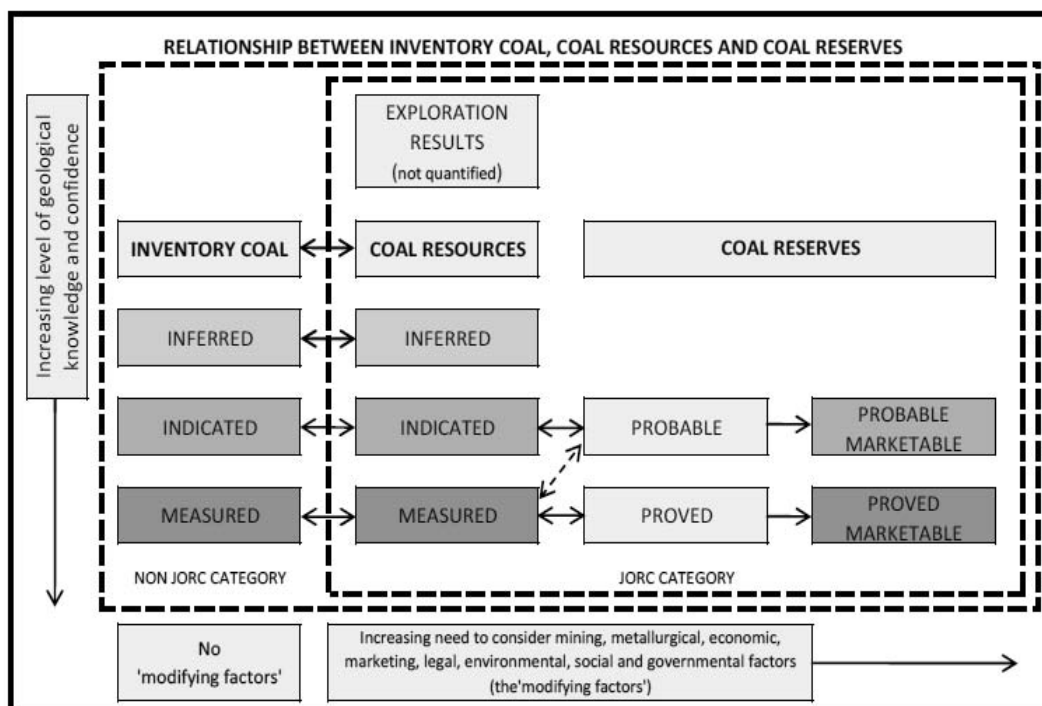
- **Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] (Reserves): stanowią ekonomicznie opłacalną część Stwierdzonych i/lub Wskazanych Zasobów [Bilansowych] – Resources.** W zależności od rosnącego stopnia rozpoznania złoża Zasoby Wydobywalne dzielą się na kategorie: Zasoby Wydobywalne Spodziewane (**Probable Reserves**) i Zasoby Wydobywalne Pewne (**Proved Reserves**).

Zasoby Wydobywane wymagają uwzględnienia tzw. ‘czynników modyfikujących’, takich jak sposób/system eksploatacji oraz czynniki prawne, środowiskowe i administracyjne (rządowe). W takim przypadku o ekonomicznych przesłankach wydobycia decyduje analiza techniczno-ekonomiczna, taka jak np. Studium Wykonalności. Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] określa się jako Pewne, jeśli pochodzą z Zasobów [Bilansowych] Stwierdzonych, oraz Spodziewane, jeśli pochodzą z Zasobów [Bilansowych] Wskazanych, czasami jednak z Zasobów [Bilansowych]

Stwierdzonych. Eksploatacja Zasobów Wydobywalnych (*Reserves*) wymaga zezwolenia/koncesji.

Zasady Klasyfikacji JORC w ujęciu wspomnianych „Wytycznych” (2003) przedstawiono w poniższym schemacie:

Objaśnienia:

RELATIONSHIP BETWEEN INVENTORY COAL, COAL RESOURCES AND COAL RESERVES – relacja pomiędzy Zapasami, Zasobami [Bilansowymi] i Zasobami Wydobywanymi [Przemysłowymi] węgla (według Kodeksu JORC);

INCREASING LEVEL OF GEOLOGICAL KNOWLEDGE AND CONFIDENCE – rosnący poziom wiedzy i rozpoznania geologicznego;

INVENTORY COAL – tzw. „Zapasy” węgla;

COAL RESOURCES – Zasoby [Bilansowe] węgla;

COAL RESERVES – Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] węgla;

INFERRED – Przypuszczalne;

INDICATED – Wskazane;

MEASURED – Stwierdzone;

PROBABLE – Spodziewane;

PROVED – Pewne;

PROBABLE MARKETABLE – Spodziewane – węgiel handlowy;

PROVED MARKETABLE – Pewne – węgiel handlowy;

NON JORC CATEGORY – poza klasyfikacją JORC;

JORC CATEGORY – klasyfikacja JORC;

NO 'MODIFYING FACTORS' – bez czynników modyfikujących;

INCREASED NEED TO CONSIDER MINING, METALLURGICAL, ECONOMICAL, MARKETING, LEGAL , ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNMENTAL FACTORS (THE 'MODIFYING FACTORS' – zwiększona potrzeba uwzględnienia czynników górniczych, hutniczych, ekonomicznych, prawnych, środowiskowych, społecznych i administracyjnych (czynniki modyfikujące).

3.7.2. Porównanie polskiego systemu klasyfikacji z kodeksem JORC

Porównując poszczególne kategorie w systemie polskim i kodeksie JORC należy stwierdzić występowanie ogólnych analogii pomiędzy obu systemami. Zostały one przedstawione w tabelach zamieszczonych poniżej.

Zasoby [Bilansowe] (*Resources*):

System rosyjski/polski	JORC
A i B	Zasoby [Bilansowe] Stwierdzone (<i>Measured Resources</i>)
C1	Zasoby [Bilansowe] Wskazane (<i>Indicated Resources</i>)
C2	Zasoby [Bilansowe] Wskazane (<i>Indicated Resources</i>) lub Przepuszczalne (<i>Inferred Resources</i>)
P1/D itp....	Zasoby [Bilansowe] Przepuszczalne (<i>Inferred Resources</i>)

Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] (*Reserves*):

System rosyjski/polski	JORC
A & B	Zasoby Wydobywalne Pewne (<i>Proven Reserves</i>)
C1	Zasoby Wydobywalne Spodziewane (<i>Probable Reserves</i>) Zasoby Wydobywalne Spodziewane (<i>Probable Reserves</i>) przekwalifikowywane z:
C2	Zasobów [Bilansowych] Wskazanych (<i>Indicated Resources</i>) lub Zasobów [Bilansowych] Przepuszczalnych (<i>Inferred Resources</i>)

Powyższe analogie pozwalają na stosunkowo szybkie – lecz nie do końca precyzyjne – przechodzenie pomiędzy obydwoma systemami klasyfikacji. Jedynym wiarygodnym sposobem szacowania zasobów według standardów JORC jest korzystanie z danych źródłowych i przeprowadzenie przez Osobę Kompetentną OK niezależnego szacunku przy wykorzystaniu nowoczesnego oprogramowania pozwalającego na modelowanie geologiczne 3D i przetwarzanie danych geostatystycznych.

Jedną z podstaw szacowania zasobów według kodeksu JORC jest wiarygodność danych wyjściowych. Dla przykładu, Wytyczne JORC stanowią, że uzysk rdzenia winien wynosić co najmniej 95% jego długości; w przeciwnym wypadku Punkt Obserwacyjny PO winien zostać odrzucony ze względu na grubość a także brak reprezentatywnych wyników badań. OK może złagodzić ten wymóg, do np. 90%, w sytuacji, gdy istnieje odpowiednia liczba danych, jak na przykład wyników badań geofizycznych, pozwalająca na dokładne oszacowanie miąższości pokładu z wywierconych otworów. Niemniej jednak, PO o mniejszym uzysku rdzenia nie mogą

być uwzględnione w bazie danych jakości węgla, ponieważ danych takich nie można jej wykorzystać dla szacowania i klasyfikacji zasobów. Jest to zasadniczy problem, który pojawia się w przypadkach występowania danych z pomiarów historycznych.

W przeszłości, techniki wiercenia nie zawsze pozwalały na spełnienie tego wymogu i często zdarzało się, że zasoby klasyfikowano na podstawie przecięcia otworu i pokładu węgla przy uzysku rdzenia sięgającym 50-80%. W przypadku KWB Konin, przeanalizowano szereg otworów historycznych, stwierdzając ogólnie wysoki wskaźnik uzysku rdzenia.

Dokonując szacunku zasobów bazowano w głównej mierze na danych uzyskanych z kopalni. Nie ma pewności, że niezależna ocena zasobów w myśl zasad kodeksu JORC, przeprowadzona z wykorzystaniem nowoczesnych metod, dostarczyłaby takich samych wyników w zakresie zasobności złoża i jakości węgla. Prace przeprowadzone na terenie KWB Konin sugerują co następuje:

- Proces szacowania zasobów w Polsce zakłada określony poziom dokładności (np. +/-30% dla kategorii C₁, oraz +/-40% dla C₂). Jest mało prawdopodobne, by błędy dotyczące miąższości pokładów wyliczonej na podstawie historycznych otworów, istotnie zmieniły wynik wielkości zasobów i jakości węgla poza granice tolerancji.

3.8. Podsumowanie informacji o zasobach

3.8.1. Aktualne wielkości Zasobów [Bilansowych] i Zasobów Wydobywanych [Przemysłowych]

Zasoby ujęte w Polskim Systemie Klasyfikacji przedstawiono w Tabeli 3.16. W niektórych przypadkach dokonano zmian lub korekt oryginalnych danych dostarczonych przez KWB Adamów. Wszystkie zasoby znajdują się w granicach obszarów przyznanych koncesji na wydobywanie węgla.

Należy stwierdzić, że dane szacunkowe zawarte w poniższej tabeli są na ogół zgodne z poziomem dokładności wymaganym przez polski system klasyfikacji zasobów. łączną wielkość zasobów bilansowych KWB Adamów dla złóż Adamów i Koźmin szacuje się na 52,4 mln t, natomiast zasobów przemysłowych na 40,5 mln t.

Tabela 3.16. Zasoby złóż KWB Adamów wg polskiego systemu klasyfikacji

Złoże	Zasoby bilansowe w mln t*				Zasoby przemysłowe w mln t*			
	B	C1	C2	Razem	B	C1	C2	Razem
Adamów	2,2	32,9	0,7	35,8	0,004	27,7	-	27,7
Koźmin	9,1	3,6	3,9	16,6	9,4	3,4	-	12,8

* możliwy błąd zaokrąglenia

Powyższe zasoby przemysłowe równe 40,5 mln t, obejmują wyłącznie te zasoby, które kopalnia uważa za spełniające kryteria ekonomiczne warunkujące wydobywanie.

Tabela 3.17. Zasoby KWB Adamów w ujęciu zgodnym z kodeksem JORC

Złoże	Zasoby (wg stanu na dzień 31.12.2011) w mln t*						
	Zasoby [Bilansowe] (<i>Resources</i>)				Zasoby wydobywalne [Przemysłowe] (<i>Reserves</i>)		
	Stwierdzone (<i>Measured</i>)	Wskazane (<i>Indicated</i>)	Przypuszczalne (<i>Inferred</i>)	Razem	Pewne (<i>Proved</i>)	Spodziewane (<i>Probable</i>)	Razem
Adamów	2,2	32,9	0,7	35,8	0,004	27,7	27,7
Koźmin	9,1	3,6	3,9	16,6	9,4	3,4	12,8
Razem	11,3	36,5	4,6	52,4	9,4	31,1	40,5

* możliwy błąd zaokrąglenia.

Zasoby odniesione do Klasyfikacji JORC przedstawiono w Tabeli 3.17. Całość 40,5 mln t zasobów przemysłowych znajduje się w granicach obszaru koncesji, przy czym planuje się, że złoża te zostaną wybrane przed terminem wygaśnięcia poszczególnych koncesji, co pozwala na osiągnięcie zgodności całości zasobów bilansowych z Klasyfikacją JORC.

Tabela 3.18. Zasoby pozabilansowe [mln t]

Złoże	Rezerwy pozabilansowe			Total
	B	C1	C2	
Adamów	2,308	23,054	17,877	43,239
Koźmin	40,735	1,568	0,991	3,294

W Tabeli 3.18 przedstawiono te zasoby, które aktualnie uważa się za pozabilansowe, jednak w związku z podniesieniem przez Państwo współczynnika nakładu z około 10:1 do 12:1, niektóre z aktualnych zasobów pozabilansowych mogą zostać sklasyfikowane ponownie, o ile dokumentacja administracji rządowej zostanie uaktualniona. Takie zasoby będzie można uważać za Zasoby w rozumieniu kodeksu JORC, ale obecnie ich eksploatacja nie jest prawdopodobna.

3.8.2. Zasoby perspektywiczne

Potencjalne zasoby dla przyszłych odkrywek Grochowy-Siąszyce szacowane przez KWB Adamów, przedstawiono w Tabeli 3.19.

Tabela 3.19. Zasoby ujęte w przyszłej koncesji w ramach Polskiego Systemu Klasyfikacyjnego

Złoże	Spodziewane zasoby bilansowe [mln t]
Grochowy-Siąszyce	48,2

Mimo, iż zasoby te mogą być przedmiotem uzasadnionej eksploatacji, aktualnie nie można ich uważać za zgodne z kodeksem JORC i jego Wytycznymi dla górnictwa węglowego, nie uzyskano bowiem ważnej koncesji na eksploatację tego złoża.

4. HYDROGEOLOGIA/HYDROLOGIA

Celem niniejszej oceny jest przedstawienie aktualnych wyników programu odwadniania i monitoringu hydrogeologicznego prowadzonych w kopalni KWB Adamów. Zwrócono uwagę na wszelkie uciążliwości wynikające z eksploatacji, wykorzystując do tego dane pochodzące z monitorowania oraz uzyskane w wyniku porównania sytuacji obecnej i warunków przewidywanych. Zidentyfikowanie potencjalnych zobowiązań umożliwiła analiza wyników modelowania numerycznego dla przyszłego wydobycia.

KWB Adamów eksploatuje obecnie węgiel z dwóch odkrywek:

- Adamów,
- Koźmin.

W ostatnim czasie zakończono eksploatację z odkrywki Władysławów. W odkrywce tej ma być kontynuowane odwadnianie jedynie przez następnych kilka miesięcy, podczas trwającej rekultywacji terenu. Odkrywka Władysławów nie jest włączona do niniejszej oceny.

Jeden z nowych perspektywicznych rejonów jest obecnie badany, ale żadne szczegóły jeszcze nie są dostępne na ten temat.

Dla odkrywek, z których uzyskano odpowiednią liczbę danych przeprowadzono ocenę wg poniższych kryteriów:

1. Hydrogeologia.
2. Model numeryczny:
  - a. Kluczowe elementy i parametry,
  - b. Przewidywane przepływy,
  - c. Przewidywane obniżanie zwierciadła.
3. Najnowsze wyniki monitorowania:
  - a. Ilości zrzutów,
  - b. Jakość zrzutu.
4. Hydrogeologiczne i hydrologiczne wyniki odkrywki.

Następnie przedstawiono ocenę końcową obejmującą: wnioski, zobowiązania oraz zalecenia dla wszystkich odkrywek KWB Adamów.

4.1. Odkrywka Adamów

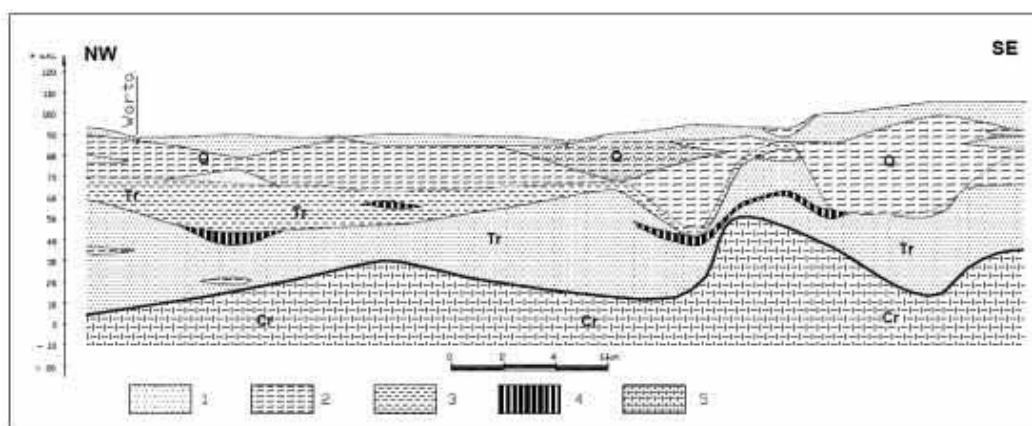
Odkrywka Adamów jest eksploatowana od roku 1963 i szacuje się, że eksploatacja będzie trwała do ok. 2020 r. Odkrywka była przedmiotem raportu modelowania numerycznego w roku 2003 i niniejsza część jest zasadniczo oparta na tej pracy oraz na ostatnich informacjach nt. monitorowania.

4.1.1. Hydrogeologia

W odkrywce Adamów istnieją trzy główne warstwy wodonośne – są to:

- warstwy czwartorzędowe,
- warstwy trzeciorzędowe (miocen),
- warstwy kredowe.

Pomiędzy tymi trzema warstwami występują stosunkowo złożone interakcje, jak to przedstawiono poniżej na uproszczonym przekroju dla tego rejonu. Na tym przekroju odkrywka Adamów znajduje się w południowowschodniej części tego przekroju.

LEGENDA: 1 – piaski drobno- i średnioziarniste, 2 – gliny, 3 – pyły, 4 – węgiel brunatny, 5 – margle,
Q – czwartorzęd, Tr – trzeciorzęd, Cr - kreda

Rys. 4.1. Uproszczony przekrój geologiczny przez Zagłębie Adamów (za Szczepiński i in., 2010)

Dla celów modelowania hydrogeologia odkrywki jest podzielona na warstwę powyżej węgla brunatnego (obejmującą czwartorzęd i inne żwiry/piaski leżące nad węglem) i warstwę poniżej węgla (obejmującą warstwy kredowe/trzeciorzędowe).

4.1.1.1. Górna warstwa wodonośna

Górna warstwa wodonośna składa się z wielu warstw:

- Warstwa NI jest warstwą położoną najwyżej, głównie piasek o miąższości 10 – 20 m i o średnim współczynniku przepuszczalności 24 m/dobę.
- Warstwa NII składa się z dwóch pod-warstw, główna o miąższości 10 – 37 m oraz ze współczynnikiem przepuszczalności 8,6 m/dobę.

Poniżej tej warstwy wodonośnej występuje rozdzielająca (ale nieuszczelna) warstwa węgla brunatnego, która ma stosunkowo niski współczynnik przepuszczalności 0,25 m/dobę.

4.1.1.2. Dolna warstwa wodonośna

Dolna warstwa wodonośna składa się z warstwy trzeciorzędowej piasku i warstwy kredowej wapieni marglistych:

- Warstwy trzeciorzędowe mają współczynnik przepuszczalności 1,2-2,9 m/dobę a miąższość ok. 10 m.
- Warstwy kredowe mają miąższość 60 - 80 m w rejonie centralnym a 25-40 m w pozostałych obszarach. Współczynniki przepuszczalności wahają się od 0,6 do 17 m/dobę, ze średnią 2,5 m/dobę.

Na ogół warstwy wodonośne są dobrze rozdzielone, ale występują rejony erozji i rozmycia, gdzie się ze sobą łączą.

4.1.2. Model numeryczny

Model numeryczny dla odkrywki był realizowany ostatnio w roku 2003. Do tej odkrywki występuje nawiązanie w modelu wód gruntowych dla sąsiedniej odkrywki Koźmin (usytuowanej na północ od Adamowa) z roku 2007.

4.1.2.1. Przewidywane przepływy

Przewidywane przepływy dla studni obwodowych Adamowa były następujące (choć lata 2000-2002 zostały zastosowane retrospektywnie dla celów kalibracji modelu).

Tabela 4.1. Przewidywane zrzuty studni odwodnieniowych

Rok	Zrzut wody ze studni odwodnieniowych [m ³ /min]
2000	39,8
2001	36,5
2002	32,0
2003	28,1
2004	24,9
2012*	29,2
2018*	16,9

(*) Przewidywania z połączonego modelu Koźmin/Adamów, 2007 r. (tj. studnie obwodowe + pompowanie z dna odkrywki)

Całkowity przewidywany przepływ dla roku 2004 wynosił 42 m³/min.

4.1.2.2. Przewidywane obniżanie zwierciadła

Uznano, że leja depresji dla odkrywki Adamów nie można oddzielić od odkrywki Koźmin; obie odkrywki są odwadniane wspólnie od roku 1988. Przewiduje się, że połączony lej depresji dla tych dwóch odkrywek osiągnie maksimum 200 km² w dolnej warstwie wodonośnej oraz maksimum 80 km² w górnej warstwie.

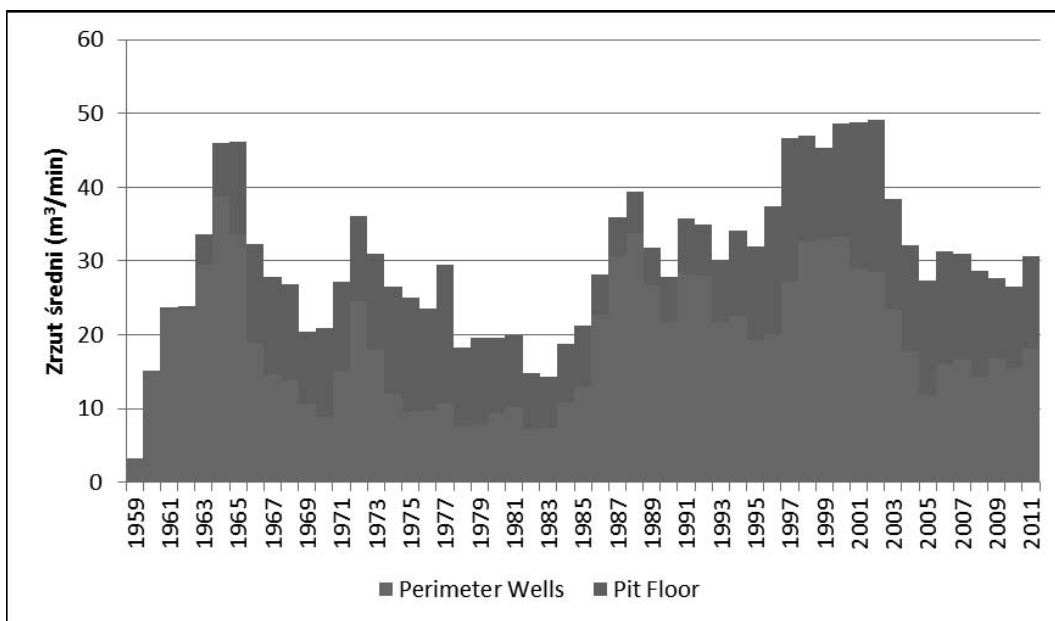
Nie przewiduje się, by górny czy dolny lej depresji w pobliżu Adamowa przeciął rzekę Wartę.

4.1.3. Najnowsze wyniki monitorowania

Dla odkrywki tej dostępne są wyniki monitorowania jakości, ilości oraz obniżenia poziomu zwierciadła dla roku 2011.

4.1.3.1. Ilości zrzutów

W odkrywce Adamów ilości zrzutów są dość stabilne od ok. 2004 r. i wynoszą od ok. 27 do 31 m³/min. Jest to stosunkowo niewiele, biorąc pod uwagę inne odkrywki w rejonie Konin-Adamów i może być tak (szczególnie w ostatnich latach), że odwadnianie odkrywki Koźmin zmniejsza napływ wody do odkrywki Adamów (patrz: odwadnianie odkrywki Koźmin w rozdziale 4.2).

Perimeter Wells - Studnie obwodowe; Pit Floor - Pompownie spągowe

Rys. 4.2. Średni zrzut z odkrywki Adamów

4.1.3.2. Jakość zrzutu

Zrzut z pompowania ze spągu odkrywki jest wysyłany do osadnika (odwadnianie studniami odwodnieniowymi jest w pełni skuteczne, a zrzut jest kierowany bez oczyszczania do naturalnych cieków wodnych). Punkt monitorowania jest usytuowany w znacznej odległości od wylotu z osadnika. Jakość wód w punkcie kontroli jest dość dobra; wartości graniczne wymagane przez pozwolenie nie są przekraczane.

Istotne znaczenie w procesie monitoringu zrzutu mają zawartości zawiesiny. Stosowne pozwolenie dla odkrywki wymaga zawartości poniżej 35 mg/l zawiesiny, oprócz innych parametrów. Zestawienie ostatnich wyników pomiarów w porównaniu do wartości granicznych z pozwolenia przedstawiono w Tabeli 4.2.

W czasie oględzin terenowych zaobserwowano, że w osadnikach były widoczne wysokie poziomy zawiesin, jednakże w punkcie pobierania próbek zarejestrowano akceptowalny ładunek zawiesiny. Ma to miejsce w znacznej odległości poniżej osadnika oraz po rozcieńczeniu przez wypływy ze zbiornika. Proponuje się, by efektywność osadników monitorować bliżej źródła.

Tabela 4.2. Wyniki monitorowania jakości wody dla odkrywki Adamów w roku 2011

Parametr	Jednostka	Wartość graniczna z pozwolenia	22.II	19.IV	21.VI	23.VIII	18.X	02.XII
BZT	mgO ₂ /l	25	2,0	1,8	1,6	0,7	1,9	4,3
ChZT	mgO ₂ /l	125	25,0	22,4	24,5	18,9	20,0	17,0
Fosfor ogółem	mgP/l	3	0,11	0,08	0,09	0,11	0,12	0,10
Azot ogółem	mgN/l	30	1,19	1,18	0,65	0,91	1,14	0,91
Chlor	mgCl/l	1000	94,5	79,8	97	77,2	72,0	10,0
Siarczany	mgSO ₄ ⁻² /l	500	135,0	168,0	103,5	111,0	108,0	36,8
Węglowodory ropopochodne	mg/l	15	0,020	0,020	0,020	0,064	0,020	0,020
Żelazo	mgFe/l	10	0,940	0,93	0,81	0,52	2,28	0,153
Zawiesiny	mg/l	35	18,0	13,2	8,6	7,5	15,5	16,0

4.1.4. Hydrogeologiczne i hydrologiczne warunki odkrywki

Porównano szereg studni pod względem ich przewidywanego i zaobserwowanego leja depresji, aby ocenić efektywność modelu opracowanego w roku 2007 (choć model był przygotowany dla odkrywki Koźmin).

Tabela 4.3. Obserwowane i przewidywane obniżenia lustra w wybranych studniach, odkrywka Adamów (górna warstwa wodonośna)

Położenie w stosunku do środka odkrywki Adamów	Nr studni ob- serwacyjnej	Naturalny poziom wód gruntowych [m n.p.m.]	Przewidywany poziom wód gruntowych w 2012 r. [m n.p.m.]	Zmierzony poziom wód gruntowych w 2012 r. [m n.p.m.]	Obniżenie lustra obserwowane w 2012 r. [m]	Przewidywane minus obserwowane [m]
Północ	H.PK-29	103,2	88,2	99,3	3,8	-11,2
Północ	H.PK-30	102,9	92,9	98,3	4,6	-5,4
Zachód	H.PK-22	104,1	99,1	103,1	1,0	-4,0
Zachód	H.PK-94	104,4	99,4	103,5	0,9	-4,1
Zachód	H.Po-1	110,7	100,7	112,8	-2,1	-12,1
Zachód	H.Po-2	109,2	94,2	110,7	-1,5	-16,5
Południe	H.Po-5	109,6	99,6	101,5	8,1	-1,9
Wschód	HPK-113	105,3	92,3	92,3	13,1	0,1
Wschód	HPK-112	103,5	96,5	101,0	2,5	-4,5
Wschód	HPK-110	104,1	97,1	101,2	2,9	-4,1
Północ	HPK-108	103,3	85,3	97,8	5,5	-12,5

Z powyższej tabeli widać, że najnowsze dane monitorowania dla odkrywki wskazują na mniejszy lej depresji niż pierwotnie przewidywano i jest to pozytywne zjawisko.

Dla odkrywki Adamów przewidywania zrzutów wykonano tylko do roku 2004. W Tabeli 4.4 zostały one porównane z rzeczywistymi wynikami.

Zaprezentowane w tabeli 4.4 dane wskazują, że model nieco zawyża przewidywania wpływów do odkrywki, ale pewien poziom zachowawczości jest standardem w modelowaniu.

Jakość wody zrzucanej z odkrywki jest akceptowalna.

Tabela 4.4. Porównanie dostępnych zrzutów obserwowanych i przewidywanych

Rok	Przewidywany zrzut studni odwodnieniowych [m ³ /min]	Obserwowany zrzut studni odwodnieniowych [m ³ /min]
2000	39,8	33,3
2001	36,5	29,0
2002	32,0	28,5
2003	28,1	23,5
2004	24,9	17,7
2004*	42	32,2
2011**	29,2	30,6

* Studnie odwodnieniowe + dno odkrywki,

** Szacunek z modelu O. Koźmin (2007) dla całkowitego wkładu zrzutu o. Adamów w roku 2012.

4.2. Odkrywka Koźmin

Odkrywka Koźmin była przedmiotem badania modelem numerycznym w roku 2007. Od tego czasu trwa monitorowanie. Dla odkrywki Koźmin, od roku 1978, zgromadzono obszerny i reprezentatywny zbiór poziomów wód gruntowych dla górnych i dolnych warstw wodonośnych. Dostępne były zapisy sięgające roku 2003.

Głównym problemem hydrogeologicznym w odkrywce Koźmin jest jej sąsiedztwo z rzeką Wartą: wyrobisko zbliży się do około 300 m od brzegu rzeki. Doliny rzek cechuje zazwyczaj zwiększona przenikalność poniżej powierzchni. Oprócz oczywistych zagadnień eksploatacyjnych związanych z pracą w sąsiedztwie takich warunków hydrogeologicznych, dolina rzeki Warty objęta jest zasięgiem Natura 2000.

Należy zauważyć, że rzeka Warta jest przegrodzona tamą powyżej zakładu, tworzącą zbiornik Jeziorsko, który istnieje od roku 1991. Z tego powodu szybkości przepływu w rzece, kiedy mija ona zakład, jej poziomy są sztucznie kontrolowane. Powierzchnia zlewni zasilającej zbiornik Jeziorsko wynosi ok. 9 000 km², a najniższy średni miesięczny przepływ wchodzący do zbiornika (we wrześniu) wynosi ok. 35 m³/s (Kaczmarek, 1996). Zadaniem zbiornika jest ciągłe regulowanie przepływu w wysokości, co najmniej 10,3 m³/s (618 m³/min).

4.2.1. Hydrogeologia

Głębokość odkrywki jest nie większa niż ok. 60 m. Warstwami napotkanymi do tej głębokości są warstwy nadwęglowe i podwęglowe, składające się z nieskonsolidowanych piasków, glin i żwirów (oraz warstwy węgla).

Hydrogeologia odkrywki jest podzielona na dwa zespoły:

- Warstwa wodonośna płytka (powyżej warstwy węgla brunatnego – często oznaczana jako Q (czwartorzęd)).
- Warstwa wodonośna głęboka (poniżej warstwy węgla brunatnego – często oznaczana jako Tr-K).

Informacje na temat poziomów wody wskazują, że te dwie warstwy wodonośne są częściowo połączone w niektórych rejonach odkrywki (tj. warstwa wodonośna górna może przenikać do warstwy dolnej).

4.2.1.1. Warstwa wodonośna płytka

Warstwa wodonośna płytka składa się z piasków, piasków pylastych, piasków zwirowych i glin, powyżej warstwy węgla brunatnego. Jest to główna warstwa wodonośna, trudna do odwadniania. Napotkano średnie nasyczone miąższości 24,4 m, z maksymalną miąższością równą 40,4 m.

Próby odwadniania (pompowania) dla tej warstwy wodonośnej wskazują na średni współczynnik przepuszczalności 23,8 m/dobę (z minimum 12,3 m/dobę i maksimum 48,4 m/dobę). Dla odkrywki Koźmin i jej części północnej obliczono współczynnik przepuszczalności 24 m/dobę.

Wartości współczynnika pojemności wodnej wahają się od 1.6×10^{-3} do 6.8×10^{-5} .

4.2.1.2. Warstwa wodonośna głębsza

Warstwa wodonośna głębsza obejmuje osady dolnego miocenu (gliny, piaski itp.) w ciągłości hydraulicznej z położoną poniżej warstwą wodonośną kredową. Dla utworów miocenu przeprowadzono analizy sitowe, sugerujące współczynniki przepuszczalności 1 m/dobę (metoda Slichtera) oraz 1,6 m/dobę (metoda amerykańska). Obliczenia pompowania dla odkrywki sugerują współczynnik przepuszczalności 6,3 m/dobę.

4.2.2. Model numeryczny

Model numeryczny został opracowany w roku 2007 przy użyciu parametrów hydraulicznych przedstawionych powyżej. Rzeka Warta znajduje się w strefie

oddziaływania odkrywki (ponieważ w swoim najbliższym punkcie będzie ok. 300 m od niej) generując znaczny przepływ.

Same odkrywki należą do zlewni Warty, do której zrzucane są z nich wody. Istnieje jednak znaczna odległość pomiędzy odkrywkami a docelowym miejscem zrzutu do rzeki Warty (głównie przez strumień Kiełbaska).

4.2.2.1. Przewidywane przepływy

W czasie przygotowywania modelu (2007) przewidywane przepływy dla odkrywki w Koźminie były następujące:

- 2007 – 136,2 m³/min,
- 2012 – 145,5 m³/min,
- 2018 – 84,6 m³/min.

Są one znacznie wyższe niż przewidywania dla pozostałych odkrywek w tym rejonie, z powodu bliskości rzeki Warty oraz grubszych i bardziej wydajnych jednostek warstw wodonośnych.

4.2.2.2. Przewidywane obniżanie zwierciadła

Ponieważ istnieją dwie warstwy wodonośne, górna i dolna, częściowo rozdzielone, dla każdej z nich jest inny lej depresji. Dla odkrywki Koźmin powierzchnie przewidywanych lejów depresji są przedstawione w Tabeli 4.5.

Tabela 4.5. Powierzchnie przewidywanych lejów depresji odkrywki Koźmin

	Warstwa wodonośna górna (Q) [km ²]	Warstwa wodonośna dolna (Tr-K) [km ²]
2007	85,3	138,1
2012	82,5	134,7
2018	74	119,5

W dolnej warstwie wodonośnej leje depresji są większe i jest ona mniej aktywna; jej odwadnianie będzie wymagało większego zbiornika.

Geometrie lejów depresji są przedstawione w Tabeli 4.6.

Geometrie te wskazują, że lej depresji dolnej warstwy wodonośnej powodowany przez odkrywkę może się rozwijać poniżej rzeki Warty.

Tabela 4.6. Geometrie przewidywanych lejów depresji odkrywki Koźmin

	2012		Maksimum	
	Warstwa wodonosna górna (Q)	Warstwa wodonosna dolna (Tr-K)	Warstwa wodonosna górna (Q)	Warstwa wodonosna dolna (Tr-K)
Północ	4 km (osiedle Janów)	4,8 km (wieś Dobrów)	4,3 km (wieś Dobrów)	5,5 km (wieś Dobrów)
Południe	Przecina się z lejem depresji Adamowa		Przecina się z lejem depresji Adamowa	
Wschód	1 km (aż do Warty)	1 km (aż do Warty, przypuszczalnie dalej do 2,3 km)	1,8 km (do Warty)	2,6 km (możliwe, że przechodzi poniżej Warty, docierając do odcinka Kozubowa - Dobrów)
Zachód	4,2 km (Brudzew)	5,3 km (Brudzew)	5,5 km	5,5 km (wieś Brudzyn, Kolnica)

4.2.3. Najnowsze wyniki monitorowania

4.2.3.1. Obniżenie lustra wody

Dla połączonego leja depresji górnej warstwy wodonosnej (Q) dla odkrywek Koźmin i Adamów w roku 2007 podano powierzchnię 71,7 km². Dla dolnej warstwy wodonosnej (K) lej depresji jest bardziej rozległy, 132,3 km². Powierzchnia ta obejmuje łączny wpływ z lejem depresji odkrywki Adamów.

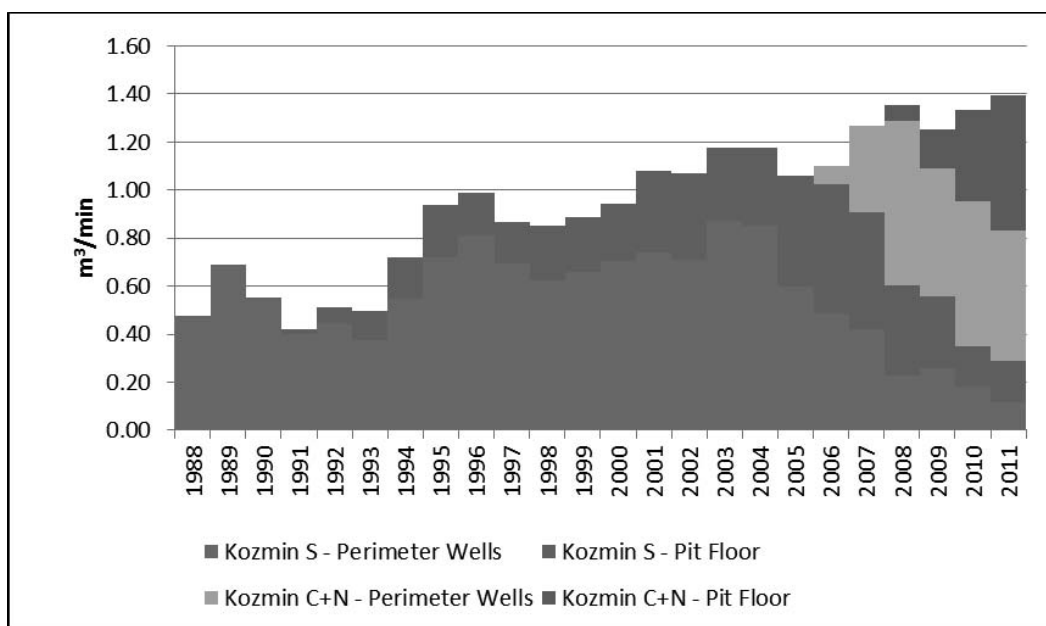
Wyniki najnowszego monitoringu potwierdzają układ w wynikach roku 2007: generalnie rzecz biorąc, lej depresji powiększył się i przynajmniej dla dolnej warstwy wodonosnej występuje na wschód od Warty (patrz tabela poniżej).

Tabela 4.7. Zaobserwowane obniżenia lustra wody dla odkrywki Koźmin – wybrane miejsca

Położenie względem odkrywki	N odwiertu	Górna warstwa wodonosna			Dolna warstwa wodonosna		
		Poziom naturalny [m n.p.m.]	Poziom mierzony w 2012 r. [m]	Obniżenie lustra wody	Poziom naturalny [m n.p.m.]	Poziom mierzony w 2012 r. [m]	Obniżenie lustra wody [m]
Południe	PH-17	97,6	93	4,6	96,85	91,5	5,35
Wschód	PH-29	95,05	90,85	4,2	94,25	82	12,25
Północ	PH-25	92,1	89,95	2,15	92,1	89,65	2,45
Południe	PH-4	94,65	94,3	0,35	92,85	92,7	0,15
Północ	PH-27	93	89,3	3,7	93,1	86,7	6,4
Zachód	PB-19	102,3	100,1	2,2	95,2	97,45	-2,25
Północ	PH-30	96,6	93,95	2,65	96,9	93,7	3,2
Na wschód od Warty	H-7	96,9	96,7	0,2	-	-	-
Na wschód od Warty	H-3	94,55	94,35	0,2	94,2	91,2	3
Na wschód od Warty	H-1	95,6	93,75	1,85	94,95	90,65	4,3

4.2.3.2. Ilości zrzutów

Ilości zrzutów dla kopalni są przedstawione na rysunku 4.3. Spadek odwadniania z odkrywki Koźmin (południe) jest kompensowany przez wzrosty zrzutów ze środka i północnej części odkrywki. Widać również, że rosnąca ilość wody jest zbierana przez odwadnianie rowami w północnej i środkowej części odkrywki Koźmin. Sytuacja taka jest na ogół mniej pożądana, ponieważ więcej wody musi być oczyszczanej w osadnikach.

Perimeter Wells = Studnie obwodowe; Pit Floor = Spąg odkrywki; S = Pd; C+N = Środek + Pn

Rys. 4.3. Średnie zrzuty z odkrywki Koźmin

4.2.3.3. Jakość zrzutu

Zrzut z dna odkrywki jest przesyłany do osadnika. Punkt monitorowania jest usytuowany na wylocie z osadnika. Jakość w punkcie kontroli jest dość dobra; wartości graniczne z pozwolenia nie są przekraczane.

Tabela 4.8. Wyniki monitorowania jakości wody dla odkrywki Koźmin w roku 2011

Parametr	Jednostka	Wartość graniczna z pozwolenia	22.II	19.IV	21.VI	23.VIII	18.X	02.XII
			BZT	mgO ₂ /l	25	1,1	1,2	1,6
ChZT	mgO ₂ /l	125	21	14,5	18,9	17,8	16,0	17,0
Fosfor ogółem	mgP/l	3	0,09	0,06	0,08	0,12	0,02	0,09
Azot ogółem	mgN/l	30	0,78	0,73	0,42	0,63	0,96	0,96
Chlor	mgCl/l	1000	21,0	26,4	26,3	25,2	24,0	74,0
Siarczany	mgSO ₄ /l	500	57,0	71,8	58,0	82,0	59,5	113,2
Węglowodory ropopochodne	mg/l	15	0,020	0,020	0,020	0,111	0,020	0,040
Żelazo	mgFe/l	10	0,400	0,266	0,31	0,33	0,48	1,35
Zawiesiny	mg/l	35	16,0	9,3	8,5	18,8	31,0	15,0

4.2.4. Hydrogeologiczne i hydrologiczne wyniki odkrywki

Zidentyfikowano i oceniono lej depresji o potencjalnie największym wpływie na środowisko (tj. lej dla górnej warstwy wodonośnej). Aby ocenić położenie leja depresji porównano przewidywane dla roku 2012 i zaobserwowane wysokości n.p.m. wód gruntowych w kilku studniach.

Tabela 4.9. Obserwowane i przewidywane obniżenia lustra wody dla odkrywki Koźmin (górna warstwa wodonośna)

Położenie względem odkrywki	Nr odwiertu	Poziom naturalny [m n.p.m.]	Poziom przewidywany w 2012 r	Poziom mierzony w 2012 r.	Obniżenie lustra wody	Różnica poziomów (przewidywany minus obserwowany)
		95,9	87,9	93	2,9	-5,1
Wschód	PH-29	98	80	90,85	7,15	-10,85
Północ	PH-25	92,85	91,85	89,95	2,9	1,9
Południe	PH-4	94,65	87,65	94,3	0,35	-6,65
Północ	PH-27	92,4	88,4	89,3	3,1	-0,9
Zachód	PB-19	102,3	100,3	100,1	2,2	0,2
Północ	PH-30	96,6	94,6	93,95	2,65	0,65
Na wschód od Warty	H-7	96,9	96,9	96,7	0,2	0,2
Na wschód od Warty	H-3	94,55	94,55	94,35	0,2	0,2
Na wschód od Warty	H-1	94,15	94,15	93,75	0,4	0,4

Wydaje się, że w górnej warstwie wodonośnej lej depresji nie powiększa się znacząco na wschód od Warty, ale należy to potwierdzić poprzez regularną ponowną ocenę gromadzenia danych w dłuższym okresie. Jednakże inne wyniki wskazują, że w dolnej warstwie wodonośnej wydaje się istnieć określony i wymierny lej depresji rozciągający się na wschód od Warty. Na podstawie modelu zostało to określone jako potencjalnie możliwe, ale obecnie istnieje jedynie sporadyczna sieć monitorowania wód gruntowych po wschodniej stronie Warty.

Przewidywane i obserwowane zrzuty dla odkrywki są przedstawione w Tabeli 4.10.

Tabela 4.10. Przewidywane i obserwowane zrzuty z odkrywki Koźmin

Rok	Przewidywany zrzut [m ³ /min]	Obserwowany zrzut [m ³ /min]
2007	136,2	126,7
2012	145,5	139,5
2018	84,6	-

4.3. Zespół odkrywek – wnioski i zalecenia

4.3.1. Wnioski

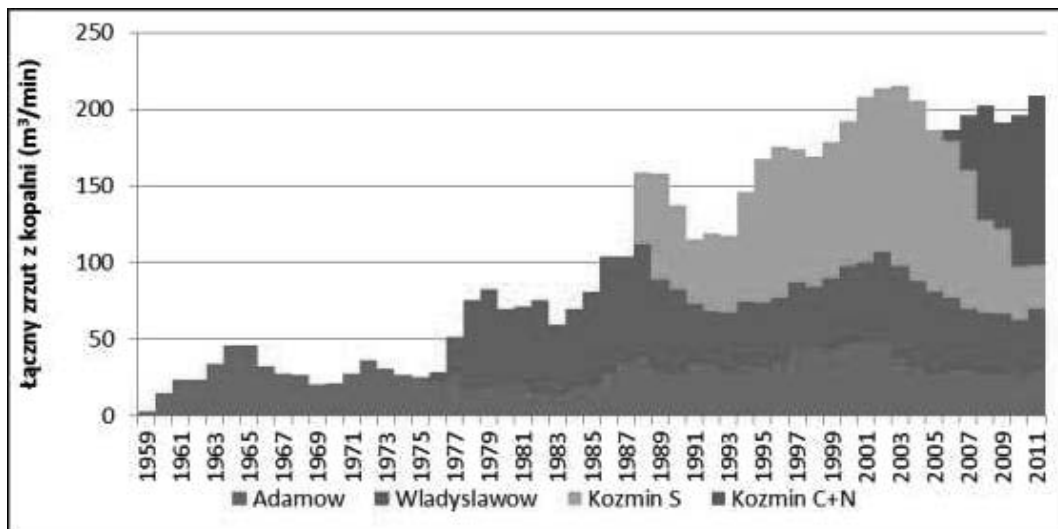
W działających odkrywkach KWB Adamów wymagane jest odwadnianie. Zarówno powyżej jak i poniżej eksploatowanej warstwy węgla brunatnego występują wodonośne piaski i żwiry. Dolna warstwa wodonośna piasków i żwirów/wapienia ma często zwierciadło napięte (tj. są one pod ciśnieniem). Odwadnianie powoduje dwa leje depresji w profilu pionowym, jeden w poziomie górnym i jeden w poziomie dolnym.

Chociaż geologia odkrywek w tym rejonie jest podobna, występują różnice wielkości zrzutów i lejów depresji wytwarzanych przez nie, co zostało przedstawione w Tabeli 4.11.

Tabela 4.11. Łączne zestawienia dla odkrywek (maksymalne przewidywania modelu)

	Adamów	Koźmin
Zrzut (m ³ /min)	42	174
Rozmiar leja depresji (km ²) – poniżej węgla	200	151
Jednostkowy lej depresji (km ² /m ³ min ⁻¹)	4,76	0,87

Należy zauważyć, że „jednostkowy lej depresji” (tj. powierzchnia leja depresji podzielona przez zrzut) stanowi przybliżenie dla wskazania wydajności warstwy wodonośnej (im niższa jest ta liczba, tym bardziej wydajna jest warstwa wodonośna); szacunek dla odkrywki Koźmin może być zaniżony, ponieważ lej depresji może się jeszcze powiększać. Wartości te rzeczywiście wskazują, że odkrywka Koźmin jest znacząco bardziej zawodniona niż odkrywka Adamów. Jest to spowodowane przez osady o większej miąższości i bardziej przepuszczalne znajdujące się w odkrywce Koźmin oraz niewielką jej odległość od rzeki Warty. Łączny zrzut z odkrywek jest przedstawiony na rysunku 4.4.

Rys. 4.4. Łączny zrzut dla zespołu odkrywek KWB Adamów

W okresie 2001-2011 łączny zrzut z terenów prowadzonej eksploatacji pozostaje stosunkowo statyczny, na ogół pomiędzy 190 i 210 m³/min. Jest to zrzut podobny do pobliskiego zespołu odkrywek w Koninie. Przewiduje się, że w najbliższej przyszłości nastąpią pewne zwiększenia przepływów z odkrywki Koźmin (część środkowa oraz północna), ponieważ eksploatacja zbliża się do bardziej przepuszczalnych warstw doliny Warty.

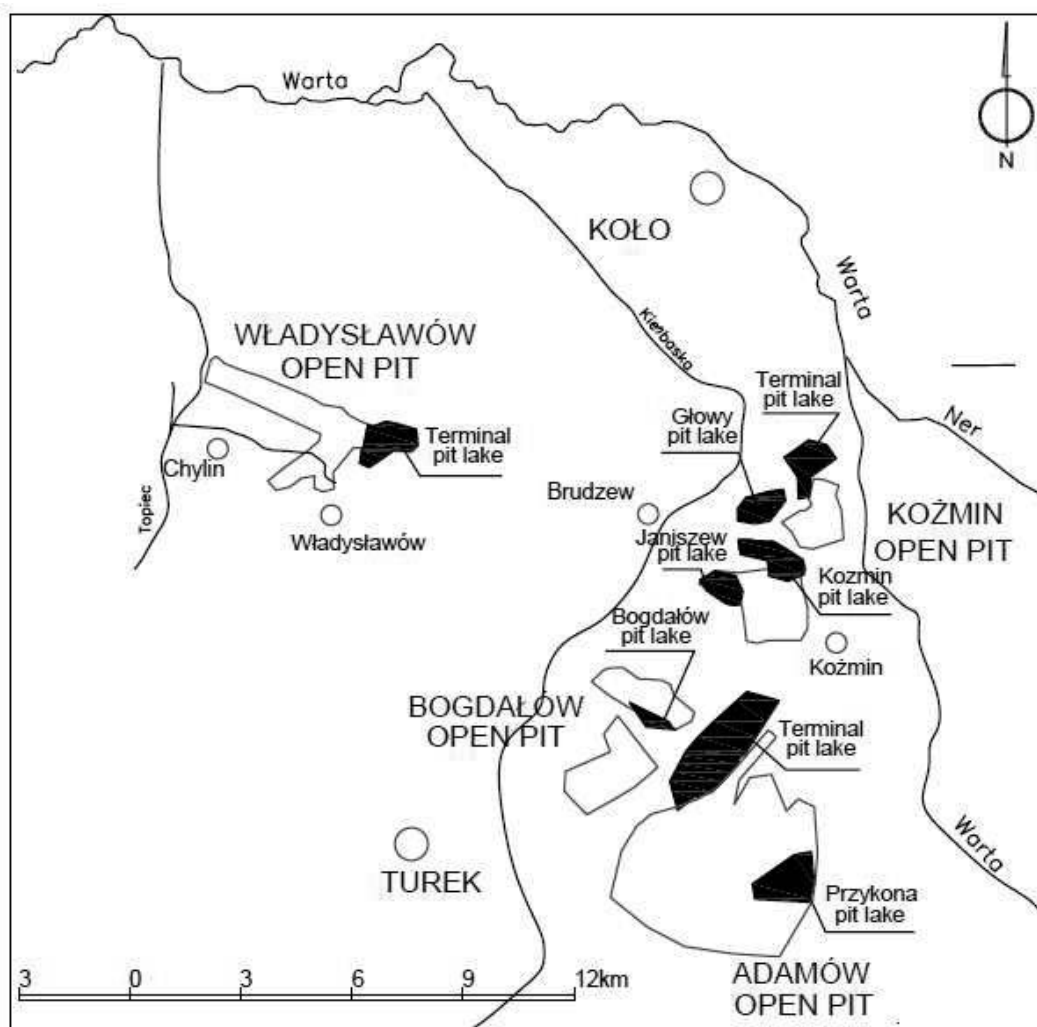
Leje depresji odkrywki Koźmin nadal się poszerzają, podczas gdy leje odkrywek Władysławów i Adamów są statyczne lub zmniejszają się. Leje depresji odkrywek Adamów i Koźmin nakładają się wzdłuż granicy południowej.

Zrzut z odkrywek ma miejsce do strumienia Kiełbaska lub do strumienia Teleszyna (i dalej do Warty).

Dla odkrywek Władysławów, Koźmin i Adamów przygotowano modele numeryczne i generalnie modele te są stosunkowo dokładnym narzędziem do przewidywania (choćby modele powinny być udoskonalane w pięcioletnich odstępach). Firma WAI przeglądała jedynie raporty wynikające z modeli; nie oceniano struktury samego modelu i pomocniczych surowych informacji terenowych, ale właściwości hydrogeologiczne i miąższości geologiczne wydają się być uzasadnione.

Podaje się, że jakość zrzutu z odkrywek jest zgodna z wymaganiami pozwolenia. Ostatni raportowany przypadek niezgodności wystąpił w roku 2006. Jednakże obserwacja osadnika Koźmin (zarówno na miejscu jak i na odwzorowaniu satelitarnym) wskazała, że jest to nieefektywny system oczyszczania. Rozcieńczanie przez wody zbiornika powyżej miejsc pobierania próbek zrzutu powoduje, że próbki posiadają akceptowalny ładunek zawiesiny.

Plan likwidacji odkrywek obejmuje częściowe wypełnienie odpadami kopalnianymi oraz tworzenie zbiorników wodnych, jak to pokazano na rysunku 4.5.

Rys. 4.5. Końcowe zbiorniki wodne dla KWB Adamów (wg Szczepiński, 2010)

Wyjaśnienia: Open pit – odkrywka; pit lake – zbiornik wodny (jezioro); terminal pit lake – zbiornik końcowy

4.3.2. Zobowiązania

4.3.2.1. Aktualne zobowiązania

Teoretycznie nie ma zobowiązań związanych z obecną eksploatacją odkrywek: tzn. działają one w granicach wymogów udzielonych koncesji i pozwoleń, zgodnie z prawem polskim.

W czasie wizyty na miejscu nie zaobserwowano wymierania roślinności, ale podaje się, że jest to istotna kwestia: opublikowany artykuł (Owczarzak i in., 2009) wskazuje, że pogarsza się lokalny deficyt wilgotności gleby z wynikającym stąd reżimem rekompensat dla lokalnych rolników. Jednakże przyczyny degradacji gleby w tym rejonie są wielorakie, obejmujące odwadnianie odkrywek, budowę wałów przeciwpowodziowych Warty, regulację rzek Teleszyna i Janiszewska, budowę zbiornika Jeziorsko (który reguluje i stabilizuje przepływy w Warcie) oraz zniszczenie jazów i innych urządzeń lokalnie magazynujących wodę. Wpływy te często się nakładają i trudno jest każdy z nich oddzielić.

Generalnie zaobserwowano, że lej depresji dla odkrywki Adamów nieco się zmniejsza, i to szybciej niż przewidywano, tak więc wpływ odwadniania odkrywki maleje. O ile lej depresji wokół odkrywki nie przecina rzeki Warty, to potencjalnie mieści się w części obszaru Natura 2000 rzeki Warty. Odkrywka Koźmin i jej lej depresji leżą w rejonie Natura 2000 i będą się nadal powiększać.

4.3.2.2. Potencjalne zobowiązania

Ze względu na wyznaczenie obszarów Natura 2000 oraz możliwy do wykazania wpływ odkrywki na hydrogeologię tego terenu, ściślejsze egzekwowanie przepisów krajowych (europejskich) stanowi potencjalne przyszłe zobowiązanie dla zespołu odkrywek, szczególnie odkrywki Koźmin.

Również wzrastające ilości wody napływającej do odkrywki Koźmin oznaczają rosnące koszty całkowite: studnie odwadniające muszą być usytuowane w mniejszych odległościach (wyższe nakłady inwestycyjne), a całkowite koszty pompowania, finansowane w ramach kosztów bieżącej działalności mogą być również wyższe. Oznacza to rosnący koszt jednostkowy produkcji węgla brunatnego.

Możliwe działania zapobiegawcze, zmierzające do zrównoważenia tych potencjalnych zobowiązań zostały przedstawione w zaleceniach na końcu niniejszego Raportu.

4.3.3. Zalecenia

ODKRYWKI CZYNNIE I PLANOWANE

W obu odkrywkach należy przeprowadzić modyfikacje konstrukcji osadników, ponieważ czas osadzania wydaje się być niewystarczający dla wytrącania zawiesiny. Należy rozważyć przegradzanie przepływu lub powiększenie powierzchni osadników.

Jak wspomniano, zaleca się korekty modeli numerycznych oraz ponowną kalibrację tak, by dopasować do obserwowanych danych, w odstępach 5 lat lub krótszych.

ODKRYWKA KOŹMIN

Infrastruktura monitorująca proces odwadniania odkrywki jest wystraszająco dobrze dostosowana do istniejących potrzeb. Jednakże monitoring wód gruntowych poza wschodnim brzegiem Warty nie jest wystarczająco rozwinięty, a monitorowanie tego rejonu należy wzmocnić dodatkowymi odwiertami.

W istniejących odkrywkach można ocenić sprawność studni. Ocenia się, że sprawność obecnych studni ekranujących jest relatywnie niska; wdrożenie usprawnień pozwoliłoby na stosowanie większych odległości pomiędzy studniami powodując niższe koszty pompowania.

Zaleca się również, by przy nadarzącej się okazji przeprowadzić badanie bilansu wód oraz monitorowanie przepływu w Warcie w górnym i dolnym biegu rzeki. Należy dołożyć starań dla zrozumienia ciągłości wodnej pomiędzy rzeką Wartą a górną warstwą wodonośną. To upewniłoby regulatorów, gdyby pojawiły się obawy o zbyt niski poziom wód rzeki, przez przeciwstawienie skali przepływów z odkrywki z przepływami w rzece (tj. wykazanie, że te pierwsze są na ogół niewielką częścią tych drugich).

4.4. Literatura dotycząca Hydrogeologii/hydrologii

Kaczmarek, Z. Napiorkowski, J. and Strzepek, K. „Wpływ zmian klimatu na system zaopatrzenia w wodę w zlewni Warty w Polsce. http://private.igf.edu.pl/~jnn/papers/Nr047_1976_WRD.pdf (korzystano w dniu 10 lipca 2012 r.)

Owczarzak, W. Mocek, A. Kaczmarek, Z. “Zmiany hydrologiczne w glebach doliny Warty w rejonie wpływu odkrywki węgla brunatnego Koźmin.” Contemporary

Problems of Management and Environmental Protection, Vol. 1, 2009. Soils of Chosen Landscapes: 109-124. http://www.uwm.edu.pl/environ/vol01/vol_01_chapter07.pdf (korzystano w dniu 10 lipca 2012 r.)

Szczepinski, J. Fiszer, J. Stachowicz, Z. And Szczepanik, P. "Gospodarka wodna w opuszczonych odkrywkach węgla brunatnego w Polsce." 2010. Materiały XXXVIII Kongresu IAH, Kraków, Polska. http://home.agh.edu.pl/~iah2010/extab/ext-abstract/278-iah2010_szczepinski.pdf (korzystano w dniu 10 lipca 2012 r.)

5. EKSPLOATACJA GÓRNICZA

5.1. Strategia prowadzenia eksploatacji górniczej

Procesy eksploatacji górniczej, wydajność, sprzęt do prowadzenia eksploatacji górniczej, stan i utrzymywanie funkcjonowania zakładu zostały ocenione w odniesieniu do działalności górniczej prowadzonej w KWB Adamów.

KWB Adamów prowadzi proces eksploatacji górniczej, który jest podobny do stosowanego w większości zakładów wydobywających węgiel brunatny na całym świecie:

- rozpoznanie złoża dla określenia jakości, objętości/ wielkości zasobów oraz obszarów gdzie prowadzone ma być wydobywanie,
- poprzedzające wydobywanie zdjęcie nadkładu ze złoża,
- zasadnicza eksploatacja węgla.

Główny proces produkcji węgla podzielony jest na następujące części, omówione osobno poniżej:

- zdjęcie nadkładu,
- eksploatacja oraz transport węgla brunatnego do elektrowni,
- odwodnienie obszaru górniczego,
- kontrola jakości wydobytego węgla brunatnego.

Zdejmowanie nadkładu

Eksploatacja węgla prowadzona jest przy zastosowaniu standardowych metod odkrywkowych. Zdejmowanie nadkładu odbywa się koparkami wielonaczyniowymi, zdjęty nadkład transportowany jest przy użyciu przenośników taśmowych, zaś późniejsze zwałowanie nadkładu odbywa się przy użyciu trzech zwałowarek. Zdejmowanie nadkładu odbywa się 24 godziny na dobę, przy zastosowaniu okrężnego systemu transportu taśmowego. System jest sterowany centralnie z głównej dyspozytorni w siedzibie głównej, co pozwala na w pełni automatyczne sterowanie w przypadku awarii któregokolwiek z elementów systemu.

Postęp głównych frontów robót odbywa się zgodnie z obowiązującymi planami optymalizacji pracy kopalni, możliwa jest praca w systemie równoległym, wachlarzowym, lub wachlarzowo-równoległym, w zależności od zakładanej ilości i jakości węgla, jaki jest wydobywany. W zależności od jego miąższości, nadkład jest

usuwany kilkoma piętrami [eksploatacja tarasowa], warstwa uprawna gleby nie jest zdejmowana i magazynowana.

Zdjęty nadkład jest transportowany taśmociągami do zwałowarek i usypywany wewnątrz wyrobiska, za frontem wydobywczym węgla brunatnego. Nadkład jest zwałowany do pierwotnego poziomu otaczającego gruntu - warstwa uprawna gleby nie jest ponownie umieszczana na jego wierzchu. Grunt przywracany jest do poprzedniego użytku.

Wydobycie i transport węgla brunatnego

Pokłady węgla brunatnego są odsłonięte poprzez zdjęcie nadkładu, a następnie eksploatowane przy użyciu koparek łańcuchowych, które są mniejsze niż koparki kołowe, lecz lepiej nadają się do eksploatacji cieńszych pokładów.

Węgiel ładowany jest na taśmociągi, z których ładowany jest bezpośrednio do wagonów kolejowych. Węgiel dostarczany jest bezpośrednio na składowiska przy elektrowni.

Odległości pomiędzy KWB Adamów a elektrownią są następujące:

- odkrywka Adamów – około 4-5 km,
- odkrywka Koźmin – około 13-15 km.

Ogólne problemy związane z produkcją węgla

Zaprojektowany system przenośników taśmowych, otwarty na wpływy warunków atmosferycznych, nie uwzględnia najwidoczniej potencjalnych skutków, jakie mogą mieć te ostatnie. Okazuje się, że przy deszczowej pogodzie węgiel absorbuje wodę i zwiększa swoją masę, powodując zwiększony nacisk na elementy konstrukcji przenośnika oraz jego konstrukcję, co prowadziło do awarii. Zimą pojawia się problem usuwania lodu i śniegu, który rozwiązano, wyposażając przenośniki w urządzenia do automatycznego usuwania nadmiaru zbędnego ładunku.

Sterowanie jakością węgla

Każda z dwu obecnie eksploatowanych odkrywek KWB Adamów posiada węgiel o odmiennych parametrach jakościowych, jednakże zmienność ta jest niewielka. Zbiorniki wyładownicze przy elektrowniach, które stanowią jednocześnie bufor zapasów węgla, wystarczają tylko na zmagazynowanie około 20 000 ton węgla. Brak

jest placów czy zbiorników służących homogenizacji węgla. Dlatego możliwość sterowania jakością dostarczanego do elektrowni węgla jest ograniczona. Sterowanie jakością dostaw węgla prowadzone jest na podstawie opracowanych map określających jakość węgla brunatnego opartych o badania geologiczne. Dyspozytor kopalni na każdej zmianie steruje dostawami węgla z różnych odkrywek, posługując się tymi mapami dotyczącymi jakości węgla.

Umowa dotycząca sprzedaży wysyłanych partii węgla między kopalnią a ZE PAK przewiduje rozliczanie raz w miesiącu. Rozliczenie takie uwzględnia dane ilościowe z wagonowych wag elektronicznych oraz parametry jakościowe węgla, oznaczane wspólnie przez personel zajmujący się jakością węgla w kopalni i elektrowni.

5.2. Działalność górnicza

KWB Adamów posiada park maszynowy, który obejmuje 6 wielonaczyniowych koparek kołowych (do zdejmowania nadkładu), 2 koparki łańcuchowe, 1 koparka wielonaczyniowa kołowa (do wydobywania węgla) oraz trzy zwałowarki.

Zdejmowanie nadkładu

Wielkość zdejmowanego nadkładu wynosi około 30 mln m³ rocznie. W zależności od miejsca eksploatacji, zdejmowanie nadkładu może być prowadzone na dwóch lub trzech piętrach, o wysokości 9 do 22 m, eksploatacja węgla prowadzona jest jednym piętrzem, pokład jest o miąższości 3 do 9 m. Średnia głębokość wyrobisk odkrywkowych wynosi około 50 m.

System pracy przy zdejmowaniu nadkładu i wydobyciu węgla jest zróżnicowany na poszczególnych odkrywkach i przedstawia się następująco:

- odkrywka Adamów – zdejmowanie nadkładu i wydobycie węgla prowadzone jest w systemie wielozmianowym w sposób ciągły;
- odkrywka Koźmin – zdejmowanie nadkładu prowadzone jest w systemie wielozmianowym w sposób ciągły. Aktualnie, węgiel wydobywany jest na jednej zmianie pracującej według harmonogramu systemu zmianowego;
- odkrywka Władysławów – zakończyła pracę w początkach roku 2012, obecnie prowadzi się prace rekultywacyjne.

Postęp frontów nadkładowych i węglowych odbywa się systemem wachlarzowym. W razie potrzeby, w związku z miejscową zmianą kształtu złoża, możliwe jest prowadzenie frontów układem równoległym lub wachlarzowo-równoległym.

Nadkład zdjęty na odkrywkach KWB Adamów transportowany jest za pomocą przenośników taśmowych na zwałowarki, które zwałują go na zwałowiskach wewnętrznych zlokalizowanych w wyeksploatowanych częściach wyrobisk górniczych.

Wchodzące w skład nadkładu iły, piaski, humus i głązy narzutowe mogą stanowić dodatkowe źródło dochodu kopalni i są wydobywane selektywnie w celu przyszłej sprzedaży.

Wydobycie węgla

Wydobycie węgla w KWB Adamów prowadzone jest przy użyciu dwóch wielonaczyniowych koparek łańcuchowych. Węgiel transportowany jest przenośnikami taśmowymi do wagonów kolejowych, a nimi transportowany jest do Elektrowni Adamów.

W roku 2008, kopalnia zaczęła stosować nowoczesny system automatycznego ważenia węgla, stosowany do rejestracji dostaw węgla do elektrowni, który to system aktualnie składa się z jednej wagi kolejowej.

Odwadnianie

Jak opisano w rozdziale poświęconym hydrogeologii, odkrywki pracujące w rejonie Turku charakteryzuje duży dopływ wody powierzchniowej i gruntowej. KWB Adamów jest najbardziej zawodnioną kopalnią węgla brunatnego w Polsce. Średni wskaźnik zawodnienia w kopalni (licząc od początku jej działalności) kształtuje się na poziomie 16,42 [m³/t]. Bieżące i prognozowane wartości średniego wskaźnika zawodnienia dla wszystkich kopalń węgla brunatnego w Polsce kształtują się poziomem 6,41 m³/t.

Złoża węgla brunatnego KWB Adamów odwadniane są przy użyciu sieci barier studziennych okalających i wewnętrznych, jak też pompowni spągowych wypompowujących wodę z najniższych punktów wyrobisk. W KWB Adamów czynnych

jest obecnie 145 studni, których łączna wydajność to średnio 113,9 m³ wody na minutę.

Sterowanie jakością węgla

Węgiel w poszczególnych odkrywkach jest zróżnicowany pod względem jakościowym, ale w porównaniu z innymi kopalniami, jak KWB Konin, wykazuje najmniejszą zmienność, głównie w kontekście zawartości siarki.

Jak już wspomniano, zbiorniki wyładowcze przy elektrowni posiadają pojemność około 20 000 ton węgla, brak jest jednak placów magazynowych czy też zbiorników służących homogenizacji węgla. Możliwość sterowania jakością dostarczanego elektrowni węgla jest ograniczona i w konsekwencji opracowano mapy jakości węgla brunatnego dla odkrywek, zaś dyspozytor ruchu kopalni na każdej zmianie używa jej do sterowania dostawami węgla z każdej odkrywki do elektrowni, dla możliwie dużej homogenizacji produktu.

Charakterystyka odkrywek

Odkrywka Adamów – Węgiel brunatny eksploatowany jest we wschodniej części złoża. Nadkład zawiera piaski, ility, oraz gliny zwałowe. Wydobywany węgiel wykształcony jest w postaci jednego pokładu na całym terenie.

- Nadkład w odkrywce „Adamów” zbierany jest aktualnie trzema piętrami z trzech poziomów roboczych, za pomocą czterech koparek kołowych KWK-1500s/I, KWK-1500s/II, SchRs-800/II i SchRs-800/III (po zakończeniu zbierania nadkładu z odkrywki „Władysławów” koparki SchRs-800/II i SchRs-800/III i zwałowarka A2RSB-5000/II przejechały na odkrywkę „Adamów”, gdzie pracują od II połowy 2011 r.) I piętro urabiają nadsiębiernie koparki kołowe SchRs-800/II i SchRs-800/III, z pierwszego poziomu roboczego. II piętro urabia nadsiębiernie koparka kołowa KWK-1500s/I z drugiego poziomu roboczego. III piętro urabia nadpoziomowo koparka kołowa KWK-1500s/II z trzeciego poziomu roboczego. W pierwszej połowie 2014 r. planowane jest wprowadzenie do zdejmowania nadkładu koparki SchRs-1200 z kopalni Konin. Zakończenie zdejmowania nadkładu przewiduje się w 2019 roku.
- Urabianie węgla prowadzone jest jednym piętrzem przy użyciu koparki łańcuchowej (Rs400). Wydobywany węgiel transportowany jest ciągiem przenośników taśmowych z wyrobiska na powierzchnię terenu do załadowni

węgla na wagony kolejowe, zlokalizowanej w południowo-zachodniej części wyrobiska.

- Zwałowanie nadkładu realizowane jest na zwałowisku wewnętrznym w wyrobisku poeksploatacyjnym, z użyciem tradycyjnej metody eksploatacji odkrywkowej. Nadkład zwałowany jest do pierwotnego poziomu otaczającego gruntu.

Odkrywka Koźmin – aktualnie prowadzone są roboty górnicze w Polu Centralnym Południowym złoża Koźmin, systemem wachlarzowym, z postępem w kierunku południowym, w następnych latach w kierunku wschodnim i północnym.

- Zbieranie nadkładu odbywa się systemem wachlarzowym, dwoma piętrami z dwóch poziomów roboczych. Aktualnie pierwsze piętro o wysokości około 18 m urabia koparka kołowa (SchRs 800/I). Drugie piętro o wysokości około 20 m urabiane jest koparką kołową (KWK 1200M), której poziomem roboczym jest strop węgla. Wysokość zwałowania nadkładu jest taka sama jak wysokość poziomu terenu otaczającego odkrywkę Koźmin. Zwałowanie prowadzi zwałowarka (A2RsB5000/I) podpoziomowo, jednym piętrzem do wysokości otaczającego terenu.
- Węgiel wykształcony jest w postaci jednego pokładu. Węgiel eksploatowany jest 1 koparką łańcuchową Rs400. Wydobywany węgiel transportowany jest ciągiem przenośników taśmowych na powierzchnię.

Produkcja

Wielkości zdejmowanego nadkładu i wydobywania węgla w KWB Adamów od roku 2002 do 2011 są pokazane poniżej, w Tabeli 5.1.

Tabela 5.1. Wydobycie węgla i zdejmowanie nadkładu w latach 2002-2011

ROK	Zdejmowanie nadkładu [m ³]	Wydobycie węgla [t]
2002	33 137 719	4 701 629
2003	34 858 323	4 543 022
2004	31 943 197	4 411 227
2005	31 290 907	4 477 046
2006	25 393 195	4 906 694
2007	29 311 769	4 969 956
2008	31 598 240	4 432 055
2009	29 051 332	4 413 791
2010	26 442 892	4 418 943
2011	27 765 814	4 561 108
RAZEM	300 793 388	45 835 472

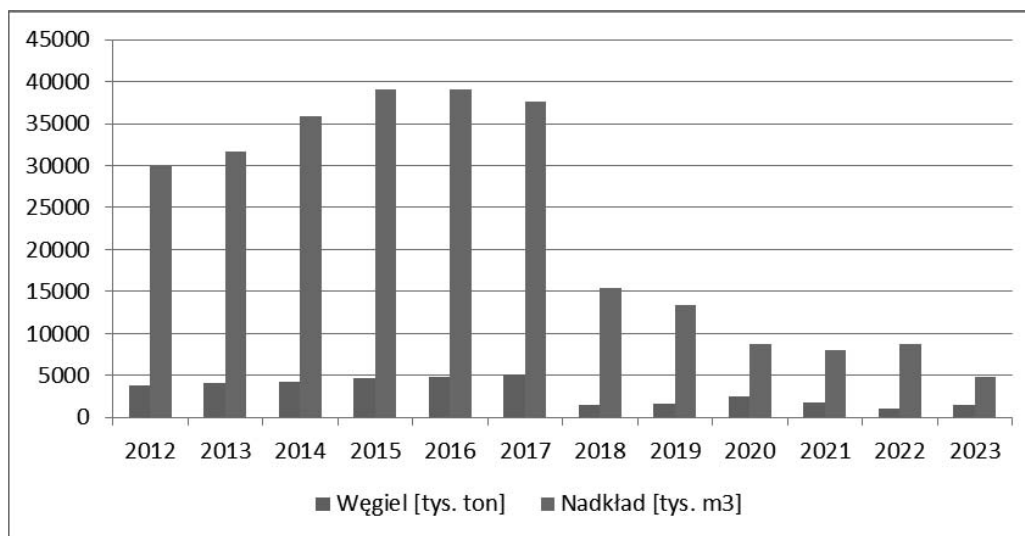
Tabela 5.2. zamieszczona prezentuje planowaną wielkość zdejmowanego nadkładu oraz wydobycia węgla do roku 2023.

Prognoza zgodna jest z obecnym profilem produkcji i wskazuje na prowadzenie wydobycia w odkrywkach aż do wyczerpania zasobów.

Tabela 5.2. Prognoza wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu w latach 2012-2023

Rok	Zdejmowanie nadkładu [tys. m ³]	Wydobycie węgla [t]
2012	30 000*	3 879 809*
2013	31 620	4 119 823
2014	35 850	4 173 353
2015	39 000	4 708 641
2016	39 000	4 823 750
2017	37 600	5 128 704
2018	15 410	1 500 000
2019	13 335	1 700 000
2020	8 700	2 500 000
2021	8 040	1 713 064
2022	8 700	1 100 000
2023	4 884	1 429 116
RAZEM	272 139	36 776 260

*Prognoza wg 1.05.2012 r.

Rys. 5.1. Prognozowane zdejmowanie nadkładu i wydobywanie węgla w latach 2012-2023

Sprzęt

Obecnie KWB Adamów posiada 7 koparek wielonaczyniowych kołowych, 2 koparki łańcuchowe oraz 3 zwałowarki. Większość tych maszyn wyprodukowano pomiędzy rokiem 1950 a 1960. Struktura wiekowa maszyn wskazuje, że około 78% wszystkich koparek ma ponad 35 lat. W przypadku zwałowarek jest to 67%, i są one eksploatowane od około 50 lat.

Wszystkie maszyny, pomimo ich zaawansowanego wieku, okazują się być w dobrym stanie. Maszyny te, jak powszechnie ma to miejsce dla tego typu maszyn, były wielokrotnie naprawiane i modernizowane w miarę upływu lat.

Na odkrywce Adamów pracuje aktualnie 7 maszyn - 4 koparki nadkładowe – (dwie z odkrywki „Władysławów”), dwie zwałowarki i jedna koparka łańcuchowa do eksploatacji węgla, w odkrywce Koźmin obecnie używane maszyny to koparki SchRs800/l, KWK 1200M, RS 400 (2) oraz zwałowarka A2RsB5000/l.

Tabela 5.3. Specyfikacja techniczna koparek w KWB Adamów

Maszyna	KWK 1500S (1)	KWK 1500S (2)	SchRs 800 (1)	SchRs 800 (2)	SchRs 800 (3)	KWK 1200M	Rs 400 (1)	Rs 400 (2)	SchRs 315 (3)
Podstawowa maszyna	koparka kołowa	koparka kołowa	koparka kołowa	koparka kołowa	koparka kołowa	koparka kołowa	koparka łańcuchowa	koparka łańcuchowa	koparka kołowa
Rok produkcji	1988	1996	1963	1959	1966	1961	1963	1956	1962
Rok wprowadzenia do eksploatacji w KWB „Adamów”	1988	1996	1963	1977	1988	1961	1964	1975	1977
Numer fabryczny	2	6	286	152	327	265	1266	613	291
Producent	Famago	Famago	DDR	DDR	DDR	DDR	DDR	DDR	DDR
Ocena stanu technicznego	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry
Aktualne miejsce pracy	odkrywka „Adamów”	odkrywka „Adamów”	odkrywka „Kozmin”	odkrywka „Adamów”	odkrywka „Adamów”	odkrywka „Kozmin”	odkrywka „Adamów”	odkrywka „Kozmin”	odkrywka „Władysławów”

Tabela 5.4. Specyfikacja techniczna zwałowarek w KWB Adamów

Maszyna	ZGOT 8800	A2RSB 5000/I	A2RSB 5000/II
Podstawowa maszyna	zwałowarka	zwałowarka	zwałowarka
Rok produkcji	1989	1962	1963
Rok wprowadzenia do eksploatacji	1989	1962	1963
Numer fabryczny	1	206/207	208/209
Producent	Famago	DDR	DDR
Ocena stanu technicznego	dobry	dobry	dobry
Aktualne miejsce pracy	odkrywka „Adamów”	odkrywka „Kozmin”	odkrywka „Adamów”

Tabela 5.5. Podsumowanie maszyn w KWB Adamów w podziale na ich wiek

Specyfikacja	Koparki	Zwałowarki	Ogółem	Udział w parku maszynowym (koparki)	Udział w parku maszynowym (zwałowarki)
Maszyny mające ponad 35 lat	7	2	9	77,8%	66,7%
Maszyny mające 20 do 35 lat	1	1	2	11,1%	33,3%
Maszyny mające mniej niż 20 lat	1	0	1	11,1%	0,0%

Analiza wydajności

Analiza wydajności wykorzystania podstawowego sprzętu stosowanego w procesie produkcji w latach 2010-2011 wykazała, że wyniki KWB Adamów były w przybliżeniu porównywalne do średniej w tej branży. Średni efektywny czas pracy dla koparek w KWB Adamów w roku 2010 wynosił 34,5%, zaś w roku 2011 – 35,7%. W przypadku zwałowarek, średni efektywny czas pracy w roku 2010 wynosił 62,9% zaś w roku 2011 – 63,7%.

Tabela 5.6. Statystyka teoretycznej sprawności zwałowarek w KWB Adamów wg stanu 2010 i 2011

Specyfikacja		Koparki			Zwałowarki		
		Minimum	Maksimum	Średnia	Minimum	Maksimum	Średnia
Efektywny czas pracy KWB Adamów	2010	10,4%	50,0%	34,5%	40,0%	77,3%	62,9%
	2011	22,4%	53,8%	35,7%	35,0%	83,4%	63,7%
Awary i postoje do czasu kalendarzowego [%]	2010	50,0%	89,6%	65,5%	60,0%	22,7%	37,1%
	2011	49,9%	81,1%	64,3%	65,0%	16,6%	36,3%

Tabela 5.7. Ocena sprawności koparek w KWB Adamów w latach 2010-2011

		KWK 1500S/I	KWK 1500S/II	SchRs 800/I	SchRs 800/II	SchRs 800/III	KWK 1200M	Rs 400 (1)	Rs 400 (2)	SchRs 315	Razem (2010-2011)
Czas kalendarzowy [godz]		8 760	8 760	8 760	8 760	8 760	8 760	8 760	8 760	8 760	78 840
Efektywny czas pracy [godz]	2010	3 770	4 379	4 026	2 656	2 615	3 901	3 647	1 272	914	27 180
	2011	4 020	4 389	4 208	1 983	2 613	4 717	2 619	1 652	1 963	28 164
Wykorzystanie efektywnego czasu pracy [%]	2010	43,0%	50,0%	46,0%	30,3%	29,9%	44,5%	41,6%	14,5%	10,4%	34,5%
	2011	45,9%	50,1%	48,0%	22,6%	29,8%	53,8%	29,9%	18,9%	22,4%	35,7%
Awary i postoje [godz]	2010	4 990	4 381	4 734	6 104	6 145	4 859	5 113	7 488	7 846	51 660
	2011	4 740	4 371	4 552	6 777	6 147	4 043	6 141	7 108	6 797	50 676
Awary i postoje do czasu kalendarzowego [%]	2010	57,0%	50,0%	54,0%	69,7%	70,1%	55,5%	58,4%	85,5%	89,6%	65,5%
	2011	54,1%	49,9%	52,0%	77,4%	70,2%	46,2%	70,1%	81,1%	77,6%	64,3%

Dla większości wykorzystywanych maszyn nastąpiła stopniowa poprawa wydajności (mierzonej jako stosunek efektywnego czasu pracy w stosunku do czasu kalendarzowego).

Utrzymanie zakładu

KWB Adamów dysponuje planem utrzymania zakładu, który systemowo określa proces dokonywania napraw dla utrzymania niezawodności, bezpieczeństwa oraz efektywnego wykorzystywania posiadanych przez nią maszyn.

6. RYNKI I UMOWY HANDLOWE

Obecnie praktycznie cały węgiel KWB Adamów dostarczany jest do Elektrowni Adamów, jednakże stwierdzono, że dalsze funkcjonowanie elektrowni po 2017 roku jest silnie uwarunkowane względami związanymi z ochroną środowiska. Tabela 6.1 przedstawia przychody ze sprzedaży uzyskane w ostatnich trzech latach.

Tabela 6.1. Przychody ze sprzedaży węgla w latach 2009-2011 w KWB Adamów wg kierunków i źródeł

Wyszczególnienie		2009 r.	2009/2009	2010 r.	2010/2010	2011	2011/2011
		[tys. zł]	[%]	[tys. zł]	[%]	[tys. zł]	[%]
Przychody ogółem	a	279 428,0	100	297 774,8	100,00	317 936,9	100,00
Przychody ze sprzedaży węgla do ZE PAK	b	276 145,7 [b/a]	0,99	294 419,4	0,99	314 348,6	0,99
Przychody ze sprzedaży węgla na rynek	c	258,8 [c/a]	0,00	224,3	0,00	134,3	0,00

Na 60 dni przed rozpoczęciem każdego kolejnego roku kalendarzowego elektrownia przesyła do kopalni pisemne powiadomienie o poziomie łącznych zamówień w rozbiciu miesięcznym. 30 dni przed rozpoczęciem każdego roku kalendarzowego zamówienie jest potwierdzane.

Po potwierdzeniu zamówienia, na 5 dni przed rozpoczęciem każdego miesiąca kalendarzowego potwierdzane są codzienne zapotrzebowania. Odchylenia miesięczne rzędu +/- 3% są akceptowane pod warunkiem, że nie spowodują odchylenia rocznego w realizacji zamówień większego niż 5,0%.

Specyfikacja wymagań jakościowych:

- minimalna wartość opałowa - 7252 kJ/kg,
- maksymalna zawartość popiołu - 15%,
- maksymalna zawartość piasku - 5%,
- maksymalna zawartość siarki - 0,6%,
- maksymalna zawartość wilgoci do 55% (przy zawartości popiołu >10%),
- granulacja ziaren węgla do 300 mm, (sortyment średni wg normy PN -75/G - 87051.05).

Formuła cenowa dla KWB Adamów jest różna w zależności od wartości opałowej dostarczanego węgla. Formuła cenowa, przedstawiona w umowie z 2007 roku jest następująca:

$$C_{rz} = C_b \left(\frac{Q}{8850} - \frac{A-12}{180} - \frac{S-0,6}{10} \right)$$

gdzie:

C_{rz} – cena rzeczywista węgla,

C_b – cena węgla wskaźnikowego,

Q – wartość opałowa (węgiel rzeczywisty),

A – zawartość popiołu (węgiel rzeczywisty),

S – zawartość siarki (węgiel rzeczywisty).

Rzeczywista cena węgla ustalana jest z uwzględnieniem powyższych pięciu parametrów jakościowych i stosowana jest ona dla celów rozliczeń. Cena bazowa określana jest corocznie, do 31 marca.

Jeżeli dostawy lub odbiór węgla brunatnego wyniosą mniej niż 85% zakontraktowanej ilości, nakłada się kary na Kopalnię lub Elektrownię w wysokości 30% węgla niedostarczonego lub nieodebranego.

Jednakże, w czasie audytu nie stwierdzono występowania kar za niedotrzymanie specyfikacji ilościowej i jakościowej węgla.

Tabela 6.2. Zestawienie danych o sprzedaży, ilości i cenach węgla produkowanego w KWB Adamów w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	J.m.	2009	2010	2011
Węgiel rzeczywisty do energetyki	[t]	4 403 156,5	4 407 326,0	4 552 414,5
Przychody netto ze sprzedaży ogółem	[tys. zł]	279 428,0	297 774,8	317 936,9
Cena węgla wskaźnikowego do ZE PAK	[zł/t]	61,00	67,10	69,60
Cena węgla rzeczywistego do ZE PAK	[zł/t]	62,72	66,80	69,05

Można zauważyć (Tabela 6.2), że w roku 2009 cena sprzedaży była wyższa niż cena wskaźnikowa. Wynikało to z wyższej jakości dostarczonego węgla, jednakże po roku 2010 nastąpiło odwrócenie tej tendencji (choć różnice pomiędzy ceną rzeczywistą a wskaźnikową są stosunkowo niewielkie).

7. ŚRODOWISKO, BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA ZDROWIA

Firma WAI dokonała analizy problemów związanych z ochroną środowiska, kwestii społecznych oraz bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w odniesieniu do KWB Adamów w Polsce. Celem tej analizy jest ustalenie czy projekt pozostaje lub nie w zgodzie z obowiązującymi w zakresie kwestii ochrony środowiska oraz kwestii społeczno-ekonomicznych i stosownymi aktami prawnymi, jak również w celu określenia ewentualnych poważnych wad/nieregularności występujących w trakcie eksploatacji odkrywek w zakresie kwestii ochrony środowiska, społecznych i BHP.

W celu realizacji tego opracowania, przedstawiciele firmy WAI dokonali wizytacji odkrywek w czerwcu 2012 r., w ramach której przeprowadzili szereg rozmów z pracownikami kopalni oraz dokonali przeglądu odnośnej dokumentacji w celu opracowania analizy, przedstawienia uwag, komentarzy i zaleceń w kwestiach, które tego wymagają.

7.1. Ograniczenia niniejszego raportu

Należy podkreślić, że z uwagi na ograniczony czas wizytacji i rozmów z przedstawicielami KWB Adamów, pracownicy firmy WAI byli w stanie jedynie uzyskać przegląd o wysokim poziomie ogólności i praktyk/działań w zakresie ochrony środowiska i kwestii społecznych, ale nie byli w stanie uzyskać szczegółowych analiz wszystkich parametrów projektu.

7.2. Kontekst geograficzny

KWB Adamów prowadzi eksploatację węgla brunatnego 208 km na zachód od Warszawy w centralnej Polsce, pomiędzy miastem Łódź (70 km SE) a miastem Poznań (133 km NW) (rys. 7.1). Obszar o znaczącej produkcji węgla brunatnego znajduje się 28 km SE od Konina. Teren ten obsługuje dobrej jakości sieć dróg wraz autostradą A2 wschód-zachód biegnącą około 2,5 km na północ od górniczego kompleksu KWB Adamów. Międzynarodowe porty lotnicze znajdują się w Poznaniu i Łodzi. Nie ma połączenia kolejowego z krajową siecią kolejową.

Rys. 7.1. Lokalizacja kompleksu kopalnianego KWB Adamów w Polsce

Klimat jest zmienny oraz typowo kontynentalny z relatywnie suchą i ciepłą porą letnią i zimną porą zimową. Roczna temperatura oscyluje pomiędzy $+40^{\circ}\text{C}$ latem i -25°C zimą. Przeciętne opady atmosferyczne wynoszą około 500-600 mm.

7.2.1. Grunty i wykorzystanie gruntów

Krajobraz w tej części centralnej Polski jest typowo płaski i jest częścią północnej równiny europejskiej. Grunty są w przeważającej mierze o charakterze rolnym lub leśnym, na których koncentruje się eksploatacja węgla brunatnego. W pobliżu miejsc eksploatacji węgla brunatnego znajduje się szereg chronionych obszarów wrażliwych środowiskowo (patrz niżej).

7.2.2. Zasoby wodne

Występująca tu płaska topografia oznacza generalnie nie najlepsze odprowadzanie wody z wieloma jeziorami i podmokłymi gruntami występujących na wielu obszarach. Główną rzeką na tym obszarze jest rzeka Warta, będąca dopływem Odry, płynąca w odległości 3 km od odkrywki Koźmin górniczego kompleksu KWB Adamów.

Zasoby wód gruntowych są znaczne i ważne dla rolnictwa i gospodarstw domowych.

7.2.3. Rejony chronione

Teren zalewowy rzeki Warty oraz tereny podmokłe i rzeki regionu są ważnymi siedliskami wykazujący dużą różnorodność biologiczną, co z kolei znajduje swoje odzwierciedlenie w wyznaczeniu wielu obszarów szczególnie chronionych w tym regionie, łącznie z przyległymi odkrywkami eksploatacji węgla brunatnego.

Te obszary ochronne obejmują tereny określone przez państwo, jako rezerwy przyrody, parki krajobrazowe oraz obszary chronione i tereny określone przez UE, jako obszary Natura 2000 świadcząc o wadze, jaką przypisuje się tym obszarom na poziomie UE.

7.2.4. Społeczności lokalne oraz źródło utrzymania

Kompleks górniczy węgla brunatnego KWB Adamów, skupiony przy miasteczku Turek, położony jest na terenach wiejskich o uprawnych ziemiach, terenach leśnych i rozproszonych wsiach.

Szanse na źródło utrzymania oparte są głównie na działalności rolniczej i chociaż jest to rejon głównie rolniczy, również na wydobyciu węgla brunatnego i związanych z tym zakładów produkujących energię elektryczną i innymi stowarzyszonymi branżami.

7.3. Status projektu, działania, efekty, emisje i mechanizmy ochronne

7.3.1. Podsumowanie stanu bieżącej eksploatacji

Górniczy kompleks węgla brunatnego KWB Adamów jest jednym z dwóch kompleksów w województwie Wielkopolskim, przy czym ten drugi skupiony jest wokół miasta Konin. Kompleks górniczy Adamów aktualnie prowadzi eksploatację na dwóch odkrywkach – Adamów i Koźmin – podczas, gdy na terenie odkrywki Władysławów prowadzona jest rekultywacja. Obecne odkrywki obejmują łącznie obszar o ponad 2000 ha powierzchni (rys. 7.2).

Rys. 7.2. Odkrywki węgla brunatnego KWB Adamów

Podstawowa działalność kopalni to:

- wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących,
- rozwój i modernizacja kopalni oraz remontu sprzętu górniczego i obiektów górniczych,
- ochrona środowiska przed negatywnymi skutkami eksploatacji górniczej,
- rekultywacja terenów, na których zakończono eksploatację węgla.

Zdolność wytwórcza odkrywek wynosi około 3,9-5,0 mln t w skali roku, przy czym głównym odbiorcą jest lokalna elektrownia Adamów. Poza węglem brunatnym kopalnia prowadzi również sprzedaż gliny, piasku i gładów narzutowych.

Występuje niepewność, co do pozostałego okresu eksploatacji górniczej, ponieważ kopalnie są prawie całkowicie zależne od jednego odbiorcy, jakim jest lokalna elektrownia Adamów. Przyszłość elektrowni po roku 2017 jest nieznana z uwagi na wymagania dostosowania się do przepisów UE w zakresie jakości powietrza/emisji gazów cieplarnianych. Aktualnie podejmowane są prace nad wykonaniem oceny

kosztów unowocześnienia elektrowni w celu dojścia do zgodności z tymi przepisami wobec kosztów jej zamknięcia.

7.3.2. Przejmowanie gruntów

Eksploatacja węgla na odkrywkach KWB Adamów obejmuje znaczne obszary powierzchni gruntów. Przejmowanie gruntów i proces ich nabywania jest realizowany zgodnie z obowiązującym prawem w Polsce oraz negocjacjami prowadzonymi zgodnie z lokalnymi przepisami z każdym właścicielem działki. W trakcie fazy projektowania robót istotną kwestią jest dostępność terenów oraz uzyskanie potwierdzenia ich nabycia od poszczególnych właścicieli działek. Rozdrobnienie własności działek przyczynia się do ponoszenia większych kosztów ich nabycia oraz przedłużenia okresu poświęconego na ich nabycie.

Obszarem chronionym określonym przez rząd polski w 2005 jako teren Natura 2000 w ramach unijnej Dyrektywy Siedlisk Naturalnych z 1992 r. jest obszar środkowego biegu rzeki Warty znajdujący się w sąsiedztwie odkrywki Koźmin. Utrzymywana jest bariera nieeksploatowanego terenu o szerokości ok. 350 m pomiędzy odkrywką, a rzeką Wartą.

7.3.3. Gospodarka odpadami

Stwierdza się, że gospodarka odpadami w KWB Adamów jest zgodna z prawem krajowym.

Nadkład usuwany w procesie eksploatacji odkrywkowej jest wykorzystywany do budowy zwałowiska wewnętrznego, a następnie podczas postępującej rekultywacji na obszarach zakończonej eksploatacji odkrywki w celu przywrócenia wartości użytkowej tych terenów i wykorzystania ich na potrzeby rolne lub leśne. Na początku eksploatacji kopalni nadkład jest składowany na zwałowisku zewnętrznym poza granicami przyszłej odkrywki. Zwałowiska zewnętrzne stają się stałym akcentem krajobrazu i objęte są działaniami związanymi z zamykaniem odkrywek i rekultywacją terenu poeksploatacyjnego.

7.3.4. Powietrze

Odkrywki kopalni Adamów są rozproszonymi źródłami emisji pyłu i gazów generowanych w trakcie ich eksploatacji oraz pracy maszyn i urządzeń, na drogach i

innych pozbawionych wegetacji gruntach o suchej powierzchni. Emisje pyłu nasilają się w suchych i wietrznych warunkach pogodowych, w szczególności latem.

Stosowane środki łagodzące emisję pyłu to wykorzystywanie wody ze zbiorników wodnych do polewania dróg odkrywki w warunkach suchej pogody. Ponadto szybka rekultywacja obszarów zakończonej eksploatacji w kierunku wodnym lub leśnym również przyczynia się do obniżenia wielkości emisji pyłów.

Jakość powietrza (odkładanie się pyłu) jest monitorowana regularnie wokół odkrywek i nie jest, zdaniem Kopalni, zasadniczym problemem ochrony środowiska.

Komentarz firmy WAI: *Eksploatacja na terenie KWB Adamów prowadzona jest zgodnie z wymaganiami w zakresie jakości powietrza i kopalnia nie musi płacić kar za przekraczanie ustawowych poziomów zanieczyszczenia.*

7.3.5. Hałas

Hałas pochodzący z odkrywki węgla brunatnego jest generowany przez maszyny i urządzenia takie jak koparki, przenośniki oraz proces załadunku węgla. W miarę postępu frontu eksploatacji źródło hałasu przesuwa się. Hałas powstaje również w stałych miejscach takich jak załadunek węgla, stacjach napędowych stałych przenośników, warsztatach i obiektach socjalnych kopalni.

Kopalnia regularnie monitoruje poziomy hałasu wokół miejsc eksploatacji i dokonuje porównań odczytów z krajowymi normami w zakresie poziomu hałasu opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska.

Nadmierny hałas jest redukowany poprzez właściwą konserwację maszyn i urządzeń; ekrany przeciwhałasowe, takie jak osłona z drzew, a odpowiednio zaprojektowana odkrywka i jej eksploatacja przyczynia się do obniżenia kierunkowego zagrożenie hałasem. Na przykład odkrywka Koźmin jest tak zaprojektowana, aby chronić przyległe obszary przed nadmiarem hałasu poprzez umieszczenie ciągów przenośników poniżej otaczającego odkrywkę poziomu gruntu z wałem ziemnym o wysokości 3-4 m, który obniża propagację hałasu z odkrywki.

7.3.6. Gleby

KWB Adamów jest zwolniona od przestrzegania przepisów państwowych nakazujących zachowanie górnej, urodzajnej warstwy gleby podczas prac ziemnych oraz ponownego jej wykorzystania podczas prac rekultywacyjnych. Gleba, typowo dla tego obszaru, jest niskiej jakości i stąd nie ma konieczności jej ponownego wykorzystania.

Uważa się, że niska jakość gleby jest czynnikiem niesprzyjającym prowadzeniu rekultywacji w KWB Adamów, ale urodzajność gleby jest tylko jednym czynnikiem przy przywracaniu wartości użytkowej terenom pogórnym. Jednym z celów prowadzenia rekultywacji leśnej jest przywrócenie różnorodności biologicznej. Ponowne wykorzystanie górnej, urodzajnej warstwy gleby wpłynęłoby na zwiększenie różnorodności biologicznej nowozasadzonego lasu poprzez obecność w tej glebie zbioru nasion roślin drzewiastych i ziołowych, jak również bezkręgowców, co z kolei przyczyniłoby się do lepszego funkcjonowania ekosystemów na wstępnym etapie i do zdecydowanie bardziej pomyślnej rekultywacji.

7.3.7. Zarządzane środowiskiem

KWB Adamów realizuje swoje ustawowe zobowiązania oraz dysponuje systemem działań na rzecz ochrony środowiska, które spełniają te ograniczone zobowiązania. Jednakże, kopalnia nie publikuje swojej polityki dotyczącej ochrony środowiska ani też nie posiada spójnego, wszechstronnego i nadrzędnego systemu zarządzania ochroną środowiska.

Monitorowanie środowiska

Zobowiązania dotyczące monitorowania środowiska przez KWB Adamów są określone w decyzji dotyczącej ochrony środowiska dla każdej odkrywki, wydanej przez starostę. Na te zobowiązania składają się: ocena wpływu na środowisko przed rozpoczęciem robót przygotowawczych do eksploatacji, monitorowanie podczas eksploatacji i zamknięcie odkrywki. Pobieranie próbek jest zazwyczaj prowadzone przez zewnętrznych wykonawców.

KWB Adamów dysponuje protokołami zarządzania/procedurami operacyjnymi, które spełniają te wymagania. Monitorowane są następujące parametry:

- wody podziemne i powierzchniowe,

- gleba,
- zanieczyszczenie powietrza,
- skażenie środowiska hałasem,
- deformacje pól,
- środowisko naturalne,
- promieniowanie elektromagnetyczne.

Kopalnia jest również zobowiązana do prowadzenia monitoringu wybranych obszarów naturalnych siedlisk oraz gatunków roślin w ramach obszarów objętych przez Natura 2000.

Kopalnia ma obowiązek składać okresowy raport z prowadzonego monitoringu władzom odpowiedzialnym za ochronę środowiska.

Organizacja ds. środowiska i obsada etatów

Realizacja zobowiązań ustawowych w zakresie ochrony środowiska jest prowadzona przez dział kontroli jakości i ochrony środowiska w KWB Adamów. W skład niniejszego działu wchodzi następujące następujący pracownicy:

- Kierownik ds. kontroli jakości odpowiedzialny przede wszystkim za odpowiednią jakość wydobywanego węgla brunatnego,
- Starszy specjalista ds. ochrony środowiska oraz dwie inne osoby na tym poziomie,
- dwóch pracowników laboratorium.

W ramach obecnej struktury organizacyjnej nie ma pracowników odpowiedzialnych za ochronę środowiska pracujących na danych odkrywkach. Wydaje się, że jest organizacyjny podział na osoby odpowiedzialne za monitorowanie środowiska i zgodność z przepisami, zaangażowanie społeczne, nabywanie gruntów i na osoby odpowiedzialne za przesiedlanie, rekultywację i zamykanie odkrywek.

Bazując na naszym krótkotrwałym przeglądzie, rozumiemy, że KWB Adamów postępuje zgodnie z krajowymi wymaganiami w zakresie zarządzania środowiskiem stosownie do warunków ujętych w decyzji środowiskowej. Jednakże zgodnie z IFC PS 1: Ocena oraz Zarządzanie Ryzykiem w kwestiach Społecznych i Ochroną Środowiska, wymaga sięgnięcia poza Politykę Społeczną i Ochrony Środowiska, która powinna być

odpowiednio przedstawiona wszystkim pracownikom kopalni. Taki system powinien znaleźć swoje odzwierciedlenie w zmianie struktury organizacyjnej kopalni, aby wesprzeć podejście do usprawnienia szeregu kwestii społecznych i ochrony środowiska występujących na różnych etapach istnienia kopalni.

7.4. Zarządzanie kwestiami społecznymi

7.4.1. Dialog właściciela i mechanizm rozpatrywania skarg

KWB Adamów aktualnie nie posiada sformalizowanych systemów zarządzania kwestiami społecznymi, które obejmowały by np. pełny rejestr właściciela, politykę społeczną, mechanizm rozpatrywania skarg oraz strategię zaangażowania właściciela.

Dział zarządzania nieruchomościami i rekultywacją kieruje nabywaniem i zbywaniem gruntów uwzględniając zarządzanie kwestiami społecznymi, które obejmują utrzymanie relacji z lokalnymi mieszkańcami i władzami, identyfikując możliwości wspierania lokalnej społeczności oraz koordynując określone usprawnienia infrastruktury, takie jak remonty dróg oraz sprzedaż zrekultywowanych gruntów. Kierownik działu również kieruje sprawami własności gruntów oraz przystępuje do negocjacji z różnymi właścicielami gruntów w tym rejonie.

7.4.2. Inicjatywy społeczne oraz rozwój społeczności lokalnych

KWB Adamów ma swój filantropijny wkład w różnorakie działania na rzecz społeczności, takie jak sponsorowanie lokalnych klubów sportowych oraz zajęć kulturalnych oraz dobrowolny wkład w usługi na rzecz lokalnej społeczności.

7.5. Bezpieczeństwo pracy oraz ochrona zdrowia

KWB Adamów zapewnia szkolenia wszystkim swoim pracownikom w zakresie BHP i poprawy świadomości jego wagi oraz w ciągu ostatnich pięciu lat miała dobre notowania w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Pozostałe dane statystyczne dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa pracy wykazują niewielkie obrażenia w ilości od 19 w 2008 r. do 38 incydentów w 2010 r.

7.6. Likwidacja odkrywek i rekultywacja

W przypadku likwidacji odkrywki, zastosowanie mają przepisy zawarte w Ustawie Prawo geologiczne i górnicze z 2011 r., w której określone są obowiązki przedsiębiorcy likwidującego odkrywkę (kopalnię) jako następujące:

- zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobiska górnicze oraz urządzenia, instalacje i obiekty zakładu górniczego;
- zabezpieczyć niewykorzystaną część złoża kopaliny;
- zabezpieczyć sąsiednie złoża kopalin;
- przedsięwziąć niezbędne środki chroniące wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych;
- przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

7.6.1. Planowanie likwidacji odkrywek

Kierunki wykorzystania terenu po zakończeniu eksploatacji węgla są określane na kilku etapach dyskusji z lokalnymi społecznościami oraz administracją na różnych poziomach. W tym zakresie mieści się również możliwość uzyskania opinii społeczeństwa na temat propozycji dotyczących przygotowania planu likwidacji i rekultywacji końcowej.

Plany likwidacji opracowywane są dla poszczególnych odkrywek. Plan likwidacji odkrywki obejmuje następujące trzy kluczowe etapy:

- określenie kierunków rekultywacji;
- przeprowadzenie konsultacji z lokalnymi władzami oraz Lasami Państwowymi (w przypadku konieczności wyrębu lasu podczas prac przygotowawczych na danej odkrywce; teren o podobnej wielkości powinien być zrekultywowany);
- podczas końcowego etapu projektowania należy sfinalizować dokumentację techniczną po odpowiednim rozstrzygnięciu kwestii hydrologicznych i hydrogeologicznych.

Starosta, jako organ administracji samorządowej bierze udział w końcowym etapie całego procesu rekultywacji terenów pogórniczych wydając decyzję o zakończeniu rekultywacji. Po formalnym zakończeniu prac przeznaczenie terenu zmienia się z „terenu górniczego” na teren o „innym wykorzystaniu”.

7.6.2. Proces likwidacji

Cele prowadzonej przez KWB Adamów rekultywacji można by podsumować jako: tworzenie trwałego krajobrazu na terenach poeksploatacyjnych oraz możliwie najszybsza sprzedaż tych gruntów. Rekultywacja prowadzona jest w trzech etapach:

- rekultywacja progresywna,
- rekultywacja techniczna,
- rekultywacja biologiczna.

Rekultywacja progresywna prowadzona jest, jako proces bieżący jednocześnie z wydobyciem węgla brunatnego. Proces ten obejmuje zasypywanie nadkładem miejsc o zakończonej eksploatacji odkrywki. W najlepszym przypadku uzyskujemy podniesienie spągu odkrywki do wysokości otaczającego ją terenu, co przywraca w konsekwencji naturalne odprowadzanie wody z tego rejonu. Koszty tej operacji ujęte są w ogólnych kosztach eksploatacyjnych węgla brunatnego kopalni.

Rekultywacja techniczna jest etapem, na którym przygotowuje się wymieniony nadkład do ostatniego etapu rekultywacji biologicznej. Obejmuje ona wyrównywanie oraz splantowanie nałożonej ostatniej warstwy nadkładu oraz prace ziemne końcowego etapu. Rekultywacja techniczna realizowana jest przez połączenie możliwości własnych kopalni i innych wykonawców.

Rekultywacja biologiczna jest końcowym etapem rekultywacji, który obejmuje posadzenie roślin na odzyskanym terenie. Najczęściej teren przekształcony zostaje na teren rolniczy lub leśny. W przypadku terenu pod cele rolnicze najpierw sadi się rośliny zielone o mieszance wiążącej azot (lucerna). Państwowe władze leśne określają najbardziej odpowiednie gatunki drzew do posadzenia na terenie zrekwytwowanym do powstania lasu.

Rekultywacja biologiczna jest prowadzona przez wykonawców nadzorowanych przez kopalnię, przy czym po pewnym czasie ten obowiązek przejmują na siebie przyszli właściciele tych terenów. Tego typu praktyka została zaaprobowana przez kupujących, eliminując w ten sposób możliwe reklamacje. Ta metoda pomaga kopalni w pozbyciu się potencjalnego obciążenia terenami zrekwytwowanymi i w konsekwencji w sprzedaży tych terenów.

7.6.3. Opcje likwidacji odkrywek

Końcowa niewypełniona przestrzeń po odkrywce zazwyczaj jest pozostawiona do wypełnienia w naturalny sposób przez wodę po wyłączeniu pomp, tworząc tym samym zbiornik wodny. Jest to aktualna opcja rekultywacji dla trzech odkrywek KWB

Adamów, a wielkość powierzchni wodnej tych zbiorników będzie kształtować się następująco: Adamów (446 ha), Koźmin (121 ha) oraz Władysławów (103 ha). Doświadczenie z podobnych projektów rekultywacji w tym rejonie pokazuje, że mamy do czynienia ze znacznymi korzyściami wynikającymi z różnorodności biologicznej, lepszymi procesami hydrologicznymi oraz lepsze możliwości rekreacyjne.

Aktualne plany rekultywacji odkrywek KWB Adamów obejmują z podziałem na:

- rolnictwo – około 58% rekultywowanego obszaru,
- wodny – około 26% rekultywowanego obszaru,
- las – około 16% rekultywowanego obszaru,
- pozostałe (np. zagospodarowanie obszaru pod potrzeby społeczności lokalnych) – około 1% tego obszaru.

Przeciętne roczne tempo rekultywacji na odkrywkę wynosi 100 ha na rok i nabywana jest mniej więcej taka sama powierzchnia nowych gruntów.

7.6.4. Inne możliwości

KWB Adamów i jej partnerzy poszukują alternatywnych opcji wykorzystania gruntów by stworzyć potencjał dla nowych możliwości społeczno-ekonomicznych na terenach poeksploatacyjnych. Projekty tego typu obejmują:

- ZE PAK S.A. wyraził zainteresowanie możliwym wykorzystaniem zrekultywowanych gruntów pod hodowlę roślin z przeznaczeniem na biomasę. Próby z biomasą (włośnica czerwona oraz młodnika wierzbowego) są w trakcie realizacji na zrekultywowanych gruntach przy współpracy z grupą badawczą pracującą w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu.
- We wrześniu 2009 r. KWB Adamów i ENERGA SA zatwierdziły list intencyjny na budowę i eksploatację elektrowni na wiatr na terenach poeksploatacyjnych. Wstępne badania wskazują, iż potencjalnie elektrownia wiatrowa mogłaby generować około 80 MW. Zgodnie z przyjętym harmonogramem projektu FEW Przykona, uruchomienie pierwszego etapu elektrowni wiatrowej jest możliwe na koniec 2015 roku.
- Pewna część gruntów poeksploatacyjnych jest w trakcie przygotowania do uprawy biomasy, jako surowca do produkcji paliwa przez zakład biogazowy Przykona, który jest w trakcie budowy.

7.6.5. Finansowanie likwidacji odkrywek

Finansowanie likwidacji musi objąć następujące elementy:

- usunięcie zbędnych obiektów,
- demontaż maszyn i urządzeń oraz sprzętu,
- naprawę szkód spowodowanych przez eksploatację węgla,
- rekultywacja wyeksploatowanych terenów kopalni odkrywkowych (techniczna i biologiczna),
- na terenach wodnej rekultywacji – wypełnienie zbiornika wodą.

Realizacja zobowiązań podatkowych w trakcie okresu zamykania odkrywki obejmująca:

- podatki od nieruchomości,
- podatek od gruntu,
- opłaty za wyłączenie terenów rolniczych i leśnych z produkcji rolnej i leśnej,
- opłaty za dzierżawę terenu.

Podatki stanowią największą część kosztów zamknięcia odkrywki kształtując się na poziomie 68,5% kosztów ogółem.

Finansowanie zamknięcia odkrywki realizowane jest na trzy sposoby:

- Zasypywanie odkrywki nadkładem jest częścią operacji ogólnych, a związane z tym koszty obciążają ogólne **koszty bieżącej eksploatacji**.
- **Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego** - Spółka w oparciu o obowiązujące przepisy tworzy FLZG w wysokości 10% należnej opłaty eksploatacyjnej a środki gromadzi na wyodrębnionym, utworzonym w tym celu rachunku bankowym o ograniczonej możliwości dysponowania.
- **Pozostałe rezerwy finansowe** zgromadzone przez kopalnię na przewidywane różnice pomiędzy wielkością funduszu na zamknięcie odkrywki, a przewidywanymi kosztami zamknięcia odkrywki.

Planowane termin zamknięcia trzech odkrywek KWB Adamów oraz przewidywane w związku tym koszty likwidacji zostały skalkulowane przez IGSMiE PAN i przedstawione w Tabelach 7.2 i 7.3.

Tabela 7.1. Dane szczegółowe dotyczące odkrywek KWB Adamów

	Adamów	Koźmin	Władysławów
Obszar ogółem, [ha]	1196	820	363
Głębokość, [m]	47	35	36
Podstawowe wyposażenie, [ilość]:			
- koparki (nakładu)	4	2	1
- koparki (węgla)	1	1	0
- zwałowarki	2	1	0
Planowane zakończenie eksploatacji [rok]	2020*	2023	2012
Powierzchnia do rekultywacji [ha]	607,9	180,0	155,7
Obszar wodny, [ha]	446,0	121,4	103,0
Planowane zagospodarowanie po eksploatacji.	rolne leśne wodne	rolne wodne	rolne leśne wodne

*bez uwzględnienia północno-wschodniej części złoża Adamów

Wyższe koszty związane są z wykorzystywaniem terenów i ich rekultywacji należących do Lasów Państwowych. Ponoszone są opłaty ustawowe za wyłączenie terenów z produkcji leśnej, przedwczesny wyrąb lasów oraz za dzierżawę gruntów. Podczas prowadzonej rekultywacji kopalnia zobligowana jest do sadzenia roślin oraz budowy dróg o nawierzchni żwirowej na terenach, które mają być zwrócone Lasom Państwowym.

Koszt likwidacji odkrywki Władysławów prowadzonej w latach 2012-2015 zostanie sfinansowany ze środków bieżących spółki.

Szacunkowy koszt końcowej rekultywacji terenów tej odkrywki jest przedstawiony w Tabeli 7.2.

Zmiana kwalifikacji gruntów oraz przeniesienie społeczności zostanie przeprowadzone w latach pomiędzy 2016-2018 w trakcie końcowego wypełniania wodą terenów odkrywki.

Tabela 7.2. Szacowane koszty likwidacji odkrywki Władysławów

Odkrywka	Okres likwidacji	Rekultywacja	Napełnianie zbiornika	Likwidacja infrastruktury technicznej	Podatki i opłaty	Ogółem
	[rok]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
Władysławów	2012-2018	2 337	3 400	500	7 585	13 822

Szacunkowy koszt zamknięcia odkrywki Władysławów i rekultywacji terenów wyniesie około 14 mln zł w ciągu 6 lat.

Szacunkowy koszt zamknięcia pozostałych części KWB Adamów jest ujęty w Tabeli 7.3.

Tabela 7.3. Szacowane koszty likwidacji odkrywek Adamów oraz Koźmin

Odkrywka	Okres likwidacji	Rekultywacja	Napełnianie zbiorników	Likwidacja infrastruktury technicznej	Podatki i opłaty	Razem
	[rok]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]	[tys. zł]
Adamów	2021-2027	4 178	17 128	1 252	30 864	53 422
Koźmin	2024-2027	1 196	6 968	834	5 571	14 570
Ogółem		5 375	24 096	2 086	36 435	67 992

Szacunkowy koszt likwidacji KWB Adamów wynosi ok. 68 mln zł.

Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego KWB Adamów

KWB Adamów wpłaca w skali roku równowartość 10% opłaty eksploatacyjnej na Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego. Aktualnie opłata eksploatacyjna wynosi 1,66 zł na 1 tonę wydobywanego węgla.

Wielkość funduszu likwidacji (FLZG) dla KWB Adamów oszacowano według poniższych parametrów:

- saldo funduszu na koniec 2011 r.: 8,09 mln zł,
- okres gromadzenia funduszy: 2012-2023,
- odsetki od lokaty: 2,4%.

Tabela 7.4 prezentuje dane dla KWB Adamów pod koniec eksploatacji. Dla oszacowania wielkości składki lokowanej każdego roku na koncie funduszu likwidacji wykorzystano wieloletnią prognozę wydobycia.

Szacunkowa kwota funduszu likwidacji w chwili zakończenia eksploatacji węgla z odkrywek KWB Adamów objętych koncesjami, wynosi około 17,9 mln zł. Środki zgromadzone na koncie funduszu wyniosą zatem ok. 26% kosztu likwidacji oszacowanego na poziomie 68 mln zł ogółem. Spółka zgodnie z obowiązującymi przepisami utworzyła na dzień 01.01.2011 roku rezerwę na rekultywację na kwotę 8,2 mln zł.

Tabela 7.4. Prognozowane saldo konta Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego KWB Adamów

Rok	Wydobycie	Opłata eksploatacyjna		Wpłata na FLZG 10% opłaty eksploatacyjnej	Odsetki od lokaty 2,4%	Stan FLZG, dyskonto 0%
		Stawka	Kwota			
	[t]	[zł/t]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
2011						8 089 459
2012	3 879 809	1,66	6 440 483	644 048,3	194 147	8 927 654
2013	4 119 823	1,66	6 838 906	683 890,6	214 263,7	9 825 809
2014	4 173 353	1,66	6 927 766	692 776,6	235 819,4	10 754 405
2015	4 708 641	1,66	7 816 344	781 634,4	258 105,7	11 794 145
2016	4 823 750	1,66	8 007 425	800 742,5	283 059,5	12 877 947
2017	5 128 704	1,66	8 513 649	851 364,9	309 070,7	14 038 382
2018	1 500 000	1,66	2 490 000	249 000	336 921,2	14 624 303
2019	1 700 000	1,66	2 822 000	282 200	350 983,3	15 257 487
2020	2 500 000	1,66	4 150 000	415 000	366 179,7	16 038 666
2021	1 713 064	1,66	2 843 686	284 368,6	384 928	16 707 963
2022	1 100 000	1,66	1 826 000	182 600	400 991,1	17 291 554
2023	1 429 116	1,66	2 372 333	237 233,3	414 997,3	17 943 785
RAZEM:	36 776 260					

Zgodnie z przyjętą przez Spółkę polityką rachunkowości, rezerwa podlega dotworzeniu na każdy dzień bilansowy, łącznie do szacunkowej kwoty 43,8 mln zł, wskazanej w opracowaniu Poltegor-Projekt Sp. z o.o. „Rekultywacja końcowa w Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów” SA w Turku – aspekty finansowe” z lipca 2011 r.

Obecny plan rekultywacji i likwidacji odkrywek pomimo swojej wielokierunkowości koncentruje się głównie na rekultywacji potencjalnie urodzajnych gleb. Plan rekultywacji i likwidacji odkrywek ogranicza się do spełnienia wymagań polskich, a zatem powinien zostać poszerzony na tyle, by objąć również wszelkie aspekty społeczne, by jego podejście miało zintegrowany charakter ogólnoregionalny. Należy zadbać o to, aby po zaprzestaniu działalności górniczej na danym obszarze zdrowie i bezpieczeństwo społeczeństwa nie uległy pogorszeniu, a odpowiednio przystosowane tereny pogórnice stanowiły dodatkową, trwałą wartość dla lokalnych społeczności.

Pracownicy firmy WAI nie zostali poinformowani o planowaniu strategicznym z udziałem kluczowych regionalnych interesariuszy w sprawie określenia, w jaki sposób należałoby zrehabilitować nieunikniony wpływ społeczno-ekonomiczny na lokalne społeczności tego rejonu wynikający z zamykania odkrywek. W przypadku zamknięcia lokalnej elektrowni Adamów i KWB Adamów w podobnym terminie należałoby

sporządzić ocenę skumulowanego wpływu zamknięcia obydwu przedsiębiorstw na życie lokalnych społeczności.

Staje się to szczególnie istotne, uwzględniając proces redukcji kosztów o dużej skali w przedsiębiorstwach w miejscowości Turek przewidywany na lata 2017-2020.

7.7. Wnioski i zalecenia

7.7.1. Odpowiedzialność i ryzyko związane z kwestiami środowiska

W chwili opracowania MER, KWB Adamów jest w posiadaniu wszelkich niezbędnych pozwoleń i koncesji, które są zgodne z polskim ustawodawstwem.

Nie występują żadne zaległe zobowiązania związane z działalnością kopalni w latach ubiegłych. Prace w KWB Adamów są prowadzone zgodnie z krajowymi wymaganiami w zakresie ochrony środowiska łącznie z dodatkowymi wymaganiami ujętymi w decyzji, co do ochrony środowiska.

Jednak, aby sprostać najlepszym międzynarodowym praktykom obecny plan likwidacji kopalni powinien być poszerzony o pełną ocenę ekonomiczną oraz zabezpieczać źródła finansowania dla obecnych i wszelkich innych kosztów monitorowania i zarządzania po likwidacji kopalni z uwzględnieniem aspektów społecznych. Ponadto należałoby opracować nadrzędny plan zarządzania kwestiami społecznymi i ochrony środowiska, który następnie powinien być wdrożony przez dział ds. ochrony środowiska.

7.7.2. Zagrożenia społeczne

Prowadzenie eksploatacji węgla brunatnego w KWB Adamów wymaga przejęcia dużych obszarów oraz ich zakupu od lokalnych właścicieli, co powoduje, iż ich nabycie stanowi znaczącą część rocznego budżetu kopalni.

Ogólnie rzecz biorąc, KWB Adamów powinna w możliwie krótkim terminie opracować formalne systemy zarządzania aspektami społecznymi, łącznie z polityką społeczną, procedurami i szkoleniami personelu, które obejmowałyby rozwój społeczności i zaangażowanie właściciela.

W celu dostosowania się do najlepszych międzynarodowych praktyk należy opracować plan przesiedleń i przywrócenia źródła utrzymania z uwzględnieniem wszystkich kategorii osób, których to dotyczy.

8. OCENA FINANSOWA I EKONOMICZNA

8.1. Koszty operacyjne

Poniżej w kolejnych tabelach i na rysunkach przedstawiono historyczne szacunki kosztów operacyjnych poszczególnych odkrywek oraz całej kopalni.

Zestawienia zaprezentowano w podziale na koszty działalności operacyjnej bezpośrednie i pośrednie, na podstawie których wyliczono pełne koszty eksploatacji węgla w ujęciu jednostkowym. Koszty pośrednie kopalni zostały rozliczone na poszczególne odkrywki szacunkowo przy użyciu klucza będącego sumą wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu. Podziału kosztów dokonali autorzy raportu; KWB Adamów nie prowadzi takiej ewidencji dla poszczególnych odkrywek, stąd tak rozliczone koszty pośrednie mają charakter umowny (szacunkowy).

Tabela 8.1. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Adamów w latach 2009-2012

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		Do 30.06.2012		
	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	
Koszty operacyjne bezpośrednie	Amortyzacja	2,82	8 297,8	3,07	8 769,5	4,23	8 515,5	3,86	4 839,6
	Materiały	2,91	8 543,5	2,90	8 260,7	7,87	15 839,5	4,36	5 464,4
	Energia	6,94	20 398,2	7,84	22 376,5	10,41	20 953,0	11,59	14 526,0
	Usługi obce	0,40	1 179,0	1,42	4 045,1	3,99	8 032,6	2,18	2 732,3
	Podatki i opłaty	2,28	6 691,7	2,02	5 753,4	2,60	5 242,6	4,38	5 485,7
	Wynagrodzenia	5,10	15 000,9	5,55	15 823,1	8,46	17 040,3	9,74	12 208,3
	Ubezpieczenia społeczne	1,19	3 494,4	1,28	3 652,3	2,08	4 192,5	2,01	2 518,6
	(*) Pozostałe koszty	11,90	34 983,3	12,87	36 720,3	23,36	47 023,3	18,36	23 015,7
	Koszty operacyjne bezpośrednie razem	33,55	98 588,8	36,94	105 400,9	63,00	126 839,4	56,46	70 790,6
	Koszty operacyjne pośrednie	11,90	34 973,5	10,99	31 353,7	21,95	44 190,6	25,04	31 394,8
Koszty operacyjne razem		133 562,3		136 754,6		171 030,0		102 185,4	
Jednostkowe koszty operacyjne	45,45		47,93		84,95		81,50		
(**) Operacyjne koszty gotówkowe	42,62		44,85		80,72		77,64		
Wydobycie węgla	[mln t]	2,94		2,85		2,01		1,25	

(*) Pozostałe koszty obejmują: pozostałe koszty rodzajowe, wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia oraz pozostałe koszty operacyjne,

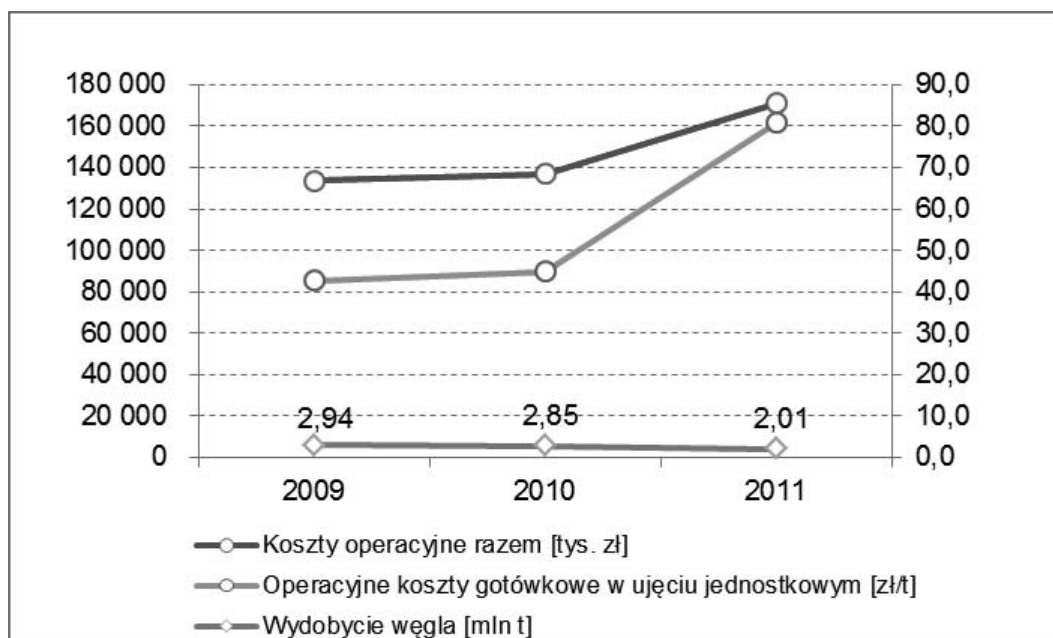
(**) po uwzględnieniu amortyzacji rozliczonej jedynie w zakresie kosztów bezpośrednich.

Analiza danych Tabeli 8.1 pozwala stwierdzić wzrostowy trend kosztów eksploatacji węgla (również w ujęciu jednostkowym) w odkrywce Adamów w latach 2009-2011, mimo spadającego wolumenu wydobytego węgla (2,94 mln t w 2009 r. wobec 2,01 mln t w 2011 r.).

Operacyjne koszty gotówkowe w ujęciu jednostkowym w latach 2009-2012 mieszczą się w przedziale 42,62 a 80,72 zł/t wydobytego węgla. Stosunkowo duża zmienność kosztów jednostkowych wynika głównie ze zmienności cen materiałów, energii

elektrycznej oraz kosztów produkcji pomocniczej (usług). Najkorzystniejsza relacja kosztów operacyjnych do ilości wydobytego węgla powstała w roku 2009 r.

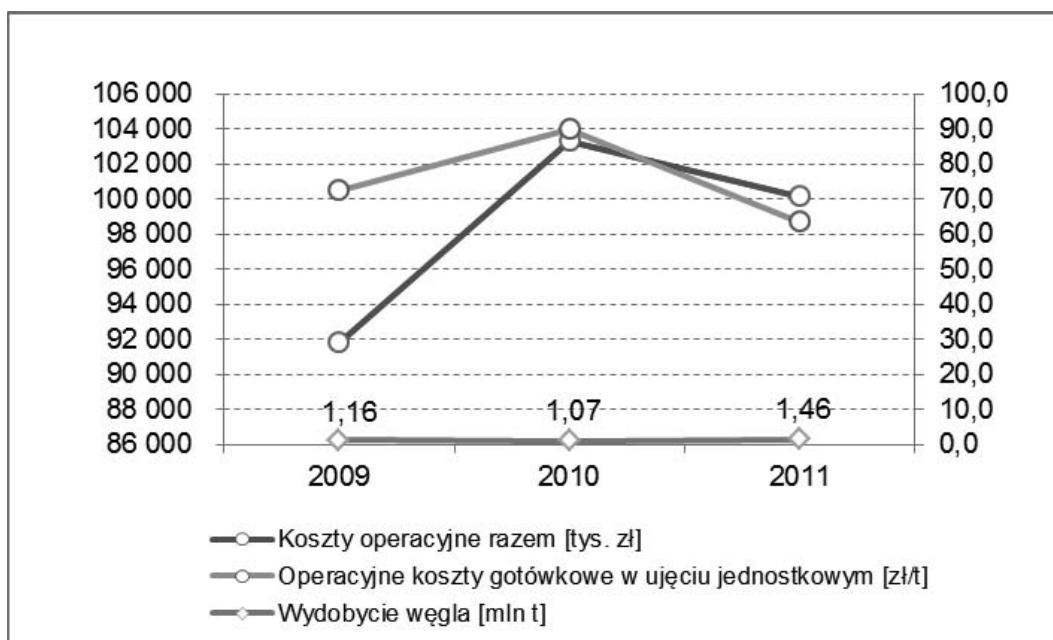
Rys. 8.1. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Adamów w latach 2009-2011

Średnie operacyjne koszty gotówkowe w ujęciu jednostkowym w odkrywce w latach 2009-2011 wynoszą 56,54 zł/t. Koszty odkrywki mieszczą się zasadniczo poniżej średnich gotówkowych kosztów eksploatacji węgla w KWB Adamów (64,90 zł/t).

Tabela 8.2. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Koźmin w latach 2009-2012 (do 30.06.2012)

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		Do 30.06.2012		
	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	
Koszty operacyjne bezpośrednie	Amortyzacja	6,72	7 785,7	6,64	7 102,7	4,90	7 168,9	20,06	4 307,7
	Materiały	2,52	2 916,8	3,80	4 060,3	2,55	3 734,5	8,26	1 774,4
	Energia	13,35	15 454,0	13,39	14 321,0	10,26	14 997,9	39,69	8 523,8
	Usługi obce	2,08	2 406,9	16,84	18 008,2	-2,79	-4 086,8	5,01	1 075,5
	Podatki i opłaty	3,00	3 473,5	2,44	2 607,2	2,80	4 090,4	10,13	2 174,7
	Wynagrodzenia	11,03	12 776,8	12,35	13 208,5	10,83	15 836,3	41,17	8 842,8
	Ubezpieczenia społeczne	2,61	3 017,5	2,90	3 103,4	2,65	3 875,4	7,92	1 701,5
	(*) Pozostałe koszty	22,78	26 380,6	23,77	25 424,1	22,17	32 425,1	60,53	13 000,8
	Koszty operacyjne bezpośrednie razem	64,09	74 211,80	82,13	87 835,38	53,36	78 041,61	192,76	41 401,19
	Koszty operacyjne pośrednie	15,23	17 633,00	14,50	15 502,44	15,13	22 128,07	36,93	7 931,19
	Koszty operacyjne razem		91 844,8		103 337,8		100 169,7		49 332,4
	Jednostkowe koszty operacyjne	79,32		96,63		68,49		229,69	
(**) Operacyjne koszty gotówkowe	72,60		89,99		63,59		209,63		
Wydobycie węgla [mln t]		1,16		1,07		1,46		0,21	

(*) Pozostałe koszty obejmują: pozostałe koszty rodzajowe, wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia oraz pozostałe koszty operacyjne, (**) po uwzględnieniu amortyzacji rozliczonej jedynie w zakresie kosztów bezpośrednich.

Rys. 8.2. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Koźmin w latach 2009-2011

Analizując powyższą tabelę oraz wykres nie stwierdza się wyraźnej tendencji w kosztach wydobycia. Jednostkowe operacyjne koszty gotówkowe wahają się w przedziale 63,59-209,63 zł/t w roku 2012. W roku 2011 wzrost wydobycia węgla spowodował niewielki spadek łącznych kosztów (nie zanotowano istotnych zmian kosztów w poszczególnych pozycjach rodzajowych).

W odkrywce Koźmin prognozuje się wyższe niż dla odkrywki Adamów wartości wskaźnika N:W (średnia do roku 2023 – 7,99 m³/t vs 7,64 m³/t w O/Adamów). Nie przewiduje się znacznego wzrostu kosztów związanych z usuwaniem nadkładu przy średniorocznym wydobyciu węgla na poziomie około 973 tys. t.

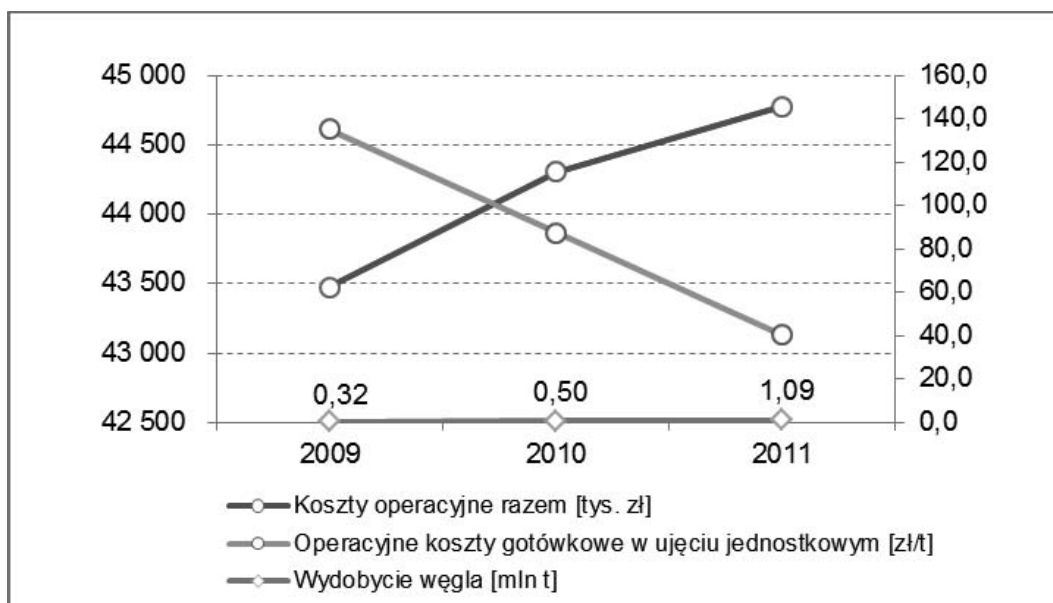

Tabela 8.3. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Władysławów w latach 2009-2012 (do 30.06.2012)

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		Do 30.06.2012	
	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]
Koszty operacyjne bezpośrednie								
Amortyzacja	2,02	641,5	1,93	957,9	0,98	1 062,8	2,18	409,2
Materiały	5,50	1 744,8	4,61	2 286,3	0,91	983,4	0,78	147,1
Energia	17,73	5 623,0	11,02	5 470,3	4,92	5 336,6	9,52	1 791,2
Usługi obce	1,45	460,4	1,52	754,6	2,06	2 240,9	0,36	67,9
Podatki i opłaty	5,94	1 883,9	2,95	1 462,9	2,97	3 218,3	7,99	1 502,3
Wynagrodzenia	19,20	6 086,8	13,71	6 804,5	6,39	6 939,8	19,36	3 642,3
Ubezpieczenia społeczne	4,41	1 398,4	3,10	1 540,7	1,51	1 641,1	2,07	389,2
(*) Pozostałe koszty	57,24	18 149,0	38,55	19 127,0	16,76	18 188,9	22,49	4 230,5
Koszty operacyjne bezpośrednie razem	113,49	35 987,69	77,39	38 404,20	36,50	39 611,80	64,75	12 179,53
Koszty operacyjne pośrednie	23,60	7 484,80	11,89	5 899,65	4,76	5 166,20	2,46	462,98
Koszty operacyjne razem		43 472,5		44 303,9		44 778,0		12 642,5
Jednostkowe koszty operacyjne	137,10		89,28		41,26		67,21	
(**) Operacyjne koszty gotówkowe	135,07		87,35		40,28		65,04	
Wydobycie węgla [mln t]		0,32		0,50		1,09		0,19

(*) Pozostałe koszty obejmują: pozostałe koszty rodzajowe, wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia oraz pozostałe koszty operacyjne, (**) po uwzględnieniu amortyzacji rozliczonej jedynie w zakresie kosztów bezpośrednich.

Rys. 8.3. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Władysławów, 2009-2011

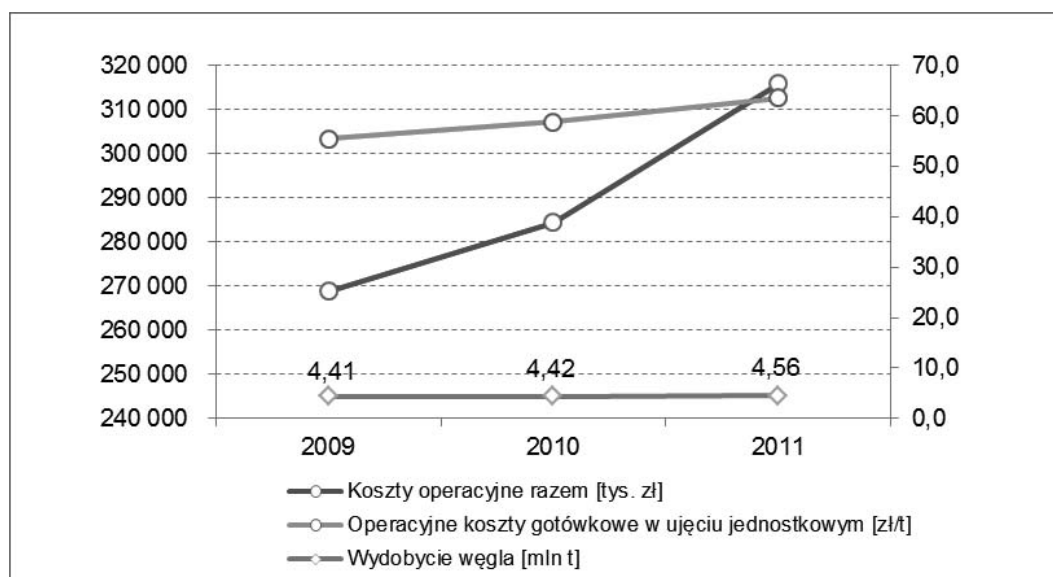
W odkrywce Władysławów widoczny jest w okresie lat 2009-2011 spadkowy trend kosztów w ujęciu jednostkowym wynikający ze znaczącego wzrostu skali produkcji węgla. Jednostkowe gotówkowe koszty operacyjne, przy wydobyciu węgla rzędu 1,09 mln t, wyniosły (w 2011) 40,28 zł/t.

Interpretacja kosztów i skali produkcji węgla z odkrywki Władysławów ma wyłącznie znaczenie poglądowe ze względu na fakt, iż zakończono tam eksploatację węgla w 2012 r. i trwa jej likwidacja.

Tabela 8.4. Operacyjne koszty wydobycia węgla w KWB Adamów w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	2009			2010			2011			30.06.2012		
	[zł/t]	[tys. zł]	[%]	[zł/t]	[tys. zł]	[%]	[zł/t]	[tys. zł]	[%]	[zł/t]	[tys. zł]	[%]
Amortyzacja	5,45	24 042,9	8,94%	5,58	24 675,6	8,68%	5,73	26 137,2	8,27%	8,67	14 367,2	8,75%
Materiały	6,32	27 902,6	10,38%	7,21	31 860,4	11,20%	9,34	42 599,9	13,48%	25,72	42 610,9	25,96%
Energia	9,72	42 912,6	15,96%	9,83	43 417,0	15,27%	9,34	42 594,3	13,48%			
Usługi obce	1,57	6 914,5	2,57%	3,64	16 069,0	5,65%	4,40	20 080,0	6,35%	3,16	5 239,8	3,19%
Podatki i opłaty	6,76	29 822,8	11,09%	6,42	28 380,1	9,98%	6,73	30 702,8	9,72%	11,18	18 524,0	11,28%
Wynagrodzenia	22,35	98 633,8	36,68%	23,30	102 982,6	36,21%	24,25	110 585,9	35,00%	32,40	53 679,5	32,70%
Ubezpieczenia społeczne	5,98	26 379,5	9,81%	6,08	26 882,1	9,45%	6,60	30 099,0	9,53%	9,95	16 490,8	10,05%
(*) Pozostałe koszty	2,78	12 270,9	4,56%	2,29	10 129,4	3,56%	2,89	13 178,6	4,17%	8,00	13 248,0	8,07%
Koszty operacyjne razem		268 879,6	100,0%		284 396,3	100,0%		315 977,7	100,0%		164 160,3	100,0%
Jednostkowe koszty operacyjne	60,92			64,36			69,28			99,09		
Operacyjne koszty gotówkowe	55,47			58,77			63,55			90,42		
Wydobycie węgla [mln t]		4,41			4,42			4,56			1,66	

(*) Pozostałe koszty obejmują: pozostałe koszty rodzajowe, wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia oraz pozostałe koszty operacyjne,

Rys. 8.4. Operacyjne koszty wydobycia węgla w KWB Adamów, lata 2009-2011

Operacyjne koszty gotówkowe w ujęciu jednostkowym w KWB Adamów w latach 2009-2012 kształtują się w przedziale 55,47-90,42 zł/t w pierwszej połowie 2012 r.

W latach 2009-2012 w kopalni Adamów występował wzrostowy trend operacyjnych kosztów gotówkowych w ujęciu jednostkowym. Wyższe koszty w 2011 r. wynikają głównie ze wzrostu kosztów w pozycjach: materiały, zużycie energii i wynagrodzenia

(wraz z pochodnymi).

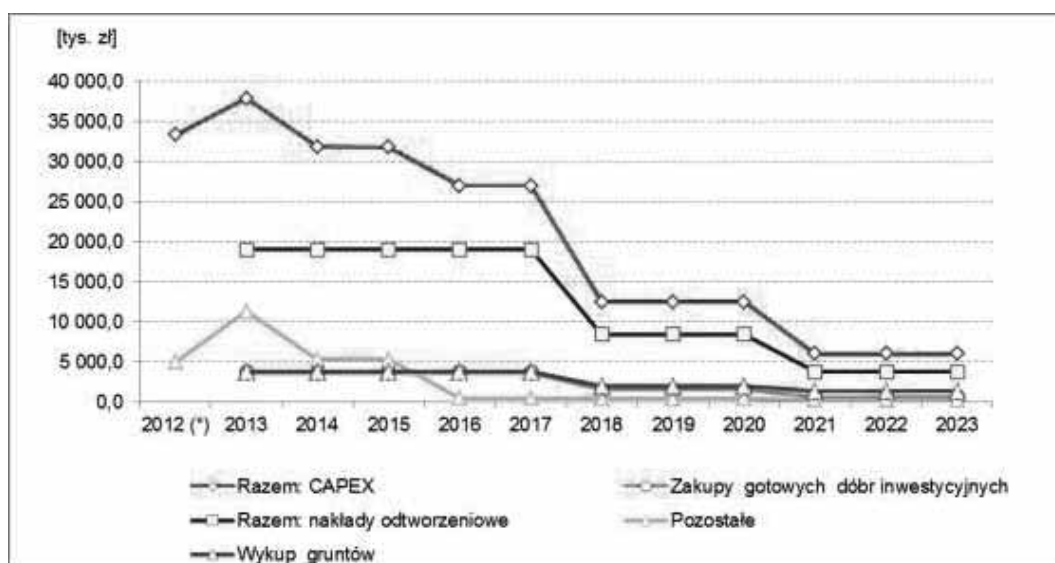
Przewiduje się, że w KWB Adamów wskaźnik N:W pozostanie względnie niezmienny. Wskaźnik ten w roku 2023 powinien kształtować się na poziomie około 7,2 m³/tonę wydobywanego węgla.

Wykonana prognoza nie obejmuje potencjalnego wpływu eksploatacji węgla z nowej odkrywki Grochowy-Siąszyce; obecnie KWB Adamów prowadzi rozpoznanie tego złoża, ale nie posiada jeszcze koncesji na jego eksploatację. Nie ma jednak podstaw do stwierdzenia, że przedmiotowa koncesja nie zostanie przyznana.

8.2. Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne w KWB Adamów zostały przedstawione w Tabeli 8.5. Przedmiotowe inwestycje obejmują wydatki na odtworzenie zdolności produkcyjnych działających odkrywek (w tym: modernizację parku maszynowego), zakupy gotowych dóbr inwestycyjnych, nabycie gruntów oraz pozostałe wydatki obejmujące przebudowę linii 220 kV odkrywki Adamów. W nakładach skalkulowano także rezerwę na zakup środków trwałych, w tym maszyn (koparki) z KWB Konin.

Graficzną prezentację prognozy nakładów inwestycyjnych w latach 2012-2023 stanowi wykres na rysunku 8.5.

Rys. 8.5. Nakłady inwestycyjne w KWB Adamów w latach 2012-2023

Średnioroczne nakłady w okresie do 2023 r. wynoszą 20,4 mln zł, a najwyższe wydatki nastąpią w okresie lat 2012-2017, (średniorocznie 31,5 mln zł w tym okresie). W latach 2018-2020 prognozuje się spadek średnich nakładów do poziomu 12,5 mln zł. Tendencja ta utrzyma się w dalszych okresach (lata 2021-2023), a wydatki spadną do kwoty 6 mln zł rocznie z uwagi na stopniowe wygaszanie eksploatacji węgla.

Największa część nakładów zostanie poniesiona na odtwarzanie zdolności wydobywczej odkrywek Adamów i Koźmin, odpowiednio 62,6 mln zł i 69,5 mln zł w latach 2012-2023.

KWB Adamów planuje nabycie koparki z KWB Konin i na ten cel wstępnie zarezerwowano w budżecie kwotę 11 mln zł.

W analizowanym okresie występują również koszty związane w prowadzeniem prac rozpoznawczych złoża Grochowy-Siąszyce. Jednakże wydatki te będą zakwalifikowane, jako koszty bieżącej działalności operacyjnej nie wpisując się w pulę nakładów inwestycyjnych.

Uważa się, że nakłady inwestycyjne są na rozsądnym poziomie oraz zgodne z bieżącymi planami produkcyjnymi kopalni.

Raport Eksperta ds. Złóż dla KWB Adamów

wardell
armstrong

Tabela 8.5. Nakłady inwestycyjne (CAPEX) KWB Adamów

Wyszczególnienie	Razem w latach											
	2012 (*)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Razem: CAPEX	244 300,0	33 300,0	37 850,0	31 850,0	27 000,0	27 000,0	12 500,0	12 500,0	12 500,0	6 000,0	6 000,0	6 000,0
Razem: nakłady odtworzeniowe	132 000,0	19 050,0	19 050,0	19 050,0	19 050,0	19 050,0	8 450,0	8 450,0	8 450,0	3 800,0	3 800,0	3 800,0
Odtworzenie zdolności produkcyjnej o/Adamów	62 550,0	8 850,0	8 850,0	8 850,0	8 850,0	8 850,0	4 200,0	4 200,0	4 200,0	1 900,0	1 900,0	1 900,0
Modernizacja stacji napędowych – cz. elektryczna	6 850,0	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	450,0	450,0	450,0	250,0	250,0	250,0
Modernizacja stacji napędowych – cz. mechaniczna	6 850,0	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	450,0	450,0	450,0	250,0	250,0	250,0
Bariera studni głębinowych	14 650,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	450,0	450,0	450,0
Rurociągi do bariery studni głębinowych	9 450,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0
Zasilanie bariery pomp	13 300,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	900,0	900,0	900,0	450,0	450,0	450,0
Stacje transformatorowo-rozdzielcze 6kV	3 500,0	550,0	550,0	550,0	550,0	550,0	250,0	250,0	250,0	0,0	0,0	0,0
Modernizacja elektrowozów typu EL2	5 250,0	900,0	900,0	900,0	900,0	900,0	250,0	250,0	250,0	0,0	0,0	0,0
Odprowadzanie wody z pompowni spagowej	2 700,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	100,0	100,0	100,0	50,0	50,0	50,0
Odtworzenie zdolności produkcyjnej o/koźmin	69 450,0	10 200,0	10 200,0	10 200,0	10 200,0	10 200,0	4 250,0	4 250,0	4 250,0	1 900,0	1 900,0	1 900,0
Modernizacja stacji napędowych – cz. elektryczna	5 500,0	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	250,0	250,0	250,0	0,0	0,0	0,0
Modernizacja stacji napędowych – cz. mechaniczna	5 500,0	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	250,0	250,0	250,0	0,0	0,0	0,0
Bariera studni głębinowych	20 400,0	2 700,0	2 700,0	2 700,0	2 700,0	2 700,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	950,0	950,0	950,0
Rurociągi do bariery studni głębinowych	13 150,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	1 850,0	850,0	850,0	850,0	450,0	450,0	450,0
Zasilanie bariery pomp	15 400,0	2 300,0	2 300,0	2 300,0	2 300,0	2 300,0	850,0	850,0	850,0	450,0	450,0	450,0
Stacje transformatorowo-rozdzielcze 6kV	3 500,0	550,0	550,0	550,0	550,0	550,0	250,0	250,0	250,0	0,0	0,0	0,0
Pompownie spagowe	2 250,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odprowadzanie wody z pompowni spagowej	3 750,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	50,0	50,0	50,0
Zakupy gotowych dóbr inwestycyjnych	25 100,0	3 700,0	3 700,0	3 700,0	3 700,0	3 700,0	1 600,0	1 600,0	1 600,0	600,0	600,0	600,0
Środki transportowe	6 100,0	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	450,0	450,0	450,0	0,0	0,0	0,0
Sprzęt technologiczny	8 100,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	450,0	450,0	450,0	0,0	0,0	0,0
Sprzęt komputerowy i oprogramowanie	3 450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	250,0	250,0	250,0	150,0	150,0	150,0
Inne	7 450,0	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0	450,0
Wykup gruntów	28 800,0	3 750,0	3 750,0	3 750,0	3 750,0	3 750,0	2 000,0	2 000,0	2 000,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0
Odkrywka Adamów	8 050,0	950,0	950,0	950,0	950,0	950,0	650,0	650,0	650,0	450,0	450,0	450,0
Odkrywka Koźmin	20 750,0	2 800,0	2 800,0	2 800,0	2 800,0	2 800,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0	900,0	900,0	900,0
Pozostałe	30 100,0	5 000,0	5 350,0	5 300,0	5 00,0	500,0	450,0	450,0	450,0	250,0	250,0	250,0
Przebudowa linii 220 kV O/Adamów	14 500,0	4 850,0	4 850,0	4 800,0	4 800,0	4 800,0	500,0	500,0	500,0	250,0	250,0	250,0
Rezerwa na zakupy środków trwałych	15 600,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 00,0	500,0	450,0	450,0	450,0	250,0	250,0	250,0

(*) CAPEX na rok 2012 obejmuje zaplanowane wydatki kopalni w kwocie 28,3 mln zł.

ZS611091

20 września 2012 r.

Strona 89

9. SĄSIADUJĄCE ZAKŁADY EKSPLOATACJI WĘGLA

Nie występuje eksploatacja górnicza w tym rejonie, która mogłaby mieć negatywny wpływ na działalność KWB Adamów lub stanowić środowiskowe lub inne zagrożenie dla pracy na jej odkrywkach.

10. INTERPRETACJE I WNIOSKI

10.1. Interpretacje i Wnioski

KWB Adamów jest przedsiębiorstwem górniczym, które posiada rynek zbytu i perspektywy do roku 2017. Po tym terminie, chociaż harmonogram wskazuje na możliwość utrzymania poziomów produkcji aż do roku 2023, główny odbiorca węgla, Elektrownia Adamów, może być zmuszona do zamknięcia ze względów środowiskowych. Obecna sytuacja jest niejasna i firma WAI oceniła sytuację finansową zakładając, że elektrownia nadal będzie działać albo można będzie znaleźć innego klienta, np. Elektrownię Pątnów.

10.2. Geologia

Obecne rezerwy udowodnione i przypuszczalne zgodnie z klasyfikacją JORC wynoszą 40,5 mln t. Przyszłe zasoby, których nie można rozważyć zgodnie z klasyfikacją JORC, ale które można klasyfikować zgodnie z systemem polskim jako przewidywane zasoby bilansowe, wynoszą 48,2 mln t (dla złoża Grochowy – Siąszyce) oraz 6,4 mln t dla północno-wschodniej części złoża Adamów (łącznie 54,6 mln t). Firma WAI uważa, że jeśli przyznane zostaną koncesje na wydobywanie, co wydaje się prawdopodobne, te zasoby przemysłowe byłyby uważane za zgodne z JORC.

10.3. Hydrogeologia

„Jednostkowy lej depresji” (tj. powierzchnia leja depresji podzielona przez zrzut) został przybliżony dla wskazania wydajności warstwy wodonośnej (im niższa jest ta liczba, tym bardziej wydajna jest warstwa wodonośna): dla Koźmina może być zaniżona, ponieważ lej depresji może się jeszcze powiększać. Wartości te rzeczywiście wskazują, że odkrywka Koźmin jest znacząco bardziej zawodniona niż Adamów. Jest to spowodowane przez osady o większej miąższości i bardziej przepuszczalne w odkrywce Koźminie oraz przez niewielką odległość pomiędzy Wartą a tą odkrywką.

Podaje się, że jakość zrzutu z odkrywek jest zgodna z wymaganiami pozwolenia.

Obserwacja osadnika odkrywki Koźmin (zarówno na miejscu jak i na odwzorowaniu satelitarnym) wykazała, że wprowadzenie usprawnień może spowodować uzyskiwanie jeszcze wyższej skuteczności jego pracy. Modyfikacje mogłyby polegać

na zmianie konstrukcji osadników lub na ich powiększeniu w celu wydłużenia czasu osadzania zawiesiny. Można rozważyć ponadto przegradzanie przepływu.

Zaleca się korekty modeli numerycznych oraz ponowną kalibrację tak, by dopasować do obserwowanych danych, w odstępach 5 lat lub krótszych.

Wpływ odwadniania odkrywki Koźmin jest dość dobrze kontrolowany przez istniejący system monitorowania. Natomiast poza wschodnim brzegiem Warty wpływy nie są już w takim stopniu monitorowane, z uwagi na brak wystarczającej infrastruktury monitorowania. Koniecznym wydaje się zatem wzmocnienie skuteczności monitorowania tego rejonu poprzez instalację dodatkowych piezometrów.

Zaleca się również, by przy pierwszej okazji przeprowadzić badanie bilansu wód oraz monitorowanie przepływu w Warcie zarówno w dół biegu rzeki jak i w górę. Należy dołożyć starań dla zrozumienia ciągłości hydraulicznej pomiędzy rzeką Wartą a górną warstwą wodonośną.

10.4. Wydobycie

Kopalnia korzysta ze starzejących się maszyn, gdzie 78% koparek ma ponad 35 lat. Choć są one obecnie konserwowane, ich dyspozycyjność w nadchodzących latach zmniejszy się, a pełna wymiana na młodsze maszyny powinna stanowić część procesu inwestycyjnego. Obecny plan nakładów inwestycyjnych uwzględnia zakup koparki z KWB Konin w roku 2014.

Stosowany system wydobycia jest odpowiedni do warunków panujących w kopalni-

10.5. Rynki i kontrakty

KWB Adamów dostarcza większość (99%) swojego węgla do elektrowni Adamów. WAI została poinformowana, że w roku 2017 elektrownia Adamów może być zamknięta z powodów środowiskowych. Jeśli by tak się stało, to rynek węgla dla KWB Adamów zostałby zlikwidowany. Ponieważ nie zostało to potwierdzone, firma WAI założyła, że albo elektrownia będzie nadal działać albo zostanie znaleziony inny odbiorca (Elektrownia Pątnów).

10.6. Warunki środowiskowe

Obecnie KWB Adamów posiada wszystkie konieczne pozwolenia i koncesje, co zapewnia całkowitą zgodność prowadzonej działalności z przepisami polskimi. Kopalnia nie ma też żadnych zaległości związanych wypełnianiem wymogów ochrony środowiska pochodzących z lat ubiegłych, KWB Adamów przestrzega krajowych wymagań środowiskowych, łącznie z dodatkowymi wymaganiami dotyczącymi otrzymanej Decyzji Środowiskowej. Aby być w zgodzie z międzynarodową najlepszą praktyką aktualny plan likwidacji kopalni powinien być poszerzony o pełną ocenę ekonomiczną oraz powinien zabezpieczać źródła finansowania dla obecnych i wszelkich innych kosztów monitorowania środowiska i zarządzania po zamknięciu kopalni, z uwzględnieniem aspektów społecznych. Ponadto należałoby opracować nadrzędny plan zarządzania kwestiami społecznymi i ochrony środowiska, który następnie powinien być wdrożony przez dział ds. ochrony środowiska.

Prowadzenie eksploatacji węgla brunatnego w KWB Adamów wymaga przejęcia dużych obszarów oraz ich zakupu od lokalnych właścicieli, co powoduje, iż jego nabycie stanowi znaczącą część rocznego budżetu kopalni. Ogólnie rzecz biorąc, KWB Adamów powinna w możliwie krótkim terminie opracować formalne systemy zarządzania aspektami społecznymi, łącznie z polityką społeczną, procedurami i szkoleniami personelu, które obejmowałyby rozwój społeczności i zaangażowanie interesariuszy. W celu dostosowania do najlepszych międzynarodowych praktyk należy opracować plan przesiedleń i przywrócenia źródła utrzymania z uwzględnieniem wszystkich kategorii osób, których to dotyczy.

10.7. Koszty operacyjne

KWB Adamów planuje produkcję węgla na poziomie od około 3,9 do 5,0 mln t rocznie. Od roku 2017 ilość ta będzie się zmniejszać. Średnie koszty operacyjne działalności wydobywczej wynoszą obecnie (koniec 2011r.) około 69,28 zł/t.

10.8. Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne wydają się adekwatnie odpowiadać prowadzonej aktualnie skali wydobycia. Średnie roczne nakłady ulegną zmniejszeniu dopiero od roku 2018 ze średniej wartości 20,4 mln zł (lata 2012-2023) do poziomu 6 mln zł począwszy od 2021 roku.

11. AUTORZY I KWALIFIKACJE

Robin Dean jest Dyrektorem Technicznym i uprawnionym inżynierem górniczym z 38-letnim doświadczeniem w górnictwie brytyjskim i 10-letnim na rynkach międzynarodowych. Doświadczenie jego obejmuje działania górnicze i zamykanie kopalń, zarządzanie kopalniami i sprawy bezpieczeństwa.

Peter Dryburgh jest geologiem górniczym z 30-letnią praktyką w przemyśle górniczym i 19-letnią praktyką w zarządzaniu międzynarodowymi zespołami wielodyscyplinarnymi i wielokulturowymi dla klientów z sektora prywatnego i publicznego.

Stephanie Higgs jest starszym geologiem w firmie WAI z 5-letnim doświadczeniem, i koncentruje się na trójwymiarowym modelowaniu geologicznym, ocenie zasobów oraz problemach fizyki ogólnej dla pierwotnych źródeł energii w zakresie paliw kopalnych.

Oliver Higgins MSci Dip GIS PGeo EurGeol jest głównym geologiem w WAI z 11-letnim doświadczeniem. Oliver zaczął swoją karierę w Irlandii przy organizowaniu wysypisk odpadów, ale dodał do tego badanie wód gruntowych oraz hydrogeologiczne aspekty dużych projektów wydobywczych i infrastruktury. Jest on specjalistą w dziedzinie GIS i ma również formalne kwalifikacje w ocenie jakości wody oraz trójwymiarowym modelowaniu numerycznym.

Peter Whitbread-Abrutat jest głównym naukowcem d/s ochrony środowiska w firmie Wardell Armstrong International Ltd, koncentrującym się głównie na wpływie górnictwa na środowisko naturalne i jego ograniczaniu oraz na zamykaniu kopalń. Posiada szerokie 15-letnie doświadczenie w górnictwie i problemach zrównoważonego rozwoju.

Alison Allen jest uprawnionym specjalistą d/s ochrony środowiska z 10-letnim doświadczeniem w dziedzinie opracowywania OOS oraz audycie, zarządzaniu ryzykiem ekologicznym ocenie i analizach środowiskowych oraz przywracaniu do życia terenów przemysłowych.

Peter Watkinson spędził ponad 40 lat swojego życia zawodowego w przemyśle górniczym i uzyskał olbrzymie doświadczenie w dziedzinie techniki, rozwoju,

operacji, marketingu i ogólnego zarządzania zarówno na powierzchni jak i pod ziemią w górnictwie węglowym i górnictwie rud.

Jerzy Kicki, lider zespołu IGSMiE PAN, posiadający 30-letnią praktykę jako inżynier górniczy i wykładowca AGH; członek zespołu, kierownik i współautor ponad 200 projektów i raportów przemysłowych.

Ryszard Uberman, profesor, pracownik naukowy w IGSMiE PAN. Uprawniony rzeczoznawca d/s oceny zasobów mineralnych Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalni, specjalizujący się w projektowaniu kopalń odkrywkowych, eksploatacji górniczej, planów likwidacji kopalń i rekultywacji.

Eugeniusz Jacek Sobczyk, profesor w IGSMiE PAN, geolog górniczy, z ponad 20-letnim doświadczeniem; uprawniony rzeczoznawca oceny zasobów mineralnych Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalni; członek zespołu i kierownik około 50 projektów górniczych z zakresu eksploatacji podziemnej i odkrywkowej.

Michał Kopacz, inżynier i ekonomista górniczy w IGSMiE PAN z ponad 10-letnim doświadczeniem, członek zespołu i kierownik około 25 projektów realizowanych dla przemysłu wydobywczego.

Artur Dyczko, inżynier górniczy w IGSMiE PAN z 15-letnim doświadczeniem, uczestnik ponad 40 studiów i projektów z zakresu eksploatacji rud metali, węgla brunatnego i kamiennego.

Jacek Jarosz, geolog górniczy i inżynier w IGSMiE PAN, z 20-letnim doświadczeniem; uczestnik ponad 50 studiów i projektów z zakresu eksploatacji rud metali, węgla brunatnego i kamiennego oraz w dziedzinie ich oceny ekonomicznej.

Piotr Saługa, adiunkt w IGSMiE PAN, specjalista w wycenie zasobów, ekonomista i inżynier górniczy z ponad 20-letnim doświadczeniem; uprawniony rzeczoznawca oceny zasobów mineralnych Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalni (TZK020); członek zespołu i kierownik wielu projektów oraz autor raportów dotyczących oceny ekonomicznej tych projektów.

Wojciech Naworyta, adiunkt w katedrze Górnictwa Odkrywkowego AGH, uczestnik ponad 30 projektów badawczych.

Paweł Kamiński, asystent w AGH, uczestnik wielu projektów badawczych, związany głównie górnictwem podziemnym, wentylacją i konstrukcjami podziemnymi.

Dominik Galica, geolog i geodeta górniczy w IGSMiE PAN, specjalizujący się w geomatyce górniczej, szczególnie w zakresie trójwymiarowego modelowania.

Rafał Polak, inżynier energetyk w IGSMiE PAN z 7-letnim doświadczeniem.

Szymon Sypniowski, inżynier górniczy w IGSMiE PAN, specjalizujący się w górnictwie odkrywkowym i informatyce górniczej, szczególnie w zakresie modelowania złóż i harmonogramowania produkcji.

wardell-armstrong.com

STOKE-ON-TRENT
Sir Henry Doulton House
Forge Lane
Etruria
Stoke-on-Trent
ST1 5BD
Tel: +44 (0)845 111 7777

CARDIFF
22 Windsor Place
Cardiff
CF10 3BY
Tel: +44 (0)29 2072 9191

EDINBURGH
Suite 2/3, Great Michael House
14 Links Place
Edinburgh
EH6 7EZ
Tel: +44 (0)131 5553311

GREATER MANCHESTER
2 The Avenue
Leigh
Greater Manchester
WN7 1ES
Tel: +44 (0)1942 260101

LIVERPOOL
14 Hurricane Drive
Estuary Business Park
Speke
Liverpool
L24 8RL
Tel: +44 (0)8451 451 900

LONDON
Sutherland House
5-6 Argyll Street
London
W1F 7TE
Tel: +44 (0)20 7287 2872

NEWCASTLE UPON TYNE
City Quadrant
11 Waterloo Square
Newcastle upon Tyne
NE1 4DP
Tel: +44 (0)191 232 0943

SHEFFIELD
Unit 4
Newton Business Centre
Newton Chambers Road
Thornccliffe Park
Chapelton
Sheffield
S35 2PH
Tel: +44 (0)114 245 6244

TRURO
Wheal Jane
Baldhu
Truro
Cornwall
TR3 6EH
Tel: +44 (0)1872 560738

WEST BROMWICH
Thynne Court
Thynne Street
West Bromwich
West Midlands
B70 6PH
Tel: +44 (0)121 580 0909

International offices:

ALMATY
Office 515
43 Dostyk Avenue
Almaty
Kazakhstan
050010
Tel: +77 273341310

BEIJING
1321 Golden Land Building,
No. 32 Lian Ma Qiao Road
Chaoyang District
Beijing,
China
Tel: +86 (0)10 64 64 6118

your earth our world

Wardell Armstrong International Limited

Sir Henry Doulton House, Forge Lane, Etruria, Stoke-on-Trent, ST1 5BD, United Kingdom
 Telephone: +44 (0)845 111 7777 Facsimile: +44 (0)845 111 8888 www.wardell-armstrong.com

Our Ref: AD/CJ/ZS611091/LEADLETK-001

Data: 20 września 2012 r.

Your Ref:

Szanowni Państwo,

Niniejszym chcielibyśmy przedstawić Raport Eksperta d/s Złóż (MER lub Raport) dotyczący kopalni węgla brunatnego i zakładów będących własnością PAK Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A. (Spółka lub KWB Konin). Raport został wykonany w związku z planem przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej akcji Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. (ZE PAK) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji do obrotu na rynku regulowanym, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW). W związku z tym ZE PAK przygotowuje prospekt emisyjny (Prospekt) i międzynarodowy dokument marketingowy (IOC), jako część tego procesu. W obydwu tych dokumentach będą podane wybrane informacje z Raportu Eksperta ds. Złóż (MER) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. (KWB Konin), który będzie załączony w całości do Prospektu i IOC.

Firma Wardell Armstrong International (WAI) została zaangażowana przez Spółkę w celu świadczenia profesjonalnych usług w tym względzie i przygotowania MER, będącego niezależną oceną majątku Spółki, zasobów kopalni oraz planów strategicznych.

Firma WAI działa jako niezależny techniczny konsultant, dostarczając oceny stanu zasobów, wiedzę górnictwiczną oraz wyceny usług dla przemysłu górnictwicznego i jego inwestorów.

Niniejszy Raport zawiera obserwacje i spostrzeżenia WAI. Został przygotowany w zgodzie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Rozporządzenie nr 809/2004) oraz wytycznymi i zaleceniami Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) na temat spójnego wdrażania Rozporządzenia nr 809/2004.

Wardell Armstrong International is the trading name of Wardell Armstrong International Limited,
 Registered in England No. 3813172

Registered office: Sir Henry Doulton House, Forge Lane, Etruria, Stoke-on-Trent, ST1 5BD, United Kingdom

UK Offices: Stoke-on-Trent, Cardiff, Edinburgh, Greater Manchester, Liverpool, London,
 Newcastle upon Tyne, Sheffield, Truro, West Bromwich. International Offices: Almaty, Beijing

ENERGY AND CLIMATE CHANGE
 ENVIRONMENT AND SUSTAINABILITY
 INFRASTRUCTURE AND UTILITIES
 LAND AND PROPERTY
 MINING, QUARRYING AND MINERAL ESTATES
 WASTE RESOURCE MANAGEMENT

Firma WAI oparła swoje wnioski i spostrzeżenia bazując na danych źródłowych przedstawionych przez Spółkę oraz na dyskusjach i obserwacjach w czasie wizyty WAI na terenie działania Spółki w Polsce.

Zasoby węgla brunatnego są szacowane i wykazywane przez Spółkę zgodnie z polskimi standardami. W trakcie audytu WA dokonał przeszacowania tych zasobów do kategorii systemu JORC - Australijskiego Kodeksu Wykazywania Zasobów Złóż (JORC Code; wyd. 2004 r.), dobrze znanego i preferowanego podejścia w tym zakresie.

WAI dokonał niezależnie następujących przeglądów informacji dostarczonych przez Spółkę:

- Przegląd danych i informacji – dyskusje z kluczowymi pracownikami kopalni i Biura Zarządu wraz z dokumentacją dostarczoną przez Spółkę.
- Zasoby i rezerwy – przegląd zasobów zgodnie z klasyfikacją zarówno polską jak i JORC.
- Przegląd przedsięwzięć inwestycyjnych (projektów) i koncesji – identyfikacja nowych obszarów górniczych, postępów w uzyskiwaniu nowych koncesji do ich eksploatacji oraz odnowienia obecnych koncesji w celu oceny ich wpływu na przyszłe plany.
- Wizyty w kopalni – wizyty referencyjne w kopalni w celu ustalenia stanu wyposażenia technicznego, metod ich działania oraz wszelkich innych zagadnień wpływających na działalność.
- Przegląd wyposażenia i posiadanych zdolności produkcyjnych – przegląd istniejącego i planowanego do zakupu wyposażenia w celu ustalenia przyszłych potrzeb inwestycyjnych i wydatków na zakup nowego sprzętu.
- Przegląd BHP – przegląd stanu BHP w kopalni, bezpieczeństwa i jakości zarządzania głównymi zagadnieniami.
- Przeglądy innych aspektów takich jak: historyczne wyniki, plany wydobycia, zatrudnienie, sprzedaż i marketing.
- Przegląd kosztów – w zakresie oceny kosztów operacyjnych i inwestycyjnych - bieżących i przyszłych.
- Ochrona środowiska i rekultywacja – ocena głównych zagadnień środowiskowych, zasad prowadzenia likwidacji kopalni i przeznaczonych na nią środków pieniężnych, jak i kwestii zarządzania tymi aspektami.

Niniejszy Raport został przygotowany w imieniu WAI przez osoby będące jego sygnatariuszami. Dotyczy to pracowników własnych Wardell Armstrong International (WAI), których kwalifikacje i doświadczenia zostały przedstawione w Punkcie 11 Raportu. Niektóre zagadnienia MER zostały

przygotowane przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk (IGSMiE, MEERI), który nie jest sygnatariuszem niniejszego Raportu. Jednakże kwalifikacje i doświadczenie poszczególnych osób (ekspertów i współautorów) zostały również wykazane w tym punkcie. Jednakże wszystkie opinie, stwierdzenia i wnioski wyrażone w częściach niniejszego Raportu są zweryfikowane przez WAI.

Zdolność i niezależność

WAI jest prywatną firmą konsultingową, posiadającą swoją siedzibę w Wielkiej Brytanii. Została wybrana do tego zlecenia na podstawie naszej specjalistycznej wiedzy technicznej w zakresie górnictwa oraz naszego doświadczenia w wykonywaniu ocen działalności górniczej dla celów inwestycyjnych.

WAI uzyskał i będzie otrzymywał profesjonalne wynagrodzenie za przygotowanie niniejszego Raportu, ale nie jest to uzależnione od opinii na temat działalności Spółki lub rezultatów oferty publicznej.

Żaden z Dyrektorów, pracowników lub podwykonawców WAI, którzy wnieśli swój wkład do wykonania raportu nie ma żadnych interesów w Spółce lub opiniowanych aktywach, jak również w wynikach oferty publicznej.

Ograniczenia i wyłączenia, prawa autorskie

Spółka potwierdziła firmie WAI, że zgodnie z jej wiedzą informacje dostarczone przez nią były prawdziwe, dokładne i kompletne, nie zaś niepoprawne, wprowadzające w błąd lub też niepewne. WAI nie ma powodu by uważać, że jakiegokolwiek fakty zostały ukryte.

Dostępność prognoz produkcji i kosztów nie jest przedmiotem prac wykonanych przez WAI. Prognozy przedstawione i omówione w niniejszym raporcie zostały zaproponowane przez kierownictwo Spółki i dostosowane, tam gdzie to było wymagane przez WAI. Zestawienia te nie mogą być jednak traktowane jako absolutnie pewne. Z konieczności są one oparte na założeniach ekonomicznych, z których wiele jest poza możliwościami kontroli przez Spółkę.

Kwalifikacje Konsultantów

WAI posiada ponad 350 pracowników, oferujących wiedzę specjalistyczną w szerokim zakresie zasobów i dyscyplin inżynierskich. Niezależność firmy WAI jest zapewniona przez fakt, że nie jest właścicielem kapitału w jakimkolwiek przedsięwzięciu. Pozwala to WAI zapewnić swoim klientom bezkonfliktowe i obiektywne zalecenia w kluczowych sprawach oceny. WAI posiada sprawdzony rejestr osiągnięć w dziedzinie podejmowania niezależnych ocen zasobów, ocen projektów i audytów, MER i CPR, oraz niezależnych ocen wykonalności zgodnie ze standardami zapewniającymi możliwość uzyskania finansowania przez banki w imieniu firm poszukiwawczych i górniczych oraz instytucji finansowych na całym świecie.

Niniejszy Raport został przygotowany w oparciu o przegląd techniczny i ekonomiczny przez zespół konsultantów pochodzących z WAI oraz ich konsultantów, podwykonawców IGSMiE PAN. Konsultanci ci są specjalistami w dziedzinach geologii, oceny i klasyfikacji zasobów, podziemnej i odkrywkowej eksploatacji węgla, infrastruktury, przeróbki węgla oraz zarządzania środowiskiem.

Osoby wymienione w punkcie 11 wniosły wkład w niniejszy MER, posiadają bogate doświadczenie w górnictwie oraz są aktualnymi członkami odpowiednich uprawnionych i wyspecjalizowanych instytucji.

Z poważaniem
w imieniu Wardell Armstrong International Ltd

ANDREW BIRTLES
Dyrektor
abirtles@wardell-armstrong.com

wardell-armstrong.com

ENERGY AND CLIMATE CHANGE
ENVIRONMENT AND SUSTAINABILITY
INFRASTRUCTURE AND UTILITIES
LAND AND PROPERTY
MINING, QUARRYING AND MINERAL ESTATES
WASTE RESOURCE MANAGEMENT

KWB KONIN

Raport Eksperta ds. Ziół dla KWB Konin

20 września 2012 r.

your earth our world

Wardell Armstrong International

Sir Henry Doulton House, Forge Lane, Etruria, Stoke-on-Trent, ST1 5BD, United Kingdom
Telephone: +44 (0)1782 276700 Fax: +44 (0)845 111 8888 www.wardell-armstrong.com

DATA WYDANIA: 20 września 2012 r.

NUMER ZLECENIA: ZS611091

PRZYGOTOWANY PRZEZ:

Robin Dean Technical Director

Peter Dryburgh Director

Allison Allen Associate Director

Peter Watkinson Associate Director

ZATWIERDZONY PRZEZ:

Andy Birtles Director

Otrzymują:

PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A.

Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A.

oraz

Credit Suisse Securities (Europe) Limited

J.P. Morgan Securities plc

UniCredit CAIB Poland S.A.

UniCredit Bank Austria AG

UniCredit Bank AG, London Branch

ING Bank N.V., London Branch

ING Securities S.A.

Banco Espirito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku

Polskiego w Warszawie

IPOPEMA Securities S.A.

TRIGON Dom Maklerski S.A.

Niniejszy raport został przygotowany przez firmę Wardell Armstrong International przy wykorzystaniu wszystkich uzasadnionych umiejętności, staranności i z zachowaniem należytej dbałości.

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE WYKONAWCZE	i
1. WSTĘP.....	1
2. OPIS TERENÓW I STANU POSIADANIA KWB Konin	4
2.1. POŁOŻENIE	4
2.2. DOSTĘPNOŚĆ, KLIMAT, LOKALNA INFRASTRUKTURA I FIZJOGRAFIA	8
2.3. WARUNKI POWIERZCHNIOWE	9
2.4. LASY	9
2.5. OBSZARY CHRONIONE	9
2.6. GLEBY	10
2.7. AKTY PRAWNE I DOKUMENTY FORMALNE SPÓŁKI	10
3. GEOLOGIA.....	13
3.1. WPROWADZENIE	13
3.2. WARUNKI GEOLOGICZNE ZŁÓŻ ZAŁĘGAJĄCYCH W REGIONIE	13
3.3. HISTORIA KOPALNI.....	17
3.4. DOSTĘPNOŚĆ DANYCH I ICH WERYFIKACJA	18
3.5. POSZCZEGÓLNE ODKRYWKI.....	18
3.6. ZŁOŻA PERSPEKTYWICZNE	31
3.7. METODOLOGIA SZACOWANIA ZASOBÓW	33
3.8. PODSUMOWANIE INFORMACJI O ZASOBACH	39
4. HYDROGEOLOGIA/HYDROLOGIA	42
4.1. JÓŻWIN IIB.....	44
4.2. TOMISŁAWICE	47
4.3. DRZEWCZE	55
4.4. PIASKI	59
4.5. WNIOSKI, ZOBOWIĄZANIA I ZALECENIA DLA WSZYSTKICH ODKRYWEK	62
5. EKSPLOATACJA GÓRNICZA.....	67
5.1. STRATEGIA PROWADZENIA EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ.....	67
5.2. DZIAŁALNOŚĆ GÓRNICZA.....	70
5.3. WYDOBYCIE W UJĘCIU HISTORYCZNYM I PRZYSZŁOŚCIOWYM	72
5.4. MASZYNY I URZĄDZENIA GÓRNICZE	74
5.5. ZWAŁOWARKI.....	78
5.6. TRANSPORT PRZENOŚNIKOWY.....	80
5.7. TRANSPORT KOLEJOWY.....	80
6. RYNKI I UMOWY.....	83
6.1. SPRZEDAŻ WĘGLA W KWB KONIN	83
6.2. WYMAGANIA JAKOŚCIOWE I KARY UMOWNE	85
6.3. WYMOGI JAKOŚCIOWE DLA DOSTARCZANEGO WĘGLA DO NABYWCY	86
7. ŚRODOWISKO, BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA ZDROWIA	88
7.1. CEL I METODOLOGIA OPRACOWANIA	88

7.2.	SYTUACJA SPOŁECZNA I KWESTIE OCHRONY ŚRODOWISKA	88
7.3.	STATUS DZIAŁALNOŚĆ KOPALNI	90
7.4.	ZARZĄDZANIE KWESTIAMI SPOŁECZNYMI	95
7.5.	BEZPIECZEŃSTWO PRACY ORAZ OCHRONA ZDROWIA	95
7.6.	LIKWIDACJA ODKRYWEK I REKULTYWACJA	96
7.7.	WNIOSKI I ZALECENIA	104
8.	OCENA TECHNICZNA I EKONOMICZNA	105
8.1.	KOSZTY OPERACYJNE	105
8.2.	NAKŁADY INWESTYCYJNE	111
9.	SĄSIADUJĄCE ZAKŁADY GÓRNICZE	113
10.	INTERPRETACJE I WNIOSKI	114
10.1.	GEOLOGIA	114
10.2.	HYDROGEOLOGIA	114
10.3.	WYDOBYCIE	114
10.4.	RYNKI I KONTRAKTY	115
10.5.	ŚRODOWISKO	115
10.6.	KOSZTY OPERACYJNE	115
10.7.	NAKŁADY INWESTYCYJNE	116
10.8.	KOSZTY LIKWIDACJI	116
11.	AUTORZY I KWALIFIKACJE	117

SPIS TABEL

Tabela 0.1. Wielkość zasobów wykazanych zgodnie z kodeksem JORK.....	iii
Tabela 0.2. Wielkość zasobów w złożach perspektywicznych	iii
Tabela 0.3. Prognoza nakładów inwestycyjnych w KWB Konin	vi
Tabela 3.1. Charakterystyka jakościowa odkrywki Józwin IIB	21
Tabela 3.2. Bieżące zasoby bilansowe i pozabilansowe odkrywki Józwin IIB (wg stanu na dzień 31.12.2011)	21
Tabela 3.3. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011	22
Tabela 3.4. Zasoby przemysłowe odkrywki Józwin IIB	22
Tabela 3.5. Jakość węgla z odkrywki Drzewce.....	25
Tabela 3.6. Zasoby bilansowe i pozabilansowe odkrywki Drzewce (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]	26
Tabela 3.7. Zasoby bilansowe i pozabilansowe w rozbiciu na pola (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]	26
Tabela 3.8. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t]	26
Tabela 3.9. Zasoby przemysłowe odkrywki Drzewce [t]	26
Tabela 3.10. Parametry jakościowe węgla z odkrywki Tomisławice	29
Tabela 3.11. Zasoby bilansowe i pozabilansowe odkrywki Tomisławice (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]	30
Tabela 3.12. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t]	30
Tabela 3.13. Zasoby przemysłowe odkrywki Tomisławice	30
Tabela 3.14. Charakterystyka złóż przewidzianych do eksploatacji w przyszłości	31
Tabela 3.15. Zasady polskiego systemu klasyfikacji zasobów	34
Tabela 3.16. Wyznaczniki uciążliwości geologicznej w odniesieniu do odległości pomiędzy wywierconymi otworami.....	35
Tabela 3.17. Zasoby złóż KWB Konin wg polskiego systemu klasyfikacji [t].....	40
Tabela 3.18. Zasoby w ujęciu zgodnym z kodeksem JORC.....	41
Tabela 3.19. Zasoby pozabilansowe	41
Tabela 3.20. Zasoby złóż perspektywicznych według polskiego systemu klasyfikacji	41
Tabela 4.1. Przewidywania zrzutów z Tomisławic.....	51
Tabela 4.2. Wyniki hydrogeologiczne odkrywki Tomisławice - przewidywane i obserwowane	54
Tabela 4.3. Zrzut z odkrywki Drzewce – przewidywany i obserwowany	59
Tabela 4.4. Przewidywane nałożenie się obniżeń zwierciadła odkrywki Piaski z rejonem Natura 2000	62
Tabela 4.5. Posumowanie wyników hydrogeologicznych dla wszystkich ocenianych odkrywek	63
Tabela 5.1. Wielkość wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu w KWB Konin w latach 2008 -2011 [tys. t]	72

Tabela 5.2. Wiek oraz procentowy udział w obecnie posiadanym parku maszynowym koparek	75
Tabela 5.3. Specyfikacja techniczna koparek KWB Konin. Źródło: KWB Konin, opracowanie własne..	76
Tabela 5.4. Specyfikacja techniczna koparek KWB Konin – c.d.....	77
Tabela 5.5. Specyfikacja techniczna zwałowarek w KWB Konin	79
Tabela 5.6. Szczegóły dotyczące stacji załadowniczych węgla w KWB Konin	81
Tabela 5.7. Szczegóły dotyczące lokomotyw i wagonów używanych w KWB Konin.....	82
Tabela 6.1. Przychody ze sprzedaży węgla w latach 2009-2011	83
Tabela 6.2. Sprzedaż, ilości i ceny węgla produkowanego w KWB Konin w latach 2009-2011	85
Tabela 6.3. Wymogi jakościowe dla węgla wskaźnikowego z kopalni Konin	86
Tabela 6.4. Limity jakości i ilości węgla stanowiące podstawę do wzajemnych roszczeń pomiędzy KWB Konin i ZE PAK.....	86
Tabela 7.1. Zbiorniki wodne w końcowych wyrobiskach	99
Tabela 7.2. Koszty związane z likwidacją KWB Konin	99
Tabela 7.4. Szacunkowe wpłaty na fundusz likwidacji (FLZG) dla KWB Konin dla złóż objętych koncesją (w cenach 2011 r.).....	101
Tabela 8.1. Koszty operacyjne odkrywki Kazimierz w latach 2009-2011	105
Tabela 8.2. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Józwin w latach 2009-2012 (do 30.06.2012)	106
Tabela 8.3. Koszty operacyjne eksploatacji węgla z odkrywki Drzewce w latach 2009-2012 (do 30.06.2012 r.)	107
Tabela 8.4. Koszty operacyjne wydobycia węgla brunatnego z odkrywki Tomisławice w latach 2010-2012 (do 30.06.2012 r.).....	109
Tabela 8.5. Koszty operacyjne eksploatacji węgla brunatnego w KWB Konin	110
Tabela 8.6. Szacunkowe nakłady inwestycyjne poniesione w roku 2011	111
Tabela 8.7. Przewidywane wydatki kapitałowe KWB Konin do roku 2029 [tys. zł].....	112

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 0.1. Złóża KWB Konin: eksploatowane (Józwin IIB, Drzewce i Tomisławice), zrehabilitowane i perspektywiczne (źródło: KWB Konin 2009, wg Z. Kasztelewicza).....	ii
Rys. 0.2. Koszty operacyjne w KWB Konin na tle wydobycia węgla	v
Rys. 2.1. Złóża eksploatowane (Józwin IIB, Drzewce i Tomisławice), rehabilitowane oraz perspektywiczne KWB Konin (wg Z. Kasztelewicza; źródło: KWB Konin 2009).....	5
Rys. 3.1. Złóża węgla brunatnego (lignitu) w Polsce	14
Rys. 3.2. Złóża węgla brunatnego na obszarze środkowej Polski.....	15
Rys. 3.3. Mapa występowania złóż w obszarze Konin-Turek	16
Rys. 3.4. Położenie odkrywki Józwin IIB i odkrywek sąsiednich	19
Rys. 3.5. Położenie odkrywki Drzewce i odkrywek sąsiadujących.....	23
Rys. 3.6. Położenie odkrywki Tomisławice i odkrywek sąsiadujących	27
Rys. 4.1. Lokalizacje odkrywek oraz obniżenia zwierciadła wód.....	43
Rys. 4.2. Średnie miesięczne ilości zrzutu (m^3/min) w odkrywce Kazimierz (K) oraz odkrywce Józwin IIB (JIIB).....	46
Rys. 4.3. Średnie miesięczne ilości zrzutu (m^3/min) w odkrywce Tomisławice.....	53
Rys. 4.4. Średnie miesięczne ilości zrzutu (m^3/min) w odkrywce Drzewce.....	58
Rys. 4.5. Średni rozkład zrzutów z odkrywki w roku 2010 (m^3/min).....	58
Rys. 4.6. Łączny zrzut wód ze wszystkich odkrywek.....	64
Rys. 5.1. Prognoza wydobycia węgla.....	72
Rys. 5.2. Prognoza zdejmowania nadkładu	73
Rys. 5.1. Prognoza wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu.....	73
Rys. 8.1. Koszty operacyjne odkrywki Kazimierz na tle wydobycia węgla	105
Rys. 8.2. Koszty operacyjne odkrywki Józwin na tle wydobycia węgla	106
Rys. 8.3. Koszty operacyjne odkrywki Drzewce na tle wydobycia węgla	108
Rys. 8.4. Koszty operacyjne odkrywki KWB Konin na tle wydobycia węgla brunatnego	110

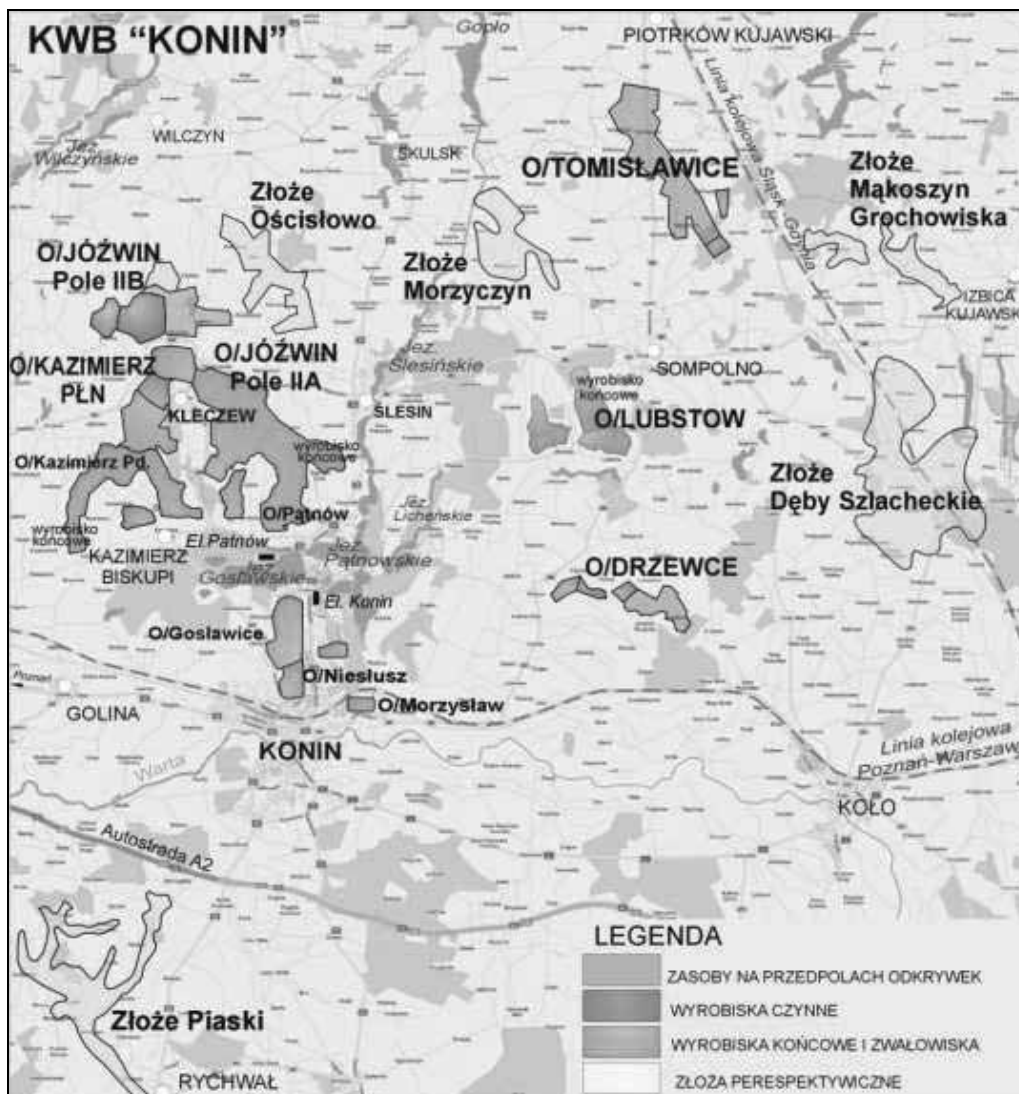

SPRAWOZDANIE WYKONAWCZE

W związku z planem przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej akcji Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. (ZE PAK) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji ZE PAK do obrotu na rynku regulowanym, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW), ZE PAK przygotowuje prospekt emisyjny (Prospekt) i międzynarodowy dokument marketingowy (IOC) jako część tego procesu. W obydwu tych dokumentach będą podane wybrane informacje Raportu Eksperta ds. Złóż (MER) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. (KWB Konin), który będzie załączony w całości do Prospektu i IOC.

Treść niniejszego dokumentu stanowi MER, który został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Rozporządzenie nr 809/2004) oraz wytycznymi i zaleceniami Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) na temat spójnego wdrażania Rozporządzenia nr 809/2004.

KWB Konin posiada swoje główne biuro zlokalizowane w Kleczewie, w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Główny kompleks biurowy mieści w sobie administrację Spółki oraz służby wspierające funkcje techniczne. KWB Konin to kompleks wyrobisk odkrywkowych, w którym operacje górnicze są zarządzane z siedziby głównej. Eksploatacja odkrywkowa prowadzona jest obecnie w trzech odkrywkach: Józwin IIB (zlokalizowanej na północ od Konina), Drzewce (zlokalizowanej na północny-wschód od Konina) oraz najnowszej odkrywce – Tomisławice (zlokalizowanej również w kierunku północno-wschodnim od Konina). Lokalizacja wszystkich czynnych i zlikwidowanych odkrywek oraz złóż perspektywicznych została pokazana na rysunku 0.1.

Rys. 0.1. Złóża KWB Konin: eksploatowane (Józwin IIB, Drzewce i Tomisławice), zrehabilitowane i perspektywiczne (źródło: KWB Konin 2009, wg Z. Kasztelewicza)

Spółka górnicza posiada wszystkie konieczne koncesje dla swojej bieżącej działalności a dla złóż perspektywicznych, wymienionych w niniejszym raporcie, można w sposób uzasadniony przewidywać, że zostaną one przyznane spółce KWB Konin.

Aktywa

KWB Konin działa obecnie na trzech odkrywkach – Józwin IIB, Drzewce i Tomisławice z dalszymi 4 perspektywicznymi lokalizacjami złóż pod odkrywką – Ościśłowo, Piaski, Dęby Szlacheckie i Mąkoszyn-Grochowiska, przewidzianymi do eksploatacji po sukcesywnej likwidacji obecnie działających odkrywek.

Zasoby złóż

Wielkość zasobów w poszczególnych odkrywkach KWB Konin, wykazanych zgodnie z wytycznymi kodeksu JORC, przedstawia poniższa tabela 0.1.

Tabela 0.1. Wielkość zasobów wykazanych zgodnie z kodeksem JORC

Złoże	Zasoby (31.12.2011) w milionach ton*						
	Zasoby [bilansowe] (<i>Resources</i>)				Zasoby Wydobywane - przemysłowe (<i>Reserves</i>)		
	Stwierdzone (<i>Measured</i>)	Wskazane (<i>Indicated</i>)	Przypuszczalne (<i>Inferred</i>)	Razem	Pewne (<i>Proved</i>)	Spodziewane (<i>Probable</i>)	Razem
Józwin IIB	29,8	0,3	-	30,0	26,1 (8,8)	0,3 (0,8)	26,3 (9,9)
Drzewce	20,2	3,1	-	23,3	19,9 (0,2)	2,3 (0,4)	22,2 (0,6)
Tomistawice	6,1	47,3	-	53,4	5,6 (0,2)	34,7 (1,2)	40,3 (1,4)
					51,5 (9,2)	37,3 (2,4)	88,8 (11,5)
Razem	60,0	50,7	-	106,7	60,7	39,7	100,3

*Liczby w nawiasach stanowią zasoby pozabilansowe, które zostaną uznane jako część działalności górniczej.

Wielkość zasobów w złóżach perspektywicznych należących do KWB Konin, przedstawiono w tabeli 0.2.

Tabela 0.2. Wielkość zasobów w złóżach perspektywicznych

Złoże	Przewidywane zasoby przemysłowe [mln t]
Mąkoszyn-Grochowiska	50,1
Dęby Szlacheckie	112,6
Ościstowo	41,3
Piaski	113,9
Razem	317,9

Hydrogeologia

Odwodnienie wyrobisk górniczych stanowi jedno z potencjalnych zagrożeń dla środowiska i generuje zobowiązania wynikające z zapisów zawartych w pozwoleniach wodnoprawnych, które posiada KWB Konin. Wpływ nowej odkrywki Tomistawice na poziom wody w jeziorze Gopło (obszar Natura 2000) został określony przez lokalną organizację społeczną jako możliwy problem i został zgłoszony do Komisji Europejskiej. Planowana lokalizacja odkrywki Piaski znajduje się również blisko doliny Warty, (obszar Natura 2000). Spółka KWB Konin jest świadoma istnienia tych problemów.

Rynki

Obecnie KWB Konin sprzedaje większość wydobywanego węgla do elektrowni należących do ZE PAK (Pątnów i Konin) oraz do elektrowni Pątnów II Sp. z o.o.

Około 99% całości przychodów ze sprzedaży wydobytego w KWB Konin węgla brunatnego pochodzi od ZE PAK S.A. i Elektrowni Pątnów II. W ostatnich latach, przychody ze sprzedaży węgla do ZE PAK stanowiły około 75-77,5% łącznych przychodów z sektora energetyki i poziom ten będzie utrzymany także w przyszłości. Pozostałe przychody pochodzą ze sprzedaży węgla do elektrowni Pątnów II. Udział sprzedaży do ZE PAK pozostanie ten sam, lecz przychód (cena) na jedną tonę wzrośnie od lipca 2012 roku dla Elektrowni Pątnów II i ponownie na początku roku 2013 – do wielkości 77 zł/t dla obydwu elektrowni.

Kwestie ekologiczne i społeczne

Spółka KWB Konin nie ma obecnie sformalizowanego systemu zarządzania społecznego (np. polityki socjalnej, mechanizmu reagowania na skargi oraz strategii zaangażowania wszystkich stron). Przedsiębiorstwo opiera się w sprawach społecznych i polityce wobec lokalnej społeczności na kierownictwie służb rozwoju i inwestycji, co obejmuje stosunki z mieszkańcami i samorządem, poprzez określanie możliwości wsparcia działań społeczności lokalnej i koordynowanie poprawy stanu lokalnej infrastruktury. W sprawach dotyczących wykupów nieruchomości i wypłaty odszkodowań spółka prowadzi politykę zgodną z obowiązującym prawem. Aby usprawnić działania związane z kontaktami ze społecznością lokalną i wypracować najlepszą praktykę tych działań, należałoby stworzyć sformalizowany system zarządzania społecznego.

W okresie trwania eksploatacji górniczej, KWB Konin przyczyniła się do powstania nowoczesnej infrastruktury technicznej (kanalizacja, wodociągi, drogi, linie energetyczne, linie telekomunikacyjne itp.) na terenie prowadzonej działalności. Infrastruktura wymieniona powyżej powstaje zgodnie z ustaleniami porozumień ramowych negocjowanych pomiędzy spółką a władzami samorządowymi, określającego potrzeby lokalnej społeczności.

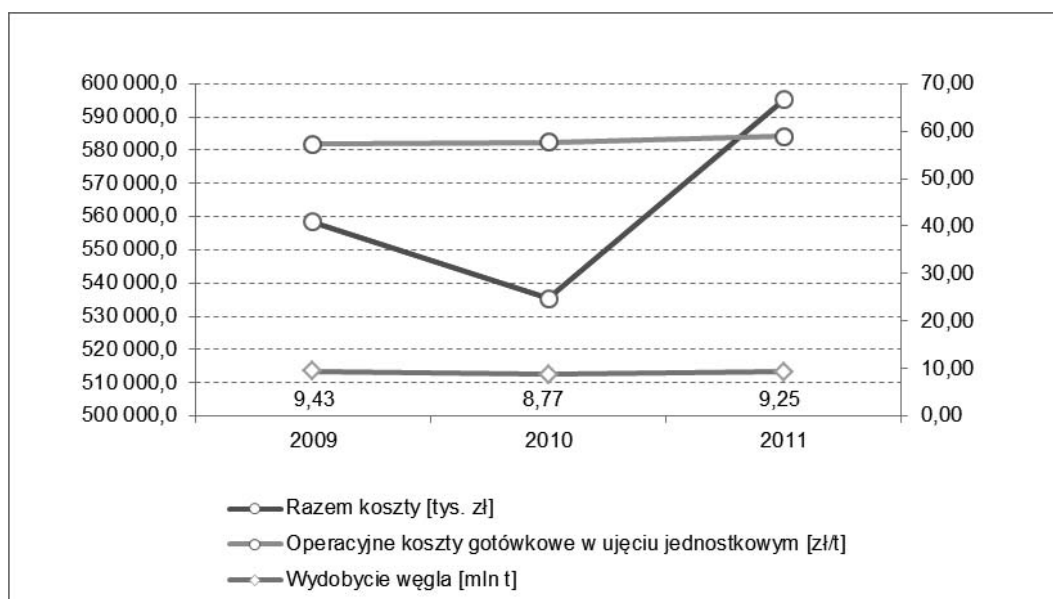

Likwidacja

Koszty likwidacji odkrywek zamykanych i czynnych zostały ocenione na 222 mln zł. KWB Konin gromadzi środki finansowe na likwidację kopalń na koncie Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego (FLZG) oraz na Funduszu Rekultywacji Zakładu Górniczego (FRZK). Prowadzi też rekultywację bieżącą terenów pogórnich finansując te działania z działalności operacyjnej.

Koszty operacyjne

Koszty operacyjne KWB Konin za lata 2009-2011 zaprezentowano w postaci graficznej na rysunku 0.2. Obejmują one rozruch odkrywki Tomisławice i wygaszanie produkcji w odkrywce Kazimierz, i z uwagi na te informacje są trochę wyższe niż można było się było spodziewać przy ciągłej eksploatacji górniczej. Średnie gotówkowe koszty eksploatacji węgla w ujęciu jednostkowym w KWB Konin w roku 2011 kształtują się na poziomie 58,92 zł/t.

Rys. 0.2. Koszty operacyjne w KWB Konin na tle wydobycia węgla

Nakłady kapitałowe

Prognozę nakładów inwestycyjnych w KWB Konin zaprezentowano w Tabeli 0.3.

Tabela 0.3. Prognoza nakładów inwestycyjnych w KWB Konin

Wyszczególnienie	[tys. zł]									
	Razem 2012-2029	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nakłady inwestycyjne	303 464,0	51 954,0	66 400,0	32 100,0	20 700,0	16 500,0	15 000,0	14 000,0	9 700,0	9 200,0
Inwestycje utrzymujące	170 037,0	37 987,0	56 700,0	20 700,0	11 300,0	6 500,0	5 000,0	4 000,0	3 000,0	2 500,0
Józwin	41 880,0	12 080,0	15 000,0	6 000,0	4 800,0	2 000,0	1 000,0	750,0	250,0	
Drzewce	31 685,0	8 985,0	14 400,0	3 300,0	1 500,0	1 500,0	1 000,0	750,0	250,0	
Tomisławice	93 122,0	16 922,0	27 300,0	11 400,0	5 000,0	3 000,0	3 000,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0
Pozostałe wydatki	136 777,0	13 967,0	9 700,0	11 400,0	9 400,0	10 000,0	10 000,0	10 000,0	6 700,0	6 700,0
Wyszczególnienie		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Nakłady inwestycyjne		8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 030,0	4 850,0	3 850,0
Inwestycje utrzymujące		2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 000,0	1 500,0	500,0
Józwin										
Drzewce										
Tomisławice		2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 000,0	1 500,0	500,0
Pozostałe wydatki		6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	3 350,0	3 350,0

1. WSTĘP

W związku z planem przeprowadzenia pierwszej oferty publicznej akcji Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. (ZE PAK) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji ZE PAK do obrotu na rynku regulowanym, prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW), ZE PAK przygotowuje prospekt emisyjny (Prospekt) i międzynarodowy dokument marketingowy (IOC) jako część tego procesu. W obydwu tych dokumentach będą podane wybrane informacje Raportu Eksperta ds. Złóż (MER) PAK Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. (KWB Konin), który będzie załączony w całości do Prospektu i IOC.

Treść niniejszego dokumentu stanowi MER, który został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam oraz wytycznymi i zaleceniami Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) na temat spójnego wdrażania Rozporządzenia nr 809/2004.

Niniejszy Raport przygotowany został zgodnie z:

- 1) Kodeksem JORC – „Kodeksem Wykazywania Wyników Prac Geologicznych i Zasobów Złóż Australii i Oceanii” (*Australasian Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Ore Reserves*) opublikowanym (ostania edycja: 2004 r.) przez Połączony Komitet Zasobów Złóż Rud (*the Joint Ore Reserves Committee, JORC*):
  - Instytutu Górnictwa i Hutnictwa Australii i Oceanii (*Australasian Institute of Mining and Metallurgy, AusIMM*),
  - Australijskiego Instytutu Nauk o Ziemi (*Australian Institute of Geoscientists, AIG*),
  - Australijskiej Rady Surowców Mineralnych (*Minerals Council of Australia*),

oraz

- 2) Kodeksem VALMIN – „Kodeksem Oceny Technicznej oraz Wyceny Aktywów Geologiczno-Górnicznych Branż Surowców Mineralnych, Gazu Ziemnego i Ropy Naftowej dla Celów Sporządzania Raportów przez Niezależnych Ekspertów” (*Code for the Technical Assessment and Valuation of Mineral and Petroleum Assets and*

Securities for Independent Expert Reports), w zakresie nieobejmującym wyceny, opracowanym (ostatnia edycja: 2005) przez tzw. Komitet VALMIN – połączoną komisję:

- Instytutu Górnictwa i Hutnictwa Australii i Oceanii (*Australasian Institute of Mining and Metallurgy, AusIMM*),
- Australijskiego Instytutu Nauk o Ziemi (*Australian Institute of Geoscientists, AIG*),
- Stowarzyszenia Doradców Przemysłu Surowców Mineralnych (*Mineral Industry Consultants Association*),

przy współpracy:

- Australijskiej Komisji Papierów Wartościowych i Przedsięwzięć Inwestycyjnych (*Australian Securities and Investment Commission*),
- Australijskiej Giełdy Papierów Wartościowych (*Australian Stock Exchange Ltd*),
- Australijskiej Komisji Surowców Mineralnych (*Minerals Council of Australia*),
- Australijskiego Towarzystwa Poszukiwań Ropy Naftowej i Gazu (*Petroleum Exploration Society of Australia*),
- Australijskiego Stowarzyszenia Papierów Wartościowych (*Securities Association of Australia*),

oraz przedstawiciele australijskich instytucji finansowych.

Niniejszy Raport przygotowany został na podstawie zrealizowanych w siedzibie KWB Konin i jej zakładach odkrywkowych w okresie 11-13.06.2012 r.:

- badań oraz oceny eksperckiej dostarczonych materiałów,
- wizji lokalnych,
- dyskusji z odpowiednimi pracownikami technicznymi KWB Konin.

Zagadnienia techniczne przedstawione w przedmiotowym Raporcie MER są uważane za rzetelne i stanowią uzasadnione odzwierciedlenie działalności przedsiębiorstwa ujawnione w trakcie badań, a przedstawione prognozy zostały sformułowane na podstawie rozsądnych i możliwych do osiągnięcia szacunkach i założeniach.

Dane dotyczące kosztów i inne dane finansowe odnoszące się do KWB Konin i jej podmiotów zależnych przedstawione w niniejszym Raporcie MER zostały skompilowane na podstawie ogólnie przyjętych zasad rachunkowości w Polsce (o ile nie stwierdzono inaczej). Firma WAI jest przekonana, że:

Historyczne dane finansowe dotyczące KWB Konin we wszystkich istotnych aspektach rzetelnie przedstawiają odpowiednio te pozycje przychodów, wydatków, aktywów i pasywów dla okresów oraz w terminach przedstawionych w niniejszym MER.

Dane finansowe dla przyszłych okresów w raporcie MER zostały właściwie przedstawione w odpowiednim ujęciu zgodnym ze stosownymi danymi historycznymi, a takie prognozy są oparte na uzasadnionych i osiągalnych założeniach i szacunkach; oraz

KWB Konin dokonała przeglądu historycznych i prognozowanych danych finansowych odnoszących się do niej i jej podmiotów zależnych w niniejszym MER i jest przekonana, że takie dane zostały właściwie skompilowane w ujęciu określonym w niniejszym MER, we wszystkich istotnych względach rzetelnie przedstawiają te sprawy, do których się odnoszą, oraz że prognozy są oparte na uzasadnionych i osiągalnych założeniach i szacunkach.

Należy zauważyć, że raport MER został przygotowany przez specjalistów technicznych z firmy WAI oraz z IGSMiE PAN, których dane łącznie z ich kwalifikacjami są przedstawione w Rozdziale 11.

Dla lepszego zrozumienia sytuacji finansowej KWB Konin na dzień 31 grudnia 2011 roku, jej wyników finansowych oraz przepływów pieniężnych, należy zapoznać się z jednostkowym sprawozdaniem finansowym KWB Konin, które w okresie ważności Prospektu, będą udostępnione do wglądu w siedzibie ZE PAK S.A.

2. OPIS TERENÓW I STANU POSIADANIA KWB KONIN

2.1. Położenie

Kopalnia Węgla Brunatnego Konin S.A. (KWB Konin) ma swoją główną siedzibę w mieście Kleczew w centralnej Polsce, w województwie wielkopolskim. Kompleks budynków głównej siedziby mieści administrację spółki oraz komórki wsparcia technicznego. Jest to spółka górnicza, której działalność wydobywczą kierowana jest z siedziby głównej i obejmuje trzy odkrywki: Józwin IIB (położoną na północ od Konina), Drzewce (zlokalizowaną na północny-wschód od Konina) oraz najnowszą odkrywkę – Tomisławice (położoną także w kierunku północno-wschodnim od Konina). Obecnie prowadzona jest rekultywacja terenów po niedawno zakończonym wydobyciu z odkrywki Kazimierz. Lokalizację wszystkich czynnych odkrywek, odkrywek gdzie wydobycie już zakończono, oraz złóż, których eksploatację przewiduje się w dalszej perspektywie uwidocznilono na mapie przedstawionej na rysunku 2.1.

Pierwsze pokłady węgla w rejonie Konina badano w roku 1926. Budowa kopalni rozpoczęta została podczas drugiej wojny światowej; wraz z nią budowano brykietownię węgla brunatnego (BKB).

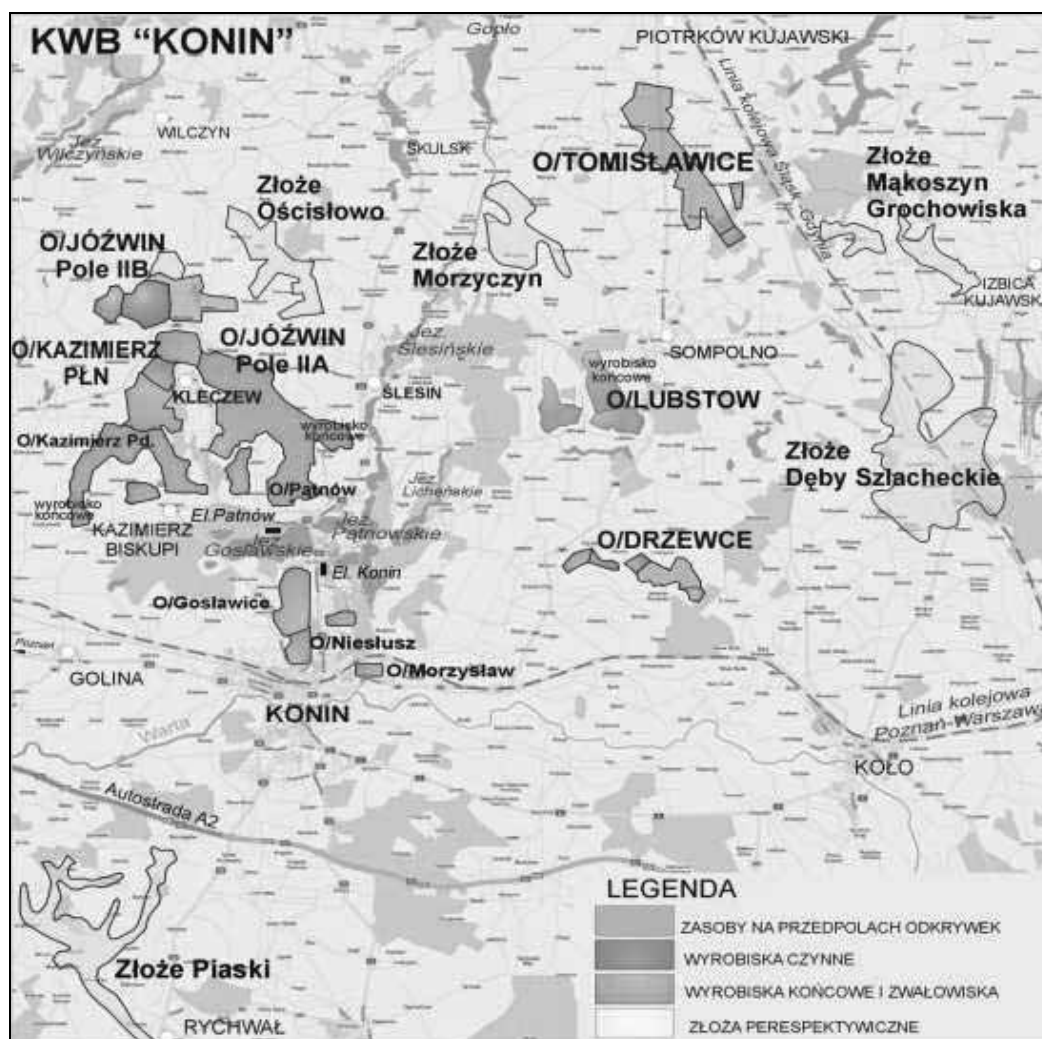
W roku 1945, korzystając z istniejącej infrastruktury, rozpoczęto wydobycie z odkrywki Morzysław. Początkowo zaopatrywała ona klientów lokalnych, następnie w roku 1946 zaczęła produkować również na potrzeby brykietowni. W roku 1953 rozpoczęto wydobycie z odkrywki Niesłusz.

Elektrownia Konin zbudowana została w roku 1958. Następnie powstała elektrownia Pątnów, w latach 1967-69, obie elektrownie zaopatrywane były w paliwo przez KWB Konin.

Z uwagi na wyczerpujące się zasoby [istniejących odkrywek], KWB Konin prowadziła poszukiwania i udostępniała nowe odkrywki. Były to następujące odkrywki:

- 1958 - Gosławice,
- 1962 - Pątnów,
- 1956 - Kazimierz,
- 1971 - Józwin,
- 1982 - Lubstów,

- 2005 – Drzewce,
- 2010 – Tomisławice.

Rys. 2.1. Złoże eksploatowane (Józwin IIB, Drzewce i Tomisławice), rekultywowane oraz perspektywiczne KWB Konin (wg Z. Kasztelewicza; źródło: KWB Konin 2009)

KWB Konin w obecnej formie prawnej (jako spółka akcyjna) została założona w rezultacie komercjalizacji państwowego zakładu Kopalnia Węgla Brunatnego Konin, w ramach Ustawy o komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych z 12 maja 1999 roku, z siedzibą obecną w Kleczewie.

KWB Konin funkcjonuje, aby sprostać zmieniającemu się zapotrzebowaniu elektrowni Konin i Pątnów, poprzez udostępnianie nowych odkrywek. Stało się to konieczne z uwagi na szczególne własności złóż węgla brunatnego w zagłębiu konińskim,

głównie ze względu na ograniczoność zasobów w każdym konkretnym obszarze, oraz konieczność utrzymania zdolności produkcyjnych w promieniu pięćdziesięciu kilometrów od elektrowni.

Odkrywki należące do KWB Konin zlokalizowane są głównie na terenie województwa wielkopolskiego, w zachodniej części centralnej Polski, lecz część złoża Tomisławice znajduje się w województwie kujawsko-pomorskim.

Województwo wielkopolskie jest drugim, co do wielkości województwem w Polsce, i trzecim pod względem zaludnienia, jego stolicą jest Poznań.

Całkowita produkcja kopalni wynosi od 9 do 10 milionów ton węgla na rok, z czego 99% dostarczane jest do elektrowni Pątnów I, Konin oraz Pątnów II. Pozostały węgiel dostarczany jest na inne mniejsze rynki.

Obecnie KWB Konin zatrudnia około 3500 osób.

KWB Konin prowadzi aktualnie działalność wydobywczą ze złóż:

- Pątnów IV (odkrywka Józwin IIB),
- Drzewce (odkrywka Drzewce),
- Tomisławice (odkrywka Tomisławice).

2.1.1. Złoże Pątnów IV

Złoże Pątnów IV ma powierzchnię 1805 ha i jest położone na terenie gmin Kleczew, Wilczyn oraz Ślesin w województwie wielkopolskim. Obszar górniczy Pątnów IV mający powierzchnię 47,3 km² ustanowiony został na mocy decyzji Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 30.08.1993 r. Dokumentacja geologiczna obejmująca ten obszar została przyjęta w dniu 26.11.1998 r., zaś projekt zagospodarowania złoża uzyskał zatwierdzenie w dniu 2.10.2008 r.

Poprzednio działalność górnicza prowadzona była w odkrywce Józwin w obrębie następujących złóż:

- złoże Pątnów II - 1971 do 1998,
- złoże Pątnów III – 1998 do 2003.

- Pątnów IV - rozpoczęcie w roku 1999.

Złoże Pątnów IV w północno-zachodniej części całego złoża Pątnów oddzielone jest od złoża Pątnów III nitką rurociągu „Przyjaźń”. Złoże ma kształt nieregularny, z licznymi wymyściami oraz kanałami erozji; rozciąga się ono pod względem szerokości geograficznej na odległość około 6 km, mając szerokość około 3 km. Miąższość pokładu węgla w części zasobów przewidywanej do wykorzystania gospodarczego wynosi średnio 6,6 metra (do maksymalnie 13 metrów). Zasadniczo jest to węgiel energetyczny, o średniej wartości opałowej 2140 kcal/kg (w przeliczeniu dla wilgotności 50%).

2.1.2. Złoże Drzewce

Złoże Drzewce, mające powierzchnię 678,84 ha, mieści się na terenie gmin Kramsk i Osiek Mały w województwie wielkopolskim, składa się ono z trzech niezależnych części:

- Bilczew.
- Drzewce A.
- Drzewce B.

Działalność wydobywcza na terenie tego złoża dozwolona jest w ramach koncesji na prowadzenie eksploatacji górniczej Nr 22/98 z 4 grudnia 1998, na wydobywanie węgla brunatnego i kopalin towarzyszących, wydanej przez Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Koncesja obejmuje obszar 17,15 km² oraz teren górniczy – 142,1 km².

Ostatnia aktualizacja dokumentacji geologicznej została zatwierdzona 20 stycznia 2001 r., zaś projekt zagospodarowania złoża - 31 lipca 2007.

2.1.3. Złoże Tomisławice

Złoże Tomisławice, o powierzchni 1085,76 ha położone jest na terenie dwóch województw:

- województwa wielkopolskiego, gmina Wierzbinek – część południowa,
- województwa kujawsko-pomorskiego, gmina Piotrków Kujawski – część północna.

KWB Konin otrzymała w dniu 2 lutego 2008 koncesję na działalność górnictw Nr. 2/2008 upoważniającą do prowadzenia wydobywania węgla brunatnego i towarzyszących mu kopalin ze złoża Tomisławice. Zdejmowanie nadkładu rozpoczęto w roku 2010, zaś wydobywanie węgla w roku 2011. Okres funkcjonowania odkrywki na złożu Tomisławice zaplanowano na 22 lata, zakończy się on w roku 2034.

Złoże Tomisławice składa się z dwóch części:

- pole południowe, oraz
- pole północne

Obydwie części połączone są bardzo wąskim pasem terenu w miejscowości Tomisławice. Pole południowe charakteryzuje się wydłużonym kształtem, który determinuje długość przodków wydobywczych, wynoszącą od 500 m do 1000 m. Ułożenie granic pola południowego spowodowało usytuowanie pochylni transportowej po zachodniej stronie złoża.

2.2. Dostępność, klimat, lokalna infrastruktura i fizjografia

Wszystkie trzy czynne odkrywki KWB Konin dysponują dobrze rozwiniętymi sieciami dróg. W przypadku odkrywek Józwin IIB oraz Drzewce istnieje również dostęp do kolei. Węgiel brunatny z odkrywki Tomisławice transportowany jest ciężarówkami na odległość około 14 km, do najbliższej stacji załadowniczej na wagony kolejowe.

Kopalnia oświadczyła, że musi zbudować linię kolejową łączącą odkrywkę Tomisławice ze stacją załadowniczą w miejscowości Lubstów, aby zmniejszyć koszty transportu oraz wpływ ruchu ciężarówek na środowisko.

Teren otaczający odkrywki nie jest mocno urozmaicony i stanowi typowy krajobraz morenowy. Teren położony na wysokości od 95 m do 110 m n.p.m. jest w większości płaski z niewielkimi bagnistymi dolinkami i obniżeniami. Występują liczne jeziorka, zaś woda odprowadzana jest głównie za pomocą rowów odwodnieniowych i niewielkich cieków wodnych.

Region wystawiony jest na działanie klimatu wyraźnie kontynentalnego, przy średniej rocznej temperaturze wynoszącej około 8,2°C. Minimalne temperatury w Koninie występują w miesiącu styczniu, przy średniej najniższej temperaturze wynoszącej -

3°C, oraz najniższych zanotowanych temperaturach o wartości -27°C. Najwyższe temperatury występują w lipcu, średnia wynosi wtedy 24°C, zaś najwyższa zarejestrowana temperatura sięgała 38°C.

2.3. Warunki powierzchniowe

Na obszarze zalegania złoża nie ma znaczących cech powierzchniowych, które negatywnie wpływałyby na działalność górnictw. Istniejąca infrastruktura, typy lasów, niskiej jakości gleby oraz brak znaczących budynków czy budowli są ogólnie rzecz biorąc korzystne dla prowadzenia działalności górniczej na tym obszarze. W niedalekiej przeszłości, po ustanowieniu obszarów Natura 2000 (w szczególności wokół jeziora Gopło), kopalnia podjęła nadzwyczajne działania dla ograniczenia wpływu działalności górniczej na środowisko.

Obiektem, który wpłynął niekorzystnie na technologię wydobycia węgla brunatnego jest rurociąg naftowy „Przyjaźń” biegnący przez złożę Pątnów IV, który spowodował podzielenie działalności górniczej oraz wymóg pozostawienia filara ochronnego o szerokości 500 m na tym terenie.

2.4. Lasy

W obrębie obszaru górnictwa występują tylko niewielkie, lokalne lasy, które należą w większości od Lasów Państwowych lub do właścicieli prywatnych. Niewielkie obszary leśne musiały zostać ścięte, aby ułatwić udostępnienie odkrywki Tomisławice.

Siedliska leśne są różnorodne w rezultacie znacznego zróżnicowania gleb. Gatunkiem dominującym jest sosna (ponad 95%) a z innych gatunków występują olcha, brzoza i dąb.

2.5. Obszary chronione

Poza odkrywką Drzewce, kopalnia nie działa bezpośrednio na obszarach chronionych, chociaż działalność górnictwa może wpłynąć na obszary sąsiednie, łącznie z terenami należącymi do obszaru Natura 2000. Kwestia ta jest omówiona szerzej w rozdziale dotyczącym środowiska.

2.6. Gleby

Gleby na terenie kopalni są stosunkowo zróżnicowane. Większość z nich to gleby pochodzenia mineralnego (łącznie z bielicowymi i pseudo-bielicowymi, glebami brunatnymi i kwaśnymi brunatnymi, czarnoziemami, czarnoziemami zdegradowanymi oraz ziemiami szarymi). Są to gleby głównie niskiej jakości i niskiej klasy, zaś najlepsze gleby na tym obszarze, tj. klasy IIIa oraz IIIb, stanowią nie więcej niż 15% powierzchni.

2.7. Akty prawne i dokumenty formalne Spółki

Koncesje

Spółka posiada następujące koncesje:

a) Koncesje na prowadzenie działalności górniczej:

- 1) **Koncesja Nr 220/1993** na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża „Pątnów III” (pole „Kazimierz Północny”), mieszczącego się na terenie gmin Kleczew i Kazimierz Biskupi, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
  - Data wydania: 29.12.1993; aktualizacja (Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa): 08.06.1998 r.;
  - Data wygaśnięcia: 31.12.2020 r.;
  - Obszar górniczy: „Pątnów III”, pow. 85 008 745 m², utworzony dn. 12.07.1961 r. przez Ministra Górnictwa i Energetyki;
  - Teren górniczy: „Pątnów”, pow. 419 993 335 m², utworzony dn. 30.08.1993 r. przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
- 2) **Koncesja Nr 165/94** na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża „Pątnów IV”, położonego na terenie gmin Kleczew, Ślesin oraz Wilczyn, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
  - Data wydania: 26.08.1994; aktualizacja (Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa): 08.06.1998 r.;
  - Data wygaśnięcia: 31.08.2020 r.
  - Obszar górniczy: „Pątnów IV”, pow. 47 235 993 m², utworzony dn. 30.08.1993 r. przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa;

- Teren górniczy: „Pątnów”, pow. 419 993 335 m², utworzony dn. 30.08.1993 r. przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
- 3) **Koncesja Nr 22/98** na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża „**Drzewce**” położonego na terenie gmin Kramsk i Osiek Mały, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
- Data wydania: 04.12.1998 r.;
  - Data wygaśnięcia: 04.12.2020 r.;
  - Obszar górniczy: „Drzewce”, pow. 17 145 786 m², utworzony dn. 04.12.1998 r. przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa;
  - Teren górniczy: „Drzewce”, pow. 142 111 307 m², utworzony dn. 04.12.1998 r. przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
- 4) **Koncesja Nr 2/2008** na wydobywanie węgla brunatnego oraz towarzyszących mu surowców mineralnych ze złoża „**Tomisławice**” położonego na terenie gminy Wierzbinek, województwo wielkopolskie, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
- Data wydania: 06.02.2008 r.;
  - Data wygaśnięcia: 31.12.2030 r.;
  - Obszar górniczy: „Tomisławice”, pow. 17 401 500 m², utworzony dn. 06.02.2008 r. przez Ministra Środowiska;
  - Teren górniczy: „Tomisławice”, pow. 153 161 850 m², utworzony dn. 06.02.2008 r. przez Ministra Środowiska.
- 5) **Koncesja Nr 221/93** na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża „**Lubstów**” zlokalizowanego na terenie gmin Sompolno oraz Ślesin, województwo wielkopolskie, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.
- Data wydania: 29.12.1993; aktualizacja (Minister Środowiska): 24.02.2000 r.;
  - Data wygaśnięcia: 31.12.2012 r.;
  - Obszar górniczy: „Lubstów”, pow. 20 406 128 m², utworzony dn. 16.08.1979 r. przez Ministra Energetyki i Energii Atomowej oraz dn. 24.02.2000 r. przez Ministra Środowiska;

- Teren górniczy: „Lubstów”, pow. 164 900 000 m², utworzony dn. 24.02.2000 r. przez Ministra Środowiska.

Działalność górnicza na tym terenie została zakończona, niemniej jednak koncesja nadal jest ważna.

- 6) **Koncesja Nr 3/2003** na wydobywanie węgla brunatnego ze złoża „Lubstów-Północ” zlokalizowanego w gminie Sompolno, woj. wielkopolskie, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

- Data wydania: 26.05.2003 r.;
- Data wygaśnięcia: 25.05.2016 r.;
- Obszar górniczy: „Lubstów-Północ”, pow. 495 621 m², utworzony dn. 26.05.2000 r. przez Ministra Środowiska;
- Teren górniczy: „Lubstów”, pow. 164 900 000 m², utworzony dn. 24.02.2000 r. przez Ministra Środowiska.

Działalność górnicza na tym terenie została zakończona, niemniej jednak koncesja nadal jest ważna.

b) **Koncesje na prowadzenie działalności poszukiwawczej:**

- 1) **Koncesja Nr 65/2009/p** na rozpoznawanie złoża węgla brunatnego „Dęby Szlacheckie” położonego na terenie gmin Babiak i Koło, woj. wielkopolskie, wydana przez Ministra Środowiska.

- Data wydania: 19.11.2009 r.;
- Data wygaśnięcia: 31.12.2013 r.
- Powierzchnia obszaru koncesyjnego: 43,47 km².

- 2) **Koncesja Nr 33/2011/p** na rozpoznawanie poszukiwanie i rozpoznawanie złoża w rejonie „Żeromin” położonego na terenie gminy Osiek Mały, woj. wielkopolskie, wydana przez Ministra Środowiska.

- Data wydania: 09.12.2011 r.;
- Data wygaśnięcia: 31.12.2013 r.;
- Powierzchnia obszaru koncesyjnego: 5,67 km².

3. GEOLOGIA

3.1. Wprowadzenie

3.1.1. Węgiel brunatny

Węgiel brunatny to węgiel stosunkowo młody. Proces uwęglenia torfu w twarde węgiel bitumiczny, a ostatecznie w antracyt wymaga konsolidacji i oddziaływania geotermicznego, które w rezultacie prowadzą do stopniowego obniżenia wilgotności i wzrostu wartości opałowej. Węgiel brunatny zalega zazwyczaj na niewielkich głębokościach, charakteryzuje się stosunkowo wysoką zawartością wilgoci i niewielką wartością opałową. W krajach Europy Wschodniej, występują zarówno złoża węgla kamiennego, który nierzadko wydobywa się z głębokości poniżej 1000 m, jak również rozległe i płytko zalegające złoża węgla brunatnego wydobywane w dużych kopalniach odkrywkowych. Jako, że węgiel brunatny charakteryzuje się niską wartością opałową, a zatem relatywnie niską wartością w ogóle, trudno zazwyczaj określić, jaki jest uzasadniony koszt wydobycia podziemnego. Zakłady energetyczne zasilane węglem brunatnym, zlokalizowane zazwyczaj w pobliżu kopalń, dla minimalizacji kosztów transportu, projektowane są specjalnie z myślą o spalaniu paliw niskojakościowych.

3.1.2. Polski system klasyfikacji zasobów

Stosowany w Polsce system klasyfikacji zasobów złóż kopalin bazuje na modelu opracowanym w ZSRR, w latach sześćdziesiątych ub. wieku. System ten jest zrozumiały w krajach zachodnich, jednak nie jest on kompatybilny z powszechnie stosowanymi, międzynarodowymi systemami klasyfikacji zasobów naturalnych, takimi jak JORC (*Australasian Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Ore Reserves*) czy opracowanym przez PERC (*the Pan-European Reserves and Resources Reporting Committee*). Pochodzące od radzieckiego, systemy klasyfikacyjne kategoryzują zasoby złóż na podstawie stosunkowo sztywnych zasad i procedur. Kategorie zasobów stosowane w systemie polskim oraz ich odniesienie do kategorii zasobów wyróżnionych w kodeksie JORC, opisano w dalszej części niniejszego raportu (rozdział 3.7).

3.2. Warunki geologiczne złóż zalegających w regionie

Węgiel brunatny zalegający na terytorium Polski stanowi formację trzeciorzędową występującą w postaci pojedynczych pokładów, soczewek lub też grup pokładów w warstwach osadowych z okresu paleocenu (65,5 – 55,8 mln lat) do górnego

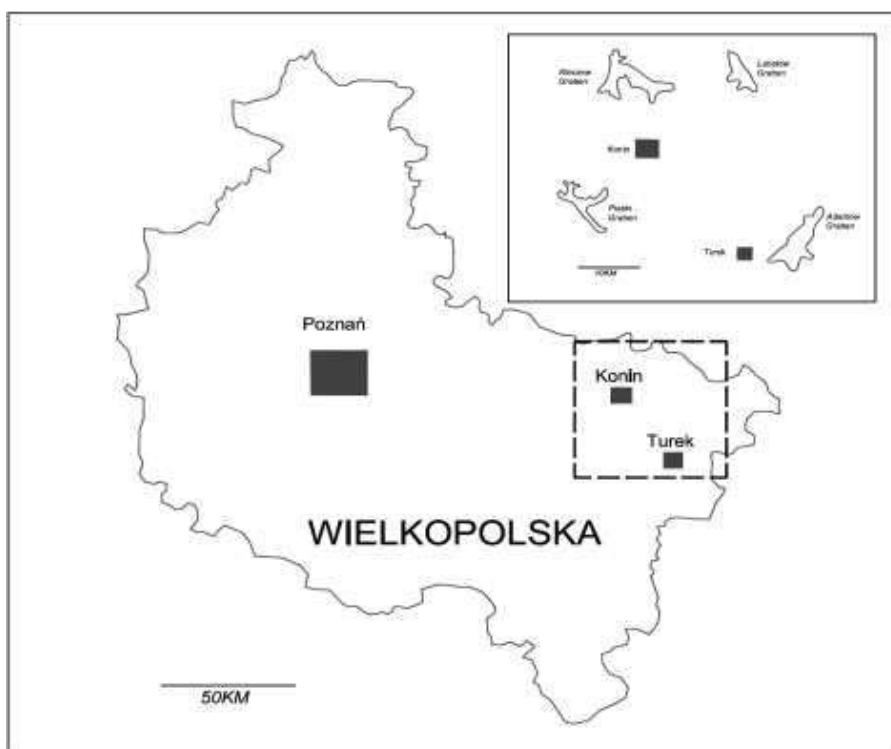
miocenu (11,6-5,3 mln lat). Formacje geologiczne bogate w węgiel brunatny występują w Polsce wyłącznie na obszarach nizinnych i obejmują powierzchnię niemal 100 000 km², przy czym złoża te zlokalizowane są głównie w zachodniej, południowej i środkowej części kraju.

Rys. 3.1. Złoża węgla brunatnego (lignitu) w Polsce

Jedne z bogatszych złóż węgla brunatnego występują w Wielkopolsce. Węgiel wydobywany jest w kopalniach odkrywkowych położonych w pobliżu Konina i Turku. Cztery najważniejsze złoża węgla brunatnego, zalegające w nieckach ograniczonych uskokami, znajdują się w okolicach Turku, Lubstowa, Kleczewa i Rzgowa (złoże Piaski), Stanowią one utwory paleogenu (65,5 – 23,9 mln lat) i neogenu (23,0 – 2,6 mln lat). Należą one do pokładu środkowopolskiego oraz pokładu lubstowskiego, który znajduje się na obszarze gminy Lubstów.

Obszar konińsko-adamowski zlokalizowany jest w zagłębiu Mogileńsko-Łódzkim i obejmuje złoża w rejonie Konina, Turku i Adamowa. Podłoże stanowią osady kredy. Są to skały osadowe z przewagą wapieni, wapienia marglistego oraz drobnoziarnistego piaskowca wapnistego. Takie utwory kredy osiągają miąższość do 3 km.

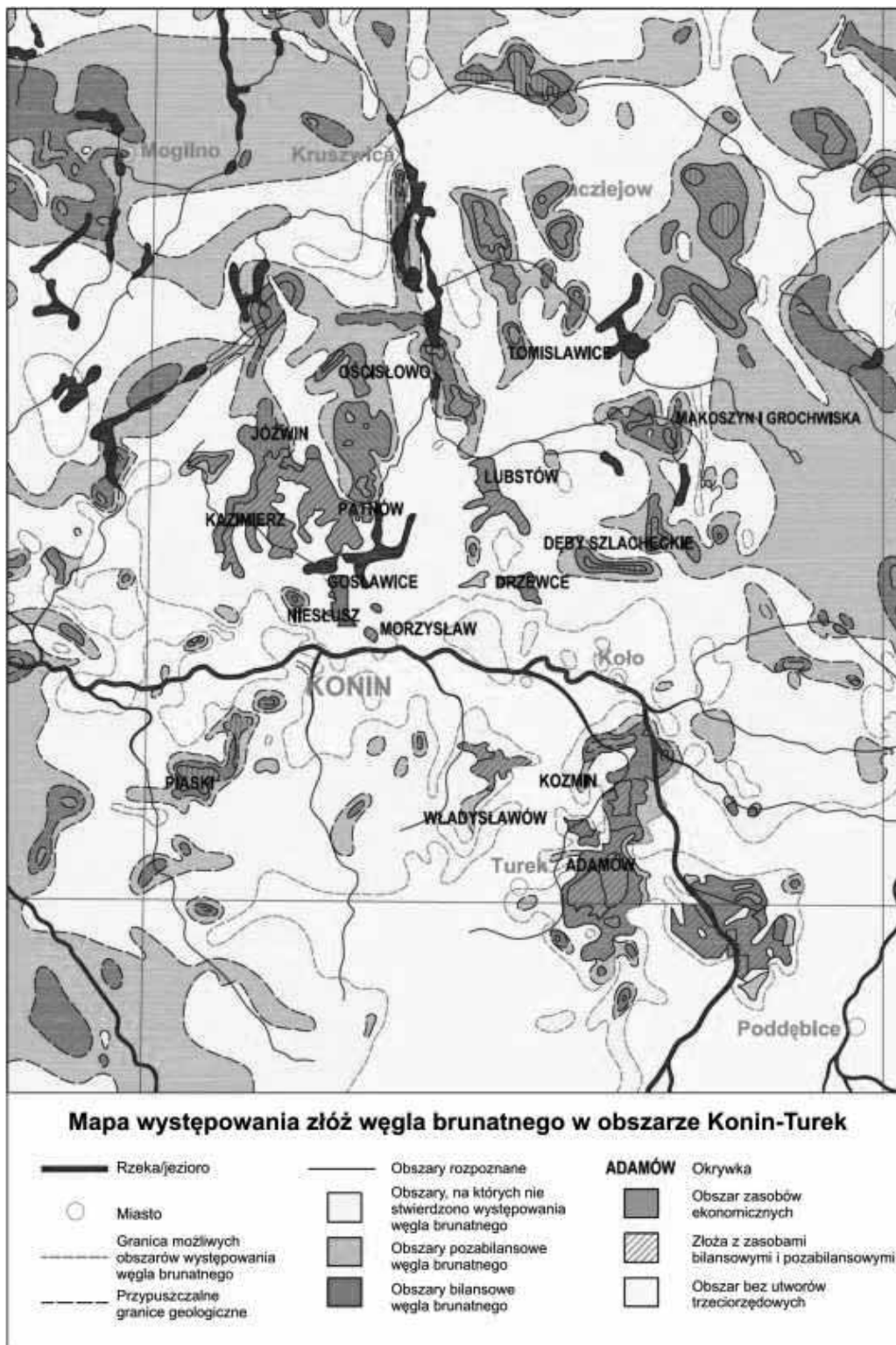

Rys. 3.2. Złoże węgla brunatnego na obszarze środkowej Polski

Utwory trzeciorzędowe osiągają grubość do 200 m i zalegają nad utworami przewodnimi obejmującymi piaski glaukonitowe, piaskowiec, drobno i średnioziarniste mułowate piaski kwarcowe oraz pokłady lignitu, ponad którymi zalegają ity późnego trzeciorzędu. Węgiel trzeciorzędowy osadzał się zazwyczaj w środowisku płytkich jezior, przy czym większym złożom towarzyszyły zazwyczaj mniejsze złoża satelitarne. Głębokość stropu złoża węgla brunatnego jest zróżnicowana i osiąga na terenie obszaru od 10 m poniżej poziomu terenu do 70 m poniżej poziomu terenu, przy czym średnia głębokość to 45-50 m.

Powyżej skał trzeciorzędowych, a w niektórych rejonach, starszych utworów kredy zalegają czwartorzędowe warstwy plejstocenu (2,6-0,01 mln lat). Obejmują one szarą glinę piaszczystą z soczewkami i przerostami utworów piaszczystych i żwirowatych, jak również osady międzymorenowe piasku, żwiru i piasku gliniastego. W niektórych rejonach holocenijskie (0,01 mln lat do chwili obecnej) utwory czwartorzędowe obejmują torf, glinę i cienkie warstwy piaszczyste zalegające nad plejstocenem; dzieje się tak jednak tylko w przypadku zlewni, bagien, dawnych jezior i koryt rzek.

Mapę występowania złóż w rejonie Konin-Turek przedstawiono na rysunku 3.3.

Rys. 3.3. Mapa występowania złóż w obszarze Konin-Turek

3.3. Historia kopalni

Eksplorację pokładów węgla w rejonie Konina prowadzono już w połowie lat dwudziestych ubiegłego stulecia, przy czym pierwsze roboty eksploatacyjne na obszarze odkrywki Morzysław rozpoczęto w roku 1945. Po przeprowadzeniu wstępnych robot górniczych, jak również po wybudowaniu elektrowni Konin i Pątnów (Konin w roku 1958 oraz Pątnów w latach 1967-9) oddawano do eksploatacji kolejne odkrywki w rejonie Konina, które zasilają te elektrownie w paliwo. KWB Konin zatrudnia około 3 500 pracowników i wydobywa rocznie średnio 9-10 milionów ton węgla. W trakcie zdejmowania nadkładu, piasek i żwir sprzedawane są miejscowym firmom budowlanym.

Odkrywki należące do KWB Konin to:

Odkrywka	Data rozpoczęcia eksploatacji	Data zakończenia eksploatacji
Morzysław	1945	1953
Niesłusz	1953	1961
Gosławice	1958	1974
Pątnów	1962	2001
Kazimierz	1965	2011
Józwin	1971	1999
Lubstów	1982	2009
Józwin IIB	1999	-
Drzewce	2005	-
Tomisławice	2010	-

W chwili obecnej eksploatowane są trzy odkrywki, a kolejne cztery przewidziane są do uruchomienia w przyszłości:

- Ościstowo;
- Piaski;
- Dęby Szlacheckie; oraz
- Mąkoszyn-Grochowiska.

Poniżej przedstawiono informacje o koncesjach dla trzech aktualnie eksploatowanych odkrywek:

Odkrywka	Rodzaj zezwolenia	Data wydania koncesji	Data wygaśnięcia koncesji
Józwin IIB	Na wydobywanie	26.08.1994	31.12.2020
Drzewce	Na wydobywanie	04.12.1998	31.12.2020
Tomisławice	Na wydobywanie	06.02.2008	31.12.2030

3.4. Dostępność danych i ich weryfikacja

KWB Konin wizytowana była w dniach 11, 12 i 13 czerwca 2012 r. Informacje analizowane w czasie wizyt, jak również dane uzyskane na miejscu i analizowane później obejmowały między innymi:

- mapy geologiczne i dokumentacje;
- profile odwiertów;
- przekroje geologiczne;
- obszar eksploatacji i mapy lokalizacji otworów;
- plany zasobów dla każdego złoża;
- tabele zbiorcze zasobów dla każdego złoża;
- dane dotyczące jakości węgla dla każdego złoża oraz przykłady wyników badań laboratoryjnych.

Uzyskawszy powyższe informacje, przeprowadzono weryfikację dokładności i zgodności danych. W dostępnym czasie przeprowadzono szczegółowy audyt w zakresie szacowanych przez spółkę zasobów bilansowych i przemysłowych.

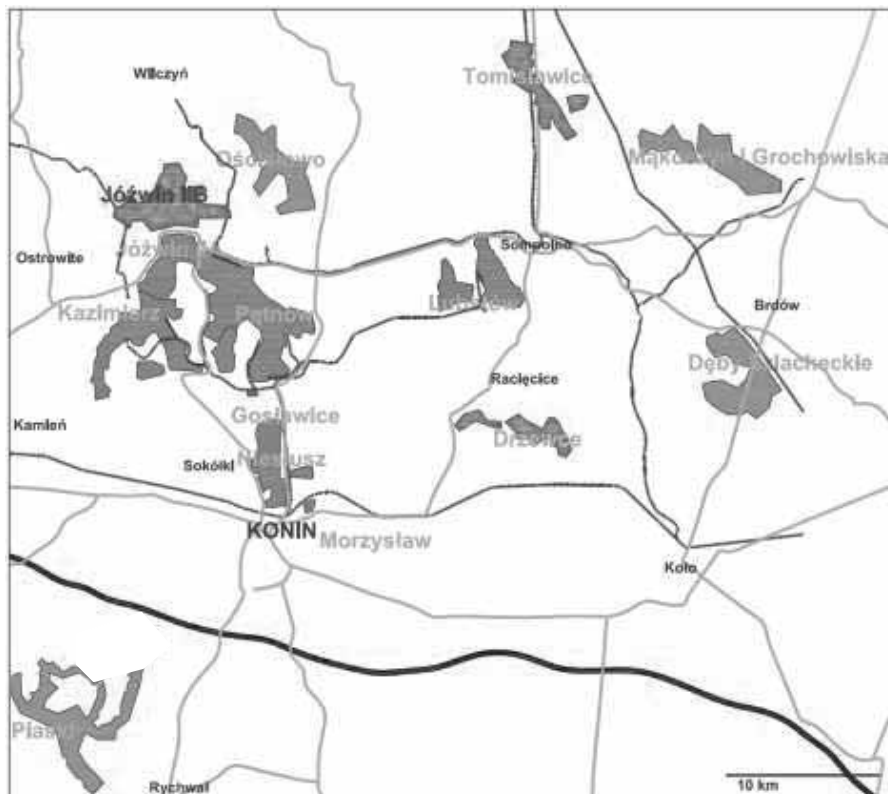
3.5. Poszczególne odkrywki

3.5.1. Józwin IIB

3.5.1.1. Wprowadzenie

Odkrywka Józwin IIB znajduje się w obrębie złoża Pątnów IV i obejmuje obszar koncesji (obszar górniczy) o powierzchni 47,3 km² i teren górniczy o powierzchni 420 km². Eksploatacja odkrywki rozpoczęła się w roku 1999. Złoże Pątnów dzieli się na cztery mniejsze złoża, z których złoże Pątnów IV położone jest w północno-zachodniej części złoża. Złoże ma kształt nieregularny z licznymi strefami wymycia i rynnami erozyjnymi. Średnia miąższość pokładu węgla w tym złożu wynosi 6,6 m przy średniej głębokości zalegania 61,5 m poniżej poziomu terenu. Współczynnik nakładu dla złoża Józwin IIB wynosi minimalnie 4,8:1, maksymalnie 12:1, przy średniej równej 8,3:1 m.

Rys. 3.4. Położenie odkrywki Józwin IIB i odkrywek sąsiednich

Aktualna koncesja dla odkrywki IIB ważna jest do roku 2020. Planuje się, że do tego czasu złoża będzie całkowicie wybrane, nie jest zatem konieczne występowanie o dalszą koncesję.

Odkrywka Józwin IIB graniczy na południu z drogą nr 263, na południe od której znajduje się wybrana odkrywka Józwin. W odległości około 6 km na wschód od odkrywki Józwin II B znajduje się przewidziane do eksploatacji w przyszłości pole Ościszowo.

3.5.1.2. Warunki geologiczne

Złoże Pątnów, obejmujące odkrywki Pątnów, Kazimierz, Józwin IIB oraz Józwin, położone jest w obrębie niecki rowu łódzkiego na obszarze Niziny Wielkopolskiej. Wcześniejsza stratygrafia i struktura niecki są stosunkowo słabo rozpoznane, w szczególności dotyczy to utworów mezozoicznych i paleozoicznych. Działanie ciśnień i naprężeń występujących po osadzeniu utworów kredy doprowadziło do powstania szeregu struktur o charakterze antykliny i synkliny w obrębie całego obszaru.

Utwory biorące udział w budowie geologicznej obszaru, należą do:

- górnej kredy;
- trzeciorzędu – paleogenu i neogenu;
- czwartorzędu – plejstocenu i holocenu.

Osady górnej kredy obejmują w znacznej części wapień marglisty ze sporadycznie występującymi warstwami piaskowca, o miąższości około 3000 m. W stropie kredy wywiercono niewielką liczbę otworów hydrogeologicznych, w związku z tym zalegające głębiej warstwy kredy pozostają nierozpoznane. W niektórych częściach złoża, warstwy nadległe stanowią cienką warstwę kredy. Zalegające niżej warstwy jurajskie określa się jako wapienie i szaro-zielone łupki plamiste.

Osady trzeciorzędowe na opisywanym obszarze należą do dwóch jednostek stratygraficznych: miocenu i pliocenu. Osady oligoceńskie występują rzadko, jeśli jednak są obecne, to w postaci piaskowca glaukonitowego. Utwory mioceńskie obejmują piaski średnio i drobnoziarniste, niekiedy pylaste oraz węgiel brunatny. Piaski występują w spągu złoża węgla brunatnego. Złoże węgla brunatnego różni się znacznie pod względem miąższości, przy czym miąższość złoża jest większa w rejonach depresji. Brak węgla brunatnego w niektórych rejonach jest konsekwencją zaawansowanych procesów erozji. Miąższość utworów mioceńskich jest zróżnicowana w obrębie obszaru i sięga od 20 do 40 m w środkowej części obszaru, od 40 do 60 m na północy, przekraczając 60 m w części północno-wschodniej.

Złoże Pątnów IV graniczy na południu ze złożem Pątnów III, natomiast na północy dokładna granica złoża węgla brunatnego nie jest znana. Basen sedimentacyjny złoża Pątnów jest jednym z większych tego typu na tym obszarze. Rozciąga się on z południa na północ na długości 15-20 km. Szerokość basenu jest różna i zmienia się w granicach 0,5-5 km. Utwory mioceńskie zawierają węgiel brunatny o barwie ciemnobrunatnej do czarnej. Jest on częściowo zanieczyszczony dużą ilością piasku.

Utwory czwartorzędowe występujące w obrębie złoża to głównie gliny zwałowe, piaski fluwioglacjalne i żwiry plejstoceniowe oraz osady bagienno-humusowe i torf z okresu postglacjalnego (holocenu).

W klasyfikacji uciążliwości warunków geologicznych Józwin IIB jest złożem kategorii II.

3.5.1.3. Zróźnicowanie pokładów a jakość węgla

Miąższość pokładu węgla brunatnego w odkrywce Józwin IIB waha się od 0,1 do 13,0 m, osiągając wartość średnią 6,6 m. Węgiel brunatny wykorzystywany jest jako węgiel energetyczny o średniej wartości opałowej równej 2 140 kcal/kg (w stanie roboczym), zawartości siarki równej 2,05% oraz średniej zawartości popiołu 22,82% (w stanie suchym).

Tabela 3.1. Charakterystyka jakościowa odkrywki Józwin IIB

Parametry jakościowe	Jednostka	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Średnia
Wartość opałowa*	kcal/kg	1,675	2,620	2,140
	kJ/kg	6,850	10,968	8,960
Zawartość popiołu**	%	11,15	38,68	22,82
Zawartość siarki**	%	1,46	4,78	2,05

*Dla zawartości wilgoci 50%, ** w stanie suchym

3.5.1.4. Bieżące zasoby

Wielkości zasobów odkrywki Józwin IIB według polskiego systemu klasyfikacji przedstawiono w Tabeli 3.2. W niektórych przypadkach dokonano zmian lub korekt oryginalnych danych dostarczonych przez KWB Konin (koncesja na eksploatację odkrywki Józwin IIB ważna jest do roku 2020 i planuje się, że do tego czasu złożę będzie całkowicie wybrane).

Należy stwierdzić, że dane szacunkowe zawarte w tabeli są na ogół zgodne z poziomem dokładności wymaganym przez polski system szacowania zasobów. Łączną wielkość zasobów bilansowych szacuje się na 30,0 milionów ton. Dla obliczenia wielkości zasobów przyjęto gęstość węgla w wysokości 1,2 t/m³.

Tabela 3.2. Bieżące zasoby bilansowe I pozabilansowe odkrywki Józwin IIB (wg stanu na dzień 31.12.2011)

Józwin IIB	Kategoria zasobów			Razem
	B	C1	C2	
Zasoby bilansowe	29 756 965	264 726	-	30 021 691
Zasoby pozabilansowe	16 537 561	2 411 507	3 658 104	22 607 172

Tabela 3.3. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011

Zasoby	Zasoby wg stanu na dzień 31.12.2010	Ubytki zasobów		Przyrosty zasobów w wyniku rozpoznania	Zasoby wg stanu na dzień 31.12.2011
		Wyeksploatowane	Straty eksploatacyjne		
Bilansowe	34 569 615	5 012 582	72 903	537 561	30 021 691
Pozabilansowe	23 603 903	1 168 589	25 976	197 834	22 607 172
Razem	58 173 518	6 181 171	98 879	735 395	52 628 863

Z zasobów bilansowych, na podstawie kryteriów opłacalności, wydziela się zasoby przemysłowe – klasyfikacja polska dopuszcza kwalifikowanie do tej grupy zasobów części zasobów pozabilansowych, możliwych do wybrania w trakcie eksploatacji. Zasoby przemysłowe odkrywki Józwin IIB przedstawiono w Tabeli 3.4.

Tabela 3.4. Zasoby przemysłowe odkrywki Józwin IIB

Józwin IIB	Zasoby przemysłowe			Razem
	B	C1	C2	
Z zasobów bilansowych	26 029 604	264 726	-	26 294 330
Z zasobów pozabilansowych	8 779 504	801 391	283 242	9 864 137

Szacuje się, że łączne zasoby przemysłowe odkrywki Józwin IIB wynoszą 36,2 mln t.

3.5.2. Drzewce

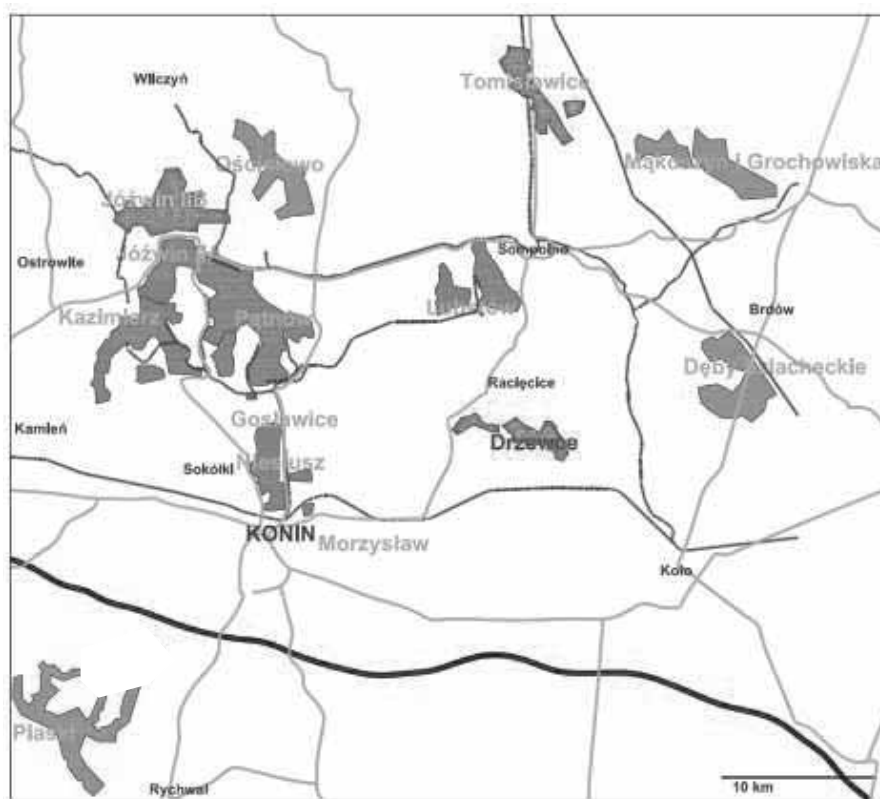
3.5.2.1. Wprowadzenie

Odkrywka Drzewce obejmuje trzy niezależne pola:

- Bilczew.
- Drzewce A.
- Drzewce B.

Pokład węgla w złożu Drzewce ma mniejszą miąższość niż w obszarach Pątnów i Lubstów.

Koncesję na wydobywanie z odkrywki Drzewce przyznano w roku 1998, natomiast eksploatację złoża podjęto w roku 2005. Obszar koncesji obejmuje 142,1 km² (teren górniczy), a obszar górniczy wynosi 17,5 km². Aktualna koncesja ważna jest do roku 2020. Planuje się, że do tego czasu złożo będzie całkowicie wybrane, nie jest zatem konieczne występowanie o odnowienie koncesji.

Rys. 3.5. Położenie odkrywki Drzewce i odkrywek sąsiadujących

Złoże Drzewce obejmuje pojedynczy pokład z nadkładem o grubości od 7,9 m do 51 m. W obrębie pokładu węgla znajduje się strefa wymycia erozyjnego o szerokości 300 m, która rozdziela złoże na trzy niezależne pola. Średnia miąższość pokładu węgla brunatnego w polu Bilczew wynosi 7,9 m, natomiast w Polu B zalega pokład o miąższości równej 12,2 m.

Odkrywka Drzewce położona jest na wschód od drogi nr 266, Konin-Sompolno, w odległości około 12 km od Konina. Z jej obszarem nie sąsiadują bezpośrednio żadne istniejące bądź planowane odkrywki.

3.5.2.2. Warunki geologiczne

Złoże Drzewce położone jest w obrębie niecki mogileńsko-łódzkiej, która charakteryzuje się stosunkowo płytko zalegającymi utworami mezozoicznymi obejmującymi wapień i margle. Węgiel brunatny zalega w warstwach trzeciorzędowych, zniszczonych w mniejszym lub większym stopniu przez erozję czwartorzędową. Strefy wymyci erozyjnych dzielą złoże na trzy pola.

Utwory biorące udział w budowie geologicznej obszaru, należą do:

- górnej kredy,
- trzeciorzędu – paleogenu i neogenu,
- czwartorzędu – plejstocenu i holocenu.

Utwory górnej kredy wykształcone są w facji marglisto-wapiennej ze sporadycznie występującymi warstwami piaskowca. Strop kredy jest w znacznym stopniu zróżnicowany na skutek procesów erozyjnych, które miały miejsce w okresie trzeciorzędowym. Strop o nachyleniu północno-wschodnim waha się od 37,71 m n.p.m. w północnej krawędzi złoża do 62,65 m n.p.m. w części zachodniej.

Warstwy zalegające powyżej górnej kredy są zróżnicowane; od osadów paleogenu do osadów czwartorzędowych, zalegających nierównomiernie nad utworami mezozoicznymi. Warstwy paleogenu obejmują cieką warstwę ciemnozielonych utworów marglistych i grubości od 0,0 do 4,7 m, z rzadko występującymi przerostami piasków drobnoziarnistych.

Osady oligoceńskie wykształcone są w postaci piasków drobno- i średnioziarnistych, z przewarstwieniami mułków, o miąższości do 36,5 m.

Trzeciorzędowe utwory neogenu, to w większej części osady miocene z cieką warstwą pliocenu o grubości do 7 m. Warstwy miocene zawierają złoża węgla brunatnego. Występuje tu węgiel ziemisty o barwie ciemnobrunatnej i czarnej, z wkładkami piaszczystymi i ilastymi.

Osady czwartorzędowe występujące w obrębie złoża mają grubość od 2,7 do 49,9 m, przy średniej 20 m. Występują tu warstwy plejstocenu z glinami zwałowymi i piaskami fluwioglacjalnymi i żwirem oraz holocenu z piaskami drobnoziarnistymi i pylastymi oraz torfem.

W klasyfikacji uciążliwości warunków geologicznych Drzewce jest złożem kategorii II.

3.5.2.3. Zróżnicowanie pokładu a jakość węgla

Miąższość pokładu węgla brunatnego w odkrywcę Drzewce waha się od 3,0 do 12,2 m, osiągając wartość średnią 6-7 m. Węgiel brunatny wykorzystywany jest jako

węgiel energetyczny charakteryzujący się zmiennymi parametrami jakościowymi, ze średnią wartością opałową równą 8 733-8 997 kJ/kg (w stanie roboczym), średnią zawartością siarki 1,20-1,88% oraz średnią zawartością popiołu 23,33-26,45%, wyznaczonymi dla stanu suchego.

W Tabeli 3.5 przedstawiono charakterystykę jakościową węgla odkrywki Drzewce w rozbiciu na trzy pola oddzielone strefami erozji.

Tabela 3.5. Jakość węgla z odkrywki Drzewce

Pole	Parametry jakościowe	Jednostka	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Średnia
Bilczew	Wartość opałowa*	kJ/kg	6,087	10,753	8,733
		kcal/kg	1,454	2,568	2,086
	Zawartość popiołu**	%	12,26	48,41	26,45
	Zawartość siarki**	%	0,47	2,98	1,58
Pole A	Wartość opałowa*	kJ/kg	7,155	10,513	8,768
		kcal/kg	1,709	2,511	2,094
	Zawartość popiołu**	%	12,55	34,87	24,87
	Zawartość siarki**	%	0,61	3,18	1,88
Pole B	Wartość opałowa*	kJ/kg	6,883	11,225	8,997
		kcal/kg	1,644	2,681	2,149
	Zawartość popiołu**	%	8,93	34,80	23,33
	Zawartość siarki**	%	0,24	2,34	1,20

*Dla zawartości wilgoci 50%, ** w stanie suchym

3.5.2.4. Bieżące zasoby

Wielkości zasobów odkrywki Drzewce według polskiego systemu klasyfikacji przedstawiono w Tabeli 3.6. W niektórych przypadkach dokonano zmian lub korekt oryginalnych danych dostarczonych przez KWB Konin. Wszystkie zasoby zalegają w granicach koncesji dla odkrywki Drzewce, natomiast w Tabeli 3.7 zostały podzielone w zależności od zasobów szacowanych dla każdego z pól.

Należy stwierdzić, że dane są zgodne z poziomem dokładności wymaganym przez polski system szacowania zasobów. Łączną wielkość zasobów bilansowych, które zostaną wybrane do końca okresu eksploatacji (szacunkowo rok 2019) ocenia się na poziomie 23,3 mln t.

Dla obliczenia wielkości zasobów złoża przyjęto gęstość węgla na poziomie 1,2 t/m³.

Tabela 3.6. Zasoby bilansowe i pozabilansowe odkrywki Drzewce (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]

Drzewce	Kategoria zasobów			Razem
	B	C1	C2	
Zasoby bilansowe	20 156 962	3 139 388	-	23 296 350
Zasoby pozabilansowe	213 492	958 024	-	1 171 516

Tabela 3.7. Zasoby bilansowe i pozabilansowe w rozbiu na pola (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]

Pole	Zasoby bilansowe			Zasoby pozabilansowe			Razem
	B	C1	Razem	B	C1	Razem	
Bilczew	-	478 912	478 912	-	-	-	478 912
Pole A	9 652 278	892 084	10 544 362	132 320	589 942	722 262	11 266 624
Pole B	10 504 684	1 768 392	12 273 076	81 172	368 082	449 254	12 722 330
Razem	20 156 962	3 139 388	23 296 350	213 492	958 024	1 171 516	24 467 866

Tabela 3.8. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t]

Pole	Zasoby	Zasoby wg	Ubytki zasobów					Przyrost zasobów w wyniku rozpoznania	Zasoby wg stanu na dzień 31.12.2011
		stanu na dzień 31.12.2010	Eksploatacja	straty	eksploatacja	inne	rozpoznanie		
Bilczew	Bilansowe	1 267 689	-	-	-	-	788 777	-	478 912
	Pozabilansowe	-	-	-	-	-	-	-	-
	Razem	1 267 689	-	-	-	-	788 777	-	478 912
Drzewce A	Bilansowe	13 148 999	2 161 309	65 358	377 970	-	-	-	10 544 362
	Pozabilansowe	752 207	21 400	1 095	18 692	-	-	11 242	722 262
	Razem	13 901 206	2 182 709	66 453	396 662	-	-	11 242	11 266 624
Drzewce B	Bilansowe	12 273 076	-	-	-	-	-	-	12 273 076
	Pozabilansowe	449 254	-	-	-	-	-	-	449 254
	Razem	12 722 330	-	-	-	-	-	-	12 722 330
Razem	27 891 225	2 182 709	66 453	396 662	788 777	11 242	24 467 886		

Z zasobów bilansowych, na podstawie kryteriów opłacalności, wydziela się zasoby przemysłowe – klasyfikacja polska dopuszcza kwalifikowanie do tej grupy zasobów części zasobów pozabilansowych, możliwych do wybrania w trakcie eksploatacji. Zasoby przemysłowe odkrywki Drzewce przedstawiono w Tabeli 3:9.

Tabela 3.9. Zasoby przemysłowe odkrywki Drzewce [t]

Pole	Z zasobów bilansowych			Z zasobów pozabilansowych			Razem
	B	C1	Razem	B	C1	Razem	
Bilczew	0	0	0	0	0	0	0
Pole A	9 406 500	590 366	9 996 866	68 616	188 819	257 435	10 254 301
Pole B	10 504 684	1 682 408	12 187 092	81 172	201 576	282 748	12 469 840
Razem	19 911 184	2 272 774	22 183 958	149 788	390 395	540 183	22 724 141

Łączne zasoby przemysłowe odkrywki Drzewce szacuje się na 22,7 mln t.

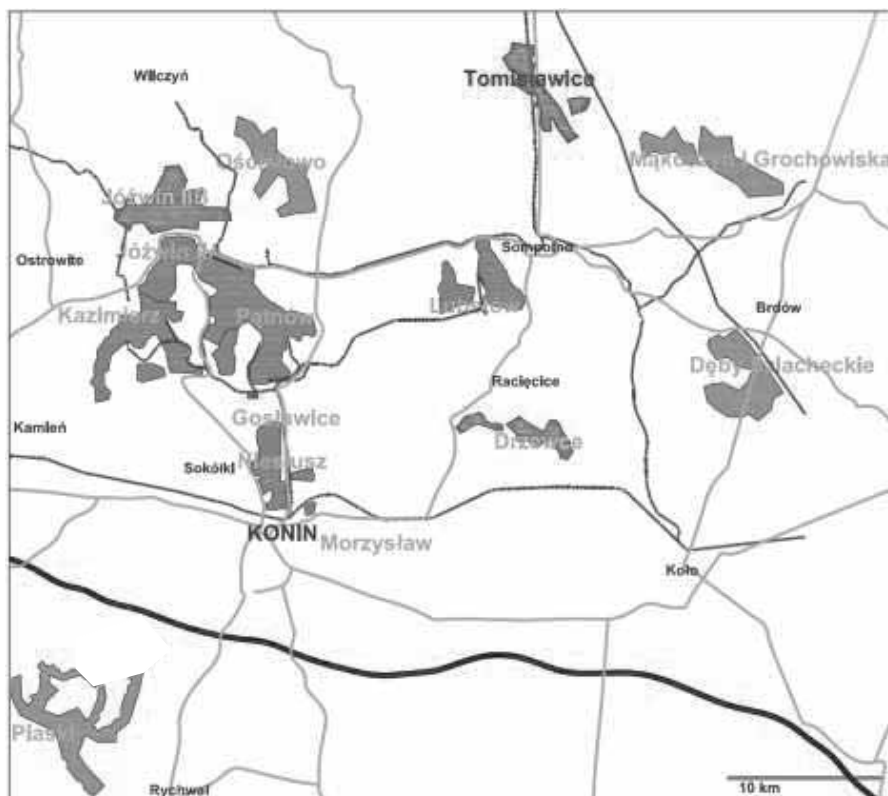
3.5.3. Tomisławice

3.5.3.1. Wprowadzenie

Złoże węgla brunatnego Tomisławice zalega w pobliżu szeregu złóż satelitarnych, w tym złóż Morzyczyn, Piotrków Kujawski, Chełmce i Mąkoszyn-Grochowiska. Aktualny model geologiczny wykonano na podstawie 219 otworów o łącznej długości 12,534 km. Głębokość poszczególnych odwiertów sięgała od 40 do 77,5 m.

Koncesję dla odkrywki Tomisławice przyznano w 2008 r., a eksploatację złoża rozpoczęto w 2011 r. Koncesja obejmuje teren górniczy o powierzchni 153,2 km², z obszarem górniczym 17,4 km². Planowany okres eksploatacji odkrywki Tomisławice to 22 lata, przy czym spodziewane całkowite wybranie złoża nastąpi w 2034 r. Aktualna koncesja na wydobycie z odkrywki Tomisławice jest ważna do 2030 r.

Złoże Tomisławice usytuowane jest na północ od Sompolna, w odległości około 30 km w kierunku północno-wschodnim od Konina. Złoże dzieli się na dwa pola, a linię podziału stanowi przebiegająca w kierunku północ-południe, droga nr 266.

Rys. 3.6. Położenie odkrywki Tomisławice i odkrywek sąsiadujących

Średnia miąższość pokładu węgla brunatnego w tym złożu wynosi 6,9 m (minimalna 0,2 m – maksymalna 15,5 m). Pokład zalega na średniej głębokości 64,1 m poniżej poziomu terenu (minimalna 27,6 m – maksymalna 118,3 m). Współczynnik nadkładu dla północnego pola odkrywki Tomisławice wynosi 5,5:1, natomiast dla pola południowego – 8,6:1.

3.5.3.2. Warunki geologiczne

Obszar złoża położony jest w obrębie niecki mogileńsko-łódzkiej. Rozpoznane złożo węgla brunatnego utworzyło się głównie w obniżeniu podłoża mezozoicznego i obejmuje południową część jednej z antyklinalnych struktur niecki, zwanej antykliną Gopła.

Utwory biorące udział w budowie geologicznej obszaru, należą do:

- górnej kredy,
- trzeciorzędu – paleogenu i neogenu,
- czwartorzędu – plejstocenu i holocenu.

Pierwotnie pokład węgla brunatnego tworzył jeden obszar złożowy rozciągający się na większym obszarze. Pod wpływem erozji w miocenie górnym i procesów fluwioglacjalnych plejstocenu, pierwotny zasięg pokładu został znacznie ograniczony. Procesy te spowodowały również, że początkowo ciągłe złożo uległo na skutek erozji podziałowi na niecki o różnych wymiarach. Niecka, w której znajduje się odkrywka Tomisławice, obejmuje ciągłe złożo zalegające w kierunku północno-zachodnim i południowo-wschodnim, o długości 8,5 km i szerokości 1-2,5 km.

Utwory górnej kredy na tym obszarze obejmują margle wapniste, od jasno do ciemnoszarych ze sporadycznymi gniazdami mułków.

Warstwy zalegające nad górną kredą obejmują utwory paleogenu jak również osady czwartorzędowe zalegające nierównomiernie nad utworami mezozoiku. Warstwy paleogenu obejmują cienką warstewkę zielonkavo-szarymi mułowców marglistych, o miąższości od 0,3 do 5,3 m. Osady oligoceńskie reprezentowane są przez piaski drobnoziarniste, kwarcowe z domieszką minerałów ilastych, o miąższości do 19 m.

Utwory neogenu obejmują złoża węgla brunatnego o miąższości od 0,2 do 15,5 m, średnio 7,9 m. W stropie pokładu węgla brunatnego występują niebiesko-szare mułowce i muły, przechodzące głębiej w szaro-brunatne mułowce i muły z przerostami piaskowca, natomiast w spągu występuje piaskowiec z nielicznymi warstwami węgla. Czwartorzędowe warstwy plejstocenu obejmują glinę zwałową i warstwy piasku, ponad którymi zalega gleba i torf.

W klasyfikacji uciążliwości warunków geologicznych złoża Tomisławice należy do kategorii II.

3.5.3.3. Zróżnicowanie pokładów a jakość węgla

Miąższość pokładu węgla brunatnego w odkrywce Tomisławice jest zróżnicowana, w zależności od pola. Średnia miąższość pokładu w polu północnym wynosi 5,7 m, podczas gdy średnia miąższość pokładu w polu południowym równa jest 7,8 m, co daje średnią dla odkrywki równą 6,9 m. Węgiel wykorzystywany jest jako węgiel energetyczny o średniej wartości opałowej równej 2 168 kcal/kg (dla wilgotności równej 50%), średniej zawartości siarki 0,97% oraz średniej zawartości popiołu 23,42%, dla stanu suchego.

Tabela 3.10 ilustruje charakterystykę jakościową odkrywki Tomisławice w rozbiciu na dwa pola.

Tabela 3.10. Parametry jakościowe węgla z odkrywki Tomisławice

Pole	Wartość opałowa*		Zawartość popiołu**	Zawartość siarki**
	[kJ/kg]	[kcal/kg]	[%]	[%]
Pole północne	9,280	2,216	21,64	0,67
Pole południowe	8,931	2,133	24,74	1,19
Średnia	9,079	2,168	23,42	0,97

*Dla zawartości wilgoci 50%, ** w stanie suchym

3.5.3.4. Bieżące zasoby

Wielkość zasobów złoża według polskiego systemu klasyfikacji przedstawiono w Tabeli 3.11. W niektórych przypadkach dokonano zmian lub korekt oryginalnych danych dostarczonych przez KWB Konin. Koncesja na wydobycie z odkrywki Tomisławice ważna jest do roku 2030.

Należy stwierdzić, że dane szacunkowe zawarte w tabeli są na ogół zgodne z poziomem dokładności wymaganym przez polski system szacowania zasobów. Łączną wielkość zasobów bilansowych, które zostaną wybrane do roku 2030 przez KWB Konin z odkrywki Tomisławice szacuje się na 53,4 mln t. Dla obliczenia wielkości zasobów złoża przyjęto gęstość węgla równą 1,2 t/m³.

Tabela 3.11. Zasoby bilansowe i pozabilansowe odkrywki Tomisławice (wg stanu na dzień 31.12.2011) [t]

Tomisławice	Kategoria zasobów			Razem
	B	C1	C2	
Zasoby bilansowe	6 062 332	47 319 996	-	53 382 328
Zasoby pozabilansowe	550 430	3 791 772	-	4 342 202

Tabela 3.12. Zmiany zasobów w okresie od 31.12.2010 do 31.12.2011 [t]

Zasoby	Zasoby wg stanu na dzień 31.12.2010	Wydobycie	Ubytki zasobów		Przyrost zasobów w wyniku lepszego rozpoznania	Zasoby wg stanu na dzień 31.12.2011
			Straty eksploatacyjne	Lepsze rozpoznanie		
Bilansowe	53 558 796	231 030	5 402	-	59 964	53 382 328
Pozabilansowe	4 378 548	27 797	846	15 114	7 411	4 342 202
Razem	57 937 344	258 827	6 248	15 114	67 375	57 724 530

Z zasobów bilansowych, na podstawie kryteriów opłacalności, wydziela się zasoby przemysłowe – klasyfikacja polska dopuszcza kwalifikowanie do tej grupy zasobów części zasobów pozabilansowych, możliwych do wybrania w trakcie eksploatacji.

W Tabeli 3.13 przedstawiono zasoby przemysłowe odkrywki Tomisławice.

Tabela 3.13. Zasoby przemysłowe odkrywki Tomisławice

Tomisławice	Kategoria zasobów przemysłowych			Razem
	B	C1	C2	
Z zasobów bilansowych	5 592 532	34 715 000	-	40 307 532
Z zasobów pozabilansowych	211 654	1 188 000	-	1 399 654

Szacuje się, że łączna wielkość zasobów przemysłowych odkrywki Tomisławice sięga 41,7 milionów ton.

3.6. Złóża perspektywiczne

KWB Konin dysponuje czterema złóżami możliwymi do eksploatacji w przyszłości. Są to:

- Mąkoszyn-Grochowiska,
- Dęby Szlacheckie,
- Ościstowo,
- Piaski.

Informacje dotyczące czterech perspektywicznych złóż przedstawiono w Tabeli 3.14.

Tabela 3.14. Charakterystyka złóż przewidzianych do eksploatacji w przyszłości

Złoże	Spodziewane zasoby [mln t]	Wartość opałowa [kcal/kg]	Zawartość popiołu [%]	Zawartość siarki [%]
Mąkoszyn-Grochowiska	50,1	1,915	11,5	0,39
Dęby Szlacheckie	112,6	2,000	12,6	0,73
Ościstowo	41,3	2,140	12,0	1,2
Piaski	113,9	1,957	12,1	0,69
Razem	317,9			

3.6.1. Mąkoszyn-Grochowiska

Złoże Mąkoszyn-Grochowiska obejmuje obszar 13,08 km² i położone jest w granicach województw wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego. Złoże Mąkoszyn-Grochowiska obejmuje dwa oddzielne pola:

- Mąkoszyn: rozpoznane w kategorii C2 oraz,
- Grochowiska: rozpoznane w kategorii C1 i C2.

Pole Mąkoszyn dzieli się dalej na dwie części – wschodnią i zachodnią. Najnowsza wersja dokumentacji geologicznej została zatwierdzona przez Ministra Środowiska w dniu 23 października 2009 r.

Złoże charakteryzuje się znaczną złożonością warunków geologicznych. Wymienione wyżej złoża dzieli rynną erozyjną o szerokości około 500 m. Współczynnik nadkładu do węgla wynosi 10:1.

3.6.2. Dęby Szlacheckie

Złoże Dęby Szlacheckie obejmuje obszar 11,90 km² i położone jest w granicach gmin Osiek Mały, Babiak i Koło w województwie wielkopolskim.

KWB Konin opracowała „Projekt rozpoznania złoża węgla brunatnego Dęby Szlacheckie w kategorii C1”. Na podstawie tego dokumentu z dnia 19 listopada 2009 r. kopalnia uzyskała koncesję na prace poszukiwawcze na terenie złoża Dęby Szlacheckie, wydaną przez Ministra Środowiska. Koncesja ta ważna jest do dnia 31 grudnia 2013 r. Zagospodarowanie złoża i przystąpienie do jego eksploatacji planowane jest na rok 2021.

3.6.3. Ościsłowo

Złoże Ościsłowo znajduje się w granicach gmin Wilczyn, Ślesin i Skulsk w powiecie Konińskim, w województwie wielkopolskim. Złoże zlokalizowane jest w Pasie Wielkich Dolin na obszarze Niziny Wielkopolskiej, w dorzeczu rzeki Warty. W północnej części obszaru, w granicach złoża węgla brunatnego Ościsłowo znajdują się dwie główne formacje wodonośne, natomiast na wschód od złoża położony jest Zbiornik Turek-Konin-Koło.

Obszar występowania złoża wynosi 24,54 km².

3.6.4. Piaski

Złoże węgla brunatnego Piaski położone jest w odległości około 17 km na południowy zachód od Konina i rozciąga się na obszarze gmin Rychwał, Rzgów, Zagórz, Grodziec, Stare Miasto. Złoże rozciąga się na odcinku około 15 km wzdłuż osi północ – południe i 8 km wzdłuż linii wschód-zachód. Aktualna wersja dokumentacji geologicznej została zatwierdzona przez Ministra Środowiska w dniu 21 marca 2007 r.

Jednopokładowe złoże Piaski ma profil stratygraficzny i litologiczny typowy dla tego regionu. Z morfologicznego punktu widzenia złoże ma budowę soczewkową o kształcie nieregularnego postrzępionego płatu. Pokład węgla jest wyraźnie skorelowany z głębokością podłoża. Ma to związek z genezą złoża, które powstawało w niecce kredowej na skutek erozyjnego oddziaływania rzeki w okresie paleogenu.

Węgiel brunatny złoża Piaski to węgiel miękki o barwie od ziemisto-brązowej do ciemnobrunatnej.

3.7. Metodologia szacowania zasobów

3.7.1. System polski

System szacowania i klasyfikacji zasobów węgla stosowany w Polsce bazuje na opracowanej metodologii obowiązującej od lat 60-tych w krajach byłego bloku sowieckiego. System polski różni się od zasad, które stanowią podstawę międzynarodowych systemów szacowania zasobów, takich jak JORC, SAMREC, PERC itp. O ile można dokonywać pewnych ogólnych porównań pomiędzy klasyfikacjami polską, rosyjską czy chińską a JORC, to nie jest możliwe zachowanie dokładności przy bezpośrednim przenoszeniu danej kategorii zasobów z systemu polskiego do kategorii zasobów klasyfikacji JORC.

Ważne jest zrozumienie, że w polskim systemie całość szacowanego węgla klasyfikowana jest jako „zasoby bilansowe” (*Resources*), niezależnie od tego czy eksploatacja jest ekonomicznie uzasadniona, czy nie, natomiast stosowany w praktyce międzynarodowej termin „*Reserves*” nie jest używany.

Zgodnie z polskim systemem klasyfikacji całe złożo oceniane jest wstępnie pod kątem współczynnika nadkładu, określanego na podstawie wierconych otworów, badań powierzchniowych itp., przy założeniu określonych granicznych zawartości popiołu i siarki oraz wartości opałowej. W przypadku węgla brunatnego Państwo ustaliło graniczny stosunek nadkładu do węgla jako 12:1. Złoża, które mieszczą się w granicach współczynnika nadkładu określane są jako „zasoby bilansowe”. Ogólnie rzecz biorąc rejestr zasobów jest prowadzony przez Państwo, które następnie przenosi prawo do ich eksploatacji na zakład górniczy. W praktyce, kopalnie określają swoją własną granicę miąższości, co oznacza, że najcieńsze partie pokładu nie zawsze są wybierane. Węgiel, który znajduje się poza graniczną wartością współczynnika nadkładu klasyfikowany jest jako zasoby pozabilansowe. W okresie ostatnich lat wartość współczynnika nadkładu wzrosła z 8:1 do 12:1 co spowodowało przyrost zasobów bilansowych w odkrywkowych kopalniach węgla brunatnego.

Tabela 3.15. Zasady polskiego systemu klasyfikacji zasobów

Grupa zasobów				Stopień rozpoznania (kategoria)						
				Udokumentowane				Prognozowane i Perspektywiczne		
				A	B	C1	C2	D1	D2	D3
Geologiczne	Bilansowe	Przemysłowe	Operatywne							
			Straty							
		Nieprzemysłowe								
		Pozabilansowe								

Zgodnie z polskim systemem klasyfikacyjnym, zasoby szacowane są wyłącznie w określonych sytuacjach, na przykład gdy istnieje konieczność sporządzenia dokumentacji dla celów nowej lub odnawianej koncesji. Zasoby bilansowe nie są na ogół szacowane przez kopalnię, lecz przez zespół ustanowionych ekspertów, występujących w imieniu Państwa. Ze względu na fakt, że system wprowadzany był w życie w latach 60-tych ub. wieku, jeszcze dziś oszacowania zasobów są często przeprowadzane z zastosowaniem tradycyjnej metody blokowej, bez wykorzystania odpowiednich programów informatycznych, umożliwiających konstruowanie trójwymiarowych modeli geologicznych złoża. Wyniki oszacowań zasobów, łącznie z mapami złożowymi oraz danymi dotyczącymi jakości i wielkości zasobów, dostarczane są w celu zatwierdzenia do Ministerstwa Środowiska. Dość powszechne są zatem przypadki, gdy pomimo rozbudowywania i uaktualniania zakresu informacji geologicznej, zasoby oszacowane na podstawie pierwotnych danych nie były automatycznie weryfikowane.

Zasoby operatywne stanowią podzbiór zasobów przemysłowych otrzymany w wyniku uwzględnienia strat poza- i eksploatacyjnych oraz zubożenia. Zasoby rejestrowane są corocznie poprzez odjęcie wielkości wyeksploatowanych od poprzedniej wartości rejestrowanej przez Państwo, dzięki czemu otrzymuje się ilość węgla wydobytego od czasu przeprowadzenia ostatniego, formalnego szacunku. Uaktualnienia zasobów dokonywane są zazwyczaj raz w roku, przy czym wartością wyjściową są dane statystyczne dotyczące wydobycia przekazane Państwu w danym roku. Jednakże wartości historyczne dotyczące zasobów, nie zawsze są korygowane. W krajach zachodnich wykonuje się na bieżąco aktualizacje stanu zasobów, dokonując tego w czasie rzeczywistym, wraz z pozyskiwaniem nowych danych i przy użyciu specjalistycznego oprogramowania geologicznego i geostatystycznego, zgodnego z międzynarodowymi systemami klasyfikacyjnymi.

W polskim systemie złoża klasyfikowane są do trzech kategorii uciążliwości geologicznej – od I do III, a zasoby klasyfikowane są według stopnia rozpoznania. W zależności od jakości i ilości posiadanej informacji o złożu zasoby zaszeregowywane są do kategorii: A, B, C1, C2, oraz D (kategoria A oznacza najbardziej, a kategoria D najmniej dokładne rozpoznanie złoża). Ogólnie rzecz ujmując, tak ujęte zasoby można odnosić do systemów zachodnich, takich jak JORC.

Tabela 3.16. Wyznaczniki uciążliwości geologicznej w odniesieniu do odległości pomiędzy wywierconymi otworami

Grupa*	Odległości pomiędzy otworami i/lub podziemnymi/odkrywkowymi wyrobiskami [m]			
	A	B	C1	C2
I	Wyrobisko górnicze	500-250	1000-500	2000-1000
II	Wyrobisko górnicze	250-125	500-250	1000-500
III	Wyrobisko górnicze	125-75	250-125	500-250

* Grupa Złożoności Geologicznej

Określone granice dokładności szacunków w poszczególnych grupach są następujące:

A	B	C1	C2
+/- 10%	+/- 20%	+/- 30%	+/- 40%

3.7.2. Kodeks JORC

Obecnie jako wzór i punkt odniesienia wszelkich klasyfikacji międzynarodowych traktowany jest Kodeks wykazywania wyników prac geologicznych i zasobów złóż Australii i Oceanii (tzw. Kodeks JORC). Kodeks JORC stosowany jest dla oceny zasobów wszelkich złóż kopalin; dla węgla, dodatkowo, istnieją tzw. Wytyczne Kodeksu dla celów szacowania i wykazywania zapasów i zasobów węgla (*Australian Guidelines for Estimating and Reporting of Inventory Coal, Coal Resources and Coal Reserves*, 2003). Wytyczne te zawierają definicje szeregu kategorii zasobów, punktów obserwacyjnych (PO), dokumentowania podziemnego, itp., jak również zalecenia dotyczące minimalnych odległości pomiędzy PO dla różnych kategorii rozpoznania geologicznego (np. Zmierzone, Stwierdzone i Domniemane).

Zasadniczo, oszacowanie zasobów przeprowadza i podpisuje Osoba Kompetentna (OK), posiadająca udokumentowane doświadczenie i pozycję zawodową. W zależności od stopnia złożoności złoża, OK może dobierać odległości pomiędzy PO dla różnych kategorii – system nie ma jednak charakteru tak nakazowego jak klasyfikacja polska, gdzie stosuje się trzy poziomy uciążliwości.

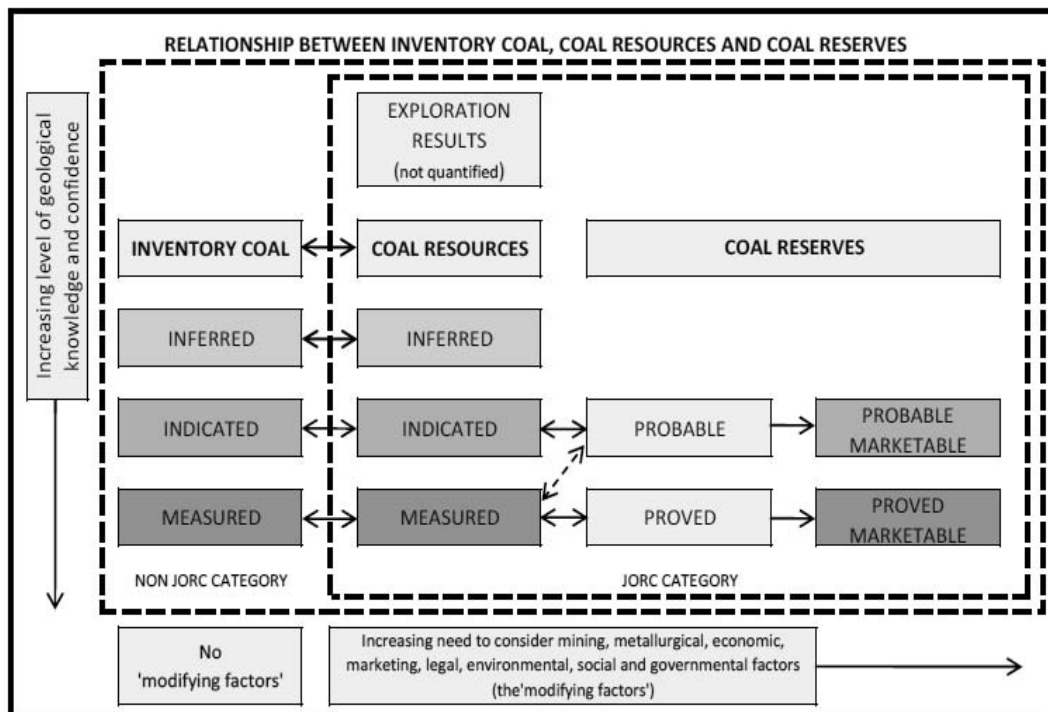
W Klasyfikacji JORC zasadnicze znaczenie mają następujące definicje:

- **Zasoby [Bilansowe]: partie złoża, których wydobycie jest ekonomicznie uzasadnione.** W klasyfikacji JORC całość zasobów, które w polskiej klasyfikacji odpowiadają bilansowym, określa kategoria *Resources*, z których wydziela się zasoby *Inferred* (Przypuszczalne), *Indicated* (Wskazane) oraz *Measured* (Stwierdzone), stosując zwiększający się poziom rozpoznania geologicznego. W przypadku złóż węgla, które zostały rozpoznane, jednak w chwili przeprowadzenia szacunku bądź w dającej się określić przyszłości ich wydobycie nie będzie ekonomicznie uzasadnione, wspomniane „Wytyczne” JORC wprowadzają termin: „Zapasy Węgla” (*Inventory Coal*), choć należy podkreślić, że termin ten nie jest stosowany w samym Kodeksie JORC. „Zapasy” węgla można również klasyfikować jako Przypuszczalne, Wskazane i Stwierdzone.

- **Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] (Reserves): stanowią ekonomicznie opłacalną część Stwierdzonych i/lub Wskazanych Zasobów [Bilansowych] – Resources.** W zależności od rosnącego stopnia rozpoznania złoża Zasoby Wydobywalne dzielą się na kategorie: Zasoby Wydobywalne Spodziewane (*Probable Reserves*) i Zasoby Wydobywalne Pewne (*Proved Reserves*).

Zasoby Wydobywane wymagają uwzględnienia tzw. „czynników modyfikujących”, takich jak system eksploatacji oraz czynniki prawne, środowiskowe i administracyjne (rządowe). W takim przypadku o ekonomicznych przesłankach wydobycia decyduje analiza techniczno-ekonomiczna, taka jak np. Studium Wykonalności. Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] określa się jako Pewne, jeśli pochodzą z Zasobów [Bilansowych] Stwierdzonych, oraz Spodziewane, jeśli pochodzą z Zasobów [Bilansowych] Wskazanych, czasami jednak z Zasobów [Bilansowych] Stwierdzonych. Eksploatacja Zasobów Wydobywalnych (*Reserves*) wymaga koncesji.

Zasady Klasyfikacji JORC w ujęciu wspomnianych „Wytycznych” (2003) przedstawiono w poniższym schemacie:

Objaśnienia:

RELATIONSHIP BETWEEN INVENTORY COAL, COAL RESOURCES AND COAL RESERVES – relacja pomiędzy Zapasami, Zasobami [Bilansowymi] i Zasobami Wydobywalnymi [Przemysłowymi] węgla (według Kodeksu JORC).

INCREASING LEVEL OF GEOLOGICAL KNOWLEDGE AND CONFIDENCE – rosnący poziom wiedzy i rozpoznania geologicznego.

INVENTORY COAL – tzw. "Zapasy" węgla,

COAL RESOURCES – Zasoby [Bilansowe] węgla,

COAL RESERVES – Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] węgla,

INFERRED – Przepuszczalne,

INDICATED – Wskazane,

MEASURED – Stwierdzone,

PROBABLE – Spodziewane,

PROVED – Pewne,

PROBABLE MARKETABLE – Spodziewane – węgiel handlowy,

PROVED MARKETABLE – Pewne – węgiel handlowy,

NON JORC CATEGORY – poza klasyfikacją JORC,

JORC CATEGORY – klasyfikacja JORC,

NO 'MODIFYING FACTORS' – bez czynników modyfikujących,

INCREASED NEED TO CONSIDER MINING, METALLURGICAL, ECONOMICAL, MARKETING, LEGAL, ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNMENTAL FACTORS (THE 'MODIFYING FACTORS' – zwiększona potrzeba uwzględnienia czynników górniczych, hutniczych, ekonomicznych, prawnych, środowiskowych, społecznych i administracyjnych (czynniki modyfikujące).

3.7.3. Porównanie polskiego systemu klasyfikacji z kodeksem JORC

Porównując poszczególne kategorie w systemie polskim i kodeksie JORC należy stwierdzić występowanie ogólnych analogii pomiędzy obu systemami. Zostały one przedstawione w tabelach zamieszczonych poniżej.

Zasoby [Bilansowe] (*Resources*):

System rosyjski/polski	JORC
A i B	Zasoby [Bilansowe] Stwierdzone (<i>Measured Resources</i>)
C1	Zasoby [Bilansowe] Wskazane (<i>Indicated Resources</i>)
C2	Zasoby [Bilansowe] Wskazane (<i>Indicated Resources</i>) lub Przepuszczalne (<i>Inferred Resources</i>)
P1/D itp....	Zasoby [Bilansowe] Przepuszczalne (<i>Inferred Resources</i>)

Zasoby Wydobywalne [Przemysłowe] (*Reserves*):

System rosyjski/polski	JORC
A & B	Zasoby Wydobywalne Pewne (<i>Proved Reserves</i>)
C1	Zasoby Wydobywalne Spodziewane (<i>Probable Reserves</i>)
C2	Zasoby Wydobywalne Spodziewane (<i>Probable Reserves</i>) przekwalifikowywane z: - Zasobów [Bilansowych] Wskazanych (<i>Indicated Resources</i>) lub - Zasobów [Bilansowych] Przepuszczalnych (<i>Inferred Resources</i>)

Powyższe analogie pozwalają na stosunkowo szybkie, lecz nie do końca precyzyjne przechodzenie pomiędzy obydwooma systemami klasyfikacji. Jedynym wiarygodnym sposobem szacowania zasobów według standardów JORC jest korzystanie z danych źródłowych i przeprowadzenie przez OK niezależnego szacunku przy wykorzystaniu nowoczesnego oprogramowania pozwalającego na modelowanie geologiczne 3D i przetwarzanie danych geostatystycznych.

Jedną z podstaw szacowania zasobów według kodeksu JORC jest wiarygodność danych wyjściowych. Dla przykładu, Wytyczne JORC stanowią, że uzysk rdzenia winien wynosić co najmniej 95% jego długości; w przeciwnym wypadku PO winien zostać odrzucony ze względu na grubość a także brak reprezentatywnych wyników badań. OK może złagodzić ten wymóg, do np. 90%, w sytuacji gdy istnieje odpowiednia liczba danych, jak na przykład wyników badań geofizycznych, pozwalająca na dokładne oszacowanie miąższości pokładu z wywierconych otworów.

Niemniej jednak, PO o mniejszym uzysku rdzenia nie mogą być uwzględnione w bazie danych jakości węgla, ponieważ danych takich nie można jej wykorzystać dla szacowania i klasyfikacji zasobów. Jest to zasadniczy problem, który pojawia się w przypadkach występowania danych z pomiarów historycznych. W przeszłości, techniki wiercenia nie zawsze pozwalały na spełnienie tego wymogu i często zdarzało się, że zasoby klasyfikowano na podstawie przecięcia otworu i pokładu węgla przy uzysku rdzenia sięgającym 50-80%. W przypadku KWB Konin, przeanalizowano szereg otworów historycznych, stwierdzając ogólnie wysoki wskaźnik uzysku rdzenia.

Dokonując szacunku zasobów w KWB Konin bazowano w głównej mierze na danych uzyskanych z kopalni. Nie ma pewności, że niezależna ocena zasobów w myśl zasad kodeksu JORC, przeprowadzona z wykorzystaniem nowoczesnych metod, dostarczyłaby takich samych wyników w zakresie zasobności złoża i jakości węgla. Prace przeprowadzone na terenie KWB Konin sugerują co następuje:

- Proces szacowania zasobów w Polsce zakłada określony poziom dokładności (np. +/-30% dla kategorii C₁, oraz +/-40% dla C₂). Jest mało prawdopodobne, by błędy dotyczące miąższości pokładów wyliczonej na podstawie historycznych otworów, istotnie zmieniły wynik wielkości zasobów i jakości węgla poza granice tolerancji.

3.8. Podsumowanie informacji o zasobach

3.8.1. Aktualne wielkości Zasobów [Bilansowych] i Zasobów Wydobywalnych

[Przemysłowych]

Zasoby ujęte w polskim systemie klasyfikacji przedstawiono w Tabeli 3.17. W niektórych przypadkach dokonano zmian lub korekt oryginalnych danych dostarczonych przez KWB Konin. Wszystkie zasoby znajdują się w granicach obszarów trzech przyznaných koncesji na wydobywanie węgla.

Należy zauważyć, że dane szacunkowe zawarte w poniższej tabeli są na ogół zgodne z poziomem dokładności wymaganym przez polski system klasyfikacji zasobów. Łączną wielkość zasobów bilansowych KWB Konin dla złóż Józwin IIB, Drzewce i Tomisławice szacuje się na 106,7 mln t.

Tabela 3.17. Zasoby złóż KWB Konin wg polskiego systemu klasyfikacji [t]

Złoże	Zasoby bilansowe			Zasoby przemysłowe Z zasobów bilansowych (z zasobów pozabilansowych)		
	B	C1	Razem	B	C1	Razem
	Józwin IIB	29 756 965	264 726	30 021 691	26 029 604 (8 779 504)	264 726 (801 391)
Drzewce	20 156 962	3 139 388	23 296 350	19 911 184 (149 788)	2 272 774 (390 395)	22 183 958 (540 183)
Tomislawice	6 062 332	47 319 996	53 382 328	5 592 532 (211 654)	34 715 000 1 188 000)	40 307 532 (1 399 654)

Zasoby przemysłowe, według definicji, są częścią zasobów bilansowych złoża, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach również zasobami pozabilansowymi złoża lub wydzielonej jego części przewidzianej do zagospodarowania, które mogą być przedmiotem eksploatacji uzasadnionej technicznie i ekonomicznie przy uwzględnieniu wymagań określonych w przepisach prawa, w tym dotyczących wymagań ochrony środowiska.

Zgodnie z powyższą definicją całkowite zasoby przemysłowe (zakwalifikowane z zasobów bilansowych oraz pozabilansowych) powinny być ujęte jako zasoby kategorii *Reserves* według kodeksu JORC. Zasoby przemysłowe (100,3 mln t – 88,8 mln t z zasobów bilansowych i 11,5 mln t z zasobów pozabilansowych), obejmują zasoby, które spełniają ekonomiczne kryteria wydobycia.

Zasoby wykazane według kodeksu JORC przedstawiono w tabeli 3.18. Całość (100,3 mln t) zasobów przemysłowych znajduje się w granicach obszaru koncesji, przy czym planuje się, że złoża te zostaną wybrane przed terminem wygaśnięcia poszczególnych koncesji, co pozwala na osiągnięcie zgodności całości zasobów bilansowych z kodeksem JORC.

Tabela 3.18. Zasoby w ujęciu zgodnym z kodeksem JORC

Złoże	Zasoby (wg stanu na dzień 31.12.2011) [mln t]*						
	Zasoby [Bilansowe] (Resources)				Zasoby wydobywalne (Reserves)		
	Stwierdzone (Measured)	Wskazane (Indicated)	Przypuszczalne (Inferred)	Razem	Pewne (Proved)	Spodziewane (Probable)	Razem
Józwin IIB	29,8	0,3	-	30,0	26,1 (8,8)	0,3 (0,8)	26,3 (9,9)
Drzewce	20,2	3,1	-	23,3	19,9 (0,2)	2,3 (0,4)	22,2 (0,6)
Tomistawice	6,1	47,3	-	53,4	5,6 (0,2)	34,7 (1,2)	40,3 (1,4)
					51,5	37,3	88,8
					(9,2)	(2,4)	(11,5)
Razem	56,1	50,7	-	106,7	60,7	39,7	100,3

* możliwy błąd zaokrąglenia

Tabela 3.19. Zasoby pozabilansowe

Złoże	Zasoby pozabilansowe			Razem
	B	C1	C2	
Józwin IIB	16,537,561	2,411,507	3,658,104	22,607,172
Drzewce	213,492	958,024	-	1,171,516
Tomistawice	550,430	3,791,772	-	4,342,202

W Tabeli 3.19 przedstawiono zasoby, które aktualnie uważane są za pozabilansowe.

3.8.2. Zasoby perspektywiczne

Potencjalne zasoby przyszłych odkrywek Mąkoszyn-Grochowiska, Dęby Szlacheckie, Ościstowo oraz Piaski, szacowane przez KWB Konin, przedstawiono w Tabeli 3.20.

Tabela 3.20. Zasoby złóż perspektywicznych według polskiego systemu klasyfikacji

Złoże	Szacowane zasoby [mln t]
Mąkoszyn-Grochowiska	50,1
Dęby Szlacheckie	112,6
Ościstowo	41,3
Piaski	113,9
Razem	317,9

Mimo iż zasoby te mogą być przedmiotem uzasadnionej eksploatacji, aktualnie nie można ich uważać za zgodne z kodeksem JORC i jego Wytycznymi.

4. HYDROGEOLOGIA/HYDROLOGIA

Celem niniejszej oceny jest podsumowanie aktualnych wyników programu odwadniania i monitoringu hydrogeologicznego odkrywek kopalni Konin. Zwrócono uwagę na wszelkie uciążliwości wynikające z eksploatacji, wykorzystując do tego dane pochodzące z monitorowania oraz uzyskane w wyniku porównania sytuacji obecnej i warunków przewidywanych. Zidentyfikowanie potencjalnych zobowiązań umożliwiła analiza wyników modelowania numerycznego dla przyszłego wydobywania. Jak wspomniano, KWB Konin eksploatuje aktualnie trzy odkrywki:

- Józwin IIB,
- Tomisławie,
- Drzewce.

Odkrywki Kazimierz i Lubstów znajdują się obecnie w fazie likwidacji i z tego względu nie zostały przeanalizowane w niniejszym raporcie. Aktualnie prowadzi się wiercenia w jednym z obszarów perspektywicznych, ale jak dotąd na ten temat nie są dostępne żadne szczegóły.

Funkcjonujące odkrywki były analizowane według następujących punktów:

1. Hydrogeologia.
2. Model numeryczny:
  - a. kluczowe elementy i parametry,
  - b. przewidywane zrzuty,
  - c. przewidywane obniżanie zwierciadła.
3. Najnowsze wyniki monitorowania:
  - a. obniżenia zwierciadła,
  - b. ilości zrzutów,
  - c. jakość zrzutu.
4. Hydrogeologiczne i hydrologiczne wskaźniki odkrywki.

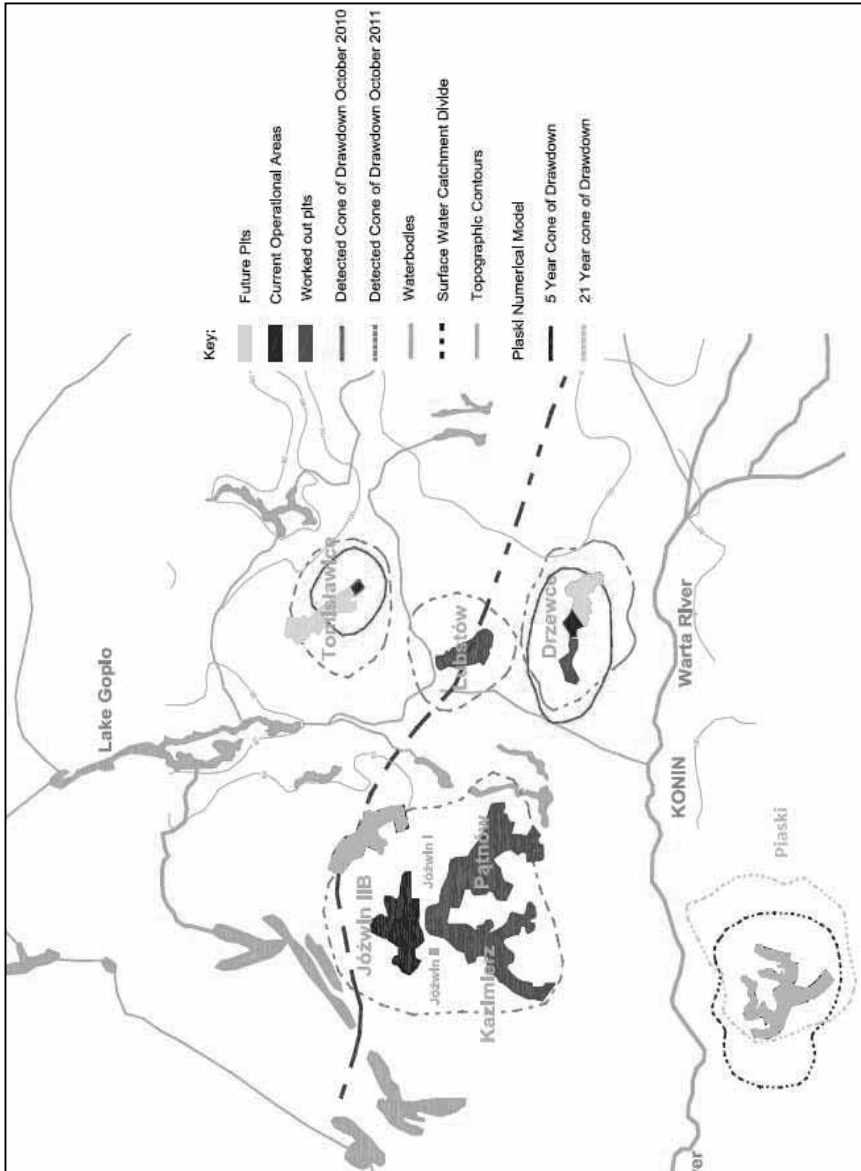
Na końcu rozdziału przedstawiono zestawienie obejmujące wnioski oraz komentarz w zakresie zobowiązań i zaleceń dla wszystkich odkrywek.

Lokalizacje i zasięgi lei depresji wszystkich odkrywek przedstawiono na rysunku 4.1.

Raport Eksperta ds. Ziód dla KWB Konin

Key - Legenda;

Future Pits - Przyszłe odkrywki;

Current Operational Area - Obecne rejony eksploatacji;

Worked out pits – Odkrywki wyeksploatowane;

Detected Cone of Depression October 2010 - Lej depresji stwierdzony w październiku 2010 r.;

Detected Cone of Depression October 2011 - Lej depresji stwierdzony w październiku 2011 r.;

Waterbodies - Zbiorniki wodne;

Surface Water Catchment Divide - Dział zlewni wód powierzchniowych;

Topographic Contours - Kontury topograficzne;

Plaski Numerical Model - Model numeryczny Piaski;

5 Year Cone of Drawdown - Lej depresji 5-letni;

21 Year Cone of Drawdown - Lej depresji 21-letni

Rys. 4.1. Lokalizacje odkrywek oraz obniżenia zwierciadła wód

4.1. JÓŻWIN IIB

Odkrywki Józwin, Pątnów oraz Kazimierz tworzą łącznie duży, mniej więcej ciągły obszar, z eksploatowaną obecnie jedynie częścią rejonu Józwin (nazwa odkrywki Józwin IIB). Ze względu na ich nakładające się wpływy hydrogeologiczne oraz reżim monitorowania, zespół odkrywek może być traktowany jak jedna duża odkrywka.

4.1.1. Hydrogeologia

Sumarycznie, warstwy geologiczne ułożone są w następującym porządku (od najstarszych do najmłodszych):

- piaski oligoceńskie i piaski glaukonitowe – o miąższości do 100 m,
- średnioziarniste piaski kwarcowe i drobnoziarnisty piasek pylasty dolnego miocenu – o miąższości 20-60 m,
- węgiel brunatny górnego miocenu – o miąższości 0,1-15 m,
- jednostki plejstoceńskie:
  - warstwa nr 1 gliny zwałowej z soczewkami piaszczystymi (miąższość 20-40 m),
  - warstwa piasków i żwirów – o miąższości 2-20 m,
  - warstwa nr 2 gliny zwałowej – o miąższości < 5 m.

Kredową warstwą wodonośną jest piaskowiec marglisty – na głębokości poniżej spągu odkrywki nienapotykaną w czasie eksploatacji. Jest on przypuszczalnie połączony z leżącą powyżej warstwą wodonośną mioceńską.

Warstwa wodonośna mioceńska składa się ze średnioziarnistego piasku kwarcowego i drobnoziarnistego piasku pylastego. Przewodność jednostki zmienia się w przedziale 48 – 840 m²/dzień. Zasobność sprężysta warstwy wodonośnej waha się od 0,001 do 0,0004. Warstwa wodonośna jest ograniczona przez węgiel brunatny oraz położone powyżej poziomy gliny i iłu.

Warstwą wodonośną czwartorzędową jest warstwa wodonośna piasku i żwiru o przewodności 24-121 m²/dzień.

4.1.2. Model numeryczny

Ponieważ udostępnienie tej serii odkrywek rozpoczęto zanim modele wód gruntowych były ogólnie dostępne (tzn. przed latami 90 w.), dla tej kopalni brak jest modelu hydrogeologicznego.

4.1.3. Najnowsze wyniki modelowania

4.1.3.1. Obniżenia zwierciadła

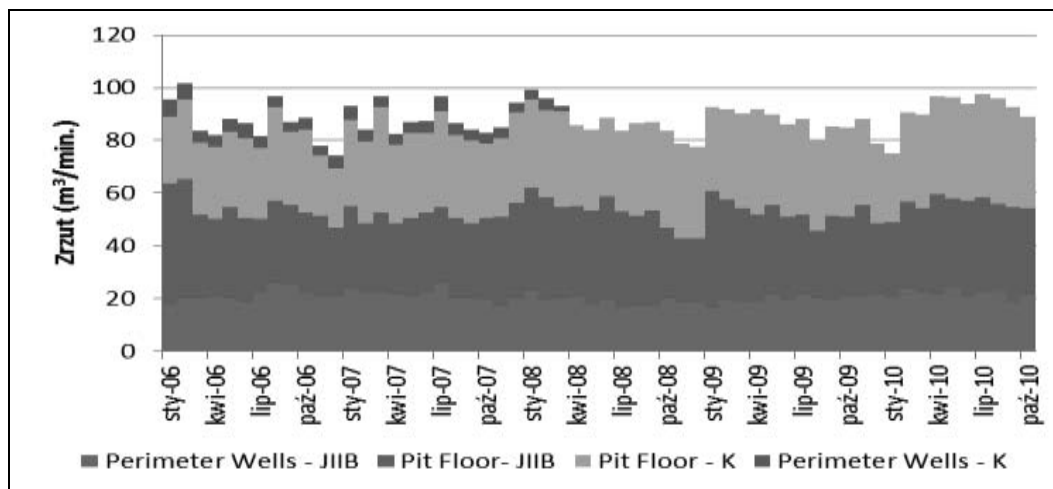
Wielkość leja depresji dla tego rejonu jest szacowana na 281 km². Przybliżona jego powierzchnia jest przedstawiona na rysunku 4.1.

4.1.3.2. Ilości zrzutów

Najnowsze dostępne dane na temat zrzutów z kopalni pochodzą z roku 2010. Pokazują one, że obecnie występują trzy składniki odwadniania aktywnego rejonu Józwin IIB:

- studnie obwodowe w Józwinie IIB,
- pompownia na spągu odkrywki Józwin IIB,
- pompownia na spągu odkrywki Kazimierz.

Chociaż samo wydobycie zostało w odkrywce Kazimierz zakończone, pompownia na dnie odkrywki nadal działa w celu obniżenia poziomów wód gruntowych do czasu zakończenia prac zwalowych, co powoduje również obniżenie poziomu wód w rejonie odkrywki Józwin IIB.

Perimeter Wells – Studnie obwodowe; Pit Floor – Pompownie spągowe

Rys. 4.2. Średnie miesięczne ilości zrzutu (m^3/min) w odkrywce Kazimierz (K) oraz odkrywce Józwin IIB (JIIB)

4.1.3.3. Jakość zrzutu

Parametry chemiczne zrzucanych wód spełniają narzucone normy. Ładunek zawiesiny w punktach pomiarowych zrzutu wód kopalnianych wskazanych w pozwoleniu wodnoprawnym nie przekroczył nigdy wartości granicznych zawartych w pozwoleniach (do sierpnia 2010 – 50 mg/l od sierpnia 2010 – 35 mg/l).

Jednak w punktach pomiaru dla Strugi Kleczewskiej, Biskupiej i jeziora Gośtawskiego rejestrowano wartości zawiesiny >100 mg/l. Ewentualną przyczyną stwierdzenia podniesionej wartości zawiesiny poza punktami pomiarowymi zrzutu wód kopalnianych mogą być źródła położone powyżej niezależne od kopalni.

4.1.4. Hydrologiczne i hydrogeologiczne warunki odkrywki

Ilości zrzutów z odkrywki znacząco zwiększając przepływy w odbiornikach: stabilność przepływu w ciągu roku może poprawić bioróżnorodność cieku wodnego.

Wydaje się, że zrzut wód z odkrywki nie ma negatywnego wpływu na jakość okolicznych cieków wodnych.

Odkrywka oraz poprzednie sąsiednie wyrobiska wytworzyły ustabilizowany lej depresji w poziomie wodonośnym w tym rejonie.

4.2. TOMISŁAWICE

Odkrywka Tomisławice jest najbardziej na północ wysuniętą i ostatnią z otwartych odkrywek KWB Konin. Spąg odkrywki osiągnie poziom 40 m n.p.m. i planuje się, że złożo Tomisławice będzie eksploatowane do 2034 r.

Odkrywka węgla brunatnego Tomisławice działa od roku 2010.

W ostatnim czasie, Komisja Europejska wyraziła wobec rządu polskiego zaniepokojenie w związku z ewentualnymi uchybieniami przy sporządzaniu oceny środowiskowej: W szczególności w temacie potencjalnego wpływu odkrywki na jezioro Gopło, stanowisko Natura 2000, ok. 6 km na zachód od odkrywki. Sprawa jest w toku i może być przekazana do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

4.2.1. Hydrogeologia

Geologia odkrywki jest podobna do geologii innych odkrywek na tym terenie:

- generalnie, w odkrywce występuje ok. 50 m nadkładu (składającego się z różnoziarnistych piasków oraz żwirów i glin), leżących nad złożem węgla brunatnego, które ma ok. 10 m miąższości,
- utwory paleogeńskie i neogeńskie obejmują warstwę węgla brunatnego (pochodzenia mioceńskiego) i piaski, tworzące główną warstwę wodonośną. Piaski mają średnią miąższość ok. 12,2 m,
- poniżej węgla brunatnego położone są osady kredowe – najgłębsza interesująca warstwa w kolejności – to margiel wapnisty i piaszczysty.

Na terenie złoża występują dwie główne warstwy wodonośne: leżąca powyżej - warstwa wodonośna z przewagą piasku (nad węglem brunatnym) oraz leżąca poniżej - warstwa wodonośna z przewagą piasku.

- Piasek zalegający powyżej ma średnią miąższość 15,75 m:
  - testy pompowania wskazują na współczynnik filtracji równy 19,6 m/dobę,
  - analiza sitowa materiału wskazuje na 1,2 – 3,4 m/dobę,
  - odsączalność 0,16.
- Piasek leżący poniżej (mioceński) ma średnią miąższość 12,2 m i posiada następujące właściwości:
  - testy pompowania wskazują na współczynnik filtracji równy 4 m/dobę,
  - zasobność sprężysta równa 0,0027,

- odsączalność równa 0,08, przypuszczalnie tam, gdzie zakłada się zwierciadło swobodne.
- Jeśli obecne są jednostki kredowe, podaje się ich następujące właściwości:
  - przewodność hydrauliczna 13 m/dobę w południowej części złoża oraz 2,7 m/dobę w północnej części,
  - Zasobność sprężysta równa 0,0012.

4.2.2. Model numeryczny

4.2.2.1. Kluczowe elementy i parametry

Położenie regionalnych wód powierzchniowych

Odra to druga po Wiśle pod względem wielkości rzeka w Polsce, obie wpływają do Bałtyku. Większość złóża Tomisławice należy do zlewni Odry. Zrzut odwodnienia Tomisławic następuje poprzez rowy do Noteci, dopływu Warty, oraz do kanału Gopło, na wschód od odkrywki.

Uważa się, że kluczowymi odbiornikami dla odwadniania są lokalne odbiorniki powierzchniowe, które – jak wspomniano – obejmują jedno z najstynniejszych jezior Polski, Gopło. Jezioro Gopło ma długość 26 km i szerokość od 0,25 do 2 km. Jest szereg takich jezior rynnowych na zachód od Tomisławic, podczas gdy jeziora położone na wschodzie są mniejsze.

Drugą główną zlewnią na tym terenie jest Warta (również ostatecznie odprowadzająca do Odry) położona na południe od odkrywki. Kolejna odkrywka węgla brunatnego Konina, Lubstów, jest położona na wododziale pomiędzy Wartą i Notecią.

Autorzy raportu nt. projektu modelowania Tomisławic stwierdzili trudności w precyzyjnym szacowaniu regionalnych zasobów wodnych. Stwierdzili oni, że naturalny układ hydrologiczny i hydrogeologiczny jeziora Gopło i Górnej Noteci zostały bardzo zmodyfikowane przez działalność człowieka. Modyfikacje obejmują budowę w XIX wieku kanałów, odwadnianie bagien na tym terenie (co spowodowało obniżenie poziomu wody jeziora Gopło o 0,13 m). Sztuczne drogi wodne obejmują teraz śluzy regulujące poziom wody w jeziorze. Dlatego bardzo trudno zmierzyć jednostkowe wypływy i dopływy.

Pełny bilans wodny jeziora Gopło został wykonany w roku 1970 (przy użyciu danych z lat 1951-1965) oraz zawierał następujące elementy:

- średni roczny dopływ wynosił $2,75 \text{ m}^3/\text{s}$ (87 mln m^3/rok),
- średni wypływ wynosił $3,1 \text{ m}^3/\text{s}$ (97 mln m^3/rok),
- objętość wody w jeziorze jest całkowicie wymieniana co 10 miesięcy.

Informacje ogólne nt. modelowania – odkrywka Lubstów jako analogia dla odkrywki Tomisławice

Odkrywka Lubstów jest istotna w budowaniu modelu dla Tomisławic, ponieważ od dłuższego czasu odwadnia warstwę wodonośną tej odkrywki (odkrywka działała w roku 2007, w czasie modelowania, ale obecnie została już zamknięta, a poziomy wodonośne się odtwarzają) i została użyta jako kalibracja do przewidywania przyszłych przepływów. Wyniki hydrologiczne i hydrogeologiczne odkrywki Lubstów zostały tutaj zwięźle podsumowane dla pełnego zrozumienia modelu predykcyjnego dla Tomisławic.

Przed uruchomieniem odkrywki w Lubstowie, w rejonie tym było niewiele rowów odwadniających. Po rozpoczęciu odwadniania, zrzut na południe od odkrywki odbywał się poprzez rów Lubstów do kanału Grójeckiego i dalej do Warty, 14 km na południe od odkrywki.

Zlewnia Noteci jest głównym odbiornikiem dla większości wód z odkrywki Lubstów. W roku 2003 średni roczny zrzut z odkrywki Lubstów wynosił $0,55 \text{ m}^3/\text{s}$, zmieniając się od $0,37$ do $0,66 \text{ m}^3/\text{s}$. 58% wody było zrucane do Noteci, a 42% do kanału Grójeckiego.

Od roku 2003 nastąpił spadek przepływu w Noteci z powodu pompowania ze studni na północnym krańcu odkrywki Lubstów. Wiąże się to również z mniejszymi opadami na tym terenie. Dane z tabel wskazują, że w Noć-Kalinie (gdzie Noteć dociera do kanału) średni przepływ wynosi ok. $1 \text{ m}^3/\text{s}$. Od roku 2003 nastąpił wzrost dopływu z odkrywki Lubstów o ok. $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$ do ok. $0,25 \text{ m}^3/\text{s}$ (tj. dopływ wzrósł o 10-25%). Odwadnianie zostało teraz zatrzymane; można przypuszczać, że przepływy spadną w czasie napełniania zbiornika i wrócą do normy po jego napełnieniu (choć wystąpi zmniejszenie przepływów związane z parowaniem ze zbiornika).

Generalnie, Noteć płynie na północ. Jednakże na Kanale Ślesińskim istnieje śluza (o przepustowości 13 m³/s), której można użyć do skierowania przepływów Warty, jeśli wystąpi brak wody chłodzącej w elektrowni PAK w Koninie.

Woda zrzucana z odkrywki Lubstów, pobierana z wód poniżej poziomu węgla brunatnego i osadów kredowych, ma jednolitą jakość. Jest charakterystyczna dla zwyczajnej polskiej wody pitnej, oprócz podwyższonego azotu amoniakalnego, żelaza i manganu. Jest słabo zasadowa (pH 7,2-7,9) i stosunkowo twarda:

- amoniak: 0.2-0.6 mg/l,
- mangan: 0,1-0,4 mg/l,
- zawartość całkowita substancji rozpuszczonych: 230-700 mg/l.

Wody poniżej węgla brunatnego, oraz powyżej niego, w utworach kredowych, mają identyczną jakość, występuje więc ciągłość hydrauliczna.

Przy odwadnianiu Lubstowa system został podzielony na trzy pola odwadniania: południowe, środkowe i północne. Eksploatacja pola południowego i środkowego wymagała obniżenia poziomu wód w kredzie i trzeciorzędzie do 150 m poniżej poziomu gruntu (p.p.g.) lub 50 m poniżej poziomu morza (-50 m n.p.m.). Wydobycie przesunęło się następnie na północ a dno można było podnieść do +15 - +30 m n.p.m.

Złóże Lubstów było odwadniane od roku 1987 przy pomocy studni zarówno na terenie odkrywki jak i obwodowych: w czasie przygotowywania modelu (2007) działały tylko studnie w odkrywce; obecnie (2012) nie działają żadne studnie a odkrywka jest zalewana do planowanego poziomu w celu późniejszego wykorzystania jako zbiornik wodny.

Systematyczne wypełnianie południowej części odkrywki przy pomocy nadkładu umożliwiło powrót poziomu wody w tym rejonie do normalnego.

W roku hydrologicznym 2005-2006, dla Lubstowa istotne są następujące wielkości:

- całkowity zrzut z odkrywki wynosił średnio 27,2 m³/min (0,45 m³/s),
- z tego zrzutu całkowitego studnie denne odpowiadają za 10 m³/min,
- studnie na obwodzie północnym odpowiadały za większość pozostałego zrzutu,
- działało 88 studni, produkując średnio 0,22 m³/min,

- lej depresji miał przybliżoną powierzchnię ok. 55 km².

Należy zauważyć, że opady na tym terenie – jako czynnik najbardziej wpływający na wielkość dopływów – są stosunkowo niewielkie: ok. 500 mm/rok.

Przewidywany zrzut

Przewidywane zrzuty z odkrywki Tomisławice wyznaczone na podstawie modelu numerycznego przedstawiono w Tabeli 4.1.

Tabela 4.1. Przewidywania zrzutów z Tomisławic

Rok	Średni zrzut na koniec roku [m ³ /min]
2011	79,1
2015	90,2
2020	81,6
2025	62,5

Do końca okresu eksploatacji odkrywki będzie występował przepływ ustalony ok. 25 m³/min; nie oczekuje się by wpływał on bezpośrednio na jezioro Gopło, jednak po roku 2020 podziemny dopływ do jeziora Gopło i Kanału może być nieco mniejszy.

Zrzut wody do Gopła będzie występował, podczas gdy istniejące pozwolenia wodno-prawne sankcjonują prawną wysokość 75,87 – 77,31 m n.p.m.

Przewidywane obniżanie zwierciadła

Hydrogeologia odkrywki (materiały niekonsolidowane, stosunkowo duże systemy warstw wodonośnych) sprawia, że nadaje się ona do predykcyjnego modelowania numerycznego. Długa historia odwadniania odkrywki w rejonie Konina spowodowała powstanie znaczącej liczby danych polowych a obserwacje poczynione w odkrywce Lubstów zostały wykorzystane do kalibracji numerycznego modelu hydrogeologicznego odkrywki Tomisławice (jak omówiono w poprzedniej części).

Przyjmuje się, że obniżenie poziomu o 1 m jest nieodróżnialne od naturalnych zmian sezonowych i zostało ono zdefiniowane jako wartość graniczna dla odkrywki. Oczekuje się, że wykrywalny lej depresji dla odkrywki będzie rozciągał się ok. 4-4,5 km od kopalni. Do roku 2011 powinien on spowodować utworzenie leja depresji ok. 71 km².

4.2.3. Najnowsze wyniki monitorowania

Oceniono wyniki monitorowania dla roku kończącego się w październiku 2011 r.

Obniżenie lustra wody

W kopalni istnieje stosunkowo dobrze rozbudowana sieć piezometrów monitoringu. Wykazują one, że na koniec okresu monitorowania roku 2011 lej depresji wynosił ok. 77 km². Lej depresji ma kształt w przybliżeniu jajowaty: szerokości 11,4 km na osi wschód-zachód oraz długości 8,8 km na osi północ-południe.

Lej depresji nadal się powiększa: na północnym zachodzie wystąpiły wzrosty głębokości leja depresji o 2,78 m.

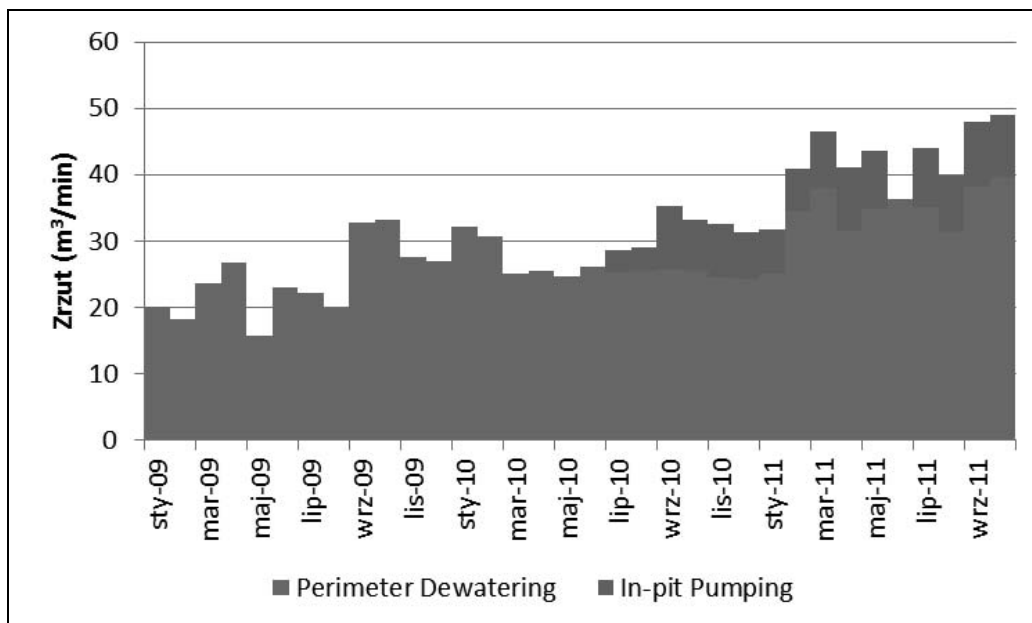
Najnowszy raport monitorowania zaleca realizację poszerzenia sieci monitorowania, szczególnie w rejonie pomiędzy jeziorem Gopło a odkrywką Tomisławice.

Ilości zrzutów

Uśrednione ilości zrzutów były następujące:

- styczeń – grudzień 2009: 24,1 m³/min,
- styczeń – grudzień 2010: 29,5 m³/min,
- styczeń – październik 2011: 42,1 m³/min.

Odkrywka działa od końca 2010 roku i można stwierdzić, że program odwadniania wymaga czasu wyprzedzenia ok. 2 lat przed rozpoczęciem wydobycia. Wykres na rysunku 4.3 przedstawia średnią miesięczną szybkość zrzutu.

Perimeter Dewatering = Odwadnianie obwodowe; In-pit Pumping = Pompowanie w odkrywce

Rys. 4.3. Średnie miesięczne ilości zrzutu (m³/min) w odkrywce Tomisławice

Widać, że szybkość zrzutu nadal nieco rośnie, ponieważ odkrywka jest na wczesnym etapie udostępnienia, jeżeli jednak odwadnianie nie osiągnęło jeszcze stanu ustalonego, powinien on być wkrótce osiągnięty.

W okolicy Tomisławic jakość wody w wodach odbiornika Noteci jest dość zła. Istnieją obawy o możliwość pojawienia się bakterii coli, co sprawia że woda znajduje się poza normami polskiej klasyfikacji. Przypisuje się to nielegalnym zrzutom ścieków i innym zrzutom antropogenicznym do wód powierzchniowych. Fragmenty Noteci od czasu do czasu osiągają klasę III.

Zrzuty do Noteci znacząco zwiększyły średni przepływ roczny w tej rzece. Na stacji monitorowania Noć-Kalina na Noteci, woda zrzucana w roku 2011 stanowiła:

- 22% całkowitego przepływu rocznego,
- 13% przepływu zimowego,
- 57% przepływu letniego.

Nie wydaje się, by spowodowało to problemy z zalewaniem obszarów poniżej odkrywki.

Jakość zrzutu

W punktach pomiarowych zrzutu wód kopalnianych wyznaczonych w pozwoleniu wodnoprawnym, wartość zawiesiny nigdy nie przekroczyła dopuszczalnego poziomu 35 mg/l.

W punktach pomiaru znajdujących się poza punktami pomiarowymi zrzutu wód kopalnianych zmierzono podniesioną wartość zawiesiny. Ewentualną przyczyną takiego stanu rzeczy mogą być źródła położone powyżej niezależne od kopalni.

W najnowszym raporcie monitorowania podano dla punktów pomiaru na Pichnie i wlocie Pichny do Noteci wartości 59 mg/l (punkt V2-T) oraz 40 mg/l (V3-T).

Jakość zrzutu przekracza normę dla ołowiu i kadmu, ale zjawisko to jest niezależne od kopalni.

Warunki Hydrogeologiczne i hydrologiczne odkrywki

Plan rozwoju odkrywki, przewidywany w czasie przygotowywania modelu numerycznego w roku 2007, jest aż do teraz dość ściśle realizowany. Dlatego można porównać przewidywania modelu z najnowszymi obserwacjami. Wyniki hydrogeologiczne kopalni za rok 2011 przedstawiono w skrócie w Tabeli 4.2.

Tabela 4.2. Wyniki hydrogeologiczne odkrywki Tomisławice - przewidywane i obserwowane

	Przewidywane	Obserwowane
Średni zrzut na koniec 2011 r. [m^3/min]	79	49
Lej depresji na koniec 2011 r. [km^2]	71	77

Wydaje się, że przewidywania modelu numerycznego zawyżają wymagane objętości odwadniania i trochę zaniżają zasięg leja depresji. Oznacza to, że ogólna miąższość warstwy wodonośnej jest przypuszczalnie nie tak duża, jak modelowana, natomiast ogólny współczynnik przepuszczalności warstwy wodonośnej jest mniej więcej poprawny. Szybkość poszerzania się leja depresji należy w nadchodzących latach starannie monitorować, ponieważ system zbliża się do równowagi.

Zrzut z odkrywki był planowany tak, by spełniać kryteria środowiskowe określone w pozwoleniach (łącznie z wartością graniczną zawiesiny równą 35 mg/l).

Warunki zrzutu dla odkrywki wymagają średniej wielkości $65 \text{ m}^3/\text{min}$ dla rowu nr 4 i $10 \text{ m}^3/\text{min}$ dla rowu nr 1. Wydaje się, że zrzut z kopalni spełnia te kryteria.

4.3. DRZEWCZE

Geologia tej odkrywki jest podobna do geologii odkrywek Tomisławice i Józwin.

4.3.1. Hydrogeologia

Hydrogeologia odkrywki jest złożona, z wieloma utworami geologicznymi zachowującymi się również jako warstwy wodonośne. Zidentyfikowano trzy warstwy wodonośne:

- warstwa wodonośna nadkładu,
- warstwa wodonośna poniżej węgla brunatnego,
- warstwa wodonośna kredowa.

Warstwa wodonośna nadkładu:

Odkrywka Drzewce została podzielona na trzy pola: Bilczew, pole A oraz pole B. Miąższość nasyconych osadów w każdym z tych rejonów wynosi średnio odpowiednio 16 m, 15 m i 19 m.

Analiza sitowa osadów z Rejonów A i B daje szacunki współczynnika przepuszczalności ok. 10 m/dobę.

W wyniku testu pompowania stwierdzono współczynniki filtracji o wartościach 18,9 m/dobę (Rejon B) oraz 29,7 m/dobę (Bilczew), natomiast dla rejonów niepotwierdzonych pomiarem przyjęto współczynnik przepuszczalności 25,2 m/dobę.

Warstwa wodonośna poniżej węgla brunatnego:

Średnia miąższość warstwy wodonośnej oraz współczynniki filtracji dla tej warstwy, według rejonów częściowych odkrywki, wynoszą:

- Bilczew – miąższość 14,5 m, współczynnik przepuszczalności – 5,7 m/dobę,
- Rejon A – miąższość 15,2 m, współczynnik przepuszczalności – 7,6 m/dobę,
- Rejon B – miąższość 11,7 m, współczynnik przepuszczalności – 3,4 m/dobę.

Warstwa wodonośna kredowa:

Miąższość tej warstwy wodonośnej oszacowano na 19,5 m w Rejonie A, natomiast współczynniki filtracji są następujące:

- Bilczew – 6,5 m/dobę,
- Rejon A – 38,9 m/dobę,
- Rejon B – 12,5 m/dobę.

4.3.2. Model numeryczny

Kluczowe elementy i parametry

Jest wiele elementów hydrologicznych rejonu, które zostały uwzględnione w modelu. Obejmowały one trwające wówczas odwadnianie odkrywki Lubstów, jezioro Lubstów, kanał Grojecki oraz rzekę Wartę.

W utworach geologicznych w nadkładzie stwierdzono szeroki wachlarz przepuszczalności. Podzielono je na 11 kategorii i zostały uogólnione następująco:

- górna warstwa wodonośna: 2-5 m/dobę,
- dolna warstwa wodonośna: 5-6 m/dobę.

Warstwa ograniczająca ma przenikalność przyjętą jako 0,0005 m/dobę. Porowatość całkowitą przyjęto jako 0,1-0,3. Porowatość efektywną przyjęto pomiędzy 0,03 i 0,2. Odsączalność przyjęto pomiędzy 0,005 a 0,2. Jeśli warstwa wodonośna ma powierzchnię napiętą, występuje odsączalność sprężysta 0,00001 do 0,001.

Przewidywany zrzut

Pierwszy model dla odkrywki opracowano w roku 2002, ale stwierdzono, że przewidywał znacząco zaniżone przepływy odwadniania w odkrywce. Model analizowany dla niniejszego raportu został sformułowany w 2006 r. Przewidywał stosunkowo wysokie przepływy dla roku 2006 (do 75 m³/min) a następnie przepływy obniżają się do stosunkowo stabilnego poziomu 56-65 m³/min, aż do roku 2018.

Przewidywane obniżanie zwierciadła

Maksymalna przewidywana średnica leja depresji wynosiła 9 km (tj. promień 4-6 km). Raport modelowania stwierdzał, że nie będzie wpływu odwadniania na jezioro Lubstów, Kanał Grojecki lub inne ważne elementy hydrologiczne. Przewidywano, że

w lokalnych studniach zaopatrujących w wodę nastąpi obniżenie poziomów wody o kilka metrów.

4.3.3. Najnowsze wyniki monitorowania

Do analizy wykorzystano wyniki monitorowania odkrywki pochodzące z 2010 roku.

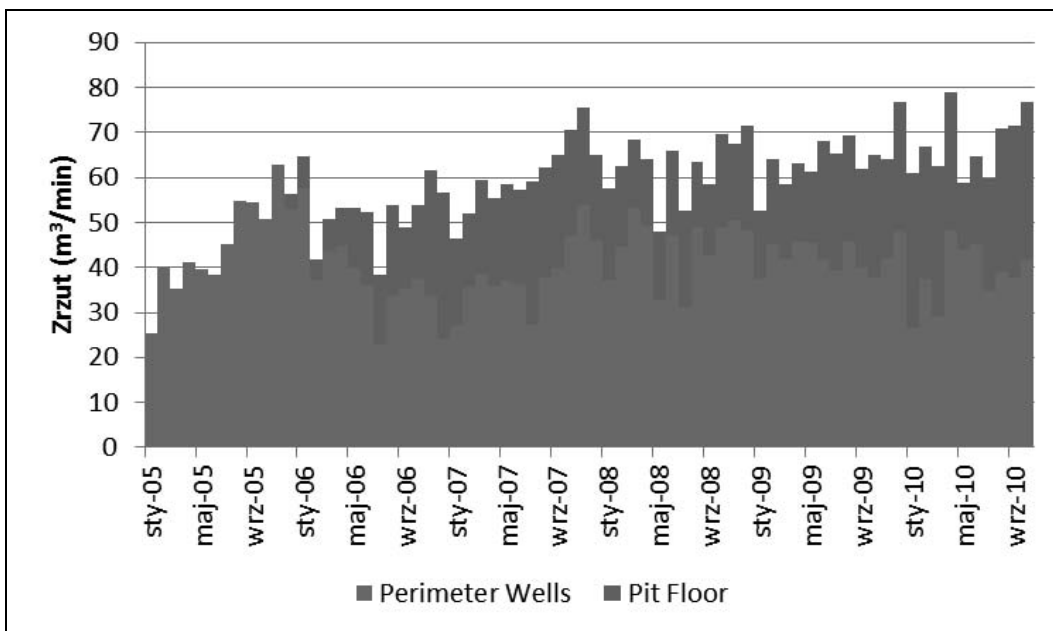
Obniżenie lustra wody

Według danych monitoringu za rok 2010 rozmiar leja depresji dla odkrywki szacuje się na 72 km². Zasięg leja depresji jest przedstawiony na rysunku 4.1.

Ilości zrzutów

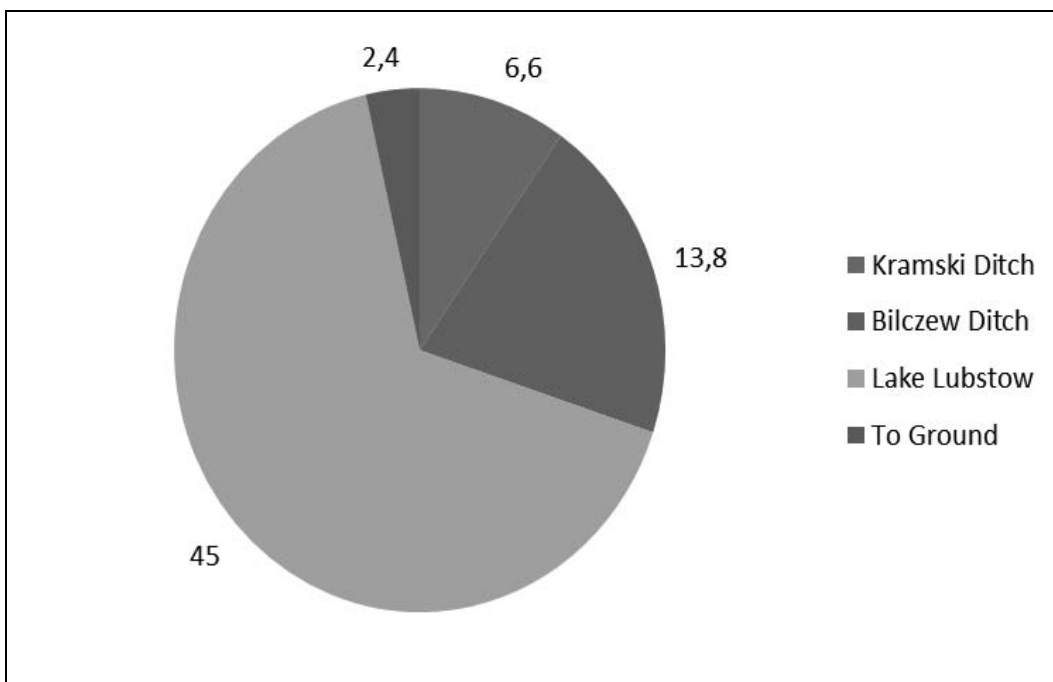
Ilości zrucane z upływem czasu są przedstawione na następującym wykresie. Widać, że w ciągu ostatnich kilku lat utrzymywano średnią szybkość zrzutu ok. 60-70 m³/min. Wskazuje to, że lej depresji odwadniania zaczyna osiągać równowagę („stan ustalony”) z warstwą wodonośną. Niedawne zamknięcie pobliskiej odkrywki Lubstów może przyczynić się do wzrostu szybkości odwadniania.

Wodę z rejonu odkrywki (Bilczew, A i B) przenoszą różne rowy. Te ilości zrzutów z kopalni (2010) są rozłożone na wypływy przedstawione na wykresie kołowym poniżej. Ostatecznym odbiornikiem zrzutu z kopalni Drzewce jest Kanał Grójecki.

Perimeter Wells - studnie obwodowe; Pit Floor - dno odkrywki

Rys. 4.4. Średnie miesięczne ilości zrzutu (m³/min) w odkrywce Drzewce

Objaśnienia: Kramski Ditch – rów Kramski; Bilczew Ditch – rów Bilczew; Lake Lubstow – jezioro Lubstow; To ground – do gruntu

Rys. 4.5. Średni rozkład zrzutów z odkrywki w roku 2010 (m³/min)

Według danych monitoringu za rok 2010 rozmiar leja depresji dla odkrywki szacuje się na 72 km².

Jakość zrzutu

Jakość zrzutu z odkrywki nie przekracza wartości granicznych zawartych w pozwoleniach wodnoprawnych (do sierpnia 2010 – 50 mg/l, od sierpnia 2010 – 35 mg/l).

W punktach pomiaru znajdujących się poza punktami pomiarowymi zrzutu wód kopalnianych zmierzono podniesioną wartość zawiesiny. Ewentualną przyczyną takiego stanu rzeczy mogą być źródła położone powyżej nie zależne od kopalni. W rowie Lubstów (II-2); zarejestrowano wartości do 51 mg/l.

4.3.4. Warunki hydrogeologiczne i hydrologiczne odkrywki

Przewidywany zasięg leja depresji miał promień 4-6 km od odkrywki. Zrzut z upływem czasu przewidywany przez model, w porównaniu do obserwowanego rocznego średniego przepływu, jest przedstawiony w Tabeli 4.3.

Tabela 4.3. Zrzut z odkrywki Drzewce – przewidywany i obserwowany

Rok	Przewidywany (m ³ /min)	Obserwowany (m ³ /min)
2006	68	53
2007	-	60
2008	60	64
2009	64	64
2014	65	-
2018	56	-

Przewidywany w modelu maksymalny promień depresji w wielkości 4-6 km od granicy odkrywki Drzewce jest bardzo prawdopodobny.

Wydaje się, że zweryfikowany model numeryczny (z roku 2006) jest poprawny w kontekście szacowania obniżenia lustra wody i szybkości zrzutu.

Warunki zrzutu dla odkrywki wymagają średniej wielkości 65 m³/min dla rowu nr 4 i 10 m³/min dla rowu nr 1.

4.4. PIASKI

Złoże Piaski leży na południe od innych odkrywek KWB Konin, miasta Konina i na południe od rzeki Warty. Obecnie jest to teren niezagospodarowany, ale planuje się uruchomienie tej odkrywki w ciągu następnych 3-4 lat.

4.4.1. Hydrogeologia

Geologia rejonu Piaski jest podobna do innych odkrywek KWB Konin i obejmuje zasadniczo:

- kredowe margle wapniste – w podłożu,
- węgiel brunatny neogenu i paleogenu, z piaskami i żwirami powyżej i poniżej węgla,
- utwory czwartorzędowe, o złożonej morfologii poziomych interakcji z doliną Warty (oraz odkrywką), pionową interakcją z utworami neogenu-paleogenu powyżej węgla brunatnego oraz obejmujące zmienne nieskonsolidowane osady.

Na zachód od proponowanej odkrywki utwory czwartorzędowe są oddzielone od głębszych warstw grubym pakietem gliny zwałowej. Na wschód od odkrywki występują utwory kredowe na dużo mniejszej głębokości i są słabo izolowane od utworów czwartorzędowych.

Hydrogeologia jest zgodna z przybliżonymi podziałami geologicznymi i występują trzy zidentyfikowane jednostki warstw wodonośnych. Pokład węgla brunatnego oraz leżącej nad nim gliny lodowcowej, są modelowane jako warstwy ograniczające.

Model zakłada również położenie gliny lodowcowej na północ od odkrywki, która ogranicza ciągłość hydrauliczną pomiędzy przyszłą odkrywką Piaski i doliną Warty. Profile geologiczne nie zostały włączone jako część raportu modelowania, tak więc ciągłość tej gliny lodowcowej nie może być zweryfikowana przez firmę WAI.

Właściwości tych trzech kompleksów warstw wodonośnych są następujące:

- Utwory czwartorzędowe i neogenu powyżej węgla brunatnego:
  - testy pompowania wskazują na średni współczynnik filtracji 5,93 m/dobę (z minimum 2,54 m/dobę i maksimum 10,52 m/dobę). Analiza sitowa próbek dała wartości średnie równe ok. połowie tych wartości.

Odsączalność tej warstwy wodonośnej została określona na 0,1-0,13. Miąższość jest bardzo zmienna zgodnie z lokalną topografią.

- Utwory neogenu-paleogenu poniżej węgla brunatnego:

- testy pompowania wskazują na średni współczynnik filtracji 6,67 m/dobę (z minimum 0,8 m/dobę i maksimum 16,8 m/dobę). Analizy sitowe uzyskanych próbek dały wartość średnią 1,7 m/dobę (metoda Slichtera) oraz 2,44 m/dobę (metoda amerykańska).

Zasobność sprężysta tej warstwy wodonośnej została ustalona na 0,0005-0,002. Miąższość tej warstwy jest szacowana na ok. 12 m. Jest to jednostka naporowa.

- Utwory kredowe usytuowane poniżej:
  - szacuje się, że warstwa wodonośna kredowa w odkrywce ma współczynnik filtracji 1,5 m/dobę, a jej przewodność została określona jako 67 m²/dobę. Zasobność sprężysta warstwy wynosi 0,0037.

4.4.2. Model numeryczny

W maju 2012 r. opracowano model numeryczny dla odkrywki (przy użyciu programu Modflow).

Przewidywany zrzut

Planuje się takie etapowanie rozwoju odkrywki, by w miarę postępu frontów eksploatacyjnych prowadzona była na bieżąco rekultywacja. Modelowanie dla odkrywki szacuje, że przepływy będą się zmieniać od 25 do 37 m³/min.

Przewidywane obniżanie zwierciadła

Model przewiduje, że lej depresji związanej z udostępnieniem złoża Piaski z upływem czasu będzie się zmieniał w przedziale 80-120 km².

Raport modelowania stwierdza, że odwadnianie tej odkrywki spowoduje:

- zmniejszenie przepływów w ciekach wodnych, na które będzie wpływał lej depresji,
- zwiększenie przepływu w konkretnych ciekach wodnych w wyniku zrzutów przepływów odwadniania,
- wpływ na ciek wodny będzie się zmieniał z czasem i będzie się koncentrował na rzekach: Czarna Struga, Struga Grabieniecka i Struga Zarzevska,
- wpływ odwadniania na rzekę Powę i bezpośrednio na rejon doliny Warty będzie bardzo ograniczony.

Szczególnie w przypadku stanowiska Natura 2000 – „Dolina Warty”, depresja została w pewnym stopniu złagodzona przez ograniczenie zasięgu wydobywania. Jednakże odwadnianie odkrywki wytworzy lej depresji, który będzie się nakładał na ten rejon.

Tabela 4.4. Przewidywane nałożenie się obniżeń zwierciadła odkrywki Piaski z rejonem Natura 2000

Czas od rozpoczęcia	Wielkość nałożenia na rejon Natura 2000
5 lat	nałożenie 9,6 km ²
10 lat	nałożenie 6,7 km ²
15 lat	nałożenie 3,5 km ²
18 lat	brak nałożenia
21 lat	nałożenie 0,6 km ²

Jest to jednak stosunkowo niewielka część leja depresji i będzie miała ograniczony czas trwania. Jeśli model numeryczny jest poprawny, ciągłość siedliska doliny Warty nie będzie zagrożona, chociaż poziom wody w niewielkiej części zostanie nieznacznie obniżony.

4.4.3. Najnowsze dane monitorowania

Ocena danych monitorowania nie była potrzebna, ponieważ jest to teren niezagospodarowany.

4.5. Wnioski, zobowiązania i zalecenia dla wszystkich odkrywek

4.5.1. Wnioski

We wszystkich działających odkrywkach posiadanych przez KWB Konin wymagane jest odwadnianie. Zarówno powyżej jak i poniżej węgla brunatnego występują wodonośne piaski i żwiry. Niższe piaski i żwiry są często ograniczone (tj. znajdują się pod ciśnieniem), na ogół przez warstwę węgla lub gliny lodowcowej i mogą wymagać odwadniania przez dwa lata przed udostępnieniem odkrywki.

Chociaż geologia odkrywek w tym rejonie jest podobna, występują różnice wielkości zrzutów i lejów depresji wytwarzanych przez nie, jak to przedstawiono w tabeli 4.5.

Należy zauważyć, że „jednostkowy lej depresji” (tj. powierzchnia leja depresji podzielona przez zrzut) stanowi przybliżenie dla wskazania wydajności warstwy wodonośnej (im niższa jest ta liczba, tym bardziej wydajna jest warstwa wodonośna): dla Tomisławic może być zaniżona, ponieważ lej depresji może się jeszcze

powiększać. Wartości te wskazują jednak, że odkrywki Tomisławice i Drzewce są bardziej zawodnione niż zespół odkrywek Józwin i potencjalnie przyszła odkrywka Piaski.

Tabela 4.5. Posumowanie wyników hydrogeologicznych dla wszystkich ocenianych odkrywek

Parametr	Józwin IIB	Drzewce	Tomisławice*	Piaski**
Średni zrzut (m ³ /min)	88	60	49	37
Rozmiar leja depresji (km ²)	281	72	77	120
Jednostkowy lej depresji (km ² /m ³ min ⁻¹)	3,2	1,2	1,6	3,2

* Dane dla Tomisławic z roku 2011

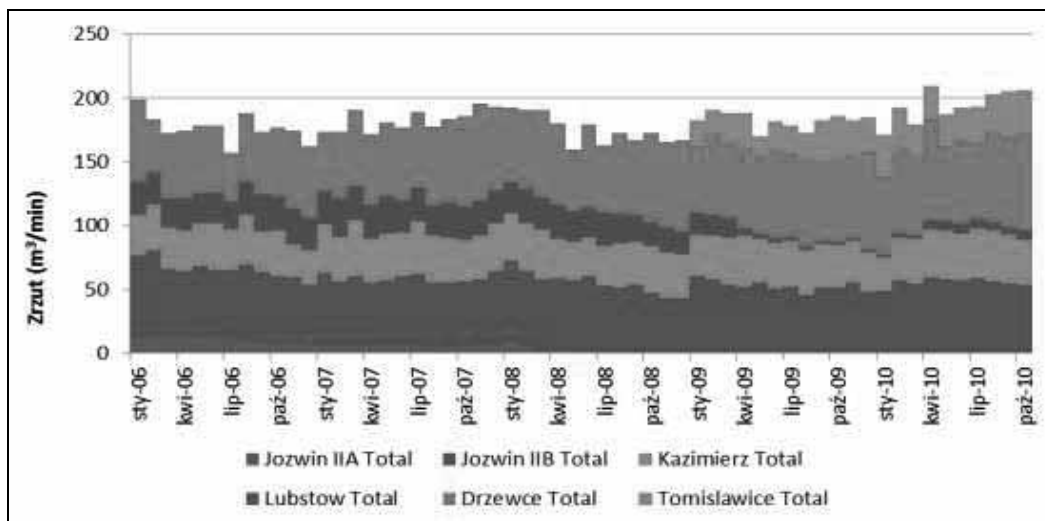
** Dane dla odkrywki Piaski są przewidywane dla maksymalnych zasięgów

Dla odkrywki Piaski obserwowane przepływy mogą być wyższe niż przewidywane, szczególnie jeśli obecnie zakładane bariery hydrauliczne (tj. warstwy gliny) na północ od odkrywki nie są ciągłe.

Łączny zrzut wód z odkrywek jest przedstawiony na rysunku 4.6.

W okresie 2006-2010 łączny zrzut z całości eksploatacji pozostaje stosunkowo statyczny, na ogół pomiędzy 170 i 200 m³/min. Niedawne wzrosty związane z udostępnieniem odkrywki Tomisławice powinny być skompensowane przez kończenie działalności na odkrywce Kazimierz.

Leje depresji odkrywek Tomisławice i Drzewce obecnie jeszcze się powiększają (choć bardzo powoli, w przypadku odkrywki Drzewce), podczas gdy lej depresji odkrywki Lubstów zmniejsza się sukcesywnie. Nie przewiduje się, by leje depresji dla tych trzech odkrywek kiedykolwiek się nakładały. Lej depresji odkrywki Józwin IIB jest duży, ale już się nie powiększa i jest położony daleko od pozostałych trzech odkrywek.

Rys. 4.6. Łączny zrzut wód ze wszystkich odkrywek

Nie przewiduje się, by skumulowany wpływ zrzutu z odkrywki Tomisławice z innymi zrzutami z KWB Konin stanowił jakiś problem dla pojemności rowów, ponieważ odkrywka Tomisławice zrzuci wody do zlewni Noteci, podczas gdy odkrywka Drzewce zrzuci wody poprzez kanał Grójecki do zlewni Warty.

W porównaniu z innymi odkrywkami jednostkowy zrzut z odkrywki Drzewce jest wyższy, sugerując tym samym wyższą przewodność ogólną.

Dla ostatnich odkrywek przygotowano modele numeryczne i generalnie modele te są stosunkowo dokładnym narzędziem do przewidywania (choćby modele powinny być udoskonalane w pięcioletnich odstępach). Firma WAI dokonała przeglądu jedynie raportów z modeli – struktura i pomocnicze informacje terenowe dla modeli nie były oceniane.

4.5.2. Zobowiązania

Potencjalne istniejące zobowiązania

Głównym istniejącym zobowiązaniem jest jakość wód powierzchniowych w rowach wokół odkrywek. Rowy te odbierają zrzut z osadników odwadniania wewnątrz odkrywki.

Potencjalne zobowiązania

Dla wszystkich odkrywek przewiduje się zwiększenie kosztów monitoringu środowiskowego spowodowanego zwiększoną częstotliwością monitorowania. Jest to konsekwencją konieczności dostosowania się KWB Konin do coraz bardziej rygorystycznych przepisów środowiskowych (krajowych i europejskich). Poniżej przedstawiono skrótowo potencjalne źródła wzrostu nakładów na działania związane z wypełnianiem zobowiązań w zakresie ochrony środowiska odkrywki Tomisławice.

Potencjalne zobowiązania specyficzne dla odkrywki Tomisławice

Przyszłe zobowiązania odkrywki Tomisławice w zakresie ochrony środowiska są związane z następującymi działaniami:

- działania prawne związane z obroną eksploatacji odkrywki wobec możliwych działań Trybunału Europejskiego lub organizacji pozarządowych,
- realizacja zalecanej sieci monitorowania pomiędzy Tomisławicami a jeziorem Gopło i innymi rejonami: przyszłe decyzje prawne dotyczące odkrywki będą przypuszczalnie wymagać, co najmniej, zintensyfikowanego monitoringu przestrzennego i czasowego,
- poszerzenie zakresu badań hydrologicznych/monitoringu/planowania sytuacji awaryjnych dla jeziora Gopło. Może to być konieczne dla wykazania, że eksploatacja odkrywki ma pomijalny wpływ na bilans wodny jeziora.

4.5.3. Zalecenia

ODKRYWKI CZYNNE I PERSPEKTYWICZNE

Jak wspomniano, zaleca się dokonywanie korekty modeli numerycznych oraz ponowną kalibrację tak, by dopasować ich strukturę do obserwowanych danych, w odstępach pięcioletnich lub krótszych.

TOMISŁAWICE

Wpływ nowej odkrywki Tomisławice na poziom wody w stanowisku Natura 2000 jeziora Gopło stanowi powód do obaw dla lokalnych organizacji pozarządowych i problem został skierowany do Komisji Europejskiej. Zgodnie z zaleceniami monitorowania z najnowszego raportu monitorowania zaleca się, by pomiędzy Tomisławicami a jeziorem Gopło zainstalować wszechstronną specjalną sieć monitorowania.

PIASKI

Należy kontynuować podstawowy monitoring (i jeśli trzeba, powiększyć sieć) w przyszłej odkrywce Piaski, ponieważ ma ona wrażliwe położenie w pobliżu stanowiska Natura 2000 „Dolina Warty”. Istniejący model zależy od występowania ciągłych glin lodowcowych na północ od zakładu w celu ograniczenia wpływu na obszar chroniony: wyniki modelu numerycznego należy ponownie ocenić po rocznym odwadnianiu, aby wskazać, czy jest to realistyczny model koncepcyjny dla tej odkrywki.

5. EKSPLOATACJA GÓRNICZA

5.1. Strategia prowadzenia eksploatacji górniczej

Procesy eksploatacji górniczej, wydajność, sprzęt do prowadzenia eksploatacji górniczej, stan i utrzymywanie funkcjonowania zakładu zostały ocenione w odniesieniu do działalności górniczej prowadzonej w KWB Konin.

KWB Konin prowadzi proces eksploatacji górniczej, który jest podobny do stosowanego w większości zakładów wydobywających węgiel brunatny na całym świecie, na który składają się:

- eksploracja złoża dla określenia jakości, wielkości zasobów oraz obszarów gdzie prowadzone ma być wydobywanie,
- poprzedzające wydobywanie zdjęcie nadkładu ze złoża,
- zasadnicza eksploatacja węgla.

Główny proces produkcji węgla podzielony jest na następujące części, omówione osobno poniżej:

- odwodnienie obszaru górniczego,
- zdjęcie nadkładu,
- eksploatacja oraz transport węgla brunatnego do elektrowni,
- kontrola jakości wydobytego węgla brunatnego.

5.1.1. Zdejmowanie nadkładu

Eksploatacja węgla prowadzona jest systemem odkrywkowym. Zdejmowanie nadkładu odbywa się koparkami wielonaczyniowymi, zdjęty nadkład transportowany jest przy użyciu przenośników taśmowych, zaś późniejsze zwałowanie nadkładu odbywa się przy użyciu pięciu zwałowarek. Zdejmowanie nadkładu odbywa się 24 godziny na dobę, przy zastosowaniu okrężnego systemu transportu taśmowego. System jest sterowany centralnie z głównej dyspozytorni w siedzibie głównej, co pozwala na w pełni automatyczne sterowanie w przypadku awarii któregośkolwiek z elementów systemu.

Postęp głównych frontów robót odbywa się zgodnie z obowiązującymi planami optymalizacji pracy kopalni, możliwa jest praca w systemie równoległym, wachlarzowym, lub wachlarzowo-równoległym, w zależności od zakładanej ilości i jakości węgla, jaki ma być wydobywany.

W zależności od jego miąższości, nadkład jest usuwany w kilku warstwach tarasowych (eksploatacja tarasowa), warstwa uprawna gleby - ze względu na małą miąższość - nie jest zdejmowana i magazynowana. Zdjęty nadkład jest transportowany taśmociągami do zwałowarek i usypywany wewnątrz wyrobiska, za frontem wydobywczym. Nadkład jest zwałowany do pierwotnego poziomu otaczającego gruntu, dla uzyskania skutecznej rekultywacji prowadzona jest eksploatacja i zwałowanie selektywne (górne warstwy urabianego gruntu rodzimego zwałowane są w górnej części zwałowiska) i grunt przywracany jest do poprzedniego użytku.

5.1.2. Wydobycie i transport węgla brunatnego

Pokłady węgla brunatnego są odłaniane poprzez zdjęcie nadkładu i są eksploatowane przy użyciu koparek łańcuchowych, które są mniejsze niż koparki kołowe, lecz lepiej nadają się do eksploatacji cieńszych pokładów.

Węgiel ładowany jest na taśmociągi, z których ładowany jest bezpośrednio do wagonów kolejowych i następnie na składowiska przy elektrowniach. Elektrownie znajdują się w odległości 12 do 35 km od kopalń.

KWB Konin ma możliwość składowania węgla na placu składowym w rejonie odkrywki Józwin. Plac ten ma powierzchnię około 8 700 m² i można na nim zmagazynować 52 000 m³ węgla (około 63 000 t). Stopień wykorzystania placu zależy jest od zapotrzebowania lokalnych elektrowni na węgiel.

5.1.3. Odwodnienie kopalni

Jak opisano to w części traktującej o hydrogeologii, odkrywki pracujące w rejonie Konina charakteryzuje duży dopływ wody powierzchniowej i gruntowej.

Złóża są odwadniane przy użyciu zewnętrznych (tzw. Barrierowych) studni do pompowania wody oraz pompowania na samym terenie złoża, obecnie kopalnia posiada około 300 głębinowych studni odwadniających, których głębokość dochodzi do 80 m. Łącznie średnia ilość wypompowanej wody na dobę wynosi około 200 000 m³.

5.1.4. Sterowanie jakością węgla

Każda z trzech obecnie eksploatowanych odkrywek KWB Konin posiada węgiel o odmiennych parametrach jakościowych. Zbiorniki wyładowcze przy elektrowniach, które stanowią jednocześnie bufor zapasów węgla, wystarczają tylko na około jedną dobę (zawierają około 40 000 t) pracy elektrowni. Brak jest placów czy zbiorników służących homogenizacji węgla. Dlatego możliwość sterowania jakością dostarczanego do elektrowni węgla jest ograniczona. Cały zakres sterowania jakością dostaw węgla realizowany jest przez system „programowania liniowego”, stosowany przez główną dyspozytornię KWB Konin.

Do sterowania jakością węgla wykorzystuje się:

- model cyfrowy złoża opracowany przy pomocy systemu oprogramowania INTERGRAPH,
- zabierki opracowane przez dział technologii górniczej,
- urządzenia GPS zamontowane na koparkach węglowych,
- otwory dla oceniania jakości węgla,
- układ do ciągłego pomiaru zawartości popiołu w węglu realizowany przez popiołomierze (WILPO C-212), zabudowane na każdej załadowni węgla,
- pomiary ilości węgla określane przez wagi elektroniczne (firmy Schenk),
- testy laboratoryjne wykonywane przez Dział Jakości Węgla i Ochrony Środowiska wyposażony w pełni w: aparaty WILPO służące do oznaczania zawartości popiołu, wartości opałowej i zawartości siarki, kalorymetry (1K-4000 i KL-10) do oznaczania ciepła spalania, analizatory zawartości siarki („Eltra”) i spektrometr absorpcji atomowej (PERKIN).

Optymalizacja odkrywki nadzorowana przez głównego dyspozytora, przy użyciu „programowania liniowego” dla zapewnienia efektywnego rozmieszczenia sprzętu oraz zadbania o to, by określone limity zawartości siarki w węglu brunatnym przeznaczonym do dostaw do elektrowni nie były przekraczane.

Umowa na sprzedaż między kopalnią a ZE PAK S.A. przewiduje rozliczenie dostaw węgla raz w miesiącu. Obejmuje ono dane ilościowe z podtaśmowych wag elektronicznych oraz parametry jakościowe węgla, określane są one wspólnie przez służby określania jakości węgla kopalni i elektrowni.

5.2. Działalność górnicza

5.2.1. Odkrywka Kazimierz

Odkrywka Kazimierz funkcjonowała do niedawna, lecz obecnie zaprzestała wydobycia. Prowadzony jest proces likwidacji i rekultywacji terenów pogórnicznych.

5.2.2. Odkrywka Józwin

Od 1971 roku eksploatacja węgla prowadzona była na złożu „Pątnów II” i „Pątnów III”, obecnie prowadzona jest na złożu „Pątnów IV”. W 1999 roku rozpoczęło się udostępnianie złoża w polu „IIB”, oddzielonego od byłej odkrywki oraz pola „IIA” filarem ochronnym rurociągu naftowego „Przyjaźń”.

Ponadto:

- wszystkie koparki nadkładowe i węglowe pracują systemem zabierkowym;
- wydobycie węgla prowadzone jest systemem równoległym i wachlarzowo-równoległym z postępowaniem frontów roboczych odkrywki w kierunku wschodnim i północno-wschodnim. Węgiel urabiany jest dwoma koparkami – ERs 710 oraz Rs560, a transportowany wspólnym ciągiem przenośników węglowych z poziomu roboczego o zmiennych rzędnych. Transport węgla odbywa się przenośnikami przesuwными i dalej przenośnikami pochylnianymi do przenośnika stałego i do załadowni węgla;
- zwałowanie prowadzone jest zarówno w polu „IIA” i polu „IIB” jak też w północnej części wyrobiska odkrywki Kazimierz Północ zwałowarkami, systemem wachlarzowym i wachlarzowo-równoległym w ślad za postępowaniem frontów eksploatacyjnych.

5.2.3. Odkrywka Drzewce

Udostępnianie odkrywki rozpoczęło się w roku 2005, wydobycie rozpoczęło z drugim kwartale roku 2006. Złoże „Drzewce” składa się z trzech pól eksploatacyjnych: „Bilczew”, „Drzewce A” i „Drzewce B”. Eksploatacja w polu „Bilczew” została zakończona w roku 2010. Obecnie eksploatacja koncentruje się w polu „Drzewce A”.

Ponadto:

- urabianie nadkładu odbywa się koparką SchRs 900, a zwałowanie zwałowarką A2RsB 5000M. Fronty nadkładowe i węglowe przesuwają się w kierunku południowo-wschodnim systemem równoległym i wachlarzowo-równoległym. Urabianie nadkładu w pierwszej fazie udostępnienia prowadzone było nadpoziomowo koparką SchRs 900, po zakończeniu eksploatacji w O/ „Lubstów”

wprowadzono koparkę KWK 800 do pracy w systemie podpoziowym. Odmienne niż to normalnie ma miejsce, zastosowano zwałowanie nadkładu na przedpolu odkrywki materiału nadkładu, w ilości 4,4 mln m³. Po raz pierwszy system taki został użyty w Polsce. Materiał ten został w późniejszym etapie usunięty i zwałowany na zwałowisku wewnętrznym;

- wydobywanie węgla w odkrywce Drzewce prowadzone jest podpoziomowo zmodernizowaną koparką Rs 400 z załadunkiem węgla na przenośnik poziomy przesuwany, węgiel transportowany jest do załadowni węgla. Zdolność wydobywczą odkrywki określono na 2,3 - 2,8 mln t węgla/rok.

5.2.4. Odkrywka Tomisławice

Wielkość nadkładu konieczna do zdjęcia w całym wyrobisku to 331 mln m³. Koncesja na wydobywanie węgla na obszarze województwa wielkopolskiego obowiązuje do roku 2030.

Ponadto:

- budowa odkrywki Tomisławice rozpoczęła się w 2010 roku, a pierwsze dostawy węgla z odkrywki zostały zrealizowane we wrześniu 2011 roku. Obecnie trwa proces osiągania docelowego wydobycia 2,4 mln t rocznie. Przewiduje się, że po osiągnięciu docelowego wydobycia konieczne będzie zdejmowanie ok. 17-19 mln m³ nadkładu rocznie. Zdejmowanie nadkładu oraz wydobywanie węgla jest prowadzone systemem równoległym i wachlarzowo-równoległym z postępowaniem frontów roboczych odkrywki w kierunku północnym. Koparki nadkładowe i węglowe pracują systemem zabierkowym, o wymiarach zabierek przystosowanych do ich parametrów eksploatacyjnych;
- wydobywanie węgla prowadzone jest przy użyciu koparki Rs560. Węgiel transportowany jest przenośnikami taśmowymi z poziomu prowadzenia wydobycia. Wymieniona koparka pracuje zarówno metodą podpoziomową jak i nadpoziomowo. Możliwe jest również wykorzystywanie koparki KWK250 wraz z koparką Rs560 na poziomie złoża węgla brunatnego, przy utrzymaniu nachylenia zboczy odpowiedniego dla zboczy złóż węgla, oraz bezpiecznej odległości pomiędzy tymi koparkami;
- w odkrywce Tomisławice zwałowanie nadkładu odbywa się na zwałowisku zewnętrznym usytuowanym w północno-wschodniej części odkrywki. Nadkład transportowany jest przy użyciu systemu przenośników do zwałowarki A2RsB800.

Obecne plany wydobycia kopalni wskazują na objętość zewnętrznie zwałowanego nadkładu wyniosą 23 mln m³;

- po ukończeniu zwałowania zewnętrznego rozpocznie się zwałowanie wewnętrzne systemem wachlarzowo-równoległym zwałowarką typu A2RsB 5000 w ślad za postępem frontów eksploatacyjnych, po wybraniu węgla.

5.3. Wydobycie w ujęciu historycznym i przyszłościowym

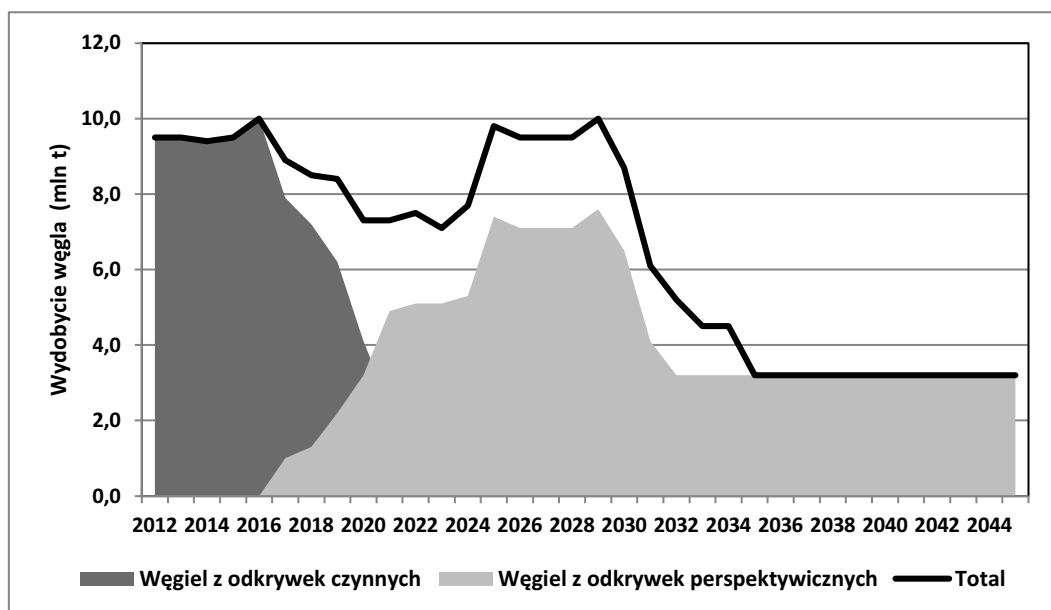
W ostatnich latach kopalnia wydobywała około 9 mln t węgla na rok. Produkcja w latach 2008 do 2011 wykazana jest w Tabeli 5.1. Prognozy wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu w latach 2012-2045 przedstawiono w na rysunkach 5.1-5.3.

Tabela 5.1. Wielkość wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu w KWB Konin w latach 2008 -2011 [tys. t]

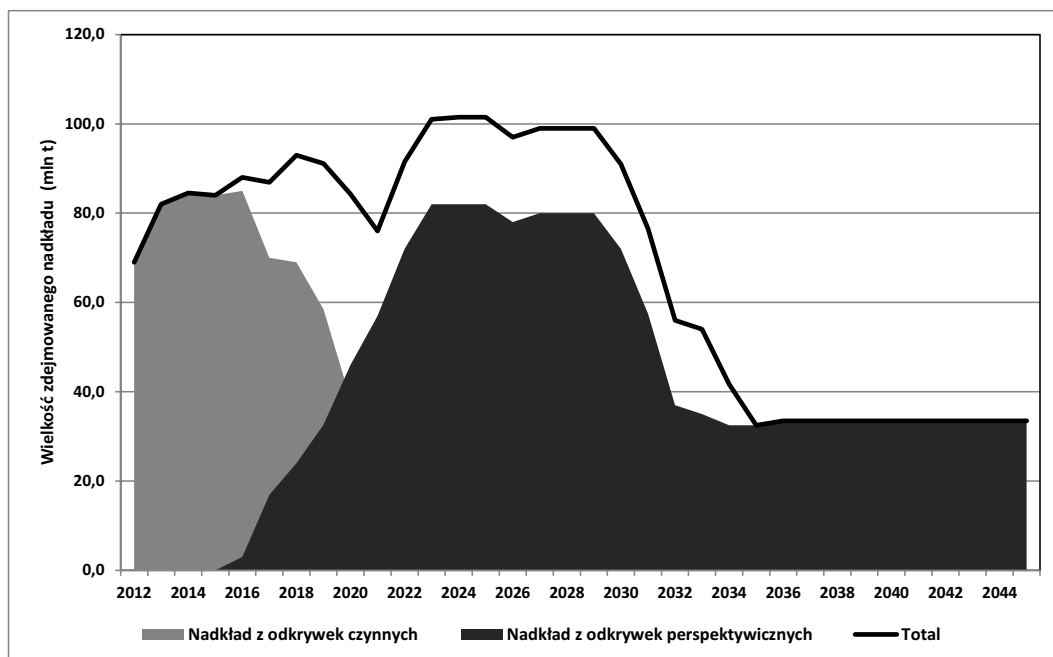
Węgiel	Kazimierz	Józwin IIB	Lubstów	Drzewce	Tomisławice	KWB Konin
2008	2 655,2	3 931,8	1 746,6	1 592,1	0,0	9 925,7
2009	1 878,9	4 986,2	683,4	1 882,4	0,0	9 430,9
2010	2 561,0	3 287,0	0,0	2 925,0	0,0	8 773,0
2011	623,9	6 181,2	0,0	2 182,7	258,8	9 246,6

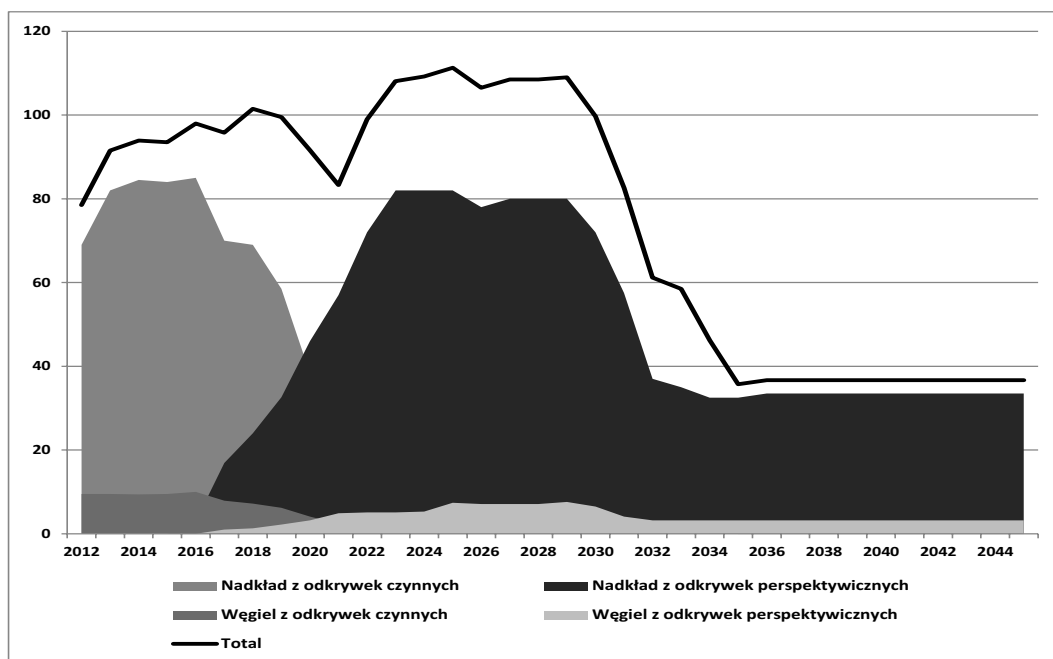
Nadkład	Kazimierz	Józwin IIB	Lubstów	Drzewce	Tomisławice	KWB Konin
2008	9 713,8	40 158,3	3 301,4	9 053,3	0,0	62 226,8
2009	8 133,1	41 052,1	89,7	6 762,2	0,0	56 037,1
2010	0,0	37 836,2	0,0	7 575,6	6 464,6	51 876,4
2011	0,0	40 239,3	0,0	9 003,6	8 247,1	57 490,0

Rys. 5.1. Prognoza wydobycia węgla

Rys. 5.2. Prognoza zdejmowania nadkładu

Rys. 5.1. Prognoza wydobywania węgla i zdejmowania nadkładu

Zauważyć należy, że prezentowane zestawienia wykonane zostały dla danych liczbowych także w odniesieniu do produkcji na obszarach, na które jeszcze nie zostały udzielone koncesje. Choć powyższe dane uważa się za wiarygodne, produkcja z obszarów nieposiadających koncesji nie może zostać ujęta w całościowej

ocenie. Jednakże, zasadnym jest założenie, że te obszary nieobjęte bieżącymi koncesjami staną się częścią aktywów KWB Konin i będzie można prowadzić z nich wydobywanie na proponowanych poziomach produkcji.

5.4. Maszyny i urządzenia górnicze

Maszyny i urządzenia górnicze używane w odkrywkach należących do KWB Konin to duże koparki i zwałowarki, urządzenia transportowe (taśmociągi i transport szynowy). Koparki, taśmociągi i zwałowarki określane są razem nazwą: system KTZ (ang. ECS).

5.4.1. Koparki

Proces wydobywania w KWB Konin rozpoczął się w roku 1945. Najwyższy poziom zdolności produkcyjnych kopalnia osiągała w latach 80-tych XX wieku. W tamtych czasach produkcja węgla wynosiła około 14,5 mln ton, zaś wielkość usuwanego nadkładu dochodziła do 100 mln m³ rocznie (1984). W odkrywkach nie ma już maszyn z lat 40-tych i 50-tych ubiegłego wieku, większość z nich, 14 jednostek, wycofano z eksploatacji po 30 latach pracy, kiedy urządzenia te nie były już dłużej w stanie pracować przy pełnej wydajności.

Obecnie KWB Konin ma 16 koparek wykorzystywanych w procesie produkcyjnym (usuwanie nadkładu i wydobywanie węgla) w czynnych odkrywkach Józwin IIB, Drzewce i Tomiszawice. Oprócz tych 16 maszyn kopalnia posiada 5 koparek znajdujących się obecnie w remoncie. Informacje uzyskane z kopalni wskazywałyby, że 17 z nich jest w „dobrym” stanie technicznym, zaś 4 są w „zadowolającym” stanie gotowości do pracy. Pod względem stanu osprzętu elektrycznego, jedna koparka (Rs400) jest w stanie „bardzo dobrym”, 6 w stanie „dobrym” zaś dalsze 6 uważa się za będące w „zadowolającym” stanie gotowości do pracy. Stan „Zadowolający” wskazuje na wymóg dokonania remontu w niedalekiej przyszłości.

Pozostałe maszyny są obecnie remontowane i wyposażane w nowy osprzęt elektryczny (Koparki - Rs560/1. Rs560/2. SRs1200/2. SRs1200/5, SRs1200/6, Rs560/OL).

W grupie „powyżej 35 lat” 10 koparek pracuje od ponad 40 lat, najstarsze z nich mają prawie 50 lat.

Tabela 5.2. Wiek oraz procentowy udział w obecnie posiadanym parku maszynowym koparek

Wiek sprzętu	Liczba	% parku maszynowego
Koparki mające ponad 35 lat	17	81,0
Koparki mające 20 do 35 lat	4	19,0
Koparki mające mniej niż 20 lat	0	0,0

W rezultacie, większość tych maszyn ma niewielką wartość inwentarzową, zaś niektóre zostały już w pełni zamortyzowane.

Chociaż maszyny zostały wyremontowane i cechuje je długi okres eksploatacji, jeżeli są należycie utrzymywane, im starsza maszyna tym bardziej prawdopodobny jest negatywny wpływ jej wieku na gotowość do pracy.

Raport Eksperta ds. Złóż dla KWB Konin

Tabela 5.3. Specyfikacja techniczna koparek KWB Konin. Źródło: KWB Konin, opracowanie własne

Obiekt	Koparki wielonaczyniowe kołowe i łańcuchowe									
	SchRs 315	Rs 400	Rs 560/1	Rs 560/2	Rs 560/3	ERs 710/1	Ers 710/2	SchRs 1200/4	SRs 1200/1	SRs 1200/2
TYP	kołowa	łańcuchowa	łańcuchowa	łańcuchowa	łańcuchowa	łańcuchowa	łańcuchowa	kołowa	kołowa	kołowa
Rok produkcji	1965	1960	1961	1967	1968	1972	1972	1969	1974	1971
Rok wprowadzenia do eksploatacji										
Typ / Numer seryjny	292	622	662	744	743	4101	4102	330	105/106	103/104
Producent	Schwemaschinenb au Lauchhammer	Schwemaschinenb au Magdeburg	Schwemaschinenb au Magdeburg	Schwemaschinenb au Magdeburg	Schwemaschinenb au Magdeburg	Forderanlagenb au Kothen	Forderanlagenb au Kothen	Schwemaschinenb au Lauchhammer	Forderanlagenb au Kothen	Forderanlagenb au Kothen
Zmiany lub ulepszenia	brak	Nowy korpus, główny mechanizm obrotowy, napęd łańcucha łyżek, napęd taśmowy, misa, bęben kablowy, nowy osprzęt elektryczny	Nowa obrotnica napędu, obciążenie napędu taśmowego	brak	Koparka poddawana rekonstrukcji i modernizacji	Usunięcie pierścieni napędowych	Usunięcie pierścieni napędowych	Nowy napęd koła z naczyniami, nowe koło z naczyniami	Nowy napęd koła z naczyniami, nowe koło z naczyniami, nowe napędy taśmowe 1, 2, 3	Nowy napęd koła z naczyniami, nowe koło z naczyniami, nowe napędy taśmowe 1, 2, 3
Stan: pod względem mechanicznym	zadawalający	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	zadawalający	dobry	dobry
Stan: pod względem elektrycznym	zadawalający	bardzo dobry	zadawalający, do modernizacji	zadawalający, do modernizacji	osprzęt elektryczny - do wymiany silnik w obudowie	zadawalający	zadawalający	dobry - po częściowym ulepszeniu	dobry - po częściowym ulepszeniu	zadawalający, do modernizacji
Miejsce pracy w roku 2009 (odkrywka)	odkrywka "Kazimierz"	odkrywka /"Drzewce"	zadawalający, do modernizacji	zadawalający, do modernizacji	osprzęt elektryczny - do wymiany silnik w obudowie	zadawalający	zadawalający	dobry - po częściowym ulepszeniu	dobry - po częściowym ulepszeniu	zadawalający, do modernizacji
						Odkrywka /"Józwin"	Odkrywka /"Józwin"	odkrywka /"Józwin"	odkrywka /"Józwin"	odkrywka /"Józwin"

ZS611091

20 września 2012 r.

Strona 76

Tabela 5.4. Specyfikacja techniczna koparek KWB Konin – c.d.

Obiekt	Koparki wielonaczyniowe kotłowe i łańcuchowe										
	SRs 1200/3	SRs 1200/5	SRs 1200/6	SchRs 800/1	KWK 800M	SchRs 900	KWK 1500s	Rs 560 O/L	KWK 250	SRs 1800/1	SRs 1800/2
TYP	kotłowa	kotłowa	kotłowa	kotłowa	kotłowa	kotłowa	kotłowa	łańcuchowa	kompaktowa	kotłowa	kotłowa
Rok produkcji	1975	1968	1971	1965	1966	1983	1985	1966	bd.	1987	1987
Rok wprowadzenia do eksploatacji	107/108	377	101/102	322	329	1373	2	729	bd.	E016	E017
Typ / Numer serwyny	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB VTA Leipzig	VEB VTA Leipzig	Orenstein & Koppel	Famago Zgorzelec	VEB Schwemaschinenbau Magdeburg	Fugo S.A.	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen
Zmiany lub ulepszenia	koparka w trakcie rekonstrukcji i modernizacji	nowy wysięgnik dla koła z naczyniami	brak	nowy napęd koła z naczyniami, nowe koło z naczyniami	nowy korpus, napęd koła z naczyniami, główna obrotnica,, nowy osprzęt elektr.	brak	nowy napęd koła z naczyniami, modernizacja osprzętu elektrycznego	brak	W budowie, uruchomienie 2011	Koparka w trakcie rekonstrukcji, nowy osprzęt elektryczny i automatyka	Koparka w trakcie rekonstrukcji, nowy osprzęt elektryczny i automatyka
Stan: pod względem mechanicznym	dobry	dobry	zadawalający	zadawalający	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry
Stan: pod względem elektrycznym	osprzęt elektryczny, nowy silnik w obudowie	zadawalający - do modernizacji	zadawalający do modernizacji	dobry - po częściowym ulepszeniu	dobry - po częściowym ulepszeniu	dobry - po częściowym ulepszeniu	bardzo dobry - po częściowym ulepszeniu	zadawalający - do modernizacji	Część osprzętu elektrycznego - nowy silnik w obudowie	Część osprzętu elektrycznego - nowy silnik w obudowie	Część osprzętu elektrycznego - nowy silnik w obudowie
Miejsce pracy w roku 2009 (odkrywka)	-	odkrywka Kazimierz	odkrywka Józwin	odkrywka Józwin	odkrywka Drzewce	odkrywka Drzewce	odkrywka Tomisławice	-	-	-	-

5.4.2. Analiza parku maszynowego

Bieżąca ocena wydajności parku maszynowego nie była osiągalna, jednakże WAI uważa ocenę dokonaną w przeszłości (2008/9) za nadal obowiązującą. Analiza nominalnej (teoretycznej) wydajności, mierzonej w m³ (węgiel, nadkład) eksploatacji na 1 godzinę wskazuje, że gotowość do działania koparek mających wydajność pomiędzy 1000 a 5000 m³/godz., wynosiła 84% (17 jednostek).

Z pozostałych 4, 2 koparki miały wydajność poniżej 1000 m³/godz. a 2 ponad 5000 m³/godz. Koparki o wyższych teoretycznych osiągnięciach (5 400 m³/godz.) nabyte zostały przez KWB Konin w 2007 r. i są obecnie w trakcie przebudowy, jednakże wyprodukowane zostały one w roku 1987 i powinny nadal pozostać najbardziej efektywnymi koparkami funkcjonującymi w kopalni.

Rzeczywiste osiągi za ten sam okres wynosiły średnio 51%, lecz niektóre koparki mają osiągi niższe, najgorsze osiągi wynosiły 28,5% (2008) oraz 23,7% (2009). Najwyższy poziom osiągnięć wynosił prawie 72% (2008) oraz 69,5%(2009).

W roku 2008 14 maszyn osiągnęło rzeczywistą wartość osiągnięć w granicach 40-70%, 3 z nich miało wartość osiągnięć produkcyjnych poniżej 40%, zaś 4 powyżej 70%.

W roku 2009, wartości osiągnięć produkcyjnych dla 11 maszyn mieściły się w przedziale pomiędzy 40 a 70%, dla 5 - powyżej 70% zaś pozostałych 5 - poniżej 40%.

Analizując trendy historyczne, eksperci zaobserwowali, że konsekwentną poprawę wartości osiągnięć w KWB Konin notuje się od roku 1965. Najwyższe wartości osiągnięć koparki Srs1200, KWK1500s, SchRs900. Najwyższa wartość teoretyczna osiągnięć uzyskana została przez koparkę SchRs 315 pracującą w odkrywce Kazimierz.

Z kolei, najwyższa wartość poziomu wykorzystania w stosunku do czasu kalendarzowego osiągnięta została przez koparki ERS710 i ERS710/2. Zauważa się również, że maszyny, które przeszły solidną modernizację charakteryzują długie okresy funkcjonowania bez usterek.

5.5. Zwałowarki

KWB Konin posiada 7 funkcjonujących zwałowarek:

Wiek sprzętu	Liczba	% parku
Zwałowarki mające ponad 35 lat	5	71,4
Zwałowarki mające 20 do 35 lat	1	14,3
Zwałowarki mające mniej niż 20 lat	1	14,3

Z analizy wynika, że większość maszyn jest w wieku powyżej 35 lat, lecz w dobrym stanie, biorąc pod uwagę stan ich komponentów mechanicznych i elektrycznych.

Szczegółowa lista zwałowarek zamieszczona została w Tabeli 5.5.

Tabela 5.5. Specyfikacja techniczna zwałowarek w KWB Konin

Maszyna	Zwałowarka						Maszyny do zwałowania ŁZKS 500-29,5 ładowarka i zwałowarka
	A2RsB 5000	A2RsB 5000M	A2RsB 8800/1	A2RsB 8800/2	A2RsB 8800/3	A2RsB 8800/4	
Podstawowa maszyna	Zwałowarka	Zwałowarka	Zwałowarka	Zwałowarka	Zwałowarka	Zwałowarka	
Rok produkcji							
Rok wprowadzenia do eksploatacji	1967	1966	1971	1975	1971	1982	2008
Typ / Numer seryjny	216/217	212	508/509	038/039	016/017	048/049	13006
Producent	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen	VEB Forderanlagenbau Kothen	Fugo S,A,
Zmiany lub ulepszenia	eliminacja taśmy nr, 3	Nowy osprzęt elektryczny, nowe napędy taśm, nowe napędy, pojazdy gaśnicowe	brak	eliminacja taśmy nr, 3	eliminacja taśmy nr, 3	brak	nowa maszyna
Stan: pod względem mechanicznym	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry
Stan: pod względem elektrycznym	dobry	wymaga modernizacji	dobry	dobry	dobry	dobry	wymaga modernizacji
Miejsce pracy w roku 2009 (odkrywka)	odkrywka Józwin	odkrywka Drzewce	odkrywka Józwin	odkrywka Józwin	odkrywka Kazimierz	odkrywka Tomislawice	odkrywka Józwin

5.5.1. Wydajność zwałowarek

Zwałowarki mają osiągi teoretyczne na poziomie średnim do wysokiego (ponad 8000 m³/godz.). Cechuje je jednak niski wskaźnik wykorzystania (średnio w 2008 – 25,9%, w 2009 – 23,6%).

Z wyjaśnień uzyskanych od służb technicznych KWB Konin wynika, że powodem tego stanu są względy organizacyjne, które nie pozwalają na optymalne wykorzystanie

zwałówek, pomimo stosunkowo dużej liczby godzin ich wykorzystania (efektywny czas pracy 64-93%).

5.6. Transport przenośnikowy

Nadkład, podobnie jak sam węgiel brunatny będący głównym produktem, transportowany jest to stacji załadowniczych za pomocą przenośników taśmowych, o szerokościach taśmy wynoszących od 1600 do 2000 mm. W poszczególnych odkrywkach system przenośników taśmowych podlega okresowym zmianom ustawienia, gdyż są one dostosowywane do poziomów roboczych, na jakich pracują koparki, zmieniających się wraz z postępowaniem prac w odkrywce.

Przenośniki taśmowe są typu konwencjonalnego, zaś w odkrywkach dostosowuje się szerokość taśmy do zdolności produkcyjnych. Zespoły napędowe mają moc od 312 kW do 1000 kW. Prędkość przesuwu taśmy przenośników wynosi od 1 m/s do 5,75 m/s. Mniejsze prędkości są stosowane podczas transportu wydobytego węgla, większe zaś zasadniczo przy transportowaniu nadkładu. Wydajności taśmociągów są różne: maksymalna wydajność przy transporcie węgla to 3000 t/godz., zaś dla transportu nadkładu - 10 000 m³/godz.

Ogólnie rzecz biorąc, ciągi przenośników są tak układane, aby nie tworzyły się „wąskie gardła” dla procesu produkcji, zaś taśmociągi w sposób efektywny obsługiwały pracujące koparki.

5.7. Transport kolejowy

Transport węgla do elektrowni wykonywany jest koleją o normalnej szerokości toru - 1435 mm, z zastosowaniem lokomotyw elektrycznych. Transport wykonywany jest Koleją Kopalnianą, podległą bezpośrednio Kierownikowi Kolei Górniczych. Tabor kolejowy obejmuje 27 lokomotyw elektrycznych, 192 podgrzewane wagony, jak też siedem platform oraz cztery lokomotywy spalinowe (z silnikami Diesla) do użytku pomocniczego (przetaczania). Dodatkowo, tabor obejmuje siedem platform z napędem. Załadunek węgla do wagonów odbywa się przy każdej odkrywce. Infrastruktura kolejowa odkrywki Kazimierz pozostaje do usunięcia po tym, jak w zeszłym roku odkrywka ta zakończyła wydobywanie.

Lokomotywy elektryczne są typu E 2100, ich ciężar własny wynosi 100 t. Do transportu węgla stosuje się lokomotywy z napędem WAP oraz 410 V.

Dla prac związanych z utrzymaniem infrastruktury używa się pojazdów silnikowych WM-10 oraz WM-15.

Pociągi jeżdżą po liniach dwutorowych, występuje podział obszarów, z przypisaniem do poszczególnych stacji oraz lokalnych obszarów ruchu. Przy temperaturach poniżej -3°C wagony są ogrzewane grzejnikami elektrycznymi. Pociągi z węglem brunatnym to składy dziesięciu wagonów. Obsługa pociągów leży w gestii poszczególnych maszynistów.

W Tabelach 5.6 i 5.7 podsumowano infrastrukturę związaną z załadunkiem węgla na kopalni KWB Konin oraz jego transportem do elektrowni należących do ZE PAK oraz „Pątnów II”.

Stan infrastruktury robi wrażenie zadowolającego, natomiast stan stacji załadowniczych można uznać za dobry.

Wszystkie lokomotywy używane do transportu węgla brunatnego są w stanie gotowości do pracy, chociaż zbudowane zostały w latach 1960-tych oraz 1980-tych. Wydaje się jednak, że są one w stanie nadającym się do użytku.

Remonty generalne, naprawy bieżące, oraz okresowe przeglądy lokomotyw elektrycznych, spalinowych oraz wagonów przeprowadzane są przez Wydział Utrzymania Taboru, zgodnie z DTSUE zatwierdzonym przez Urząd Transportu Kolejowego (UTK).

Tabela 5.6. Szczegóły dotyczące stacji załadowniczych węgla w KWB Konin

Specyfikacja	Stacja załadownicza węgla brunatnego				
	Stacja załadownicza węgla brunatnego, odkrywka Kazimierz	Stacja załadownicza węgla brunatnego, odkrywka Józwin	Plac sortowania odkrywki Józwin	Stacja załadownicza węgla brunatnego, odkrywka Lubstów	Stacja załadownicza węgla brunatnego, odkrywka Drzewce
Nazwa/ lokalizacja					
Rok produkcji	1995	1982	2009	1983	1978
Rok uruchomienia	1995	1982	2009	1983	1978
Producent	KWB Konin	KWB Konin	KWB Konin	KWB Konin	KWB Konin
Ocena stanu technicznego	dobry	dobry	dobry	dobry	dobry

Tabela 5.7. Szczegóły dotyczące lokomotyw i wagonów używanych w KWB Konin

Specyfikacja	Lokomotywy i wagony							
	Lokomotywa Da 401 nr fabr. 3580	Kontener socjalny na stacji Gosławice	Lokomotywa spalinowa SM 30	Lokomotywa spalinowa LS 800	Lokomotywa spalinowa TEM -2 nr fabr. 147	Wagon (szutrówka)	Wagon (szutrówka)	Wagon (szutrówka)
Podstawowa maszyna								
Rok produkcji	31,08,1974	31,12,1995	31,10,1994	30,04,1991	31,12,1980	31,12,1982	31,12,1982	31,12,1982
Rok uruchomienia	31,08,1974	31,12,1995	31,10,1994	30,04,1991	31,12,1980	31,12,1982	31,12,1982	31,12,1982
Typ/nr seryjny	1700000002	1800000553	1600000025	1700000208	1700000705	1700000471	1700000472	1700000478
Przeznac.			do sprzedaży					
Ocena stanu technicznego	sprawna	sprawny	sprawna	sprawna	sprawna	sprawny	sprawny	sprawny
Koszty nakładów na renowację poniesione w latach 2000/09	80000	bd,	bd,	bd,	bd,	bd,	bd,	bd,

6. RYNKI I UMOWY

6.1. Sprzedaż węgla w KWB Konin

Obecnie, KWB Konin większość wydobytego węgla sprzedaje do elektrowni wchodzących w skład ZE PAK (Pątnów I i Konin) oraz Pątnów II.

Około 99% całości przychodów ze sprzedaży wydobytego w KWB Konin węgla brunatnego pochodzi od ZE PAK i Elektrowni Pątnów II. Przychody ze sprzedaży węgla do ZE PAK stanowią około 75,2-77,5% całości przychodów z obszaru energetycznego. Pozostałe przychody pochodzą z dostaw do elektrowni Pątnów II.

Kopalnia prowadzi też sprzedaż węgla innym klientom, poza sektorem energetycznym. Roczne przychody z tego typu sprzedaży wahały się w latach 2009-2011 w przedziale od 1,4 do 5,7 mln zł.

Tabela 6.1. Przychody ze sprzedaży węgla w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	2009		2010		2011	
	[tys. zł]	[%]	[tys. zł]	[%]	[tys. zł]	[%]
Przychody netto ze sprzedaży produktów	579 715,5	100,0	592 969,0	100,0	583 948,1	100,0
Sprzedaż zewnętrzna produkcji przemysłowej	578 445,6	99,8	592 108,1	99,9	583 214,6	99,9
Przychody ze sprzedaży węgla brunatnego, w tym:	575 746,3	99,3	588 984,8	99,3	579 210,7	99,2
– do energetyki w tym:	570 040,9	98,3	586 846,6	98,9	577 775,6	98,9
– ZE PAK	441 610,5	77,5	441 105,0	75,2	437 901,6	75,8
– elektrowni Pątnów II	128 430,4	22,5	145 741,6	24,8	139 874,1	24,2
Przychody ze sprzedaży węgla poza energetykę	5 705,4	0,9	2 138,2	0,4	1 435,1	0,3

Zawarte są następujące umowy i porozumienia:

- umowa wieloletnia na dostawę węgla pomiędzy KWB Konin, a ZE PAK, zawarta w dniu 31 grudnia 2006 r. wypowiedziana przez KWB Konin 30 czerwca 2008 roku,
- porozumienie na dostawę węgla brunatnego pomiędzy ZE PAK a KWB Konin z dnia 12 maja 2009 r.

W 2011 roku porozumienie zawarte 12 maja 2009 r. straciło swoją moc i nastąpił powrót do umowy na dostawę węgla z dnia 31.12.2006 r.

Oba ww. dokumenty definiują wzajemne warunki współpracy m.in. określają wielkości dostaw oraz cenę bazową węgla wskaźnikowego.

Węgiel wskaźnikowy oznacza węgiel brunatny o następujących parametrach:

- wartość opałowa 8850 kJ/kg,
- zawartość popiołu 12%,
- zawartość siarki 0,65%.

Z uwagi na fakt, iż węgiel brunatny nie daje się kwantyfikować przy pomocy parametrów a jego charakterystyka jakościowa jest zmienna w czasie, stosuje się formuły uwzględniające parametry jakościowe sprzedawanego węgla. Formuły te dokonują korekty tzw. „ceny bazowej” oraz podają ceny węgla rzeczywistego. Formuła cenowa dla KWB Konin (i wszystkich elektrowni), obowiązująca obecnie ma następującą postać:

$$C_{wrz} = C_{wbaz} \left(\frac{Qr}{8850} - \frac{Ar - 12}{180} - \frac{Sr - 0,65}{11} \right)$$

gdzie:

C_{wrz} – cena rzeczywista węgla,

C_{wbaz} – cena wskaźnikowa węgla,

Q_r – wartość opałowa (stan rzeczywisty),

A_r – zawartość popiołu (stan rzeczywisty),

S_r – zawartość siarki (stan rzeczywisty).

Załącznik nr 7 zgodnie z Aneks nr 1 z dnia 12.05.2009 r. do umowy z 2008 r. między KWB Konin a elektrownią Pątnów II przewiduje indeksację ceny węgla wskaźnikowego wskaźnikiem średniorocznej inflacji za rok poprzedni. W przypadku umów KWB Konin z ZE PAK, dla elektrowni Pątnów I i Konin indeksacja ceny wskaźnikowej odbywa się przy użyciu współczynnika względnego wzrostu cen energii elektrycznej (indeksuje się o zmianę ceny energii elektrycznej w sprzedaży przez elektrownie ciepłne do przedsiębiorstw obrotu – dawne spółki dystrybucyjne wg Biuletynu Agencji Rynku Energii S.A. w części równej 0,65 ceny bazowej).

Tabela 6.2. Sprzedaż, ilości i ceny węgla produkowanego w KWB Konin w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	J.m.	2009	2010	2011	Dynamika	
					2010/2009 [%]	2011/2010 [%]
Węgiel rzeczywisty dla energetyki	[tys. t]	9 470,0	8 767,0	9 245,0	92,6	105,5
Przychody netto ze sprzedaży ogółem	[tys. zł]	579 715,5	592 969,0	583 948,1	102,3	98,5
Cena węgla wskaźnikowego dla ZE PAK	[zł/t]	62,00	72,00	70,87	116,1	98,4
Cena węgla wskaźnikowego dla Pątnów II	[zł/t]	58,31	60,35	61,92	103,5	102,6
Cena węgla rzeczywistego dla ZE PAK	[zł/t]	61,03	70,10	64,44	114,9	91,9
Cena węgla rzeczywistego dla Pątnów II	[zł/t]	57,47	58,89	57,09	104,2	95,3

6.2. Wymagania jakościowe i kary umowne

W przypadku zamiaru zawarcia umowy sprzedaży i dostawy węgla brunatnego na rzecz podmiotów innych niż ZE PAK S.A. i Elektrownia Pątnów II, dotyczących sprzedaży i dostawy węgla brunatnego w ilości przekraczającej 2 dwa miliony ton rocznie, dostawca zobowiązany jest do uzyskania pisemnej zgody nabywcy. Nabywca może odmówić takiej zgody tylko z ważnych i uzasadnionych powodów. Składanie zamówień na węgiel wskaźnikowy odbywa się zwykle w terminie do 2 miesięcy przed rozpoczęciem kolejnego roku kalendarzowego. Różnice przekraczające +/-10 wartości planowanej w dwóch kolejnych okresach wymagają powtórnych uzgodnień stron. W ciągu roku, z wyprzedzeniem miesięcznym, dokonywane są zamówienia tonażu węgla wskaźnikowego w układzie miesięcznym na najbliższy kwartał. Nie później niż na 5 dni przed początkiem każdego miesiąca kalendarzowego składane jest zamówienie, stanowiące podstawę do wystawienia faktury zaliczkowej. Rozliczenia odbywają się na podstawie pomiarów z wag kopalnianych, na koszt KWB Konin. Punktem dostaw są składowiska (magazyny) węgla zlokalizowane na terenie elektrowni.

Jakość węgla ustalana jest na bazie wyników pomiarów laboratoryjnych prowadzonych przez uprawnionych pracowników w akredytowanych laboratoriach. Parametry jakościowe ustala się dla stanu roboczego węgla.

6.3. Wymogi jakościowe dla dostarczanego węgla do nabywcy

Tabela 6.3. Wymogi jakościowe dla węgla wskaźnikowego z kopalni Konin

Wyszczególnienie	ZE PAK	
	Elektrownie Pątnów I i Konin	Elektrownia Pątnów II
Minimalna średnioroczna wartość opałowa	8583 kJ/kg	8163 kJ/kg
Minimalna średniodobowa wartość opałowa dla węgla	7580 kJ/kg	7580 kJ/kg
Zawartość piasku	średniodobowa zawartość nie może przekroczyć 4,5%, Dopuszcza się max średniodobową zawartość piasku do 6%, przy czym w ciągu miesiąca kalendarzowego przez nie więcej niż 3 doby, z zastrzeżeniem, że nie mogą to być doby występujące bezpośrednio po sobie,	średnioroczna zawartość piasku < niż 3,3%; średniodobowa zawartość nie może przekroczyć 4,5%, Dopuszcza się max średniodobową zawartość piasku do 6%, przy czym w ciągu miesiąca kalendarzowego przez nie więcej niż 3 doby, z zastrzeżeniem, że nie mogą to być doby występujące bezpośrednio po sobie,
Zawartość siarki	średniodobowa nie może przekraczać 1,3%, maksymalna średnioroczna nie może przekroczyć 1,1%	maksymalna średniodobowa nie może przekraczać 1,3%, maksymalna średnioroczna nie może przekroczyć 1,1%
Średniodobowa wilgotność	winna być niższa niż 56,0%,	winna być niższa niż 56%,
Substancje lotne	Średniodobowa zawartość > 20%	-
Ksylity (lignity)	Średniodobowa zawartość poniżej 8,0%	-

Z tytułu przekroczeń limitów jakościowych i ilościowych ustalonych w umowach kopalnia zmuszona jest zastosować upusty. Lista kategorii możliwych przekroczeń wynikających z umów została przedstawiona w Tabeli 6.4.

Tabela 6.4. Limity jakości i ilości węgla stanowiące podstawę do wzajemnych roszczeń pomiędzy KWB Konin i ZE PAK

Wyszczególnienie	Upust cenowy ZE PAK	
	Elektrownie Pątnów I i Konin	Elektrownia Pątnów II
Minimalna wartość opałowa	11% upust ceny dla dostaw z danego dnia	-
Średniodobowa zawartość piasku	9,0% ceny dla dostaw z danego dnia	7,0% ceny dla dostaw z danego dnia
Średniodobowa zawartość siarki	5,0% upust ceny dla dostaw z danego dnia; dodatkowo współudział (30%) wartości kar z tytułu przekroczeń emisji do atmosfery związków siarki	7,0% ceny dla dostaw z danego dnia
Niedostarczone ilości węgla	Elektrownia deklaruje, że wielkość zakontraktowanego węgla nie może być niższa niż 70% planowanego wolumenu zamówień,	Jeżeli przekracza 10% miesięcznego zamówienia, KWB Konin zobowiązana jest płacić 50% za niedostarczone ilości węgla, Bez kar, postanowienia umowne dopuszczają możliwość, która wynika z aktualnego planu remontów, zmiany ilości średnich rocznych zamówień elektrowni o maksymalnie 0,4 mln Mg, na co najmniej 60 dni przed kolejnym rokiem kalendarzowym, za pisemnym zawiadomieniem skierowanym do Kopalni

W przypadku nieodebrania ilości większej niż 15% miesięcznego zamówienia, KWB Konin może żądać od ZE PAK zwrotu równowartości 30% węgla nieodebranego. Natomiast z tytułu dostaw nieodebranych przez elektrownię Pątnów II, KWB Konin może żądać równowartości 50% nieodebranych dostaw, przy różnicy sięgającej minimum 20% ilości węgla zamówionego w danym miesiącu. Umowa z elektrownią Pątnów II konstytuuje, że złom, kamienie i zanieczyszczenia ksylitami powyżej 8% wywożone są na koszt dostawcy, poniżej 8,0% nie są traktowane jako zanieczyszczenia i koszt ich usuwania leży po stronie elektrowni.

7. ŚRODOWISKO, BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA ZDROWIA

7.1. Cel i metodologia opracowania

Firma WAI dokonała analizy problemów związanych z ochroną środowiska, kwestii społecznych oraz bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w odniesieniu do KWB Konin w Polsce. Celem tej analizy jest ustalenie czy projekt pozostaje lub nie w zgodzie z obowiązującymi w zakresie kwestii ochrony środowiska oraz kwestii społeczno-ekonomicznych i stosownymi aktami prawnymi, jak również w celu określenia ewentualnych poważnych wad/nieregularności występujących w trakcie eksploatacji odkrywek w zakresie kwestii ochrony środowiska, społecznych i BHP.

W celu realizacji tego opracowania, przedstawiciele firmy WAI dokonali wizytacji odkrywek w czerwcu 2012 r. w ramach, której przeprowadzili szereg rozmów z pracownikami kopalni oraz dokonali przeglądu odnośnej dokumentacji w celu opracowania analizy, przedstawienia uwag, i zaleceń w kwestiach, które tego wymagają.

7.1.1. Ograniczenia niniejszego raportu

Należy zauważyć, że niniejsza część raportu została sporządzona w oparciu o wizytację odkrywek oraz rozmowy przeprowadzone z przedstawicielami KWB Konin oraz dostarczone materiały informacyjne.

7.2. Sytuacja społeczna i kwestie ochrony środowiska

KWB Konin jest zasadniczo położona w obrębie województwa wielkopolskiego w zachodnio-centralnej części Polski, przy czym część złoza Tomisławice położona jest na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Województwo wielkopolskie, którego stolicą jest Poznań, jest drugim, co do obszaru i trzecim, co do liczby mieszkańców województwem w Polsce.

W regionie panuje klimat zdecydowanie kontynentalny ze średnio-roczną temperaturą około 8,2°C. Najzimniejszym miesiącem w Koninie jest styczeń o średniej temperaturze wynoszącej około -3°C, a najniższa odnotowana temperatura wynosi -27°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec o najwyższej średniej temperaturze 24°C, a maksymalna odnotowana temperatura wyniosła 38°C.

7.2.1. Grunty i wykorzystanie gruntów

Grunty na terenie objętym pozwoleniem na eksploatację przez KWB Konin to przede wszystkim ziemia uprawna pod uprawę zbóż, oraz grunty leśne. Urodzajne gleby rolne stanowią około 60% terenu tego regionu. Konin jest położony na płaskiej, północno-europejskiej równinie, przy czym najniżej położony teren znajduje się w dolinie rzeki Warty. Eksploatacja węgla brunatnego, prowadzona jest na terenie, który charakteryzuje się glebami na terenie podmokłym, glebą mułowo-torfową oraz glebą naniesioną.

W tym regionie ustanowiono szereg obszarów chronionych dla ptactwa po wprowadzeniu obszarów Natura 2000 (omówiono poniżej).

7.2.2. Zasoby wodne

Zarządzanie zasobami wodnymi jest bardzo złożoną kwestią w tym regionie. Występująca tu płaska topografia oznacza generalnie nie najlepsze odprowadzanie wody z wieloma jeziorami i podmokłymi terenami w tym regionie. Wymagania dotyczące odwadniania odkrywek oraz wzajemne połączenie systemu wód gruntowych jak również wymagania lokalne w zakresie zasobów wodnych w regionie, oznaczają konieczność starannego monitorowania równowagi wodnej.

Dwie rzeki regionu, tj. Warta oraz Noteć, jak również jeziora położone w sąsiedztwie elektrowni Pątnów i Konin, są wykorzystywane do odbioru wody pompowanej z odkrywek.

System zarządzania wodą jest stosowany przez KWB Konin i omówiony szczegółowo w dziale hydrogeologicznym wraz z oceną wpływu odwadniania.

7.2.3. Rejony chronione

Teren zalewowy rzeki Warty oraz tereny podmokłe i rzeki regionu są ważnym siedliskiem ptaków, co z kolei znajduje swoje odzwierciedlenie w wyznaczeniu wielu obszarów szczególnie chronionych w tym regionie. Prawie wszystkie złoża węgla brunatnego znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie tych chronionych obszarów.

Obszary ochronne obejmują tereny określone przez państwo, jako rezerwy przyrody, parki krajobrazowe oraz obszary chronione i tereny określone przez UE,

jako obszary Natura 2000, świadcząc o wadze, jaką przypisuje się tym obszarom na poziomie UE.

Park Krajobrazowy Nadgoplański Park Tysiąclecia, w skład którego wchodzi jezioro Gopło, znajduje się w pobliżu złóż węgla brunatnego w Morzyczynie, Piotrkowie Kujawskim i Chełmcach. Kopalnia nie zamierza eksploatować tych złóż. Natomiast obecnie prowadzona eksploatacja odkrywki Tomisławice spowodowała złożenie skargi na władze wydające koncesje wydobywczą i doprowadziła do procedury prawnej w ramach UE na temat ważności koncesji.

WAI rozumie, że procedury prawne w dalszym ciągu trwają a ostatnia wiadomość w tej sprawie została uzyskana przez KWB Konin w marcu 2012 roku.

7.2.4. Społeczności lokalne oraz źródła utrzymania ludności

Kompleks górniczy KWB Konin położony jest w pobliżu miasta Konin. Tereny objęte koncesją na eksploatację znajdują się na terenie dziesięciu różnych gmin obejmując wiele osad.

Źródła utrzymania ludności związane są głównie z działalnością rolniczą oraz zatrudnieniem w kopalni węgla brunatnego i związanych z tą działalnością zakładów w tym produkujących energię elektryczną i innymi stowarzyszonymi branżami, Opalane węglem elektrownie Pątnów, Adamów i Konin wytwarzają łącznie ok. 7% krajowej energii elektrycznej.

7.2.5. Siła robocza oraz warunki pracy

W KWB Konin zatrudnionych jest 3 470 osób, z czego 1 059 na odkrywce Józwin, a 674 na odkrywce Drzewce i Tomisławice, 93% personelu stanowią mężczyźni. Należy podkreślić, że w przypadku zamykania kolejnych odkrywek pracownicy znajdują zatrudnienie na czynnych i nowootwieranych odkrywkach.

7.3. Status działalność kopalni

W skład kopalni węgla brunatnego Konin wchodziło szereg odkrywek, na których prowadzona jest eksploatacja węgla od czasu stwierdzenia jej pierwszych złóż w 1926 r. Obecnie eksploatacja węgla prowadzona jest na trzech odkrywkach: Józwin

IIB, Drzewce i Tomisławice. Wydobycie węgla w KWB Konin wynosi około 9 do 10 mln t rocznie, który dostarczany jest do elektrowni Pątnów I, Konin oraz Pątnów II.

Podstawowa działalność KWB Konin przedstawiona w prospekcie założycielskim polega na:

- wydobyciu węgla brunatnego i towarzyszących mu kopalni,
- rozwoju i modernizacji kopalni oraz remontu sprzętu górniczego i obiektów górniczych,
- ochronie środowiska przed negatywnymi skutkami eksploatacji górniczej,
- rekultywacji terenów, na których zakończono eksploatację węgla.

Warunki koncesji obejmują wymagania w zakresie kompletnej rekultywacji miejsca odkrywki po zakończeniu eksploatacji i przywrócenia terenu do użytkowania rolnego, zalesienia, wodnego oraz innego sposobu jego użytkowania.

7.3.1. Przejmowanie gruntów

Pozyskiwanie gruntów pod eksploatację jest realizowane zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem.

Koszt nabycia terenów stanowi obecnie znaczną część rocznego budżetu. Firma WAI jest zadowolona z faktu, że proces przejmowania terenów odbywa się zgodnie z lokalnymi przepisami i przewiduje się rekompensaty dla wszystkich prawnych właścicieli terenów.

7.3.2. Gospodarka odpadami

Stwierdza się, że gospodarka odpadami w KWB Konin jest zgodna z prawem krajowym.

7.3.2.1. Nadkład

Polskie przepisy prawne nie definiują zdejmowanego nadkładu, jako odpadu w trakcie eksploatacji odkrywki węgla brunatnego.

Ponieważ część planu przestrzennego zdefiniowanego dla obszaru objętego koncesją jest negocjowana w celu uzyskania koncesji na eksploatację to opisane są w nim również potrzeby kopalni w zakresie składowania, zdejmowania i warunki

postępowania z nadkładem. Jest on typowo wykorzystywany podczas postępującej rekultywacji na obszarach zakończonej eksploatacji odkrywki w celu przywrócenia tych terenów na potrzeby rolne lub leśne.

7.3.2.2. Kanalizacja

Kanalizacja w KWB Konin jest zarządzana w ramach centralnego systemu kanalizacji gminy. Kopalnia uiszcza opłaty za korzystanie z centralnego systemu kanalizacji. Na terenie kopalni nie ma niezależnych oczyszczalni ścieków.

7.3.3. Powietrze

Odkrywki KWB Konin są rozproszonymi źródłami emisji pyłu i gazów generowanych w trakcie ich eksploatacji oraz w wyniku pracy maszyn i urządzeń, na drogach i innych pozbawionych wegetacji gruntach o suchej powierzchni. Emisje pyłu nasilają się w suchych i wietrznych warunkach pogodowych, w szczególności latem.

Stosowane środki łagodzące emisję pyłu to wykorzystywanie wody ze zbiorników wodnych do polewania dróg odkrywki w warunkach suchej pogody. Ponadto szybka rekultywacja obszarów pogórnich w kierunkach wodnym i rolnym również przyczynia się do obniżenia wielkości emisji pyłów,

Jakość powietrza (zapylenie) jest monitorowana regularnie wokół odkrywek i nie jest, zdaniem KWB Konin, zasadniczym problemem ochrony środowiska.

Spółka KWB Konin spełnia środowiskowe wymagania w zakresie przestrzegania czystości powietrza.

7.3.4. Hałas

Hałas pochodzący z odkrywki węgla brunatnego jest generowany przez maszyny i urządzenia takie jak koparki, przenośniki i proces załadunku węgla, co oznacza, że w miarę postępu frontu eksploatacji źródło hałasu także się przesuwa. Hałas powstaje również w stałych miejscach, takich jak załadunek węgla, z głowic napędowych stałych przenośników, warsztatach i obiektach socjalnych kopalni.

Kopalnia regularnie monitoruje poziomy hałasu wokół miejsc eksploatacji i dokonuje porównań odczytów z krajowymi wytycznymi w zakresie poziomu hałasu opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska.

Nadmierny hałas jest obniżany poprzez prawidłowo prowadzony serwis i konserwację maszyn i urządzeń; ekrany przeciwhałasowe, takie jak osłona z drzew, a odpowiednie zaprojektowanie odkrywki i eksploatacji obniża kierunkową emisję hałasu.

7.3.5. Gleba

Dobre międzynarodowe praktyki branży górnictwa odkrywkowego dyktują zdjęcie górnej, urodzajnej warstwy gleby przed rozpoczęciem prac ziemnych oraz składowania jej do ponownego wykorzystania w trakcie prac rekultywacyjnych. Ponowne wykorzystanie górnej, urodzajnej warstwy gleby zwiększa różnorodność biologiczną nowozasadzonego lasu poprzez obecność w tej glebie zbioru nasion roślin drzewiastych i ziołowych, jak również bezkręgowców, co z kolei przyczynia się do zdecydowanie bardziej pomyślnej rekultywacji.

Gleby typowe dla obszaru działalności KWB Konin charakteryzują się niską jakością stąd nie ma konieczności ich ponownego wykorzystania. Kopalnia prowadzi selektywne zwałowanie nadkładu, co oznacza, że powierzchniowe warstwy gleby zostają zwałowane na wierzchołku terenów poeksploatacyjnych.

KWB Konin jest zwolniona z konieczności zachowanie górnej warstwy gleby podczas prac ziemnych oraz ponownego jej wykorzystania w czasie prac rekultywacyjnych.

7.3.6. Zarządzane środowiskiem

Na dzień dzisiejszy KWB Konin realizuje swoje ustawowe zobowiązania oraz dysponuje systemem działań na rzecz ochrony środowiska, które spełniają te zobowiązania i są zgodne z obowiązującym prawem. Jednakże kopalnia nie posiada żadnych sformalizowanych nadrzędnych systemów zarządzania kwestiami społecznymi i ochrony środowiska ani też zasad/polityki.

Monitorowanie środowiska

Zobowiązania dotyczące monitorowania środowiska przez KWB Konin są określone w decyzjach środowiskowych dotyczących ochrony środowiska dla każdej odkrywki, wydawanych przez wójta danej gminy. Na te zobowiązania składają się: ocena wpływu na środowisko przed rozpoczęciem robót przygotowawczych do eksploatacji,

monitorowanie podczas eksploatacji i zamknięcia odkrywki. Pobieranie próbek jest zazwyczaj prowadzone przez zewnętrznych wykonawców.

Przyznanie koncesji na prowadzenie eksploatacji narzuca na kopalnię obowiązek monitoringu na każdym etapie działalności kopalni. Monitorowane są następujące parametry:

- wody podziemne i powierzchniowe,
- gleba,
- zanieczyszczenie powietrza,
- skażenie środowiska hałasem,
- osiadanie terenu
- środowisko naturalne,
- promieniowanie elektromagnetyczne.

Kopalnia jest również zobowiązana do prowadzenie monitoringu wybranych obszarów naturalnych siedlisk oraz gatunków roślin w ramach obszarów objętych przez program Natura 2000.

Kopalnia ma obowiązek składać okresowy raport z prowadzonego monitoringu władzom odpowiedzialnym za ochronę środowiska.

Dział ds. ochrony środowiska

Zarządzanie środowiskiem w KWB Konin wchodzi w zakres obowiązków głównego inżyniera z działu ochrony środowiska, odpowiedzialnego bezpośrednio przed naczelnym inżynierem ds. rozwoju i inwestycji.

Polityka spółki KWB Konin jest zgodna z krajowymi normami w zakresie zarządzania środowiskowego, tak jak to zostało ustalone w Decyzjach Środowiskowych.

7.3.7. Koncesje i pozwolenia

Patrz punkt 2.1.

7.4. Zarządzanie kwestiami społecznymi

7.4.1. Dialog z interesariuszami i mechanizm rozwiązywania skarg

KWB Konin aktualnie nie posiada sformalizowanych systemów zarządzania kwestiami społecznymi (np. polityka społeczna, mechanizm rozwiązywania skarg oraz strategia zaangażowania interesariuszy).

Przed przystąpieniem do zdejmowania nadkładu oraz podczas fazy eksploatacji na danej odkrywce, służby podlegające naczelnemu inżynierowi ds. rozwoju i inwestycji zajmują się kwestiami społecznymi, które obejmują utrzymanie relacji z lokalnymi mieszkańcami i władzami, identyfikując możliwości wspierania lokalnej społeczności oraz koordynując określone potrzeby infrastrukturalne. Służby te zajmują się również sprawami wykupów i własności gruntów.

Dotychczas odnotowano pojedynczy przypadek złożenia skargi przez organizację pozarządową do władz udzielających pozwolenia odnośnie koncesji dla Tomisławic. Firma WAI zakłada, że rozprawa jest nadal prowadzona: ostatnie powiadomienie KWB Konin odnośnie prowadzonej rozprawy datuje się z marca 2012.

7.4.2. Inicjatywy społeczne oraz rozwój społeczności lokalnych

W trakcie wieloletniej działalności, KWB Konin przyczyniła się do powstania i utrzymania różnych obiektów infrastrukturalnych służących społeczności lokalnej. Uzgodnienia dotyczące potrzeb społeczności lokalnych są definiowane w ramowych umowach negocjowanych przez kopalnię oraz władze gminy dla określenia potrzeb społecznych.

7.5. Bezpieczeństwo pracy oraz ochrona zdrowia

7.5.1. Zarządzanie

KWB Konin posiada wdrożony system bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia zgodny z aktualnymi najlepszymi polskimi praktykami oraz przepisami wykonawczymi. Kopalnia posiada szeroko zakrojony program dla monitorowania środowiska pracy. Wszyscy pracownicy kopalni zobowiązani są do odbycia szkolenia w zakresie BHP przed rozpoczęciem pracy. Po zakończeniu szkolenia pracownicy otrzymują kartę z wymaganiami w zakresie BHP, listę kontaktów w nagłych przypadkach oraz wymaganiami dotyczącymi sprzętu ochrony osobistej.

7.5.2. Wypadki

Liczba odnotowanych wypadków w KWB Konin była zróżnicowana w ostatnich latach: od 13 do 26 (lekkie obrażenia) do zera wypadków oraz jednego poważnego. W ostatnich pięciu latach wydarzył się jeden śmiertelny wypadek (2010 r.).

7.6. Likwidacja odkrywek i rekultywacja

W przypadku likwidacji kopalni, zastosowanie mają przepisy zawarte w Ustawie Prawo geologiczne i górnicze z 2011 r., w której określone są obowiązki przedsiębiorcy, jako następujące:

- zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobiska górnicze oraz urządzenia, instalacje i obiekty zakładu górniczego,
- zabezpieczyć niewykorzystaną część złoza kopaliny,
- zabezpieczyć sąsiednie złoza kopalin,
- przedsięwziąć niezbędne środki chroniące wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych,
- przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

7.6.1. Planowanie likwidacji odkrywek

Kierunki wykorzystania terenu po zakończeniu eksploatacji węgla są określane na kilku etapach dyskusji z lokalnymi społecznościami oraz administracją na różnych poziomach. W tym zakresie mieści się również możliwość uzyskania opinii społeczeństwa na temat propozycji dotyczących przygotowania planu likwidacji i rekultywacji końcowej.

Plany likwidacji opracowywane są dla poszczególnych odkrywek. Plan likwidacji odkrywki obejmuje następujące trzy kluczowe etapy:

- określenie, jakie powinno być ostateczne wykorzystanie zrekultywowanego terenu,
- przeprowadzenie konsultacji z lokalnymi władzami oraz lasami państwowymi (w przypadku konieczności wyrębu lasu podczas prac przygotowawczych na danej odkrywce; teren o podobnej wielkości powinien być zrekultywowany),
- podczas końcowego etapu projektowania należy sfinalizować dokumentację techniczną po odpowiednim rozstrzygnięciu kwestii hydrologicznych i hydrogeologicznych i przygotować plan ruchu likwidowanej odkrywki.

Po konsultacjach z organami samorządowymi Dyrektor OUG zatwierdza plan ruchu likwidowanej odkrywki, a Starosta jako organ administracji samorządowej wydaje decyzję o zakończeniu procesu rekultywacji terenów pogórnich.

7.6.2. Proces likwidacji

Generalnie cele rekultywacji terenów górniczych KWB Konin mogą być podsumowane, jako „odzyskiwanie terenu poeksploatacyjnego do poziomu, na którym staje się on możliwy do zagospodarowania”, Rekultywacja prowadzona jest w trzech etapach:

- rekultywacja progresywna,
- rekultywacja techniczna,
- rekultywacja biologiczna.

Rekultywacja progresywna prowadzona jest, jako proces bieżący jednocześnie z wydobywaniem węgla brunatnego. Proces ten obejmuje zazwałowanie nadkładem miejsc, w których zakończono eksploatację węgla.

Rekultywacja techniczna jest etapem, na którym przygotowuje się wymieniony nadkład do ostatniego etapu rekultywacji biologicznej. Obejmuje ona wyrównywanie oraz splantowanie nałożonej ostatniej warstwy nadkładu oraz prace ziemne końcowego etapu. Rekultywacja techniczna realizowana jest przez połączenie możliwości własnych kopalni i innych wykonawców.

Rekultywacja biologiczna jest końcowym etapem rekultywacji, który obejmuje posadzenie roślin na odzyskanym terenie. Najczęściej teren przekształcony zostaje na teren rolniczy lub leśny. W przypadku terenu pod cele rolnicze najpierw sadi się rośliny zielne o mieszance wiąże azot (lucerna). Państwowe władze leśne określają najbardziej odpowiednie gatunki drzew do posadzenia na terenie zrehabilitowanym do powstania lasu.

Rekultywacja biologiczna prowadzona jest przez wykonawców nadzorowanych przez kopalnię, przy czym po pewnym czasie ten obowiązek przejmują na siebie przyszli właściciele tych terenów. Tego typu praktyka została zaaprobowana przez kupujących eliminując w ten sposób możliwe reklamacje. Ta metoda pomaga kopalni

w pozbyciu się potencjalnego obciążenia terenami zrehabilitowanymi i w konsekwencji w sprzedaży tych terenów.

7.6.3. Opcje likwidacji odkrywek

KWB Konin prowadzi eksploatację na kilku odkrywkach (Józwin, Drzewce oraz Tomisławice) oraz realizuje likwidację odkrywek Lubstów i Kazimierz. W dniu 30 listopada 2011 r. zatwierdzony został plan częściowej likwidacji odkrywki Drzewce obejmujący teren eksploatacji w polu Bilczew.

Zgodnie ze strategią funkcjonowania KWB Konin, w okresie do 2030 roku konieczna będzie likwidacja kilku odkrywek, a końcowy proces likwidacji zakładu górniczego przypadnie na okres po 2030 roku, kiedy likwidacji i rekultywacji poddana zostanie ostatnia część zakładu górniczego tj.. odkrywka Tomisławice wraz z infrastrukturą przemysłową kopalni.

Dotychczasowa praktyka stosowana w KWB Konin zakłada w przypadku:

- zwałowisk zewnętrznych i wewnętrznych oraz terenów poprzemysłowych w otoczeniu odkrywek rekultywację w kierunku rolnym i (lub) leśnym,
- wyrobisk – budowę zbiorników wodnych,
- infrastruktury technicznej – wykorzystanie w budowanych odkrywkach, zbycie lub demontaż (wyburzenia).

Według aktualnego stanu eksploatacji (grudzień 2011 r.) procesem likwidacji i rekultywacji są lub będą objęte następujące odkrywki:

- odkrywkę Lubstów - od 2009 r.,
- odkrywkę Kazimierz Płn, - od 2010 r.,
- odkrywkę Drzewce - od 2019 r.,
- odkrywkę Józwin IIB - od 2020 r.,
- odkrywkę Tomisławice - od 2034 r.

Dzięki prowadzeniu sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, w przypadku rekultywacji wodnej, w momencie zaprzestania eksploatacji do zrehabilitowania (zalania wodą) pozostaje przestrzeń wyrobiska końcowego, teren wokół wyrobiska, gdzie zlokalizowane były obiekty infrastruktury odkrywki przeznaczone zazwyczaj do rekultywacji leśnej.

Jednym z ważnych czynników kosztotwórczych jest wypełnianie wyrobisk wodą. Dla przyspieszenia czasu tego procesu zakłada się doprowadzenie wód z cieków powierzchniowych. Na wody wypełniające wyrobiska końcowe składają się wody z cieków powierzchniowych, wody z odwadniania sąsiednich wyrobisk oraz wody podziemne i ze spływu powierzchniowego.

Tabela 7.1 przedstawia podsumowanie danych dotyczących wyrobisk do napełnienia wodą. Te wszystkie rezerwuary wodne mają zatrzymać wodę dla celów rekreacyjnych.

Tabela 7.1. Zbiorniki wodne w końcowych wyrobiskach

Odkrywka	Obszar zbiornika [ha]	Pojemność zbiornika [tys. m ³]
Kazimierz	500	142 900
Lubstów	480	137 200
Józwin IIB	675	232 000
Drzewce	150	28 890
Drzewce, pole Bilczew	33	33 000
Tomisławice	202,8	69 100

Koszty dotyczące likwidacji poszczególnych odkrywek kopalni są przedstawione w Tabeli 7.2.

Tabela 7.2. Koszty związane z likwidacją KWB Konin

Obiekt	Okres procesu likwidacji [w latach]	Szacunkowe koszty [zł]
Odkrywka Lubstów	5	21 440 899
Odkrywka Kazimierz Płn,	9	71 884 816
Odkrywka Drzewce	7	11 767 438
Odkrywka Józwin IIB	7	86 787 526
Odkrywka Tomisławice	7	25 269 382
Infrastruktura eksploatowana przez całą kopalnię	2	4 573 952
Ogółem	2012-2038	221 724 013

Koszty likwidacji w rozbiciu na odpowiednie kategorie przedstawione zostały w Tabeli 7.3.

Tabela 7.3. Rozbicie kosztów związanych w likwidacją KWB Konin

Pozycja kosztów	Kwota [zł]	Udział [%]
Likwidacja	14 874 272	6,66
Podatki i opłaty	151 231 041	68,4
Rekultywacja	55 618 700	25,0
Ogółem	221 724 013	100,0

Zasadniczą część szacunkowych kosztów likwidacji KWB Konin (ponad 68%) stanowią opłaty i podatki związane głównie z podatkiem od nieruchomości oraz z opłatą za użytkowanie gruntów rolnych i leśnych, W okresie funkcjonowania kopalni wydatki na ten cel dla postawionych w stan likwidacji odkrywek są finansowane z działalności bieżącej - operacyjnej prowadzonej na istniejących jeszcze odkrywkach. Dopiero po zakończeniu eksploatacji na ostatniej odkrywce jedynym źródłem finansowania jej likwidacji pozostanie fundusz likwidacji oraz środki zgromadzone na rezerwie finansowej utworzonej na ten cel przez kopalnię.

Finansowanie likwidacji

KWB Konin odprowadza od 1.01.2002 roku na fundusz likwidacji zakładu górniczego kwoty stanowiące równowartość 10% wartości opłaty eksploatacyjnej. Należy zaznaczyć, że zasady oraz założenia poczynione dla opracowania prognozy wielkości FLZG na koniec eksploatacji KWB Konin są właściwe. Wyniki szacowania wielkości FLZG dla KWB Konin przedstawiono w Tabeli 7.4.

Tabela 7.4. Szacunkowe wpłaty na fundusz likwidacji (FLZG) dla KWB Konin dla złóż objętych koncesją (w cenach 2011 r.)

ROK	PRODUKCJA (7% strat) [t]	Opłata za eksploatację złoza		Odpis na FLZG 10% opłaty za eksploatację złoza [zł]	Odsetki od lokaty 2,40% [zł]	Stan FLZG* [zł]
		Stawka	Kwota			
		[zł]	[zł]			
2012	9 800 000,0	1,66	16 268 000,0	1 626 800,0	25 765,7	2 726 135
2013	9 500 000,0	1,66	15 770 000,0	1 577 000,0	65 427,3	4 368 562
2014	9 400 000,0	1,66	15 604 000,0	1 560 400,0	104 845,5	6 033 808
2015	9 450 000,0	1,66	15 687 000,0	1 568 700,0	144 811,4	7 747 319
2016	9 950 000,0	1,66	16 517 000,0	1 651 700,0	185 935,7	9 584 955
2017	7 900 000,0	1,66	13 114 000,0	1 311 400,0	230 038,9	11 126 394
2018	7 200 000,0	1,66	11 952 000,0	1 195 200,0	267 033,5	12 588 627
2019	6 200 000,0	1,66	10 292 000,0	1 029 200,0	302 127,1	13 919 955
2020	4 100 000,0	1,66	6 806 000,0	680 600,0	334 078,9	14 934 633
2021	2 400 000,0	1,66	3 984 000,0	398 400,0	358 431,2	15 691 465
2022	2 400 000,0	1,66	3 984 000,0	398 400,0	376 595,2	16 466 460
2023	2 200 000,0	1,66	3 652 000,0	365 200,0	395 195,0	17 226 855
2024	2 200 000,0	1,66	3 652 000,0	365 200,0	413 444,5	18 005 499
2025	2 400 000,0	1,66	3 984 000,0	398 400,0	432 132,0	18 836 031
2026	2 300 000,0	1,66	3 818 000,0	381 800,0	452 064,8	19 669 896
2027	2 200 000,0	1,66	3 652 000,0	365 200,0	472 077,5	20 507 174
2028	2 200 000,0	1,66	3 652 000,0	365 200,0	492 172,2	21 364 546
2029	1 700 000,0	1,66	2 822 000,0	282 200,0	512 749,1	22 159 495
2030	0,0	0	0,0	0,0	531 827,9	22 691 323
Ogółem	93 500 000,0			15 521 000,0	6 096 753,3	22 291 323

*obliczenia nie uwzględniają dyskonta

Przewidywana akumulacja na funduszu likwidacji dla KWB Konin w cenach z 2011 r. wynosi około 22 691 323 zł.

Koszty likwidacji odkrywek i ich finansowanie

Szacunkowe koszty likwidacji KWB Konin wynoszą około 222,7 mln zł. Zgromadzony Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego wyniesie około 22,7 mln zł. Ta kwota wystarczy jedynie na pokrycie 10% kosztów likwidacji kopalni. Pozostała kwota musi być zgromadzona z dodatkowych rezerw na likwidację przedsiębiorstwa (zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami) lub też z Funduszu Rekultywacji Zakładu Górniczego (zgodnie z ustawą o ochronie środowiska).

Zakładając, że podatek od nieruchomości oraz opłaty za korzystanie z terenów rolniczych i leśnych od obszarów likwidowanych kolejno odkrywek Lubstów, Kazimierz, Drzewce oraz Józwin są pokrywane z bieżących przychodów to szacunkowe koszty likwidacji KWB Konin będą na poziomie 89 279 202 zł.

Zatem zgromadzone środki na FLZG oraz kwoty wpłacane w trakcie eksploatacji powinny w sumie dać pokrycie kosztów zamknięcia kopalni w wysokości 25% kosztów ogółem. Pozostała część powinna być zabezpieczona na stosownej rezerwie. KWB Konin utworzyła w roku 2010 rezerwę finansową (Funduszu Rekultywacji Zakładu Górniczego, tzw. FRZG), której sukcesywnie gromadzone środki przeznaczone są na przedsięwzięcia związane z rekultywacją zakładu górniczego, przewidzianą w przepisach prawa geologicznego i górniczego.

Zasady gromadzenie środków finansowych na Funduszu Rekultywacji Zakładu Górniczego- FRZG

Podstawą prawną utworzenia Funduszu Rekultywacji Zakładu Górniczego jest Uchwała nr 2 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” w Kleczewie w sprawie utworzenia funduszu rekultywacji zakładu górniczego, która wyraziła zgodę na jego utworzenie pod następującymi warunkami:

- odpisy na fundusz dokonywane będą corocznie na poziomie nie mniejszym niż 1,5% kapitału zakładowego Spółki,
- odpisy powyższe nie mogą być też niższe niż 30,0% wielkości uiszczanej kwartalnie opłaty eksploatacyjnej,
- odpisy mają być dokonywane dopóki wartość zgromadzonych środków nie osiągnie co najmniej 37,0% kapitału zakładowego,
- odpisy dokonywane będą w ciężar kosztów Spółki,
- środki funduszu gromadzone będą na wyodrębnionym rachunku bankowym,
- wpłaty na fundusz dokonywane będą w okresach kwartalnych.

Stan środków na rachunku bankowym, na którym gromadzone są środki funduszu rekultywacji wynosił na dzień 30.06.2012 r. 14 548,4 tys. zł.

Zgodnie z uchwałą odpisy na konto FRZG będą dokonywane dopóki ich wartość nie osiągnie 90 557 tys. zł.

Należy zaznaczyć, że dla zapewnienia tego poziomu finansowania, przy aktualnej prognozie wydobycia do roku 2030 roczna stawka odpisów powinna wynosić ok. 48,5%. Przy oszacowanych przez grupę ekspertów IGSMiE PAN kosztach rekultywacji

bieżącej prowadzonej do roku 2038 pozwoli to na jej efektywne zakończenie. Do kosztów rekultywacji bieżącej do roku 2030 nie zostały w tym przypadku wliczone koszty związane z podatkami i opłatami za grunty, gdyż te ponoszone będą z działalności operacyjnej, aż do momentu zaprzestania wydobycia na odkrywce Tomisławice.

Wydatki te stanowią będą koszt obciążający FRZG dopiero w okresie 2031-2038 z uwagi na brak możliwości ich finansowania z działalności bieżącej czynnych odkrywek. Sytuacja, którą rozważali eksperci dotyczy jedynie odkrywek objętych koncesjami na wydobycie w chwili sporządzania raportu. Z momencie uzyskania przez KWB Konin koncesji na wydobycie dla kolejnych odkrywek (dodatkowe pole Tomisławice po 2030 r., Piaski, Ościsłowo czy Dęby Szlacheckie) konieczne będzie przeprowadzenie dodatkowych symulacji.

Końcowa niewypełniona przestrzeń odkrywki zazwyczaj jest pozostawiona do zalania w naturalny sposób przez wodę po wyłączeniu pomp, tworząc tym samym zbiornik wodny. Doświadczenie z podobnych projektów rekultywacji w tym rejonie pokazuje, że mamy do czynienia ze znacznymi korzyściami wynikającymi z różnorodności biologicznej, lepszymi procesami hydrologicznymi oraz dodatkowe możliwości rekreacji.

Obecny plan rekultywacji i likwidacji odkrywek pomimo swojej wielokierunkowości koncentruje się głównie na rekultywacji potencjalnie urodzajnych gleb. Plan rekultywacji i likwidacji odkrywek ogranicza się do spełnienia wymagań polskich, a zatem powinien zostać poszerzony na tyle, by objąć również wszelkie aspekty społeczne, by jego podejście miało zintegrowany charakter ogólnoregionalny. Należy zadbać o to aby po zaprzestaniu działalności górniczej na danym obszarze zdrowie i bezpieczeństwo społeczeństwa nie uległy pogorszeniu a odpowiednio przystosowane tereny pogórnice stanowiły dodatkową, trwałą wartość dla lokalnych społeczności.

Likwidacja odkrywek oraz rekultywacja prowadzona przez KWB Konin w połączeniu analogiczną działalnością KWB Adamów stwarza szanse na rozważania strategiczne na poziomie regionu, w celu określenia potencjalnych możliwości jego rozwoju obejmującego liczne miejscowości i społeczności oraz różne interesy ekonomiczne.

7.7. Wnioski i zalecenia

7.7.1. Odpowiedzialność i ryzyko związane z kwestiami środowiska

Stwierdzono, że w chwili przygotowywania MER KWB Konin była w posiadaniu wszelkich niezbędnych pozwoleń i koncesji, które są zgodne z polskim ustawodawstwem.

Nie występują żadne zaległe zobowiązania związane z działalnością kopalni w latach ubiegłych. Prace w KWB Konin są prowadzone zgodnie z krajowymi wymaganiami w zakresie ochrony środowiska łącznie z dodatkowymi wymaganiami ujętymi w decyzjach odnoszących się do ochrony środowiska.

Jednak, aby sprostać najlepszym międzynarodowym praktykom obecny plan likwidacji kopalni powinien być poszerzony o pełną ocenę ekonomiczną oraz zabezpieczać źródła finansowania dla obecnych i wszelkich innych kosztów monitorowania i zarządzania po zamknięciu kopalni z uwzględnieniem aspektów społecznych. Ponadto należałoby opracować nadrzędny plan zarządzania kwestiami społecznymi i ochrony środowiska, który następnie powinien być wdrożony przez kopalnię.

7.7.2. Zagrożenia społeczne

Prowadzenie eksploatacji węgla brunatnego w KWB Konin wymaga przejęcia dużych obszarów oraz ich zakupu od lokalnych właścicieli, co powoduje, iż jego nabycie stanowi znaczącą część rocznego budżetu kopalni.

Ogólnie rzecz biorąc, KWB Konin powinna w możliwie krótkim terminie opracować formalne systemy zarządzania aspektami społecznymi, łącznie z polityką społeczną, procedurami i szkoleniami personelu, które obejmowałyby rozwój społeczności i zaangażowanie interesariuszy.

8. OCENA TECHNICZNA I EKONOMICZNA

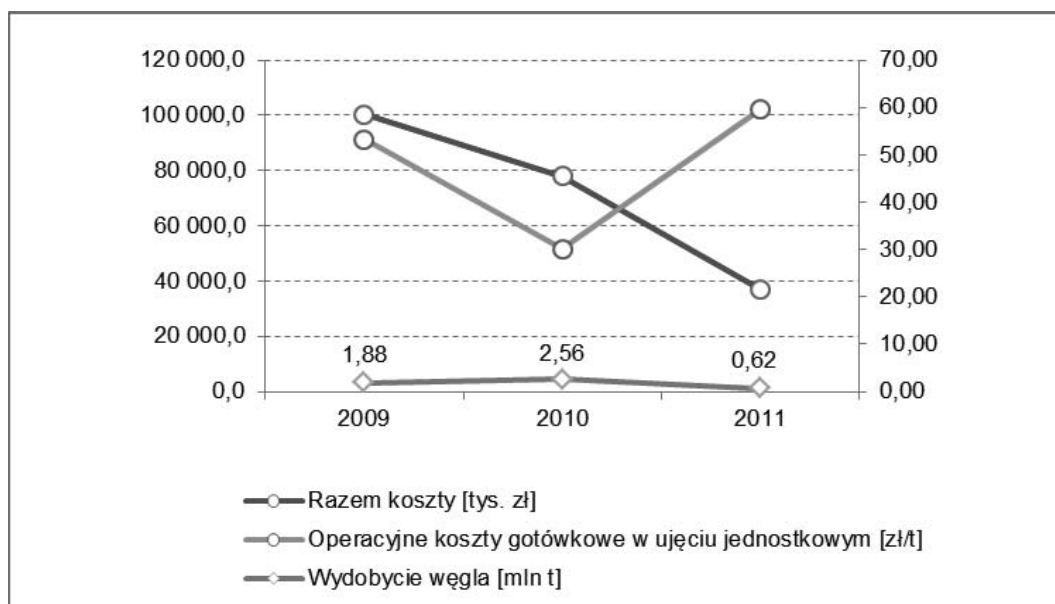
8.1. Koszty operacyjne

W poniższych tabelach ujęto historyczne koszty operacyjne dla poszczególnych odkrywek i łącznie dla całej kopalni. Koszty operacyjne odkrywki Kazimierz są przedstawione jedynie dla celów informacyjnych; zwracamy uwagę na fakt, iż jej eksploatacja została już zakończona i aktualnie ponoszone są koszty jej zamykania.

Tabela 8.1. Koszty operacyjne odkrywki Kazimierz w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	2009		2010		2011	
	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]
Amortyzacja	0,43	797,0	0,41	1 056,0	0,33	204,0
Materiały	6,03	11 274,0	1,73	4 421,0	7,22	4 456,0
Energia	7,30	13 659,0	4,81	12 311,0	11,63	7 177,0
Usługi obce	0,37	695,0	0,23	580,0	0,74	458,0
Podatki i opłaty	7,13	13 329,0	5,04	12 889,0	6,25	3 855,0
Świadczenia na rzecz pracowników	0,07	132,0	0,03	83,0	0,01	5,0
Płace i narzuty	7,38	13 808,0	3,26	8 339,0	6,61	4 081,0
(*) Pozostałe koszty	24,98	46 733,3	1,01	38 397,7	27,09	16 716,4
Koszty RAZEM		100 427,8		78 076,1		36 951,7
Jednostkowe koszty operacyjne	53,69		30,52		59,87	
Operacyjne koszty gotówkowe	53,26		30,11		59,54	
Wydobycie węgla [mln t]		1,88		2,56		0,62

Objaśnienie: (*) – zgodnie z arkuszem kosztów wydobywania węgla i zdejmowania nadkładu pozycja pozostałych kosztów zawiera: świadczenia oddziałów oraz inne koszty, pozostałe koszty, rozliczenia kosztów produkcji sprzedanej oraz pozostałych usług, gotowość produkcji pomocniczej, koszty ogólnozakładowe i ekspedycji. Operacyjne koszty gotówkowe to koszty operacyjne pomniejszone o amortyzację.

Rys. 8.1. Koszty operacyjne odkrywki Kazimierz na tle wydobywania węgla

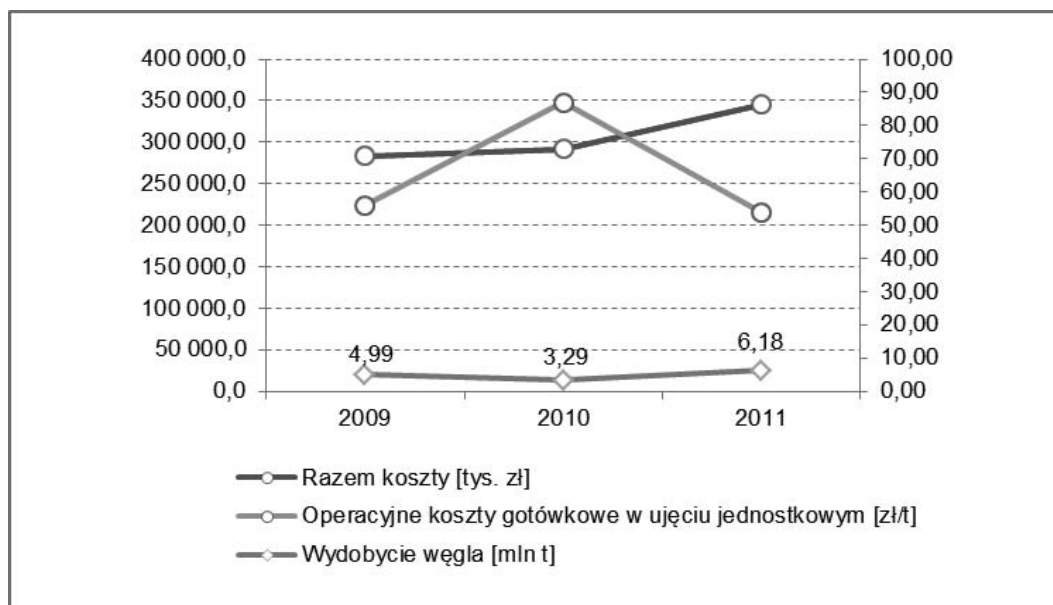
Gotówkowe koszty operacyjne dla odkrywki Kazimierz mieszczą się w przedziale od 30,11 do 59,54 zł/t wydobytego węgla. Ten relatywnie wysoki poziom zmienności kosztu jednostkowego wynika głównie ze zmienności wolumenu produkcji.

Średnie jednostkowe gotówkowe koszty eksploatacji węgla brunatnego w odkrywce Kazimierz w latach 2009-2011 wynoszą 42,14 zł/t. Koszty te mieszczą się zasadniczo poniżej średnich jednostkowych gotówkowych kosztów eksploatacji węgla w KWB Konin (57,91 zł/t) w tym samym okresie.

Tabela 8.2. Operacyjne koszty wydobycia węgla z odkrywki Józwin w latach 2009-2012 (do 30.06.2012)

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		Do 30.06.2012	
	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]
Amortyzacja	0,94	4 680,0	2,12	6 950,0	2,10	12 995,0	1,99	6 654,4
Materiały	4,14	20 619,0	6,06	19 818,0	4,78	29 505,0	3,84	12 820,3
Energia	10,87	54 102,0	14,20	46 471,0	8,86	54 733,0	10,52	35 132,3
Usługi obce	0,47	2 342,0	0,78	2 562,0	0,41	2 507,0	0,37	1 242,1
Podatki i opłaty	4,81	23 939,0	5,67	18 542,0	4,50	27 769,0	5,63	18 817,2
Świadczenia na rzecz pracowników	0,08	413,0	0,14	455,0	0,09	582,0	0,10	334,8
Płace i narzuty	6,94	34 530,0	11,75	38 466,0	6,70	41 363,0	6,72	22 448,7
(*) Pozostałe koszty	28,69	142 829,0	48,41	158 426,1	28,46	175 717,0	25,20	84 181,8
Koszty RAZEM		283 454,5		291 690,7		345 171,2		181 631,7
Jednostkowe koszty operacyjne	56,94		89,13		55,90		54,37	
Gotówkowe koszty operacyjne	56,00		87,01		53,80		52,38	
Wydobycie węgla [mln t]		4,99		3,29		6,18		3,34

Objaśnienie: (*) – zgodnie z arkuszem kosztów wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu KWB Konin pozycja pozostałych kosztów zawiera: świadczenia oddziałów oraz inne koszty, pozostałe koszty, rozliczenia kosztów produkcji sprzedanej oraz pozostałych usług, gotowość produkcji pomocniczej, koszty ogólnozakładowe i ekspedycji. Operacyjne koszty gotówkowe to koszty operacyjne pomniejszone o amortyzację.

Rys. 8.2. Koszty operacyjne odkrywki Józwin na tle wydobycia węgla

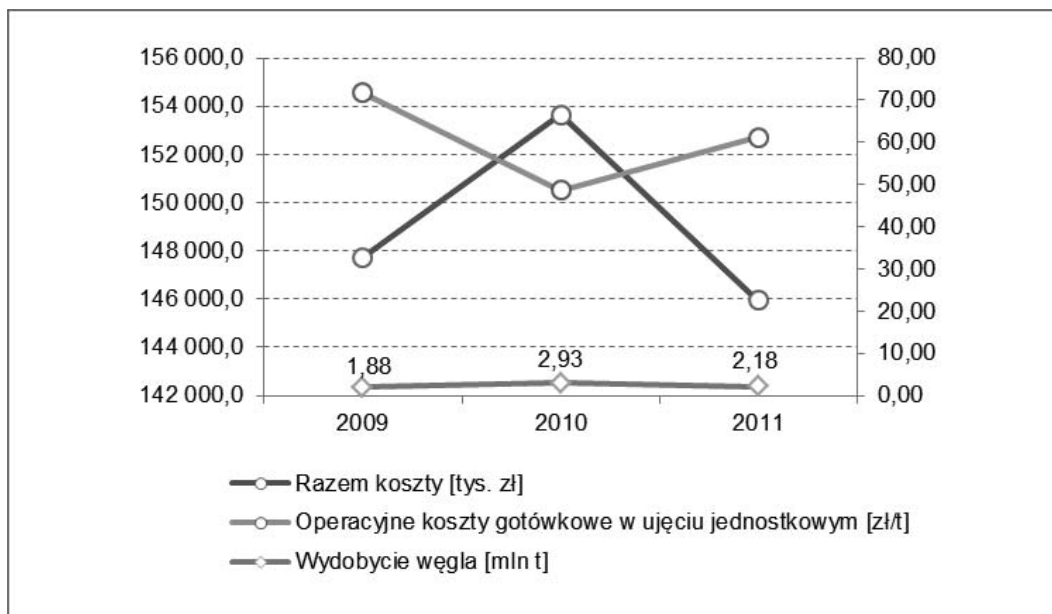
Średnie gotówkowe koszty wydobycia węgla z odkrywki Józwin w latach 2009-2012 (w pierwszej połowie roku) kształtowały się na poziomie 74,07 zł/t. Zauważa się rosnący trend kosztów ogólnych wynikający z istotnego wzrostu tonażu wydobywanego węgla. Tempo wzrostu kosztów jest jednak znacząco niższe niż wydobycia (w latach 2010-2011 eksploatacja węgla brunatnego wzrosła o ponad 80%, przekraczając projektowaną skalę średniego rocznego wydobycia z odkrywki rzędu 3,6 mln ton w latach 2011-2020).

Utrzymanie w przyszłości kosztów jednostkowych na poziomie roku 2011 będzie stanowiło dobry rezultat, mając na uwadze aktualny poziom produkcji oraz relatywnie wysoki (11,6) wskaźnik N:W (nadkład liczony w m³, wydobycie w tonach w latach 2012-2020).

Tabela 8.3. Koszty operacyjne eksploatacji węgla z odkrywki Drzewce w latach 2009-2012 (do 30.06.2012 r.)

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		Do 30.06.2012	
	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]
Amortyzacja	6,59	12 415,0	3,82	11 163,0	5,71	12 464,0	5,97	7 872,8
Materiały	2,23	4 210,0	1,71	5 008,0	2,59	5 639,0	2,23	2 944,2
Energia	8,57	16 149,0	5,75	16 812,0	7,18	15 666,0	6,78	8 948,5
Usługi obce	1,19	2 239,0	0,74	2 156,0	0,93	2 035,0	0,84	1 105,6
Podatki i opłaty	4,57	8 618,0	3,07	8 989,0	3,90	8 496,0	4,55	6 001,9
Świadczenia na rzecz pracowników	0,08	155,0	0,05	153,0	0,08	165,0	0,09	122,7
Płace i narzuty	6,42	12 097,0	4,13	12 077,0	5,42	11 820,0	4,79	6 314,4
(*) Pozostałe koszty	48,74	91 844,2	33,26	97 300,5	41,10	89 642,3	29,68	39 158,2
Koszty RAZEM		147 726,3		153 659,0		145 928,1		72 468,3
Jednostkowe koszty operacyjne	78,39		52,53		66,91		54,94	
Gotówkowe koszty operacyjne	71,80		48,71		61,20		48,97	
Wydobycie węgla [mln t]		1,88		2,93		2,18		1,32

Objaśnienie: (*) – zgodnie z arkuszem kosztów wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu KWB Konin pozycja pozostałych kosztów zawiera: świadczenia oddziałów oraz inne koszty, pozostałe koszty, rozliczenia kosztów produkcji sprzedanej oraz pozostałych usług, gotowość produkcji pomocniczej, koszty ogólnozakładowe i ekspedycji. Operacyjne koszty gotówkowe to koszty operacyjne pomniejszone o amortyzację.

Rys. 8.3. Koszty operacyjne odkrywki Drzewce na tle wydobywania węgla

Średnie jednostkowe gotówkowe koszty wydobywania węgla z odkrywki Drzewce w latach 2009-2012 (pierwsza połowa) kształtują się na poziomie 58,84 zł/t, tym samym są nieco wyższe niż wartość średnich kosztów eksploatacji węgla w KWB Konin (57,91 zł/t). W 2011 r. przy produkcji węgla brunatnego z odkrywki na poziomie 2,18 mln ton jednostkowe gotówkowe koszty wydobywania węgla kształtowały się na poziomie 61,2 zł/t. Planuje się, że eksploatacja odkrywki Drzewce będzie kontynuowana do 2019 r. Około 19,1 ton węgla brunatnego pozostaje do wydobywania (zgodnie z aktualnym harmonogramem wydobywania) przy średnim wskaźniku N:W wynoszącym 5,5. Ta relacja nakładu do wydobywania węgla brunatnego jest korzystna. Brak negatywnych zjawisk mogących wpłynąć na koszty powinien pozwolić utrzymać poziom łącznych kosztów zbliżony do aktualnych wartości.

Tabela 8.4. Koszty operacyjne wydobycia węgla brunatnego z odkrywki Tomisławice w latach 2010-2012 (do 30.06.2012 r.)

Wyszczególnienie	2010		2011		Do 30.06.2012	
	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]	[zł/t]	[tys. zł]
Amortyzacja		10 526,0	97,42	25 213,0	32,82	13 761,7
Materiały		369,0	7,09	1 834,0	6,97	2 920,8
Energia		0,0	16,84	4 357,0	21,53	9 026,1
Usługi obce		0,0	6,97	1 805,0	6,16	2 582,0
Podatki i opłaty		656,0	6,69	1 732,0	4,68	1 963,6
Świadczenia na rzecz pracowników		0,0	0,48	124,0	0,35	148,3
Płace i narzuty		0,0	13,33	3 450,0	14,31	5 998,5
(*) Pozostałe koszty		0,0	110,40	28 570,7	109,07	45 733,4
Koszty RAZEM		11 551,2		67 086,6		82 134,5
Jednostkowe koszty operacyjne			259,22		195,89	
Gotówkowe koszty operacyjne			161,80		163,07	
Wydobycie węgla [mln t]				0,26		0,42

Objaśnienie: (*) – zgodnie z arkuszem kosztów wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu KWB Konin pozycja pozostałych kosztów zawiera: świadczenia oddziałów oraz inne koszty, pozostałe koszty, rozliczenia kosztów produkcji sprzedanej oraz pozostałych usług, gotowość produkcji pomocniczej, koszty ogólnozakładowe i ekspedycji. Operacyjne koszty gotówkowe to koszty operacyjne pomniejszone o amortyzację.

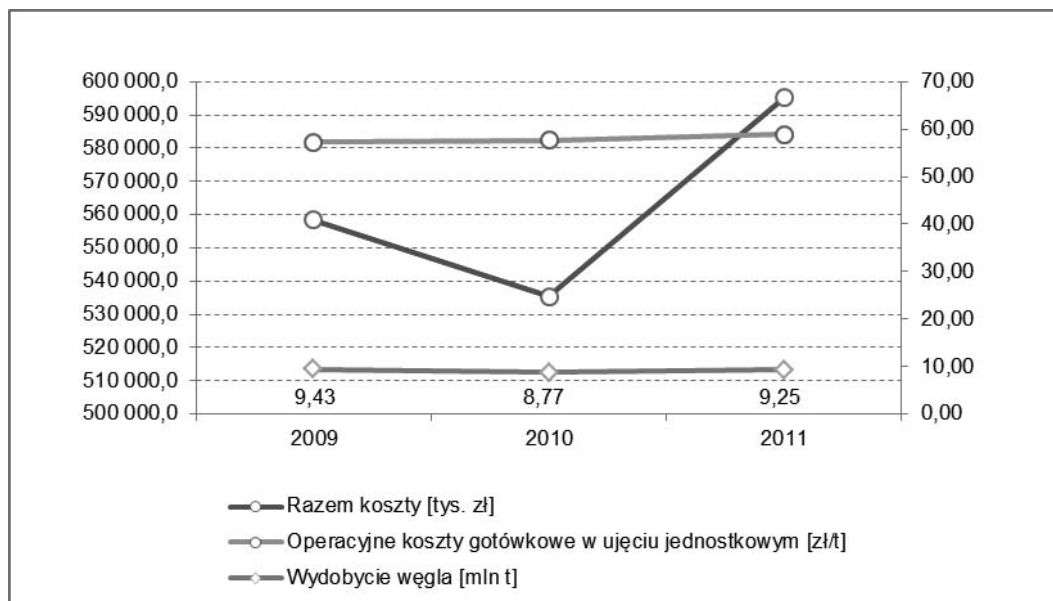
Odkrywka Tomisławice znajduje się obecnie w fazie budowy, stąd wyliczona wartość kosztów jednostkowych jest niemiarodajna dla celów oceny przyszłych kosztów eksploatacji węgla w tej odkrywce.

Odkrywka Tomisławice, wg harmonogramu, będzie eksploatowana do roku 2034 zapewniając dostawy węgla rządu 50 mln ton, przy założeniu zdjęcia nadkładu na poziomie 408 mln ton. W chwili obecnej jest ona stosunkowo najbardziej oddalona od elektrowni PAK, co będzie wpływać na wzrost kosztów transportu. Koszty pozyskania węgla mogą podrażać zadania inwestycyjne związane z przebudową drogi wojewódzkiej 266 Piotrków Kujawski – Sompolno oraz koniecznością przenoszenia zabudowy pobliskiej wioski (odszkodowania). Z uwagi na podobną wielkość eksploatacji jak na odkrywce Drzewce, bezpośrednie koszty wydobycia węgla będą podobne dla tej odkrywki.

Tabela 8.5. Koszty operacyjne eksploatacji węgla brunatnego w KWB Konin

Wyszczególnienie	2009			2010			2011			Do 30.06.2012		
	[zł/t]	[tys. zł]	[%]	[zł/t]	[tys. zł]	[%]	[zł/t]	[tys. zł]	[%]	[zł/t]	[tys. zł]	[%]
Amortyzacja	1,99	18 709,0	3,4	3,40	29 737,0	5,6	5,51	50 876,0	8,5	5,57	28 288,9	8,4
Materiały	3,91	36 805,0	6,6	3,39	29 670,0	5,5	4,49	41 434,0	7,0	3,68	18 685,3	5,6
Energia	9,13	86 013,0	15,4	8,63	75 595,0	14,1	8,87	81 934,0	13,8	10,46	53 106,9	15,8
Usługi obce	0,59	5 541,0	1,0	0,61	5 310,0	1,0	0,74	6 806,0	1,1	0,97	4 929,7	1,5
Podatki i opłaty	5,01	47 144,0	8,4	4,69	41 098,0	7,7	4,53	41 852,0	7,0	5,27	26 782,7	8,0
Świadczenia na rzecz pracowników	0,08	753,0	0,1	0,08	701,0	0,1	0,09	876,0	0,1	0,12	605,8	0,2
Płace i narzuty	6,66	62 679,0	11,2	6,74	59 007,0	11,0	6,57	60 713,0	10,2	6,84	34 761,7	10,3
(*) Pozostałe koszty	31,95	300 826,8	53,9	33,60	294 226,2	55,0	33,63	310 646,4	52,2	33,29	169 073,4	50,3
Koszty RAZEM		558 470,8	100,0		535 344,2	100,0		595 137,4	100,0		336 234,5	100,0
Jednostkowe koszty operacyjne	59,32			61,14			64,43			66,20		
Gotówkowe koszty operacyjne	57,33			57,74			58,92			60,63		
Wydobycie węgla [mln t]			9,43			8,77			9,25			5,08

Objaśnienie: (*) – zgodnie z arkuszem kosztów wydobycia węgla i zdejmowania nadkładu KWB Konin pozycja pozostałych kosztów zawiera: świadczenia oddziałów oraz inne koszty, pozostałe koszty, rozliczenia kosztów produkcji sprzedanej oraz pozostałych usług, gotowość produkcji pomocniczej, koszty ogólnozakładowe i ekspedycji. Operacyjne koszty gotówkowe to koszty operacyjne pomniejszone o amortyzację.

Rys. 8.4. Koszty operacyjne odkrywki KWB Konin na tle wydobycia węgla brunatnego

W KWB Konin w latach 2009-2011 obserwowany jest rosnący trend kosztów własnych operacyjnych również w ujęciu jednostkowym. Na wyższe koszty 2011 r. składa się wzrost kosztów w pozycjach: amortyzacja środków trwałych, remonty bieżące maszyn i urządzeń, zużycie materiałów części zamiennych, energia

elektryczna zakup, inne usługi obce jak i koszty szkód górniczych. Operacyjne koszty gotówkowe w ujęciu jednostkowym pozostają mało wrażliwe na zmiany łącznych kosztów wydobycia (wahają się w przedziale 57,33 do 60,63 zł/t w roku 2012).

8.2. Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne poniesione w 2011 są przedstawione w Tabeli 8.6. Dane przedstawiają typowe koszty kapitałowe, ale również obejmują długoterminowe inwestycje w kwocie 48 mln zł. Zaprezentowana struktura nakładów dotyczy wyłącznie 2011r. i może się nie powtórzyć w latach następnych.

Tabela 8.6. Szacunkowe nakłady inwestycyjne poniesione w roku 2011

Nakłady inwestycyjne	Ogółem 2011 [zł]
	76 919 690,3
Inwestycje długoterminowe:	48 308 065,7
Józwin	12 649 227,1
Drzewce	6 662 670,8
Tomisławice	28 996 167,8
Usprawnienia systemu	28 611 624,6
Różne inne	179 350,0
Jednostki pomocnicze	2 898 030,2
Zakup wyrobów	1 381 396,6
Odnowienie (modernizacja) środków trwałych, w tym:	24 152 847,7
Zwałowarka 8800 A2RsB: część mechaniczna (O. Józwin)	1 498 241,3
Zwałowarka 8800 A2RsB: część elektryczna (O. Józwin)	188 845,5
Przenośniki nadkładu (O. Józwin)	14 722 400,2
Koparka SchRs 900: część elektryczna (O. Drzewce)	278 202,5
Koparka KWK 800M: część elektryczna (O. Drzewce)	155 962,4
Koparka Rs 560: część elektryczna (O. Drzewce)	131 186,0
Zwałowarka A2RsB 5000M: część elektryczna (O. Drzewce)	354 020,6
Zwałowarka A2RsB 5000M: część mechaniczna (O. Drzewce)	1 088 988,9
Koparka SchRs 900: część mechaniczna (O. Drzewce)	3 265 724,5
Koparka KWK 800M: część mechaniczna (O. Drzewce)	1 491 539,7
Koparka Rs 560: część mechaniczna (O. Drzewce)	977 736,3

Poniższa tabela przedstawia przewidywane wydatki kapitałowe kopalni Konin do roku 2029 włącznie. Nie ujęto w niej nakładów kapitałowych związanych ze złożami perspektywicznymi. Niniejsze wydatki nie są podane w rozbiciu na bardziej szczegółowe pozycje, tak jak w przypadku roku 2011.

Łączne wydatki kapitałowe w KWB Konin dla złóż obecnie eksploatowanych skalkulowano na 303,5 mln zł do roku 2029.

Uwzględniając koszty inwestycji długoterminowych poniesionych w tym roku, stanowią one akceptowalny poziom inwestycji dla celów utrzymania zdolności produkcyjnych.

Tabela 8.7. Przewidywane wydatki kapitałowe KWB Konin do roku 2029 [tys. zł]

Wyszczególnienie	Razem									
	2012-2029	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nakłady inwestycyjne	303 464,0	51 954,0	66 400,0	32 100,0	20 700,0	16 500,0	15 000,0	14 000,0	9 700,0	9 200,0
Inwestycje utrzymujące	170 037,0	37 987,0	56 700,0	20 700,0	11 300,0	6 500,0	5 000,0	4 000,0	3 000,0	2 500,0
O. Józwin	41 880,0	12 080,0	15 000,0	6 000,0	4 800,0	2 000,0	1 000,0	750,0	250,0	
O. Drzewce	31 685,0	8 985,0	14 400,0	3 300,0	1 500,0	1 500,0	1 000,0	750,0	250,0	
O. Tomislawice	93 122,0	16 922,0	27 300,0	11 400,0	5 000,0	3 000,0	3 000,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0
Pozostałe wydatki	136 777,0	13 967,0	9 700,0	11 400,0	9 400,0	10 000,0	10 000,0	10 000,0	6 700,0	6 700,0

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Nakłady inwestycyjne	8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 530,0	8 030,0	4 850,0	3 850,0
Inwestycje utrzymujące	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 000,0	1 500,0	500,0
O. Józwin									
O. Drzewce									
O. Tomislawice	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0	2 000,0	1 500,0	500,0
Pozostałe wydatki	6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	6 030,0	3 350,0	3 350,0

9. SĄSIADUJĄCE ZAKŁADY GÓRNICZE

Z przeprowadzonego rozeznania wynika, że nie prowadzi się eksploatacji węgla na terenach przyległych, które mogłyby mieć wpływ na działalność KWB Konin.

Kopalnia uzyskała pozwolenie na prowadzenie rozpoznania perspektywicznych złóż „Dęby Szlacheckie”. W sąsiedztwie rejonu, na który uzyskano koncesję, rozpoznane zostały złoża kruszyw o podobnej nazwie: „Dęby Szlacheckie” oraz „Dęby Szlacheckie I”. Na dzień dzisiejszy nie przyznano na nie koncesji.

Rozpoznano również niewielkie złoża kruszyw w pobliżu złoża „Drzewce”, ale nie oczekuje się ich wzajemnego oddziaływania.

10. INTERPRETACJE I WNIOSKI

KWB Konin jest przedsiębiorstwem górniczym, które posiada zabezpieczony zbyt i trwałe perspektywy.

10.1. Geologia

Obecne zasoby wydobywalne [przemysłowe] (*Reserve Probable&Proved*) wykazane według kodeksu JORC wynoszą 100,3 mln t. Przyszłe zasoby, których nie można wykazać zgodnie z tym kodeksem, ale które można klasyfikować w systemie polskim, jako zasoby perspektywiczne, wynoszą 317,9 mln t. Firma WAI uważa, że jeśli przyznana zostanie koncesja na wydobywanie, co wydaje się prawdopodobne, zasoby te będą mogły być wykazane zgodnie z zasadami JORC.

10.2. Hydrogeologia

Prawidłowa gospodarka wodna stanowi istotną część odpowiedzialności kopalni. Przedsiębiorstwo powinno zmierzać w kierunku utrzymywania dotychczasowych stosunków wodnych. Istotny problem stanowić może więc oddziaływanie nowej odkrywki Tomisławice na poziom lustra wody w jeziorze Gopło. Kwestia ta została podniesiona przez lokalne organizacje pozarządowe i przedstawiona Komisji Europejskiej w formie skargi na polskie prawodawstwo. Podobny problem dotyczyć może złoza Piaski, które usytuowane jest w sąsiedztwie Doliny Warty. Obie lokalizacje są konfliktowe z uwagi na położenie w okolicy obszarów Natura 2000. Oznacza to, że kopalnia musi przykładać szczególną uwagę do rozwiązania tych kwestii.

10.3. Wydobycie

Zakłady górnicze KWB Konin korzystają ze starzejących się maszyn, gdzie 81% koparek ma wiek ponad 35 lat. Chociaż są one obecnie konserwowane, ich dyspozycyjność w nadchodzących latach może się zmniejszyć, i wobec tego pełna wymiana na młodsze maszyny powinna stanowić część procesu inwestycyjnego. Obecny plan nakładów inwestycyjnych identyfikuje pewne nowe wydatki, chociaż nie jest jasno sprecyzowane na co środki zostaną wydane. System wydobycia jest odpowiedni do warunków, natomiast należy się zająć powodami zmienności produkcji, które stanowią problem.

10.4. Rynki i kontrakty

KWB Konin dostarcza większość swojego węgla elektrowniom Konin i Pątnów. Firma WAI przewiduje, że w przewidywalnej przyszłości będzie to kontynuowane. Uzyskiwany przychód z tony sprzedawanego węgla był niski, ale nowe uzgodnienia cenowe poprawiają wyniki w drugiej połowie roku 2012 i latach kolejnych.

10.5. Środowisko

Obecnie KWB Konin posiada wszystkie konieczne pozwolenia i koncesje, co zapewnia całkowitą zgodność prowadzonej działalności z przepisami polskimi. Kopalnia nie ma też żadnych zaległości związanych wypełnianiem wymogów ochrony środowiska pochodzących z lat ubiegłych. KWB Konin przestrzega krajowych wymagań środowiskowych, łącznie z dodatkowymi wymaganiami zawartymi w Decyzji Środowiskowej.

Aktualny plan likwidacji kopalni powinien być poszerzony o pełną ocenę ekonomiczną oraz powinien zabezpieczać źródła finansowania dla obecnych i wszelkich innych kosztów monitorowania środowiska i zarządzania po zamknięciu kopalni z uwzględnieniem aspektów społecznych. Ponadto należałoby opracować nadrzędny plan zarządzania kwestiami społecznymi i ochrony środowiska, który następnie powinien być wdrożony przez kopalnię. Prowadzenie eksploatacji węgla brunatnego w KWB Konin wymaga przejęcia dużych obszarów oraz ich zakupu od lokalnych właścicieli, co powoduje, że ich nabycie stanowi znaczącą część rocznego budżetu kopalni. Ogólnie rzecz biorąc, KWB Konin powinna w możliwie krótkim terminie opracować formalne systemy zarządzania aspektami społecznymi, łącznie z polityką społeczną, procedurami i szkoleniami personelu, które obejmowałyby rozwój społeczności i zaangażowanie interesariuszy.

10.6. Koszty operacyjne

KWB Konin produkuje obecnie średnio około 9 mln t węgla rocznie. Wydobycie zostanie jednak zmniejszone do 7,5 mln t rocznie w roku 2020. Średnie koszty operacyjne (z uwzględnieniem amortyzacji) prezentowane w ujęciu jednostkowym są silnie wrażliwe na zmiany poziomu produkcji (w latach poprzednich tj. 2009-2011 wahały się w przedziale 59,32-64,42 zł/t). Gotówkowe jednostkowe koszty operacyjne w roku 2011 kształtowały się na poziomie 58,92 zł/t węgla.

10.7. Nakłady inwestycyjne

Łączne nakłady inwestycyjne w KWB Konin w latach 2012-2029 skalkulowano na 303,5 mln zł. Nakłady kapitałowe związane ze złożami perspektywicznymi nie zostały uwzględnione w kalkulacji. Nakłady w perspektywie do roku 2029 podano bez szczegółowego rozbicia na bardziej elementarne pozycje wydatków, lecz uwzględniając koszty inwestycji długoterminowych poniesionych w 2011 roku, stanowią one akceptowalny poziom inwestycji dla utrzymania zdolności produkcyjnych.

10.8. Koszty likwidacji

Oszacowane koszty likwidacji KWB Konin wykazują niedobór środków odkładanych na koncie Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego. W związku z powyższym kopalnia uruchomiła dodatkowy fundusz (Fundusz Rekultywacji Zakładu Górniczego), do którego wnosi środki mające na celu pokrycie kosztów rekultywacji i likwidacji. Bieżące koszty rekultywacji są pokrywane z przychodów bieżącej działalności.

11. AUTORZY I KWALIFIKACJE

Robin Dean jest Dyrektorem Technicznym i uprawnionym inżynierem górniczym z 38-letnim doświadczeniem w górnictwie brytyjskim i 10-letnim na rynkach międzynarodowych. Doświadczenie jego obejmuje działania górnicze i zamykanie kopalń, zarządzanie kopalniami i sprawy bezpieczeństwa.

Peter Dryburgh jest geologiem górniczym z 30-letnią praktyką w przemyśle górniczym i 19-letnią praktyką w zarządzaniu międzynarodowymi zespołami wielodyscyplinarnymi i wielokulturowymi dla klientów z sektora prywatnego i publicznego.

Stephanie Higgs jest starszym geologiem w firmie WAI z 5-letnim doświadczeniem, i koncentruje się na trójwymiarowym modelowaniu geologicznym, ocenie zasobów oraz problemach fizyki ogólnej dla pierwotnych źródeł energii w zakresie paliw kopalnych.

Oliver Higgins MSci Dip GIS PGeo EurGeol jest głównym geologiem w WAI z 11-letnim doświadczeniem. Oliver zaczął swoją karierę w Irlandii przy organizowaniu wysypisk odpadów, ale dodał do tego badanie wód gruntowych oraz hydrogeologiczne aspekty dużych projektów wydobywczych i infrastruktury. Jest on specjalistą w dziedzinie GIS i ma również formalne kwalifikacje w ocenie jakości wody oraz trójwymiarowym modelowaniu numerycznym.

Peter Whitbread-Abrutat jest głównym naukowcem d/s ochrony środowiska w firmie Wardell Armstrong International Ltd, koncentrującym się głównie na wpływie górnictwa na środowisko naturalne i jego ograniczaniu oraz na zamykaniu kopalń. Posiada szerokie 15-letnie doświadczenie w górnictwie i problemach zrównoważonego rozwoju.

Alison Allen jest uprawnionym specjalistą d/s ochrony środowiska z 10-letnim doświadczeniem w dziedzinie opracowywania OOS oraz audycie, zarządzaniu ryzykiem ekologicznym ocenie i analizach środowiskowych oraz przywracaniu do życia terenów przemysłowych.

Peter Watkinson spędził ponad 40 lat swojego życia zawodowego w przemyśle górniczym i uzyskał olbrzymie doświadczenie w dziedzinie techniki, rozwoju,

operacji, marketingu i ogólnego zarządzania zarówno na powierzchni jak i pod ziemią w górnictwie węglowym i górnictwie rud.

Jerzy Kicki, lider zespołu IGSMiE PAN, posiadający 30-letnią praktykę jako inżynier górniczy i wykładowca AGH; członek zespołu, kierownik i współautor ponad 200 projektów i raportów przemysłowych.

Ryszard Uberman, profesor, pracownik naukowy w IGSMiE PAN. Uprawniony rzeczoznawca d/s oceny zasobów mineralnych Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin, specjalizujący się w projektowaniu kopalń odkrywkowych, eksploatacji górniczej, planów likwidacji kopalń i rekultywacji.

Eugeniusz Jacek Sobczyk, profesor w IGSMiE PAN, geolog górniczy, z ponad 20-letnim doświadczeniem; uprawniony rzeczoznawca oceny zasobów mineralnych Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin; członek zespołu i kierownik około 50 projektów górniczych z zakresu eksploatacji podziemnej i odkrywkowej.

Michał Kopacz, inżynier i ekonomista górniczy w IGSMiE PAN z ponad 10-letnim doświadczeniem, członek zespołu i kierownik około 25 projektów realizowanych dla przemysłu wydobywczego.

Artur Dyczko, inżynier górniczy w IGSMiE PAN z 15-letnim doświadczeniem, uczestnik ponad 40 studiów i projektów z zakresu eksploatacji rud metali, węgla brunatnego i kamiennego.

Jacek Jarosz, geolog górniczy i inżynier w IGSMiE PAN, z 20-letnim doświadczeniem; uczestnik ponad 50 studiów i projektów z zakresu eksploatacji rud metali, węgla brunatnego i kamiennego oraz w dziedzinie ich oceny ekonomicznej.

Piotr Saługa, adiunkt w IGSMiE PAN, specjalista w wycenie zasobów, ekonomista i inżynier górniczy z ponad 20-letnim doświadczeniem; uprawniony rzeczoznawca oceny zasobów mineralnych Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalin (TZK020); członek zespołu i kierownik wielu projektów oraz autor raportów dotyczących oceny ekonomicznej tych projektów.

Wojciech Naworyta, adiunkt w katedrze Górnictwa Odkrywkowego AGH, uczestnik ponad 30 projektów badawczych.

Paweł Kamiński, asystent w AGH, uczestnik wielu projektów badawczych, związany głównie górnictwem podziemnym, wentylacją i konstrukcjami podziemnymi.

Dominik Galica, geolog i geodeta górniczy w IGSMiE PAN, specjalizujący się w geomatyce górniczej, szczególnie w zakresie trójwymiarowego modelowania.

Rafał Polak, inżynier energetyk w IGSMiE PAN z 7-letnim doświadczeniem.

Szymon Sypniowski, inżynier górniczy w IGSMiE PAN, specjalizujący się w górnictwie odkrywkowym i informatyce górniczej, szczególnie w zakresie modelowania złóż i harmonogramowania produkcji.

wardell-armstrong.com

STOKE-ON-TRENT
Sir Henry Doulton House
Forge Lane
Etruria
Stoke-on-Trent
ST1 5BD
Tel: +44 (0)845 111 7777

CARDIFF
22 Windsor Place
Cardiff
CF10 3BY
Tel: +44 (0)29 2072 9191

EDINBURGH
Suite 2/3, Great Michael House
14 Links Place
Edinburgh
EH6 7EZ
Tel: +44 (0)131 5553311

GREATER MANCHESTER
2 The Avenue
Leigh
Greater Manchester
WN7 1ES
Tel: +44 (0)1942 260101

LIVERPOOL
14 Hurricane Drive
Estuary Business Park
Speke
Liverpool
L24 8RL
Tel: +44 (0)8451 451 900

LONDON
Sutherland House
5-6 Argyll Street
London
W1F 7TE
Tel: +44 (0)20 7287 2872

NEWCASTLE UPON TYNE
City Quadrant
11 Waterloo Square
Newcastle upon Tyne
NE1 4DP
Tel: +44 (0)191 232 0943

SHEFFIELD
Unit 4
Newton Business Centre
Newton Chambers Road
Thornccliffe Park
Chapelton
Sheffield
S35 2PH
Tel: +44 (0)114 245 6244

TRURO
Wheal Jane
Baldhu
Truro
Cornwall
TR3 6EH
Tel: +44 (0)1872 560738

WEST BROMWICH
Thynne Court
Thynne Street
West Bromwich
West Midlands
B70 6PH
Tel: +44 (0)121 580 0909

International offices:

ALMATY
Office 515
43 Dostyk Avenue
Almaty
Kazakhstan
050010
Tel: +77 273341310

BEIJING
1321 Golden Land Building,
No. 32 Lian Ma Qiao Road
Chaoyang District
Beijing,
China
Tel: +86 (0)10 64 64 6118

your earth our world

ZAŁĄCZNIK 2 – ODPIS Z REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW EMITENTA

CODo WA/20.09/118/2012

Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA

Strona 1 z 12

ODDZIAŁ CENTRALNEJ INFORMACJI
KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO
ul. Czerniakowska 100
00454 Warszawa

Nr pisma wnioskodawcy:

KRAJOWY REJESTR SĄDOWY

Stan na dzień 20.09.2012 godz. 11:33:13

Numer KRS: **0000021374**

ODPIS AKTUALNY
Z REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW

Data rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym	21.06.2001			
Ostatni wpis	Numer wpisu	37	Data dokonania wpisu	05.09.2012
	Sygnatura akt	PO.IX NS-REJ.KRS/17100/12/612		
	Oznaczenie sądu	SĄD REJONOWY POZNAŃ - NOWE MIASTO I WILDA W POZNANIU, IX WYDZIAŁ GOSPODARCZY KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO		

Dział 1

Rubryka 1 - Dane podmiotu	
1.Oznaczenie formy prawnej	SPÓŁKA AKCYJNA
2.Numer REGON/NIP	REGON: 310186795, NIP: 6650001645
3.Firma, pod którą spółka działa	ZESPÓŁ ELEKTROWNI PAŃNÓW-ADAMÓW-KONIN SPÓŁKA AKCYJNA
4.Dane o wcześniejszej rejestracji	RHB 847 SĄD REJONOWY W KONINIE
5.Czy przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą z innymi podmiotami na podstawie umowy spółki cywilnej?	NIE
6.Czy podmiot posiada status organizacji pożytku publicznego?	---

Rubryka 2 - Siedziba i adres podmiotu	
1.Siedziba	kraj POLSKA, woj. WIELKOPOLSKIE, powiat M. KONIN, gmina M. KONIN, miejsc. KONIN
2.Adres	ul. KAZIMIERSKA, nr 45, lok. ---, miejsc. KONIN, kod 62-510, poczta KONIN, kraj POLSKA
3.Adres poczty elektronicznej	-----
4.Adres strony internetowej	-----

Rubryka 3 - Oddziały	
Brak wpisów	

CODO WA/20.09/118/2012 Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA Strona 2 z 12

Rubryka 4 - Informacje o statucie		
I. Informacja o sporządzeniu lub zmianie statutu	1	1) 29.12.1994R. KANCELARIA ELŻBIETA BRUŃNICKA - WARSZAWA REP.A NR 8689/94 2) 21.12.2000R. - KANCELARIA NOTARIALNA MAREK BARTNICKI, MAGDALENA PRONIEWICZ, SŁAWOMIR STROJNY - WARSZAWA REP.A NR 1609/2000 - ZMIANA TREŚCI PAR.18 UST.1
	2	18.06.2001R. REPERTORIUM A NR 7589/2001, KANCELARIA NOTARIALNA MAREK BARTNICKI WARSZAWA. ZMIANY W STATUCIE OBEJMUJĄ: PAR.1 UST.3, PAR.5, PAR.5B UST.4, PAR.5C UST.4, PAR.9, PAR.10 UST.3 PKT 3, PAR.11 UST.1, PAR.11 UST.3, PAR.14 UST.1 PKT 1, PAR.14 UST.1 PKT 2, PAR.14 UST.1 PKT 3, PAR.14 UST.1 PKT 5, PAR.14 UST.1 PKT 7, PAR.14 UST.1 PKT 10, PAR.15, PAR.16 UST.1 I 2, PAR.16 UST.3, PAR.16 UST.5, DODANO W PAR.18 UST.3, DODANO W PAR.19 UST.2,3,4, PAR.20 UST.1, PAR.20 UST.2 PKT 8, PAR.20 UST.2 PKT 10,11,12 I 14B, PAR.22 UST.1, PAR.22 UST.2, PAR.22 UST.3, PAR.23 UST.1,2,3 I 4, PAR.25, PAR.27 UST.1 PKT 1, PAR.27 UST.1 PKT 4, PAR.28 UST.1, PAR.28 UST.3, PAR.29 UST.2, PAR.29 UST.4, PAR.29 UST.5 I 6, PAR.30 UST.1,2, SKREŚLONO UST.4
	3	15.10.2001R. REPERTORIUM A NR 13485/2001 NOTARIUSZ MAREK BARTNICKI - KANCELARIA NOTARIALNA MAREK BARTNICKI, MAGDALENA PRONIEWICZ SŁAWOMIR STROJNY SPÓŁKA CYWILNA WARSZAWA ZMIANY W STATUCIE OBEJMUJE PAR.4.
	4	19.05.2003R. REP.A NR 11878/2003, ASESOR NOTARIALNY MARIUSZ BIAŁECKI - KANCELARIA NOTARIALNA PAWEŁ BŁASZCZAK NOTARIUSZ, ROBERT BŁASZCZAK NOTARIUSZ SPÓŁKA CYWILNA WARSZAWA, ZMIANA: §23, DO KTÓREGO DODANO UST. 8.
	5	20.11.2003R., REP.A NR 28539/2003, NOTARIUSZ ROBERT BŁASZCZAK, KANCELARIA NOTARIALNA PAWEŁ BŁASZCZAK ROBERT BŁASZCZAK S.C. W WARSZAWIE - ZMIANY: W §14 UST.1 PO PKT.11 DODANO PKT 12, 13, 14, ZMIANA BRZMIENIA §17, W §19 ZMIENIONO BRZMIENIE PKT 4, W §20 UST.2 ZMIENIONO BRZMIENIE PKT 8, W §23 ZMIENIONO BRZMIENIE UST.7 ORAZ UST.8.
	6	26.07.2004R., NOTARIUSZ SŁAWOMIR STROJNY, KANCELARIA NOTARIALNA W WARSZAWIE UL. GAŁCZYŃSKIEGO 4, REP. A NR 9450/2004 - ZMIENIONO §§: 20 UST. 2 PKT 3; 20 UST. 2 PKT 4; 22 UST. 1; 22 UST. 3.
	7	AKT NOTARIALNY Z DNIA 07.07.2011R., REP. A NR 11452/2011, KANCELARIA NOTARIALNA MAŁGORZATA PAŁGAN-PASZKA W WARSZAWIE, UL.TERESPOLSKA 4/83, AKT NOTARIALNY SPORZĄDZONY PRZEZ ASESORA NOTARIALNEGO ROBERTA WRÓBLEWSKIEGO - ZMIENIONO: § 19 UST. 1 STATUTU.
	8	20.08.2012R., NOTARIUSZ ROBERT WRÓBLEWSKI, KANCELARIA NOTARIALNA W WARSZAWIE, REP. A NR 12051/2012 -ZMIENIONO: §5; §4; §7; §8; §10; §11; §12; §13; §14; §16; §17; §18; §19; §20; §21 UST. 1, 4, 5; §22 UST. 3, 4, 6, 7; §23 UST. 6, 7; §24; §25; §27; §28 UST. 1; §29; §30 -DODANO: §10A; §11; §31 -SKREŚLONO: §23 UST. 8

Rubryka 5	
1.Czas, na jaki została utworzona spółka	NIEOZNACZONY
2.Oznaczenie pisma Innego niż Monitor Sądowy i Gospodarczy, przeznaczonego do ogłoszeń spółki	-----
4.Czy statut przyznaje uprawnienia osobiste określonym akcjonariuszom lub tytuły uczestnictwa w dochodach lub majątku spółki nie wynikających z akcji?	NIE
5.Czy obligatoriusze mają prawo do udziału w zysku?	NIE

Rubryka 6 - Sposób powstania spółki

CODO WA/20.09/118/2012 Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA Strona 3 z 12

1. Określenie okoliczności powstania	PRZEKSZTAŁCENIE
2. Opis sposobu powstania spółki oraz informacja o uchwale	PRZEKSZTAŁCENIE PP ZE PAK W SPÓŁKĘ AKCYJNĄ DOKONANE ZOSTAŁO NA PODSTAWIE USTAWY Z DN.5.02.93R. O PRZEKSZTAŁCENIACH WŁASNOŚCIOWYCH NIEKTÓRYCH PRZEDSIĘBIORSTW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA GOSPODARKI PAŃSTWA, USTAWY Z DN.13.07.90R. O PRYWATYZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH ORAZ ZARZĄDZENIA NR 115 MPIH Z DN.29.12.94R. PRZEKSZTAŁCENIE NASTĄPIŁO NA PODSTAWIE AKTU PRZEKSZTAŁCENIA PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO W SPÓŁKĘ AKCYJNĄ W DNIU 29.12.94R. - (AKT NOTARIALNY REP.A NR 8639/94).
3. Numer i data decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zgodzie na dokonanie koncentracji	PISMO Z DNIA 23.12.94R. NR PAZ - 412/52/892/94/IF/2 PREZESA URZĘDU ANTYMONOPOLOWEGO
Podrubryka 1 Podmioty, z których powstała spółka	
1	1. Nazwa lub firma 2. Nazwa rejestru, w którym podmiot był zarejestrowany 3. Numer w rejestrze 4. Nazwa sądu prowadzącego rejestr 5. Numer REGON
	ZESPÓŁ ELEKTROWNI PAŃNÓW-ADAMÓW-KONIN PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWE REJESTR PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH 69 CENTR 26 SĄD REJONOWY W KONINIE 000021752

Rubryka 7 - Dane jedyne go akcjonariusza	
Brak wpisów	

Rubryka 8 - Kapitał spółki	
1. Wysokość kapitału zakładowego	104 052 000,00 Zł
2. Wysokość kapitału docelowego	-----
3. Liczba akcji wszystkich emisji	52026000
4. Wartość nominalna akcji	2,00 Zł
5. Kwotowe określenie części kapitału wpłaconego	104 052 000,00 Zł
6. Wartość nominalna warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego	-----
Podrubryka 1 Informacja o wniesieniu aportu	
Brak wpisów	

Rubryka 9 - Emisja akcji	
1	1. Nazwa serii akcji 2. Liczba akcji w danej serii 3. Rodzaj uprzywilejowania i liczba akcji uprzywilejowanych lub informacja, że akcje nie są uprzywilejowane
	A 6670000 -----
	1. Nazwa serii akcji
	B

CODo	WA/20.09/118/2012	Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA	Strona 4 z 12
3	2. Liczba akcji w danej serii	2001000	
	3. Rodzaj uprzywilejowania i liczba akcji uprzywilejowanych lub informacja, że akcje nie są uprzywilejowane	---	
	1. Nazwa serii akcji	A1	
3	2. Liczba akcji w danej serii	40020000	
	3. Rodzaj uprzywilejowania i liczba akcji uprzywilejowanych lub informacja, że akcje nie są uprzywilejowane	AKCJE NIE SĄ UPZYWILEJOWANE	
	1. Nazwa serii akcji	B1	
4	2. Liczba akcji w danej serii	12006000	
	3. Rodzaj uprzywilejowania i liczba akcji uprzywilejowanych lub informacja, że akcje nie są uprzywilejowane	AKCJE NIE SĄ UPZYWILEJOWANE	
	1. Nazwa serii akcji	B1	

Rubryka 10 - Wzmianka o podjęciu uchwały o emisjach obligacji zmiennych Brak wpisów
---

Rubryka 11 1. Czy zarząd lub rada administrująca są upowaznieni do emisji warrantów subskrypcyjnych?	---
--	-----

Dział 2

Rubryka 1 - Organ uprawniony do reprezentacji podmiotu		
1. Nazwa organu uprawnionego do reprezentowania podmiotu	ZARZĄD	
2. Sposób reprezentacji podmiotu	DO SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ WOLI I PODPISYWANIA W IMIENIU SPÓŁKI WYMAGANE JEST WSPÓŁDZIAŁANIE DWÓCH CZŁONKÓW ZARZĄDU ALBO JEDNEGO CZŁONKA ZARZĄDU ŁĄCZNIE Z PROKURENTEM.	
Podrubryka 1 Dane osób wchodzących w skład organu		
1	1. Nazwisko / Nazwa lub firma	STRZYK
	2. Imiona	ANNA
	3. Numer PESEL/REGON	64021707160
	4. Numer KRS	****
	5. Funkcja w organie reprezentującym	WICEPREZES ZARZĄDU
	6. Czy osoba wchodząca w skład zarządu została zawieszona w czynnościach?	NIE
	7. Data do jakiej została zawieszona	-----

CODo WA/20.09/118/2012 Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA Strona 5 z 12

2	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	MUSZKAT
	2.Imiona	KATARZYNA
	3.Numer PESEL/REGON	50082804605
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	PREZES ZARZĄDU
	6.Czy osoba wchodząca w skład zarządu została zawieszona w czynnościach?	NIE
	7.Data do jakiej została zawieszona	----
3	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	JAROSZ
	2.Imiona	PIOTR ZBIGNIEW
	3.Numer PESEL/REGON	53081200816
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	WICEPREZES ZARZĄDU
	6.Czy osoba wchodząca w skład zarządu została zawieszona w czynnościach?	NIE
	7.Data do jakiej została zawieszona	----

Rubryka 2 - Organ nadzoru			
1	1.Nazwa organu	RADA NADZORCZA	
	Podrubryka 1		
	Dane osób wchodzących w skład organu		
	1	1.Nazwisko	EGER
		2.Imiona	MARIAN PIOTR
		3.Numer PESEL	56071600135
	2	1.Nazwisko	MAZUREK
		2.Imiona	ANDRZEJ JÓZEF
		3.Numer PESEL	54042405015
	3	1.Nazwisko	SYKUCKI
		2.Imiona	SŁAWOMIR
		3.Numer PESEL	59070202995
	4	1.Nazwisko	WYSŁOCKI
		2.Imiona	LESZEK
3.Numer PESEL		33031601119	
5	1.Nazwisko	KLAPSA	
	2.Imiona	TOMASZ MACIEJ	
	3.Numer PESEL	66112408714	
6	1.Nazwisko	GOŁĘBIAK	
	2.Imiona	IRENEUSZ ANTONI	
	3.Numer PESEL	55061305834	
7	1.Nazwisko	SOBIERAJSKI	
	2.Imiona	HENRYK	
	3.Numer PESEL	64042706795	

CODo WA/20.09/118/2012 Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA Strona 6 z 12

8	1.Nazwisko	MAJEWSKI
	2.Imiona	KRZYSZTOF
	3.Numer PESEL	76092713335
9	1.Nazwisko	SOLORZ-ŻAK
	2.Imiona	ZYGMUNT JÓZEF
	3.Numer PESEL	56080407253
10	1.Nazwisko	PISKORZ
	2.Imiona	WOJCIECH PIOTR
	3.Numer PESEL	74083001212

Rubryka 3 - Prokurenci

Brak wpisów

Dział 3

Rubryka 1 - Przedmiot działalności

1.Przedmiot działalności przedsiębiorcy	1	35, 11, Z, WYTWARZANIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ
	2	35, 13, Z, DYSTRYBUCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ
	3	35, 12, Z, PRZESYŁANIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ
	4	35, 14, Z, HANDEL ENERGIĄ ELEKTRYCZNĄ
	5	35, 30, Z, WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
	6	36, 00, Z, POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY
	7	23, 52, Z, PRODUKCJA WAPNA I GIPSU
	8	02, 20, Z, POZYSKIWANIE DREWNA
	9	37, 00, Z, ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW
	10	05, 20, Z, WYDOBYWANIE WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)
	11	08, 12, Z, WYDOBYWANIE ŻWIRU I PIASKU; WYDOBYWANIE GLINY I KAOLINU
	12	08, 92, Z, WYDOBYWANIE TORFU
	13	09, 90, Z, DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE
	14	19, 20, Z, WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ
	15	33, 12, Z, NAPRAWA I KONSERWACJA MASZYN
	16	38, 31, Z, DEMONTAŻ WYROBÓW ZUŻYTYCH
	17	38, 32, Z, ODZYSK SUROWCÓW Z MATERIAŁÓW SEGREGOWANYCH
	18	39, 00, Z, DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI
	19	41, 20, Z, ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I NIEMIESZKALNYCH
	20	42, 11, Z, ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ DRÓG I AUTOSTRAD
	21	42, 12, Z, ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ DRÓG SZYNOWYCH I KOLEI PODZIEMNEJ
	22	42, 21, Z, ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ RUROCIĄGÓW PRZESYŁOWYCH I SIECI ROZDZIELCZYCH

CODo	WA/20.09/118/2012	Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA	Strona 7 z 12
23	42, 22, Z, ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ LINII TELEKOMUNIKACYJNYCH I ELEKTROENERGETYCZNYCH		
24	42, 91, Z, ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII WODNEJ		
25	42, 99, Z, ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ POZOSTAŁYCH OBIEKTÓW INŻYNIERII ŁADOWEJ WODNEJ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANE		
26	43, 11, Z, ROZBIÓRKA I BURZENIE OBIEKTÓW BUDOWLANYCH		
27	43, 12, Z, PRZYGOTOWANIE TERENU POD BUDOWĘ		
28	43, 13, Z, WYKONYWANIE WYKOPÓW I WIERCEŃ GEOLOGICZNO-INŻYNIERSKICH		
29	43, 21, Z, WYKONYWANIE INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH		
30	43, 22, Z, WYKONYWANIE INSTALACJI WODNO-KANAŁIZACYJNYCH, CIEPLNYCH, GAZOWYCH I KLIMATYZACYJNYCH		
31	43, 29, Z, WYKONYWANIE POZOSTAŁYCH INSTALACJI BUDOWLANYCH		
32	43, 99, Z, POZOSTAŁE SPECJALISTYCZNE ROBOTY BUDOWLANE, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANE		
33	46, 77, Z, SPRZEDAŻ HURTOWA ODPADÓW I ZŁOMU		
34	47, 78, Z, SPRZEDAŻ DETALICZNA POZOSTAŁYCH NOWYCH WYROBÓW PROWADZONA W WYSPECJALIZOWANYCH SKLEPACH		
35	47, 99, Z, POZOSTAŁA SPRZEDAŻ DETALICZNA PROWADZONA POZA SIECIĄ SKLEPOWA, STRAGANAMI I TARGOWISKAMI		
36	49, 20, Z, TRANSPORT KOLEJOWY TOWARÓW		
37	49, 50, B, TRANSPORT RUROCIĄGOWY POZOSTAŁYCH TOWARÓW		
38	52, 10, B, MAGAZYNOWANIE I PRZECHOWYWANIE POZOSTAŁYCH TOWARÓW		
39	64, 20, Z, DZIAŁALNOŚĆ HOLDINGÓW FINANSOWYCH		
40	64, 91, Z, LEASING FINANSOWY		
41	64, 99, Z, POZOSTAŁA FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH		
42	66, 1, , DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH		
43	68, 10, Z, KUPNO I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI NA WŁASNY RACHUNEK		
44	71, 12, Z, DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE INŻYNIERII I ZWIĄZANE Z NIĄ DORADZTWO TECHNICZNE		
45	71, 20, B, POZOSTAŁE BADANIA I ANALIZY TECHNICZNE		
46	38, 11, Z, ZBIERANIE ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE		
47	38, 12, Z, ZBIERANIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH		
48	38, 21, Z, OBRÓBKA I USUWANIE ODPADÓW INNYCH NIŻ NIEBEZPIECZNE		
49	38, 22, Z, PRZETWARZANIE I UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH		
50	52, 10, A, MAGAZYNOWANIE I PRZECHOWYWANIE PALIW GAZOWYCH		
51	52, 21, Z, DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT LĄDOWY		
52	01, 2, , UPRAWA ROŚLIN WIELOLETNIICH		
53	01, 1, , UPRAWY ROLNE INNE NIŻ WIELOLETNIE		
54	02, 30, Z, POZYSKIWANIE DZIKO ROSNĄCYCH PRODUKTÓW LEŚNYCH, Z WYŁĄCZENIEM DREWNA		

Rubryka 2 - Wzmianki o złożonych dokumentach			
Rodzaj dokumentu	Nr kolejny w polu	Data złożenia	Za okres od do

CODo	WA/20.09/118/2012	Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA		Strona 8 z 12
1. Wzmianka o złożeniu rocznego sprawozdania finansowego	1	26.06.2001	1.01.2000-31.12.2000	
	2	11.03.2002	2001 R.	
	3	09.06.2003	2002R.	
	4	12.07.2004	01.01.2003 - 31.12.2003	
	5	28.06.2005	01.01.2004R. - 31.12.2004R.	
	6	05.07.2006	01.01.2005R. - 31.12.2005R.	
	7	13.07.2007	01.01.2006R. - 31.12.2006R.	
	8	02.07.2008	01.01.2007R. - 31.12.2007R.	
	9	16.07.2009	01.01.2008R. - 31.12.2008R.	
	10	09.07.2010	01.01.2009R. - 31.12.2009R.	
	11	09.05.2011	01.01.2010R. - 31.12.2010R.	
	12	17.07.2012	01.01.2011R. - 31.12.2011R.	
2. Wzmianka o złożeniu opinii biegłego rewidenta	1	*****	1.01.2000-31.12.2000	
	2	*****	2001 R.	
	3	*****	2002R.	
	4	*****	01.01.2003 - 31.12.2003	
	5	*****	01.01.2004R. - 31.12.2004R.	
	6	*****	01.01.2005R. - 31.12.2005R.	
	7	*****	01.01.2006R. - 31.12.2006R.	
	8	*****	01.01.2007R. - 31.12.2007R.	
	9	*****	01.01.2008R. - 31.12.2008R.	
	10	*****	01.01.2009R. - 31.12.2009R.	
	11	*****	01.01.2010R. - 31.12.2010R.	
	12	*****	01.01.2011R. - 31.12.2011R.	
3. Wzmianka o złożeniu uchwały lub postanowienia o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego	1	*****	1.01.2000-31.12.2000	
	2	*****	2001 R.	
	3	*****	2002R.	
	4	*****	01.01.2003 - 31.12.2003	
	5	*****	01.01.2004R. - 31.12.2004R.	
	6	*****	01.01.2005R. - 31.12.2005R.	
	7	*****	01.01.2006R. - 31.12.2006R.	
	8	*****	01.01.2007R. - 31.12.2007R.	
	9	*****	01.01.2008R. - 31.12.2008R.	
	10	*****	01.01.2009R. - 31.12.2009R.	
	11	*****	01.01.2010R. - 31.12.2010R.	
	12	*****	01.01.2011R. - 31.12.2011R.	
4. Wzmianka o złożeniu sprawozdania z działalności podmiotu	1	*****	1.01.2000-31.12.2000	
	2	*****	2001 R.	
	3	*****	2002R.	
	4	*****	01.01.2003 - 31.12.2003	
	5	*****	01.01.2004R. - 31.12.2004R.	
	6	*****	01.01.2005R. - 31.12.2005R.	
	7	*****	01.01.2006R. - 31.12.2006R.	
	8	*****	01.01.2007R. - 31.12.2007R.	

CODo WA/20.09/118/2012

Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA

Strona 9 z 12

9	*****	01.01.2008R. - 31.12.2008R.
10	*****	01.01.2009R. - 31.12.2009R.
11	*****	01.01.2010R. - 31.12.2010R.
12	*****	01.01.2011R. - 31.12.2011R.

Rubryka 3 - Sprawozdania grupy kapitałowej			
Rodzaj dokumentu	Nr kolejny w polu	Data złożenia	Za okres od do
1. Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe	1	13.07.2007	01.01.2006R. - 31.12.2006R.
	2	02.07.2008	01.01.2007R. - 31.12.2007R.
	3	16.07.2009	01.01.2008R. - 31.12.2008R.
	4	09.07.2010	01.01.2009R. - 31.12.2009R.
	5	12.07.2011	01.01.2010R. - 31.12.2010R.
	6	17.07.2012	01.01.2011R. - 31.12.2011R.
2. Opinia biegłego rewidenta	1	*****	01.01.2006R. - 31.12.2006R.
	2	*****	01.01.2007R. - 31.12.2007R.
	3	*****	01.01.2008R. - 31.12.2008R.
	4	*****	01.01.2009R. - 31.12.2009R.
	5	*****	01.01.2010R. - 31.12.2010R.
	6	*****	01.01.2011R. - 31.12.2011R.
3. Uchwała lub postanowienie o zatwierdzeniu skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego	1	*****	01.01.2006R. - 31.12.2006R.
	2	*****	01.01.2007R. - 31.12.2007R.
	3	*****	01.01.2008R. - 31.12.2008R.
	4	*****	01.01.2009R. - 31.12.2009R.
	5	*****	01.01.2010R. - 31.12.2010R.
	6	*****	01.01.2011R. - 31.12.2011R.
4. Sprawozdanie z działalności jednostki dominującej	1	*****	01.01.2006R. - 31.12.2006R.
	2	*****	01.01.2008R. - 31.12.2008R.
	3	*****	01.01.2009R. - 31.12.2009R.
	4	*****	01.01.2010R. - 31.12.2010R.
	5	*****	01.01.2011R. - 31.12.2011R.

Rubryka 4 - Przedmiot działalności statutowej organizacji pożytku publicznego

Brak wpisów

Dział 4

Rubryka 1 - Zaległości

Brak wpisów

CODO WA/20.09/118/2012 Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA Strona 10 z 12

Rubryka 2 - Wierzytelności
Brak wpisów

Rubryka 3 - Informacje o zabezpieczeniu majątku dłużnika w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości, o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości z uwagi na fakt, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania
Brak wpisów

Rubryka 4 - Umorzenie prowadzonej przeciwko podmiotowi egzekucji z uwagi na fakt, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych
Brak wpisów

Dział 5

Rubryka 1 - Kurator
Brak wpisów

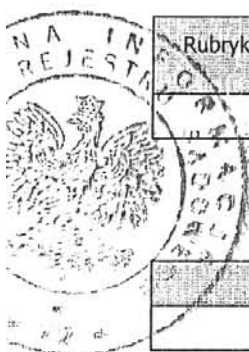
Dział 6

Rubryka 1 - Likwidacja
Brak wpisów

Rubryka 2 - Informacje o rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki
Brak wpisów

Rubryka 3 - Zarząd komisyjny
Brak wpisów

Rubryka 4 - Informacja o połączeniu, podziale lub przekształceniu		
1	1.Określenie okoliczności	PRZEJĘCIE INNEJ SPÓŁKI
	2.Opis sposobu połączenia, podziału lub przekształcenia	POŁĄCZENIE NASTĄPI W TRYBIE ART.492 §1 PKT.1 KSH PRZEZ PRZENIESIENIE CAŁEGO MAJĄTKU PAK ODSTARCZANIE SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (SPÓŁKA PRZEJMOWANA) NA ZESPÓŁ ELEKTROWNI PĄTNÓW-ADAMÓW-KONIN SPÓŁKA AKCYJNA (SPÓŁKA PRZEJMUJĄCA). UCHWAŁA NADZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW-ADAMÓW-KONIN SPÓŁKA AKCYJNA Z DNIA 29 WRZEŚNIA 2011 ROKU.

CODO WA/20.09/118/2012 Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA Strona 11 z 12

Podrubryka 1	
Dane podmiotów powstałych w wyniku połączenia, podziału lub przekształcenia albo dane podmiotów przejmujących całość lub część majątku spółki	
Brak wpisów	
Podrubryka 2	
Dane podmiotów, których majątek w całości lub części jest przejmowany w wyniku połączenia lub podziału	
Brak wpisów	
2	1.Określenie okoliczności
	PRZEJĘCIE INNEJ SPÓŁKI
	2.Opis sposobu połączenia, podziału lub przekształcenia
	POŁĄCZENIE W TRYBIE ART.492 §1 PKT.1 KSH PRZEZ PRZENIESIENIE CAŁEGO MAJĄTKU "PAK ODSIARCZANIE" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (SPÓŁKA PRZEJMOWANA) NA ZESPÓŁ ELEKTROWNI PĄTNÓW-ADAMÓW-KONIN SPÓŁKA AKCYJNA (SPÓŁKA PRZEJMUJĄCA). UCHWAŁA WALNEGO ZGROMADZENIA AKCJONARIUSZY ZESPOŁU ELEKTROWNI PĄTNÓW-ADAMÓW-KONIN SPÓŁKA AKCYJNA Z DNIA 29 WRZEŚNIA 2011 ROKU. UCHWAŁA ZGROMADZENIA WSPÓLNIKÓW "PAK ODSIARCZANIE" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ Z DNIA 19 PAŹDZIERNIKA 2011R.
Podrubryka 1	
Dane podmiotów powstałych w wyniku połączenia, podziału lub przekształcenia albo dane podmiotów przejmujących całość lub część majątku spółki	
Brak wpisów	
Podrubryka 2	
Dane podmiotów, których majątek w całości lub części jest przejmowany w wyniku połączenia lub podziału	
1	1.Nazwa lub firma
	"PAK ODSIARCZANIE" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
	2.Nazwa rejestru, w którym podmiot jest zarejestrowany
	KRAJOWY REJESTR SĄDOWY
	3.Numer w rejestrze
	0000243368
	4.Nazwa sądu prowadzącego rejestr
	*****
	5.Numer REGON
	300144250

Rubryka 5 - Informacja o postępowaniu upadłościowym

Brak wpisów

Rubryka 6 - Informacja o postępowaniu układowym

Brak wpisów

Rubryka 7 - Informacja o postępowaniu naprawczym

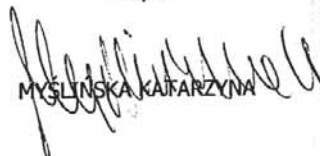
Brak wpisów

Rubryka 8 - Informacja o zawieszeniu działalności gospodarczej

CODo	WA/20.09/118/2012	Operator: MYŚLIŃSKA KATARZYNA	Strona 12 z 12
Brak wpisów			

Warszawa, 20.09.2012 godz: 11:33:13

Podpis

MYŚLIŃSKA KATARZYNA

ZAŁĄCZNIK 3 – STATUT EMITENTA

STATUT

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

1. Firma Spółki brzmi: Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna.....
2. Spółka może używać skrótu firmy: ZE „PAK” S.A. oraz wyróżniającego ją znaku graficznego.
3. Siedzibą Spółki jest miasto Konin. ....

§ 2.

Spółka powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin. ....

§ 3.

1. Spółka działa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą. ....
2. Na obszarze swego działania Spółka może tworzyć i likwidować zakłady, oddziały, przedstawicielstwa, zawiązywać spółki, przystępować do spółek oraz uczestniczyć w innych przedsięwzięciach. ....

II. PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI

§ 4.

Przedmiotem działalności Spółki jest: .....

- 1) wytwarzanie energii elektrycznej (PKD 35.11.Z), ...
- 2) dystrybucja energii elektrycznej (PKD 35.13.Z), ...
- 3) przesyłanie energii elektrycznej (PKD 35.12.Z), ...
- 4) handel energią elektryczną (PKD 35.14.Z), ...
- 5) wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (PKD 35.30.Z), ...
- 6) pobór uzdatnianie i dostarczanie wody (PKD 36.00.Z), ...
- 7) produkcja wapna i gipsu (PKD 23.52.Z), ...
- 8) pozyskiwanie drewna (PKD 02.20.Z), ...
- 9) odprowadzanie i oczyszczanie ścieków (PKD 37.00.Z), ...
- 10) wydobywanie węgla brunatnego (lignitu) (PKD 05.20.Z), ...
- 11) wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu (PKD 08.12.Z), ...
- 12) wydobywanie torfu (PKD 08.92.Z), ...
- 13) działalność usługowa wspomagająca pozostałe górnictwo i wydobywanie (PKD 09.90.Z), ...
- 14) wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (PKD 19.20.Z), ...
- 15) naprawa i konserwacja maszyn (PKD 33.12.Z), ...
- 16) demontaż wyrobów zużytych (PKD 38.31.Z), ...
- 17) odzysk surowców z materiałów segregowanych (PKD 38.32.Z), ...

- 18) działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami (PKD 39.00.Z), ...
- 19) roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (PKD 41.20.Z), ...
- 20) roboty związane z budową dróg i autostrad (PKD 42.11.Z), ...
- 21) roboty związane z budową dróg szynowych i kolei podziemnej (PKD 42.12.Z), ...
- 22) roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych (PKD 42.21.Z), ...
- 23) roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (PKD 42.22.Z), ...
- 24) roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej (PKD 42.91.Z), ...
- 25) roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 42.99.Z), ...
- 26) rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych (PKD 43.11.Z), ...
- 27) przygotowanie terenu pod budowę (PKD 43.12.Z), ...
- 28) wykonywanie wykopów i wierceń geologiczno-inżynierskich (PKD 43.13.Z), ...
- 29) wykonywanie instalacji elektrycznych (PKD 43.21.Z), ...
- 30) wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych (PKD 43.22.Z), ...
- 31) wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych (PKD 43.29.Z), ...
- 32) pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 43.99.Z), ...
- 33) sprzedaż hurtowa odpadów i złomu (PKD 46.77.Z), ...
- 34) sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach (PKD 47.78.Z), ...
- 35) pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami (PKD 47.99.Z), ...
- 36) transport kolejowy towarów (PKD 49.20.Z), ...
- 37) transport rurociągowy pozostałych towarów (PKD 49.50.B), ...
- 38) magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów (PKD 52.10.B), ...
- 39) działalność holdingów finansowych (PKD 64.20.Z), ...
- 40) leasing finansowy (PKD 64.91.Z), ...
- 41) pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 64.99.Z), ...
- 42) działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 66.1), ...
- 43) kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek (PKD 68.10.Z), ...
- 44) działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne (PKD 71.12.Z), ...
- 45) pozostałe badania i analizy techniczne (PKD 71.20.B), ...
- 46) zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne (PKD 38.11.Z), ...
- 47) zbieranie odpadów niebezpiecznych (PKD 38.12.Z), ...
- 48) obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne (PKD 38.21.Z), ...
- 49) przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych (PKD 38.22.Z), ...

- 50) magazynowanie i przechowywanie paliw gazowych (PKD 52.10.A), ...
- 51) magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów (PKD 52.10.B), ...
- 52) działalność usługowa wspomagająca transport lądowy (PKD 52.21.Z), ...
- 53) uprawa roślin wieloletnich (PKD 01.2), ...
- 54) uprawy rolne inne niż wieloletnie (PKD 01.1), ...
- 55) pozyskiwanie dziko rosnących produktów leśnych, z wyłączeniem drewna (PKD 02.30.Z). .....

III. KAPITAŁ WŁASNY

§ 5.

1. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 104.052.000,00 zł (słownie: sto cztery miliony pięćdziesiąt dwa tysiące złotych) i dzieli się na: .....
  - 1) 40 020 000 (czterdzieści milionów dwadzieścia tysięcy) akcji imiennych serii A1 o wartości nominalnej 2,00 zł (dwa złote) każda, oznaczonych numerami od A1 000 000 001 do nr A1 040 020 000, ...
  - 2) 12 006 000 (dwanaście milionów sześć tysięcy) akcji imiennych serii B1 o wartości nominalnej 2,00 zł (dwa złote) każda, oznaczonych numerami od B1 000 000 001 do nr B1 012 006 000. ....
2. Akcje imienne, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, przekształcają się w akcje na okaziciela z chwilą dematerializacji. ....
3. Akcjonariusze nie mogą żądać zamiany akcji na okaziciela na akcje imienne w okresie, w którym akcje te pozostają zdematerializowane. ....
4. Z zastrzeżeniem ust. 2, zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest niedopuszczalna. ...

§ 5a.

1. Zbycie akcji imiennych serii A, zwanych dalej Akcjami, wymaga zezwolenia Spółki. ....
2. Zezwolenia na zbycie akcji imiennych serii A, udziela Zarząd w formie pisemnej pod rygorem nieważności. ....
3. Postanowienia ust. 2 dotyczące zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności stosuje się odpowiednio do odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji. ....
4. Udzielenie lub odmowa udzielenia zezwolenia wymagają uchwały Zarządu Spółki. ....
5. Ograniczenia w zbywalności Akcji są związane z wszelkimi, prawnie dopuszczalnymi formami zbywania praw z Akcji, a w szczególności z umowami sprzedaży, zamiany, darowizny oraz zastawem, przewłaszczeniem na zabezpieczenie i wniesieniem akcji jako wkład niepieniężny. ..
6. Ograniczenia zbywalności Akcji nie dotyczą zbycia Akcji przez Skarb Państwa, Elektrim S.A. oraz zbywania Akcji pomiędzy osobami fizycznymi, które nabyły je nieodpłatnie od Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych lub zbywania Akcji przez te osoby na rzecz osób najbliższych, a także składania Akcji na rachunkach ilościowych w funduszu programu emerytalnego oraz przenoszenia akcji do aktywów funduszu emerytalnego w oparciu o harmonogram likwidacji rachunków ilościowych. ....
7. Jakikolwiek Akcje zbyte na rzecz Elektrim S.A. lub na rzecz osób z nim powiązanych przestają podlegać ograniczeniom zbycia przewidzianym w niniejszym Statucie. ....

8. Postanowienia niniejszego Statutu dotyczące zbywania Akcji, nie uchybiają przepisom art. 38 ust 3 i 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. ....

§ 5b.

1. Osoba zamierzająca zbyć swoje Akcje (Zbywca) zobowiązana jest złożyć Zarządowi pisemny wniosek o wydanie zezwolenia na ich zbycie. ....
2. Wniosek, o którym mowa powyżej, powinien wyraźnie określać: .....
  - 1) imię i nazwisko (nazwę) oraz adres (siedzibę) Zbywcy i Nabywcy; .....
  - 2) zamiar zbycia Akcji oraz ich ilość, serię i numery Akcji, które zamierza zbyć; .....
  - 3) warunki i termin płatności oraz cenę za jedną akcję, po której ma nastąpić zbycie lub wartość Akcji mających stanowić przedmiot zabezpieczenia umową zastawu lub umową przewłaszczenia na zabezpieczenie. Jeżeli Akcje mają zostać zbyte w inny sposób niż przez sprzedaż akcji za gotówkę, wówczas określoną ceną będzie wartość każdej akcji obliczona na podstawie ostatniego bilansu Spółki. ....
3. Zarząd w terminie do trzydziestu dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 i 2, udziela lub odmawia udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji. ....
4. W przypadku odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji, Zarząd stosownie do postanowień art. 337 § 4 Kodeksu spółek handlowych wskazuje innego nabywcę Akcji. ....
5. O dokonaniu zbycia Akcji na podstawie zezwolenia, o którym mowa w ust. 3, Zbywca lub Nabywca Akcji jest zobowiązany zawiadomić Zarząd na piśmie, w terminie do 21 dni od dokonania tej czynności prawnej, załączając kopię umowy stanowiącej podstawę zbycia Akcji lub kopię dokumentu potwierdzającego przeniesienie Akcji. ....
6. W przypadku niespełnienia wymogu, o którym mowa w ust. 5, zbycie Akcji będzie uważane za dokonane z naruszeniem postanowień niniejszego Statutu. ....

§ 5c.

1. W terminie 30 dni kalendarzowych od dnia doręczenia przez Zarząd zawiadomienia o odmowie udzielenia zezwolenia na zbycie Akcji, Zbywca powinien złożyć ofertę zbycia Akcji osobie wskazanej przez Zarząd stosownie do postanowień § 5b ust. 4 niniejszego Statutu. Zbywca jest związany ofertą zbycia, o której mowa w ust. 1, przez okres 30 dni kalendarzowych do dnia jej złożenia. ....
2. Treść oferty zbycia Akcji powinna być zgodna z treścią wniosku, o którym mowa w § 5b ust. 2 pkt 1 i 2, a ponadto oferta powinna określać cenę za jedną akcję, w związku z tym, że zbycie tych akcji przez Zbywcę na rzecz osoby wskazanej przez Zarząd może nastąpić tylko za cenę wyrażoną w formie gotówkowej. ....
3. Adresat oferty, o której mowa w ust. 1 i 2, zobowiązany jest do odpowiedzi na ofertę w terminie do 15 (piętnastu) dni kalendarzowych od dnia jej złożenia przez Zbywcę, w przeciwnym wypadku Zbywca będzie miał prawo zbyć Akcje bez ograniczeń, o których mowa w niniejszym Statucie. ....
4. Zbycie Akcji na rzecz osoby wskazanej przez Zarząd następuje na warunkach i za cenę określoną w ofercie zbycia, w siedzibie Spółki i nie później niż w 15 (piętnastym) dniu roboczym, następującym po upływie terminu 15 dni kalendarzowych, o których mowa w ust. 3, z zastrzeżeniem, że zapłata ceny za Akcje powinna nastąpić w terminie do 30 (trzydziestu) dni kalendarzowych od dnia zbycia Akcji. ....
5. Po dokonaniu zbycia akcji w sposób określony w ust. 4, Zbywca lub Nabywca jest zobowiązany doręczyć Zarządowi, w terminie do 21 dni (dwudziestu jeden) dni od dokonania tej czynności

prawnej, kopię umowy stanowiącej podstawę do zbycia Akcji lub kopię dokumentu potwierdzającego przeniesienie Akcji. ....

6. Jeżeli Zbywca w terminie, o którym mowa w § 5c ust. 1, nie złoży oferty osobie wskazanej przez Zarząd lub nie dokona zbycia Akcji w terminie, o którym mowa w ust. 4 Akcje te nie będą mogły być ponownie zbyte bez zastosowania postanowień niniejszego Statutu. ....

§ 5d.

Zbycie Akcji, dokonane z naruszeniem zasad ustalonych w niniejszym Statucie będzie uważane za bezskuteczne wobec Spółki, a nabywca lub jakakolwiek inna osoba będąca w posiadaniu tych Akcji nie będzie uważana przez Spółkę za akcjonariusza Spółki i nie będzie miała prawa do pobierania dywidendy lub innych świadczeń wypłacanych akcjonariuszom. Nie będzie miała również prawa do udziału w Walnym Zgromadzeniu, ani do wykonywania innych praw przysługujących akcjonariuszom Spółki. Zarząd odmówi wpisania takiego nabywcy lub innego posiadacza takich Akcji do „Księgi Akcyjnej Spółki”. ....

§ 6.

Tworzone fundusze specjalne według ich stanu na dzień bilansu otwarcia Spółki, zachowują dotychczasowe przeznaczenie. ....

§ 7.

Akcje mogą zostać złożone do depozytu Spółki lub depozytu prowadzonego przez inny podmiot na zlecenie Spółki. Z zastrzeżeniem przypadku dematerializacji Akcji na podstawie przepisów o obrocie instrumentami finansowymi, Akcje będą wydawane akcjonariuszowi na każde jego żądanie. ....

§ 8.

1. Akcje mogą być umarżane w trybie dobrowolnym w sposób i na warunkach ustalonych uchwałą Walnego Zgromadzenia. ....
2. Akcje mogą być umarżane wyłącznie za zgodą akcjonariusza w drodze ich nabycia przez Spółkę. ....
3. Nabycie przez Spółkę akcji własnych w celu umorzenia wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia. ....
4. Umorzenie akcji wymaga obniżenia kapitału zakładowego Spółki. ....

IV. ORGANY SPÓŁKI

§ 9.

Organami Spółki są: .....

1. Walne Zgromadzenie .....
2. Rada Nadzorcza .....
3. Zarząd Spółki. ....

A. WALNE ZGROMADZENIE .....

§ 10.

1. Walne Zgromadzenie zwołuje się w trybie i na zasadach określonych w przepisach prawa. ....
2. W przypadku, gdy Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez podmiot lub organ inny niż Zarząd, Zarząd ma obowiązek współdziałać z tym podmiotem lub organem i dokonać wszelkich

czynności określonych prawem w celu zwołania, organizacji i przeprowadzenia Walnego Zgromadzenia. ....

§ 10a.

1. Od dnia pierwszego notowania akcji Spółki na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., na zasadach określonych w niniejszym paragrafie, Walne Zgromadzenia mogą odbywać się przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, co obejmuje w szczególności: .....
  - 1) transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w czasie rzeczywistym, ...
  - 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad Walnego Zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad Walnego Zgromadzenia, ...
  - 3) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku Walnego Zgromadzenia. ....
2. O przeprowadzeniu Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej decyduje Rada Nadzorcza. ....
3. Szczegółowe zasady przeprowadzania Walnych Zgromadzeń przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej określa Zarząd, przy uwzględnieniu postanowień Regulaminu Walnego Zgromadzenia. Zarząd ogłasza zasady przeprowadzania Walnych Zgromadzeń przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej na stronie internetowej Spółki. ....

§ 11.

1. Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad. Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały większością $\frac{3}{4}$ głosów oddanych, chyba że Kodeks spółek handlowych określa wyższe wymagania. ....
2. Porządek obrad Walnego Zgromadzenia ustala się w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie spółek handlowych. ....
3. Rada Nadzorcza oraz akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia. ....
4. Jeżeli żądanie, o którym mowa w ust. 3, zostanie złożone po upływie terminu wyznaczonego przez Kodeks spółek handlowych, wówczas zostanie potraktowane jako żądanie zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia pod warunkiem, że spełnione zostały wymagania przewidziane w Kodeksie spółek handlowych dla żądania zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. ....

§ 12.

Walne Zgromadzenia odbywają się w Warszawie lub w siedzibie Spółki. ....

§ 13.

Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej albo jego zastępca, a następnie spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wybiera się Przewodniczącego. W razie nieobecności tych osób Walne Zgromadzenie otwiera Prezes Zarządu albo osoba wyznaczona przez Zarząd. ....

§ 14.

1. Uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają w szczególności: .....

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków, ...
  - 2) podział zysków albo pokrycie strat, ...
  - 3) zmiana przedmiotu działalności Spółki, ...
  - 4) zmiana Statutu Spółki, ...
  - 5) podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego, ...
  - 6) upoważnienie Zarządu do nabycia akcji własnych Spółki w celu umorzenia, ...
  - 7) powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej, ...
  - 8) ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej, ...
  - 9) łączenie, podział i przekształcanie Spółki, ...
  - 10) rozwiązanie i likwidacja Spółki, ...
  - 11) emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i warrantów subskrypcyjnych, ...
  - 12) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, ...
  - 13) tworzenie i znoszenie kapitałów i funduszy Spółki, ...
  - 14) zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób, ...
  - 15) zawarcie przez spółkę zależną Spółki umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób, ...
  - 16) wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru, oraz .....
  - 17) użycie kapitału zapasowego. ....
2. Nie wymagają zgody Walnego Zgromadzenia nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym. ....
  3. W sprawach wnoszonych przez Zarząd pod obrady Walnego Zgromadzenia zgodnie z ust. 1 Zarząd przedstawia Walnemu Zgromadzeniu projekty uchwał łącznie z pisemną opinią Rady Nadzorczej. ....

§ 15.

Zmiana przedmiotu działalności Spółki może nastąpić bez obowiązku wykupu akcji z zachowaniem przepisów art. 417 § 4 Kodeksu spółek handlowych. ....

B. RADA NADZORCZA .....

§ 16.

1. Rada Nadzorcza składa się z 5 do 14 członków powoływanych na wspólną kadencję. Kadencja Rady Nadzorczej trwa pięć lat. ....
2. Walne Zgromadzenie przed wyborem członków Rady Nadzorczej na nową kadencję określa liczbę członków Rady Nadzorczej. ....
3. Z zastrzeżeniem postanowienia § 31 ust. 1 pkt 1 Statutu członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. ....

4. Począwszy od chwili dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w skład Rady Nadzorczej powinno wchodzić dwóch członków spełniających kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE) z uwzględnieniem Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („**Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej**”). Kandydat na Niezależnego Członka Rady Nadzorczej składa Spółce, przed jego powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu kryteriów niezależności. ....
5. Tak długo, jak Spółka jest jednostką zainteresowania publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649 ze zm.) („**Ustawa**”) co najmniej jeden członek Rady Nadzorczej powinien spełniać wymogi niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej zgodnie z przepisami Ustawy. ....
6. Rada Nadzorcza może powołać spośród swoich członków komitet audytu. W skład komitetu audytu wchodzi co najmniej trzech członków, w tym przynajmniej jeden członek powinien spełniać warunki niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej zgodnie z przepisami Ustawy. ....
7. W przypadku zmniejszenia się liczby członków Rady Nadzorczej w następstwie wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej innego niż wybrany przez pracowników Spółki, Zarząd Spółki zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Zgromadzenia punkt dotyczący zmian w składzie Rady Nadzorczej. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby członków do określonej przez Walne Zgromadzenie zgodnie z ust. 2, Rada Nadzorcza działa w składzie dotychczasowym. ....
8. Tak długo, jak jest to wymagane przez bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, pracownicy są uprawnieni do wyboru członków Rady Nadzorczej w zakresie przewidzianym przez bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa. ....
9. W przypadku zmniejszenia się liczby członków Rady Nadzorczej w następstwie wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej wybranego przez pracowników przeprowadza się wybory uzupełniające. Wybory uzupełniające zarządza Rada Nadzorcza w terminie trzech tygodni od chwili uzyskania informacji o powstaniu wakatów w Radzie Nadzorczej. Wybory powinny odbyć się w terminie miesiąca od ich zarządzenia przez Radę Nadzorczą. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby członków Rady Nadzorczej wybranych przez pracowników do wymagań obowiązującego prawa, Rada Nadzorcza działa w składzie dotychczasowym. W sytuacji zmniejszenia liczby członków Rady Nadzorczej poniżej wymaganego minimum, określonego w ust. 1, wybory uzupełniające zarządza Zarząd. ....
10. Na pisemny wniosek co najmniej 15% ogółu pracowników Spółki przeprowadza się głosowanie w sprawie odwołania członka Rady Nadzorczej wybranego przez pracowników Spółki. Zasady przeprowadzania głosowania określa regulamin wyboru i odwołania członków Rady Nadzorczej wybieranych przez pracowników, o którym mowa w ust. 11. ....
11. Rada Nadzorcza uchwała regulamin wyborczy, zawierający szczegółowy tryb wyboru i odwołania członków Rady Nadzorczej wybieranych przez pracowników, jak również przeprowadzenia wyborów uzupełniających, o których mowa w ust. 9. ....
12. Wybory przedstawicieli pracowników przeprowadzane są w głosowaniu tajnym, jako bezpośrednie i powszechne, przez Komisję Wyborczą powołaną przez organ zarządzający wybory spośród pracowników Spółki. W skład Komisji nie mogą wchodzić członkowie Rady Nadzorczej wybrani przez pracowników. ....

13. Rada Nadzorcza zarządza wybory członków Rady Nadzorczej wybieranych przez pracowników Spółki na następną kadencję w ciągu dwóch miesięcy po upływie ostatniego roku obrotowego ich urzędowania. ....

§ 17.

1. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona w głosowaniu tajnym Przewodniczącego, Sekretarza Rady, Zastępcę Przewodniczącego lub, jeśli uzna to za zasadne, dwóch Zastępców Przewodniczącego z zastrzeżeniem § 31 ust. 1 pkt 1 Statutu. ....
2. Rada Nadzorcza może odwołać, w głosowaniu tajnym, z pełnionej funkcji Przewodniczącego, Zastępców Przewodniczącego lub Sekretarza Rady z zastrzeżeniem § 31 ust. 1 pkt 1 Statutu. ....
3. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje i przewodniczy im Przewodniczący Rady, a w przypadku niemożności zwołania posiedzenia przez Przewodniczącego, jeden z jego Zastępców lub osoba wskazana przez Przewodniczącego. ....
4. Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji zwołuje Zarząd w terminie 14 dni od daty powołania Rady Nadzorczej. ....

§ 18.

Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia co najmniej raz na kwartał. ....

§ 19.

1. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały większością głosów, jeśli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa składu Rady Nadzorczej, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. W przypadku równości głosów głos decydujący ma Przewodniczący Rady. ....
2. W sprawach dotyczących zatwierdzenia warunków, struktury i terminów: .....
  - 1) oferty publicznej akcji Spółki przeprowadzanej w związku z zamiarem dopuszczenia i wprowadzenia akcji Spółki, w tym akcji Spółki nowej emisji, do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie, ...
  - 2) nowej emisji akcji Spółki, o której mowa w pkt 1, ...warunkiem skutecznego podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwał jest udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej jej członka zgłoszonego przez Skarb Państwa i głosowanie przez niego oraz obecnych na danym posiedzeniu przedstawicieli Elektrim S.A. w Radzie Nadzorczej „za” podjęciem uchwał, o których mowa powyżej. ....
3. Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał Rady, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego Członka Rady Nadzorczej. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady Nadzorczej.
4. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość pod warunkiem, że wszyscy członkowie Rady Nadzorczej zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. ....
5. Podejmowanie uchwał w trybie określonym w ust. 3 i 4 nie dotyczy wyborów Przewodniczącego, Zastępców Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Sekretarza, powołania Członka Zarządu oraz odwołania i zawieszenia w czynnościach tych osób. ....
6. Szczegółową procedurę działania Rady Nadzorczej oraz komitetów powoływanych spośród członków Rady Nadzorczej, w tym komitetu ds. audytu, określa uchwalony przez nią Regulamin Rady Nadzorczej. ....

§ 20.

1. Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. ....
2. Do uprawnień Rady Nadzorczej należy w szczególności: .....
  - 1) zatwierdzanie regulaminu Zarządu Spółki i opiniowanie regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki, ...
  - 2) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu oraz ustalanie zasad wynagradzania Zarządu oraz wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu Spółki, ...
  - 3) powoływanie i odwoływanie w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu (z zastrzeżeniem postanowienia § 31 ust. 1 pkt 2 Statutu), ...
  - 4) zawieszanie w czynnościach z ważnych powodów, w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu lub całego Zarządu, ...
  - 5) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu Spółki w razie zawieszenia członków Zarządu, czy też całego Zarządu, ...
  - 6) wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki, ...
  - 7) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, ...
  - 8) ocena wniosków Zarządu co do podziału zysku albo pokrycia straty, ...
  - 9) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników ocen, o których mowa w pkt. 7 i 8, ...
  - 10) składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej, ...
  - 11) opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd będących przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia, ...
  - 12) zatwierdzanie wieloletnich programów działania Spółki oraz grupy kapitałowej Spółki, w tym strategii działania Spółki oraz grupy kapitałowej Spółki, opracowywanych przez Zarząd, oraz .....
  - 13) zatwierdzanie rocznych programów działania Spółki oraz rocznych programów działania grupy kapitałowej Spółki, w szczególności obejmujących plany produkcji oraz przychodów, plany kosztów rodzajowych, plany kosztów jednostkowych, plany wynagrodzeń, plany inwestycyjne oraz plany remontów i serwisowania. ....
3. Do kompetencji Rady Nadzorczej należy udzielanie Zarządowi zgody na: .....
  - 1) uczestniczenie w innych spółkach oraz zbywanie akcji lub udziałów w innych spółkach, .
  - 2) tworzenie oddziałów za granicą, ...
  - 3) wypłatę zaliczki na poczet dywidendy, ...
  - 4) dokonywanie przez Spółkę czynności skutkujących zaciągnięciem zobowiązania, z wyjątkiem: .....
    - a) czynności przewidzianych w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą rocznym programie działania Spółki, lub.....
    - b) czynności skutkującej zaciągnięciem zobowiązania o wartości do 1.000.000 zł (słownie: jeden milion złotych), w tym także udzielanie poręczeń lub gwarancji oraz wystawianie lub poręczanie weksli, ...

- 5) nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 1.000.000 zł (słownie: jeden milion złotych), ...
- 6) zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązaniem ze Spółką znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej, ...
- 7) wskazywanie przez Zarząd osób do pełnienia funkcji w organach spółek i innych podmiotów, w których Spółka uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio, oraz .....
- 8) ustalanie przez Zarząd sposobu wykonywania prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu lub na Zgromadzeniu Wspólników w spółkach, w stosunku do których Spółka jest spółką dominującą lub powiązaną w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych, w sprawach: .....
  - (a) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jak również dokonanie innych czynności związanych z nabyciem lub rozporządzeniem składnikami majątku spółki, stanowiących przedmiot obrad Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników, ...
  - (b) rozwiązania i likwidacji spółki, ...
  - (c) zmiany statutu lub umowy spółki, ...
  - (d) połączenia, podziału lub przekształcenia spółki, oraz .....
  - (e) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki. ....
4. Na wniosek Zarządu Rada Nadzorcza udziela członkowi Zarządu zezwolenia na zajmowanie stanowisk we władzach spółek, w których Spółka posiada udziały lub akcje oraz pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia. ....

§ 21.

1. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście. ....
2. Wynagrodzenie dla członków Rady Nadzorczej ustala Walne Zgromadzenie z zastrzeżeniem ust. 3. ....
3. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu ustala uchwałą Rada Nadzorcza. ....
4. Członek Zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w Spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat nie może być jednocześnie członkiem Rady Nadzorczej. Powyższy zakaz stosuje się również do osób, które podlegają bezpośrednio Członkowi Zarządu albo likwidatorowi Spółki. ....
5. Członkowie Rady Nadzorczej nie mogą wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z ich obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość lub interesowność. Zajęciem takim jest również pełnienie z wyboru funkcji w zakładowej organizacji związkowej.

C. ZARZĄD SPÓŁKI .....

§ 22.

1. Zarząd Spółki składa się z 3 do 6 członków powoływanych na wspólną kadencję. W skład Zarządu wchodzi: Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu. Liczbę członków Zarządu oraz ich funkcje ustala Rada Nadzorcza. ....
2. Kadencja Zarządu trwa pięć lat. ....

3. Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym. Prezes Zarządu, Wiceprezesi Zarządu oraz inni członkowie Zarządu mogą być odwołani lub zawieszani w czynnościach także przez Walne Zgromadzenie. ....
4. Tak długo jak jest to wymagane przez bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, jeden członek Zarządu jest wybierany przez pracowników. ....
5. Rada Nadzorcza uchwała regulamin wyborczy, zawierający szczegółowy tryb wyboru i odwołania członka Zarządu wybieranego przez pracowników, jak również wyborów uzupełniających, o których mowa w ust. 7 poniżej. ....
6. Wybory, o których mowa w ust. 4 i 5 powyżej, są przeprowadzane w głosowaniu tajnym, jako bezpośrednie i powszechne, przez Komisję Wyborczą powołaną przez Radę Nadzorczą spośród pracowników Spółki. W skład Komisji nie mogą wchodzić kandydaci na Członka Zarządu ani poprzedni członkowie Zarządu wybrani przez pracowników. ....
7. W przypadku zmniejszenia się liczby członków Zarządu w następstwie wygaśnięcia mandatu członka Zarządu wybranego przez pracowników przeprowadza się wybory uzupełniające. Wybory uzupełniające zarządza Rada Nadzorcza w terminie trzech tygodni od chwili uzyskania przez nią informacji o powstaniu wakatów w Zarządzie. Wybory powinny się odbyć w terminie miesiąca od ich zarządzenia przez Radę Nadzorczą. ....
8. Na pisemny wniosek co najmniej 15% ogółu pracowników Spółki przeprowadza się głosowanie w sprawie odwołania członka Zarządu wybranego przez pracowników Spółki. Zasady przeprowadzania głosowania określa regulamin wyboru i odwołania członka Zarządu wybieranego przez pracowników, o którym mowa w ust. 5 powyżej. ....

§ 23.

1. Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę. ....
2. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów. ....
3. Uchwały Zarządu mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Prezes Zarządu kieruje pracami Zarządu. ....
4. Zarząd może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała podjęta w ten sposób jest ważna, gdy wszyscy członkowie Zarządu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. ....
5. Regulamin Zarządu określa szczegółowo tryb działania Zarządu. Regulamin ustala Zarząd, a zatwierdza uchwałą Rada Nadzorcza. ....
6. Uchwały Zarządu wymagają decyzje w sprawach, których wartość przekracza 500.000,- zł (słownie: pięćset tysięcy złotych). Wartość transakcji wyrażonych w innych walutach obcych podlega przeliczeniu według średniego kursu NBP dla danej waluty obowiązującego na dzień podjęcia uchwały. ....
7. Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd, w szczególności: uchwalanie i zmiana regulaminu organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki, zaciąganie kredytów i pożyczek, ustanowienie prokury, udzielanie gwarancji kredytowych i poręczeń majątkowych, nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym. Uchwały Zarządu wymagają także sprawy, w których Zarząd zwraca się do Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej. ....

§ 24.

Do składania oświadczeń woli w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. ....

§ 25.

W czynnościach z członkami Zarządu Spółkę reprezentuje Rada Nadzorcza. ....

V. GOSPODARKA SPÓŁKI

§ 26.

Rokiem obrotowym Spółki jest rok kalendarzowy. ....

§ 27.

1. Spółka tworzy następujące kapitały i fundusze: .....
  - 1) kapitał zakładowy, ...
  - 2) kapitał zapasowy, ...
  - 3) kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, ...
  - 4) pozostałe kapitały rezerwowe, ...
  - 5) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. ....
2. Spółka może tworzyć i znosić, uchwałą Walnego Zgromadzenia, inne fundusze na początku i w trakcie roku obrotowego. ....
3. O przeznaczeniu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i innych funduszy rozstrzygają przepisy prawa oraz regulaminy funduszy uchwalone przez Radę Nadzorczą na wniosek Zarządu. ....

§ 28.

1. Zarząd Spółki jest zobowiązany:
  - 1) w ciągu trzech miesięcy od zakończenia roku obrotowego sporządzić sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdanie finansowe za ubiegły rok obrotowy, ...
  - 2) poddać sprawozdanie finansowe badaniu biegłego rewidenta, ...
  - 3) wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta złożyć dokumenty wymienione w pkt.1 do oceny Radzie Nadzorczej. ....
2. Zarząd zobowiązany jest przedstawić Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy w celu zatwierdzenia dokumenty wymienione w ust. 1 oraz sprawozdanie Rady Nadzorczej. ....
3. Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno odbyć się w ciągu sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. ....

§ 29.

1. Sposób przeznaczenia zysku Spółki określi uchwała Walnego Zgromadzenia. ....
2. Walne Zgromadzenie dokonuje odpisów z zysku na kapitał zapasowy zgodnie z wymogami określonymi w art. 396 § 1 Kodeksu spółek handlowych. ....
3. Walne Zgromadzenie może przeznaczyć część lub całość zysku na: .....
  - 1) pozostałe kapitały i fundusze, pokrycie straty lub inne cele, określone uchwałą Walnego Zgromadzenia, ...

- 2) dywidendę. ....
4. Zarząd Spółki, po uzyskaniu zgody Rady Nadzorczej, może wypłacić akcjonariuszom zaliczkę na poczet przewidywanej dywidendy na koniec roku obrotowego, jeżeli Spółka posiada środki wystarczające na wypłatę. ....
5. Zaliczka na poczet dywidendy powinna zostać wypłacona w terminie określonym w uchwale Zarządu, przypadającym nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od podjęcia uchwały. ....

VI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 30.

Spółka publikuje swoje ogłoszenia w sposób zgodny z przepisami prawa. ....

§ 31.

1. Do dnia wprowadzenia akcji Spółki do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Spółki, jednakże, w przypadku złożenia przez Embud Sp. z o.o., w ramach pierwszej oferty publicznej akcji Spółki, prawidłowego i opłaconego zapisu na 225.000 akcji Spółki (lub w przypadku ich podziału odpowiadające im akcje Spółki) nie dłużej niż do dnia nabycia przez Embud Sp. z o.o. 225.000 akcji Spółki (lub w przypadku ich podziału odpowiadające im akcje Spółki):.....
  - 1) przynajmniej połowa składu Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczący są powoływani przez Walne Zgromadzenie spośród kandydatów przedstawionych przez Elektrim S.A. ...
  - 2) Rada Nadzorcza powołuje w głosowaniu tajnym Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu wyłącznie spośród osób uzgodnionych z Elektrim S.A., za wyjątkiem członka Zarządu wybieranego przez pracowników, oraz odwołuje na wniosek Elektrim S.A., w głosowaniu tajnym, Prezesa Zarządu, Wiceprezesów Zarządu oraz innych członków Zarządu. ....
2. Poczawszy od dnia wprowadzenia akcji Spółki do notowań na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w związku z pierwszą ofertą publiczną akcji Spółki, jednakże, w przypadku złożenia przez Embud Sp. z o.o., w ramach pierwszej oferty publicznej akcji Spółki, prawidłowego i opłaconego zapisu na 225.000 akcji Spółki (lub w przypadku ich podziału odpowiadające im akcje Spółki) nie wcześniej niż od dnia nabycia przez Embud Sp. z o.o. 225.000 akcji Spółki (lub w przypadku ich podziału odpowiadające im akcje Spółki), tracą moc postanowienia § 5a, §5b, §5c, §5d, § 11 ust. 1 zd. 2 oraz § 19 ust. 2 Statutu. ....

**ZAŁĄCZNIK 4 – WYCIĄG Z PROTOKOŁU NWZ EMITENTA
Z DNIA 20 SIERPANIA 2012 ROKU**

Kancelaria Notarialna
 Małgorzata Pałgan-Paszka - notariusz
 Robert Wróblewski - notariusz
 spółka cywilna
 03-813 Warszawa, ul. Terespolska 4 lok. 83
 tel. 22 745 19 05, 22 745 19 06, fax 22 51 4 13
 NIP: 113-28-53-510

WYCIĄG

Repertorium A nr 12051 / 2012

AKT NOTARIALNY

Dnia dwudziestego sierpnia -----
 roku dwa tysiące dwunastego /20-08-2012/ -----
 w obecności notariusza **Roberta Wróblewskiego**, mającego siedzibę w
 Warszawie przy ulicy Terespolskiej 4 lok. 83, przybyłego do budynku
 przy ulicy Pańskiej 77/79 w Warszawie, odbyło się Nadzwyczajne
 Walne Zgromadzenie Spółki pod firmą: **Zespół Elektrowni „Państw-
 Adamów-Konin” Spółka Akcyjna** z siedzibą w Koninie, wpisanej do
 rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr
 0000021374.-----

PROTOKÓŁ

§ I.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie – wobec nieobecności
 Przewodniczącego Rady Nadzorczej - otworzyła Prezes Zarządu Spółki
 Pani Katarzyna Muszkat, która oświadczyła, że na dzień dzisiejszy na
 godzinę 12⁰⁰ zostało zwołane Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ZE
 „PAK” S.A. z siedzibą w Koninie z następującym porządkiem obrad:-----

1. Otwarcie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. -----
2. Wybór Przewodniczącego Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia.
3. Stwierdzenie prawidłowości zwołania Nadzwyczajnego Walnego
 Zgromadzenia oraz jego zdolności do podejmowania uchwał. -----
4. Przyjęcie porządku obrad Nadzwyczajnego Walnego
 Zgromadzenia. -----

5. Powzięcie uchwały w sprawie obniżenia wartości nominalnej akcji serii A i B przy jednoczesnym proporcjonalnym zwiększeniu ich ilości bez zmiany wysokości kapitału zakładowego Spółki, w sprawie zmian Statutu Zespołu Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” SA, oraz w sprawie upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego zmienionego Statutu Spółki; -----
- 5a. Powzięcie uchwały w sprawie zmian Statutu Zespołu Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” SA polegających na zmianie § 11 Statutu oraz dodaniu § 31 Statutu. -----
6. Powzięcie uchwały w sprawie dematerializacji akcji Spółki rejestracji akcji Spółki w depozycie papierów wartościowych, upoważnienia Zarządu Spółki do zawarcia umowy z Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych SA i ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylecia uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ZE „PAK” SA z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji ZE „PAK” SA serii A oraz akcji ZE „PAK” SA serii B do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie z siedzibą w Warszawie oraz ich dematerializacji;-----
7. Powzięcie uchwały w sprawie upoważnienia Zarządu do zawarcia umów mających na celu zabezpieczenie powodzenia sprzedaży akcji przez Skarb Państwa, w tym umów o subemisję usługową lub inwestycyjną w rozumieniu Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (t.j. Dz. U. 2009, Nr 185, poz. 1439 ze zm.); -----

8. Powzięcie uchwały w sprawie upoważnienia Zarządu Spółki do nabywania akcji własnych Spółki w związku z działaniami stabilizującymi kurs akcji Spółki;-----
9. Powzięcie uchwały w sprawie uchylenia uchwały nr 4 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ZE „PAK” SA z dnia 7 lipca 2011 r. dotyczącej nowej emisji akcji ZE „PAK” SA stanowiących przedmiot oferty publicznej w celu pozyskania środków na dalszy rozwój Spółki i realizację inwestycji; -----
10. Powzięcie uchwały w sprawie sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej (MSR).-----

§ II.

Pani Katarzyna Muszkat oświadczyła, że ogłoszenie o zwołaniu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, zawierające informacje o miejscu, terminie i szczegółowym porządku obrad Zgromadzenia, ukazało się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym w dniu 26 lipca 2012 roku nr 144/2012 (4009) poz. 10117. Następnie Pani Katarzyna Muszkat stwierdziła, że dnia 10 sierpnia 2012 roku pod poz. 10853, stosownie do treści art. 401 § 2 k.s.h. ogłoszono zmiany w porządku obrad Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, przez ogłoszenie ich w Monitorze Sądowym i Gospodarczym Nr 155/2012 (4020), wprowadzone na żądanie akcjonariusza ZE "PAK" SA – Spółki pod firmą: Embud Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie, złożone w trybie art. 401 § 1 k.s.h., a polegające na dodaniu do porządku obrad po dotychczasowym punkcie 5 nowego punktu 5a o następującej treści „Powzięcie uchwały w sprawie zmian

Statutu Zespołu Elektrowni "Pałnów-Adamów-Konin" SA polegających na zmianie § 11 Statutu oraz dodaniu § 31 Statutu". -----

§ III.

UCHWAŁA NR 1

§ IV.

§ V.

UCHWAŁA NR 2

§ VI.

UCHWAŁA NR 3

§ VII.

§ VIII.

Następnie, w ramach punktów od 6 do 10 porządku obrad, podjęło następujące uchwały. -----

Uchwała nr 4

**Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia
Zespołu Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna
z siedzibą w Koninie
z dnia 20 sierpnia 2012 roku**

**w sprawie: dematerializacji akcji Spółki, ubiegania się o
dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku
regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych**

**w Warszawie S.A. oraz uchylenia uchwały nr 3 Nadzwyczajnego
Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 7 lipca 2011 r.**

Na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 3a i 3b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009, Nr 185 poz. 1439 ze zm., „**Ustawa o Ofercie**”) oraz na podstawie art. 5 ust. 8 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity: Dz. U. 2010, Nr 211 poz. 1384, ze zm.; „**Ustawa o Obrocie**”), oraz w związku z podjęciem w dniu dzisiejszym przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Uchwały nr 3 w sprawie obniżenia wartości nominalnej akcji Spółki serii A i B przy jednoczesnym proporcjonalnym zwiększeniu ich ilości bez zmiany kapitału zakładowego Spółki, w sprawie zmian statutu Spółki, w tym poprzez zmianę § 11 Statutu oraz dodanie § 31, oraz w sprawie upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego zmienionego Statutu Spółki, Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Zespołu Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna („**Spółka**”) uchwala, co następuje:-----

§ 1.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki wyraża zgodę na podjęcie przez Zarząd Spółki wszelkich czynności mających na celu przeprowadzenie pierwszej oferty publicznej akcji Spółki („**Oferta Publiczna**”) oraz dopuszczenie i wprowadzenie wszystkich istniejących akcji Spółki („**Akcje**”) do obrotu na rynku regulowanym, w tym na: -----
1) ubieganie się o dopuszczenie oraz wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („**GPW**”), oraz-----

- 2) zawarcie umowy o rejestrację Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. („KDPW”) oraz ich dematerializację zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie. -----

§ 2.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki upoważnia Zarząd Spółki do podjęcia wszelkich działań prawnych i faktycznych, zgodnie z wymogami określonymi w przepisach prawa oraz regulacjach, uchwałach bądź wytycznych GPW, KDPW oraz Komisji Nadzoru Finansowego, niezbędnych do:-----

- 1) przeprowadzenia Oferty Publicznej, -----
- 2) dematerializacji Akcji, w tym w szczególności do zawarcia, zgodnie z wymogami Ustawy o Obrocie, umowy z KDPW o rejestrację Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW, oraz-----
- 3) dopuszczenia oraz wprowadzenia Akcji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW. -----

§ 3.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki uchyla uchwałę nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ZE "PAK" S.A. z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji ZE "PAK" S.A. serii A oraz akcji ZE "PAK" S.A. serii B do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie oraz ich dematerializacji. -----

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. -----

Głosowano 8.593.328 akcjami, z których oddano 8.593.328 ważnych głosów. Akcje te stanowią 99,104% kapitału zakładowego Spółki. -----

Głosowano – w głosowaniu jawnym - w sposób następujący: ----

- za podjęciem uchwały oddano „8.593.328” głosów; -----
- przeciw podjęciu uchwały oddano „0” głosów; -----
- głosów „wstrzymujących się” oddano „0” -----

Sprzeciwów nie zgłoszono. -----

Pan Przewodniczący stwierdził, że uchwała została podjęta. -----

Uchwała nr 5

Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia

Zespołu Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna

z siedzibą w Koninie

z dnia 20 sierpnia 2012 roku

w sprawie: upoważnienia Zarządu do zawarcia umów mających na celu zabezpieczenie powodzenia sprzedaży akcji w pierwszej ofercie publicznej

Na podstawie art. 14 ust 2 oraz art. 15 ust 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009, Nr 185 poz. 1439 ze zm., zwanej dalej „**Ustawą o Ofercie**”), Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Zespołu Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna („**Spółka**”) uchwala, co następuje:-----

§ 1.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki wyraża zgodę na zawarcie i przystąpienie przez Spółkę do umów mających na celu zabezpieczenie powodzenia sprzedaży akcji w pierwszej ofercie publicznej akcji Spółki, w tym umów o subemisję usługową lub inwestycyjną w rozumieniu przepisów Ustawy o Ofercie.-----

§ 2.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki upoważnia Zarząd Spółki do podjęcia wszelkich działań prawnych i faktycznych niezbędnych do zapewnienia powodzenia sprzedaży akcji Spółki, w tym w szczególności do zawarcia umów o subemisję usługową lub inwestycyjną w rozumieniu przepisów Ustawy o Ofercie.-----

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.-----

Głosowano 8.593.328 akcjami, z których oddano 8.593.328 ważnych głosów. Akcje te stanowią 99,104% kapitału zakładowego Spółki.-----

Głosowano – w głosowaniu jawnym - w sposób następujący: ---

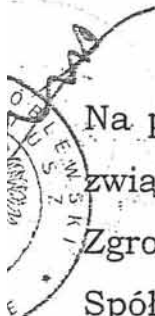
- *za podjęciem uchwały oddano „8.593.328” głosów; -----*
- *przeciw podjęciu uchwały oddano „0”głosów; -----*
- *głosów „wstrzymujących się” oddano „0” -----*

Sprzeciwów nie zgłoszono.-----

Pan Przewodniczący stwierdził, że uchwała została podjęta.

Uchwała nr 6
Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia
Zespołu Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna
z siedzibą w Koninie
z dnia 20 sierpnia 2012 roku

w sprawie: upoważnienia Zarządu Spółki do nabywania akcji
własnych Spółki w związku z działaniami stabilizującymi kurs
akcji Spółki

Na podstawie art. 362 § 1 pkt 5 Kodeksu spółek handlowych oraz w związku z podjęciem w dniu dzisiejszym przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Uchwały nr 4 w sprawie dematerializacji akcji Spółki, ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz uchylenia uchwały nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 7 lipca 2011 r., Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Zespół Elektrowni „Pałnów-Adamów-Konin” Spółka Akcyjna („**Spółka**”) uchwala, co następuje: -----

§ 1.

1. Dla umożliwienia dokonywania działań stabilizacyjnych w celu wsparcia kursu notowań akcji Spółki („**Akcje**”) na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki upoważnia Zarząd do nabywania w celu umorzenia, od podmiotu (lub podmiotów), który będzie dokonywał działań stabilizacyjnych, Akcji w łącznej liczbie nie większej niż 10% Akcji sprzedanych w ramach pierwszej oferty publicznej, na warunkach określonych w niniejszej uchwale. -----

2. Nabycie Akcji może być dokonywane po cenie nie wyższej niż cena sprzedaży Akcji w ramach pierwszej oferty publicznej Akcji uiszczona przez inwestorów instytucjonalnych. -----
3. Nabycie Akcji od podmiotu(lub podmiotów), który będzie dokonywał działań stabilizacyjnych w stosunku do Akcji, będzie mogło nastąpić w ramach jednej lub kilku transakcji przez okres 45 (czterdziestu pięciu) dni od dnia pierwszego notowania Akcji na rynku regulowanym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. -----
4. Szczegółowe warunki i tryb nabycia Akcji, w tym warunki udzielenia przez Spółkę opcji sprzedaży Akcji (opcja *put*) podmiotowi (lub podmiotom), który będzie dokonywać działań stabilizacyjnych oraz sposób zabezpieczenia wykonania takiej opcji, zostaną uzgodnione przez Zarząd z takim podmiotem (lub podmiotami), z zachowaniem postanowień niniejszej uchwały. -----

§ 2.

Nabycie Akcji na podstawie niniejszej Uchwały dokonywane będzie w celu umorzenia nabytych Akcji, przy czym takie nabycie będzie mogło nastąpić wyłącznie w granicach, w jakich wynagrodzenie akcjonariuszy za nabyte w celu umorzenia Akcje będzie wypłacone z kwoty, która zgodnie z art. 348 § 1 Kodeksu spółek handlowych może zostać przeznaczona do podziału między akcjonariuszy (art. 360 § 2 Kodeksu spółek handlowych). -----

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. -----

Głosowano 8.593.328 akcjami, z których oddano 8.593.328 ważnych głosów. Akcje te stanowią 99,104% kapitału zakładowego Spółki. -----

Głosowano – w głosowaniu jawnym - w sposób następujący: ----

- za podjęciem uchwały oddano „8.593.328” głosów; -----
- przeciw podjęciu uchwały oddano „0”głosów; -----
- głosów „wstrzymujących się” oddano „0” -----

Sprzeciwów nie zgłoszono. -----

Pan Przewodniczący stwierdził, że uchwała została podjęta.

Uchwała nr 8

§ IX.

§ XII.

Tożsamość Przewodniczącego Pana Wojciecha Filochowskiego, syna Zdzisława i Henryki, zamieszkałego pod adresem: 05-402 Otwock, ul. Zaciszna 42B, notariusz ustalił na podstawie okazanego dowodu osobistego oznaczonego ASN 659571. -----

Akt ten został odczytany, przyjęty i podpisany.

Na oryginale właściwe podpisy stron i notariusza.

Robert Wróblewski notariusz w Warszawie.

Wyciąg niniejszy został wydany... *M. W.* .....

Pobrano z tytułu taksy notarialnej /§ 12 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2004 roku Dz.U. nr 148 poz. 1564/złoty**ch** *6.00* oraz z tytułu podat**ków od towarów i usług** według art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług/Dz.U. nr 54 poz.535/ **złoty**ch**** *151,18* .....

Wpisano pod rep. A nr *13298* /2012

Dnia *19* ..... 2012 roku.

Robert Wróblewski
notariusz

EMITENT

Zespół Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A.
ul. Kazimierska 45
62-510 Konin, Polska

AKCJONARIUSZ SPRZEDAJĄCY

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej
Ministerstwo Skarbu Państwa
ul. Krucza 36/Wspólna 6
00-522 Warszawa, Polska

MENEDŻEROWIE OFERTY

Globalni Współkoordynatorzy Oferty

Credit Suisse Securities (Europe) Limited
One Cabot Square
Londyn E14 4QJ, Wielka Brytania

J.P. Morgan Securities plc
25 Bank Street
Londyn EC14 5JP, Wielka Brytania

ING Securities S.A.
plac Trzech Krzyży 10/14
00-499 Warszawa, Polska

UniCredit CAIB Poland S.A.
ul. Emilii Plater 53
00-113 Warszawa, Polska

**ING Bank N.V.
London Branch**
60 London Wall
Londyn EC2M 5TQ, Wielka Brytania

**UniCredit Bank AG
London Branch**
Moor House, 120 London Wall
Londyn EC2Y 5ET, Wielka Brytania

UniCredit Bank Austria AG
Schottengasse 6-8
1010 Wiedeń, Austria
(wyłącznie jako Gwarant Oferty)

Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu

Banco Espírito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce
ul. Złota 59
00-120 Warszawa, Polska

IPOPEMA Securities S.A.
ul. Waliców 11
00-851 Warszawa, Polska

TRIGON Dom Maklerski S.A.
ul. Mogilska 65
31-545 Kraków, Polska

Oferujący i Współzarządzający Budowaniem Księgi Popytu

**Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział
– Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie**
ul. Puławska 15
02-515 Warszawa, Polska

NIEZALEŻNY BIEGŁY REWIDENT EMITENTA

Ernst & Young Audit sp. z o.o.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa, Polska

DORADCY PRAWNI EMITENTA

w zakresie prawa polskiego
Greenberg Traurig Grzesiak sp.k.
ul. Książęca 4
00-498 Warszawa, Polska

w zakresie prawa amerykańskiego
Greenberg Traurig LLP
MetLife Building
200 Park Avenue
Nowy Jork, NY 10166
Stany Zjednoczone Ameryki

w zakresie prawa angielskiego
Greenberg Traurig Maher LLP
200 Gray's Inn Road, 7th Floor
Londyn, WC1X 8HF
Wielka Brytania

DORADCA PRAWNY AKCJONARIUSZA SPRZEDAJĄCEGO

K&L Gates Jamka sp.k.
al. Jana Pawła II 25
00-854 Warszawa, Polska

DORADCY PRAWNI MENEDŻERÓW OFERTY

w zakresie prawa polskiego
**Weil, Gotshal & Manges
– Paweł Rymarz sp.k.**
ul. Emilii Plater 53
00-113 Warszawa, Polska

w zakresie prawa amerykańskiego
Weil, Gotshal & Manges LLP
767 Fifth Avenue
Nowy Jork, NY 10153
Stany Zjednoczone Ameryki

w zakresie prawa angielskiego
Weil, Gotshal & Manges
110 Fetter Lane
Londyn, EC4A 1AY
Wielka Brytania